Asker kommune

Møteinnkalling

Utvalg	Dato	Sted
Ungdomsrådet	25.05.2023 kl. 16:00	Asker rådhus

Merknad

Eventuelt forfall må meldes snarest på e-post:

Politisk.sekretariat@asker.kommune.no

Vararepresentanter møtet etter nærmere beskjed fra møtesekretær.

Presentasjon

- Tilstandsrapport barnehage

Sakskart

Saker til behandling		
16/23	21/00274-65	Godkjenning av protokoll 20.04.23
17/23	23/01211-6	Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling
18/23	23/07146-1	Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022
19/23	23/07233-1	Videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talenttilbud
20/23	23/08396-1	Engasjement, medvirkning og gode høringsprosesser - svar på verbalvedtak
Referatsaker		

Asker, 16.05.2023
Nora Eriksen
Leder i ungdomsrådet

Asker kommune

Møteprotokoll

Ungdomsrådet

Dato	Tid	Sted
25.05.2023	16:00 – 18:10	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Nora Eriksen.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Leder i utvalg	Nora Eriksen	
Nestleder	Brage Kåsa Skarstein	
Utvalgsmedlem	Weronika Margol	
Utvalgsmedlem	Maia Hollender	
Utvalgsmedlem	Eira Erlandsen-Sele	
Utvalgsmedlem	Sofie Lampe Andreassen	
Utvalgsmedlem	Leah Henden	
Utvalgsmedlem	Tobias Waage Bremnes	
Utvalgsmedlem	Kamilla Meland	
Varamedlem	Jakob Magnushommen	Anton Toft Dahl
Utvalgsmedlem	Nichlas Loe-Dahl	

Forfall:

Anton Toft Dahl

Administrasjonen	Rådgiver Hege Oshaug
Protokollfører	Hilde Haugstad

Det var ingen merknader til innkallingen og møtet ble satt med 11 medlemmer.

Saksliste

Side

Saker til behandling

16/23	21/00274-65	Godkjenning av protokoll 20.04.23	3
17/23	23/01211-6	Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling	3
18/23	23/07146-1	Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022	5
19/23	23/07233-1	Videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talenttilbud	6
20/23	23/08396-1	Engasjement, medvirkning og gode høringsprosesser - svar på verbalvedtak	7

Referatsaker

Saker til behandling

16/23 Godkjenning av protokoll 20.04.23

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	16/23

Leders forslag til vedtak:

1. Protokoll fra ungdomsrådet 20.04.23 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

Protokoll fra ungdomsrådet 20.04.23 godkjennes slik den foreligger.

[Lagre vedtak]

17/23 Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	17/23
2 Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023	26/23
3 Formannskapet	06.06.2023	
4 Kommunestyret	13.06.2023	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport

Behandling

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport

[Lagre vedtak]

18/23 Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	18/23
2 Utvalg for oppvekst	30.05.2023	23/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering.

Behandling

Terje Larsen, kommunalsjef skole innledet til saken og svarte på spørsmål.

Brage Skarstein fremmet 2 nye kulepunkter i punkt 1:

- *sosiale forskjeller i skolen bør komme frem i rapporten. statistikken i fremtidige tilstandsrapporter bør også brytes ned etter sosial bakgrunn, herunder foreldrenes inntekt og utdanning*

- *Det er behov for mer kunnskap om mobbing og ufrivillig fravær i skolen. Asker bør ta initiativ til et nasjonalt forskningsprosjekt som forsøker å forklare bakgrunnen for økningen i mobbing og ufrivillig fravær i skolen de senere år*.

Innstilling punkt 1 ble enstemmig vedtatt med Skarsteins forslag til endring i 2 punkter.

Vedtak

Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering med følgende endring:

- sosiale forskjeller i skolen bør komme frem i rapporten. statistikken i fremtidige tilstandsrapporter bør også brytes ned etter sosial bakgrunn, herunder foreldrenes inntekt og utdanning.
- Det er behov for mer kunnskap om mobbing og ufrivillig fravær i skolen. Asker bør ta initiativ til et nasjonalt forskningsprosjekt som forsøker å forklare bakgrunnen for økningen i mobbing og ufrivillig fravær i skolen de senere år.

[Lagre vedtak]

19/23 Videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talenttilbud

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	19/23
2 Utvalg for medborgerskap	01.06.2023	25/23

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Saken om kulturskolens fordypnings- og talentprogram tas til orientering.
2. Kommunedirektøren kommer i 1. kvartal 2024 tilbake med en sak hvor det tas endelig stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypningsprogram i alle fag, herunder prissetting, friplasser og dimensjonering av programmene.

Behandling

Virksomhetsleder Kim Stian Gjerdingen Bakke presenterte saken og svarte på spørsmål.

Innstilling i 2 punker ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Saken om kulturskolens fordypnings- og talentprogram tas til orientering med følgende endringer:

    - sosiale forskjeller i skolen bør fremkomme i rapporten. statistikken i fremtidige tilstandsrapporter bør også brytes ned etter sosial bakgrunn, herunder foreldrenes inntekt og utdanning
    - Det er behov for mer kunnskap om mobbing og ufrivillig fravær i skolen. Asker bør ta initiativ til et nasjonalt forskningsprosjekt som forsøker å forklare bakgrunnen for økningen i mobbing og ufrivillig fravær i skolen de senere år

2. Kommunedirektøren kommer i 1. kvartal 2024 tilbake med en sak hvor det tas endelig stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypningsprogram i alle fag, herunder prissetting, friplasser og dimensjonering av programmene.

[Lagre vedtak]

20/23 Engasjement, medvirkning og gode høringsprosesser - svar på verbalvedtak

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	20/23
2 Utvalg for medborgerskap	01.06.2023	30/23
3 Formannskapet	22.08.2023	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Gjennomgangen av medvirkningsmuligheter i planprosessene samt pågående og nye tiltak for gode høringer og lokalt engasjement tas til orientering.

2. Asker kommune viderefører arbeidet med nye nettsider for å sikre digital tilgang til informasjon om planprosesser, høringer og for enkelt og effektiv avgivelse av innspill

Behandling

Rådgiver Hanne Heieraas Evju innledet til saken og svarte på spørsmål.

Maia Hollender fremmet følgende forslag til nytt punkt 3:

Ungdomsrådet ønsker gjerne å samarbeide med kommunen om ulike piloter/konsepter for medvirkning som en del av gjennomføringen av Askerkonferansen 2023.

Innstillingen i 2 punkter ble enstemmig vedtatt.

Hollenders forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Gjennomgangen av medvirkningsmuligheter i planprosessene samt pågående og nye tiltak for gode høringer og lokalt engasjement tas til orientering.

2. Asker kommune viderefører arbeidet med nye nettsider for å sikre digital tilgang til informasjon om planprosesser, høringer og for enkelt og effektiv avgivelse av innspill.

3. Ungdomsrådet ønsker gjerne å samarbeide med kommunen om ulike piloter/konsepter for medvirkning som en del av gjennomføringen av Askerkonferansen 2023.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

1.	Bodil Moe, kommunalsjef barnehage presenterte Tilstandsrapport Barnehage.
2.	Rådgiver Hege Oshaug orienterte om Ungdommens fylkesting 23.- 25. september på Trollåsen. Brage Skarstein og Eira Erlandsen-Sele melder seg på.
3.	Rådgiver Hege Oshaug informerte om Ungdomsrådets rolle fremover, hva som skjer etter valget med nytt råd, rekruttering og varaer. Hvordan opplevdes siste rekrutteringsprosess? • Medlemmer fra UR burde være til stede på rekrutteringsdagen. • UR medlemmer orienterer om UR i elevråd. • Orientering om UR i DUK møtene. • Slides/reklame og info om UR på skoler, fritidsklubber og skolebusser. • Vise til resultater/prosesser hvor UR har påvirket/ hatt innspill til saker som har blitt vedtatt.
4.	Ung Kultur og Utenforskap 8. juni Askerkonferansen workshop 15. juni. Leder Nora Eriksen inviterer varaene. Møtesekretær Hilde Haugstad sender varainfo til Nora Eriksen.
5.	Ungdomsrådet tar kontakt med møtesekretær Hilde ang. attest.

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
21/00274-65

Saksbehandler
Hilde Orven Haugstad

Behandles av
Ungdomsrådet

Møtedato
25.05.2023

Godkjenning av protokoll 20.04.23

Leders forslag til vedtak:

1. Protokoll fra ungdomsrådet 20.04.23 godkjennes slik den foreligger.

Sammendrag og konklusjon

Protokoll fra ungdomsrådet 20.04.23 ligger vedlagt.

Nora Eriksen
Leder i ungdomsrådet

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
21/00274

Saksbehandler
Hilde Orven Haugstad

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	16/23

Godkjenning av protokoll 20.04.23

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 25.05.2023 sak 16/23

Behandling

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

Protokoll fra ungdomsrådet 20.04.23 godkjennes slik den foreligger.

Asker kommune

Møteprotokoll

Ungdomsrådet

Dato	Tid	Sted
20.04.2023	16:00 – 18:00	Asker rådhus

Møtet ble ledet av Nora Eriksen.

Til stede:

Funksjon	Navn	Møtte for
Leder i utvalg	Nora Eriksen	
Nestleder	Brage Kåsa Skarstein	
Utvalgsmedlem	Weronika Margol	
Utvalgsmedlem	Maia Hollender	
Utvalgsmedlem	Eira Erlandsen-Sele	
Utvalgsmedlem	Sofie Lampe Andreassen	
Varamedlem	Jakob Magnushommen	Leah Henden
Utvalgsmedlem	Tobias Waage Bremnes	
Utvalgsmedlem	Kamilla Meland	
Utvalgsmedlem	Anton Toft Dahl	
Utvalgsmedlem	Nichlas Loe-Dahl	

Forfall:

Administrasjonen	Rådgiver Hege Oshaug
Protokollfører	Hilde Haugstad

Det var ingen merknader til innkallingen og møtet ble satt med 11 medlemmer.

Saksliste

Side

Saker til behandling			
11/23	21/00274-61	Godkjenning av protokoll 16.03.23	3
12/23	23/06204-1	Ny Søndre Borgen barnehage	3
13/23	22/00227-6	Høring av Temaplan eiendom - Rom for livet 2023-2035	4
14/23	21/21815-8	Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - 2.gangsbehandling	6
15/23	22/22972-46	Å høre til - temaplan for oppvekst - 2.gangsbehandling	8
Referatsaker			

Saker til behandling

11/23 Godkjenning av protokoll 16.03.23

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	20.04.2023	11/23

Leders forslag til vedtak:

1. Protokoll fra ungdomsrådet 16.03.23 godkjennes slik den foreligger.

Behandling

Enstemmig vedtatt.

Vedtak

Protokoll fra ungdomsrådet 16.03.23 godkjennes slik den foreligger

[Lagre vedtak]

12/23 Ny Søndre Borgen barnehage

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	20.04.2023	12/23
2 Utvalg for oppvekst	25.04.2023	15/23
3 Formannskapet	02.05.2023	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Forprosjektet tas til orientering

2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å forhandle og inngå kontrakt med entreprenør innenfor budsjettramme på 150 mill. kroner (2022 kroner), inkluderte aktivitetsområde i punkt 3. Revidert budsjettramme innarbeides i handlingsprogrammet 2024-27

Behandling

Prosjektleder Mette Kringen presenterte og svarte på spørsmål.

Kommunedirektøres forslag i 2 punkter ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Forprosjektet tas til orientering

2. Kommunedirektøren gis fullmakt til å forhandle og inngå kontrakt med entreprenør innenfor budsjettramme på 150 mill. kroner (2022 kroner), inkluderte aktivitetsområde i punkt 3. Revidert budsjettramme innarbeides i handlingsprogrammet 2024-27

[Lagre vedtak]

13/23 Høring av Temaplan eiendom - Rom for livet 2023-2035

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Eldrerådet	20.04.2023	8/23
2 Ungdomsrådet	20.04.2023	13/23
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	20.04.2023	11/23
4 Utvalg for oppvekst	25.04.2023	14/23
5 Utvalg for velferd	25.04.2023	15/23
6 Utvalg for medborgerskap	27.04.2023	16/23

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Temaplan eiendom – Rom for livet 2023-2035 tas til orientering.
2. Rådet/utvalget gir følgende innspill til temaplan eiendom – Rom for livet 2023-2035

   ……

   ……

   ……

Behandling

Rådgiver Anette Kampesæter Førland presenterte og svarte på spørsmål. Virksomhetsleder Lene Thusing Pedersen var også til stede.

Maia Hollender fremmet følgende innspill i 5 punkter:

- *Asker kommune skal bruke arealressursene i kommunen strategisk for å minimere utslipp for reiser til brukere av bygget*
- *Dele på bygningsmassen - og at bygg kan brukes større deler av døgnet til andre formål*
- *Bare det å etablere enger og slåttemark i stedet for gressplener vil hjelpe det biologiske mangfoldet*
- *Det er bra at vedlikehold er i fokus - og slik må det være både for å forlenge levetid til eksisterende bygg, av hensyn til klimaet og av hensyn til kommunens økonomi*
- *Asker kommune bør vurdere å etablere kontorfellesskap for kommunalt ansatte og andre i de ni nærsentrene i kommunen. Slik kan en redusere pendling og spare plass.*

Hollenders innspill i 5 punkter ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan eiendom – Rom for livet 2023-2035 tas til orientering.

2. Rådet/utvalget gir følgende innspill til temaplan eiendom – Rom for livet 2023-2035

- Asker kommune skal bruke arealressursene i kommunen strategisk for å minimere utslipp for reiser til brukere av bygget
- Dele på bygningsmassen - og at bygg kan brukes større deler av døgnet til andre formål
- Bare det å etablere enger og slåttemark i stedet for gressplener vil hjelpe det biologiske mangfoldet
- Det er bra at vedlikehold er i fokus - og slik må det være både for å forlenge levetid til eksisterende bygg, av hensyn til klimaet og av hensyn til kommunes økonomi.
- Asker kommune bør vurdere å etablere kontorfellesskap for kommunalt ansatte og andre i de ni nærsentrene i kommunen. Slik kan en redusere pendling og spare plass.

[Lagre vedtak]

14/23 Temaplan - personer med nedsatt funksjonsevne - 2.gangsbehandling

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Eldrerådet	20.04.2023	9/23
2 Ungdomsrådet	20.04.2023	14/23
3 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	20.04.2023	10/23
4 Utvalg for oppvekst	25.04.2023	16/23
5 Utvalg for velferd	25.04.2023	16/23
6 Kommunestyret	09.05.2023	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1 Temaplan *På lik linje* – 2023–2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas.

Innsatsområdene er:

- Inkludering, medvirkning og deltakelse
- Familie og pårørende
- Barnehage og skole
- Arbeid og aktivitet
- Bolig og bomiljø
- Helhetlige og sammenhengende brukerforløp
- Kompetanse og innovasjon

2. Implementering av planen skjer gjennom:

- ordinær virksomhetsplanlegging
- årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomiske konsekvenser
- egne saker- tiltak med prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser

Behandling

Rådgiver Nanette Bohn presenterte og svarte på spørsmål.

Kommunedirektøres forslag i 3 punkter ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1 Temaplan *På lik linje* – 2023–2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas.

Innsatsområdene er:

- Inkludering, medvirkning og deltakelse
- Familie og pårørende
- Barnehage og skole
- Arbeid og aktivitet
- Bolig og bomiljø
- Helhetlige og sammenhengende brukerforløp
- Kompetanse og innovasjon

2. Implementering av planen skjer gjennom:

- ordinær virksomhetsplanlegging
- årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomiske konsekvenser
- egne saker- tiltak med prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser

[Lagre vedtak]

15/23 Å høre til - temaplan for oppvekst - 2.gangsbehandling

Behandlet av	**Møtedato**	**Saksnr.**
1 Ungdomsrådet	20.04.2023	15/23
2 Råd for personer med funksjonsnedsettelse	20.04.2023	12/23
3 Utvalg for oppvekst	25.04.2023	17/23
4 Kommunestyret	09.05.2023	

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Å høre til - temaplan for oppvekst 2023–2035 vedtas med følgende innsatsområder og tilhørende strategier.

   Innsatsområdene er:

   - Fremtidens aktive medborgere
   - Helsefremmende og inkluderende praksis
   - Helhetlige og koordinerte tjenester
   - Familie og nære nettverk
   - Trygge og aktive lokalsamfunn
   - Utviklingsorienterte tjenester med relevant kompetanse

2. Implementering av planen skjer gjennom flere ulike prosesser:

   - ordinær virksomhetsplanlegging
   - årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomisk konsekvens
   - egne politiske saker når tiltak er av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser.

Behandling

Rådgiver Janita Flem presenterte og svarte på spørsmål.

Kommunedirektøres forslag i 3 punkter ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Å høre til - temaplan for oppvekst 2023–2035 vedtas med følgende innsatsområder og tilhørende strategier.

Innsatsområdene er:

- Fremtidens aktive medborgere
- Helsefremmende og inkluderende praksis

- Helhetlige og koordinerte tjenester
- Familie og nære nettverk
- Trygge og aktive lokalsamfunn
- Utviklingsorienterte tjenester med relevant kompetanse

2. Implementering av planen skjer gjennom flere ulike prosesser:

- ordinær virksomhetsplanlegging
- årlig rullering av Handlingsprogrammet, ved tiltak med økonomisk konsekvens
- egne politiske saker når tiltak er av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årshjulsprosesser.

[Lagre vedtak]

Referatsaker

1.	Rådgiver Lene Bergseth la fram erfaringer og læringspunkter fra Askerkonferansen 2022 og presenterte forslag til veien videre. Det er blant annet ønskelig at Ungdomsrådet sammen med deltakere fra Our Democracy Forum er med på workshop i juni for planlegging av ny konferanse til høsten. Workshopen vil være på Senter for innovasjon og Læring (Seil) og det vil bli pizzaservering.
2.	Leder Nora Eriksen ga en oppsummering fra planleggingen av en workshop om utenforskap som Ungkultur skal arrangere i juni.

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
23/01211-6

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandles av	**Møtedato**
Ungdomsrådet	25.05.2023
Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023
Formannskapet	06.06.2023
Kommunestyret	20.06.2023

Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport

1. Sammendrag og konklusjon

Temaplan for naturmangfold er en strategisk og sektorovergripende plan, og beskriver hvordan kommunen kan nå målet i kommuneplanens samfunnsdel om *å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*. Det er definert seks innsatsområder som beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene: *sårbare arter og naturtyper; natur i arealplanlegging; skog og kulturlandskap; livet i vann; natur og klima;* og *forankring, kompetanseheving og samarbeid*.

Temaplan for naturmangfold har vært på høring i perioden 20.02.2023 til 05.04.2023. Totalt kom det 15 høringsinnspill til planen. Av disse kom 2 fra kommunale råd og utvalg, 2 fra overordnede myndigheter, 10 fra organisasjoner, lag og foreninger og 1 fra en privatperson.

Det kom mange gode innspill til planen. Flere av innspillene har ført til justeringer og styrket planen. Innspillene var gjennomgående positive til planen. Tilbakemeldingene på temaplanens innhold, struktur og lesbarhet var gode. Et ønske om en handlingsplan eller tiltaksplan var gjennomgående.

Alle høringsinnspillene er svart ut med kommunedirektørens vurdering i eget dokument som er lagt ved saken.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Temaplan for naturmangfold er en strategisk og sektorovergripende plan, og skal beskrive hvordan kommunen kan nå målet fra kommuneplanens samfunnsdel om å *verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*. Temaplanen skal ha en planperiode på 12-år og det legges opp til en rullering hvert 4. år.

<u>Utfordringsbilde</u>

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda. Den gir oss mat, materialer, medisiner, rent vann demper flom og binder klimagasser: Intakt natur er vårt viktigste verktøy for å lagre karbon og for tilpasning til konsekvensene av pågående klimaendringer. Naturen har en egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og folkehelse.

Eskalerende oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag. I 2022 ble en global naturavtale vedtatt med mål om at minst 30 % av land- og havområder skal vernes innen 2030.

Arealbruksendringer og bit-for-bit-nedbygging er hovedårsaken til tapet av natur. Hele 9 av 10 av artene på *Norsk Rødliste for arter 2021 e*r truet på grunn av måten vi

bruker arealene på. Tap av natur på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi ved at naturgoder vi er avhengig av undermineres eller opphører. Tilstrekkelig beskyttelse og restaurering av naturen krever en gjennomgripende samfunnsendring. En omstilling vil koste, men det vil koste mer å la være.

Asker er en kommune med et unikt biologisk mangfold og varierte natur- og landskapstyper. Dette skyldes et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter i landet. Asker kommune har et nasjonalt ansvar både for å ta vare på en rekke truede naturtyper og arter som har sin hovedforekomst i kommunen.

Innsatsområder og strategier

Innsatsområdene er definert med bakgrunn i kunnskapsgrunnlaget (vedlagt), utfordringsbildet (kapittel 4 i temaplanen), samt mål og delmål fra kommuneplanens samfunnsdel. Innsatsområdene beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene og nå målene fra kommuneplanen.

Følgende seks innsatsområder er valgt ut for temaplan naturmangfold:

- Sårbare arter og naturtyper
- Natur i arealplanlegging
- Skog og kulturlandskap
- Livet i vann
- Natur og klima
- Forankring, kompetanseheving og samarbeid

For hvert innsatsområde er det gitt en kort beskrivelse av status og utfordringer, samt hvilke strategier (endringer) som må gjennomføres for å sikre måloppnåelse og utvikling i ønsket retning.

Medvirkning

For å sikre involvering innad i organisasjonen og hos andre relevante aktører, har lag og foreninger, innbyggere, politiske utvalg og kommunens administrasjon medvirket i arbeidet med kunnskapsgrunnlaget, innsatsområder og strategier.

Oversikt over medvirkningsprosesser:

- Skriftlige innspill til kunnskapsgrunnlaget om lokalt viktig naturmangfold fra natur- og friluftslivsorganisasjoner (April-mai 2021)

- Presentasjon av kunnskapsgrunnlaget for politiske organer (september-november 2022)
- Innbyggerundersøkelse (oktober 2022)
- Workshop med utvalg for samfunnstjenester (03.11.22)
- Workshop med lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner (11.01.23)
- Workshop med bondelag, skogeierlag, velforbundet og lokale velforeninger (11.01.23)
- Administrative innspillsmøter/presentasjoner (2021-2023)
- Offentlig høring: 20. februar 2023 – 05. april 2023

Oppsummering av høringsinnspill

Temaplan for naturmangfold har vært på høring i perioden 20.02.2023 til 05.04.2023. Høringsperioden ble gjort kjent gjennom kommunens nettsider og e-post. Høringsinnspillene ble levert elektronisk.

Totalt kom det 15 høringsinnspill til planen. Av disse kom 2 fra kommunale råd og utvalg, 2 fra andre offentlige virksomheter, 10 fra organisasjoner, lag og foreninger og 1 fra en privatperson.

Det kom mange gode innspill til planen. Flere av disse anses som ivaretatt i planen, men høringsinstansene fremhever enkelte tema og utdyper eller nyanserer med kunnskap fra sitt felt. Flere av innspillene har derfor ført til justeringer og styrket planen. Tilbakemeldingene på temaplanens innhold, struktur og lesbarhet var gode. Ingen av innspillene foreslo endringer i innsatsområder og bare et fåtall av innspillene foreslo endringer i strategiene. Flere av innspillene faller inn under kommuneplanens arealdel.

Et ønske om en handlingsplan eller tiltaksplan var gjennomgående. Foreslåtte tiltak i høringen vil tas med inn i det videre arbeidet med implementering av planen. Tiltak skal innarbeides i kommunens virksomhetsplaner og vurderes i kommende handlingsprogram.

Innspillene var gjennomgående positive til planen. Dette gjenspeiler også resultatene fra innbyggerundersøkelsen hvor 90 % av kommunens innbyggere er enig i at kommunen skal jobbe aktivt for å stanse tap av natur.

Alle høringsinnspillene lagt ved i sin helhet. Oppsummering av høringsuttalelser med kommunedirektørens kommentarer er lagt ved saken.

Følgende er lagt til i temaplanen på bakgrunn av høringsinnspillene:

- Et avsnitt om «føre-var-prinsippet»

- Et avsnitt om motsetninger mellom klimatiltak og naturhensyn, samt en strategi om dette.
- Et avsnitt om koblingen mellom naturmangfold og friluftsliv
- Avsnittet om nullvisjon i innledningsteksten i kap. 6.3 er omformulert
- Når vernet skog omtales, siktes det til skogreservater som er vernet etter naturmangfoldloven. Dette er tydeliggjort i planen.
- *Norsk PEFC skogstandard* og *Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket* er lagt til i avsnittet som omtaler lovverk som regulerer kantsoner langs vassdrag
- Teksten om *Naturens rolle i klimaregnskapet* er utvidet noe
- Et avsnitt om EUs taksonomi for bærekraftig økonomisk aktivitet er lagt til i kunnskapsgrunnlaget
- Markaloven og markaforskriften er lagt til i definisjonslisten i kap. 9.3
- Et kart over alle naturreservatene i kommunen, en tabell, samt et avsnitt fra kunnskapsgrunnlaget om naturvernområder i Asker.
- Tre strategier er omformulert i henhold til merknadene
- Henvisninger til Oppfølgingsplan for trua natur (Miljødirektoratet) og rapport om ansvarsnaturtyper
- En setning om edelkreps
- En tekst om tiltakshierarkiet
- Prioritert art er lagt til i definisjonslisten i kap. 9.3

I tillegg er det gjort noen mindre endringer/presiseringer i teksten.

Implementering av temaplanen:
Temaplan naturmangfold inngår i Asker kommunes plansystem. Etter at temaplanen er politisk vedtatt, utarbeider kommunedirektøren administrative oppdrag til virksomhetene basert på innsatsområdene og strategiene i planen. Med bakgrunn i disse oppdragene, utarbeider virksomhetene tiltak i sine virksomhetsplaner for gjennomføring og oppfølging lokalt i den enkelte virksomhet. Som en del av den administrative styringsdialogen mellom virksomhetsleder og direktør evalueres og rapporteres det jevnlig på status for oppfølging av tiltakene.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Satsingsområdet *Bærekraftige byer og samfunn*, samt bærekraftsmålene *Liv under vann* (14), *Liv på land* (15) og *Stoppe klimaendringene* (13) er spesielt relevante for temaplan for naturmangfold. Beskyttelse av livsgrunnlaget vårt, biosfæren, er en grunnleggende forutsetning for å nå både de sosiale og økonomiske bærekraftsmålene.

Økonomiske og organisatoriske forhold
Tap av naturmangfold på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi direkte ved at naturgoder som vi er helt avhengige av undermineres eller opphører.

I dag sees natur på som ledig areal som det er tilnærmet kostnadsfritt å bygge ned. Gjennom en arealforvaltning hvor bevaring av natur legges som et premiss, vil vi kunne styre fremtidig arealbruk vekk fra viktig natur, og fortsatt utvikle egnede områder.

Karbonlagring i naturen er et av de mest kostnadseffektive tiltakene for reduksjon av CO_2 i atmosfæren. I tillegg kan naturbaserte løsninger for å møte klimautfordringer som bl.a. flom, overvann og skred spare samfunnet for store summer[1].

Det er vanskelig å gi et eksakt tall for kostnader knyttet til oppfølging av denne temaplanen før det er definert hvilke tiltak som skal gjennomføres for å konkretisere strategiene. Flere av tiltakene vil kunne kreve økte driftskostnader, flere personalressurser, kjøp av faglig rådgiving, kompetanseheving, informasjonstiltak og inntektsbortfall ved å avstå fra å utvikle arealer med naturverdier.

Tilstrekkelig beskyttelse og restaurering av natur krever en gjennomgripende samfunnsendring. En omstilling vil koste, men det vil koste mer å la være.

Sosiale forhold
Et samfunn med forringet natur er et fattigere samfunn. Naturen har stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. Ren luft, rent drikkevann, næringsrik mat, og et trygt sted å bo er grunnleggende faktorer for å kunne leve et godt og anstendig liv. En befolkning med god helse gir utslag i flere friske leveår uten økning i helse- og omsorgsutgiftene og med mulighet for flere år i produktivt arbeid[2].

Skolen og barnehagen er viktige arenaer for å fremme forståelsen for å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Naturmangfold skal være en sentral del av arbeidet med bærekraftig utvikling i Askers skoler og barnehager.

---

[1] IISD (2021) How Can Investment in Nature Close the Infrastructure Gap?
[2] Helsedirektoratet (2014) Kunnskapsgrunnlag for fysisk aktivitet. Innspill til departementets videre arbeid for økt fysisk aktivitet og redusert inaktivitet i befolkningen: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/kunnskapsgrunnlag-for-fysisk-aktivitet-innspill-til-departementet/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf/_/attachment/inline/d7fb591e-ded4-4da9-b1c4-6dcbe82d8442:75b205e5b7403320a38acbb145b7af32ac726393/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf

For å lykkes med å nå målene er det viktig med økt samarbeid med blant annet frivilligheten. Flere aktive innbyggere som engasjerer seg kan spille en viktig rolle.

Miljømessige forhold
Det er en kjensgjerning at oppnåelse av sosial og økonomisk bærekraft er helt avhengig av at vi sikrer forutsetningene for stabile livsforhold for mennesker på planeten. Temaplan for naturmangfold er derfor en av de viktigste temaplanene for bærekraftsarbeidet i Asker kommune.

Selv om naturen i Asker er avhengig av utvikling i nabokommuner, resten av landet og verden for øvrig, er det svært viktig at Asker gjør sitt: Det er Asker som bestemmer utviklingen i kommunen framover, hvor det skal bygges ut, hvilke naturområder som skal bevares, hvordan vi skjøtter naturen vår, hvilke krav vi skal sette til næringslivet og hvordan vi kommuniserer om natur til våre innbyggere. Arbeidet med å stanse tapet av natur begynner hjemme: handling kreves i nasjonalt, i landets kommuner, så vel som i resten av verden. Slagordet fra Agenda 21 er mer relevant enn noen gang: Tenke globalt, handle lokalt.

4. Tidligere behandling

Mandat og rammer

Mandat og rammer for temaplan naturmangfold ble vedtatt av utvalg for samfunnstjenester 05.11.2020 i sak 52/20.

Vedtak:

1. Asker kommune vedtar at arbeid med temaplan for naturmangfold gjennomføres i tråd med de rammer og føringer som fremgår av mandatet i dette saksframlegget.
2. Temaplanen legges frem for kommunestyret for endelig behandling 1. kvartal 2022.

Kunnskapsgrunnlag

Det ble orientert om kunnskapsgrunnlaget i Utvalg for samfunnstjenester 29.09.2022, Utvalg for plan og byggesak 02.11.2022 og Formannskapet 22.11.2022.

Førstegangsbehandling av temaplan naturmangfold

- Utvalg for samfunnstjenester behandlet saken i møte 16.02.2023 sak 0010/23. Innstillingen ble enstemmig vedtatt og saken ble sendt på høring.
- Ungdomsrådet behandlet saken i møte 16.03.2023 sak 0009/23.

- Utvalg for plan og byggesaker behandlet saken i møte 22.03.2023 sak 0034/23

5. Kommunedirektørens vurdering

Temaplan for naturmangfold beskriver hvordan kommunen kan nå målet fra kommuneplanens samfunnsdel om *å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*.

Kommunedirektøren takker alle som har gitt innspill til temaplan naturmangfold. Det kom mange gode innspill som har styrket planen. Innspillene var gjennomgående positive til planen. Dette gjenspeiler også resultatene fra innbyggerundersøkelsen hvor 90 % av kommunens innbyggere er enig i at kommunen skal jobbe aktivt for å stanse tap av natur.

Innspillene har også gitt oss verdifulle forslag til konkrete tiltak som kommunen kan jobbe videre med. Flere av innspillene etterlyste handlingsplaner eller en tiltaksliste. Dette viser at det er et stort ønske om konkret handling for å ivareta naturmangfoldet i kommunen.

Dersom vi klarer å følge opp strategiene fra denne temaplanen i alle reguleringsplaner, byggesaker, virksomhetsplaner, drift og forvaltning i kommunen vil naturmiljøet i Asker komme styrket ut. Asker kommune vil fremstå som en foregangskommune gjennom utvikling og gjennomføring av en naturvennlig, ambisiøs og fremtidsrettet politikk.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Høringsinnspill samlet
Kunnskapsgrunnlag
Temaplan naturmangfold
Høringsinnspill med kommunedirektørens kommentar

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	17/23
2 Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023	26/23
3 Formannskapet	06.06.2023	111/23
4 Kommunestyret	13.06.2023	

Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 25.05.2023 sak 17/23

Behandling

Innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens

- Ordinær virksomhetsplanlegging
- Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	17/23
2 Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023	26/23
3 Formannskapet	06.06.2023	111/23
4 Kommunestyret	20.06.2023	

Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Utvalg for samfunnstjenester har behandlet saken i møte 01.06.2023 sak 26/23

Behandling

Rådgiver Merete Dees besvarte spørsmål

Oversendelsesforslaget redaksjonelt fremmet av Trude Nygård Evensen, A:

Med følgende omformulering på side 2
~~Dersom vi klarer~~ Ved å følge opp strategiene i denne temaplanen i alle virksomhetsplaner, reguleringsplaner, byggesaker, og gjennom drift og forvaltning i kommunen vil naturmiljøet og Asker samfunnet komme styrket ut.

Oversendelsesforslaget fremmet av Trude Nygård Evensen, A ble besluttet oversendt uten realitetsbehandling.

Innstillingen i 3 punkter ble enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

1. Sårbare arter og naturtyper
2. Natur i arealplanlegging
3. Skog og kulturlandskap
4. Livet i vann
5. Natur og klima
6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	17/23
2 Utvalg for samfunnstjenester	01.06.2023	26/23
3 Formannskapet	06.06.2023	111/23
4 Kommunestyret	20.06.2023	

Temaplan naturmangfold 2023-2035 - 2. gangs behandling

Formannskapet har behandlet saken i møte 06.06.2023 sak 111/23

Behandling

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Innstilling

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035, med følgende innsatsområder og tilhørende strategier, vedtas:

    1. Sårbare arter og naturtyper
    2. Natur i arealplanlegging
    3. Skog og kulturlandskap
    4. Livet i vann
    5. Natur og klima
    6. Forankring, kompetanseheving og samarbeid

2. Implementering av planen skjer gjennom:

    - Arealplanleggingen
    - Årlig rullering av handlingsprogrammet – ved tiltak med økonomisk konsekvens
    - Ordinær virksomhetsplanlegging
    - Egne saker – ved tiltak av prinsipiell karakter

3. Rapportering på arbeidet skjer gjennom kommunens årsrapport.

Asker kommune

Temaplan naturmangfold 2023-2035

2. gangs behandling

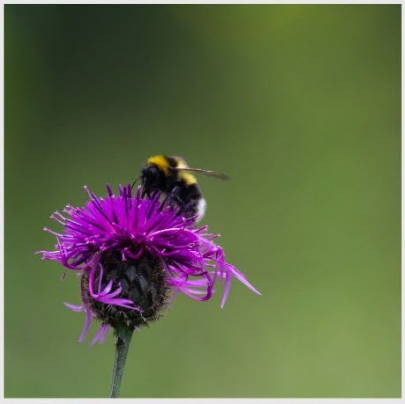

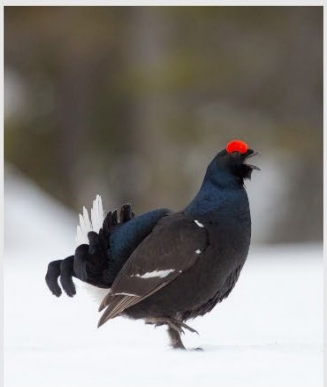
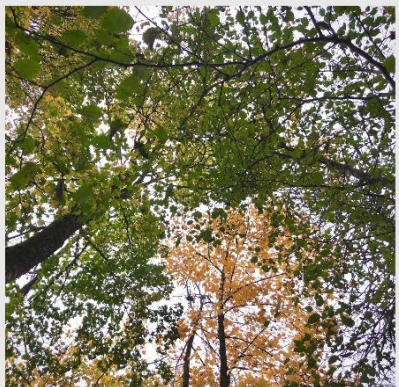

Innholdsfortegnelse

1 Forord 1
2 Sammendrag 2
3 Innledning 3
3.1 Formål med planen 3
3.2 Rammer og mandat for arbeidet 5
3.3 Medvirkning 7
3.4 Iverksetting 8
4 Dagens situasjon og utsikter framover 10
5 Dette skal vi oppnå 16
6 Slik skal vi gjøre det 18
6.1 Sårbare arter og naturtyper 19
6.2 Natur i arealplanleggingen 28
6.3 Skog og kulturlandskap 36
6.4 Livet i vann 45
6.5 Natur og klima 53
6.6 Forankring, kompetanseheving og samarbeid 62
7 Evaluering og rapportering 66
8 Virkninger av planen 67
8.1 Økonomiske og organisatoriske forhold 67
8.2 Sosiale forhold 68
8.3 Miljømessig forhold 68
9 Vedlegg 70
9.1 Kunnskapsgrunnlag 70
9.2 Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier 70
9.3 Definisjoner 74

Alle foto: Merete Wiken Dees

1 Forord

Innhold: Ordførers forord

Forklaring: Legges inn når planen er endelig vedtatt i Kommunestyret, før publisering og evt. trykking

2 Sammendrag

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda. Den gir oss mat, materialer, medisiner, rent vann demper flom og binder klimagasser: Intakt natur er vårt viktigste verktøy for å lagre karbon og for tilpasning til konsekvensene av pågående klimaendringer. Naturen har en egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og folkehelse.

Eskalerende oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag. I 2022 ble en global naturavtale vedtatt med mål om at minst 30 % av land- og havområder skal vernes innen 2030.

Arealbruksendringer og bit-for-bit-nedbygging er hovedårsaken til tapet av natur. Hele 9 av 10 av artene på *Norsk Rødliste for arter 2021*[1] er truet på grunn av måten vi bruker arealene på. Tap av natur på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi ved at naturgoder vi er avhengig av undermineres eller opphører. Tilstrekkelig beskyttelse og restaurering av naturen krever en gjennomgripende samfunnsendring. En omstilling vil koste, men det vil koste mer å la være.

Asker er en kommune med et unikt biologisk mangfold og varierte natur- og landskapstyper. Dette skyldes et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet[2]. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter i landet. Asker kommune har et nasjonalt ansvar både for å ta vare på en rekke truede naturtyper og arter som har sin hovedforekomst i kommunen.

Temaplan for naturmangfold beskriver hvordan kommunen kan nå målet i kommuneplanens samfunnsdel om *å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*. Det er definert seks innsatsområder som beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene: sårbare arter og naturtyper; natur i arealplanlegging; skog og kulturlandskap; livet i vann; natur og klima; og forankring, kompetanseheving og samarbeid.

Måten vi bruker naturen på i dag, og hvordan vi velger å verne om den i tiden fremover, har store konsekvenser for dagens og fremtidens generasjoner. Arbeidet med å stanse tapet av natur begynner hjemme: Handling kreves i nasjonalt, i landets kommuner så vel som i resten av verden. Slagordet fra Agenda 21 er mer relevant enn noen gang: Tenke globalt, handle lokalt.

Dersom vi klarer å følge opp strategiene i denne temaplanen i alle virksomhetsplaner, reguleringsplaner, byggesaker, og gjennom drift og forvaltning i kommunen vil naturmiljøet og askersamfunnet komme styrket ut. Asker kommune vil fremstå som en foregangskommune gjennom utvikling og gjennomføring av en naturvennlig, ambisiøs og fremtidsrettet politikk.

[1] Artsdatabanken (2021). Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021
[2] Naturhistorisk museum (sist endret 29.09.2015). Forskning og samlinger/ Oslofjorden. https://www.nhm.uio.no/forskning/prosjekter/ oslofjord/oslofjorden/

3 Innledning

3.1 Formål med planen

Norge skal verne 30 % av land- og havområder innen 2030

Global oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag og en gjennomgripende samfunnsendring må til hvis vi skal klare å restaurere og beskytte naturen vår. Aldri har vitenskapen vært tydeligere om tap av arter og natur, enn i rapporten fra naturpanelet som kom i 2019[3]. Vi må redusere vårt forbruk av natur.

I desember 2022 samlet verdens land seg om en naturavtale («*Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework* (GBF)») som skal bidra til å stoppe den menneskelige ødeleggelsen av naturen, og begynne å gjenopprette det som allerede har gått tapt. Avtalen har fire mål og 23 delmål som alle land på COP15 forplikter seg til å nå innen 2030[4,5]. Et av hovedmålene i avtalen er at minst 30 % av land- og havområdene skal vernes innen 2030 og vernet skal være representativt. I avtalen er det også et mål om at 30% av naturen som i dag er ødelagt skal restaureres innen 2030.

Budstikka

Tips oss Søk Meny

fredag 03. desember 2021

Nyheter Natur og miljø Asker Asker kommune

Først i landet med støtte til global naturavtale

Etter oppfordring fra WWF vedtok formannskapet i Asker kommune å be regjeringen om å ta en offensiv posisjon i forhandlingene om den nye naturavtalen. Faksimile fra Budstikka 03.05.2021.

[3] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

[4] Regjeringen, Verdens land samlet om en naturavtale. https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/verdens-land-samlet-om-en-naturavtale/id2952178/

[5] FN. FNs naturavtale. https://www.fn.no/om-fn/avtaler/miljoe-og-klima/fns-naturavtale

Norge har gjennom tilslutning til flere internasjonale konvensjoner forpliktet seg til å ta vare på arter og deres leveområder, og kommunen har en sentral rolle i arbeidet med å nå de nasjonale målene for naturmangfold[6]:

1. *Økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.*
2. *Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.*
3. *Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.*

De viktigste lovene og handlingsplanene for å ta vare på naturmangfoldet er:

- Naturmangfoldloven
- Plan- og bygningsloven
- Stortingsmeldingen *Natur for livet* – norsk handlingsplan for naturmangfold (Prop. 1 S (2014–2015)

Askersamfunnet skal verne om og sikre naturmangfoldet

Innenfor satsningsområdet *Bærekraftige byer og samfunn* definerer kommuneplanens samfunnsdel følgende mål[7]:

- Hovedmål: *Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
- Delmål: *Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*
- Strategi: *Asker kommune skal tilrettelegge for bærekraftig forvaltning og vern av økosystemene i havet, langs kysten og på land, og stanse og reversere landforringelse og tap av biologisk mangfold.*

Disse målene er ambisiøse og omfattende og krever at organisasjonen og askersamfunnet har ressurser, kunnskap og vilje til å prioritere ivaretakelse av natur. Utviklingen fram til i dag har vært en gradvis bit for bit nedbygging av naturen. Denne planen skal legge grunnlaget for å snu denne utviklingen og utvikle samfunnet videre på naturens premisser.

Samfunnsutviklingen i Asker skal være i tråd med FNs bærekraftsmål, internasjonale konvensjoner, nasjonale og regionale mål. Temaplan for naturmangfold er en strategisk og sektorovergripende plan, og skal beskrive hvordan kommunen kan nå målet fra kommuneplanens samfunnsdel om *å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker*.

[6] Miljøstatus. Norges klima og miljømål. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/
[7] Asker kommune. Kommuneplan for Asker 2020-2032. Samfunnsdelen. 2020. (https://www.asker.kommune.no/contentassets/4285d484ae194d8bae76e80908df1230/asko0145_kommuneplan_oktober_2020_nett.pdf)

3.2 Rammer og mandat for arbeidet

Planen peker retning for de neste 12 årene

Temaplaner eller kommunedelplaner for naturmangfold er en direkte oppfølging av Meld. St. 14 (2015-16) *Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold.* Oppdraget med å utarbeide Temaplan for naturmangfold er gitt i Handlingsprogram 2020-2023[8] og Asker kommunes planstrategi[9]. Mandatet for temaplan naturmangfold ble vedtatt av utvalg for samfunnstjenester 05.11.2020.

En temaplan er ikke juridisk bindende, men gir et styrket kunnskapsgrunnlag for både politikere og administrasjonen i beslutninger som har betydning for naturmangfoldet. Temaplan for naturmangfold skal ha en planperiode på 12 år og det legges opp til en rullering hvert 4. år. Temaplan for naturmangfold peker på viktige utfordringer og gir føringer for hvordan disse utfordringene skal løses. Planen definerer innsatsområder og legger strategier for en ønsket utvikling.

Det er utarbeidet et kunnskapsgrunnlag i forkant av temaplanen. Kunnskapsgrunnlaget bygger på eksisterende kunnskap og data. Det følger ikke med midler til utarbeidelse av temaplan for naturmangfold. Derfor har ikke kartleggings- og registreringsarbeid blitt utført i denne prosessen. I hovedsak er Naturbase, Artskart, Økologisk grunnkart, kartleggingsrapporter og Askerkart benyttet som kildemateriale. Samtidig som kunnskapsgrunnlaget danner grunnlaget for utformingen av selve temaplanen, kan det tjene som et verktøy for administrasjonen og politikerne.

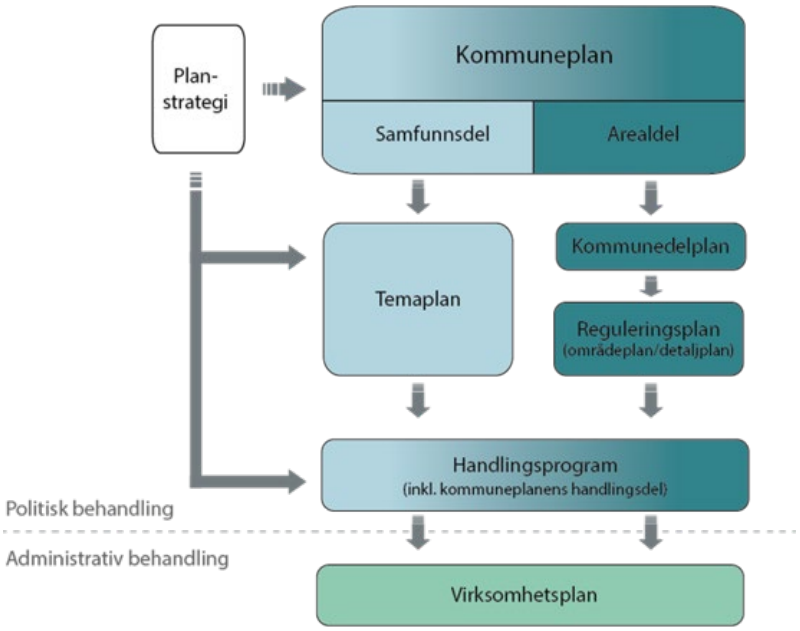

Plansystemet i Asker kommune.

[8] Asker kommune, Handlingsprogram 2020–2023, Vedtatt av kommunestyret 10. desember 2019. https://www.asker.kommune.no/globalassets/_felles/asker_handlingsprogram_digital.pdf
[9] Asker kommunes planstrategi 2020-2024, https://www.asker.kommune.no/contentassets/6b7973f8bf98487186239340c9368e1d/asker-kommunes-planstrategi-13.10.20.pdf

Overordnet prosess

Avdeling for Natur, Miljø og landbruk i virksomheten Miljø og Samferdsel (MOS) er ansvarlig for utarbeidelse av temaplanen. Arbeidsgruppen har bestått av representanter fra Natur, miljø og landbruk; Vann og vannmiljø og Samfunnsplanlegging. Ressurspersoner fra andre virksomheter og avdelinger har bidratt med innspill på sine fagområder *(Analyse og Geodata*, *Forvaltning og utvikling*, *Prosjekt og utvikling, Samferdsel og Senter for innovasjon og læring*).

4. kvartal 2020: behandling av mandat

2. kvartal 2021: medvirkning

3. kvartal 2022: presentasjon av kunnskapsgrunnlaget i utvalg

3. kvartal 2022 - 2.kvartal 2023: medvirkning

1. kvartal 2023: 1. gangs behandling i utvalg

2. kvartal 2023: høring og medvirkning

2. kvartal 2023: 2. gangs behandling i utvalg

2. kvartal 2023: endelig vedtak i kommunestyret

Avgrensninger

Temaplan for naturmangfold har grenseflater mot temaplan vann og vannmiljø[10] og temaplan handling mot klimaendringene[11].

Klimakrisa og naturkrisa er to sider av samme sak og de to temaplanene må ses i sammenheng. «Naturen som karbonlager» er et eget kapittel i temaplan handling mot klimaendringene. Her er det satt søkelys på arealenes og naturens evne til å ta opp og lagre CO_2, mens temaplanen for naturmangfold i tillegg omhandler hvordan naturen påvirkes av klimaendringene og hvordan naturen kan hjelpe oss å tilpasse oss klimaendringene.

Temaplan handling mot klimaendringene omhandler også temaet sirkulærøkonomi. En sirkulær økonomi innebærer en mer effektiv bruk av ressursene våre, der ressursene brukes om igjen og behovet for å ta ut nye ressurser reduseres. Overgangen fra en lineær til en sirkulær økonomi er helt nødvendig, ikke bare for å redusere klimagassutslippene, men også for å ta bedre vare på økosystemene våre. Gjennom forbruk av natur, har våre økosystemer gradvis blitt ødelagte. Om vi ikke begynner å tenke nytt rundt hvordan vi utnytter ressursene vil vi ikke klare å snu denne trenden.

Temaplan for naturmangfold og temaplan vann og vannmiljø berører de samme fagområdene når det gjelder vannmiljø. Temaplan vann og vannmiljø beskriver årsakene til at god økologisk tilstand i vannforekomstene ikke oppnås. Når tilstanden i vannet endrer seg, endrer også naturtypene og artssammensetningen seg. Begge temaplaner beskriver funksjonen til kantsoner langs vassdrag og hvorfor det er viktig å bevare disse.

[10] Asker kommune. Temaplan for vann og vannmiljø 2022-2033. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-4f0d2d6f-6d10-4e47-b84a-7fc5466de679-4949/#/
[11] Asker kommune. Temaplan handling mot klimaendringene 2021-2033. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-8da44191-b564-4178-8f63-516a675d4666-4210/#/

3.3 Medvirkning

For å sikre involvering innad i organisasjonen og hos andre relevante høringsparter, har organisasjoner, foreninger, innbyggere, politiske utvalg og kommunens administrasjon medvirket i arbeidet.

Oversikt over medvirkningsprosesser i arbeidet:

- Skriftlige innspill til kunnskapsgrunnlaget om lokalt viktig naturmangfold fra natur- og friluftslivsorganisasjoner
    - Asker elveforum
    - DNT Asker turlag
    - Birdlife Norge Asker og Bærum lokallag
    - Birdlife Norge avd. Buskerud
    - Birdlife Norge avd. Oslo og Akershus
    - Forum for natur og friluftsliv Buskerud
    - NaKuHel
    - Naturvernforbundet i Asker
    - Naturvernforbundet i Hurum og Røyken
    - Oslofjordens Friluftsråd

- Presentasjon av kunnskapsgrunnlaget for politiske organer:
    - Utvalg for samfunnstjenester
    - Utvalg for plan og byggesak
    - Formannskapet
- Innbyggerundersøkelse om natur
- Workshop med utvalg for samfunnstjenester
- Workshop med lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner
    - Asker elveforum
    - Birdlife Asker og Bærum lokallag
    - Buskerud botaniske forening
    - Norsk botaniske forening Østlandsavdelingen
    - Forum for natur og friluftsliv Buskerud
    - NaKuHel
    - Naturvernforbundet i Asker
- Workshop med bondelag, skogeierlag, velforbundet og lokale velforeninger:
    - Asker og Bærum skogeierlag
    - Asker og Bærum bondelag
    - Asker Velforbund og lokale velforeninger
- Administrative innspillsmøter/presentasjoner
- Offentlig høring: 20. februar 2023 – 05. april 2023

Innbyggerne våre ønsker å ta vare på naturen i Asker

Som et ledd i medvirkningsprosessen gjennomførte Asker kommune i 2022 en innbyggerundersøkelse. Undersøkelsen viser at nær halvparten av Askers befolkning har hørt om begrepet naturmangfold og vet hva det betyr. De er opptatt av natur- og

miljøspørsmål og viser bekymring for at natur skal gå tapt. De mener det er viktig at kommunen jobber aktivt for å stanse tap av natur. Noen sentrale resultater fra denne undersøkelsen var:

- 7 av 10 har hørt om begrepet naturmangfold, og nær halvparten av de spurte oppgir at de både har hørt om begrepet og vet hva det betyr. Kun 3 av 10 har ikke hørt om begrepet naturmangfold. Snittet i Asker ligger noe lavere enn landsgjennomsnittet fra 2020 som viser at 9 av 10 nordmenn har hørt om begrepet naturmangfold og flesteparten av disse, 7 av 10 vet hva det betyr. Sammenliknet med øvrige land i Europa, har Norges innbyggere svært god kjennskap til begrepet naturmangfold[12].
- 8 av 10 innbyggere i Asker er opptatt av natur- og miljøspørsmål.
- 9 av 10 er enig i at kommunen skal jobbe aktivt for å stanse tap av natur.
- 7 av 10 er bekymret for tap av natur.
- 7 av 10 er bekymret for utryddelse av arter.
- 8 av 10 er bekymret for klimaendringer.
- 7 av 10 er bekymret for tap av natur i sitt nærområde.

For å opprettholde og øke kunnskap om naturmangfoldet i Asker, må vi dele innsikt om naturkunnskap og naturen vi har i Asker. Vi skal inspirere og engasjere innbyggerne våre til å ta gode valg som tar vare på Askers naturverdier.

3.4 Iverksetting

Temaplan naturmangfold inngår i Asker kommunes plansystem, og følges opp som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Etter at temaplanen er politisk vedtatt, utarbeider kommunedirektøren administrative oppdrag til virksomhetene basert på innsatsområdene og strategiene i planen. Med bakgrunn i disse oppdragene, utarbeider virksomhetene tiltak i sine egne virksomhetsplaner, som gjennomføres og følges opp lokalt i den enkelte virksomhet. Som en del av den administrative styringsdialogen mellom virksomhetsleder og direktør evalueres og rapporteres det jevnlig på status for oppfølging av tiltakene.

[12] Kantar 2021, Kunnskap og holdninger til naturmangfold 2020 - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)

4 Dagens situasjon og utsikter framover

Hva er naturmangfold?

Lov om forvaltning av naturens mangfold[13] (Naturmangfoldloven) definerer naturmangfold som *"biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning"*.

Hvorfor er naturmangfold viktig?

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda. Den gir oss mat, materialer, medisiner og rent vann, og bidrar med flomdemping og karbonlagring. Intakt natur er vårt viktigste verktøy for å lagre karbon og for tilpasning til konsekvensene av klimaendringer. Naturen har en egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og folkehelse.

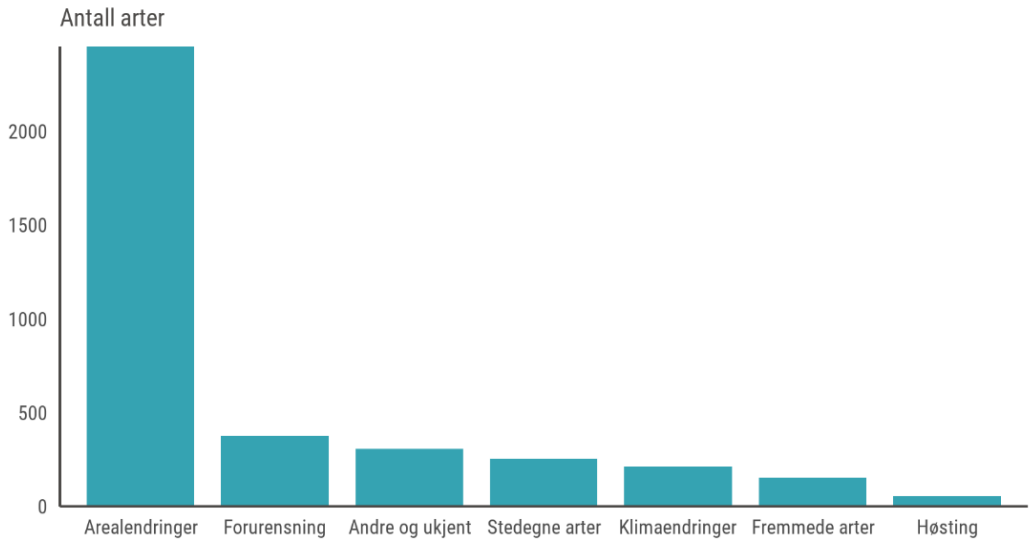

Figur 1. Påvirkningsfaktorer på truede arter i Norge sortert etter antall arter som påvirkes. Kilde: Artsdatabanken

Hva truer naturen?

Arealbruksendringer er hovedårsaken til tapet av natur (Figur 1). Bit-for-bit-nedbygging og forringelse av leveområder er hovedårsaken til at 2752 arter er truet i Norge[14]. De siste 50 årene har det skjedd betydelige endringer i Norge, både når det gjelder omfanget av fysiske inngrep knyttet til bygg og anleggstiltak og arealbruksendringer knyttet til jord- og skogbruksaktivitet. Tap av natur på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi direkte ved at naturgoder som vi er avhengig av undermineres eller opphører.

[13] Lovdata. Naturmangfoldloven. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100
[14] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer

Andre trusler mot naturmangfoldet er forurensing, fremmede arter, klimaendringer og overhøsting. Også kunnskapsmangel, administrative rutiner, manglende sektoransvar og samordning er påvirkningsfaktorer som er årsak til tap av naturmangfold[15].

All natur ligger i en kommune

Kommunene bestemmer det meste av arealbruken i Norge ved å forvalte plan- og bygningsloven. Derfor spiller kommunene også en svært viktig rolle i å stanse tapet av naturmangfold. En utfordring er at vi mangler oversikt og kontroll med summen av enkeltbeslutninger i arealforvaltningen, og det er summen av disse enkeltbeslutningene som i stor grad påvirker hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt, både på kort og lang sikt. Det er en utfordring å ta hensyn til naturmangfold i områder som er lagt ut til utbygging i kommuneplanen, når det først i reguleringsfasen oppdages verdifullt biologisk mangfold. I tillegg kan utbyggingspress fra grunneiere, utbyggere eller politikere gjøre det vanskelig å beslutte å ikke bygge ut et område, selv om det inneholder viktig naturmangfold. Ønsket om økonomisk gevinst er høyt og natur sees ofte på som ledig areal som det er tilnærmet kostnadsfritt å bygge ned. Naturen taper ofte mot andre hensyn og interesser.

Naturorganisasjonen Sabima har rangert alle kommunene i landet etter hvor godt de tar vare på naturen sin[16]. Asker kommer dårlig ut på det meste som er knyttet til arealbruk: antall innvilgede dispensasjoner i strandsonen og LNFR-områder; størrelsen på vernet areal; omdisponering av dyrka og dyrkbar jord; og hvordan vi planlegger arealbruken vår. Vi skårer også dårlig på økologisk tilstand i vassdrag.

Intakt natur er vårt viktigste verktøy for å bremse klimaendringene

Intakt og artsrik natur gir oss livsviktige naturgoder samtidig som den er vårt viktigste verktøy både for å bremse og tilpasse oss klimaendringene. Naturens evne til klimatilpasning blir best ivaretatt gjennom bevaring av økologisk funksjon og sammenhengende naturområder. Naturen er også en svært viktig brikke i det globale karbonkretsløpet gjennom opptak og lagring av karbon. Klima- og naturkrisen må derfor sees i sammenheng og ikke som to separate kriser. Det er i stor grad de samme driverne bak klima- og naturkrisen, og fokuset må være på løsninger som tjener både natur og klima.

Oslofjordområdet har landets høyeste artsrikdom

Asker er en kommune med et rikt biologisk mangfold og varierte natur- og landskapstyper. Områdene rundt Oslofjorden har et stort biologisk mangfold på grunn av et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. Asker har 69 naturvernområder som til sammen utgjør 7 % (26,26 km^2) av kommunens totalareal[17]. Rundt 6 % av skogen i Asker er vernet.
Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet[18]. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter i landet. Naturen er under sterkt press fra utbygging, fysiske inngrep (gravearbeider, hogst og slitasje) og andre trusler som for eksempel spredning av fremmede arter.

[15] St. meld. Nr. 42 om biologisk mangfold (2000-2001).
[16] Sabima, Naturkampen. https://naturkampen.sabima.no/
[17] Naturbase. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/
[18] Naturhistorisk museum (sist endret 29.09.2015). Forskning og samlinger/ Oslofjorden. Tilgjengelig på: https://www.nhm.uio.no/forskning/prosjekter/ oslofjord/oslofjorden/

Asker har et nasjonalt ansvar både for å ta vare på kalkrike naturtyper og for en rekke truede arter som har sin hovedforekomst i kommunen vår.

Kun halvparten av Askers vannforekomster har god økologisk tilstand
Vann er kilde til alt liv og alle arter trenger vann for å leve. Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst *god økologisk tilstand*. Status per januar 2023 er at 56 av 123 vannforekomster i kommunen (46 %) har svært god eller god økologisk tilstand[19]. Mens resten av vannforekomstene (54 %) har moderat, dårlig eller svært dårlig økologisk tilstand.

Tilstanden for livet i Oslofjorden er svært alvorlig. Store deler av Oslofjorden har moderat økologisk miljøtilstand. I Askers kystområde er hovedutfordringene arealbruksendringer; tilførsler av næringssalter, partikler og miljøgifter gjennom avrenning fra jordbruk og lekkasjer av avløpsvann.

70 % av strandsonearealet i Asker er bebygd eller benyttet til samferdsel
Strandsonen er et av de mest artsrike leveområdene vi har. Hele 60 % (8018 daa) av strandsonearealet i Asker er bebygd, mens 11 % (1480 daa) av strandsonearealet er benyttet til samferdsel.[20]. Det gis dispensasjoner til nye bygg i strandsonen hvert år. I 2021 kom Asker på 2. plass over de kommunene som ga flest dispensasjoner i strandsonen[21]. Hvert enkelt byggetiltak kan kanskje virke beskjedent, men summen av alle tiltakene fører til negative konsekvenser for naturen og artene som lever der. Et stort antall omdisponeringer er negativt også for kommuner med lang kystlinje. For det samlede strandsonearealet og naturmangfoldet der har det lite å si om den enkelte kommune har mye eller lite strandsone å "ta av".

Gjengroing truer kulturlandskapet
Kulturlandskapet har gjennom flere tusen år blitt formet av et aktivt landbruk. Her inngår bruken av åker, slåttemark og beitemarker. Rundt en tredjedel av de truede artene på rødlista har tilhold i åpent kulturlandskap og sliter på grunn av opphør av slått og beite som fører til gjengroing av kulturlandskapet.

Området rundt Oslofjorden er kjent for sitt rike jordsmonn. Jordbruksarealet i Asker utgjør om lag 11 % av kommunens landareal[22]. Kommunens sentrale plassering gjør at presset på jordressursene, i form av behov for arealer til utbygging og samferdselsformål, i dag er større enn noen gang.

Asker er viktig for bevaring av mangfoldet av villbier
Pollinerende insekter, særlig humler og ville bier, spiller en viktig rolle i samspillet i naturen og for matproduksjon. Ifølge Norsk Rødliste for arter 2021[23] er menneskeskapt påvirkning gjennom arealbruksendringer en viktig negativ påvirkningsfaktor for pollinatorer. Andre

[19] Vann-Nett. https://vann-nett.no/portal/
[20] Tall fra 2020.
[21] SSB. Resultat av byggesøknader i områder med ulike restriksjoner, etter vedtakstype (K) 2015 - 2021 https://www.ssb.no/statbank/table/13128/
[22] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 24.08.2021.
[23] Artsdatabanken (2021). Mange pollinerende insekter på Rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/mangepollinerendeinsekterparodlista.

faktorer som klimaendringer, plantevernmidler og fremmede arter truer også bestandene av pollinerende insekter. I Asker er det registrert hele 120 arter av villbier. Av disse er 12 rødlistede, hvorav 7 er truet. Asker kommune er derfor viktig for bevaring av mangfoldet av villbier på nasjonalt nivå.

Flest truede arter finnes i skogen

Skogen er et av jordas viktigste økosystemer, og skog og jordsmonn i skog utgjør viktige karbonlagre. Skogen renser lufta vår og beskytter oss mot effekten av klimaendringer som økt nedbør, flom, skred og erosjon. Skogen har stor variasjon i struktur og livsmiljøer og huser derfor et mangfold av arter. Om lag 60 % av Norges rundt 44 000 kjente arter er knyttet til skog[24] og derfor er det ikke overraskende at flest truede arter finnes nettopp i skog.

For mange av de truede artene er skogbruk vurdert som den viktigste påvirkningsfaktoren[25]. For skog som vokser i tettstedsnære områder og langs viktige veier er nedbygging en viktig negativ påvirkningsfaktor.

I Asker er det totalt 258 778 dekar skog, noe som utgjør 69 % av kommunens landareal[26]. Rundt 6 % av skogen i Asker er vernet. Asker kommune eier rundt 19 000 daa med skog, hvorav 17,5 % er vernet.

Fremmede arter er en trussel mot viktig natur

Fremmede arter er et stadig økende problem. Pr. august 2022 er over 17 000 observasjoner av fremmede arter med «svært høy» eller «høy risiko», fordelt på 131 arter og underarter, registrert i kommunen[27]. Hele 94 % av disse observasjonene er karplanter. Kilder til spredning av fremmede arter er bl.a. dumping av hageavfall i naturen; frøspredning fra veikanter, hager og parkanlegg; gravearbeider og flytting av jordmasser. Innsatsen mot fremmede arter finansieres med tilskuddsmidler fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Av hensyn til praktisk gjennomførbarhet og de totale økonomiske kostnader vil det ikke være mulig med tiltak mot alle fremmede arter i kommunen. Vi må derfor prioritere arter, forekomster og tiltak som gir en tydelig gevinst for viktig naturmangfold. Fremmede arter i nærheten av verneområder eller viktige naturtyper har høy prioritet. Kjempebjørnekjeks, kjempespringfrø, og stillehavsøsters har de siste årene vært prioritert for bekjempelse i Asker.

Kommunens rolle

Kommunen har flere roller og ansvarsområder som påvirker hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt. Kommunen er offentlig myndighetsutøver, som gjennom kommunal saksbehandling fatter vedtak etter forskjellige lovverk. Samtidig er kommunen grunneier som forvalter, drifter og iverksetter tiltak på kommunal grunn. Asker kommune gjør i dag en rekke tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe, både når det gjelder økonomi og personell, og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike virksomhetene.

[24] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/
[25] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer
[26] Arealbarometeret, NIBIO. Hentet 10.05.2021 https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker
[27] Artskart. artskart.artsdatabanken.no/

Forvaltning av natur må være kunnskapsbasert
En forutsetning for forvaltning som ivaretar naturmangfoldet er god kunnskap om naturtyper, arter og deres leveområder. Hvis vi ikke vet hva vi har, vet vi heller ikke hva vi mister ved arealbruksendringer. Et godt og lett tilgjengelig kunnskapsgrunnlag er nødvendig for å sikre en samfunnsutvikling som ikke ødelegger naturmangfoldet og naturens økologiske funksjoner som vi er helt avhengig av. Det foreligger ingen fullstendig naturkartlegging av hele Asker kommune. Asker nord har et mer komplett kartleggingsgrunnlag enn Asker sør, mye fordi presset på arealene i forbindelse med reguleringssaker og utbygging har vært størst der.

Når kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt har kommunen et ansvar for å stille krav om ny kunnskap, gjennom kartlegging av arter og naturtyper, når nye planer for utbygging utarbeides. Alternativt må føre-var-prinsippet vektlegges tungt og utbygging unngås. Kommunen må legge vekt på nødvendigheten av å ha oppdatert kunnskap om arter og naturområder som verktøy i arealforvaltningen fremover.

Areal- og naturregnskap styrker beslutningsgrunnlaget
Et arealregnskap er et verktøy som kan tydeliggjøre for kommunen hvor store arealer som settes av til utbygging i årene fremover. Et naturregnskap eller økosystemregnskap, kan brukes til å systematisere kunnskap om naturens goder og tjenester, og bidra til bedre beslutninger for en bærekraftig utvikling. Forvaltningsloven §17 sier at en sak skal være så godt opplyst som mulig. Slik det er i dag vet ikke administrasjon og politikere konsekvensene av summen av alle beslutninger som tas i arealforvaltningen. Et arealregnskap vil kunne skape bevissthet om hvor mye dyrket mark, eller hvor store naturområder som blir borte og dermed styrke kunnskapsgrunnlaget slik at det tas gode og informerte beslutninger. Viken Fylkeskommune leder et prosjekt hvor målet er å utvikle et kartbasert arealregnskap[28] for kommunene. Arbeidet skjer i samarbeid med kommuner, myndigheter og utvalgte forskningsmiljøer og Asker er med som pilotkommune.

Det er ikke nok å verne natur – ødelagt natur må restaureres
Det er en økende oppmerksomhet rundt nødvendigheten av å reparere natur som er skadet av menneskelige inngrep, og at det ikke er nok å bare bevare natur med god tilstand. Et av Norges nasjonale miljømål (mål 1.1)[29] sier at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester. Restaurering av natur er et av tiltakene for å innfri det politisk fastsatte målet. FN har utpekt 2021-2030 til verdens tiår for restaurering av økosystemer. Mye av norsk våtmark er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet, blant annet fra drenering til skog- og jordbruksformål og nedbygging. Målet med restaurering er å legge til rette for naturlige prosesser for å gjenopprette økologisk funksjon. Eksempler er å fylle igjen grøfter i myra for bedret økologisk tilstand, redusere klimagassutslipp og klimatilpasning. I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn med et restaureringspotensial stilles til disposisjon

[28] Fylkestingsvedtak 12.12. 2019 (sak 16/19 og 12/19)
[29] Miljøstatus. Norges miljømål. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/

for restaurering[30]. Andre eksempler er restaurering av kantsoner, gjenåpning av bekker eller restaurering av ålegrasenger.

For å nå bærekraftsmål nr. 14 (livet i vann) og 15, (livet på land) må også Norge og Asker øke innsatsen for først og fremst å forhindre ødeleggelse av natur og dernest reparere forringede eller skadede arealer. Det er sjelden at erstatningsarealer er i nærheten av å ha samme kvalitet som arealene som bygges ut.

[30] Utvalg for samfunnstjenester, sak. 0024/22. Samtykke til restaurering av myrer på kommunal grunn. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0024/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

5 Dette skal vi oppnå

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. Bærekraftsmålene utgjør det overordnede rammeverket for utviklingen av Askersamfunnet, og utgjør grunnlaget for kommunens satsingsområder og mål slik de er beskrevet i kommuneplanens samfunnsdel. Alle satsingsområder og mål i kommuneplanen er tverrgående. Det betyr at de gjelder for alle tjenesteområder, og at vi må arbeide sammen på tvers for å oppnå den utviklingen vi ønsker.

Satsingsområdet *Bærekraftige byer og samfunn*, samt bærekraftsmålene *Liv under vann* (14), *Liv på land* (15) og *Stoppe klimaendringene* (13) er spesielt relevante for temaplan for naturmangfold. Beskyttelse av livsgrunnlaget vårt, biosfæren, er en grunnleggende forutsetning for å nå både de sosiale og økonomiske bærekraftsmålene (Figur 2). Å bevare *Liv under vann* (14), *Liv på land* (15) og *Stoppe klimaendringene* (13) er derfor helt nødvendig i kommunens arbeid fremover.

Figur 2. FNs bærekraftsmål inndelt i økologisk, sosial og økonomisk bærekraft. Figuren illustrerer hvordan all økonomisk utvikling og menneskelig velferd er avhengig av livsgrunnlaget vårt, biosfæren. Kilde: Azote Images for Stockholm Resilience Centre

Kommuneplanen består av til sammen åtte hovedmål og 28 delmål. Tabellen under viser hvilke av de 28 delmålene som er særlig relevante for temaplan for naturmangfold.

SATSINGSOMRÅDE	HOVEDMÅL	DELMÅL
Samarbeid for å nå målene	Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.	Askersamfunnet har inkluderende lokalsamfunn der innbyggerne opplever tilhørighet og tar medansvar, uavhengig av kulturelle, sosiale og økonomiske forhold.
Samarbeid for å nå målene		Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.
Bærekraftige byer og samfunn	Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.	Alle innbyggere har tilgang til rent drikkevann og et tilfredsstillende avløpssystem, og en effektiv og miljøvennlig renovasjons- og avfallshåndtering.
Bærekraftige byer og samfunn		Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet.
Bærekraftige byer og samfunn		Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.
Handling mot klimaendringene	Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.	Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.
Handling mot klimaendringene		Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.
God helse	Askersamfunnet sikrer god helse og fremmer livskvalitet for alle, uansett alder.	Askersamfunnet arbeider helsefremmende og forebyggende for å oppnå god folkehelse, motvirke utenforskap og redusere risikoen for sykdom og tidlig død.
God utdanning	Askersamfunnet sikrer inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremmer muligheter for livslang læring for alle.	Barn og unge utvikler relevant kompetanse for fremtidens samfunn og arbeidsliv, med særlig vekt på yrkesrettede fag, teknologi, innovasjon og entreprenørskap.
Medarbeidere	Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle	Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.
Medarbeidere		Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.

6 Slik skal vi gjøre det

Denne temaplanen er inndelt i følgende seks innsatsområder:

- Sårbare arter og naturtyper
- Natur i arealplanlegging
- Skog og kulturlandskap
- Livet i vann
- Natur og klima
- Forankring, kompetanseheving og samarbeid

Innsatsområdene er definert med bakgrunn i utfordringsbildet (se kapittel 4), og beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene. For hvert innsatsområde gis det en kort beskrivelse av status og utfordringer, samt hvilke endringer (strategier) som må gjennomføres for å sikre måloppnåelse og utvikling i ønsket retning.

Askers kommunefugl, ærfugl.

6.1 Sårbare arter og naturtyper

Figur 3. Dragehode er en av Askers ansvarsarter og er kategorisert som sårbar (VU) på den norske rødlista for arter. Den er også en prioritert art med egen handlingsplan og egen forskrift i naturmangfoldloven.

«Sårbare arter og naturtyper» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: kap. 5 Status for naturmangfoldet i Asker; kap. 8 Pollinerende insekter; kap. 10 Lokalt viktig naturmangfold.

Askers naturverdier

Asker kommune har et landareal på 376 km^2. Store deler av kommunen er skog (68 %), 11 % er dyrket mark, mens 3,5 % av arealet er ferskvann. Asker kommune har den lengste kystlinjen (177 km) av de 32 kommunene langs Oslofjorden.

Under og etter istiden lå deler av Asker under havgrensa. Løsmasseavsetninger danner grunnlaget for de frodige jord- og skogbruksområdene i kommunen. Hovedsakelig i de nordre delene av kommunen finner vi kalkrike bergarter som gir gode vekstvilkår. Mesteparten av berggrunnen sør og midt i kommunen består av drammensgranitt med en karakteristisk lyserød farge.

Asker har variert natur: skog, kulturlandskap, ferskvannsmiljøer og strand- og marine områder. I tillegg ligger flere av øyene i Oslofjorden innenfor kommunens grenser. Hele kommunens areal ligger i boreonemoral vegetasjonssone med varmekjær vegetasjon. Områdene rundt Oslofjorden kjennetegnes av stort biologisk mangfold på grunn av et gunstig klima og kalkrik grunn. Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet[31]. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter her i landet. Landskapet er forholdsvis småskala, og leveområder knyttet til de kalkrike og varme områdene i indre Oslofjord gjør at det finnes store verdier på små arealer [32].

Naturvernområder i Asker

Natur kan vernes ut fra ulike formål. De fire viktigste verneformene er nasjonalpark, landskapsvern, naturreservat og marine verneområder. Verneformål kan være sjøfugl, våtmarksområder, spesielle naturtyper med truete arter, gamle trær, fossiler, geologi og kulturlandskap. Det er knyttet ulike vernebestemmelser til hvert enkelt verneområde.

Asker har 69 naturvernområder som til sammen utgjør 7 % (26,26 km^2) av kommunens totalareal (Tabell 1, Figur 4). De fleste verneområdene ligger i kystsonen og inkluderer flere øyer. Det er Statsforvalteren i Oslo og Viken som har forvaltningsansvar for verneområdene.

Tabell 1. Naturvernområder i Asker[33].

Verneform	Verneform detaljert	Antall
Annen fredning	*Biotopvern etter viltloven*	3
	Dyrefredningsområde	7
	Naturminne	15
	Plantefredning	1
Landskapsvernområde	*Landskapsvernområde*	2
Naturreservat	*Annet vern*	11
	Ikke vurdert	1
	Skogvern	11
	Verneplan for edelløvskog	1
	Verneplan for myr	2
	Verneplan for sjøfugl	13
	Verneplan for våtmark	2

[31] Naturhistorisk museum (sist endret 29.09.2015). Forskning og samlinger/ Oslofjorden. Tilgjengelig på: https://www.nhm.uio.no/forskning/prosjekter/ oslofjord/oslofjorden/ (20.02.2021)
[32] Thylén, A. og Blindheim, T. 2020. Kartleggingsstatus 2020 for viktige naturtyper i Akershus-kommunene BioFokus-rapport 2020-18. Stiftelsen BioFokus. Oslo. http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2020-18.pdf
[33] Miljødirektoratet. Enkelt søk i Naturbase.

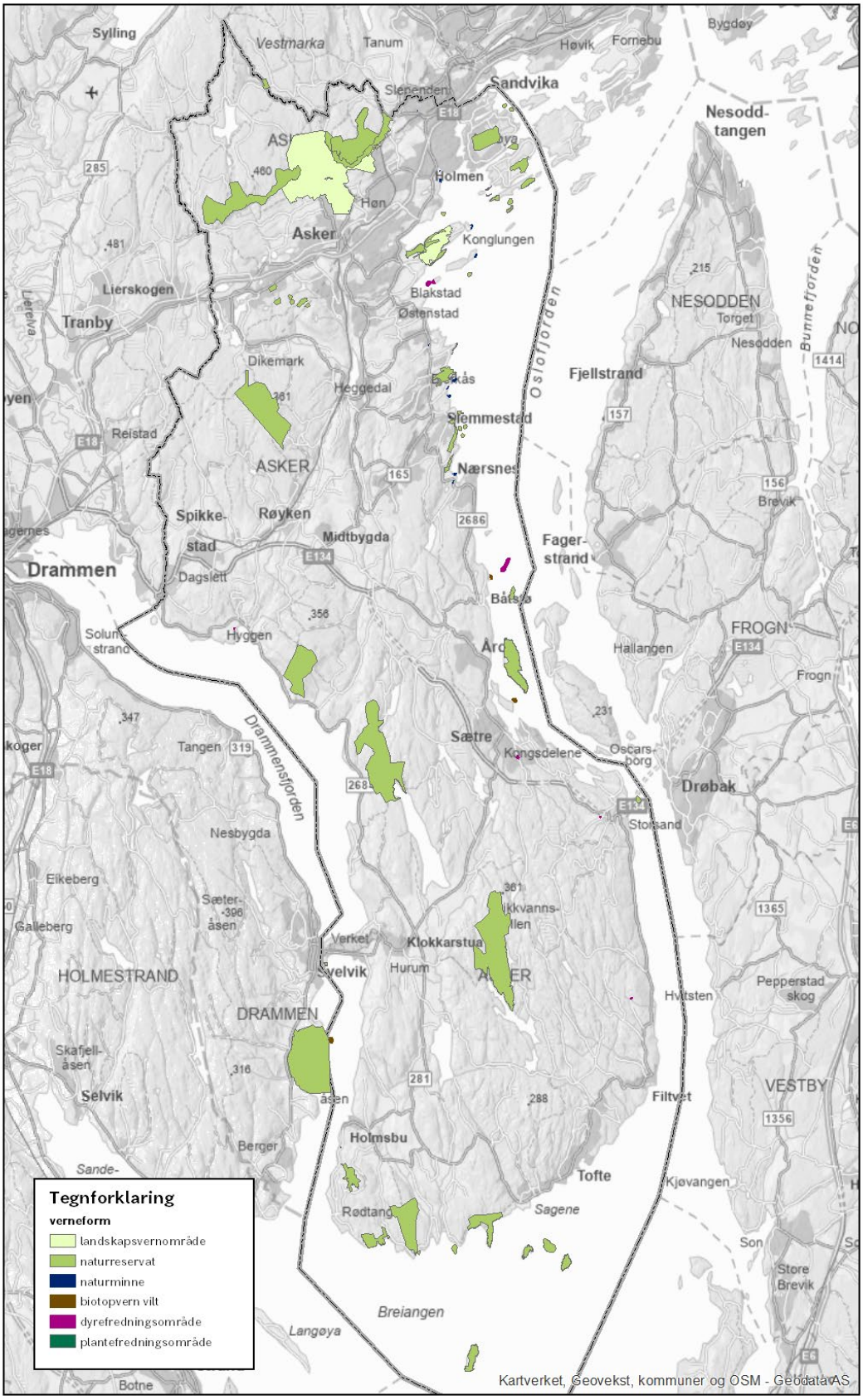

Figur 4. Naturvernområder i Asker.

Naturtyper i Asker

Kommunen plikter å ta hensyn til nasjonale mål om å ivareta naturmangfoldet. Her er utvalgte naturtyper, truede og nær truede naturtyper spesielt relevant.

Totalt 26 813 dekar[34] av kommunens landareal er avgrenset som naturtyper etter NiN Miljødirektoratets instruks og DN-håndbok 13. Naturtypelokalitetene finnes spredt over hele kommunen; i marka, fjorden, landbruksområder, i og langs vassdragene, på friområder og i de grønne arealene i boligområdene. En oversikt over registrerte naturtypelokaliteter i kommunen finnes i Naturbase[35]. Nasjonale myndigheter gjennomfører en omfattende naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets instruks for å øke kunnskapsgrunnlaget om verdifull natur. Det kartlegges nye områder i Asker hvert år[36]. Norsk rødliste for naturtyper 2021 viser hvilke naturtyper som har risiko for å bli borte fra Norge[37]. I Asker kommune finner vi i underkant av 40 truede naturtyper fordelt på 581 lokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (NiN)[38]. I kalkrike områder i skog og langs kysten, myr og våtmark, finnes det særlig mange rødlistede naturtyper. Eksempler på truede naturtyper i Asker er naturbeitemark, slåttemark, strandeng, ulike sumpskogtyper, lågurtskogstyper, leirraviner og en rekke kalkrike naturtyper som Asker har et nasjonalt ansvar for å ivareta (kalklindeskog, kalkskog, varmekjær kildeløvskog, åpen kalkmark, slåttemark, og kalksjøer). En nylig publisert rapport, som Biofokus har utarbeidet på oppdrag fra Viken Fylkeskommune, lister opp ravinesystemer med tilhørende naturtyper, åpen kalkmark i boreonemoral sone og kalkedelløvskog som ansvarsnaturtyper for kommunene i Akershus[39].

Åtte naturtyper har status som utvalgte naturtyper og hele seks av disse finnes i Asker. Hule eiker utgjør majoriteten av utvalgte naturtyper i kommunen. I tillegg finnes *slåttemark*, *slåttemyr*, *kalklindeskog*, *kalksjøer* og *åpen grunnlendt kalkmark*. To slåtteenger, én strandeng og et område med åpen grunnlendt kalkmark skjøttes i kommunal regi for å bevare mangfoldet av planter og insekter, og for å hindre at fremmede arter etablerer seg.

«Hverdagsnaturen» er også verdifull

Natur i «100-meterskogene» mellom hus og annen bebyggelse, langs veier, og i jordbruksarealer er også viktig for å ivareta levedyktige bestander av arter. Slike områder binder sammen de sårbare naturområdene, og kan fungere som vandringskorridorer, hekke- og yngleområder, beiteområder, overvintringsområder eller andre områder av verdi.

Parallelt med et ønske om fortetting, er det viktig for miljø og folkehelse å bevare nærheten til naturområder for befolkningen, og unngå at innbyggerne skal være avhengige av bil for å komme seg ut i naturen. I Asker er verdifull natur i flere av de populære turområdene utsatt for slitasje. Det er derfor viktig å bevare 100-meterskoger og tettstedsnære grøntområder for å redusere belastningen på de mest sårbare naturområdene.

---

[34] per 21.12.2022
[35] https://geocortex02.miljodirektoratet.no/Html5Viewer/?viewer=naturbase
[36] Miljødirektoratet. NiN Offentlig Visning. https://miljodirektoratet.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ee9e6c7b9b484965b7d68e32ee47eb13
[37] Artsdatabanken (2021). Resultater. Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater
[38] Enkelt søk i Naturbase, truede naturtyper. Hentet 30.04.2021 https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f17=Truet&f1=30_Viken&f2=30_Asker&so=DESC&sc=7
[39] Bichsel, M., Gammelmo, Ø., Blindheim, T., Thylén, A., Langmo, S., Lønnve, O. og Khalsa, S. 2022. Kartleggingsstatus for viktige naturtyper i 32 Viken-kommuner. Biofokus rapport 2022-087. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Artsmangfold i Asker

Av artsregistreringene som er gjort i kommunen utgjør fugler 45 % av registreringene, mens karplanter utgjør 26 % (Tabell 1). Vi må anta at artsmangfoldet innen mange grupper er høyere enn det som er registrert i kommunen.

Norsk rødliste for arter 2021 er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge[40]. Nær truet eller truede arter utgjør rundt 15 % av registreringene i Artskart fra Asker kommune[41]. Det er gjort i overkant av 51 000 observasjoner av rødlistearter i Asker. Av disse er 27 arter kategorisert som kritisk truet og 169 arter som sterkt truet, mens det er flere arter i kategoriene sårbar (352 arter) og nær truet (402 arter). Mange av disse observasjonene er gjort langt tilbake i tid og flere av artene forekommer dessverre ikke lenger i kommunen vår. Av artene som er kritisk truet, er det kanskje bare i underkant av ti arter vi vil kunne oppleve i Asker i dag.

Tabell 2. Oversikt over registreringer innen ulike artsgrupper i Asker kommune.

Artsgruppe	**Antall observasjoner, rødlistekategori**				**Antall observasjoner, fremmedartskategori**	
	Nær truet (NT)	Sårbar (VU)	Sterkt truet (EN)	Kritisk truet (CR)	Høy risiko (HI)	Svært høy risiko (SE)
Pattedyr	86	48	29	8	0	34
Fugler	11524	24483	1989	3713	0	601
Amfibier, reptiler	113	3	0	0	0	0
Fisker	88	2	52	0	49	0
Krepsdyr	4	17	50	0	0	2
Biller	224	122	84	4	1	5
Døgnfluer, øyenstikkere, steinfluer, vårfluer	7	0	0	0	0	0
Nebbmunner	46	6	0	0	5	0
Sommerfugler	148	141	364	15	0	0
Tovinger	18	31	2	0	0	0
Veps	56	25	36	0	0	0
Edderkoppdyr	0	8	0	0	0	8
Bløtdyr	1	32	0	0	145	230
Karplanter	3207	2303	1918	61	659	15232
Alger	0	4	0	0	0	28
Moser	112	176	50	4	0	0
Lav	169	71	39	0	0	0
Sopp	998	753	237	2	11	1
Sum antall taksoner	**406**	**352**	**169**	**27**	**51**	**79**

Begrepet ansvarsart blir brukt for å angi at en art har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse i Norge. Asker er en av kommunene i landet med flest ansvarsarter (Tabell 2). Disse artene er særlig knyttet til kalkrike områder, naturskog, raviner, kulturlandskap og gamle trær. Alle ansvarsartene, i tillegg til mange flere arter, finner vi på rødlista. Den sjeldne og utrydningstruede planten dragehode er en av Askers ansvarsarter (Figur 3). Når en

[40]Artsdatabanken (2021). Resultater. Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater Nedlastet 24.11.2021

[41] Artsdatabanken. Artskart. http://artskart.artsdatabanken.no Hentet 19.08.2022.

kommune er det viktigste leveområdet for en art, vil kommunens skjøtsel og arealforvaltning bli avgjørende for artens overlevelse.

Tabell 3. Tabellen viser et utvalg arter som har en stor del av sin norske utbredelse i Asker kommune og vi har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på disse artene.

Artsnavn	Norsk navn	Rødlistekategori	Gruppe
Agonopterix quadripunctata	Hjorteflatmøll	EN	Sommerfugl
Blysmus compressus	Flatsivaks	EN	Karplante
Carex acutiformis	Rankstarr	VU	Karplante
Carex elata	Bunkestarr	VU	Karplante
Cochylidia richteriana	Brun malurtpraktvikler	EN	Sommerfugl
Coenonympha hero	Heroringvinge	EN	Sommerfugl
Cortinarius aprinus	Villsvinslørsopp	VU	Sopp
Cortinarius eucaeruleus	Indigoslørsopp	EN	Sopp
Dracocephalum ruyschiana	Dragehode	VU	Karplante
Frullania bolanderi	Pelsblæremose	VU	Mose
Lycoperdon mammiforme	Flassrøyksopp	EN	Sopp
Meligethes norvegicus	Dragehodeglansbille	EN	Bille
Potamogeton lucens	Blanktjernaks	EN	Karplante
Pyrausta sanguinalis	Blodengmott	CR	Sommerfugl
Thelypteris palustris	Myrtelg	VU	Karplante
Veronica spicata	Aksveronika	VU	Karplante
Vicia pisiformis	Ertevikke	EN	Karplante

Oppfølgingsplan for trua natur

En direktoratsgruppe har utarbeidet en oppfølgingsplan for trua natur[42]. Denne oppfølgingsplanen beskriver hvilke trua arter og naturtyper forvaltningen følger opp spesielt, og hvilke tiltak og virkemidler forvaltningen bør bruke. Statsforvaltere og kommuner skal gjennomføre tiltak for å bedre rødlistestatusen for trua arter og naturtyper. 23 arter og 12 naturtyper er prioritert aller høyest fra 2021. I Asker kommune finnes følgende arter som omfattes av oppfølgingsplanen: Dragehodeglansbille, osloslørsopp, søsterslørsopp, lindeslørsopp og birislørsopp. Av de 12 naturtypene finnes åpen grunnlendt kalkmark og ålegraseng,

Pollinerende insekter

Pollinerende insekter, særlig humler og ville bier, spiller en viktig rolle i samspillet i naturen og for matproduksjon. Mer enn 75% av matplantene våre må pollineres av insekter (eks. frukt, bær, kaffe og kakao). 80 % av nytte- og villplantene er avhengig av det samme[43].

Blant pollinerende insekter er det en høy andel *truede arter* og særlig blant bier og humler. Hele 17 % av villbiene og humlene er *truet* og nesten 31 % er på Rødlista[44].
Ifølge Rødlista 2021 er menneskeskapt påvirkning gjennom arealbruksendringer en viktig negativ påvirkningsfaktor for pollinatorer.

[42] Miljødirektoratet. Oppfølgingsplan for trua natur. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/truede-arter-og-naturtyper/oppfolgingsplan-for-trua-natur/
[43] NIBIO. Endringer I jordbrukslandskapet skaper trøbbel for humler og bier. Hentet 29.10.21. https://forskning.no/insekter-kulturlandskap-landbruk/endringer-i-jordbruket-skaper-trobbel-for-humler-og-bier/1808741
[44] Artsdatabanken (2021). Mange pollinerende insekter på Rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/mangepollinerendeinsekterparodlista.

Regjerningen la i 2018 frem en nasjonal pollinatorstrategi[45] med hovedmål om å *sikre levedyktige bestander av villbier og andre pollinerende insekter for å opprettholde pollinering i matproduksjon og naturlige økosystemer.*

Nedbygging av naturlige leveområder til mange arter fører til at den menneskeskapte naturen i hager og parker har blitt viktigere for våre pollinerende insekter. Enkle tiltak i hagen har stor betydning for de lokale bestandene av insekter og alle som forvalter et areal kan gjøre noe for å bedre forholdene for humler, bier og andre insekter. Med enkle grep kan man tilrettelegge for truede arter i hager, på balkonger og i parker, både ved å være bevisst når det gjelder plenklipping og beplantning, men også ved utsetting av insektshotell eller humlekasser. Veikanter bør tilrettelegges for pollinerende insekter og mye kan gjøres ved et slåtteregime som ivaretar naturmangfoldet[46].

I Asker er det registrert hele 120 arter av villbier. Av disse er 12 rødlistede, hvorav 7 er truet. For to av disse, kløverhumle og slåttehumle, er det utarbeidet forslag til en nasjonal handlingsplan. Asker kommune er derfor viktig for bevaring av mangfoldet av villbier på nasjonalt nivå.

Statsforvalteren i Oslo og Viken har sendt en oppfordring til Asker kommune om å innarbeide strategier for pollinerende insekter i temaplanen.

Lokal kompetanse og naturengasjement

Asker har flere natur- og friluftslivsorganisasjoner som er en stor lokal ressurs med tanke på kunnskap om naturmangfoldet i kommunen. Medlemmer fra disse foreningene bidrar med en stor andel av registreringene av arter i databasen *Artsobservasjoner*[47]. Dette gjelder alt fra bl.a. fugler og flaggermus til planter, insekter, sopp og lav. Mange bruker mye av fritiden sin på å studere artsmangfoldet i kommunen og innrapportere observasjonene sine. Dataene er av høy kvalitet, ofte fotodokumentert og svært relevante og viktige for forvaltningen. På landsbasis er innsatsen av frivillige verdt flere ti-talls millioner kroner årlig når det gjelder rapportering av artsfunn [48].

Miljødirektoratet oppfordrer i sin *Veileder til kommunedelplaner for naturmangfold* å kartlegge lokalt viktig naturmangfold[49]. Naturområder og forekomster kan ha en verdi lokalt selv om de ikke fyller kriteriene for nasjonal eller regional interesse. I forbindelse med temaplanarbeidet har kommunen invitert lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner til å komme med innspill om hva som er viktig natur i kommunen. Felles for innspillene var at de understreket viktigheten av følgende:

- *at det gjennomføres en helhetlig kartlegging av naturen i Asker*
- *at hundremeterskoger bevares og at kommunen i størst mulig grad bevarer naturområder fra å bli utbygd*
- *tettstedsnær natur er svært viktig for innbyggerne, selv om dette ofte ikke er natur med et stort biologisk mangfold av nasjonal verd*

[45] Norsk pollinatorstrategi. https://www.regjeringen.no/contentassets/3e16b8410e704d54af40bcb3e687fb4e/nasjonal-strategi-for-villbier.pdf
[46] Fylkesmannen i Oslo og Akershus. 2018.Våre sårbare humler. 23 sider.
[47] Artsobservasjoner, Artsdatabanken. https://www.artsobservasjoner.no/
[48] «Grasrotforskerne», NRK. Sitat fra Artsdatabanken. https://tv.nrk.no/program/DVNA20000117
[49] Kommunedelplaner for naturmangfold, veileder. Miljødirektoratet. Hentet 26.02.2021. https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arter-og-naturtyper/kommunedelplaner-for-naturmangfold/kartlegge-lokalt-viktig-naturmangfold/

Kalkrike områder, forbindelseslinjer mellom grøntområder, de store skogområdene i Asker sør, og Oslofjorden ble også trukket frem som viktige områder i Asker. Birdlife Norge Asker og Bærum lokallag har i samarbeid med Birdlife Norge avd. Buskerud utarbeidet en rapport om utvalgte fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning[50]. Fuglelokalitetene ligger også som et eget lag i kommunens kartløsning, Askerkart[51].

En mer utfyllende beskrivelse av organisasjonenes innspill om lokalt viktige naturområder finnes i kapittel 10 i temaplanens kunnskapsgrunnlag.

6.1.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av arter og naturtyper

Kommunen plikter å ta hensyn til nasjonale mål om å ivareta naturmangfoldet. Utvalgte naturtyper, ansvarsarter, truede og nær truede arter og naturtyper spesielt viktig i denne sammenhengen.

For å oppnå egne og nasjonale mål må Asker kommune gjennom bevisst arealforvaltning unngå å bygge ned viktig natur og bevare sammenhengende grøntområder. Bekjempelse av fremmede arter i nærheten av verneområder eller viktige naturtyper har også høy prioritet. En større andel av kommunens områder med skjøtselskrevende naturtyper må skjøttes for å bevare naturmangfoldet, for å hindre gjengroing og at fremmede arter etablerer seg. Dialog og samarbeid med frivillige organisasjoner er et viktig bidrag i denne sammenhengen.

Kommunens drifts- og forvaltningsrutiner må videreutvikles for å ivareta naturmangfoldet. Eksempler på driftsområder som har betydning for naturmangfoldet er skjøtsel av friområder og blomsterrike veikanter, fjerning av fremmede arter og bevaring av store trær.

For å sikre et representativt utvalg av sårbare arter, naturtyper og landskap, bør kommunen foreslå ytterligere arealer for vern ovenfor overordnede myndigheter.

Asker kommune vil også vurdere oppkjøp av arealer med verdifull natur for å sikre naturverdiene for fremtiden.

Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur

Det er en økende oppmerksomhet rundt nødvendigheten av å reparere natur som er forringet eller skadet av menneskelige inngrep. Det er ikke tilstrekkelig å bare bevare natur med god tilstand. Eksempler på natur som kan restaureres er degraderte myr- og våtmarksområder, kantsoner, ålegrasenger, tareskoger og bekker som er lukket.

[50] Norsk Ornitologisk Forening, Asker og Bærum lokallag. Et utvalg fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning. https://oa.birdlife.no/download.php?file=Upload/Brukerfiler/dokumenter/dok_9028_2.pdf
[51] https://kart.asker.kommune.no

I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn med et restaureringspotensial stilles til disposisjon for restaurering[52]. En kartlegging av myrområder med et restaureringspotensial gjennomføres i 2023. Gjennom dialog med overordnede myndigheter vil aktuelle områder for restaurering spilles inn. Restaurering av natur bidrar særlig til det nasjonale målet for naturmangfold om at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester.

Asker kommune skal ivareta og tilrettelegge gode leveområder for pollinerende insekter gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer

I Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023 er det presisert at regjeringen forventer at: *«Fylkeskommunene og kommunene legger til rette for gode leveområder for ville, pollinerende insekter gjennom planleggingen og drift av arealer»*.

Asker kommune skal, gjennom forvaltning, drift og arealbruk, sikre gode leveområder for insekter. Eksempler på tiltak er rutiner for skjøtsel av kantvegetasjon langs kommunale veier for å øke mangfoldet av stedegne arter, pollinatorvennlig beplantning, restaurering og skjøtsel av gamle blomsterenger, artsrike kantsoner og sammenhengende naturområder. Informasjon til innbyggerne om naturvennlige hager er av stor betydning.

[52] Utvalg for samfunnstjenester, sak. 0024/22. Samtykke til restaurering av myrer på kommunal grunn. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0024/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

6.2 Natur i arealplanleggingen

«Natur i arealplanleggingen» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: 3. Naturmangfold, 4. Rammer og føringer, 5. Status for naturmangfold i Asker, 6. Liv i vann, 10. Lokalt viktig naturmangfold og 11. Natur i arealplanleggingen.

Naturen i arealplanlegging – stykkevis og delt

Kommunene bestemmer det meste av arealbruken i Norge ved å forvalte plan- og bygningsloven (jf. Plan- og bygningsloven § 3-2 og 3-3). Derfor spiller kommunene en svært viktig rolle i å stanse tapet av naturmangfold. Vi mangler oversikt og kontroll over summen av enkeltbeslutninger i arealforvaltningen, og disse beslutningene former i stor grad hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt, både på kort og lang sikt.

Riksrevisjonen gjennomførte i 2006 en undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge[53]. Undersøkelsen oppsummerte med at: *Arealforvaltningen ikke bidrar til å ivareta biologisk mangfold, friluftsliv, dyrket mark og kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer slik Stortinget har forutsatt.*

[53] Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge. Dokument nr. 3:11 (2006–2007). https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2006-2007/dok_3_11_2006_2007.pdf

En omfattende evaluering av norsk arealplanlegging etter plan- og bygningsloven («EVAPLAN»), konkluderte i 2018 med det samme[54,55]. EVAPLAN viste at naturhensyn ofte taper for utbyggings- og næringsutviklingshensyn i dagens planpraksis i kommunene og pekte på fem hovedårsaker[56]: 1) natur har et svakt rettsvern; 2) det er uklare grenser for lokalt selvstyre i arealplanlegging; 3) det er svake kontrollmekanismer i arealplanprosesser; 4) manglende verktøy for vurdering av sumvirkninger av arealutvikling; og 5) mangel på kapasitet og kompetanse i kommunene. Funnene bekreftes også i en fersk rapport fra KS: *Bærekraftig arealbruk innen rammen for kommunalt selvstyre*[57]. Rapporten konkluderer med at det er behov for økt kunnskap og kompetanse om bærekraftig arealbruk i kommunen. Det pekes også på at kommunens økonomiske og juridiske virkemidler må utvikles og styrkes for å sikre bærekraftig arealbruk.

Hele 9 av 10 av artene på *Norsk Rødliste for arter 2021*[58] er truet på grunn av måten vi bruker arealene på. Dette skjer til tross for at man er *pliktig til å sikre naturgrunnlaget for næringsutøvelse og samfunnsliv og legge til rette for en helhetlig forvaltning av vannets kretsløp*, slik det står i plan- og bygningslovens *§3-1 oppgaver og hensyn i planlegging etter loven.*

Det stilles krav om at alle arealplaner skal inneholde en vurdering av hvordan hensynet til naturen etter naturmangfoldloven §8 til §12 er oppfylt. For å imøtekomme dette kravet gjennomføres det en naturfaglig kartlegging av planområdet og en faglig vurdering av hvordan tiltakene vil kunne påvirke naturen. Kartleggingen av naturen ser sjelden på større sammenhenger utover det området der det er planlagt tiltak. De lokale konsekvensene kan synes begrenset, men resultatet er en fragmentering av naturen, der bit for bit blir bygget ned. Summen av alle inngrepene i naturen kommer ikke frem i de enkelte reguleringsplanene.

Naturen er et felles gode og et felles ansvar

Arealplanlegging består av en serie kompromisser og involverer ulike lovverk og forskrifter, i tillegg til plan- og bygningsloven. I arealplaner legges føringer for utvikling i kommunen. Administrasjonens ansvar er å sikre at arealplanene er utarbeidet i henhold til gjeldene lover og sikre at det faglige grunnlaget er på plass. Kommunen må sikre at man til enhver tid har ansatt tilstrekkelig fagkompetanse og kapasitet til å vurdere naturhensyn i arealplaner både på land og i vann.

Innbyggerne påvirker arealpolitikken gjennom valg av lokalpolitikere og gjennom å involvere seg i planprosessen ved høringer og medvirkning. I Askers temaplan for medborgerskap[59] fremheves økt oppmerksomhet om miljøverdier som en konsekvens av innbyggernes

[54] Hanssen, G. S. og Aarsæther, N. (2018). Plan- og bygningsloven 2008 - En lov for vår tid? Oslo, Universitetsforlaget.
[55] Hanssen, G. S. og Aarsæther, N. (2018). Plan- og bygningsloven 2008: Fungerer loven etter intensjonene?.Oslo, Universitetsforlaget.
[56] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.
[57] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.
[58] Artsdatabanken (2021). Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021
[59] Asker kommune, Temaplan for medborgerskap 2021 – 2033. https://www.asker.kommune.no/contentassets/326fcb6935fd4a71a4a0a8ecbf57dec1/temaplan-medborgerskap160621_rev.pdf

involvering i planarbeidet. Lokal kunnskap er svært verdifullt i planprosessen for å sikre lokal forankring av planen.

Det er de folkevalgte som fatter vedtakene om arealbruken i kommunen. Plan- og bygningsloven er en prosesslov som sikrer at alle planvedtak skal følge den samme demokratiske prosessen. Utfallet av prosessen er til syvende og sist et politisk spørsmål.

Gode verktøy og tydelige mål

Når vi planlegger tiltak for utbygging av et område, er prinsippet om i størst mulig grad å unngå negative virkninger for miljø og samfunn sentralt. Det er viktig at utbyggingstiltak er velbegrunnede og gjennomtenkte, og at alle relevante og realistiske tiltak for å forebygge negative virkninger for miljø og samfunn er nøye vurdert. Ved arealbruksendringer er det en rekke tiltak som skal gjennomføres for å unngå og redusere negative konsekvenser på natur og miljø (Figur 5)[60]:

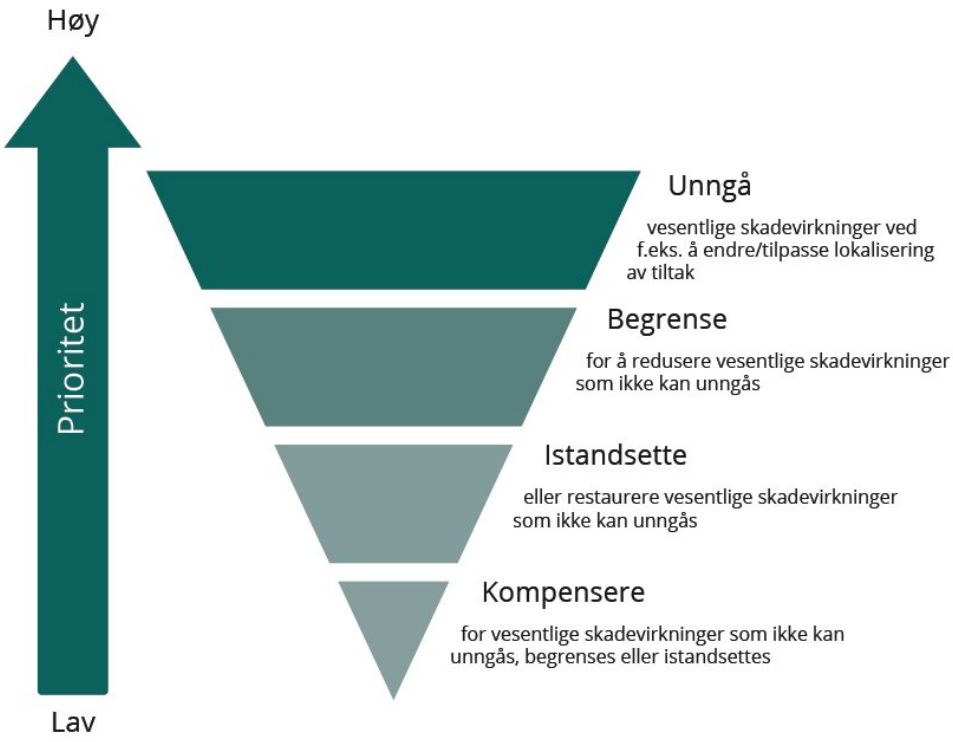

Figur 55. Tiltakshierarkiet. Kilde: Miljødirektoratet

[60] Miljødirektoratet. Tiltakshierarkiet. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/ny-finne-gode-miljolosninger/forebygge-skadevirkninger-for-miljo-og-samfunn/

Det har høyest prioritet å unngå at planen eller tiltaket fører til skade. Deretter begrense skaden, så istandsette eller restaurere. En eventuelt siste utvei er å vurdere å kompensere skade, men det er laveste prioritet. Tiltakshierarkiet skal følges og vurderingene som er gjort knyttet til det enkelte trinnet skal beskrives i konsekvensutredningen. Det er viktig at ikke muligheten for kompensasjon fører til misbruk ved at trinnene i tiltakshierarkiet hoppes over. Det er sjelden at erstatningsarealer er i nærheten av å ha samme kvalitet som arealene som bygges ut.

Et arealregnskap er et verktøy som kan synliggjøre hvor store naturarealer som settes av til utbygging og hvordan arealbruken i kommunen endrer seg over tid[61]. Naturregnskap, eller økosystemregnskap, kan brukes til å systematisere kunnskap om naturens goder og tjenester og bidra til bedre beslutninger for en bærekraftig utvikling[62, 63]. Areal- og naturregnskap vil gi kommunen et bedre kunnskapsgrunnlag for å kunne styre fremtidig arealbruk vekk fra viktig natur, og fortsatt kunne utvikle egnede områder. Områder som er egnet for utvikling kan f.eks. være næring- og industriområder der arealbruken kan endres og videreutvikles.

Et arealregnskap bør inneholde[64]:

- status for hver enkelt naturtype i kommunen, inkludert naturtyper som er blitt mer eller mindre borte; gjenværende omfang og økologisk kvalitet, positiv/negativ trend.
- vurdering av hvilke naturtyper som skal skjermes mot utbygging. Eksempler på slike naturtyper kan være naturskog, myr og annen våtmark, artsrikt kulturlandskap, kystområder og hundremeterskoger
- oversikt over hvor det er behov for restaurering for å bevare biologisk mangfold og opprettholde økologisk funksjon
- oversikt over hvor det er behov for ytterligere kartlegging
- oversikt over sammenhengende grøntområder og fragmenteringer av disse
- oversikt over egnede utviklingsområder

Arealnøytralitet er et relativt nytt begrep i naturforvaltningen og innebærer at vi må kompensere for arealbruk som medfører naturtap og gjenbruke og fortette allerede degraderte og/eller utbygde områder, fremfor å bygge ned mer natur[65]. Det er viktig at ikke krav om kompenserende tiltak (restaurering) senker terskelen for å bygge ned verdifulle arealer og tillate større naturinngrep.

[61] Regjeringen. Bruk av arealregnskap i kommuneplanprosesser. https://www.regjeringen.no/no/tema/plan-bygg-og-eiendom/plan_bygningsloven/planlegging/plansystem_prosess/kunnskapsgrunnlaget_plan/arealregnskap_kommuneplan/id2913557/
[62] NINA. Naturregnskap. https://www.nina.no/B%C3%A6rekraftig-samfunn/Naturregnskap
[63] Vikse, F. Naturens drømmekommune, artikkel SABIMA. https://www.sabima.no/naturens-drommekommune/
[64] Sabima. Et arealnøytralt Norge. https://www.sabima.no/et-arealnoytralt-norge/
[65] Sabima. Et arealnøytralt Norge. https://www.sabima.no/et-arealnoytralt-norge/

Gjeldende lovverk – bruker vi hele handlingsrommet?

Erfaring viser at naturen ofte nedprioriteres når arealplaner utredes og vedtas. Det er kommunen som har myndigheten til å styre arealbruken, og på samme måte som man vedtar at et område skal bygges ut, kan man også vedta at et område skal bevares som natur.

Vedtatte arealplaner gjelder i praksis for alltid. Gamle planer bygger ofte på et svakt kunnskapsgrunnlag om konsekvenser for natur og miljø. Dersom en vedtatt plan i ettertid viser seg å ha betydelig negative konsekvenser for natur og klima, kan kommunen med hjemmel i plan- og bygningsloven, endre planen. Dette er avhengig av at man følger den samme prosessen som gjelder når nye planer skal vedtas. I KS rapporten: *Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre* [66] løftes dette frem som et juridisk virkemiddel. Alle planer kan med jevne mellomrom evalueres og planer som ikke tar tilstrekkelig hensyn til klima og natur, bør vurderes endret eller opphevet.

Naturens rettsvern i arealplanlegging er avhengig av oppdatert kunnskap om naturen og konsekvensene av planlagte inngrep.

Kommunen skal stille krav til kunnskapsgrunnlaget i utformingen av nye planer. Det er utbygger som bestiller utredningen av natur i planområdet. Prispress og tette bånd mellom utreder og utbygger kan være en utfordring. Disse utfordringene kan imøtegås ved at kommunen selv bestiller faglige utredninger bekostet av utbygger, slik det er foreslått i rapporten «Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre».

Kommunen *kan* gi dispensasjon

Kommunen har mulighet til å gi dispensasjon i tilfeller der *hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra ikke blir vesentlig tilsidesatt, og fordelene ved å gi dispensasjonen er større enn ulempene*. Alle planer skal baseres på et omfattende kunnskapsgrunnlag og en betydelig utredningsjobb. Muligheten til å gi dispensasjon er ment å være en «sikkerhetsventil» i tilfeller der planen ikke virker etter hensikten. Dispensasjoner kan på sikt undergrave arealplanen og kunnskapsgrunnlaget.

Det er verdt å merke seg ordlyden i loven: *Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon*[67]. Selv om kriteriene til en dispensasjon er oppfylt kan altså kommunen velge å ikke gi dispensasjon. I tilfeller der en dispensasjon kan ha negative virkninger for naturmiljøet bør det være en svært høy terskel for å innvilge dispensasjon. Dette er spesielt viktig i sårbare områder slik som strandsonen, langs vassdrag, i eldre skog, i kulturlandskapet og i områder med truede arter eller viktige naturtyper.

Natur og økonomi - pisk eller gulrot?

De fleste økonomiske virkemidlene for bevaring og restaurering av natur tildeles fra statelig nivå. Det er ikke anledning til å styre økonomiske virkemidler, marked eller privatøkonomiske forhold direkte gjennom arealplan. Kommunen bør likevel jobbe for at det skal være

[66] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.
[67] Plan- og bygningsloven §19-1. *Dispensasjonsvedtaket*

økonomisk gunstig å ivareta natur i arealplaner. Et av de økonomiske virkemidlene kommunen rår over i forbindelse med plan og byggesaker, er saksbehandlingsgebyret. Asker kommune gir allerede en rabatt i gebyret til grønne tiltak i byggesaker. Ordningen er innrettet for å gi ekstra insentiv til å bygge mer energieffektivt og miljøvennlig. Et virkemiddel kan være at prosjekter som oppnår arealnøytralitet, restaurerer natur eller på andre måter tar særlig hensyn til naturmangfoldet, får redusert gebyr.

Kommunen har en betydelig markedskraft i bygg og anleggsbransjen. Kommunen skal bidra til innovasjon og utvikling av naturvennlige løsninger i forbindelse med bygg, anlegg og arealforvaltning. Kommunen skal være et forbilde for resten av samfunnet. Det bør derfor stilles høye krav til naturhensyn i kommunens egne prosjekter.

6.2.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal ha relevante kartlegginger for naturmangfold for hele kommunens areal

En forutsetning for forvaltning som ivaretar naturmangfoldet er oppdatert kunnskap om naturtyper, arter og deres leveområder. Naturen i kommunen er ikke tilstrekkelig kartlagt, noe som gjør at vi ikke alltid har kunnskap om hvor den viktige naturen er. Dette fører til at verdifull natur ofte kan gå tapt uten at vi vet det. Kunnskap om naturen (blå, grønne og grå arealer; arter og naturtyper) gjør det lettere å stanse tapet av natur, gir raskere og bedre arealplanprosesser, hindrer konflikter mellom utbygger og kommunen og er økonomisk lønnsomt.

Asker kommune skal føre arealregnskap og arbeide for å oppnå arealnøytralitet

Slik det er i dag har vi ikke kunnskap om konsekvensene av summen av alle beslutninger som tas i arealforvaltningen. Verktøy for å vurdere sumvirkninger av arealendringer vil styrke kunnskapsgrunnlaget som er en forutsetning for gode og informerte beslutninger. Eksempler på slike verktøy er bl.a. arealregnskap, naturregnskap og løsninger for å planlegge restaurering av natur og naturbaserte løsninger.

Arealregnskap kan gi en oversikt over status for hver enkelt naturtype i kommunen, vurdering av hvilke naturtyper det ikke skal være rom for mer utbygging av, oversikt over hvor det er behov for restaurering eller ytterligere kartlegging, og en oversikt over sammenhengende grøntområder og fragmenteringer av disse. Asker kommune er i gang med å utvikle arealregnskap i et prosjektsamarbeid med Viken Fylkeskommune. En kartlegging som skal ligge til grunn for kommunens arealregnskap er i gang. Kartleggingen tar utgangspunkt i satellittdata og gir en oversikt over kommunens arealtyper.

Arealnøytralitet skal være et mål for kommunens arealpolitikk. I temaplan *Handling mot klimaendringene* er det vedtatt netto 0 m^2 nedbygging av våtmark, elvesletter, myr og

matjord[68]. Arealnøytralitet innebærer at gjenbruk og fortetting av allerede degraderte og/eller utbygde områder prioriteres, fremfor å bygge ned mer natur. Dersom natur må bygges ned, skal ødelagt natur et annet sted restaureres. Det er viktig at krav om kompenserende tiltak (restaurering) ikke senker terskelen for å bygge ned verdifulle arealer og større inngrep enn det en ellers ville ha gjort. Erstatningsarealer skal ha samme kvalitet som arealene som bygges ut.

Asker kommune skal prioritere natur og klima *minst* like høyt som andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen

Handlingsrommet i gjeldende lovverk må benyttes for å sikre en arealforvaltning hvor hensynet til natur og klima prioriteres like høyt som andre samfunnshensyn.

Ønsket om økonomisk gevinst er høyt og natur sees ofte på som ledig areal som det er tilnærmet kostnadsfritt å bygge ned. Naturen taper derfor ofte mot økonomiske hensyn.

Kommunen må stille tydelige krav til metode, fremgangsmåte og innhold i naturtypekartlegginger og konsekvensutredninger i plan- og byggesaker. Kommunen er avhengig av et sterkt fagmiljø med kompetanse til å vurdere betydningen av innholdet i kartleggingsrapportene. Ifølge forslag til retningslinjer[69] til ny kommuneplanens arealdel skal *kartlegging av naturmangfold foretas i vekstsesongen og kartleggingen bør ta hensynsyn til sesongvariasjoner i naturtyper. Den naturfaglige utredingen skal være uavhengig og gi en oversikt over viktige naturtyper, arter og økologiske funksjonsområder*.

Vurderinger av naturmangfold må komme tydelig frem i alle saksfremlegg.

Det må stilles krav om at alternativ arealbruk skal vurderes i planer der det søkes om å omdisponere natur. Kommunen må praktisere nulltoleranse for ulovlige inngrep i natur og prioritere ressurser til bekjempelse av naturkriminalitet høyere.

Skjøtsel må sikres i planens bestemmelser.

Der hvor det er aktuelt å restaurere natur må dette legges inn i plankart og bestemmelser. Restaureringen bør ligge som et rekkefølgekrav i planen. Det vil da være mulig å inkludere restaurering av natur i detaljreguleringsplaner som del av utbyggingsavtaler på lik linje med annen infrastruktur.

Asker kommune skal legge til rette for at det er mer økonomisk attraktivt å ivareta natur i arealplaner. En reduksjon i saksbehandlingsgebyr for planer som oppnår arealnøytralitet eller er arealpositive, er et slikt insentiv. I punkt *3.10 Grønne tiltak* i gebyrregulativet, gis det rabatt til tiltak som tar særlig hensyn til klima og miljø. Punktet bør også omfatte planer og tiltak som tar særlig hensyn til naturmangfold og som bidrar til restaurering og vern av natur.

[68] Asker kommune. Temaplan handling mot klimaendringene 2021-2033. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-8da44191-b564-4178-8f63-516a675d4666-4210/#/
[69] Asker kommune. Retningslinjer. Kommuneplanens arealdel 2022-2034. https://www.asker.kommune.no/contentassets/6fbcdcf0dac14102982b8231f62e8c52/kommuneplanens-arealdel/revidert-dokumenter-etter-08.02.22/tillegg-1-til-bestemmelsene---retningslinjer-revidert-08.02.22.pdf

Asker kommune har en betydelig markedskraft i bygg og anleggsbransjen. Kommunen skal bidra til innovasjon og utvikling av naturvennlige løsninger i forbindelse med bygg, anlegg og arealforvaltning. Det bør stilles høye krav til naturhensyn i kommunens prosjekter. Dersom private planer skal ivareta arealnøytralitet, bør det i kommunens planer settes mål om arealpositivitet.

Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i natur.

I plan og bygningsloven §19-2 heter det: *Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon.* Det skal stilles krav om at tiltak skal ha særskilt stor samfunnsverdi for å rettferdiggjøre inngrep i viktig natur.

Asker kommune skal gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves

Plan- og bygningsloven åpner for både å endre og oppheve vedtatte arealplaner. Dersom en vedtatt plan i ettertid viser seg å ha betydelig negative konsekvenser for natur og klima, kan kommunen endre eller oppheve planen.

Det må utarbeides en oversikt over arealer som er avsatt til utbyggingsformål i kommuneplanens arealdel, men som ennå ikke er bygd ut. Områder som er viktige for klima- og naturhensyn omgjøres til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNFR).

Sidensvans.

6.3 Skog og kulturlandskap

«Skog og kulturlandskap» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: Kap. 7 Naturmangfold i jordbrukslandskapet, kap. 9 Naturmangfold i skog, samt dokumentet *Kunnskapsgrunnlag – Stopp gjengroingen av Asker*[70].

Kulturlandskapet er levested for en rekke truede arter

Kulturlandskapet har gjennom flere tusen år blitt formet av et aktivt landbruk. Her inngår bruken av åker, slåttemark og beitemarker. Dette har skapt naturtyper som er levested for en rekke truede arter. Nesten en tredjedel av de truede artene på rødlista har tilhold i åpent kulturlandskap og sliter på grunn av opphør av slått og beite som fører til gjengroing av kulturlandskapet. Gjengroing truer både kulturlandskapsverdier og biologisk mangfold. Både kulturhistoriske og biologiske verdier er avhengig av fortsatt bruk, skjøtsel og vedlikehold for å opprettholdes[71]. Landbruksmyndigheten i Asker kommune jobber med oppfølging av driveplikt på jordbruksarealer.

[70] Sak 0054/22 i Utvalg for samfunnstjenester. Stopp gjengroingen av Asker. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0054/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

[71] Om jordbrukets kulturlandskap, Landbruksdirektoratet. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/miljo-ogklima/jordbrukels-kulturlandskap/om-jordbrukets-kulturlandskap. Hentet 19.08.2022

Jordbruket i Asker

Området rundt Oslofjorden er kjent for sitt rike jordsmonn. Jordbruksarealet i Asker utgjør om lag 11 % av kommunens landareal[72]. I tillegg kommer arealer som kan dyrkes opp, såkalt dyrkbar jord, som utgjør rundt 4 % av kommunens landareal. Jordbruket i Asker karakteriseres av varierte produksjoner og små og store bruk. Korn- og grasproduksjon dominerer, men det er også innslag av bær-, frukt- og grønnsaksproduksjon. Av husdyr er det flest individer av ammekyr, sau, slaktegris og verpehøner[73]. Asker følger den nasjonale trenden med nedgang i antall aktive gårdsbruk: i 2022 var det 119 jordbruksforetak som søkte om produksjonstilskudd, mot 145 foretak i 2012[74].

Kommunens sentrale plassering gjør at presset på jordressursene, i form av behov for arealer til utbygging og samferdselsformål, i dag er større enn noen gang. Det er en utfordring at den beste matjorda ligger der befolkningsveksten er størst. En av strategiene i kommuneplanens samfunnsdel slår fast at k*ommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet*. For å illustrere hva dette har å si for Asker, vil det tilsvare en maksimal omdisponering på 13 dekar i året. Asker kommune har en historikk med nedbygging av langt mer dyrket mark. Siden 2017 har jordvernmålet blitt nådd nasjonalt, mens Asker ikke har holdt seg innenfor målet[75]. Senere har Askers temaplan for næring (2020-2032)[76] vedtatt en nullvisjon for nedbygging og omdisponering av dyrket mark. Viken Fylkeskommunes Landbruksstrategi 2021–2030[77] fremsetter også en nullvisjon.

Fugler spiller en viktig rolle i jordbrukslandskapet. I perioden fra 2000-2020 har det i Norge vært en nedgang i fugler i jordbrukslandskapet på hele 40 %. Nedgangen har vært særlig sterk for artene vipe, storspove, sanglerke og gulspurv. Enkelte fuglearter øker også i antall, som bl.a. grågås. I jordbrukslandskapet i Asker hekker blant annet den truede arten vipe, og vi har dermed et særlig ansvar for å ta vare på denne. Asker kommune har i 2022 hatt et prosjekt i samarbeid med Birdlife Asker og Bærum lokallag om å kartlegge hekkende viper, samt gitt råd og veiledning til gårdbrukere med hekkende viper på sine jordbruksarealer. Dette prosjektet videreføres i 2023.

[72] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 03.01.2023.
[73] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 03.01.2023.
[74] Kostra nøkkeltall – Landbruk, Statistisk sentralbyrå (SSB). https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/asker/landbruk
[75] SSB. Kommunal forvaltning av landbruksarealer. Hentet 10.12.2021. https://www.ssb.no/statbank/table/06194/tableViewLayout1/
[76] Asker kommune. Temaplan næring 2020-2023. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-831e8216-6d4e-487e-9f3c-1e9798bcaf6e-4593/#/
[77] Viken Fylkeskommune. Landbruksstrategi 2021-2030.

Naturmangfold i skog

Skogen er et av jordas viktigste økosystemer, og skog og jordsmonn i skog utgjør viktige karbonlagre (se kapittel 6.5). Skogen renser lufta vår og beskytter oss mot effekten av klimaendringer som økt nedbør, flom, skred og erosjon.

Skogen har stor variasjon i struktur og livsmiljøer og huser derfor et mangfold av arter. Om lag 60 % av Norges rundt 44 000 kjente arter er knyttet til skog[78] og derfor er det ikke overraskende at flest truede arter finnes nettopp i skog (48 %). Mange av artene er spesialister, gjerne knyttet til unike livsmiljøer som f.eks. læger (liggende død ved), gadd (stående død ved) av ulike treslag og dimensjoner, grove eller hule edellauvtrær.

Skogbruk er vurdert som den viktigste negative påvirkningsfaktoren for truede arter i skogen[79]. I dag drives skogbruket i hovedsak etter bestandsskogbrukets modell med åpne hogstformer. For skog som vokser i tettstedsnære områder i lavlandet og langs viktige veier kan nedbygging, utbygging eller andre tiltak som hindrer naturlige prosesser i skogen, være viktigere påvirkningsfaktorer enn skogbruket.

[78] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/
[79] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer

Føringer for skogbruket ligger i sertifiseringsordningen PEFC norsk skogstandard[80], bærekraftforskriften[81], skogbruksloven[82], naturmangfoldloven[83], markaloven[84] og markaforskriften[85] (for de deler av skogarealet som er innenfor Markagrensa).

Å sikre god økologisk tilstand i skogen er nødvendig for å ta vare på det biologiske mangfoldet, sikre naturgoder og ivareta skogen som et viktig verktøy mot klimaendringene. Her finnes det en rekke tiltak som bl.a.:

- økt bruk av lukket hogst
- økt skogvern
- "stedstilpasset skogbruk" (foryngelse av lokale treslag prioriteres)
- unngå hogst i hekketiden
- unngå hogst av naturskog
- unngå hogst i bratt terreng
- unngå gjødsling
- unngå tett planting (tett plantet skog med lite undervegetasjon vil ha et lavere biologisk mangfold og også være mindre robust i møte med tørkesomre)

Skogen i Asker

I Asker er det totalt 258 778 dekar skog, noe som utgjør 69 % av kommunens landareal[86]. Av dette er 231 600 daa produktiv skog. Fordeling på treslag er 49% gran, 30% furu og 20% løvskog. Skogreservater utgjør i underkant av 15 000 dekar (Figur 4). Det finnes tolv rødlistede naturtyper i skog og åtte av disse finnes i Asker: flomskogsmark (VU), kalkgranskog (VU), kalkedelløvskog (EN), kalk- og lågurtfuruskog (VU), høgstaudegranskog (NT), høgstaude-edelløvskog (VU), lågurtedelløvskog (VU) og frisk rik edelløvskog (NT)[87, 88, 89]. I tillegg finnes de utvalgte naturtypene kalklindeskog og hule eiker (når de ligger 20

[80] PEFC Norge. 2015. Norsk PEFC Skogstandard. PEFC N 02 (https://docplayer.me/20668243-Pefc-n-02-norsk-pefc-skogstandard.html)
[81] Lovdata.no. Forskrift 7. juni 2006 nr. 593 om berekraftig skogbruk. (https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-07-593)
[82] Lovdata.no Lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk. (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-27-31)
[83] Lovdata.no Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100)
[84] Lovdata.no Lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-05-35)
[85] Lovdata.no. Forskrift 2. april 1993 nr. 268 om skogbehandling og skogsdrift for skogsområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka), Røyken, Lier, Hole, Ringerike, Jevnaker, Lunner, Asker, Bærum, Oslo, Nittedal, Nannestad, Gjerdrum, Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Enebakk, Ski og Oppegård kommuner, Akershus, Buskerud og Oppland. (https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/1993-04-02-268)
[86] Arealbarometeret, NIBIO. Hentet 10.05.2021 https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker
[87] Naturbase, enkelt søk. Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f1=30_Viken&f2=30_Asker&f17=N%C3%A6r%20truet,Truet&f6=Boreal%20regnskog,Boreonemoral%20regnskog,Frisk%20rik%20edellauvskog,H%C3%B8gstaude-edellauvskog,H%C3%B8gstaudegranskog,Kalk-%20og%20l%C3%A5gurtfuruskog,Kalkedellauvskog,Kalkgranskog,Olivinskog,Rik%20sandfuruskog&so=DESC&sc=7
[88] Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet 06.05.2021 fra https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper
[89] Miljøstatus. Miljøindikator 1.2.4 - Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4

meter inn i produktiv skog fra arealklassene bebygd, åpen fastmark, fulldyrka jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite)[90] i Asker.

Asker kommune eier rundt 19 000 daa med skog, hvorav omkring 15 000 er produktiv skog. 17,5 % (3 332 dekar) av kommuneskogen er vernet. Foryngelseshogsten gjennomføres stort sett som flatehogst. Andre hogstformer, som lukket hogst og småflatehogst (2-5 dekar), gjennomføres der skogen er egnet for dette. I kommuneskogen innenfor marka drives det i hovedsak lukket hogst. På furumark brukes noe frøtrestillingshogst der det settes igjen et visst antall trær for å sikre selvfrøing. Kommunens skogforvaltning legger vekt på å ivareta naturmangfoldet gjennom aktivt skogvern, bevaring av biologisk viktige områder og varierte hogstformer. I tillegg er ivaretagelse av kantsoner langs vann og vassdrag og myrområder viktig i skogbruket.

[90] Statsforvalteren i Vestfold og Telemark. Hule eiker i randsonen mellom skog og kulturlandskap. https://www.hule-eiker.no/hvilke-regler-gjelder-for-hule-eiker/hule-eiker-randsone-skog-kulturlandskap/

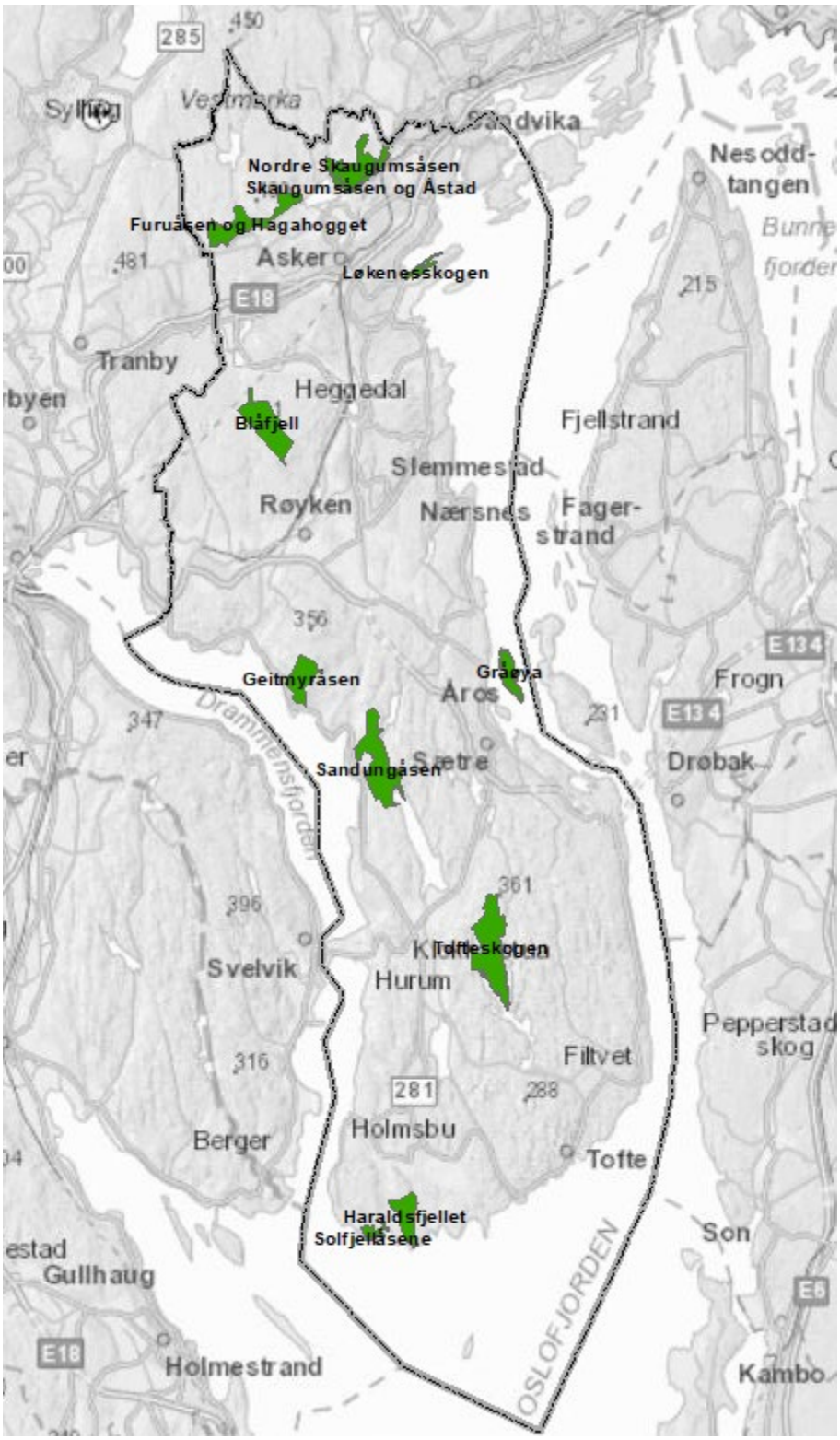

Figur 6. Oversikt over skogreservatene i Asker kommune.

6.3.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Asker kommune skal bevare kulturlandskapets landskapselementer og landformer.

Fragmentering er oppstykking av areal i flere mindre enheter og innebærer nesten alltid tap av areal. Opprettelse av små teiger kan føre til at areal går ut av drift, med påfølgende gjengroing. Fragmentering av habitater for dyrelivet kan føre til at områder blir mindre tilgjengelige, noe som igjen kan føre til tap av genetisk variasjon, innavl og lokal utryddelse. Arealregnskap kan gi en oversikt over sammenhengende kulturlandskapsområder og fragmenteringer av disse.

Gjennom bevisst arealforvaltning må arealbruken styres vekk fra dyrka og dyrkbar jord. Kommunen må ha en høy terskel for å gi dispensasjoner til nedbygging av dyrka og dyrkbar jord etter jordlova og plan- og bygningsloven.

I jordbrukets kulturlandskap er landskapselementer som alléer, store trær, trerekker, steingjerder, gårdsdammer og åkerholmer viktige for landskapsbildet. Disse elementene kan også være leveområder for en rekke arter. Med landformer menes for eksempel ravinedaler. Oppfylling av ravinedaler og planering av areal endrer kulturlandskapet og har en negativ påvirkning på arter og naturtyper som finnes der.

Landbruksmyndigheten i kommunen forvalter flere tilskuddsordninger hvor ett av formålene er å ivareta kulturlandskapet: S*pesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) og* Regionalt miljøtilskudd i jordbruket (RMP). Gjennom disse ordningen kan det bl.a. søkes støtte til rydding og inngjerding av beiter, og skjøtsel av kulturlandskapets landskapselementer.

Asker kommune skal være pådriver for et aktivt og bærekraftig landbruk for å forhindre gjengroing i kulturlandskapet

Antallet aktive gårdsbruk går ned, både nasjonalt og i Asker kommune. Dette kan føre til gjengroing som rammer arter og naturtyper som er avhengig av bruk og skjøtsel for å overleve. Driveplikten skal sikre matproduksjon, samtidig som arealets produksjonsegenskaper og kulturlandskapet blir ivaretatt. Aktiv drift reduserer også risikoen for at arealene bygges ned. Kommunens landbruksforvaltning følger opp driveplikten på jordbruksarealer.

Kommunen skal gjennom saksbehandling etter jord- og konsesjonsloven sørge for en drift og bruksstruktur som ivaretar Askers landbruksarealer.

Kommunen er initiativtaker og bidragsyter i arbeidet med innovasjon og næringsutvikling i landbruket, og initierer prosjekter som skal bidra til et mer klima- og miljøvennlig landbruk.

Asker kommune skal søke økt vern av områder i kommuneskogen og veilede private skogeiere om frivillig vern

Totalt er rundt 6 % av skogen i Asker vernet etter naturmangfoldloven, mens det nasjonale målet for skogvern er 10 %. Skogvern baseres på såkalt frivillig vern[91] og innebærer at miljømyndighetene definerer hvilke skogtyper og naturkvaliteter som bør vernes. Ut fra dette tilbyr skogeier areal som kan vernes som naturreservat etter naturmangfoldloven §37. Skogeier avstår retten til å drive skogbruk i naturreservatet, og vil derfor få erstatning for tapet av fremtidige inntekter knyttet til skogbruk i området.

Vern av skog bidrar til at særlig to nasjonale mål for naturmangfold blir oppnådd:

- *Et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner.*
- *Ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen til truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres.*

Når kommunen (skogforvaltningen) kjenner til arealer på kommunal grunn, som kan være interessante for vern, skal dette spilles inn til Statsforvalteren for vurdering. Ved befaring på privat grunn der kommunens skogrådgiver registrerer områder som kan være av interesse for vern, skal grunneier gjøres oppmerksom på muligheten for vern.

Asker kommune skal praktisere naturvennlige hogster i kommuneskogen der det er egnet og oppfordre private skogeiere til det samme

For å sikre naturmangfoldet i skogen er det nødvendig med en overgang til mer naturvennlige hogstformer. Lukkede hogster eller selektiv hogst er en fellesbetegnelse for ulike skjøtselsregimer der målet er en mer variert skogstruktur med trær som varierer i høyde og alder og gjerne med flere treslag. Hogstformene går ut på at man ved jevne mellomrom tar ut enkelttrær eller små grupper av trær. Det er særlig i granskog hogstformen er aktuell. En skog med jevn fordeling av trær i ulik størrelse og alder, og som er stormsterk, er best egnet for selektiv hogst. Skogen skal forynges naturlig, og derfor må markvegetasjonen også være egnet for dette.

Lukkede hogster fører til færre brå endringer i skogen og livsvilkårene for mange arter vil opprettholdes. Lukkede hogster fører også til mindre fragmentering av arealer og vil derfor fungere som spredningskorridorer for vilt og planter. For friluftslivet vil lukkede hogstformer fremstå som et mer attraktivt rekreasjonsområde. For å sikre bestander av rødlistede arter i skogen, anbefales det å utføre lukkede hogster, sette av større arealer som ikke hugges, og spare mange grove stokker.

For å gjennomføre og sikre en god lukket hogst, må kommunens skogforvaltning være oppdatert på ny kunnskap om lukket hogst og følge opp hogstene i dialog med utfører (tømmerkjøper/hogstmaskinfører).

[91] Frivillig vern. https://frivilligvern.no/

Asker kommune skal formidle kunnskap om naturvennlig skogbruk og skogens rolle som karbonbinder og karbonlager.

Lokale skogeierlag og skogeiersamvirkene er viktige kunnskapsformidlere ut til sine medlemmer. Gjennom fagsamlinger blir skogeiere informert om ny kunnskap om bla. naturvennlig og bærekraftig skogbruk. Statsforvalteren holder kurs og informerer kommunene om skogfaglige tema, og kommunen videreformidler dette til skogeiere på møter, befaringer og i informasjonsskriv.

Skogens rolle i karbonkretsløpet er et forskningsfelt i utvikling, og det kommer stadig ny kunnskap om temaet. Det er nødvendig med en bærekraftig og økonomisk forsvarlig drift av skogen, som samtidig sørger for høy karbonbinding. Dette betyr at kommunen må holde seg oppdatert på enhver tids gjeldende kunnskapsstatus på området. Kommunen må også sørge for at Askers skogeiere besitter den kunnskapen som skal til for å drive skogen på en klimavennlig måte.

6.4 Livet i vann

«Livet i vann» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: kapittel 6 Livet i vann.

Vann er kilde til alt liv og alle arter trenger vann for å leve. Askers lange kystlinje (177 km) strekker seg fra grensen mot Drammen kommune i vest, via ytre Drammensfjord og ytre Oslofjord og videre til indre Oslofjord i øst. De kalkrike kystområdene med et stort biologisk mangfold er stedvis tett befolket og utbygd. Deler av kysten er under et stort press som følge av forurensning, forsøpling, utbygging og arealendringer, kommunalt avløp og landbruk. Forurensning eller andre påvirkninger vil derfor ha effekt på livet i vannet, og i verste fall kan leveforholdene endres så mye at arter forsvinner eller dør.

Økologisk tilstand

Arbeidet med vannmiljø og oppfølging av EUs vannrammedirektiv er i Norge implementert gjennom vannforskriften. Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst «god økologisk og kjemisk tilstand». Økologisk tilstand er tilstanden for vannlevende planter og dyr og leveområdene deres. Leveområdene omfatter både vannkvalitet og fysiske forhold (f.eks. strømningsforhold, tilgjengelige vandringsveier og bunnforhold). God økologisk tilstand betyr at økosystemene ikke avviker vesentlig fra intakte økosystemer. Status per januar 2023 er at 56 av 123 vannforekomster i kommunen (46 %) har svært god eller god økologisk tilstand[92] (Figur 5). Mens resten av vannforekomstene (54 %) har moderat, dårlig eller svært dårlig økologisk tilstand. Dette er en tilbakegang siden oktober 2020, da 52 % av vannforekomstene hadde for dårlig økologisk tilstand. Oslofjorden har moderat økologisk miljøtilstand, mens Drammensfjorden har dårlig økologisk miljøtilstand.

[92] Vann-Nett. https://vann-nett.no/portal/

Regional vannforvaltningsplan 2022 – 2027 sier følgende: *«Rent vann er grunnlaget for alt liv. God vannforvaltning av alle vannforekomster er derfor viktig, både for å sikre et rikt og naturlig artsmangfold, men også for drikkevannskvalitet, badevannskvalitet, folkehelse, friluftsliv, sunn matproduksjon og fremtidig samfunnsutvikling.»*

Hovedutfordringer for livet i vann i Asker er menneskelig påvirkning knyttet til arealbruksendringer, urbane områder og infrastruktur. I tillegg bidrar tilførsler av næringssalter, partikler, organisk materiale og miljøgifter. Disse påvirkningene har negative konsekvenser for vannmiljøet og artsmangfoldet i vannforekomstene.

Helhetlig plan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv

I mars 2021 ble «Helhetlig plan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv» publisert[93]. Planen er utarbeidet av regjeringen på bestilling av Stortinget og gir prioriteringer av tiltak for Oslofjorden frem mot 2026. Målet er at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, at viktige naturverdier skal restaureres, at et aktivt friluftsliv skal fremmes og at naturmangfoldet i fjorden skal ivaretas. Planen er sektorovergripende og peker på viktige tiltak innenfor ulike sektorer. Mange av tiltakene inngår i de regionale vannforvaltningsplanene og er en del av *«Nasjonale føringer for vannforvaltningstiltak».* I *Oslofjordplanen* har regjeringen gitt kommunene et medansvar for at Oslofjorden skal bli ren, rik og tilgjengelig for alle. Kommuner som ligger i nedslagsfeltet til Oslofjorden har fått i oppdrag å fylle ut tiltakskort for sin kommune. Internt i kommunen er det etablert en arbeidsgruppe på tvers av virksomheter og tjenesteområder for å jobbe systematisk med tiltakskortene[94].

Åroselvas utløp etter en regnværsperiode. Store mengder partikler føres med elva og ut i Oslofjorden. Økt sedimentasjon påvirker bunnfauna og makroalger negativt.

[93] Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. 2021. Klima og Miljødepartementet. https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf
[94] Sak 0030/22, Utvalg for samfunnstjenester. Oppfølging av Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0030/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

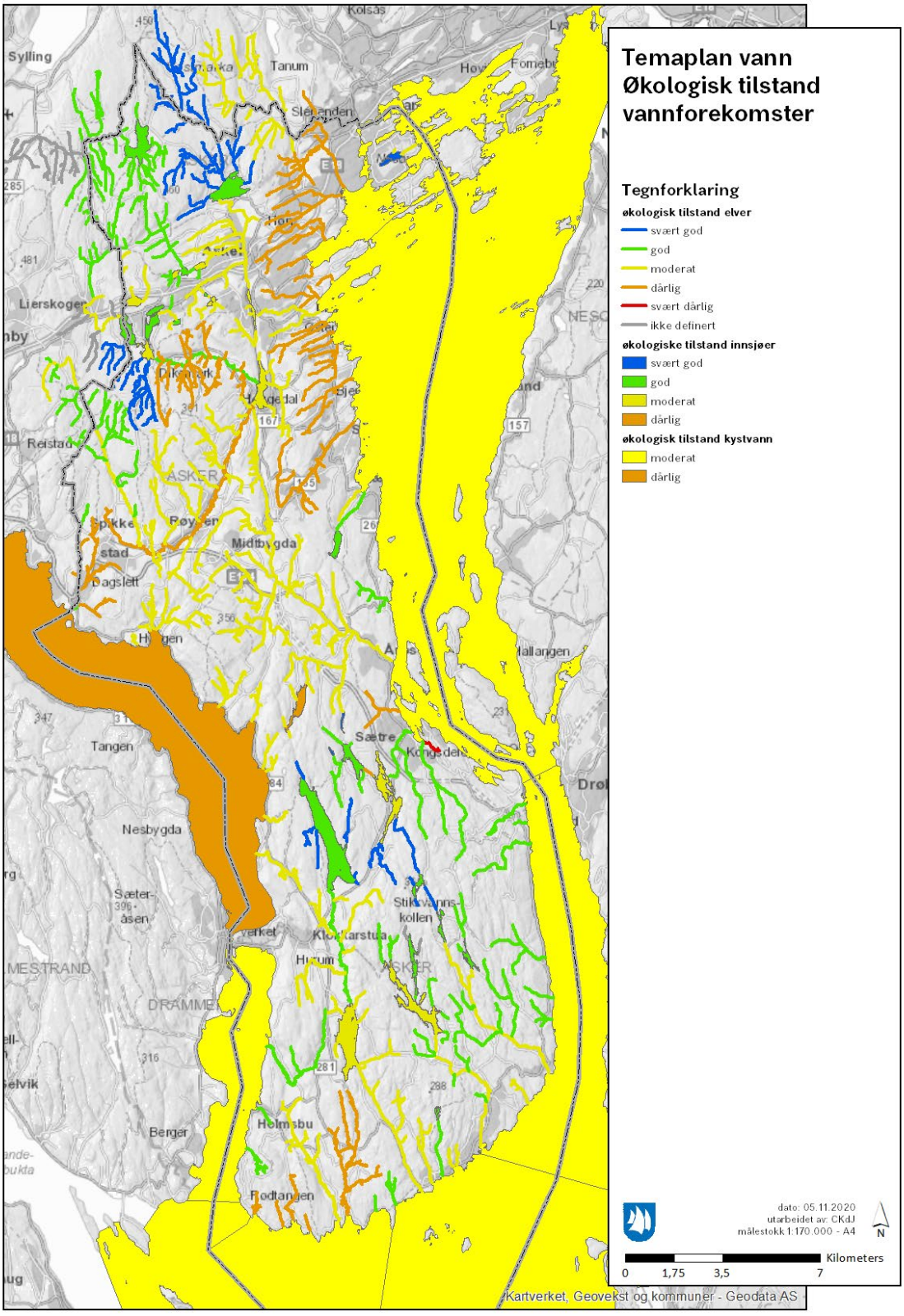

Figur 7. Økologisk tilstand for vannforekomstene i Asker (kilde: https://vann-nett.no/portal/#/mainmap)

Naturtyper og arter langs kysten

Strandeng og strandsump er naturtypen vi finner mest av på land ved kysten i Asker, mens det i vannet stort sett forekommer bløtbunnsområder i strandsonen, ålegrasenger og andre undervannsenger. Ålegrasenger huser et artsrikt samfunn av marine arter [95](Fredriksen et al. 2005); binder sedimenter, reduserer erosjon og stabiliserer gruntvannsområder; og er viktige i klimasammenheng da de binder store mengder CO_2. Naturbase viser registreringer av 88 lokaliteter med ålegras i Asker etter DN-håndbok 19[96].

Forskning viser at kysttorsken er i ferd med å forsvinne fra kystområdene på Sør- og Østlandet, og spesielt ille er det i Oslofjorden[97]. Det er forbudt å fiske torsk i Oslofjorden hele året. I deler av Asker er det forbud mot alt fiske, med unntak av anadrome arter (laks og sjøørret), i gyteperioden fra 1. januar til 30. april. Nedgang i torskebestanden påvirker også en rekke andre arter negativt.

De siste årene har blåskjellbestanden i Oslofjorden gått ned. Færre blåskjell vil også ha konsekvenser for vannkvaliteten langs kysten. Ved at blåskjellene filtrerer vannmassene, tar de også opp næringsstoffer fra kloakkutslipp og avrenning fra jordbruk.

Askers sjøområde har et rikt fugleliv, men er også rekreasjonsområde for befolkningen i Stor-Oslo og omegn. Dette innebærer at sjøfuglenes hekkeplasser, oppvekstområder og næringsområder er preget av forstyrrelser. Andre utfordringer for sjøfuglene er areal- og klimaendringer og endret mattilgang.

Hummer er vurdert til *sårbar* (VU) på Norsk rødliste for arter 2021 på grunn av reduksjon i populasjonsstørrelse[98]. På bakgrunn av dette har Fiskeridirektoratet gått ut med en anmodning til kommunene om å nominere fredningsområder for hummer[99]. I 2021 ble det opprettet to hummerfredningsområder i Asker kommune: et ved Langåra og et ved Drøbaksjeteen[100].

Laks er en anadrom fisk som er vurdert til nær truet (NT) på norsk rødliste for arter[101]. I Asker har vi tre viktige laksevassdrag: Neselva, Askerelva/Blakstadelva og Åroselva. Det er kartlagt 38 potensielle sjøørretbekker i Asker og i 25 av disse ble det funnet fisk, hovedsakelig ørret og laks.

Vi viser til kunnskapsgrunnlaget kap. 6 for en mer detaljert oversikt over arter og naturtyper knyttet til kystvann.

---

[95] Fredriksen S, Christie H, Sætre BA (2005) Species richness in macroalgae and macrofauna assemblages on Fucus serratus L. (Phaeophyceae) and Zostera marina L. (Angiospermae) in Skagerrak, Norway. Marine Biology Research 1:2-19.
[96] Naturbase. Naturtyper etter DN-håndbok 19.
[97] Fiskeridirektoratet. Vern av Kysttorsk i sør. Hentet 03.05.2021. https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Vern-av-kysttorsk-i-soer
[98] Tandberg AHS, Djursvoll P, Falkenhaug T, Glenner H, Meland K og Walseng B (24.11.2021). Krepsdyr: Vurdering av hummer Homarus gammarus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/14133
[99] Fiskeridirektoratet. Invitasjon til hummerfredning. Hentet 03.05.2021. https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Nyheter/2020/Invitasjon-til-hummerfredning
[100] Fiskeridirektoratet. J-181-2021: Forskrift om fredningsområder for hummer. https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Regelverk-og-reguleringer/J-meldinger/Gjeldende-J-meldinger/J-181-2021
[101] Hesthagen T, Wienerroither R, Bjelland O, Byrkjedal I, Fiske P, Lynghammar A, Nedreaas K og Straube N (24.11.2021). Fisker: Vurdering av laks Salmo salar for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/8149

Naturtyper og arter knyttet til ferskvann

Det er et stort mangfold av naturtyper som er knyttet til ferskvann i Asker. Etter DN-håndbok 19 er det kartlagt et stort antall dammer i kommunen, men også *viktige bekkedrag*, *kalksjøer* og *intakt lavlandsmyr* i innlandet er naturtyper som forekommer ofte. Av våte skogsområder forekommer naturtypene rik sump- og kildeskog og gråor-heggeskog i størst antall. Disse skogstypene er ofte knyttet til ferskvannsforekomster.

Av naturtyper knyttet til ferskvann som er kartlagt etter NiN, er det flest registreringer av kalkrik myr- og sumpskogmark, men også flomskogsmark og flommyr, myrkant og myrskogsmark.

Blant ferskvannsarter vi finner i Asker er storsalamander, elvemusling, edelkreps og storørret. Storsalamander er ansett som nær truet på Norsk rødliste for arter, elvemusling er internasjonalt sterkt truet av utryddelse og storørretbestanden går også ned. Edelkreps er en sårbar art, og står oppført på den norske rødlista som sterkt truet. Asker har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på disse artene og leveområdene deres.

Vi viser til kunnskapsgrunnlaget kap. 6 for en mer detaljert oversikt over arter og naturtyper knyttet til ferskvann.

Kantsoner langs vassdrag

Langs alle vannforekomster vil det naturlig vokse en form for kantvegetasjon. For å gi gode leveområder for planter og dyr er det mest ideelle at kantvegetasjonen er tett og med flere sjikt. Kantvegetasjonen er beskyttet gjennom vannressurslovens § 11: *«Langs bredden av vassdrag med årssikker vannføring skal det opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr»*[102]. Ifølge forslag til bestemmelser til ny kommuneplanens arealdel skal det *opprettholdes et naturlig vegetasjonsbelte hvor vegetasjon skal bevares på minst 20 meter i områder avsatt til LNF og 10 meter i områder avsatt til byggeformål og blågrønnstruktur*[103]*. Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket* og *Norsk PEFC skogstandard* setter også krav til kantvegetasjon i forbindelse med jord- og skogbruk.

Et av tiltakene i *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*[104] er *Økt tilsyn med og håndheving av kravet i vannressursloven § 11 om at det langs vassdrag skal opprettholdes et begrenset naturlig vegetasjonsbelte som motvirker avrenning og gir levested for planter og dyr.* Dette skal følges opp av kommunen og NVE.

[102] Lovdata. Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven). https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2000-11-24-82

[103] Asker kommune. Forslag til *Bestemmelser kommuneplanens arealdel 2022-2034*. https://www.asker.kommune.no/contentassets/6fbcdcf0dac14102982b8231f62e8c52/kommuneplanens-arealdel/revidert-dokumenter-etter-08.02.22/bestemmelser-til-kommuneplanens-arealdel-revidert-08.02.22.pdf

[104] Klima og miljødepartementet. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv.* https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf

Kantvegetasjon langs elver og bekker har mange viktige funksjoner:

- kantvegetasjon er leveområde for mange dyre- og plantearter
- vegetasjonen langs vassdrag gir gode betingelser for dyrelivet i vannet
- døde trær og kvister bidrar til å øke det biologiske mangfoldet langs vassdragene og ved tilførsel av dødt trevirke til vassdraget gir det næring og skjulesteder for mange dyr som lever i vannet
- kantvegetasjon motvirker erosjon og har en naturlig flomdempende effekt
- vegetasjonen reduserer avrenning av næringssalter, jord- og løsmasser fra områdene rundt vassdraget, slik at mye av forurensningen hindres i å komme ut i vannet
- kantvegetasjonen skygger for elva og skaper dermed en mer stabil vanntemperatur
- kantvegetasjonen skaper grønne lunger og variasjon i omgivelsene våre

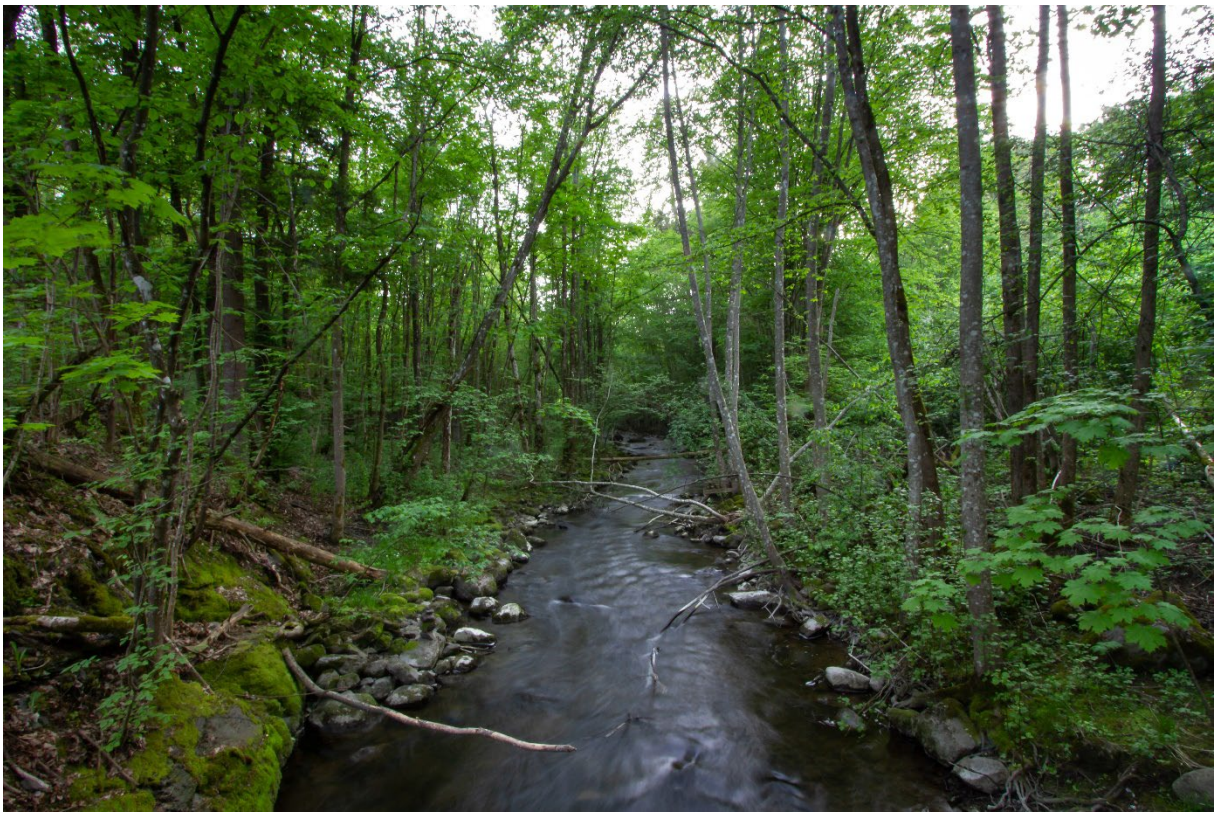

Askerelva.

6.4.1 Strategier

For innsatsområde «Livet i vann» er strategiene knyttet til utfordringen om forringet vannkvalitet; oppfølging av helhetlig plan for Oslofjorden; og at forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og arter knyttet til vann, skal stanses gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer.

Flere tjenesteområder og virksomheter i kommunen er involvert for å ivareta livet i vann på en best mulig måte og samarbeid for å nå målene er derfor nødvendig.

Asker kommune skal arbeide aktivt for å oppnå god økologisk tilstand i vannforekomstene.

Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst «god økologisk tilstand». Klimaendringer, med temperaturøkninger, ustabilt vær og endrede nedbørsmengder, forsterker utfordringer som bl.a. avrenning og erosjon fra jordbruksarealer. Økende erosjon fører til at jord- og leirpartikler føres med elver og bekker ut i fjorden. Partiklene slammer ned bunnen og forverrer lys- og gyteforhold i både ferskvann og sjøen.

Miljøgifter som renner ut med overvann gjør at vi ikke kan spise fisk og skalldyr fra deler av Oslofjorden. I tillegg er marin forsøpling og mikroplast et alvorlig problem. Fysiske tiltak i og langs vann, som for eksempel fyllinger, bygging av broer og annen infrastruktur, kulverter og bekkelukkinger har også negative konsekvenser for vannmiljøet.

Det må jobbes aktivt bl.a. med følgende tiltak for at tilstanden i vannforekomstene skal forbedres:

- Miljørådgivning til landbruksnæringen.
- Kontroll av buffersoner mot vassdrag i forbindelse med søknad om produksjonstilskudd og Regionale miljøtilskudd.
- Oppfølging av nye regionale miljøkravene i jordbruket.
- Hindre overløp fra pumpestasjoner, utbedre det kommunale ledningsnettet og sørge for at flest mulig private anlegg blir koblet til ledningsnettet.
- Tømming av sandfangkummer.
- Det må tas hensyn til vannmiljø og kantsoner i alle planer som utarbeides i kommunen. Det må utarbeides bedre rutiner for å ivareta vannmiljø og kantsoner i planprosessene, og kunnskapen om vannmiljø må økes i organisasjonen.

Asker kommune skal aktivt følge opp og bidra til at tiltakene i «Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden» blir gjennomført

Det er dannet en kommunal arbeidsgruppe på tvers av virksomheter som jobber med å følge opp Oslofjordplanen. Samarbeidet, på tvers av virksomheter, videreføres for å prioritere tiltak for å bedre miljøtilstanden i fjorden. Arbeidet må konkretiseres og forankres i alle relevante virksomhetsplaner i kommunen.

Asker kommune skal gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer stanse forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og sårbare arter knyttet til vann

Forringet vannkvalitet og fysiske inngrep i vannforekomster og kantsoner har ført til at ulike naturtyper og habitater forsvinner. Eksempler på sårbare naturtyper tilknyttet vann er ålegrasenger, bløtbunnsområder, tareskoger og våtmark.
Kysttorsk, blåskjell, hummer, sjøfugler, laks og sjøørret, storørret, storsalamander og elvemusling er eksempler på sårbare arter tilknyttet vann.

Kantvegetasjon er av vesentlig betydning for økologien i og langs vassdrag og den fungerer som blågrønne lunger i landskapet. For å unngå negativ påvirkning av tilførsel av partikler og dermed forurensning til vannforekomstene, må det langs hver vannforekomst være en bred nok kantsone. Ved saksbehandling av tilskuddsordninger i jordbruket inngår oppfølging av vegetasjonssoner mot vassdrag. Kantsonene må også ivaretas gjennom hensynssoner i reguleringsplaner.

6.5 Natur og klima

«Natur og klima» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: Kapittel 12 Natur og klima.

Natur og klima henger uløselig sammen og klima- og naturkrisa må ses i sammenheng. Det er i hovedsak tre grunner til dette:

- Klimaendringene påvirker naturmangfoldet og mange arter vil ikke klare å tilpasse seg klimaendringene.
- Å ta vare på natur hjelper oss å tilpasse oss klimaendringene og kan bidra til å løse utfordringer som flom, skred, overvann, avrenning m.m.
- Naturen spiller en viktig rolle i det globale klimagassregnskapet.

Klimaendringene påvirker naturmangfoldet

Når klimaet endrer seg, påvirkes også naturen. Mens noen arter vil trives bedre og øker i utbredelse, vil andre påvirkes negativt. Noen arter kan også dø helt ut[105]. Generelt sett er det arter som knyttes til vanlige naturtyper og som ikke har spesialisert seg i stor grad som kan tilpasse seg klimaendringene best. Dyr og planter som er tilpasset en lang vinter vil få utfordringer, og når forholdene i Norge blir gunstige for mer varmekrevende arter, vil nye

[105] Miljødirektoratet. 2018. Oppdatering av kunnskap om konsekvenser av klimaendringer i Norge. Rapport 2018:14. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1209/m1209.pdf

arter komme sørfra. Dette kan være alt fra fugler og eksotiske fiskearter til argentinamaur og flått. Flere av disse kan utkonkurrere norske arter, i tillegg til at de kan være skadelige for helse og økonomi.

Klimaendringene har aller størst påvirkning på marine systemer[106]. Havnivåstigning, stormflo og bølgepåvirkning kan føre til at havstrandarealet med det biologiske mangfoldet som lever der reduseres. Temperaturøkning kan føre til at stedegne arter forsvinner og mer varmekjære arter kommer til. Nedbørsøkning fører til økt tilførsel av ferskvann og økt avrenning av næringsstoffer. I tillegg fører den økte mengden CO_2 i atmosfæren til at havene blir surere. Dette påvirker bl.a. metningsgraden av kalsiumkarbonat i havet, noe som gjør det vanskeligere for skalldyr å danne skall[107].

I bekker, elver og innsjøer kan klimaendringene både føre til flere tørkeperioder og flere perioder med mye nedbør. Økt nedbør vil føre til økt erosjon og økt tilførsel av partikler, næringssalter og forurensing. Økte temperaturer og tørke kan påvirke laksefisk og andre kaldtvannsarter negativt og i innsjøer føre til synkende oksygenkonsentrasjon i dypvannet, økt risiko for oppblomstring av giftige blågrønnalger, økt vekst av begroingsalger og raskere gjengroing.

I skogen vil en lengre vekstsesong og høyere CO_2-konsentrasjon i atmosfæren gi raskere vekst og større primærproduksjon. Men klimaendringene vil også gi mer skader med flere stormer, tørke, skogbrann og økt fare for frostskader med temperatursvingninger rundt frysepunktet. Skogen kan også bli mer utsatt for sykdommer og skadedyr. Økte temperaturer kan over tid påvirke treslagssammensetning i skog og gi en økning av buskvegetasjon på myrer, noe som kan redusere artsmangfoldet på myra.

I kulturlandskapet vil økte temperaturer føre til lenger vekstsesong og dermed ytterligere gjengroing, både med stedegne og fremmede arter[108]. Endringer i vekstsesongen kan også gi konsekvenser for pollinering da insektenes aktivitetsperiode og plantenes blomstring vil kunne skje til forskjellig tidspunkt, såkalt økologisk mismatch[109].

Flere dager med veksling mellom frost og mildvær om vinteren kan føre til tidligere blomstring og knoppsprett, etterfulgt av frostskader dersom det kommer en ny frostperiode.

Vi henviser til temaplanens kunnskapsgrunnlag for en mer detaljert oversikt over hvordan forskjellige typer natur i Asker blir påvirket av klimaendringene og hva vi bør gjøre for å dempe de negative effektene. Miljødirektoratets veileder for klimatilpasning av naturmiljø gir en nærmere beskrivelse av hvordan kommunen kan få tiltak for klimatilpasning av naturen inn i sine plandokumenter[110].

Det viktigste vi kan gjøre for å unngå negative effekter av klimaendringene på naturmangfoldet, er å redusere klimagassutslippene. Men det er likevel lite sannsynlig at vi klarer å stoppe

[106] Jakobsson, S. & Pedersen, B. 2020. Naturindeks for Norge 2020 – Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport
1886. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1800/naturindeksfornorge2020_m1800.pdf
[107] Aall, C., et al. 2015. Havforsuring og sjømatnæringen på Vestlandet: Kunnskapsstatus og handlingsrom. Vestlandsforskingsnotat nr. 2/2015.
[108] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[109] Landro, J., 2018. Varmen fører til mismatch i naturen. NINA. Varmen fører til «mismatch» i naturen (nina.no)
[110] Miljødirektoratet. Veileder, Klimatilpasning av naturmiljø.
https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/naturmiljo/klimatilpasning-av-naturmiljo/naturmiljo/

klimaendringene helt. Da er det viktig at vi gjør det vi kan for at naturen i Asker skal være så robust som mulig mot de klimaendringene vi vet vil komme.

Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av godt fungerende naturområder og sammenhengende strukturer. Viktige tiltak for å gjøre naturen robust mot klimaendringer er:

- Ivareta klimautsatte arter og naturtyper, sikre store, varierte og sammenhengende naturområder som minsker sårbarheten til arter, og sikre korridorer som binder områdene sammen og gir mulighet for forflytning.
- Sikre store nok populasjoner/bestander og genetisk variasjon til at arter kan tilpasse seg gjennom naturlig seleksjon.
- Sikre en bred sone med kantvegetasjon langs elver og rundt innsjøer. Dette vil dempe temperaturøkning i vannet, dempe flommer og redusere erosjon og avrenning av næringsstoffer.
- Forvalte skogen på en måte som gjør den robust mot klimaendringer. En økt innblanding av furu og løvtrær kan f.eks. være et tiltak for å gjøre skogen mer heterogen og redusere sårbarhet for barkbilleangrep og skogbrann. Ungskogpleie utført til rett tid kan gjøre skogen mer motstandsdyktig mot stormskader og snøbrekk[111].

Naturbaserte løsninger for klimatilpasning

Vi kan gjøre mye for å gjøre naturen mer robust mot klimaendringene. Intakt natur kan også gjøre *oss* bedre rustet til å møte klimaendringene. Naturen kan hjelpe oss å tilpasse oss alt fra flom og skred til tørke. Dette kalles naturbaserte løsninger for klimatilpasning.
Skog, elver og vegetasjon bidrar til å redusere flom fordi vann bremses og jorda stabiliseres. Flommarkene er viktige for å redusere flommer og stabilisere underlaget. Vegetasjonen langs elver og bekker er viktig som vern mot flomødeleggelse og erosjon av elvebredder i tillegg til å hindre avrenning av forurensning til vassdragene. Myr og våtmarker er naturlige fordrøyningsområder ved at de magasinerer regnvann og regulerer avrenning. Elvesletter reduserer og forsinker flom.

Menneskelige inngrep i naturen, som flatehogst, etablering av skogs- og traktorveier og nedbygging av våtmarker og annen natur kan påvirke vannets veier og naturens evne til å dempe flom. Naturlige skogsområder og annen urørt natur får derimot sjelden skader under flom[112]. I tillegg vil skog som er driftet for å tåle flom, f.eks med lukka hogster, sjelden få alvorlige skader. På samme måte som langs elver, vil vegetasjon langs kysten også beskytte kystsonen mot oversvømmelse og erosjon. Enkelte økosystemer på havbunnen, som tang, tareskoger og ålegrasenger kan også binde opp store mengder CO_2 og dermed redusere havforsuring. Bevaring og restauring av disse økosystemene kan derfor være et mulig tiltak mot havforsuring[113].

[111] Søgaard, G. et.al. 2020. Klimakur 2030 – beskrivelse av utvalgte klimatiltak knyttet til skog. Supplement. Kap. 2.3.4.
[112] Hopland, A., Traae, E., & Myrabø, S. 2016. Eksempel på dreneringstiltak i små nedbørsfelt – Naturfareprosjektet Delprosjekt 5 Flom og vann på avveie. NVE, Rapport nr. 26-2016.
[113] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.

Vegetasjon vil også virke forbyggende mot skred ved å stabilisere grunnen eller ved å fungere som en fysisk barriere dersom skredet først inntreffer. Det er derfor viktig å for eksempel ta vare på skog i bratt terreng. Skogens egenskaper har betydning for hvor effektiv skogen er til å beskytte mot og forebygge skred. Løvskog har røtter som går lenger ned i jordsmonnet og binder derfor jordsmonnet mer effektivt enn bartrær[114].

I mer urbane strøk er naturbaserte løsninger viktige verktøy for å håndtere overvann. Eksempler på naturbaserte overvannsløsninger er vegetasjonskledde elve- og bekkedrag, regnvannsgroper, regnbed, grønne tak og vegger og overvannsdammer. Det er viktig å bevare åpne vann og vassdrag og gjenåpne lukkede bekker og elver der det er mulig.

Vegetasjon er ikke bare et verktøy for å redusere skadevirkningene ved økte nedbørsmengder, men kan også ha en skjermende effekt mot sterk vind og en positiv effekt ved økte temperaturer og tørke. Vegetasjon har for eksempel evnen til å kjøle ned lufta rundt seg både ved å absorbere varme når vannet i vegetasjonen fordamper og ved å lage skygge. Tiltak som bevaring og bærekraftig forvaltning av skog vil også være aktuelle tiltak mot tørke. Diversitet i skogen påvirker jordas egenskaper, hvor fort nedbøren infiltreres, og regulering av tilgjengelig vann. Det har bl.a. vist seg at skogrydding kan føre til redusert vannføring i tørkesesongen og dermed forsterke tørkeproblemer.

Naturens rolle i klimagassregnskapet

Den tredje viktige sammenhengen mellom natur og klima er naturens rolle i det globale klimagassregnskapet. Karbonlagring i naturen regnes som et av de mest kostnadseffektive tiltakene for reduksjon av CO_2 i atmosfæren[115]. Motsatt kan ødeleggelse eller endring av natur føre til store utslipp. Om verden skal nå målene fra Parisavtalen er det derfor svært viktig at vi tar vare på natur som har evnen til å lagre mye karbon.
Det viktigste virkemiddelet kommunen har for å ivareta karbonlagrene i naturen, er plan- og bygningsloven der man gjennom arealformål, hensynssoner og tilhørende bestemmelser og retningslinjer kan hindre at karbonrike områder, som skog og myr, blir bygget ned.

For å kunne ivareta karbonlagrene i naturen er det nødvendig å ha en oversikt over hvilke arealer som er spesielt karbonrike. Kommunen har derfor iverksatt et prosjekt for å utvikle et heldekkende kart over karbonlagring i Asker. I tillegg er det igangsatt et prosjekt for å utrede klimaeffekt og potensialet for karbonfangst i Askers myrer. Utredningen skal både vise myrområder som Asker gjennom arealforvaltningen må ta vare på og ødelagte eller sterkt modifiserte myrområder som bør restaureres.

Det er lagret karbon både i fjell, skog, vann, våtmark, enger, jordbruksland og i marine økosystemer, men myr er den naturtypen som lagrer mest karbon. Torva kan bestå av så mye som 50 prosent karbon og nede i de norske myrene ligger det like mye CO_2 som Norge kommer til å slippe ut de neste 66 årene[116]. Den største trusselen for myr i Norge er drenering og nydyrking av myr. I tillegg kommer nedbygging og uttak av torv. Utslippet fra

[114] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.
[115] Kyrkjeeide, M.O., et al. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer. NINA. Temahefte 76. Norsk institutt for naturforskning.
[116] Ellingsen, M. N. 2018. – I Norge har vi et stort ansvar for å bevare myra. – I Norge har vi et stort ansvar for å bevare myra (forskning.no)

ødelagte myrer i Norge er estimert til 5,55 megatonn CO_{2e} årlig[117]. Det tilsvarer 10 prosent av Norges totale årlige utslipp (2019).

I Asker er det imidlertid skogen som har aller størst betydning i karbonkretsløpet fordi den dekker et relativt stort areal. Miljødirektoratet gir ut tall for utslipp og opptak av klimagasser fra arealbrukssektoren[118]. Her kommer det fram at Askers skoger i 2015 stod for et opptak av 86 224 tonn CO_2e. Dette var en nedgang fra 2010 da opptaket var på 90 208 CO_2e. Det er ikke publisert nyere tall enn 2015-tall.

Produkter fra skogbruket er viktige for oss, og spesielt innen byggebransjen kan det føre til reduserte utslipp å bytte ut karbonintensive materialer, som stål og betong, med tre. Måten vi driver skogen på har imidlertid mye å si for opptak, lagring og utslipp fra skog.

Forskning på karbonopptak i naturen er et forskningsfelt i rivende utvikling og det er mange elementer som spiller inn i hvorvidt skogsdriften er klimavennlig eller ikke. I rapporten Klimakur 2030 fra Miljødirektoratet[119] er potensialet for å redusere Norges ikke-kvotepliktige utslipp av klimagasser analysert. Når det gjelder skogdrift er de tiltakene som gir de største utslippsreduksjonene på lang sikt skogplanteforedling, riktig treslagsvalg etter hogst, økt plantetetthet og planting av skog på nye arealer. Tiltak som kan gi utslippsreduksjoner også på kortere sikt er nitrogengjødsling av skog og optimering av hogstidspunkt. Enkelte av disse tiltakene er imidlertid omdiskuterte. NINA tar i sitt temahefte *Karbonlagring i norske økosystemer* opp noen dilemmaer. For eksempel kan tettere planting føre til mindre bakkevegetasjon, som bidrar til opptak og lagring av karbon, i tillegg til at tettere planting er negativt for biologisk mangfold og øker risikoen for skade i skogen. Gjødsling av skog kan gi økt forurensning og eutrofiering, mindre naturmangfold, endring i nivået av karbonutslipp og økte utslipp av N_2O.

Der man før hadde mest oppmerksomhet på karbonet som er lagret i vegetasjonen får nå jordkarbonet mer og mer fokus. Det er estimert at det i boreale skoger (som den norske barskogen tilhører) er lagret 3-4 ganger mer karbon i jordsmonnet enn i trær og andre planter over bakken[120]. Det forskes mye på hvordan skogsdrift påvirker karbonkretsløpet og sammenhengene er komplekse. Et viktig spørsmål er hvorvidt flatehogst fører til CO_2-utslipp eller ikke på lang sikt[121]. Nyere forskning viser at flatehogst forskyver konkurranseforholdet mellom mykorrhiza-sopp og nedbrytersopp, noe som igjen kan øke utslippet av CO_2 fra skogsjorda[122]. Dette henger sammen med at mykhorrhiza-soppen dør når vertstrærne hugges. Det må settes igjen en høy andel trær for at mykorrhiza-soppene skal klare seg gjennom en hogst. Når mykorrhiza-soppene forsvinner, får nedbrytersoppene fritt spillerom. En rask nedbrytning av dødt plantemateriale finner sted, og en tilsvarende stor mengde CO_2 slippes raskt ut fra jorda.

[117] Kyrkjeeide, M.O., et al. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer. NINA. Temahefte 76. Norsk institutt for naturforskning.
[118] Miljødirektoratet. Utslipp og opptak fra skog og arealbruk: For kommuner - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no)
[119] Miljødirektoratet, 2020. Klimakur 2030. Tiltak og virkemidler mot 2030. M-1625. 2020. https://www.miljodirektoratet.no/globallassets/publikasjoner/m1625/m1625.pdf
[120] Kyrkjeeide, M.O., et al. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer. NINA. Temahefte 76. Norsk institutt for naturforskning.
[121] https://www.ecoforest.no/
[122] Bödeker, I.T.M., Lindahl, B.D., Olson, Å. and Clemmensen, K.E. 2016. Mycorrhizal and saprotrophic fungal guilds compete for the same organic substrates but affect decomposition differently. Funct Ecol, 30: 1967-1978.

Det begynner også å bli enighet om at opptak av karbon i skog kan økes ved å øke rotasjonslengden[123] (rotasjonslengde: hvor lang tid det går mellom hver hogst). Gammelskog har god tilvekst og forsetter å binde mye karbon minst 50-100 år forbi det som regnes som hogstmoden alder for skog[124] Når skogen blir flere hundre år gammel vil naturlig avgang av trær og tilvekst komme i balanse og karbonlageret i levende trær stabiliseres på et høyt nivå. Samtidig vil karbonlageret i skogsjorda fortsette å vokse.

Verden er helt avhengige av å benytte produkter fra skogindustrien for å få ned klimagassutslippene. Asker kommunes temaplan *Handling mot klimaendringene* peker blant annet på at bruken av massivtre som substitusjon for stål og betong kan gi vesentlige reduksjoner i klimagassutslipp. Det er derfor svært viktig å beholde et aktivt skogbruk, samtidig med at skogen driftes på en måte som gagner både naturmangfold og klima. Det er viktig for kommunen å holde seg oppdatert på forskningen framover og tilpasse driften av våre egne skoger til den enhver tid gjeldende kunnskapsstatus.

Noen ganger må vi velge mellom klimatiltak og naturhensyn

Kapittelet har så langt sett på sammenhengene mellom natur og klima. Vi har pekt på viktigheten av å redusere klimagassutslippene for å ta vare på naturen og viktigheten av å ta vare på naturen for å redusere klimagassutslippene og tilpasse oss klimaendringene.

I enkelte tilfeller kan det imidlertid være motsetninger mellom klimatiltak og naturhensyn. En stor del av klimapolitikken i Norge baseres på en elektrifisering av transportsektoren[125]. Elektrifiseringen vil kreve store investeringer i prosjekter innen fornybar energi, et omfattende nettverk av kraftledninger og ladestasjoner og en utvidelse av jernbanenettet. Det betyr omfattende inngrep i naturen. Andre eksempler på dilemmaer vi vil komme innom i kommunen, er nedbygging av natur for å anlegge gang- og sykkelveier, eller lokale massedeponier for redusert kjøring av masser. Dette er kompliserte dilemmaer der vi i hvert enkelt tilfelle må veie klimagevinsten mot tap av naturlige karbonlagre og andre naturverdier.

[123] Lundmark, T., Poudel, B.C., Stål, G., Nordin, A., and Sonesson, J. 2018. Carbon balance in production forestry in relation to rotation length. *Canadian Journal of Forest Research*. 48(6): 672-678. https://doi.org/10.1139/cjfr-2017-0410

[124] Stokland, J. N. 2021. Volume increment and carbon dynamics in boreal forest when extending the rotation length towards biologically old stands. *Forest Ecology and Management.* https://doi.org/10.1016/j.foreco.2021.119017

[125] Miljødirektoratet, 2020. Klimakur 2030. Tiltak og virkemidler mot 2030. M-1625. 2020. https://www.miljodirektoratet.no/globallassets/publikasjoner/m1625/m1625.pdf

6.5.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal bevare og restaurere naturområder og sammenhengende naturkorridorer for å sikre at våre økosystemer er robuste mot framtidens klimaendringer.

Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av godt fungerende naturområder og sammenhengende strukturer. Viktige tiltak for å gjøre naturen robust mot klimaendringer er:

- Ivareta klimautsatte arter og naturtyper, sikre store, varierte og sammenhengende naturområder som minsker sårbarheten til arter, og sikre korridorer som binder områdene sammen og gir mulighet for forflytning.
- Sikre store nok populasjoner/bestander og genetisk variasjon til at arter kan tilpasse seg gjennom naturlig seleksjon.
- Sikre en bred sone med kantvegetasjon langs elver og rundt innsjøer. Dette vil dempe temperaturøkning i vannet, dempe flommer og redusere erosjon og avrenning av næringsstoffer.
- Forvalte skogen på en måte som gjør den robust mot klimaendringer. En økt innblanding av furu og løvtrær kan f.eks. være et tiltak for å gjøre skogen mer heterogen og reduserer sårbarhet for barkbilleangrep og skogbrann. Ungskogpleie utført til rett tid kan gjøre skogen mer motstandsdyktig mot stormskader og snøbrekk[126].

Asker kommune skal bruke naturbaserte løsninger som et verktøy for å tilpasse oss klimaendringene

Kommunen skal ha et bevisst forhold til de økosystemtjenestene naturen gir oss når det gjelder å redusere konsekvensene av et endret klima. Vi må ta vare på skog og annen vegetasjon der vi ser at den er viktig for å bremse vann, stabilisere jordsmonn og som en fysisk barriere mot skred. Vegetasjonen langs elver og bekker og langs kysten må også ivaretas, da dette er spesielt viktig som vern mot flomødeleggelse og erosjon, i tillegg til å hindre avrenning av forurensning.

Myr og våtmarker er naturlige fordrøyningsområder ved at de magasinerer regnvann og regulerer avrenning. Disse må bevares og i flere tilfeller restaureres. Elvesletter og flommarker må beholdes som buffere for flom.

Marine økosystemer som har evnen til å binde opp CO_2, slik som tang, tareskoger og ålegrasenger må ivaretas for å bremse havforsuring.

I urbane strøk med mye tette overflater er det spesielt viktig å bruke naturbaserte løsninger som overvannshåndtering. Eksempler er vegetasjonskledde elve- og bekkedrag,

[126] Søgaard, G. et al. 2020. Klimakur 2030 – beskrivelse av utvalgte klimatiltak knyttet til skog. Supplement. Kap. 2.3.4

regnvannsgroper, regnbed, grønne tak og vegger og overvannsdammer. Åpne vann og vassdrag må bevares og lukkede bekker og elver gjenåpnes der det er mulig. I urbane områder kan også vegetasjon beskytte mot økte temperaturer, tørke og vind.

Naturbaserte løsninger for klimatilpasning må innarbeides i reguleringsplaner og i kommunens egne bygge- og anleggsprosjekter.

Asker kommune skal unngå å bygge ned karbonrike arealer og bidra til at arealene forvaltes på en slik måte at det ikke lekker ut mer CO_2 enn det som lagres i naturen.

Det er gjennom temaplan Handling mot klimaendringene[127] vedtatt netto null nedbygging av våtmarker, elvesletter, myr og matjord. Asker kommune skal bruke plan- og bygningsloven som verktøy og gjennom arealformål, hensynssoner og tilhørende bestemmelser og retningslinjer hindre at karbonrike areal bygges ned. Der det er mulig skal også forringede myrer og våtmarker restaureres. Da skogen står for et stort karbonlager i Asker, bør man også etterstrebe å ikke bygge ned skog.

For å kunne ivareta karbonlagrene i naturen er det nødvendig å ha en oversikt over hvilke arealer som er spesielt karbonrike. Det skal utvikles et kartverktøy som gir en komplett oversikt over Askers arealer og hvor mye karbon som lagres i disse.

Det er også viktig å forvalte karbonrike arealer, som myr og skog, på en slik måte at det ikke lekker ut mer CO_2 enn det som lagres her. Dette innebærer for eksempel å unngå grøfting av myrer og å skjøtte skogen på en klimavennlig måte (se siste strategi i kap. 6.3.1).

Asker kommune skal vekte naturhensyn like høyt som klimahensyn og unngå klimatiltak som gir negative konsekvenser for naturen

Kommunen kommer fra tid til annen opp i dilemmaer der vi må vekte klimahensyn opp mot naturhensyn. Skal vi tillatte et lokalt massedeponi for å redusere transport av masser, dersom dette fører til ødeleggelse av skog eller igjenfylling av en ravinedal? Skal vi anlegge en gang- og sykkelvei, dersom dette betyr at vi må hugge en grøntkorridor? Skal vi etablere en ladestasjon langs riksveien, dersom dette betyr at vi mister en hundremeterskog? Kommunen må her gjøre en nøye vurdering av positive og negative konsekvenser i hvert enkelt tilfelle. Unngåtte klimagassutslipp på kort og lang sikt må vektes opp mot tapte naturverdier, endringer i karbonlagringsevne på kort og lang sikt og klimagassutslipp i anleggsperioden.

[127] Asker kommune. Temaplan handling mot klimaendringene 2021-2033. https://pub.framsikt.net/plan/nyeasker/plan-8da44191-b564-4178-8f63-516a675d4666-4210/#/

Restaurert myr.

6.6 Forankring, kompetanseheving og samarbeid

«Forankring, kompetanseheving og samarbeid» bygger på følgende kapitler i kunnskapsgrunnlaget: kap. 10 Lokalt viktig naturmangfold, kap. 15 Natur og menneske og kap. 16 Kommunens rolle.

Tapet av natur er større enn noen gang og aldri før i menneskets historie har flere arter vært truet av utryddelse enn nå. Også i Asker trues naturen av nedbygging og Sabimas rangering i *Naturkampen* viser at vi blant annet gjør det dårlig når det gjelder dispensasjoner i LNFR områder og i strandsonen[128]. Samtidig ser vi at det er stor enighet blant Askers innbyggere om at natur er viktig for dem og at kommunen må jobbe for å ta godt vare på kommunens natur. I en innbyggerundersøkelse gjennomført høsten 2022 svarte så mange som 80 % at de var opptatt av natur- og miljøspørsmål og 86 % svarte at det var viktig for dem at Asker kommune jobber aktivt for å stanse tap av natur.

Dersom Asker kommune skal innfri målsetningen om å verne om og sikre naturmangfoldet for fremtiden kreves gjennomgripende endringer. Forankring av målene hos alle relevante aktører, kompetanseheving i organisasjonen og i askersamfunnet og samarbeid mellom alle aktørene vil være essensielt.

Forankring – likeverd mellom de tre bærekraftsdimensjonene må forankres bredt

Dersom Asker skal nå målet fra kommuneplanen om å verne om og sikre naturmangfoldet krever det en bred forankring hos alle aktørene, fra politisk og administrativ ledelse og hver enkelt medarbeider i kommunen, til innbyggere, frivillighet og næringsliv. Administrativ og politisk ledelse må være tydelige naturambassadører og rollemodeller og de må etterspørre resultater.

Hensynet til natur må bli en integrert del av kommunens kjernevirksomhet. Det betyr at det må bli en reell likeverdighet mellom økonomi, miljø og sosiale forhold i beslutningsgrunnlag og i beslutninger som tas. Økonomi kan ikke lenger være det dominerende styringsmålet, og lønnsomheten av tiltak bør vurderes over en lengre tidsperiode enn det vi gjør i dag. Forringelse av natur har store konsekvenser for økonomi, folkehelse, naturgoder og naturens egenverdi.

Det må være en tydelig rød tråd fra kommuneplanens samfunnsdel og naturmangfoldplanen til arealdelen og hver enkelt reguleringsplan og byggesak.

Naturhensyn må også forankres hos innbyggere, frivillighet og næringsliv for at vi skal klare å skape oppslutning og engasjement rundt ivaretakelse av natur. For å engasjere, bør vi treffe både hode og hjerte. Det betyr at det vi kommuniserer må være rasjonelt og logisk, men samtidig berøre følelsene våre. I lang tid har naturkrisa kommet litt i skyggen av klimakrisa i nyhetene. Samtidig ser vi at det for mange målgrupper kan være enklere å ta inn over seg endringer som skjer i naturen, enn endringer som skjer med klimaet. De aller fleste av oss har et forhold til naturen, enten det gjelder hverdagslek i nabolagets hundremeterskog, skiturer på fjellet eller sommerferier i båt på Oslofjorden. Dette gjør at engasjementet for natur allerede er til stede og at tiltak i favør av naturen lettere kan godtas.

En viktig forutsetning for å forankre arbeidet med naturmangfold hos innbyggerne er å tilrettelegge for et inkluderende friluftsliv. Friluftsliv gir kunnskap og øker forståelsen for natur

[128] Sabima, Naturkampen. https://naturkampen.sabima.no/

og kultur. Nærhet til naturen fører til et sterkere ønske om å beskytte den[129]. I tillegg har naturen stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. Slik friluftsliv gir en økt forståelse for viktigheten av å ta vare på natur, vil også et rikt naturmangfold være viktig for flere friluftsaktiviteter slik som jakt, fiske, høsting, sanking og båtliv. Friluftsliv og naturmangfold kan derfor bidra til en gjensidig styrking av hverandre.

Kompetanseheving – mangelfull kartlegging og endringsblindhet gjør at vi stadig taper mer natur

For å være i stand til å ta gode beslutninger på naturens vegne er ikke engasjement alltid nok. Det er også nødvendig at alle involverte aktører har tilstrekkelig og relevant kompetanse og at kunnskapsgrunnlaget er godt nok.

Det er behov for en økt forståelse og kompetanse på naturmangfold hos kommuneledelsen, planleggere og byggesaksbehandlere, blant politikere og utbyggere. Kartlegging av natur er et viktig verktøy for å øke kunnskapen. Dette er det skrevet mer om i kapittel 6.2. Kunnskap om naturmangfold i befolkningen er viktig for å sikre oppslutning om politikk som ivaretar naturen, og for at befolkningen kan være en pådriver for en naturvennlig politikk og forvaltning. I innbyggerundersøkelsen om naturmangfold kom det frem at over halvparten av de som svarte ikke visste hva begrepet naturmangfold betyr, og 27% oppga at de ikke hadde hørt om begrepet naturmangfold. Dette tyder på at behovet for kompetanseheving hos befolkningen er til stede.

Fenomenet «endringsblindhet» gjør at det er vanskelig for oss å ivareta mangfoldet av arter og beholde robuste økosystem over et lengre tidsperspektiv. Endringsblindhet, eller “shifting baseline syndrome”, innebærer at vi ikke nødvendigvis legger merke til de gradvise endringene som skjer i naturen. Vi mennesker husker naturen fra vår egen tid og blir lurt til å tro at det er standarden for hvor mangfoldig den skal være. Referansepunktet vil endre seg fra generasjon til generasjon. Hver generasjon vil bruke bildene de husket som barn som en standard for hva som er normalt, og grensene for hva vi forstår med at *vill natur* forskyves.

Et eksempel er mengden døde trær i skogen[130]. En tredjedel av alle arter i skogen lever i og av døde trær. Siden 1920 har mengden død ved blitt tredoblet, men samtidig er dagens mengde av dødt trevirke bare en femtedel av hva den var før menneskene begynte å påvirke skogen.

Endringsblindhet handler ikke om at vi skal rygge flere hundre år tilbake i tid. Bevissthet rundt endringsblindhet handler om at vi må ha riktig referansepunkt når vi gjør opp status for naturen og hvor naturens tålegrense ligger. Naturhistorie på timeplanen, flere grøntområder i byene og mer bruk av fritiden vår i naturen kan være med på å motvirke innskrenkede referansepunkter.

[129] Dannevig, H. & Aall, C. (2018). Friluftsliv og bærekraft. I L. I. Magnussen & T. Vold (Red.), *Friluftsliv og guiding i natur. Teori og praksis* (s. 81–92). Universitetsforlaget.
[130] Thygeson, A. S., Endringsblindhet. https://blogg.forskning.no/insektokologene/endringsblindhet/1319194

Samarbeid for å nå målene

For å nå målene i Asker kommune må vi jobbe med natur på nye måter og prioritere helhet og samarbeid på tvers av organisasjonen, med andre kommuner og øvrig offentlig forvaltning, med næringslivet, lag og foreninger og akademia.

Manglende kapasitet, ressursknapphet og varierende kunnskapsnivå i de ulike avdelingene i kommunen er utfordrende. Det er derfor viktig med et tett samarbeid mellom avdelingene. Selv om fagansvaret for naturmangfold ligger i avdeling for Natur, miljø og landbruk, følger det ikke med de ressursene som trengs i form av finansiering og stillinger som må til for å kunne følge opp dette ansvaret tilstrekkelig.

I tillegg til det interne samarbeidet er det svært viktig med en god dialog med resten av kommunesamfunnet. Det er ikke hensiktsmessig hvis innbyggere eller næringslivet i kommunen opplever at tiltak og politikk blir tvunget på dem uten at tiltakene gir mening og uten mulighet for deltakelse i utformingen av tiltaket. For å lykkes i kommunikasjonen, bør kommunen ta utgangspunkt i det lokale og nære, med en positiv innramming. Vi bør løfte frem mulighetene og gevinstene. Det kan være rent vann, bedre folkehelse, flomdemping, nye grøntområder, forretningsmuligheter, økonomiske gevinster, grønne opplevelser eller bedre livskvalitet. Asker har flere natur- og friluftslivsorganisasjoner som er viktige ressurser med tanke på kunnskap om naturmangfoldet i kommunen. Disse kan hjelpe oss å kommunisere ut til forskjellige målgrupper, i tillegg til at de kan komme med viktige innspill til kommunens eget arbeid.

Som en stor og relativt økonomisk robust kommune har vi også et ansvar for å drive innovasjon, samarbeide med akademia, finne morgendagens løsninger og utveksle erfaringer med andre. Innovasjon og samarbeid gir også fordeler til oss selv. Samarbeid gir tilgang til et større fagmiljø som er viktig for læring og kompetanseheving, og gjennom samarbeid er det mulig å gjennomføre større og mer krevende utviklings- og innovasjonsprosjekter enn det vi klarer på egenhånd. KS Innovasjonsbarometer viser at en innovativ kommune gir bedre kvalitet, større medarbeidertilfredshet og økt effektivitet. Å være gode på å ta vare på natur er også positivt for kommunens omdømme, som igjen er viktig for å skape handlingsrom og bygge tillit.

6.6.1 Strategier

Det er definert følgende strategier for innsatsområdet:

Asker kommune skal, gjennom forankring, opplæring og kompetanseutvikling i egen organisasjon, bidra til en forvaltning som verner om og sikrer naturmangfoldet.

En naturvennlig politikk avhenger av at vi vet hvor vi har verdifull natur og at vi forstår hvorfor vi skal ta vare på naturen. Kommunen må derfor ha bedre og lett tilgjengelig informasjon om naturmangfold for publikum og saksbehandlere. Dette innebærer blant annet at kommunen skal være godt kartlagt for naturmangfold og at informasjonen skal ligge tilgjengelig i Askerkart.

Kommunens ansatte og politikerne må ha tilstrekkelig kompetanse om naturmangfold til å vite når vi har en negativ påvirkning på naturen, og da redusere og helst unngå slik aktivitet. Det trengs spesielt høyere kompetanse om hvordan alt henger sammen i naturen, slik at vi

kan vurdere samlet belastning på tvers av reguleringsplaner og aktivitet i kommunen. Kunnskap om økosystemene og sammenhengene i naturen er også viktig for å sikre en rød tråd fra målene i kommuneplanens samfunnsdel via kommuneplanens arealdel og temaplan for naturmangfold ned til hver enkelt reguleringsplan og byggesak, slik at de overordnede målene ikke glemmes i enkeltsakene.

Kommunen må ha god kunnskap om naturvennlig drift av uteområder, skjøtsel og restaurering av natur.

Asker kommune skal utvikle strukturer og metodikk som sikrer en helhetlig og balansert tilnærming til de tre bærekraftsdimensjonene miljø, økonomi og sosial bærekraft

For at Asker kommune skal ta naturhensyn i alle relevante beslutninger må det utvikles balanserte styringsmål og verktøy for økonomi, miljø og sosiale forhold. Kommunen må ta i bruk prinsippene for rapportering av trippel bunnlinje for å vise sammenhengen mellom økonomiske, miljømessige og sosiale forhold. Dette vil kreve ny kompetanse og omlegging av virksomhetens rapportering, Den triple bunnlinjen er et rammeverk som definerer tre bunnlinjer bedrifter må tilfredsstille for å kunne fremme en bærekraftig utvikling:

1- Profitt – økonomisk fremgang. Å ha et langsiktig perspektiv, forbli konkurransedyktig og skape økonomisk verdi.
2- Planet – miljømessig ansvar. Å sikre at bedriftens aktivitet tar hensyn til miljøet, og strebe etter kontinuerlige forbedringer
3- People – sosiale forhold. Å ta hensyn til lokalmiljø og samfunnet ellers. Å inkludere sosiale, kulturelle og politiske spørsmål som er relevante for kjernevirksomheten.

Oppnåelse av sosial og økonomisk bærekraft er helt avhengig av at vi sikrer forutsetningene for stabile livsforhold for mennesker på planeten. Det vil si at vi må holde oss innenfor visse miljømessige rammer, eller det vi også kaller planetens tålegrenser[131], jmf. kap. 8.3.

Asker kommune skal gjennom en positivt ladet kommunikasjon heve kunnskapen om naturmangfold i askersamfunnet

Kommunen må veilede og informere om naturmangfold til ulike grupper i aktuelle kanaler. Kommunen skal inspirere og øke kunnskapen om natur og hvilke tiltak kommunen gjør for å ivareta naturen. Innrammingen av kommunikasjonen bør være positiv og vi bør prøve å engasjere de forskjellige målgruppene til å være med å løse problemene. Målgrupper kan for eksempel være jordbruket, skogbruket, elever, hageeiere, osv., og kommunikasjonskanaler kan være sosiale medier, dialogmøter, undervisningsopplegg ved skoler, lokalaviser, osv.

[131] Rockström, J., Steffen, W., Noone, K. *et al.* A safe operating space for humanity. *Nature* **461**, 472–475 (2009). https://doi.org/10.1038/461472a

Tilrettelegging for et inkluderende friluftsliv vil være viktig for å øke kunnskapen og engasjementet for naturmangfold hos innbyggerne. Viktige friluftsområder, som Semsvannet landskapsvernområde, er viktige kunnskapsarenaer for formidling av naturverdier og informasjon om hvordan man tar hensyn når man ferdes i naturen.

Asker kommune skal samarbeide med frivilligheten, næringslivet, offentlig virksomhet og akademia for å nå kommunens mål for naturmangfold

Kommunen må bli flinkere til å utnytte den kompetansen og dugnadsånden som finnes i frivilligheten. De lokale naturorganisasjonene besitter mye biologisk kunnskap og lokalkunnskap om naturen i Asker som er verdifull som innspill til planverk og aktiviteter, og det er også relevant å invitere organisasjonene inn i samarbeid for å formidle naturkunnskap til innbyggerne eller i skolene. Organisasjonene bidrar med kartlegging, overvåking og skjøtsel av natur, og det kan her være fruktbart med et enda tettere samarbeid med kommunen.

Et tettere samarbeid med velforeningene kan være nyttig for å nå nye målgrupper. Velforeningene kan brukes som kanal både for å gi ut viktig informasjon og for å mobilisere arbeidskraft til dugnader, som for eksempel luking av fremmede arter.

Kommunen har dialog med både jord- og skogbruket blant annet om naturvennlig produksjon og drift. Jord- og skogbruket sitter på mye kompetanse, og det kan også her være nyttig å innlede samarbeid om formidling mot innbyggere og skole.

Statsforvalteren er en naturlig samarbeidspartner i en rekke saker som omhandler natur. Blant annet naturhensyn i kommunale planer, forvaltning og skjøtsel av naturvernområder, gjennomføring av verneprosesser av skog og andre naturtyper, oppdatering av kunnskapsgrunnlaget, veiledning om natur, tildeling av tilskuddsmidler og bekjempelse av fremmede arter.

Akademia er en samarbeidspartner kommunen må knytte seg tettere til, også i naturspørsmål. For å drive innovasjon og finne morgendagens løsninger er det helt nødvendig å ha akademia med på laget. Et konkret eksempel på et samarbeid med akademia om naturspørsmål er vår søknad til forskningsrådet om et prosjekt om samstyring av areal- og naturhensyn i offentlig planlegging, sammen med Sintef, NINA og flere andre kommuner.

7 Evaluering og rapportering

Systematisk evaluering og resultatoppfølging er en viktig del av styringsprosessene i Asker kommune, og skal sikre at vi beveger oss i retning av de målene vi har satt oss. Nøkkeltall, forskning, eksterne analyser, aktivitets- og planoppfølging og øvrig statistikk er sentrale kilder til kunnskap om hvorvidt temaplanen bidrar til å nå kommunens mål. I arbeidet med å vurdere graden av måloppnåelse bør det legges vekt på en helhetlig analyse av flere ulike kunnskapskilder. En samlet vurdering av status og måloppnåelse vil i årene fremover bli gitt i forbindelse med årsrapporten.

8 Virkninger av planen

Avsnittene under gir en kort beskrivelse av virkningene av planen knyttet opp mot de tre bærekraftsdimensjonene økonomiske, miljømessige og sosiale forhold.

8.1 Økonomiske og organisatoriske forhold

Å stanse tap av natur koster, men det koster mer å la være

Tap av naturmangfold på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi direkte ved at naturgoder som vi er helt avhengige av undermineres eller opphører.

Verdiskaping og velstand er i stor grad avhengig av naturens ressurser og tjenester, samtidig som vi er avhengige av import og industriproduksjon i andre land. Tap av natur i andre deler av verden vil derfor også få konsekvenser for oss.

I dag sees natur på som ledig areal som det er tilnærmet kostnadsfritt å bygge ned. Vi må gjenbruke allerede utbygde arealer fremfor å bygge ut mer natur. Gjennom en arealforvaltning hvor bevaring av natur legges som et premiss, vil vi kunne styre fremtidig arealbruk vekk fra viktig natur, og fortsatt utvikle egnede områder. På samme måte er en bærekraftig samfunnsutvikling avhengig av at kostnadene ved naturødeleggelser hensyntas ved planlegging og gjennomføring av utbyggingsprosjekter.

Karbonlagring i naturen er et av de mest kostnadseffektive tiltakene for reduksjon av CO_2 i atmosfæren. I tillegg kan naturbaserte løsninger for å møte klimautfordringer som bl.a. flom, overvann og skred spare samfunnet for store summer[132]. Ved restaurering av natur vil også gevinsten i gjennomsnitt være verdt mer enn kostnadene for tiltaket[133].

Det må skje et skifte fra en lineær økonomi til en sirkulær økonomi, der ressursene brukes langt mer effektivt og der behovet for å ta ut nye ressurser reduseres. Omstilling til sirkulær økonomi vil bremse forbruket av natur. Det er god økonomi både for kommunen, innbyggere og næringslivet og er helt nødvendig for at vi skal slippe å oppleve ressursmangel i fremtiden.

Det er vanskelig å gi et eksakt tall for kostnader knyttet til oppfølging av denne temaplanen før det er definert hvilke tiltak som skal gjennomføres for å konkretisere strategiene. Flere av tiltakene vil kunne kreve økte driftskostnader, flere personalressurser, kompetanseheving, kjøp av faglig rådgiving, informasjonstiltak og inntektsbortfall ved å avstå fra å utvikle arealer med naturverdier.

Tilstrekkelig beskyttelse og restaurering av natur krever en gjennomgripende samfunnsendring. En omstilling vil koste, men det vil koste mer å la være.

[132] IISD (2021) How Can Investment in Nature Close the Infrastructure Gap?
[133] IPBES (2018) Media Release: Worsening Worldwide Land Degradation Now 'Critical', Undermining Well-Being of 3.2 Billion People.

8.2 Sosiale forhold

Et samfunn med forringet natur er et fattigere samfunn. Viktigheten av et rikt naturmangfold og økosystemer i god tilstand, henger sammen med god folkehelse i et helhetlig perspektiv. Spesielt har naturen stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. En befolkning med god helse gir utslag i flere friske leveår uten økning i helse- og omsorgsutgiftene og med mulighet for flere år i produktivt arbeid[134].

Måten vi bruker naturen på i dag, og hvordan vi velger å verne om den i tiden fremover, har store konsekvenser for dagens og fremtidens generasjoner. Befolkningens helse og livskvalitet er i stor grad påvirket av grunnleggende faktorer som ren luft, rent drikkevann, næringsrik mat og et trygt sted å bo. Dagens klimakrise, tap av naturmangfold og endringer av økosystemer påvirker grunnleggende livsfaktorer og naturgoder, som igjen vil få en negativ effekt på folkehelsen[135]. Flere studier har vist at de som bor i nærheten av grønne områder har bedre fysisk og psykisk helse enn de som bor i større avstand fra grønne områder[136, 137].

Skolen og barnehagen er viktige arenaer for å fremme forståelsen for å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Barn og unge skal få mulighet til å utvikle verdier, kunnskaper og ferdigheter som kreves for å ta miljøbevisste valg. Naturmangfold skal være en sentral del av arbeidet med bærekraftig utvikling i Askers skoler og barnehager.

For å lykkes med å nå målene er det viktig med økt samarbeid med blant annet frivilligheten. Flere aktive innbyggere som engasjerer seg gjennom en organisasjon kan spille en viktig rolle.

8.3 Miljømessig forhold

Det er en kjensgjerning at oppnåelse av sosial og økonomisk bærekraft er helt avhengig av at vi sikrer forutsetningene for stabile livsforhold for mennesker på planeten. Det vil si at vi må holde oss innenfor visse miljømessige rammer, eller det vi også kaller planetens tålegrenser[138]. Det er i forskningen identifisert ni globale tålegrenser som har betydningen for jordas stabilitet og motstandsdyktighet. To av disse kalles for kjernegrenser: klima og tap av biologisk mangfold. Om disse overskrides kan det få katastrofale følger. Tap av naturmangfold truer de ressursene og økosystemene som menneskeheten er avhengig av.

---

[134] Helsedirektoratet (2014) Kunnskapsgrunnlag for fysisk aktivitet. Innspill til departementets videre arbeid for økt fysisk aktivitet og redusert inaktivitet i befolkningen: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/kunnskapsgrunnlag-for-fysisk-aktivitet-innspill-til-departementet/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf/_/attachment/inline/d7fb591e-ded4-4da9-b1c4-6dcbe82d8442:75b205e5b7403320a38acbb145b7af32ac726393/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf

[135] World Health Organization (c2021): https://www.who.int/health-topics/climate-change#tab=tab_1

[136] Toftager, M m.fl. (2011) Distance to Green Space and Physical Activity. Journal of Physical Activity and Health, 2011, 8, 741 -749 © 2011 Human Kinetics, Inc.

[137] Maas m.fl. (2009) Morbidity is related to a green living environment. https://jech.bmj.com/content/63/12/967

[138] Rockström, J., Steffen, W., Noone, K. *et al.* A safe operating space for humanity. *Nature* **461**, 472–475 (2009). https://doi.org/10.1038/461472a

Temaplan for naturmangfold er derfor en av de viktigste temaplanene for bærekraftsarbeidet i Asker kommune.

Selv om naturen i Asker er avhengig av utvikling i nabokommuner, resten av landet og verden for øvrig, er det svært viktig at Asker gjør sitt: Det er Asker som bestemmer utviklingen i kommunen framover, hvor det skal bygges ut, hvilke naturområder som skal bevares, hvordan vi skjøtter våre naturtyper, hvilke krav vi skal sette til næringslivet og hvordan vi kommuniserer om natur til våre innbyggere.

Arbeidet med å stanse tapet av natur begynner hjemme: det må skje her i Norge og det må skje i Asker, så vel som i resten av verden. Slagordet fra Agenda 21 er mer relevant enn noen gang: Tenke globalt, handle lokalt.

Dersom vi klarer å følge opp strategiene fra denne temaplanen i alle reguleringsplaner, byggesaker, virksomhetsplaner, drift og forvaltning i kommunen vil naturmiljøet i Asker komme styrket ut. Asker kommune vil fremstå som en foregangskommune gjennom utvikling og gjennomføring av en naturvennlig, ambisiøs og fremtidsrettet politikk.

9 Vedlegg

9.1 Kunnskapsgrunnlag

9.2 Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier

Innsatsområde	Strategi	Delmål	Hovedmål
Sårbare arter og naturtyper	Asker kommune skal gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av arter og naturtyper	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal ivareta og tilrettelegge gode leveområder for pollinerende insekter gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
Natur i arealplanlegging	Asker kommune skal ha relevante kartlegginger for naturmangfold for hele kommunens areal	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal føre arealregnskap og arbeide for å oppnå arealnøytralitet	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal prioritere natur og klima minst like høyt som andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er*

			utviklet i god balanse mellom vekst og vern.
	Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i natur	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
Skog og kulturlandskap	Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Asker kommune skal bevare kulturlandskapets landskapselementer og landformer.	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal være pådriver for et aktivt og bærekraftig landbruk for å forhindre gjengroing i kulturlandskapet	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal søke økt vern av områder i kommuneskogen og veilede private skogeiere om frivillig vern	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal praktisere naturvennlige hogster i kommuneskogen der det er mulig og oppfordre private skogeiere til det samme	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal formidle kunnskap om naturvennlig skogbruk og skogens rolle som karbonbinder og karbonlager.	*Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er*

			utviklet i god balanse mellom vekst og vern.
Livet i vann	Asker kommune skal arbeide aktivt for å oppnå god økologisk tilstand i vannforekomstene.	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal aktivt følge opp og bidra til at tiltakene i «Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden» blir gjennomført	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
	Asker kommune skal gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer stanse forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og sårbare arter knyttet til vann	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
Natur og klima	Asker kommune skal bevare og restaurere naturområder og sammenhengende naturkorridorer for å sikre at våre økosystemer er robuste mot framtidens klimaendringer.	Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.	Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.
	Asker kommune skal bruke naturbaserte løsninger som et verktøy for å tilpasse oss klimaendringene	Askersamfunnet motvirker, reduserer og tilpasser seg konsekvensene av klimaendringer.	Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.
	Asker kommune skal unngå å bygge ned karbonrike arealer og bidra til at naturen i kommunen forvaltes slik at det ikke slippes ut mer CO_2 enn det tas opp i naturen.	Askersamfunnet er i front for lavutslippssamfunnet i tråd med internasjonale og nasjonale klimaforpliktelser og regionale ambisjoner.	Askersamfunnet handler umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem.
	Asker kommune skal vekte naturhensyn like høyt som klimahensyn og unngå klimatiltak som gir negative konsekvenser for naturen	*Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet*	*Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
Forankring, kompetanseheving og endring	Asker kommune skal, gjennom forankring, opplæring og kompetanseutvikling i egen organisasjon, bidra til en	Asker kommune har medarbeidere og ledere som i fellesskap utfører det unike	Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og

	forvaltning som verner om og sikrer naturmangfoldet.	samfunnsoppdraget og når kommunens mål, og bidrar til at innbyggerne har tillit til kommunen.	anstendig arbeid for alle
	Asker kommune skal utvikle strukturer og metodikk som sikrer en helhetlig og balansert tilnærming til de tre bærekraftsdimensjonene miljø, økonomi og sosial bærekraft	Asker kommune har medarbeidere og ledere som sammen finner smarte måter å jobbe på, finner løsninger på kommunens utfordringer og viser endringsvilje.	Asker kommune fremmer inkludering, full sysselsetting og anstendig arbeid for alle
	Asker kommune skal gjennom en positivt ladet kommunikasjon heve kunnskapen om naturmangfold i askersamfunnet	Askersamfunnet har minimale negative konsekvenser på det ytre miljøet.	Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.
	Asker kommune skal samarbeide med frivilligheten, næringslivet, offentlig virksomhet og akademia for å nå kommunens mål for naturmangfold	Frivilligheten, næringslivet, kommunen og andre aktører deltar i gjensidig forpliktende samarbeid for å oppnå en bærekraftig utvikling.	Askersamfunnet har virkemidler, partnerskap og samarbeid på tvers som sikrer en bærekraftig utvikling.

9.3 Definisjoner

Arealnøytralitet: Balanse i arealregnskapet, der nedbygging av natur ikke fører til at noen naturtyper reduseres i omfang og kvalitet.

Ansvarsart: Dersom en stor andel av en arts utbredelse finnes i en kommune, kan kommunens behandling av arten bli helt avgjørende for hvordan den utvikler seg og om arten overlever. Kommunen har derfor et særlig ansvar for å ta vare på arten gjennom god forvaltning.

Boreonemoral vegetasjonssone: Sonen består av edelløvskog på de mest gunstige stedene. Finnes hovedsakelig langs kysten av Sør-Norge og rundt Oslofjorden.

Bærekraftig: Et begrep som brukes for å karakterisere økonomiske, sosiale, institusjonelle og miljømessige sider ved menneskelige samfunn. Begrepet stammer fra Brundtlandrapporten i 1987, der bærekraftig utvikling defineres som utvikling som imøtekommer behovene til dagens generasjon uten å redusere mulighetene for kommende generasjoner til å dekke sine behov.

FNs bærekraftsmål: Verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

Frivillig vern av skog: Frivillig vern av skog innebærer at miljømyndighetene definerer hvilke skogtyper og naturkvaliteter som bør vernes. Ut fra dette tilbyr skogeier areal for vern. Miljømyndighetene vurderer om området har naturfaglige kvaliteter som tilsier at det bør vernes, og deretter forhandles det fram en avtale om frivillig vern mellom skogeier og staten. Skogeier avstår retten til å drive skogbruk i naturreservatet, og vil derfor få erstatning for tapet av fremtidige inntekter knyttet til skogbruk i området

Karbonkretsløpet: Karbonets kretsløp gjennom luften, vannmassene, levende organismer, jordsmonnet og berggrunnen.

Karbonlager: Oppsamling av karbon, det vil si at karbondioksid (CO_2) tas ut av atmosfæren og lagres over kort eller lang tid. Karbonlagring skjer enten naturlig gjennom jordas karbonkretsløp eller teknisk ved hjelp av mennesker.

Karbonrike arealer: Arealer som har evnen til å ta opp og lagre store mengder karbon, som for eksempel skog og myr.

Markaforskriften (Forskrift om skogbehandling og skogsdrift i Oslo og nærliggjande kommunar**)**[139]: Formålet med forskriften er å sikre et bærekraftig skogbruk som bidrar til å ta vare på og utvikle kvaliteter i området knyttet til friluftsliv, naturmiljø, landskap og kulturminner i marka.

[139] Lovdata. Markaforskriften. https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2021-09-10-2698

Markaloven (Lov om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner**)**[140]**:** Formålet med Markaloven er å fremme og tilrettelegge for friluftsliv, naturopplevelse og idrett. Loven skal sikre Markas grenser og bevare et rikt og variert landskap og natur- og kulturmiljø med kulturminner. Det skal samtidig tas hensyn til bærekraftig bruk til andre formål.

Naturbaserte løsninger[141]**:** Naturbaserte løsninger går ut på å løse samfunnsutfordringer gjennom å ta utgangspunkt i naturlige prosesser og økosystem. Dette baserer seg på bruk av natur eller å "herme" etter naturens egne løsninger.

Naturgoder/økosystemtjenester: Alt fra den levende naturen som bidrar til menneskelig velferd

Naturtype: en ensartet type natur som omfatter alle levende organismer i området, samt de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster.

Nasjonalt jordvernmål: det skal maksimalt omdisponeres 3 000 dekar dyrka mark årlig

Prioritert art: Jmf. Naturmangfoldloven §23 (prioriterte arter)[142],
Kongen i statsråd kan ved forskrift utpeke nærmere angitte arter som prioritert. Ved avgjørelsen legges vesentlig vekt på om

a) arten har en bestandssituasjon eller bestandsutvikling som strider mot målet i § 5 første ledd
b) arten har en vesentlig andel av sin naturlige utbredelse eller genetiske særtrekk i Norge, eller
c) det er internasjonale forpliktelser knyttet til arten

Trippel bunnlinje: Et rammeverk som definerer tre bunnlinjer bedrifter må tilfredsstille for å kunne fremme bærekraftig utvikling – økonomisk fremgang, miljømessig ansvar og sosiale forhold.

Sirkulær økonomi: Sirkulær økonomi er en økonomi som bidrar til at ressurser forblir i økonomien lengst mulig, også etter at et produkt ikke lenger brukes til sitt opprinnelige formål. Dette til forskjell fra en mer lineær «bruk og kast-økonomi» som forutsetter at ressurser er ubegrensede og lett håndterbare som avfall.

Utvalgt naturtype: Utvalgte naturtyper er viktig for en eller flere prioriterte arter, er truet internasjonalt, eller har stor naturlig utbredelse i Norge.

Vegetasjonssone: et område med vegetasjon som har samme krav til klimaet.

[140] Miljødirektoratet. Markaloven. https://www.miljodirektoratet.no/regelverk/lover/markaloven/
[141] Miljødirektoratet. Veileder: Hvordan ta hensyn til klimaendringer i plan? https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/veiledning-til-statlige-planretningslinjer-for-klimatilpasning/vurdere-naturbaserte-losninger/
[142] Naturmangfoldloven. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100

Økosystem: Et økosystem er alle de levende organismene som finnes på et sted og miljøet de lever i.

Åpne og lukkede hogster: Det skilles mellom åpne og lukkede hogster, avhengig av hvor mange trær som står igjen[143]. Åpen hogst deles inn i flatehogst og frøtrestillingshogst. *Flatehogst* innebærer at alle trærne hogges på et areal som er større enn 2 dekar. Dette er den normale hogstformen ved sluttavvirkning i gran og det er vanlig at arealet plantes til med 150-250 planter/daa i etterkant av hogsten. Frøtrestillingshogst innebærer at man setter igjen opptil 15 frøtrær per dekar som skal forsyne det nyhogde arealet med frø for foryngelse. Dette er vanligst ved sluttavvirkning i furu. Frøtrærne fjernes når foryngelsen har blitt 0,5 meter høy og tilfredsstillende tett. Lukkede hogstformer som skjermstillingshogst, selektiv hogst, bledningshogst og gruppehogst er lite brukt i dagens skogbruk. Hogstformene går ut på at man ved jevne mellomrom tar ut enkelttrær eller små grupper av trær. For å sikre bestander av rødlistede arter i skogen, anbefales det å utføre lukkede hogster, sette av større arealer som ikke hugges, og spare mange grove stokker[144]. Ved å benytte lukket hogst som foryngelseshogst vil skogsarealet utsettes for mindre omfattende og brå endringer, og livsvilkårene for en del arter vil fortsatt være til stede. Også jordlevende sopp (mykorrhiza) er avhengig av kontinuerlig tilstedeværelse av levende trær[145].

[143] Skogskjøtsel, Landbruksdirektoratet. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/skogbruk/skogskjotsel
[144] Hva vil skje med vedboende sopparter i framtidens skog? Jenni Nordén, NINA. Seminar om skogbruk, artsmangfold og karbon 02.06.2021.
[145] Skogkurs. Lukkede hogstformer. https://skogkurs.no/wp-content/uploads/Veileder-lukkede-hogstformer.pdf

1. Liste over samtlige høringsuttalelser

	Type virksomhet	Saksnr.	Dato
	Kommunale råd og utvalg		
1.	Ungdomsrådet	23/01211-4	16.03.2023
2.	Utvalg for plan og byggesak	23/01211-5	22.03.2023
	Overordnede myndigheter		
3.	Statsforvalteren i Oslo og Viken	23/02559-12	05.04.2023
4.	Viken Fylkeskommune	23/02559-7	04.04.2023
	Lag og foreninger		
5.	Asker Elveforum	23/02559-10	05.04.2023
6.	Birdlife Norge avd. Buskerud	23/02559-4	28.03.2023
7.	Hurum Bondelag, Røyken Bondelag, Asker og Bærum Bondelag (felles innspill)	23/02559-6 23/02559-18	03.04.2023 21.04.2023
8.	Brønnøya vel	23/02559-5	31.03.2023
9.	DNT Asker turlag	23/02559-11	05.04.2023
10.	Naturvernforbundet i Asker	23/02559-15	05.04.2023
11.	Naturvernforbundet i Hurum og Røyken	23/02559-8	05.04.2023
12.	Oslofjordens Friluftsråd	23/02559-9	05.04.2023
13.	Skogeierlaget i Asker og Bærum, Skogeierlaget i Hurum og Røyken (felles innspill)	23/02559-13	05.04.2023
	Skogeierlaget i Asker og Bærum, Skogeierlaget i Hurum og Røyken (felles innspill)	23/02559-14, duplikat av 23/02559-13	05.04.2023
14.	Husebykollen hytteeierforening	23/02559-16	05.04.2023
	Husebykollen hytteeierforening	23/02559-17, duplikat av 23/02559-16	05.04.2023
	Privatperson		
15.	Inger-Lill Eikaas, landskapsarkitekt	23/02559-3	20.03.2023

2. Høringsuttalelser

Nr.	**Innspill**	**Kommunedirektørens kommentar**
	Asker Elveforum	
1	Det er positivt at det samlede planverket representerer en grundig problembeskrivelse og uttrykker store ambisjoner for ivaretakelse av grønne verdier. Forankringen i nasjonale og internasjonale forpliktelser og forventninger er også viktig, og styrker forpliktelsene.	
2	Det ser snevert ut når strategiene i 6.4.1 under innsatsområdet «Livet i vann» blir «.....knyttet til utfordringen om forringet vannkvalitet.....». I forutgående og etterfølgende tekst er det lagt vekt på kantsoner, naturmangfold, truede arter, flomdemping, etc., der forvaltning av hele vassdragsbeltet er essensielt.	**Tatt til følge.** Innledningsteksten er endret til: *«…knyttet til utfordringen om forringet vannkvalitet; oppfølging av helhetlig plan for Oslofjorden; og at forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og arter knyttet til vann skal stanses gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer».*
3	Det kan konkretiseres bedre hvordan man skal arbeide for at vassdragsnære områder ivaretas bedre i planprosessene, der det er viktig å bringe inn tilstrekkelig faglig vurdering tidlig i planprosessene for å unngå uheldig påvirkning av vassdraget. Tiltak/inngrep selv i god avstand fra vassdragsstrengen kan ha stor innvirkning på vassdraget, f.eks. i form av økt erosjon, ras, destabilisering.	Ivaretatt i planen. Viser til siste kulepunkt under strategien *«Asker kommune skal arbeide aktivt for å oppnå god økologisk tilstand i vannforekomstene»* og kapittel 6.2 Natur i arealplanleggingen.
4	«Føre var» prinsippet er viktig når temaplanen innrømmer at ressursene er knappe og at det er ulikt kunnskapsnivå om dette, ref. side 15 om Kommunens rolle. *«Asker kommune gjør i dag en rekke*	**Tatt til følge.** Et avsnitt fra kunnskapsgrunnlaget er føyd til under «Forvaltning av natur må være kunnskapsbasert» s.14.

	tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe, både når det gjelder økonomi og personell, og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike virksomhetene.»	
5	Det er ikke tilstrekkelig å åpne en bekk eller restaurere en myr. I Asker kommune er vi så heldige at det er mye som kan bevares ved økt fokus i frontlinjen/saksbehandlingen hos Samfunnsutviklingsavdelingen, Eiendomsavdelingen, Prosjekt og Utvikling.	Ivaretatt i planen. «Natur i arealplanleggingen» og innsatsområde «Forankring, kompetanseheving og samarbeid» adresserer dette.
6	Strategiene for å oppnå mål og ambisjoner er foreløpig lite konkrete om tiltak og prosesser som kan forbedres i forhold til dagens forvaltning. I Handlingsprogrammet forventer vi at alle avdelinger definerer oppgaver, handlinger, fokus etc. for å oppnå strategiene. Ellers blir en flott temaplan lite verd.	Viser til kapittel 3.4 Iverksetting. Temaplan naturmangfold inngår i Asker kommunes plansystem, og følges opp som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Etter at temaplanen er politisk vedtatt, utarbeider kommunedirektøren administrative oppdrag til virksomhetene basert på innsatsområdene og strategiene i planen. Med bakgrunn i disse oppdragene, utarbeider virksomhetene tiltak i sine egne virksomhetsplaner, som gjennomføres og følges opp lokalt i den enkelte virksomhet.
7	Listen med de viktigste lovene og handlingsplaner på side 6 mangler Vannressursloven (spesielt § 5, 7 og 11), og Vannforskriften (spesielt § 12). Vi har sett mange saker hvor dette har manglet og vi tror at det kan ha bidratt til mange års manglende fokus i flere avdelinger.	Ivaretatt i planen. Naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven omtales som de to viktigste lovene for å ta vare på natur. I tillegg er det en rekke sektorlover og forskrifter som har stor betydning for hvordan naturen forvaltes. De ulike sektorlovene er omtalt under respektive innsatsområder. Vannressursloven og vannforskriften er omtalt i kapittel 6.4 Livet i vann.

8	Av internasjonale drivere kan også EUs taksonomi for bærekraftig aktivitet bli omtalt. Dette er rammeverk med betydning for norsk ressurs- og naturforvaltning. Lenke: https://snl.no/EUs_taksonomi_for_b%C3%A6rekraftig_aktivitet	**Tatt til følge.** Et avsnitt om EUs taksonomi for bærekraftig økonomisk aktivitet er lagt til i kunnskapsgrunnlaget under avsnitt 4.1.5 Grønn giv (European green deal).
	Asker og Bærum Bondelag, Røyken Bondelag og Hurum Bondelag	
9	Vi er relativt godt fornøyd med kommunens overordnete strategi som den er gjengitt i punkt 9.2. – Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier.	
10	**Nullvisjon.** Vi merker oss spesielt at Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Dette er helt i tråd med bondelagenes grunnleggende holdninger til arealdisponeringer og samsvarer med et stadig økende krav om bevaring av den matjorda vi har. Det er derfor svært skuffende at det i bakgrunnsstoffet og den generelle omtalen av dette punktet ikke lenger er en nullvisjon, men tvert imot viser seg å være en tallfestet størrelse, beregnet ut fra hva kommunen kan tillate seg å bygge ned innenfor statens jordvernmål for inneværende år. Under dette punktet er nullvisjon ikke brukt som et begrep i det hele tatt – her heter det derimot at «…kommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet. For Asker vil dette tilsvare en grense for omdisponering på maksimalt 13 dekar i året.»	Nullvisjon er ivaretatt i planen gjennom strategien: *Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord.* **Tatt til følge.** Vi ser at formuleringen i innledningen kan virke misvisende og avsnittet er derfor omformulert både i temaplanen og i kunnskapsgrunnlaget Temaplanen kan ikke endre en strategi fra kommuneplanens samfunnsdel, men temaplanen vil være grunnlag for neste revidering av kommuneplanens samfunnsdel.

	Vi ber om at kommunen står ved nullvisjonen og stryker den «tillatte» nedbyggingsraten fra planen. Null nedbygging er null nedbygging – og ikke 13 dekar, eller et annet tall større enn null.	
11	**Arealer i full drift.** Bondelagene stiller seg bak kommunens ønske om oppfølging av driveplikten, og er også fornøyd med at kommunen gjennom jord- og konsesjonsloven vil sørge for en drifts- og bruksstruktur som ivaretar Askers landbruksarealer.	Tas til orientering.
12	**Beiting.** Temaplan naturmangfold poengterer at beiting av arealer er en grunnleggende forutsetning for at en rekke arter skal kunne overleve. En forutsetninger for beiting, er at landbruksarealene i kommunen er i full drift og benyttes til matproduksjon og dyrehold. Uten drift på landbruksjorda er det ikke mulig å holde beitedyr, og uten beitedyr blir det heller ikke beiting – noe som igjen betyr at det blir færre arter i kulturlandskapet og i beiteområdene i utmarka. Konklusjonen blir til slutt at det blir mindre naturmangfold og færre arter når jorda ikke driftes og dyr kan sendes på beite. Når det gjelder skogbruket i kommunens skoger, ønsker vi å peke på at kommunen må sikre opprettholdelse av beiteressursene i Marka, og legge til rette for husdyr på utmarksbeite. Naturmangfoldplanen må ikke være til hinder for økt bruk av beiteressursene. Som kommunen selv skriver, er beiting en forutsetning for opprettholdelse av mange truede arter i kulturlandskapet. Dette gjelder også for beiteområdene i Marka, der beiting som tidligere påpekt, danner grunnlag for et rikt biologisk mangfold der den foregår.	Ivaretatt i planen. Temaplanen er ikke til hinder for bruk av beiteressursene.
13	**Dialog og samarbeid.** Bondelagene håper at de ulike tiltakene, kontrollene og oppfølgingen innenfor jordbruk og skogbruk vil bli gjort i dialog med bondelagene og den enkelte berørte bonde i forkant. Våre ønsker er i stor grad de samme som kommunens, men det kan være nødvendig med tilpasninger fra tid til annen, og dette vil vi gjerne samarbeide om.	Kommunen har kontroll med og oppfølging av flere nasjonale regelverk innenfor jord- og skogbruket. Dette er en lovpålagt oppgave som tilfaller landbruksforvaltningen i kommunen. Disse kontrollene gjøres i dialog med den enkelte bonde. Vi viser til godt samarbeid så langt og ser frem til videre samarbeid.
	Asker og Bærum Skogeierlag / Hurum og Røyken Skogeierlag	

14	Asker og Bærum Skogeierlag, sammen med Hurum og Røyken Skogeierlag er positive til høringsutkast «Temaplan Naturmangfold 2023 – 2035» og ser det som viktig med økt kunnskap og informasjon til målgruppene.	
15	Fra sammendraget side 2: «Naturen har egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og Folkehelse»: Kommentar: - Naturen har også en stor verdi for skogeier, og tilhørende industri.	Ivaretatt i planen.
16	side 31, «Asker kommune har en betydelig markedskraft i bygg og anleggsbransjen»: Kommentar: - Kommunen bør øke bruken av gjenvinnbare materialer, f.eks treverk.	Materialbruk er ivaretatt i andre strategidokumenter. Viser til kommunens innkjøps- og anskaffelsespolitikk og strategi. Materialbruk omtales også i kommunens *Temaplan for handling mot klimaendringene* under innsatsområdet *Fremtidsrettede bygg og anlegg*.
17	Kommentar side 35: - Unngå hogst i løvtredominerende bestand. - Økt skogvern basert på prinsippet om frivillig vern. - Økt bruk av lukket hogst. Dette må gjøres på et skogfaglig grunnlag.	Ivaretatt i strategiene på side 43.
18	- Tett planting bidrar til økt CO_2- opptak. Interessekonflikt. Staten oppfordrer skogeier til tett planting.	Tematikken er omtalt i nytt avsnitt på side 58 «Noen ganger må vi velge mellom klimatiltak og naturhensyn» og strategi på side 60. Det gis statlig tilskudd til «tettere skogplanting som klimatiltak». Tettere planting kan påvirke det biologiske mangfoldet negativt. Tett plantet skog har mindre undervegetasjon og er mer artsfattig enn en mer åpen skog.
19	Kommentar side 38: - Inkludert nøkkelbiotoper og kantsoner er det totale arealet vesentlig større enn 6%.	I avsnittet omtales områder som er vernet som skogreservater etter naturmangfoldloven. Dette er **tydeliggjort i teksten** på side 43.
20	Kommentar side 44, «Kantsoner langs vassdrag»: - Denne bør følge PEFC skogstandard (1.mars 2023).	**Tatt delvis til følge.** Det er flere lovverk som regulerer krav om kantvegetasjon. *Norsk PEFC skogstandard* og *Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket* er lagt til i avsnittet på side 49.

21	Kommentar side 50 & 51, «Naturens rolle i klimaregnskapet»: - Beskrivelsen er tynn og delvis motstridende. Forskning på dette feltet er av nyere dato, og det er avgjørende at kommunen holder seg oppdatert på ny kunnskap fremover.	**Teksten er utvidet noe.** Forskning på karbonopptak i naturen er et forskningsfelt i rivende utvikling og forskningen kan være motstridende. Vi har forsøkt å belyse enkelte dilemmaer i kapitlet. Kommunen holder seg løpende oppdatert på ny kunnskap innenfor klimavennlig skogdrift, blant annet ved å følge webinarer, lese fagartikler og nyhetsbrev på området. Mye av tidligere forskning innenfor feltet kommer fra andre land der forholdene ikke nødvendigvis er sammenlignbare med Norge. Det blir derfor også svært spennende å følge det nye nasjonale forskningsprosjekt Ecoforest, der det også gjøres feltarbeid i Asker.
	Asker Turlag	
22	Planen er vel disponert med god forankring i Asker kommunes overordnede bærekraftsmål. Den gir en grundig beskrivelse av dagens situasjon og utsikter fremover. Med utgangspunkt i bærekraftsmålene bearbeides status og utsikter til gjennomarbeidete strategier.	
23	**Kapittel 4 Dagens situasjon og utsikter framover** Etter å ha lest dette kapittelet er vår konklusjon at tilstanden til naturmangfoldet i Asker ikke er tilfredsstillende. På side 14 foreslås det tre tiltak for å bedre situasjonen. Turlaget slutter seg til disse tiltakene, men vil under forslaget «Forvaltning av natur må være kunnskapsbasert» tilføye på linje 3: Et godt *og lett tilgjengelig* kunnskapsgrunnlag er …….. Markaloven omfatter et bestemt avgrenset område. Loven har betydning for naturmangfoldet innenfor markagensen. I Asker ligger markaområdene i nord innenfor grensen. Turlaget vil anbefale at markagrensen utvides til å omfatte markaområdene i Røyken og Hurum og at markaloven omtales i planen.	**Tatt til følge.** Teksten er endret som foreslått. **Tatt delvis til følge.** Markaloven og markaforskriften er nevnt i underkapitlet «Naturmangfold i skog» under kapittel 6.3. En tekst om markaloven og markaforskriften er lagt til under kapittel 9.3 Definisjoner. Utredning av markagrense i Asker sør ligger til arbeidet med kommuneplanens arealdel. Utredning av markagrense i Asker sør ligger til arbeidet med kommuneplanens arealdel.

24	Som en av kommunen i landet med flest ansvarsarter, har Asker kommune et spesielt ansvar (s 20). Turlaget anbefaler *at dette ansvaret kommer tydeligere frem i planen.*	Ivaretatt i planen. Viser til teksten om ansvarsarter på side 23-24 og tabell 3 på side 24 som viser oversikt over mange av kommunens ansvarsarter.
25	På side 23 nevnes tre punkter som er felles for innspill fra natur- og friluftslivsorganisasjoner. Turlaget foreslår å tilføye: *Bevare store sammenhengende natur-/grøntområder og gode spredningsveier for planter og dyr.*	Ivaretatt i planen. Viser til teksten på side 26: *«…Kalkrike områder, forbindelseslinjer mellom grøntområder, de store skogområdene i Asker sør, …».*
26	6.1.1 Strategier Turlaget vil foreslå et nytt punkt: *Asker kommune skal gjennom forvaltning og arealplanlegging verne om naturmangfoldet i store sammenhengene naturområder og spredningsveier for planter og dyr.*	**Tatt delvis til følge.** Vi er enig i at bevaring av sammenhengende grøntområder bør tydeliggjøres. Dette er derfor inkludert i teksten under den første strategien i kapittel 6.1.1: «*For å oppnå egne og nasjonale mål må Asker kommune gjennom bevisst arealforvaltning unngå å bygge ned viktig natur og bevare sammenhengende grøntområder».*
27	For Turlagets stiarbeid i nærområder, skog og mark vil det være nyttig å få tilgang til kunnskapsgrunnlag som utvikles.	Vi ser frem til å samarbeide med Turlaget om dette i områder som er viktige for både naturmangfold og friluftsliv. Kartlegginger og kunnskapsgrunnlag som utvikles vil være offentlig tilgjengelige dokumenter.
	Birdlife Norge avd. Buskerud	
28	BirdLife Buskerud synes at høringsutkastet viser en positiv og ambisiøs temaplan for naturmangfold i Asker kommune 2023-2035. Temaplanen påpeker mange av de store utfordringene som kommunen står foran når det gjelder arealbruk og bevaring av naturmangfold i årene som kommer.	
29	Vi er litt forundret over at når temaplanen omtaler naturreservater, så er det bare skogreservater, primært barskogsreservater som inngår i verneplan for skogvern, som blir nevnt, ref. bla. kart på side 36. Et viktig edellauvskogsreservat som Holtnesdalen naturreservat er f.eks. ikke nevnt, heller ikke andre naturreservater for myr og våtmark eller sjøfuglreservater langs Oslofjorden. Vi anbefaler at det lages en bedre	**Tatt til følge**. En tabell, samt et avsnitt fra kunnskapsgrunnlaget om naturvernområder i Asker, er skrevet inn i temaplanen på side 20 under kapittel 6.1. I tillegg er et kart over alle naturreservatene i kommunen satt inn på side 21.

	oversikt over alle (69) naturreservater i kommunen, og at betydningen disse har for vern av naturmangfoldet i Asker, blir tydeliggjort. Gjerne også med en beskrivelse av hvordan disse reservatene skal skjøttes. Et kart som viser alle naturreservatene i Asker fra Naturbasen eller Askerkart, bør derfor være med i temaplanen.	
	Brønnøya vel	
30	Kommunens nye temaplan for naturmangfold er et kjærkomment dokument for utvikling og bevaring av våre naturgitte verdier.	
31	I punkt 6 «Forankring, kompetanseheving og samarbeid», skisseres strategier for å nå målene. Vi merker oss: *Et tettere samarbeid med velforeningene kan være nyttig for å nå nye målgrupper. Velforeningene kan brukes som kanal både for å gi ut viktig informasjon og for å mobilisere arbeidskraft til dugnader, som for eksempel luking av fremmede arter* (side 57). I det følgende gis en kort beskrivelse av hva vi har gjort og vil gjøre på Brønnøya i regi av velstyret. Deretter presenteres forslaget til hvordan vi ønsker å samarbeide med kommunen om realisering av planen.	Innspillene tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
	Husebykollen hytteeierforening	
32	Husebykollen hytteeierforening leser temaplanen med stor interesse – og vil berømme kommunen for å fremlegge en slik plan. Det er flott at planen er forankret i FNs bærekraftmål (2015) og Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (2022) med IPBES-rapporten (2019) som referansedokumenter. Temaplanen konkretiserer og utdyper kommuneplanens samfunnsdel og den inneholder mange prisverdige utredninger, henvisninger/referanser og strategier. Utfordringen blir å følge opp Tema-planen slik at den får gjennomslagskraft opp mot andre	

	interesser (økonomiske, næringslivsmessige og utbygningsmessige o.a.) Vi håper Asker kommune tar Temaplanen i bruk som et verktøy ifm. kommuneplanen og dermed unngå at Temaplanen bare blir et uttrykk for gode intensjoner.	
	Vi foreslår at: ● *det utvikles og iverksettes et program for opplæring av kommuneansatte og politikere om Temaplan for naturmangfold og implikasjoner av denne – gjerne under motto «Tenke globalt, handle lokalt»;* ● *ifm. alle fremtidige utbyggings- og reguleringsplaner skal det utredes hvordan planen følger, oppfyller og hensyntar Temaplanens intensjoner og strategier.*	Innspillene tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
33	I *6.2.1 Strategier* på side 30 angis følgende «*Asker kommune skal prioritere natur og klima like høyt som andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen».* Slikt formulert er det nærliggende å hevde at natur og klima nærmest er dømt til å tape(…) (…)«Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda», sies det på side 10. I dette perspektiv bør egentlig strategien i *6.2.1 Strategier* (side 30) omformuleres til ««*Asker kommune skal prioritere natur og klima* **over** *andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen»* – noe som mange vil mene er ganske urealistisk å etterleve. Men i det minste bør det kreves en god forklaring når andre samfunnshensyn og interesser trumfer irreversible inngrep i landskapet og naturens bevarelse.(…)	Viser til kommentar nr. 51. Den historiske tendensen har vært at natur har blitt mindre verdsatt enn andre samfunnshensyn. Strategien skal sikre at naturens verdi vurderes på lik linje med andre hensyn.

34	• *Vi mener at et natur- og økosystemregnskap bør inneholde tallfesting av f.eks. hvor mye karbon som er lagret i vegetasjon, jordsmonn og myrer.* • *For å øke bevisstheten om klima, foreslår vi at det forlanges natur- og klimaregnskap ifm. alle utbyggings og reguleringsplaner, inkl. tallfesting av karbon C og nitrogen N og beregning av potensielt utslipp av CO_2, metan CH_4 og lystgass N_2O.* • *Vi er som eiere av fritidsboliger opptatt av at naturområders betydning for rekreasjon, og følgelig bør et natur- og økosystemregnskap inneholde oversikt over slike områder.*	Ivaretatt i andre planer og prosjekter. Kommunen jobber for å sikre mest mulig relevant informasjon om natur og klima i arealplanlegging. Dette arbeidet omfatter også en tallfesting av arealers karbonopptak og lagrings kapasitet. Ny kommuneplan stiller krav om klimagassberegning for alle nybygg over 1000kvm BRA. Det bør vurderes om et tilsvarende krav til naturregnskap skal legges inne ved neste kommuneplanrullering. Innspillet oversendes prosjektleder for kommunens arealregnskap.
35	(…) Vi har følgende forslag: *Vi foreslår at det med utgangspunkt i 'Temaplan naturmangfold 2023–2035' utvikles en kommunal «styringsplakat», utformet som en sjekkliste, til bruk i arealplanlegging, og at denne skal gjelde fra forslag til reguleringsplaner, gjennom saksbehandling og inkludert den politiske behandling.(…)*	Innspillene tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
36	Husebykollen hytteeierforening mener at iverksettelse av et natur- og økosystemregnskap er et viktig verktøy som kan hjelpe til med å forhindre at mange forholdsvis små områder som naturødelegges ikke sees i sammen-heng. (…)Som en del av regnskapet bør inngå et *temakart* for natur der LNFR-områdene i Asker kommune er tydelig avmerket(…)	Dette er ivaretatt i kommuneplanens arealdel og er avmerket i kommunens kartløsning Askerkart.
37	Vi foreslår at Asker kommune etablerer et uavhengig organ med formål å etterse kommunens oppfølging av *Temaplan naturmangfold 2023–2035*. En oppgave til et slikt «naturmangfold-utvalg» bør f.eks. være å bli holdt orientert om kommunens arealdisponeringer og gi råd til kommunens politiske organer gjennom en årlig rapportering.	Ansvaret for oppfølging av temaplanen ligger til Utvalg for samfunnstjenester.
	Inger-Lill Eikaas, landskapsarkitekt	

38	**Hverdagsnatur.** Å verne 30% av hav og land er bra. Vern alene er ikke tilstrekkelig for å stoppe tap av naturmangfold/biodiversitet. Hverdagsnatur (alt som ikke er vernet/truet som vanlig skog, restarealer, kantsoner, hager osv.) og hvordan disse arealene sikres, forvaltes og henger sammen er like sentralt for velfungerende økosystemtjenester og ivaretakelse/gjenoppretting av biodiversitet.	Ivaretatt i planen. Betydningen av «Hverdagsnatur» og sammenhengende grøntarealer er omtalt flere steder i planen.
39	**Skjøtsel**. Måten de ulike grøntarealene skjøttes på må endres på kommunalt nivå. Skjøtsel er en svært viktig faktor for ivaretakelse, opprettholdelse eller økning av biodiversitet. For de offentlig eide områdene må det utarbeides nye skjøtselsplaner med klare retningslinjer for skjøtsel, vedlikehold og ny beplantning. Kommunen må sikre at skjøtselsplaner følges, for eksempel der skjøtselsgarantien settes bort til private entreprenører.	Skjøtsel er kostbart, og krever at det allokeres ressurser for å gjennomføre dette flere steder enn i dag. Skjøtsel vil gjennomføres i tråd med politiske prioriteringer.
40	Henvisning til masteroppgaven «Biodiversitet implementert i landskapsarkitektur: et prosjekteksempel fra Asker sentrum», Eikaas og Roussel 2013. Her omtales bl.a. grøntkart, strategikart, landskapsøkologiske prinsipper og områdetype.	Masteroppgaven viser et godt eksempel på hvordan et grøntstrukturkart kan utvikles for Asker. Utvikling av et grøntstrukturkart er forslått i den første strategien i kapittel 6.2.1.
	Naturvernforbundet i Asker	
41	Vi vil innledningsvis gi ros til dette arbeidet og støtte til de ulike strategier som er skissert. Med bakgrunn i relativt store utfordringer for naturen i Asker har man klart å utarbeide en veldig **grundig, innholdsrik og lesbar plan!** I kapitlene har man inkludert gode fakta og tall uten at det har blitt for mye. Hvert innsatsområde har gode og velbegrunnede satsinger. Det er mye god kunnskap i denne planen, og vi tror den kan brukes i flere sammenhenger enn i planverket.	

42	**Grunnlag for planer og saksbehandling** Naturvernforbundet mener det er svært viktig at denne planen medfører konkrete endringer i kommuneplanen for å gi riktig retning på kommunes utvikling.	Temaplanen vil ligge som grunnlag for neste revidering av kommuneplanen.
43	**Kunnskapsgrunnlaget** – Det er en svakhet at man ikke har komplett oversikt over naturforholdene i Asker, men klattvise registreringer, ofte i områder man forventer å finne særlig verdifull natur. Vi støtter derfor at det er behov for et arealregnskap, dette må prioriteres.	Arbeidet med et arealregnskap er i gang og følges opp i samarbeid med Viken Fylkeskommune. Viken fylkeskommune arbeider for tiden med å utarbeide et regionalt heldekkende og kartbasert arealregnskap, som også skal inkludere naturverdier og naturrisiko. Arbeidet skjer i samarbeid med myndigheter, utvalgte forskningsmiljøer og kommuner for å sikre effektiv utvikling og en utforming av arealregnskap som er i tråd med nasjonale føringer når de foreligger. Asker er med som pilotkommune i prosjektet og har satt av egne ressurser til dette arbeidet.
44	**Markaloven** er ikke nevnt i denne planen. Naturvernforbundet mener en utvidelse av arealene innenfor markagrensen til å omfatte skogen i Hurum og Røyken vil styrke bevaringen av natur i disse områdene. Flest truede arter finnes i skog, og kommunen kan påvirke utviklingen ved at den skal godkjenne hogstplaner og hogstsøknader i kommunen. I tillegg må kommunen som grunneier gå foran med bærekraftig skogbruk, prioritere vern, sikre arealer til friluftsliv og restaurere tapt natur.	**Tatt delvis til følge.** Markaloven og markaforskriften er nevnt i underkapitlet «Naturmangfold i skog» under kapittel 6.3. En tekst om markaloven og markaforskriften er lagt til under kapittel 9.3 Definisjoner. Utredning av markagrense i Asker sør ligger til arbeidet med kommuneplanens arealdel. Ivaretatt i planen. Viser til strategier om naturvennlig skogbruk, frivillig vern og restaurering

45	Vi mener ellers at denne temaplanen er godt egnet til **opplæring og informasjon** om dette viktige fagfeltet. Spesielt forventer vi at politikere som skal vedta planer og styre kommunens utvikling legger denne planen til grunn for prioriteringene, og at de foreslåtte strategiene konkretiseres i relevante handlingsplaner. Vi tror også at planens innhold kan være et element i prosjekter på skolene hvor elevene får innblikk planer i nærmiljøet og vurdere argumenter for og mot utbygging. (slik det er gjort på Borgen).	
	Naturvernforbundet i Hurum og Røyken	
46	Etter vårt skjønn ligger det et svært godt faglig arbeid til grunn for temaplanen. Planforslaget inneholder presise beskrivelser av de mange truslene mot kommunens naturmangfold, og foreslår gode strategier for å oppnå bedre tilstand i kommunens økosystemer.	
47	**Sårbare arter og naturtyper** Dette innsatsområdet mener vi bør endre navn til *Arter og naturtyper*. Forslag til ny formulering: • «Asker kommune skal, gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av ~~sårbare~~ arter og ~~trua~~ naturtyper». o Kommentar: Kunnskapsgrunnlaget for temaplanen beskriver på en forbilledlig måte hvordan alle økosystemer i kommunen henger sammen, og at *all natur* i kommunen er under sterkt press. Det bør derfor ikke være slik, at det kun er «sårbare» arter og «trua» naturtyper som kommunen skal verne om. Lest i verste mening, vil denne strategien kunne åpne for at det er fritt fram for tiltak som ødelegger natur som ikke er klassifisert som «sårbar» eller «trua». Det framgår heller ikke klart hvilke kriterier som skal ligge til grunn for at arter eller naturtyper skal gis status som «sårbar» eller «trua». Naturvernforbundet mener derfor at det er best å unngå disse begrepene, og at kommunen rett og slett bør ha som mål å stanse og reversere tap av *alle* arter og naturtyper.	Ivaretatt i planen. Temaplanen omhandler hvordan vi skal ta vare på alt naturmangfold i Asker og her inngår alle arter og naturtyper. Vi ønsker derfor å spisse dette innsatsområdet til å ha hovedvekt på sårbar og truet natur. Samtidig understrekes også verdien av *«naturen uten en merkelapp»* i planen. **Tatt til følge.** Strategien er omformulert i henhold til merknaden.

48	**Sårbare arter og naturtyper** Forslag til ny formulering: «Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur, *og bruke kommunal skogforvaltning til å omdanne planta skog til naturskog*.» Kommentar: Svært mye av kommunens skogareal er i dag ikke naturskog, men ulike varianter av planta skog og såkalt «plantasjeskog». I løpet av noen hundre år vil slik skog også utvikle seg til naturskog igjen, dersom den får stå i fred etter siste hogst. Kommunen bør forplikte seg til å la kommunalt eide skogeiendommer få utvikle seg til slik naturskog. En ensaldret granplantasje vil mangle både variasjon i treslag og alder, samt variasjon i død ved. Restaurering av skog handler om å etterligne naturlig skogdynamikk, og dette kan gjøres ved å reintrodusere død ved eller arter i områder hvor de tidligere har forekommet.	Ivaretatt i planen. Kommunal skogforvaltning og strategier for dette er omtalt i kapittel 6.3.
49	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: «Asker kommune skal ha relevante kartlegginger for naturmangfold for hele kommunens areal, *og arbeide aktivt for å gjennomføre slike kartlegginger*». Kommentar: Dersom kartleggingsarbeidet skal gjennomføres i dagens tempo, kun med økonomiske midler fra sentrale myndigheter, vil det ta svært lang tid før hele kommunens areal er kartlagt med tilfredsstillende standard. Dersom Asker kommune mener alvor med å være en	Kartlegging vil utføres i tråd med politiske prioriteringer.

	foregangskommune for å ta vare på naturmangfold, må også kommunen sjøl forplikte seg til å bidra økonomisk for å gjennomføre kartlegginger av naturmangfold.	
50	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: «Asker kommune skal føre arealregnskap og ~~arbeide for å~~ oppnå *arealnøytralitet fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel*». Kommentar: Uttrykket «arbeide for» er lite forpliktende. Tidsaspektet er her vesentlig. Temaplanen nevner at Montreal-avtalen, som Norge har slutta seg til, krever at landet har verna minst 30 % av både land- og sjøareal innen 2030, og at ytterligere minst 30 % av arealer med ødelagt og/eller skadd natur skal være under restaurering innen samme tidspunkt. Når temaplanen for naturmangfold vedtas, vil det bare være rundt seks og et halvt år til disse målene skal være oppnådd. Allerede fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel bør det derfor være et mål for kommunen å oppnå arealnøytralitet.	Et konkret mål om arealnøytralitet vil være avhengig av et politisk vedtak. Dette vil naturlig henge sammen med arbeidet med kommuneplanens arealdel. Temaplanen kan legge grunnlaget for å fatte et slikt vedtak I temaplan *Handling mot klimaendringene* er det vedtatt netto 0 m^2 nedbygging av våtmark, elvesletter, myr og matjord.
51	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: «Asker kommune skal prioritere natur og klima *minst* like høyt som andre samfunnshensyn i og interesser i arealforvaltningen». Kommentar: Dette er en særdeles viktig strategi. I mange tilfeller vil det være nødvendig å prioritere natur og klima *høyere* enn andre samfunnshensyn og interesser. Derfor bør ordet «minst» tilføyes.	**Tatt til følge.** Strategien er omformulert i henhold til merknaden.

52	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i ~~verdifull~~ natur. Kommentar: Hva som er «verdifull» natur vil kunne tolkes skjønnsmessig, og gi politikere en mulighet til å innvilge dispensasjoner som medfører inngrep i viktige økosystemer og/eller friluftsområder uten at de mener vedtaket kommer i konflikt med denne temaplanen, ut fra ei subjektiv vurdering av hva som skal regnes som «verdifull» eller «ikke verdifull» natur.	**Tatt til følge.** Strategien er omformulert i henhold til merknaden.
53	**Natur i arealplanlegging** Forslag til ny formulering: Asker kommune skal, *før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel*, gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves. Kommentar: Også dette er en særdeles viktig strategi. Vi mener det er nødvendig at en slik gjennomgang skjer før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel. Asker kommune er en av kommunene i landet med høyest utbyggingspress. Med et slikt høyt utbyggingstempo, er det nødvendig at også gjennomgangen av eldre arealplaner skjer raskt. Kommunen bør prioritere en slik gjennomgang minst like høyt som saksbehandling av utbyggingssaker, for å ivareta det som så ofte kalles en «balanse mellom vekst og vern».	Gjennomgang av gamle planer vil komme som et tiltak i virksomhetsplaner eller handlingsprogrammet når planen er vedtatt.

54	**Natur i arealplanlegging** Vi vil også foreslå ytterligere én strategi: • *Asker kommune skal ikke tillate bygging av nye fritidsboliger i kommunen.* Kommentar: De over 4000 fritidsboligene i kommunen legger beslag på store arealer, og mange ligger nær sjøen, i de områdene av kommunen med både størst naturmangfold og mest friluftsliv. Fritidsboligene, med tilhørende anlegg som veier, vann- og avløpsledninger, representerer et luksusforbruk av arealer, som ikke er bærekraftig.	Prioritering av arealdisponering ligger til kommuneplanens arealdel.
55	**Skog og kulturlandskap** Foruten de seks strategiene som allerede er nevnt under innsatsområdet vil vi derfor foreslå ytterligere én strategi, som vil gi kommunen flere virkemidler for å styre skogsdrifta i naturvennlig retning: • *Asker kommune skal innføre ei kommunal markagrense, og arbeide for at skogområder på Hurumlandet skal bli en del av markalovens virkeområde.*	Utredning av markagrense i Asker sør ligger til arbeidet med kommuneplanens arealdel.

56	**Livet i vann** Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige tre strategier som nevnes under dette innsatsområdet. I tillegg vil vi foreslå ytterligere én strategi, som retter seg direkte mot de kjente konsekvensene av klimaendringene som vil merkes her i kommunen, med mer nedbør og hyppigere styrtregn: • *Asker kommune skal, før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel, utrede et forslag om å innføre breiere hensynssoner rundt alle innsjøer og vassdrag enn de som gjelder i nåværende kommuneplan, og også sørge for at mindre bekker og tørrbekker får slike hensynssoner.*	Dette er ivaretatt i den kommende kommuneplanens arealdel som er under behandling. I planbeskrivelsen til ny kommuneplan står det under punkt 9.2.5.3 *Blågrønne strukturer i kommuneplanen*: *I kommuneplanens arealdel er det lagt inn en hensynsone naturmiljø langs alle vassdrag for å sikre kantvegetasjon langs vassdragene. Vassdrag inkluderer alle elver, bekker, tørrbekker og dammer. Hensynsone er 20 meter i byggesonen og 30 meter i LNF-områder. Det er ikke tillatt å fjerne vegetasjon nærmere enn hhv. 10 og 20 meter til vannkant.*
56	**Forankring, kompetansehevning og samarbeid** Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige fire strategier som nevnes under dette innsatsområdet. Vi vil også legge til, at kommunen bør sørge for opplæring av, og kontroll med arbeidet til egne og innleide folk som driver arbeid ute i «felten», f.eks. alle former for anleggsarbeid, skjøtselsarbeid, snømåking, trefelling, etc.	Innspillet tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.

	Naturvernforbundet erfarer ofte at det er i dette leddet feil og misforståelser oppstår. Det hjelper ikke at kunnskapen om naturmangfold og riktig framgangsmåte er godt kjent høyere oppe i organisasjonen, dersom de som faktisk utfører det fysiske arbeidet ikke har samme kunnskap.	
	Oslofjordens Friluftsråd	
57	Det er som det fremgår på side 24 positivt at kommunen skal være en pådriver for naturrestaurering. Det nevnes bl.a. eks med restaurering av ålegrasenger og tareskog, noe som vi anser som viktig og positivt da dette er viktige oppvekstområder for fiskeyngel. Utsetting av såkalte «hummerhotell» f.eks i forbindelse med større utviklingsprosjekter som i Tofte eller Slemmestad og det å legge til rette for at blåskjellyngel kan feste seg på liner under småbåtanlegg i sjø kan også være mindre tilretteleggingstiltak som kan være positive for marint liv og miljø.	Innspillet tas med i det videre arbeidet med å utarbeide konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
58	*Naturen i arealplanlegging (s 26)* Som høringsinstans for ulike planer rundt Oslofjorden, bl.a. detaljreguleringer, er vår erfaring og oppfatning at kunnskapsgrunnlaget ofte er altfor dårlig mht naturmangfoldet. Det burde stilles krav om at uavhengige fagbiologer i sommerhalvåret kartlegger framtidige utbyggingsområder der natur er planlagt bygd ned. Dette gjelder både for områder langs kysten og for områder ute i sjø. Ofte vises det til gamle og utdaterte kartlegginger, noen ganger helt tilfeldige registreringer. Mål om å bevare viktig naturmangfold må tas inn i all kommunal planlegging. Dvs dels i tråd med det som er foreslått som retningslinje i forbindelse med kommuneplanens arealdel 2022-2034. Dispensasjon i strandsonen skal ellers være et unntak, noe det er viktig å formidle til lokalpolitikere.	Ivaretatt i planen. Viser til strategier på side 33-35.
59	*Gode verktøy og tydelige mål – arealregnskap (s 27)* Vi opplever at stadig flere kommuner ser på og vurderer å bli arealnøytrale. Det er derfor positivt at arealnøytralitet også foreslås som et mål for Asker kommunes arealplanlegging.	Tas til orientering

60	*Strategier, kap 6.2.1, bl.a. kartleggingsbehov* OF støtter at kommunen til enhver tid bør ha gode kartlegginger å forholde seg til i all arealplanlegging og forvaltning. Vi nevner i denne sammenheng at i Oslofjorden er marine områder erfaringsmessig langt dårligere kartlagt enn områder på land. Vi spiller derfor inn at dette kan være et fremtidig utredningstema.	Kartlegging vil gjennomføres i tråd med politiske prioriteringer som.
61	Forslag om gjennomgang og «nulling» av gamle reguleringsplaner som vil være negative for viktig naturmangfold støttes og er viktig. Mye har endret seg innenfor dagens kunnskapsgrunnlag ift gamle planer.	Tas til orientering.
62	*Jordbruket i Asker, kap 6.3* I en artikkel publisert i Norsk Landbruksrådgivning nylig nevnes syv tips for å holde jord og næring på plass. Blant tipsene anbefales det å unngå høstpløying i jordbruksarealer som ligger nært vann og vassdrag, gro fangvekster, etablere fang- og fordrøyingsdammer og å etablere en bred kantsone langs vassdrag, innsjøer og sjø for å hindre avrenning av næringsstoffer (7 tips, Larsen, P. R., 2021). Dette er tema som også drøftes i planforslagets kap. 6.4.	Ivaretatt i planen.
63	*Livet i vann, kap. 6.4* OF omtaler viktigheten av Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. (…) Åroselva er så vidt vi erfarer den eneste naturlig- gytende laks- og ørretelva i gamle Buskerud fylke. Dessverre er det som nevnt mye avrenning, samt forsøpling og gamle båtvrak i elva. Her er det et ønske om at en rydder og sikrer kantvegetasjon langs elva, og fjerner eksisterende og nytt søppel. Vi har observert flere båtvrak langs med elva, og samarbeider gjerne med kommunen om å få ryddet opp i dette.(…)	Åroselva er en viktig lakse- og sjørretelv, men det finnes flere små sjøørretbekker i tillegg. Vannområde Indre Oslofjord Vest har kartlagt alle sjøørretbekker i vannområdet. Kommunen vil komme tilbake til innspillet om behov for rydding av forsøpling uavhengig av temaplanen.
64	*Diverse - kant- buffersoner og «lysforurensning»* OF omtaler viktigheten av buffersoner. (…) Vi erfarer ellers at såkalt «lysforurensing» kan være negativt for insekter, noe det har vært en del fokus på de siste årene. Muligens burde en framover kartlegge spesielt sårbare områder der det er kjent	Lysforurensing er kort omtalt i kunnskapsgrunnlaget på side 144 ifm. at kommunen innfører smartbelysning på alle nyanlegg.

	forekomster av truete insekter/nattfly oa og vurdere avbøtende tiltak. Det bør ellers være noe en også ser nærmere på i forbindelse med ulike detaljreguleringer.(…)	Vi tar med oss innspillet i arbeidet med konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet. Kartlegging vil gjennomføres i tråd med politiske prioriteringer.
65	*Ytterlige planbehov?* Vi opplever ellers at det ofte er liten kunnskap bl.a. hos entreprenører om faren for spredning av fremmede arter gjennom massehåndtering. Mulig kunne dette vært gjort noe med gjennom en egen massehåndteringsplan. Ellers så nevner vi at noen Oslofjordkommuner laget egne handlingsplaner for bekjempelse av fremmede arter, bl.a. Vestby kommune Handlingsplan for bekjempelse av fremmede arter 2017-2020 - VESTBY KOMMUNE. Så vidt vi erfarer har Vestby kommune hatt stor nytte av denne planen.	Temaplanen er et strategisk dokument. Handlingsplaner utarbeides i etterkant av at temaplanen er vedtatt.
66	Asker kommunes forslag til naturmangfoldplan for 2023-2035 bærer preg av et godt faglig håndverk. OF applauderer og støtter opp om viktige mål og strategier foreslått i planen. OF ser fram til et videre og godt samarbeid med Asker kommune, bl.a. for å nå mål i planforslag.	Vi viser til godt samarbeid så langt og ser frem til videre samarbeid.
	Statsforvalteren i Oslo og Viken	
67	**Strategi: Asker kommune skal gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av sårbare arter og truede naturtyper**. o En direktoratsgruppe har utarbeidet en oppfølgingsplan for trua natur (Oppfølgingsplan for trua natur - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no). Denne oppfølgingsplanen beskriver hvilke trua arter og naturtyper forvaltningen følger opp spesielt, og hvilke tiltak og virkemidler forvaltningen bør bruke. Statsforvaltere og kommuner skal gjennomføre tiltak for å bedre rødlistestatusen for trua arter og naturtyper. 23 arter og 12 naturtyper er prioritert aller høyest fra 2021. I Asker kommune finnes følgende arter som omfattes av oppfølgingsplanen: Dragehodeglansbille, osloslørsopp, søsterslørsopp, lindeslørsopp og birislørsopp. Av de 12 naturtypene finnes åpen grunnlendt kalkmark og ålegraseng.	**Tatt til følge.** Vi har inkludert et avsnitt om oppfølgingsplanen under innsatsområdet «Sårbare arter og naturtyper» (kap. 6.1).

	o Statsforvalteren arbeider for tiden med «supplerende vern» av arealer som ikke er skog. Vi vil i nær fremtid kontakte kommunen om arealer med høy verneverdi, enkelte på kommunens grunn. Dette er en god mulighet for kommunen til å foreslå arealer for vern.	Kommunen imøteser kontakt med Statsforvalteren om «supplerende vern».
68	**Strategi: Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur**. *I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn skal stilles til disposisjon for restaurering*. o Kommentar: Statsforvalteren gjennomfører myrrestaurering. Vi benytter oss allerede av denne muligheten og har restaureringsprosjekter i kommunalt eide myrer, men vil vurdere flere lokaliteter.	
69	**Strategi: Asker kommune skal ivareta gode leveområder for pollinerende insekter gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer**. Det bør benyttes stedegne, ikke fremmede arter til pollinatorvennlig beplantning. NIBIO har utviklet frøblandinger med stedegne arter for etablering av blomsterenger. Det er mulig å søke tilskudd til tiltak for pollinerende insekter (bl.a. til frøblanding) gjennom en egen tilskuddsordning på Miljødirektoratets søknadssenter. Kommunen bør gjøre en større innsats for å finne rabatter, grøntområder og plener der enga kan gå i blomst i stedet for å klippes en gang i uka, evt. med tilførsel av stedegne engblomster.	Vi tar med oss innspillet i arbeidet med konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.
70	Under beskrivelse av naturtyper i Asker nevnes på s. 20 «en rekke kalkrike naturtyper som Asker har et nasjonalt ansvar for å ivareta», uten at disse ansvarstypene nevnes spesifikt. BioFokus nevner disse i en egen rapport i 2014 (Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen, rapportnummer 5/2014): kalklindeskog, kalkskog, varmekjær kildeløvskog, åpen kalkmark, slåttemark, og kalksjøer. I	**Tatt til følge.** *Kalklindeskog, kalkskog, varmekjær kildeløvskog, åpen kalkmark, slåttemark, og kalksjøer* er lagt til i teksten på side 22.

	tillegg nevner vi at BioFokus for tiden lager en rapport om rødlistede naturtyper i Viken. Denne rapporten sier noe om ansvarsnaturtyper i Viken.	En henvisning til den nylig utgitte rapporten og ansvarsnaturtyper er lagt inn i teksten på side 22.
71	**Strategi: Asker kommunen skal ha relevante kartlegginger for naturmangfoldet for hele kommunens areal**. o BioFokus har utarbeidet en statusrapport for kartlegging av viktige naturtyper i Akershus-kommunene (BioFokus-rapport 2020-18). Denne rapporten gir en status for hvor godt de enkelte naturtypene er kartlagt i de ulike delene av kommunen, med forslag til prioritering av videre arbeid. Behov for videre kartlegginger kan spilles inn til Statsforvalteren, som foreslår områder for kartlegginger i regi av Miljødirektoratet. Alternativt kan kommunen bruke egne midler til kartlegging etter eget behov. Det er metodikk basert på naturtypesystemet Natur i Norge (NiN) som skal benyttes.	Vi benytter oss allerede av muligheten til å spille inn kartleggingsbehov til Statsforvalteren.
72	**Strategi: Asker kommune skal gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves**. o *Dersom en plan i ettertid viser seg å ha betydelig negative konsekvenser for natur og klima, kan kommunen oppheve planen*. o Reguleringsplanen for Brønnøya fra 1995 er eksempel på en slik plan. Brønnøya har betydelige naturverdier. Øya huser 17 rødlistede sommerfuglarter påvist etter 2016, og er dermed en av de tre øyene i Indre Oslofjord med høyest artsmangfold av sommerfugler. En av disse er heroringvinge (EN), som har sin eneste store forekomst i Indre Oslofjord på Brønnøya. I tillegg er én CR og fem andre EN-arter påvist. I tillegg har dragehodeglansbillen (EN) en forekomst på øya. Denne arten er endemisk for Norge, og har Indre Oslofjord som globalt kjerneområde. Brønnøya har derfor nasjonale verneinteresser. Disse insektartene flytter seg i terrenget, og benytter egnede planter i egnede habitater der de oppstår. Reguleringsplanen åpner for utbygging av	Merknad angående Brønnøyaplanen tas til orientering.

	hytter. Denne utbyggingen er i ferd med å endre øya fra å være preget av store sammenhengende naturområder til å bli stedig mer fragmentert og frisert med opparbeidede hyttetomter med hager. Dette er en utvikling som har betydelige negative konsekvenser for naturverdiene og artsmangfoldet på Brønnøya. Reguleringsplanen for Brønnøya bør gjennomgås, endres eller oppheves.	
73	**Strategi: Asker kommune skal søke økt vern av områder i kommuneskogen og veilede private skogeiere om frivillig vern**. o *Når kommunen kjenner til arealer på kommunal grunn, som kan være av interesse for vern, skal dette spilles inn til Statsforvalteren for vurdering*. o Kommentar: Statsforvalteren ønsker selv å vurdere hvilke skogarealer som har verneverdi, og vil kontakte Asker kommune for å høre om mulighet for frivillig vern av områder på kommunal grunn. Allerede nå kan vi nevne lokaliteter med kalklindeskog: Lillelien 1 (ID Naturbase: UN-NINFP1910008940), Slemmestadveien V (ID Naturbase: UN-BN00076829), Hvalstrandskogen (ID Naturbase: BN00047793) og Syverstadbråten (mange naturtypelokaliteter, bl.a. (ID Naturbase: BN00047757, ID: BN00047777 og ID: UN-BN00047760. Enkelte av disse huser truede nasjonale ansvarsarter nevnt i oppfølgingsplan for trua natur: Lillelien (5 nasjonale ansvarsarter) og Slemmestadveien (3 nasjonale ansvarsarter).	Tas til orientering. På bakgrunn av lokalkunnskap ønsker kommunen likevel å ha mulighet til å spille inn lokaliteter med stor verneverdi.
74	Under beskrivelse av skogen i Asker på s. 35 nevnes rødlistede naturtyper i skog. I tillegg bør de utvalgte naturtypene kalklindeskog og hule eiker (når de ligger 20 meter inn i produktiv skog fra arealklassene bebygd, åpen fastmark, fulldyrka jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite) nevnes.	**Tatt til følge.** Teksten er endret i henhold til merknaden.

75	Elvemusling er en av artene som omtales. Denne er på rødlista som sårbar, men er utrydningstruet i kommunen. Vi kan imidlertid ikke se at edelkreps er omtalt. Asker kommune har flere vassdrag med edelkreps. Edelkreps står på den norske rødlista som sterkt truet og bør nevnes i planen.	**Tatt til følge.** En setning om edelkreps er lagt til på side 49 under avsnittet «*Naturtyper og arter knyttet til ferskvann*».
76	Videre er fremmede arter omtalt som en trussel mot viktig natur, og i kunnskapsgrunnlaget for temaplanen beskrives flere fremmede arter i sjø og ferskvann. I den forbindelse vil vi peke på at informasjon og veiledning vil være et viktig for å unngå spredning av fremmede og ikke stedegne fiskearter til nye vann og vassdrag.	Ivaretatt i planen. Viktigheten av informasjon og veiledning er omtalt under innsatsområdet «Forankring, kompetanseheving og samarbeid», Kap. 6.6.
77	**Strategi: Asker kommune skal bevare og restaurere naturområder og sammenhengende naturkorridorer for å sikre at våre økosystemer er robuste mot framtidens klimaendringer**. Kommentar: Statsforvalteren er tildelt midler for å restaurere myr og åpen grunnlendt kalkmark. Vi samarbeider gjerne med Asker kommune om restaurering av arealer på kommunal grunn, både for å sikre lagring av karbon (ved restaurering av myr) og for å sikre sammenhengende naturområder og korridorer som binder områder sammen og gir mulighet for forflytning, f.eks. i åpen grunnlendt kalkmark, med et særlig stort mangfold av rødlistede arter som Asker har et nasjonalt ansvar for. Statsforvalteren har allerede tatt initiativ til samarbeid med Asker kommune om restaurering av åpen grunnlendt kalkmark i Løkenesskogen naturreservat på kommunens eiendom.	Vi viser til et godt samarbeid om restaurering så langt og ser frem til videre samarbeid om restaurering av flere arealer.
78	**Strategi: Asker kommune skal samarbeide med frivilligheten, næringslivet, offentlig virksomhet og akademia for å nå kommunens mål for naturmangfold**. o Kommentar: Statsforvalteren er en naturlig samarbeidspartner når det gjelder å vedta kommunale planer som tar tilstrekkelig hensyn til natur- og miljøverdier, når det gjelder forvaltning og skjøtsel av naturvernområder, gjennomføring av verneprosesser av skog og andre naturtyper, oppdatering av kunnskapsgrunnlaget, veiledning om	**Tatt til følge.** Det tas inn noen setninger om dette i kap. 6.6.1. i planen.

	prioriterte, fredete og andre truede arter, utvalgte, truede eller ansvars-naturtyper og tildeling av tilskuddsmidler til pollinerende insekter, bekjempelse av fremmede arter eller bevaring av truede arter og truede naturtyper	
79	Under definisjoner (kap. 9. 3) bør «Prioritert art» nevnes og defineres.	**Tatt til følge.** Prioritert art er lagt til under definisjoner kap. 9.3.
80	**Konklusjon** Vi mener det er utarbeidet en svært god temaplan for naturmangfoldet i Asker. Kunnskapsgrunnlaget er viet en egen rapport. Denne oppsummerer på en forbilledlig måte hvilket naturmangfold som er innenfor kommunens grenser. Kunnskapsgrunnlaget beskriver godt naturverdiene i Asker: viktige, truede og utvalgte naturtyper, samt artsmangfoldet i Asker, med vekt på truede, prioriterte og ansvarsarter. Også fremmede arter får oppmerksomhet i kunnskapsgrunnlaget. Planen gir gode referanser til FNs bærekraftsmål, internasjonale, nasjonale og regionale rammer for arbeidet. Formålet med planen er ambisiøst: Den skal snu den negative bit-for-bit-utbyggingen av naturen som har vært fram til i dag, og legge grunnlaget for at samfunnet utvikles på naturens premisser.	
	Ungdomsrådet	
81	Ungdomsrådet ønsker å etablere flere blomsterenger istedenfor plen.	Vi tar med oss innspillet i arbeidet med konkrete tiltak i virksomhetsplaner og det årlige handlingsprogrammet.

82	*Temaplanen bør tydeliggjøre hvordan naturmangfoldet skal ivaretas sett opp mot politiske målsetninger om økt boligbygging*	Dette vil naturlig henge sammen med arbeidet med kommuneplan. Hensynet til Naturmangfold skal redegjøres for i alle reguleringsplaner. Det vises til Naturmangfoldloven §§ 8–12. Naturmangfold omtales i saksfremlegg og problematiseres i forbindelse med politisk behandling. Temaplanen omfatter strategier som setter søkelys på naturmangfold i planprosessen.
83	Arealendringer er soleklart viktigste grunn. Det må jobbes mye mer systematisk med det og det må komme flere og mer offensive tiltak.	Arealdisponering gjøres i kommuneplanens arealdel. Temaplanen kan legge grunnlaget for dette.
84	Ikke bare arealregnskap, men også arealbudsjett med en konkret plan for å oppnå areapositivitet innen 2030. Verne minst 30% av Askers land- og havområder i samarbeid med nabokommuner og fagmiljøer.	Et konkret mål om arealpositivitet/nøytralitet vil være avhengig av et politisk vedtak. Dette vil naturlig henge sammen med arbeidet med kommuneplan. Temaplanen kan legge grunnlaget for å fatte et slikt vedtak.
85	I utbyggingssaker kan det ikke være utbygger som skal stå for miljøanalyse, men må være en uavhengig part bekostet av utbygger/forslagsstiller.	Ivaretatt i planen. Behovet for uavhengig kompetanse er omtalt på side 32.
86	Bruke mer lukket hogst/plukkhogst i kommunen - ikke bare på kommunens egne arealer, men at det skal gjelde alle aktører i kommunen.	Tas ikke til følge. Kommunen kan ikke pålegge andre aktører å drive lukket hogst. Dette reguleres fra statlige myndigheter. I kommuneskogen innenfor marka drives det i hovedsak lukket hogst. Vi viser også til strategi om naturvennlig hogst i kap. 6.3: *Asker kommune skal praktisere naturvennlige hogster i kommuneskogen der det er egnet og oppfordre private skogeiere til det samme*

87	Håndheve regelverket med forbud mot utbygging i strandsonen, og stramme inn dispensasjonskulturen.	Dette er i henhold til kommunens arealstrategi i ny kommuneplan. I ny kommuneplan er byggegrensen mot sjø konsekvent trukket 100m fra sjøen langs majoriteten av kommunens strandlinje. Vi viser også til følgende strategi i temaplanen i kap. 6.2: *Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i natur.*
	Utvalg for plan og byggesak	
88	Formuleringene knyttet til arealregnskap og mål om arealnøytralitet bør være likelydende i Askers relevante planer (klimaplan, naturmangfoldsplan og arealplan).	I temaplan *Handling mot klimaendringene* (2021-2033) er det vedtatt netto 0 m2 nedbygging av våtmark, elvesletter, myr og matjord. Ny kunnskap og utviklingen i samfunnet tilsier at mål om arealnøytralitet må gjelde all natur. Temaplan naturmangfold vil danne grunnlag for rullering av arealdelen og temaplan handling mot klimaendringene.
	Viken Fylkeskommune	
89	Temaplan for naturmangfold i Asker kommune framstår som en helhetlig og godt gjennomarbeidet plan, med mange gode og viktige innsatsområder og strategier for ivaretagelse av naturmangfold.	
90	Fylkeskommunen savner en konkretisert, tidfestet plan for gjennomføring av tiltak under temaområder og strategier, for å sikre effektiv gjennomføring og måloppnåelse. I henhold til behovet for og ønsket om medvirkning og politisk forankring av temaplanen, samt rask konkretisering av tiltak, mener fylkeskommunen at Asker kommune med fordel bør innarbeide en tidfestet tiltaksplan som del av temaplanen.	Viser til kapittel 3.4 Iverksetting. Temaplan naturmangfold inngår i Asker kommunes plansystem, og følges opp som en del av den ordinære virksomhetsstyringen. Etter at temaplanen er politisk vedtatt, utarbeider kommunedirektøren administrative oppdrag til virksomhetene basert på innsatsområdene og strategiene i planen. Med bakgrunn i disse oppdragene, utarbeider virksomhetene tiltak i sine egne virksomhetsplaner, som gjennomføres og følges opp lokalt i den enkelte virksomhet.

91	Fylkeskommunen anbefaler at koblingen mellom naturmangfold og friluftslivet vektlegges tydeligere, med tanke på at det kan bidra til en gjensidig styrking av hverandre. Temaplan for naturmangfold bør omtale hvordan kommunen kan tilrettelegge for formidling av naturverdier i viktige friluftslivsområder, og informasjon om hvordan ta hensyn til disse når man ferdes i naturen. Et tiltak for å bidra til mer naturvennlig tilrettelegging er å utarbeide plan for friluftslivets ferdselsårer i kommunen. Dette er Asker kommune allerede i gang med. Temaplan for naturmangfold kan med fordel kobles på og bidra med nyttig kunnskapsgrunnlag i dette arbeidet.	**Tatt til følge.** Det er lagt inn et ekstra avsnitt i kapittel 6.6. om koblingen mellom naturmangfold og friluftsliv. Vi viser også til kommunens temaplan for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Det er også lagt inn noen setninger under strategien: *Asker kommune skal gjennom en positivt ladet kommunikasjon heve kunnskapen om naturmangfold i askersamfunnet* Innspillet oversendes planansvarlig for friluftslivets ferdselsårer.
92	Fylkeskommunen vil berømme kommunen for å ha med et eget temaområde med strategier for forankring og samarbeid. I tillegg til at dette er et viktig tema for bevaring av natur, svarer dette også på en god måte ut §17 i FNs bærekraftsmål. Under dette temaområdet legges det fram en strategi som framhever behovet for en balansert tilnærming til de tre bærekraftdimensjonene. Dette er bra. Fylkeskommunen mener det her kan være fornuftig å inkludere betydningen av å legge planetens tålegrenser til grunn i bærekraftarbeidet, jamfør figur 2 i planen. Dette forklares godt i kap 8.3.	**Tatt til følge.** En setning om planetens tålegrense og en henvisning til kapittel 8.3 er lagt til.
93	I kapittelet om natur og klima savner vi imidlertid en omtale av de mulige dilemmaene knyttet til naturhensyn og etablering av arealkrevende fornybar energi, herunder for eksempel vind- og solenergi. Dette er en problemstilling som det er viktig at kommunen har et bevisst forhold til.	**Tatt til følge.** Det tas inn et avsnitt om dette. I tillegg er det formulert en ny strategi om temaet.

94	Det er flott at kommunen også strekker seg mot arealnøytralitet i temaplanen. For å underbygge avsnittet om arealnøytralitet og kompenserende tiltak, kan kommunen vurdere å ta inn noe tekst om tiltakshierarkiet, utarbeidet av Miljødirektoratet, som understreker prioriteringen av tiltak for å unngå vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn.	**Tatt til følge.** En tekst om tiltakshierarkiet er hentet fra kunnskapsgrunnlaget og lagt til på side 30.
95	Asker kommune har kartløsningen Askerkart. Denne kunne det gjerne vært tydeligere henvisninger til i temaplanen, for å vise kartfestede naturverdier og viktige lokaliteter i kommunen.	Askerkart henter data som Artsdatabanken (underliggende enhet, Klima- og miljødepartementet) formidler via Geonorge (utvikles og driftes av Kartverket). Vi har erfaring med at det ofte er ustabilitet i disse dataene og har også fått dette bekreftet fra Artsdatabanken. Derfor benytter vi i hovedsak Naturbase og Artskart for å være nærmest mulig kildedatene.

ASKER ELVEFORUM

Asker Kommune
post@asker.kommune.no

Asker, 04.04.2023

Innspill til høring «Temaplan naturmangfold» - Sak 23/02559

Innledning

Asker Elveforum gir med dette høringsinnspill til Temaplan naturmangfold med høringsfrist 05.04.20023. Asker Elveforum (AE) er et frivillig kompetanse- og kontaktforum som skal bidra til god dialog og samhandling mellom innbyggerne, frivillige organisasjoner, kommunens etater, politikere og utbyggere. Vi arbeider for at Askervassdragene beholdes/rehabiliteres som grønne og levende strenger gjennom Askerlandskapet med bevart biologisk mangfold, god økologisk status og stor opplevelsesverdi.

Generelt om temaplanen

Temaplanen og de bakenforliggende planer, prosesser og dokumentasjon er svært omfattende, og må sees i sammenheng. Det er positivt at det samlede planverket representerer en grundig problembeskrivelse og uttrykker store ambisjoner for ivaretakelse av grønne verdier. Forankringen i nasjonale og internasjonale forpliktelser og forventninger er også viktig, og styrker forpliktelsene.

AE er spesielt opptatt av vassdragene og tilhørende arealer - men mål og strategier berører i stor grad hverandre. Temaplanen må leses særlig i sammenheng med kommuneplanens samfunnsdel, og er i hovedsak forankret i satsingsområdet «Bærekraftige byer og samfunn» og hovedmålet «Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern» med tilhørende delmål «Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet...». Areal- og vassdragsforvaltningen har direkte og indirekte betydning for flere satsingsområder, som motvirkning av klimaendringer, helseaspektet, utdanning etc. Betydningen av levende og naturlige vassdrag er derfor gjennomgripende i areal- og samfunnsplanlegging.

Temaplanen og kunnskapsgrunnlaget har en grundig beskrivelse av utfordringer og betydningen av intakt natur. Vassdragsnære områder er i særlig grad en minimumsressurs, med stor verdi for mange bruksområder, og arealkonflikter oppstår ofte.

Asker Elveforum mener at ved vedtak av Kommuneplan Samfunn og med fundamentet lover og forskrifter som beskytter vassdrag, fikk politikerne fra starten av denne kommunestyreperioden et ansvar for å gjøre gode areal og reguleringsvalg – uten å vente på vedtak av temaplanen med sine strategier.

Kommentarer

- Det ser snevert ut når strategiene i 6.4.1 under innsatsområdet «Livet i vann» blir «.....knyttet til utfordringen om forringet vannkvalitet.....». I forutgående og etterfølgende tekst er det lagt vekt på kantsoner, naturmangfold, truede arter, flomdemping, etc., der forvaltning av hele vassdragsbeltet er essensielt.
- Det kan konkretiseres bedre hvordan man skal arbeide for at vassdragsnære områder ivaretas bedre i planprosessene, der det er viktig å bringe inn tilstrekkelig faglig vurdering tidlig i planprosessene for å unngå uheldig påvirkning av vassdraget. Tiltak/inngrep selv i god avstand fra vassdragsstrengen kan ha stor innvirkning på vassdraget, f.eks. i form av økt erosjon, ras, destabilisering.

Adresser/Telefon: Asker Elveforum, c/o Unn Orstein, Biterudveien 23A, 1383 Asker unn.orstein@gmail.com 95 27 62 96

- «Føre var» prinsippet er viktig når temaplanen innrømmer at ressursene er knappe og at det er ulikt kunnskapsnivå om dette, ref. side 15 om Kommunens rolle. *«Asker kommune gjør i dag en rekke tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe, både når det gjelder økonomi og personell, og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike virksomhetene.»*
- Det er ikke tilstrekkelig å åpne en bekk eller restaurere en myr. I Asker kommune er vi så heldige at det er mye som kan bevares ved økt fokus i frontlinjen/saksbehandlingen hos Samfunnsutviklingsavdelingen, Eiendomsavdelingen, Prosjekt og Utvikling.
- Strategiene for å oppnå mål og ambisjoner er foreløpig lite konkrete om tiltak og prosesser som kan forbedres i forhold til dagens forvaltning. I Handlingsprogrammet forventer vi at alle avdelinger definerer oppgaver, handlinger, fokus etc. for å oppnå strategiene. Ellers blir en flott temaplan lite verd.
- Listen med de viktigste lovene og handlingsplaner på side 6 mangler Vannressursloven (spesielt § 5, 7 og 11), og Vannforskriften (spesielt § 12). Vi har sett mange saker hvor dette har manglet og vi tror at det kan ha bidratt til mange års manglende fokus i flere avdelinger.
- Av internasjonale drivere kan også EUs taksonomi for bærekraftig aktivitet bli omtalt. Dette er rammeverk med betydning for norsk ressurs- og naturforvaltning. Lenke: https://snl.no/EUs_taksonomi_for_b%C3%A6rekraftig_aktivitet

Avslutning med oppfordring til handling i mai/juni 2023
Asker Elveforum har i debattinnlegg i Budstikka og RHA (6. og 7. mars) oppsummert de mange strategiene som gjelder for vassdrag både i Naturavtalen fra desember 2022 i Montreal og i Temaplanen og laget en liste over forslag til tiltak som kan implementeres i Kommuneplan areal i juni 2023.

Utvalg for samfunnstjenester inviterte til dialogmøte 15. mars og Asker Elveforum presenterte også her en liste med tiltak som er oppnåelig i 2023.

Asker Elveforums høringsbrev til ny offentlig høring av Kommuneplan areal sendes midten av april i god tid før fristen 5. mai. Her ventes også handling i juni fordi argumentene som arbeidsplasser, boliger og massedeponier har andre alternativer.

Eksempel på hendelser i 2022 som kunne vært unngått:

- Leirskredet i Neselva 7. august 2022 ved Neselva Hageby fikk store konsekvenser - som er ytterligere forverret i løpet av høst/vinter. Vårflommen vil øke skadene og de økonomiske konsekvensene ytterligere. Hendelsen kunne vært unngått hvis arkitekten i 2018 hadde tatt konsekvensene av plankart og bestemmelser (bl.a. flyttet inngangene til vestsiden) og ikke søkt om og fått innvilget dispensasjon våren 2022. Geoteknikeren har innrømmet feil i sine analyser. Statsforvalteren har tatt Elveforums klage til følge og dispensasjonen er erklært ulovlig uten klagerett. Men skaden har skjedd og løsning foreligger ikke når dette brevet skrives.
- Hvalstad skole og bestemmelsen om hogst langs vassdrag for visuell kontroll ble stoppet av Statsforvalteren, som har tatt Elveforums klage til følge, og vedtar at reguleringsbestemmelsen må fjernes.

Kommunens medarbeidere under ledelse av Merete Dees fortjener ros for sitt arbeid med kunnskapsgrunnlaget og temaplanen!

Vennlig hilsen
Asker Elveforum

Unn Orstein
Leder

Vedlegg – 2 ark fra presentasjonen til Utvalg for samfunnstjenester 15. mars.

Adresser/Telefon: Asker Elveforum, c/o Unn Orstein, Biterudveien 23A, 1383 Asker unn.orstein@gmail.com 95 27 62 96

Leirskred i Neselva 7. august 2022 ved Neselva Hageby

- Før skredet:
  - Kantsonen ble vesentlig skadet i anleggsfasen i vest og nordøst uten restaurering. Gangbro er voldsom og uestetisk.
  - Kommunens eiendom på østsiden er full av fremmede arter.
- Leirskredet har ødelagt Neselva i en lengde på ca. 40 m og ført mye leire nedover elven.
- «Reparasjon» i august har forverret tilstanden.
- Statsforvalter har krevd plan for tiltak.
- Leirskredet kunne vært unngått:
  - Justere arkitektegningene fra 2015 i henhold til reguleringen 2018
  - Kommunen gå dispensasjon mai 2022 for å bygge inngangsplatå ved å bruke deler av hensynsonen
  - Kalkstabilisering i henhold til regulering ble ikke utført.

Hvalstad skole – Statsforvalter krever (8.3.23) endring til bestemmelsen som ga tillatelse til hogst for visuell kontroll mellom skole/barnehage og fotballbane/aktivitetspark

- Mye arbeid er nedlagt i høringsfasen og i klagefasen.
- Asker Elveforum har 2 ganger måtte kommentere kommunens forklaringer til Statsforvalteren.
- Administrasjon og politikerne kunne ha sagt seg enig ved høring og ved klagen og redusert mange frivillige timer, kommunens timer og Statsforvalterens 2 grundige brev.
- Viktig prinsipiell avklaring som vi håper bidrar til systemendring og større respekt for Vannressursloven § 11 om kantvegetasjon langs elver, bekker, vann.

Vi håper at det blir mindre behov for vår innsats i 2024!

Asker Turlag
DNT Oslo og Omegn

askerturlag@dnt.no

Asker kommune

post@asker.kommune.no

Asker, 04.04.2023

HØRINGSUTTALELSE – TEMAPLAN NATURMANGFOLD.

Asker Turlag (Turlaget) har gitt innspill til arbeidet med Temaplanen naturmangfold og deltatt på workshop 11. desember i år. Etter den kjennskapen vi har med planarbeidet, er det med interesse vi har lest høringsforslaget til planen.

GENERELT OM PLANEN

Planen er vel disponert med god forankring i Asker kommunes overordnede bærekraftsmål. Den gir en grundig beskrivelse av dagens situasjon og utsikter fremover. Med utgangspunkt i bærekraftsmålene bearbeides status og utsikter til gjennomarbeidete strategier.

KOMMENTARER TIL INNHOLDET

Våre forslag/kommentarer er i det etterfølgende skrevet i *kursiv* og *understreket*.

Kapittel 4 Dagens situasjon og utsikter framover

Etter å ha lest dette kapittelet er vår konklusjon at tilstanden til naturmangfoldet i Asker ikke er tilfredsstillende. På side 14 foreslås det tre tiltak for å bedre situasjonen. Turlaget slutter seg til disse tiltakene, men vil under forslaget «Forvaltning av natur må være kunnskapsbasert» tilføye på linje 3: Et godt *og lett tilgjengelig* kunnskapsgrunnlag er ……..

Markaloven omfatter et bestemt avgrenset område. Loven har betydning for naturmangfoldet innenfor markagensen. I Asker ligger markaområdene i nord innenfor grensen. Turlaget vil anbefale *at markagrensen utvides til å omfatte markaområdene i Røyken og Hurum og at markaloven omtales i planen.*

Kapittel 6 Slik skal vi gjøre det

Som en av kommunen i landet med flest ansvarsarter, har Asker kommune et spesielt ansvar (s 20). Turlaget anbefaler *at dette ansvaret kommer tydeligere frem i planen.*

På side 23 nevnes tre punkter som er felles for innspill fra natur- og friluftslivsorganisasjoner. Turlaget foreslår å tilføye: *Bevare store sammenhengende natur-/grøntområder og gode spredningsveier for planter og dyr.*

6.1.1 Strategier

Turlaget vil foreslå et nytt punkt: *Asker kommune skal gjennom forvaltning og arealplanlegging verne om naturmangfoldet i store sammenhengene naturområder og spredningsveier for planter og dyr.*

Oppfølging av planen

Turlaget ser frem til at planen blir vedtatt og strategiene blir konkretisert i handlingsprogrammet og andre relevante politiske vedtak.

For Turlagets stiarbeid i nærområder, skog og mark vil det være nyttig å få tilgang til kunnskapsgrunnlag som utvikles.

Vennlig hilsen

Randi Larsen
styremedlem Asker Turlag

From: "Inger-Lill Eikaas" <ingerlill.eikaas@asplanviak.no>
Sent: Mon, 20 Mar 2023 15:08:37 +0100
To: "Postmottak Asker kommune" <Postmottak.Asker.kommune@asker.kommune.no>
Subject: Sak 23/02559 "Innspill til høring,Temaplan naturmangfold"

Hei,

Her kommer mine innspill til høring for Asker kommunes Temaplan naturmangfold 2023-2035.

- Jeg er veldig positiv til det flotte og viktige arbeidet dere har satt i gang.

- **Hverdagsnatur.** Å verne 30% av hav og land er bra. Vern alene er ikke tilstrekkelig for å stoppe tap av naturmangfold/biodiversitet. Hverdagsnatur (alt som ikke er vernet/truet som vanlig skog, restarealer, kantsoner, hager osv.) og hvordan disse arealene sikres, forvaltes og henger sammen er like sentralt for velfungerende økosystemtjenester og ivaretakelse/gjenoppretting av biodiversitet.

- **Skjøtsel**. Måten de ulike grøntarealene skjøttes på må endres på kommunalt nivå. Skjøtsel er en svært viktig faktor for ivaretakelse, opprettholdelse eller økning av biodiversitet. For de offentlig eide områdene må det utarbeides nye skjøtselsplaner med klare retningslinjer for skjøtsel, vedlikehold og ny beplantning. Kommunen må sikre at skjøtselsplaner følges, for eksempel der skjøtselsgarantien settes bort til private entreprenører.

- **Grøntkart.** Kartet under viser kun grøntområder i form av skog- og jordbrukslandskap samt elver og vann. Alt som inngår i bebygd areal er vist som mørk grå farge, også private hager da disse utgjør mer forstyrret miljø. En slik fremstilling av grøntarealene tydeliggjør den horisontale strukturen i landskapet. Tre store patcher trer fram, Vestmarka i nord, Vardåsen og Slottsberget i sør. Disse patchene binder Asker sammen med regionen og er svært viktige å bevare i et landskapsøkologisk perspektiv. Det er på denne skalaen store rovdyr og vilt beveger seg, og ved å sikre disse sammenhengende patchene vil en rekke andre arter også sikres. Et annet mønster trer tydelig frem; smale vegetasjonsbelter i nordøstlig-sørvestlig retning strekker seg fra sjøen og inn i landet. Slike rester av naturlig vegetasjon i urbane områder er av høy verdi og er kilde til stedegen biologisk mangfold og lokal identitet. Disse fungerer også som korridorer mellom større patcher. Elvedraget mellom Semsvannet i nord og Bondivannet lenger sør er en blågrønn struktur som er avbrutt i Asker sentrum. Sammenhengende blågrønne strukturer er svært viktig da mange dyr er avhengig av vann i ulik grad gjennom livsløpet. Konglungen utgjør en relativt stor patch som er nærmest isolert fra de største patchene. Små patcher omgitt av bebygd areal fungerer som habitat, stepping stones og korridorer. Eksempel på grøntkart som viser tendenser i grønnstrukturen fra masteroppgave Eikaas, Roussel:

- **Strategikart.** Basert på «grøntkartet» lages et strategikart. Kartet må knyttes til arealregnskapet for hele Asker kommune. Strategikartet bør angi sammenhengende grøntdrag, mulige fremtidige grøntdrag og knyttes mot kommuneplanens arealdel. Slik vil utsatte grøntområder og områder med potensiale som fremtidig grøntdrag kunne jobbes med strategisk på arealplan-nivå. Strategikartet bør utarbeides med økolog. Eksempel på strategikart (strategiplan) for Asker fra masteroppgave Eikaas, Roussel:

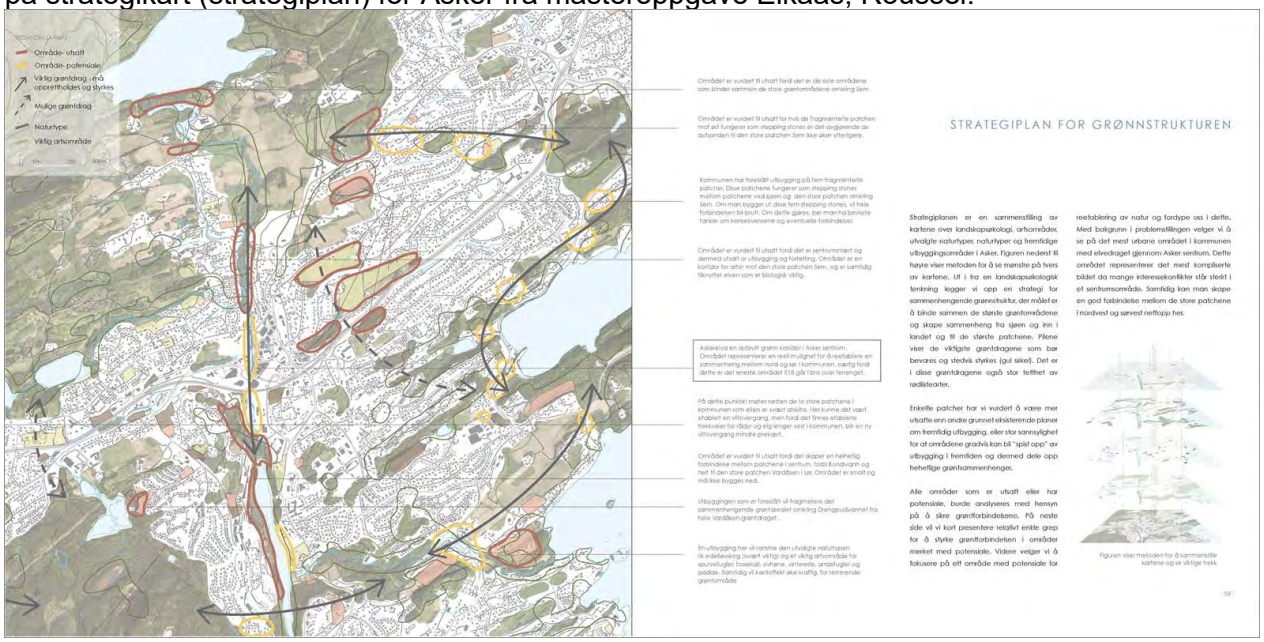

- **Landskapsøkologiske prinsipper**. Bruke landskapsøkologiske prinsipper aktivt i planlegging og forvaltning. Oppdeling/fragmentering av landskapet er en viktig årsak til tap av naturmangfold. Fragmenteringen gjør det nødvendig å prøve å bevare en sammenhengende grønnstruktur fordi dette gir muligheter for arters spredning og forflytning. Det er særlig viktig å skape sammenheng mellom urbane grøntområder og ut

mot store omkringliggende grøntområder, typisk via korridorer. Sammenhengende grønnstruktur er ikke det samme som biodiversitet, men muliggjør spredning av flora og fauna mellom fragmenterte områder, og forbedrer forutsetningene for biologisk mangfold. Kunnskap om landskapsøkologiske prinsipper bør brukes aktivt i utarbeidelsen av strategiplanen. Oversikt over landskapsøkologiske fra masteroppgave Eikaas, Roussel:

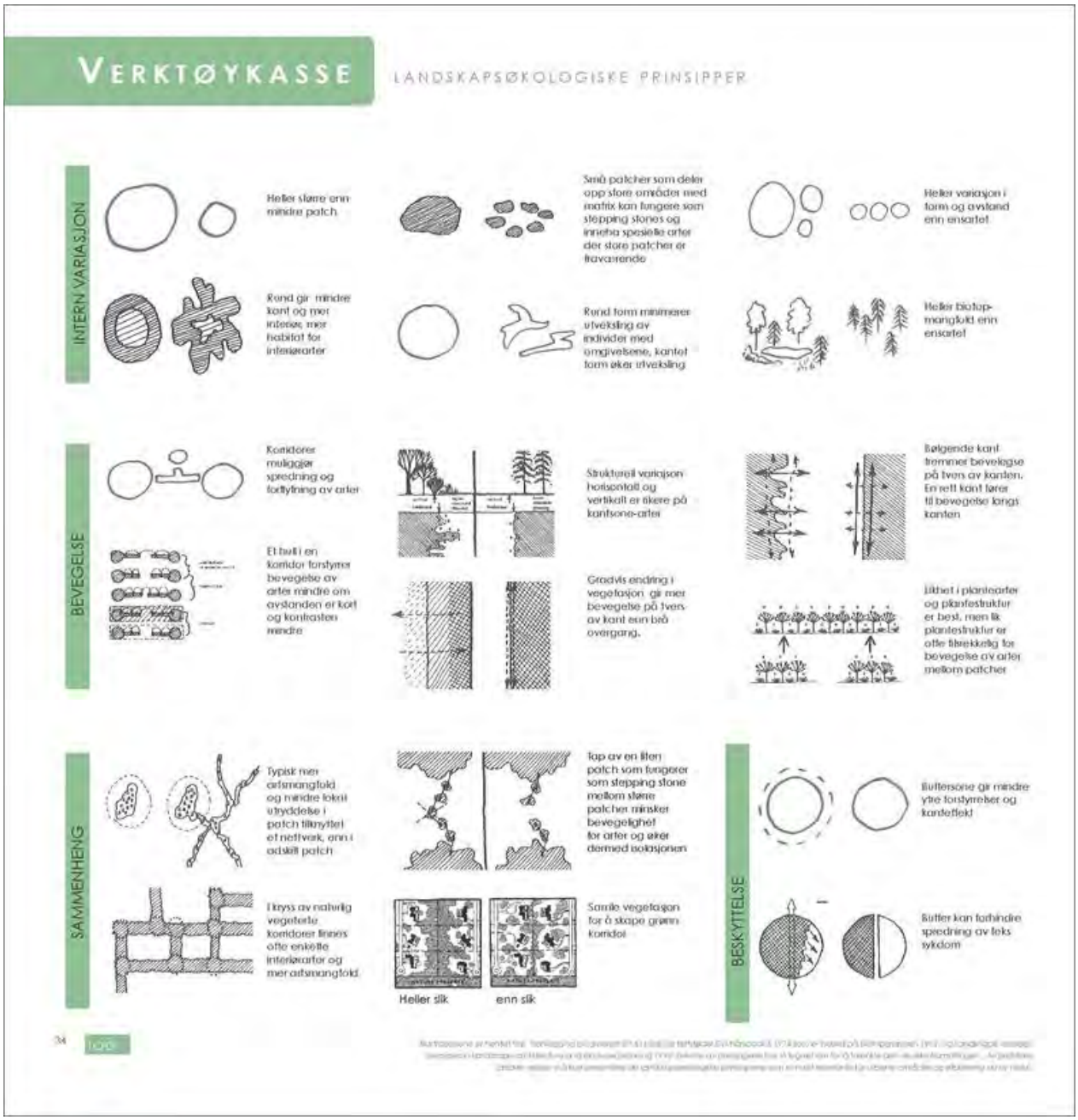

- **Områdetype.** Ofte finnes det flere områdetyper som repeteres gjennom regionen. Her er fire områdetyper som går igjen i Asker og til sammen utgjør store arealer i regionen:1) privathager, 2) gressplener, 3) veikanter 4) kantsone vassdrag (listen er ikke uttømmende). Ved å ha en god modell og visjon for forvaltning av hver områdetype kan denne implementeres mange steder og dermed påvirke regionen som en helhet, over tid.

Jeg vil vise til masteroppgaven jeg skrev i 2013 sammen med Helene Roussel. Her har vi jobbet med hvordan implementere biodiversitet i landskapsarkitektur med Asker kommune, og Askerelva, som case: http://hdl.handle.net/11250/188552

Ta gjerne kontakt med meg om dere har spørsmål eller dersom dere ønsker å samarbeide om dette spennende og viktige temaet! Jeg arbeider med denne tematikken i stor og liten skala, i mange ulike sammenhenger i det daglige.

Med vennlig hilsen

asplan viak

Inger-Lill Eikaas
Landskapsarkitekt
Analyse, plan og landskap

Kjørboveien 20
Postboks 24
1300 Sandvika

Direkte: 971 79 679
Sentralbord: 417 99 417

asplanviak.no
Abonner på vårt nyhetsbrev

Fra: Inger-Lill Eikaas
Til: Merete Wiken Dees
Emne: Høringsinnspill temaplan for naturmangfold
Dato: 5. mai 2023 13:28:33

Hei!

Ref. telefonsamtalen i går om mitt høringsinnspill til temaplan for naturmangfold;
Dere kan sette det som innspill fra meg som privatperson og landskapsarkitekt, og som høringsinnspill til temaplanen.

Med vennlig hilsen

asplan viak

Inger-Lill Eikaas
Landskapsarkitekt
Analyse, plan og landskap

Kjørboveien 20
Postboks 24
1300 Sandvika

Direkte: 971 79 679
Sentralbord: 417 99 417

asplanviak.no
Abonner på vårt nyhetsbrev

From: "BirdLife Norge avd. Buskerud" <buskerud@birdlife.no>
Sent: Mon, 27 Mar 2023 14:14:33 +0200
To: "Postmottak Asker kommune" <Postmottak.Asker.kommune@asker.kommune.no>
Cc: "Rolf E. Andersen" <topphaugane@gmail.com>; "Steinar Stueflotten" <sstuef@broadpark.no>
Subject: Innspill til høring, Temaplan naturmangfold – saksnummer 23/02559
Categories: Ingvill

Hei,

Innspill til høring, Temaplan naturmangfold – saksnummer 23/02559

BirdLife Buskerud synes at høringsutkastet viser en positiv og ambisiøs temaplan for naturmangfold i Asker kommune 2023-2035. Temaplanen påpeker mange av de store utfordringene som kommunen står foran når det gjelder arealbruk og bevaring av naturmangfold i årene som kommer.

I en slik temaplan er det viktig å få vist fram alle viktige naturverdier i kommunen og hvordan disse skal ivaretas. Det synes vi høringsutkastet i stor grad klarer. I den forbindelse setter vi pris på at rapporten som BirdLife Asker og Bærum lokallag utarbeidet i samarbeid med BirdLife Buskerud i 2021 om utvalgte fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning, er referert i temaplanen. Under «Askers naturverdier» på side 19, nevnes det at Asker har 69 naturvernområder som til sammen utgjør 7 % av kommunens totalareal. Vi er litt forundret over at når temaplanen omtaler naturreservater, så er det bare skogreservater, primært barskogsreservater som inngår i verneplan for skogvern, som blir nevnt, ref. bla. kart på side 36. Et viktig edellauvskogsreservat som Holtnesdalen naturreservat er f.eks. ikke nevnt, heller ikke andre naturreservater for myr og våtmark eller sjøfuglreservater langs Oslofjorden. Vi anbefaler at det lages en bedre oversikt over alle (69) naturreservater i kommunen, og at betydningen disse har for vern av naturmangfoldet i Asker, blir tydeliggjort. Gjerne også med en beskrivelse av hvordan disse reservatene skal skjøttes. Et kart som viser alle naturreservatene i Asker fra Naturbasen eller Askerkart, bør derfor være med i temaplanen.

Mvh Steinar Stueflotten
Leder BirdLife Buskerud

Temaplan naturmangfold- høringsinnspill fra bondelagene i Asker

Asker og Bærum Bondelag, Røyken Bondelag og Hurum Bondelag har følgende innspill til Temaplan naturmangfold i Asker:

Generelt

Vi er relativt godt fornøyd med kommunens overordnete strategi som den er gjengitt i punkt 9.2. – Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier.

Nullvisjon for nedbygging

Vi merker oss spesielt at Asker kommune skal motvirke fragmentering av jordbrukslandskapet og gjennom en nullvisjon unngå nedbygging og omdisponering av dyrka og dyrkbar jord. Dette er helt i tråd med bondelagenes grunnleggende holdninger til arealdisponeringer og samsvarer med et stadig økende krav om bevaring av den matjorda vi har.

Det er derfor svært skuffende at det i bakgrunnsstoffet og den generelle omtalen av dette punktet ikke lenger er en nullvisjon, men tvert imot viser seg å være en tallfestet størrelse, beregnet ut fra hva kommunen kan tillate seg å bygge ned innenfor statens jordvernmål for inneværende år. Under dette punktet er nullvisjon ikke brukt som et begrep i det hele tatt – her heter det derimot at «…kommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet. For Asker vil dette tilsvare en grense for omdisponering på maksimalt 13 dekar i året.»

Vi ber om at kommunen står ved nullvisjonen og stryker den «tillatte» nedbyggingsraten fra planen. Null nedbygging er null nedbygging – og ikke 13 dekar, eller et annet tall større enn null.

Arealer i full drift

Bondelagene stiller seg bak kommunens ønske om oppfølging av driveplikten, og er også fornøyd med at kommunen gjennom jord- og konsesjonsloven vil sørge for en drifts- og bruksstruktur som ivaretar Askers landbruksarealer.

Beiting

Temaplan naturmangfold poengterer at beiting av arealer er en grunnleggende forutsetning for at en rekke arter skal kunne overleve. En forutsetninger for beiting, er at landbruksarealene i kommunen er i full drift og benyttes til matproduksjon og dyrehold. Uten drift på landbruksjorda er det ikke mulig å holde beitedyr, og uten beitedyr blir det heller ikke beiting – noe som igjen betyr at det blir færre arter i kulturlandskapet og i beiteområdene i utmarka. Konklusjonen blir til slutt at det blir mindre naturmangfold og færre arter når jorda ikke driftes og dyr kan sendes på beite.

Når det gjelder skogbruket i kommunens skoger, ønsker vi å peke på at kommunen må sikre opprettholdelse av beiteressursene i Marka, og legge til rette for husdyr på utmarksbeite. Naturmangfoldplanen må ikke være til hinder for økt bruk av beiteressursene. Som kommunen selv skriver, er beiting en forutsetning for opprettholdelse av mange truede arter i kulturlandskapet. Dette gjelder også for beiteområdene i Marka, der beiting som tidligere påpekt, danner grunnlag for et rikt biologisk mangfold der den foregår.

Dialog og samarbeid

Bondelagene håper at de ulike tiltakene, kontrollene og oppfølgingen innenfor jordbruk og skogbruk vil bli gjort i dialog med bondelagene og den enkelte berørte bonde i forkant. Våre ønsker er i stor grad de samme som kommunens, men det kan være nødvendig med tilpasninger fra tid til annen, og dette vil vi gjerne samarbeide om.

Asker, 21. april 2023.

Hurum Bondelag
Jakob Volent, leder

Røyken Bondelag
Ole-Martin Rud, leder

Asker og Bærum Bondelag
Unni Wolden Staver, leder

post@asker.kommune.no

Sak 23/02559 "Innspill til høring,Temaplan naturmangfold"

Høringssvar fra Brønnøya vel

Grete Refsum
skjøtselsansvarlig
naturforvalter NLH 1977

Introduksjon
Kommunens nye temaplan for naturmangfold er et kjærkomment dokument for utvikling og bevaring av våre naturgitte verdier. I punkt 6 «Forankring, kompetanseheving og samarbeid», skisseres strategier for å nå målene. Vi merker oss:

> *Et tettere samarbeid med velforeningene kan være nyttig for å nå nye målgrupper. Velforeningene kan brukes som kanal både for å gi ut viktig informasjon og for å mobilisere arbeidskraft til dugnader, som for eksempel luking av fremmede arter* (side 57).

I det følgende gis en kort beskrivelse av hva vi har gjort og vil gjøre på Brønnøya i regi av velstyret. Deretter presenteres forslaget til hvordan vi ønsker å samarbeide med kommunen om realisering av planen.

Erfaring og praksis fra Brønnøya
På Brønnøya har velstyret egen representant med ansvar for skjøtsel av vellets eiendommer. Det avsettes en årlig sum til arbeidet på 100-150.000 kr. Skjøtselsoppgaven utføres på dugnad vår og høst, samt i skoleferien av ungdom under ledelse av den skjøtselsansvarlige. Oppgaven har stort sett dreiet seg om å hindre gjengroing på områder knyttet til ferdsel og rekreasjon. Men i de senere årene er oppgaven utvidet til å omfatte bekjempelse av kanadagullris, fjerning av søppel i strandsonen, bevaring og restaurering av slåttemark, strandeng og åpen grunnlendt kalkmark. Vi er spesielt oppmerksomme på leveområdene for våre insekter, særlig sommerfuglene og ønsker å bidra til at deres livsbetingelser ivaretas.

I 2022 ble det gjort et grundig arbeid for å bekjempe kanadagullris over hele øya, ikke minst i sivskogene i strandkanten, der arten hadde begynt å overta vegetasjonen. Det ble utarbeidet et informasjonsark om problemet, som alle velmedlemmer ble tilsendt digitalt, plakaten ble også fysisk hengt opp på informasjonstavlen ved fergeleiet. Få unngikk å oppfatte at kanadagullris er et problem og mange bidro i bekjempelsen, ikke minst i private hager. Vi luket også i reservatene. I tillegg til kanadagullris ble det fjernet lupin og mye mispel. Dette arbeidet fortsettes i år. Denne sommeren vil vi også fjerne et større felt med rynkerose som ligger på Brønnøyasiden med kort avstand til reservatet på Furuholmen, der statsforvalteren nylig har bekjempet arten kjemisk. Hvis ikke vi renser opp hos oss, vil nypene raskt sette frø og arten ta seg opp igjen i reservatet. Effektiv bekjempelse av uønskede arter må gjøres i fellesskap.

Forslag til fremtidig samarbeid mellom kommune og vel

Vi ønsker:
- en konkret og forenklet handlingsplan for skjøtselsarbeidet i kommunen, som oppdateres fra år til år: hva ønskes gjort, hvilke tiltak ansees som mest effektive? Planen må være lett tilgjengelig, kommuniseres bredt, være digital og åpen for alle.

- egne opplysningsark/-sider om de ulike temaene det skal jobbes med som kan printes ut, henges opp og sendes digitalt. Temaene er mange: hvordan skal du stelle hagen din til beste for naturmangfoldet? Hva skal du luke, hva, hvor mye og når skal du slå, kan det etableres eng, skal strø/trær ligge og råtne i en villahage, osv.? Hva er bra for fuglene, insektene, biene, blomstene? Vi trenger helt konkrete råd for å stimulere folk til handling. Mange ønsker å bidra, men vet ikke hvordan de best kan gjøre det.

- at alle vel har minst én person i styret med særlig ansvar for naturmangfold og skjøtsel. Kommunen kan gi øremerket støtte til et satsningsområde og tiltak som ønskes gjennomført. Brønnøya vel fikk 7000 kr i 2022 til bekjempelse av kanadagullris gjennom Asker vleforbund. Søknads- og rapportarbeidet krevet like mange arbeidstimer som selve bekjempelsen. Dette har ingen bærekraft. Skap tillit, tildel pengene direkte og kom en tur på befaring!

- informasjonsmøter vår og høst der årets handlingsplan presenteres, med faglig påfyll, råd og veiledning om hvordan tiltakene kan gjennomføres. Invitér vellenes skjøtselsansvarlige spesielt, gjerne gjennom Asker velforbund. I tillegg til kompetanseheving vil slike møter gi ulike grupper og personer anledning til å treffes og kunne samarbeide om å få gjennomført sine oppgaver.

- et kompetent og åpent «brukertorg» som de frivillige/skjøtselsansvarlige kan ringe til/kontakte når de lurer på noe.

- at statsforvalterens og kommunens folk informerer hverandre og samarbeider tettere slik at tiltak i og utenfor reservatene kan synkroniseres til beste for begge parter.

HUSEBYKOLLEN HYTTEEIERFORENING
Stiftet 15. juli 2006
Dette dokumentet sendes elektronisk til post@asker.kommune.no

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 Røyken

Husebykollen, 05.04.2023

Høring: Temaplan naturmangfold 2023-2035. Innspill til planen.

Husebykollen Hytteeierforening viser til den åpne invitasjonen på https://www.asker.kommune.no/ til å gi innspill til *Temaplan naturmangfold 2023-2035*[1] med høringsfrist 05.04.2023, som besluttet i Utvalg for samfunnstjenester 16.02.2023.

Husebykollen Hytteeierforening organiserer 17 eiere av fritidsboliger på Husebykollen i Filtvet. Foreningens formål er bl.a. å bidra til et godt fritids-/frilufts-miljø i området Husebykollen.

Siden motivet for å eie fritidsbolig i Asker kommune hovedsakelig er knyttet til ønsket om nærhet til naturen og god tilgang til naturopplevelser, leser vi temaplanen med stor interesse – og vil berømme kommunen for å fremlegge en slik plan. Det er flott at planen er forankret i FNs bærekraftmål (2015) og Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework (2022) med IPBES-rapporten (2019) som referansedokumenter.

Kommuneplan for Asker kommune 2020–2032, samfunnsdelen (2020) har satt seg store og viktige mål for ivaretagelse av naturen, og som det påpekes i Temaplanen kreves det «...ressurser, kompetanse og vilje ...» i kommune-organisasjonen (og Asker-samfunnet) for å virkeliggjøre målsetningene.

Temaplanen konkretiserer og utdyper kommuneplanens samfunnsdel og den inneholder mange prisverdige utredninger, henvisninger/referanser[2] og strategier. Utfordringen blir å følge opp Tema-planen slik at den får gjennomslagskraft opp mot andre interesser – les økonomiske, næringslivs-messige og utbygningsmessige o.a.

Forutsetninger for dette er omtalt i *kap. 6.6 Forankring, kompetanseheving og samarbeid* (side 54) i avsnittene;

- Forankring – likeverd mellom de tre bærekraftdimensjonene må forankres bredt.
- Kompetanseheving – mangelfull kartlegging og endringsblindhet.
- Samarbeid for å nå målene.

I denne sammenheng gjengir vi et avsnitt fra Temaplanen der kommunen i *6.6.1 Strategier* (side 56) er tydelig på kompetanseproblemet, og vi har merket en setning vi anser som spesielt viktig:

> Kommunens ansatte og politikerne må ha tilstrekkelig kompetanse om naturmangfold til å vite når vi har en negativ påvirkning på naturen, og da redusere og helst unngå slik aktivitet. Det trengs spesielt høyere kompetanse om hvordan alt henger sammen i naturen, slik at vi kan vurdere samlet belastning på tvers av reguleringsplaner og aktivitet i kommunen. Kunnskap om økosystemene og sammenhengene i naturen er også viktig for å sikre en rød tråd fra målene i kommuneplanens samfunnsdel via kommuneplanens arealdel og temaplan for naturmangfold ned til hver enkelt reguleringsplan og byggesak, slik at de overordnede målene ikke glemmes i enkeltsakene.
>
> Kommunen må ha god kunnskap om naturvennlig drift av uteområder, skjøtsel og restaurering av natur.

[1] https://www.asker.kommune.no/natur-og-friluft/naturmangfold/aktuelt-naturmangfold/horing-temaplan-naturmangfold/

2 Såvidt vi kan se, mangler det referanse til https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2018-09-28-1469 Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning

Uten slik kobling fra Kpl/samfunnsdelen og 'Temaplan naturmangfold' ned til konkrete vedtak i arealdisponeringer og byggesaker, antagelig mange si at slike planer er mest egnet for «festtaler».

Vi foreslår at
- *det utvikles og iverksettes et program for opplæring av kommuneansatte og politikere om Temaplan for naturmangfold og implikasjoner av denne – gjerne under motto «Tenke globalt, handle lokalt»;*
- *ifm. alle fremtidige utbyggings- og reguleringsplaner skal det utredes hvordan planen følger, oppfyller og hensyntar Temaplanens intensjoner og strategier.*

I *6.2.1 Strategier* på side 30 angis følgende «*Asker kommune skal prioritere natur og klima like høyt som andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen*». Slikt formulert er det nærliggende å hevde at natur og klima nærmest er dømt til å tape.

Bildet av Årosmarka med Felt D inntegnet (figur 1) nedenfor illustrerer godt dette poenget. Man kan liste opp mange «klassiske» argumenter for hvorfor det er lurt å lage flate arealer for nærings-virksomhet (kvantifiserbart), men for natur og klima går argumentasjonen når det gjelder det lokale i stor grad på ødeleggelse av et natur- og turområde og noen «tilfeldige» naturtyper. Hvilke kriterier skal man legge til grunn for å prioritere noe som ikke kan kvantifiseres på tilsvarende måte og er delvis uhåndgripelig? Hvordan skal da betydningen av sammenhengende økosystemer, opplevelser i naturen og noen verneverdige vekster veie tyngre enn arbeidsplasser og skatteinngang?

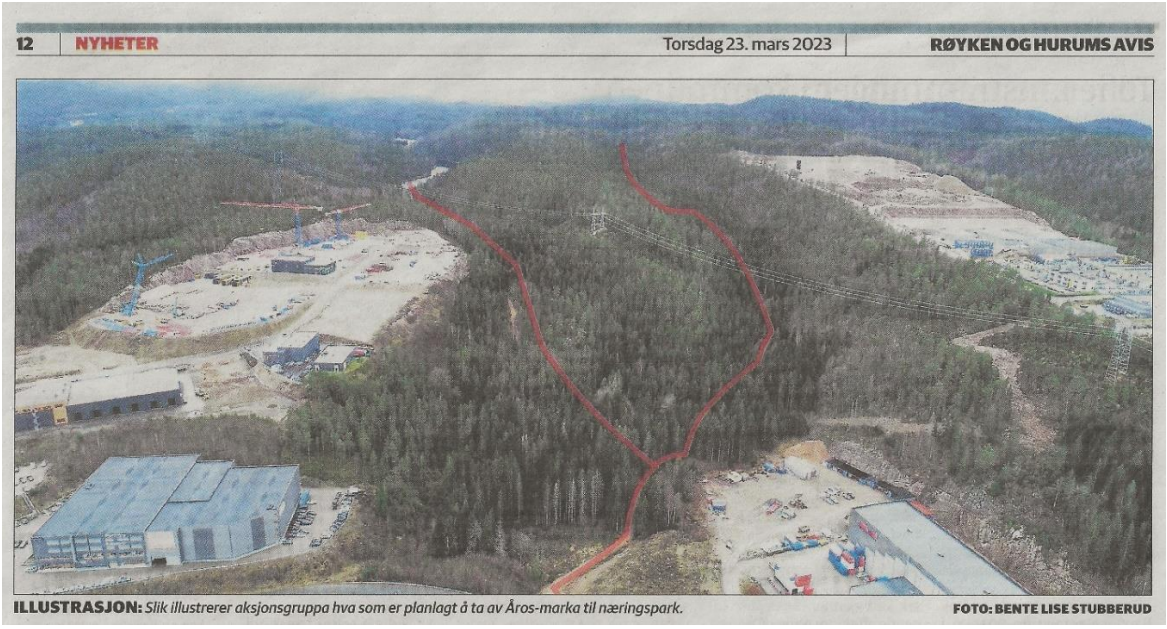

Figur 1: Årosmarka med Felt D inntegnet[3]

Argumenter mot nedbygging av natur og ødeleggelse av økosystemer kan knyttes til utslipp og lagring av klimagasser, men dette er argumenter som angår det globale som når det gjelder felt D, er ubetydelig sett i forhold til f.eks. Norges totale årlige utslipp på 48,9 millioner tonn CO_2-ekvivalenter (2021)[4]. Det blir da enkelt å hevde at utslipp ved å hugge skogen og flekke av jordsmonnet betyr så lite i global sammenheng at det kan ses bort i fra.

Et annet eksempel er utvidelsen av steinbruddet i Husebykollen. Arealet som ødelegges fremgår av figur 2. Også her settes friluftsliv og naturopplevelser hos eierne av fritidsboligene og turfolk opp mot kommersielle interesser, og resonnementet ovenfor er like gyldig også i dette tilfellet.

[3] Illustrasjonen med foto av Bente Lise Stubberud er hentet fra RHA torsdag 23. mars 2023.
[4] https://energiogklima.no/klimavakten/norges-utslipp/

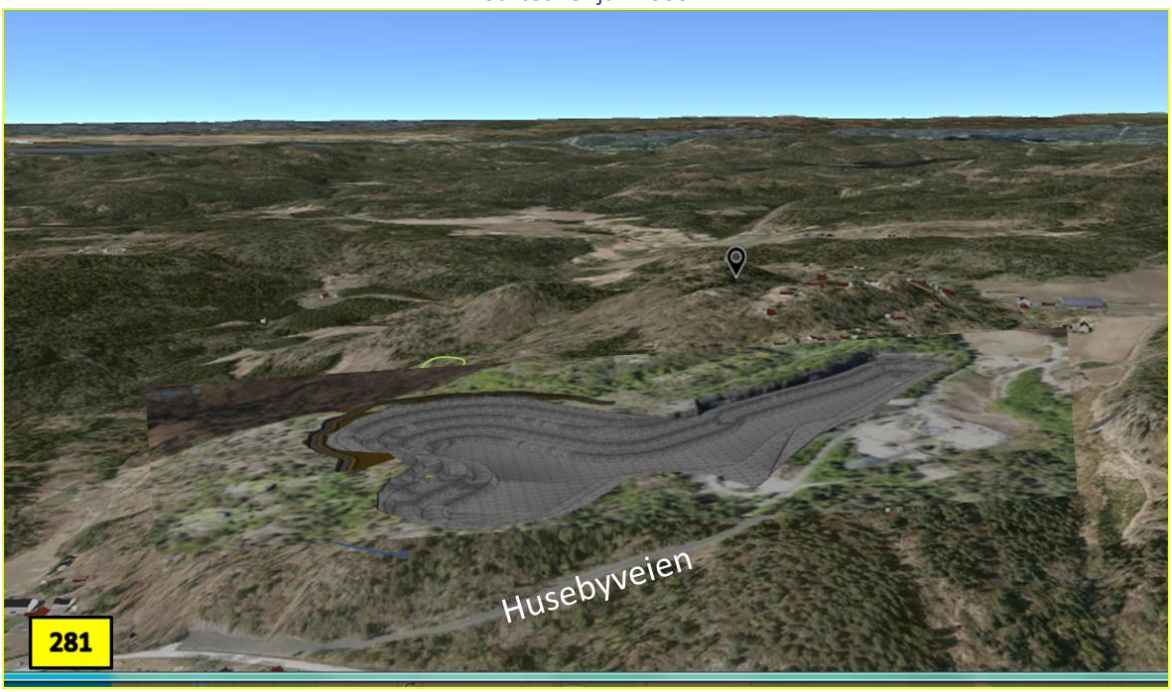

Figur 2: ILLUSTRASJON: Husebykollen med steinbruddet inkl. den planlagte utvidelsen skjønnsmessig innlagt. Uttak i dybden er satt til 70 m. Det innlagte området er basert på flatekart og kontur fra forslag til reguleringsplan.[5]

Som et ledd i å forhindre at natur, naturmangfold og økosystemer taper kreves det utvikling/ innføring av helt konkrete krav som er egnet for å synliggjøre konsekvenser av nedbygging av natur og økosystemer. Natur- og økosystemregnskap er et prisverdig tiltak, men slik det er beskrevet i kap. 6.2 (side 27) handler det mest om *kartlegging*.

- *Vi mener at et natur- og økosystemregnskap bør inneholde tallfesting av f.eks. hvor mye karbon som er lagret i vegetasjon, jordsmonn og myrer.*[6]
- *For å øke bevisstheten om klima, foreslår vi at det forlanges natur- og klimaregnskap ifm. alle utbyggings og reguleringsplaner, inkl. tallfesting av karbon C og nitrogen N og beregning av potensielt utslipp av CO_2, metan CH_4 og lystgass N_2O.*
- *Vi er som eiere av fritidsboliger opptatt av at naturområders betydning for rekreasjon, og følgelig bør et natur- og økosystemregnskap inneholde oversikt over slike områder.*

«Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda», sies det på side 10. I dette perspektiv bør egentlig strategien i *6.2.1 Strategier* (side 30) omformuleres til ««*Asker kommune skal prioritere natur og klima* ***over*** *andre samfunnshensyn og interesser i arealforvaltningen»* – noe som mange vil mene er ganske urealistisk å etterleve. Men i det minste bør det kreves en god forklaring når andre samfunnshensyn og interesser trumfer irreversible inngrep i landskapet og naturens bevarelse. Kanskje ville illustrasjonene i figur 1 og figur 2 sett annerledes ut dersom et slikt krav var stilt.

Det er private som eier det meste av Norges landområder, illustrert ved at enkeltpersoner eier 78 % av det produktive skogarealet, mens andre private eiere har hånd om litt over 6 %.[7] Men på tross av dette har kommunene med lovverket i hånd ganske stor bestemmelsesmuligheter over bruken, noe som innebærer at eiere kan pålegges å ivareta fellesskapets interesser fordi «Naturen er et felles gode og et felles ansvar» (side 26).

[5] Illustrasjon: Husebykollen Hytteeierforening.
[6] Utslipp fra dyrket myr etter drenering utgjør ca. 3,5 tonn CO_2-ekvivalenter/dekar.
https://www.nibio.no/tema/miljo/tiltaksveileder-for-landbruket/klimagassutslipp/myr-og-klimagasser
[7] https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/skogbruk/artikler/85-prosent-av-produktivt-skogareal-i-privat-eie

Det savnes i Temaplanen en omtale av det etiske grunnlaget som bør gjelde når antroposofiske interesser skal veies mot natur og naturmangfold, basert på synspunktet om at natur har en egenverdi og derfor bør bevares. Et etisk fundert grunnlag for verdsettelse av natur og økosystemer kan hjelpe til med å realisere strategiene i Temaplanen. Det er f.eks. ingen som snakker om hvor mange individer i jordsmonnet som er drept, dyretrekk som er brutt og økosystemer som er ødelagt når gravemaskinene har reist, koller er sprengt vekk og myrer og søkk er gjenfyllt. Verdsettelse av natur og økosystemer som viktig nå og i fremtiden bør være en ledestjerne i kommunens arealplanlegging, som Temaplanen legger til rette for.

På denne bakgrunn har vi følgende forslag:

Vi foreslår at det med utgangspunkt i 'Temaplan naturmangfold 2023–2035' utvikles en kommunal «styringsplakat», utformet som en sjekkliste, til bruk i arealplanlegging, og at denne skal gjelde fra forslag til reguleringsplaner, gjennom saksbehandling og inkludert den politiske behandling.

Det er forstemmende å lese avsnittet *Naturen i arealplanlegging – stykkevis og delt* på side 25, og lesning av følgende på side 11 er like nedslående:

> Naturorganisasjonen Sabima har rangert alle kommunene i landet etter hvor godt de tar vare på naturen sin[16]. Asker kommer dårlig ut på det meste som er knyttet til arealbruk: antall innvilgede dispensasjoner i strandsonen og LNFR-områder; størrelsen på vernet areal; omdisponering av dyrka og dyrkbar jord; og hvordan vi planlegger arealbruken vår. Vi skårer også dårlig på økologisk tilstand i vassdrag.

Også på denne bakgrunn er iverksettelse av et natur- og økosystemregnskap et viktig verktøy som kan hjelpe til med å forhindre at mange forholdsvis små områder som naturødelegges ikke sees i sammenheng. Som en del av regnskapet bør inngå et *temakart* for natur der LNFR-områdene i Asker kommune er tydelig avmerket.

Men vi tror det det er nødvendig med organisatoriske grep, utover dette regnskapet.

Vi fremsetter derfor følgende forslag:

Vi foreslår at Asker kommune etablerer et uavhengig organ med formål å etterse kommunens oppfølging av *Temaplan naturmangfold 2023–2035*. En oppgave til et slikt «naturmangfold-utvalg» bør f.eks. være å bli holdt orientert om kommunens arealdisponeringer og gi råd til kommunens politiske organer gjennom en årlig rapportering.

Vi håper Asker kommune tar Temaplanen i bruk som et verktøy ifm. kommuneplanen og dermed unngå at Temaplanen bare blir et uttrykk for gode intensjoner.

Med vennlig hilsen,

Bjarne Blikeng
Styreleder
Husebykollen Hytteeierforening
Epost: post@husebykollen.org; bjarne.blikeng@gmail.com

Åge Borg-Andersen
Epost: aageba@coherence.no

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten håndskrevet signatur.

Naturvernforbundet i Asker

Hjemmeside: http://www.naturvernforbundet.no/noa/asker
E-post: Asker@naturvernforbundet.no

Asker kommune,
post@asker.kommune.no

Hvalstad 05.04.2023

Uttalelse til høringsutkast av temaplan naturmangfold for Asker

Deres ref: 23/02559

Vi viser til tidligere innspill til arbeidet med planen og deltagelse på arbeidsmøte. Vi vil innledningsvis gi ros til dette arbeidet og støtte til de ulike strategier som er skissert.

Med bakgrunn i relativt store utfordringer for naturen i Asker har man klart å utarbeide en veldig **grundig, innholdsrik og lesbar plan!** I kapitlene har man inkludert gode fakta og tall uten at det har blitt for mye. Hvert innsatsområde har gode og velbegrunnede satsinger. Det er mye god kunnskap i denne planen, og vi tror den kan brukes i flere sammenhenger enn i planverket.

Global oppvarming og tap av natur er noe alle land står overfor – arealendringer er den desidert største trusselen. Her kommer Asker relativt dårlig ut sammenlignet med andre kommuner, i tillegg har mange av vassdragene våre dårlig økologisk tilstand og Oslofjorden sliter. Lokalt understrekes kommunens utfordring ved at 90% av innbyggerne mener at kommunen skal jobbe aktivt for å stanse tap av natur.

Grunnlag for planer og saksbehandling
Naturvernforbundet mener det er svært viktig at denne planen medfører konkrete endringer i kommuneplanen for å gi riktig retning på kommunes utvikling. Dette kan være krav til bevaring av natur i nærmiljøet, krav til større korridorer langs vann og vassdrag, sterkere vern av 100m beltet eller strengere regler for dispensasjoner. Samfunnsdelen har de rette målene, men naturmangfoldsplanen skal gi bakgrunnen, klargjøre argumentene og gi rettledning for andre sektorplaner. Planen understreker at Asker kommunen gjennom tilslutning til FNs bærekraftsmål og Naturerklæringen vedtatt på FN-møtet i Montreal, har forpliktet seg til å ta vare på arter og deres leveområder. Utfordringen er faktisk å få gjennomslag for temaplanens konklusjoner i kommuneplanen og relevante reguleringsplaner. Prinsippet om arealnøytralitet er et svært viktig punkt og må gjennomføres i kommuneplanen.

Kunnskapsgrunnlaget – Det er en svakhet at man ikke har komplett oversikt naturforholdene i Asker, men klattvise registreringer, ofte i områder man forventer å finne særlig verdifull natur. Vi støtter derfor at det er behov for et arealregnskap, dette må prioriteres. Vi oppfordrer også alle; fagpersoner, naturinteresserte og for eksempel elever på skolene i Asker til å registrere alle typer observasjoner i artsobservasjoner.no

Sektorplanen ikke bindene, men det bør settes noen konkrete mål til handlingsprogrammet. Dette kan for eksempel knyttes til kunnskapsgrunnlaget ved å sette et mål for når flatedekkende naturregistrering/arealregnskap i hele kommunen skal være ferdig.

Markaloven er ikke nevnt i denne planen. Naturvernforbundet mener en utvidelse av arealene innenfor markagrensen til å omfatte skogen i Hurum og Røyken vil styrke bevaringen av natur i disse områdene. Flest truede arter finnes i skog, og kommunen kan påvirke utviklingen ved at den skal godkjenne hogstplaner og hogstsøknader i kommunen. I tillegg må kommunen som grunneier gå foran med bærekraftig skogbruk, prioritere vern, sikre arealer til friluftsliv og restaurere tapt natur.

Vi mener ellers at denne temaplanen er godt egnet til **opplæring og informasjon** om dette viktige fagfeltet. Spesielt forventer vi at politikere som skal vedta planer og styre kommunens utvikling legger denne planen til grunn for prioriteringene, og at de foreslåtte strategiene konkretiseres i relevante handlingsplaner. Vi tror også at planens innhold kan være et element i prosjekter på skolene hvor elevene får innblikk planer i nærmiljøet og vurdere argumenter for og mot utbygging. (slik det er gjort på Borgen).

Vi vi legge denne planen til grunn ved våre framtidige uttalelser til kommune- og arealplaner og andre prosjekter hvor natur står i fokus.

For Naturvernforbundet i Asker
Jan Häusler
leder

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken

Tofte, 02.04.2023.

Høringsuttalelse til temaplan for naturmangfold i Asker kommune – Sak 23/02559

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken har lest forslaget til temaplan for naturmangfold i Asker kommune, og vil med dette gi sin høringsuttalelse til planen. Vi viser også til vårt tidligere innspill til planen av 16.05.2021. Etter vårt skjønn ligger det et svært godt faglig arbeid til grunn for temaplanen. Planforslaget inneholder presise beskrivelser av de mange truslene mot kommunens naturmangfold, og foreslår gode strategier for å oppnå bedre tilstand i kommunens økosystemer.

Vi kommenterer ikke alle innsatsområdene like utførlig. Der vi har få kommentarer, betyr det at vi slutter oss til strategiene som foreslås, og synes at planforslaget er godt. Kommentarene følger strukturen i vedlegg 9.2 *Sammenstilling av mål, innsatsområder og strategier*. Vi vil foreslå enkelte endringer i noen av strategiene som nevnes under dette punktet (overstrykning/kursivering).

Sårbare arter og naturtyper
Dette innsatsområdet mener vi bør endre navn til *Arter og naturtyper*. Første strategi under innsatsområdet bør lyde:

- «Asker kommune skal, gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av ~~sårbare~~ arter og ~~trua~~ naturtyper».
    - Kommentar: Kunnskapsgrunnlaget for temaplanen beskriver på en forbilledlig måte hvordan alle økosystemer i kommunen henger sammen, og at *all natur* i kommunen er under sterkt press. Det bør derfor ikke være slik, at det kun er «sårbare» arter og «trua» naturtyper som kommunen skal verne om. Lest i verste mening, vil denne strategien kunne åpne for at det er fritt fram for tiltak som ødelegger natur som ikke er klassifisert som «sårbar» eller «trua». Det framgår heller ikke klart hvilke kriterier som skal ligge til grunn for at arter eller naturtyper skal gis status som «sårbar» eller «trua». Naturvernforbundet mener derfor at det er best å unngå disse begrepene, og at kommunen rett og slett bør ha som mål å stanse og reversere tap av *alle* arter og naturtyper.

- «Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur, *og bruke kommunal skogforvaltning til å omdanne planta skog til naturskog*.»
    - Kommentar: Svært mye av kommunens skogareal er i dag ikke naturskog, men ulike varianter av planta skog og såkalt «plantasjeskog». I løpet av noen hundre år vil slik skog også utvikle seg til naturskog igjen, dersom den får stå i fred etter siste hogst. Kommunen bør forplikte seg til å la kommunalt eide skogeiendommer få utvikle seg til slik naturskog. En ensaldret granplantasje vil mangle både variasjon i treslag og alder, samt variasjon i død ved. Restaurering av skog handler om å etterligne naturlig skogdynamikk, og dette kan gjøres ved å reintrodusere død ved eller arter i områder hvor de tidligere har forekommet.

Adresse: v/Håvard Kilhavn, Ramsvikveien 11, 3482 Tofte
Tlf: 911 16 084 E-post: hurum-royken@naturvernforbundet.no

Natur i arealplanlegging
Planforslaget framhever at *politiske vedtak om arealbruk* er den suverent viktigste årsaken til tap av, og skade på naturmangfold i Asker kommune. Av de seks innsatsområdene som planen er inndelt i, er derfor innsatsområdet «Natur i arealplanlegging» det viktigste.

- «Asker kommune skal ha relevante kartlegginger for naturmangfold for hele kommunens areal, *og arbeide aktivt for å gjennomføre slike kartlegginger*».
    - Kommentar: Dersom kartleggingsarbeidet skal gjennomføres i dagens tempo, kun med økonomiske midler fra sentrale myndigheter, vil det ta svært lang tid før hele kommunens areal er kartlagt med tilfredsstillende standard. Dersom Asker kommune mener alvor med å være en foregangskommune for å ta vare på naturmangfold, må også kommunen sjøl forplikte seg til å bidra økonomisk for å gjennomføre kartlegginger av naturmangfold.

- «Asker kommune skal føre arealregnskap og ~~arbeide for å~~ oppnå *arealnøytralitet fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel*».
    - Kommentar: Uttrykket «arbeide for» er lite forpliktende. Tidsaspektet er her vesentlig. Temaplanen nevner at Montreal-avtalen, som Norge har slutta seg til, krever at landet har verna minst 30 % av både land- og sjøareal innen 2030, og at ytterligere minst 30 % av arealer med ødelagt og/eller skadd natur skal være under restaurering innen samme tidspunkt. Når temaplanen for naturmangfold vedtas, vil det bare være rundt seks og et halvt år til disse målene skal være oppnådd. Allerede fra og med førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel bør det derfor være et mål for kommunen å oppnå arealnøytralitet.

- «Asker kommune skal prioritere natur og klima *minst* like høyt som andre samfunnshensyn i og interesser i arealforvaltningen».
    - Kommentar: Dette er en særdeles viktig strategi. I mange tilfeller vil det være nødvendig å prioritere natur og klima *høyere* enn andre samfunnshensyn og interesser. Derfor bør ordet «minst» tilføyes.

- Asker kommune skal ha en høy terskel for å gi dispensasjoner som medfører inngrep i ~~verdifull~~ natur.
    - Kommentar: Hva som er «verdifull» natur vil kunne tolkes skjønnsmessig, og gi politikere en mulighet til å innvilge dispensasjoner som medfører inngrep i viktige økosystemer og/eller friluftsområder uten at de mener vedtaket kommer i konflikt med denne temaplanen, ut fra ei subjektiv vurdering av hva som skal regnes som «verdifull» eller «ikke verdifull» natur.

- Asker kommune skal, *før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel*, gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves.
    - Kommentar: Også dette er en særdeles viktig strategi. Vi mener det er nødvendig at en slik gjennomgang skjer før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel. Asker kommune er en av kommunene i landet med

høyest utbyggingspress. Med et slikt høyt utbyggingstempo, er det nødvendig at også gjennomgangen av eldre arealplaner skjer raskt. Kommunen bør prioritere en slik gjennomgang minst like høyt som saksbehandling av utbyggingssaker, for å ivareta det som så ofte kalles en «balanse mellom vekst og vern».

Vi vil også foreslå ytterligere én strategi:

- *Asker kommune skal ikke tillate bygging av nye fritidsboliger i kommunen.*
    - Kommentar: De over 4000 fritidsboligene i kommunen legger beslag på store arealer, og mange ligger nær sjøen, i de områdene av kommunen med både størst naturmangfold og mest friluftsliv. Fritidsboligene, med tilhørende anlegg som veier, vann- og avløpsledninger, representerer et luksusforbruk av arealer, som ikke er bærekraftig.

Skog og kulturlandskap
Planforslaget dokumenterer at ulike naturtyper i skog er de naturtypene i kommunen med størst forekomst av trua arter. Hele 84 % av de trua artene lever i gammelskog. Det er derfor helt nødvendig å ta i bruk alle de virkemidler kommunen rår over for å legge begrensninger på naturødeleggende skogsdrift.

I dag er skognæringa pålagt å ta miljøhensyn i skogen. Norsk PEFC Skogstandard inneholder 27 kravpunkter knyttet til hvordan skogeier skal forvalte og drive skogen, og ligger til grunn for at tømmeret kan miljøsertifiseres lovlig. Ett av disse kravpunktene er at skogen skal registreres for naturverdier. I dag kartlegger skognæringa naturverdiene etter et system de har utvikla sjøl, kalt «MiS - Miljøregistrering i skog». MiS har som formål å verne om skogens trua mangfold gjennom bevaring av nøkkelbiotoper; altså områder som er særlig viktig for bevaring av arter.

Dessverre er det godt dokumentert at registreringssystemet som skogbruket følger ikke oppfyller sitt formål. Tvert imot fortsetter bestandene av trua arter å minke, og skognæringas egne registranter kritiseres av miljøorganisasjonene for å ikke finne mer enn 14% av naturverdiene som uavhengige biologer finner ved kontrollregistrering i de samme områdene. Slik blir det gjerne, når bukken passer havresekken.

Når skognæringa kartlegger nøkkelbiotoper fokuseres det på mulige livsmiljøer; altså områder hvor det kan tenkes at artene vil dukke opp, og ikke områder hvor artene faktisk lever. Ofte ender dette med at skog hvor det eksisterer trua arter blir hogd uten at det fanges opp av myndighetene, og også biologisk verdifull gammelskog blir hogd. De øvrige hensynene som skal følges i tråd med PEFC-standarden er minimale fra et skogøkologisk perspektiv, og ofte ignoreres også disse. Det er ikke sjeldent at krav om kantsoner langs vann, vassdrag og myr ikke blir fulgt, og djupe hjulspor og kjøreskader preger terrenget i lang tid. Dette tjener hverken det biologiske mangfoldet eller friluftslivet.

Kommunen kan ikke gjøre noe med hverken skogloven eller PEFC Skogstandard, men *kan* gjennomføre tiltak for å holde strengere kontroll med skognæringa. Ved å innlemme

skogområdene på Hurumlandet i markalovens virkeområde vil det bli meldeplikt for hogst, og markaloven gir også andre verktøy for å føre kontroll med skogbruket. Foruten de seks strategiene som allerede er nevnt under innsatsområdet vil vi derfor foreslå ytterligere én strategi, som vil gi kommunen flere virkemidler for å styre skogsdrifta i naturvennlig retning:

- *Asker kommune skal innføre ei kommunal markagrense, og arbeide for at skogområder på Hurumlandet skal bli en del av markalovens virkeområde.*

Livet i vann
Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige tre strategier som nevnes under dette innsatsområdet. I tillegg vil vi foreslå ytterligere én strategi, som retter seg direkte mot de kjente konsekvensene av klimaendringene som vil merkes her i kommunen, med mer nedbør og hyppigere styrtregn:

- *Asker kommune skal, før førstkommende rullering av kommuneplanens arealdel, utrede et forslag om å innføre breiere hensynssoner rundt alle innsjøer og vassdrag enn de som gjelder i nåværende kommuneplan, og også sørge for at mindre bekker og tørrbekker får slike hensynssoner.*

Natur og klima
Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige tre strategier som nevnes under dette innsatsområdet.

Forankring, kompetanseheving og endring
Naturvernforbundet kan, uten forbehold, slutte seg til samtlige fire strategier som nevnes under dette innsatsområdet. Vi vil også legge til, at kommunen bør sørge for opplæring av, og kontroll med arbeidet til egne og innleide folk som driver arbeid ute i «felten», f.eks. alle former for anleggsarbeid, skjøtselsarbeid, snømåking, trefelling, etc. Naturvernforbundet erfarer ofte at det er i dette leddet feil og misforståelser oppstår. Det hjelper ikke at kunnskapen om naturmangfold og riktig framgangsmåte er godt kjent høyere oppe i organisasjonen, dersom de som faktisk utfører det fysiske arbeidet ikke har samme kunnskap.

Med hilsen

Naturvernforbundet i Hurum og Røyken
Styret

Oslofjordens Friluftsråd

For fjorden og friluftslivet siden 1933

Asker kommune
Katrineåsveien 20,
3440 Røyken

04.04.2023

Temaplan naturmangfold 2023-2035. Kommentarer

Det vises til forslag temaplan naturmangfold 2023-2035 som er ute til høring. Oslofjordens Friluftsråd (OF) har følgende kommentarer til planforslaget:

Naturen rundt Oslofjorden er under stort press og dette i den delen av landet der naturmangfoldet er størst og der vi finner flest rødlistearter, jf planens kap. 4. Det fremgår også at hele 70% av kommunens strandsone er bebygd eller er benyttet til samferdsel.

Det er både positivt og viktig at Asker kommune har laget en ny temaplan med fokus naturmangfold, slik vi opplever stadig flere kommuner rundt Oslofjorden er i gang med eller har gjort.

Planens oppbygning

Planen er bygd opp på en god måte med 6 innsatsområder (kap. 6), bl.a. livet i vann, sårbare arter og naturtyper og natur i arealplanlegging.

I planens kap. 6.1. oppsummeres og fremgår det at kommunen ikke har mindre enn 40 truete naturtyper og at 8 naturtyper har status som utvalgt naturtype. Miljødirektoratet har som kjent nylig vedtatt at de vil utrede ytterligere fire naturtyper som utvalgte naturtyper, bl.a. kilderik edelløvskog Fire nye naturtyper på direktoratenes redningsliste • Kommunal Rapport (kommunal-rapport.no), naturtype(r) som kanskje også Asker kommuner har.

Lokale naturvern- og friluftslivsforeninger er i kap. 6.1. (s 22) nevnt som en ressurs med tanke å bidra med kunnskap om naturmangfold, noe OF er enige i. Mange unike og ulike observasjoner har blitt lagt inn hos Artsobservasjoner, kunnskap som bl.a. kommer kommune og forvaltning til gode. Flere foreninger og organisasjoner driver også aktiv skjøtsel og bl.a. fremmedartsbekjempelse. Vi nevner i denne sammenheng en forening som Norsk botanisk forening, Østlandsavdelingen som gjennom mange år har bedrevet fremmedartsbekjempelse i Indre Oslofjord. Bl.a. på Løkeneshalvøya der de i nært samarbeid med forvaltningsmyndigheten har fjernet edelgran. Vi nevner som er kuriositet at foreningen nylig mottok Oslofjordprisen som OF opprettet for noen år tilbake Oslofjordprisen 2023 til Norsk botanisk forening, Østlandsavdelingen - Oslofjordens Friluftsråd

OF driver også i samarbeid med og i oppdrag for kommunen med fjerning og bekjempelse av arter som rynkerose og stillehavsøsters. Vi har bl.a. hatt et samarbeid med kommunen om å

Adresse:	Telefon:	E-post:	Bankkonto:
Vaterlandsveien 23	67 55 49 90	post@oslofjf.no	8450 13 65512
3470 Slemmestad	Nettside:	Org.nummer:	
	oslofjorden.org	971 454 415	

fjerne rynkerose på sandstrand og friområde ved Verksøya, dette i regi av OFs prosjekt Kulturlandskapskolen Kulturlandskapsskolen - prosjekt - Oslofjordens Friluftsråd. OF har siden 2014 og med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB og Statsforvalterne hatt og gjennomført over 60 ulike kurs og dugnads- skjøtselssamlinger i Oslofjorden. Vi har bl.a. hatt kurs med tema utvalgt naturtype hule eiker – biologi og skjøtsel ved Semsvann i Asker, i samarbeid med Asker kommune. Vi har også holdt flere kurs med bl.a. tema skjøtsel av prioritert art dragehode og utvalgt naturtype åpen grunnlendt kalkmark. Dette er aktuelle kurs vi gjerne kan gjenta i kommunen og i samarbeid med Asker kommune framover.

OF forvalter og eier friområder i Asker med store naturverdier
Vi nevner at OF siden 1930-tallet har sikret en rekke friområder bl.a. gjennom oppkjøp. Flere av områdene som øyene Mølen og Ranvikholmen sør for Tofte, har fått ligge brakk i mange år og har derfor fått lov å utvikle seg. Det har i ettertid blitt funnet store naturverdier som har medført at områdene i stor grad har blitt vernet. Dette er vi positive til så lenge allmennheten og friluftsbrukerne fremdeles i stor grad kan bruke områdene. Noen steder har vi kanalisert ferdsel med merket sti og satt opp informasjon om viktig natur, noe som vi anser er viktig for å informere turgåere og for å verne om og ta vare på naturen. Et annet friområde som OF kjøpte langt tilbake i tid er Høvikskjæra, som har blitt et sjøfuglreservat med ilandstigningsforbud 15.04-15.07. Dette er en holme vi ikke velger eller ønsker å gjøre noen som helst tiltak på. I et annet friområdet som Eltornstranda, et område OF forvalter sammen med kommunen, har vi hatt stiftelsen Biofokus inne for å kartlegge området for evt. truete arter og viktige naturtyper. Skjøtselsnotat fra Biofokus har i ettertid ligget til grunn for vår vegetasjonsskjøtsel i området.

Naturrestaurering
Det er som det fremgår på side 24 positivt at kommunen skal være en pådriver for naturrestaurering. Det nevnes bl.a. eks med restaurering av ålegrasenger og tareskog, noe som vi anser som viktig og positivt da dette er viktige oppvekstområder for fiskeyngel. Utsetting av såkalte «hummerhotell» f.eks i forbindelse med større utviklingsprosjekter som i Tofte eller Slememstad og det å legge til rette for at blåskjellyngel kan feste seg på liner under småbåtanlegg i sjø kan også være mindre tilretteleggingstiltak som kan være positive for marint liv og miljø.

Naturen i arealplanlegging (s 26)
Som høringsinstans for ulike planer rundt Oslofjorden, bl.a. detaljreguleringer, er vår erfaring og oppfatning at kunnskapsgrunnlaget ofte er altfor dårlig mht naturmangfoldet. Det burde stilles krav om at uavhengige fagbiologer i sommerhalvåret kartlegger framtidige utbyggingsområder der natur er planlagt bygd ned. Dette gjelder både for områder langs kysten og for områder ute i sjø. Ofte vises det til gamle og utdaterte kartlegginger, noen ganger helt tilfeldige registreringer. Mål om å bevare viktig naturmangfold må tas inn i all kommunal planlegging. Dvs dels i tråd med det som er foreslått som retningslinje i forbindelse med kommuneplanens arealdel 2022-2034. Dispensasjon i strandsonen skal ellers være et unntak, noe det er viktig å formidle til lokalpolitikere.

Gode verktøy og tydelige mål – arealregnskap (s 27)
Vi opplever at stadig flere kommuner ser på og vurderer å bli arealnøytrale. Det er derfor positivt at arealnøytralistet også foreslås som et mål for Asker kommunes arealplanlegging.

Dette vil ha stor betydning for naturmangfold. Det viktigste tiltaket for å stanse tapet av biologisk mangfold er å få kontroll ned forbruket av areal. Ordet Arealnøytralitet er brukt mye av Samarbeidsrådet for biologisk mangfold og ble i 2021 kåret til årets #3 nyord jf. Språkrådet.

Strategier, kap 6.2.1, bl.a. kartleggingsbehov
OF støtter at kommunen til enhver tid bør ha gode kartlegginger å forholde seg til i all arealplanlegging og forvaltning. Vi nevner i denne sammenheng at i Oslofjorden er marine områder erfaringsmessig langt dårligere kartlagt enn områder på land. Vi spiller derfor inn at dette kan være et fremtidig utredningstema. Erfaringsmessig ligger det i Naturbase inne data om tidligere kartlagte ålegrasenger som er viktige oppvekstområder for yngel, men ofte er disse dataene av eldre dato. Det kunne derfor vært interessant å få nye kartlegginger for å se om bl.a. ålegrasengens utforming har endret seg. I denne forbindelse nevner vi at Horten kommune alt er i gang med å kartlegge sine marine områder, og at Fredrikstad kommune er ferdige med første del.

Forslag om gjennomgang og «nulling» av gamle reguleringsplaner som vil være negative for viktig naturmangfold støttes og er viktig. Mye har endret seg innenfor dagens kunnskapsgrunnlag ift gamle planer.

Jordbruket i Asker, kap 6.3
Rundt Oslofjorden bidrar som nevnt avrenning fra jordbruksarealer ut i sjøen til økt sedimentasjon som påvirker bunnfauna og makroalger. Dette gir økt tilgang på næringssalter som fører til algeoppblomstringer og økt innslag av trådalger og redusert siktedyp som er negativt for bl.a. tareskogen og fisk. I en artikkel publisert i Norsk Landbruksrådgivning nylig nevnes syv tips for å holde jord og næring på plass. Blant tipsene anbefales det å unngå høstpløying i jordbruksarealer som ligger nært vann og vassdrag, gro fangvekster, etablere fang- og fordrøyingsdammer og å etablere en bred kantsone langs vassdrag, innsjøer og sjø for å hindre avrenning av næringsstoffer (7 tips, Larsen, P. R., 2021). Dette er tema som også drøftes i planforslagets kap. 6.4.

Livet i vann, kap. 6.4
Her vises det til Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv er resultat av fire års arbeid. Det er utført et imponerende arbeid knyttet til kunnskapsinnhenting og planarbeid der mange har vært involvert bl.a. kommunene rundt Oslofjorden og OF.
OF anser det som svært viktig fremover at kystkommunene rundt Oslofjorden implementerer innsatsområder og tiltak som inngår i regjerningens plan. Dette er svært viktig for å bedre Oslofjordens miljøtilstand og fjordens friluftsmuligheter. Oslofjordkommunene må stå sammen i et krafttak i årene framover. Blant viktige innsatsområder nevnt er:

- Innsatsområde 5: T 34
    - Utvikle veileder og plan for restaureringstiltak av utvalgt marin natur med mål om mer restaurering i kommunene.
- Innsatsområde 4: T 22, T 24, T 25
    - Fraråde etablering av kunstige sandstrender og unngå andre inngrep og tiltak på bløtbunnsområder for å skåne verdifulle bløtbunnsområder, inklusive ålegrasenger og verdifulle kulturmiljø, og sikre forekomstene i arealplanleggingen.

- Sikring av viktige naturforekomster i sjø i kommunal arealplanlegging.
- I samarbeid med fiskeridirektoratet anmodes om å etablere minst ett fredningsområde for hummer for alle kystgrensende kommuner.

Ved mudring og utvidelser av småbåthavner er OF spesielt opptatt av at det må tas hensyn til ålegressenger som er viktig oppvekstområde for yngel. Småbåthavner og bryggeanlegg med god vanngjennomstrømning er viktig for å hindre algeoppblomstring og redusert vannkvalitet.

Bølgepåvirkning av marin flora og fauna er nevnt i planutkastet. Dette er noe bl.a. OF også har tatt opp i forbindelse med Kystverkets utredning av en ny skipsled gjennom Vestfjorden. Skipstrafikk vil her kunne få store negative konsekvenser for marint liv i strandsonen pga bølgepåvirkning. En ny led her vil også medføre at 140 meter av Drøbaksjeteen må fjernes. Dvs en del av området som inngår som dagens hummerfredningsområde. Jeteen er også er svært viktig leveområde for en rekke marine organismer. Vi er derfor glade for at både Asker og Frogn kommuner har politiske vedtak om at en ikke ønsker en skipsled gjennom Vestfjorden. Kystverket har som kjent ikke avsluttet sitt utredningsarbeid.

Åroselva er så vidt vi erfarer den eneste naturlig- gytende laks- og ørretelva i gamle Buskerud fylke. Dessverre er det som nevnt mye avrenning, samt forsøpling og gamle båtvrak i elva. Her er det et ønske om at en rydder og sikrer kantvegetasjon langs elva, og fjerner eksisterende og nytt søppel. Vi har observert flere båtvrak langs med elva, og samarbeider gjerne med kommunen om å få ryddet opp i dette.

Diverse - kant- buffersoner og «lysforurensning»
Innimellom opplever vi i forbindelse med arealplanleggingen rundt Oslofjorden at utvikling skjer tett opp imot sårbare og kartlagte naturtyper og også verneområder. Vi anser det som viktig at det i størst mulig grad opprettholdes soner rundt disse områdene med en god forvaltning som vil være til det positive for sårbar og verneverdig natur.

Vi erfarer ellers at såkalt «lysforurensing» kan være negativt for insekter, noe det har vært en del fokus på de siste årene. Muligens burde en framover kartlegge spesielt sårbare områder der det er kjent forekomster av truete insekter/nattfly oa og vurdere avbøtende tiltak. Det bør ellers være noe en også ser nærmere på i forbindelse med ulike detaljreguleringer. Vi kjenner til at dette er vurderinger Bymiljøetaten i Oslo har lagt til grunn ved ny belysning av kaianlegg ved friområdet på Langøyene, et område der det også er kartlagt flere rødlistede insekter.

Ytterlige planbehov?
Vi opplever ellers at det ofte er liten kunnskap bl.a. hos entreprenører om faren for spredning av fremmede arter gjennom massehåndtering. Mulig kunne dette vært gjort noe med gjennom en egen massehåndteringsplan. Ellers så nevner vi at noen Oslofjordkommuner laget egne handlingsplaner for bekjempelse av fremmede arter, bl.a. Vestby kommune Handlingsplan for bekjempelse av fremmede arter 2017-2020 - VESTBY KOMMUNE. Så vidt vi erfarer har Vestby kommune hatt stor nytte av denne planen.

Avslutningsvis
Asker kommunes forslag til naturmangfoldplan for 2023-2035 bærer preg av et godt faglig håndverk. OF applauderer og støtter opp om viktige mål og strategier foreslått i planen. OF ser fram til et videre og godt samarbeid med Asker kommune, bl.a. for å nå mål i planforslag.

Vi ønsker lykke til med det videre planarbeidet!

Med hilsen
Oslofjordens Friluftsråd

Kjetil Johannessen
avdelingsleder plan og friområde

Daniel Ø. Green
rådgiver, plan og friområder

Kopi til OFs rådsmedlemmer i Asker kommune:
Else.Marie.Tveit.Rodby@politiker.asker.no
morsan@hoyre.no
Trond.Roed@politiker.asker.no
+
Viken fylkeskommune: post@viken.no
FNF Buskerud: buskerud@fnf-nett.no & maria.tesaker@fnf-nett.no

From: "Trygve Meyer Jacobsen" <evgyrttmj@gmail.com>
Sent: Wed, 5 Apr 2023 10:07:39 +0200
To: "Postmottak Asker kommune" <Postmottak.Asker.kommune@asker.kommune.no>
Cc: "Hans Gjersøyen" <hans@myhremiljo.no>; "o-isac@online.no" <o-isac@online.no>
Subject: Fwd: Sak 23/02559 "Innspill til høring,Temaplan naturmangfold"

Hei,

Følgende innspill er felles for både Asker og Bærum Skogeierlag, og Hurum og Røyken Skogeierlag.

Sak 23/02559 "Innspill til høring, Temaplan naturmangfold"

Asker og Bærum Skogeierlag sammen med Hurum og Røyken Skogeierlag er positive til høringsutkast «Temaplan Naturmangfold 2023 – 2035» og ser det som viktig med økt kunnskap og informasjon til målgruppene.

- Kommentar side 2, sammendrag, «Naturen har egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og Folkehelse»:

- Naturen har også en stor verdi for skogeier, og tilhørende industri.

- Kommentar side 31, «Asker kommune har en betydelig markedskraft i bygg og anleggsbransjen»:

- Kommunen bør øke bruken av gjenvinnbare materialer, f.eks treverk.

- Kommentar side 35:

- Unngå hogst i løvtredominerende bestand.
- Økt skogvern basert på prinsippet om frivillig vern.
- Økt bruk av lukket hogst. Dette må gjøres på et skogfaglig grunnlag.

Se vedlagte lenker (3 stk) med uttalelse fra Viken Skog, Glommen-Mjøsen og Norges Skogeierforbund.

https://www.viken.skog.no/aktuelt/artikler/hvorfor-lukket-hogst-hvor-og-hvordan

https://www.glommen-mjosen.no/om-oss/nyheter/lukkede-hogstformer-smart-og-nodvendig-men-var-realistisk-med-omfang-og-tempo/

https://www.nordnorskdebatt.no/skogbruket-blir-ikke-mer-barekraftig-av-a-endre-maten-vi-hogger-pa/o/5-124-134728

- Tett planting bidrar økt Co2 opptak. Interessekonflikt. Staten oppfordrer skogeier til tett planting.

  - Kommentar side 38:

- Inkludert nøkkelbiotoper og kantsoner er det totale arealet vesentlig større enn 6%.

  - Kommentar side 44, «Kantsoner langs vassdrag»:

- Denne bør følge PEFC skogstandard (1.mars 2023).

  - Kommentar side 50 & 51, «Naturens rolle i klimaregnskapet»:

- Beskrivelsen er tynn og delvis motstridende. Forskning på dette feltet er av nyere dato, og det er avgjørende at kommunen holder seg oppdatert på ny kunnskap fremover.

Mvh

Hurum og Røyken Skogeierlag

Trygve Meyer Jacobsen

Tlf: 93454580

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Vår dato:	Vår ref:
04.04.2023	2023/7782
Deres dato:	**Deres ref:**
21.02.2023	2023/02559

Asker kommune
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Saksbehandler, innvalgstelefon

Håkon Ahrén Heløe, 32 26 68 15
Øystein Røsok
Lise Økland

Asker - Uttalelse til temaplan for naturmangfold 2023 - 2035

Vi viser til brev datert 21. februar 2023 med høring av temaplan for naturmangfold 2023 -2035 i Asker kommune.

Bakgrunn
Det fremgår av oversendelsen at formålet med temaplanen er å ha en samlet plan for naturmangfoldet i Asker kommune.

Statsforvalterens rolle
Vi skal bidra til at planer ivaretar nasjonale og vesentlige regionale interesser innen landbruk, klima og miljøvern, folkehelse, barn og unges interesser, samfunnssikkerhet og gravplasser. Statsforvalteren skal arbeide for at Stortingets og regjeringens vedtak, mål og retningslinjer innen våre ansvarsområder blir fulgt opp i kommunale planer. Kommunen er planmyndighet og har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet.

Vurdering
Asker er en av kommunene i Norge med størst artsmangfold, også av rødlistede arter. For flere truede arter har Asker et nasjonalt ansvar, dvs. at Asker har en betydelig del av den norske forekomsten. Derfor er det svært gledelig og viktig at kommunen har utarbeidet en temaplan om naturmangfoldet i Asker. Kunnskapsgrunnlaget er viet en egen rapport. Denne oppsummerer på en forbilledlig måte hvilket naturmangfold som er innenfor kommunens grenser. Kunnskapsgrunnlaget beskriver godt naturverdiene i Asker: viktige, truede og utvalgte naturtyper, samt artsmangfoldet i Asker, med vekt på truede, prioriterte og ansvarsarter. Også fremmede arter får oppmerksomhet i kunnskapsgrunnlaget.

Planen gir gode referanser til FNs bærekraftsmål, internasjonale, nasjonale og regionale rammer for arbeidet. Formålet med planen er ambisiøst: Den skal snu den negative bit-for-bit-utbyggingen av

naturen som har vært fram til i dag, og legge grunnlaget for at samfunnet utvikles på naturens premisser. Et viktig delmål i kommuneplanen samfunnsdel er: Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet. Temaplan naturmangfold skal beskrive hvordan kommunen når dette målet.

Planen trekker fram noen viktige utfordringer på veien: Naturen taper mot andre hensyn og interesser, høyt antall innvilgede dispensasjoner i strandsonen og LNFR-områder, omdisponering av dyrka mark, spredning av fremmede arter, dårlig økologisk tilstand på mange vannforekomster, alvorlig tilstand for livet i Oslofjorden, gjengroing av kulturlandskapet og klimaendringer som påvirker naturmangfoldet. Disse utfordringene danner grunnlag for å definere innsatsområder og strategier for å nå målet. Strategiene virker målrettede og treffsikre, og dekker de utfordringene planen beskriver. De er alle formulert som påbud: *Asker kommune skal*… Temaplanens hovedresultat er egentlig strategiene (til sammen 23 er formulert) for å oppnå formålet og delmålet om å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker.

Temaplanen er ikke juridisk bindende, men et kunnskapsgrunnlag for beslutningstagere i kommunen. Man kan gjerne legge til veileder. For å unngå at temaplanen ikke gjemmes og glemmes, er det nødvendig at strategiene legges som premisser for den juridisk bindende forvaltningen av askersamfunnet og alt areal i Asker kommune. Strategiene bør også konkretiseres i tiltak for det enkelte planområdet, den enkelte naturtypelokalitet, for skogsdriften, hvert enkelt kulturlandskapsområde og hver vannforekomst. Først da blir temaplanen et anvendelig redskap som kan sikre at planens formål oppfylles.

Vi vil komme med noen kommentarer/merknader til enkelte av strategiene:

- **Strategi: Asker kommune skal gjennom forvaltning og vern, stanse og reversere tap av sårbare arter og truede naturtyper**.
    - *Kommunen plikter å ta hensyn til nasjonale mål om å ivareta naturmangfoldet. Utvalgte naturtyper, ansvarsarter, truede og nær truede arter og naturtyper er spesialt viktige i denne sammenhengen. For å sikre et representativt utvalg av sårbare arter, naturtyper og landskap, bør kommunen foreslå ytterligere arealer for vern ovenfor overordnede myndigheter*.
    - En direktoratsgruppe har utarbeidet en oppfølgingsplan for trua natur (Oppfølgingsplan for trua natur - Miljødirektoratet (miljodirektoratet.no). Denne oppfølgingsplanen beskriver hvilke trua arter og naturtyper forvaltningen følger opp spesielt, og hvilke tiltak og virkemidler forvaltningen bør bruke. Statsforvaltere og kommuner skal gjennomføre tiltak for å bedre rødlistestatusen for trua arter og naturtyper. 23 arter og 12 naturtyper er prioritert aller høyest fra 2021. I Asker kommune finnes følgende arter som omfattes av oppfølgingsplanen: Dragehodeglansbille, osloslørsopp, søsterslørsopp, lindeslørsopp og birislørsopp. Av de 12 naturtypene finnes åpen grunnlendt kalkmark, ålegraseng,
    - Statsforvalteren arbeider for tiden med «supplerende vern» av arealer som ikke er skog. Vi vil i nær fremtid kontakte kommunen om arealer med høy verneverdi, enkelte på kommunen grunn. Dette er en god mulighet for kommunen til å foreslå arealer for vern.

- **Strategi: Asker kommune skal være en pådriver for restaurering av natur**.
    - *I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn skal stilles til disposisjon for restaurering*.
    - Kommentar: Statsforvalteren gjennomfører myrrestaurering. Vi benytter oss allerede av denne muligheten og har restaureringsprosjekter i kommunalt eide myrer, men vil vurdere flere lokaliteter.

- **Strategi: Asker kommune skal ivareta gode leveområder for pollinerende insekter gjennom planlegging, forvaltning og drift av arealer**.

    - Det bør benyttes stedegne, ikke fremmede arter til pollinatorvennlig beplantning. NIBIO har utviklet frøblandinger med stedegne arter for etablering av blomsterenger. Det er mulig å søke tilskudd til tiltak for pollinerende insekter (bl.a. til frøblanding) gjennom en egen tilskuddsordning på Miljødirektoratets søknadssenter. Kommunen bør gjøre en større innsats for å finne rabatter, grøntområder og plener der enga kan gå i blomst i stedet for å klippes en gang i uka, evt. med tilførsel av stedegne engblomster.

- **Strategi: Asker kommunen skal ha relevante kartlegginger for naturmangfoldet for hele kommunens areal**.

    - BioFokus har utarbeidet en statusrapport for kartlegging av viktige naturtyper i Akershus-kommunene (BioFokus-rapport 2020-18). Denne rapporten gir en status for hvor godt de enkelte naturtypene er kartlagt i de ulike delene av kommunen, med forslag til prioritering av videre arbeid. Behov for videre kartlegginger kan spilles inn til Statsforvalteren, som foreslår områder for kartlegginger i regi av Miljødirektoratet. Alternativt kan kommunen bruke egne midler til kartlegging etter eget behov. Det er metodikk basert på naturtypesystemet Natur i Norge (NiN) som skal benyttes.

- **Strategi: Asker kommune skal gjennomgå vedtatte planer for å avdekke manglende hensyn til natur, slik at disse planene kan endres eller oppheves**.
    - *Dersom en plan i ettertid viser seg å ha betydelig negative konsekvenser for natur og klima, kan kommunen oppheve planen*.

    - Reguleringsplanen for Brønnøya fra 1995 er eksempel på en slik plan. Brønnøya har betydelige naturverdier. Øya huser 17 rødlistede sommerfuglarter påvist etter 2016, og er dermed en av de tre øyene i Indre Oslofjord med høyest artsmangfold av sommerfugler. En av disse er heroringvinge (EN), som har sin eneste store forekomst i Indre Oslofjord på Brønnøya. I tillegg er én CR og fem andre EN-arter påvist. I tillegg har dragehodeglansbillen (EN) en forekomst på øya. Denne arten er endemisk for Norge, og har Indre Oslofjord som globalt kjerneområde. Brønnøya har derfor nasjonale verneinteresser. Disse insektartene flytter seg i terrenget, og benytter egnede planter i egnede habitater der de oppstår. Reguleringsplanen åpner for utbygging av hytter. Denne utbyggingen er i ferd med å endre øya fra å være preget av store sammenhengende naturområder til å bli stedig mer fragmentert og frisert,

med opparbeider hyttetomter med hager. Dette er en utvikling som har betydelige negative konsekvenser for naturverdiene og artsmangfoldet på Brønnøya. Reguleringsplanen for Brønnøya bør gjennomgås, endres eller oppheves.

- **Strategi: Asker kommune skal søke økt vern av områder i kommuneskogen og veilede private skogeiere om frivillig vern**.
    - *Når kommunen kjenner til arealer på kommunal grunn, som kan være av interesse for vern, skal dette spilles inn til Statsforvalteren for vurdering*.
    - Kommentar: Statsforvalteren ønsker selv å vurdere hvilke skogarealer som har verneverdi, og vil kontakte Asker kommune for å høre om mulighet for frivillig vern av områder på kommunal grunn. Allerede nå kan vi nevne lokaliteter med kalklindeskog: Lillelien 1 (ID Naturbase: UN-NINFP1910008940), Slemmestadveien V (ID Naturbase: UN-BN00076829), Hvalstrandskogen (ID Naturbase: BN00047793) og Syverstadbråten (mange naturtypelokaliteter, bl.a. (ID Naturbase: BN00047757, ID: BN00047777 og ID: UN-BN00047760. Enkelte av disse huser truede nasjonale ansvarsarter nevnt i oppfølgingsplan for trua natur: Lillelien (5 nasjonale ansvarsarter) og Slemmestadveien (3 nasjonale ansvarsarter).

- **Strategi: Asker kommune skal bevare og restaurere naturområder og sammenhengende naturkorridorer for å sikre at våre økosystemer er robuste mot framtidens klimaendringer**.
    - Kommentar: Statsforvalteren er tildelt midler for å restaurere myr og åpen grunnlendt kalkmark. Vi samarbeider gjerne med Asker kommune om restaurering av arealer på kommunal grunn, både for å sikre lagring av karbon (ved restaurering av myr) og for å sikre sammenhengende naturområder og korridorer som binder områder sammen og gir mulighet for forflytning, f.eks. i åpen grunnlendt kalkmark, med et særlig stort mangfold av rødlistede arter som Asker har et nasjonalt ansvar for. Statsforvalteren har allerede tatt initiativ til samarbeid med Asker kommune om restaurering av åpen grunnlendt kalkmark i Løkenesskogen naturreservat på kommunens eiendom.

- **Strategi: Asker kommune skal samarbeide med frivilligheten, næringslivet, offentlig virksomhet og akademia for å nå kommunens mål for naturmangfold**.
    - Kommentar: Statsforvalteren er en naturlig samarbeidspartner når det gjelder å vedta kommunale planer som tar tilstrekkelig hensyn til natur- og miljøverdier, når det gjelder forvaltning og skjøtsel av naturvernområder, gjennomføring av verneprosesser av skog og andre naturtyper, oppdatering av kunnskapsgrunnlaget, veiledning om prioriterte, fredete og andre truede arter, utvalgte, truede eller ansvars-naturtyper og tildeling av tilskuddsmidler til pollinerende insekter, bekjempelse av fremmede arter eller bevaring av truede arter og truede naturtyper.

- **Livet i vann som eget innsatsområde**
    - Vi ser svært positivt på at livet i vann er definert som et eget innsatsområdene i planforslaget. Her omtales vannforskriften, økologisk tilstand og Helhetlig tiltaksplanen Oslofjorden. Kantsoner langs vassdrag er også omtalt spesielt. Vi ser svært positivt på at planforslaget flere steder omtaler kantvegetasjonens funksjon og behovet for å sikre brede nok kantsoner langs vassdrag.

      I kapitelet om Livet i vann omtales naturtyper og arter langs kysten og naturtyper og arter knyttet til ferskvann. Her vises det også til kunnskapsgrunnlaget til temaplanen der det er egne kapitler med oversikter over arter og naturtyper knyttet til kystvann og ferskvann i Asker kommune. Elvemusling er en av artene som omtales. Denne er på rødlista som sårbar, men er utrydningstruet i kommunen. Vi kan imidlertid ikke se at edelkreps er omtalt. Asker kommune har flere vassdrag med edelkreps. Edelkreps står på den norske rødlista som sterkt truet og bør nevnes i planen.

      Vi anser at det er utarbeidet viktige strategier til innsatsområdet livet i vann. Kommunen skal arbeide aktivt for å oppnå god økologisk tilstand i vannforekomster og følge opp helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. Videre skal kommunen gjennom planlegging, forvaltning og drift stanse forringelse av kantsoner og tap av naturtyper og sårbare arter knyttet til vann.

      Sårbare arter og naturtyper er et viktig innsatsområde i temaplanen. Vi ser positivt på at det blant annet er utarbeidet en strategi om at kommunen skal være en pådriver for restaurering av ødelagt natur, blant annet kantsoner, ålegrasenger tareskoger og lukkede bekker. Vi viser til at kommunen i den forbindelse følger opp FNs bærekraftsmål om restaurering av vannrelaterte økosystemer. Bevaring av åpne og naturlige bekkeløp og gjenåpning av bekker har også betydning for klimatilpasning. Klimaendringer som en trussel mot naturmangfold, er en viktig del av planforslaget.

      Her beskrives blant annet utfordringer for sjø, bekker, elver og innsjøer på grunn av økt erosjon, tilførsel av partikler, næringsstoffer, forurensning og oksygenmangel. Vi ser positivt på at innsatsområdet Natur og klima har en strategi om at kommunen skal bruke naturbaserte løsninger for klimatilpasning. Vi viser til at lokal overvannshåndtering og bruk av naturbaserte løsninger kan styrke naturmangfoldet i byer og tettsteder.

      Videre er fremmede arter omtalt som en trussel mot viktig natur, og i kunnskapsgrunnlaget for temaplanen beskrives flere fremmede arter i sjø og ferskvann. I den forbindelse vil vi peke på at informasjon og veiledning vil være et viktig for å unngå spredning av fremmede og ikke stedegne fiskearter til nye vann og vassdrag.

- **Mindre kommentarer:**
    - Under beskrivelse av naturtyper i Asker nevnes på s. 20 «en rekke kalkrike naturtyper som Asker har et nasjonalt ansvar for å ivareta», uten at disse ansvarstypene nevnes spesifikt. BioFokus nevner disse i en egen rapport i 2014 (Fylkesmannen i Oslo og Akershus, Miljøvernavdelingen, rapportnummer 5/2014): kalklindeskog, kalkskog,

varmekjær kildeløvskog, åpen kalkmark, slåttemark, og kalksjøer. I tillegg nevner vi at BioFokus for tiden lager en rapport om rødlistede naturtyper i Viken. Denne rapporten sier noe om ansvarsnaturtyper i Viken.

- Under beskrivelse av skogen i Asker på s. 35 nevnes rødlistede naturtyper i skog. I tillegg bør de utvalgte naturtypene kalklindeskog og hule eiker (når de ligger 20 meter inn i produktiv skog fra arealklassene bebygd, åpen fastmark, fulldyrka jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite) nevnes.
- Under definisjoner (kap. 9. 3) bør «Prioritert art» nevnes og defineres.

Konklusjon
Vi mener det er utarbeidet en svært god temaplan for naturmangfoldet i Asker. Kunnskapsgrunnlaget er viet en egen rapport. Denne oppsummerer på en forbilledlig måte hvilket naturmangfold som er innenfor kommunens grenser. Kunnskapsgrunnlaget beskriver godt naturverdiene i Asker: viktige, truede og utvalgte naturtyper, samt artsmangfoldet i Asker, med vekt på truede, prioriterte og ansvarsarter. Også fremmede arter får oppmerksomhet i kunnskapsgrunnlaget.

Planen gir gode referanser til FNs bærekraftsmål, internasjonale, nasjonale og regionale rammer for arbeidet. Formålet med planen er ambisiøst: Den skal snu den negative bit-for-bit-utbyggingen av naturen som har vært fram til i dag, og legge grunnlaget for at samfunnet utvikles på naturens premisser.

Vi ber om å få tilsendt vedtaket i saken og eventuelt godkjent plan.

Med hilsen

Brede Kihle
fagleder
Klima- og miljøvernavdelingen

Håkon Ahrén Heløe
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Viken fylkeskommune Postboks 220 1702 SARPSBORG

VIKEN FYLKESKOMMUNE

ASKER KOMMUNE
Katrineåsveien 20
3440 RØYKEN

Vår ref.: 212925/2023 - 2023/25348
Deres ref.: 23/02559-1
Dato: 31.03.2023

Asker kommune - Temaplan naturmangfold 2023-2035 - Offentlig høring - Uttalelse

Vi viser til oversendelse fra Asker kommune av 21.02.2023.

Temaplan for naturmangfold er en strategisk plan som beskriver hvordan Asker kommune kan nå målet i kommuneplanens samfunnsdel om å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker. Det er definert seks innsatsområder i temaplanen som beskriver hva kommunen særlig må prioritere for å møte utfordringene: *Sårbare arter og naturtyper, Natur i arealplanlegging, Skog og kulturlandskap, Livet i vann, Natur og klima og Forankring, kompetanseheving og samarbeid.*

Temaplan for naturmangfold i Asker kommune framstår som en helhetlig og godt gjennomarbeidet plan, med mange gode og viktige innsatsområder og strategier for ivaretagelse av naturmangfold. Fylkeskommunen savner imidlertid en konkret tiltaksplan, som setter tydelige rammer for oppfølging av planen, inkludert en tidsplan for gjennomføring.

Temaplanen peker på flere viktige utfordringer for Asker kommune og gir føringer for hvordan disse skal løses. Fylkeskommunen mener at det er viktig at temaplanen blir førende for alt planverk i kommunen. Målene i samfunnsdelen i kommuneplanen for Asker er ambisiøse og omfattende, og krever at organisasjonen og Asker-samfunnet har ressurser, kunnskap og vilje til å prioritere ivaretakelse av natur.

Temaplan for naturmangfold har viktige grenseflater mot Asker kommunes Temaplan vann og vannmiljø (2022) og Temaplan handling mot klimaendringer (2021). Det er viktig at disse sees sammen, og komplementerer hverandre.

Medvirkning og forankring

Medvirkningsprosessene er godt beskrevet i planen. Planen spesifiserer at for å opprettholde og øke kunnskap om naturmangfold, må naturkunnskap kommuniserer. Forslaget til temaplan sammen med kunnskapsgrunnlaget som er utarbeidet i forkant av planen framstår som et godt grunnlag for kommunikasjon om natur. Kommunen har fått fram det som framstår som gode innspill til planen gjennom medvirkningsprosessen.

PLAN Avdeling for kommunale planer
Postadresse: Postboks 220, 1702 SARPSBORG
Besøksadresse: Galleri Oslo Schweigaards gate 4, 0185 OSLO
Telefon: 32 30 00 00

E-post: post@viken.no
Internett: www.viken.no
Org.nr.: 921693230

Dokumentet er elektronisk godkjent

Fylkeskommunen vil berømme kommunen for å ha med et eget temaområde med strategier for forankring og samarbeid. I tillegg til at dette er et viktig tema for bevaring av natur, svarer dette også på en god måte ut §17 i FNs bærekraftsmål. Under dette temaområdet legges det fram en strategi som framhever behovet for en balansert tilnærming til de tre bærekraftdimensjonene. Dette er bra. Fylkeskommunen mener det her kan være fornuftig å inkludere betydningen av å legge planetens tålegrenser til grunn i bærekraftarbeidet, jamfør figur 2 i planen. Dette forklares godt i kap 8.3.

Om natur i Asker

Områdene rundt Oslofjorden kjennetegnes av stort biologisk mangfold. Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet. Dette gir Asker et stort ansvar for forvaltningen av disse områdene.

Temaplanens beskrivelser av status for arealressurser, naturtyper og arter i Asker kommune gir et godt grunnlag for strategier i planen, både når det gjelder behovet for å øke kunnskapsgrunnlaget og øvrige tiltak for naturmangfold i kommunen. Dette gjelder for alle innsatsområdene i planen.

Asker kommune har kartløsningen Askerkart. Denne kunne det gjerne vært tydeligere henvisninger til i temaplanen, for å vise kartfestede naturverdier og viktige lokaliteter i kommunen.

Natur og klima

Koblingen mellom natur og klima kommer godt fram i planen, under innsatsområde Natur og klima. Disse globale krisene må løses sammen.

I kapittelet om natur og klima savner vi imidlertid en omtale av de mulige dilemmaene knyttet til naturhensyn og etablering av arealkrevende fornybar energi, herunder for eksempel vind- og solenergi. Dette er en problemstilling som det er viktig at kommunen har et bevisst forhold til.

Arealregnskap og arealnøytralitet

Intakt og artsrik natur gir oss livsviktige naturgoder og er vårt viktigste verktøy for å bremse og tilpasse oss klimaendringene. Arealbruksendringer er hovedårsaken til tap av natur globalt og lokalt. Utkastet til temaplan kap 4 understreker på en god måte hvorfor det er så viktig å ta vare på natur. Temaplanen har en god orientering om betydningen av arealplanlegging med hensyn til faren for bit-for-bit nedbygging og ivaretagelse av natur. Herunder også behovet for å ta i bruk arealregnskap og jobbe for arealnøytralitet. Vi er glade for å ha Asker med i fylkeskommunens arbeid med utvikling av arealregnskap for Viken.

Viken fylkeskommune arbeider for tiden med å utarbeide et regionalt heldekkende og kartbasert arealregnskap, som også skal inkludere naturverdier og naturrisiko. Arealregnskap vil være et nyttig verktøy for å kunne gjøre vurderinger rundt disponering av areal i

kommuneplaner. Brukt på rette måten, er arealregnskap også et demokrativerktøy og kan være konfliktdempende, særlig i presskommuner med store naturverdier. Les mer: Arbeid med arealregnskap i Viken fylke.

Det er flott at kommunen også strekker seg mot arealnøytralitet i temaplanen. For å underbygge avsnittet om arealnøytralitet og kompenserende tiltak, kan kommunen vurdere å ta inn noe tekst om tiltakshierarkiet, utarbeidet av Miljødirektoratet, som understreker prioriteringen av tiltak for å unngå vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn.

I Sabimas kåring *Naturkampen* kommer Asker dårlig ut på det meste som er knyttet til arealbruk. Dette understreker viktigheten av å sikre gjennomføring av strategier og tiltak i denne temaplanen, sikre kunnskapsgrunnlaget og derigjennom sikre at hensyn til natur blir vektlagt ved vedtak om arealbruk.

Friluftsliv

Det er positivt at kommunen utvikler en temaplan for naturmangfold som kunnskapsgrunnlag for å ivareta dette. Naturverdier er ofte lokalisert i viktige friluftslivsområder, og er for mange en viktig opplevelseskvalitet og motivasjon for friluftsliv i kommunen.

Dette perspektivet er til en viss grad ivaretatt gjennom strategien «Asker kommune skal gjennom en positiv ladet kommunikasjon heve kunnskap om naturmangfold i askersamfunnet». Fylkeskommunen anbefaler at koblingen mellom naturmangfold og friluftslivet vektlegges tydeligere, med tanke på at det kan bidra til en gjensidig styrking av hverandre. Naturmangfoldet styrker natur- og friluftslivsopplevelsen, mens friluftslivet styrker befolkningens tilknytning og engasjement til å ivareta naturmangfoldet. Temaplan for naturmangfold bør omtale hvordan kommunen kan tilrettelegge for formidling av naturverdier i viktige friluftslivsområder, og informasjon om hvordan ta hensyn til disse når man ferdes i naturen. God formidling vil også skape forståelse i befolkningen dersom det blir behov for ferdselsrestriksjoner ved for eksempel hekketid eller i naturvernområder. Innskrenkning i allemannsretten og ferdselsrestriksjoner bør som hovedregel unngås og avgrenses til ferdsel og friluftsaktivitet som er direkte til skade for verneverdiene.

Kunnskapsgrunnlag for naturmangfold blir særlig viktig for å kunne bidra til naturvennlig tilrettelegging for friluftsliv, ved for eksempel kanalisere ferdsel utenom naturtyper som ikke tåler dette. Et tiltak for å bidra til mer naturvennlig tilrettelegging er å utarbeide plan for friluftslivets ferdselsårer i kommunen. Dette er Aker kommune allerede i gang med. Temaplan for naturmangfold kan med fordel kobles på og bidra med nyttig kunnskapsgrunnlag i dette arbeidet.

Bygningsmiljø og landskap – nyere tids kulturminner

Innenfor naturmiljøer, kulturlandskap, og grøntanlegg i bygde omgivelser, kan det finnes kulturminner som skal eller bør bevares. Kulturminner gir kunnskap om hvordan folk har levd i og brukt landskapet opp gjennom tidene, og de kan gi opplevelsene i slike områder ekstra

dybde. I gamle slåttemarker og grøntanlegg kan det være «kulturhistoriske» planter som er en viktig del av det biologiske mangfoldet.

Registreringen av Kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA) i Akershus ble ferdigstilt i 2021. Ett av landskapene i registeret, Semsvannet, ligger i Asker. Kommunen har også registrert kulturlandskap og kulturhistoriske områder i sitt kulturminnekart. KULA-områder, og andre kulturlandskap og kulturmiljøer, kan i tillegg til de kulturhistoriske verdiene også ha stor artsrikdom og biologiske verdier.

Kulturmiljø og naturmangfold har ofte sammenfallende verdier og utfordringer, og de bør sees i sammenheng. Som for naturmangfoldet, er både endret arealbruk og gjengroing også en trussel mot bevaring av kulturmiljø og kulturlandskap. Forvaltning og skjøtsel av kulturmiljø og kulturlandskap kan gi gevinst både i et kulturminneperspektiv og i et naturmangfoldsperspektiv. Vi ser det som positivt at disse sammenhengene er trukket fram i planen og at skog og kulturlandskap er et av innsatsområdene.

Det finnes ulike støtteordninger innenfor kulturminnevernet som også kan bidra positivt til naturmangfoldet.

Oppfølging av temaplanen

Fylkeskommunen savner en konkretisert, tidfestet plan for gjennomføring av tiltak under temaområder og strategier, for å sikre effektiv gjennomføring og måloppnåelse.

Under kap 3.4 *Iverksetting* beskrives det at oppfølging av planen vil foregå administrativt. Kommunedirektøren vil gi administrative oppdrag basert på strategiene, og tiltak utvikles i respektive virksomhetsplaner. Evaluering og rapportering på tiltak gjøres i den administrative styringsdialogen. I henhold til behovet for og ønsket om medvirkning og politisk forankring av temaplanen, samt rask konkretisering av tiltak, mener fylkeskommunen at Asker kommune med fordel bør innarbeide en tidfestet tiltaksplan som del av temaplanen.

Vennlig hilsen

Per Albert KierulfPer A. Kierulf	Mads Jørgen Lindahl
Avdelingslederavdelingsleder	Seniorrådgiver

Kopi til:

Statsforvalteren i Oslo og Viken

Saksbehandlere:

Planfaglige vurderinger:	Mads Jørgen Lindahl
Friluftsliv:	Ingvild Marie Kavli
Arkeologiske kulturminner:	Kristine Ledsten
Miljø:	Kjersti Bakkebø Fjellstad

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	16.03.2023	9/23
2 Utvalg for plan og byggesak	22.03.2023	34/23

Høring av Temaplan naturmangfold 2023-2035

Utvalg for plan og byggesak har behandlet saken i møte 22.03.2023 sak 34/23

Behandling

Rådgiver Merete Dees innledet saken og svarte på oppklarende spørsmål.

Matt (MDG) fremmet følgende forslag til innspill:

- *Formuleringene knyttet til arealregnskap og mål om arealnøytralitet bør være likelydende i Askers relevante planer (klimaplan, naturmangfoldsplan og arealplan).*
- *Det er kun gjennom et arealbudsjett med konkrete mål vi kan stoppe tap av natur. Målet på sikt bør være et fullverdig naturregnskap og -budsjett for Asker.*

Forslag fremmet av Matt, punkt 1, ble enstemmig vedtatt.

Forslag fremmet av Matt, punkt 2, fikk 4 (MDG, A) stemmer og falt.

Kommunedirektørens innstilling punkt 1 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035 tas til orientering.

2. Utvalg for plan og byggesak gir følgende innspill til temaplan naturmangfold 2023-2035:

    - Formuleringene knyttet til arealregnskap og mål om arealnøytralitet bør være likelydende i Askers relevante planer (klimaplan, naturmangfoldsplan og arealplan).

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/01211

Saksbehandler
Merete Wiken Dees

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	16.03.2023	9/23
2 Utvalg for plan og byggesak	22.03.2023	34/23

Høring av Temaplan naturmangfold 2023-2035

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 16.03.2023 sak 9/23

Behandling

Rådgiver Merete Wiken Dees innledet til sak og svarte på spørsmål.

Nestleder Brage Skarstein fremmet følgende innspill til punkt 2:

- *Temaplanen bør tydeliggjøre hvordan naturmangfoldet skal ivaretas sett opp mot politiske målsetninger om økt boligbygging*

Maia Hollender fremmet følgende innspill til punkt 2 i 6 kulepunkter:

- *Arealendringer er soleklart viktigste grunn. Det må jobbes mye mer systematisk med det og det må komme flere og mer offensive tiltak.*
- *Ikke bare arealregnskap, men også arealbudsjett med en konkret plan for å oppnå arealnegativitet innen 2030. Verne minst 30% av Askers land- og havsamarbeid med nabokommuner og fagmiljøer.*
- *I utbyggingssaker kan det ikke være utbygger som skal stå for miljøanalyse, men må være en uavhengig part bekostet av utbygger/forslagsstiller.*
- *Etablere mer slåttemark i stedet for plener til blomsterenger.*
- *Bruke mer lukket hogst/plukkhogst i kommunen - ikke bare på kommunens egne arealer, men at det skal gjelde alle aktører i kommunen.*
- *Håndheve regelverket med forbud mot utbygging i strandsonen, og stramme inn dispensasjonskulturen.*

Kommunedirektørens forslag punkt 1 tas til orientering.

Nestleders Skarsteins innspill ble enstemmig vedtatt.

Hollenders innspill kulepunkt 1 ble vedtatt mot 1 stemme (Skarstein)

Hollenders innspill kulepunkt 2 ble vedtatt mot 2 stemmer (Skarstein og Waage-Bremnes)

Hollenders innspill til kulepunkt 3 ble vedtatt mot 3 stemmer (Henden, Waage-Bremnes og Loe-Dahl)

Hollenders innspill til kulepunkt 4 ble enstemmig vedtatt.

Hollenders innspill kulepunkt 5 ble vedtatt mot 1 stemme (Skarstein)

Hollenders innspill til kulepunkt 6 ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Temaplan naturmangfold 2023-2035 tas til orientering.

2. Ungdomsrådet gir følgende innspill til temaplan naturmangfold 2023-203

- Temaplanen bør tydeliggjøre hvordan naturmangfoldet skal ivaretas sett opp mot politiske målsetninger om økt boligbygging
- Arealendringer er soleklart viktigste grunn. Det må jobbes mye mer systematisk med det og det må komme flere og mer offensive tiltak.
- Ikke bare arealregnskap, men også arealbudsjett med en konkret plan for å oppnå arealnegativitet innen 2030. Verne minst 30% av Askers land- og havsamarbeid med nabokommuner og fagmiljøer.
- I utbyggingssaker kan det ikke være utbygger som skal stå for miljøanalyse, men må være en uavhengig part bekostet av utbygger/forslagsstiller.
- Etablere mer slåttemark i stedet for plener til blomsterenger.
- Bruke mer lukket hogst/plukkhogst i kommunen - ikke bare på kommunens egne arealer, men at det skal gjelde alle aktører i kommunen.
- Håndheve regelverket med forbud mot utbygging i strandsonen, og stramme inn dispensasjonskulturen.

Asker kommune

29.09.2022

Oppdatert mai 2023

Kunnskapsgrunnlag

Temaplan for Naturmangfold

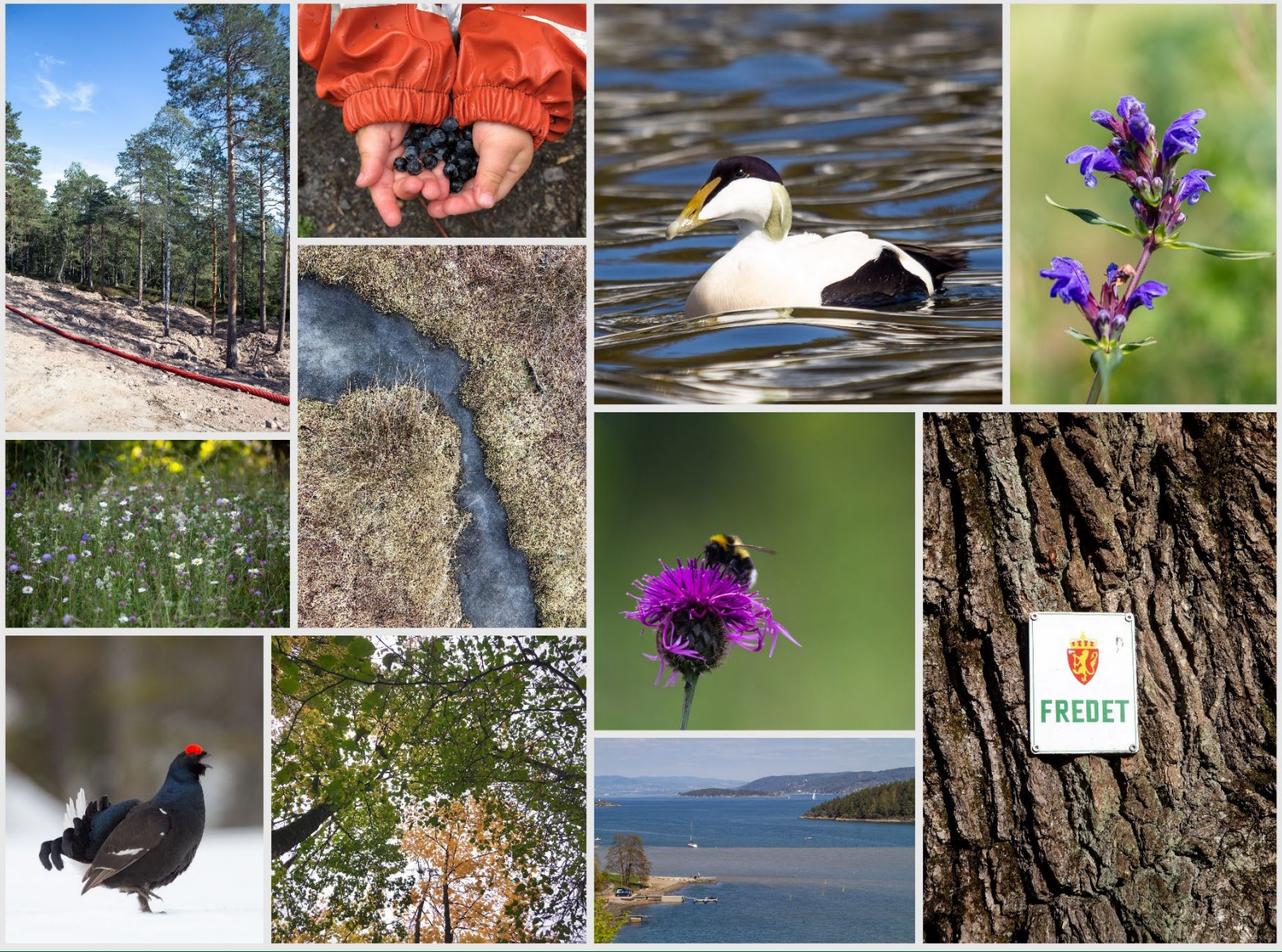

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. Sammendrag 6
2. Innledning 15
   2.1. Målet med temaplanen 15
   2.2. Organisering av planarbeidet 15
   2.3. Hvorfor temaplan for naturmangfold? 16
   2.4. Avgrensninger 17
3. Naturmangfold 18
   3.1. Hva er naturmangfold? 19
   3.2. Hvorfor er naturmangfold viktig? 19
   3.3. Hva truer naturmangfoldet? 19
   3.3.1. Arealbruksendringer 19
   3.3.2. Forurensing 20
   3.3.3. Klimaendringer 20
   3.3.4. Påvirkning fra stedegne arter 21
   3.3.5. Fremmede arter 21
   3.3.6. Høsting 22
   3.4. Kilder til informasjon om naturmangfold 22
4. Rammer og føringer 24
   4.1. Internasjonale rammer og føringer 24
   4.1.1. Konvensjon om biologisk mangfold (CBD) 24
   4.1.2. FNs naturpanel (IPBES) 24
   4.1.3. FNs naturavtale 25
   4.1.4. FNs bærekraftsmål 26
   4.1.5. Grønn giv (European Green Deal) 27
   4.2. Nasjonale rammer og føringer 27
   4.2.1. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 29
   4.2.2. Rundskriv T2/16 (revidert februar 2021) 29
   4.2.3. Statsforvalterens forventningsbrev til kommunene 29
   4.3. Regionale rammer og føringer 30
   4.4. Lokale rammer og føringer 30
5. Status for naturmangfoldet i Asker 33
   5.1. Forvaltningsbegreper 33
   5.2. Status for kartlegging av arter og naturtyper i Asker kommune 33
   5.3. Naturforhold 36

5.4. Naturverdier i Asker ... 36
5.5. Verneområder ... 37
5.6. Naturtyper i Asker ... 39
Truede naturtyper ... 42
Utvalgte naturtyper ... 42
Viltlokaliteter ... 49
All annen natur ... 49
Økologisk funksjonsområde ... 50
5.7. Artsmangfold i Asker ... 51
Truede arter ... 54
Prioriterte arter ... 55
Ansvarsarter ... 56
Fredete arter ... 56
Fremmede og skadelige arter ... 57
6. Liv i vann ... 62
6.1. Økologisk tilstand ... 63
6.2. Naturtyper og arter knyttet til kystvann ... 66
Ålegrasenger ... 66
Tareskoger ... 67
Kysttorsk ... 67
Blåskjell ... 67
Hummer ... 70
Sjøfugl ... 71
Laks og sjøørret ... 73
6.3. Naturtyper og arter knyttet til ferskvann ... 74
Kalkrike naturtyper ... 75
Våtmark ... 76
Arter knyttet til ferskvann ... 76
6.4. Arealbruksendringer i strandsonen ... 78
7. Naturmangfold i jordbrukslandskapet ... 79
7.1. Jordbruket i Asker ... 81
7.1.1. Avrenning fra jordbruket ... 83
7.1.2. Virkemidler ... 83
8. Pollinerende insekter ... 86
Vi trenger humlene ... 87

De viktigste pollinatorene ... 87
Hva truer pollinatorene? ... 87
Pollinatorstrategi og tiltaksplan for ville pollinerende insekter ... 87
Asker er viktig for villbiene ... 88
Honningbier ... 88
Pollinatorvennlige hager ... 88
Kantslått ... 89
9. Naturmangfold i skog ... 90
PEFC og FSC ... 93
Miljøregistrering i skog (MiS) ... 93
Miljøhensyn i skogbruket ... 94
Hogstformer ... 94
9.1. Skogen i Asker ... 95
9.1.1. Kommuneskogen ... 97
10. Lokalt viktig naturmangfold ... 98
10.1. Innspill til kunnskapsgrunnlaget fra lag og foreninger i Asker ... 98
10.1.1. Asker elveforum ... 98
10.1.2. DNT Asker Turlag ... 99
10.1.3. Forum for Natur og Friluftsliv i Buskerud ... 99
10.1.4. NaKuHel ... 100
10.1.5. Naturvernforbundet i Asker og Naturvernforbundet i Røyken og Hurum ... 101
Generelt om kartlegging og karleggingsbehov ... 101
10.1.6. Naturvernforbundet i Asker: lokalt viktige naturområder ... 102
10.1.7. Naturvernforbundet i Røyken og Hurum: lokalt viktige naturområder ... 103
Viktige naturområder ... 104
10.1.8. Innspill fra enkeltmedlem i Naturvernforbundet i Røyken og Hurum ... 106
10.1.9. Birdlife Norge avd. Buskerud og Birdlife Norge Asker og Bærum lokallag ... 106
10.1.10. Oslofjordens Friluftsråd ... 108
11. Natur i arealplanleggingen ... 109
11.1. Arealregnskap styrker beslutningsgrunnlaget ... 111
11.2. Arealnøytralitet ... 111
11.3. Kunnskapsgrunnlaget ... 112
11.4. Arter og naturtyper i arealplanlegging ... 112
11.5. Kommuneplanens arealdel ... 113
11.6. Reguleringsplaner ... 114

11.7. Konsekvensutredninger for klima og miljø 115
11.8. Tiltakshierarkiet 115
12. Natur og klima 117
12.1. Klimaendringer i Asker 118
12.2. Hvordan påvirker klimaendringene naturmangfoldet og hvordan kan vi redusere de negative effektene? 118
12.3. Naturbaserte løsninger for klimatilpasning 123
13. Forurensning (miljøgifter, kjemikalier og mikroplast) 126
14. Restaurering av natur 129
14.1. Myr og våtmark 130
14.2. Kantsoner og vassdrag 132
14.3. Marine miljøer 132
15. Natur og menneske 134
15.1. Natur og folkehelse 134
Naturen som livsgrunnlag 135
Naturens helsefremmende verdi 135
15.2. Natur som utviklingsressurs for barn og unge 137
15.2.1. Natur i barnehager og skoler i Asker 137
15.3. Endringsblindhet 139
16. Kommunens rolle 140
16.1. Kommunal saksbehandling 140
16.1.1. Naturmangfold i *samfunnsutvikling* 140
16.1.2. Fagansvaret for naturmangfold ligger i *Miljø og samferdsel* 141
16.1.3. Naturmangfold i *Vann og vannmiljø (VOV)* 142
16.2. Forvaltning, drift og skjøtsel 143
16.2.1. Miljø og samferdsel 143
16.2.2. Vann og vannmiljø 146
16.2.3. Prosjekt og utvikling 146

1. SAMMENDRAG

Naturen er grunnlaget for vår eksistens og alt liv på jorda. Den gir oss tilgang på mat, materialer, medisiner og rent vann, og bidrar med flomvern og karbonlagring. Global oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag og gjennomgripende samfunnsendring må til hvis vi skal klare å restaurere og beskytte naturen vår.

Arealbruksendringer er hovedårsaken til tapet av natur. Arter utryddes 1000 ganger raskere enn tidligere på grunn av menneskers påvirkning på naturen. Totalt er 2752 arter vurdert som truet i Norge og hovedårsaken er den stadige bit-for-bit-nedbyggingen og forringelsen av leveområder. Kommunene har et særskilt ansvar i arbeidet med å stanse tapet av natur, ettersom det er i kommunene de fleste vedtak om arealdisponering fattes. Andre trusler mot naturmangfoldet er klimaendringer, forurensing, fremmede arter og overhøsting.

Semsvannet landskapsvernområde. Foto: Merete Wiken Dees

Hvorfor temaplan for naturmangfold?

Temaplan for naturmangfold skal være en strategisk og sektorovergripende plan, og vise hvordan kommunen kan nå målet om å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker. Planen skal gi oversikt over status for naturmangfoldet i Asker ved å identifisere kunnskapshull, kartleggingsbehov og natur som kommunen særskilt vil ivareta og ta hensyn til i alle prosesser som berører natur. I tillegg skal planen legge føringer for en kunnskapsbasert, helhetlig og forutsigbar forvaltning av naturen i Asker slik at tap av naturmangfold stanses, og reverseres der det er mulig.

Utarbeidelse av temaplaner eller kommunedelplaner for naturmangfold er en direkte oppfølging av Meld. St. 14 (2015-16) *Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold.* Oppdraget med å sette i gang arbeidet med *Temaplan for Naturmangfold* er gitt i Handlingsprogram 2020-2023[1] og Asker kommunes planstrategi[2].

Avdeling for Natur, Miljø og landbruk i virksomheten Miljø og Samferdsel (MOS) har ansvar for utarbeidelse av temaplanen. I tillegg har ressurspersoner fra andre virksomheter og avdelinger bidratt med innspill på sine fagområder (*Analyse og Geodata*, *Forvaltning og utvikling*, *Prosjekt og utvikling, Samferdsel,* Samfunnsplanlegging, *Senter for innovasjon og læring, Vann og vannmiljø*).

Kunnskapsgrunnlaget bygger på eksisterende kunnskap og data. Kartleggings- og registreringsarbeid har ikke blitt utført i denne prosessen. Kunnskapsgrunnlaget danner grunnlaget for utformingen av selve temaplanen, samtidig som det kan tjene som et verktøy for administrasjonen og politikerne.

Naturen i Asker

Asker kommune har et landareal på 376 km^2. Store deler av kommunen er skog (67 %), 10 % er dyrket mark, mens 3,5 % av arealet er ferskvann. Asker kommune har den lengste kystlinjen (177 km) av de 32 kommunene langs Oslofjorden. Kystlinjen strekker seg fra grensen mot Drammen kommune i vest, via ytre Drammensfjord og ytre Oslofjord og videre til indre Oslofjord i øst.

Marka, fjorden, kulturlandskapet, vassdragene, friområdene, turveiene og de grønne arealene i boligområdene utgjør kommunens såkalte *blågrønne struktur*, og er en viktig del av kommunens særpreg, kvalitet og kulturhistorie. Områdene rundt Oslofjorden har et stort biologisk mangfold på grunn av et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. I tillegg er det også her vi finner det høyeste antallet truede og sjeldne arter her i landet.

Samtidig som naturen i Oslofjordområdet har en av landets høyeste artsrikdommer, er naturen under sterkt press fra utbygging, fysiske inngrep (gravearbeider, hogst og slitasje), samt andre trusler som for eksempel spredning av fremmede arter.

Asker har 69 naturvernområder som til sammen utgjør 7 % (26,26 km^2) av kommunens totalareal. De fleste verneområdene ligger i kystsonen og inkluderer flere øyer. Om lag 6 % av skogen i Asker er vernet.

---

[1] Asker kommune, Handlingsprogram 2020–2023, Vedtatt av kommunestyret 10. desember 2019. https://www.asker.kommune.no/contentassets/33055f6274fd437f858bbc20c074a890/handlingsplan2020.pdf

[2] Asker kommunes planstrategi 2020-2024, https://www.asker.kommune.no/contentassets/6b7973f8bf98487186239340c9368e1d/asker-kommunes-planstrategi-13.10.20.pdf

I kalkrike områder i skog og langs kysten, myr og våtmark, finnes det særlig mange rødlistede naturtyper som trenger beskyttelse. Eksempler på truede naturtyper i Asker er naturbeitemark, slåttemark, strandeng, ulike sumpskogtyper, lågurtskogstyper, leirraviner og en rekke kalkrike naturtyper som Asker har et nasjonalt ansvar for å ivareta.

Hule eiker utgjør majoriteten av utvalgte naturtyper i kommunen. I tillegg finnes *slåttemark*, *slåttemyr*, *kalklindeskog*, *kalksjøer* og *åpen grunnlendt kalkmark*. To slåtteenger, én strandeng og et område med åpen grunnlendt kalkmark skjøttes i kommunal regi for å bevare mangfoldet av planter og insekter, og for å hindre at fremmede arter etablerer seg.

Om lag 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet. Av artsregistreringene som er gjort i kommunen utgjør fugler 45 % av registreringene, mens karplanter utgjør 26 %. Vi må anta at artsmangfoldet innen mange grupper er høyere enn det som er registrert i kommunen.

Asker har et nasjonalt ansvar for en rekke truede arter som har sin hovedforekomst i kommunen vår. Rundt 15 % av registreringene fra Asker kommune i Artskart gjelder nær truet eller truede arter. Mange av disse observasjonene er gjort langt tilbake i tid og flere av artene finnes dessverre ikke lenger i kommunen vår. Av artene som er kritisk truet, er det kanskje bare i underkant av ti arter vi vil kunne oppleve i Asker i dag. Den sjeldne og utrydningstruede planten dragehode er blant de prioriterte arter som finnes i Asker (Figur 1). Misteltein er et eksempel på en fredet art som finnes i Asker. De fleste sjeldne arter i Asker er registrert innenfor verneområdene eller innenfor lokaliteter med viktige naturtyper.

Fremmede arter er et stadig økende problem. Per august 2022 er over 17 000 observasjoner av fremmede arter med «svært høy» eller «høy risiko», fordelt på 131 takson, registrert i kommunen. Hele 94 % av disse observasjonene er karplanter. Kilder til spredning av fremmede arter er bl.a. dumping av hageavfall i naturen; frøspredning fra veikanter, hager og parkanlegg; gravearbeider og flytting av jordmasser. Innsatsen mot fremmede arter finansieres med tilskuddsmidler fra Statsforvalteren i Oslo og Viken. Av hensyn til praktisk gjennomførbarhet og de totale økonomiske kostnader vil det ikke være mulig med tiltak mot alle fremmede arter i kommunen. Vi må derfor prioritere arter, forekomster og tiltak som gir en tydelig gevinst for viktig naturmangfold. Fremmede arter i nærheten av verneområder eller viktige naturtyper har høy prioritet.

Av marine fremmede arter er stillehavsøsters et stort problem. For sesongen 2021 bevilget kommunen ekstra midler til tiltak mot stillehavsøsters og dette vil videreføres til 2025. I 2022 ble en handlingsplan for tiltak mot stillehavsøsters i Asker vedtatt.

All annen natur, eller hverdagsnaturen, er naturen som faller utenfor forvaltningsbegrepene. Dette er natur som finnes i «100-meterskogene», mellom hus og annen bebyggelse, langs veier, og i jordbruksarealer. For å kunne ivareta naturmangfoldet og levedyktige bestander av arter på lang sikt, må også disse områdene vektlegges. Slike områder kan fungere som vandringskorridorer, hekke- og yngleområder, beiteområder, overvintringsområder, leveområder eller andre områder av verdi.

Figur 1. Dragehode er kategorisert som sårbar (VU) på den norske rødlista for arter og er en prioritert art med egen handlingsplan og egen forskrift i naturmangfoldloven. Foto: Merete Wiken Dees

Liv i vann

Vann er kilde til alt liv og alle arter trenger vann for å leve. Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst *god økologisk tilstand*. Status per oktober 2020 er at 59 av 123 vannforekomster i kommunen (48 %) har svært god eller god økologisk tilstand. Mens resten av vannforekomstene (52 %) har moderat, dårlig eller svært dårlig økologisk tilstand.

Tilstanden for livet i Oslofjorden er svært alvorlig. Store deler av Oslofjorden har moderat økologisk miljøtilstand. I Askers kystområde er hovedutfordringene arealbruksendringer; tilførsler av næringssalter, partikler og miljøgifter gjennom avrenning fra jordbruk og lekkasjer av avløpsvann. Økende erosjon fører til at jord- og leirpartikler føres med elver og bekker ut i fjorden. Jordpartikler slammer ned bunnen, forverrer lys- og gyteforhold, og levevilkår for planter og dyr. Særlige utfordringer er nedgangen i bunnfisk (inkludert kollaps av torskebestanden) og betydelig reduserte bestander av flere arter av sjøfugl. Tareskogen og ålegrasengene blir stadig færre. Miljøgifter gjør at vi ikke kan spise fisk og skalldyr fra deler av Oslofjorden. I tillegg er marin forsøpling og mikroplast et alvorlig problem. I *Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden* har regjeringen gitt kommunene et medansvar for at Oslofjorden skal bli ren, rik og tilgjengelig for alle. Kommuner som ligger i nedslagsfeltet til Oslofjorden har fått i oppdrag å fylle ut tiltakskort for sin kommune. Internt i kommunen er det etablert en arbeidsgruppe på tvers av virksomheter og tjenesteområder for å jobbe systematisk med tiltakskortene.

Strandsonen er blant de mest artsrike leveområdene vi har i Norge. Både dyre- og plantelivet i kystsonen og i sjøen er truet av bebyggelse og menneskelig aktivitet. Hele 60 % (8018 daa) av strandsonearealet i Asker er bebygd, mens 11 % (1480 daa) av strandsonearealet er benyttet til samferdsel.

Naturmangfold i jordbrukslandskapet

Jordbruket bidrar til å bevare kulturlandskapet, som med sine kulturminner og naturmangfold har betydelig nasjonal verdi. Kulturlandskapet har gjennom flere tusen år blitt formet av et aktivt landbruk. Her inngår bruken av åker, slåttemark og beitemarker. Dette har skapt naturtyper som er levested for en rekke truede arter. Over en tredjedel av de truede artene på rødlista har tilhold i åpent kulturlandskap og sliter på grunn av opphør av slått og beite som fører til gjengroing av kulturlandskapet. Landbruksmyndigheten i Asker kommune jobber med oppfølging av driveplikt på jordbruksarealer.

Området rundt Oslofjorden er kjent for sitt rike jordsmonn. Jordbruket i Asker karakteriseres av varierte produksjoner og små og store bruk. Jordbruksarealet i Asker utgjør om lag 11 % av kommunens landareal[3].

Kommunens sentrale plassering gjør at presset på jordressursene, i form av behov for arealer til utbygging og samferdselsformål, i dag er større enn noen gang. Kommuneplanens samfunnsdel slår fast at kommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet. For Asker vil dette tilsvare en grense for omdisponering på maksimalt 13 dekar i året. Siden 2017 har jordvernmålet blitt nådd nasjonalt, men Asker har ikke holdt seg innenfor målet[4].

[3] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 24.08.2021.
[4] SSB. Kommunal forvaltning av landbruksarealer. Hentet 10.12.2021. https://www.ssb.no/statbank/table/06194/tableViewLayout1/

Fugler spiller en viktig rolle i jordbrukslandskapet. I perioden fra 2000-2020 har det i Norge vært en nedgang i fugler i jordbrukslandskapet på hele 40 %. Nedgangen har vært særlig sterk for artene vipe, storspove, sanglerke og gulspurv. Enkelte fuglearter øker også i antall, som bl.a. grågås. I jordbrukslandskapet i Asker hekker blant annet den truede arten vipe (*Vanellus vanellus*), og vi har dermed et særlig ansvar for å ta vare på denne. Av andre arter som finnes i jordbrukslandskapet i Asker som er i sterk nedgang, er sanglerke og gulspurv. Fugler er en godt kjent artsgruppe og har flere egenskaper som gjør dem egnet som indikatorer for tilstanden i miljøet. Nedgangen som registreres for fugler kan tyde på nedgang også for andre arter, og dermed indikere en nedadgående trend i det biologiske mangfoldet i jordbrukslandskapet.

Pollinerende insekter

Pollinerende insekter, særlig humler og ville bier, spiller en viktig rolle i samspillet i naturen og for matproduksjon. Ifølge Rødlista 2021 er menneskeskapt påvirkning gjennom arealbruksendringer en viktig negativ påvirkningsfaktor for pollinatorer. Andre faktorer som klimaendringer, plantevernmidler og fremmende arter truer også bestandene av pollinerende insekter. I Asker er det registrert hele 120 arter av villbier. Av disse er 12 rødlistede, hvorav 7 er truet. Asker kommune er derfor viktig for bevaring av mangfoldet av villbier på nasjonalt nivå.

Naturmangfold i skog

Skogen er et av jordas viktigste økosystemer, og skog og jordsmonn i skog utgjør viktige karbonlagre. Skogen renser lufta vår og beskytter oss mot effekten av klimaendringer som økt nedbør, flom, skred og erosjon. Skogen har stor variasjon i struktur og livsmiljøer og huser derfor et mangfold av arter. Om lag 60 % av Norges rundt 44 000 kjente arter er knyttet til skog[5] og derfor er det ikke overraskende at flest truede arter finnes nettopp i skog.

For mange av de truede artene er skogbruk vurdert som den viktigste påvirkningsfaktoren. For skog som vokser i tettstedsnære områder og langs viktige veier kan nedbygging eller andre tiltak som hindrer naturlige prosesser i skogen være viktigere påvirkningsfaktorer enn skogbruket.

I Asker er det totalt 258 778 dekar skog, noe som utgjør 69 % av kommunens landareal[6]. Det finnes tolv rødlistede naturtyper i skog og i Asker finner vi åtte av disse: flomskogsmark (VU), kalkgranskog (VU), kalkedelløvskog (EN), kalk- og lågurtfuruskog (VU), høgstaudegranskog (NT), høgstaude-edelløvskog (VU), lågurtedelløvskog (VU) og frisk rik edelløvskog (NT)[7, 8].

Asker kommune eier rundt 19 000 daa med skog, hvorav 17,5 % er vernet. Kommuneskogen drives aktivt med hogst, planting og ungskogpleie.

---

[5] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/

[6] Arealbarometeret, NIBIO. Hentet 10.05.2021 https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker

[7] Naturbase, enkelt søk. Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f1=30_Viken&f2=30_Asker&f17=N%C3%A6r%20truet,Truet&f6=Boreal%20regnskog,Boreonemoral%20regnskog,Frisk%20rik%20edellauvskog,H%C3%B8gstaude-edellauvskog,H%C3%B8gstaudegranskog,Kalk-%20og%20l%C3%A5gurtfuruskog,Kalkedellauvskog,Kalkgranskog,Olivinskog,Rik%20sandfuruskog&so=DESC&sc=7

[8] Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet 06.05.2021 fra https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper

Natur i arealplanleggingen

Arealbruksendringer er hovedårsaken til tapet av natur. Kommunene bestemmer det meste av arealbruken i Norge ved å forvalte plan- og bygningsloven. Derfor spiller kommunene også en svært viktig rolle i å stanse tapet av naturmangfold. En utfordring er at vi mangler oversikt og kontroll med summen av enkeltbeslutninger i arealforvaltningen, og det er summen av disse enkeltbeslutningene som i stor grad påvirker naturmangfoldet, både på kort og lang sikt.

Det foreligger ingen fullstendig naturkartlegging av hele Asker kommune. Kunnskapsgrunnlaget er derfor mangelfullt og ikke godt nok grunnlag for nye planer. Når kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt har kommunene et ansvar for å stille krav om ny kunnskap, gjennom kartlegging av arter og naturtyper, når nye planer for utbygging utarbeides. Det er en utfordring å ta hensyn til naturmangfold i områder som er lagt ut til utbygging i kommuneplanen, når det først i reguleringsfasen oppdages verdifullt biologisk mangfold. I tillegg kan utbyggingspress fra grunneiere, utbyggere eller politikere gjøre det vanskelig å beslutte å ikke bygge ut et område, selv om det inneholder viktig naturmangfold.

Natur og klima

Intakt og artsrik natur gir oss livsviktige naturgoder samtidig som den er vårt viktigste verktøy for å bremse klimaendringene. Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av økologisk funksjon og sammenhengende naturområder. Klima- og naturkrisen må derfor sees i sammenheng og ikke som to separate kriser. Det er i stor grad de samme driverne som fører til både klima- og naturkrisen, og fokuset må være på løsninger som tjener både natur og klima.

Viktige tiltak for å gjøre naturen robust mot klimaendringer er å ivareta klimautsatte arter og naturtyper, planlegge for endringer i naturen, sikre store, varierte og sammenhengende naturområder som minsker sårbarheten til arter, og sikre korridorer som binder områdene sammen og gir mulighet for forflytning. I tillegg er det viktig å legge til rette for at arter kan tilpasse seg gjennom naturlig seleksjon ved å sikre store nok populasjoner/bestander og genetisk variasjon

Restaurering av natur

Et av Norges nasjonale miljømål (mål 1.1)[9] sier at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester. Restaurering av natur er et av tiltakene for å innfri det politisk fastsatte målet. FN har utpekt 2021-2030 til verdens tiår for restaurering av økosystemer. Mye av norsk våtmark er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet, blant annet fra drenering til skog- og jordbruksformål og nedbygging. For å nå bærekraftsmål nr. 15, (livet på land) må også Norge og Asker øke innsatsen for først og fremst å forhindre ødeleggelse av natur og dernest reparere forringede eller skadede arealer. I 2022 vedtok Asker kommune at alle myrer på kommunal grunn med et restaureringspotensial stilles til disposisjon for restaurering[10]. Kartlegging av alle myrområder i kommunen (intakte og modifiserte) vil gjennomføres i 2023.

[9] Miljøstatus. Norges miljømål. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/
[10] Utvalg for samfunnstjenester, sak. 0024/22. Samtykke til restaurering av myrer på kommunal grunn. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0024/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

Natur og menneske

Viktigheten av et rikt naturmangfold og økosystemer i god tilstand, henger sammen med god folkehelse i et helhetlig perspektiv. Spesielt har naturen stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. Å verne om naturen er helt nødvendig for å ivareta livet slik vi kjenner det i dag, i tillegg til at det også gir betydelige velferdsgevinster for enkeltmennesker og samfunn.

Bærekraftig utvikling i skolen og barnehagen handler om å fremme forståelsen for betydningen av å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Barn og unge skal få mulighet til å utvikle verdier, kunnskaper og ferdigheter som kreves for å ta miljøbevisste valg. Naturmangfold er en sentral del av arbeidet med bærekraftig utvikling i Askers skoler og barnehager.

Lokalt viktig naturmangfold - medvirkning

Kunnskap om naturmangfold i befolkningen er viktig for å sikre oppslutning om politikk som ivaretar hensynet til naturen, og for at befolkningen kan være en pådriver i slike saker. Asker har flere natur- og friluftslivsorganisasjoner som er en stor lokal ressurs med tanke på kunnskap om naturmangfoldet i kommunen.

I forbindelse med utarbeidelse av kunnskapsgrunnlaget har kommunen invitert lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner til å komme med innspill om hva som er viktig natur i kommunen. Kommunen mottok åtte innspill og felles for alle innspillene var at de understreket viktigheten av følgende:

- *at det gjennomføres en helhetlig kartlegging av naturen i Asker*
- *at kommunen i størst mulig grad bevarer naturområder fra å bli utbygd*
- *tettstedsnær natur er svært viktig for innbyggerne, selv om dette ofte ikke er natur med et stort biologisk mangfold av nasjonal verdi*

Kommunens rolle

Kommunen har flere roller og ansvarsområder som påvirker hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt. Kommunen er offentlig myndighetsutøver, som gjennom kommunal saksbehandling fatter vedtak etter forskjellige lovverk. Samtidig er kommunen grunneier som forvalter, drifter og iverksetter tiltak på kommunal grunn. Asker kommune gjør i dag en rekke tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike avdelingene. Selv om fagansvaret for naturmangfold ligger i avdeling for Natur, miljø og landbruk, følger det ikke med de ressursene som trengs i form av finansiering og stillinger som må til for å kunne følge opp dette ansvaret tilstrekkelig. Det har vært et høyt fokus på blant annet klimaarbeidet i kommunen, mens arbeidet med naturmangfold har kommet mer i bakgrunnen. Naturkrisen og klimakrisen er to sider av samme sak og må løses samlet. Det er derfor viktig at det settes av tilstrekkelig med ressurser til å håndtere begge to.

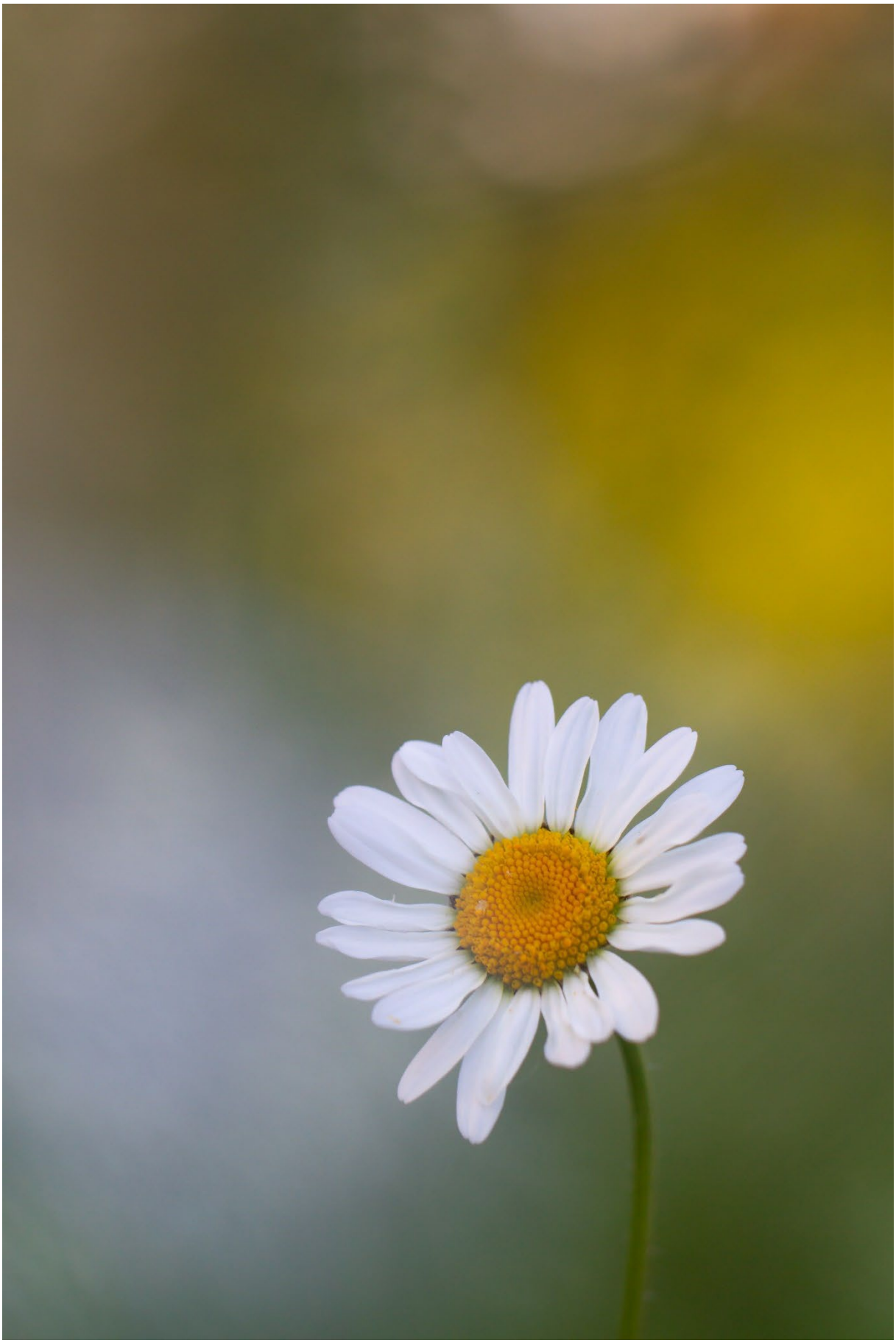

Prestekrage fra slåttenga på Koiatangen. Foto: Merete Wiken Dees

2. INNLEDNING

2.1. Målet med temaplanen

Temaplan for naturmangfold skal være en strategisk og sektorovergripende plan, og vise hvordan kommunen kan nå målet om å verne om og sikre naturmangfoldet i Asker. Planen skal gi oversikt over status for naturmangfoldet i Asker ved å identifisere kunnskapshull, kartleggingsbehov og natur som kommunen særskilt vil ivareta og ta hensyn til i alle prosesser som berører natur. I tillegg skal planen legge føringer for en kunnskapsbasert, helhetlig og forutsigbar forvaltning av naturen i Asker slik at tap av naturmangfold stanses, og reverseres der det er mulig.

Arbeidet med temaplanen skal:

- *etablere et godt kunnskapsgrunnlag for rulleringen av kommuneplanens arealdel*
- *samle informasjon om lokalt viktig naturmangfold som ikke er kartfestet*
- *øke kompetansen om forvaltning av natur blant politikere og internt i kommunens egen administrasjon*
- *gå gjennom eksisterende rutiner, utveksle erfaringer og kunnskap, samt forbedre eksisterende rutiner og samhandling*
- *få til et godt samarbeid med nabokommuner om felles utfordringer og løsninger*

2.2. Organisering av planarbeidet

Oppdraget med å sette i gang arbeidet med *Temaplan for Naturmangfold* er gitt i Handlingsprogram 2020-2023[11] og Asker kommunes planstrategi[12].

Avdeling for Natur, Miljø og landbruk i virksomheten Miljø og Samferdsel (MOS) har ansvar for utarbeidelse av temaplanen. I tillegg har ressurspersoner fra andre virksomheter og avdelinger bidratt med innspill på sine fagområder (*Analyse og Geodata*, *Forvaltning og utvikling*, *Prosjekt og utvikling, Samferdsel,* Samfunnsplanlegging, *Senter for innovasjon og læring, Vann og vannmiljø*).

Utarbeidelsen av en plan som skal fungere som et strategisk styringsdokument er omfattende, tidkrevende og forutsetter et godt samspill mellom administrasjon, politikk og relevante høringspartnere. Administrasjonen skal på vegne av kommunedirektøren fremskaffe nødvendig kunnskapsgrunnlag og sørge for en forsvarlig utredning, slik at Utvalg for Samfunnstjenester og senere kommunestyret kan utøve politisk styring gjennom flertallsvedtak.

For å sikre en bred forankring innad i organisasjonen og hos andre relevante høringsparter, vil det bli gjennomført et medvirkningsarbeid. Det er spesielt viktig med et tett samarbeid mellom tjenesteområdene Samfunnstjenester og Samfunnsutvikling siden arealbruksendringer er den største trusselen mot naturmangfoldet. Relevante høringsparter er deler av kommunens virksomheter, innbyggerne, interesseorganisasjoner, lag og foreninger, Statsforvalterens Klima- og miljøvernavdeling og nabokommuner.

[11] Asker kommune, Handlingsprogram 2020–2023, Vedtatt av kommunestyret 10. desember 2019. https://www.asker.kommune.no/contentassets/33055f6274fd437f858bbc20c074a890/handlingsplan2020.pdf

[12] Asker kommunes planstrategi 2020-2024, https://www.asker.kommune.no/contentassets/6b7973f8bf98487186239340c9368e1d/asker-kommunes-planstrategi-13.10.20.pdf

Kunnskapsgrunnlaget bygger på eksisterende kunnskap og data. Kartleggings- og registreringsarbeid har ikke blitt utført i denne prosessen. I hovedsak er Naturbase, Artskart, skriftlige kartleggingsrapporter og Askerkart, samt annen kjent informasjon som ikke er kartfestet/formalisert, benyttet som kildemateriale. Kunnskapsgrunnlaget danner grunnlaget for utformingen av selve temaplanen, samtidig som det kan tjene som et verktøy for administrasjonen og politikerne.

2.3. Hvorfor temaplan for naturmangfold?

Global oppvarming og tap av natur er de største utfordringene samfunnet står overfor. Ifølge FNs naturpanel har naturmangfoldet aldri vært så truet som det er i dag og en gjennomgripende samfunnsendring må til hvis vi skal klare å restaurere og beskytte naturen vår. Aldri har vitenskapen vært tydeligere om tap av arter og natur, enn i rapporten fra naturpanelet som kom i 2019[13]. Verdens natur er i krise.

Endret arealbruk truer verdens natur. Tap av naturmangfold på grunn av menneskelig aktivitet truer ikke bare artsmangfoldet, men rammer også samfunn og økonomi direkte ved at naturgoder som vi er helt avhengige av undermineres eller opphører. Korona-pandemien har vist oss hvordan forstyrrelser av naturen andre steder i verden også får konsekvenser for oss. Når naturen ødelegges og fragmenteres, reduseres dyrs leveområder, som igjen øker risikoen for menneskelig kontakt med dyr som bærer smittsomme sykdommer. Konsekvensene av å ødelegge natur rammer oss alle, uavhengig av hvor i verden vi lever.

Utarbeidelse av temaplaner eller kommunedelplaner for naturmangfold er en direkte oppfølging av Meld. St. 14 (2015-16) *Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold.* Meldingen tok blant annet opp følgende:

"Utarbeidelse av en egen kommunedelplan for naturmangfold, der kommunen identifiserer og tar hensyn til naturverdier av både nasjonal, regional og lokal betydning, vil være et viktig bidrag til den mer grundige interesseavveiningen som skal foretas i den etterfølgende prosessen med kommuneplanens arealdel."

Kommunene har et særskilt ansvar i arbeidet med å stanse tapet av natur, ettersom det er i kommunene de fleste vedtak om arealdisponering fattes. Asker er en kommune med et rikt biologisk mangfold, variert natur og landskapstyper. Vi har også et nasjonalt ansvar for en rekke truede arter som har sin hovedforekomst i kommunen vår. Samtidig presses naturen tilbake av befolkningsvekst, nedbygging, trafikkvekst og mer ekstremvær.

En forutsetning for forvaltning som ivaretar naturmangfoldet er god kunnskap om naturtyper, arter og deres leveområder. Slik kunnskap er et nødvendig grunnlag for å sikre en samfunnsutvikling som ikke ødelegger naturmangfoldet og naturens økologiske funksjoner, som samfunnet er helt avhengig av.

En temaplan er ikke juridisk bindende, men gir et styrket kunnskapsgrunnlag for både politikere og administrasjonen i beslutninger som har betydning for naturmangfoldet.

[13] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

2.4. Avgrensninger

Det utarbeides mange ulike temaplaner i Asker kommune. Planene skal dekke ulike fag og de utarbeides til ulike tidspunkt. Noen av temaplanene berører de samme fagområdene. Temaplan for naturmangfold har grenseområder mot temaplan for vann og vannmiljø og temaplan handling mot klimaendringene.

Klimakrisa og naturkrisa er to sider av samme sak og de to temaplanene må ses i sammenheng. «Naturen som karbonlager» er et eget kapittel i temaplan handling mot klimaendringene. Her er det fokus på arealenes og naturens evne til å ta opp og lagre CO2, mens temaplan for naturmangfold fokuserer på forvaltning av naturen for å ivareta mangfoldet av arter og naturtyper, og økologiske funksjonsområder.

Mens temaplan handling mot klimaendringene ikke omhandler klimatilpasning, vil temaplan for naturmangfold si noe om hvordan klimaendringene påvirker naturmangfoldet, hvordan vi kan redusere de negative konsekvensene av klimaendringene på naturen og hvordan naturen selv har en verdi for å hjelpe oss å tilpasse oss klimaendringene.

Temaplan for naturmangfold og temaplan for vann og vannmiljø berører de samme fagområdene når det gjelder vannmiljø. I temaplan for vann og vannmiljø ligger fokuset på de ulike årsakene til at den økologiske tilstanden i vannforekomstene ikke oppnås. Temaplan for naturmangfold handler mer om livet i vann: det finnes mange ulike naturtyper og arter som er knyttet til kystvann og ferskvann. Når tilstanden i vannet endrer seg, endrer også naturtypene og artssammensetningen seg. Begge temaplaner beskriver funksjonen til kantsoner langs vassdrag og hvorfor det er viktig å bevare disse.

3. NATURMANGFOLD

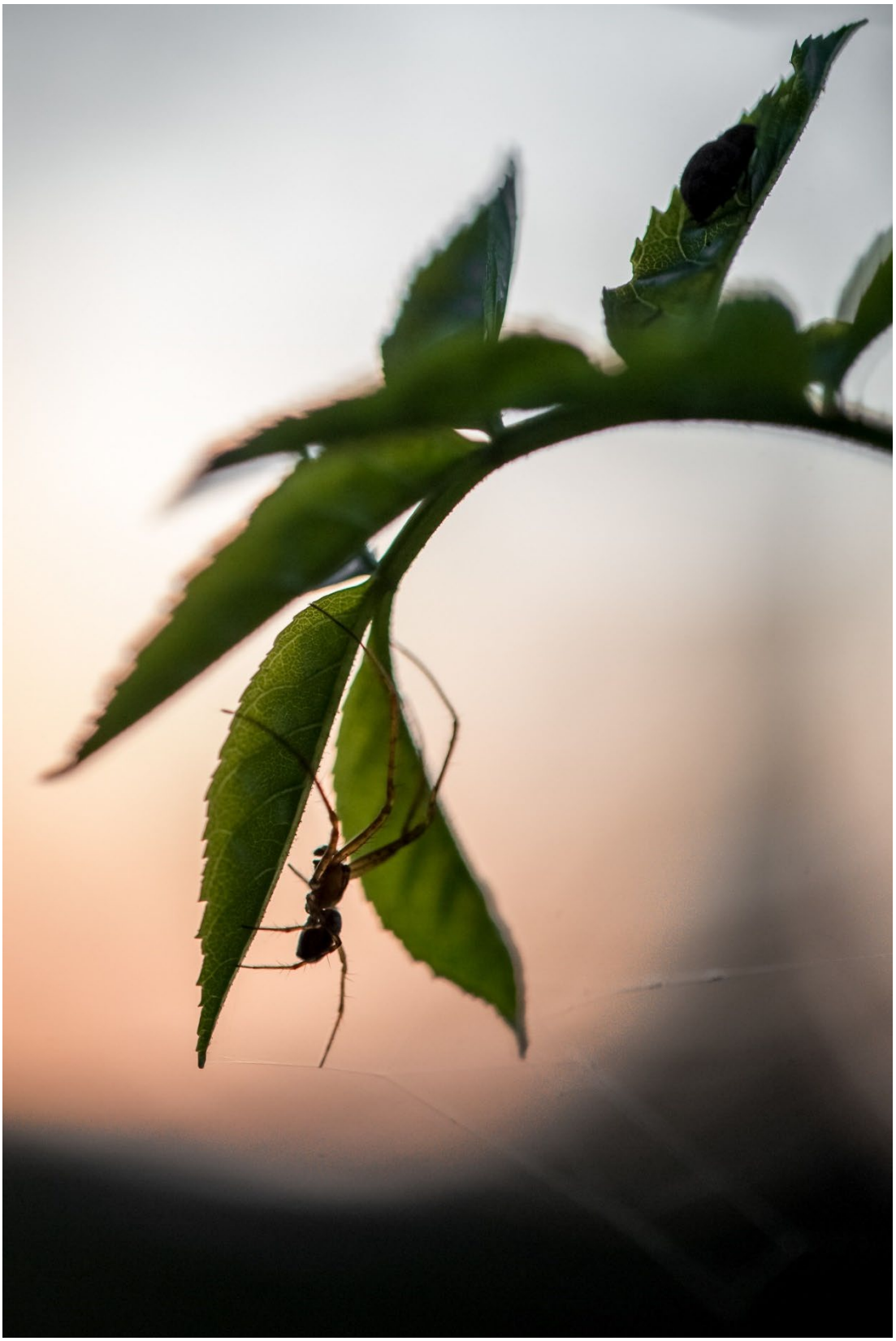

Foto: Merete Wiken Dees

3.1. Hva er naturmangfold?

Lov om forvaltning av naturens mangfold[14] (Naturmangfoldloven) definerer naturmangfold som *"biologisk mangfold, landskapsmessig mangfold og geologisk mangfold, som ikke i det alt vesentlige er et resultat av menneskers påvirkning"*.

3.2. Hvorfor er naturmangfold viktig?

Naturen er grunnlaget for alt liv på jorda. Mangfoldet av natur gir oss tilgang på mat, materialer, medisiner og rent vann, og bidrar med flomvern og karbonlagring. Pollinering av økonomisk viktige plantesorter er et eksempel. Intakt natur er viktig for å redusere klimagassutslipp og for tilpasning til konsekvensene av klimaendringer. Naturen har også en egenverdi, og er viktig for opplevelser, rekreasjon og folkehelse.

3.3. Hva truer naturmangfoldet?

Arealbruksendringer er hovedårsaken til tapet av natur (Figur 2), både i Norge og globalt. Arter utryddes 1000 ganger raskere enn tidligere på grunn av menneskers påvirkning på naturen. I tillegg anslår FNs klimapanel at 20 til 30 prosent av artene på jorda står i fare for å dø ut på grunn av menneskeskapte klimaendringer. Andre trusler mot naturmangfoldet er forurensing, fremmede arter og overhøsting. Også kunnskapsmangel, administrative rutiner, manglende sektoransvar og samordning er påvirkningsfaktorer som er årsak til tap av naturmangfold[15].

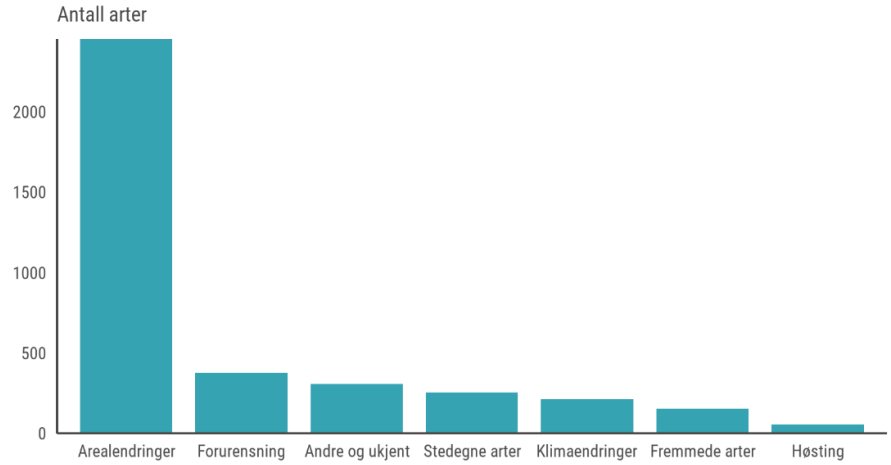

Figur 2. Påvirkningsfaktorer på truede arter i Norge sortert etter antall arter som påvirkes. Kilde: Artsdatabanken

3.3.1. Arealbruksendringer

Arealbruksendringer påvirker ni av ti truede arter ifølge Artsdatabanken[16]. De siste 50 årene har det skjedd betydelige endringer i Norge, både når det gjelder omfanget av fysiske inngrep knyttet til bygg og anleggstiltak og arealbruksendringer knyttet til jord- og skogbruksaktivitet.

[14] Lovdata. Naturmangfoldloven. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100
[15] St. meld. Nr. 42 om biologisk mangfold (2000-2001).
16 Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.

Dersom ett leveområde forsvinner, kan det bety at mange individer av en art dør, men sjelden at arten utryddes. Den stadige bit-for-bit-nedbygging av leveområder gjør det utfordrende for en rekke arter å opprettholde en robust bestand og har ført til at 2456 arter på rødlista nå er truet av arealbruksendringer[17].

Arealendringer forårsaket av fysiske inngrep som boligbygging, veibygging, fjerning av gamle og hule trær, er antatt å påvirke 1552 truede arter på landsbasis. Kommersielt skogbruk antas å påvirke 1132 truede arter negativt, mens 397 truede arter er antatt å være negativt påvirket av jordbruksaktivitet (særlig oppdyrking og drenering). Opphøring av beite og slått er antatt å påvirke 936 truede arter negativt. 286 truede ferskvannsarter er oppgitt å påvirkes negativt av arealbruksendringer som oppdemming, vassdragsregulering, bekkelukking etc. For marine arter er arealendringer som mudring og utfylling i strandsonen angitt som negativ påvirkningsfaktor for 60 arter.

3.3.2. Forurensing

Forurensning er tilførsel av faste stoffer, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen, støy og rystelser, lys og bestemte typer stråling og påvirkning av temperaturen.

Forurensing påvirker 377 truede arter negativt og berører både vann- og landlevende arter[18]. Forurensing omfatter både utslipp fra langtransport og lokal forurensning som gjødsling, og gjelder for både landmiljø, ferskvann og marine områder. Økt tilførsel av næringsstoffer er særlig angitt som negativ påvirkning. Det er flest truete arter i gruppen biller (43 arter) som påvirkes negativt av forurensning i vann, mens forurensing på land påvirker flest sopper (63 arter). Hele 88,5 % truede algearter påvirkes negativt av forurensning. Elvemusling, som har status som sårbar på Norsk Rødliste og som også er en av Norges ansvarsarter, er eksempel på en art som trues av vannforurensing.

Forurensing kan føre til dramatiske endringer i naturen og gjøre leveområder ubeboelige. Dette kan igjen føre til ringvirkninger for andre arter i økosystemet. Forskyvninger i økosystemet fører ofte til at mangfoldet av natur som vi bl.a. trenger for å få ren luft og rent vann blir kraftig redusert. For eksempel favoriserer avrenning fra landbruket de planteartene som vokser best med mye nitrogen. Disse får dominere på bekostning av alle planter som trenger mer næringsfattig omgivelser.

For Asker kan det antas at flere former for forurensninger kan være problematisk for naturmangfoldet. Med mange innbyggere og høyt aktivitetsnivå vil faren for forurensning være større.

3.3.3. Klimaendringer

Intakt natur er et av de beste verktøyene vi har for å bekjempe klimaendringene. Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av godt fungerende naturområder og sammenhengende strukturer. Som en konsekvens av klimaendringene vil vi se store endringer i norsk natur og naturmangfold de neste hundre årene[19].

[17] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[18] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[19] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

Klimaendringer er angitt som negativ påvirkningsfaktor for 211 av de *truete artene* i Norge og norske havområder. Dette er langt over en dobling i antall arter sammenliknet med Rødlista fra 2015, hvor det ble antatt at klimaendringer påvirket 87 av de truede artene[20]. En av årsakene til at antallet har økt kraftig er at man nå har mer kunnskap om utviklingen av naturtyper i lys av de nyeste klimamodellene for Norge.

De fleste av de truede artene som påvirkes av klimaendringer er moser (78 arter) og karplanter (56 arter)[21]. Det er også en del *truede arter* fra artsgruppene fugler (31 arter) og laver (16 arter) som påvirkes negativt av klimaendringer. Nesten 60 av artene som er påvirket negativt av klimaendringer er knyttet til fjellet. Enkelte arter vil også begunstiges av klimaendringene[22]. Dette vil mest sannsynlig medføre en økt utbredelse av noen arter og redusert utbredelse av andre arter, iblant utdøing. Klimaendringer gir vanskeligere levekår for arter som allerede er truet på grunn av andre faktorer som f.eks. arealendringer eller forurensing.

En lengre vekstsesong vil være en annen konsekvens av klimaendringene. Dette kan føre til økt konkurranse fra arter som begunstiges av en lengre vekstsesong og dermed bidra til endringer i artssammensetningen i flere vegetasjonstyper. Økt temperatur kan også gi økt tørkestress i skoger og bidra til økt angrep av skadegjørende insekter og sopp. Et eksempel på dette er hyppigere og mer alvorlige barkebilleutbrudd på friske bartrær slik vi har sett sørover i Europa[23]. Det vil også kunne forventes en økt spredning og introduksjon av nye fremmede arter som ennå ikke har etablert seg i Norge.

3.3.4. Påvirkning fra stedegne arter

Stedegne arter er naturlig hjemmehørende i Norge, men kan allikevel ha negativ påvirkning på *truede arter.* En årsak til det er at menneskelig aktivitet kan endre både utbredelse og bestandsstørrelse hos disse artene og at dette igjen kan påvirke mange av de *truede artene* negativt[24]. Eksempler på dette kan være endrede konkurranseforhold, spredning av patogener, genetisk innblanding eller knapphet på føderessurser for den *truede arten*. Stedegne arter er antatt å påvirke 254 *truede arter* i Norge negativt. En stor del av dem er *truede karplanter* som påvirkes av konkurranse fra stedegne arter (94 arter). Andre eksempler er sopp og lav som påvirkes av beite og tråkk fra hjortedyrbestander. Flere truede fuglearter påvirkes av økt predasjonstrykk på grunn av minskende bestander av stedegne byttedyr.

3.3.5. Fremmede arter

Organismer som flyttes til steder der de ikke forekommer naturlig, det vil si utenfor det området arten kan spre seg til naturlig, omtales som fremmede arter[25]. Fremmede arter er et stadig økende problem fordi de konkurrerer ut stedegne arter, overføre sykdommer eller

[20] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[21] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[22] Forsgren, E., Aarrestad P.A, Gundersen, H., Christie, H., Friberg, N., Jonsson, B., Kaste, Ø., Lindholm, M., Nilsen, E.B., Systad, G., Veiberg, V., Ødegaard, F. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge - NINA Rapport 1210. 133 s.
[23] Hlásny, T., Krokene, P., Liebhold, A., Montagné-Huck, C., Müller, J., Qin, H., Raffa, K., Schelhaas, M-J., Seidl, R., Svoboda, M., Viiri, H. 2019. Living with bark beetles: impacts, outlook and management options. From Science to Policy 8. European Forest Institute.
[24] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021.
[25] Fremmede arter, Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/fremmede-arter/

påvirker habitater negativt. Det er nødvendig å hindre introduksjon og spredning for å stoppe naturtap og redusere samfunnskostnadene.

3.3.6. Høsting

Høsting er en bred påvirkningskategori som omfatter alt fra flora- eller faunakriminalitet, sanking eller høsting, regulert eller uregulert jakt, fangst og fiske til indirekte negativ effekt via høsting av artens næring[26]. Ifølge Norsk Rødliste for arter er høsting angitt som negativt for 55 truede arter[27]. Dette gjelder i hovedsak arter som er av betydelig interesse for mennesket og som kan være nøkkelarter i økosystemet. Tidligere eller pågående høsting har negativ påvirkning på truede arter i artsgruppene fisker, fugler, pattedyr og karplanter.

3.4. Kilder til informasjon om naturmangfold

Det er flere aktuelle kilder til informasjon om naturmangfold. Miljødirektoratet og Artsdatabanken har utarbeidet flere forvaltningsverktøy for bruk i kommunal forvaltning.

Naturbase (http://kart.naturbase.no) forvaltes og driftes av Miljødirektoratet og er et fagsystem for natur- og friluftslivsområder i Norge. Naturbase viser kartlagte forekomster av: verdifulle naturtyper, arter med nasjonal forvaltningsinteresse, landskapstyper (herunder kulturlandskap), verneområder (eksisterende og foreslåtte), prioriterte arter, utvalgte naturtyper og biologisk viktige områder (livsmiljøer) som er valgt ut med bakgrunn i Miljøregistreringer i skog (MiS). Naturbase henter primærdata fra en rekke kilder. Datasettet tar utgangspunkt i hele kildetilfanget til Artsdatabanken, men det er foretatt en siling av dataene for å gjøre basen forvaltningsrelevant. Silingen av data gjør at noe data ikke kommer frem i Naturbase, men de vil være tilgjengelige i Artskart.

Artsdatabankens **Artskart** (https://artskart.artsdatabanken.no/) viser informasjon om arters bestandssituasjon og påvirkninger for truede arter. Det en tjeneste som inneholder kvalitetssikret, stedfestet informasjon for nesten 42 000 arter i Norge[28]. Tjenesten driftes av Artsdatabanken, i samarbeid med GBIF-Norge, og viser kartfestet informasjon om norske arter. Artskart henter data fra mange ulike kilder og gjør dataene tilgjengelig på ett kart.

Miljødirektoratets **Miljøstatus** (https://miljostatus.miljodirektoratet.no/) har som ambisjon å tilgjengeliggjøre alle relevante data i miljøsammenheng og viser bl.a. utviklingstrekk og nasjonale mål knyttet til arter og naturtyper. Det kan finnes informasjon om utbredelse og økologisk tilstand for enkelte arter og naturtyper.

Det offentlige kartgrunnlaget (DOK) er offentlige geografiske data som er tilrettelagt for kommunenes plan- og byggesaksarbeid, jf. plan- og bygningsloven § 2- 1. Formålet med det offentlige kartgrunnlaget er å sikre en kunnskapsbasert og effektiv planlegging og saksbehandling. Av ulike årsaker mangler enkelte relevante datasett fra det offentlige kartgrunnlaget som bl.a. *Miljøregistreringer i skog (MiS)*.

Portal for **Økologisk grunnkart** (https://okologiskegrunnkart.artsdatabanken.no/) er utviklet av Artsdatabanken og er en oppfølging av stortingsmeldingen *Natur for livet*. Portalen

[26] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021
[27] Artsdatabanken (2021). Påvirkningsfaktorer. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Pavirkningsfaktorer Nedlastet 06.12.2021
[28] Artsdatabanken (2021) Kunnskapsgrunnlaget. Norsk rødliste for arter 2021. http://www.artsdatabanken.no//rodlisteforarter2021/Kunnskapsgrunnlaget Nedlastet 06.12.2021

skal vise stedfestet informasjon om arter, naturtyper, landskap og miljøvariabler som er relevant for forekomsten av dette mangfoldet.

Naturindeks for Norge 2020[29] er den mest omfattende kvantitative sammenstillingen av data om det biologiske mangfoldet i Norge og måler tilstanden til det biologiske mangfoldet. Den gir oversikt over utviklingen i økosystemene for utvalgte artsgrupper og tema. Naturindeks for Norge 2020 viser en betydelig variasjon mellom økosystemer med hensyn til det biologiske mangfoldet, og at tilstanden for norske økosystemer i 2020 er til dels betydelig lavere enn referansetilstanden. Et etablert og fleksibelt rammeverk sammenfatter tilstanden for det biologiske mangfoldet i sju hovedøkosystemer: hav, kyst, ferskvann, våtmark, skog, fjell og åpent lavland. Ved å samle et stort utvalg av indikatorer for biologisk mangfold innenfor det samme rammeverket bidrar Naturindeksen også til å identifisere viktige kunnskapsbehov for forbedret overvåking av norsk natur. Naturindeks 2020 sammenfatter informasjon om 260 indikatorer, tilrettelagt av eksperter fra norske faginstitusjoner, og er beregnet for årene 1990, 2000, 2010, 2014 og 2019. Arbeidet med Naturindeks koordineres av Miljødirektoratet på oppdrag av Klima- og miljødepartementet, og Norsk institutt for naturforskning (NINA) har hatt ansvar for å lede prosjektet Naturindeks for Norge 2020. I tillegg til NINA deltar Norsk institutt for vannforskning (NIVA), Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO), Statistisk sentralbyrå (SSB) og Artsdatabanken i den rådgivende faggruppen. Havforskningsinstituttet (HI), NIBIO, NINA, NIVA og NTNU Vitenskapsmuseet har levert data og ekspertvurderinger til sentral database.

Miljøregistrering i skog (MiS) har som mål å bedre kunnskapen om biologisk mangfold i skog, og dermed bidra til en bedre registrering, overvåking og forvaltning av miljøverdiene[30]. MiS ble en del av skogbruksplanleggingen i 2002 og er basert på registrering av 12 hovedtyper av livsmiljøer med spesiell betydning for biologisk mangfold i skog. Kartleggingen gir skogeier informasjon om arealer med miljøer som er særlig viktige å ta vare på (nøkkelbiotoper). MiS-registreringer finnes i Kilden (NIBIO)[31] og Naturbase.

I kommunens kartløsning, **Askerkart,** finnes et eget kartlag med informasjon om både arter og naturtyper. Geodataavdelingen sammenstiller og tilrettelegger denne informasjonen slik at den er lett tilgjengelig for de ansatte. De samme naturdataene er også finne i de nasjonale databasene Naturbase og Artskart. Fordelen med kommunens egen kartløsning, er at ulike temaer som kommunen trenger i saksbehandlingen er samlet i en og samme kartløsning.

[29] Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.
[30] Miljøregistrering i skog. NIBIO. https://www.nibio.no/tema/skog/miljoregistrering-i-skog-mis
[31] Kilden, NIBIO. https://kilden.nibio.no/

4. RAMMER OG FØRINGER

4.1. Internasjonale rammer og føringer

4.1.1. Konvensjon om biologisk mangfold (CBD)

Konvensjonen om biologisk mangfold [32, 33, 34] er en global avtale om bevaring, og om bærekraftig og rettferdig bruk av biologisk mangfold. Den ble vedtatt under miljø- og utviklingskonferansen i Rio de Janeiro i 1992. Norge var et av de første landene som sluttet seg til konvensjonen som er ratifisert av 192 land.

Konvensjonen har tre hovedmål:

1. *å bevare det biologiske mangfoldet*
2. *sikre bærekraftig bruk av biologiske ressurser*
3. *sikre en rimelig og rettferdig fordeling av fordelene som følger av utnyttelsen av genetiske ressurser.*

I 2010 ble partslandene i konvensjonen om biologisk mangfold enige om en ny, tiårig plan for bevaring av det biologiske mangfoldet. Planen består av 20 delmål, de såkalte Aichi-målene. Målene skulle føre til effektiv handling for å stanse tapet av biologisk mangfold og for å sikre robuste økosystemer innen 2020. Planen har også en visjon for 2050 om at det *biologiske mangfoldet er verdisatt, bevart, restaurert og bærekraftig brukt på en måte som vedlikeholder økosystemtjenester, opprettholder en sunn planet og gir livsviktige goder til alle mennesker*[35]. Rapporten *Global biodiversity outlook 5*[36] viser at ingen av målene om å beskytte verdens økosystemer ble nådd. Rapporten *Naturens tilstand*[37] vurderer Norges innsats for å nå verdens naturmål og konkluderer med at norske myndigheter ikke har klart å stanse tapet av natur, mislykkes med å beskytte viktige naturområder, henger etter med vern av hav og skog, og at de ikke klarer å se natur og klima i sammenheng.

4.1.2. FNs naturpanel (IPBES)

FNs naturpanel[38] er et globalt vitenskapspanel som ble opprettet av FNs miljøprogram i 2012 etter modell av FNs klimapanel. Formålet er å vurdere og sammenfatte gjeldende kunnskapsstatus om biologisk mangfold og tilstanden til jordas økosystemer. I 2019 leverte naturpanelet en av de mest omfattende rapportene [39] om naturens tilstand noensinne. Rapporten er utarbeidet av 400 av verdens ledende eksperter og er en global utredning som

[32] Lovdata. Konvensjon om biologisk mangfold. https://lovdata.no/dokument/TRAKTAT/traktat/1992-06-05-1

[33] FN. Konvensjonen om biologisk mangfold. https://www.fn.no/om-fn/avtaler/miljoe-og-klima/konvensjon-om-biologisk-mangfold

[34] Myhre, Trude; Olerud, Kåre: Konvensjonen om biologisk mangfold i Store norske leksikon på snl.no. https://snl.no/Konvensjonen_om_biologisk_mangfold

[35] Miljøverndepartementet. Internasjonale mål for biologisk mangfold 2011-2020. Hentet 07.12.2021. https://www.regjeringen.no/contentassets/2395e3d57fce400ab42e4aeb4417732c/t-1526.pdf

[36] Secretariat of the Convention on Biological Diversity (2020) Global Biodiversity Outlook 5 – Summary for Policy Makers. Montréal

[37] Naturens tilstand 2020. Vurdering av Norges innsats for å nå verdens naturmål. Naturvernforbundet, Sabima, WWF Verdens naturfond og Forum for utvikling og miljø. http://pjzgc1wcip25xdok4cradtca-wpengine.netdna-ssl.com/wp-content/uploads/2020/09/Naturens-tilstand-2020-web.pdf 25.03.2021

[38] FNs naturpanel (IPBES). https://www.ipbes.net/about

[39] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the intergovernmental science-policy platform on biodiversity and ecosystem services. E. S. Brondizio, j. Settele, s. Díaz, and h. T. Ngo (editors). Ipbes secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

tar for seg hele verdens naturutfordringer. Rapporten slo fast at utviklingen har gått så langt at det ville være umulig å nå FNs bærekraftmål og de internasjonale Aichi-målene for naturmangfold for 2020. Ifølge Naturpanelet vil det kunne være mulig å nå målene mot 2030 og på lengre sikt, men det vil kreve gjennomgripende samfunnsendringer.

4.1.3. FNs naturavtale

Budstikka

Nyheter Natur og miljø Asker Asker kommune

Først i landet med støtte til global naturavtale

Figur 3. Faksimile fra Budsikka 03.05.2021.

I 2022 skal verdens ledere forhandle frem FNs naturavtale under det 15. partsmøtet for biomangfoldkonvensjonen (CBD COP15). Naturavtalen skal i utgangspunktet sette miljømål (for perioden 2022–2030) for å bedre tilstanden til det biologiske mangfoldet i verden, basert på blant annet rapportene fra FNs naturpanel (IPBES). Målet er en ambisiøs avtale som forplikter statene og styrer oss i retning av en forsvarlig forvaltning av naturen. Det krever at verdens ledere klarer å bli enige – slik man ble enige om klimaavtalen i Paris i 2015. En ny naturavtale bør bli like viktig for naturen som Paris-avtalen er for klimaet. På oppfordring fra WWF vedtok Formannskapet i Asker kommune våren 2021 å sende en oppfordring til regjeringen om å ta en offensiv posisjon i forhandlingene om den nye naturavtalen under FNs kommende biomangfoldskonferanse (Figur 3)[40].

Våren 2021 trådte Norge inn i to ambisiøse koalisjoner: *Global Ocean Alliance*[41], som ledes av Storbritannia, arbeider for bevaring av 30 prosent av havet. *High Ambition Coalition*[42] *for*

[40] Saksfremlegg til møte i Formannskapet 04.05.2021, FNs naturavtale – støtteerklæring fra Asker kommune. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0093/21&c=200200212#result&_t_dtq=true

[41] Global ocean alliance: 30by30 initiative, https://www.gov.uk/government/topical-events/global-ocean-alliance-30by30-initiative

[42] High Ambition Coalition for Nature and People, https://www.hacfornatureandpeople.org/home

Nature and People, ledes av Frankrike og Costa Rica, og arbeider for bevaring av 30 prosent av land og hav innen 2030.

Sentrale punkter i forhandlingene om en ny naturavtale er:

- *et globalt mål om at 30 prosent av land- og havområdene på jorda skal vernes og bevares innen 2030,*
- *et mål om at vi skal ha mer natur fram mot 2030,*
- *natur som middel for å kutte klimagassutslipp,*
- *bærekraftig bruk av natur,*
- *å få på plass et system for å ved jevne mellomrom måle landenes samlede innsats og fremgang mot de nye globale målene*

4.1.4. FNs bærekraftsmål

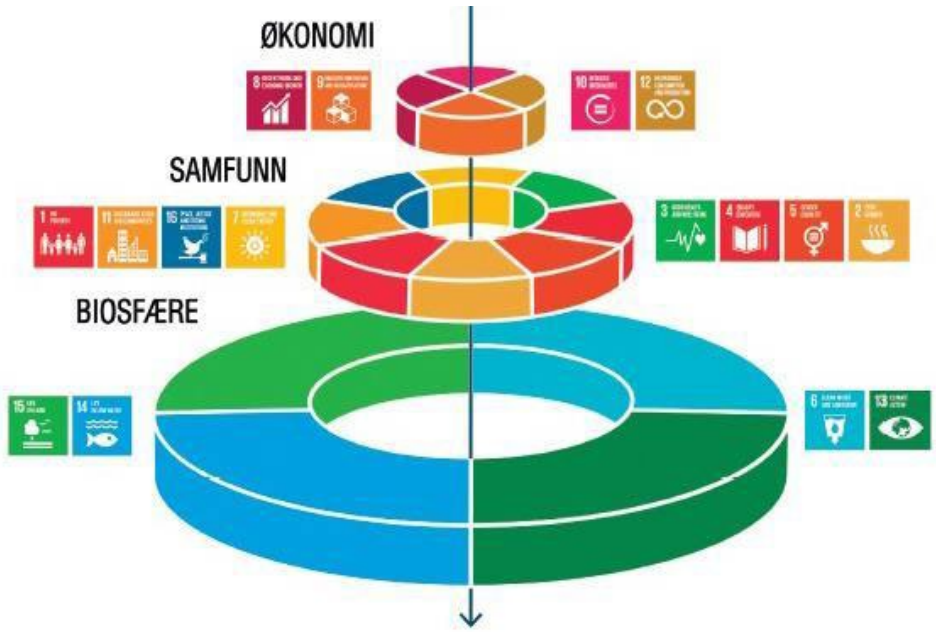

Figur 4. FNs bærekraftsmål inndelt i økologisk, sosial og økonomisk bærekraft (Stockholm Resilience Centre, 2016).

FNs bærekraftsmål[43] (sustainable development goals (SDG)) er en felles plan for alle verdens land for hvordan vi kan utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål. Bærekraftsmålene gjelder for alle land i verden, og regjeringen har forpliktet Norge til å arbeide for å nå målene. Kommunen er forpliktet til å legge FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanleggingen.

[43] FN. Sustainable development goals. https://sdgs.un.org/goals

Målene i kommuneplanens samfunnsdel for Asker bygger på FNs bærekraftsmål, og vektlegger de tre bærekraftsdimensjonene økonomisk bærekraft, miljømessig bærekraft og sosial bærekraft (Figur 4). En bærekraftig utvikling ivaretar dagens behov uten å ødelegge kommende generasjoners muligheter til å få dekket sine behov.

En forutsetning for å nå både de sosiale og økonomiske bærekraftsmålene er å ivareta livsgrunnlaget vårt, biosfæren. Naturen er helt grunnleggende for velferden vår og en ødelagt natur koster samfunnet dyrt. Å bevare *Liv under vann* (14), *Liv på land* (15) og *Stoppe klimaendringene* (13) er derfor helt nødvendig i kommunens arbeid fremover.

4.1.5. Grønn giv (European Green Deal)

Europas grønne giv ble lagt fram av EU-kommisjonen i desember 2019[44]. Det er en strategi for grønn vekst som skal sikre et mer bærekraftig og konkurransedyktig Europa og løse utfordringer på klima og miljø på tvers av politikkområder. Det er en viktig del av EUs implementering av FNs 2030 agenda og FNs bærekraftsmål.

EUs strategi for biomangfold er en sentral del av den grønne given. Ambisjonen er å bevare og gjenopprette økosystemer og naturmangfoldet i Europa. Mange av målene og tiltakene i biomangfoldstrategien gjelder områder som ikke er omfattet av EØS-avtalen, som naturvern, landbruk og fiskeri. EUs regulering av vilkårene for disse sektorene har likevel indirekte betydning for Norge.

EUs taksonomi for bærekraftige økonomiske aktiviteter (EU taxonomy for sustainable activities) – ofte omtalt som taksonomien – inngår også i temaene under EUs grønne giv[45]. Målet er å bidra til økt privat investering i økonomiske aktiviteter som bidrar til det grønne skiftet i Europa.

Taksonomiforordningen etablerer det overordnede rammeverket for klassifiseringssystemet [46] . En ny lov om bærekraftig finans som gjennomfører taksonomiforordningen i norsk rett trådte i kraft 1. januar 2023. Forordningen definerer seks klima- og miljømål som økonomiske aktiviteter kan bidra til oppnåelsen av: Redusere og forebygge klimagassutslipp; klimatilpasning; bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og marine ressurser; omstilling til en sirkulærøkonomi, avfallsforebygging og gjenvinning; forebygging og kontroll av forurensing; og verne om og restaurere naturmangfold og økosystemer.

4.2. Nasjonale rammer og føringer

Norge har gjennom tilslutning til flere internasjonale konvensjoner forpliktet seg til å ta vare på både planter og dyr og deres leveområder og kommunene har en sentral rolle i arbeidet med å nå de nasjonale målene for naturmangfold (Prop. 1 S (2014–2015) for Klima- og miljødepartementet):

- *økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester*

[44] European Comission. 2019. The European Green Deal. (https://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1596443911913&uri=CELEX:52019DC0640#document2)
[45] Miljødirektoratet. EUs taksonomi og handlingsplan for bærekraftig finans. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/internasjonalt/gronn-giv/eus-taksonomi-og-handlingsplan-for-barekraftig-finans/
[46] Regjeringen. Taksonomien for bærekraftig økonomisk aktivitet. https://www.regjeringen.no/no/tema/okonomi-og-budsjett/finansmarkedene/taksonomien-for-barekraftig-okonomisk-aktivitet/id2924859/

- *ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen for truede og nærtruede arter og naturtyper skal bedres*
- *et representativt utvalg av norsk natur skal bevares for kommende generasjoner*

De viktigste lovene og handlingsplanene for å ta vare på naturmangfoldet i norsk natur er:

- Naturmangfoldloven
- Plan- og bygningsloven
- Stortingsmeldingen Natur for livet – norsk handlingsplan for naturmangfold (Prop.1 S (2014–2015)

Med *Naturmangfoldloven* som kom i 2009, fikk vi for første gang en sektorovergripende lov med prinsipper som skulle gjelde for alle vedtak som berører natur. Formålet med naturmangfoldloven er *at naturen med dens biologiske, landskapsmessige og geologiske mangfold og økologiske prosesser tas vare på ved bærekraftig bruk og vern, også slik at den gir grunnlag for menneskenes virksomhet, kultur, helse og trivsel, nå og i fremtiden, også som grunnlag for samisk kultur*. Bakgrunnen for loven er å styrke gjennomføringen av Norges internasjonale miljøforpliktelser i Konvensjonen om biologisk mangfold, samt bidra til å oppfylle prinsippene i Grunnloven § 112. Naturmangfoldloven skal være et overordnet virkemiddel for å hindre tap av biologisk mangfold. Loven regulerer forvaltning av arter, fremmede organismer, utvalgte naturtyper, prioriterte arter og områdevern.

I tillegg til *Naturmangfoldloven* har kommunen gjennom *Plan- og bygningsloven* et svært viktig verktøy for å ta vare på natur. Kommunene har et særskilt ansvar i arbeidet med å stanse tapet av naturmangfold, ettersom det er i kommunene de fleste vedtak om arealdisponering fattes. Summen av enkeltbeslutninger etter plan- og bygningsloven former i stor grad hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt, både på kort og lang sikt. Robuste kommuner med god kapasitet og kompetanse om natur, kan være slagkraftige aktører for å bidra til å nå nasjonale og internasjonale mål om naturmangfold.

Norge har gjennom FNs konvensjon for biologisk mangfold forpliktet seg til å stanse tap av naturmangfold. Som en direkte oppfølging av dette la regjeringen frem stortingsmeldingen *Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 14 (2015–2016)*) i 2015. Her slås det fast at *«ingen arter og naturtyper skal utryddes, og utviklingen for truede og nær truede arter og naturtyper skal bedres»*. Stortingsmeldingen beskriver status og virkemidler for å nå de nasjonale målene om naturmangfold og i dette arbeidet er kommunenes rolle tillagt stor vekt.

"En planlegging for boligbygging, næringsutvikling, samferdselsanlegg mv. som også ivaretar hensynet til naturmangfold, forutsetter god samhandling og bevisst prioritering i arealforvaltningen. Gjennom arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel og arealdel gis kommunen anledning til å se hele kommunens areal, på land og i sjø, i sammenheng. Både samfunnsdelen og arealdelen av kommuneplanen er velegnet for langsiktige prioriteringer på et overordnet nivå, herunder hva angår bevaring av viktige miljøverdier."

Fra *Natur for livet - Norsk handlingsplan for naturmangfold (Meld. St. 14 (2015–2016)*)

4.2.1. Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging [47] . De nasjonale forventningene skal følges opp i fylkeskommunenes og kommunenes arbeid med planstrategier og planer, og legges til grunn for statlige myndigheters medvirkning i planleggingen.

Det er blant annet en forventning om at kommunene:

- identifiserer og tar hensyn til viktig naturmangfold, friluftslivsområder, overordnet grønnstruktur, kulturhistoriske verdier, kulturmiljø og landskap i planleggingen. Samlede virkninger skal tas hensyn til
- vurderer arealbruken i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlige hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser
- sikrer viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket gjennom langsiktige utbyggingsgrenser
- legger til rette for gode leveområder for ville, pollinerende insekter gjennom planleggingen og drift av arealer

4.2.2. Rundskriv T2/16 (revidert februar 2021)

For å bidra til en mer enhetlig forvaltningspraksis og økt forutsigbarhet om hvilke klima- og miljøhensyn staten mener skal ivaretas i den kommunale arealplanleggingen, klargjør dette rundskrivet hva som er spørsmål av nasjonal eller vesentlig regional betydning eller som av andre grunner er av vesentlig betydning [48] . Rundskrivet skal legges til grunn for miljømyndighetenes innsigelsespraksis etter plan- og bygningsloven.

4.2.3. Statsforvalterens forventningsbrev til kommunene

I forventningsbrevet fra Statsforvalteren i Oslo og Viken for 2021 kan vi lese følgende:

[47] Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019–2023. Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Hentet 11.05.2021.
https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf
[48] Rundskriv T2/16, Klima- og miljødepartementet.
https://www.regjeringen.no/contentassets/6c0dd1b319454e8bb366b9ea37479a0a/t-2-16_revidert_februar_2021.pdf

«…Tap av naturmangfold er en av vår tids store utfordringer. Kommunene har ansvar for å bruke eksisterende kunnskap om og ivareta hensynet til naturmangfold i sin planlegging etter plan- og bygningsloven. I mange kommuner i vår region er ikke kunnskapsgrunnlaget godt nok til at man kan legge eksisterende kunnskap til grunn for nye planer, og her må kommunene sørge for ny kartlegging. Det pågår et arbeid med å samle ny kunnskap om naturen, basert på Artsdatabankens type- og beskrivelsessystem Natur i Norge (NiN). All naturtypekartlegging fremover skal skje etter denne instruksen. Kommunene må bruke Miljødirektoratets instruks når de selv iverksetter og stiller krav om naturtypekartlegging…»

4.3. Regionale rammer og føringer

I 2019 kom *Vi i Viken*[49] som er det første felles kunnskapsgrunnlaget om Viken fylke. Rapporten er organisert etter FNs 17 bærekraftsmål og skal fungere som et verktøy for samfunnsplanlegging i hele det nye fylket.

4.4. Lokale rammer og føringer

Kommuneplan for Asker

Kommuneplanen definerer kommunens overordnede mål og strategier og er kommunens viktigste redskap for å styre utviklingen av lokalsamfunnet. Planen inneholder en samfunnsdel og en arealdel. Samfunnsdelen ble vedtatt i juni 2020[50]. Kommuneplanens samfunnsdel har et perspektiv frem til 2032 og viser hvordan Asker kommune skal utvikle tjenester for innbyggerne og legge til rette for samfunnsutvikling. Planen tar stilling til langsiktige utfordringer, som for eksempel klimaendringer og økonomisk utvikling. Den fastsetter mål og strategier for kommunen og er grunnlag for de ulike sektorenes planer og virksomhet. Kommuneplanens arealdel er en plan som styrer utviklingen av arealbruk i kommunen. Arealdelen består av et kart med tilhørende bestemmelser og retningslinjer for bruk, vern og utforming av arealer og fysiske omgivelser i hele kommunen. Arbeidet med arealdelen ble igangsatt våren 2020 og forventes å bli endelig vedtatt i 2022. Inntil ny arealdel er vedtatt gjelder de tre kommuneplanene for tidligere Hurum, Røyken og Asker kommuner[51].

FNs 17 bærekraftsmål er lagt til grunn for utarbeidelse av den nye kommuneplanen. For første gang har vi fått et felles globalt rammeverk for arbeidet med samfunnsutviklingen på kommunenivå i Norge. Gjennom politiske prosesser har Asker valgt å løfte fram seks prioriterte bærekraftsmål for videreutviklingen av Asker-samfunnet.

De prioriterte bærekraftsmålene har igjen gitt åtte satsingsområder:

- samarbeid for å nå målene
- bærekraftige byer og samfunn
- handling mot klimaendringene
- god helse
- god utdanning
- innovasjon, digitalisering og næringsutvikling

[49] Viken Fylkeskommune. *Vi i Viken*. https://viken.no/_f/p1/i4f0b8206-d207-4524-b400-9200b65ae0f9/kunnskapsgrunnlag-regional-planstrategi-viken-vi-i-viken.pdf

[50] Asker kommune. Kommuneplan for Asker 2020-2032. Samfunnsdelen. 2020. (https://www.asker.kommune.no/contentassets/4285d484ae194d8bae76e80908df1230/asko0145_kommuneplan_oktober_2020_nett.pdf)

[51] Kommuneplaner for tidligere Hurum, Røyken og Asker kommuner. (https://www.asker.kommune.no/om-asker-kommune/styring-og-verdier/kommuneplan-2020--- 2032/tidligere-kommuneplaner-for-asker-royken-og-hurum/)

- medarbeidere
- kommuneøkonomi

Innenfor satsningsområdet *Bærekraftige byer og samfunn* definerer kommuneplanens samfunnsdel følgende mål:

- Hovedmål: *Askersamfunnet har tettsteder og lokalsamfunn som er inkluderende, trygge, motstandsdyktige og bærekraftige, som er utviklet i god balanse mellom vekst og vern.*
- Delmål: *Askersamfunnet verner om og sikrer naturmangfoldet, kulturmiljøer og et aktivt og levende landbruk.*
- Strategi: *Asker kommune skal tilrettelegge for bærekraftig forvaltning og vern av økosystemene i havet, langs kysten og på land, og stanse og reversere landforringelse og tap av biologisk mangfold.*

Blåveis trives best i kalkrik jord. Foto: Merete Wiken Dees

5. STATUS FOR NATURMANGFOLDET I ASKER

5.1. Forvaltningsbegreper

Mange begreper innenfor naturforvaltningen er laget for å verdsette og rangere natur og for å forenkle forvaltningen av naturen. En grov inndeling finnes i forvaltningshierarkiet (Figur 5). Øverst i hierarkiet er den mest truete naturen, som det finnes minst av og som trenger størst beskyttelse. Her finnes verneområdene som har det strengeste vernet. Prioriterte arter har også en sterk beskyttelse på lik linje med verneområder. Statsforvalteren har myndighet til å forvalte både verneområder og prioriterte arter. I midten av pyramiden er utvalgte naturtyper og viktige naturtyper, samt sjeldne eller truete arter plassert. Disse naturverdiene har kommunen hovedansvaret for å forvalte og beskytte, særlig gjennom plan- og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven i kombinasjon med aktsomhetsplikten i naturmangfoldloven). Nederst i pyramiden, finnes all annen natur som dekker store arealer, men som har svakest beskyttelse.

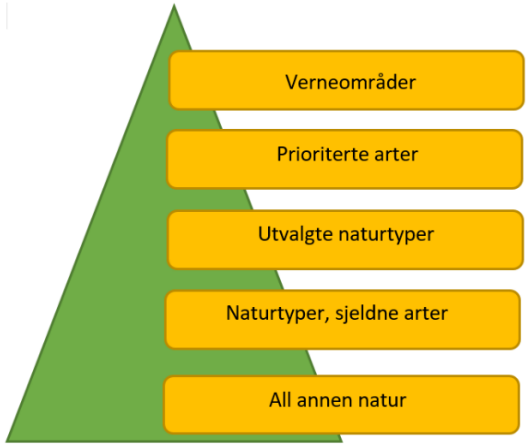

Figur 5. Forvaltningshierarkiet. Kilde: Plan for ivaretakelse av naturmangfoldet i Røyken[52].

5.2. Status for kartlegging av arter og naturtyper i Asker kommune

Kartlegging er en nødvendig forutsetning for et godt kunnskapsgrunnlag. Hvis vi ikke vet hva vi har, vet vi heller ikke hva vi mister ved arealbruksendringer. Det har vært utført naturtypekartlegging i de tidligere kommunene i Asker, men allikevel er det store områder som er ufullstendig kartlagt (Figur 6). Tidligere Asker kommune har et mer komplett kartleggingsgrunnlag enn tidligere Røyken og Hurum kommuner, mye fordi presset på arealene i forbindelse med reguleringssaker og utbygging har vært størst der. Totalt 6,5 % (24 167 daa [53]) av kommunens landareal er avgrenset som naturtyper etter NiN Miljødirektoratets instruks og DN-håndbok 13.

Det kommer stadig informasjon og dokumentasjon om naturmangfoldet i kommunen fra ulike kilder (utredninger ifm. reguleringsplaner, privatpersoner, organisasjoner m.fl.). Dette er ofte informasjon som ikke kan legges direkte inn i databaser. En utfordring er å få systematisert og filtrert denne informasjon, slik at kunnskapen kan brukes til aktiv naturforvaltning.

Da det i dag er begrensede ressurser til kartlegging, må arbeidet med temaplanen ta utgangspunkt i eksisterende kunnskap og i tillegg beskrive behovet for videre kartlegging og legge strategier for å tette kunnskapshullene.

[52] Røyken kommune (2018) Plan for ivaretakelse av naturmangfoldet.
[53] Per 11.10.2021

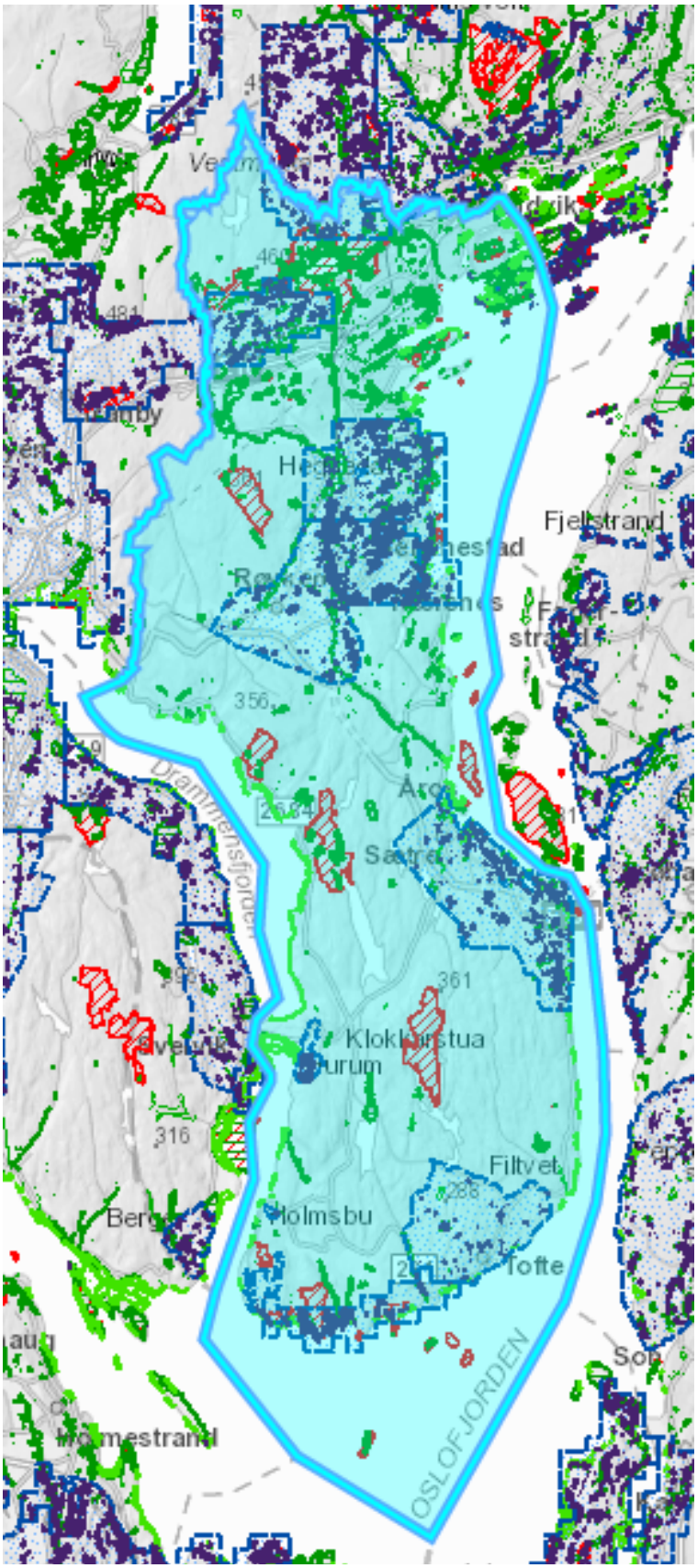

Figur 6. Oversikt over verneområder (rød skravur), naturtyper (grønn og lilla) og kartlagte områder etter Miljødirektoratets instruks, NiN (avgrensninger med blå stiplete linjer). Store områder er ufullstendig kartlagt. Kilde: skjermdump fra naturbase 29.08.2022

På oppdrag fra Viken Fylkeskommune har Biofokus utarbeidet en rapport «Kartleggingsstatus 2020 for viktige naturtyper i Akershus-kommunene» [54]. Nedenfor følger et sammendrag av statusvurderingen for Asker:

De tettstedsnære delene av Asker kommune er hovedsakelig godt kartlagt for de fleste områder og de fleste naturtyper. Deler av Asker sentrum og ikke minst områdene fra Slemmestad til Nærsnes er svært godt kartlagt i flere omganger i senere tid. For sistnevnte har store areal vært kartlagt mer eller mindre parallelt etter DN13 i 2017-2019 og etter Naturtyper NiN i 2019. Sætre/Storsand og Røyken/Midtbygda vil ha god dekning etter 2020-sesongen. Det er en del nyere registreringer av rødlistearter, spesielt av sopp, utført av privatpersoner, Sopp- og nyttevekstforeningen, Naturvernforbundet m.fl. de siste 5-6 årene. Registreringene ligger ute i Artskart, men alle er ikke nødvendigvis fanget opp i naturtyper (selv om mange er det). Rødlistearter er ofte knyttet til livsmiljøer, og det vil generelt være en fordel å få kartlagt hele livsmiljøet og ikke bare punktet som arten er funnet i.

Selv i de delene av kommunen som vurderes som godt kartlagt vil det fortsatt kunne forekomme verdifulle lokaliteter enkelte steder. Landskapet er forholdsvis småskala, og "hotspot-elementet" knyttet til de kalkrike og varme områdene i indre Oslofjord gjør at det kan finnes store verdier på små arealer som er lett å overse ved kartlegging.

Dammer og andre ferskvannslokaliteter er forholdsvis godt kartlagt i gamle Asker og Røyken, mens det trolig er behov for komplettering i gamle Hurum. Områdene mot Drammensfjorden vest for Røyken sentrum/Midtbygda er i behov for bedre kartlegging, likeså kulturlandskapene og potensielt rike skoger rundt Klokkarstua og Holmsbu på Hurumlandet.

I skog er deler av kommunen godt kartlagt, mens andre deler har manglende kunnskapsgrunnlag. Skogbrukets egne kartlegginger, miljøregistrering i skog (MiS), er i stor grad gamle (før 2000) selv om det er nyere registreringer i enkelte områder. Det er en god del MiS-registreringer som ikke er kartlagt som naturtyper (etter DN-håndbok 13 eller NiN), og det er potensial for at en del av disse har naturtypekvalitet. MiS-registreringene er ikke på et format som automatisk kan konverteres til naturtyper. Flere større skogområder har behov for bedre kartlegging, bl.a. rundt Store Sandungen og ved Bergsmarka, Kjekstadmarka og sentralt på Hurumlandet.

[54] Thylén, A. og Blindheim, T. 2020. Kartleggingsstatus 2020 for viktige naturtyper i Akershus-kommunene BioFokus-rapport 2020-18. Stiftelsen BioFokus. Oslo. http://lager.biofokus.no/biofokus-rapport/biofokusrapport2020-18.pdf

5.3. Naturforhold

Asker kommune har et landareal på 376 km^2. Store deler av kommunen er skog (67 %), 10 % er dyrket mark, mens 3,5 % av arealet er ferskvann. Kommunen grenser mot indre Oslofjord i øst, via ytre Oslofjord og mot Drammensfjorden i vest.

Under og etter istiden lå deler av Asker under havgrensa. Marin grense går i dag omtrent 215 meter over havet. Løsmasseavsetninger som ble lagt igjen under havoverflaten og under isen før den trakk seg tilbake, danner grunnlaget for de frodige jord- og skogbruksområdene i kommunen. Store deler av kommunen ligger i Oslo-feltet som består av kalkrike bergarter fra kambrosilur-tiden, dannet for 400-600 millioner år siden. Kambrosilur-områdene domineres av de sedimentære bergartene leirskifer og kalkstein, ofte i vekslende mørke og lyse lag, som særlig kystsonen i Asker er preget av. Disse bergartene forvitrer lett og inneholder mange næringsstoffer av betydning for plantelivet. Mesteparten av berggrunnen sør og midt i kommunen består av drammensgranitt med en karakteristisk lyserød farge.

Naturvariasjonen kan betraktes som stor; her er både skog, kulturlandskap, ferskvannsmiljøer og strand- og marine områder. I tillegg ligger flere av øyene i Oslofjorden innenfor kommunens grenser. Hele kommunens areal ligger i boreonemoral vegetasjonssone med varmekjær vegetasjon og et markant innslag av varmekjære treslag som for eksempel eik, ask og alm.

5.4. Naturverdier i Asker

I Asker har vi både verneområder, prioriterte arter, utvalgte naturtyper, naturtyper, og sjeldne og truede arter. Marka, fjorden, kulturlandskapet, vassdragene, friområdene, turveiene og de grønne arealene i boligstrukturen utgjør kommunens såkalte blågrønne struktur, og er en viktig del av kommunens særpreg, kvalitet og kulturhistorie. Områdene rundt Oslofjorden har et stort biologisk mangfold på grunn av et gunstig klima og variert geologi med kalkrike bergarter. Dette er også området med flest truede og sjeldne arter her i landet. På grunn av stort utbyggingspress har Asker store naturverdier på små, oppsplittede arealer. I kalkrike områder i skog og langs kysten, myr og våtmark, har vi særlig mange rødlistede naturtyper som må ivaretas. Hovedtyngden av registrerte truede arter rundt Oslofjorden er terrestriske. Det er ikke nødvendigvis på grunn av at det er færre truede arter marint, men snarere at kunnskapsmangelen er større marint enn terrestrisk[55]. Samtidig som naturen i Oslofjordområdet har en av landets høyeste artsrikdommer, er naturen under sterkt press fra utbygging, fysiske inngrep (gravearbeider, hogst og slitasje), samt andre trusler som for eksempel spredning av fremmede arter.

[55] *Kunnskapsstatus Oslofjorden* (2019) Nummer: M-1556. Utgiver: Nina, Niva, Salt, Havforskningsinstituttet.

5.5. Verneområder

Foto: Merete Wiken Dees

Natur kan vernes ut fra ulike formål. De fire viktigste verneformene er nasjonalpark, landskapsvern, naturreservat og marine verneområder. Det finnes også noen spesielle og sjeldne verneformer som oftest samles i en egen gruppe for "*Annet vern*". Verneformål kan være sjøfugl, våtmarksområder, spesielle naturtyper med truete arter, gamle trær, fossiler, geologi og kulturlandskap. Det er knyttet ulike vernebestemmelser til hvert enkelt verneområde.

Det er 69 naturvernområder i Asker kommune[56] som til sammen utgjør 7 % (26,26 km^2) av kommunens totalareal (Tabell 1). Det er Statsforvalteren i Oslo og Viken som har forvaltningsansvar for verneområdene i kommunen. De fleste verneområder ligger i

[56] Naturbase 23.03.2021

kystsonen og inkluderer flere øyer. Kommunen har 8 (9) verneområder som er større en 1000 daa:

- *Semsvannet landskapsvernområde* (4600 daa) er det største verneområdet i kommunen.
- *Tofteskogen naturreservat* er i underkant av 3000 daa og verneverdiene er i hovedsak knyttet til forekomst av mye grovvokst, høyproduktiv gammel granskog med rik flora.
- Størsteparten av *Grunnane naturreservat* (våtmark) ligger i Drammen kommune.
- *Sandungåsen* (2600 daa), som ligger på grensen mellom tidligere Hurum og Røyken kommuner, har få nye inngrep og store sammenhengende arealer med gammelskog. Det er forekomster av rike skogtyper som edellauvskog og lågurtskog og stort potensiale for videre utvikling av et rikt mangfold av krevende, skoglevende arter.
- *Blåfjell naturreservat* ligger i Kjekstadmarka og er et skogvernområde som består av et større åsparti.
- *Furuåsen og Hagahogget naturreservat*, og *Nordre Skaugumsåsen naturreservat* er skogvernomrråder nord i kommunen på til sammen 3000 daa.
- *Geitmyråsen naturreservat* (1100 daa) ligger sørvest i kommunen og består av gammel furuskog og granskog med særlig betydning for biologisk mangfold.
- *Haraldsfjellet naturreservat* (998 daa) er et skogvernområde som ligger helt sør i kommunen. Verneverdiene er først og fremst knyttet til store areal med urterik kalkfuruskog og kalkbergvegetasjon langs stranda, med mange sjeldne og hensynskrevende arter. Det er også eldre edelløvskog og store barlindforekomster i området.

Tabell 1. Verneområder i Asker[57]

Verneform	Verneform detaljert	Antall
Annen fredning	*Biotopvern etter viltloven*	3
	Dyrefredningsområde	7
	Naturminne	15
	Plantefredning	1
Landskapsvernområde	*Landskapsvernområde*	2
Naturreservat	*Annet vern*	11
	Ikke vurdert	1
	Skogvern	11
	Verneplan for edelløvskog	1
	Verneplan for myr	2
	Verneplan for sjøfugl	13
	Verneplan for våtmark	2

[57] Miljødirektoratet. *Enkelt søk* i Naturbase. Hentet 25.01.2022.

Mølen naturreservat. Foto: Merete Wiken Dees

5.6. Naturtyper i Asker

En naturtype er definert som *en ensartet type natur som omfatter alle levende organismer i området, samt de miljøfaktorene som virker der, eller spesielle typer naturforekomster som dammer, åkerholmer eller lignende, samt spesielle typer geologiske forekomster.*

Kommunen plikter å ta hensyn til nasjonale mål om å ivareta det mest verdifulle naturmangfoldet. Her er utvalgte naturtyper, truede og nær truede naturtyper spesielt relevant. Virkemidlene i plan- og bygningsloven kan brukes til å ta vare på alle relevante naturtyper, uavhengig av verdi.

Naturtyper er registrert etter to ulike kartleggingssystemer:

1. DN-håndboka
2. Miljødirektoratets instruks - Natur i Norge (NiN)

All naturtypekartlegging fremover skal skje etter Artsdatabankens type- og beskrivelsessystem Natur i Norge (NiN). Kommunene må bruke Miljødirektoratets instruks når de selv iverksetter og stiller krav om naturtypekartlegging[58]. Kartleggingsresultatene skal gjøres tilgjengelige gjennom Naturbase[59], noe som bidrar til et bedre kunnskapsgrunnlag til bruk i arealplanleggingen. Miljødirektoratets instruks gjelder per nå ikke for naturtyper i sjø eller ferskvann[60]. Den gjelder heller ikke for kartlegging av arter.

---

[58] Kartleggingsinstruks, miljødirektoratet (2021) - kartlegging av terrestriske naturtyper etter nin2 https://www.miljodirektoratet.no/publikasjoner/2021/februar-2021/kartleggingsinstruks---kartlegging-av-terrestriske-naturtyper-etter-nin2/

[59] naturbase, miljødirektoratet. Https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/

[60] kartlegging av naturtyper på land, miljødirektoratet. Hentet 10.05.2021 https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arter-og-naturtyper/miljoovervaking-kartlegging/kartlegging-av-naturtyper-pa-land/

Nasjonale myndigheter gjennomfører nå en omfattende naturtypekartlegging etter Miljødirektoratets instruks for å øke kunnskapsgrunnlaget om verdifull natur. I den forbindelse er det prioritert å få kartfestet truede og nær truede naturtyper og naturtyper som er levesteder for truede og nær truede arter. Det kartlegges nye områder i Asker hvert år[61].

Totalt 6,5 % (24 167 daa[62]) av kommunens landareal er avgrenset som naturtyper etter NiN Miljødirektoratets instruks og DN-håndbok 13. Det er 1359 registrerte naturtypelokaliteter fordelt på 54 naturtyper etter DN-håndbok 13, 187 lokaliteter fordelt på to naturtyper etter DN-håndbok 19 og 1581 naturtypelokaliteter fordelt på 64 naturtyper etter NiN Miljødirektoratets instruks.

Naturtypelokalitetene finnes spredt over hele kommunen; i marka, fjorden, landbruksområder, i og langs vassdragene, på friområder og i de grønne arealene i boligområdene. En oversikt over registrerte naturtypelokaliteter i kommunen finnes i Naturbase. Mer utfyllende informasjon om de ulike lokalitetene finnes ved å gå inn i faktaark tilhørende hver lokalitet i Naturbase.

Tabellene nedenfor viser en oversikt over Naturtypelokaliteter i Asker etter DN-håndbok 13 (Tabell 2), DN-håndbok 19 (Tabell 3) og Miljødirektoratets Instruks (NiN) (Tabell 4) med minst 10 forekomster (per mai 2021).

Tabell 2. Naturtypelokaliteter etter DN-håndbok 13 med minst 10 forekomster (per mai 2021).

Naturtype	Antall	Svært viktig	Viktig	Lokalt viktig
Store gamle trær	491	70	238	183
Dam	145	52	52	41
Rik edellauvskog	141	51	71	19
Kalkbarskog	62	20	40	2
Åpen kalkmark	52	26	20	6
Åpen grunnlendt kalkmark	46	17	20	9
Kalkskog	45	12	26	7
Rik sump- og kildeskog	42	12	24	6
Kalkedellauvskog	35	19	16	0
Gammel barskog	27	2	18	7
Gammel lavlandsblandingsskog	24	2	14	8
Slåttemark	22	5	12	5
Strandeng og strandsump	21	4	10	7
Gråor-heggeskog	20	3	10	7
Parklandskap	18	0	8	10
Viktig bekkedrag	16	5	10	1
Hagemark	14	3	6	5
Naturbeitemark	11	1	4	6
Kalksjø	10	6	4	0

[61] Miljødirektoratet. NiN Offentlig Visning. https://miljodirektoratet.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ee9e6c7b9b484965b7d68e32ee47eb13

[62] per 11.10.2021

Tabell 3. Naturtypelokaliteter etter DN-håndbok 19 (per mai 2021).

Naturtype	Antall	Svært viktig	Viktig	Lokalt viktig
Bløtbunnsområder i strandsonen	100	0	14	86
Ålegrassamfunn	87	40	31	16

Tabell 4. Naturtypelokaliteter etter NiN med minst 10 forekomster (per mai 2021).

		Kvalitet				
Naturtype	Antall	svært høy	høy	moderat	lav	svært lav
Hule eiker	480	69	224	156	31	
Frisk lågurtedellauvskog	82		18	26	31	7
Frisk kalkedellauvskog	80		13	21	38	8
Lågurtfuruskog	66	5	15	26	18	2
Naturbeitemark	51		3	9	28	11
Kalkfuruskog	49	2	17	17	12	1
Kalkrik myr- og sumpskogsmark	42	2	12	9	16	3
Kalkrik alm-lind-hasselskog	40		5	13	20	2
Hagemark	36			7	21	8
Kalkedellauvskog	36		5	12	16	3
Lågurteikeskog	36	1	11	9	14	1
Frisk kalkgranskog	33		7	11	12	3
Kalk- og lågurtfuruskog	33	2	5	10	16	
Kalklindeskog	33	4	14	11	4	
Høgstaude-edellauvskog	32	4	6	9	13	
Frisk rik edellauvskog	26		5	8	9	4
Gammel granskog med liggende død ved	25	1	12	12		
Gammel granskog	24	5	8	11		
Rik boreal frisk lauvskog	24		1	5	14	4
Lågurtedellauvskog	22		3	12	7	
Tørkeutsatt kalkgranskog	22	1	9	3	8	
Åpen grunnlendt kalkrik mark i boreonemoral sone	19	2	4	10	3	
Flommyr, myrkant og myrskogsmark	18		1	7	7	3
Svært tørkeutsatt sørlig kalkberg	17	3	4	7	3	
Gammel furuskog med gamle trær	16	2	8	6		
Gammel lågurtgranskog	16	5	6	5		
Høgstaudegranskog	15		5	4	6	
Flomskogsmark	13		2	4	5	2
Gammel høgstaudegråorskog	13	1	5	7		
Sanddynemark	12			2	10	
Gammel furuskog med liggende død ved	10		6	4		
Gammel furuskog med stående død ved	10	1	6	3		
Lågurtalm-lind-hasselskog	10	1	1	4	4	

Truede naturtyper

Norsk rødliste for naturtyper 2018 viser hvilke naturtyper som har risiko for å gå tapt fra Norge[63]. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter. Truede naturtyper er naturtyper som er i kategoriene kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) eller sårbar (VU). I Asker kommune finner vi i underkant av 40 truede naturtyper fordelt på 581 lokaliteter kartlagt etter Miljødirektoratets instruks (NiN)[64]. Eksempler på truede naturtyper i Asker er naturbeitemark, slåttemark, strandeng, ulike sumpskogtyper, lågurtskogstyper, leirraviner og en rekke kalkrike naturtyper som Asker også har et nasjonalt ansvar for å ivareta.

Utvalgte naturtyper

Med hjemmel i naturmangfoldloven § 52 ble forskrift om utvalgte naturtyper vedtatt i kgl.res. 13. mai 2011[65,66]. Per dags dato har følgende åtte naturtyper status som utvalgt naturtype:

1. Slåttemark
2. Slåttemyr
3. Hule eiker
4. Kalklindeskog
5. Kalksjøer
6. Kystlynghei
7. Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone
8. Olivinskog

Utvelgelsen av naturtyper er knyttet til forvaltningsmålet for naturtyper og økosystemer i naturmangfoldloven §§ 4 og 5. Det skal legges vekt på om naturtypen[67]:

- har en utvikling eller tilstand som gjør at naturtypen er truet
- er viktig for én eller flere prioriterte arter
- har en vesentlig andel av sin utbredelse i Norge
- har internasjonale forpliktelser knyttet til seg

Målet er at natur som er verneverdig skal få bedre beskyttelse uten at det må treffes vedtak om områdevern[68]. Betydningen av at en naturtype blir klassifisert som utvalgt, er at det skal tas spesielt hensyn til den både i offentlig og privat virksomhet. Utvalgte naturtyper har ekstra beskyttelse gjennom *Forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven* [69] . Planlegging av arealbruk må legges opp slik at inngrep i utvalgte naturtyper unngås. For de utvalgte naturtypene er det utarbeidet handlingsplaner eller faggrunnlag. Det er også utarbeidet en egen tilskuddsordning for trua naturtyper, hvor bl.a. kommuner, grunneiere, organisasjoner m.fl. kan søke om midler til aktiv skjøtsel eller andre tiltak som ivaretar naturtypen.

---

[63] Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet (30.04.2021) fra https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper

[64] Enkelt søk i Naturbase, truede naturtyper. Hentet 30.04.2021 https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f17=Truet&f1=30_Viken&f2=30_Asker&so=DESC&sc=7

Vedtak om tillatelse til tiltak som berører forekomst av en utvalgt naturtype, enten positivt eller negativt, skal kunngjøres og registreres i miljøvedtaksregisteret, jf. naturmangfoldloven §§ 56 og 68[70]. Kunngjøringsplikten og registrering i miljøvedtaksregisteret skal sikre at organisasjoner og andre med klagerett er i stand til å følge med på forvaltningen av utvalgte naturtyper. Kommunen skal fortrinnsvis avklare bruken av forekomster med status som utvalgt naturtype gjennom plan. For skogbruks- og jordbrukstiltak gjelder meldeplikt når tiltakene berører forekomster av utvalgte naturtyper (§§ 54 og 55).

Ifølge Naturbase og naturtyperegistreringene etter DN-håndbok 13, har Asker kommune rundt 400 lokaliteter med utvalgte naturtyper. Dette utgjør 0,4 % (1557 daa) av kommunens totale landareal. Hule eiker utgjør majoriteten av disse og i tillegg finnes slåttemark, slåttemyr, kalklindeskog, kalksjøer og åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone.

Slåttemark

Slåttemarker en kritisk truet (CR) naturtype og svært mange arter har slåttemark som leveområde (Figur 7). I dag har både slåttemarker og mange av artene som lever der, blitt sjeldne. Tradisjonelt ble slåttemarkene regelmessig slått og høstet til vinterfôr. Få av disse brukes i dag slik de opprinnelig ble brukt, men naturverdiene er der fortsatt. Karakteristisk for slåttemarkene er at de har et høyt artsmangfold av blomstrende planter jevnt fordelt i enga, og de kalles derfor også for blomsterenger.

Figur 7. Slåttemark (kritisk truet) på Koiatangen. Foto: Merete Wiken Dees

Lokaliteter i kommunen: Asker kommune har i underkant av 20 registrerte slåttemarker som oppfyller kriteriene som utvalgt naturtype (DN-håndbok 13).

To slåtteenger og én strandeng skjøttes i kommunal regi for å bevare mangfoldet av planter og insekter, og for å hindre at fremmede arter etablerer seg. De slås én gang sent i sesongen,

gresset bakketørkes slik at frøene får spredt seg, og gresset fjernes igjen for å hindre gjødsling av bakken.

Påvirkning: endringer i arealbruk, opphør av slått

Aktuell handlingsplan: følges opp gjennom en egen handlingsplan[71].

Slåttemyr

Figur 8. Slåttemyra ved Svensrud. Foto: Merete Wiken Dees

En slåttemyr er en myr med vegetasjon som er betinget av tradisjonell slått og som fortsatt bærer preg av slåtten[72]. Slåttemyr er en av de mest truede naturtypene vi har i Norge. De er ofte svært artsrike, og er viktige levesteder både for fugler, insekter og sjeldne orkidéer.

Lokaliteter i kommunen: Svensrud, innenfor Semsvannet landskapsvernområde, er en viktig slåttemyr i Asker (Figur 8). Skjøtsel er en forutsetning for bevaring av de botaniske verdiene og Naturvernforbundet i Oslo og Akershus skjøtter myra hvert år.

Påvirkning: endringer i arealbruk, opphør av slått

Aktuell handlingsplan: Handlingsplanen for slåttemark omfatter også slåttemyr, men Miljødirektoratet jobber med å få på plass en egen handlingsplan for slåttemyr[73].

---

[72] Slåttemyr – en sterkt truet naturtype. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/naturomrader-pa-land/kulturlandskap/slattemyr/

[73] DN-rapport 6-2009 Handlingsplan for slåttemark. Lastet ned 25.03.2021. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/95/dn_handlingsplan_2009-6_nett-2.pdf

Hule eiker

Eik er sannsynligvis det treslaget i Skandinavia som har flest andre arter knyttet til seg. Eiketrærne kan bli svært gamle og i løpet av trærnes lange levetid kan det oppstå mange ulike levesteder for mange forskjellige arter. Så mange som 1500 arter kan leve på og i hule eiker. I 2011 ble hule eiker vedtatt som utvalgt naturtype. Dette omfatter eiketrær som har en diameter på minst 63 cm, tilsvarende omkrets på 200 cm, samt eiketrær som er synlig hule og med en diameter på minst 30 cm, tilsvarende omkrets på minst 95 cm. Hvilke hule eiker som er utvalgt naturtype avhenger også av plassering. Utenfor produktiv skog er alle hule eiker utvalgt naturtype. I produktiv skog er hule eiker utvalgt naturtype dersom de ligger ikke ligger lenger inn enn 20 meter fra arealklassene bebygd, åpen fastmark, fulldyrka jord, overflatedyrket jord og innmarksbeite, slik dette til enhver tid er definert i arealressurskartet AR5. Trær som befinner seg på grenselinja anses å være utvalgt naturtype hule eiker, dersom deler av stammen på grunnivå befinner seg innenfor.

Lokaliteter i kommunen: Asker kommune ligger innenfor eikas naturlige utbredelsesområde i Norge. Av våre to eikearter, sommereik og vintereik, er det sommereik som er den dominerende eikearten i kommunen, selv om også vintereik er registrert. Et enkelt søk i Naturbase viser at 317 lokaliteter er registrert med den utvalgt naturtypen *hule eiker* etter DN-Håndbok 13, mens 480 naturtypelokaliteter er registret med hule eiker etter NiN – Miljødirektoratets instruks[74].

Påvirkning: trues av hogst og arealendringer

Aktuell handlingsplan: Handlingsplan for utvalgt naturtype hule eiker (DN 2012) [75].

Figur 9. Eika ved Holmsbustøa er fredet som naturminne. Foto: Merete Wiken Dees

[74] https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/ 29.03.2021
[75] DN-rapport 1-2012 Handlingsplan for utvalgt naturtype hule eiker. Lastet ned 29.03.2021 https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/2762/dn-rapport-1-2012_nett.pdf

Kalklindeskog

Kalklindeskog er en sterkt truet naturtype som vokser på kalkrik mark[76,77] (Figur 10). Skogene er få og hver lokalitet har svært lite areal. Norge er trolig hovedområdet for kalklindeskoger i Europa og vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på naturtypen kalklindeskog. Mange av artene som er knyttet til miljøet, finnes svært få andre steder. Over 100 arter på den norske rødlista for arter er tilknyttet kalklindeskogen. De fleste av disse er sopper, men også flere truede insektarter lever i kalklindeskogene. Soppartene som lever i kalklindeskogen, finnes ofte bare i denne naturtypen.

Lokaliteter i kommunen: alle kalklindeskogene i kommunen ligger der det er kalkrik berggrunn. Et enkelt søk i Naturbase viser at 23 lokaliteter er registrert som den utvalgt naturtypen kalklindeskog etter DN-Håndbok 13, mens 33 naturtypelokaliteter er registret som kalklindeskog (utvalgt naturtype) etter NiN – Miljødirektoratets instruks[78].

Påvirkning: Kalklindeskogen i Norge finnes ofte i tett befolkede områder, hvor det er stort press på arealene. Veiutbygging og utvidelser av tettsteder er den største grunnen til at kalklindeskogene er redusert. Hogst for å bedre utsikten for boligområder er også en grunn til at de verdifulle skogene har blitt færre og mindre. Forsøpling og slitasje som følge av ferdsel er også trusler mot kalklindeskogene.

Aktuell handlingsplan: DN-rapport 8-2011 Handlingsplan for kalklindeskog[79].

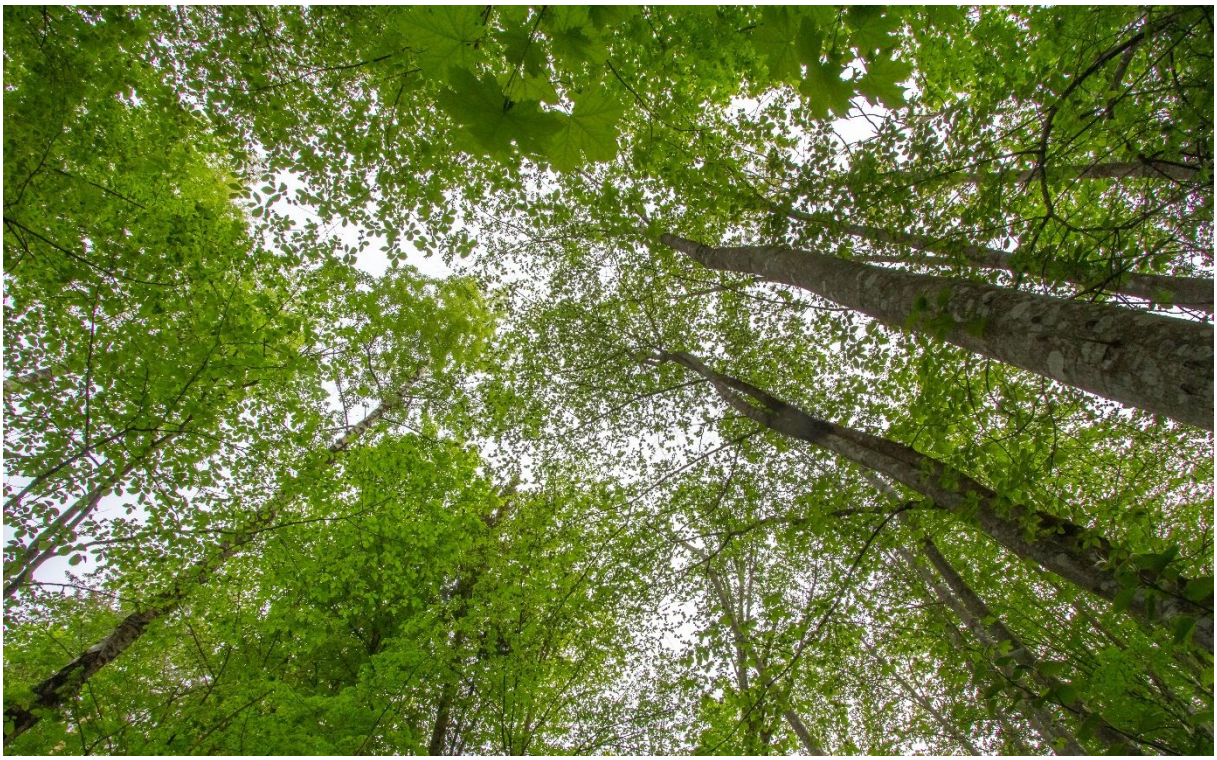

Figur 10. Kalklindeskog (sterkt truet) på Blakstad. Foto: Merete Wiken Dees

[76] Kalklindeskog, Miljøstatus. Lastet ned 29.03.2021 https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/naturomrader-pa-land/skog/kalklindeskog/

[77] Framstad, E. og Bendiksen, E. (2018). Sterk kalkrik edellauvskog, Skog. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet 29.03.2021 fra: https://artsdatabanken.no/RLN2018/365

[78] https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/ 29.03.2021

[79] DN-rapport 8-2011 Handlingsplan for kalklindeskog https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/2550/dn-rapport-8-2011_nett.pdf

Kalksjøer

Kalksjøer er innsjøer, tjern og dammer som er naturlig påvirket av kalk og er unike levesteder for flere sjeldne kalkkrevende arter[80]. For å ta ekstra vare på denne naturtypen og sikre den i framtiden er *«innsjøer med kalsiuminnhold større eller lik 20 mg/l, og med forekomst av minst en av de følgende artene; Rødkrans (Chara tomentosa), Smaltaggkrans (C. rudis), Hårpiggkrans (C. polychanta), Stinkkrans (C. vulgaris), Knippebustkrans (C. curta), Gråkrans (C. contraria), Blanktjønnaks (Potamogeton lucens), Sliretjønnaks (Stuckenia vaginata), Vasskrans (Zannichellia palustris) eller andre truede kalkkrevende plante- eller dyrarter»* en «utvalgt naturtype» etter naturmangfoldloven (Direktoratet for Naturforvaltning, 2011).

Lokaliteter i kommunen: Asker kommune har ti registrerte kalksjøer og syv av disse oppfyller kriteriene for utvalgt naturtype (DN-håndbok 13); Brendsrudvannet, Drengsrudvann (øvre), Finsrudvannet, Hogstadvannet, Nesøytjern, Oppsjø og Padderudvannet (Figur 11). Alle kalksjøene ligger nord i kommunen.

Figur 11. Hogstadvannet er en av syv kalksjøer som er registrert som utvalgt naturtype i Asker. Foto: Merete Wiken Dees

Påvirkning: Mange kalksjøer ligger i områder som er tett befolket eller gunstig for jordbruksaktivitet. Den viktigste trusselen er tilførsel av næringssalter med nitrogen og fosfor gjennom tilsig av gjødsel fra jordbruk. Arealendringer, fremmede arter, klimaendringer og forsuring på grunn av luftforurensning kan også true kalksjøene.

Aktuell handlingsplan: Handlingsplan for kalksjøer (Direktoratet for naturforvaltning 2011)[81].

[80] Kalksjøer, Miljøstatus. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/ferskvann/kalksjoer/
[81] https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/dirnat2/attachment/2475/dn-rapport-6-2011_nett.pdf

Åpen grunnlendt kalkmark

Åpen grunnlendt kalkmark i boreonemoral sone er en sterkt truet naturtype som omfatter jorddekt åpen naturmark på svært kalkrike bergarter under skoggrensa[82]. Vegetasjon er preget av lyselskende, kalkkrevende, tørketålende urter med lite krav til næring. Svært mange arter med slike økologiske krav har en sørøstlig utbredelse, og mange av dem har i Norge et begrenset utbredelsesareal, med tyngdepunkt i kalkområdene i Oslofjorden. Denne artsrike naturtypen dekker bare 0,0003% (1 km^2) av Norges areal[83].

Lokaliteter i kommunen: Et søk i naturbaser viser at 19 naturtypelokaliteter er registret som åpen grunnlendt kalkmark etter NiN – Miljødirektoratets instruks[84].

Påvirkning: Reduksjon av totalarealet og forringelse av naturtypen på grunn av biotiske faktorer (gjengroing, fremmede arter, nitrogenpåvirkning, slitasje og nedbygging).

Åpen grunnlendt kalkmark på Hvamodden. Foto: Merete Wiken Dees

[82] Evju, M., Høitomt, T., Ihlen, P. G., Aarrestad, P. A. og Grytnes, J.-A. (2018). Åpen grunnlendt sterkt kalkrik mark i boreonemoral sone, Fjell og berg. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet (dato) fra: https://artsdatabanken.no/RLN2018/266

[83] Olsen, S. L., Evju, M., Bratli, H., Often, A., og Stabbetorp, O. Vip-status gir sjelden naturtype spesialbehandling. Https://blogg.forskning.no/plantepressa/vip-status-gir-sjelden-naturtype-spesialbehandling/1820116. Hentet 06.07.2021.

[84] Naturbase. Lastet ned 29.03.2021. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f1=30_Viken&f2=30_Asker&f6=%C3%85pen%20grunnlendt%20kalkrik%20mark%20i%20boreonemoral%20sone

Viltlokaliteter

Viltlokaliteter er områder som er viktige for viltet og som er kartlagt etter DN håndbok nr. 11[85]. Det kan være viktige vilttrekk, viktige reirplasser, spillplasser for skogsfugl, viktige trekk- eller beiteområder. Biofokus gjorde en oppdatering av viltkartleggingen i gamle Asker kommune i 2009[86].

Orrhane. Foto: Merete Wiken Dees

All annen natur

All annen natur er natur som ikke faller inn under noen av forvaltningsbegrepene. Dette er natur som finnes i «100-meterskogene», mellom hus og annen bebyggelse, langs veier, og i jordbruksarealer. I takt med økende befolkning, og ønske om nærhet til tettsteder og kollektivknutepunkter er slike arealer under press fra nærings- og boligutvikling. Dersom man skal ivareta naturmangfoldet i levedyktige bestander på lang sikt, må også naturen som ikke faller inn under forvaltningsbegrepene vektlegges. Slike områder kan fungere som vandringskorridorer, hekke- og yngleområder, beiteområder, overvintringsområder, leveområder eller andre områder av verdi.

Samtidig med ønske om fortetting, er det viktig for både miljø og folkehelse å bevare nærheten til naturområder for befolkningen, for å unngå at innbyggerne skal være avhengige av bil for å komme seg ut i naturen. I Asker er verdifull natur i flere av de populære turområdene utsatt for slitasje. Det er derfor viktig å bevare 100-meterskoger og tettstedsnære grøntområder for å ta bort noe av trykket fra de mest sårbare naturområdene.

[85] Miljødirektoratet. Viltkartlegging. DN-håndbok 11-2000.
[86] Biofokus rapport 2009-13. Oppdatering av viltkartet, Asker kommune 2008.

Økologisk funksjonsområde

Økologi handler om hvordan levende organismer påvirker hverandre, og miljøet de lever i. Alle arter har bestemte krav til miljøet rundt seg for at de skal kunne leve. I naturmangfoldloven er økologiske funksjonsområder definert som områder som oppfyller en økologisk funksjon for arter. Dette kan være funksjoner knyttet til reproduksjon, overlevelse eller spredning/migrasjon[87]. For fastsittende organismer som planter, moser og lav, er det økologiske funksjonsområdet avgrenset til artens leveområde, mens f.eks. fugler og pattedyr har flere ulike økologiske funksjonsområder.

[87] Framstad, E., Bevanger, K., Dervo, B., Endrestøl, A., Olsen, S.L. & Pedersen, H.C. 2018. Faggrunnlag for kartlegging av økologiske funksjonsområder for terrestriske arter. NINA Rapport 1598. Norsk institutt for naturforskning.

5.7. Artsmangfold i Asker

Ramsløk (nær truet). Foto: Merete Wiken Dees

I Norge er det registrert nesten 47 000 arter, men man antar at det reelle tallet er høyere, rundt 72 000 [88] . Omtrent 80 % av Norges landlevende arter er representert i Oslofjordområdet[89].

Norske myndigheter har et spesielt ansvar for å følge opp arter av nasjonal forvaltningsinteresse (Figur 12). Arter av nasjonal forvaltningsinteresse omfatter omtrent 4600 forskjellige arter fra flere kategorier[90]:

- truede og nær truede arter
- prioriterte arter
- ansvarsarter
- fredete arter
- fremmede skadelige arter

[88] Arter. Miljøstatus. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/arter/
[89] Naturhistorisk museum (sist endret 29.09.2015). Forskning og samlinger/ Oslofjorden. Tilgjengelig på: https://www.nhm.uio.no/forskning/prosjekter/ oslofjord/oslofjorden/ (20.02.2021)
[90] Arter. Miljødirektoratet/Miljøstatus https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/arter/ Lastet ned 09.04.2021

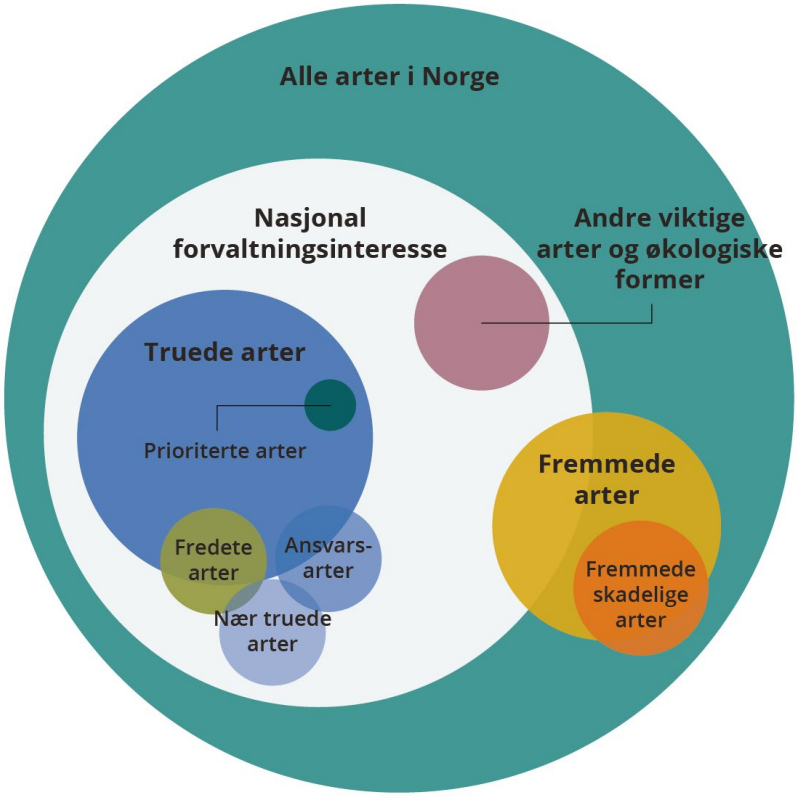

Figur 12. Kategorisering av arter i Norge. Kategoriene artene deles inn i, kan ofte være overlappende. Kilde: Miljødirektoratet/Miljøstatus[91].

Per august 2022 er det publisert rundt 340 000 registreringer av arter i Artskart i Asker kommune[92]. Dette utgjør rett i overkant av 13 000 taksoner[93, 94]. Av disse utgjør fugler 45 % av registreringene. Også av karplanter er det gjort en god del registreringer (26 %).

Vi må anta at artsmangfoldet innen mange grupper er høyere enn det som er registrert i kommunen. Det må imidlertid anføres at enkelte arter, som ikke ligger ute på Artskart, kan være publisert i ulike rapporter og artikler. Dette er en krevende jobb å få oversikt over, og er derfor ikke tatt med her. Dernest kan det også hende at enkelte av de registrerte funnene på Artskart ikke er korrekte. Det er også en del arter som tidligere er observert i kommunen som ikke lenger finnes her.

[91] Arter. Miljøstatus. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/arter/
[92] Artskart, artsdatabanken. https://artskart.artsdatabanken.no/ Nedlastet fra Artskart 19.08.2022
[93] Takson: er i biologiske vitenskaper en betegnelse på konkrete systematiske grupper med organismer som er atskilt fra andre organismer. *Takson* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 15. april 2021 fra https://snl.no/takson
[94] Artskart, artsdatabanken. https://artskart.artsdatabanken.no/ Nedlastet fra Artskart 19.08.2022

Tabell 5. Oversikt over observasjoner innen ulike artsgrupper i Asker kommune. Artskart.artsdatabanken.no. Nedlastet fra Artskart 19.08.2022.

Artsgruppe	Antall observasjoner, rødlistekategori				Antall observasjoner, fremmedartskategori	
	Nær truet (NT)	Sårbar (VU)	Sterkt truet (EN)	Kritisk truet (CR)	Høy risiko (HI)	Svært høy risiko (SE)
Pattedyr	86	48	29	8	0	34
Fugler	11524	24483	1989	3713	0	601
Amfibier, reptiler	113	3	0	0	0	0
Fisker	88	2	52	0	49	0
Krepsdyr	4	17	50	0	0	2
Biller	224	122	84	4	1	5
Døgnfluer, øyenstikkere, steinfluer, vårfluer	7	0	0	0	0	0
Nebbmunner	46	6	0	0	5	0
Sommerfugler	148	141	364	15	0	0
Tovinger	18	31	2	0	0	0
Veps	56	25	36	0	0	0
Edderkoppdyr	0	8	0	0	0	8
Bløtdyr	1	32	0	0	145	230
Karplanter	3207	2303	1918	61	659	15232
Alger	0	4	0	0	0	28
Moser	112	176	50	4	0	0
Lav	169	71	39	0	0	0
Sopp	998	753	237	2	11	1
Sum antall taksoner	**406**	**352**	**169**	**27**	**51**	**79**

Truede arter

Norsk rødliste for arter 2021 er en oversikt over arter som har risiko for å dø ut fra Norge[95]. Totalt 23 405 arter er vurdert og 21 % (4957) av disse er oppført på rødlista. Av disse er 2752 klassifisert som truet. Størst andel truede arter finnes i artsgruppene fugler, pattedyr og moser[96]. De truede artene er ujevnt fordelt i Norge. Flest finnes i Oslo og gamle Akershus. De geografiske forskjellene har flere årsaker. Våre mest varmekrevende arter finnes i de sørøstlige delene av Norge, og det er også her vi finner størst variasjon av sjeldne livsmiljø. Samtidig er dette de områdene som har høyest befolkningstetthet og mest omfattende menneskelig påvirkning. Rødlista er utarbeidet av Artsdatabanken i samarbeid med fageksperter.

Rundt 15 % av registreringene fra Asker kommune i Artskart er av nær truet eller truede arter[97]. Det er gjort i overkant av 51 000 observasjoner av rødlistearter i Asker. Av disse er det registrert 27 arter som er kritisk truet og 169 arter som er sterkt truet, mens det er flere arter i kategoriene sårbar (352 arter) og nær truet (402 arter). Mange av disse observasjonene er gjort langt tilbake i tid og flere av artene eksisterer dessverre ikke lenger i kommunen vår. Av artene som er kritisk truet, er det kanskje bare i underkant av ti arter vi vil kunne oppleve å observere i Asker i dag.

De fleste sjeldne arter i Asker er registrert innenfor verneområdene eller innenfor lokaliteter med viktige naturtyper.

En rekke sommerfugler har hatt sin utbredelse flere steder i Indre Oslofjord, både på øyene og fastlandet. De har forsvunnet en etter en, hovedsakelig som følge av utbygging med boliger, garasjer og småbåthavner. De siste tiårene har nok også utbredelsen av fremmede arter bidratt til å ødelegge flere av levestedene deres ved å skygge ut nektarrike blomster som sommerfuglene er avhengige av. Lakrismjeltblåvinge er et eksempler på en sommerfuglart som historisk er kjent fra kommunen vår. Det første norske funnet av lakrismjeltblåvinge ble gjort i 1880 ved gården "Borge" i Asker (sannsynligvis = Borgen). Siden har arten blitt funnet på Nesøya, Brønnøya og Langåra i Asker, samt på noen få lokaliteter i Bærum. Arten ble sist sett på øya Langåra i 2013, og er nå trolig utdødd fra Norge[98].

I 2016 kom Naturhistorisk Museum med en rapport som viser at Brønnøya er å anse som et av de aller viktigste leveområdene for truede sommerfugler i indre Oslofjord, og trolig også i Norge[99]. Gamle data har vist at det er registrert hele 48 rødlistede sommerfuglarter på øya. På bakgrunn av store arealmessige endringer i løpet av de siste tiårene, var det forventet at Brønnøya hadde tapt mye av sitt biologiske mangfold. Resultatet av kartleggingen i 2016 viste at mangfoldet av arter er kraftig redusert, men at øya fortsatt er svært viktig for truede sommerfugler: 14 rødlistede sommerfuglarter ble påvist.

---

[95]Artsdatabanken (2021). Resultater. Norsk rødliste for arter 2021. https://www.artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater Nedlastet 24.11.2021

[96]Artsdatabanken (2021). Antall arter på rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Antallarterparodlista. Nedlastet 20.12.2021.

[97] Artsdatabanken. Artskart. http://artskart.artsdatabanken.no Hentet 25.01.2022.

[98] Artsdatabanken. Arter på nett. Lakrismjeltblåvinge. https://www.artsdatabanken.no/Pages/144783/Lakrismjeltblaavinge Hentet 25.01.2022

Prioriterte arter

En art som har høy eller ekstrem høy risiko for å dø ut fra Norge kan etter naturmangfoldlovens § 23 få spesiell beskyttelse. Den kan bli en prioritert art dersom[100]:

- arten og dens genetiske mangfold ikke er ivaretatt på lang sikt og arten ikke forekommer i levedyktig bestand i sitt naturlige utbredelsesområde (§ 5 i naturmangfoldloven)
- arten har en stor del av sin utbredelse eller genetiske særtrekk i Norge
- det er internasjonale forpliktelser knyttet til arten

Når en art er vedtatt som prioritert art, er alle uttak, skade eller ødeleggelse av arten forbudt. Hver prioritert art får sin egen forskrift og egen handlingsplan. Det finnes en statlig tilskuddsordning for tiltak som bidrar til å ta vare på prioriterte arter.

Av de prioriterte artene, finnes planten dragehode i Asker kommune (Figur 1). Der planten vokser finner vi som oftest et stort mangfold av andre sjeldne og krevende karplanter og insekter, blant annet dragehodeglansbille, som bare finnes på dragehode. Statsforvalteren er forvaltningsmyndighet etter forskrift om dragehode som prioritert art[101].

Tabell 6. Tabellen viser et utvalg arter som har en stor del av sin norske utbredelse i Asker kommune[102]. Asker kommune har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på disse artene.

Artsnavn	Norsk navn	Rødlistekategori	Gruppe
Agonopterix quadripunctata	Hjorteflatmøll	EN	Sommerfugl
Blysmus compressus	Flatsivaks	EN	Karplante
Carex acutiformis	Rankstarr	VU	Karplante
Carex elata	Bunkestarr	VU	Karplante
Cochylidia richteriana	Brun malurtpraktvikler	EN	Sommerfugl
Coenonympha hero	Heroringvinge	EN	Sommerfugl
Cortinarius aprinus	Villsvinslørsopp	VU	Sopp
Cortinarius eucaeruleus	Indigoslørsopp	EN	Sopp
Dracocephalum ruyschiana	Dragehode	VU	Karplante
Frullania bolanderi	Pelsblæremose	VU	Mose
Lycoperdon mammiforme	Flassrøyksopp	EN	Sopp
Meligethes norvegicus	Dragehodeglansbille	EN	Bille
Potamogeton lucens	Blanktjernaks	EN	Karplante
Pyrausta sanguinalis	Blodengmott	CR	Sommerfugl
Thelypteris palustris	Myrtelg	VU	Karplante
Veronica spicata	Aksveronika	VU	Karplante
Vicia pisiformis	Ertevikke	EN	Karplante

[101] Forskrift om dragehode som prioritert art. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2011-05-20-517
[102] Fylkesmannen i Oslo og Akershus. Kjære Asker kommune, ved ordfører og rådmann - Dere har verdier ingen kan erstatte. Brev datert 19.09.2018.

Ansvarsarter

Dersom en stor andel av en arts utbredelse finnes i en kommune, kan kommunens behandling av arten bli helt avgjørende for hvordan den utvikler seg og om arten overlever. Kommunen har derfor et særlig ansvar for å ta vare på arten gjennom god forvaltning. At den overlever i kommunen som har ansvar for den, er spesielt viktig for at den skal kunne overleve i Norge.

Asker er en av landets kommuner med flest ansvarsarter. Disse artene er særlig knyttet til kalkrike områder, naturskog, raviner, kulturlandskap og gamle trær. Alle ansvarsartene, i tillegg til mange flere arter, finner vi på rødlista. Tabell 6 viser et utvalg av Askers ansvarsarter.

Fredete arter

Til sammen 63 arter av karplanter, moser og virvelløse dyr er fredet i Norge[103]. Formålet med fredningen er å beskytte enkelte arter av truede, sårbare, hensynskrevende eller sjeldne karplanter, kryptogamer (moser, lav og sopp), alger og virvelløse dyr mot skade og ødeleggelse. Leveområdene til disse artene er imidlertid ikke sikret. Prioriterte arter har en større grad av beskyttelse enn fredete arter. Kommunens handlingsrom er begrenset der det finnes fredede arter.

Misteltein (Figur 13) er en fredet art som finnes i Asker. Den ble fredet i 1976 og trær med misteltein er også fredet. Orkideen myrflangre og mosen grønnsko er andre fredete arter som finnes i Asker.

Figur 13. Misteltein fra Mølen. Foto: Merete Wiken Dees

[103] Forskrift om fredning av truede arter. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2001-12-21-1525

Fremmede og skadelige arter

Karplanter utgjør hovedandelen av fremmede arter i Norge. Kilder til spredning av fremmede arter i Asker er bl.a. dumping av hageavfall i naturen (Figur 14); frøspredning fra veikanter, hager og parkanlegg og flytting av jordmasser. Områder med et forstyrret vegetasjonsdekke som kulturmark, boligområder, veikanter og industriområder er spesielt utsatt for etablering av fremmede arter. I mark med etablert og naturlig vegetasjonsdekke er konkurransen større og fremmede plantearter vil ikke etablere seg like lett der.

Figur 14. Dumping av hageavfall i naturen. Foto: Asker kommune

Per august 2022 er over 17 000 observasjoner av fremmede arter med «svært høy» eller «høy risiko», fordelt på 131 takson, registrert i kommunen. Hele 94 % av disse observasjonene er karplanter. Utbredelsen av fremmede arter er størst langs veier (grøftekanter) og vassdrag, og minst i de store skogsområdene. Kunnskapen og innsatsen i de tre tidligere kommunene har variert når det gjelder tiltak mot fremmede skadelige arter.

Tidligere Asker kommune har hatt fokus på bekjempelse av kjempespringfrø langs Neselva og kjempebjørnekjeks på ulike lokaliteter i kommunen. Arbeidet har vist gode resultater ved at enkelte bestander av kjempebjørnekjeks har blitt borte, mens bestanden av kjempespringfrø langs Neselva har vært holdt nede. Tidligere Røyken kommune har tidligere hatt fokus på bekjempelse av de fire artene rynkerose, parkslirekne, kjempebjørnekjeks og kjempespringfrø både på kommunal og privat eiendom. Tidligere Hurum kommune har ikke hatt et målrettet arbeid mot fremmede skadelige arter. I tillegg til bekjempelse i kommunal regi blir det også utført noe bekjempelse i regi av fylkesmannen/Statens naturoppsyn (SNO), Statens vegvesen, samt av privatpersoner og foreninger.

Av hensyn til praktisk gjennomførbarhet og de totale økonomiske kostnader vil det ikke være mulig med tiltak mot alle fremmede arter i kommunen. Vi må derfor prioritere arter, forekomster og tiltak som gir en tydelig gevinst for viktig naturmangfold. Fremmede arter i nærheten av verneområder eller viktige naturtyper har høy prioritet. Valg av ambisjonsnivå

må tilpasses art og lokalitet. *Handlingsplan mot fremmede skadelige arter i Oslo og Viken*[104] og kriterier fra Miljødirektoratet er styrende ved utvelgelse av hvilke fremmede arter som skal bekjempes i kommunen. Hvert år søker kommunen Statsforvalteren om tilskudd til bekjempelse av fremmede arter. Arbeidet med fjerning av fremmede arter er både arbeids- og ressurskrevende. Nye fremmede arter introduseres i et høyt tempo og gjør at planer over hvilke arter som skal prioriteres må oppdateres jevnlig.

De siste årene har kommunen rettet bekjempelsestiltak mot *kjempespringfrø* og *kjempebjørnekjeks* i nærhet til verneområder eller viktige naturtyper. Disse er oppført som arter som bør bekjempes/utryddes regionalt og anses som en stor trussel på det stedegne biologiske mangfoldet i regionen.

Kjempespringfrø er en art som trives best på fuktig og næringsrik mark og vokser ofte langs elver og bekker. Vann er en viktig spredningsvei. Kjempespringfrø er observert flere steder langs elver og bekker i kommunen: eksempler er Neselva, Hyggenbekken og Hegga, men også langs mindre bekker i kommunen.

Bekjempelse av kjempespringfrø - før og etter fjerning av plantene. Foto: Jobbhuset

[104] Handlingsplan mot fremmede og skadelige arter i Oslo og Viken, Fylkesmannen i Oslo og Viken. https://www.statsforvalteren.no/contentassets/24cb8822fc8f45a786c9345f3174fc40/handlingsplan-mot-fremmede-skadelige-arter-i-oslo-og-viken.pdf

Figur 15. Kjempebjørnekjeks. Foto: Merete Wiken Dees

Kjempebjørnekjeks (Figur 15) vokser i skogkanter og eng, ellers i veikanter og annen skrotemark, og finnes på spredte lokaliteter i kommunen. Innsats mot denne plantearten gjøres både ut fra et fremmed art-perspektiv og et helseperspektiv siden saften fra planten kan føre til brannskader på huden i kombinasjon med sollys.

Det har tidligere år vært gjennomført et omfattende arbeid med å fjerne slireknearter i kommunen, men da ved bruk av kjemiske midler. I dag må plantene fjernes manuelt

ettersom vi ikke lenger bruker plantevernmidler i bekjempelse av fremmede arter. Parkslirekne er en art som skal overvåkes, og målet er å hindre spredning av arten. Bekjempelse er aktuelt i verneområder eller i utvalgte naturtyper.

I ferskvann er problematikken rundt fremmede arter knyttet til utsetting av ulike fiskearter, enten som mat- eller agnfisk eller gjennom dumping av akvariefisk. *Solabbor* en fremmed fiskeart som ble oppdaget i Asker i 2004 i Einedammen og er senere observert i en dam på Høvikvollen og i Stupengdammen[105].

Andre fiskearter som i vannforvaltningsarbeidet er definert som fremmede arter og som forekommer i vannforekomster i Asker er *ørekyt, dvergmalle, gjedde, mort, suter, sørv* og *bekkerøye*. Flere fremmede fiskearter er en konkurrent mot ørret og ørretbestanden har gått tilbake i flere vannforekomster på grunn av dette.

En fremmed planteart som er observert i ferskvann er *vasspest.* Det er kjente forekomster av denne vannplanten i Finsrudvannet og Brendsrudvannet.

Figur 16. Stillehavsøsters. Foto: Merete Wiken Dees

[105] Fossøy, Frode, Hege Brandsegg, Rolf Sivertsgård, Tor Alte Mo, 2020
Analyser av miljø-DNA for påvisning av solabbor. På oppdrag fra vannområde Indre Oslofjord Vest. NINA prosjektnotat 248.

Stillehavsøsters (***Magallana gigas***) (Figur 16) er en fremmed art som er godt etablert i både ytre og indre Oslofjord. Basert på dens raske vekst, store formerings- og spredningsevne og sine forholdsvis omfattende økologiske effekter, representerer den en svært høy økologisk risiko [106]. Økt utbredelse av stillehavsøsters kan medføre betydelig tap av verne- og rekreasjonsverdier. Det er ikke realistisk å utrydde arten, men allikevel finnes det tiltak som kan iverksettes for å redusere mengden av stillehavsøsters. Det er et uttalt mål å forebygge spredning av stillehavsøsters til nye områder og redusere allerede eksisterende forekomster. Asker kommune har en lang kystlinje og kommunen har derfor en nøkkelrolle i arbeidet i vår region. Arbeidet med bekjempelse av stillehavsøsters vil kreve systematisk og koordinert innsats over flere år hvis det skal ha effekt. For sesongen 2021 bevilget kommunen ekstra midler til tiltak mot stillehavsøsters og dette vil videreføres til 2025.

Oslofjorden Friluftsråd kartla i 2021 forekomsten av stillehavsøsters langs Askers kyst. I 2022 ble en handlingsplan for stillehavsøsters i Asker vedtatt[107].

Røyken og Hurum Skytterlag plukker stillehavsøsters på Bestonstranda. Foto: Oslofjorden Friluftsråd.

[106] Artsdatabanken (2018). Fremmedartslista 2018. Hentet 20.06.2021 https://www.artsdatabanken.no/fremmedartslista2018

[107] Sak 0031/22, Hovedutvalg for samfunnstjenester. Plan for tiltak mot stillehavsøsters i Asker kommune. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0031/22&c=200200214#result

6. LIV I VANN

Gråmåker *(VU, sårbar*) utenfor Raudskjæra. Foto: Merete Wiken Dees

Vann er kilde til alt liv og alle arter trenger vann for å leve. Askers lange kystlinje (177 km) strekker seg fra grensen mot Drammen kommune i vest, via ytre Drammensfjord og ytre Oslofjord og videre til indre Oslofjord i øst. De kalkrike kystområdene med et stort biologisk mangfold er stedvis tett befolket og utbygd. Deler av kysten er under et stort press som følge av forurensning, forsøpling, utbygging og arealendringer, kommunalt avløp og landbruk. Forurensning eller andre påvirkninger vil derfor ha effekt på livet i vannet og i verste fall kan leveforholdene endres så mye at arter forsvinner eller dør.

Asker hører til vannregion «Innlandet og Viken» og størsteparten av kommunen ligger innenfor tre vannområder: Indre Oslofjord Vest, Lierelva og Drammenselva. Vassdragene i kommunen er viktige blågrønne strukturer som bidrar til å styrke økosystemene. Det er mange naturtyper og arter som er knyttet til vann, både ferskvann og saltvann. Vannets egenskaper (pH, temperatur, rennende eller stillestående) avgjør hvilke arter som lever der.

6.1. Økologisk tilstand

Ifølge vannforskriften skal alle vannforekomster oppnå minst «god økologisk og kjemisk tilstand». Økologisk tilstand er tilstanden for vannlevende planter og dyr og leveområdene deres. Leveområdene omfatter både vannkvalitet og fysiske forhold (f.eks. strømningsforhold, tilgjengelige vandringsveier og bunnforhold).

Status per oktober 2020 er at 59 av 123 vannforekomster i kommunen (48 %) har svært god eller god økologisk tilstand. Mens resten av vannforekomstene (52 %) har moderat, dårlig eller svært dårlig økologisk tilstand. Neselva, Neselva bekkefelt, småbekkene mot Indre Oslofjord, Bøbekken, Hegga, Verkenselva bekkefelt, Bestonbekken, Bråtenbekken, Skjøttelvik bekkefelt og Dauerudbekken bekkefelt har dårlig økologisk tilstand (Figur 18). Kongsdelenebekken er den eneste bekken i kommunen med svært dårlig tilstand.

Av påvirkningsfaktorer fra avløp bidrar diffus avrenning fra spredt bebyggelse, punktutslipp fra regnvannsoverløp og diffus avrenning fra spillvannslekkasje mest. Diffus avrenning fra hytter og punktutslipp fra renseanlegg påvirker i middels og liten grad.

Avrenning fra jordbruket bidrar til økt næringsstofftilførsel, algeoppblomstring og tilslamming av vann og vassdrag. For vannforekomster under marin grense bidrar naturlig erosjon av leire og annen næringsrik jord til dårligere vannkvalitet. I Asker er diffus avrenning fra fulldyrket mark den største påvirkningskilden fra jordbruket.

Figur 17. Åroselvas utløp etter en regnværsperiode. Store mengder partikler føres med elva og ut i Oslofjorden. Økt sedimentasjon påvirker bunnfauna og makroalger negativt. Foto: Merete Wiken Dees

Tilstanden for livet i Oslofjorden er svært alvorlig[108]. Store deler av Oslofjorden har moderat økologisk miljøtilstand og dårlig kjemisk miljøtilstand. I Askers kystområde er hovedutfordringene urban utvikling; tilførsler av næringssalter, partikler og miljøgifter gjennom avrenning fra jordbruk; og lekkasjer av avløpsvann. Erosjon fører til at jord- og leirpartikler føres med elver og bekker ut i fjorden (Figur 17). Jordpartikler slammer ned bunnen, forverrer lys- og gyteforhold, og levevilkår for planter og dyr. Særlige utfordringer er nedgangen i bunnfisk (inkludert kollaps av torskebestanden) og redusert populasjon hos flere arter av sjøfugl. Tareskogen og ålegrasengene blir mindre. Miljøgifter gjør at vi ikke kan spise fisk og skalldyr fra deler av Oslofjorden. I tillegg er marin forsøpling og mikroplast er et alvorlig problem.

Fiske med bunntrål er en viktig årsak til fysisk forstyrrelse av havbunnen[109]. Bunntråling forekommer hovedsakelig på bløtbunn. Trålsporene utgjør kun en liten del av trålens kontakt med havbunnen. De deler av trålen som skraper jevnt på bunnen setter spor som ikke er lette å oppdage, men som likevel kan ha en ødeleggende effekt på planter og dyr som lever der. Målet med trålingen er rekefangst, men fisk over minstemålet blir også fanget i trålen.

Våren 2021 ble *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv*[110] lagt frem. Målet er at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, at viktige naturverdier skal restaureres, at et aktivt friluftsliv skal fremmes og at naturmangfoldet i fjorden skal ivaretas. God forvaltning av både land- og sjøarealene er essensielt for å nå planens mål om en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. I planen har regjeringen gitt kommunen et medansvar for at Oslofjorden skal bli ren, rik og tilgjengelig for alle. Kommuner som ligger i nedslagsfeltet til Oslofjorden har fått i oppdrag å fylle ut tiltakskort for sin kommune. Planen inneholder 63 tekniske tiltak og 19 kunnskapstiltak. For hvert av disse tiltakene er det laget såkalte tiltakskort. Internt i kommunen er det etablert en arbeidsgruppe på tvers av virksomheter og tjenesteområder for å jobbe systematisk med tiltakskortene[111].

[108] Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv. 2021. Klima og Miljødepartementet. https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf
[109] Artsdatabanken. Bunntråling. Hentet 04.11.2021. https://artsdatabanken.no/Pages/137950?Key=1435226530
[110] Klima og miljødepartementet. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv.* https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf
[111] Sak 0030/22, Utvalg for samfunnstjenester. Oppfølging av Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0030/22&c=200200214#result&_t_dtq=true

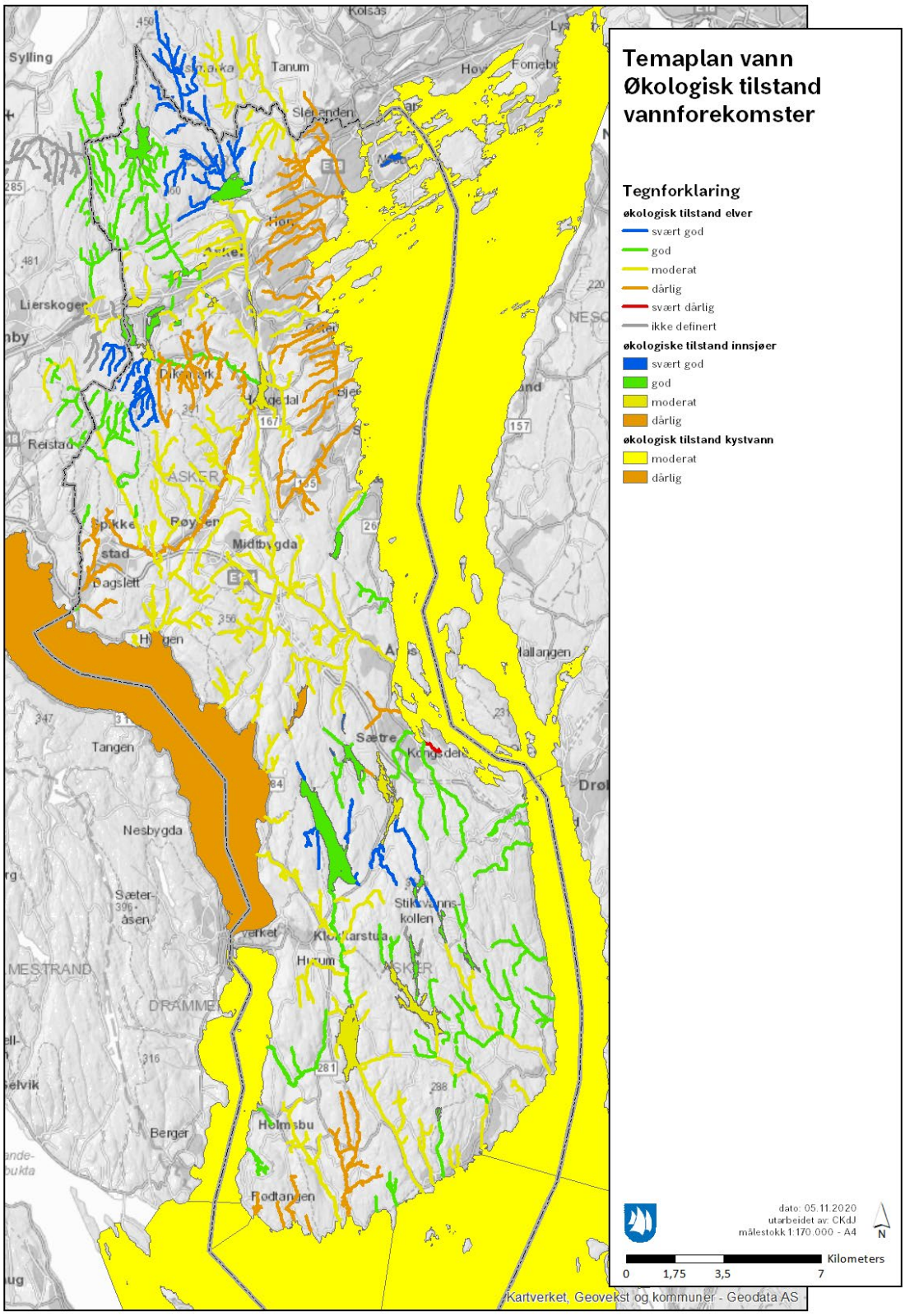

Figur 18. Økologisk tilstand for vannforekomstene i Asker (kilde: https://vann-nett.no/portal/#/mainmap)

6.2. Naturtyper og arter knyttet til kystvann

Kystvann har ulike naturtyper knyttet til seg. De forekommer både på land og direkte i vann langs kysten. Strandeng og strandsump er naturtypen vi finner mest av på land ved kysten i Asker, mens det i vannet stort sett forekommer bløtbunnsområder i strandsonen, ålegrasenger og andre undervannsenger (Tabell 7). Områdene langs kysten fungerer som næringsområder for overvintrende og trekkende vadefugl, stedegne fugl (vadefugl og andefugl) og fisk.

Tabell 7. Naturtyper knyttet til sjø i Asker (basert på DN-håndbok 19)

Hovednaturtype	Naturtype
havstrand/kyst	G 01 – undervannseng
	G 02 – havstrand
	G 04 – sand- og grusstrand
	G 05 – strandeng og strandsump
	G 09 – rikt strandberg
marine naturtyper	I 02 – grunne strømmer
	I 08 – bløtbunnsområder i strandsonen
	I 11 – ålegrasenger og andre undervannsenger

Ålegrasenger

Ålegrasenger huser et artsrikt samfunn av marine arter [112](Fredriksen et al. 2005). De fungerer som skjulested, oppvekstområde og 'spiskammer' for blant annet fiskeyngel og krepsdyr[113]. De er også viktige næringsområder for ender og svaner. Tette ålegrasbestander reduserer vannets bevegelsesenergi ved å redusere bølgevirkningen og strømhastigheten. Ålegraset binder derfor sedimenter, reduserer erosjon og stabiliserer gruntvannsområder. Ålegrasenger er også viktige i klimasammenheng da de binder store mengder CO_2. De største truslene mot ålegrasenger er avrenning og nedbygging av strandsonen. Kartlegging av forekomster er viktig for å ta hensyn til ålegrasengene i arealplanleggingen. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* fraråder etablering av kunstige sandstrender og andre inngrep og tiltak på bløtbunnsområder, for å skåne verdifulle bløtbunnsområder, inklusive ålegrasenger. Kommunene er ansvarlige for å følge opp dette.

I 2020 kartla Norsk institutt for vannforskning (NIVA) bl.a. ålegrasenger og tareskoger i Oslofjorden på oppdrag fra Miljødirektoratet. Resultatene viste at 67 prosent av engene med ålegras har redusert nedre voksegrense, i tillegg var 66 prosent av engene overgrodd og tildekt av trådalger (lurv)[114].

Naturbase viser registreringer av 88 lokaliteter med ålegras i Asker etter DN-håndbok 19[115].

[112] Fredriksen S, Christie H, Sætre BA (2005) Species richness in macroalgae and macrofauna assemblages on Fucus serratus L. (Phaeophyceae) and Zostera marina L. (Angiospermae) in Skagerrak, Norway. Marine Biology Research 1:2-19.
[113] Miljøstatus. Kysten. Hentet 06.05.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/hav-og-kyst/kysten/
[114] Miljødirektoratet. Oslofjorden gror igjen. Publisert 15.06.2021.
https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2021/juni-2021/oslofjorden-gror-igjen/
[115] Per 16.12.2021. Naturbase. Naturtyper etter DN-håndbok 19.

Tareskoger

Stortare og sukkertare danner store sammenhengende tareskogsbelter langs norskekysten. Tareskogene er viktige leveområder for et mangfold av arter i tillegg til at de renser vann og lagrer karbon[116]. Det var en kraftig nedgang i sukkertarebestanden fra 1990 til 2000 på Østlandet og tilstandsindeksen har etter dette vært jevnt lav. Årsakssammenhengene er komplekse med blant annet økte havtemperaturer, partikler og næringssalter (eutrofiering) og overfiske blant viktige påvirkningsfaktorer.
Under NIVAs kartleggingen av tareskog i Oslofjorden i 2020 ble det funnet svært få forekomster. Der det var forventet vekst av sukkertare ble det i stedet funnet rødalger og trådalger[117]. Sukkertareskog er oppført på norsk rødliste for naturtyper som sterkt truet[118]. Både FNs klimapanel og FNs naturpanel poengterer at beskyttelse av tareskog sikrer viktige leveområder for dyr og planter – og kan gi oss mulighet til å bygge opp igjen fiskebestander, som for eksempel kysttorsk[119].

Kysttorsk

Torsk som hele året lever i fjordene langs hele norskekysten kalles for kysttorsk. Forskning har vist en urovekkende utvikling over lang tid: kysttorsken er i ferd med å forsvinne fra kystområdene på Sør- og Østlandet, og spesielt ille er det i Oslofjorden[120]. Det er forbudt å fiske torsk i Oslofjorden hele året. I deler av Asker er det forbud mot alt fiske, med unntak av anadrome arter (laks og sjøørret), i gyteperioden fra 1. januar til 30. april (Figur 19). Nedgang i torskebestanden påvirker også en rekke andre arter negativt.

Blåskjell[121]

Blåskjell lever i klynger i tidevannssonen og fester seg til stein, fjell og annet hardt underlag. Både larver og skjell er mat for andre organismer som fugl, fisk, sjøstjerner, snegl og krabber.
De siste årene har blåskjellbestanden i Oslofjorden gått ned. I andre land har reduserte blåskjellbestander vært knyttet til sykdom, klimaendringer, ødeleggelse av leveområder og predasjon. En av årsakene til «blåskjell-kollapsen» i Sør-Norge kan være nedgang i kysttorsk, som legger til rette for økte bestander av torskens byttedyr, slik som leppefisk og strandkrabbe[122]. Disse artene er effektive rovdyr på unge blåskjell og kan dermed hindre at blåskjellene får sjansen til å vokse seg store og reprodusere.

Samtidig vil også den fremmede arten stillehavsøsters kunne konkurrere med blåskjell om voksesteder og mat, men det er foreløpig ingen dokumentert sammenheng mellom utbredelsen av stillehavsøsters og nedgangen i blåskjellbestanden[123].

---

[116] Kvile, K., Forsgren E., Lorentsen, S-H., Trannum, H. og Gundersen, H. (2020). *Kystvann* i Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.
[117] Miljøstatus. Sukkertare. Hentet 04.05.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/sukkertare
[118] Gundersen, H., Bekkby, T., Norderhaug, K. M., Oug, E., Rinde, E. og Fredriksen, F. (2018). Sukkertareskog i Nordsjøen og Skagerrak, Marint gruntvann. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet (dato) fra: https://artsdatabanken.no/RLN2018/342
[119] Miljøstatus, Stortare. Hentet 10.05.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/hav-og-kyst/kysten/stortare/
[120] Fiskeridirektoratet. Vern av Kysttorsk i sør. Hentet 03.05.2021. https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Vern-av-kysttorsk-i-soer
[121] Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.
[122] Christie, H., Kraufvelin, P., Kraufvelin, L., Niemi, N. & Rinde, E. 2020. Disappearing blue mussels – Can mesopredators be blamed? Frontiers in Marine Science 7: 550.
[123] Mortensen, S. og Strohmeier, T. 2018 Hvorfor forsvinner blåskjellene? Havforskningsinstituttet

Færre blåskjell vil også ha konsekvenser for vannkvaliteten langs kysten. Ved at blåskjellene filtrerer vannmassene, tar de også opp næringsstoffer fra kloakkutslipp og avrenning fra jordbruk. Negative effekter fra utslipp vil dermed kunne forsterkes ved nedgang i blåskjellbestanden. Økt partikkelinnhold gjør kystvannet mørkere og voksedypet til viktige naturtyper som ålegrasenger og tareskoger reduseres[124].

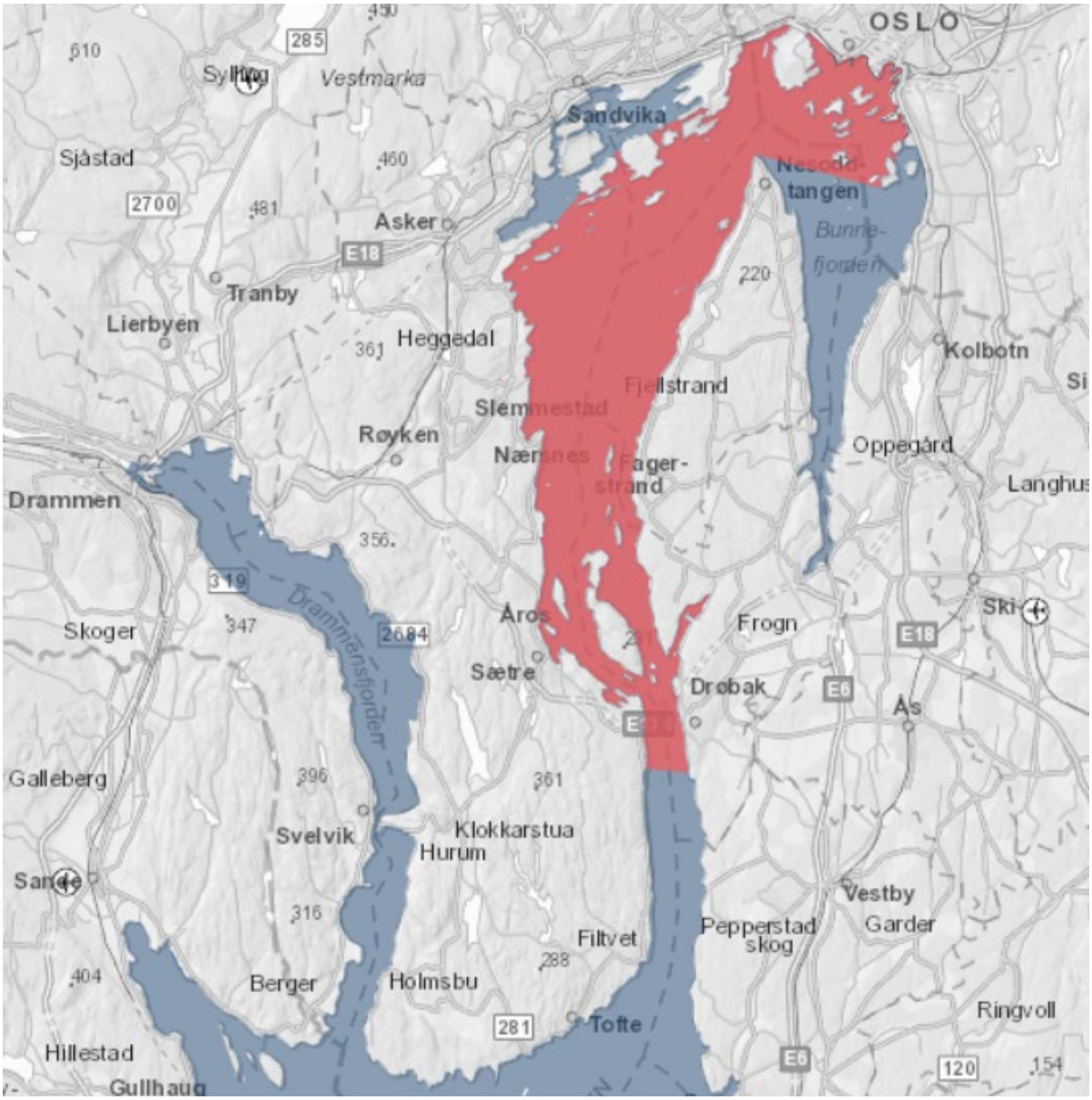

Figur 19. Kartet viser områdene hvor det er forbudt å fiske torskefisk hele året (blå), og området hvor all fiske er forbudt fra januar til april (rødt). Kilde: Fiskeridirektoratet.

[124] Moy, F., Christie, H., Steen, H., Stålnacke, P., Aksnes, D., Alve, E., Aure, J., Bekkby, T., Fredriksen, S., Gitmark, J., Hackett, B., Magnusson, J., Pengerud, A., Sjøtun, K., Sørensen, K., Tveiten, L., Øygarden, L. & Åsen, P.A. 2009. Sluttrapport fra Sukkertareprosjektet 2005–2008. SFT-rapport 2467: 1–131.

Stillehavsøsters som vokser på blåskjell. Foto: Merete Wiken Dees

Hummer

Hummeren i norske farvann lever langs kysten fra svenskegrensen til Trøndelag, og sporadisk i Nordland. Man finner den vanligvis fra 5 til 40 meters dyp, hovedsakelig på hardbunn med skjulesteder i steinrøyser, kløfter eller i huler under store steiner. Hummer lever i hovedsak av andre krepsdyr, snegler, flerbørstemark og skjell.

Hummer er vurdert til *sårbar* (VU) på Norsk rødliste for arter 2021 på grunn av reduksjon i populasjonsstørrelse[125]. Bestanden er på et historisk lavt nivå, og til tross for strengere restriksjoner på fisket de senere årene, er det ikke tegn til at bestanden tar seg opp igjen. På bakgrunn av dette har Fiskeridirektoratet gått ut med en anmodning til kommunene om å nominere fredningsområder for hummer[126]. Forskning i fredningsområdene viser positive effekter på bestanden av hummer: det er betydelig flere og større hummer i fredningsområdene; larver og egg er større, noe som gir bedre overlevelsesevne; opp mot en tredobling i produksjon av egg og larver kan forventes sammenlignet med fiskede områder; hummerlarver driver med strømmene og bidrar dermed til rekrutteringen utenfor fredningsområdene. I 2021 ble det opprettet to hummerfredningsområder i Asker kommune: et ved Langåra og et ved Drøbaksjeteen (Figur 20)[127]. I *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* oppfordres det også til opprettelse av hummerfredningsområder i kommunene[128].

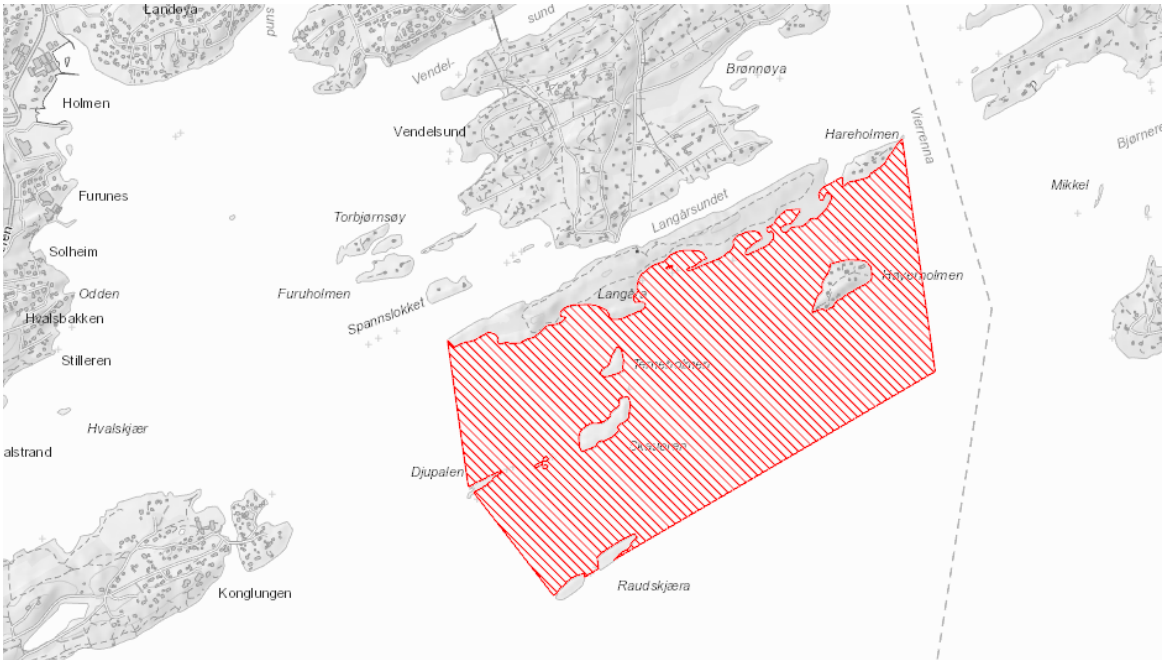

[125] Tandberg AHS, Djursvoll P, Falkenhaug T, Glenner H, Meland K og Walseng B (24.11.2021). Krepsdyr: Vurdering av hummer Homarus gammarus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/14133

[126] Fiskeridirektoratet. Invitasjon til hummerfredning. Hentet 03.05.2021. https://www.fiskeridir.no/Fritidsfiske/Nyheter/2020/Invitasjon-til-hummerfredning

[127] Fiskeridirektoratet. J-181-2021: Forskrift om fredningsområder for hummer. https://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Regelverk-og-reguleringer/J-meldinger/Gjeldende-J-meldinger/J-181-2021

[128] Klima og miljødepartementet. 2021. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv.* https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf

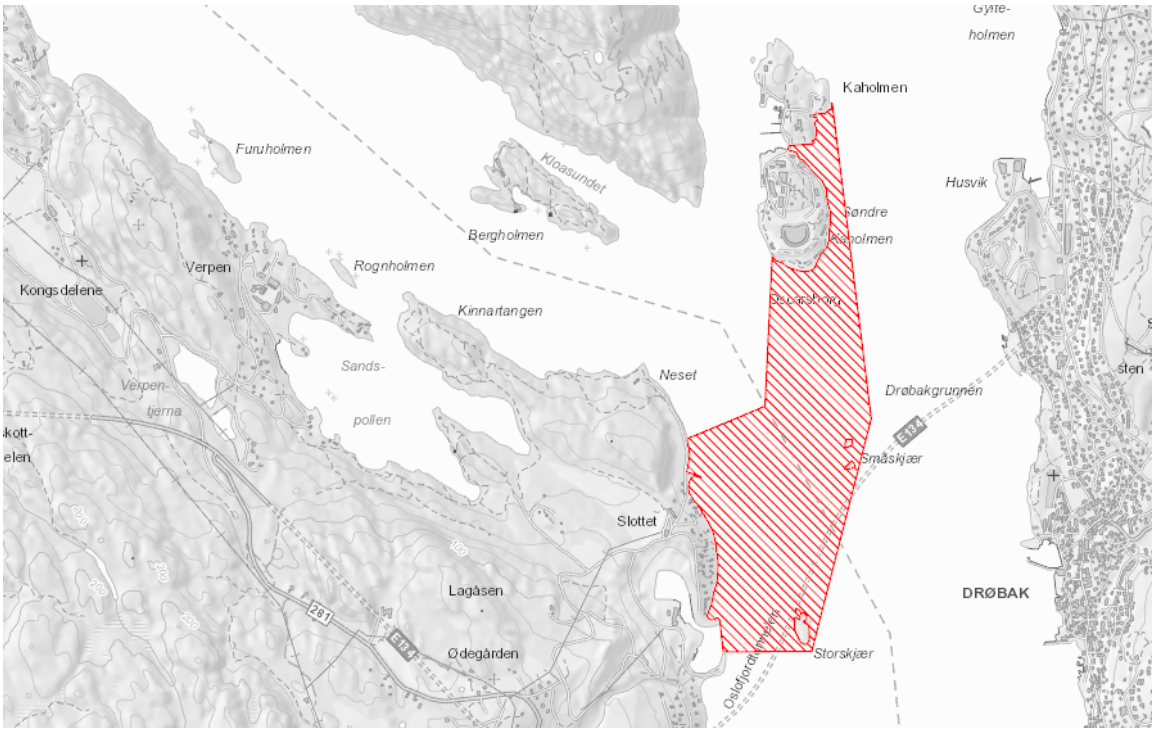

Figur 20. Fredningsområder for hummer ved Langåra og Drøbaksjeteen. Kilde: skjermdump fra Naturbase.

Sjøfugl

Hettemåke *(CR, kritisk truet)*. Foto: Merete Wiken Dees

Askers sjøområde har et rikt fugleliv, men er også rekreasjonsområde for befolkningen i Stor-Oslo og omegn. Dette innebærer at sjøfuglenes hekkeplasser, oppvekstområder og næringsområder er preget av forstyrrelser. Andre utfordringer for sjøfuglene er areal- og klimaendringer og endret mattilgang. Siden 1970-tallet har Birdlife Norge (tidligere Norsk Ornitologisk Forening (NOF)) gjennomført tellinger av sjøfugl i Indre Oslofjord på oppdrag fra Statsforvalteren i Oslo og Viken[129].

Mange verneområder er opprettet for å beskytte leveområdet til bestemte dyrearter eller planter. Da regnes arealet ofte for å være et økologisk funksjonsområde for en eller flere arter. I fjorden er det opprettet reservater med verneplaner for sjøfugl (Tabell 8). Store deler av sjøfuglbestanden hekker på disse lokalitetene[130,131].
Flere av sjøfuglartene er i tilbakegang. Dette gjelder særlig fiskemåke (VU)[132], hettemåke (CR)[133], gråmåke (VU)[134] og makrellterne (EN)[135].

Tabell 8. Reservater med verneplan for sjøfugl i Asker. Kilde: Naturbase

Lokalitet	Verneform
Tofteholmen	Naturreservat
Vealøs	Naturreservat
Mølen	Naturreservat
Dyna	Naturreservat
Geitungsholmen	Naturreservat
Ulvungene	Naturreservat
Ertsvikskjær	Naturreservat
Ulykkesskjær	Naturreservat
Hvalskjæret	Naturreservat
Terneholmen	Naturreservat
Lille Bjerkøyskjær	Naturreservat
Demmekilskjæra	Biotopvern etter viltloven
Hjelpskjæra	Biotopvern etter viltloven
Saltskjær	Biotopvern etter viltloven
Rogneskjær	Dyrefredningsområde
Kråkholmen	Dyrefredningsområde

[129] https://oa.birdlife.no/download.php?file=Upload/Brukerfiler/dokumenter/dok_9076_2.pdf
[130] Bergan, M. og Andersen, G.S. (2019) Hekkende sjøfugl i Buskerud 2019. – Drøbaksund og Vestfjorden. Utgitt av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus.
https://nofoa.no/download.php?file=Upload/Brukerfiler/dokumenter/dok_8837_2.pdf
[131] Bergan, M. og Andersen, G.S. (2019) Hekkende sjøfugl i indre Oslofjord, Oslo og Akershus 2019. Utgitt av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus.
[132] Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av fiskemåke Larus canus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/27536
[133] Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av hettemåke Chroicocephalus ridibundus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/29490
[134] Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av gråmåke Larus argentatus for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/27696
[135] Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av makrellterne Sterna hirundo for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken.
https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/31752

Høvikskjæra	Dyrefredningsområde
Sundbyholmene	Naturreservat
Storskjær	Naturreservat

Norsk Ornitologisk Forening avd. Oslo og Akershus har utpekt ærfugl som Askers kommunefugl[136] (Figur 21) på bakgrunn av Askers lange kystlinje. Arten er vurdert til sårbar (VU) på Norsk rødliste for arter 2021[137]. På landsbasis har ærfuglbestanden gått ned 30-35 % de siste tre generasjoner. I indre Oslofjord, inkludert gamle Asker kommune, er imidlertid ærfuglbestanden fortsatt i økning[138].

Figur 21. Ærfugl, Askers kommunefugl. Foto: Merete Wiken Dees

Laks og sjøørret

Laks er en anadrom fisk som er vurdert til nær truet (NT) på norsk rødliste for arter[139]. Den gyter i strømmende partier på elver, og yngelen lever 2-6 år i elva før den vandrer ut i sjøen som smolt[140]. Etter en vekstfase i sjøen (vanligvis ett til tre år) returnerer laksen til ferskvann

[136] Norsk Ornitologisk forening. Kommunefugler i Oslo og Akershus. Hentet 06.05.2021 https://www.birdlife.no/organisasjonen/fylkesavdelinger/osloakershus/nyheter/?id=2664
[137]Stokke BG, Dale S, Jacobsen K-O, Lislevand T, Solvang R og Strøm H (24.11.2021). Fugler: Vurdering av ærfugl Somateria mollissima for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/27698
[138] Bergan, M. og Andersen, G.S. (2019) Hekkende sjøfugl i indre Oslofjord, Oslo og Akershus 2019. Utgitt av Norsk Ornitologisk Forening, avd. Oslo og Akershus.
[139] Hesthagen T, Wienerroither R, Bjelland O, Byrkjedal I, Fiske P, Lynghammar A, Nedreaas K og Straube N (24.11.2021). Fisker: Vurdering av laks Salmo salar for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/8149
[140] Hesthagen T, Wienerroither R, Bjelland O, Byrkjedal I, Fiske P, Lynghammar A, Nedreaas K og Straube N (24.11.2021). Fisker: Vurdering av laks Salmo salar for Norge. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken. https://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/8149

for å gyte, i de fleste tilfeller til samme elv og elvestrekning som den selv vokste opp i. I Asker har vi tre viktige laksevassdrag. Dette er Neselva, Askerelva/Blakstadelva og Åroselva. Utenfor disse elvene gjelder *Forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag*[141]. Det er ikke åpnet for fiske etter anadrome laksefisk i følgende vassdrag i Asker:

- Bestonbekken
- Bråtenbekken
- Dalabekken
- Ekraelva
- Filtvetbekken
- Gjerdalsbekken
- Grimsrudbekken
- Grytnesbekken
- Grønsandbekken
- Hauganebekken
- Hyggenbekken
- Høvikbekken
- Kjennvikbekken (Hurum)
- Knatvollbekken
- Knivsvikbekken
- Nordre Selvikbekken
- Nærsnesbekken vest
- Nærsnesbekken øst
- Sageneelva
- Selvikbekken (Hurum)
- Sjøstrandbekken
- Skjøttelvikbekken
- Slemmestadbekken
- Sundbybekken
- Svalerødbekken (Hurum)
- Sætreelva (Hurum)

Det er heller ikke åpnet for fiske i øvrige vassdrag med anadrome laksefisk.

Sjøørret er en ørret som vandrer ut i havet for å øke næringstilgangen[142]. Sjøørret vokser vanligvis mye raskere, blir større og produserer flere egg, enn ørret som holder seg i ferskvann hele livet. I 2020 har firmaet *Naturrestaurering* i oppdrag for Vannområde Indre Oslofjord Vest kartlagt 38 sjøørretbekker i Asker. Av de undersøkte bekkene, var det 25 med fisk, mest ørret og laks, men det er også observert skrubbe, stangsild, ørekyt og ål.

6.3. Naturtyper og arter knyttet til ferskvann

Tabell 9 viser det store mangfoldet og ulike naturtyper fra DN-håndbok 13 som er knyttet til ferskvann i Asker. Særlig dammer er det mange av i kommunen, men også *viktige bekkedrag*, *kalksjøer* og *intakt lavlandsmyr* i innlandet er naturtyper som forekommer ofte. Av våte skogsområder finner vi naturtypene rik sump- og kildeskog og gråor-heggeskog mest. Disse skogstypene er ofte knyttet til ferskvanns-vannforekomster.

Tabell 9. Naturtyper knyttet til ferskvann i Asker (basert på DN-håndbok 13)

Hovednaturtype	Naturtype
myr og kilde	A 05 – rikmyr
	A 06 – kilder og kildebekker
	A 07 – intakt lavlandsmyr i innlandet
	høgmyrer i innlandet
kulturlandskap	D 02 – slåtte- og beitemyr
ferskvann/våtmark	E 01 – deltaområde
	E 03 – kroksjøer, flomdammer og meandrerende elveparti
	E 05 – fossesprøytsone
	E 06 – viktig bekkedrag
	E 07 – kalksjø

[141] Lovdata. Forskrift om fiske etter anadrome laksefisk i vassdrag. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2021-03-15-798
[142] NINA. Sjøørret. https://www.nina.no/sjoorret

Hovednaturtype	Naturtype
	E 08 – rik kulturlandskapssjø
	E 09 – dam
	E 10 – naturlig fisketomme innsjøer og tjern
	E 12 – evjer, bukter og viker
	E 16 – rolig flytende elveløp
skog	F 05 – gråor-heggeskog
	F 06 – rik sump- og kildeskog
	F 09 – bekkekløft og bergvegg
	F 21 – flommarksskog

Tabell 10 viser naturtyper knyttet til ferskvann kartlagt gjennom systemet *Natur i Norge*. Desidert flest naturtyper er registrert innen kalkrik myr- og sumpskogmark, men også flomskogsmark og flommyr, myrkant og myrskogsmark forekommer ofte.

Tabell 10. Naturtyper knyttet til ferskvann i Asker (basert på Natur i Norge)

Hovedøkosystem	Naturtype
skog	flomskogsmark
våtmark	flommyr, myrkant og myrskogsmark
	grankildeskog
	kalkrik helofyttsump
	kalkrik myr- og sumpskogsmark
	kilde-edellauvskog
	rik gransumpskog
	rik gråorsumpskog
	rik svartorstrandskog
	rik svartorsumpskog
	rik vierstrandskog
	rik åpen sørlig jordvannsmyr
	saltpåvirket svartorstrandskog
	semi-naturlig våteng
	svak kilde og kildeskogsmark
	sørlig kaldkilde

Kalkrike naturtyper

På grunn av geologien er det mange kalkrike områder i Asker og de kalkrike vannforekomstene finnes i disse områdene, f.eks. i den nordre delen av kommunen og langs Drammensfjorden. Her finnes også flere kalksjøer, som er utvalgt naturtype (se kap. 5.6). Vannforekomstene i Kjekstadmarka og sidebekkene til Åroselva er moderat kalkrike, mens vannforekomstene i de høyereliggende delene midt på Hurumlandet er kalkfattige.

Våtmark

På rødlista for naturtyper finner vi 19 naturtyper innen våtmark[143]. Våtmarker har mange viktige egenskaper som flomdemper, karbonlagring og som viktige levesteder for planter, insekter og fugler. Grøfting, oppdyrking og nedbygging er de viktigste påvirkningsfaktorene, og i tillegg er opphør av hevd viktig i semi-naturlige naturtyper. Grøfting har avtatt da det ikke lenger er tillatt med grøfting for skogbruksformål. Det er allikevel mange gamle grøfter som drenerer både myrer og sumpskoger. I juni 2020 trådte forbudet mot nydyrking av myr i kraft[144]. Forbudet er fastsatt med bakgrunn i hensynet til klima, men forbudet er også avgjørende for artsmangfoldet som er tilknyttet våtmark. Et søk i naturbase viser at kommunen har forekomster av bl.a. slåttemyr (se kap. 5.6, Figur 22), rikmyrer, rik sump- og kildeskog, intakte lavlandsmyrer og høymyrer. I 2021 la regjeringen frem en strategi, «Naturstrategi for våtmark», for å bremse nedbygging og ivareta våtmarkene på en bedre måte[145].

Figur 22. Slåttemyra på Svendsrud. Foto: Merete Wiken Dees

Arter knyttet til ferskvann

Blant ferskvannsarter vi finner i Asker er storsalamander, elvemusling og storørret. Storsalamander er ansett som nær truet på Norsk rødliste for arter og elvemusling er internasjonalt sterkt truet av utryddelse og storørretbestanden går også ned. Asker har derfor et spesielt ansvar for å ta vare på disse artene og leveområdene deres.

---

[143] Lyngstad, A., Brandrud, T. E., Moen, A. og Øien, D. I. (2018). Våtmark. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken. Hentet 03.05.2021 fra https://www.artsdatabanken.no/pages/259099

[144] Lovdata, Forskrift om nydyrking. Hentet 03.05.2021. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1997-05-02-423

[145] Regjeringen. 2021. Naturstrategi for våtmark. https://www.regjeringen.no/contentassets/3bc8342443f44a38a75ef0c1515b2e44/t-1576n.pdf

Storsalamander (nær truet)
Vanlige habitater for storsalamander er dammer og våtmarker i kulturlandskapet, som gårdsdammer, branndammer og vanningsdammer. På grunn av salamanderens tynne hud, er den avhengig av fuktighet. Den beveger seg derfor sjelden langt fra dammen. Dammer er en naturtype som vi finner mange av i Asker og storsalamander er observert i flere av disse. Storsalamander er en amfibieart som er avhengig av god vannkvalitet i dammen, grunne og varme partier for å legge egg og dype partier med skjulesteder. I tillegg trenger storsalamanderen også overvintringssteder på land, trær og vegetasjon rundt dammen og egnede vandringsveier til andre dammer i området.

Det er i hovedsak moderniseringen av jordbruket, med drenering av våtmarker og dammer, som har hatt størst påvirkning på storsalamanderen. I tillegg er den svært sårbar for fiskeutsetting, da larvene blir spist av rovfisk. Mange dammer i kulturlandskapet har ikke lenger den funksjonen de hadde før og derfor er det mange dammer som gror igjen, forurenses av nærliggende aktiviteter eller blir tørrlagt av økonomiske eller sikkerhetsmessige hensyn.

Elvemusling (sårbar)
I næringsfattig, rennende vann finner vi elvemusling som en viktig indikatorart på vannkvaliteten i elvene. Elvemusling er internasjonalt sterkt truet av utryddelse, som følge av forsuring og opphopning av næringsstoffer i vassdragene, hovedsakelig på grunn av avrenning fra dyrket mark og andre menneskeskapte forandringer langs elvene.

I Asker er det fra før av kjente forekomster av elvemusling i Askerelva, Hukenbekken, Verkenselva, Åroselva og Sageneelva. En undersøkelse i Askerelva i 2017 og 2018 viste at tilstanden var dårlig til svært dårlig[146]. Ingen av de undersøkte lokalitetene er egnet for juvenil elvemusling og kanskje heller ikke for utsetting av muslinger fra kultiveringsprogrammet. Den dårlige tilstanden kan sannsynligvis forklares med høy nærings- og partikkeltilførsel til elven.

En undersøkelse fra Åroselva viste at dagens bestand av elvemusling kun er en liten rest av det som var i elva før og det anslås at det er færre enn 500 individer igjen[147]. Årsak til den kraftige bestandsendringen er avrenning fra omkringliggende områder. Rapporten konkluderer med at uten tiltak for å bedre vannkvaliteten og å øke bestanden av vertsfisk, står muslingene i Åroselva i fare for å dø ut i nær fremtid.

Miljødirektoratet har utgitt en egen handlingsplan for elvemusling som gjelder fra 2019-2028[148].

Storørret
Storørret er en spesiell økologisk form for ørret som relativt tidlig i livet begynner å spise byttefisk, og derfor vokser seg mye større enn det som er vanlig for ørret i Norge[149]. De ulike stammene av storørret i Norge representerer unike økologiske og kulturelle verdier som det

[146] Magerøy, J. H. (2019). Evaluering av habitatkvalitet for juvenil elvemusling (*Margaritifera margaritifera*) i Oslo og Akershus i 2017 og 2018. Redoksmålinger i Askerelva, Movassbekken, Nitelva, Raudsjøbekken og Sognsvannsbekken. NINA-rapport 1540.
[147] Sandaas, K. og Jørn, E. (2015) Elvemusling Margaritifera margaritifera i Åroselva - Røyken kommune, Buskerud fylke 2015.
[148] Miljødirektoratet. Handlingsplan for elvemusling (Margaritifera margaritifera L.) 2019-2028. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1107/m1107.pdf
[149] Miljødirektoratet. Foreslår redningsplan for storørreten. Hentet 06.12.2021. https://www.miljodirektoratet.no/aktuelt/nyheter/2021/januar-2021/foreslar-redningsplan-for-stororreten/

er viktig å bevare[150]. I områder med livskraftige bestander av storørret, har den gjennom hundrevis av år hatt stor betydning for lokalbefolkning, fiskerettshavere og etter hvert også tilreisende sportsfiskere.

Storørreten i Dikemarksvannene er sterkt truet av fysiske inngrep og overbeskatning[151]. Dette har trolig ført til en stor nedgang av antall ung umoden ørret. De siste 20 årene har det skjedd en stor habitatforandring i Grobruelva som er negativ for storørretstammen; utbygging ved Lierskogen har ført til sedimentering av elva og forringelse av elvekant og skog. Også igjenfylling og utretting av meandrerende partier og evjer har endret det opprinnelige elvesystemet betydelig.

6.4. Arealbruksendringer i strandsonen

Figur 23. Arealbruk i strandsonen, 2021. Kilde: skjermdump fra Gårdskart

Strandsonen er blant de mest artsrike leveområdene vi har i Norge. Både dyre- og plantelivet i kystsonen og i sjøen er truet av bebyggelse og menneskelig aktivitet. SSB definerer strandsonen som området fra kysten og 100 meter inn i landet. All bygging i 100-metersbeltet langs sjøen i Norge er som hovedregel forbudt. Forbudet fremgår direkte av plan- og bygningsloven § 1-8, hvor også følgende er presisert: «*I 100-metersbeltet langs sjøen og langs vassdrag skal det tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser*»[152]. Hele 60 % (8018 daa) av strandsonearealet i Asker er bebygd, mens 11 % (1480 daa) av strandsonearealet er benyttet til samferdsel.

[150] Miljødirektoratet. (2020). Forslag til strategi for bevaring og utvikling av bestandene av storørret. M-M-1786/2020
[151] Museth, J., Dervo, B., Brabrand, Å., Heggenes, J., Karlsson, S. og Kraabøl, M. (2018) Storørret i Norge. Definisjon, status, påvirkningsfaktorer og kunnskapsbehov. NINA-rapport 1498.
[152] Lovdata. Plan- og bygningsloven. https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2008-06-27-71

Asker troner øverst når det gjelder utbygging i strandsonen og i gamle Asker er kun 20 % av strandsonen tilgjengelig for allmenheten (Figur 23). Dette fører til arealkonflikter mellom naturverdier på den ene siden og allmennhetens interesser for tilgang til strandsonen og grunneieres interesse for utbygging og bruk av strandsonen. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv* understreker at det er behov for å stramme inn praksis når det gjelder etablering av ny bebyggelse og utvidelse av eksisterende bebyggelse i strandsonen[153]. Et av tiltakene i planen er at *utbygging i 100-metersbeltet langs sjøen bør skje gjennom kommunale arealplaner og ikke gjennom enkeltvise dispensasjoner.* I 2020 innvilget Asker kommune 103 søknader om nye bygninger i strandsonen[154], mens det i 2021 ble innvilget 63 dispensasjoner[155].

7. NATURMANGFOLD I JORDBRUKSLANDSKAPET

Jordbruket bidrar til å bevare kulturlandskapet, som med sine kulturminner og naturmangfold har betydelig nasjonal verdi. Kulturlandskapet har gjennom flere tusen år blitt formet av et aktivt landbruk. Her inngår bruken av åker, slåttemark og beitemarker. Dette har skapt naturtyper som er levested for en rekke truede arter. Over en tredjedel av de truede artene på rødlista har tilhold i åpent kulturlandskap. Aktiv jordbruksdrift er viktig for å ta vare på kulturlandskapet. Rydding, slått og beiting holder kulturlandskapet og artsrike naturtyper i hevd.

Jordbruket sitt samfunnsoppdrag er å drive lønnsom og trygg matproduksjon, og å sikre en bærekraftig forvaltning av ressursene [156]. Bruk av arealer til matproduksjon fører til selvforsyning, bosetting og sysselsetting. Jordbrukets kulturlandskap gir mulighet til å satse på kultur, lokal mat, friluftsliv, bosetting og turisme.

Mange ulike drivkrefter påvirker utformingen av jordbrukslandskapet, som teknologisk utvikling innen jordbruket, markedet for jordbruksprodukter, landbrukspolitikk, men også generell samfunnsutvikling, økonomi og samferdselspolitikk [157]. Resultatet er et jordbrukslandskap i stadig endring. Endringene i kulturlandskapet er bl.a. knyttet til tap av natur, gjengroing, press fra by- og tettstedsvekst, rasjonalisering og intensivering i næringen og klimaendringer.

FNs naturpanel slår i sin rapport fast at intensivering av jordbruk og skogbruk står bak store tap av naturmangfold globalt [158]. Intensivering av jordbruket fører med seg negative

[153] Klima og miljødepartementet. *Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv.* https://www.regjeringen.no/contentassets/7e80a758716344cbbb97adc5c7c27f18/t-1571b.pdf
[154] SSB. KOSTRA nøkkeltall. Plan, byggesak og miljø. https://www.ssb.no/kommunefakta/kostra/asker/plan-byggesak-og-miljo?checkbox_kostragruppe=true&checkbox_land-uten-oslo=true&checkbox_vis_flere_regioner=true
[155] SSB. Resultat av byggesøknader i områder med ulike restriksjoner, etter vedtakstype (K) 2015 - 2021 https://www.ssb.no/statbank/table/13128/
[156] SSB. Jordbrukets kulturlandskap. Hentet 03.11.2021. https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/jordbruk/artikler/jordbrukets-kulturlandskap
[157] NIBIO. Overvåking av jordbrukets kulturlandskap. Vol 2 - NR. 34 - November 2016. Hentet 03.11.2021. https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/bitstream/handle/11250/2422365/NIBIO_POP_2016_2_34.pdf?sequence=3&isAllowed=y
[158] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

konsekvenser for naturmangfoldet: områder med ensartet vegetasjon, grøftede myrer og bekker som har blitt lagt i rør[159].

Tap av naturmangfold, inkluderer også tap av genetisk mangfold som kan få store konsekvenser for global matsikkerhet ved å redusere matplanters motstandsdyktighet mot skadedyr, sykdommer og klimaendringer. FNs organisasjon for landbruk og mat (FAO) anslår at vi globalt har mistet rundt 75 % av sortsmangfoldet i viktige matplanter i løpet av forrige århundre[160].

Matjord er en knapp og ikke-fornybar ressurs og skal forvaltes på en bærekraftig måte slik at både dagens befolkning og framtidige generasjoner sikres tilgang på nok og trygg mat. I Norge er det kun 3% av landarealet som er dyrket mark, og av dette igjen er det 1/3 som egner seg til produksjon av korn[161]. Nedbygging av jordbruksarealer skjer i betydelig omfang, særlig i sentrale strøk. Nedbygging til landbruks- og boligformål utgjør om lag halvparten av den totale nedbyggingen[162]. Samferdselssektoren står også for en stor andel av nedbygging av matjord[163]. Stortinget vedtok i 2015 en nasjonal jordvernstrategi. Strategien ble revidert sommeren 2021 og Stortinget vedtok et nytt jordvernmål om at det årlig frem mot 2025 ikke skal omdisponeres mer enn 3000 dekar dyrka mark til andre formål enn jordbruksproduksjon. Det nye målet får konsekvenser for kommunenes praksis når det gjelder omdisponering av jordbruksarealer til andre formål. Den siste revisjonen setter jordvern i sammenheng med FNs bærekraftsmål og understreker nødvendighet av jordvern for å oppfylle dem[164].

Av de *truede artene* på Norsk rødliste for arter er 798 arter (29 %) knyttet til semi-naturlige naturtyper [165]. Dette er naturtyper som er formet av langvarig, ekstensiv hevd som f.eks. beite og slått. Opphør av ekstensiv jordbruksdrift, for eksempel ved slått og beite, er en viktig trussel mot naturtyper i kulturlandskapet. Det store mangfoldet i kulturlandskapet forklares ofte gjennom hypotesen om middels forstyrrelser[166]. Denne går ut på at middels grad av forstyrrelser (for eksempel beiting eller slått) i et økosystem vil føre til størst biologisk mangfold. Naturtypen kulturbeitemark har for eksempel eksistert i 6000 år i Norge, og har således blitt spesielt artsrik på karplanter, beitesopp og virvelløse dyr.

Jordbruksarealer som er vanskelig å drive med den teknologien vi har i dag, gror raskt igjen når de ikke lenger er i drift. Dette på tross av at det er driveplikt etter jordlova § 8 på alt

[159] Landbruksdirektoratet. Naturmangfold. Hentet 22.10.2021. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/jordbruk/miljo-og-klima/naturmangfold
[160] FAO. The Second Report on the State of the World's Plant Genetic Resources for Food and Agriculture. Hentet 29.10.2021. https://www.fao.org/documents/card/en/c/6ac34ffd-7a66-5d42-9573-3d09491ad39a/
[161] Puschmann, O. mfl. (2019). Tap av jordbruksareal i Norge. NIBIO BOK 5(7) 2019.

[162] SSB. Hentet 27.10.2021. https://www.ssb.no/jord-skog-jakt-og-fiskeri/artikler-og-publikasjoner/matjorda-under-press
[163] Regjeringen (2021). Kan nå jordvernmålet for fjerde år på rad. Tilgjengelig fra: https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/kan-na-jordvernmalet-for-fjerde-aret-pa-rad/id2838797/ (lest 24.03.2021).
[164] NIBIO. Kunnskapsgrunnlag for jordvern. Hentet 03.11.2021. https://www.nibio.no/tema/jord/jordkartlegging/bruk-av-jordsmonnkart/kunnskapsgrunnlag-for-jordvern
[165] Artsdatabanken (2021). Hvor finnes de truede artene? Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/Resultater/Hvorfinnesdetrueteartene Nedlastet 14.12.2021.
[166] Naturviterne. Naturmangfold. Hentet 29.10.2021. https://www.naturviterne.no/naturviternotatene/naturmangfold-article18193-587.html

jordbruksareal. Det er også en tendens til at arealer som leies blir dårligere drevet enn jord man eier selv (Puschmann, 2019).

Jordbrukslandskapet er viktig leveområde for rundt fem prosent av våre hekkende fuglearter [167]. I perioden fra 2000-2020 har det vært en nedgang i fugler i jordbrukslandskapet på hele 40 %. Nedgangen har vært særlig sterk for vipe, storspove, sanglerke og gulspurv, mens den har vært mindre tydelig for stær, linerle og låvesvale. Trenden er den samme i store deler av Europa. Årsakene til nedgangen er i hovedsak omlegging av driftsmåter i jordbruket, nedbygging av jordbruksarealer og gjengroing[168]. Fugler har flere egenskaper som gjør dem egnet som indikatorer for tilstanden i miljøet. Nedgangen som registreres for fugler kan tyde på nedgang også for andre arter, og dermed indikere en pågående nedgang i det biologiske mangfoldet i jordbrukslandskapet.

7.1. JORDBRUKET I ASKER

Figur 24. Semsvannet landskapsvernområde. Foto: Merete Wiken Dees

Området rundt Oslofjorden er kjent for sitt gode jordsmonn, og Asker har derfor et godt utgangspunkt for å være en av Norges beste jordbruksbygder[169]. Jordbruket i Asker karakteriseres av varierte produksjoner og små og store bruk. Korn og gras dominerer, men det er også innslag av bær-, frukt- og grønnsaksproduksjon. Av husdyr er det ammeku, øvrig storfe og sau som dominerer. I Asker er det 40 986 dekar jordbruksareal, noe som utgjør omlag 10,9 % av kommunens landareal[170].

[167] Miljøstatus. Fugler. Hentet 29.10.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/fugler
[168] Miljøstatus. Fugler. Hentet 29.10.2021. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/fugler
[169] Askheim, Svein: *Askers natur* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 31. mars 2021 fra https://snl.no/Askers_natur
[170] Arealbarometeret, NIBIO. https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker. Hentet 24.08.2021.

Kommunens sentrale plassering gjør at presset på jordressursene, i form av behov for arealer til utbygging og samferdselsformål, i dag er større enn noen gang. Frem til 1960-tall var Asker preget av jordbruk, men store landbruksområder ble bygd ned da boligbyggingen skjøt fart. Det er en utfordring at den beste matjorda ligger der befolkningsveksten er størst.

Nedbygging av jordbruksjord. Kilde: skjermdump fra Gårdskart.no

Buskskvett i kulturlandskapet. Foto: Silje Klo Hansen

En av strategiene i kommuneplanens samfunnsdel slår fast at *kommunen skal sikre viktige jordbruksområder og kulturlandskap i landbruket, og unngå nedbygging av dyrket mark i samsvar med det nasjonale jordvernmålet*. For å illustrere hva dette har å si for Asker, vil det tilsvare en maksimal omdisponering på 13 dekar i året. Asker kommune har en historikk med nedbygging av langt mer dyrket mark enn det. Siden 2017 har jordvernmålet blitt nådd nasjonalt, mens Asker ikke har holdt seg innenfor målet[171]. Senere har Askers temaplan for næring (2020-2032) vedtatt en strategi for nullvisjon for nedbygging og omdisponering av dyrket mark. Viken Fylkeskommunes Landbruksstrategi 2021–2030 fremsetter også en nullvisjon.

Asker har et kulturlandskap å være stolt av, med spor etter tidlig jordbruk, gravhauger, eplehager, hule eiker og styvingstrær. Nord i kommunen finnes Semsvannet landskapsvernområde (Figur 24) der formålet er å «*bevare det egenartede og vakre natur- og kulturlandskapet rundt Semsvannet, med de geologiske, botaniske, zoologiske og kulturhistoriske elementer som er med på å gi landskapet dets særpreg*»[172].

[171] SSB. Kommunal forvaltning av landbruksarealer. Hentet 10.12.2021. https://www.ssb.no/statbank/table/06194/tableViewLayout1/

[172] Lovdata (1992). Forskrift om vern av Semsvannet landskapsvernområde, Asker kommune, Viken. Tilgjengelig fra: https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/1992-10-02-755 (lest 26.03.2021).

Landskapselementer i kulturlandskapet med et stort naturmangfold, er blant annet hule eiker og styvingstrær. Styving er høsting av grener og løv til bruk som vinterfôr. Selv om det i dag ikke er behov for dette fôret lengre, ser man et stort mangfold av sopp, lav og mose på gamle styvingstrær[173]. På bakgrunn av dette kan man søke støtte til skjøtsel av styvingstrær gjennom tilskuddsordningen spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL)[174].

Landbruksmyndigheten i Asker kommune jobber kontinuerlig med oppfølging av driveplikt på jordbruksarealene i kommunen. En plan som skal belyse årsaker til gjengroing av kulturlandskapet i Asker, samt tiltak for å forhindre dette, er under utarbeidelse. Planen skal legges frem i utvalg for samfunnstjenester i november 2022.

I jordbrukslandskapet i Asker hekker blant annet den truede arten vipe (*Vanellus vanellus*), og vi har dermed et særlig ansvar for å ta vare på denne. I samarbeid med Birdlife avd. Asker og Bærum, startet avd. for Natur, miljø og landbruk opp et prosjekt våren 2022 for å merke vipereir på jorder med aktiv jordbruksdrift. Av andre arter som finnes i jordbrukslandskapet i Asker som er i sterk nedgang, er sanglerke og gulspurv.

7.1.1. AVRENNING FRA JORDBRUKET

Avrenning fra jordbruket bidrar til økt næringsstofftilførsel, algeoppblomstring og tilslamming av vann og vassdrag (se også kap. 6). I Asker er diffus avrenning fra fulldyrket mark den største påvirkningskilden fra jordbruket. Avdeling for Natur, miljø og landbruk har sammen med Norsk landbruksrådgivning (NLR) og kommunens virksomhet Vann og vannmiljø startet opp prosjektet *«Miljørådgivning i utvalgte områder med sårbare vannforekomster»*. Hovedmålet med prosjektet er å bedre vannkvaliteten i utvalgte vannforekomster. Prosjektet informerer om konkrete miljøtiltak på gården, klimakalkulatoreren og legger opp til økt samarbeid om lokale utfordringer.

7.1.2. VIRKEMIDLER

Det er ulike tilskuddsordninger som kan være med på å ta vare på det biologiske mangfoldet i jordbruket.

Asker kommune har en egen tiltaksstrategi for den nasjonale tilskuddsordningen **spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL)**[175]. Dette er en tilskuddsordning med formål om å fremme natur- og kulturminneverdiene i jordbrukets kulturlandskap, samt redusere forurensing fra jordbruket, utover det som kan forventes gjennom vanlig jordbruksdrift. Det finnes tilskuddsordninger for å ta vare på og skjøtte biologisk verdifulle arealer i jordbrukets kulturlandskap, og for å ivareta truede arter i jordbrukslandskapet.

[173] Nordén, B., Jordal, J.B. & Evju, M. Can large unmanaged trees replace ancient pollarded trees as habitats for lichenized fungi, non-lichenized fungi and bryophytes?. Biodivers Conserv 27, 1095–1114 (2018). https://doi.org/10.1007/s10531-017-1482-x

[174] Asker kommune, 2020. Lokal tiltaksstrategi for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) Asker kommune, 2020 - 2024. Tilgjengelig fra: https://www.asker.kommune.no/globalassets/natur-kultur.-idrett-og-fritid/jordskogoglandbruk/smil-tiltaksstrategi-2020-2024_asker-kommune.pdf (lest 23.03.2021).

[175] Asker kommune, 2020. Lokal tiltaksstrategi for tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket (SMIL) Asker kommune, 2020 - 2024. Tilgjengelig fra: https://www.asker.kommune.no/globalassets/natur-kultur.-idrett-og-fritid/jordskogoglandbruk/smil-tiltaksstrategi-2020-2024_asker-kommune.pdf (lest 23.03.2021).

Regionalt miljøtilskudd (RMP)[176] skal stimulere gårdbrukere til å gjøre tiltak for å begrense forurensning og fremme kulturlandskapsverdier. Flere av tiltakene er også positive for å bevare/øke naturmangfoldet. Dette er for eksempel beiting- og slått av verdifulle jordbrukslandskap, skjøtsel av gårdsdammer og biologisk verdifulle arealer, slått av slåttemyr/slåttemark, skjøtsel av styvingstrær og anleggelse av soner for pollinerende insekter. Dessverre har Asker kommune foreløpig ingen arealer som går under definisjonen av «verdifulle jordbrukslandskap».

I **produksjonstilskuddet** inngår det flere tilskuddsordninger for foretak med husdyr- og/eller planteproduksjon [177] . Man kan få areal- og kulturlandskapstilskudd for jordbruksarealer, dette på vilkår om at produksjonen ikke forringer kulturlandskapskvaliteter, og at man har etablert vegetasjonssoner mot vassdrag. Dersom man har økologiske arealer kan man få ytterligere tilskudd, noe som er positivt for pollinerende insekter da disse arealene ikke skal sprøytes med plantevernmidler.

Ved saksbehandling av tilskuddsordningene skal det vurderes om vilkårene for tilskudd er oppfylt. Dette kan for eksempel være vegetasjonssoner mot vassdrag og/eller inngrep i kulturlandskapet. Dersom det er blitt foretatt noe som er i strid med vilkårene kan søknaden avslås eller tilskuddet avkortes.

[176] Lovdata (2020). Forskrift om regionale miljøtilskudd i jordbruket, Oslo og Viken. Tilgjengelig fra: https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/2020-06-12-1197 (lest 31.03.2021).
[177] Lovdata (2015). Forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Tilgjengelig fra: https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2014-12-19-1817 (lest 31.03.2021).

Hule eiker ved Tveiter. Foto: Merete Wiken Dees

8. POLLINERENDE INSEKTER

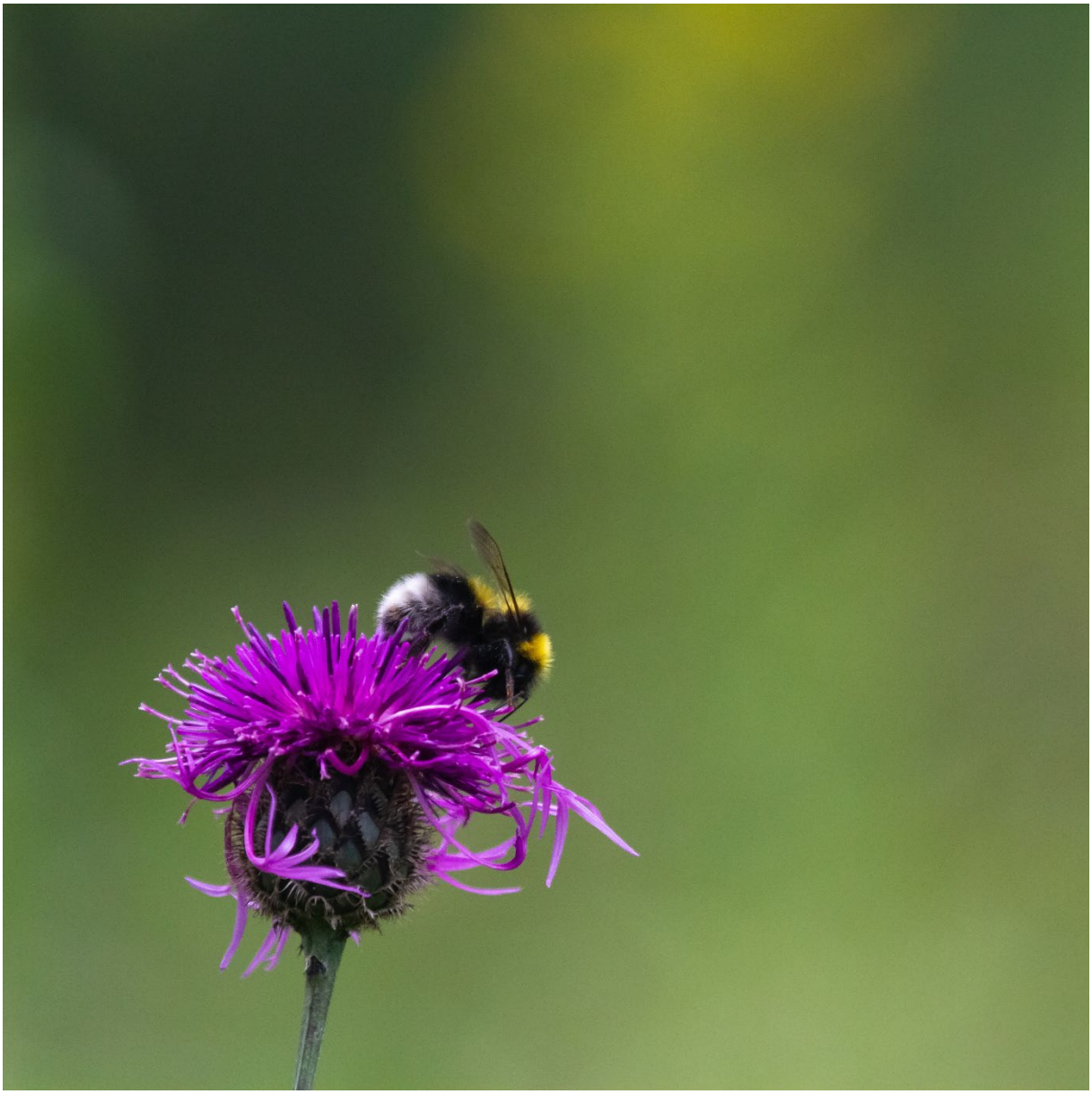

Humle. Foto: Merete Wiken Dees

Vi trenger humlene

Pollinerende insekter, særlig humler og ville bier, spiller en viktig rolle i samspillet i naturen og for matproduksjon. Mer enn 75% av matplantene våre må pollineres av insekter (eks. frukt, bær, kaffe og kakao). 80 % av nytte- og villplantene er avhengig av det samme[178]. Det er da et paradoks at mens produksjonen i jordbruket har økt kraftig siden 1970-tallet, så er det nedgang i mangfoldet av pollinerende insekter[179].

De viktigste pollinatorene

Selv om det oftest er bier, inkludert humler, villbier og tambier, som pollinerer våre matplanter, omfatter de pollinerende insektene langt flere artsgrupper[180]. For eksempel har dagsommerfugler, tussmørkesvermere, biller, maur og fluer også en viktig oppgave med å pollinere blomster[181]. Humler og bier regnes allikevel som våre viktigste pollinatorer.

Hva truer pollinatorene?

Blant pollinerende insekter er det en høy andel *truede arter* og særlig blant bier og humler. Hele 17 % av villbiene og humlene er *truet* og nesten 31 % er på Rødlista[182]. Det har vært få endringer i rødlistekategori blant humler og bier, men mange av de øvrige pollinatorene har fått endret kategori. I Norge er det per i dag registrert 210 bie- og humlearter, og med unntak av fire arter er alle rødlistevurdert.

Som mange andre insekter er flere pollinerende arter på Rødlista fordi de finnes innenfor et begrenset område. I tillegg har flesteparten en pågående nedgang i arealet eller i kvaliteten på leveområdene. Mange av artene har også fragmenterte populasjoner. Ifølge Rødlista 2021 er menneskeskapt påvirkning gjennom utbygging, oppdyrking og drenering (grøfting), skogsdrift og opphør av drift som slått og beite viktige negative påvirkningsfaktorer for pollinatorer. Andre faktorer som klimaendringer, plantevernmidler og fremmende arter truer også bestandene av pollinerende insekter[183].

Pollinatorstrategi og tiltaksplan for ville pollinerende insekter

Regjerningen la i 2018 frem en nasjonal pollinatorstrategi[184] med hovedmål om å *sikre levedyktige bestander av villbier og andre pollinerende insekter for å opprettholde pollinering i matproduksjon og naturlige økosystemer.* I august 2021 ble *Tiltaksplan for ville*

---

[178] NIBIO. Endringer I jordbrukslandskapet skaper trøbbel for humler og bier. Hentet 29.10.21. https://forskning.no/insekter-kulturlandskap-landbruk/endringer-i-jordbruket-skaper-trobbel-for-humler-og-bier/1808741

[179] IPBES (2019): Global assessment report on biodiversity and ecosystem services of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services. E. S. Brondizio, J. Settele, S. Díaz, and H. T. Ngo (editors). IPBES secretariat, Bonn, Germany. https://ipbes.net/global-assessment

[180] Regjeringen (2021). Tiltaksplan for ville pollinerende insekter. https://www.regjeringen.no/contentassets/5797b01a43fa4cdd8b220afb3df68791/212216-kld-tiltaksplan-web.pdf

[181] Artsdatabanken (2021). Mange pollinerende insekter på Rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/mangepollinerendeinsekterparodlista. Nedlastet 14.12.2021.

[182] Artsdatabanken (2021). Mange pollinerende insekter på Rødlista. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/mangepollinerendeinsekterparodlista. Nedlastet 14.12.2021.

[183] Totland Ø, Hovstad KA, Ødegaard F, Åström J (2013) Kunnskapsstatus for insektpollinering i Norge - betydningen av det komplekse samspillet mellom planter og insekter. Artsdatabanken, Norge

[184] Norsk pollinatorstrategi. https://www.regjeringen.no/contentassets/3e16b8410e704d54af40bcb3e687fb4e/nasjonal-strategi-for-villbier.pdf

pollinerende insekter 2021-2028 [185]lansert av Klima- og miljødepartementet. Tiltaksplanen er en oppfølging av den nasjonale pollinatorstrategien og skal bidra til å nå strategiens mål om å sikre levedyktige bestander av humler, sommerfugler, villbier og andre ville pollinerende insekter.

Asker er viktig for villbiene

I Asker er det registrert hele 120 arter av villbier. Av disse er 12 rødlistede, hvorav 7 er truet. For to av disse, kløverhumle og slåttehumle, er det utarbeidet forslag til en nasjonal handlingsplan. Asker kommune er derfor viktig for bevaring av mangfoldet av villbier på nasjonalt nivå.

I forbindelse med omtale av temaplan for naturmangfold i den foreslåtte planstrategien for Asker, har statsforvalteren sendt et brev til Asker kommune med oppfordring til å innarbeide strategier for pollinerende insekter.

Honningbier

En kan kanskje tenke seg at honningbier vil være løsningen på nedgang i de ville pollinatorbestandene. Interessen for birøkt har økt kraftig, både i Norge og i Europa[186], og også i Asker. Antall foretak som søker produksjonstilskudd til bifolk i Asker har doblet seg fra 2017 til 2020[187]. I tillegg kommer de som har honningbier på hobbybasis. Pollinatorer er viktige for jordbruket, men senere studier har vist at honningbier kan utkonkurrere ville pollinatorer som villbier og humler, i tillegg til at smittetrykket kan øke[188]. Det er derfor viktig at næringstilgangen vurderes før det settes ut bikuber. Asker kommune har et prinsipp om at det ikke skal settes ut bikuber på kommunalt areal nærmere enn 1 km fra områder som er viktige for ville pollinatorer (f.eks. blomsterenger).

Pollinatorvennlige hager

Nedbygging av naturlige leveområder til mange arter fører til at den menneskeskapte naturen i hager og parker har blitt viktigere for våre pollinerende insekter. For pollinatorer på leting etter mat, vil en nyklipt plen være svært næringsfattig. Mange av hageplantene våre finnes ikke opprinnelig i Norge, og dermed er det ikke nødvendigvis slik at de kan tilby våre insekter næring eller egnet livsmiljø.

Enkle tiltak i hagen har stor betydning for de lokale bestandene av insekter og alle som forvalter et areal kan gjøre noe for å bedre forholdene for humler, bier og andre insekter. Med enkle grep kan man tilrettelegge for truede arter i hager, på balkonger og i parker, både ved å være bevisst når det gjelder plenklipping og beplantning, men også ved utsetting av insektshotell eller humlekasser.

Insektboliger som død ved og gamle hule trær er mangelvare mange steder, spesielt i sentrumsnære strøk. Mangel på eggleggingsplasser for insekter er en av flere årsaker til at det har blitt færre insekter. Ved å sette opp insektshotell hjelper vi insektene lokalt og bidrar

---

[185] Regjeringen (2021). Tiltaksplan for ville pollinerende insekter. https://www.regjeringen.no/contentassets/5797b01a43fa4cdd8b220afb3df68791/212216-kld-tiltaksplan-web.pdf

[186] Norbi (u. år), Norges birøkterlags policy vedrørende forholdet mellom honningbier og ville pollinerende insekter. Tilgjengelig fra: norges-birokterlags-policy-for-honningbier-vs-ville-insekter.pdf (lest 22.02.2021).

[187] Landbruksdirektoratet (2017 og 2020), Antallsstatistikk PT-900 2017 og 2020. Tilgjengelig fra: https://www.landbruksdirektoratet.no/filserver/statistikkgrafikk/pt-900_del2_2017_kommuner.html og https://www.landbruksdirektoratet.no/filserver/statistikkgrafikk/pt-900_del2_2020_kommuner.html (lest 22.02.2021).

[188] Herbertsson, L., Lindström, S., Rundlöf, M., Bommarco, R. og Smith, H. (2016). Competition between managed honeybees and wild bumblebees depends on landscape context, Basic and Applied Ecology, Volume 17, Issue 7.

til at våre ville bier har et sted å legge egg og hvor larvene kan utvikle seg. Humler lager kolonier og vil derfor ikke benytte seg av insektshotell. De trenger humlekasser.

Kantslått

Det er viktig at veikantene tilrettelegges for pollinerende insekter og mye kan gjøres ved et tilpasset slåtteregime med tanke på redskap, metode, slåttehøyde og slåttetidspunkt[189]:

- Det bør slås til sen dato og under værforhold eller tid på døgnet hvor humlene ikke er på blomstene.
- Det bør slås rundt ¼ meter over bakken for å spare blomster som rødkløver og for å unngå at bol oppå bakken skades.
- Det som slås bør fjernes for å unngå gjødslingseffekt som favoriserer nitrogenkrevende planter på bekostning av flere viktige planter for humlene. Frøspredning er bra for stedegne arter, men bør unngås for fremmede arter.
- De som skjøtter veikantene må kjenne til både insektenes næringsplanter og fremmede arter.

Humle på hageplante. Foto: Merete Wiken Dees

[189] Fylkesmannen i Oslo og Akershus. 2018.Våre sårbare humler. 23 sider.

9. NATURMANGFOLD I SKOG

Edelløvskog. Foto: Merete Wiken Dees

Skogen er at av jordas viktigste økosystemer, og skog og jordsmonn i skog utgjør viktige karbonlagre. I våre mest produktive skogøkosystemer er hele 2/3 av karbonet lagret som organisk materiale i jordsmonnet[190]. Skogen renser lufta vår og beskytter oss mot effekten av klimaendringer som økt nedbør, flom, skred og erosjon. I tillegg gir skogen oss viktige råstoffer og arbeidsplasser gjennom skogbruket. Menneskelig aktivitet kan skape raske endringer og føre til at artsmangfoldet og karbonlagringskapasiteten reduseres.

Skogen har stor variasjon i struktur og livsmiljøer og huser derfor et mangfold av arter. Om lag 60 % av Norges rundt 44 000 kjente arter er knyttet til skog[191] og derfor er det ikke overraskende at flest *truede arter* finnes der. Norsk rødliste for arter 2021 viser at 48 % av de *truete artene* lever i skog[192]. Som følge av at flere arter er vurdert, har antall *truete* og *nær truete* arter i skog økt fra 2015 til 2021. Andelen av *truete arter* som lever i skog er likevel ikke endret siden 2015 da mange arter har endret kategori. Økt kartlegging har ført til mange nye funn av rødlistearter, men det også er funnet at mange populasjoner er større enn tidligere antatt.

Det er flest truede skogsarter innen gruppene sopper (387 arter), biller (232 arter), lav (167 arter) og tovinger (137 arter)[193]. Dette er artsgrupper som vi generelt finner mange arter av i skog. Mange av artene er spesialister, gjerne knyttet til unike livsmiljøer som f.eks. læger (liggende dødved), gadd (stående død ved) av ulike treslag og dimensjoner, grove eller hule edellauvtrær. Noen av livsmiljøene i skog er sterkt konsentrert til bestemte skogtyper, især skog med liten grad av inngrep, samt edellauvskog. Selv om edellauvskog bare utgjør 1 % av det produktive skogarealet i Norge, har denne skogtypen et høyt antall *truete arter* (Figur 25).

Alm og ask har hatt en betydelig bestandsnedgang på grunn av sykdom og er nå vurdert som truet[194]. Dette vil også påvirke arter som er knyttet til disse treslagene negativt.

For mange av de truede artene er skogbruk vurdert som den viktigste påvirkningsfaktoren. I dag drives skogbruket i hovedsak etter bestandsskogbrukets modell med åpne hogstformer. Flere gamle trær og mer død ved, mer skogvern og økte miljøhensyn i skogbruket gjennom dagens miljøsertifiseringssystemer kan gi bedre betingelser for truede arter og naturtyper[195].

For skog som vokser i tettstedsnære områder i lavlandet og langs viktige veier kan nedbygging, utbygging eller andre tiltak som hindrer naturlige prosesser i skogen være viktigere påvirkningsfaktorer enn skogbruket.

---

[190] Gunnar Austrheim, Vegard Martinsen, Anders Kolstad og Jan Mulder. Økt karbonlagring i jord kan bidra til å løse klima- og naturkrise. Https://Forskersonen.No/Jord-Og-Skog-Klima-Kronikk/Okt-Karbonlagring-I-Jord-Kan-Bidra-Til-A-Lose-Klima--Og-Naturkrise/1366598

[191] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/

[192] Artsdatabanken (2021). Status for truete arter i skog. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/statusfortruaarteriskog Nedlastet 14.12.2021.

[193] Artsdatabanken (2021). Status for truete arter i skog. Norsk rødliste for arter 2021. https://artsdatabanken.no/rodlisteforarter2021/fordypning/statusfortruaarteriskog Nedlastet 14.12.2021.

[194] Henriksen S og Hilmo O (2015) Status for truga artar i skog. Norsk raudliste for artar 2015. Artsdatabanken http://www.artsdatabanken.no/Rodliste/StatusSkog. Nedlastet 10.05.2021.

[195] Miljøstatus. Antall nær truede og truede arter og naturtyper i skog. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/naturmangfold/miljomal-1.2/miljoindikator-1.2.4/

Figur 25. Rik edelløvskog. Foto: Merete Wiken Dees

Naturindeks for Norge 2020[196] er en omfattende kvantitativ sammenstilling av data og måler tilstanden til det biologiske mangfoldet. Den gir oversikt over utviklingen i økosystemene sammenliknet med en referansetilstand[197]. For naturlige økosystemer som skog, defineres referansetilstanden som et økosystem som er lite påvirket av menneskelig aktivitet. Naturindeks for skog kommer dårligst ut, men utviklingen har siden 2000-tallet vært svakt positiv. Nøkkelindikatorer som er negativt påvirket av skogbruk, som eldre lauvsuksesjon, gamle trær og død ved, bidrar relativt sterkt til det lave nivået.

Den svakt positive trenden i Naturindeks for skog vil sannsynligvis fortsette en periode fremover siden nøkkelindikatorer som død ved og gamle trær er i økning og endringer i skoglandskapet skjer langsomt. I tråd med nasjonale målsettinger om økt bruk av skog i fornybarsamfunnet, er skogavvirkingen for salg økende[198]. Samtidig er arealer med naturskog fra det gamle avvirkningsregimet i sterk nedgang[199]. Disse forholdene kan på sikt gjøre at Naturindeksen for skog får en lavere verdi[200].

[196] *Naturindeks for Norge 2020* er den mest omfattende kvantitative sammenstillingen av data om det biologiske mangfoldet i Norge og måler tilstanden til det biologiske mangfoldet. Den gir oversikt over utviklingen i økosystemene for utvalgte artsgrupper og tema. Naturindeks for Norge 2020 viser en betydelig variasjon mellom økosystemer med hensyn til det biologiske mangfoldet, og at tilstanden for norske økosystemer i 2020 er til dels betydelig lavere enn referansetilstanden. https://www.naturindeks.no/About

[197] Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.

[198] Bunkholt, A., Horn, L., Moen, K., Nilsen, P. & Aalde, H. 2015. SKOG22. Nasjonal strategi for skogog trenæringen. Innovasjon Norge og Norges forskningsråd. Oslo. 48 s

[199] Storaunet, K.O. & Rolstad J. 2020. Naturskog i Norge. En arealberegning basert på bestandsalder i Landsskogtakseringens takstomdrev fra 1990 til 2016. NIBIO Rapport 6(44). 38 s.

[200] Jakobsson, S. & Pedersen, B. (red.) 2020. Naturindeks for Norge 2020. Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886. Norsk institutt for naturforskning.

Det finnes en rekke tiltak som kan iverksettes for å ivareta biologisk mangfold i skogen, bl.a.: økt bruk av lukket hogst; økt skogvern; "stedstilpasset skogbruk" (foryngelse av lokale treslag prioriteres); unngå hogst i hekketiden og hogst av naturskog; og unngå hogst i bratt terreng, gjødsling og tettere planting.

Å sikre god økologisk tilstand i skogen er nødvendig for å ta vare på det biologiske mangfoldet, sikre naturgoder og ivareta skogen som et viktig verktøy mot klimaendringene.

PEFC og FSC

Det er to sertifiseringsordninger for skog i Norge, Norsk PEFC skogstandard (Programme for the Endorsement of Forest Certification) og FSC (Forest Stewardship Council)[201]. Praktisk talt alle skogeiendommer følger PEFC skogstandard, kun et fåtall er dobbeltsertifisert gjennom både PEFC og FSC.

Norsk PEFC Skogstandard inneholder 27 kravpunkter knyttet til hvordan skogeier skal forvalte og drive skogen[202]. I tillegg kommer norske retningslinjer og presiseringer som forklarer og utdyper enkelte krav og forhold. Standarden er delt inn i tre hovedtemaer: *forvalteransvar og planlegging*, *hogst og skogbrukstiltak*, og *særskilte miljøverdier*. Kravpunktene knyttet til ansvar og planlegging har fokus på den langsiktige forvaltningen av skogeiendommen med bl.a. krav om oppdatert skogbruksplan. Kravpunkter knyttet til hogst og skogbrukstiltak omhandler bl.a. hogstformer, avfall og forurensing, livsløpstrær og døde trær, terrengtransport, treslag, gjødsling og plantevernmidler. *Særskilte miljøverdier* inneholder kravpunkter om bl.a. nøkkelbiotoper, hensyn til rovfugler og ugler, hensyn til tiurleik, myr og sumpskog. Nylig ble det vedtatt en retningslinje om å unngå skogsdrift i perioden mai-juli i skog av spesiell betydning for fuglelivet, som eldre, sjiktet løvtredominert skog[203].

FSC er et av de dominerende internasjonale skogsertifiseringssystemene, basert på et samarbeid mellom aktører fra sektorene næring, sosial og naturmiljø[204]. Det har i noen år pågått arbeid for å utarbeide en nasjonal FSC-standard for norsk skogbruk. Den viktigste forskjellen mellom FSC og PEFC er at det på alle FSC-sertifiserte eiendommer skal det utarbeides en forvaltningsplan med kartfesting av arealer avsatt til biologisk mangfold, i tillegg til nøkkelbiotopene. Areal avsatt til ikke-hogst, prioritert for biologisk mangfold, skal minimum utgjøre 10 prosent av eiendommens areal. Dessuten er det regelmessig revisjon av skogbruksplaner og skogdriften med feltbefaring.

Miljøregistrering i skog (MiS)

Miljøregistrering i skog (MiS) har vært en del av skogbruksplanleggingen siden 2001. Kartleggingen gir skogeier informasjon om arealer som er særlig viktige å ta vare på, og MiS utgjør i dag en viktig del av miljøsertifiseringen i skog. I 2017 ble NiN (Natur i Norge) integrert som en del av metodikken i MiS. Dette innebærer at beskrivelsen av livsmiljøene skal skje i henhold til NiN sitt system. For øvrig er MiS-metodikken den samme, og MiS skal fremdeles være skogbrukets verktøy for å kartlegge og forvalte livsmiljøer. Nøkkelbiotoper skal kartfestes på eiendommer større enn 100 dekar produktiv skog. Skogeier skal ha dokumentasjon på utvalgte nøkkelbiotoper gjennom skogbruksplan (en

[201] Tomter, S. M. og Dalen, L. S. (red) (2018) Bærekraftig skogbruk i Norge. Norsk institutt for bioøkonomi.
[202] Norsk PEFC Skogstandard. https://www.pefc.no/vare-standarder/norsk-pefc-skogstandard
[203] Retningslinjer knyttet til hogst i fuglenes hekkesesong. https://cdn.pefc.org/pefc.no/media/2021-02/5f6ee198-e8c7-43a9-a53c-29435a994fcd/878470e3-e235-52b6-972a-b80a3439643c.pdf
[204] FSC Norge. https://no.fsc.org/hva-er-fsc

ressursoversikt/næringsplan med behandlingsforslag) eller i en miljøoversikt. MiS-kartleggingen fornyes samtidig med fornyelse av skogbruksplanen hvert 10. år.

Miljøhensyn i skogbruket

Føringer for hvordan skogbruket skal drives ligger i sertifiseringsordningen PEFC norsk skogstandard [205], bærekraftforskriften [206], skogbruksloven [207], naturmangfoldloven [208], markaloven [209] og markaforskriften [210] (for de deler av skogarealet som er innenfor Markagrensa) i tillegg til flere natur- og artsdatabaser. Spesielt i skogstandarden er det formulert krav rundt hensyn til naturmangfold.

Ved planlegging av hogst skal eksterne kilder for miljøinformasjon være sjekket. Ved foryngelseshogst skal det settes igjen minst 1 tre/dekar som livsløpstre. Dvs. trær av stedegne sorter som spares for å bidra til at det finnes gamle og grove trær spredt i skogen. Livsløpstrærne bidrar også til at det blir grove døde trær, stående og liggende, i skogen.

Skogvern baseres på frivillig vern. Frivillig vern av skog vil si at skogeier tilbyr vernemyndighetene(staten) skog som fredes i reservat etter § 37 i Naturmangfoldloven. Det er trærne, vegetasjonen og alt dyreliv unntatt jaktbart vilt, fiske og høsting av bær og sopp som vernes.

Tilskuddsordningene *gjødsling av skog som klimatiltak* [211] *og tettere skogplanting som klimatiltak*[212] vil kunne ha negativ påvirkning på biologisk mangfold. Tett plantet skog med lite undervegetasjon vil ha et lavere biologisk mangfold og også være mindre robust i møte med tørkesommere.

Hogstformer

Det skilles mellom åpne og lukkede hogster, avhengig av hvor mange trær som står igjen[213].

Åpen hogst deles inn i flatehogst og frøtrestillingshogst.

Flatehogst innebærer at alle trærne hogges på et areal som er større enn 2 dekar. Dette er den normale hogstformen ved sluttavvirkning i gran og det er vanlig at arealet plantes til med 150-250 planter/daa i etterkant av hogsten.

---

[205] PEFC Norge. 2015. Norsk PEFC Skogstandard. PEFC N 02 (https://docplayer.me/20668243-Pefc-n-02-norsk-pefc-skogstandard.html)
[206] Lovdata.no. Forskrift 7. juni 2006 nr. 593 om berekraftig skogbruk. (https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-06-07-593)
[207] Lovdata.no Lov 27. mai 2005 nr. 31 om skogbruk. (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-05-27-31)
[208] Lovdata.no Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-19-100)
[209] Lovdata.no Lov 5. juni 2009 nr. 35 om naturområder i Oslo og nærliggende kommuner (https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-06-05-35)
[210] Lovdata.no. Forskrift 2. april 1993 nr. 268 om skogbehandling og skogsdrift for skogsområder i Oslo og nærliggende kommuner (Marka), Røyken, Lier, Hole, Ringerike, Jevnaker, Lunner, Asker, Bærum, Oslo, Nittedal, Nannestad, Gjerdrum, Skedsmo, Lørenskog, Rælingen, Enebakk, Ski og Oppegård kommuner, Akershus, Buskerud og Oppland. (https://lovdata.no/dokument/LF/forskrift/1993-04-02-268)
[211] Landbruksdirektoratet. Tilskudd til gjødsling av skog som klimatiltak. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/skogbruk/ordninger-for-skogbruk/tilskudd-til-gjodsling-av-skog-som-klimatiltak
[212] Landbruksdirektoratet. Tilskudd til *tettere skogplanting som klimatiltak. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/skogbruk/ordninger-for-skogbruk/tilskudd-til-tettere-skogplanting-som-klimatiltak*
[213] Skogskjøtsel, Landbruksdirektoratet. https://www.landbruksdirektoratet.no/nb/skogbruk/skogskjotsel

Frøtrestillingshogst innebærer at man setter igjen opptil 15 frøtrær per dekar som skal forsyne det nyhogde arealet med frø for foryngelse. Dette er vanligst ved sluttavvirkning i furu. Frøtrærne fjernes når foryngelsen har blitt 0,5 meter høy og tilfredsstillende tett.

Lukkede hogstformer som skjermstillingshogst, selektiv hogst, blendingshogst og gruppehogst er lite brukt i dagens skogbruk. Hogstformene går ut på at man ved jevne mellomrom tar ut enkelttrær eller små grupper av trær. For å sikre bestander av rødlistede arter i skogen, anbefales det å utføre lukkede hogster, sette av større arealer som ikke hugges, og spare mange grove stokker[214].

9.1. SKOGEN I ASKER

I Asker er det totalt 258 778 dekar skog, noe som utgjør 69 % av kommunens landareal[215]. Av dette er 231 600 daa produktiv skog. Fordeling på treslag er 49% gran, 30% furu og 20% løvskog. Skogreservater utgjør i underkant av 15 000 dekar (Tabell 11, Figur 26).

Det finnes tolv rødlistede naturtyper i skog og i Asker finner vi 8 av disse: flomskogsmark (VU), kalkgranskog (VU), kalkedelløvskog (EN), kalk- og lågurtfuruskog (VU), høgstaudegranskog (NT), høgstaude-edelløvskog (VU), lågurtedelløvskog (VU) og frisk rik edelløvskog (NT)[216, 217].

Tabell 11. Oversikt over skogreservatene i Asker kommune.

Naturreservat	Areal (daa)
Blåfjell	1933
Furuåsen og Hagahogget	1842
Geitmyråsen	1101
Gråøya	731
Haraldsfjellet	999
Løkenesskogen	262
Nordre Skaugumsåsen	1266
Sandungåsen	2625
Skaugumsåsen og Åstad	693
Solfjellåsene	297
Tofteskogen	2978
Totalt	**14727**

[214] Hva vil skje med vedboende sopparter i framtidens skog? Jenni Nordén, NINA. Seminar om skogbruk, artsmangfold og karbon 02.06.2021.
[215] Arealbarometeret, NIBIO. Hentet 10.05.2021 https://arealbarometer.nibio.no/nb/fylker/viken/kommuner/asker
[216] Naturbase, enkelt søk. Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/tjenester/naturbase/enkelt-sok/?ds=7&f1=30_Viken&f2=30_Asker&f17=N%C3%A6r%20truet,Truet&f6=Boreal%20regnskog,Boreonemoral%20regnskog,Frisk%20rik%20edellauvskog,H%C3%B8gstaude-edellauvskog,H%C3%B8gstaudegranskog,Kalk-%20og%20l%C3%A5gurtfuruskog,Kalkedellauvskog,Kalkgranskog,Olivinskog,Rik%20sandfuruskog&so=DESC&sc=7
[217] Artsdatabanken (2018). Norsk rødliste for naturtyper 2018. Hentet 06.05.2021 fra https://www.artsdatabanken.no/rodlistefornaturtyper

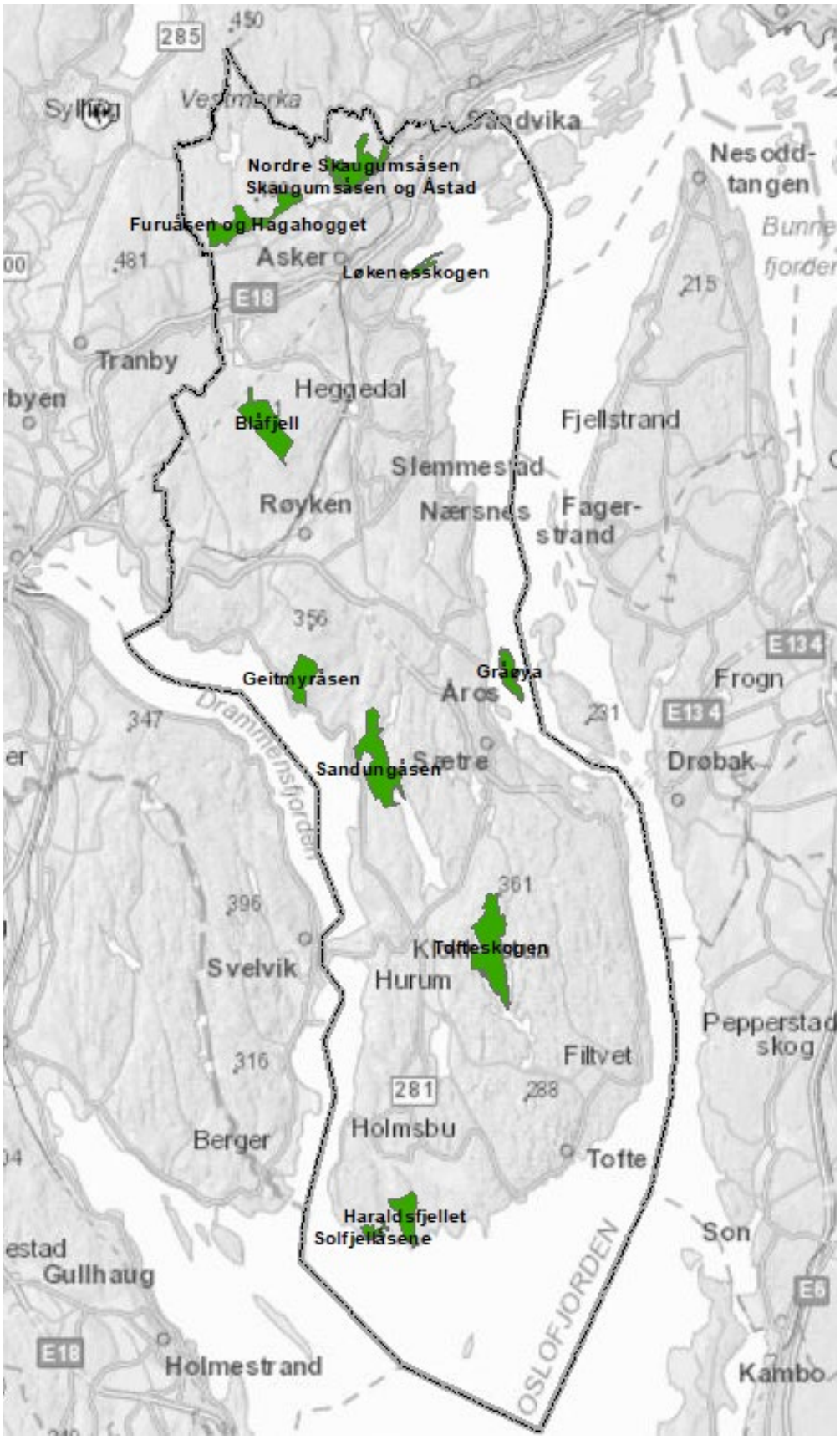

Figur 26. Oversikt over skogreservatene i Asker kommune.

9.1.1. KOMMUNESKOGEN

Asker kommune eier rundt 19 000 daa med skog, hvorav omkring 15 000 er produktiv skog. 17,5 % (3332 dekar) av kommuneskogen er vernet. Kommuneskogen drives aktivt med hogst, planting og ungskogpleie. Foryngelseshogsten gjennomføres stort sett som flatehogst. Andre hogstformer, som lukket hogst og småflatehogst (2-5 dekar), gjennomføres der skogen er egnet for dette. På furumark brukes noe frøtrestillingshogst der det settes igjen et visst antall trær for å sikre selvfrøing.

Kommuneskogen drives med tanke på at skogen er en viktig ressurs både økonomisk, biologisk, i rekreasjonsøyemed og i klimasammenheng. Kommunens skogforvaltning legger vekt på å ivareta naturmangfoldet gjennom aktivt skogvern, bevaring av biologisk viktige områder og varierte hogstformer. I tillegg er ivaretagelse av kantsoner langs vann og vassdrag, myrområder og mellom hogstområder viktige momenter i skogbruket.

Kommuneskog ved Solli. Foto: Merete Wiken Dees

10. LOKALT VIKTIG NATURMANGFOLD

Kunnskap om naturmangfold i befolkningen er viktig for å sikre oppslutning om politikk som ivaretar hensynet til naturen, og for at befolkningen kan være en pådriver i slike saker. Dette gjelder både vitenskapelig kunnskap og erfaringsbasert lokal økologisk kunnskap. Asker har flere natur- og friluftslivsorganisasjoner som er en stor lokal ressurs med tanke på kunnskap om naturmangfoldet i kommunen. Medlemmer fra disse foreningene bidrar med en stor andel av registreringer av arter i databasen *Artsobservasjoner*[218]. Dette gjelder alt fra bl.a. fugler og flaggermus til planter, insekter, sopp og lav. Mange bruker mye av fritiden sin på å studere artsmangfoldet i kommunen og innrapportere observasjonene sine. Dataene er av høy kvalitet, ofte fotodokumentert og svært relevante og viktige for forvaltningen. På landsbasis er innsatsen av frivillige verdt flere ti-talls millioner kroner årlig når det gjelder rapportering av artsfunn [219].

Miljødirektoratet oppfordrer i sin *Veileder til kommunedelplaner for naturmangfold* å kartlegge lokalt viktig naturmangfold[220]. Naturområder og forekomster kan ha en verdi lokalt selv om de ikke fyller kriteriene for nasjonal eller regional interesse. I forbindelse med temaplanarbeidet har kommunen invitert lokale natur- og friluftslivsorganisasjoner til å komme med innspill om hva som er viktig natur i kommunen. Kommunen mottok åtte innspill og felles for alle innspillene var at de understreket viktigheten av følgende:

- *at det gjennomføres en helhetlig kartlegging av naturen i Asker*
- *at hundremeterskoger bevares og at kommunen i størst mulig grad bevarer naturområder fra å bli utbygd*
- *tettstedsnær natur er svært viktig for innbyggerne, selv om dette ofte ikke er natur med et stort biologisk mangfold av nasjonal verd*

Kalkrike områder, forbindelseslinjer mellom grøntområder, de store skogområdene i Asker sør, og Oslofjorden ble også trukket frem som viktige områder i Asker.

10.1. INNSPILL TIL KUNNSKAPSGRUNNLAGET FRA LAG OG FORENINGER I ASKER.

10.1.1. ASKER ELVEFORUM

Våtmarkene, vassdragene og deres kantsoner gjennomsyrer hele Asker og er verdifulle naturlokaliteter og viktig for økosystemtjenester. De lange blågrønne strukturene som binder sammen «hundremeterskoger» og gir ferdselsveier for fugler, insekter, amfibier, dyr etc. fra sjø til marka er vel det viktigste vi har? Naturlig vegetasjon med og uten rødlistede arter har stor verdi og er beskyttet av lover og regler. Innenfor tema vassdrag er det likevel noe som skiller seg ekstra ut. Ett eksempel er meandrerende elver, elver med elvemusling og «urskog» bekkedaler i nærmiljøet. Gytestrekninger for sjøørret kan også nevnes spesielt.

[218] Artsobservasjoner, Artsdatabanken. https://www.artsobservasjoner.no/
[219] «Grasrotforskerne», NRK. Sitat fra Artsdatabanken. https://tv.nrk.no/program/DVNA20000117
[220] Kommunedelplaner for naturmangfold, veileder. Miljødirektoratet. Hentet 26.02.2021. https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arter-og-naturtyper/kommunedelplaner-for-naturmangfold/kartlegge-lokalt-viktig-naturmangfold/

10.1.2. DNT ASKER TURLAG

DNT Asker turlag har kommet med innspill på naturområder som er viktige turmål. Asker Turlag vil fremheve betydningen av å opprettholde et nettverk av stier gjennom hundremetersskogene for å sikre gode turmuligheter i nærmiljøet.

- Vardåsen
- Rundløyper
- Guiplatået – vi anbefaler at det etableres landskapsvernområde på Guiplatået, inkludert områdene nedover mot fjorden til Østenstad/Vollen/Arnestad/Bjerkås. Dette er et unikt område av en viss størrelse, med verneinteresser på linje med Semsvannsområdet og Konglungen.
- Markaområdene i omegn til Heggedal, Slemmestad, Midtbygda og Spikkestad
    - Flere områder med utbyggingspress
- Utvidelse av naturreservater på Hurumhalvøya
    - Asker kommune bør være pådrivere for videre utvidelse av de relativt store naturreservatene i Røyken/Hurum (Geitmyråsen, Haraldsfjell, Tofteskogen og Sandungåsen reservater). Spesielt de to siste utpeker seg som villmark.
- Eksempler på viktige småskoger i Asker Nord:
    - Bekkedalen ned til Dæladammen (Bårdsruddammen)
    - Skogsteig mellom Leangveien og Båstadveien
    - Bleikerhaugen
    - Området mellom Ridderkleiva/Vabråten/Åbyfaret

10.1.3. FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV I BUSKERUD

Forum for Natur og Friluftsliv i Buskerud har på vegne av DNT Drammen og Omegn, DNT Ringerike, Norges Jeger- og Fiskerforbund Buskerud, Oslofjordens friluftsråd, Naturvernforbundet i Buskerud, NOF avd. Buskerud, Drammen klatreklubb, Buskerud KFUK-KFUM Speidere, Buskerud orienteringskrets, NOTS Drammen og Omegn, Buskerud Botanisk forening, Skogselskapet i Buskerud og Telemark sammenfattet et innspill til kunnskapsgrunnlaget. FNF Buskerud jobber med arealer for natur- og friluftsliv i gamle Buskerud fylke, har derfor kun gitt innspill på naturmangfold i gamle Røyken og Hurum kommuner (Asker syd).

- Artsobservasjoner i Asker syd
    - Medlemmer fra Buskerud Botaniske forening og Norsk Ornitologisk Forening avd. Buskerud er aktive når det gjelder å registrere funn av arter i Artsobservasjoner.no. I Asker syd er det registrert en rekke truede og nært truede arter.
    - I Asker syd er det registrert hele 64 truede fuglearter (status per 12.05.21).
    - Hurummarka er også kjent for sin flotte barlind og vintereik, som sammen med ask og alm, er sårbare tresorter i området.
- Naturkartlegging
    - Vi ønsker at alle naturområder i Asker syd kartlegges, spesielt der naturen er under press fra utbygging eller arealendring.

        - Vi ønsker at kommunen kartlegger alle vannområdene i kommunen, og registrerer truede og nær truede arter i og nært vassdrag.
    - Naturreservater i Asker syd
        - Gamle Røyken og Hurum består av flere naturreservater som er populære tur- og rekreasjonsområder.
    - Vannområder
        - Det er viktig at en intakt kantsone opprettholdes langs alle vassdrag i Asker.
    - Naturområder i tettsteder og boligområder
        - Nærturområdene er de viktigste turområdene for folk flest, og man bør hindre at disse områdene bygges ned.
        - Strandsonen må bevares for allmennheten.
        - Kommunen bør kartlegge og bevare turområdene til barnehager og skoler.
        - Vi vil også anbefale kommunen å lese de to turbøkene «*Hele halvøya. De beste turene i Asker, Røyken og Hurum*» av Bjørn Heidenstrøm og «*Barnas turfavoritter på Hurumhalvøya*» av Kaja Høgås for å få informasjon om hvilke naturområder som er de mest populære i befolkningen.
    - Arealregnskap
        - Kommunen oppfordres til å føre arealregnskap

10.1.4. NAKUHEL

<u>Eplehagen på Blakstad</u>

De siste ca. 20 årene har har NaKuHel hatt skjøtsel av eplehagen. NaKuHel drivhus og hagegruppe har gjort en formidabel innsats med å holde hagen på frivillig basis. Det innebærer rydding, beskjæring og høsting av epler. Eplene høstes og presses til eplemost, for deretter selges i Smia kafé på NaKuHel-senteret. Hele prosessen fra epletre til eplejuice har en stor verdi for mange, både frivillige, gjester og kunder. Det står også bikuber i hagen, som er satt ut av NaKuHel og Asker birøkterlag. I år skal det også plantes andre typer frukttrær, som plommetre. Hagen har en viktig funksjonsverdi for pollinerende insekter, fugler og andre arter. NaKuHel Asker kommer til å fortsette med skjøtsel av eplehagen. Det er av stor verdi for NaKuHel at hagen bevares og at den fortsetter å være til nytte og glede for mange.

<u>Semsvannet</u>

NaKuHel Asker og NaKuHel Hagegruppen har i 25 år utført omfattende frivillig arbeid knyttet til vern gjennom bruk og formidling av natur- og kulturverdier i Semsvannsområdet. I det følgende skal vi gi et kortfattet innspill på:

1. NaKuHel hage og drivhus, 100 meter skog med sanseløype, biene på Sem
2. Hagen rundt NaKuHel friluftsbarnehage på Tangen
3. Skjøtsel av Semsvannet landskapsområde og hagen bak Bryggerhuset ved Tveiter Gård

Norsk landbruk har lange tradisjoner på Sem, med Sem landbruksskole, Statens småbrukslærerskole og Norges landbrukshøgskole. Asker kommune kjøpte Øvre Sem i 2013 og NaKuHel Asker har i dag en langtids leieavtale med kommunen. Vi samarbeider bredt med offentlige, private og frivillige aktører for å bidra til vern gjennom bruk, og formidling av natur- og kulturverdier i Semsvannsområdet.

1. **Hage og drivhus:** I NaKuHel hage og drivhus jobber frivillige og ansatte med skjøtsel av hager med frukttrær og bærbusker, kultivering i drivhuset og produksjon av frukt, grønt, urter og blomster, samt formidling til barn og besøkende.
   Biene på Sem: Området på Sem har lang tradisjon for biavl i vår region. Gjennom samarbeid med Asker Birøkterlag, frivilligheten og lokale ildsjeler, har NaKuHel de siste årene videreført denne tradisjonen gjennom lokal produksjon og foredling av honning. NaKuHel formidler bienes verden til skoler, barnehager, familier og andre på besøk i Semsvannsområdet.
   100-meter skog med sanseløype: I 100-meterskogen bak NaKuHel senteret har NaKuHel etablert en sanseløype, som er utviklet for å skape et bevisst fokus på naturen med ulike poster hvor deltakerne får utfordret sine sanser, gjennom lukt, syn, balanse, smak og berøring.
2. **NaKuHel friluftsbarnehage** holder til på Tangen, som er en gammel husmannsplass, med røtter tilbake til 1700 tallet. Barnehagen tilbringer store deler av sommerhalvåret her og har stor glede av hagen og frukttrær som ble plantet på 30-tallet. De har en stor grønnsakshage og er ansvarlige for såing, pleiing og høsting.
3. **Skjøtsel av Semsvannet landskapsvernområde**, samt hagen knyttet til Tveiter gård med Bryggerhuset, utføres av NaKuHels drift- og vedlikeholdsgruppe på oppdrag av Asker kommune. Dette innebærer helårs drift og vedlikehold av kommunens friområder rundt Semsvannet, gapahuken på Flåbekk og gapahuken ved Gupu (Loetoppen), fjerning av uønsket vegetasjon og klipping av gress og rydding rundt Tveiter gård.

Det er en viktig oppgave for offentlige og frivillige krefter å holde kulturlandskapet rundt Semsvannet åpent også i årene fremover, i tråd med landskapsvernet. NaKuHel ønsker å bidra til at området ikke forringes og slites ned, men brukes og vedlikeholdes med respekt, varsomhet og kjærlighet.

10.1.5. NATURVERNFORBUNDET I ASKER OG NATURVERNFORBUNDET I RØYKEN OG HURUM

Generelt om kartlegging og karleggingsbehov

- Det bør gjennomføres ei omfattende biologisk kartlegging i hele kommunen, i hvert fall i de områdene av kommuneplanen som blir avsatt til framtidig bebyggelse, slik at man er sikker på at beslutninger blir tatt på et riktig grunnlag.
- Det er nødvendig med en helhetlig kartlegging og analyse av naturverdier (viktige biotoper etc) og økosystemer lokalt i Asker for å ha et sikkert grunnlag til å ta beslutninger i forbindelse med planlegging, byggesaker og skjøtsel. Vi ser stadig at

utbygger sier «*Det var ingen naturregistreringer, så vi regnet med at det ikke var noen naturverdier*»

- Nye Asker består nå av mange kulturlandskap med landbruk, spredt bolig- og hyttebebyggelse og mye varmekjær lauvskog. Dette, sammen med kystsonen, er landskapstrekk vi mener Asker har et ansvar for å ta vare på. Vi frykter ukontrollert nedbygging og urbanisering av disse områdene. Hvis man vil ta vare på disse områdene, må de kartlegges og beskyttes i kommuneplanen.
- Naturvernforbundet er spesielt bekymret for en bit for bit nedbygging av det lille som er igjen av den opprinnelige naturen i byggesonen. Dette er tidligere åkerkanter og åkerøyer, slåttemarker, hagemark og kantvegetasjon i bekkedragene. Asker har en del kalk i grunnen, og grunnlendt kalkmark, kalkrygger og strandvegetasjonen er under sterkt press. Fragmentering er også et problem, og bevaring av grønne korridorer er svært viktig.
- Naturvernforbundet ønsker en beskrivelse av plan og prosess for kartleggings- og analysearbeidet fram mot et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag (noe som neppe kan gjøres en gang, men må gjentas og suppleres kontinuerlig).
- Naturvernforbundet mener at nødvendig fagkompetanse (anerkjente fagmiljøer/institusjoner) bør engasjeres for å sikre et tilstrekkelig solid kunnskapsgrunnlag for videre samfunns- og arealplanlegging som ivaretar biologisk mangfold/bærekraftsmål.
- Naturvernforbundet kan bidra med lokal kompetanse i et samarbeid med de fagmiljøer som engasjeres. Kan eksempelvis bistå i ytterligere feltarbeid, faglige vurdering og vil kunne øke egen kompetanse som en nyttig samarbeidspartner for kommunen i framtiden.
- Vi mener det må etableres en Markagrense som omfatter skogområder og naturarealer som ikke skal bebygges. Dette bør gjøres slik at den blir en del av markaloven, men kan også gjøres administrativt av kommunen. Dette vil dempe utbygningspresset, fremme friluftslivsinteresser og gi større muligheter til at viktige biotoper ikke blir hugget.
- Asker kommune må beskrive hvordan man vil bruke innspillene som nå samles inn, kvalitetssikre og supplere datagrunnlaget og komme fram til en helhetlig oversikt og analyse som kan gi nødvendig kunnskapsgrunnlag for bærekraftig forvaltning, jfr. punktene over.

10.1.6. NATURVERNFORBUNDET I ASKER: LOKALT VIKTIGE NATUROMRÅDER

- Sterkere vern av området Holmen – Syverstad
    - Et mye brukt område med store naturkvaliteter. Utsatt for slitasje.
- Kartlegging av kalkrygger
    - Kalkrygger med forskjellig typer original vegetasjon er typisk for den gamle delen av Asker. Dessverre er mange av disse nedbygget, truet av nedbygging eller tilplantet med gran.
- Torstadåsen, Nesbru videregående
    - Kalkrik grunnlendt mark med rik flora.
- Areal øst for Torstad gård
    - Et lite areal med skogkant og eng under gjengroing, men med stor forekomst av blåveis, marianøkleblom, lerkespore, violer og andre planter. Kan trenge skjøtsel i form av å fjerne oppslag av busker.

- Kirkerudhøydene v/ Slemmestad
    - Dette er svært botanisk rikt, bl.a. med den rødlistede, unike orkideen flueblomst. Hele Kirkerudhøyden bør få en beskyttelse, gjerne en forvaltningsplan som også omfatter arealene mellom verneområdene og bebyggelsen. Det er kort avstand til bebyggelse med de farer det medfører med tråkk og hageutkast med svartelisteplanter og gal hogst.
- Gammel dam ved barnehagen i Hvalstadveien
    - Dammen kunne vært skjøttet litt slik at forholdene for salamander blir ivaretatt. Vi har tidligere forslått til kommunen at bekken over jordet bør åpnes.
- Områdene rundt Haugbo og Hønsveien
    - Detter er et større sammenhengende naturområde med kratt, skog, store trær og åker med åkerholmer. Her er helheten viktig og forbindelsene til Askerelva og mot Vakås må ikke ødelegges. Området blir dessverre truet av små og store utbygginger på mange kanter.
- Borgen, Drengsrudvann, Drengsrudjordet, Hagaløkka skole, Drengsrudbekken
    - Natur- og jordbruksområder på Borgen er under usedvanlig sterkt press. Utbyggingstempoet er høyt, og det mangler en helhetlig plan for ivaretakelse av naturmangfold, landskap, kulturminner, jordbruksområder og sammenhengende grøntdrag.
- Fusdal, Bleiker, Båstad, Leangen
    - 100-meterskog, Skogen på Båstadmyra. Merket DNT-tursti som brukes av mange folk i alle aldre. Skogen må bevares som friareal.
    - Bjørkeskog i Leangveien 43 a og b. Planlagt blokkbebyggelse.
    - Funksjonsområde for arter. Arealer som forsvinner hvert år pga. utbygging og hogst på privat eiendom. Spesielt har strekningen fra Olleveien og langs DNT Asker sin blåmerkede tursti mellom Bondibråten og Bleikerhaugen mistet mange trær de siste 15 årene til boliger og mye privat hagehogst i skråningen. De trærne som står igjen her trengs å beholdes for å opprettholde en trasè som dyr og fugler lever i mellom det større naturområdet i nærheten. Ønsker fokus på den fremtidige balansen mellom bygging/hogst og prioritert bevaring av nevnte naturområder for å opprettholde funksjonsområdene for artene.
- Hogstadvannet og Hukenbekken
- Bårsrudmarka, Auke, Klemmetsrudveien og Åroelva
    - Området Bårsrudmarka/Auke/Klemmetsrudveien/Åroselva er et område som bør vernes mot fremtidige utbygginger, først og fremst av hensyn til biologisk mangfold, men også for rekreasjonsformål.
- Bårsrudvannet, Morberg, Gui – Østenstaddammen

10.1.7. NATURVERNFORBUNDET I RØYKEN OG HURUM: LOKALT VIKTIGE NATUROMRÅDER

Vi har konsentrert oss om to temaer: 1) Rovfuglobservasjoner 2) En oversikt over større, viktige naturområder, som bla. inneholder en del opplysninger om friluftsliv, biologisk mangfold og andre tema som det ble ønska innspill om.

Viktige naturområder

Nedenfor er en oversikt over større, viktige sammenhengende naturområder på Hurumlandet. Mindre naturområder er ikke tatt med her, men er selvfølgelig ikke av den grunn mindre viktige. Vi har gitt en karakteristikk av dagens bruk, viktige biologiske verdier, og viktige friluftslivsverdier.

1. Bømarka: Bømarka er et viktig friluftsområde for folk på Slemmestad og i Bødalen. Den freda Oldtidsveien går gjennom området. Berggrunnen er kalkrik, og det forekommer mange rødlista, kalkkrevende arter. Her er registrert nasjonalt viktig kalklindeskog. Området er mye brukt av skolene på Slemmestad.

2. Aukemarka-Bårsrudmarka: Det nærmeste friluftsområdet for folk i Bødalen, på Nærsnes og i Båtstø.. Svært mye brukt av skolene i Bødalen og på Nærsnes. Bårsrudtjernet er et viktig turmål. Området inneholder også mange kulturminner fra isdriftas tid i Røyken.

3. Årosmarka-Hurummarka nord: Et stort, sammenhengende skogområde, mellom Follestad i nord og Kirkebygda i sør. Det er særlig mye brukt av folk fra Åros, Sætre og Klokkarstua og skolene her. Her ligger ei rekke av Hurumlandets største innsjøer: Sandungen, Mørkvann, Bjørvann, Setervann og Svartvann, som alle er viktige fiskevann. Området inneholder noe av den eldste gammelskogen på Hurumlandet, og bortsett fra et lite område ved Follestad i nord er området i stor grad uberørt av tekniske inngrep. Naturreservat i den vestlige delen.

4. Herstadhei-Villingstadåsen: Området er nærmeste friluftsområde for folk i Hyggen og Midtbygda og skolene her. Området har mye gammelskog, et naturreservat, og en bygdeborg fra jernalderen.

5. Kjekstadmarka: Dette skogområdet er svært mye brukt av folk fra både Røyken, Lier og Asker, og har et stort skiløypenett om vinteren.

6. Hurummarka øst: Denne sentrale delen av Hurummarka strekker seg fra Kongsdelen i nord til Røskestadvannet i sør. Kun enkelte veistrekninger atskiller denne delen av marka fra Tofteskogen, Ranvikskogen og Graverskogen-Dustadskogen. Det blir dermed det største sammenhengende utmarks- og friluftsområdet på Hurumlandet. Her finnes noe av den eldste gammelskogen på halvøya. Tofteskogen naturreservat ligger sentralt i området. Det samme gjør turmålet Stikkvannshytta. Røskestadvann, Langvann og Rødvann er svært gode fiskevann. Oldtidsveien Sandsstien går gjennom den nordlige delen av området. Særlig viktig er det å opprettholde forbindelsene mellom de sentrale delene av marka og utløperne mot øst og sør ubebygd, dvs. ned mot Storsand, Eltorn, Huseby, Filtvet og Tofte. Disse er viktige viltkorridorer, og atkomstveier for turfolk.

7. Filtvet-Ramsvik: Dette friluftsområdet ligger inneklemt mellom hyttefelt ved fjorden og bebyggelse langs veien mellom Tofte og Filtvet. Det er svært viktig som ett av få større, sammenhengende, bebyggelsesnære friluftsområder mellom Tofte og Filtvet. Det strekker seg fra fjorden og oppover mot marka i innlandet, og har flere viktige viltkorridorer. Et av de viktigste «nærturterrengene» i søndre Hurum for de store byggefeltene mellom Tofte og Filtvet.

8. Tofteskogen: Et stort, sammenhengende skogområde nord og vest for Tofte, som er så godt som uberørt av tekniske inngrep. Kun Oredalen avfallsdeponi helt i vest og en

skogsbilveg forstyrrer naturopplevelsen. Området er flittig brukt av skolene på Tofte, og har flere merka turløyper. De høye fjelltoppene Tofteåsen, Barlindåsen, Raumyrfjell, Vardåsen, Skogfjell og Delåsen er populære turmål, og det samme er Striglevann og Barlindvann. Rødbysætra er også et mye brukt turmål. Området innholder mye gammelskog, og har vært vurdert som naturreservat av fylkesmannen. Dette ble ikke noe av pga. manglende ressurser, men området er fortsatt særdeles viktig for det biologiske mangfoldet i søndre Hurum.

9. Ranvikskogen: Ligger mellom vestsida av Sagenedalen og Oslofjorden vest til Ertsvika og er et av de aller mest brukte friluftsområdene på Hurumlandet, med Sandbukta-Østnestangen naturreservat og Ersvika som de kanskje mest besøkte turmålene. Økt ferdsel fører til slitasje på naturen her, og er et økende problem. Området inneholder eksepsjonelt mange varmekrevende og sjeldne arter. Det har også ei naturlig sonering mellom kyst og innland, som er uhyre sjelden i Oslofjordsområdet. I motsetning til så godt som alle andre områder på Hurumlandet, er det her nemlig ingen vei eller bebyggelse mellom sjøen og jordbrukslandskapet i innlandet. Området har også en særlig stor tetthet av forhistoriske kulturminner, fra gravrøyser, gravhauger og steinlegginger til steinalderboplasser. I tillegg kommer Tronstad og Ranviks historie som adelige storgårder, og setegård for familien Huitfeldt, som blant annet dreiv skipsbygging i Ersvika. Området er under press av hyttebygging, og det finnes knapt et område i kommunen som det, både fra et friluftsperspektiv og et naturmangfoldsperspektiv, vil være viktigere å opprettholde som ubebygd.

10. Graverskogen-Dustadskogen: Denne delen av Hurummarka henger for så vidt sammen med Tofteskogen, men er atskilt fra denne av Sageneelva, og ligger sør for Rødbyvannet. Den er et mye brukt turområde av folk på Kana, særlig Kana barnehage.

11. Folkestad-Knatvoll: Området strekker seg fra Folkestad skole, forbi Ranvik lille og nedover mot Knatvoll. Det er et viktig nærturområde for Folkestad skole og barnehage, og folk på Kana. Det har også en viktig funksjon som viltkorridor, og forbindelseslinje mellom sjøen ved Knatvoll og Ersvika og innlandet.

12. Haraldsfjell: Den søndre delen av fjellet er naturreservat, og kommunen bør arbeide for å også verne den nordre delen. Fjellet er et mye brukt turmål i søndre Hurum, med flott utsikt over fjorden. Mange sjeldne arter og høyt biologisk mangfold.

13. Holtnesskogen-Skjøttelviksskogen: Området strekker seg fra Skyttelvik i sør til Holtnesdalen i nord. Området inneholder særlig mange varmekrevende arter og edelløvsskog, og har to naturreservater, som begge bør utvides. Det er et uhyre populært turområde for både huringer og tilreisende. Området er sårbart for slitasje og økt ferdsel. Området er under sterkt press fra hyttebygging, og evt. ny vei mellom Holmsbu og Rødtangen.

14. Jørnsåsen-Jarensskogen: Området strekker seg fra Holmsbu sentrum sørover mot Jaren-gårdene. Det er det viktigste nærturområdet for folk i Holmsbu, og det eneste større, sammenhengende området her som ikke er bebygd. Holmsbu idrettsbane ligger sør i området, og området har mange kulturminner, blant annet den gamle husmannsplassen Kleiva, og gravfelt fra vikingtida på Jaren. Jarensskogen og Holtnesskogen er «Holmsbumalernes» skog, og mange av motivene deres her henta herfra. Området er under sterkt utbyggingspress.

15. Knivsfjell: Knivsfjellet er det største friluftsområdet på vestsida av Hurum, og strekker seg fra Knivsvik i sør til Bogen i nord. Det er særlig mye brukt av folk fra Holmsbu, Kana, Klokkarstua og Verket, men også tilreisende fra andre steder. Fjellet har mange utsiktspunkter som er populære turmål. Her finnes også Hurumlandets største gravrøys fra bronsealderen. Huringens idrettsanlegg og lysløype ligger nord i området. Knivsfjellet har mye gammelskog, og høyt biologisk mangfold. Den nordre delen av området er utsatt for utbygging, og det er viktig at ikke bebyggelsen gradvis og bit-for-bit får lov til å spise seg inn over nordenden av fjellet, eller liene nedover mot fjorden.

16. Selvikodden-Klokkarstuåsen: Dette området er et særlig viktig nærturområde for folk på Klokkarstua og Verket. Det kunne for så vidt også inkludere den nordlige delen av Verketshalvøya, hvor kyststien går nedenfor Svelviksands sandtak. Dramstadbukta og Klokkarstuåsen er viktige turmål. Oldtidsveien Sandsstien går gjennom området, og ved Potetløkka finnes det et ødegårdsanlegg fra jernalderen med hustufter, rydningsrøyser, hulveier og gravhauger, som har særlig stor opplevelsesverdi.

10.1.8. INNSPILL FRA ENKELTMEDLEM I NATURVERNFORBUNDET I RØYKEN OG HURUM

Det er viktig at Asker kommune har en samlet oversikt over alle naturverdiene i kommunen. Vi har lagt inn mange registreringer av rødlistearter i Artsobservasjoner fra skogen ved Torvbråten, Auke og Bårsrudmarka.

Aukemarka og Bårsrudmarka er artsrike områder med observasjoner av bl.a. fiolgubbe, nattfiol, flekkmarihånd, barlind, grønnspett, rugde, myrsnipe, svartspett, kattugle, perleugle, hønsehauk, spurvehauk, salamander. Skogområdene ved Torvbråten, i Aukemarka og Bårdsrudmarka er også populære friluftsområder.

10.1.9. BIRDLIFE NORGE AVD. BUSKERUD OG BIRDLIFE NORGE ASKER OG BÆRUM LOKALLAG

Birdlife Norge (tidligere Norsk Ornitologisk Forening), Asker og Bærum lokallag har i samarbeid med Birdlife Norge avd. Buskerud utarbeidet en rapport om utvalgte fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning (Figur 27).

Som vedlegg til rapporten er liste fra Svein Dale, professor ved Fakultet for miljøvitenskap og naturforvaltning ved NMBU, der han lister opp 120 lokaliteter, som alle er å anse som fuglelokaliteter. Dette for å vise flere eksempler på viktige lokaliteter i kommunen. Forfatterne bak rapporten presiserer at materiale ikke er en uttømmende oversikt over viktige fugleområder i Asker kommune, men et utvalg basert på deres erfaringer som fugleinteresserte.

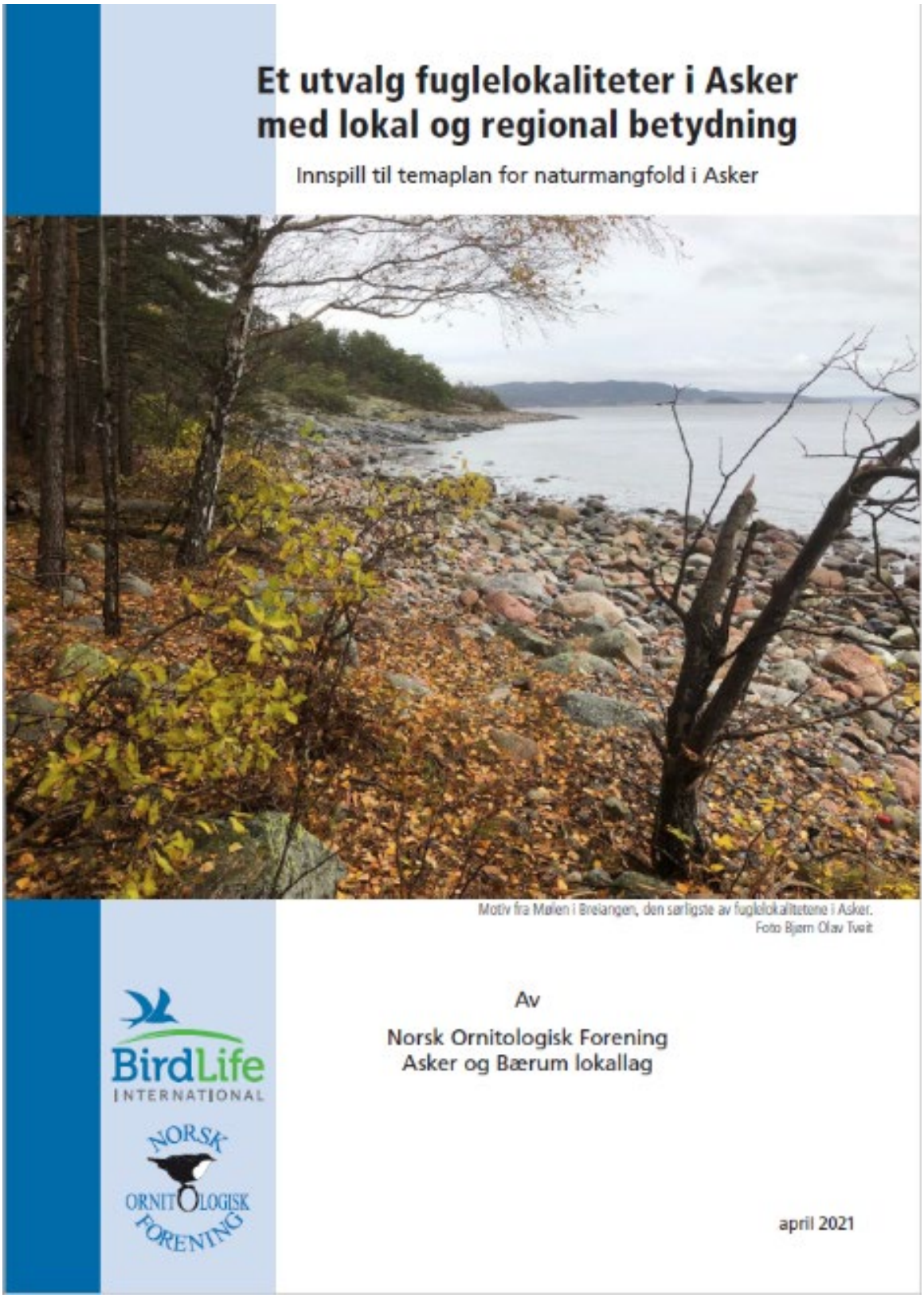

Figur 27. Birdlife Norge Asker og Bærum lokallag har i samarbeid med Birdlife Norge avd. Buskerud utarbeidet en rapport om utvalgte fuglelokaliteter i Asker med lokal og regional betydning.

10.1.10. OSLOFJORDENS FRILUFTSRÅD

Oslofjordens Friluftsråd ber kommunen om å ha fokus på følgende:

- *Fokus på kartlegging av marine områder*
  - Marine områder er erfaringsmessig langt dårligere kartlagt enn områder på land. Data om tidligere kartlagte ålegrasenger er av eldre dato. Asker kommune bør derfor ha fokus på kartlegging av marine områder i årene framover.
- *Stillehavsøsters*
  - Stillehavsøstersen har også etablert seg flere plasser i Asker de siste årene. OF vil i 2021 bistå kommunen med å kartlegge utbredelse av stillehavsøsters i Asker, samt gjennomføre plukkedugnader.
- Randsoner rundt verneområder
  - OF nevner viktigheten av at kommunen som har ansvar for arealplanleggingen gjennom plan- og bygningsloven er en viktig part når det gjelder planlegging, forvaltning og bruk av randsoner rundt verneområder.
- *Pollinerende insekter*
  - Blomsterenger i bynære områder
  - Riktig skjøtsel
- *Urbane marine leveområder*
  - Viktigheten av å unngå større og flate elementer langs den urbane sjøfronten da marine organismer bokstavelig talt sliter med å få fotfeste. Med ru overflater etableres det fort marint liv. Dette er informasjon som kan være nyttig med tanke på framtidig arealplanlegging i kystnære områder i Asker.
  - Tilrettelegging med «hummer- og krabbehotell»
- *Bevaring av viktige naturverdier i friområdene*
- *Lokale ressurser*
  - Mange lokale naturvern- og friluftslivorganisasjoner i kommunen med mye kunnskap om biologisk mangfold. Bredt samarbeid og involveringsarbeid med disse er derfor viktig.
- *Implementering av regjeringens Helhetlige tiltaksplan for Oslofjorden*
  - Kommunen bør fokusere på følgende tiltak fra planen:
    - Tiltak 13: Restaurering og skjøtsel av elvekanter og kantsoner
    - Tiltak 24: Fraråde etablering av kunstige sandstrender og unngå andre inngrep og tiltak på bløtbunnsområder
    - Tiltak 25: Sikre viktige naturforekomster også i sjø i kommunal arealplanlegging
    - Tiltak 26: Styrke arbeidet med fjerning av fremmede arter som for eksempel stillehavsøsters og mink
    - Tiltak 28: Gjennomgå ferdselsreguleringene i eksisterende sjøfuglreservater og eventuelt gjøre endringer
    - Tiltak 32: Prioritere restaurering av naturverdier i vann
    - Tiltak 33: Gjennomføre problemkartlegging i alle nåværende og tidligere gytebekker for sjøørret og vurdere koordinerte tiltak basert på kartleggingen
    - Tiltak 34: Utvikle veileder og plan for restaureringstiltak av utvalgt marin natur med mål om mer restaurering i kommunen

11. NATUR I AREALPLANLEGGINGEN

Arealendringer. Foto: Merete Wiken Dees

Arealforvaltning er konfliktfylt. Arealer er en ikke-fornybar ressurs hvor en type bruk vil skje på bekostning av annet bruk. I tillegg er arealforvaltningen sektorisert og fragmentert med tanke på at den involverer mange lovverk, flere myndigheter og mange ulike interesser.

Kommunene bestemmer det meste av arealbruken i Norge ved å forvalte plan- og bygningsloven, og nettopp derfor spiller kommunene også en svært viktig rolle i å stanse tapet av naturmangfold. En utfordring er at vi mangler oversikt og kontroll med summen av enkeltbeslutninger i arealforvaltningen, og disse enkeltbeslutningene former i stor grad hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt, både på kort og lang sikt.

Riksrevisjonen gjennomførte for noen år siden en undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge, Dokument nr. 3:11 (2006–2007) [221] . Undersøkelsen oppsummerte med at *arealforvaltningen ikke bidrar til å ivareta biologisk mangfold, friluftsliv, dyrket mark og kulturlandskap, kulturminner og kulturmiljøer slik Stortinget har forutsatt.* En omfattende evaluering av norsk arealplanlegging etter plan- og

[221] Riksrevisjonens undersøkelse av bærekraftig arealplanlegging og arealdisponering i Norge. Dokument nr. 3:11 (2006–2007). https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2006-2007/dok_3_11_2006_2007.pdf

bygningsloven («EVAPLAN»), konkluderte i 2018 med det samme[222,223]. EVAPLAN viste at naturhensyn ofte taper for utbyggings- og næringsutviklingshensyn i dagens planpraksis i kommunene og pekte på fem hovedårsaker[224]: 1) natur har et svakt rettsvern; 2) det er uklare grenser for lokalt selvstyre i arealplanlegging; 3) det er svake kontrollmekanismer i arealplanprosesser; 4) manglende verktøy for vurdering av sumvirkninger av arealutvikling; og 5) mangel på kapasitet og kompetanse i kommunene.

En fersk rapport, laget på oppdrag fra KS, *Bærekraftig arealbruk innen rammen for kommunalt selvstyre*[225], oppsummerer hovedutfordringer i kommunesektoren når det gjelder bærekraftig arealforvaltning. I tillegg foreslår rapporten nye eller forsterkede tiltak og virkemidler som kan bidra til en mer bærekraftig arealbruk. Tiltakene er sortert i tre kategorier: 1) tiltak for bedre kunnskap og kompetanse; 2) økonomiske virkemidler; og 3) juridiske virkemidler.

Tiltak for bedre kunnskap

1. Økt klima- og naturkompetanse i kommunene
2. Samling, strukturering og kvalitetsheving av miljøinformasjon
3. Helhetlig naturkartlegging
4. Nye verktøy for å vurdere klima- og naturpåvirkning
5. Målbare kriterier for arealpolitikk

Økonomiske virkemidler

6. Naturavgift
7. Grønn kommunenøkkel – endring av inntektssystemet for kommunene
8. Gebyrfinansiering av naturbasert klimaberedskap – overvannsgebyrer
9. «Arealbanker» med potensial for naturrestaurering
10. Insentivordninger for grunneiere, tiltakshavere, utviklere og aktører i planprosessene

Juridiske virkemidler

11. Styrke klima- og naturhensyn i plan- og bygningsloven
12. Krav om oppdaterte plandata
13. Bryte bånd mellom utreder og utbygger
14. Økt satsing på regional planlegging
15. Klargjøre de rettslige rammene for dispensasjoner

[222] Hanssen, G. S. og Aarsæther, N. (2018). Plan- og bygningsloven 2008 - En lov for vår tid? Oslo, Universitetsforlaget.
[223] Hanssen, G. S. og Aarsæther, N. (2018). Plan- og bygningsloven 2008: Fungerer loven etter intensjonene?.Oslo, Universitetsforlaget.
[224] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.
[225] Simensen, T., Winge, N., Holth, F., Stange, E., Barton, D. N. og Sandkjær Hanssen, G. (2022). Bærekraftig arealbruk innenfor rammen av lokalt selvstyre. KS FOU-rapport.

11.1. AREALREGNSKAP STYRKER BESLUTNINGSGRUNNLAGET

Et arealregnskap er et verktøy som kan tydeliggjøre for kommunene hvor store arealer som settes av til utbygging i årene fremover. Forvaltningsloven §17 sier at en sak skal være så godt opplyst som mulig. Slik det er i dag vet ikke administrasjon og politikere konsekvensene av summen av alle beslutninger som tas i arealforvaltningen. Et arealregnskap vil kunne skape bevissthet om hvor mye dyrket mark, eller hvor store naturområder som blir borte og dermed styrke kunnskapsgrunnlaget slik at det tas gode og informerte beslutninger. Dersom arealregnskapet sammenstilles med befolkningsprognoser kan det bidra til at kommunene kan gjøre en kritisk gjennomgang av sine arealreserver[226].

Et arealregnskap bør inneholde følgende[227]:

- status for hver enkelt naturtype i kommunen, inkludert naturtyper som er blitt mer eller mindre borte; gjenværende omfang og økologisk kvalitet, positiv/negativ trend.
- vurdering av hvilke naturtyper det ikke skal være rom for mer utbygging av eller andre arealendringer. Eksempler på slike naturtyper kan være gammel naturskog, myr og annen våtmark, artsrikt kulturlandskap, kystområder og «bymark».
- oversikt over hvor det er behov for restaurering/kompensering for å bevare biologisk mangfold og opprettholde økologisk funksjon.
- oversikt over hvor det er behov for ytterligere kartlegging.

Viken Fylkeskommune er i gang med å utvikle et arealregnskap (Fylkestingsvedtak 12.12. 2019 (sak 16/19 og 12/19)). I den forbindelse kartfestes viktige arealverdier og mulige arealkonflikter, inkludert dyrket og dyrkbar mark, viktige områder for biologisk mangfold, viktige områder for friluftsliv og områder omfattet av markaloven, og viktige områder for vilttrekk. På sikt vil det også komme krav om at kommunene skal ta i bruk arealregnskap som et aktivt redskap i arealforvaltningen og videre rapportere på dette. Asker er deltaker i et pilotprosjekt om arealregnskap i regi av Viken Fylkeskommune.

11.2. AREALNØYTRALITET

For å stanse tap av naturmangfold, må arealnøytralitet være et mål for kommunens arealpolitikk. Arealnøytralitet er et relativt nytt begrep i naturforvaltningen og ble introdusert av Sabima i 2013[228]. Det innebærer at vi må kompensere for arealbruk som medfører naturtap og gjenbruke og fortette allerede degraderte og/eller utbygde områder, fremfor å bygge ned mer natur. Utbygde arealer er tapte leveområder for mange av artene som eksisterte der og det kan være tilnærmet umulig å gjenskape ødelagt natur som bl.a. naturskog og slåtteenger.

På lik linje med målet om å bli karbonnøytral, må arealnøytralitet være et mål.

I 2019 vedtok lokalpolitikerne i Flakstad at kommunen skulle være arealnøytral. Siden har bl.a. både Ås og Nesodden kommuner fattet vedtak om å utrede arealnøytralitet. Nordre

[226] Rambøll. 2020. Kartlegging av praksis rundt bruk av arealregnskap i kommuneplan.
[227] Sabima. Et arealnøytralt Norge. https://www.sabima.no/et-arealnoytralt-norge/. Hentet 31.08.2021.
[228] Sabima. Et arealnøytralt Norge. https://www.sabima.no/et-arealnoytralt-norge/

Follo er den kommunen som har kommet lengst, med fastsettelse av arealnøytralitet i kommuneplanen.

11.3. KUNNSKAPSGRUNNLAGET

Et nasjonalt forvaltningsmål innen naturmangfoldområdet er å opprettholde mangfoldet av arter og naturtyper og en god tilstand i økosystemene[229]. Vern av natur og ivaretakelse av områder med truet natur er virkemidler i dette arbeidet. Konsekvenser for naturmangfoldet må utredes i forbindelse med utarbeidelsen av arealplaner. I store deler av kommunen er kunnskapsgrunnlaget ikke godt nok til at man kan legge eksisterende kunnskap til grunn for nye planer. Når kunnskapsgrunnlaget er mangelfullt har kommunene et ansvar for å stille krav om ny kunnskap, gjennom kartlegging av arter og naturtyper, når nye planer for utbygging utarbeides. Alternativt må føre-var-prinsippet vektlegges tungt og utbygging unngås. Kommunen må legge vekt på nødvendigheten av å ha oppdatert kunnskap om arter og naturområder som verktøy i arealforvaltningen fremover.

11.4. ARTER OG NATURTYPER I AREALPLANLEGGING

Miljødirektoratet har utarbeidet veiledere for hvordan kommunene skal ta hensyn til arter og naturtyper i arealplanleggingen[230, 231].

Det er viktig at kommunen tar hensyn til nasjonale mål om å ivareta det mest verdifulle naturmangfoldet. Virkemidlene i plan- og bygningsloven kan brukes til å ta vare på viktige naturtyper og de økologiske funksjonsområdene til alle relevante arter. Arter av nasjonal forvaltningsinteresse er spesielt sentrale her. I tillegg er det utvalgte naturtyper, truede naturtyper og kartlagte naturtyper med verdi A som er mest relevant for arealplaner.

Naturtyper er relevant i arealplaner

For å ivareta artsmangfoldet, variasjonsbredden og de økologiske sammenhengene i norsk natur, er naturtyper sentrale. Mange arealplaner berører områder med verdifulle naturtyper. Kommuner og tiltakshavere bør tilpasse planene slik at man unngår å bygge ned viktige lokaliteter.

Arter er relevant i arealplanleggingen

I plansammenheng ivaretas ofte artsmangfoldet gjennom naturområder som er leveområder for arter. I forvaltningen er fokuset som oftest på økosystemer fremfor de enkelte komponentene i naturen. Det er flere grunner til at arter også kan være relevante i en arealplan[232]:

[229] Meld. St. 14 (2015–2016), Natur for livet — Norsk handlingsplan for naturmangfold. Hentet 11.05.2021 https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-14-20152016/id2468099/sec2?q=nydyrking
[230] Arter i arealplanleggingen, veileder. Miljødirektoratet. Hentet 11.05.2021 https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/naturmangfold/arter-i-arealplanlegging/
[231] Naturtyper i arealplanleggingen, veileder. Miljødirektoratet. https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/naturmangfold/naturtyper-i-arealplanlegging/
[232] Arter i arealplanleggingen, veileder. Miljødirektoratet. Hentet 11.05.2021 https://www.miljodirektoratet.no/myndigheter/arealplanlegging/miljohensyn-i-arealplanlegging/naturmangfold/arter-i-arealplanlegging/

- Det er relevant å vite noe om artene som finnes i et område når kommunen skal vurdere verdien av området
- Noen ganger er de viktigste naturkvalitetene ved en lokalitet knyttet til den funksjonen den har for én art eller et fåtall arter. Et eksempel er en salamanderdam.
- Enkelte planer berører leveområder for en eller flere arter som det er særlig viktig å ta hensyn til, for eksempel arter som er kritisk truet (CR).

Eksempler på økologiske funksjonsområder som kan være relevante temaer i en arealplan er overvintringsområde på land for amfibier, gyteområde i et vassdrag, trekkrute for hjortevilt og spillplasser for storfugl.

For å ta vare på arter og deres økologiske funksjonsområder i arealplanleggingen, kan man bruke virkemidler som arealformål, hensynssoner, bestemmelser og retningslinjer. Det er viktig å angi tydelig hvilke føringer som gjelder på de ulike arealene. I tillegg må det legges enda større vekt på rekkefølgebestemmelser i arealplanleggingen som følger hierarkiet unngå, avbøte, restaurere, kompensere.

Hvis kommunen setter av sammenhengende naturområder i sin arealplanlegging, bidrar det til å sikre viktige miljøkvaliteter, som:

- tilstrekkelig store leveområder for arter som har et stort arealbehov
- økologiske korridorer som er viktig for forflytning og klimatilpasning
- tilgang til større, sammenhengende friluftsområder for befolkningen

11.5. KOMMUNEPLANENS AREALDEL

Arealformål

De aktuelle arealformålene for å ta vare på naturtyper og funksjonsområder for arter:

- landbruks-, natur- og friluftsformål og reindrift (LNFR)
- grønnstruktur
- bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone

Se plan- og bygningsloven § 11-7 nr. 3, 5 og 6.

LNFR-formålet brukes for å ivareta landbruks, natur og friluftsinteresser og benyttes oftest utenfor tettbebygde områder. Det setter i utgangspunktet strenge begrensninger på hvilke tiltak som kan gjennomføres.

Arealformålet *Grønnstruktur*, underformål *naturområder*, er et egnet arealformål for å bevare naturmangfold innenfor grønnstrukturen i og i tilknytning til byer og tettsteder. Det er ikke tillatt med varige inngrep i områder som er regulert til grønnstruktur.

Arealformålet *Bruk og vern av sjø og vassdrag med tilhørende strandsone*, med underformål *naturområde*, kan brukes dersom naturtypelokaliteten ligger i eller ved sjø eller vassdrag.

Hensynssoner

Ifølge plan- og bygningsloven § 11-8 bokstav c, kan det være aktuelt å sette av artenes leveområder eller viktige naturtyper som hensynssone for å bevare naturmiljø. Retningslinjene kan omhandle både skjøtsel og bevaring.

Planbestemmelser

Kommunen kan, uavhengig av arealformål, vedta generelle bestemmelser for bevaring av naturmiljø. Se plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 6.

11.6. REGULERINGSPLANER

Reguleringsplaner skal være i tråd med føringer om arealbruken gitt i kommuneplanen. Kommunen kan velge andre virkemidler i en reguleringsplan enn det som er brukt i kommuneplanens arealdel. For reguleringsplaner har man flere virkemidler og mulige kombinasjoner.

Arealformål

På reguleringsplannivå er det de samme arealformålene som er aktuelle som for kommuneplan.

Innenfor LNFR kan kommunen bruke underformål naturvern, se plan- og bygningsloven § 12-5 nr. 5. Her må man være oppmerksom på at det kan påløpe erstatning. Se plan- og bygningsloven § 15-3 første ledd.

Arealformålet Grønnstruktur med underformål naturområder kan benyttes for å ivareta naturmangfold, etter plan- og bygningsloven § 12-5 nr. 3. Da vil hensynet til plante- og dyrelivet og opplevelser av dette være førende for hva som kan gjøres innen området.

Det er også mulig å regulere sjøarealer med tilhørende strandsone som naturområder med egne planbestemmelser, ifølge plan- og bygningsloven § 12-5 nr. 6.

Planbestemmelser

Kommunen kan knytte planbestemmelser både til arealformål og hensynssoner. Bestemmelsene kan rettes inn mot å sikre naturtyper og annen verdifull natur etter plan- og bygningsloven § 12-7 nr. 6.

Kommunen kan fastsette bestemmelser som krever at tiltakshaver bekoster nærmere undersøkelser av miljøforhold før en reguleringsplan gjennomføres, jamfør plan- og bygningsloven § 12-7 nr. 12. Det er viktig å ha god, oppdatert og nøyaktig kunnskap om naturtypelokalitetene for å planlegge arealbruk og anleggsarbeid.

Hensynssoner

I reguleringsplaner er det mulig å fastsette juridisk bindende planbestemmelser også til hensynssoner. Se plan- og bygningsloven § 12-6. Bestemmelser som knyttes til hensynssoner kan ikke stride mot det underliggende arealformålet. Eksempel på retningslinje til hensynssone: *«I hensynssonen bør gamle trær få stå eller bli liggende som død ved. Det bør legges til rette for en skjøtsel som kan fremme overlevelsen av gamle trær»*.

Krav i planprogram

Kommunen stiller krav om hva som skal være med i planprogrammet. Når det er viktig å få frem virkninger av planen på naturmangfoldet, bør planprogrammet også fokusere på enkeltarter i tillegg til naturtyper. Eksempler på krav til utredninger i planprogrammet:

- Det skal utarbeides en oversikt over kjente forekomster av arter av nasjonal forvaltningsinteresse i planområdet.
- Informasjon fra offentlige databaser skal suppleres med ny kartlegging.
- Planen skal beskrive mulige virkninger på forekomster av for eksempel en art, og hvilke tilpasninger som gjøres i planen for å beskytte forekomsten.
- Det skal utarbeides en oversikt over verdifulle naturtyper i planområdet, inkludert utvalgte naturtyper og rødlistede naturtyper.
- Det skal vurderes hvordan ny arealbruk innen planområdet kan påvirke naturtyper.
- Det skal gis en status over kartlagte naturtyper i planområdet, og en vurdering av om det er behov for ny naturtypekartlegging som en del av planarbeidet. Behovet for feltarbeid skal vurderes.
- Alle vurderinger skal synliggjøres i planbeskrivelsen.

11.7. KONSEKVENSUTREDNINGER FOR KLIMA OG MILJØ

Når arealer skal brukes til nye formål, må det vurderes hvilke konsekvenser planen eller tiltaket kan få for klima og miljø. Noen planer og tiltak skal alltid ha konsekvensutredning, mens andre planer og tiltak bare skal ha konsekvensutredning etter en nærmere vurdering. Dette fremgår av forskrift om konsekvensutredninger[233]. Konsekvensutredningen skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen.

Miljødirektoratet har utarbeidet en veileder til bruk ved konsekvensutredninger med en metode for å beregne virkninger av planer og tiltak på klima og miljø[234]. Veilederen angir metoder for å kartlegge klima- og miljøtema, sette verdier og vurdere påvirkning og konsekvens.

11.8. TILTAKSHIERARKIET

Det er viktig at utbyggingstiltak er velbegrunnede og gjennomtenkte, og at alle relevante og realistiske tiltak for å forebygge negative virkninger for miljø og samfunn er nøye vurdert. Ved

[233] Lovdata. Forskrift om konsekvensutredninger. https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2017-06-21-854
[234] Miljødirektoratet. Veileder M-1941. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/

arealbruksendringer er det en rekke tiltak som skal gjennomføres for å unngå og redusere negative konsekvenser på natur og miljø (Figur 28)[235]:

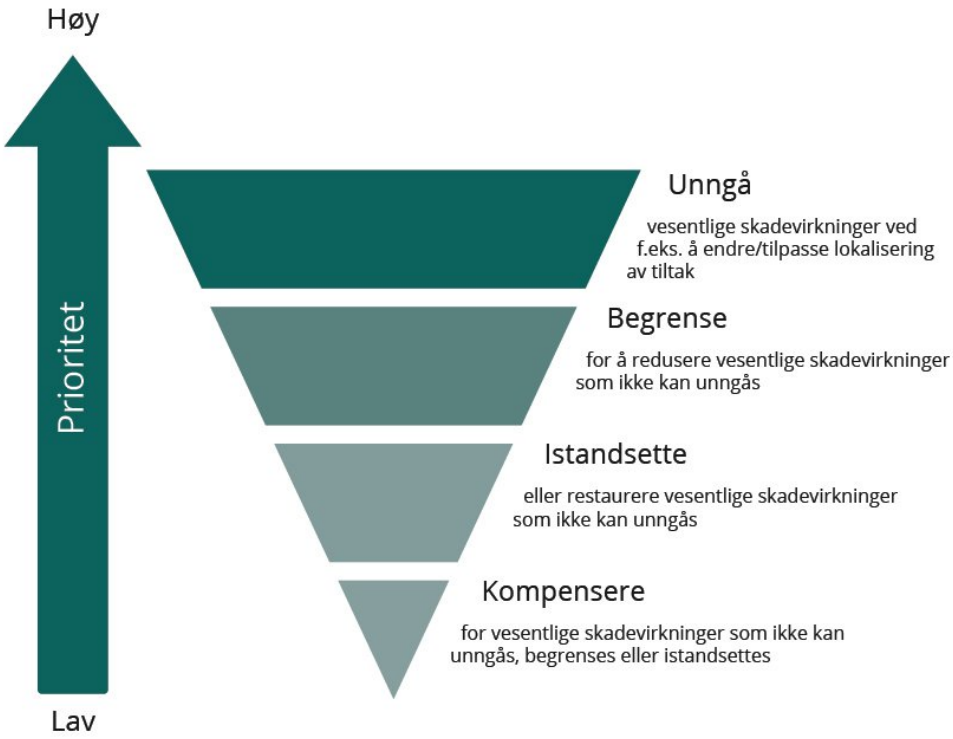

Figur 28. Tiltakshierarkiet. Kilde: Miljødirektoratet

Det har høyest prioritet å unngå at planen eller tiltaket fører til skade. Deretter begrense skaden, så istandsette eller restaurere. En eventuelt siste utvei er å vurdere å kompensere skade, men det er laveste prioritet.

Kompensasjon skal bare vurderes dersom det fremdeles gjenstår vesentlige negative virkninger etter at tiltak for å unngå, begrense eller istandsette er vurdert. Kompensasjon er altså siste utvei.

Tiltakshierarkiet skal følges og vurderingene som er gjort knyttet til det enkelte trinnet skal beskrives i konsekvensutredningen.

Det er viktig at ikke muligheten for kompensasjon fører til misbruk ved at trinnene i tiltakshierarkiet hoppes over. Dette kan føre til løsninger som er dårlige for naturen fordi det finnes mulighet for kompenserende tiltak.

[235] Miljødirektoratet. Tiltakshierarkiet. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/ny-finne-gode-miljolosninger/forebygge-skadevirkninger-for-miljo-og-samfunn/

12. NATUR OG KLIMA

Myr. Foto: Merete Wiken Dees

En intakt og artsrik natur gir oss livsviktige naturgoder samtidig som den er vårt viktigste verktøy for å bremse klimaendringene. Intakt natur med stort artsmangfold er mye mer robust i møte med klimaendringer enn en forringet og artsfattig natur. Klima- og naturkrisen må derfor sees i sammenheng og ikke som to separate kriser. Det er i stor grad de samme driverne som fører til både klima- og naturkrisen, og fokuset må være på løsninger som tjener både natur og klima.

Rapporter fra FNs klimapanel og Naturpanelet beskriver en rekke endringer i naturmiljøet over hele verden som skyldes klimaendringer. Rapportene er tydelige på at klimaendringer allerede påvirker naturmangfoldet og er en økende trussel. Endringer i blant annet temperatur og nedbør forandrer levekårene for arter, og kan påvirke hvordan økosystemene fungerer[236]. Mange arter er på vei til å miste egnede leveområder.

12.1. KLIMAENDRINGER I ASKER

Klimaet er i endring, også i Asker kommune. Selv om vi lykkes i å kutte klimagassutslippene, vil vi oppleve endringer både i temperatur og nedbør i tiden framover. Ifølge en NRK-sak fra november 2020 vil gjennomsnittstemperaturen i Asker i år 2100 være 2,6 grader varmere enn i dag og sommeren vil vare nesten en måned lengre[237]. Saken tar utgangspunkt i et scenario der klimagassutslippene blir middels store. I et slikt scenario har verden klart store utslippskutt, men verdens klimapolitikk er fortsatt ikke helt perfekt. Det er dette scenarioet flertallet av klimaforskerne tror vi havner i.

Asker får også rundt 7 prosent mer nedbør mot slutten av århundret og både flere og kraftigere episoder med styrtregn enn hva vi har i dag. I tillegg har forskerne beregnet at havnivået i Asker vil stige med rundt 5 cm mot slutten av århundret. Myndighetene mener imidlertid at vi for sikkerhets skyld må ta høyde for en stigning på rundt 50 cm. Vi må også forberede oss på at hendelser med stormflo vil skje langt oftere. En stormflo med en midlertidig havnivåstigning på rundt 170 cm skjer i dag bare én gang ca. hvert 200 år. Myndighetene mener at vi må ruste oss for at dette rundt århundreskiftet kan treffe Asker minst hvert femte år.

Det blir færre snødager og lavere snødybde i lavlandet. Snøen smelter tidligere og i år 2100 vil våren komme allerede rundt 25. februar. Dette er nesten en måned tidligere enn i et gjennomsnittlig år i dag.

12.2. HVORDAN PÅVIRKER KLIMAENDRINGENE NATURMANGFOLDET OG HVORDAN KAN VI REDUSERE DE NEGATIVE EFFEKTENE?

Når klimaet endrer seg, vil også naturen påvirkes. Mens noen arter vil trives bedre og øker i utbredelse, vil andre påvirkes negativt. Noen arter kan også dø helt ut[238]. Dyr og planter som er tilpasset en lengre vinter, vil få utfordringer. Og når forholdene i Norge blir gunstige for mer varmekrevende arter, vil nye arter komme sørfra. Dette kan være alt fra fugler og

[236] Miljøstatus. Klimaendringer og naturmangfold. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/tema/klima/konsekvenser-av-globale-klimaendringer/klimaendringer-og-naturmangfold/
[237] NRK. 2020. Sjekk klimaendringene i din kommune. https://www.nrk.no/klima/kommune/3025
[238] Miljødirektoratet. 2018. Oppdatering av kunnskap om konsekvenser av klimaendringer i Norge. Report 2018:14. https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1209/m1209.pdf,

eksotiske fiskearter til argentinamaur og flått. Flere av disse kan utkonkurrere norske arter, i tillegg til at de kan være skadelige for helse og økonomi.

«Naturindeksen», som er en metode for å måle tilstanden til det biologiske mangfoldet, opererer med fem hovedgrupper av påvirkningsfaktorer, der klima er en av disse[239]. Denne viser at klimaendringer er den viktigste påvirkningsfaktoren for marine systemer, men spiller en noe mindre rolle for terrestriske systemer. Her er arealbruksendringer den største påvirkningsfaktoren.

Økt temperatur bidrar til økt fotosyntese og primærproduksjon og et raskere næringstoffkretsløp. En økt vekstsesong og en økning av CO_2-konsentrasjon i atmosfæren vil også forsterke planteveksten. Endringer i vekstsesong pga. oppvarming og endringer i snødekke gir økte vekstmuligheter, mens tap av snødekke og flere fryse-tine sykluser gjør vegetasjon mer sårbar og mindre herdet, forårsaker skader på blomster og skudd og fører til isbrann.

Kunnskapsnivået på hvordan klima påvirker insekter er lavt, både globalt og i Norge[240]. Det er likevel enighet om at klimaendringer bidrar til at enkelte insektarter er på tilbakegang og andre er på framgang. Generelt sett er det arter som knyttes til vanlige naturtyper og som ikke har spesialisert seg i stor grad som kan tilpasse seg klimaendringene best. Utfordringer kan oppstå ved at aktivitetsperioden til insekter og planter blir dårligere synkronisert, såkalt «økologisk mismatch». Planter og dyr reagerer ulikt på temperatur og lys. Noen vokser når det er varmt mens andre vokser når det er lange, lyse dager.

Indirekte klimapåvirkninger, som økt avrenning og tap av mineraler, vil også påvirke naturmangfoldet[241]. Økt nedbør kan føre til utvasking og avrenning av forurensning og miljøgifter fra deponier og forurenset grunn, landbruket og by- og industriområder[242, 243, 244].

Det viktigste vi kan gjøre for å unngå negative effekter av klimaendringene på naturmangfoldet er å redusere klimagassutslippene. Men det er likevel lite sannsynlig at vi klarer å stoppe klimaendringene helt. Da er det viktig at vi gjør det vi kan for at naturen i Asker skal være så robust som mulig mot klimaendringene. Generelt blir naturens evne til klimatilpasning best ivaretatt gjennom bevaring av godt fungerende naturområder og sammenhengende strukturer. Viktige tiltak for å gjøre naturen robust mot klimaendringer er å ivareta klimautsatte arter og naturtyper, planlegge for endringer i naturen, sikre store, varierte og sammenhengende naturområder som minsker sårbarheten til arter, og sikre korridorer som binder områdene sammen og gir mulighet for forflytning. I tillegg er det viktig å legge til rette for at arter kan tilpasse seg gjennom naturlig seleksjon ved å sikre store nok populasjoner/bestander og genetisk variasjon.

Strandnære naturtyper og slått- og beiteområder i kulturlandskapet er eksempler på naturtyper der klimaendringer forventes å få relativ stor påvirkning. Kommunen bør rette

---

[239] Jakobsson, S. & Pedersen, B. 2020. Naturindeks for Norge 2020 – Tilstand og utvikling for biologisk mangfold. NINA Rapport 1886.
https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/m1800/naturindeksfornorge2020_m1800.pdf
[240] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[241] Molau, U. 2010. Long-term impacts of observed and induced climate change on tussock tundra near its southern limit in northern Sweden. Plant Ecology Diversity 3, 29-34.
[242] Göransson, G. et al. 2012. Mass transport of contaminated soil released into surface water by landslides (Göta River, SW Sweden). Hydrol. Earth Syst. Sci. 16, 1879-1893.
[243] Spencer, K. & O´Shea, F. T. 2014. The hidden threat of historical landfills on eroding and low-lying coasts.
[244] Carlsson, P. et al. 2016. Influence of climate change on transport, levels and effects of contaminants in northern areas – Part 2eds. Arctic Monitoring and Assessment Programme (AMAP), Oslo, 52.

innsatsen mot de naturtypene eller naturområdene som er prioritert, enten gjennom nasjonale føringer eller kommunens egne prioriteringer.

Under kommer en oversikt over hvordan forskjellige typer natur i Asker blir påvirket av klimaendringene og hva vi bør gjøre for å dempe de negative effektene. Miljødirektoratets veileder for klimatilpasning av naturmiljø gir en nærmere beskrivelse av hvordan kommunen kan få tiltak for klimatilpasning av naturen inn i sine plandokumenter[245].

Kyst og hav

Havnivåstigning, stormflo og bølgepåvirkning kan føre til at havstrandarealet med det biologiske mangfoldet som lever der reduseres. Større områder berørt av stormflo vil påvirke erosjon og gi påleiring av sedimenter langs kysten. Mens stein-, grus- og sandstrender blir lite påvirket, kan ålegrasenger i fjæresona påvirkes negativt. Driftvoller (tangvoller i øvre del av fjæresonen) av tang og tare vil trolig reduseres i omfang og flytte seg oppover i fjæresona. Der hvor stranden ikke kan utvide seg bakover, vil arealet reduseres.

En økning i temperatur vil føre til at arter som normalt hører hjemme sør for våre farvann kommer inn og blir en del av vår natur[246]. Et eksempel er hvordan stillehavsøsters nå er i ferd etablere seg mange steder langs kysten vår.

Når arealet reduseres, vil også havstrendenes funksjon som vannoppsamler og renser av næringssalter og miljøgifter bli redusert. Samtidig vil nedbørsøkning føre til økt tilførsel av ferskvann, økt avrenning av næringsstoffer, eutrofiering og utvasking av masser, noe som vil forringe naturmangfoldet langs kysten ytterligere[247].

Kunnskapsnivået er generelt lavere for havets bunn enn havoverflaten ettersom dette er mindre tilgjengelige områder. Oppvarming av havene og havforsuring blir sett på som to av de største truslene mot marint biomangfold[5]. Et varmere hav kan f.eks. føre til at arter som sei, hyse, torsk og reker forsvinner fra våre farvann og i framtiden kan varmekjære fiskearter som sardin og ansjos ta over for disse. Fisk og andre artsgrupper vil også utvide sine leveområder nordover.

Havforsuring er en nedgang i pH-verdi forårsaket av et økt opptak av CO_2 fra atmosfæren. Dette kan ha store konsekvenser for marine arter og økosystemer[248]. Da kaldt vann kan ta opp mer CO_2 enn varmt vann, kan havforsuring være en enda større utfordring for norske havområder og havdyp enn andre områder. De samlede effektene på økosystemet er usikre, men vi vet at havforsuring påvirker metningsgraden av kalsiumkarbonat i havet, noe som gjør det vanskeligere for skalldyr å danne skall.

Det er viktig å ivareta spredningsmuligheter for naturtyper i fjæresonen, det vil si å holde sonen fri for bygg og infrastruktur. Etablering av nye flomvoller bør hindres, og eldre flomvoller fjernes. I tillegg kan man ved behov tilpasse regelverket for høsting av sårbare arter.

Bekker og elveløp

Klimaendringene kan både føre til flere tørkeperioder og flere perioder med mye nedbør. Uttørking av bekker og små elver utgjør en fare for endring i artenes reproduksjon og

[245] Miljødirektoratet. Veileder, Klimatilpasning av naturmiljø. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/klima/for-myndigheter/klimatilpasning/naturmiljo/klimatilpasning-av-naturmiljo/naturmiljo/
[246] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[247] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[248] Aall, C., et al. 2015. Havforsuring og sjømatnæringen på Vestlandet: Kunnskapsstatus og handlingsrom. Vestlandsforskingsnotat nr. 2/2015.

overlevelse og dermed naturtypens artssammensetning. Økt nedbør vil føre til høyere og raskere vanngjennomstrømming, økt erosjon og økt tilførsel av partikler og næringssalter til vassdragene. Dette kan gjøre det vanskeligere for arter som ørret og harr å finne egnede gyteområder. Endringer i flomaktivitet – både for smeltevannsflommer og regnflommer – og i tidspunkt for når flommene kommer gjennom året, vil påvirke forholdene for alt som lever i elva. For eksempel kan flom rett etter laksens gyting gi økt dødelighet for egg og yngel.

Havnivåstigning og stormflo kan føre til oppstuving av vannmasser et stykke oppover i vassdragene. En kombinasjon av oppstuving og flom kan dermed gi større konsekvenser i sjønære deler av vassdraget fordi vannstanden i utgangspunktet står høyere enn tidligere.

Økte temperaturer kan påvirke laksefisk og andre kaldtvannsarter negativt. Harr og røye er særlig utsatt. Laksefisk kan også bli mer utsatt for sykdom, som furunkulose, ved høyere vanntemperaturer, og vi kan få flere varmekjære arter i vassdragene.

Mindre isdekke om vinteren gir høyere energibruk, stress og dødelighet hos laksefisk, mens hyppigere isgang kan føre til skader på kantvegetasjon.

Et viktig tiltak for å begrense de negative konsekvensene av klimaendringene på bekker og elveløp er å sikre en god og bred sone med kantvegetasjon. Dette vil dempe temperaturøkning i vannet, dempe flommer og redusere vannhastighet ved flom, redusere skred- og erosjonsfaren og redusere avrenning av næringsstoffer og forurensning fra områdene langs vassdraget. I tillegg kan kantvegetasjon være spredningskorridorer for arter som trues av endrede leveforhold.

Innsjøer

Økt nedbør kan føre til mer utvasking av humus, mens ved ekstremnedbør kan man få en fortynningseffekt som gir mindre humus i vannet.

Økte temperaturer, lenger vekstsesong og tørke kan føre til synkende oksygenkonsentrasjon i dypvannet, og økt risiko for oppblomstring av giftige blågrønnalger. Det kan gi lenger vekstperiode, økt vekst av begroingsalger og raskere gjengroing av innsjøer. Høyere temperaturer og økt fordampning kan gi økt fare for tørke, noe som kan være kritisk for små dammer som kan ha en svært spesialisert og rik artssammensetning.

Kortere periode med isdekke gir økt sirkulasjonsperiode i innsjøer. Dette motvirker effektene av økt stratifisering på grunn av temperaturøkning[249].

Som for bekker og elveløp er et viktig tiltak for å begrense negative konsekvenser av klimaendringene å opprettholde brede vegetasjonssoner langs innsjøbredden. Dette vil blant annet redusere tilførselen av næringsstoffer. Generelt bør det etableres vegetasjon i stedet for åpent jorddekke langs vann og vassdrag for å redusere erosjon. Tiltak for å redusere avrenning fra landbruket, avløp og overvann er også viktig. Naturlig flomdemping gjennom å bevare og restaurere naturlig fordrøyning av vann som myrer, våtmarker, flomløp og flomsletter vil bidra til å ta vare på kvalitetene til naturtypen.

Det er også viktig å hindre spredning av fremmede arter til innsjøene våre.

[249] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.

Myr

Økte temperaturer og lengre vekstsesong kan gi økning av buskvekster på næringsfattige nedbørsmyrer. Dette kan redusere artsmangfoldet på myra. Flere tørkeperioder vil bidra til dette.

Økt nedbør kan redusere myras evne til å akkumulere vann fordi den er vannmettet. Økning i vannmettet areal gjør at mer torv brytes ned uten tilgang på oksygen. Dette gir økt lagring av klimagasser.

Med et klima i endring blir det viktig å bevare og restaurere myrene våre. Dette er også et godt virkemiddel for å øke bufferkapasiteten og få jevnere vannføring nedstrøms.

Flommark

Større flommer og mer vannføring kan øke utbredelsen til flommarker og fosseenger[250]. Arter som har spesialisert seg på sand og grus på flommarker og elveører er utsatt når vannføringen blir større. Framover blir det viktig å opprettholde flomarealets størrelse ved å unngå inngrep og tiltak som reduserer arealet. Flommark er viktig for å akkumulere flomvann og redusere flom nedstrøms.

Skog

Lengre vekstsesong og høyere CO_2-konsentrasjon i atmosfæren vil gi raskere vekst og større primærproduksjon. Men klimaendringene vil også gi større skader med flere stormer, tørke, skogbrann og økt fare for frostskader med temperatursvingninger rundt frysepunktet. Skogen kan også bli mer utsatt for sykdommer og skadedyr, blant annet ved introduksjon av nye skadegjørere tilpasset et varmere klima. Redusert skoghelse kan påvirke naturmangfold og økt tørkestress vil begrense vekst. Økte temperaturer kan over tid påvirke treslagssammensetning. I lavrike barskoger på Østlandet vil karplanter og moser ta over på bekostning av lav.

I Asker vil skogen, som får en mye lengre vekstsesong, bli tettere og bre seg utover, samtidig som den blir mer utsatt for trevelt, knekking og insektsangrep.

For å beholde robuste skogøkosystemer i et klima i endring må den eksisterende skogen ivaretas. Kommunale planer bør legge til rette for å forvalte skogarealene med tanke på å bevare naturmangfold, opprettholde skogens evne til opptak og lagring av karbon og bidra til økt samfunnssikkerhet. Forvaltning kan bestå i vern mot inngrep, aktiv skjøtsel (f.eks. tiltak for å bevare edellauvtrær som alm og ask) eller tilpasning av driftsformer i skogbruket.

Kulturlandskapet

Endringer i kulturlandskapet skyldes i hovedsak gjengroing som følge av opphørt eller redusert skjøtsel, men også nedbygging og oppdyrking. Økte temperaturer vil føre til lenger vekstsesong, varmere forhold under vekstsesongen og dermed ytterligere gjengroing, både med stedegne og fremmede arter[251]. Spesielt fremmede arter i urbane økosystemer kan få økt spredning med mildere klima.

Også økt nedbør kan føre til en raskere gjengroing. Vegetasjonen som tåler fuktighet best, vil øke i omfang og vil føre til redusert naturmangfold og kulturlandskapet vil bli mer utsatt for erosjon i episoder med mye nedbør.

[250] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.
[251] Forsgren, E., et al. 2015. Klimaendringenes påvirkning på naturmangfoldet i Norge. NINA rapport 1210.

Endringer i vekstsesongen kan også gi konsekvenser blant annet for pollinering da insektenes aktivitetsperiode og plantenes blomstring vil kunne skje til forskjellig tidspunkt.

Flere dager med veksling mellom frost og mildvær om vinteren kan føre til tidligere blomstring og knoppsprett. Plantene kan få flere skader som følge av frost etter at de har startet sin vegetering.

For å motvirke klimaendringenes påvirkning på kulturlandskapet kan kommunen stimulere til skjøtsel (slått, beiting, styving m.m.) i skjøtselsbetinga naturtyper og vurdere om eventuelle inngrep kan plasseres slik at man ikke ødelegger forekomsten eller reduserer dens økologiske tilstand.

12.3. NATURBASERTE LØSNINGER FOR KLIMATILPASNING

Å ta vare på naturen har en verdi for å hjelpe oss mennesker til å tilpasse oss klimaendringene. Det er derfor viktig å sikre relevante naturområder for å møte utfordringer som flom, skred, overvann, avrenning mm[252]. I tillegg spiller naturen selv en svært viktig rolle i det globale klimagassregnskapet. Karbonlagring i naturen regnes som et av de mest kostnadseffektive tiltakene for reduksjon av CO_2 i atmosfæren[253]. Motsatt kan ødeleggelse eller endring av natur føre til store utslipp.

Nedenfor har vi beskrevet naturbaserte løsninger for de vanligste effektene av klimaendringene flom og overvann, havnivåstigning og stormflo, skred, erosjon og forurensende avrenning, temperaturøkning, tørke, vind og havforsuring.

Flom og overvann

Skog, elver og vegetasjon kan bidra til å redusere flom og potensielle flomskader fordi vann bremses og jorda stabiliseres. Flommarkene er viktige for å redusere flommer og stabilisere underlaget. Økosystemene langs elvebredder og elvekanter er viktige som vern mot flomødeleggelse og erosjon av elvebredder. Menneskelige inngrep i naturen, som hogst, etablering av skogs- og traktorveier og nedbygging av våtmarker kan påvirke de naturlige dreneringsveiene og dermed naturens flomdempende evne i enkelte områder. Slike inngrep kan skape nye flomveier og utsette nye områder for flom. Naturlige skogsområder og annen urørt natur får derimot sjelden skader under flom[254].

Våtmarker er naturlige fordrøyningsområder. Myr har evnen til å magasinere tilført regnvann og regulere avrenning. Elvesletter reduserer og forsinker flom. I likhet med bevaring, vil restaurering av våtmark være et tiltak for å hindre flomskader. Effekten av restaureringstiltak vil ifølge plan for restaurering av våtmark i Norge (2016-2020)[255] kunne være større i sidevassdrag og bekker enn i større elver, ettersom man starter langt oppe i nedbørfeltet med å begrense vannstrømmen. Ulike flommarkstyper, som er viktige i en flomdempingssammenheng, kan også være potensielle områder å restaurere. Re-meandrering som elverestaureringstiltak kan også virke flomdempende.

[252] Magnussen, K. et al. 2017. Naturbaserte løsninger for klimatilpasning. Menon-Publikasjon nr. 61/2017. M-830/2017

[253] Kyrkjeeide, M.O., et al. 2020. Karbonlagring i norske økosystemer. NINA. Temahefte 76. Norsk institutt for naturforskning.

[254] Hopland, A., Traae, E., & Myrabø, S. 2016. Eksempel på dreneringstiltak i små nedbørsfelt – Naturfareprosjektet Delprosjekt 5 Flom og vann på avveie. NVE, Rapport nr. 26-2016.

[255] Miljødirektoratet, 2016. Plan for restaurering av våtmark i Norge (2016-2020). Med mål om reduserte klimagassutslipp, tilpasning til klimaendringene og bedret økologisk tilstand. Rapport M-644/2016.

Naturbaserte løsninger som bidrar til å redusere utfordringene med overvann går ut på å øke arealet av permeable flater og fordrøye (forsinke) vannet. Eksempler på naturbaserte overvannsløsninger er vegetasjonskledde elve- og bekkedrag, regnvannsgroper, regnbed, grønne tak og vegger og overvannsdammer. Det er viktig å bevare åpne vann og vassdrag og gjenåpne lukkede bekker og elver der det er mulig.

Havnivå og stormflo

Naturbaserte løsninger, som restaurering og bevaring av kystnær skog, havstrandvegetasjon, sanddyner, driftvoller og naturtyper på havbunnen nedenfor fjæresonen, kan gi naturlig beskyttelse mot havnivåstigning og stormflo. Dette skjer ved at denne naturen er et naturlig forsvar av kystsonen mot oversvømmelse og erosjon som skapes av bølger, stormer og økt havnivå[256]. Vegetasjon i fjæra binder og stabiliserer sedimenter, reduserer bølgeenergien og stabiliserer kystlinjen. Naturen kan også fungere som en fysisk beskyttelse[257].

Skred

Naturbaserte løsninger som skal virke forbyggende mot skred må virke stabiliserende på grunnen, det vil si jordsmonnet eller snøen. De naturbaserte løsningene mot skred kan også fungere som fysisk barriere dersom skredet først inntreffer og bidra til å redusere skadene av skredet. Slike løsninger kan være bevaring av vegetasjon, bevaring og bærekraftig forvaltning av skog i bratt terreng, vernskog mot skred og bærekraftig skogbruk for klimatilpasning.

Skogens egenskaper, type rot og seigheten til røttene, har betydning for hvor effektiv skogen er både som beskyttelse og ved å forebygge skred. Ettersom løvskog har røtter som går lenger ned i jordsmonnet, vil disse trolig ha en større bindende effekt på jordsmonnet enn bartrær[258]. Som følge av dette kan ivaretakelse av løvskog være spesielt viktig i rasutsatte områder.

Erosjon og forurensende avrenning

Økte nedbørsmengder vil føre til økt erosjon og avrenning, noe som fører til økt forurensing, spesielt fra jordbruksområder. Bevaring av kantsoner langs vassdrag er effektivt for å hindre avrenning til vassdragene. Andre seminaturlige tiltak kan være grasdekte vannveier og fangdammer.

Temperaturøkning

For å unngå skadevirkninger av økt temperatur, vil de naturbaserte løsningene omfatte tiltak som kjøler ned lufttemperaturen lokalt. Å dekke større arealer med vegetasjon er et slikt tiltak, da vegetasjon har en større evne til å kjøle ned lufta rundt seg ved at den absorberer varme når vannet i vegetasjonen fordamper. Trær vil også kunne redusere lufttemperaturen ved at de lager skygge.

Tørke

Naturbaserte løsninger som skal forhindre tørke bør ha egenskaper som øker grunnvannsstanden og vannmengden i vassdrag. Tiltak som bevaring og bærekraftig forvaltning av skog vil også være aktuelle tiltak mot tørke. Diversitet i skogen påvirker jordas

[256] EEA, 2015. Exploring nature-based solutions - The role of green infrastructure in mitigating the impacts of weather- and climate change-related natural hazards. Copenhagen: EEA technical report No. 12/2015
[257] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.
[258] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.

egenskaper, hvor fort nedbøren infiltreres, og regulering av tilgjengelig vann og transport (vannveier). Det har vist seg at skogrydding kan føre til redusert vannføring i tørkesesongen og dermed forsterke tørkeproblemer. Ved planting bør det benyttes tørketolerante arter, men fremmede arter må unngås.

Vind

Trær og annen vegetasjon kan sies å være en naturbasert løsning for tilpasning til endrede vindforhold da disse kan virke skjermende på tilgrensende områder ved å utgjøre en fysisk barriere. Planting av trær (leplanting) ved bygg eller i åpne områder - for eksempel ved dyrket mark - er derfor et aktuelt tiltak for vinddemping i utsatte områder. Det bør imidlertid benyttes lokale arter.

Havforsuring

Enkelte økosystemer på havbunnen, som tang, tareskoger og ålegrasenger har svært god evne til å binde opp store mengder CO_2. Bevaring og restauring av disse økosystemene kan derfor være et mulig tiltak mot havforsuring[259]. Et annet generelt tiltak er å redusere avrenning fra land til havet for å redusere forurensningen. Tiltak som reduserer avrenning fra land kan derfor bidra til å styrke havets økosystemer og gjøre dem mer motstandsdyktige mot havforsuring.

[259] Aarrestad et al. 2015. Naturtyper i klimatilpasningsarbeid. Effekter av klimaendringer og klimatilpasningsarbeid på naturmangfold og økosystemtjenester. Trondheim: NINA Rapport 1157.

13. FORURENSNING (MILJØGIFTER, KJEMIKALIER OG MIKROPLAST)

Forurensning regnes som en trussel mot naturmangfoldet, og kan påvirke individer, populasjoner og økosystemer. Forurensning er tilførsel av faste stoffer, væske eller gass til luft, vann eller i grunnen, støy og rystelser, lys og bestemte typer stråling og påvirkning av temperaturen.

For Asker kan det antas at flere former for forurensninger kan være problematisk for naturmangfoldet. Med mange innbyggere og høyt aktivitetsnivå vil faren for forurensning være større.

Mikroplast

Mikroplast (plastpartikler mindre enn 5 mm) på avveie i naturen kan være en trussel mot naturmangfoldet. Hvert år er det et stort tilsig av mikroplast til naturen. Plast er en stor utfordring fordi plastens nedbrytningstid er svært lang, og mikroplast kan raskt spres med vind, vann, bekker og havstrømmer. Mikroplastutslipp er vanskeligere å rydde opp enn større plast, og selv om problemet kan være lokalt er sannsynligheten stor for at det raskt kan spre seg.

De antatt største norske landbaserte kildene til mikroplast i naturen er fra biltrafikk (slitasje på bildekk og vei) og fra kunstgressbaner. Mikroplast i naturen kan også komme fra utslipp fra syntetiske tekstiler, fra forvitring og slitasje av produkter og fra avfallsbehandling. Totalt antas det at norske landbaserte mikroplastutslipp står for 19 000 tonn[260].

Mikroplast kan inneholde miljøgifter som enten er tilsatt i plasten, eller som har bundet seg til overflaten av plasten. Disse plastpartiklene spises av små organismer, og miljøgifter og plastbiter hoper seg dermed opp i næringskjeden. Både plasten og miljøgiftene kan skape problemer for dyr når de forveksler plasten med mat. Plasten kan gi indre skader, fordøyelsesproblemer og falsk metthetsfølelse når dyr spiser den, og miljøgiftene kan gi skader og problemer med å få avkom.

Marin forsøpling og forurensning

Marin forsøpling er et stort og økende problem som kan få store konsekvenser for det marine miljøet. Marin forsøpling er definert som *alt fast materiale fra menneskelig aktivitet som noen har kastet eller som på annen måte har havnet i det marine miljøet.* Mesteparten av plastavfallet i norske farvann stammer fra fiskeri- og havbruksnæringen, men også fra forbrukere. En god del kommer også fra Europa med kyststrømmen. I Indre Oslofjord er situasjonen imidlertid en litt annen. Her stammer det meste av avfallet fra land, fra forbruksavfall som har blitt kastet eller mistet i sjøen eller blåst ut fra land. Mye av avfallet i sjøen har også blitt skylt ut med elvevannet. Lokale tiltak på land mot marin forsøpling vil derfor kunne ha stor effekt i Indre Oslofjord. I Asker er det flere aktører som rydder marin forsøpling både over og under vann.

Marin forsøpling er også et globalt problem som krever internasjonale løsninger, men mye kan gjøres lokalt her i Norge. Alle enkeltpersoner og samfunnssektorer har i utgangspunktet et ansvar for å forhindre forsøpling og utslipp av plastavfall. Både kommunen, fylkesmannen,

[260] Norske landbaserte kilder til mikroplast. Prosjektrapport fra Mepex for Miljødirektoratet, 2020

Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet har viktige roller for å hindre marin forsøpling.

Tilstanden i Oslofjorden er alvorlig når det kommer til økologisk og kjemisk miljøtilstand. Situasjonen for hele økosystemet er alvorlig, blant annet på grunn av miljøutfordringene. Det er påvist tilbakegang i torskebestanden, tareskog og ålegrasenger, og miljøgifter fører til at man ikke bør spise fisk og skalldyr fra deler av fjorden[261]. Ved undersøkelser av forurensning på sjøbunnen i indre Oslofjord ble det funnet flere miljøgifter. Den forurensningen det er funnet mest av er PAH-forbindelser[262]. De største kildene til PAH til miljøet er industri, vedfyring og veitrafikk. Utslippene har altså en klar sammenheng med det høye aktivitetsnivået i områdene rundt indre Oslofjord. Utslipp fra veitrafikk er trolig en viktig årsak til funn av høye PAH-forbindelser. Det er også funnet høye konsentrasjoner som stammer fra bunnstoff under båter, spesielt i nærheten av småbåthavner[263]. Helhetlig tiltaksplan for Oslofjorden påpeker at tiltak må iverksettes nå, for å unngå uopprettelige skader.

Forurenset grunn

Forurenset grunn er jord eller berggrunn der konsentrasjonen av helse- eller miljøfarlige stoffer er høyere enn fastsatte normverdier. Grunnen forurenses når miljøgifter slippes ut eller graves ned. Kildene til forurenset grunn er ofte gamle utslipp, for eksempel fra industri, bensinstasjoner, næringsvirksomhet eller gamle avfallsfyllinger. Inngrep eller utbygginger på områder med forurenset grunn kan medføre til at uønskede stoffer lekker ut til naturen og forurenser miljøet. Forurenset grunn kan gi giftvirkninger på naturen og skape problemer for planter og dyr. Stoffene kan spre seg til nærliggende arealer, vann og vassdrag.

Nedgravde olje- og parafintanker kan også være en kilde til forurenset grunn. Det finnes over 2000 nedgravde oljetanker i Asker i dag, og mange av disse er i ferd med å gå ut på dato. Når gjennomsnittlig levealder på rundt 30 år overskrides, øker risikoen for oljelekkasje. Fra 1. januar 2020 ble det forbudt å bruke fossil olje og parafin til oppvarming av boliger og andre bygninger, noe som i praksis fører til at de fleste gjenværende nedgravde oljetankene vil gå ut av bruk og må fjernes.

[261] Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv, Klima- og miljødepartementet
[262] Polysykliske aromatiske hydrokarboner, PAH, er en stor gruppe organiske forbindelser som dannes ved ufullstendig forbrenning av organisk materiale.
[263] Hvor forurenset er sjøbunnen i Indre Oslofjord? Fagrådet for vann- og avløpsteknisk samarbeid i indre Oslofjord

Plastfiber. Foto: Kaia Wøien Nicolaisen.

14. RESTAURERING AV NATUR

Restaurering av myr. Foto: Merete Wiken Dees

Store landarealer er degradert og til dels ødelagt verden over på grunn av menneskelig aktivitet[264]. Det er en økende oppmerksomhet rundt nødvendigheten av å reparere natur som er skadet av menneskelige inngrep, og at det ikke er nok å bare bevare natur med god tilstand.

Et av Norges nasjonale miljømål (mål 1.1)[265] sier at økosystemene skal ha god tilstand og levere økosystemtjenester. Restaurering av natur er et av tiltakene for å innfri det politisk fastsatte målet. FN har utpekt 2021-2030 til verdens tiår for restaurering av økosystemer. Restaurering av forringede arealer og ødelagte økosystemer blir med dette satt på kartet som tiltak for å bekjempe klimakrisen, styrke matvaresikkerhet, vannforsyning og naturmangfold.

Innen konsekvensutredning i arealplanlegging er også restaurering et viktig tema. Det må allikevel ikke bli slik at krav om kompenserende tiltak (restaurering) senker terskelen for å bygge ned verdifulle arealer og tillate større inngrep enn det en ellers ville ha gjort. Det er sjelden at erstatningsarealer er i nærheten av å ha samme kvalitet som arealene som utbygges.

14.1. MYR OG VÅTMARK

Mye av norsk våtmark er sterkt påvirket av menneskelig aktivitet, blant annet fra drenering til skog- og jordbruksformål og nedbygging. I 2016 utarbeidet Miljødirektoratet, i samarbeid med Landbruksdirektoratet, en femårig plan for restaurering av våtmark i Norge[266]. Planen ble oppdatert i 2020 og gjelder frem til 2025[267]. For å nå bærekraftsmål nr. 15, (livet på land) må også Norge og Asker øke innsatsen for først og fremst å forhindre ødeleggelse av natur og dernest reparere forringede eller skadede arealer. I 2022 vedtok Asker kommune at myrer på kommunal grunn med et restaureringspotensial stilles til disposisjon for restaurering[268]. I tillegg jobber Asker kommune med et KLIMASATS-prosjekt som går ut på å kartlegge alle myrområder i Asker kommune (offentlig og privat eide) og myrområder med et restaureringspotensial.

Det er flere våtmarksarealer i Asker på kommunal grunn som har et restaureringspotensial:

Tveitermåsan[269]

Tveitermåsan (Figur 29) er en dypmyr i Vestmarka som ble hardt grøftet for mer enn 50 år siden da det ble drevet uttak av torv på myra. Noen av sidegrøftene til hovedgrøfta har grodd mye igjen, men fortsatt har disse grøftene en drenerende effekt på våtmarkssystemet. På grunn av den omfattede grøftingen på vestsiden av myra er vegetasjonen i ferd med å endre

[264] Miljødirektoratet. Restaurering av natur. https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/arter-naturtyper/restaurering-av-natur/
[265] Miljøstatus. Norges miljømål. https://miljostatus.miljodirektoratet.no/miljomal/
[266] Miljødirektoratet. Plan for restaurering av våtmark i Norge (2016-2020). https://www.miljodirektoratet.no/globalassets/publikasjoner/M644/M644.pdf
[267] Miljødirektoratet. Plan for restaurering av våtmark i Norge (2021-2025). https://www.miljodirektoratet.no/sharepoint/downloaditem?id=01FM3LD2QC364EPMFHDFAIEQVSTLB3UZRM
[268] HUST sak. 0024/22. Samtykke til restaurering av myrer på kommunal grunn. https://www.asker.kommune.no/politikk/politiske-moter-og-dokumenter/?q=0024/22&c=200200214#result&_t_dtq=true
[269] Blindheim, T. 2020. Naturverdier for lokalitet Semsmåsan-Tveitermåsan, registrert ifm prosjekt fuktskog 2019. NaRIN faktaark, Biofokus.

seg en del og skogen er på fremmarsj. Rundt Tveietermåsan står det spredte furutrær som er 60 cm grove og er 200 år gamle.

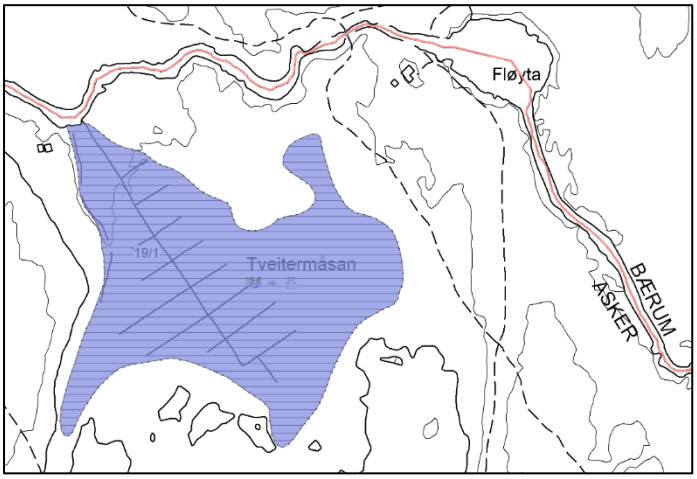

Figur 29. Tveitermåsan. Kilde: Gårdskart, NIBIO

Breimosen

Det er et myrkompleks på kommunal grunn ved Bjørnåsen i Asker sør som er egnet for restaurering. I hovedsak gjelder det myra Breimosen (Figur 30), vest for Storsand. Breimosen er et gammelt torvuttak og myrene rundt er ekstensivt grøftet for skogbruk. Grøftenettverket strekker seg nordover til Elgemyra, og både østover og vestover. Myrene drenerer ut i flere bekker.

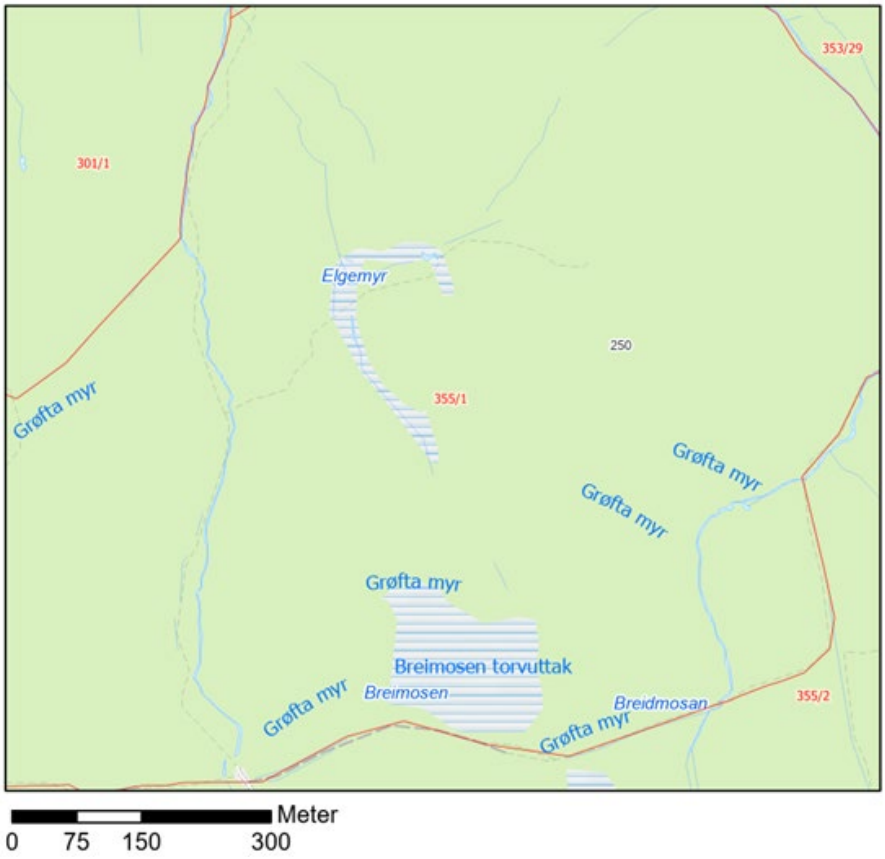

Figur 30. Breimosen. Flere av de grøftete myrene er ikke tegnet inn som myr i kartene. Kilde: Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Verkensmåsan i Blåfjell naturreservat

Verkensmåsan (Figur 31), eid av Oslo kommune skal restaureres i 2022.

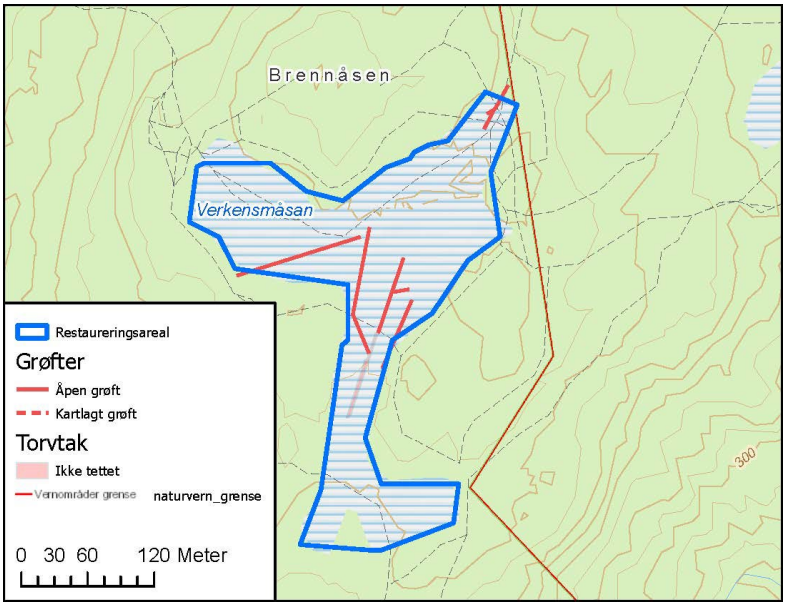

Figur 31. Verkensmåsan i Blåfjell naturreservat. Kilde: Statsforvalteren i Oslo og Viken.

14.2. KANTSONER OG VASSDRAG

Naturtypen elvevannmasser, elver og bekker, står oppført som nær truet på Norsk Rødliste for naturtyper (2018)[270]. Inngrep i vassdrag og kantsoner opp gjennom årene har ført til at det mange steder er vanskelig å finne urørte vassdrag. Vassdragene i Asker er i hovedsak påvirket av urbanisering, veibygging, avløpsvann og landbruk. De mindre bekkene har de siste 150-årene vært utsatt for ødeleggelse, gjennom grøfting, bekkelukking, bakkeplanering, kanaliseringer og forbygninger[271, 272]. Mange av disse elvene og bekkene har et stort restaureringspotensial slik at de kan få tilbake sin funksjon som flomdemper og levested for plante- og dyrearter spesielt tilpasset disse naturtypene. Åpning av bekker, utvidelse av kulverter og biotopforbedrende tiltak i kulverter er viktig for å øke forholdene for livet i vann.

14.3. MARINE MILJØER

Ålegrasenger på bløtbunn eller tareskoger på hardbunn er aktuelle naturtyper å restaurere i marine miljøer.

[270] Dervo, B., Mjelde, M., Schartau, A. K. og Uglem, I. (alfabetisk) (2018). Elvevannmasser, Ferskvann. Norsk rødliste for naturtyper 2018. Artsdatabanken, Trondheim. Hentet 17.12.2021. https://artsdatabanken.no/RLN2018/33

[271] *Forbygninger bygges ved elve- eller strandbredder for å hindre utgraving eller erosjon på grunn av vannstrømninger eller bølgeslag. Beskyttelsen bygges av betongmur, steinplastring eller lignende. Forbygning* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 17.12.2021 fra https://snl.no/forbygning

[272] Sabima. Vassdragsrestaurering. Hentet 17.12.2021. https://www.sabima.no/vassdragsrestaurering/

Måling av grøftedybde i tidligere grøftet myr. Foto: Merete Wiken Dees

15. NATUR OG MENNESKE

Foto: Merete Wiken Dees

15.1. NATUR OG FOLKEHELSE

Viktigheten av et rikt naturmangfold og økosystemer i god tilstand, henger sammen med god folkehelse i et helhetlig perspektiv. Spesielt har naturen stor betydning for fysisk helse, livskvalitet og trivsel. Generelt har den positiv effekt på helsen vår og en befolkning med god helse gir utslag i flere friske leveår uten økning i helse- og omsorgsutgiftene og mulighet for flere år i produktivt arbeid[273]. Dette vil igjen ha en positiv påvirkning på samfunnsøkonomi og samfunnet for øvrig[274]. Å verne om naturen er derfor helt nødvendig for å ivareta livet slik vi kjenner det i dag, i tillegg til at det også gir betydelige velferdsgevinster til både individ og samfunn i et bærekraftig perspektiv.

[273] Helsedirektoratet (2014) Kunnskapsgrunnlag for fysisk aktivitet. Innspill til departementets videre arbeid for økt fysisk aktivitet og redusert inaktivitet i befolkningen: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/kunnskapsgrunnlag-for-fysisk-aktivitet-innspill-til-departementet/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf/_/attachment/inline/d7fb591e-ded4-4da9-b1c4-6dcbe82d8442:75b205e5b7403320a38acbb145b7af32ac726393/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf

[274] Helsedirektoratet (2014) Kunnskapsgrunnlag for fysisk aktivitet. Innspill til departementets videre arbeid for økt fysisk aktivitet og redusert inaktivitet i befolkningen: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/kunnskapsgrunnlag-for-fysisk-aktivitet-innspill-til-departementet/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf/_/attachment/inline/d7fb591e-ded4-4da9-b1c4-6dcbe82d8442:75b205e5b7403320a38acbb145b7af32ac726393/Kunnskapsgrunnlag%20for%20fysisk%20aktivitet%20innspill%20til%20departementet.pdf

Naturen som livsgrunnlag

Naturmangfold, helsefremmende arbeid og folkehelse berører de fleste samfunnsområder, og føre-var tilnærmingen er et bærende prinsipp i disse disiplinene; i planlegging av både miljø- og folkehelsetiltak skal vi være føre-var for å redusere risiko for helseskade og tap av naturmangfold. Måten vi bruker naturen på i dag, og hvordan vi velger å verne om den i tiden fremover, har store konsekvenser for dagens og fremtidens generasjoner. Befolkningens helse og livskvalitet er i stor grad påvirket av bakenforliggende faktorer, hvor ren luft, rent drikkevann, næringsrik mat, og et trygt sted å bo er grunnleggende faktorer for å kunne leve et godt og anstendig liv. Dagens klimakrise, tap av naturmangfold, og endringer av økosystemer påvirker helsen vår fordi den utfordrer, og har potensialet til å opphøre, disse grunnleggende livsfaktorene[275]. Om så bare én av disse grunnleggende livsfaktorene skulle opphøre, slik som rent vann, vil det ha en svært negativ effekt på folkehelsen.

Naturens helsefremmende verdi

I tillegg til å være grunnlaget for alt liv på jorda har også naturen og naturmangfoldet en helsefremmende verdi, med stor betydning for fysisk aktivitet, trivsel og livskvalitet.

Inaktivitet er en av de ti store folkehelseutfordringene i Norge[276]. For inaktive vil selv en beskjeden økning i daglig aktivitetsnivå gi en betydelig helsegevinst i form av redusert sykdomsrisiko, bedre livskvalitet og økt funksjonsdyktighet i eldre år[277]. Fysisk aktive innbyggere er derfor et godt forebyggende folkehelsetiltak. Naturen spiller en viktig rolle som en arena for både tilfeldig lek, organisert aktivitet og egenorganisert aktivitet, der terskelen for utstyr og deltakelse er lav og hvor fokuset på konkurranse og prestasjon ofte er fraværende[278]. Dette tilrettelegger for bred inkludering av folk i alle aldre.

Mangfoldet i naturen er viktig for flere friluftsaktiviteter slik som jakt, fiske, høsting, sanking og båtliv. Samtidig kan friluftsliv også tilby en relativ lav grad av tilrettelegging hvor ferdsel i naturen da setter krav til egen kompetanse og vurderingsevne som bidrar til en følelse av mestring og personlig utvikling[279].

I tillegg til å gå tur i naturen for å få trim og bli i bedre fysisk form, går også nordmenn på tur for å oppleve naturens stillhet og fred, være ute i frisk luft, og oppleve landskapet og stemninger i naturen[280]. Naturen har nemlig en nytelses- og opplevelsesverdi i seg selv. Forskning viser at opphold i naturen, i rolig tempo og å sitte i ro, også kan gi god helseeffekt og livstilfredshet[281]. En dansk studie har vist at de som bor mindre enn 300 meter fra grønne områder er mer fysisk aktive, slankere, mindre stresset, har færre smerter, har færre psykiske problemer og fungerer bedre sosialt, enn de som bor mer enn en kilometer fra et

---

[275] World Health Organization (c2021): https://www.who.int/health-topics/climate-change#tab=tab_1
[276] Helsedirektoratet (2018), Folkehelse og bærekraftig samfunnsutvikling: https://www.helsedirektoratet.no/rapporter/folkehelse-og-baerekraftig-samfunnsutvikling/Folkehelse%20og%20b%C3%A6rekraftig%20samfunnsutvikling.pdf/_/attachment/inline/3bee41d0-0b38-4957-913e-bedad965e37a:a89f2b8d35a30992c90f2f4c4f872d2ffdd0abaa/Folkehelse%20og%20b%C3%A6rekraftig%20samfunnsutvikling.pdf
[277] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[278] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[279] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[280] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[281] Forskning.no (2020): https://forskning.no/forebyggende-helse-hogskulen-i-volda-partner/a-sitte-i-ro-i-skogen-kan-vaere-like-bra-for-helsa-som-a-lope-opp-en-fjelltopp/1755213?fbclid=IwAR1wxhD_J3BVp9kltf68celbxLkSXoGVLYnfLgQLjklr_dS8l3dX2gArFUU

grønt område[282]. I boligområder med god tilgang på grønne arealer opplever også færre ensomhet og mangel på sosial støtte[283]. I 2021 ble det publisert en studie i det anerkjente tidsskriftet the Lancet som anslår at mangel på nær tilgang til grønne arealer i europeiske byer kan føre til unødvendige dødsfall[284]. Studiet viste at om lag 43.000 mennesker dør som følge av mangel på nær tilgang til grønne arealer hvert eneste år i Europa. Undersøkelsen viser at også i Norge kunne menneskeliv vært spart dersom vi hadde flere grønne lunger i de største byene våre (Figur 32).

Figur 32. Faksimile fra NRK 13.10.2021

I folkehelsearbeidet er det et mål om å redusere sosial ulikhet og utenforskap. Naturen er en viktig bidragsyter i dette arbeidet da den i stor grad er en inkluderende og likeverdig møteplass hvor alle, uansett alder, kan finne en aktivitet som passer for dem. Hver for seg har både fysisk aktivitet og naturopplevelser en betydelig helsemessig verdi, og samhandlingen mellom disse gir friluftsliv og dens mangfold en unik positiv påvirkning på den enkeltes fysiske og psykiske helse.[285]

[282] Toftager, M m.fl. (2011) Distance to Green Space and Physical Activity. Journal of Physical Activity and Health, 2011, 8, 741 -749 © 2011 Human Kinetics, Inc.
[283] Maas m.fl. (2009) Morbidity is related to a green living environment https://jech.bmj.com/content/63/12/967
[284] Barboza, Evelise Pereira et al. Green space and mortality in European cities: a health impact assessment study. The Lancet Planetary Health, Volume 5, Issue 10, e718 - e730. https://www.thelancet.com/journals/lanplh/article/PIIS2542-5196(21)00229-1/fulltext

[285] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.

15.2. NATUR SOM UTVIKLINGSRESSURS FOR BARN OG UNGE

En rekke undersøkelser fra forskjellige land har vist at lek, ferdsel og opphold i natur har meget stor verdi for barn og unges utvikling. Naturen er jo ingen tilrettelagt lekeplass, men i stedet en arena hvor bare fantasien setter grenser for lek og utfoldelse. Naturmangfoldet gir liv til denne leken. De positive effektene som er påvist omfatter blant annet opplevelse av tilhørighet og personlig identitet, bedret konsentrasjonsevne, bedret refleksjonsevne og positive effekter på sosial samhandling, og utvikling av følelser og fantasi.[286] Parallelt stimulerer også naturen til fysisk aktivitet og lek som også bidrar positivt til utvikling av motoriske ferdigheter.[287] Naturen rommer ikke instrukser for handling, men gir et mangfold av muligheter.

Som følge av økende urbanisering og sentralisering vokser mange barn i dag opp uten større naturområder i sin umiddelbare nærhet. Norsk forskning viser at barn som bor med grøntområder innenfor 800 meter fra hjemmet er mer aktive både sosialt og fysisk.[288] Barn som bor nærme grøntområder, skoleområder, lekeplasser og idrettsanlegg deltar mer i ulike typer aktiviteter og leker mer med venner og jevnaldrende. Sammenliknet med barn i barnehager med ensformige uterom har barn i friluftsbarnehager bedre motorikk, koordinasjon og mindre konflikter med andre barn.[289] Sett i det perspektiv er det viktig å bevare grønne lunger i og ved boligområder. Grøntområder i byer som har et biologisk mangfold kan bidrar til å øke opplevelsesverdien. Det biologiske mangfoldet i slike områder vil være viktig både for barnas opplevelser og for deres kunnskap om natur og tilknytning til den. For eksempel er det ofte nettopp slike områder skoleklasser søker til i undervisningssammenheng. Verdien av å sikre barn gode oppvekstsvilkår kommer for øvrig til uttrykk i plan- og bygningslovens formålsparagraf, opplæringsloven, og folkehelseloven.[290]

15.2.1. NATUR I BARNEHAGER OG SKOLER I ASKER

Bærekraftig utvikling i skolen/barnehagen handler om å verne om livet på jorda og å ta vare på behovene til mennesker som lever i dag, uten å ødelegge framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine behov. Barn og unge skal få mulighet til å utvikle verdier, kunnskaper og ferdigheter som kreves for å ta miljøbevisste valg. Naturmangfold er en sentral del av arbeidet med bærekraftig utvikling.

Utdanning for bærekraftig utvikling er utdanningssektorens respons og oppfølging av arbeidet med bærekraftig utvikling. Dette innebærer både driften av virksomhetene og det pedagogiske arbeidet med barn og unge. Bærekraftig utvikling, respekt for naturen og miljøbevissthet er en del av verdigrunnlaget i Rammeplan for barnehagen og overordnet del av læreplan for skolen.

---

[286] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[287] Regjeringen. Meld. St. 18 (2015-2016): Friluftsliv – Naturen som kilde til helse og livskvalitet Ipsos MMi s. 18.
[288] Nordbø, E.C. m.fl (2018). Neighborhood green spaces and facilities are related to activity participation among 8-year olds. JBI Database of Systematic Reviews and Implementation Reports.
[289] P. Grahn, K. Thoren, NMBU (2002) Barn, unge og livskvalitet, ISSN 0800-1669
[290] Norges offentlige utredninger (2004) Lov om bevaring av natur, landskap og biologisk mangfold (Naturmangfoldloven): https://www.regjeringen.no/contentassets/149bde12e1e24fe983663d38ec6d41e0/no/pdfs/nou20042004 0028000dddpdfs.pdf

Erfaringsbasert og utforskende læring legger et godt grunnlag for å utvikle barn og unges handlingskompetanse. Gjennom samarbeid med andre tjenesteområder og aktører vil barn og unge få økt kompetanse om klima og miljø, og mulighet til å bidra til en mer bærekraftig utvikling lokalt, nasjonalt og globalt.

Barnehagen/skolen står overfor flere utfordringer i arbeidet utdanning for bærekraftig utvikling. For å både sikre relevans for barna i barnehagen og elevene i skolen, må opplæringen og det pedagogiske arbeidet i skolen og barnehagen sees i sammenheng med Asker kommunes mål for å bevare naturmangfoldet. Barn og unges rett til medvirkning er et viktig prinsipp i arbeidet med bærekraftig utvikling. Det er avgjørende at undervisning for bærekraftig utvikling bidrar til fremtidshåp med reelle handlingsalternativ og mulighet til å bidra.

Foto: Merete Wiken Dees

Alle barnehager og skoler i Asker skal styrke fokuset på bærekraftig utvikling i sine planer[291]. Læring knyttet til naturmangfold kan inngå i en rekke fagområder og fag og gir et godt utgangspunkt for erfaringsbasert læring. Kompetanseplan for oppvekst inkluderer flere relevante tilbud for lærere i barnehagen og skolen. Eksempler på dette er nettverk om Matvinn, skolehager og grønne klasserom og kurs som f.eks. *Levende vassdrag* og *Livet i fjæra*. Felles for tilbudene i kompetanseplanen er fokuset på å gi barn og unge muligheten til å bidra til mer bærekraftige løsninger i eget lokalsamfunn.

I tillegg skal alle barnehager og skoler gradvis sertifiseres med Grønt flagg[292]. Grønt flagg bidrar til en systematikk i arbeidet med miljø og bærekraftig i den enkelte barnehage og skole.

Det finnes en rekke gode ressurser barnehagene og skolene kan ta i bruk i arbeidet med naturmangfold. Eksempler på dette finnes blant annet på etablerte ressurser som miljolare.no og naturfag.no.

15.3. ENDRINGSBLINDHET

Vi vet at økosystemene gradvis svekkes over hele verden og at opp mot en million plante- og dyrearter står i fare for å dø ut. Allikevel sliter vi med å snu denne utviklingen. Vi legger ikke nødvendigvis merke til de gradvise endringene som skjer i naturen. Vi mennesker husker naturen fra vår egen tid og blir lurt til å tro at det er standarden for hvor mangfoldig den kan være. Referansepunktet vil skifte fra generasjon til generasjon. Hver generasjon vil bruke bildene de husket som barn som en standard for hva som er normalt. Det blir den nye målestokken og grensene for hva vi forstår med at *vill natur* forskyves. Dette kalles for *shifting baseline syndrome* eller *endringsblindhet*.

Et eksempel er mengden døde trær i skogen[293]. En tredjedel av alle arter i skogen lever i og av døde trær. Siden 1920 har mengden død ved blitt tredoblet, men samtidig er dagens mengde av dødt trevirke bare en femtedel av hva den var før menneskene begynte å påvirke skogen.

Endringsblindhet handler ikke om at vi skal rygge flere hundre år tilbake i tid. Bevissthet rundt endringsblindhet handler om at vi må ha riktig referansepunkt når vi gjør opp status for naturen og hvor naturens tålegrense ligger.

Naturhistorie på timeplanen, flere grøntområder i byene og mer bruk av fritiden vår i naturen kan være med på å motvirke innskrenkede referansepunkter.

[291] Asker kommune. Handlingsprogram 2021-2024. s. 93.
[292] Asker kommune. Temaplan *Handling mot klimaendringene 2021-2033.* s 24.
[293] Thygeson, A. S., Endringsblindhet. https://blogg.forskning.no/insektokologene/endringsblindhet/1319194

16. KOMMUNENS ROLLE

Kommunen har flere roller og ansvarsområder som påvirker hvordan naturmangfoldet blir ivaretatt. Kommunen er offentlig myndighetsutøver, som gjennom kommunal saksbehandling fatter vedtak etter forskjellige lovverk. Samtidig er kommunen grunneier som forvalter, drifter og iverksetter tiltak på kommunal grunn.

Asker kommune gjør i dag en rekke tiltak for å sikre naturmangfoldet i kommunen, men ressursene er knappe og det er ulikt kunnskapsnivå om naturmangfold i de ulike avdelingene. I det følgende har flere virksomheter og avdelinger i kommunen gitt en oppsummering av hva de gjør for å ivareta naturmangfoldet og hvilke utfordringer og forbedringsområder de har. Kapittelet er delt opp i kommunal saksbehandling og forvaltning, drift og skjøtsel.

16.1. KOMMUNAL SAKSBEHANDLING

Kommunene har gjennom plan- og bygningsloven hovedansvaret for å disponere arealene i Norge. Dette er en viktig og sentral rolle i arbeidet med å ivareta naturmangfoldet.

16.1.1. NATURMANGFOLD I *SAMFUNNSUTVIKLING*

Det er flere avdelinger innenfor Samfunnsutvikling som har ansvar og oppgaver som omfatter eller berører naturmangfold: Kommuneplan, reguleringsplan, byggesak inkludert tilsyn og ulovlighetsoppfølging, oppmåling, delesak og seksjonering, analyse og geodata, juridiske og administrative tjenester.

Alle kommunale planer skal ivareta både kommunale, regionale og nasjonale mål, interesser og oppgaver. Viktige forutsetninger for å få til gode planprosesser er et godt kunnskapsgrunnlag, god dokumentasjon og åpenhet i planprosesser som leder fram til vedtak.

Kommunen har ansvaret for at plan- og bygningslovens formelle krav til innhold og planprosess oppfylles i planarbeidet. Kommunene har også en viktig rolle i å sikre kvaliteten på private planforslag som legges ut til offentlig ettersyn.

Planavdelingen har ikke en egen rutine kun for naturmangfold, men naturmangfold er innarbeidet i planrutinene. Temaet er alltid med i samrådsmøter og oppstartsmøter. Forslagsstiller skal alltid svare ut NML §§8-12 i planforslaget sitt og plan skal alltid skrive om naturmangfold i saksfremlegget. Det kreves naturkartlegging i områder som ikke tidligere er kartlagte. Dersom det gjøres registrering av biologisk mangfold i et planområde, blir det et diskusjonstema videre om hensynssoner og reguleringsbestemmelser, som skal ivareta naturverdiene.

Statsforvalteren har et særlig ansvar for å følge opp at kommunen har ivaretatt naturmangfoldet, og når planen legges ut til offentlig ettersyn kan Statsforvalteren komme med merknader.

I reguleringsvedtakene som legges frem for politisk behandling skal planens forhold til naturmangfoldloven alltid omtales.

Det er også praksis for sjekk og ivaretakelse av naturmangfold i byggesaker. Tiltaket skal alltid vurderes opp mot §§ 8-12. Det bygger på naturmangfoldloven (nml.) § 7, hvor det framgår at alle vedtak skal bygge på prinsippene i nml. §§ 8–12, og at det skal fremgå av beslutningen/vedtaket hva som er gjort for å ivareta disse prinsippene. Dette gjelder spesielt

i saker hvor det søkes om dispensasjon. I saker som oversendes Statsforvalteren for uttalelse, blir dette også sjekket ut av Statsforvalteren.

I byggesaker benyttes kart (naturbase og artskart) for å gjøre søk etter prioriterte arter, rødlistede arter eller utvalgte naturtyper, som kan være i konflikt med det omsøkte tiltaket. Er det behov for mer informasjon ber kommunen om at tiltakshaver kommer med en redegjørelse, eller dokumentasjon fra fagkyndig biolog.

Utfordringer og forbedringsmuligheter

Det er noen utfordringer i saksbehandling av naturmangfold i dag. Én utfordring er manglende naturkartlegging. Det er ikke foretatt naturkartlegging i forbindelse med eksisterende byggeområder i eldre kommuneplaner (for de tre respektive tidligere kommunene Asker, Hurum og Røyken) og det blir heller ikke foretatt naturkartlegging av nye byggeområder før de legges ut i forslag til ny kommuneplan. Det er vanskelig å ta hensyn til naturmangfold i områder som er lagt ut til utbygging i kommuneplanen, når det først i reguleringsfasen oppdages viktig biologisk mangfold. I tillegg kan lokaldemokratisk vilje og/eller utbyggingspress fra grunneiere og utbygger gjøre det vanskelig å ikke bygge ut et område, selv om det inneholder viktig naturmangfold.

En annen utfordring er at det i liten grad vurderes behov for sammenheng i områder med viktig biologisk mangfold (spredningskorridorer). Slitasje på viktig natur som ligger i eller nær utbyggingsområder samt i områder med mye ferdsel kan også være et problem. Hvor mye slitasje som tåles, bør vurderes i naturkartleggingen og skjøtselsanbefalinger bør også fremkomme.

Det er behov for gode rutiner og en økt forståelse og kompetanse på naturmangfold både internt blant ledelse, planleggere og byggesaksbehandlere, blant politikere og utbyggere.

Dette kan vi oppnå for eksempel gjennom å:

- utarbeide en opplæringsplan for nyansatte, og deltagelse på interne og eksterne kurs. Temaer kan blant annet være å øke forståelsen for behov for buffersoner, naturens toleranse for slitasje og behovet for sammenhengende naturområder.
- utarbeide gode maler og rutiner for både plansaker og byggesaker, blant annet rundt vurderinger etter naturmangfoldloven og kontroll av situasjonskart og situasjonsplaner
- tilgjengeliggjøre all informasjon om natur og naturtyper i Askerkart.
- utarbeide informasjon til ansvarlig søker/utbygger (informasjon på nett og inn i rutiner, blant annet for oppstartsmøter)
- utarbeide konkrete og tydelige reguleringsbestemmelser. (Det er blant annet behov for å oppdatere standard reguleringsbestemmelser i kommunens planpakke).
- sørge for at skjøtselsplaner er konkrete og tydelige, og lagres på ett sted slik at de er lette å finne
- utarbeide arealregnskap

16.1.2. FAGANSVARET FOR NATURMANGFOLD LIGGER I *MILJØ OG SAMFERDSEL*

Selv om tjenesteområde Samfunnstjenester hovedsakelig jobber med forvaltning og drift, ligger også fagansvaret for miljø, klima og natur her. Det betyr at tjenesteområdet har en viktig rolle også i saksbehandlingen av saker som innebærer en påvirkning på naturen. Hovedansvaret for naturmangfold ligger i avdeling for Natur, miljø og landbruk i

virksomheten Miljø og Samferdsel, men også virksomheten Vann og Vannmiljø har en rolle i å ivareta naturmangfold i den kommunale saksbehandlingen.

Avdeling for Natur, miljø og landbruk i virksomhet for Miljø og samferdsel har fagansvar for naturmangfold i kommunen. Avdelingen har 0,5 årsverk med oppgaver dedikert til naturmangfold. Det budsjetteres årlig mellom 100-130 000 kr til naturmangfold. I tillegg mottar avdelingen i underkant av 100 000 kr årlig i støtte fra Miljødirektoratet og Statsforvalteren til bekjempelse av fremmede arter, samt skjøtsel av truede arter og naturtyper.

I saksbehandlingen gjør avdelingen i tillegg vurderinger av de miljørettslige prinsippene der dette er en aktuell problemstilling. Dette gjelder bl.a. jordlovsaker, skoglovsaker, konsesjonssaker, motorisert ferdsel i utmark, viltloven, saker etter havne- og farvannsloven og plan- og byggesaker som berører natur.

Ved forberedelse av saker som skal opp til politisk behandling i Utvalg for Samfunnstjenester har avdelingen ansvar for å belyse forhold som kan påvirke naturmangfoldet i den enkelte sak.

Avdelingen gir i dag veiledning til andre avdelinger og private tiltakshavere om naturmangfoldloven, skjøtsel og tiltak for å ivareta naturtyper, sjeldne arter, prioriterte arter, utvalgte naturtyper, rødlistede arter og fremmede, uønskete arter. Det er i dag begrenset hvor mye kapasitet kommunen har til slikt informasjonsarbeid, og mye av veiledningen går på å henvise til annen informasjon.

Samrådsmøtene som *Samfunnsutvikling* holder, er en arena for utveksling og bruk av naturkunnskap.

Utfordringer og forbedringsmuligheter

Selv om fagansvaret for naturmangfold ligger i avdeling for Natur, miljø og landbruk, følger det ikke med de ressursene som trengs i form av finansiering og stillinger som må til for å kunne følge opp dette ansvaret tilstrekkelig. Det har vært et høyt fokus på blant annet klimaarbeidet i kommunen, mens arbeidet med naturmangfold har kommet litt i bakgrunnen. Naturkrisa og klimakrisa er to sider av samme sak og må løses samlet. Det er derfor viktig at det settes av tilstrekkelig med ressurser til å håndtere begge to.

16.1.3. NATURMANGFOLD I *VANN OG VANNMILJØ (VOV)*

VOV har et ansvar for at hensynet til livet i vann ivaretas i arealplaner og i andre politiske saker som kan ha en påvirkning på vannkvalitet. Representanter fra VOV deltar derfor ofte i samfunnsutvikling sine samrådsmøter for å sørge for at hensynet til vannmiljø blir ivaretatt i planene.

Utfordringer og forbedringsmuligheter

Dessverre ser vi ofte at vannmiljø (vannforskriften og vannressursloven) ikke er godt nok ivaretatt og noen ganger helt glemt i arbeidet med arealplaner. Det er derfor viktig at kommunen jobber mer på tvers, slik at alle virksomheter får en bedre forståelse av hva dette arbeidet innebærer.

16.2. FORVALTNING, DRIFT OG SKJØTSEL

Ansvaret for forvaltnings-, drifts- og skjøtselsoppgaver ligger til ulike virksomheter innenfor tjenesteområdet Samfunnstjenester. Selv om det kun er avdeling for Natur, miljø og landbruk, som har som en av sine kjerneaktiviteter å ivareta naturmangfoldet, må flere av de andre virksomhetene og avdelingene innenfor samfunnstjenester også ta naturhensyn i sin daglige drift. Dette er beskrevet under. Det er Asker drift som utfører mange av kommunens driftsoppgaver på oppdrag fra ulike avdelinger. Avdelingen utfører bla flere skjøtseloppgaver på kommunale områder. Asker drift er en utføreravdeling og ansvar for ivaretagelse av naturmangfoldet ligger hos avdelingene som bestiller oppdragene.

16.2.1. MILJØ OG SAMFERDSEL

Avdeling for Natur, miljø og landbruk har ansvar for forvaltning og drift av kommunens eiendommer. Mesteparten av skjøtsel på egen eiendom (gressklipping, beskjæring mm.) berører ikke verdifullt naturmangfold i stor grad, men skjøtsel kan også være nødvendig for å ivareta naturmangfoldet i mange tilfeller. Eksempler på slik skjøtsel er tynning av skog, hindre gjengroing av kulturlandskap, slått av blomsterenger og fjerning av uønskede planter. Noe skjøtsel på kommunal grunn utføres også gjennom frivillige krefter som bla Naturvernforbundet, idrettslag, velforeninger og andre organisasjoner.

Luking av fremmede arter i slåttengen på Hvalstrand. Foto: Merete Wiken Dees

Egne midler brukes hovedsakelig til skjøtsel av askekallene, til å bekjempe fremmede uønskete arter og til skjøtsel av viktige naturtyper i kommunale friområder. De gamle slåttemarkene eller kalktørrengene, som har et stort naturmangfold knyttet til seg, på Kojatangen, Hvalstrand, Kuodden og Elnestangen er eksempler på friområder der kommunen prioriterer å rydde kratt og drive slått.

Avd. for Natur, miljø og landbruk, ved skogbruksrådgiver, har også ansvaret for driften av kommuneskogen. Innenfor Markagrensa er det meldeplikt på hogst og skogbrukssjefen behandler hogstmeldinger, utfører befaringer og lager vedtak om hogst. I privateid skog utenfor Markagrensa kontrollerer kommunen en viss andel hvert år. I tillegg behandler kommunen søknader om tilskudd, bygging av skogsbilveier og bruk av skogfondmidler, både innenfor og utenfor Markagrensa. Skogbruksansvarlig er rådgiver for skogeiere innen skogbruksrelaterte spørsmål.

Avd. for Natur, miljø og landbruk har også ansvaret for viltforvaltningen i kommunen. Kommunen er et viltorgan og en del av den offentlige viltforvaltningen. I viltforvaltningen er det følgende organer: departementet, Miljødirektoratet, statsforvalteren, fylkeskommunen og kommunen. Det som setter rammene for forvaltningen, er lov om forvalting av naturens mangfold (naturmangfoldloven) og lov om jakt og fangst av vilt (viltloven). Formålsbestemmelsen i viltloven, «Viltet og viltets leveområder skal forvaltes i samsvar med naturmangfoldloven og slik at naturens produktivitet og artsrikdom bevares», danner sammen med forvaltningsprinsippene i naturmangfoldloven (§ 4 – 14) en solid basis og rettesnor for forvaltningen.

I tillegg til de to nevnte lover, brukes også disse forskriftene under arbeidet og når vedtak skal fattes:

- Forskrift om utøvelse av jakt, felling og fangst
- Forskrift om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark
- Forskrift om kommunale og fylkeskommunale viltfond og fellingsavgift for elg og hjort
- Forskrift om jakt- og fangsttider samt sanking av egg og dun for jaktsesongene

Kommunen er ansvarlig for de offentlige verdiene knyttet til hjortevilt, som jakt og friluftsliv, naturmangfold, påkjørsler og andre skader. I praksis betyr dette at kommunen etter de lover og forskrifter som omhandler viltforvaltning blant annet skal utarbeide målsettinger for forvaltning av hjorteviltet, arbeide for å sikre bærekraftige hjorteviltbestander, fastsette minsteareal for jakt på hjortevilt, tildele fellingstillatelser på rådyr, elg og hjort, godkjenne vald, bestandsplaner og bestandsplanområder, arrangere jegerprøveeksamen, samarbeide med grunneiere om organisering av utmarka, behandle søknader om skadefelling, ivareta jaktrettshavernes rettigheter, administrere kommunalt viltfond, stå for kommunale ettersøk, fallviltgrupper og skadefellingslag, ta vare på innlevert fallvilt, ta CWD prøver av hjortevilt og rapportere fallvilt og fellingsresultat til hjorteviltregisteret og SSB. Kommunen, ved viltforvaltningen, gjør altså mange oppgaver som påvirker naturmangfoldet, både på kort og lang sikt. De fleste frister og rapporteringer er knyttet til høstbart vilt, men den viktigste langsiktige samfunnsoppgaven er å ivareta viltets leveområder, trekkruter og dermed også naturmangfoldet i disse.

De kommunale veiene forvaltes av avdeling for samferdsel. Naturmangfold påvirkes på flere måter i dette arbeidet:

- **Kantslått.** Ved kantslått klippes det 1 meter inn i grøften av hensyn til trafikksikkerhet. Kantslått påbegynnes fra rundt 20.juni. Det tar så mange uker å slå langs alle veiene i kommunen, at det av praktiske grunner ikke lar seg gjøre å vente til alt blomstrer av. Rundt skoler og mye brukte skoleveier slås det to ganger, samt ved resten av veinettet der det vokser mye. Det brukes ikke sprøytemidler i tettsteder og langs veier.

- **Salting.** I Asker sør (gamle Røyken og Hurum) saltes hovedveiene der det går buss, men salting skal fases ut til fordel for fastsand og det er derfor færre steder som saltes for hvert år. Asker nord (gamle Asker) saltes ikke.

Samferdsel gjennomfører også prosjekter og tiltak som er positive for naturmangfoldet. Det legges blant annet til rette for pollinatorer og det er etablert bievennlig blomstereng i rabatten ved Alfheim i Asker sentrum. Denne ble etablert våren 2020 og skal videreføres i 2021. Våren 2021 ble det satt opp insektshotell og humlekasser i Asker sentrum, Sætre og Spikkestad.

I tillegg skal det innføres smartbelysning på alle nyanlegg for å redusere lysforurensing (økologiske effekter av kunstig belysning). Alle nye veilysarmaturer skal ha innebygget nattsenking og gulhvit fargetemperatur (3000K) for alle nye veilys. Gulhvitt lys oppleves som mindre kunstig og har ikke samme påvirkning på naturmangfoldet som LED lys som har mer blåtoner i seg.

Utfordringer og forbedringspunkter

Den største utfordringen når det gjelder naturmangfold i miljø og samferdsel er mangelen på ressurser til å kunne drive skjøtsel av naturtyper. Vi må ofte belage oss på statlige tilskuddsmidler. Kommunen søker årlig om tilskudd til skjøtsel fra nasjonale tilskuddsordninger. Mengden tilskuddsmidler er begrenset og varierende, og gjør arbeidet med skjøtsel lite forutsigbart.

Når det gjelder håndtering av vegetasjon langs veier kan rutinene videreutvikles for å ivareta naturmangfoldet bedre. Et eksempel er å kartlegge veikantene og innføre rutiner for senere kantklipp i spesielt næringsfattige og blomsterrike områder. I dag gjøres det heller ikke vurderinger med tanke på spredning av fremmede arter i forbindelse med kantslått.

Fjerning av rynkerose ved Verksøya naturreservat. Foto: Merete Wiken Dees

16.2.2. VANN OG VANNMILJØ

Virksomhet «Vann og vannmiljø» i Asker kommune har som oppgave å forvalte og utvikle vann- og avløpsinfrastrukturen på en slik måte at innbyggere får rent vann i springen og at avløpsnettet fungerer som det skal, uten utslipp til naturen. Ved å få kontroll over overløpsutslipp og sørge for et tett ledningsnett, bidrar virksomheten til bedre vannkvalitet i vannforekomstene, noe som også bedrer levevilkår for organismer i vann. Mange naturverdier er knyttet til vannforekomstene, både i ferskvann og i saltvann og kommunene er en viktig sektormyndighet i vannforvaltningen. Den regionale vannforvaltningsplanen ligger til grunn for kommunens arbeid.

VOV har et ansvar for å hensynta naturmangfoldet ved gravearbeid i forbindelse med kommunale vann- og avløpsledninger. Asker har etter hvert fått gode erfaringer med no-dig-rehabilitering. Det er en effektiv og skånsom måte å rehabilitere rørene på, men den viktigste gevinsten for naturmiljø er nettopp at vi unngår mye graving – og dermed sparer eksisterende vegetasjon og trær.

Utfordringer og forbedringspotensiale

Det er varierende kunnskap om naturmangfold i Vann og vannmiljø. For å heve kunnskapsnivået, kan det være aktuelt med følgende:

- Øke forståelse på naturmangfold generelt og viktighet av buffersoner langs vassdrag.
- Bli kjent med og ta i bruk rutinene som er utarbeidet for miljøgjennomgang for små anleggsprosjekter.
- Sikre at flytting av masser ikke fører til spredning av miljøgifter og fremmede arter.

16.2.3. PROSJEKT OG UTVIKLING

Prosjekt og utvikling (PRU) er Asker kommunes prosjektenhet, og gjennomfører alle kommunens større bygg- og anleggsprosjekter. Bygge- og anleggsprosjekter kan påvirke naturmangfoldet negativt på flere måter. Den største påvirkningen er den gradvise bit for bit nedbyggingen av natur, som ofte skjer når vi bygger nye bygg, anlegg og infrastruktur (som bruer, vei og vann og avløp). I tillegg kan forurensning og avrenning fra byggeplass påvirke både naturmangfoldet og vannkvalitet i nærliggende bekker osv. PRU sine bygge- og anleggsprosjekter legger også beslag på mye ressurser og fører til flytting av store mengder masser. For å sikre at dette ikke påvirker naturmangfoldet negativt er det blant annet viktig å sikre at flytting av masser ikke fører til spredning av miljøgifter og fremmede arter, velge torvfri jord og velge kortreiste masser og naturstein samt miljøsertifiserte byggematerialer, som ikke bidrar til avskoging eller annen naturødeleggelse. Det er blant annet totalforbud mot tropisk tømmer.

Naturmangfold i prosjektstyringen

I alle av virksomhetens prosjekter er prosjektleder ansvarlig for

- at krav til miljøstyring oppfylles, ref. ISO 14001
- å følge aktuelle lover og forskrifter
- å oppfylle miljøkrav fra oppdragsgiver som beskrevet i oppdragsavtale eller styringsdokument.

Et prosjekt kan deles i tre faser: tidligfase, prosjekteringsfase og gjennomføringsfase. I alle disse fasene står hensyn til naturmangfold og miljø sentralt.

Tidligfase

Tidligfasen defineres som perioden fra et behov oppstår fram til ferdig forprosjekt og en eventuell beslutning om startbevilgning for gjennomføring av byggeprosjektet. Det er viktig at miljøaspektene identifiseres så tidlig som mulig i prosjektet. Natur må være en viktig premiss allerede før man begynner med mulighetsstudier. Hensyn til naturmangfold kan påvirke både lokaliserings- og tomtevalg og konsept for energi og materialer, og må derfor vurderes tidligst mulig, før lokalisering eller trasé velges og selve prosjekteringen begynner.

Det er i den tidlige fasen de viktigste valgene gjøres, og hvor naturverdier lettest kan bevares eller sikres. Det er på dette stadiet at vi enkelt kan finne alternativer (lokaliseringer/traseer), dersom det er viktige naturverdier som blir berørt av prosjektet.

I forprosjekt og videre i detaljprosjekteringsfasene i byggeprosjektene utarbeider prosjektleder en miljøoppfølgingsplan og fastsetter miljømål og miljøkrav til prosjekterende eller totalentreprenør. Dette er et krav i alle byggeprosjekter større enn 250 m^2. I anleggsprosjektene bør det også utarbeides en miljøplan dersom prosjektene er store og/eller miljøgjennomgangen viser at det er mange og omfattende miljøaspekter som må følges opp. (Dersom det er et lite prosjekt uten miljøplan kan miljøkrav skrives direkte inn i kapittelet om miljø i konkurransegrunnlaget.)

Miljøplanen skal omfatte vurderinger rundt naturmangfold, som for eksempel:

- Er det registrert viktige arealer eller elementer for biologisk mangfold i anleggsområdet? Skal det eventuelt stilles krav om sikring av vegetasjon eller biologisk mangfold i byggefasen?
- Er det registrert, eller er det mistanke om fremmede arter i anleggsområdet? Skal det stilles krav om sikring mot uønsket spredning i byggefasen? Behov for krav om revegetering kun med stedegne planter og trær?
- Ligger anleggsområdet i, eller i tilknytning til hensynssoner eller LNF-områder?
- Er det tilstrekkelig avstand til vassdrag/bekker?

Prosjekteringsfasen

I prosjekteringsfasen skal miljømål og miljøkrav innarbeides i konkurransegrunnlaget til entreprenør. Biologisk mangfold, og særlig kantvegetasjonen langs vassdrag, skal sikres mot inngrep og forstyrrelser, både i bygge– og driftsfasen, for eksempel ved å unngå å spre fremmede arter og ved å unngå anleggsaktivitet i hensynssoner, LNF-områder, våtmarker og ferskvannsystemer. Tiltak kan for eksempel være å sikre vernede trær, sette restriksjoner på arbeidet for ikke å påvirke fugler i hekketiden, eller fisk i gytetiden, unngå unødige sår i naturen ved å sette begrensninger på hvor anleggskjøretøy kan kjøre eller byggematerialer kan lagres, unngå bruk av masser som er forurenset med fremmede arter eller tiltak for å minimere utslippsrisiko til vassdrag og ivaretakelse av kantvegetasjon.

Gjennomføringsfasen

I gjennomføringsfasen gjennomfører entreprenør miljøtiltak i henhold til miljøoppfølgingsplanen (MOP) eller miljøplan (anlegg). Miljøtiltak med innvirkning på

naturmangfold kan dreie seg om materialvalg, håndtering av masser med fremmede plantearter, unngå inngrep i eller nær vassdrag osv.

Virkemidler

Viktige ressurser under styring av prosjektene er beskrivelsene av miljøprosessene som skal følges i alle prosjekter. Det er utarbeidet rutiner for håndtering av flere problemstillinger innen naturhensyn i prosjektene, for eksempel for håndtering av masser med fremmede plantearter.

I tillegg kan forbildeprogrammer og miljøsertifisering benyttes for å sikre bærekraftige leveransekjeder samt ivaretakelse av naturhensyn i prosjektene. Dette gjelder først og fremst for bygg, men også for område- og byutvikling.

Asker kommune er partner i FutureBuilt-programmet, som er et innovasjonsprogram og utstillingsvindu for de mest ambisiøse aktørene i byggenæringen. Fra 2010 til 2020 var fokuset på klimavennlige bygg, men i 2021 utviklet FutureBuilt nye kriterier som dekker et bredt spekter av temaer, inkludert naturmangfold. Kriteriene for naturmangfold inkluderer blant annet krav til naturkartlegginger, bekjempelse av fremmede arter, byggets fotavtrykk og plassering, «ombruk» av trær, planter og jord, sikring av verdifulle leveområder, bruk av stedegne planter og riktig skjøtsel.

Det er også benyttet miljøsertifisering i flere nye bygg i kommunen. Sommeren 2019 ble Sydskogen skole det første skolebygget i Norge som er sertifisert etter Svanemerkets miljøkrav. Torvbråten skole, stod ferdig i januar 2021 og er også svanemerket.

Hurum Helsehus er BREEAM Excellence sertifisert og stod ferdig høsten 2021. Her har prosjektet hatt høye ambisjoner på økologi. Sentralt for prosjektet har vært å bevare en del av stedegen vegetasjon og heve tomtens økologi blant annet med vannspeil og anleggelse av blomstereng med NIBIOs frøblanding og rødlistearter.

BREEAM setter strengere krav til natur og økologi, enn kravene som stilles i norsk lovverk. Dette er krav til valg av tomt, ivaretakelse av verdifullt naturmangfold og forbedring av tomtens økologi og langvarig forvaltning. Svanemerket stiller foreløpig ikke tilsvarende krav til natur og økologi, men deres krav til materialvalg er viktige for å unngå naturødeleggelser ved uttak av ressurser.

Utfordringer og forbedringspotensiale

Naturhensyn i tidligfase

Selv om Asker kommune har ambisiøse mål for miljø og hensynet til naturmangfold står høyt på agendaen i PRU, er det et forbedringspotensial. Overordnet bør natur og biologisk mangfold være en sentral føring før det gjøres valg om lokalisering eller trasé. Dette bør vurderes i nært samarbeid med samfunnsutvikling. Dernest bør den første tidligfase-miljøgjennomgangen legge langt sterkere vekt på økologi og naturmangfold. I dag skjer naturmangfoldkartlegginger ofte ikke før rett i forkant av utarbeidelse av kontraktgrunnlag og det vil da være mer ressurs- og kostnadskrevende å gjøre endringer i prosjektet. Det bør derfor bli rutine å kontakte Asker kommunes naturmangfoldansvarlige så tidlig som mulig i prosjektet og en befaring av tomtealternativ bør gjennomføres sammen med en ressurs med biologikompetanse.

Hensynet til vassdragsnatur og kantvegetasjon må også tidlig inn i prosjektet. Det bør bli strengere krav til inngrep og aktivitet langs vassdrag, både for å bevare mer av den opprinnelige kantvegetasjonen og for å sikre og skjerme vassdrag og viltkorridorer under og

etter anleggsfase. Prosedyrene for ivaretakelse av den sårbare/viktige kantvegetasjonen bør oppdateres.

Det bør også stilles krav om restaurering av og kontroll av riggplasser i god tid etter at området er forlatt (fremmede arter ser vi først i årene etterpå).

Et viktig punkt er at fokuset på arealeffektivitet og sambruk bør bli sterkere. De mest miljøvennlige byggene er de som ikke bygges.

Materialvalg

Særlig under materialvalg, er det stort rom for å utvide miljøkravene. Det bør innføres tydeligere prosedyre og retningslinjer for dokumentasjon av sporbare leveransekjeder for særlig naturstein og trevirke. Det er viktig å følge opp og kontrollere leveransekjedene. Når det gjelder f.eks. trevirke er det ikke nok å bare stille krav om miljøsertifisering, men innkjøper må også se på leveransekjedene og kunne dokumentere at det vi får levert er avvirket og produsert i tråd med våre natur, miljø og bærekraftskrav.

En åpenbar mangel i dagens system er at det ikke er forbud mot innkjøp av torv til prosjektene. Det er som regel mål om massebalanse, men som vekstlag trengs det ofte et topplag. Dette kjøper entreprenøren inn uten at det stilles konkrete miljøkrav til anskaffelsen. Asker kommune har krav til at massene skal være garantert fri for fremmede arter, men den slags dokumentasjon er ofte vanskelig å oppdrive.

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
23/07146-1

Saksbehandler
Christine Nesse

Behandles av	**Møtedato**
Ungdomsrådet	25.05.2023
Utvalg for oppvekst	30.05.2023
Kommunestyret	20.06.2023

Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering.

1. Sammendrag og konklusjon

Kommunedirektøren legger med dette frem tilstandsrapporten for grunnskolen i Asker kommune 2022.

Hensikten med den årlige tilstandsrapporteringen er at skoleeier kjenner kvaliteten i opplæringen og kan ha dette som utgangspunkt for drøfting og planlegging av videre utvikling.

Tilstandsrapporten viser i hovedsak analyser av resultater på kommunenivå. Der det er relevant, er det gjort sammenligninger med Bærum og Drammen kommune, og med resultater på nasjonalt nivå. Alle skolene har utarbeidet sin lokale tilstandsrapport som er analysert og drøftet i lederdialog. Lokal tilstandsrapport for hver av de 40 skolene er vedlagt saken.

Temaene som omhandles i tilstandsrapporten er blant annet lærertetthet, tilpasset opplæring og spesialundervisning, særskilt språkopplæring, læringsmiljø, læringsresultater og gjennomføring av videregående opplæring. I tillegg beskrives tiltak for å styre og følge opp skolens arbeid.

Tilstandsrapporten viser at elevene i askerskolen har faglige resultater som ligger jevnt over det nasjonale gjennomsnittet. Lærernormen for lærertetthet er ivaretatt. Andel lærertimer som går til spesialundervisning er høyere enn nasjonalt nivå. Andelen som gjennomfører og består videregående ligger stabilt over nasjonalt nivå.

Kommunedirektøren mener at tilstandsrapporten viser god utvikling, og synes det er særlig positivt å se at resultatene knyttet til læringsmiljø er forbedret. Tilstandsrapporten viser at de ansatte i askerskolen jobber godt, og at elevens trivsel og utvikling har vært ivaretatt også i pandemiperioden.

Tilstandsrapporten viser likevel at det fortsatt er områder som må forbedres og utvikles. Det er en rekke støttesystemer og pågående prosjekter som skal bidra til å opprettholde og øke kvalitet og kompetanse i alle ledd i askerskolen. Kommunedirektøren mener dette på sikt vil føre til at askerskolen vil utvikle seg ytterligere og bidra til at alle elevene opplever en trygg og meningsfull skolehverdag.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Det følger av opplæringsloven § 13-3 e at kommunen skal utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringen og ha et system for å følge opp resultatene.

Det er tidligere vedtatt en innretning for tilstandsrapporteringen og hvordan dialogen med elever, foreldre og ansatte skal gjennomføres. Den enkelte skole analyserer sine resultater og drøfter dem i personalet, FAU, SU og i elevråd. Resultatene er også utgangspunkt for den årlige lederdialogen mellom kommunalsjef og skolens ledergruppe. Her vurderes ofte skolens resultater opp mot kommunalt nivå. Skolene har imidlertid ulike forutsetninger, for eksempel når det gjelder sosioøkonomiske faktorer. Den viktigste analysen er derfor rundt skolens egne resultater over tid. Mer om den enkelte skole kan leses i vedlegg 2, Lokale tilstandsrapporter for grunnskolene i Asker 2022.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Saken er særlig relevant for sosial og økonomisk bærekraft. Sosial bærekraft fordi god utdanning forutsetter tydelige og kvalitetssikrede rammer for opplæringen for barn og unge. At undervisningen er variert, tilpasset og foregår i trygge læringsmiljø fremmer elevens fysiske og psykiske helse, og øker sannsynligheten for et aktivt liv hvor man deltar i samfunn og arbeidsliv. At unge mennesker fullfører videregående opplæring har stor økonomisk betydning, både for det enkelte individet og for samfunnet.

4. Tidligere behandling

Saken er ikke behandlet tidligere.

5. Kommunedirektørens vurdering

Etter kommunesammenslåingen 1.1.2020 omfatter askerskolen 40 skoler: 27 barneskoler med SFO, 12 ungdomsskoler og den alternative skolen. Det har vært betydelig forskjell mellom de tre tidligere kommunene med tanke på skoleeierfunksjonen og hvilken støtte som var tilgjengelig for skolene i deres faglige utvikling og i saksbehandling. Fra høsten 2019 har skolene hatt felles skoleledermøter og inngått i samme skolefaglige satsinger.

Innføringen av ny læreplan har siden da hatt høy prioritet. Dette har gitt skolelederne god anledning til å utveksle erfaringer, drøfte ledelsesgrep og analysere egne skolers ståsted. I denne satsingen har askerskolen hatt et tett samarbeid med flere ressurssentre og aktører innen høyere utdanning, blant annet Universitetet i Oslo og Høgskolen i Innlandet. I tillegg har pedagogiske veiledere på Senter for innovasjon og læring (Seil) bistått både i fellessamlinger og mot enkeltskoler. Siden 2020 har rådgivere og skolene utarbeidet en rekke rutiner, standarder og veiledere som skal bidra til å sikre felles praksis, helhet og god kvalitet i askerskolen.

Tilstandsrapporten viser at grunnskolene i Asker gjennomgående har god kvalitet. Det er positiv utvikling på mange områder, noe som kan antyde at skolene jobber godt med oppdrag lokalt og at det gis god støtte fra skoleeier. Det er stadig stort potensiale i å lære på tvers av skoler. Læring mellom skolene har høyt fokus i samlinger og nettverk. Det blir også tydelig gjennom de lokale tilstandsrapportene at større systematikk lokalt vil kunne heve resultatene ytterligere. Ved at skolene lærer og utveksler erfaring mellom trinn og utvikler felles fremgangsmåter, vil dette kunne bidra til en positiv utvikling.

Andelen elever som mottar spesialundervisning fortsetter å gå ned. Dette er en ønsket utvikling ettersom inkludering i det ordinære tilbudet overveiende gir bedre læringseffekt enn ulike segregerte tiltak. Det er særlig andel elever med mindre vedtak som nå ser ut til å få sine tilpasninger i det ordinære tilbudet. Samtidig opplever skolene i Asker kommune at flere elever trenger reguleringsstøtte enn tidligere. Selv om omfanget av spesialundervisning går ned, viser altså praksis i skolene at det stadig er behov for individuelle tiltak overfor elever. Disse er bare gjennomførbare der skolen har ressurser utover det minimum som sikrer lærernormen.

Skolene opplever en økende tendens til at elever ikke får til å være på skolen. Skolene følger tett opp i saker der fraværet forekommer hyppig, og særlig hvis det har et mønster. I disse sakene bruker de askerskolens rutiner for å forebygge og motvirke ufrivillig fravær. Her er skolenes lokale kontaktpersoner fra PPT gode partnere i arbeidet.

Det er en økning i antall elever som får særskilt språkopplæring og et tilbud i velkomstklasser. Bakgrunnen er økt bosetting i kommunen, både som følge av krigen i Ukraina og økt arbeidsinnvandring. Dette presser kapasiteten i det eksisterende velkomstklassetilbudet i kommunen, særlig i Asker nord.

Det er en økning i andel elever som rapporterer å bli mobbet i Asker kommune. Dette er tilsvarende den utviklingen vi ser nasjonalt. Det jobbes aktivt med gode systemer og rutiner for oppfølging på alle skoler, og alle skolene har etablert egne innsatsteam mot mobbing (SIM). I tillegg har askerskolen et læringsmiljøteam som støtter skolene i dette arbeidet.

Tilbakemelding fra foreldre i foreldreundersøkelsen er jevnt over gode, men de rapporterer blant annet mindre tilfredshet på spørsmål om overganger. Særlig overgangen fra barnehage til barneskole. Skoleeier har utviklet en overordnet standard (Bygge bro) for å sikre samarbeid og kontinuitet i overgangen mellom barnehage og skole. Dette arbeidet er i en implementeringsfase.

Resultatene på nasjonale prøver viser jevnt over en positiv utvikling på alle trinn i askerskolen. Det er fortsatt store variasjoner skolene imellom og dette er blant annet tema i lederdialog og vises i de lokale tilstandsrapportene.

Askerskolen har hatt en stor økning i grunnskolepoeng de siste tre årene. Dette er en mulig effekt av manglende skriftlig og muntlig eksamen siden 2019.

Profesjonsfelleskapet mellom rektorene har utviklet seg på en god måte gjennom månedlige ledersamlinger, rektornettverk og deltakelse i prosjektgrupper og ressursgrupper. Rektorene utveksler erfaringer og er til støtte for hverandre i krevende situasjoner. Rektorene deltar på omgang i en strategigruppe som fungerer som en rådgivende sparringspartner for kommunalsjef i spørsmål som gjelder utvikling og drift av askerskolen.

Askerskolens systematikk i resultatanalyse, lederdialog og tilstandsrapportering har også bidratt til å utvikle fellesskapet mellom skolene og til kvalitetsheving for askerskolen som helhet. Sammen med barnehageområdet og tjenestene i programområde barn, familie og inkludering er det positiv utvikling mot å se helheten i oppvekst felles. En sentral satsing som har bidratt til denne helhetstenkningen er Kompetanseløftet som er nærmere omtalt over.

Kommunedirektøren vurderer at alle skolene i kommunen inngår i et nytt og sterkt skolefellesskap og har et svært godt utgangspunkt for videre utvikling og til å gi best mulig tjenester til barna, ungdommene og familiene i Asker kommune.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Vedlegg:

Vedlegg 1 - Tilstandsrapport for grunnskole Asker kommune 2022
Vedlegg 2 - Lokale tilstandsrapporter 2022
Vedlegg 3 - Tillegg til tilstandsrapport - skoledata

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/07146

Saksbehandler
Christine Nesse

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	18/23
2 Utvalg for oppvekst	30.05.2023	23/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	

Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 25.05.2023 sak 18/23

Behandling

Terje Larsen, kommunalsjef skole innledet til saken og svarte på spørsmål.

Brage Skarstein fremmet 2 nye kulepunkter i punkt 1:

- *sosiale forskjeller i skolen bør komme frem i rapporten. statistikken i fremtidige tilstandsrapporter bør også brytes ned etter sosial bakgrunn, herunder foreldrenes inntekt og utdanning*
- *Det er behov for mer kunnskap om mobbing og ufrivillig fravær i skolen. Asker bør ta initiativ til et nasjonalt forskningsprosjekt som forsøker å forklare bakgrunnen for økningen i mobbing og ufrivillig fravær i skolen de senere år.*

Innstilling punkt 1 ble enstemmig vedtatt med Skarsteins forslag til endring i 2 punkter.

Vedtak

Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering med følgende endring:

- sosiale forskjeller i skolen bør komme frem i rapporten. statistikken i fremtidige tilstandsrapporter bør også brytes ned etter sosial bakgrunn, herunder foreldrenes inntekt og utdanning

- Det er behov for mer kunnskap om mobbing og ufrivillig fravær i skolen. Asker bør ta initiativ til et nasjonalt forskningsprosjekt som forsøker å forklare bakgrunnen for økningen i mobbing og ufrivillig fravær i skolen de senere år.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/07146

Saksbehandler
Christine Nesse

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	18/23
2 Utvalg for oppvekst	30.05.2023	23/23
3 Kommunestyret	20.06.2023	

Tilstandsrapport for grunnskole i Asker kommune 2022

Utvalg for oppvekst har behandlet saken i møte 30.05.2023 sak 23/23

Behandling

Kommunalsjef Skole Terje Larsen presenterte saken og svarte på spørsmål.
Rådgiver Jo-Rasmus Holt Zachariassen var også til stede og svarte på spørsmål.

Innstillingen ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Tilstandsrapport for grunnskolene i Asker kommune 2022 tas til orientering.

Asker kommune

Tilstandsrapport for grunnskole Asker kommune 2022

Asker kommune

Innhold

Innledning....3
Fakta om kommunen....3
Lærertetthet....4
Tilpasset opplæring og spesialundervisning....5
Ufrivillig fravær....8
Spesialavdelinger....9
Alternativ opplæringsarena....9
Velkomstklasser og særskilt språkopplæring....9
SFO....11
Elevundersøkelsen....12
Læringskultur og vurdering for læring....12
Faglig utfordring, mestring og støtte fra lærer....15
Trivsel og motivasjon....18
Mobbing....21
Foreldreundersøkelsen....23
Nasjonale prøver....24
Nasjonale prøver barneskolen....27
Elevenes progresjon fra 5. til 8. trinn....30
Nasjonale prøver ungdomsskole....32
Elevenes progresjon fra 8. til 9. trinn....37
Grunnskolepoeng....39
Gjennomføring videregående skole....40
Kvalitetshevende tiltak på skoleeiernivå....41
Kvalitetssystemet, askerskolen.no....41
Forvaltning og analyse....41
Personvern....41
Lederdialog og system for virksomhetsstyring....41
Statlige tilskuddsordninger og partnerskap med universiteter og høyskoler....42
Veiledning og årlig kompetanseplan....42
Innføring av læreplan for kunnskapsløftet 2020 (LK20) i askerskolen....42
Skoleledernettverk og læring mellom skolene....43
PPT og flerfaglig team ved den alternative skolen....43
Aktive lokalsamfunn og samarbeid med frivillige....43

Oppsummering og utviklingsområder for askerskolen 43
Kilder 45

Innledning

Den årlige tilstandsrapporten inngår som en del av det ordinære plan-, budsjett- og rapporteringsarbeidet hos skoleeier og har kvalitetsutvikling som siktemål.

Det følger av opplæringsloven at det årlig skal legges fram en tilstandsrapport og at denne skal drøftes i kommunestyret.

Tilstandsrapporten inngår i kvalitetsvurderingssystemet. Kvalitetsvurdering er å sammenstille informasjon og data som grunnlag for å drøfte kvaliteten på opplæringen internt på en skole eller i en kommune, og for å drøfte kvaliteten i større deler av eller i hele utdanningssektoren.

Personvern

Tall som lastes inn, kan for små enheter inneholde indirekte identifiserbare opplysninger. Dette kan være taushetsbelagte opplysninger. Tilsvarende kan også gjelde for lokale indikatorer. Disse opplysningene må behandles i tråd med bestemmelser i forvaltningsloven og/eller personopplysningsloven.

Resultater i tilstandsrapporten

Tilstandsrapporten for grunnskolen i Asker kommune inneholder resultater for den enkelte skole og resultater på kommunenivå. Som et hovedprinsipp har denne tilstandsrapporten analyser av resultater på kommunenivå. Der det er relevant, er det gjort sammenligninger med Bærum og Drammen kommuner, ASSS kommunene (samarbeid mellom de 12 største kommunene i landet), Viken fylke og nasjonalt nivå. Analysen vil peke på utviklingsområder ved grunnskoledriften for Asker kommune som skoleeier.

Alle skolene har utarbeidet sin lokale tilstandsrapport. Asker kommunes system for virksomhetsstyring og lederdialog gir anledning til å drøfte lokale resultater med hver enkelt skole, og analysen får frem utviklingsområder lokalt. Dette er oppsummert i hver skoles lokale tilstandsrapport. De 40 rapportene finnes i vedlegg 2. Lokale utviklingstiltak legger rektor inn i skolens virksomhetsplan.

Fakta om kommunen

Tallene er hentet fra Grunnskolens informasjonssystem (GSI) innsamlingen 1. oktober 2022

- Elever i grunnskolen: 11 877 elever
- Ansatte: 1152 lærere og 282 assistenter (og annet personale i elevrettet arbeid) i skolen
- Elever i spesialavdelinger: 107 elever
- Elever i et velkomstklassetilbud: 147 elever
- Elever i alternativ skole: 30 elever
- Elever på alternativ opplæringsarena en eller flere dager i uken: 52

SFO:

- Elever i SFO: 3393 elever
    - Av disse; antall med 100 % plass: 1801 elever
- Ansatte: 279 ansatte

Lærertetthet

Lærertetthet viser hvor mange elever det er per lærer på en gitt skole. Lærernormen fastsetter at det skal være 15 elever pr. lærer på 1.- 4.trinn og 20 elever pr. lærer på 5.-7. trinn og 8. -10. trinn. Ressurser til spesialundervisning og undervisning i særskilt norskopplæring regnes ikke med. En analyse av lærertettheten i Asker kommune må derfor ses i sammenheng med kapitlene om spesialundervisning og særskilt norskopplæring.

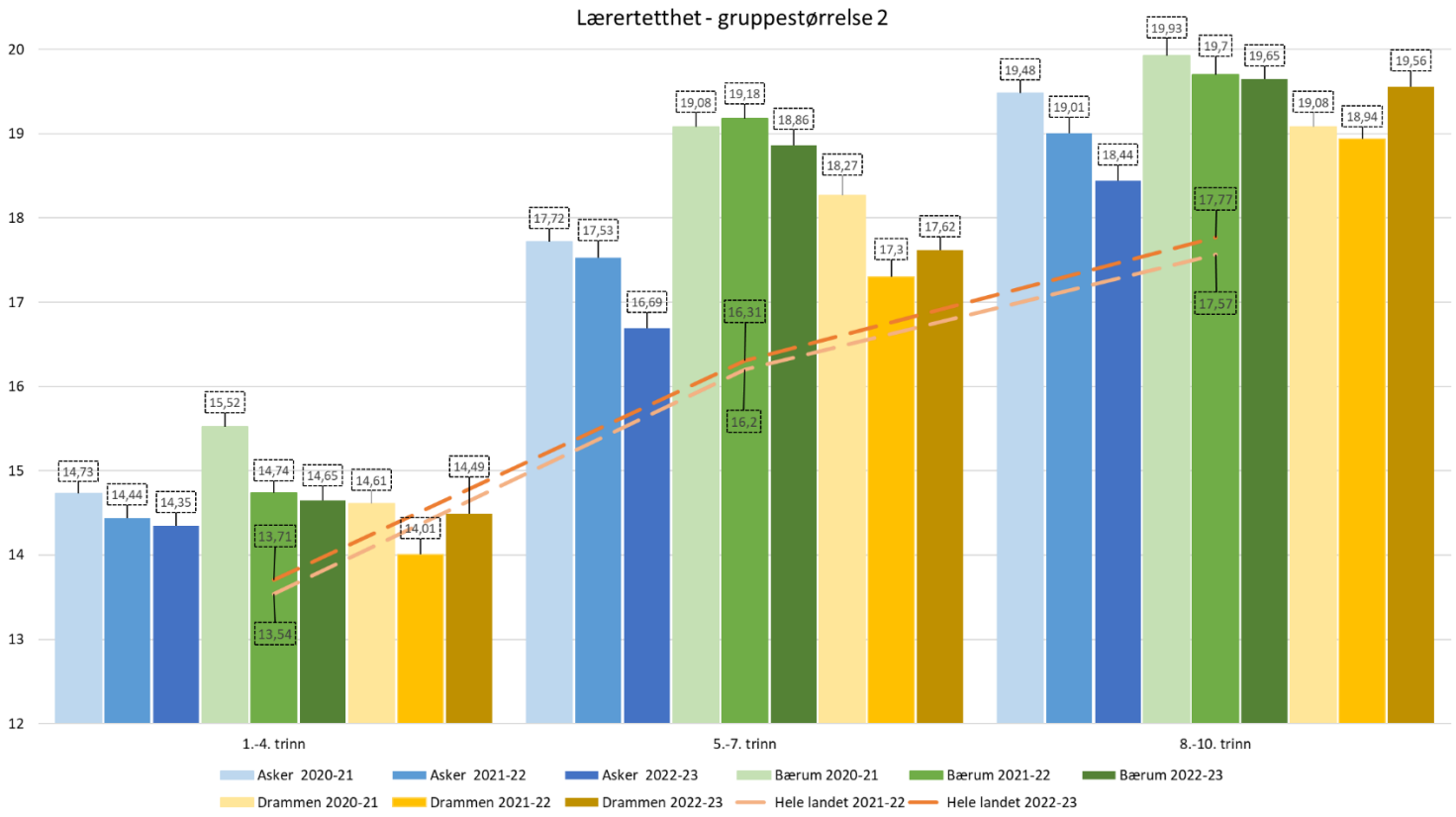

Figur 1

Asker har på alle hovedtrinnene fått en høyere tetthet av lærere, uten at antallet årsverk har endret seg mye. En forklaring på økningen i lærertetthet er at andelene elever med vedtak om spesialundervisning har gått ned og dermed går timer som før gikk til spesialundervisning nå til ordinær undervisning.

Tilpasset opplæring og spesialundervisning

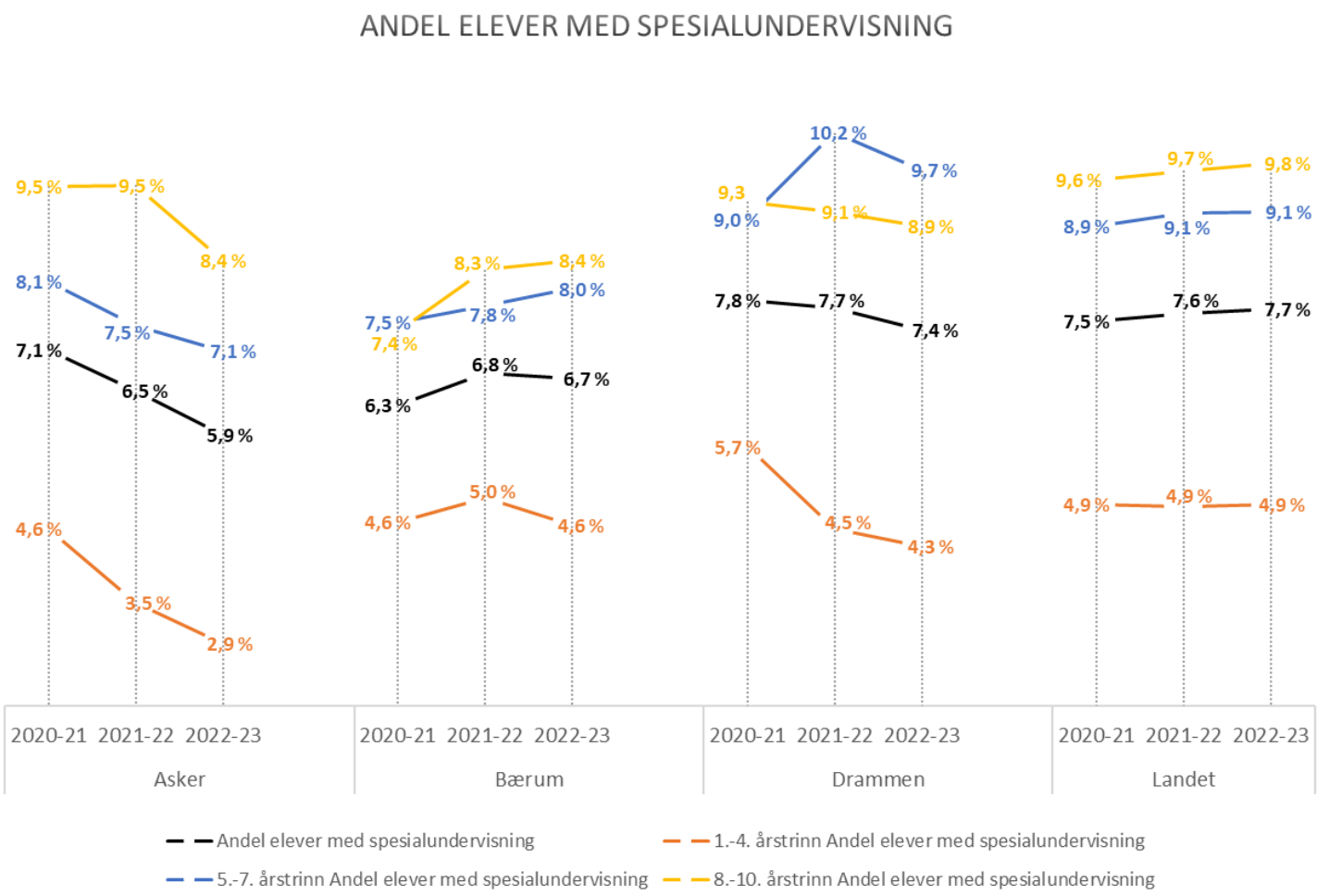

Figur 2

I Asker ser man en nedgang i omfanget av spesialundervisning både på barnetrinnet og på ungdomstrinnet. På ungdomstrinnet er det en tendens til at vedtakene går noe ned oppover i trinnene, men forklaringen kan også være at kull med høy andel er ferdig med grunnskolen.

Tidlig og riktig innsats kan forebygge negativ utvikling og har som mål å redusere hjelpebehovet på sikt. At det er lavere andel elever med spesialundervisning i småskolen kan indikere at vi skaper mestring og motivasjon for flere elever ved å sette søkelys på intensivopplæring, tidlig innsats og opplæring som inkludere større del av elevgruppen.

Asker kommune

Andel lærertimer til spesialundervisning

Navn	År	Lærertimer til spes.underv. 1.-4. trinn	Lærertimer til spes.underv. 5.-7. trinn	Lærertimer til spes.underv. 8.-10. trinn
Asker	2020-21	13,29	18,15	23,18
Asker	2021-22	10,48	17,31	21,08
Asker	2022-23	9,18	17,38	19,91
Hele landet	2020-21	13,1	20,45	20,78
Hele landet	2021-22	13,35	20,64	20,85
Hele landet	2022-23	13,75	20,53	21,26

Figur 3

Andel lærertimer til spesialundervisning går ned totalt sett, og fordelingen på trinn viser at timene på mellomtrinnet har en mindre nedgang enn de andre hovedtrinnene.

Andel fordelt på størrelse av vedtak om spesialundervining

Navn	År	Andel 1-75 timer med undervisnings-personale	Andel 76-190 timer med undervisnings-personale	Andel 191-270 timer med undervisnings-personale	Andel 271 timer eller mer med undervisnings-personale	Andel med 1-75 timer med assistent	Andel med 76-190 timer med assistent	Andel med 191-270 timer med assistent	Andel med 271 timer eller mer med assistent
Asker	2020-21	2,3	41,8	17,3	36,9	4,5	11,1	4,7	24,1
Asker	2021-22	5,8	39,0	17,8	37,0	0,9	12,8	4,8	17,9
Asker	2022-23	0,3	29,7	23,5	45,2	0,6	8,3	7,2	20,3
Hele landet	2020-21	4,1	42,5	17,5	32,3	1,3	7,9	4,9	32,5
Hele landet	2021-22	3,5	41,0	17,9	33,7	1,2	7,3	4,7	32,9
Hele landet	2022-23	3,3	40,4	17,3	45,2	1,1	7,2	4,6	32,9

Figur 4

Den tydeligste utviklingen når det gjelder størrelsen på vedtak om spesialundervisning er at andelen av de små vedtakene går ned, samtidig som det er en økning i de som gir flest timer. Dette tyder på at elever med få timer nå i større grad får et tilbud i den ordinære undervisningen. Det er også en nedgang i vedtak med assistent, men vedtak med lærer forholder seg stabilt totalt sett.

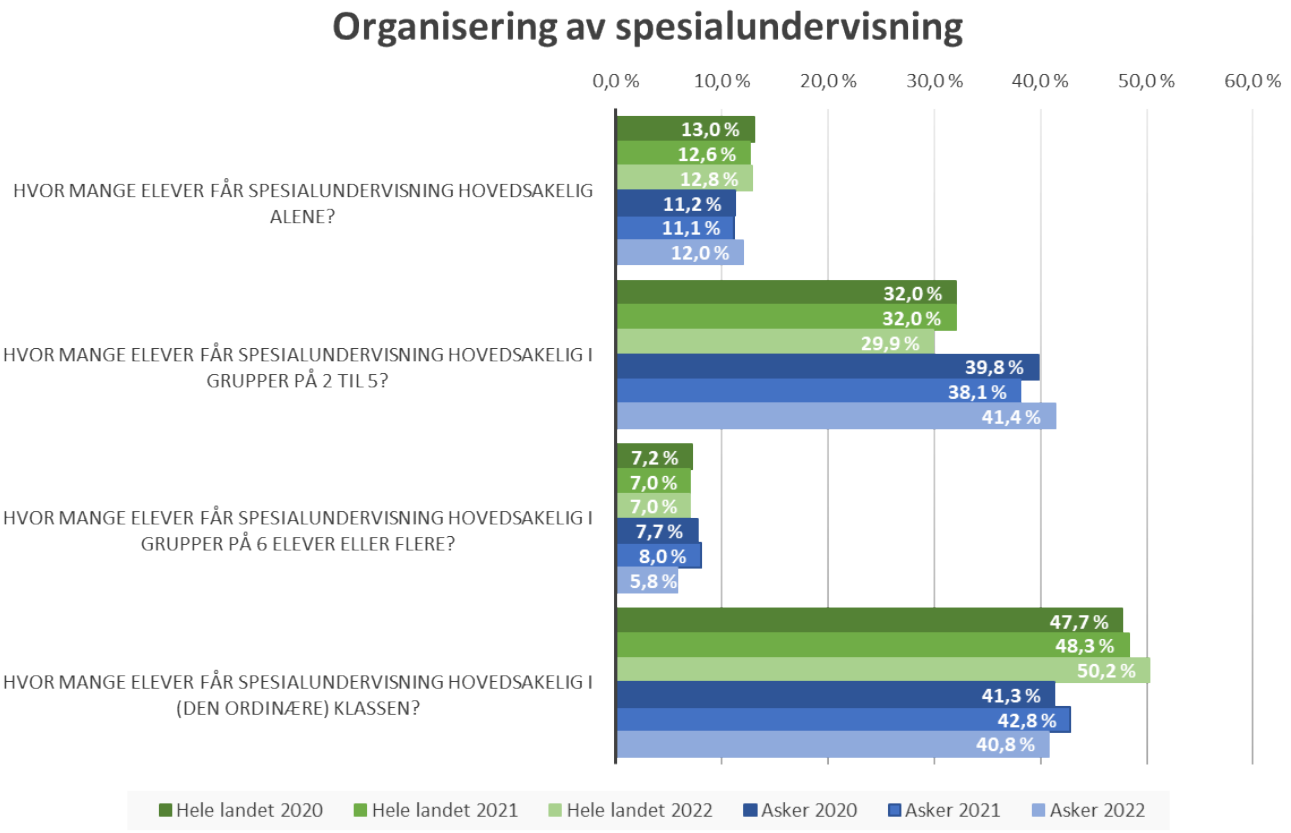

Figur 5

Oversiktene viser at omfanget av spesialundervisning i askerskolen stadig går nedover. Dette er i tråd med målet om at flere av elevene skal få et godt og tilpasset tilbud i den ordinære opplæringen. Gjennom den statlige satsingen Kompetanseløftet for spesialundervisning og inkluderende praksis, arbeider både barnehager og skoler i Asker med at det allmennpedagogiske tilbudet skal ivareta de aller fleste. Eksempler på tiltak, er bruk av konkreter i matematikkopplæringen, bruk av visuelle hjelpemidler i begrepsopplæringen og strategier som særlig er viktige for elever med lese- og skrivevansker. I tillegg søker lærere å lage åpne eller rike læringsaktiviteter som i seg selv åpner for læring på høyt nivå, men som ikke ekskluderer elever som har blitt hengende noe bak. Alle skoler har begynt arbeidet mot å utvikle dette universelle tilbudet. Dette kommer frem i de lokale tilstandsrapportene.

En annen årsak til at andelen spesialundervisning går ned, er at PPT ofte ikke anbefaler spesialundervisning til elever som trenger reguleringsstøtte. Skolene i Asker opplever at flere elever strever med å regulere egen adferd enn tidligere. Dette er aller mest utbredt på barneskolene og omfatter adferdsuttrykk som kan være skremmende for medelever og som er krevende for de ansatte å møte. I alvorlige saker innebærer dette også vold mot medelever og ansatte. Det er viktig for askerskolen å se disse adferdsuttrykkene som språk. Gjennomgående viser elever gjennom slike uttrykk, frustrasjon eller at de er i situasjoner der de opplever lite mestring. Både tilbaketrekking og utagering kan også være uttrykk for at barnet står i situasjoner som de selv opplever som truende og skremmende.

Skolene ønsker å møte elevene med forståelse og dialog, men har også ansvar for å skjerme medelever. Utbredte tiltak er derfor å styrke voksentettheten i klasserommene slik at eksempelvis en

barne- og ungdomsarbeider kan være ressurs for hele klassen, men også hjelpe enkeltelever til å regulere egen adferd. I alvorligere saker innebærer dette skjerming og tiltak der enkeltelever får et tilbud av en dedikert ansatt. Disse tiltakene er både personalkrevende og går på tvers av målet om at de fleste elever får et godt tilbud i de ordinære læringsaktivitetene. Selv om omfanget av spesialundervisning går ned, viser altså praksis i skolene at det stadig er behov for individuelle tiltak overfor elever. Disse er bare gjennomførbare der skolen har ressurser utover det minimum som sikrer lærernormen.

Ufrivillig fravær

Skolene opplever en økende tendens til at elever ikke får til å være på skolen. Siden vinteren 2022 har skolene rapportert månedlig hvor mange elever som har mer enn 10 % fravær, hvor mange av disse elevene de er bekymret for, og antall elever som har et svært høyt og vedvarende fravær fra opplæringen.

Det er viktig å poengtere at elevene selv ikke er årsaken til fraværet, eller at det å være hjemme er noe de ønsker. Begrepet ufrivillig fravær brukes derfor om det som tidligere har vært omtalt som skolevegring og bekymringsfullt fravær.

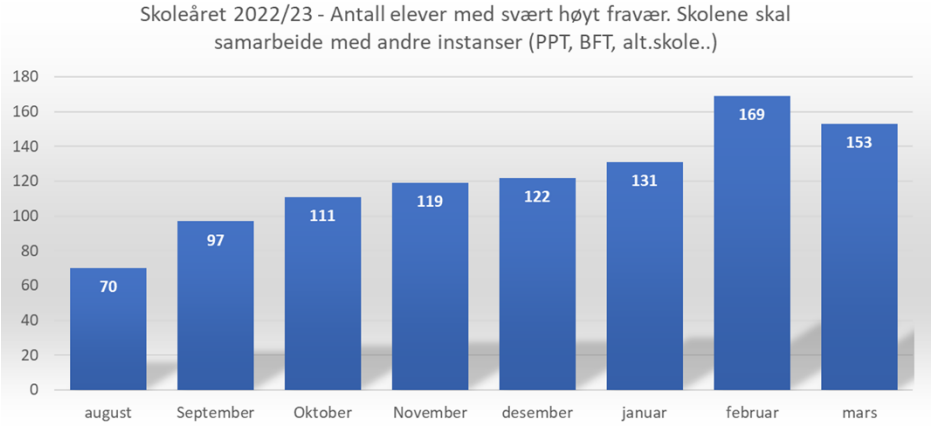

Figur 6

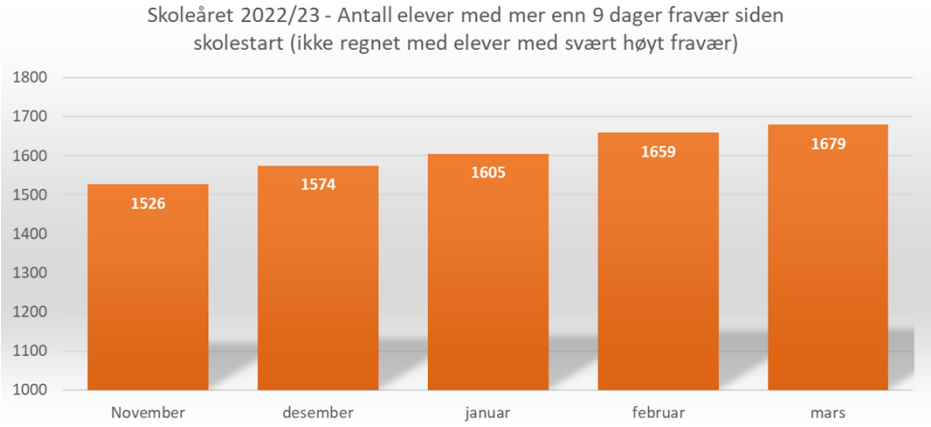

Figur 7

Statistikken viser at en betydelig andel av elevene har fravær i gjennomsnitt mer enn én dag hver annen uke. Når skolene ofte ikke er bekymret for dette, er det fordi de har god dialog med foreldre

om årsakene til fraværet. Med tanke på hva elevene mister med ikke å delta i opplæringen, og deres fremtidige tilstedeværelse i arbeidslivet, er det allikevel bekymringsfullt at mange elever har så høyt fravær. Dette er en av grunnene til at skoleeier har bedt skolene rapportere på fravær og ha dialog med foreldre for å øke nærværet. Et trygt og godt læringsmiljø og tiltak for å øke trivsel og motivasjon hos elevene er sentrale virkemidler for å holde fraværet så lavt som mulig.

Skolene følger tett opp i saker der fraværet forekommer hyppig, og særlig hvis det har et mønster. I disse sakene bruker de askerskolens rutiner for å forebygge og motvirke ufrivillig fravær. Her er skolenes lokale kontaktpersoner fra PPT gode partnere i arbeidet.

I de sakene der fraværet blir svært høyt, involveres ofte en egen systemveileder for fravær inn i arbeidet. Systemveileder kan veilede skolene i komplekse enkeltsaker og bidra i dialogen med foreldre og andre hjelpeinstanser. Mange foreldre til barn som ikke får til å komme på skolen, er svært fortvilet og kan oppleve at dette preger familien og tilværelsen i stor grad. Det er viktig å anerkjenne foreldrene som de viktigste deltakerne i *laget til barnet* og å sørge for at de opplever skolen og andre hjelpere som partnere. Foreldre og skolene trenger ofte hjelp til selv å anerkjenne små positive endringer. Det er langt bedre å delta noe, enn ikke i det hele tatt, selv om målet alltid er jevn og høy tilstedeværelse.

Spesialavdelinger

Spesialavdelingene i Asker kommune gir et tilrettelagt undervisningstilbud til barn med særskilte behov. Spesialavdelinger finnes på fire barneskoler og én ungdomsskole i Asker kommune. I tillegg til plasser på egne skoler, kjøpte kommunen i 2022 10 plasser, fordelt på Haug skole i Bærum og Frydenhaug skole i Drammen. Totalt gis det et tilbud til 107 elever i spesialavdeling per oktober 2022. Med utgangspunkt i antall søknader og henvendelser om behov for et opplæringstilbud i spesialavdeling arbeides det for en økt kapasitet ved enkelte eksisterende spesialavdelinger, samt et nytt tilbud på en skole.

Alternativ opplæringsarena

«En alternativ opplæringsarena karakteriseres av at en eller flere elever mottar sin opplæring på et annet sted enn skolens område.» (Kunnskapsdepartetmentet, 2020, s. 2).

I tillegg til Asker kommunes egne alternative opplæringsarenaer har kommunen rammeavtale med seks leverandører for alternativ opplæringsarena.

Det er utarbeidet rutiner for hvordan skolene går frem dersom det gjøres vurderinger som tilsier at en elev vil ha god nytte av et tilbud på en alternativ opplæringsarena. Blant annet skal PPT alltid være involvert i slike vurderinger, og det skal legges vekt på elevens beste og deres ønsker/innspill.

Velkomstklasser og særskilt språkopplæring

Per 1. oktober 2022 var det 147 elever i et velkomstklassetilbud. Dette tallet varierer fra uke til uke ettersom nye flyktninger kommer til, og elever flytter over til sine nærskoler.

Velkomstklasse er et særskilt språkopplæringstilbud hvor hovedmålet er utvikling av språklig selvtillit og trygghet. Opplæringen skal fremme norskspråklig utvikling, slik at elevene blir i stand til å følge ordinær opplæring i norsk og andre fag på norsk ved nærskolen. Elevene kan gå i velkomstklasse i inntil 2 år. Foreldrene og eleven velger selv om eleven skal gå i velkomstklasse, eller om eleven skal begynne i sin ordinære klasse på nærskolen.

Velkomstklassene i Asker kommune er organisert på 8 skoler; 5 barneskoler og 3 ungdomsskoler. To av tilbudene ble opprettet våren 2022 som et ekstraordinært tilbud til flyktninger fra Ukraina.

I tillegg til økt andel flyktninger fra Ukraina, er det også en økt andel flyktninger fra andre land, samt en økning i andel arbeidsinnvandring. Dette kan skyldes pandemiens slutt. Dette presser kapasiteten i det eksisterende velkomstklassetilbudet i kommunen, særlig i Asker nord. Det er derfor nødvendig å se på hvordan en kan organisere og best utnytte den ressursen velkomstklassene er for nyankomne elever.

De lokale tilstandsrapportene (vedlegg 2) for skoler med velkomstklasser forteller mer om hvordan organiseringen er hos dem.

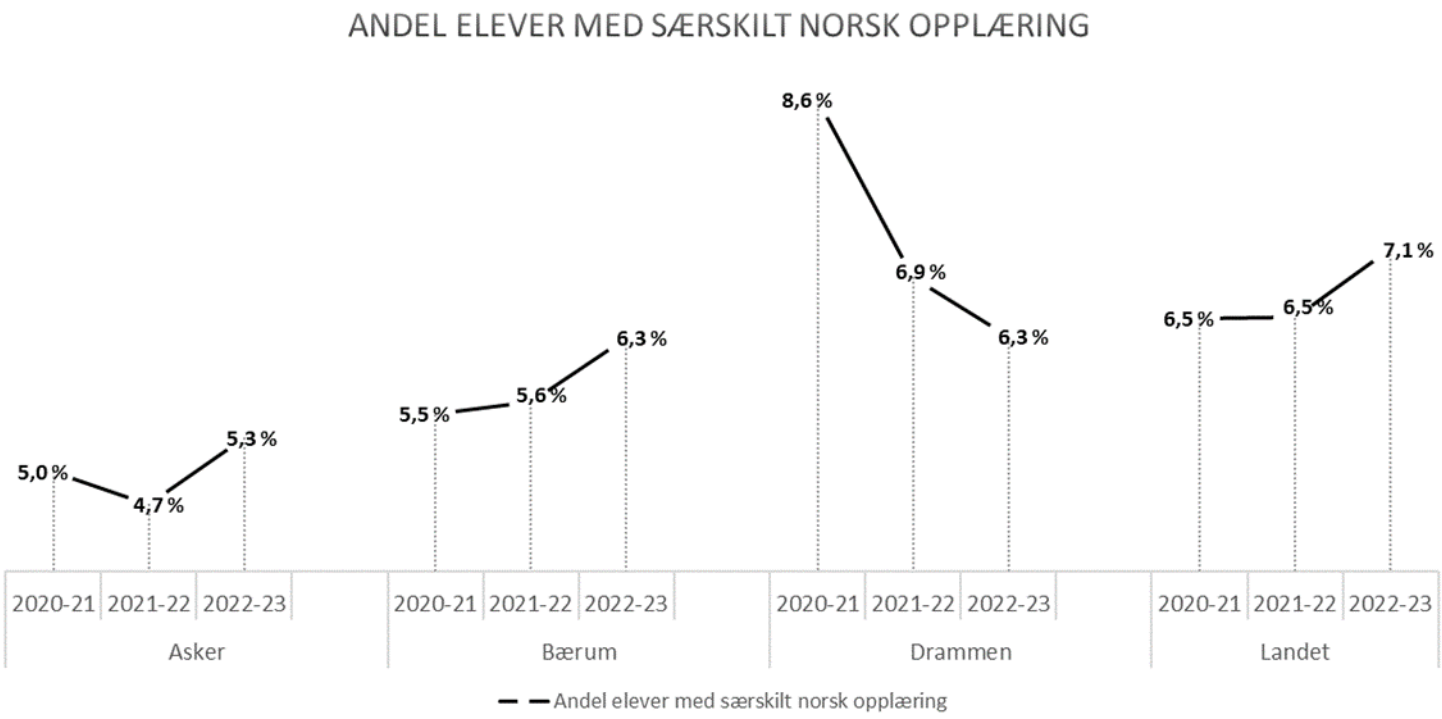

Figur 8

Elever i grunnskolen som har et annet morsmål enn norsk og samisk, har rett til særskilt språkopplæring til de har tilstrekkelige ferdigheter i norsk til å følge den ordinære opplæring i skolen. Elever som har rett til særskilt norskopplæring, kan også ha rett til morsmålsopplæring og/eller tospråklig fagopplæring. Asker kommune tilbyr morsmål- og/eller tospråklig fagopplæring ut fra elevenes behov, og så lenge det finnes kvalifiserte lærere.

Tabellen viser andel elever med vedtak om særskilt norskopplæring i kommunen. Opplæringen gis i stor grad av en egen lærer, enten alene, i små grupper eller til dels i det ordinære klasserommet. På lik linje med spesialundervisning sikter kommunen etter å gi en inkluderende opplæring som i stor grad møter alle elever i det ordinære klasserommet. Arbeidet med en inkluderende praksis og en tydeligere organisering av særskilt norskopplæring er i en begynnende fase.

Asker kommune

SFO

Alle barneskoler i Asker har et SFO-tilbud. De lokale tilstandsrapportene viser hvordan barnetallet er i hver SFO-enhet og hvordan skolens SFO arbeider for å gi et godt tilbud til flest mulig av barna på 1. til 4. trinn.

Rammeplan for SFO gir nasjonale føringer til innholdet i SFO. Verdigrunnlaget til SFO knytter arbeidet i SFO nært til barnehage og grunnskole. Rammeplanen har i tillegg følgende satsingsområder: lek, kultur, fysisk aktivitet og bevegelsesglede, mat og måltidsglede. Arbeidet med SFO i Asker kommune har i flere år hatt tilsvarende satsingsområder, og rammeplanen vurderes som godt implementert.

SFO-lederne har et eget nettverk som ledes av en rådgiver og kommunalsjef for grunnskole. Det tilbys kompetanseheving for SFO ledere og ansatte innenfor satsningsområdene i rammeplanen. SFO og skole sees i sammenheng, særlig er dette viktig i arbeidet med barnas leke- og læringsmiljø og i å skape trygge og gode overganger barnehage, SFO og skole.

Foreldreundersøkelsen viser at foreldre er nokså tilfredse med SFO-tilbudet og særlig opplever de at barna har et trygt og godt miljø og trives, og at det er et godt samarbeid med personalet. De er mindre fornøyde med det samlede aktivitetstilbudet som gis på SFO (se figur 20), men de lokale tilstandsrapportene viser også store lokale variasjoner.

Tilbakemeldinger fra SFO-ledere indikerer at en årsak til at de eldste elevene slutter kan henge sammen med at de har lengre skoledager, men har en lik pris på SFO tilbudet, og at dette oppleves som dyrt. Vi vet at noen av barna som slutter på SFO oppsøker andre tilbud fra for eksempel frivillige organisasjoner, mens andre barn går hjem. Vi tror det vil være positivt at flest mulig barn deltar i SFO eller tilsvarende tilbud lengst mulig, da slike arenaer er viktige for utvikling, læring og tilhørighet.

Det er en gjennomgående økning i antall elever som benytter SFO i Asker, så vel som i landet ellers. Nasjonalt ble det i 2022 innført 12 timer gratis SFO til 1. trinns elever, samt at det i Asker ble flere som kvalifiserte til gratisplass da inntektstaket for dette økte. En annen årsak til økning i elevtall kan også være pandemiens slutt, og mindre bruk av hjemmekontor for foreldre.

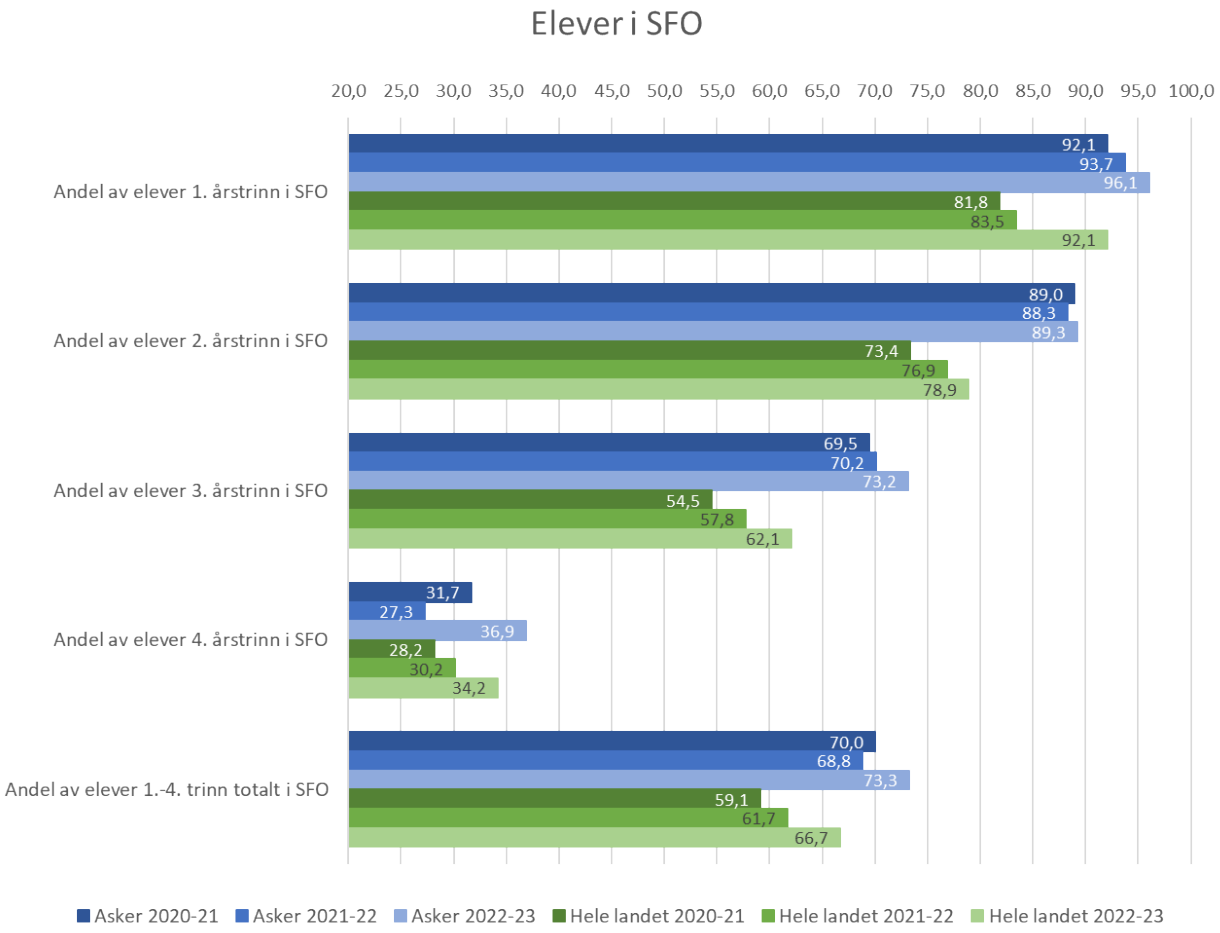

Figur 9

Elevundersøkelsen

Skoleeiere og skoleledere er pålagt å gjennomføre Elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn. I Asker svarer alle elever fra 5. til 10. trinn på undersøkelsen.

I 2022 har det vært vanskelig å hente ut resultater og videre med å bearbeide resultatene på kommunenivå. Dette skyldes at Utdanningsdirektoratet har endret publiseringen av resultatene.

I det følgende vil resultater fra 7. trinn og 10. trinn legges frem ettersom dette er de tallene som kan sammenlignes nasjonalt og med andre kommuner. Hver skoles lokale tilstandsrapport viser resultater for alle elevene som har gjennomført.

Skala: 1-5. Høy verdi betyr positivt resultat. Unntaket er andel mobbet som er i prosent.

Hver indeks i diagrammene under, utgjør et utvalg av spørsmål innenfor et tema. I årets tilstandsrapport har vi valgt ut enkelte indekser av særlig interesse. Indekser som ikke omtales her finnes i vedlegg 3 til tilstandsrapporten. I vedlegget ligger en forklaring av indeksene.

Læringskultur og vurdering for læring

Disse to indikatorene viser samlet sett hvordan eleven opplever læringen i klasserommet, i hvilken grad de vet hva de skal lære og hvordan de opplever at læreren inkluderer og gir tilbakemeldinger

som elevene forstår. Flere av disse inngår i den løpende underveisvurderingen som skjer i skolene; vurdering for læring.

God underveisvurdering som involverer eleven, gir økt evne til selvregulering, økt motivasjon og generelt økt forutsetning for læring. Vurdering for læring er derfor et vedvarende fokusområde i askerskolen.

Årets resultater når det gjelder læringskultur og vurdering for læring viser at askerskolen går noe tilbake på spørsmålene om læringskultur. Den samme utviklingen ses igjen i våre sammenligningskommuner og i landet for øvrig.

På indikatoren vurdering for læring har landet og våre sammenligningskommuner gått noe tilbake på 7. trinn, mens resultatene i Asker er like som i fjor både på 7. og 10. trinn. Både på 7. og 10. trinn i Asker er det spørsmål om opplevd grad av *å bli involvert i vurdering* og *å få bestemme hva som skal vurderes* som trekker ned i Asker. Elevene opplever samtidig i stor grad *at lærerne gir gode forklaringer* og *tydeliggjøringer av mål*.

På spørsmål under læringskultur opplever både 7. og 10. trinn i Asker i stor grad at det er *lov å gjøre feil fordi man kan lære av det*. For 7. trinn skåres det lavest på spørsmål om *arbeidsro i timene*, mens det for 10. trinn er lavest skår på spørsmål om *viktigheten av å lære* og *å jobbe godt på skolen*.

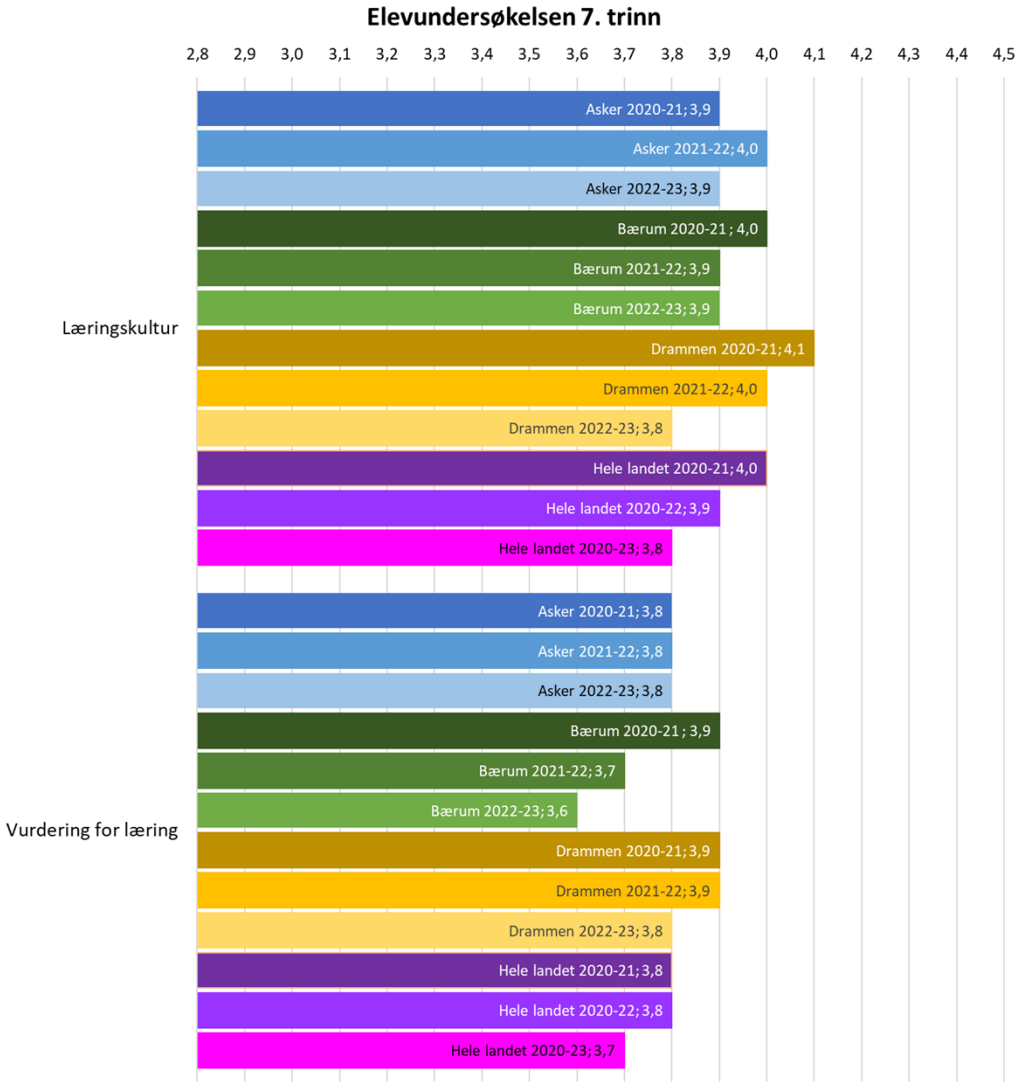
Elevundersøkelsen 7. trinn
2,8 2,9 3,0 3,1 3,2 3,3 3,4 3,5 3,6 3,7 3,8 3,9 4,0 4,1 4,2 4,3 4,4 4,5
Læringskultur
Asker 2020-21; 3,9
Asker 2021-22; 4,0
Asker 2022-23; 3,9
Bærum 2020-21 ; 4,0
Bærum 2021-22; 3,9
Bærum 2022-23; 3,9
Drammen 2020-21; 4,1
Drammen 2021-22; 4,0
Drammen 2022-23; 3,8
Hele landet 2020-21; 4,0
Hele landet 2020-22; 3,9
Hele landet 2020-23; 3,8
Vurdering for læring
Asker 2020-21; 3,8
Asker 2021-22; 3,8
Asker 2022-23; 3,8
Bærum 2020-21 ; 3,9
Bærum 2021-22; 3,7
Bærum 2022-23; 3,6
Drammen 2020-21; 3,9
Drammen 2021-22; 3,9
Drammen 2022-23; 3,8
Hele landet 2020-21; 3,8
Hele landet 2020-22; 3,8
Hele landet 2020-23; 3,7

Figur 10

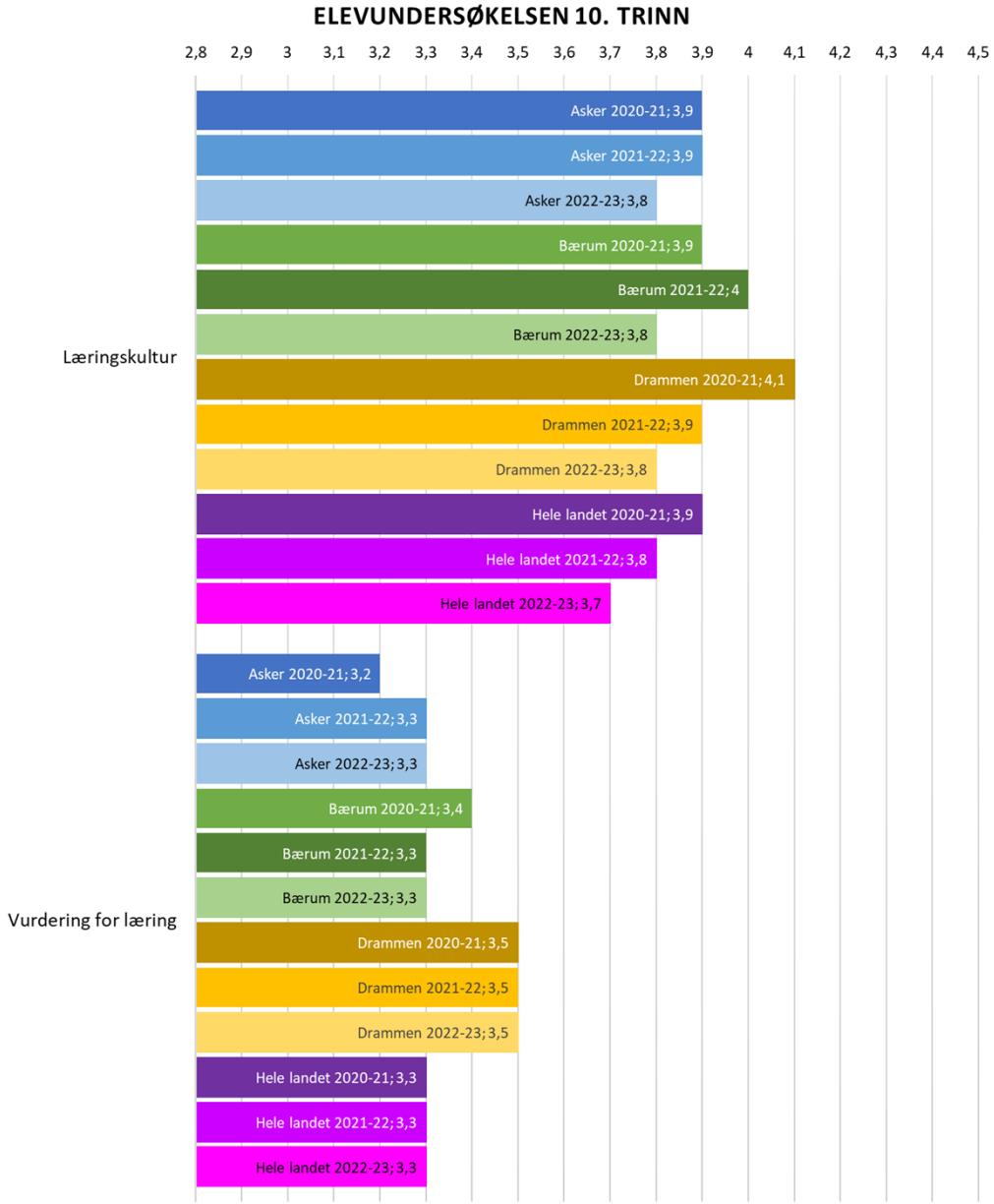

Figur 11

Faglig utfordring, mestring og støtte fra lærer

Når vi kombinerer svarene i Elevundersøkelsen på indeksene faglig utfordring og støtte fra lærerne, vises et bilde av hvordan tilpasning oppleves i praksis av elevene. Hver elev skal oppleve at opplæringen er tilpasset deres nivå og forutsetninger. I elevundersøkelsen svarer elevene på om det faglige nivået gir dem nok utfordringer, om de mestrer oppgaver de får og om de forstår når lærer gjennomgår nytt fagstoff.

Elevene skal helst oppleve høy faglig utfordring i kombinasjon med god støtte fra lærer. På skoleeiernivå er tiltakene for å oppnå dette nært knyttet til arbeidet med ny læreplan. Her legges det vekt på elevaktive arbeidsformer der eleven styrer egen læringsprosess i lengre læringsforløp, men med lærer som aktiv leder av prosessen.

Både på 7. og 10. trinn viser resultatene stabile tall for elevenes opplevelse av faglige utfordringer, men tilsvarende viser tallene at elevene opplever noe mindre støtte fra lærerne enn fjorårets elever. Når vi ser på elevenes opplevde mestring i skolen, ligger tallene for Asker på nivå med landet for 10. trinn og noe over for 7. trinn. Sammenlignet med Bærum og Drammen ligger elevenes opplevde mestring noe under deres nivå.

På spørsmål under kategorien mestring opplever elever både på 7. og 10. trinn i stor grad mestring i *å gjøre lekser på egenhånd*. Det som i mindre grad oppleves er at *elevene forstår det læreren gjennomgår og forklarer*.

Når det kommer til spørsmål om støtte fra lærer, opplever elever på 7. trinn i stor grad at *læreren har tro på dem* og at de *får god hjelp til å forstå det de skal lære*. Dette nyanserer muligens bilde for svarene under spørsmål om mestring. Elevene opplever kanskje i mindre grad at de forstår det som blir forklart, men 7. trinns elevene opplever samtidig at de får god støtte fra læreren til å kunne forstå det som skal læres.

På 10. trinn visere resultatene at elevene i stor grad opplever at *læreren behandler dem med respekt* og *at de har tro på eleven.*

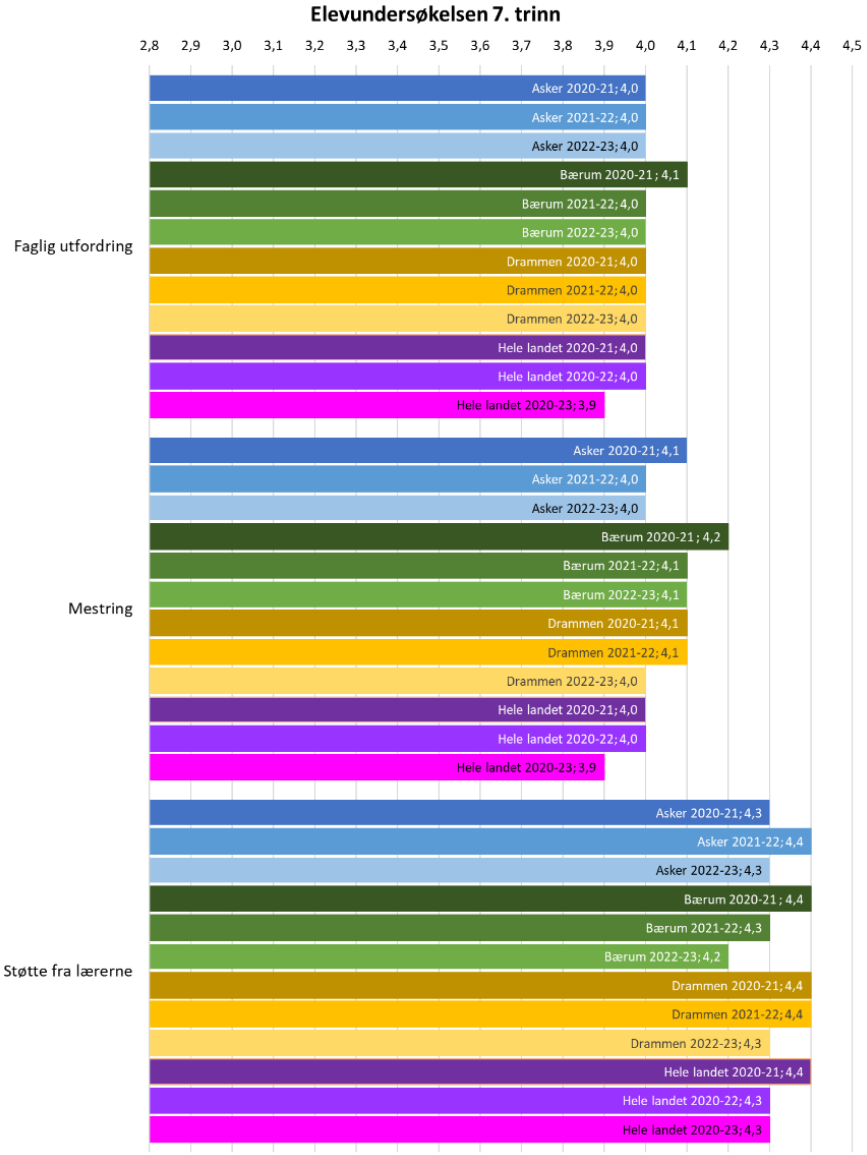
Elevundersøkelsen 7. trinn
2,8 2,9 3,0 3,1 3,2 3,3 3,4 3,5 3,6 3,7 3,8 3,9 4,0 4,1 4,2 4,3 4,4 4,5
Faglig utfordring
Asker 2020-21; 4,0
Asker 2021-22; 4,0
Asker 2022-23; 4,0
Bærum 2020-21; 4,1
Bærum 2021-22; 4,0
Bærum 2022-23; 4,0
Drammen 2020-21; 4,0
Drammen 2021-22; 4,0
Drammen 2022-23; 4,0
Hele landet 2020-21; 4,0
Hele landet 2020-22; 4,0
Hele landet 2020-23; 3,9
Mestring
Asker 2020-21; 4,1
Asker 2021-22; 4,0
Asker 2022-23; 4,0
Bærum 2020-21; 4,2
Bærum 2021-22; 4,1
Bærum 2022-23; 4,1
Drammen 2020-21; 4,1
Drammen 2021-22; 4,1
Drammen 2022-23; 4,0
Hele landet 2020-21; 4,0
Hele landet 2020-22; 4,0
Hele landet 2020-23; 3,9
Støtte fra lærerne
Asker 2020-21; 4,3
Asker 2021-22; 4,4
Asker 2022-23; 4,3
Bærum 2020-21; 4,4
Bærum 2021-22; 4,3
Bærum 2022-23; 4,2
Drammen 2020-21; 4,4
Drammen 2021-22; 4,4
Drammen 2022-23; 4,3
Hele landet 2020-21; 4,4
Hele landet 2020-22; 4,3
Hele landet 2020-23; 4,3

Figur 12

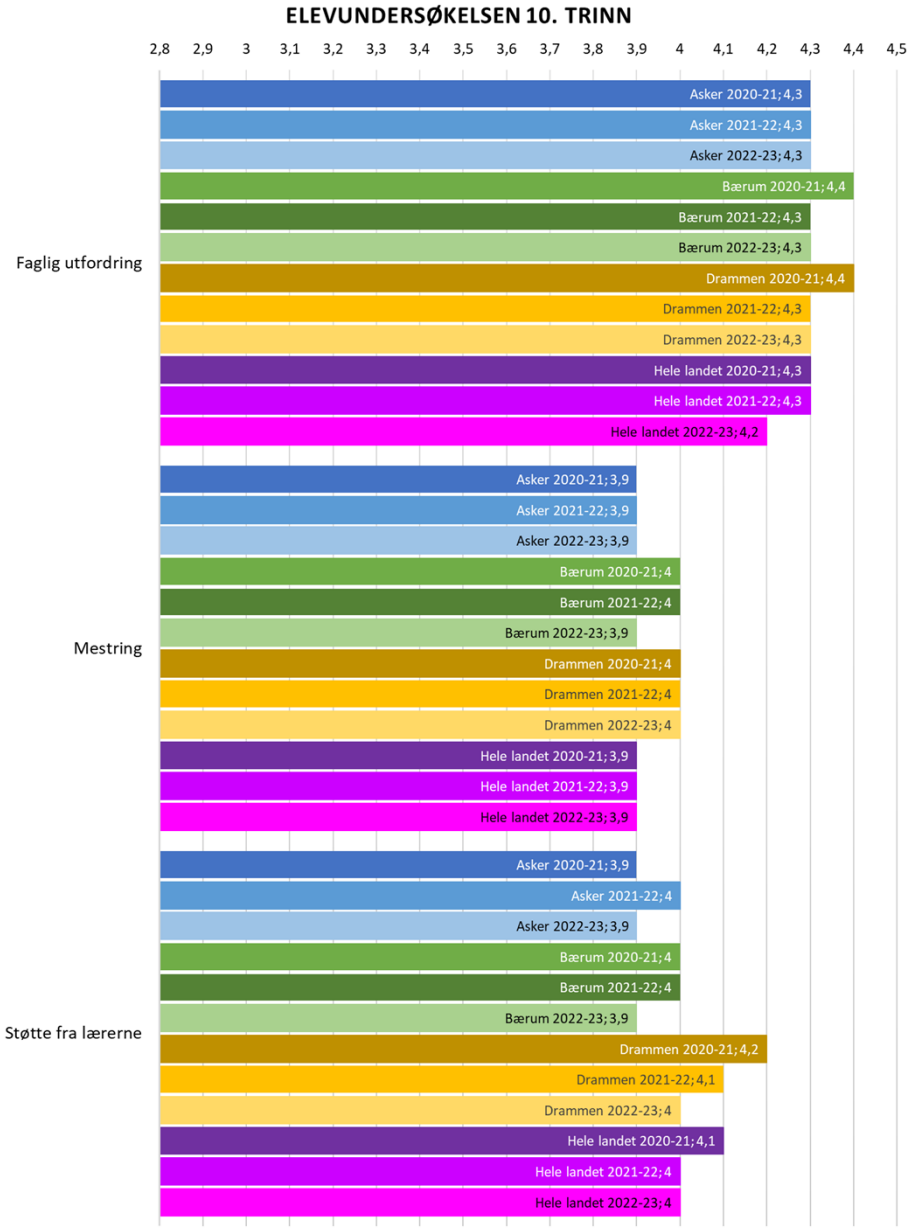

Figur 13

Trivsel og motivasjon

Elever som er motivert og som trives, vil ha gode forutsetninger for læring. Oversikten under viser utviklingen på disse indikatorene.

For 7. trinn ser det ut til at en stor andel av elevenes trives godt, men at motivasjonen har gått noe ned sammenlignet med fjorårets resultater. Den samme utviklingen på motivasjon ses både i landet og i våre sammenligningskommuner. På 10. trinn er motivasjonen på nivå med tidligere år, og resultatene viser jevnt over en relativt lav motivasjon også i våre sammenligningskommuner og i landet.

På spørsmål knyttet til motivasjon viser resultatene både på 7. og 10. trinn at det er spørsmål om motivasjon knyttet til *skolearbeid* som skåres lavest, samtidig som det på begge trinn er høyest skår

på spørsmål om *interesse for å lære på skolen*. Dette kan tyde på at elevene har motivasjon for å lære, men at læringsformen og oppgavetyper kanskje ikke treffer på best mulig måte.

Elever som hverken trives eller er motivert er en gruppe i risiko som skolene må kjenne til og ha tiltak rundt. Arbeid med motivasjon er også en sentral del av endringene i nytt læreplanverk. En økt bruk av aktive læringsformer, åpne og utforskende oppgaver og større vekt på tverrfaglighet og sammenheng i opplæringen er noen elementer som er ment å bidra til økt motivasjon hos elevene.

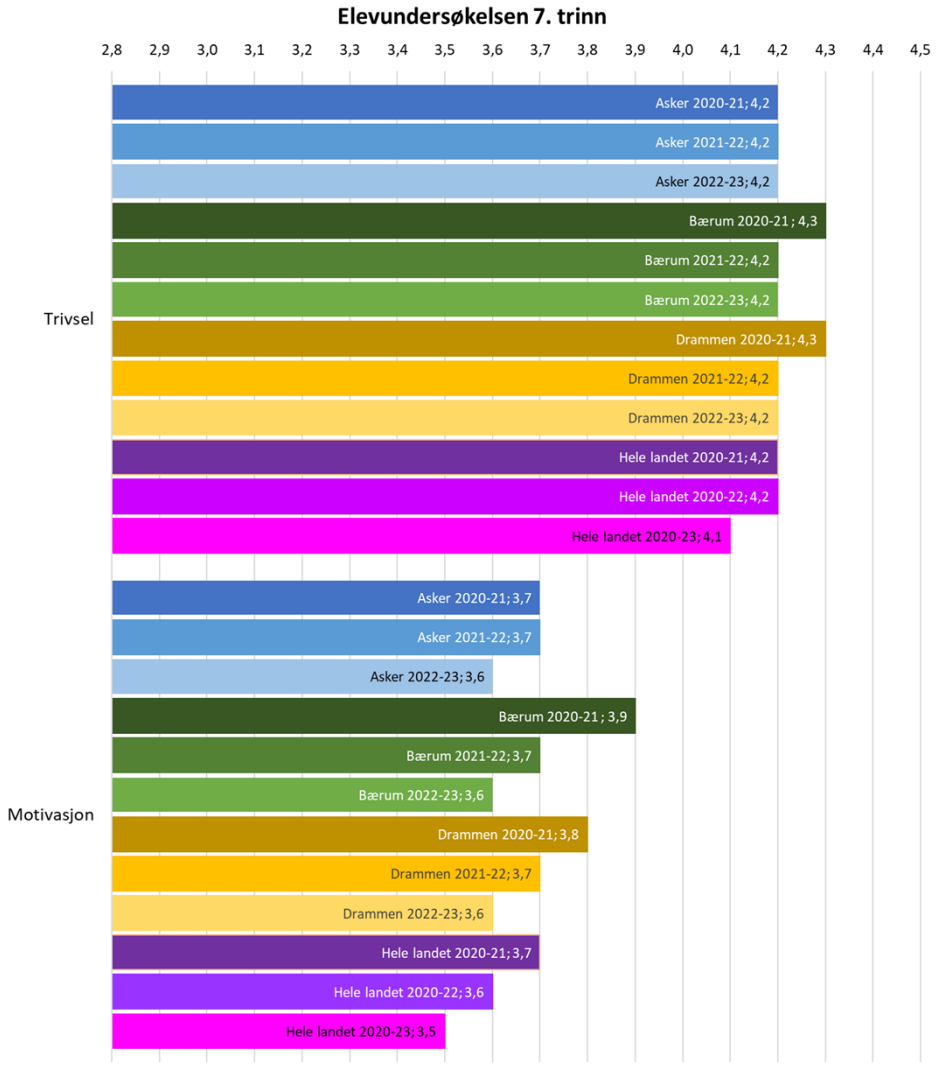

Figur 14

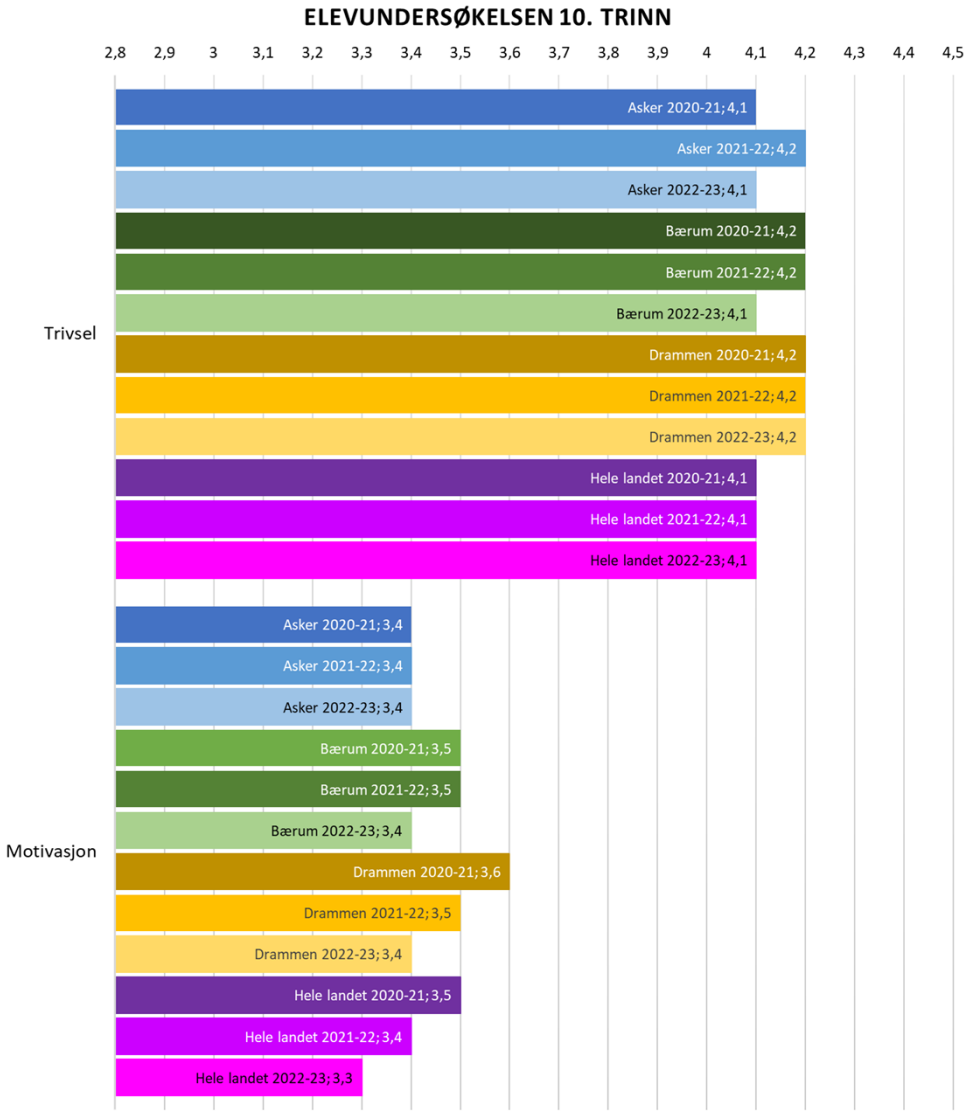
ELEVUNDERSØKELSEN 10. TRINN
2,8
2,9
3
3,1
3,2
3,3
3,4
3,5
3,6
3,7
3,8
3,9
4
4,1
4,2
4,3
4,4
4,5
Trivsel
Asker 2020-21;4,1
Asker 2021-22;4,2
Asker 2022-23;4,1
Bærum 2020-21;4,2
Bærum 2021-22;4,2
Bærum 2022-23;4,1
Drammen 2020-21;4,2
Drammen 2021-22;4,2
Drammen 2022-23;4,2
Hele landet 2020-21;4,1
Hele landet 2021-22;4,1
Hele landet 2022-23;4,1
Motivasjon
Asker 2020-21;3,4
Asker 2021-22;3,4
Asker 2022-23;3,4
Bærum 2020-21;3,5
Bærum 2021-22;3,5
Bærum 2022-23;3,4
Drammen 2020-21;3,6
Drammen 2021-22;3,5
Drammen 2022-23;3,4
Hele landet 2020-21;3,5
Hele landet 2021-22;3,4
Hele landet 2022-23;3,3

Figur 15

Mobbing

Tabellene under viser andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere.

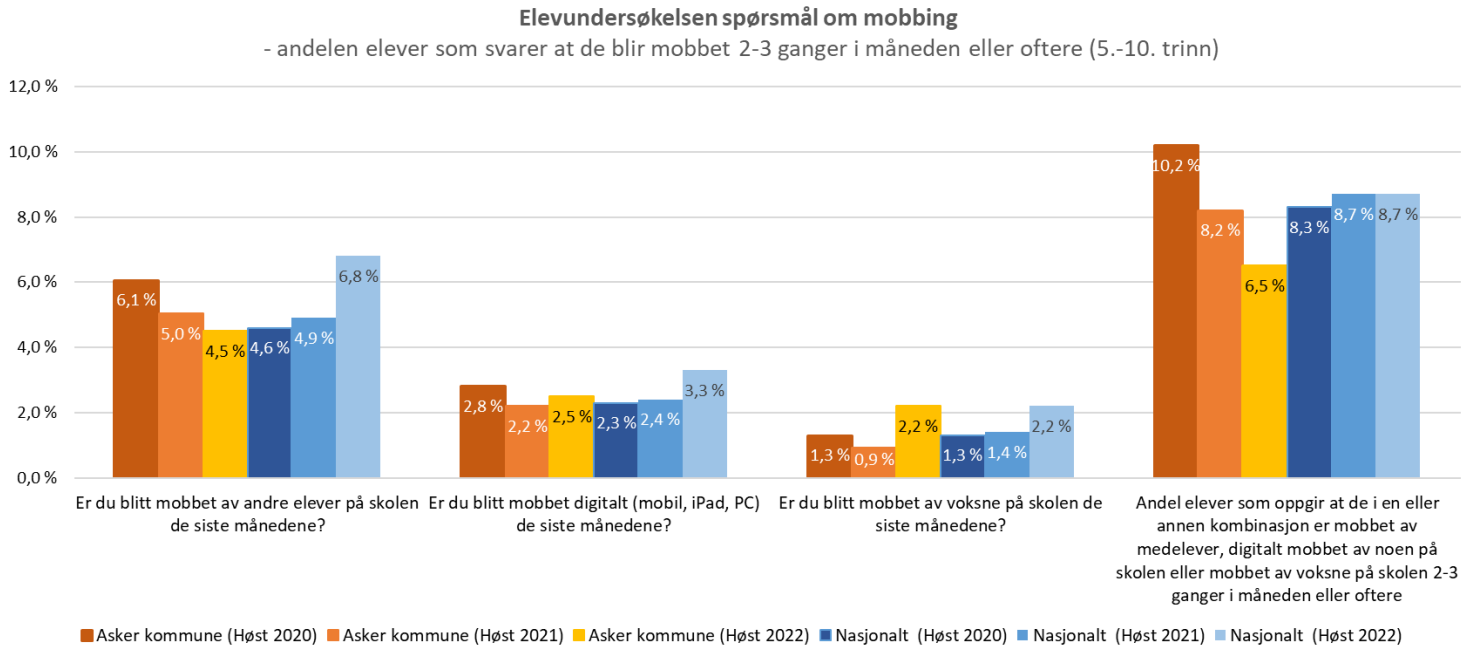

Figur 16

Figur 16 viser en samlet oversikt over resultatene fra alle elever fra 5.-10. trinn i Asker og på nasjonalt nivå. For Asker er det gledelig å se at tallet på elever som opplever å bli mobbet av medelever fortsetter å synke. Samtidig ser vi en liten økning i andel elever som opplever digital mobbing, samt en betydelig økning av andel elever som opplever å bli mobbet fra en voksen på skolen. Dette er et område som det jobbes kontinuerlig med og en arbeider for å sikre gode systemer for å melde fra om opplevd mobbing og gode rutiner for å følge opp slike meldinger.

Figur 17 viser hvordan tallene fordeler seg på de ulike trinnene fra 5.-10. trinn i Asker kommune, og viser den samme tendensen som vi ser nasjonalt.

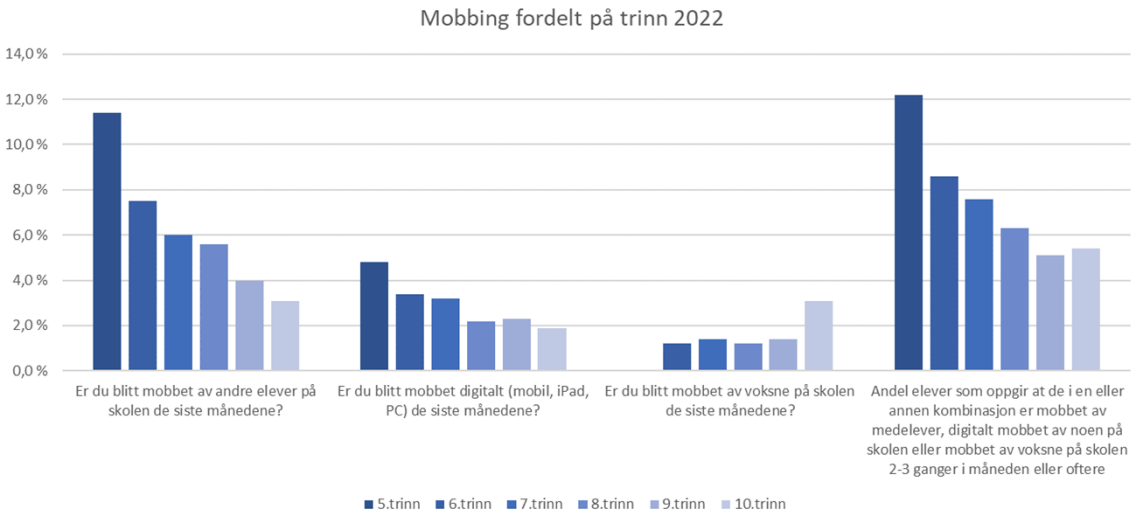

Figur 17

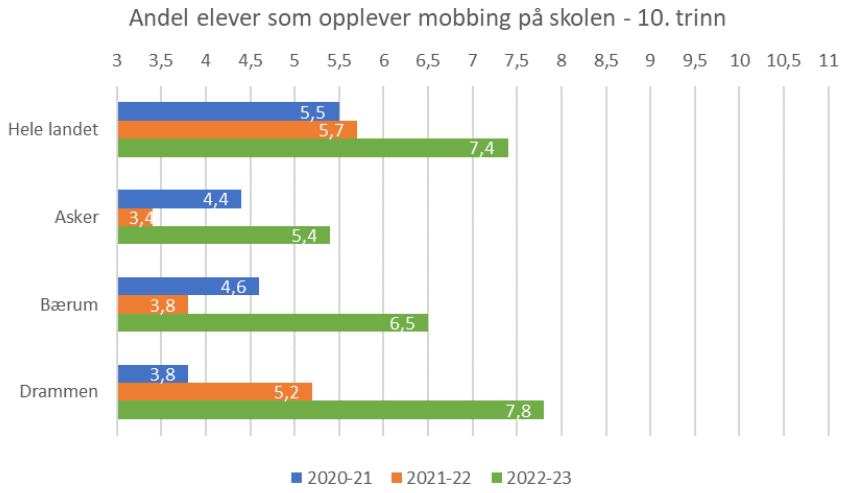

Figur 18

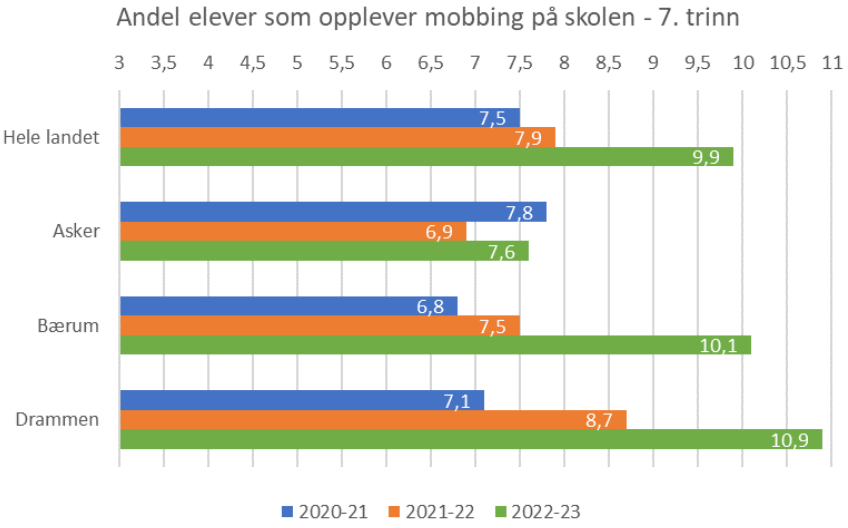

Figur 19

Om vi ser på tallene for 7. og 10. trinn isolert (figur 18+19) ser vi at det er en betydelig økning i andel elever som opplever mobbing både i Asker, våre sammenligningskommuner og i landet ellers.

Askerskolen har nulltoleranse for mobbing. Hver skole har en lokal handlingsplan eller rutine for arbeidet. Denne skal personalet evaluere årlig og nye medarbeidere får opplæring. Skoleeier har fortsatt arbeidet med læringsmiljø. Alle skolene har i løpet av 2022 innført skolens innsatsteam mot mobbing (SIM). I tillegg har askerskolen et læringsmiljøteam som støtter skolene i dette arbeidet.

Undersøkelsen *Klassetrivsel* er innført for alle elever fra 3. trinn og oppover og gjennomføres to ganger pr. år. Det er en ikke-anonym undersøkelse som kartlegger læringsmiljøet i den enkelte gruppe. Den lokale analysen av resultatene gir godt grunnlag for å håndtere utfordringer i læringsmiljøet og er tema i lederdialog. Resultatene publiseres ikke ettersom de er personsensitive.

I lederdialog med den enkelte skole er arbeidet med læringsmiljø og mobbing et viktig tema. Skolene redegjør for sitt arbeid med resultatene i elevundersøkelsen, Klassetrivsel-undersøkelsen og for aktivitetsplaner de har hatt inneværende skoleår. Det er en utfordring på skolene at ikke alle elever

som opplever mobbing ønsker å si fra om det. Skolene rapporterer at rutinene for hvordan de voksne skal følge med, er godt kjent. De ansatte observerer, har samtaler med elevene og analyserer Klassetrivsel-undersøkelsen. Slik finner skolene elever som selv ikke ønsker å si fra. Det kan allikevel hende at elever som ikke sier fra selv, ikke får bistand fra skolen.

Foreldreundersøkelsen

Asker utarbeidet og gjennomførte sin egen lokale foreldreundersøkelse høsten 2022. Skoler og foreldre (FAU) medvirket til utvalg av indekser og spørsmål i den nye undersøkelsen. Asker kommune valgte å gå over til en lokal undersøkelse da UDIR ikke har revidert sin undersøkelse på flere år. I tillegg har det vært begrenset mulighet til å sammenligne med andre kommuner, da flere andre også har gått over til egne lokale undersøkelser. Ved å utarbeide våre egne spørsmål sikrer vi at vi dekker de behov kommunen har i å undersøke foreldrenes opplevelse av askerskolen, og lokale satsningsområder.

Foreldre på 2., 4., 6., 8. og 9. trinn mottok undersøkelsen i november-desember 2022, og ble gjennomført av 47%.

Skala 1-5. Høy verdi betyr positiv utvikling.

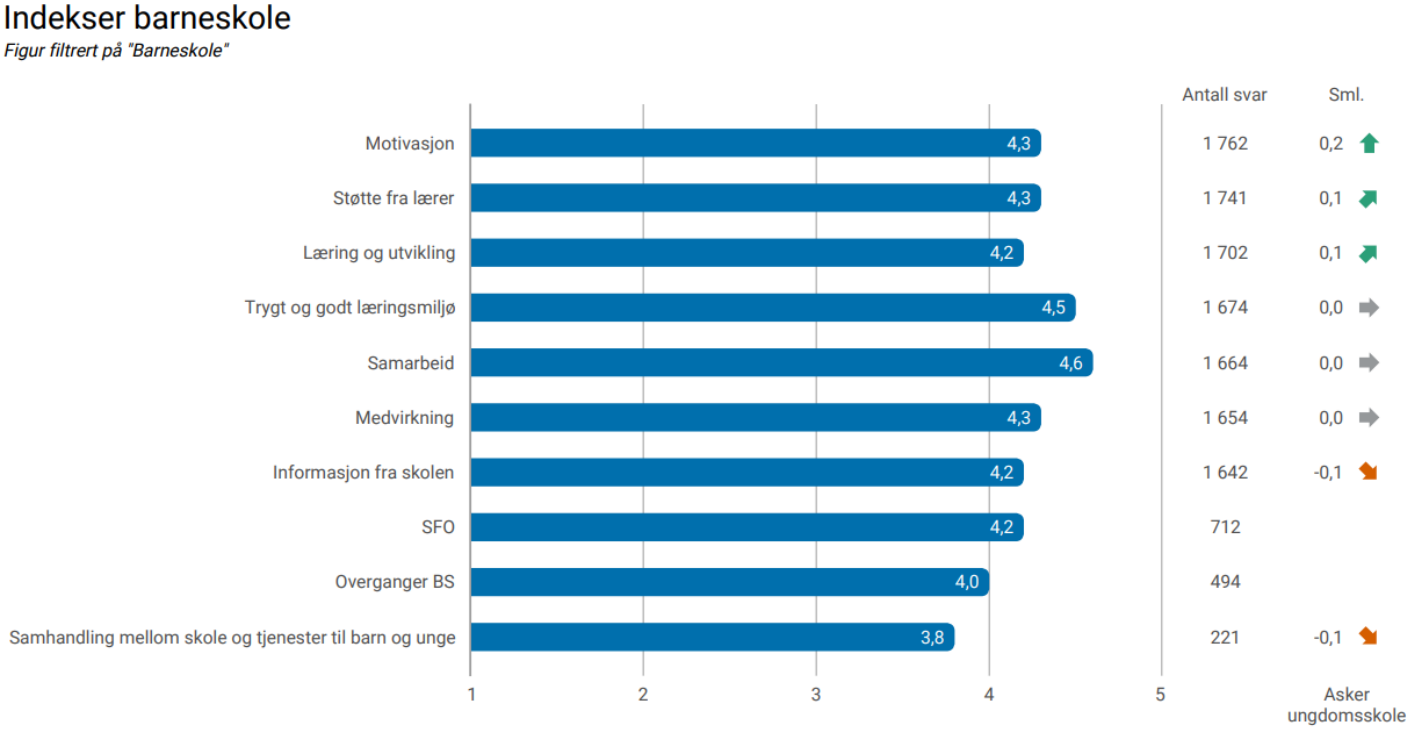

Figur 20

Indekser ungdomsskole

Figur filtrert på "Ungdomsskole"

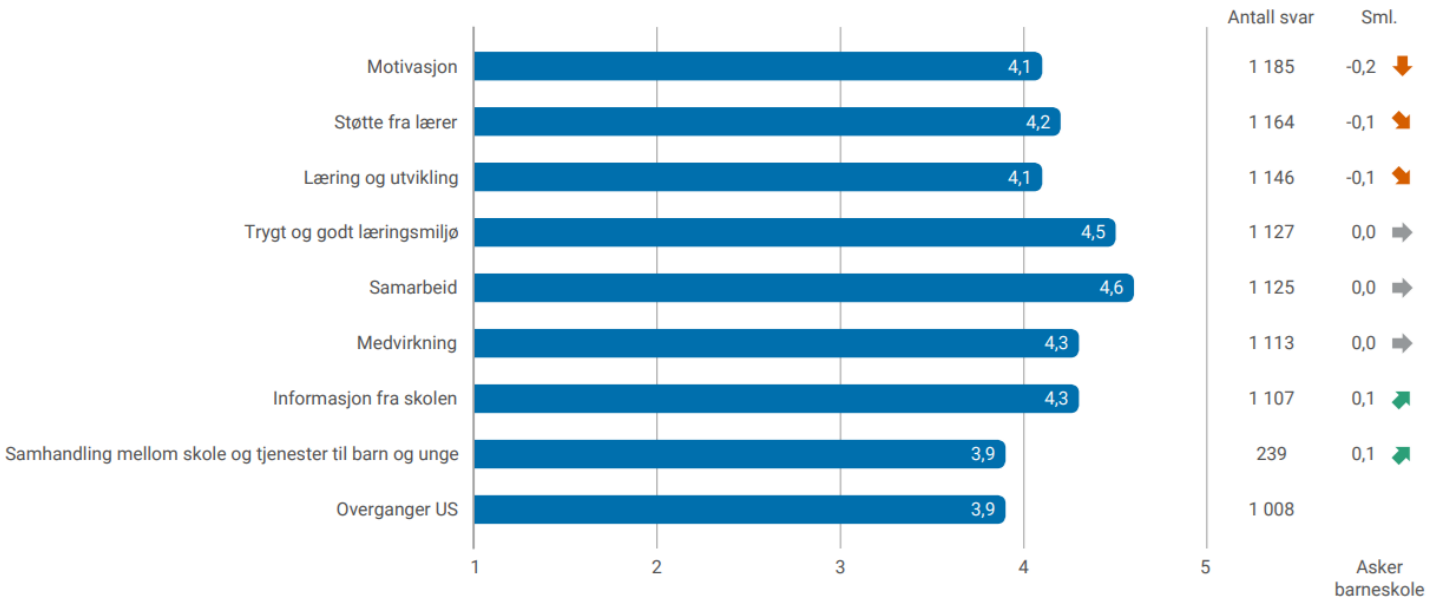

Figur 21

De to oversiktene viser resultatene fordelt på barneskole og ungdomsskolen. Læring og utvikling er en indeks med en noe lavere skår enn de andre for hele askerskolen. Det er særlig spørsmål om *lærerne stimulerer evne til kritisk tenkning, hensiktsmessig bruk av teknologi* og *spørsmål om læreren stimulerer til læringslyst og nysgjerrighet.*

Overganger er også en indeks med noe lavere skår; her er foreldrene minst fornøyd med overgangen mellom barnehage og skole, men mer fornøyd med overgangen mellom barneskole og ungdomsskole. Skoleeier har utviklet en overordnet standard (bygge bro) for å sikre samarbeid og kontinuitet i overgangen mellom barnehage og skole. Dette arbeidet er i en implementeringsfase.

Foreldre på 9. trinn opplever det som vanskelig å svare på spørsmål om *deres barn opplever å ha fått god nok yrkesveiledning.*

På ungdomstrinnet skårer foreldrene lavest på motivasjon, og det er spørsmål om *foreldrenes opplevelse av om deres barn liker skolearbeidet* som trekker ned.

Både foreldre på barnetrinnene og på ungdomstrinnene skårer høyt på trygt og godt læringsmiljø og på samarbeid med skolen.

Indeksen samhandling gikk til et mindre utvalg av foreldre som mottar tjenester fra flere rundt sitt barn. 20% av de som har svart opplever ikke at det er god nok samhandling mellom tjenester til barnet og skolen.

Nasjonale prøver

På 5. og 8. trinn blir prøveresultater omregnet til en skala der det nasjonale gjennomsnittet blir satt til 50. På 8. og 9. trinn gjennomfører de samme nasjonale prøvene i lesing og regning og det nasjonale gjennomsnittet blir derfor høyere enn 50 på 9. trinn. I tilstandsrapporten har vi valgt å presentere andelen elever på de høyeste mestringsnivåene. Dette for å tydeligere kunne vise til

utviklingen fra år til år, siden dette kommer dårlig frem ved bruk av det nasjonale gjennomsnittstallet på 50.

Høsten 2022 ble nasjonale prøver gjennomført i nytt system og etter nye læreplaner, noe som får konsekvenser for måling av utvikling over tid. Det nasjonale gjennomsnittet viser likevel at det ikke er en betydelig endring i fordeling på mestringsnivåene nasjonalt.

Asker er en del av ASSS kommunene, som er et samarbeid mellom de 12 største kommunene i landet. Vi har derfor valgt å ta med dette utvalget i sammenligningen her.

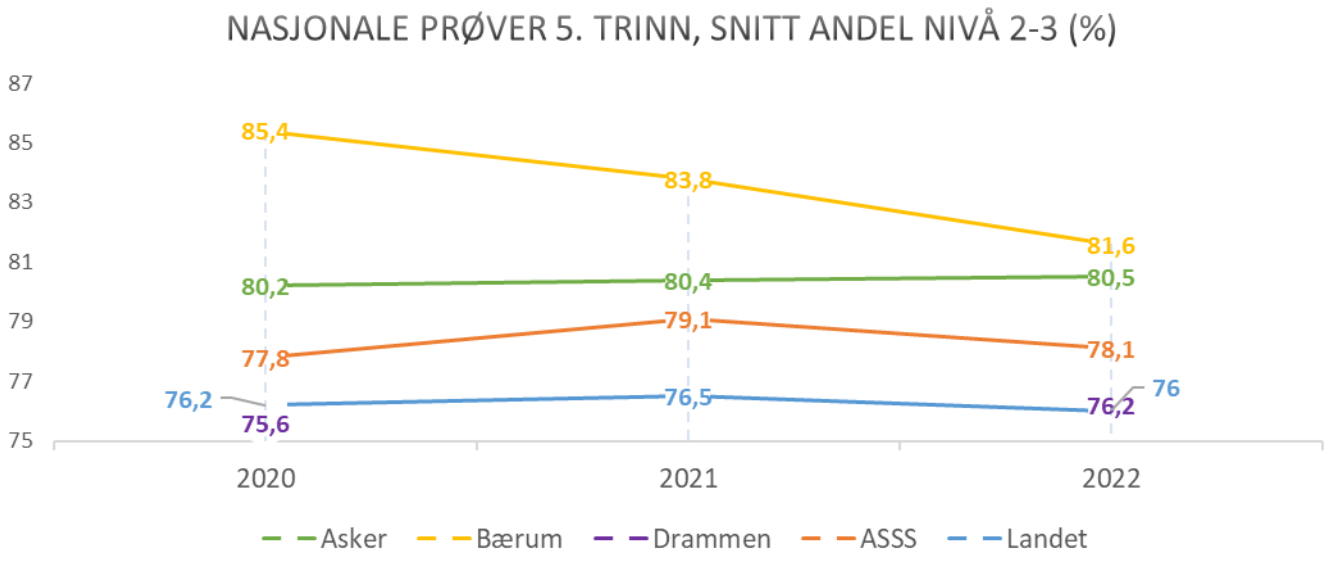

Figur 22

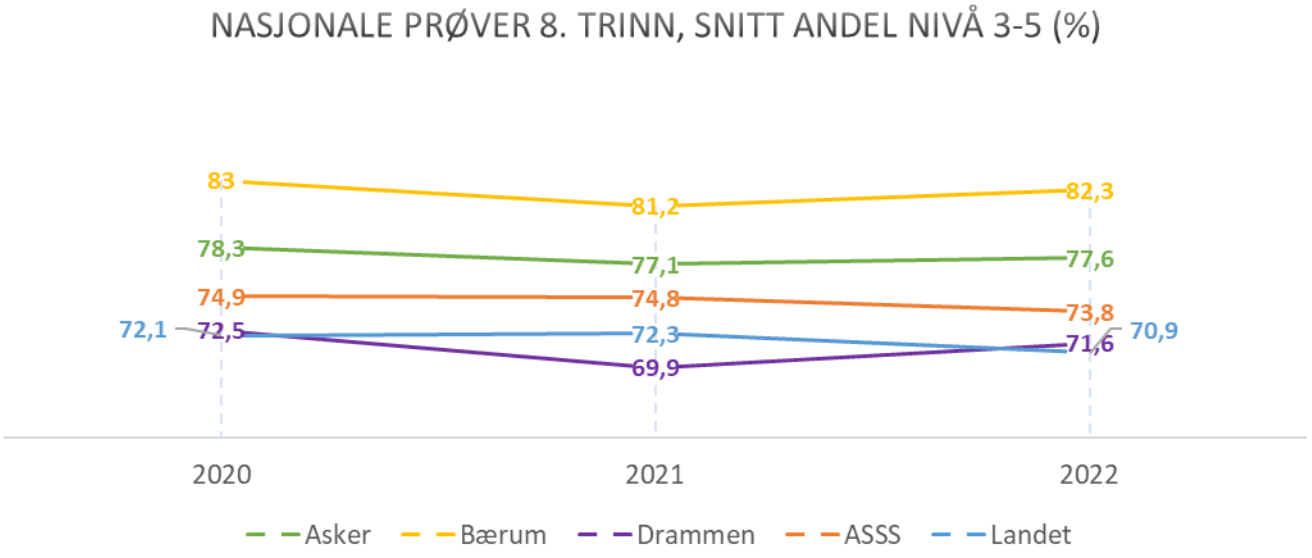

Figur 23

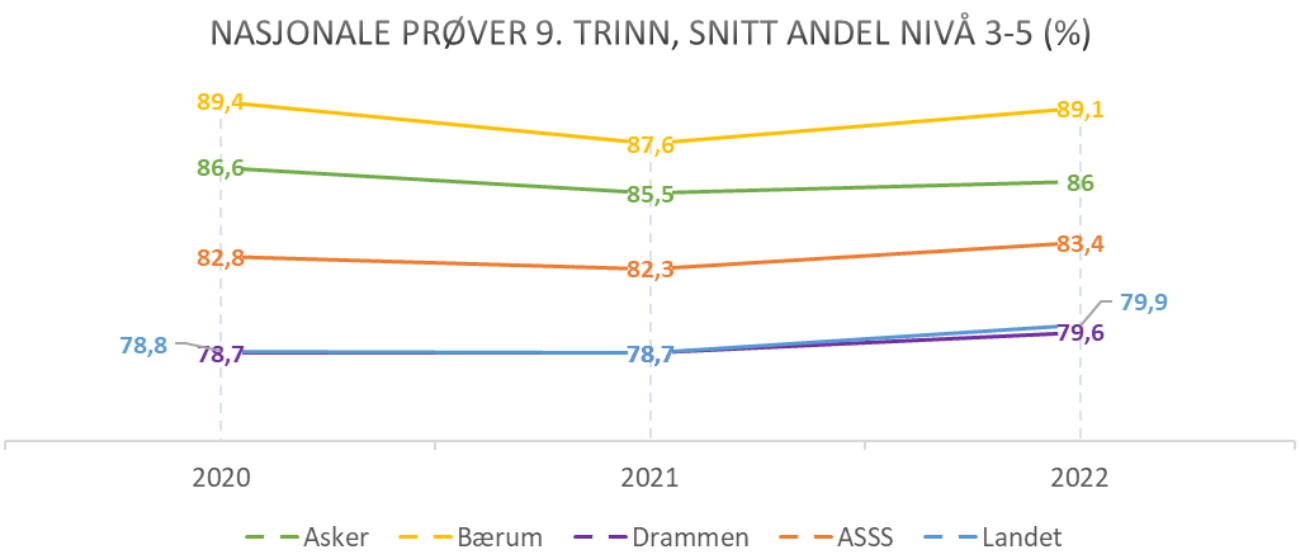

Figur 24

Grafene viser hvor mange av elevene i Asker som ligger på de to eller tre øverste mestringsnivåene, og viser de elevene som har ferdigheter som er mest i samsvar med kompetansemålene i læreplanen. Over er alle de tre prøvene sett samlet, og her har elevene i Asker en moderat økning i ferdigheter de tre siste årene på 5. trinn. Sammenlignet med de andre gruppene som er vist, er Asker den eneste som har en bedring i resultater år for år. På 8. og 9. trinn varierer resultatene mer fra år til år i likhet med de gruppene vi sammenligner oss med. Asker ligger litt under Bærum, men over de andre gruppene i sammenligningen.

Resultatene for Bærum 2022 kan ha blitt påvirket av lærestreiken denne høsten.

Det er sosioøkonomiske ulikheter mellom skolene i Asker og mellom de tre sammenligningskommunene. Slike faktorer spiller inn på elevenes forutsetninger for læring. Dette er en del av forklaringen på at Bærum ligger noe over Asker i skoleresultater og at Drammen ligger noe under.

Nasjonale prøver barneskolen

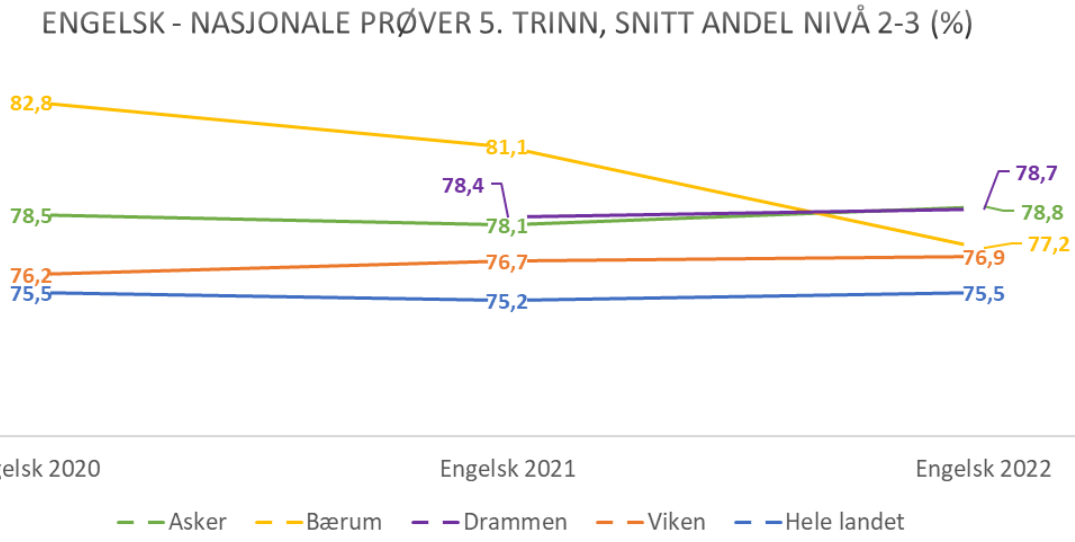

Figur 25

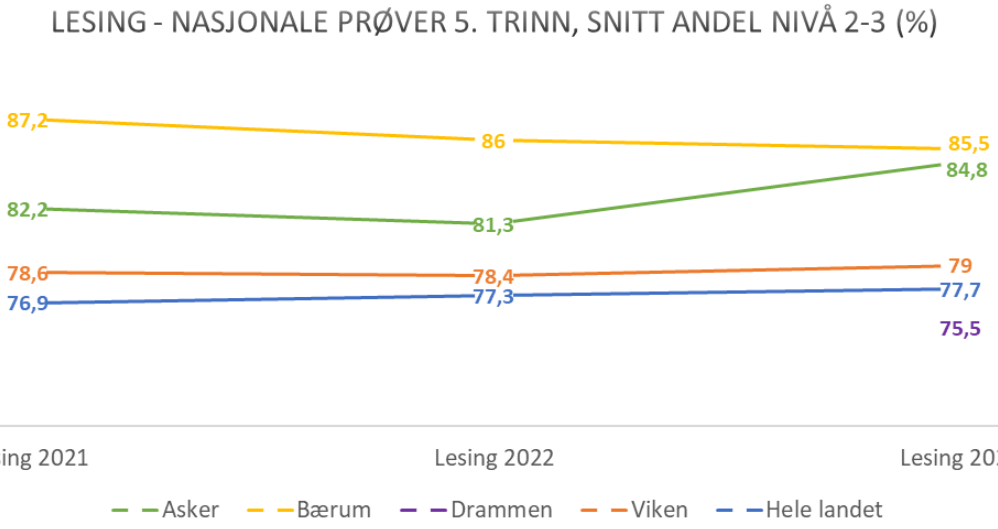

Figur 26

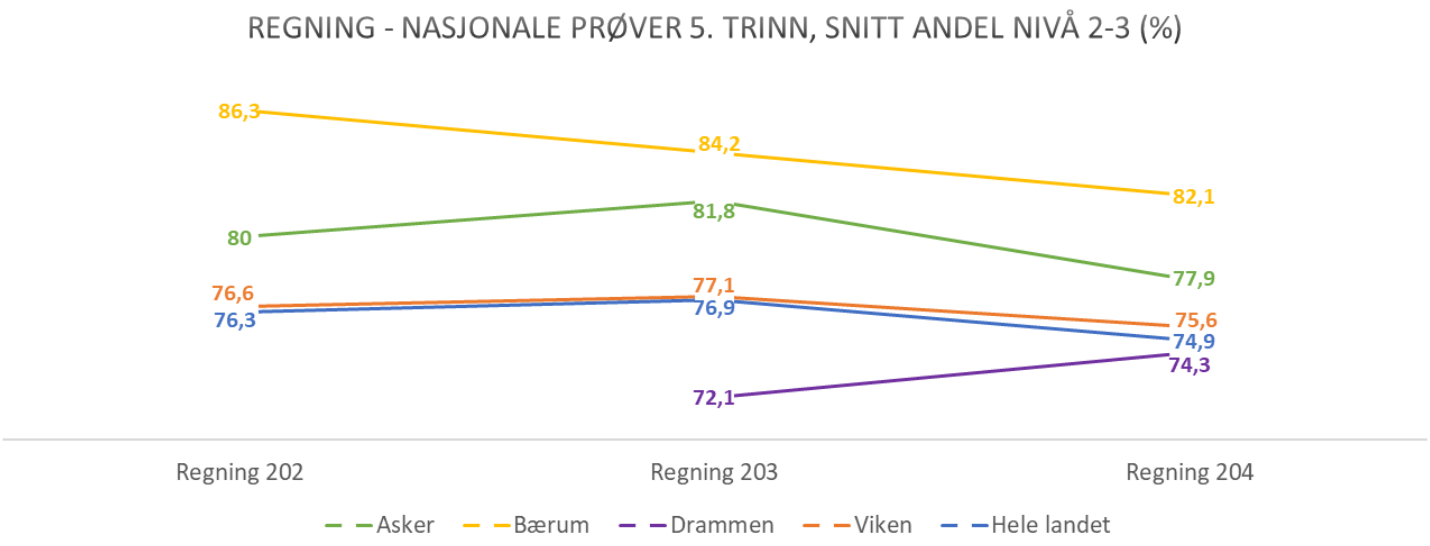

Figur 27

Prøvene for de ulike ferdighetene viser at Asker sine elever på 5. trinn har en fin utvikling i engelsk og lesing, mens ferdighetene i regning varierer mer mellom årskullene. På nasjonale prøver i engelsk viser elevene i Asker nå ferdigheter over alle de vi her sammenligner oss med. Vi ser at lesing også har en god utvikling, og vi ligger i år nesten på nivå med Bærum kommune. Regning følger sammen mønster som landet og Viken.

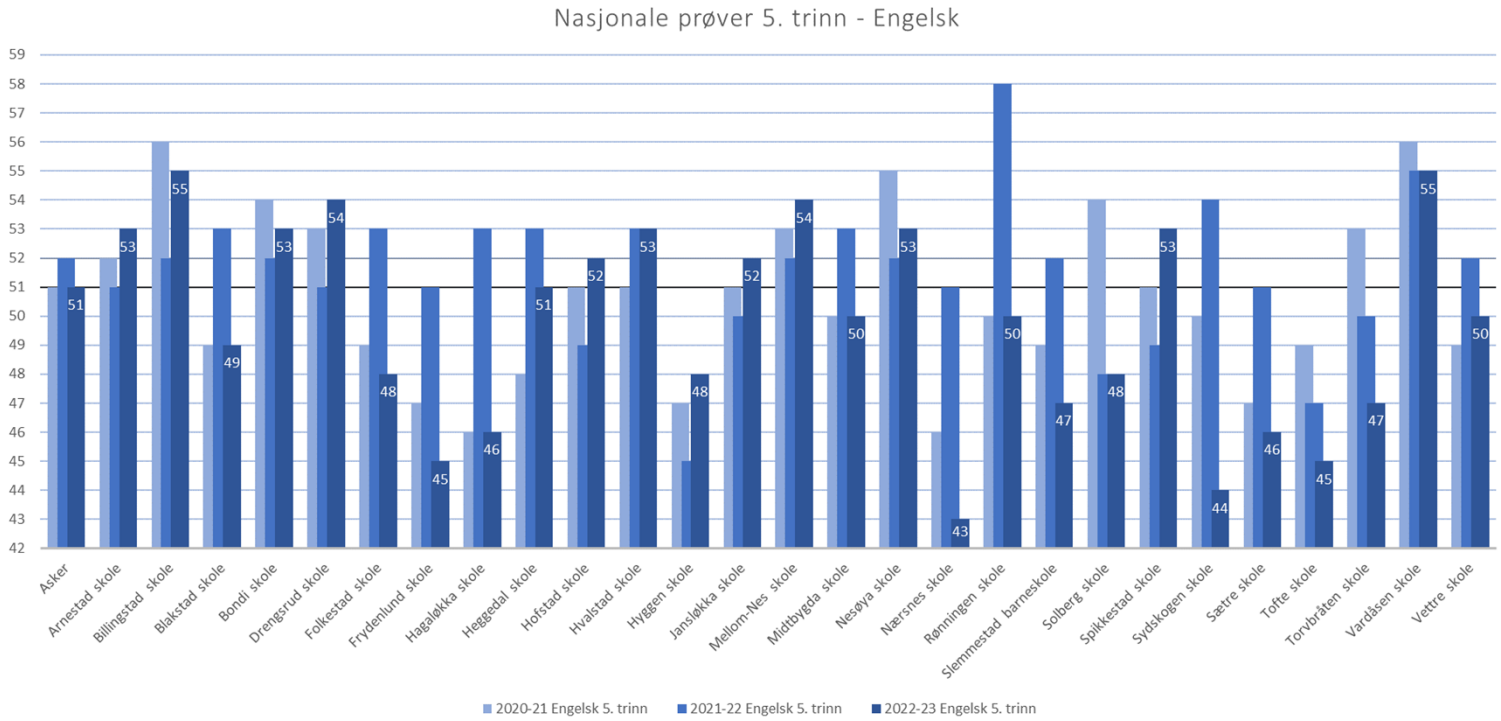

Figur 28

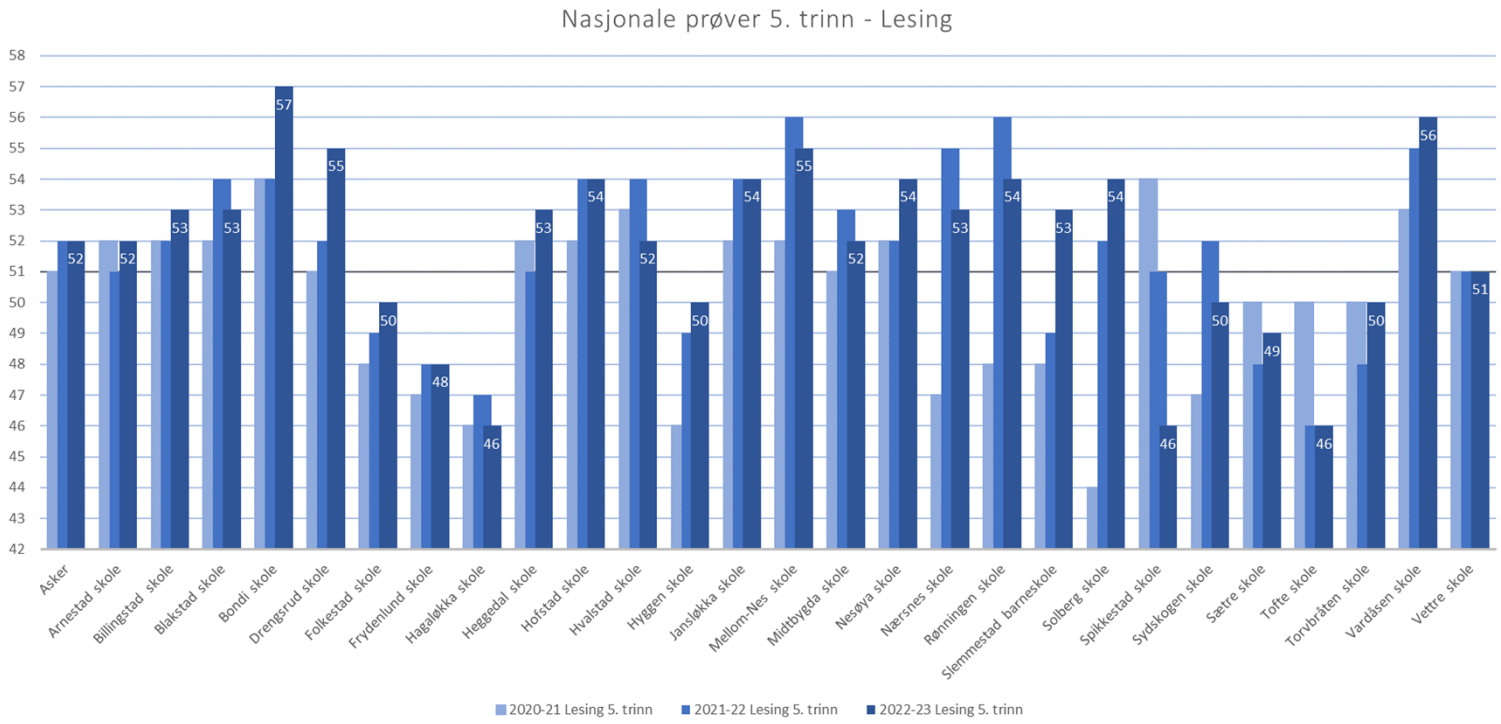

Figur 29

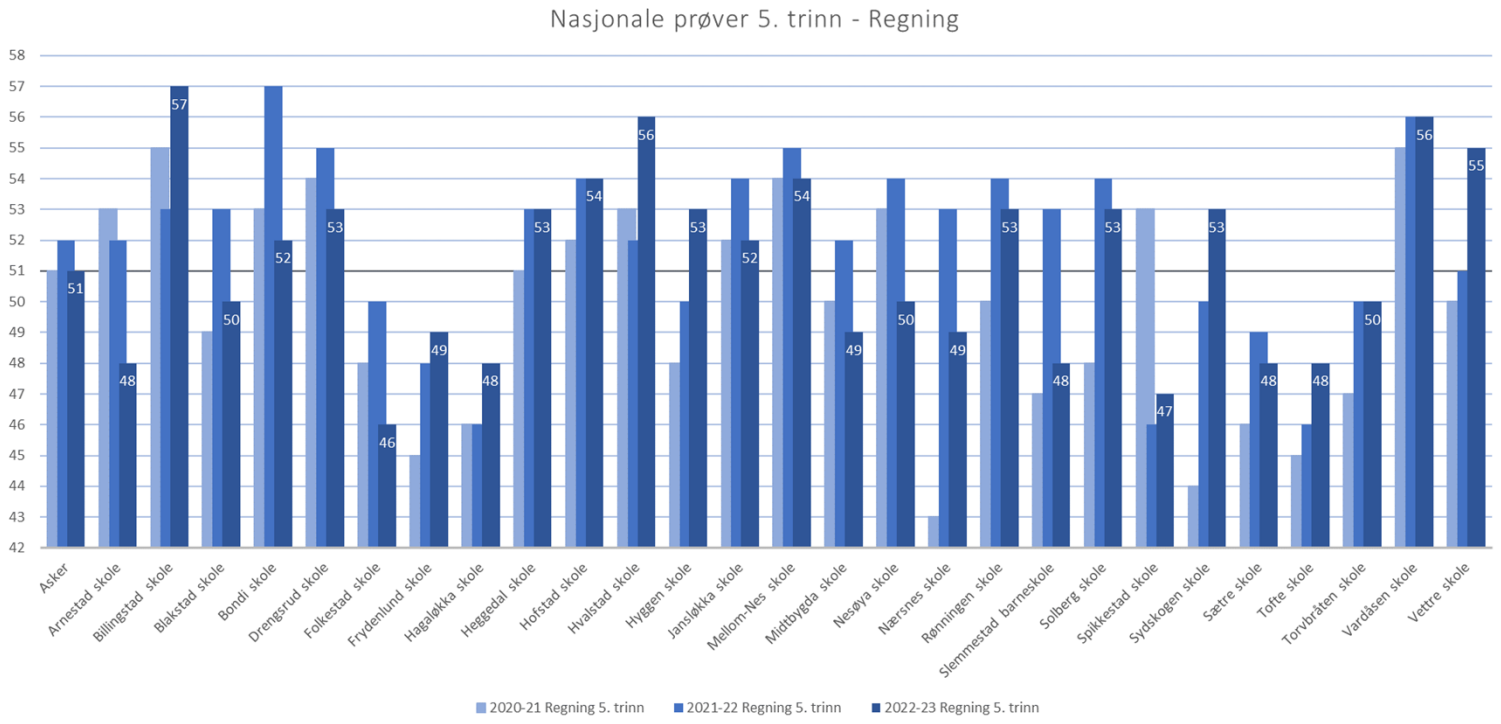

Figur 30

Resultatene der skolene er sammenlignet med hverandre viser at det er en stor variasjon mellom de ulike skolene. Dette gjelder både på 5. trinn og på de to prøvene på ungdomstrinnet. Dette er blant annet et utslag av at elevene vokser opp i områder med ulike sosioøkonomiske forutsetninger.

Skolen skal møte slike forskjeller og treffe elevene der de er, samtidig som de signaliserer forventninger både til elever og til hjemmene.

I de lokale tilstandsrapportene vil man se at skoleresultatene varierer en del fra år til år på den enkelte skole. På de små skolene kan variasjoner i elevgruppen få store utslag. Variasjonen i resultater fra et år til et annet på en skole kan også antyde at skolen i for liten grad har systematikk i opplæringen og at det blir mye avhengig av lærerne på det aktuelle trinnet. Dette er gjenstand for analyse i lederdialog og bakgrunn for tiltak i skolenes virksomhetsplaner.

Elevenes progresjon fra 5. til 8. trinn

Diagrammene som følger, viser resultater på nasjonale prøver for de samme elevene på 5. trinn og på 8. trinn. Resultatene på 8. trinn er sortert på hvilken barneskole eleven gikk på. Dette gir en indikasjon på hva skolene har tilført de siste tre årene, det vil si fra 5. til 7. trinn.

En elev eller en gruppe som har indekstall på 50 på 5. trinn og 50 på 8. trinn, har samme progresjon i læringen som det nasjonale gjennomsnittet. Der de to linjene i diagrammene sammenfaller for skolene, er dette tilfellet. Hvis linjen på 8. trinn ligger over linjen på 5. trinn, har barneskolen tilført elevene mer enn nasjonalt gjennomsnitt. Dette er markert med grønt. Hvis elevene i gjennomsnitt skårer lavere på 8. trinn enn på 5. trinn, har de ikke hatt samme progresjon som gjennomsnittet av landets elever. Dette er markert med lyserødt.

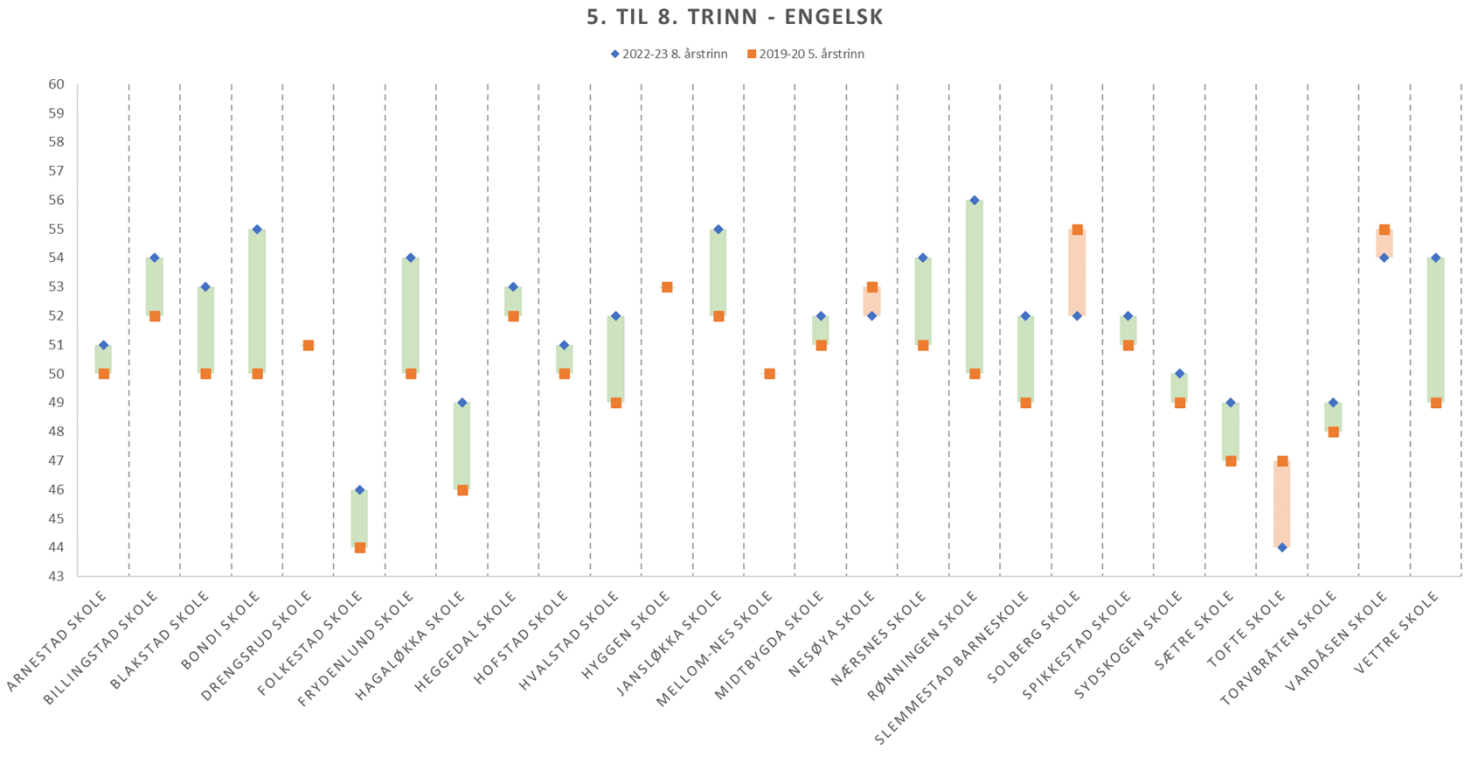

Figur 31

Figur 32

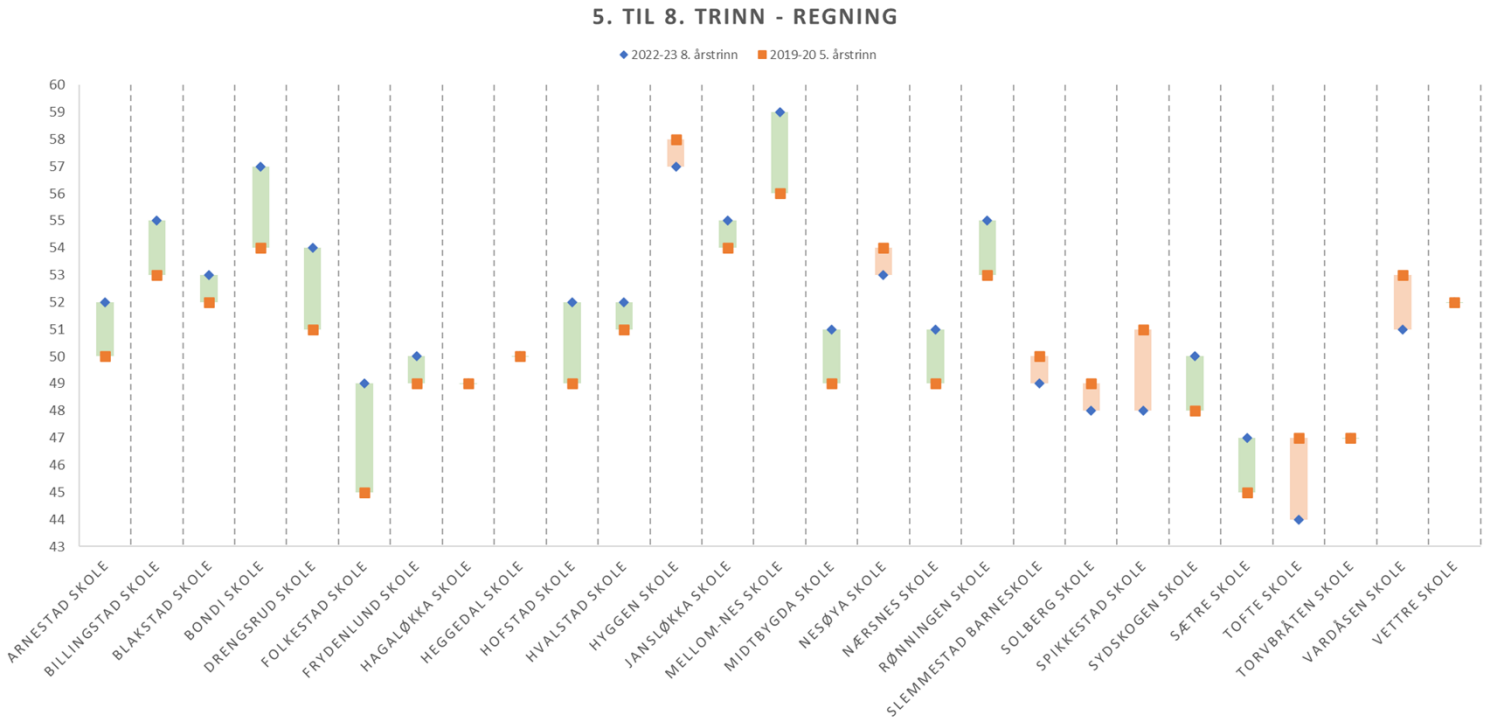

Figur 33

Oversiktene viser at det er noe ulik progresjon på de ulike skolene. I stor grad tilfører skolene en høyere progresjon for sine elever enn forventet i alle tre fag. Det er noe lavere progresjon i lesing, men likevel et bilde som viser en positiv fremgang for mange elever. Dette er en utvikling fra fjorårets resultater der det var en større andel av skolene som tilførte mindre enn forventet når det

gjaldt lesing. De lokale tilstandsrapportene tar for seg hvordan dette bildet ser ut på den enkelte skole og skolens analyse av resultatet.

Nasjonale prøver ungdomsskole

8. trinn

Nasjonale prøver på 8. trinn viser resultatene av barneskolens innsats.

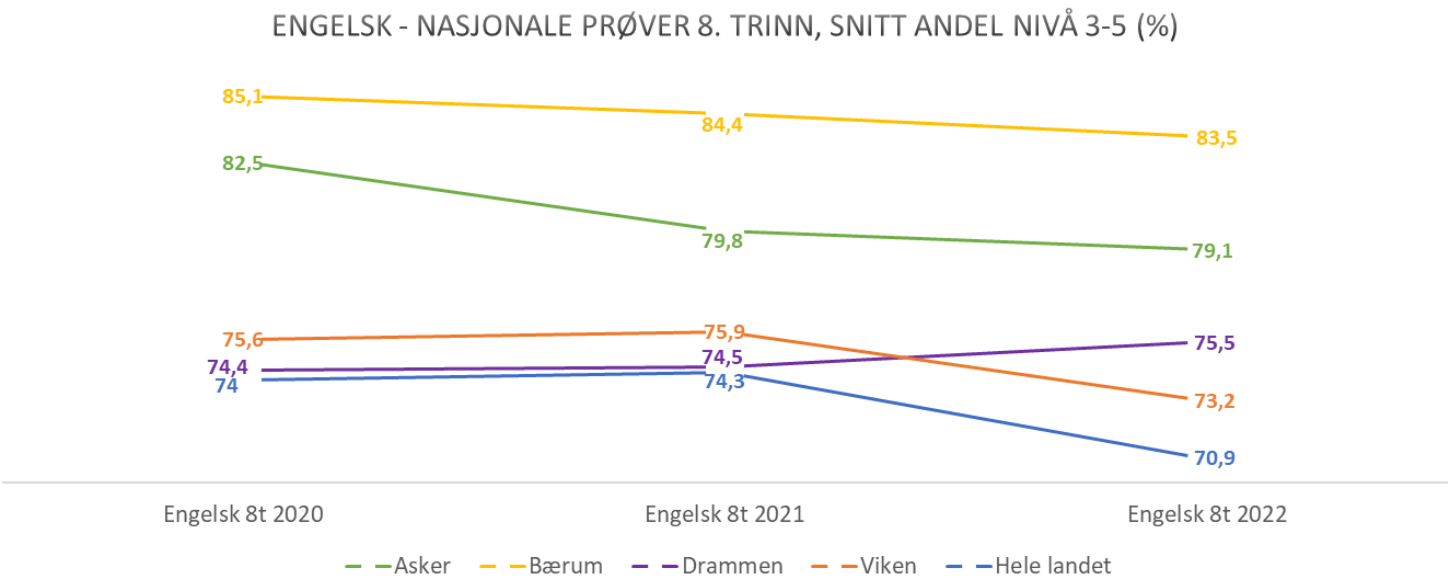

Figur 34

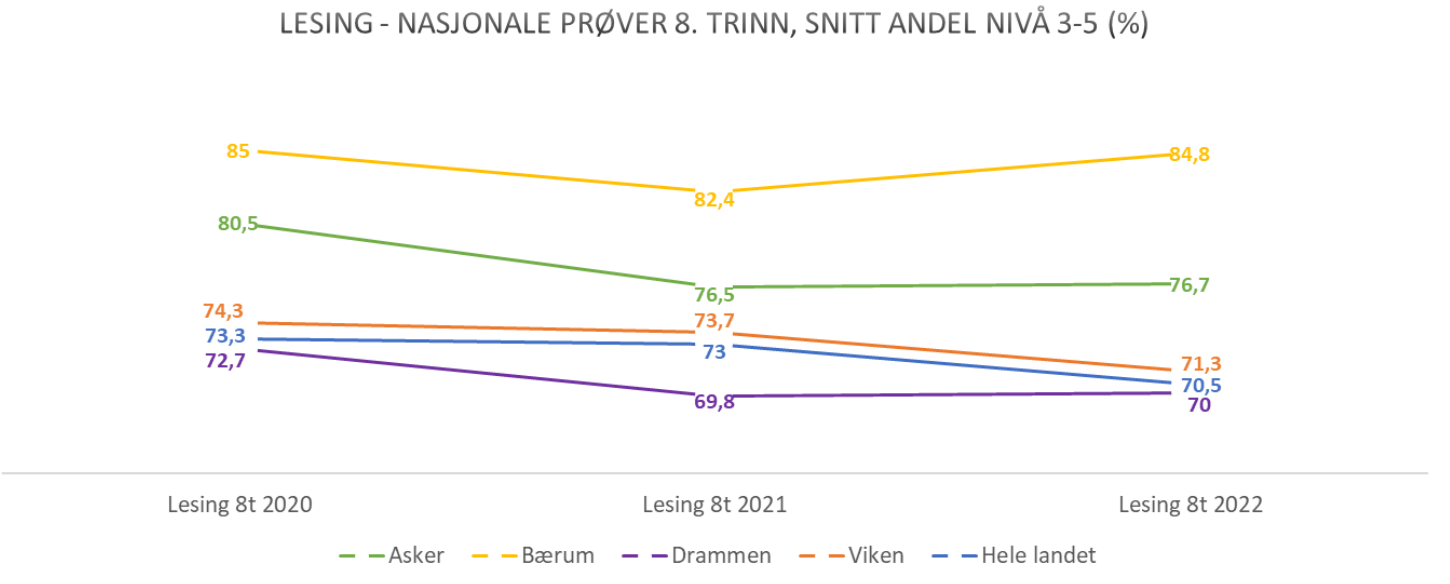

Figur 35

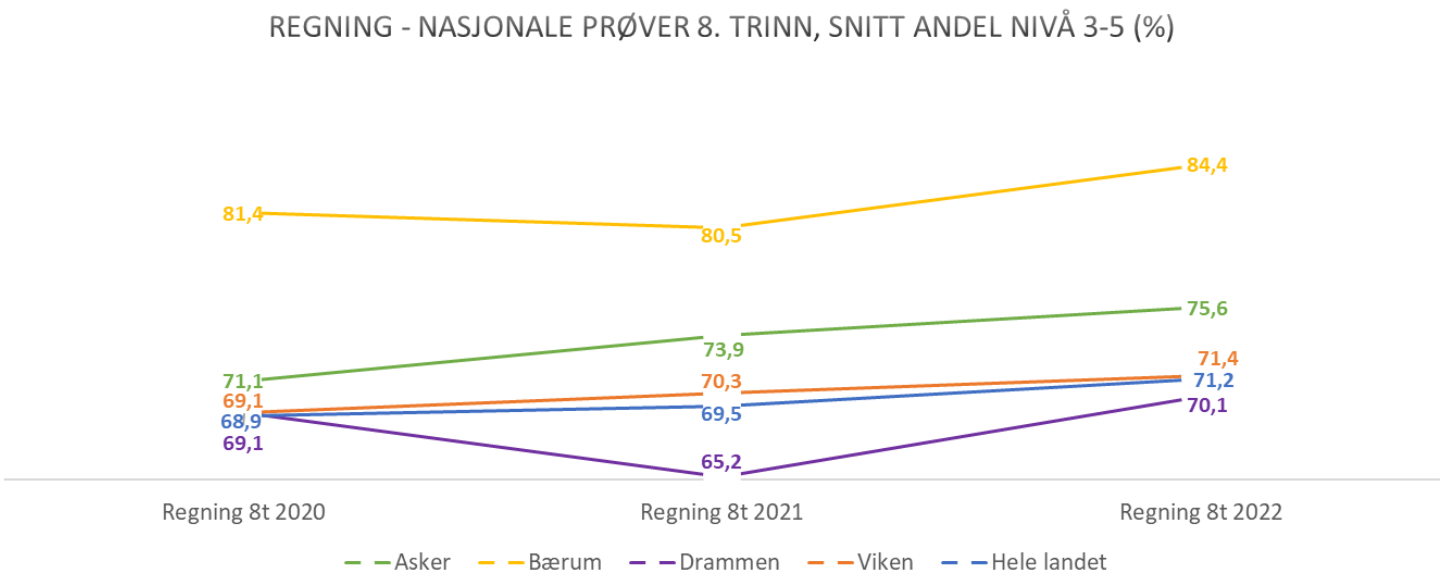

Figur 36

Resultatene på 8. trinn viser større variasjon mellom fagene. I engelsk er det en nedgang i andel elever på de tre høyeste mestringsnivåene de siste tre årene. På lesing er det lite endring fra i fjor da andelen elever på disse mestringsnivåene gikk ned 4%. Resultatene på regning viser en motsatt utvikling, og det er en høyere andel elever på de tre høyeste mestringsnivåene fra 2020-2022. (4,5%).

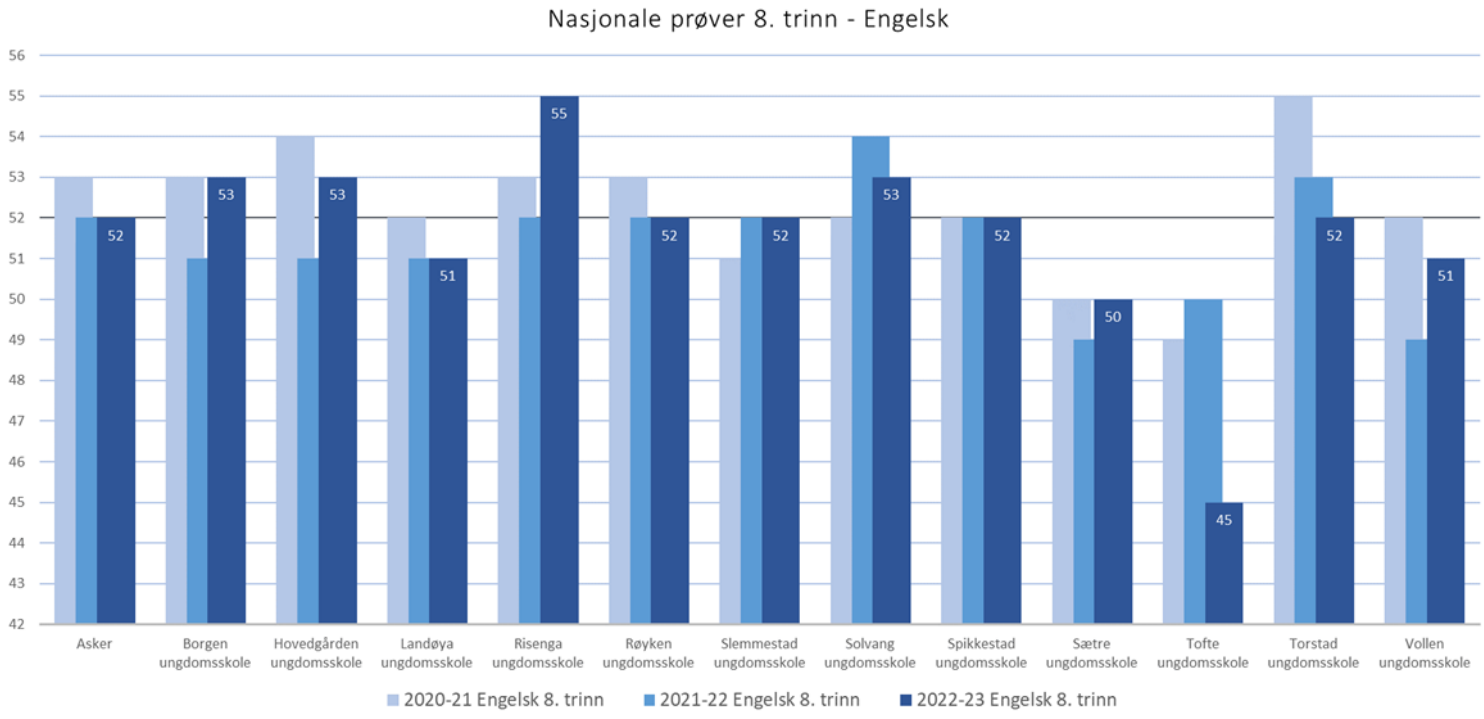

Figur 37

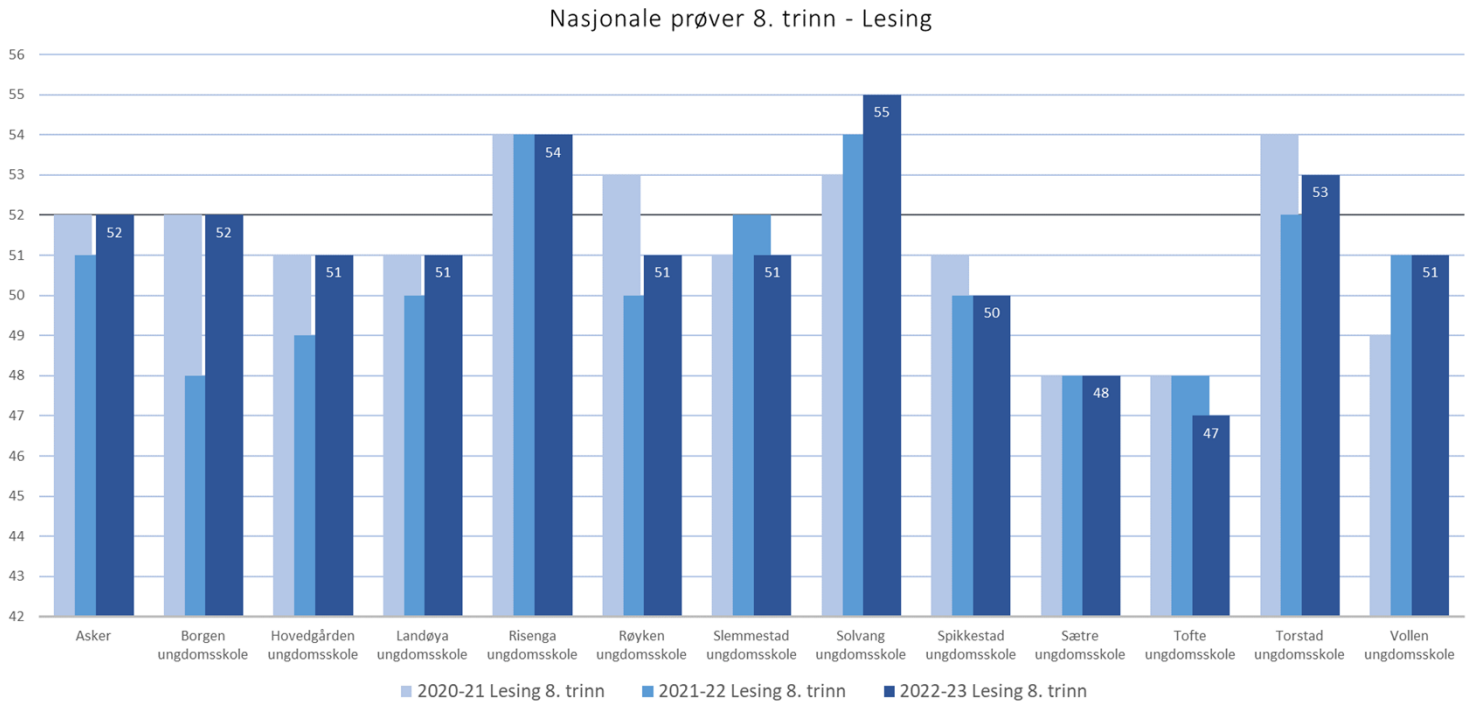

Figur 38

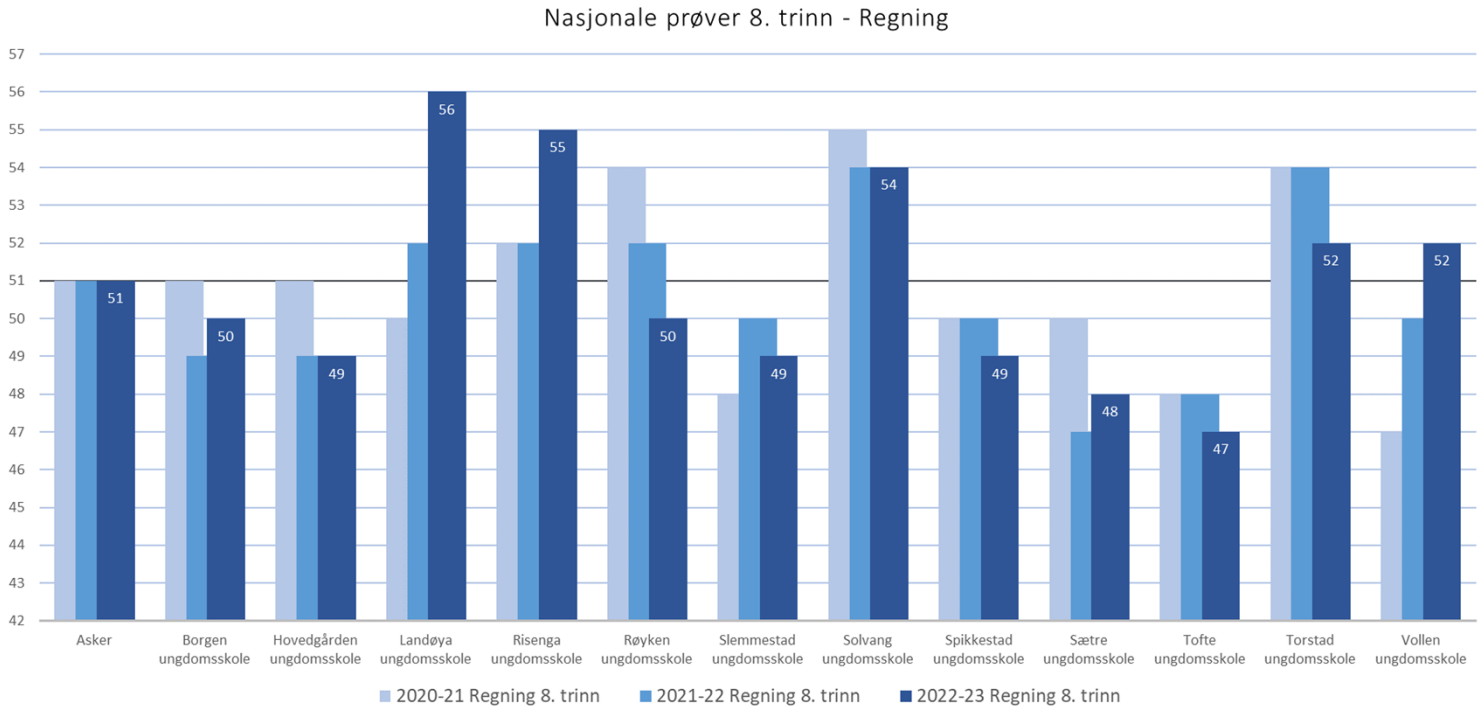

Figur 39

Resultatene der skolene er sammenlignet med hverandre viser at det er en stor variasjon mellom de ulike skolene. Som beskrevet gjelder dette både på 5. trinn og på de to prøvene på ungdomstrinnet og er blant annet et utslag av elevenes ulike sosioøkonomiske forutsetninger. Dette er gjenstand for analyse i lederdialog og bakgrunn for tiltak i skolenes virksomhetsplan.

9. trinn

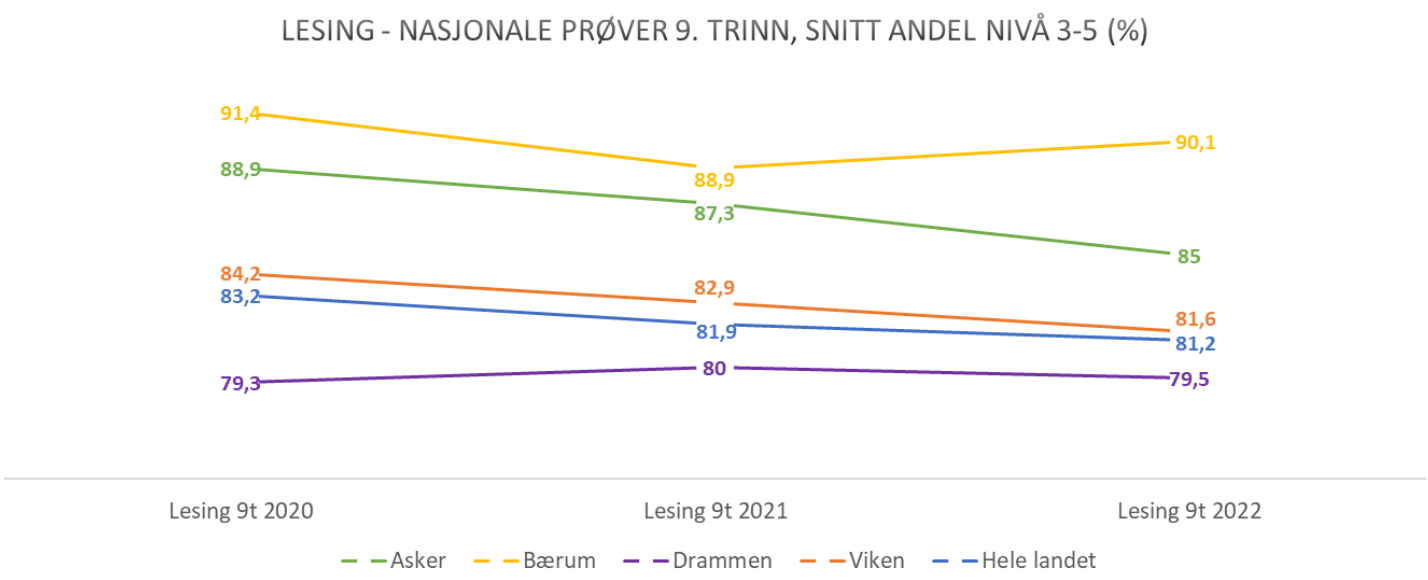

Figur 40

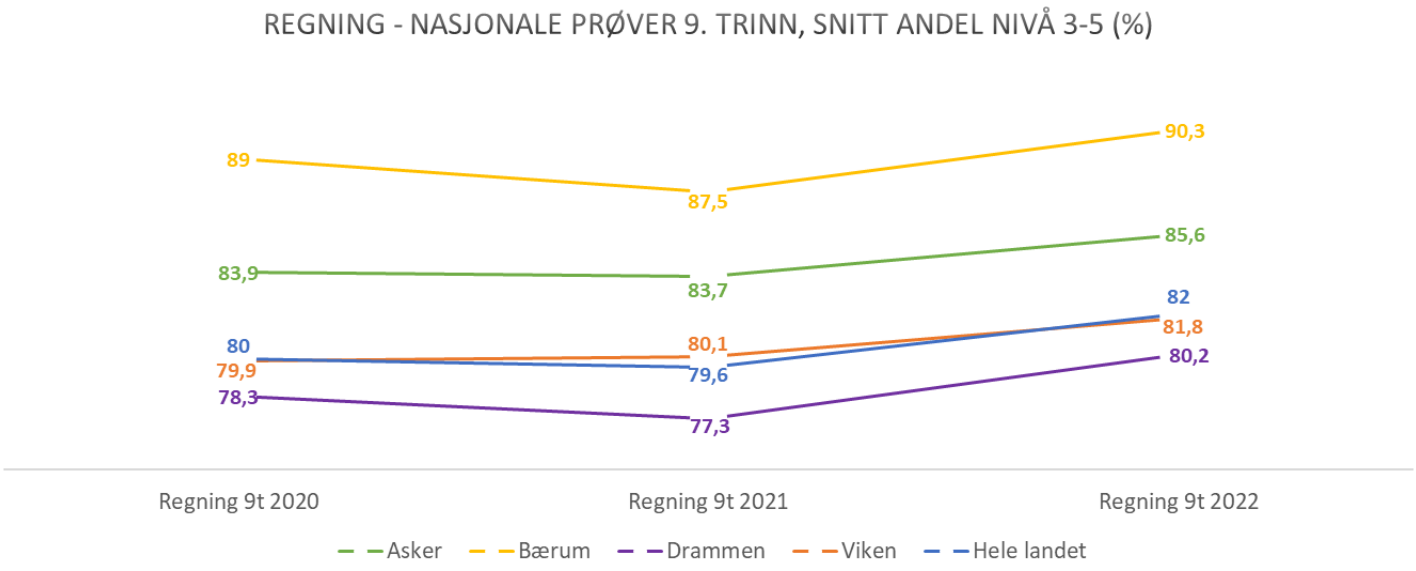

Figur 41

På 9. trinn ser det ut til å være en lignende tendens som på 8. trinn, med en fallende andel elever på de høyeste mestringsnivåene i lesing og en økende andel elever på de høyeste mestringsnivåene i regning. Generelt ligger askerelevene godt over det nasjonale snitt på 9. trinn.

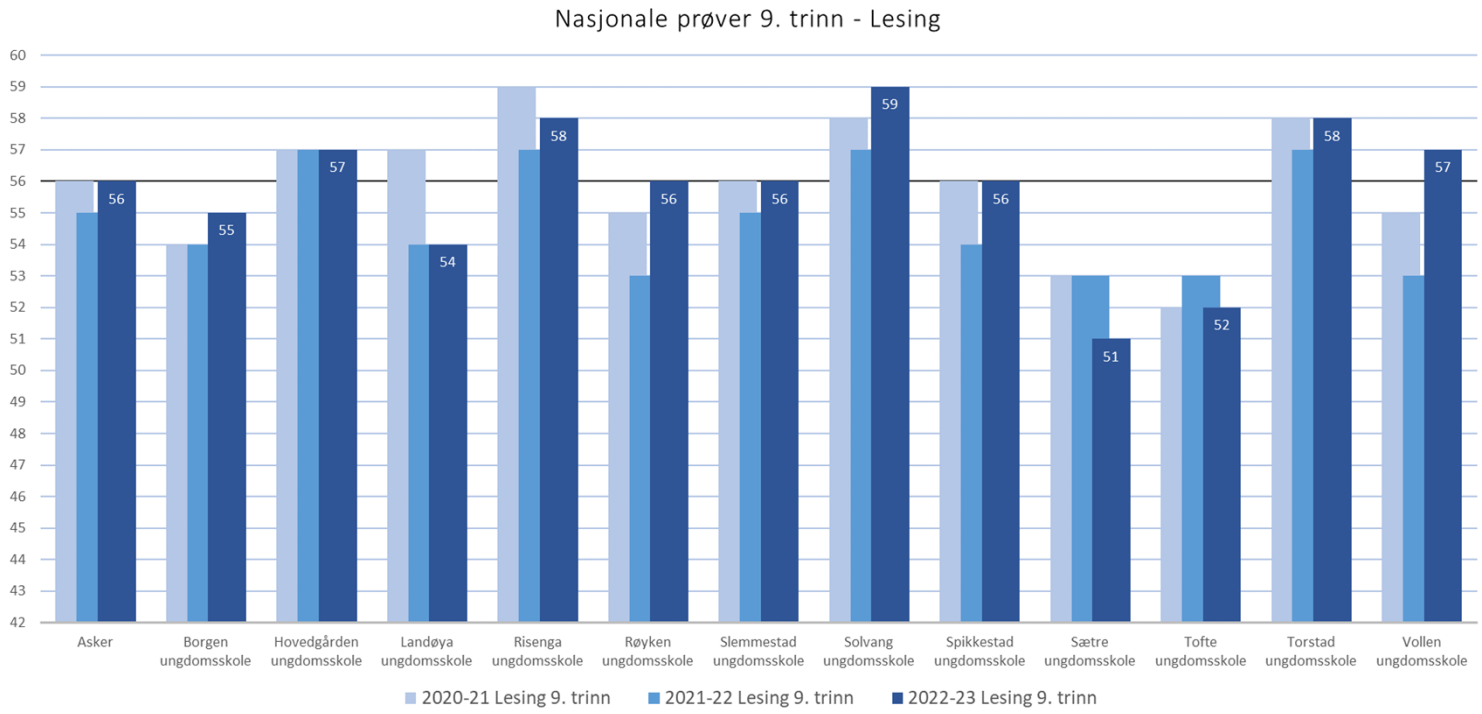

Figur 42

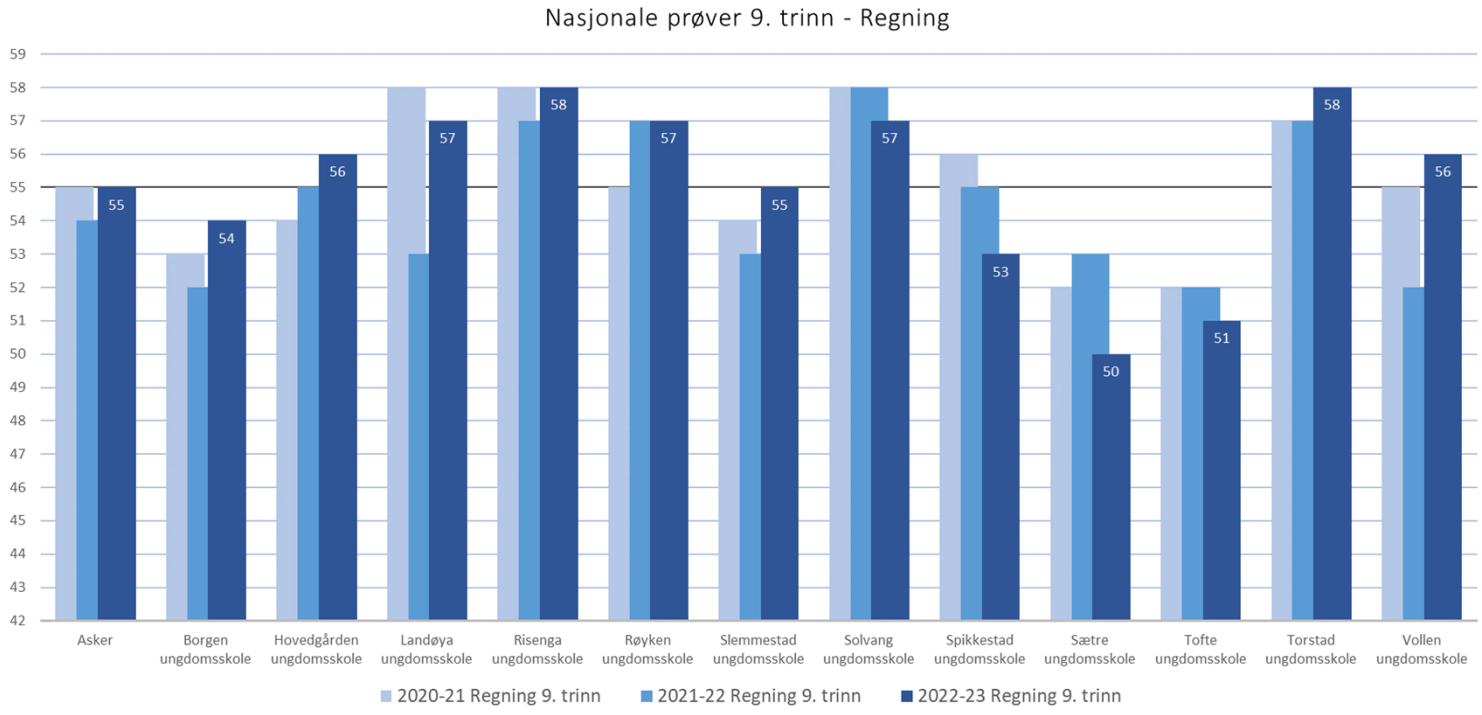

Figur 43

Elevenes progresjon fra 8. til 9. trinn

Elevene gjennomfører samme prøve på 8. trinn og 9. trinn hvert år. Prøvene varierer noe fra år til år, men det nasjonale gjennomsnittet av skalapoeng på 8. trinn er alltid 50, slik skal prøvene være kalibrert mot hverandre. Elever har normalt en progresjon fra 8. til 9. trinn på 3 eller 4 skalapoeng. I år viser nasjonale tall en progresjon på 4 skalapoeng på både lese- og regneprøven, dvs. at nasjonalt gjennomsnitt på de to prøvene er 54 skalapoeng på 9. trinn.

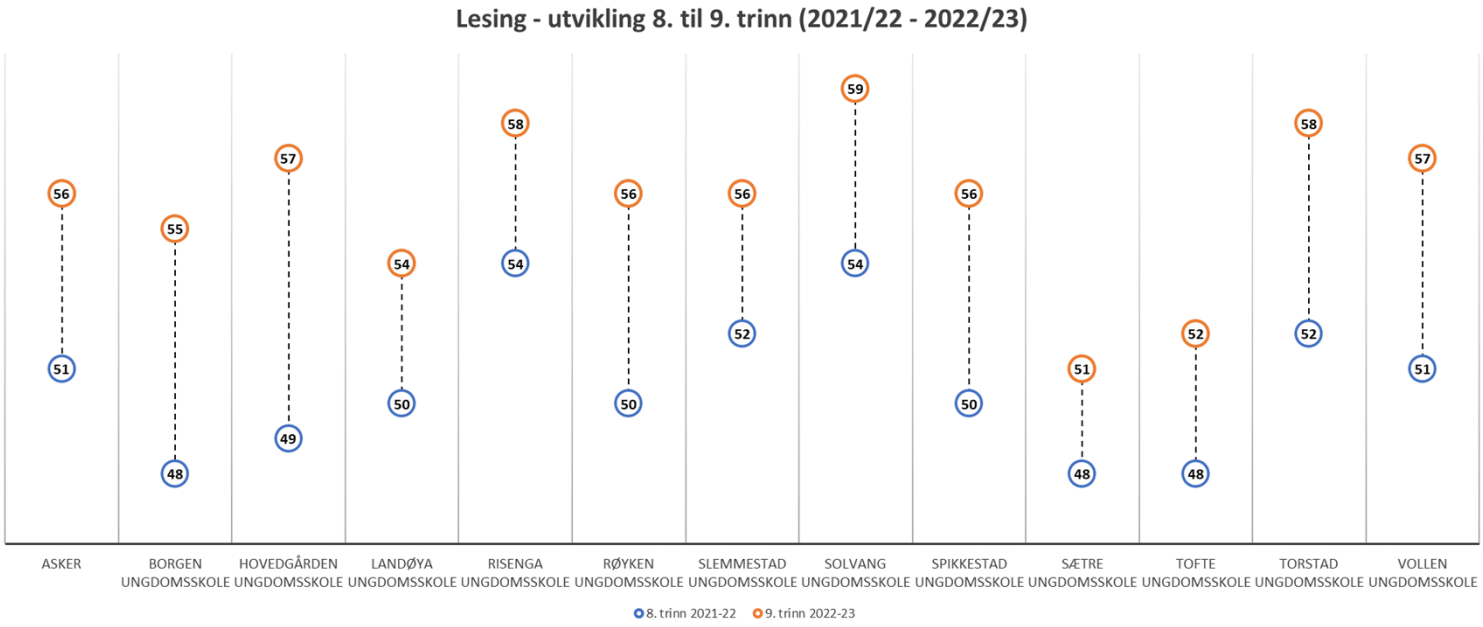

Figur 44

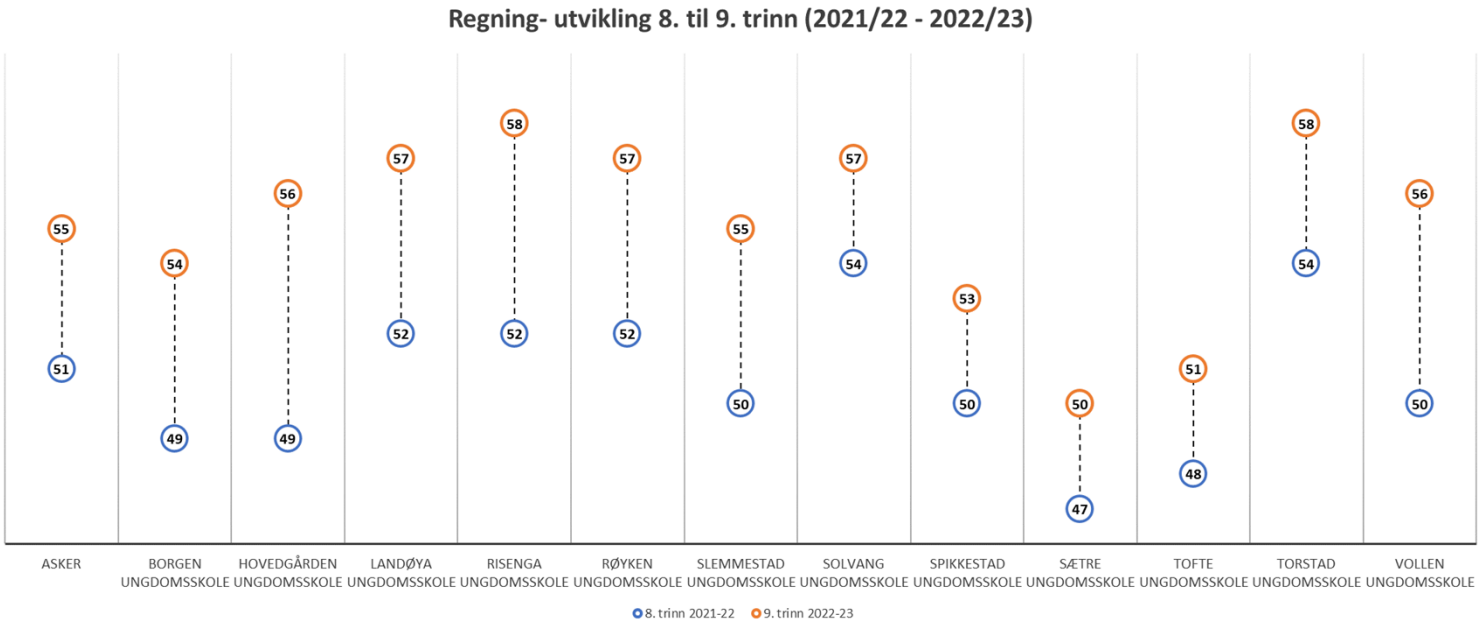

Figur 45

Diagrammene over viser hvordan elevenes progresjon har vært fra 8. til 9. trinn på nasjonal prøve i lesing og regning. Nesten alle ungdomsskolene i Asker tilfører forventet eller mer enn forventet utvikling til sine elever. Det er likevel noen variasjoner mellom skolene med hensyn til hvor mye den enkelte skole tilfører og hvilket nivå elevene skårer på. Det å tilføre mer er også en større oppgave når nivået allerede er høyt. Se de lokale tilstandsrapportene for hver enkelt skoles analyse av sine resultater.

Systematikk i opplæringen kan bidra til å heve resultatene og å redusere variasjon fra år til år.

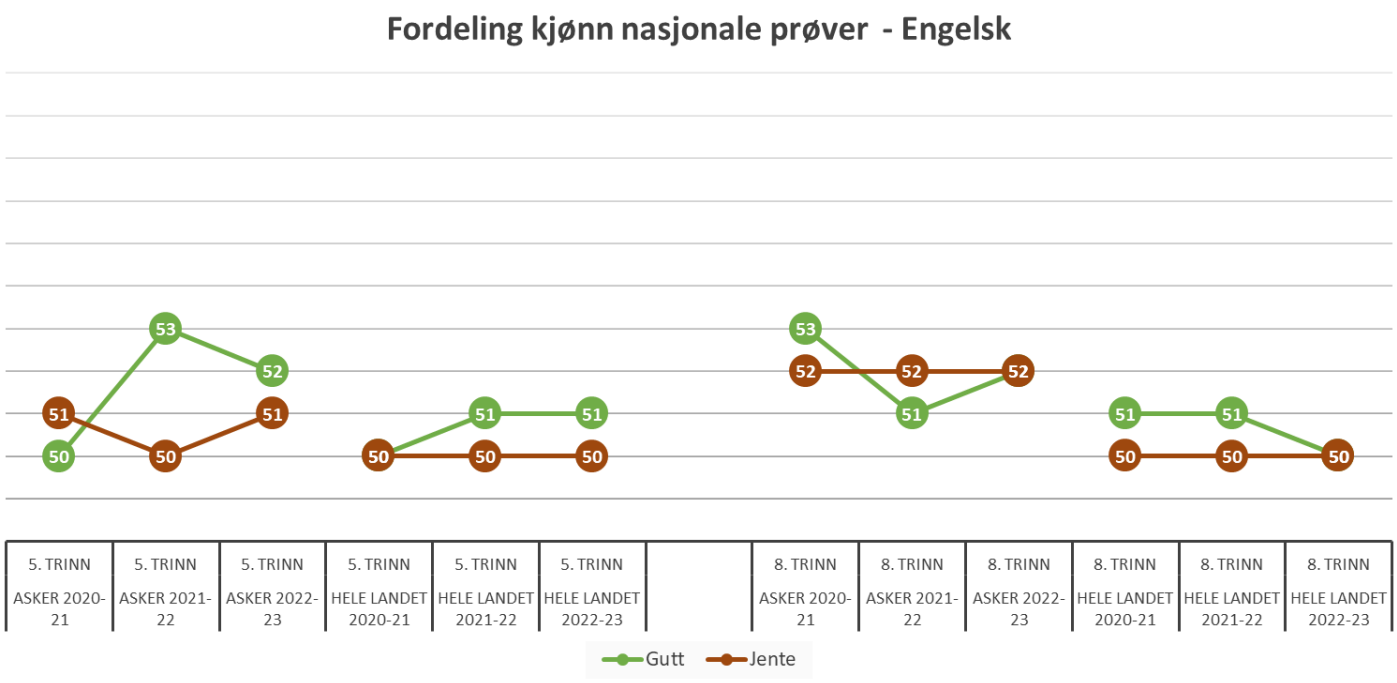

Figur 46

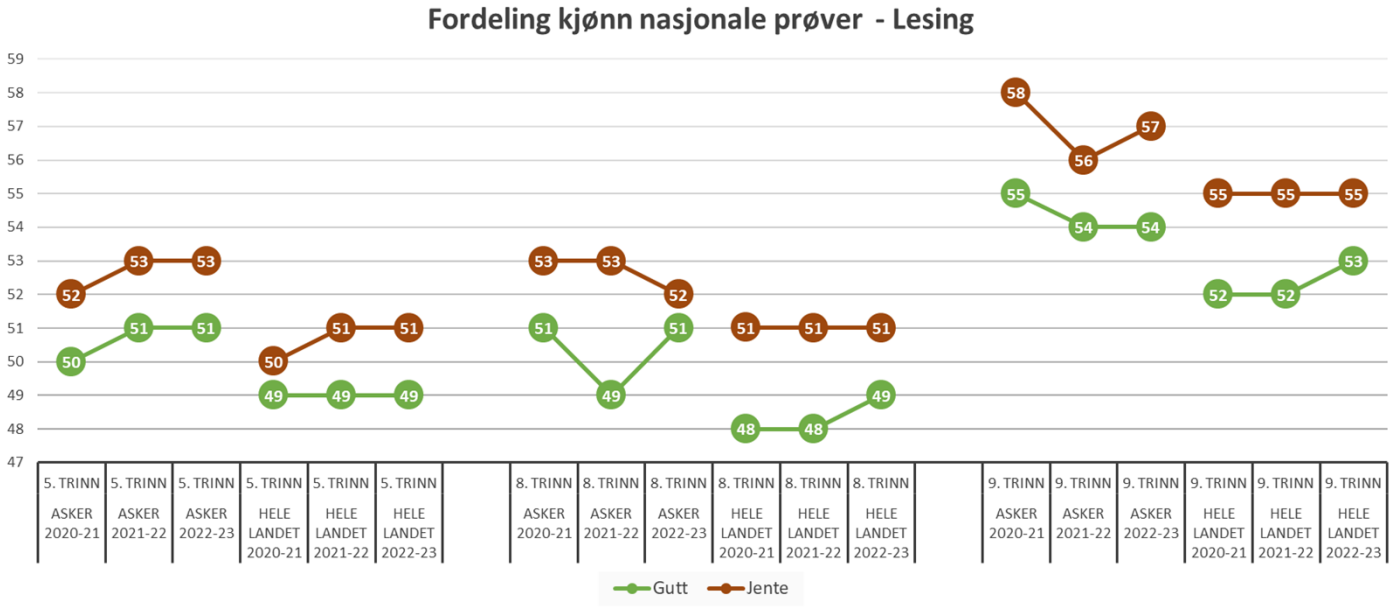

Figur 47

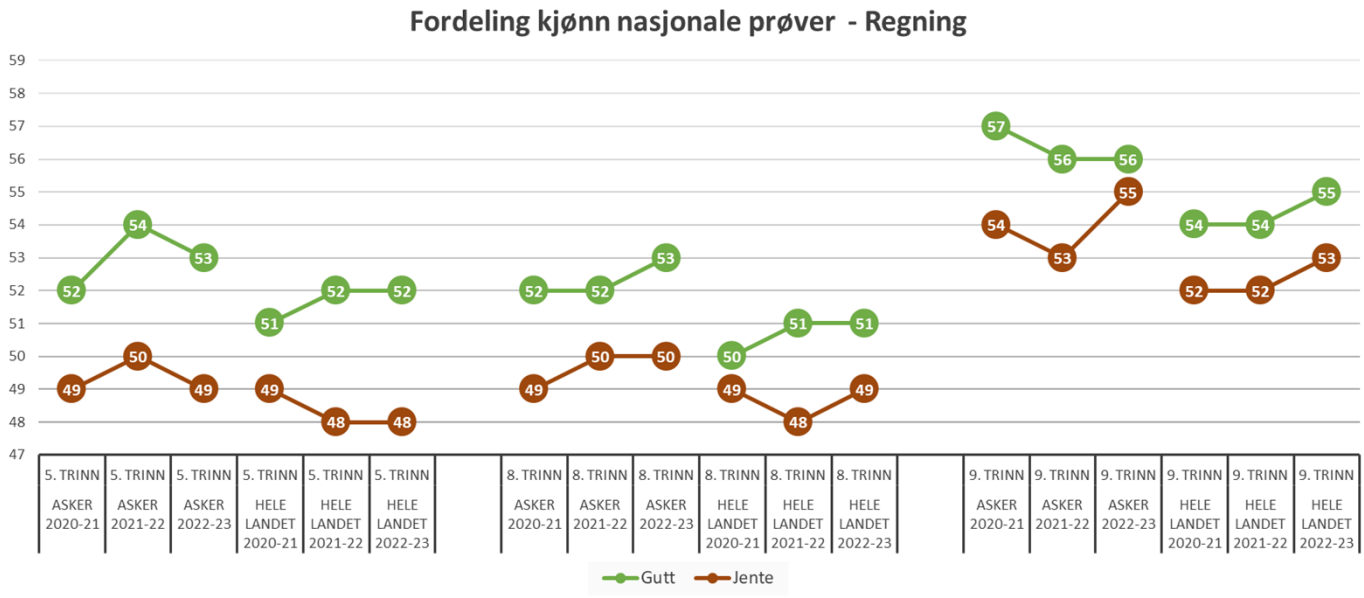

Figur 48

Resultater på de nasjonale prøvene registreres på kjønn. I diagrammene over vises jenter resultater i rødt og gutters resultater i grønt for de tre siste årene. Det er samme trinn og dermed ulike elevgrupper de tre årene som er tatt frem.

I lesing har jentene høyere resultater enn guttene. Dette er en trend både nasjonalt og i Asker som har vedvart over tid. Når det gjelder regning er bildet omvendt. Guttene gjør det i gjennomsnitt bedre enn jenter på nasjonale prøver i regning. I engelsk er bildet mer sammensatt, og jenter og gutter har i gjennomsnitt likere resultater.

Askerskolen har som mål å engasjere og motivere alle og at opplæringen skal oppleves som relevant. Resultatene fordelt på kjønn viser at det ikke er et kjønn som taper i skolesammenheng, men at skolene kan ha et utviklingspotensial når det gjelder å treffe alle elever best mulig.

Grunnskolepoeng

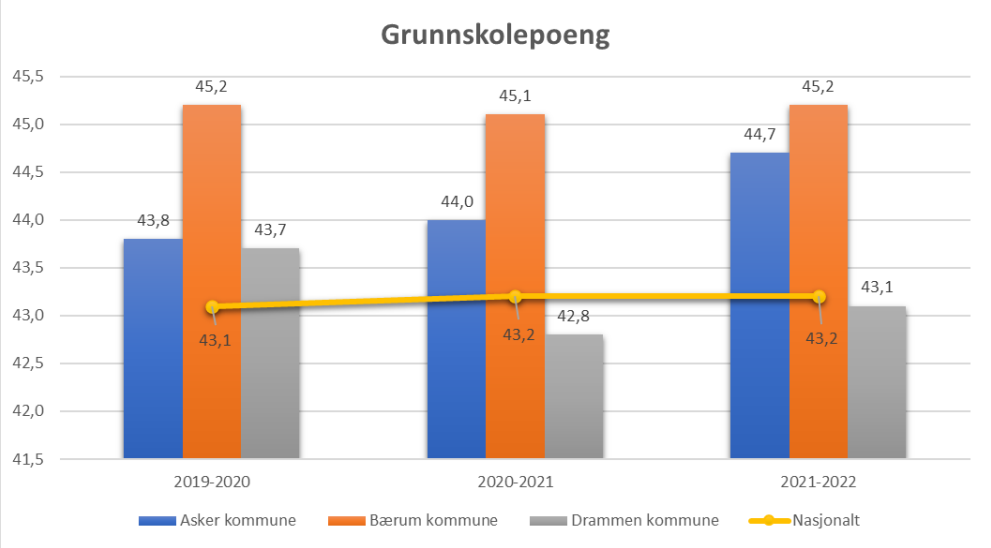

Figur 49

Grunnskolepoeng er gjennomsnittet av elevenes standpunktkarakterer ganget med 10. Det er den enkelte faglærer som vurderer standpunktkarakter ut fra måloppnåelse i forhold til læreplanens kompetansemål. Det finnes ingen nasjonal standard for dette vurderingsarbeidet utover målene i læreplanen og bestemmelsene i forskrift til opplæringsloven som regulerer hvordan sluttvurderingen av elevenes kompetanse skal gjennomføres. Den enkelte elev eller elevens foreldre kan klage på vurderingen, men Statsforvalteren, som er klageinstans, tar ikke stilling til faglærers og rektors faglige skjønn, kun til saksbehandlingen, altså hvordan karakteren er satt.

De tre siste året er det ikke gjennomført eksamen verken skriftlig eller muntlig på grunn av pandemien. En sammenligning mellom standpunktkarakterer i eksamensfagene og eksamenskarakterene gir normalt en mulighet for å vurdere om nivået på standpunktkarakterer er for lavt eller for høyt. Dette har altså ikke vært mulig for fjorårets avgangselever i grunnskolen. Selv om de to størrelsene ikke påvirker hverandre direkte, vet lærere som setter standpunktkarakter at det ikke vil være mulighet til å sammenligne med eksamensresultat. Dette kan ha gitt en effekt med noe høyere standpunktvurderinger.

Askers resultater ligger over Drammen og bak Bærum. Sett opp mot det nasjonale snittet som er forholdsvis stabilt øker Askers grunnskolepoeng jevnt over de siste tre årene.

Gjennomføring videregående skole

Forskningsstudier og rapporter viser at elever som ikke fullfører og består videregående opplæring er overrepresentert i gruppen unge som verken er i utdanning, arbeid eller har kontakt med ulike sosiale tjenester. Dette er en stor utfordring som hele oppvekstfeltet sammen arbeider for å møte. Å fullføre og bestå videregående opplæring gir langt høyere mulighet for senere livsmestring og det å kunne delta og bidra i samfunnet. Andelen elever og lærlinger som fullfører og består innen fem år etter at de begynte i videregående opplæring, følges derfor nøye av stat, fylke og kommune. Folkehelseinstituttet utarbeider analysegrunnlag som gjør det mulig å sammenligne kommuner, fylker og nasjonalt gjennomsnitt på manglende gjennomføring eller frafall fra videregående opplæring.

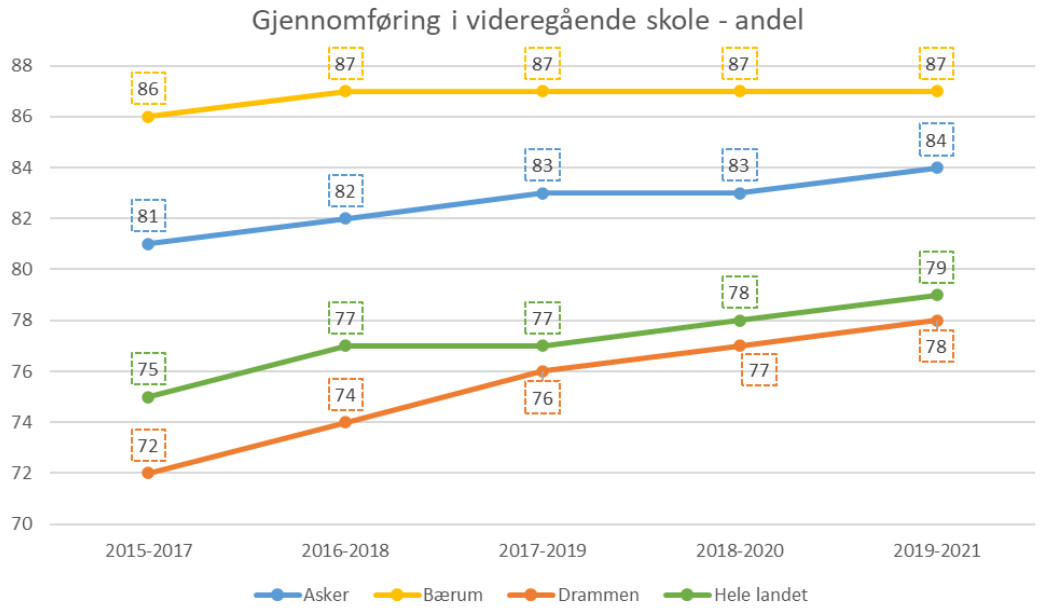

Figur 50

Diagrammet viser at en økende andel elever fullfører videregående skole på nasjonalt nivå. Andelen av askerelever som gjennomfører og består videregående opplæring, ligger over andelen i Drammen og nasjonalt nivå og noe under Bærum. Gjennomføringen siste år er også økt noe fra året før.

Den enkelte ungdomsskole samarbeider godt med de videregående skolene, særlig rundt enkeltelever. Noen elever omfattes av særskilt inntak og følges tett i overgangen. Veiledningssenteret i Asker og Bærum, som har PPT og oppfølgingstjeneste for elever i videregående, har en særlig satsing på å følge noen elever i det ordinære inntaket, tett i overgangen. Ungdomsskolene har dialog med elever og foreldre og finner gruppen på skolen som de tenker kan være i risiko for ikke å gjennomføre. Disse elevene har Veiledningssenteret jevnlig kontakt med og følger godt opp ved oppstart i videregående. Resultatene fra satsingen er svært gode.

Kvalitetshevende tiltak på skoleeiernivå

Kvalitetssystemet, askerskolen.no

Virksomhetene i Asker kommune følger det samme årshjulet for virksomhetsstyring. Virksomhetsstyringen er innrettet for å iverksette målene i handlingsprogrammet som omfatter blant annet kommunedirektørens oppdrag til virksomhetene, risiko og sårbarhetsanalyse, lederdialog med resultatanalyse, system med virksomhetsplaner og rapportering. Til støtte i dette arbeidet har virksomheten et felles kvalitetssystem der alle rutiner er samlet. I året før og i perioden etter vi ble ny kommune, er disse systemene gradvis implementert og fylt med stadig mer innhold.

Skolene har støtte til drift og utvikling også på nettstedet askerskolen.no. Her finnes det mer undervisningsrettede hjelpeverktøy, samt den årlige kompetanseplanen for oppvekst som inneholder kurs, nettverk og veiledning innenfor kommunens og askerskolens satsingsområder.

Forvaltning og analyse

Avdeling Kvalitet og forvaltning har rådgivere og konsulenter med skolefaglig kompetanse og oppgaver. Avdelingen bistår skolene i deres daglige skoledrift og forvaltningspraksis og leverer kvalitetsanalyser til administrativ skoleeier. Avdelingen bistår skolene i deres lokale kvalitetsanalyse og tilstandsrapportering.

Personvern

Asker kommune jobber systematisk med å ivareta sin rolle som behandlingsansvarlig for de datasystemer som skolene bruker. Arbeidet består i stor grad av å vurdere og godkjenne gjennom risikovurderinger og vurdering av personvernkonsekvenser før eventuell databehandleravtale utarbeides.

Arbeidet foregår på tvers i organisasjonen, der både brukere, personvernombud, sikkerhetspersonell og arbeidstakerorganisasjoner deltar. Målet fremover er i større grad å involvere elever gjennom elevrådene.

I tillegg arbeider Asker kommune med kompetansepakker til skolenes arbeid med personvern.

Lederdialog og system for virksomhetsstyring

Skolene analyserer resultater gjennom skoleåret i samarbeid med elever, foreldre i SU og FAU og de ansatte. Analysen oppsummeres årlig i skolens tilstandsrapport som drøftes i lederdialog mellom skolens ledelse og kommunalsjef for grunnskole. Dette er den viktigste delen av skoleeiers internkontroll med skolene. I lederdialogen blir skoleledelsen og kommunalsjef enige om tiltak for å utvikle skolen videre. Tiltakene legges inn i skolens virksomhetsplan.

Statlige tilskuddsordninger og partnerskap med universiteter og høyskoler

Kunnskapsdepartementet har innrettet ordninger der kommunene kan melde behov for midler for å inngå partnerskap med universitets- og høyskolemiljøer (UH). Oppvekstområdet i Asker har inngått slike avtaler for barnehager (REKOM), skoler (DEKOM) og i kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis. Midlene som er rettet spesielt mot skolene, finansierer flere partnerskap og kompetansehevingstiltak med UH-miljøer og nasjonale sentre. I samarbeid med ledere, rådgivere, veiledere og lærere i kommunen utvikler de og gjennomfører kompetansehevingstiltak på skoler og på tvers av skoler.

Samarbeid og partnerskap med nasjonale sentre for skoleutvikling innenfor områdene naturfag, læringsmiljø, lesing/skriving, matematikk og programmering muliggjør praksisorienterte nettverkssamlinger på tvers av skoler for lærere. Nettverkene deler og utvikler praksis knyttet til nytt læreplanverk.

Kommunens utviklingsprosjekt *Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis* skal være en støtte til og bidragsyter i arbeidet for en inkluderende praksis i barnehager og skoler. PPT spiller en viktig rolle i prosjektet i tillegg til at vi samarbeider med eksterne høyskole- og universitetsmiljøer. Prosjektet er opptatt av å se til god praksis og bruke kompetanse som allerede finnes i kommunen, men lar oss samtidig utfordre og inspirere av de eksterne samarbeidspartnerne. Laget til barnet vil være en viktig satsning fremover, særlig i arbeidet med atferd som utfordrer, og det vil jobbes videre med å styrke den spesialpedagogiske kompetansen i skolene.

Veiledning og årlig kompetanseplan

Asker kommune har flere pedagogiske rådgiverstillinger ved Senter for innovasjon og læring (SEIL) med kompetanse på askerskolens satsingsområder. For tiden omfatter dette kompetanse innenfor bærekraft, nærmiljøutvikling, læringsmiljø, begynneropplæring, lesing/skriving, matematikk, programmering, digital læring, fagfornyelsen og SFO. Rådgiverne bistår skoler i deres lokale skoleutvikling og kan veilede enkeltlærere, team og hele personal innenfor sine spesialfelt. Rådgiverne står også for det løpende samarbeidet med UH-miljøene.

De pedagogiske rådgiverne utarbeider en årlig kompetanseplan. Kompetanseplanen har kompetansehevingstilbud som skal svare til skolenes behov og skoleeiers satsingsområder. Tilbudene gjennomføres av UH-miljøene eller de pedagogiske rådgiverne. Etter drøfting med kommunalsjef velger skolene læringsløyper, kurs og nettverk de ønsker å prioritere for skoleåret. Lærere fra ulike skoler møtes i faglige nettverk på tvers av skoler. I nettverkene deler de erfaringer, får faglig påfyll og forplikter seg til utprøving av undervisningsopplegg og deling av kompetanse med kollegaer frem til nytt nettverksmøte. Lenke til årlig kompetanseplan for skoleåret 2022-2023

Innføring av læreplan for kunnskapsløftet 2020 (LK20) i askerskolen

Gjennom DEKOM samarbeid gis det tett oppfølging av skoleledernettverk med vekt på kompetanseheving for innføring av læreplanverket LK20. Innføringen av nytt læreplanverk har vært sentralt i DEKOM-samarbeidet siden 2019. Skoleledersamlingene har vært organisert som lærende nettverk med mellomarbeid med lærerpersonalet på egen skole, erfaringsdeling og læreplanforståelse knyttet til utvalgte temaer knyttet til LK20. Alle skolene har analysert sitt ståsted rundt arbeidet med innføringen av nytt læreplanverk. Dette finnes i de lokale tilstandsrapportene.

Skoleledernettverk og læring mellom skolene

Rektorene møtes jevnlig til samarbeid og kompetanseheving. To ganger pr. semester deltar også avdelingslederne fra skolene. Samlingene legger til rette for læring mellom skolene gjennom deling av praksishistorier.

Rektorene og avdelingslederne møtes også regelmessig i mindre nettverk. Noen ganger møtes de rundt oppdrag fra kommunalsjef for grunnskole, ellers for å dele erfaring om den løpende skoledriften og om utviklingsoppgaver. Nettverkene er viktige arenaer for læring mellom skolene.

PPT og flerfaglig team ved den alternative skolen

Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT) er sakkyndig instans for vurdering av spesialundervisning og de skal bidra til kompetanseheving i skolene. PPT har organisert sine rådgivere slik at hver skole har sine kontaktpersoner. PP-rådgiverne observerer undervisning og veileder lærere og drøfter enkeltsaker. Det er en utfordring for PPT å ha kapasitet til arbeid med både sakkyndighet og veiledning av skoler. Satsingen på kompetanseløftet skal bidra til å frigjøre veiledningstid for PP-rådgiverne.

Den alternative skole har et team med faglige ressurser som kan bistå og veilede skolene i arbeidet med å gi et godt tilbud til enkeltelever. Teamet har særlig kompetanse innenfor adferdsfeltet. Målet med innsatsen til både PPT og Flerfaglig team er å overføre kompetanse til lærerne på den enkelte skole slik at skolen selv kan videreføre tiltakene og utvikle sitt tilbud.

Aktive lokalsamfunn og samarbeid med frivillige

Aktive Lokalsamfunn er å samarbeide til det beste for barn og unge for å skape nærmiljøer hvor skolene og lokale aktører legger til rette for aktiviteter og sosialt fellesskap i skoletiden og/eller på fritiden. Hensikten er å skape inkluderende lokalsamfunn, tilhørighet og øke aktivitetsnivået hos barn og unge.

I Aktive Lokalsamfunn samarbeides det om; felles aktivitetsledere som engasjeres både i og etter skoletid, åpen hall, livredning og sjøaktiviteter, fair play turneringer, utdanning av unge ledere (Aktiv 365), aktivitetsdager, back to school m.m. De ulike samarbeidsmodellene er spredt utover i hele Asker. Det er 36 skoler og 33 idrettslag som har hatt/har et samarbeid. Tjenesteområdet oppvekst har satt av midler, totalt 1.3 millioner fra egen ramme for å styrke og utvikle dette samarbeidet. Idretten har satt av tilsvarende beløp fra sine midler (LAM midler). I tillegg støttes konseptet fra stiftelser, næringsliv og andre.

Det er blitt arrangert flere samskapte workshoper mellom skoler og idrettslag for å utvikle modeller lokalt. Idretten har sammen med oppvekst arrangert en felles Aktive Lokalsamfunn fagdag for skolene, idrettslagene og andre relevante aktører for å øke forståelsen av konseptet, gi inspirasjon og erfaringsdele med hverandre.

Oppsummering og utviklingsområder for askerskolen

Etter kommunesammenslåingen 1.1.2020 omfattet askerskolen 40 skoler: 27 barneskoler med SFO, 12 ungdomsskoler og den alternative skolen. På forhånd var det betydelig forskjell mellom de tre tidligere kommunene med tanke på skoleeierfunksjonen og hvilken støtte som var tilgjengelig for skolene i deres faglige utvikling og i saksbehandling. Fra høsten 2019 har skolene hatt felles skoleledermøter og inngått i samme skolefaglige satsinger.

Innføringen av ny læreplan har siden da hatt høy prioritet. Dette har gitt skolelederne god anledning til å utveksle erfaringer, drøfte ledelsesgrep og analysere egne skolers ståsted. I denne satsingen har askerskolen hatt et tett samarbeid med flere ressurssentre og aktører innen høyere utdanning, blant annet Universitetet i Oslo og Høgskolen i Innlandet. I tillegg har pedagogiske veiledere på Senter for innovasjon og læring (Seil) bistått både i fellessamlinger og mot enkeltskoler. Siden 2020 har rådgivere og skolene utarbeidet en rekke rutiner, standarder og veiledere som skal bidra til å sikre felles praksis, helhet og god kvalitet i askerskolen.

Resultatene og analysen over viser at grunnskolene i Asker gjennomgående har god kvalitet. Det er positiv utvikling på mange områder, noe som kan antyde at skolene jobber godt med oppdrag lokalt og at det gis god støtte fra skoleeier. Det er stadig stort potensiale i å lære på tvers av skoler. Læring mellom skolene har høyt fokus i samlinger og nettverk. Det blir også tydelig gjennom de lokale tilstandsrapportene at større systematikk lokalt vil kunne heve resultatene ytterligere. Ved at skolene lærer og utveksler erfaring mellom trinn og utvikler felles fremgangsmåter, vil dette kunne bidra til en positiv utvikling.

Andelen elever som mottar spesialundervisning fortsetter å gå ned, dette er en ønsket utvikling ettersom inkludering i det ordinære tilbudet overveiende gir bedre læringseffekt enn ulike segregerte tiltak. Det er særlig andel elever med mindre vedtak som nå ser ut til å få sine tilpasninger i det ordinære tilbudet. Samtidig opplever skolene i Asker kommune at flere elever trenger reguleringsstøtte enn tidligere. Selv om omfanget av spesialundervisning går ned, viser altså praksis i skolene at det stadig er behov for individuelle tiltak overfor elever. Disse er bare gjennomførbare der skolen har ressurser utover det minimum som sikrer lærernormen.

Skolene opplever en økende tendens til at elever ikke får til å være på skolen. Skolene følger tett opp i saker der fraværet forekommer hyppig, og særlig hvis det har et mønster. I disse sakene bruker de askerskolens rutiner for å forebygge og motvirke ufrivillig fravær. Her er skolenes lokale kontaktpersoner fra PPT gode partnere i arbeidet.

Det er en økning i antall elever som får særskilt språkopplæring og et tilbud i velkomstklasser. Bakgrunnen er økt bosetting i kommunen, både som følge av krigen i Ukraina og økt arbeidsinnvandring. Dette presser kapasiteten i det eksisterende velkomstklassetilbudet i kommunen, særlig i Asker nord.

Det er en økning i andel elever som rapporterer å bli mobbet i Asker kommune. Dette er tilsvarende den utviklingen vi ser nasjonalt. Det jobbes aktivt med gode systemer og rutiner for oppfølging på alle skoler, og alle skolene har etablert egne innsatsteam mot mobbing (SIM). I tillegg har askerskolen et læringsmiljøteam som støtter skolene i dette arbeidet.

Tilbakemelding fra foreldre i foreldreundersøkelsen er jevnt over gode, men de rapporterer blant annet mindre tilfredshet på spørsmål om overganger. Særlig overgangen fra barnehage til barneskole. Skoleeier har utviklet en overordnet standard (Bygge bro) for å sikre samarbeid og kontinuitet i overgangen mellom barnehage og skole. Dette arbeidet er i en implementeringsfase.

Resultatene på nasjonale prøver viser jevnt over en positiv utvikling på alle trinn i askerskolen. Det er fortsatt store variasjoner skolene imellom og dette er blant annet tema i lederdialog og vises i de lokale tilstandsrapportene.

Askerskolen har hatt en stor økning i grunnskolepoeng de siste tre årene, en mulig effekt av manglende skriftlig og muntlig eksamen siden 2019.

Profesjonsfelleskapet mellom rektorene har utviklet seg på en god måte gjennom månedlige ledersamlinger, rektornettverk og deltakelse i prosjektgrupper og ressursgrupper. Rektorene utveksler erfaringer og er til støtte for hverandre i krevende situasjoner. Rektorene deltar på omgang i en strategigruppe som fungerer som en rådgivende sparringspartner for kommunalsjef i spørsmål som gjelder utvikling og drift av askerskolen.

Askerskolens systematikk i resultatanalyse, lederdialog og tilstandsrapportering har også bidratt til å utvikle fellesskapet mellom skolene og til kvalitetsheving for askerskolen som helhet. Sammen med barnehageområdet og tjenestene i programområde barn, familie og inkludering er det positiv utvikling mot å se helheten i oppvekst felles. En sentral satsing som har bidratt til denne helhetstenkningen er Kompetanseløftet som er nærmere omtalt over.

Kommunedirektøren vurderer at alle skolene i kommunen inngår i et nytt og sterkt skolefellesskap og har et svært godt utgangspunkt for videre utvikling og til å gi best mulig tjenester til barna, ungdommene og familiene i Asker kommune.

Kilder

Analysebrettet (UDIR)

Grunnskolens informasjonssystem (GSI)

KOSTRA - SSB

Kommunehelsa statistikkbank

Kunnskapsdepartementet. (2020). Bruk av alternative opplæringsarenaer i grunnskolen. (Rundskriv Udir-3 2010). Hentet fra https://www.udir.no/regelverkstolkninger/opplaring/Innhold-i-opplaringen/Udir-3-2010-Bruk-av-alternative-opplaringsarenaer-i-grunnskolen/

Opplæringsloven. (1998). Lov om grunnskolen og den videregåande opplæringa (LOV-1998-07-17-61). Hentet fra https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1998-07-17-61

Utdanningsdirektoratet – udir.no

https://viken.no/aktuelt/arkivnyheter/ny-forskningsrapport-om-gjennomforing-i-videregaende-opplaring.62854.aspx

Asker kommune

Lokal tilstandsrapport Arnestad skole

2022

Skolens visjon/verdier: “ Vi gjør hverandre bedre”

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	454
Lærere:	42
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	12,8 i udir sin kalkulator
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,5 i udir sin kalkulator
Barn i SFO:	174
Ansatte SFO:	13

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året? Trygt og godt lekemiljø.
  Vi får gjennomført aktiviteten som er knyttet opp til satsingsområdene
  i rammeplanen: - Idrett / friluft og Kultur SFO

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet? Medvirkning på 4. trinn er viktig. Egne aktiviteter og avtaler med de eleven som går der.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  Idrett / friluft og Kultur SFO er planlagt gjennomført fast på alle baser i løpet av uken.
  Kvalitet på tilbudet avhenger av bemanning.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  PALS og Dembra, med tett oppfølging og veiledning

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  Vi ønsker å videreutvikle foreldresamarbeidet. Få en VI kultur på alle arenaer.

Spesialavdelingen - RUBUS

Fakta	Antall
Elever:	12 (16 fra høst 23)
Ansatte:	13 (5 pedagoger, 4 miljøveiledere, 3 fagarbeidere. 1 assistent (som tar fagbrev).

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?**
  Godt arbeidsmiljø. Stabilt personale. Lavt sykefravær.
  Fast ettermiddagsmøte 1 gang per måned for hele personalet.

  Faglig: Arbeidet som er gjort med ASK og kommunikasjon. Gruppetimer, særlig stolt av gruppetimen med lesing og skriving. Andre gode gruppetimer: Naturfag, forskergruppe, kunst og håndverk, mat og helse, sosial kompetanse, vennegrupper, gruppetimer med elever fra klassen/trinnet, dans og bevegelse og dans og drama.

- **Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?**
  Det skjer mye spennende i SPA ledergruppen, og i nytt nettverk med PPT Christine Spillet og avdelingsleder i skolehelsetjenesten Kristin Sveaas. Fokus på felles overordnede rammer og faglig utvikling og samarbeid med alle instanser rundt elevene, med fokus på barnet og familien.

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
  Tid til å lese sakkyndige vurderinger og samarbeide i team fra planleggingsdager på høsten.
  Møter i team hver 14. dag + daglige beskjeder og ad hoc opplæring og veiledning.

- **Har de ansatte den kompetanse som kreves for å ivareta elevgruppen i avdelingen?**
  (Eks:ASK/kommunikasjon, Atferdsanalyse, forebygging/håndtering av utagerende atferd)
  Behov for kompetanseheving mtp autismespekterforstyrrelser og læring, samt forebygging og håndtering av atferd.

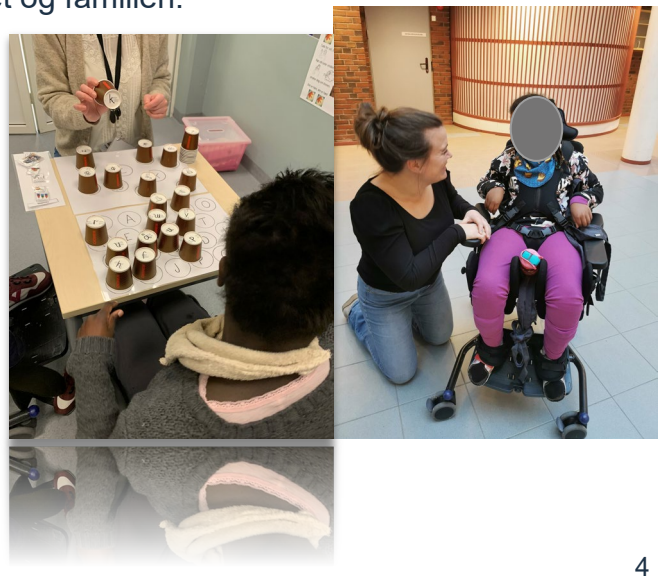

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Gode resultater på trivsel, både på elev- og foreldreundersøkelsen
  - Gode ansettelser - vi har dyktige ansatte
  - **Dembra**/holde fokus på PALS

"Dette året har Pu-tidene vært veldig aktuelle."
" Enig."

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

LK- 20
Ønske om kompetanseutvikling i personalet og skolens behov
Motivere til videreutdanning

Erfaringsdeling
Planlegge PU-tid
Teamtid
Drøfte pedagogisk praksis

KURS/nettverk/ videreutdanning
Prioritere å sende på kurs- færre grupper neste skoleår.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Sykemeldt helsesykepleier over lengre tid. Mangler 0,5 stilling. Tett og god dialog med PPT. Lang ventetid inn i BFT. Alt for høy terskel for å komme inn hos BUP.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Bruker egen site aktivt, lenker til SIMPLI. Malene i P360 er tidkrevende og lite brukervennlige. Tverrfaglig samarbeidsmøte. Taushetsplikten til barnevernet kan hindre godt samarbeid. Samtykke til utveksling av informasjon bør ligger i standard prosedyre, særlig når skolen melder bekymring.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Dette får vi til godt. Vi ønsker å ha færre satsingsområder til neste år. Tett dialog med SEIL. Nettverk for spesialavdelingene er nå i gang, og det er viktig for utviklingen på RUBUS. SFO har løftet fokuset på PALS, og vil fortsette å jobbe med dette.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Dembra har gjennomført undersøkelser både i personalet og for elevene. Høyt fokus på språkbruk. Bruker TL i friminutt. Felles turer og samlinger med hele skolen. Stor utfordring med sosiale medier i arbeidet med inkludering. Mer inkludering mellom elever på RUBUS og trinnene.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Tett dialog med FAU. Jobber med aktive lokalsamfunn: GUI og nærmiljøsentralen. I tillegg deltar vi i en pilot med korpset og kulturskolen med skolekorps på 3. trinn.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Ledelsen er tett på og tidlig inne når utfordringer oppstår. Personalet tar tidlig kontakt med ledelsen også. Vi vil jobbe med felles teammaler til høsten.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Her har vi et utviklingspotensiale. Har samarbeid med Oslofjordmuseet og vil ha mer fokus på læring ute.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Ansatte i skole og SFO og andre voksne som treffer barn/unge, forstår ikke, og utøver ikke aktivitetsplikten jf. kap 9A
- Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft- noen opplever å ikke ha dratt på kurs gr. fravær. Flere ønsker å få videreutdanning.
- SFO har få barn på 3. og 4. trinn

Skolens ROS-analyse

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Høyt prioritert på PU-tid i høst og skolen følger læringsløypen "Underveisvurdering med digitale verktøy"
Overordnet del (verdier og prinsipper)	PALS og Dembra, gode, faglige diskusjoner med PPT mtp elever med spesialundervisning i forhold til fokus på livsmestring
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Kontinuerlig jobbing mot utvikling. Krever fokus, spesielt med tanke på grunnleggende ferdigheter. Her kan vi få til bedre systematikk i arbeid med grunnleggende ferdigheter, spesielt innenfor regning.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Godt i gang på noen team. Nye team overtar fra fjorårets team. Utvikling og kompetanseheving i fellesskap. Planen videre er å sette noen felles perioder på hele skolen.
Dybdelæring	Har ikke vært hovedfokus hos oss til nå.
Elevaktive arbeidsformer	Samarbeid med Oslofjordmuseet - bidratt til Fjordfortellinger, elevbedrift SPA, kompetanseheving i personalet (MAM)
Underveisvurdering	Læringsløype, prioritert på PU-tid
Elevmedvirkning	Velfungerende elevråd. Elevenes stemme må komme bedre frem. Utviklingsområde i ledernettverket (spesialundervisning). Vurderer om vi for eksempel skal måle motivasjon for læring fremover.

ARNESTAD SKOLE
ANSVAR OMSORG RESPEKT

Vollen historielag

HJEM AKTIVITETER FORENINGSSAKER HISTORIE

dembra

Asker kommune

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,49%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	1,98%
•Andel i gruppe:	4,19%
•Andel hovedsakelig alene:	1,32%
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- Inkludering i klasserom
- Tolærer med flere læringsstier, men med samme «mål».

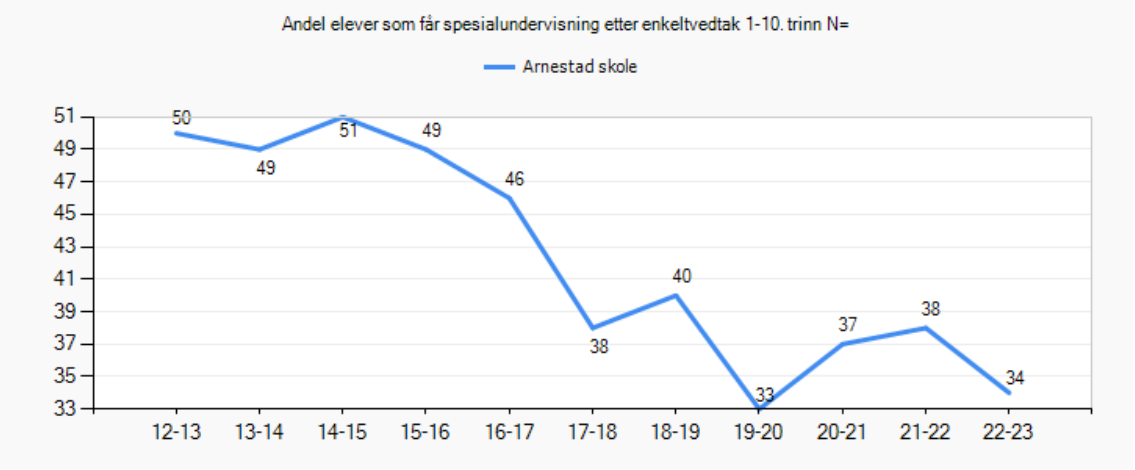

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	1
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4-5 år Behov for bedre kartleggingsmateriell for å vurdere behovet.

- ❖ Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
- Kartleggingsverktøy Udir/conexus engage.
- SOL

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Ja. Opplever den som nyttig. Må implementeres i større grad i hele personalet.
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- I varierende grad. Tiltakene krever ressurser, og ved stort fravær går ressursene inn mot enkeltelever bort i behovet for vikar. Komplekse saker. Får gjort noe, avhengig av samarbeid med andre instanser. Ønsker BFT tettere inn i saker med bekymringsfullt fravær. Mandat til veiledning på hjemmebane. Lang ventetid i BFT

Inkluderende praksiser

våren 2023

høsten 2023

2024

2023

2023

2023

2024

Evaluere organisering av spesialundervisningen

Ledelsen leser Thomas Nordahl- drøfter i nettverk- undersøke skoler som organiserer seg annerledes

Nettverk undersøker mulighet til å delta i pilot om organisering av skoledagen.

foredrag/workshop med Bergkastet eller andre på tvers av skolene?

Videreutvikle tolærersystem- hvordan aktivere to-lærer enda mer samtidig som vi jobber med didaktikk

undersøke mulighet til skolebesøk

Timeplanlegging i tråd med evalueringer og skolebesøk

nedsette en arbeidsgruppe i personalet og eventuelt i nettverket

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Positiv utvikling fra 5.-8.trinn på nasjonale prøver
  - Statlig kartleggingsprøve lesing 3.trinn: språkforståelse og tekstlesing
  - Overgang barnehage-skole

Hatt fokus på gode foreldremøter og tett og god dialog hjem-skole.
Godt samarbeid med FAU. Støttende FAU.
Skolen løfter PALS arbeidet ved at vi nå også er en DEMBRA skole.

Satt SIM-PALS- DEMBRA opp mot hverandre.
Fleksibilitet og godt samarbeid mellom ledelse og personalet.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

  - Nasjonale prøver 5.trinn
  - Elevmedvirkning og demokrati
  - Motivasjon 5.trinn 6.trinn 7.trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Tett og god dialog med foresatte med respekt (anerkjenne foreldre som viktig ressurs i barnas liv)
- Få inn barnets stemme, spesielt for elevene med spesialundervisning og ufrivillig skolefravær.
- Struktur i teammøter/heve profesjonsfellesskapet/maler til teamtid, gjelder også på SPA/SFO, kompetanseutviklingsgrupper
- Bedre resultater på statlige kartleggingsprøver/nasjonale prøver
- Færre utviklingsområder- lage en langsiktig plan 5 år fram i tid.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Asker kommune

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

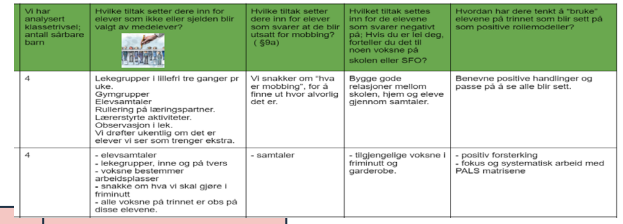

Vi har analysert klassetrivsel; antall sårbare barn	Hvilke tiltak setter dere inn for elever som ikke eller sjelden blir valgt av medelever?	Hvilke tiltak setter dere inn for elever som svarer at de blir utsatt for mobbing? (§9a)	Hvilket tiltak settes inn for de elevene som svarer negativt på; Hvis du er lei deg, forteller du det til noen voksne på skolen eller SFO?	Hvordan har dere tenkt å "bruke" elevene på trinnet som blir sett på som positive rolemodeller?
4	Lekegrupper i lillefri tre ganger pr uke. Gymgrupper. Elevsamtaler Rullering på læringspartner. Lærerstyrte aktiviteter. Observasjon i lek. Vi drøfter ukentlig om det er elever vi ser som trenger ekstra.	Vi snakker om "hva er mobbing", for å finne ut hvor alvorlig det er.	Bygge gode relasjoner mellom skolen, hjem og eleve gjennom samtaler.	Benevne positive handlinger og passe på å se alle blir sett.
4	- elevsamtaler - lekegrupper, inne og på tvers - voksne bestemmer arbeidsplasser - snakke om hva vi skal gjøre i friminutt - alle voksne på trinnet er obs på disse elevene.	- samtaler	- tilgjengelige voksne i friminutt og garderobe.	- positiv forsterking - fokus og systematisk arbeid med PALS matrisene

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

Bruk av klassetrivsel:
Gjennomgås på teamene i tråd med veileder til oppfølging. Utsatte/sårbare elever blir fulgt opp med elevsamtaler. Tiltak ut fra funn i undersøkelsene. Aktiv bruk av miljølærer

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Vi har en nettressurs kalt Veiviseren som brukes aktivt av de ansatte. Her finnes lenker til prosessrutiner i SIMPLI. Det gjør det enklere å fokusere på de viktigste rutinene for pedagoger og andre.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Tett og god dialog med ansatte. Gjennomgang på ROS-analysen. Sårbart ved bruk av vikarer, spesielt på RUBUS.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Utarbeidelse av tiltaksplanen på bakgrunn av resultatene. Se bilde (forstørres ved behov).

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet? Støtte inn i PALS og samarbeidet med Dembra. Stort fokus på læringsmiljø på skolen.

Elevundersøkelsen - 7.trinn

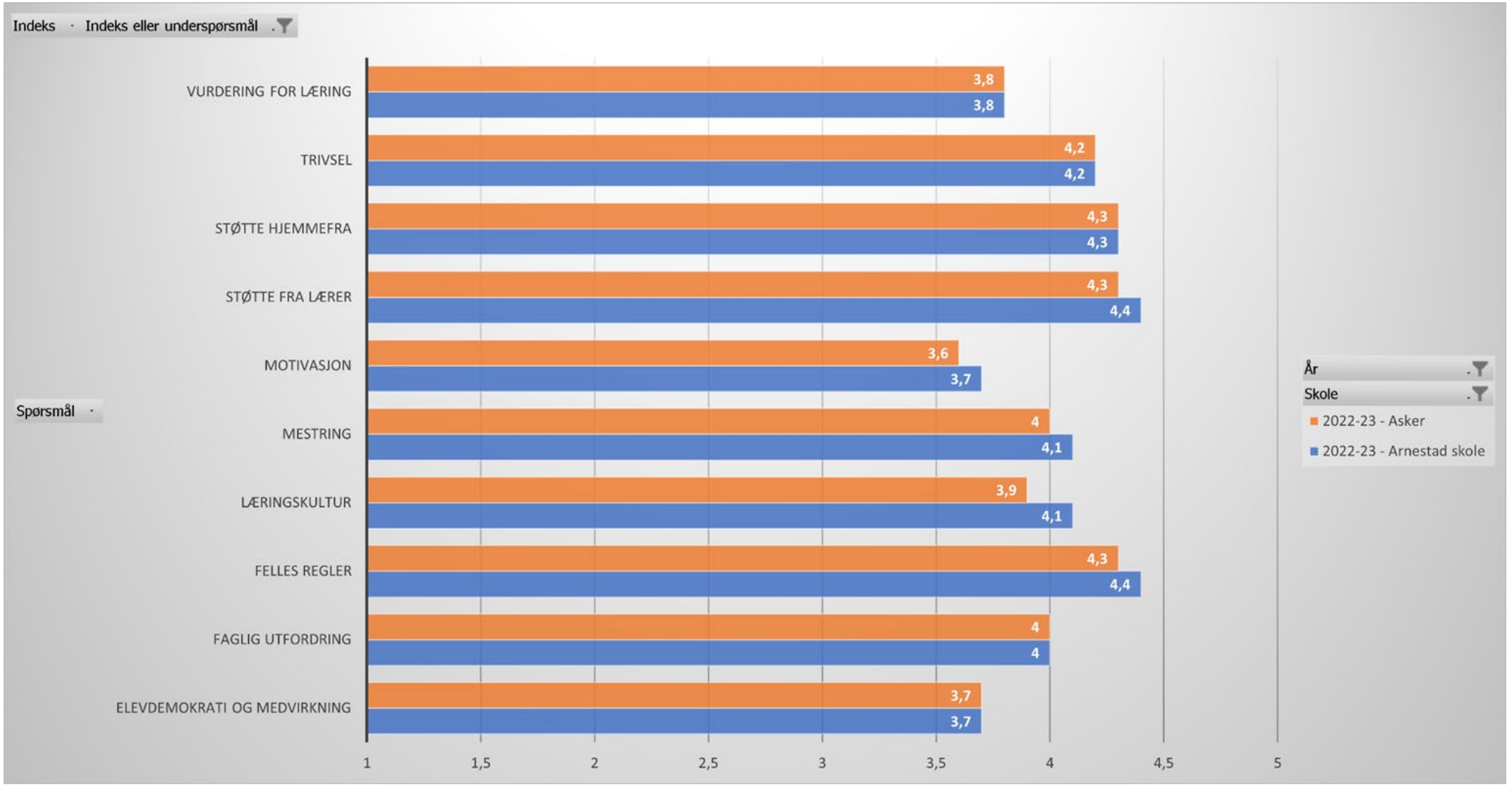

Elevundersøkelsen - 6.trinn

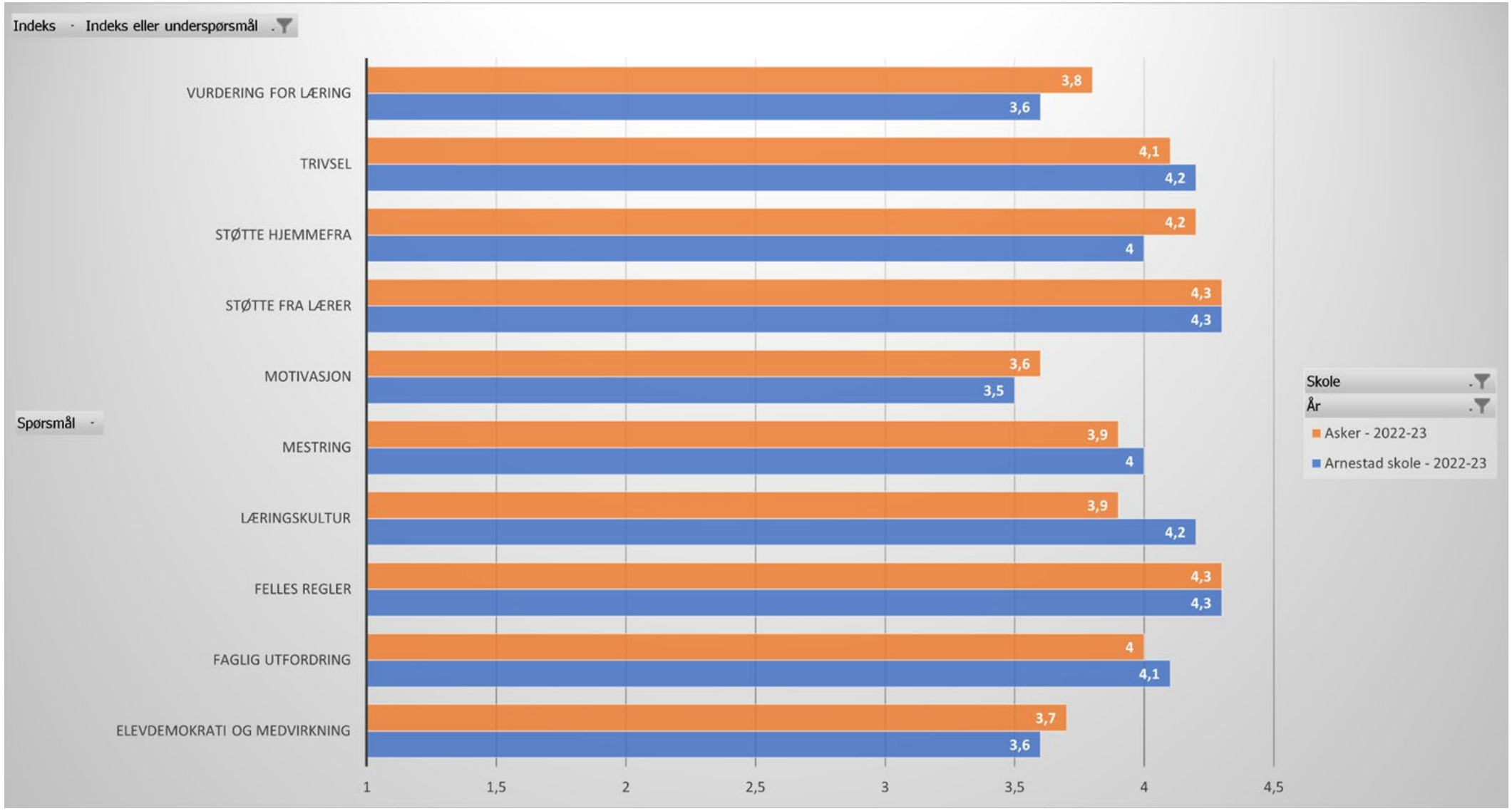

Elevundersøkelsen - 5.trinn

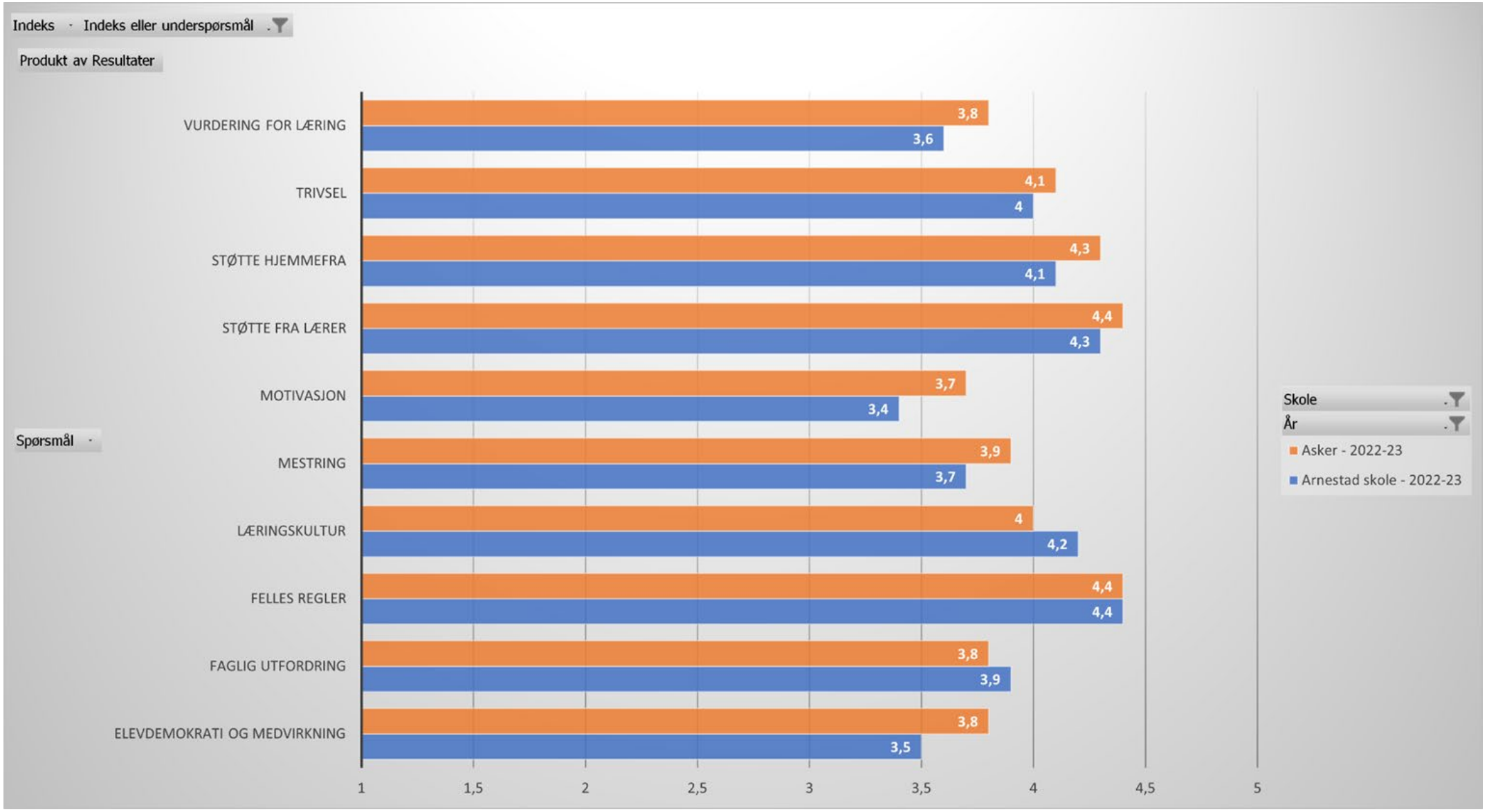

Foreldreundersøkelsen

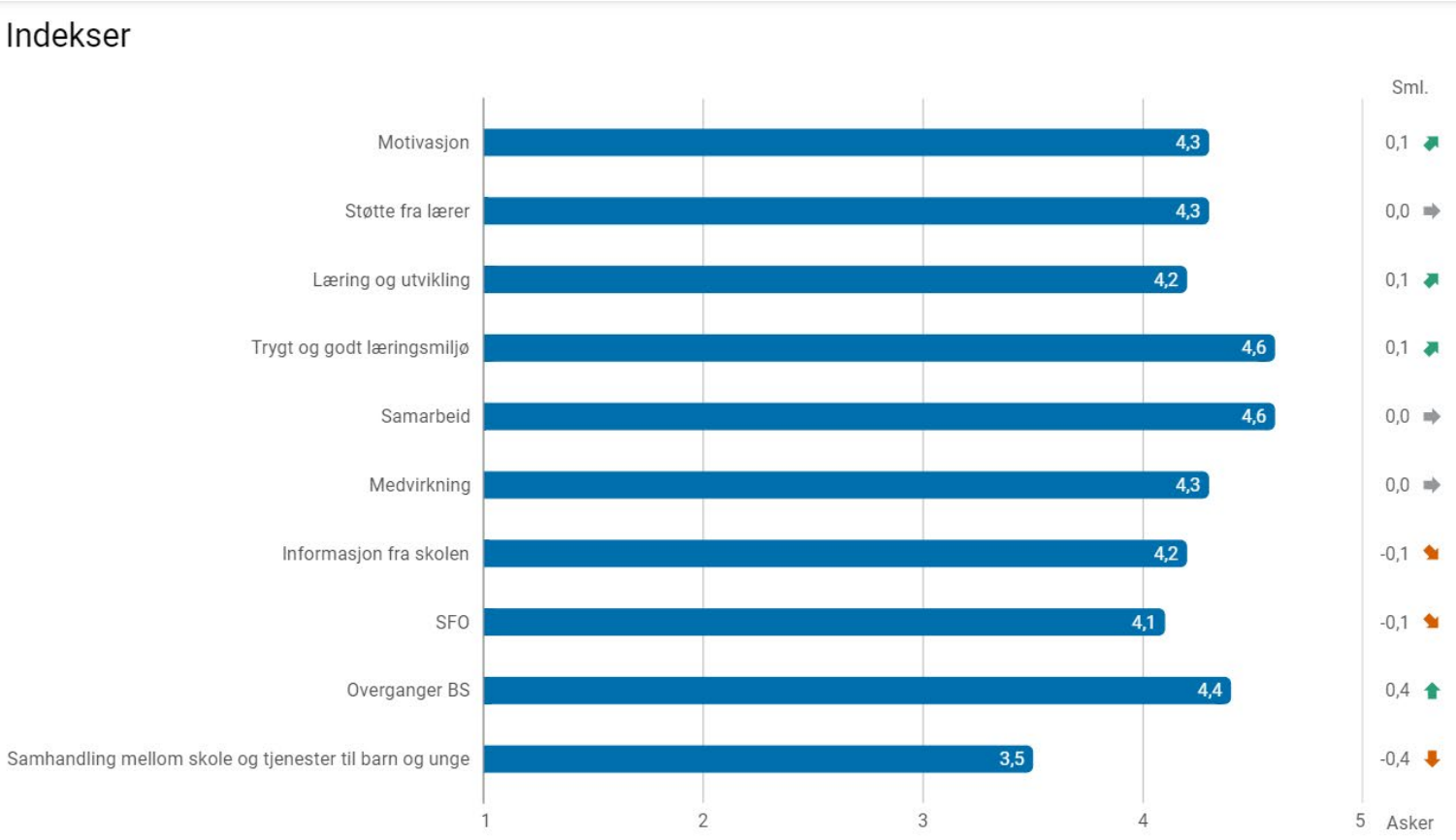

Foreldre er fornøyd, barna er ikke like fornøyd.

- God dialog, og tett på barnehagene i sonen. Tidlig ute med informasjon.
- Samarbeid med andre: Sykemeldt helsesykepleier. Tett dialog med PPT.

Tidlig innsats - analyse

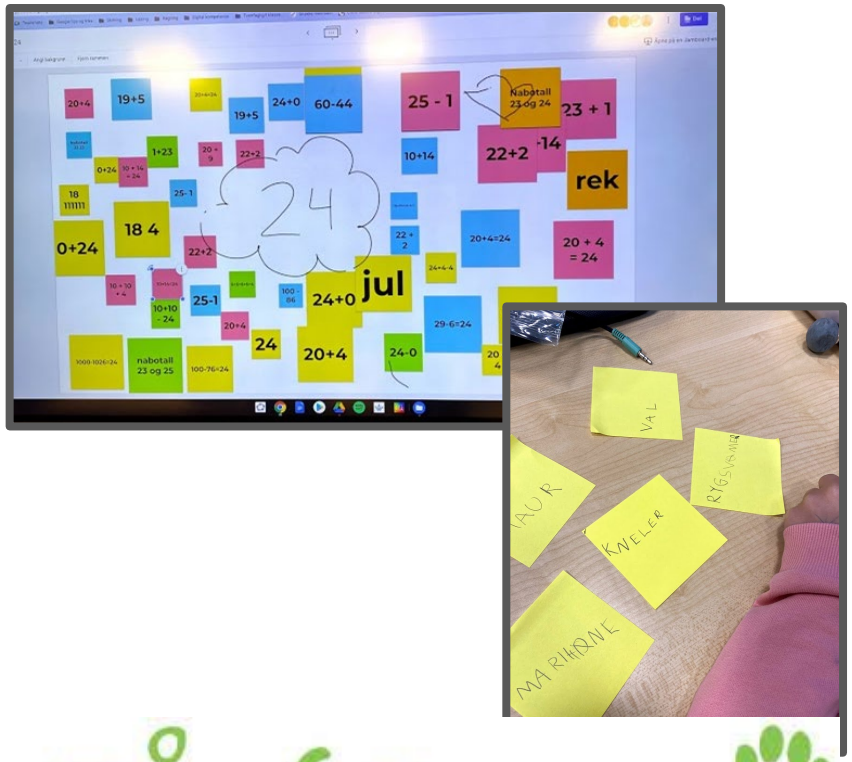

NORM- fordelt på trinnene
1 lærer i regning (1-4)
1 lærer i lesing (1-4)
- åpner opp for undervisning i mindre grupper og intensive tiltak ved behov, f.eks lesekurs.

Høyt fravær, og kabal har gjort det utfordrende i år "lappeteppe". NORM-ressursene går til vikarbehov ved fravær for å få skolehverdagen til å gå opp.
Elever med store behov på 1.- 3.trinn, både med og uten vedtak om spesialundervisning

I forhold til kartleggingsprøver: Savner breddekartlegging (nivå 2-3 nasjonale prøver).
- Sette inn riktige tiltak for å heve potensielle elever fra nivå 1 til 2 og 2 til 3
- Standard for tall-, og regneutvikling (spesielt mtp begynneropplæring)

Effekt:
God effekt når alle er på jobb
Kompetanse hos den enkelte er avgjørende
Skolen er i vurderingsprosess rundt å knytte ressurs opp mot fag eller trinn

PÅ SPORET

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Resultatene for 5. trinn 2022-23 viser at elevene gjør det ganske stabilt i norsk og engelsk som sist skoleår. Matematikk har gått ned de siste to årene.
- Samlet sett er resultatene under gjennomsnittet for Asker.

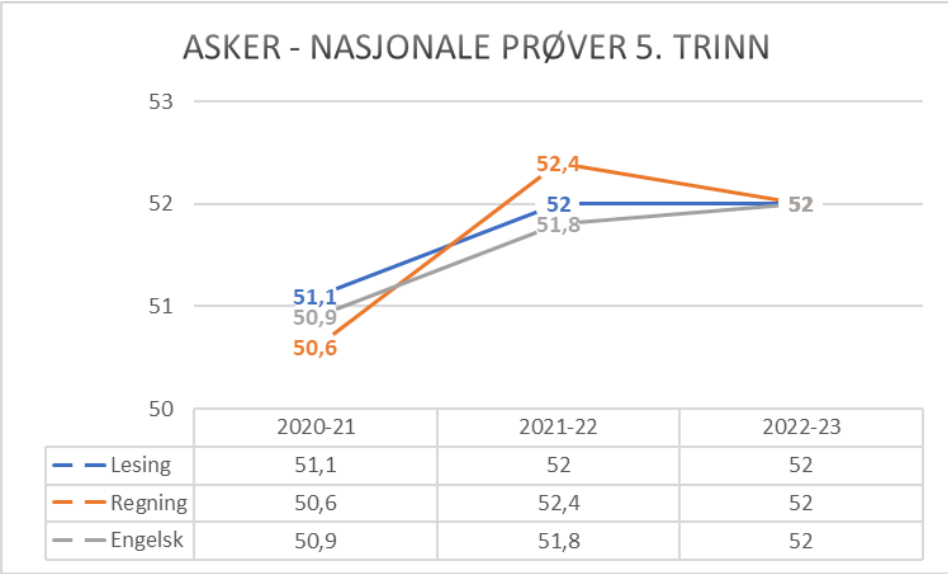

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

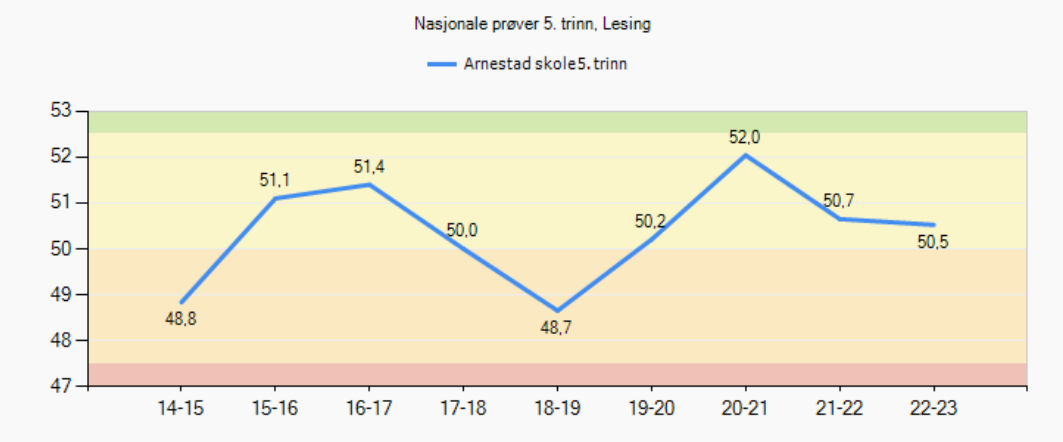

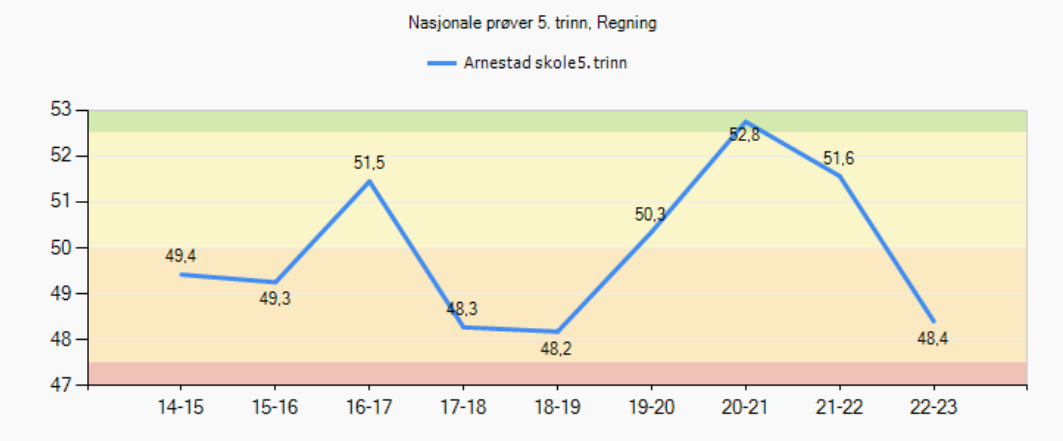

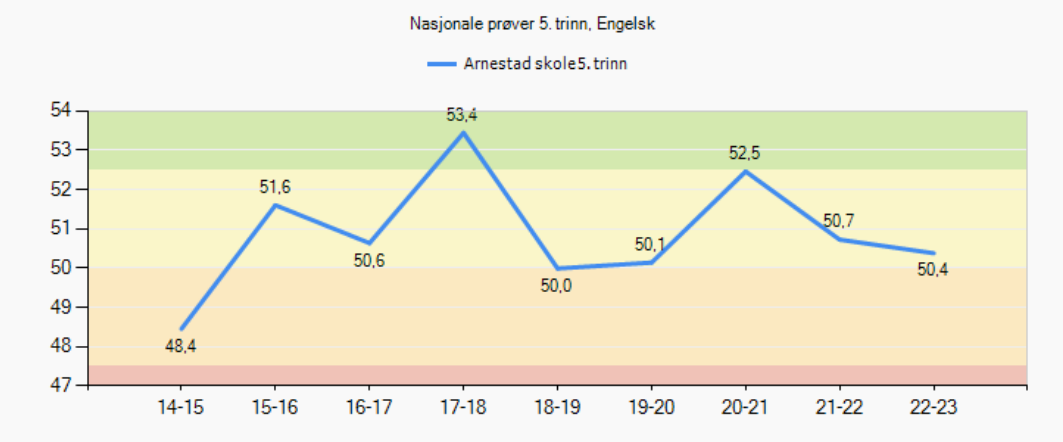

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- God progresjon i arbeid fra 5.-7 trinn i lesing og spesielt og matematikk og engelsk fra sist skoleår. Elevene opprettholder god utvikling i sin læring i fagene.
- Ligger over snittet for Asker i matematikk skoleåret 2022/23, og rett under i lesing og engelsk.

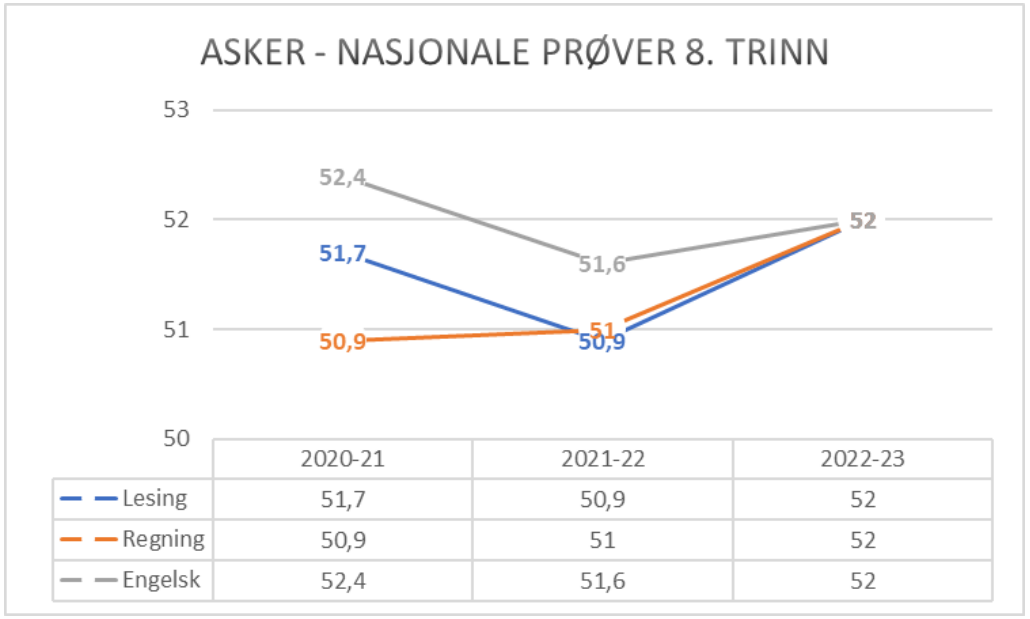

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

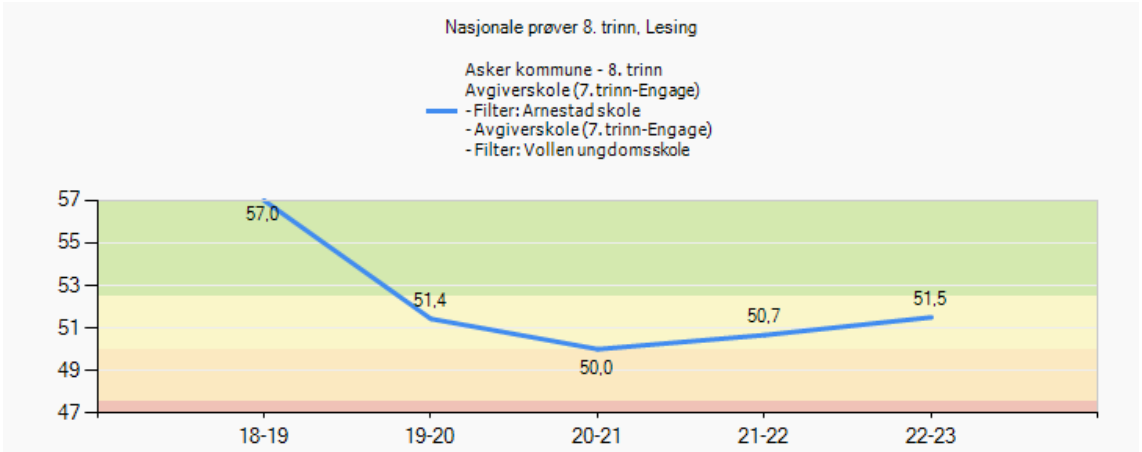

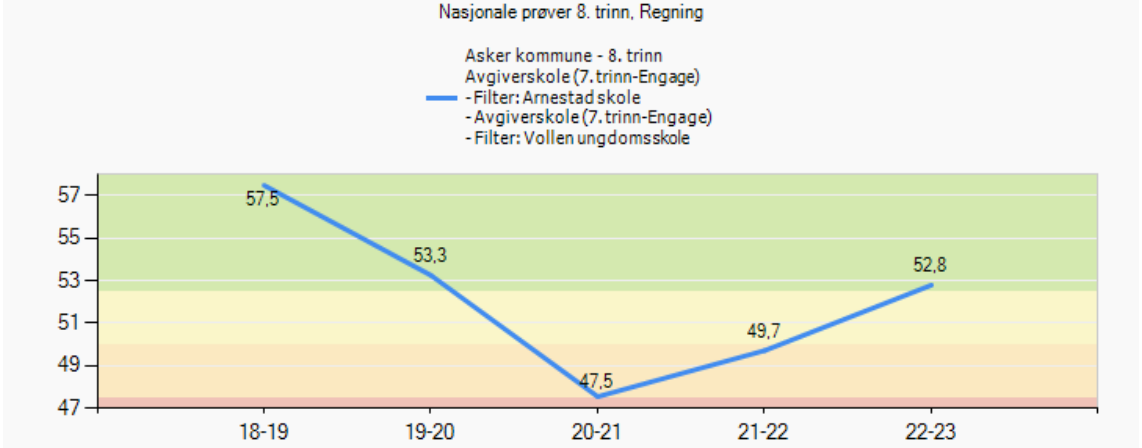

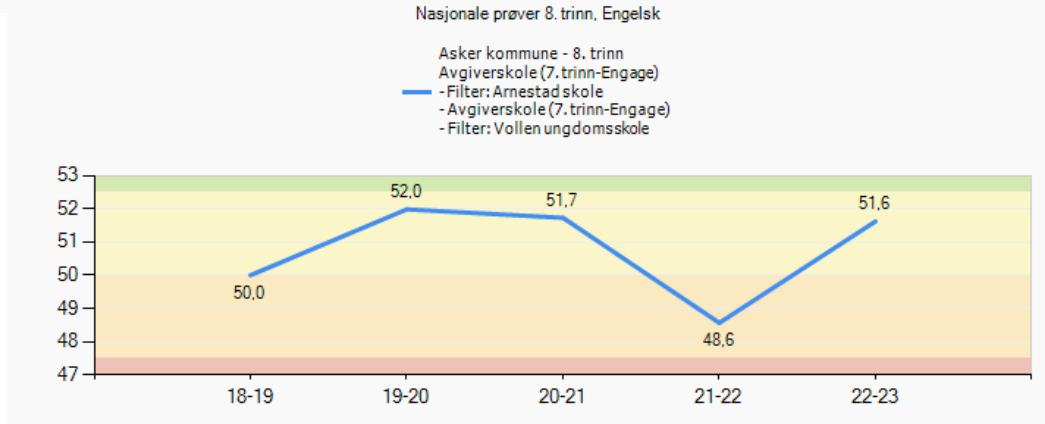

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Samtale med alle foresatte og elever etter
  NP. Egne tilpasninger for elever som kommer i prøveklasse 1.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  Ønsker å få til et samarbeid med Vollen Ungdomsskole.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,74 (snittet = 1,00)

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  Ut fra indeksen skulle Arnestad skole ligget over snittet for Asker kommune både for 5. og 8. trinn.

- **Begynneropplæringen**
- Fortsette med På Sporet.
- Øke kompetansen på begynneropplæringen.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
- Vi må jobbe med elevmedvirkning og ta ansvar for sin egen læring. Erfaringsdeling og dele gode ideer.
- Nivådelt undervisning og nivådelte lekser.
- Godt og tett samar

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Billingstad skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier: Raus, nær, modig, skapende

Asker kommune

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	301
Lærere:	22
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	19
Barn i SFO:	150
Ansatte SFO:	12

Asker kommune

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - 18 barn på 4. trinn - 41 %

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
  - Ulike aktiviteter innenfor rammeplanen
  - Eget tilbud for 4. trinn

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  - Kultur og idrettsaktiviteter er skolen i større grad i tråd med rammeplanen enn på andre områder
  - Krevende pga svært ustabil bemanning

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  - PALS
  - Aktivitetslederkurs

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - “Matjungel”
  - Samkjøre informasjon med skolen for å nå ut- ukeplan

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Profesjonsfaglig fellesskap- i positiv utvikling.
  - Naturlig sammenheng skole-SFO
  - Opprettholdelse av daglig drift

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Forankring gjennom prosesser i personalet (plangruppe, medbestemmelse)
    Seminar i august 2022: 1. Knytte nye relasjoner. 2. Knytte sterkere relasjoner. 3. Være mer bevisst på å stille undersøkende og kritiske spørsmål i profesjonsfellesskapet
    Arbeid med kjennetegn for lærende fellesskap: *Kollektivt ansvar, delte verdier og visjoner, samarbeid, spørrende og refleksiv holdning til egen og andres praksis, individuell læring og læring i grupper kobles sammen*
  - Avdelingsleder skole og SFO

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Overgangen til ungdomsskolen er videreutviklet.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Veiledninger for ansatte i de mest aktuelle systemene de ansatte skal jobbe i. (vi tilpasser og legger til rette)
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Læreplanforståelsen er hevet. Ledelsen er tilstedeværende gjennom team- og klasseromsbesøk
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Regelmessig arbeid med livsmestring i fellestid.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Aktive lokallag
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Systematisk resultatoppfølging og etterspørring av utvikling.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Noe fokus, bl.a. reduksjon av kopiering

Asker kommune

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?
  - Læringsmiljø: Ansatte i skole og SFO forstår ikke og utøver ikke aktivitetsplikten.
  - Inkluderende praksis: Laget til barnet (“Virksomheten anerkjenner ikke og bruker ikke foresatte som den viktigste ressursen i barns og unges liv”)
  - Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Drøftet i elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Felles forpliktende plan oppdateres av plangruppa og ressursperson.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Fokus fra overordnet del er trukket inn i periodeplanleggeren.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Basisfagene ligger inne
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Forventninger er formulert i "Tipsplakaten" Fokus for periodene varierer.
Dybdelæring	Tipsplakat
Elevaktive arbeidsformer	Tipsplakat
Underveisvurdering	Tipsplakat
Elevmedvirkning	Integrert begrep i undervisningen hos noen

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	1,66%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- PPT inn i skolen!
- Legge til rette for spesialundervisning og tilpasset opplæring i klasserommet der det er mulig,
- Åpne oppgaver, spørsmålsstillinger, tilpasninger, stasjoner?
-

Asker kommune

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	0
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	0
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	0

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær?*
- Ja
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- Tiltakene generelt fungerer greit.

Asker kommune

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

    - Tilpasset opplæring
    - Holdningsendring i hele personalet også ledergruppen.

(Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Nasjonale prøver i lesing og regning, spesielt på nivå tre
  - Kartleggingsprøver
  - Foreldreundersøkelsen: Støtte fra lærer, trygt og godt læringsmiljø
  - I elevundersøkelsen ser vi noe positiv utvikling på fokusområdet faglig utfordring. 6. og 7. trinn liten økning fra i fjor, 5. trinn er lavt

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Elevundersøkelsen: Mobbing, Læringskultur og motivasjon
  - Foreldreundersøkelsen: Overgang barnehage- skole
  - Engelsk:

Asker kommune

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

  - Tiltak forankret i personalet ligger skoleutviklingsplan.
  - Trygt og inkluderende læringsmiljø: Læringskultur
  - Tilpasset opplæring: Fellesskapende undervisning
  - Engelsk:

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Asker kommune

	Billingstad skole		
	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn
	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer
	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn
Indikator - Spørsmål	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet
− Mobbing på skolen	*	*	20,5
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?	*	*	*
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?	*	*	*
Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	*	*	*

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Kunne vært mer kjent.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - Varsle til nærmeste leder.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - I forkant av utviklingssamtaler- gjennomgås i teambesøk.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - Vi strever med å utnytte dette som en egen ressurs. Henger sammen med arbeidet i andre fora som for eksempel PALS, ressursteam

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

7. trinn

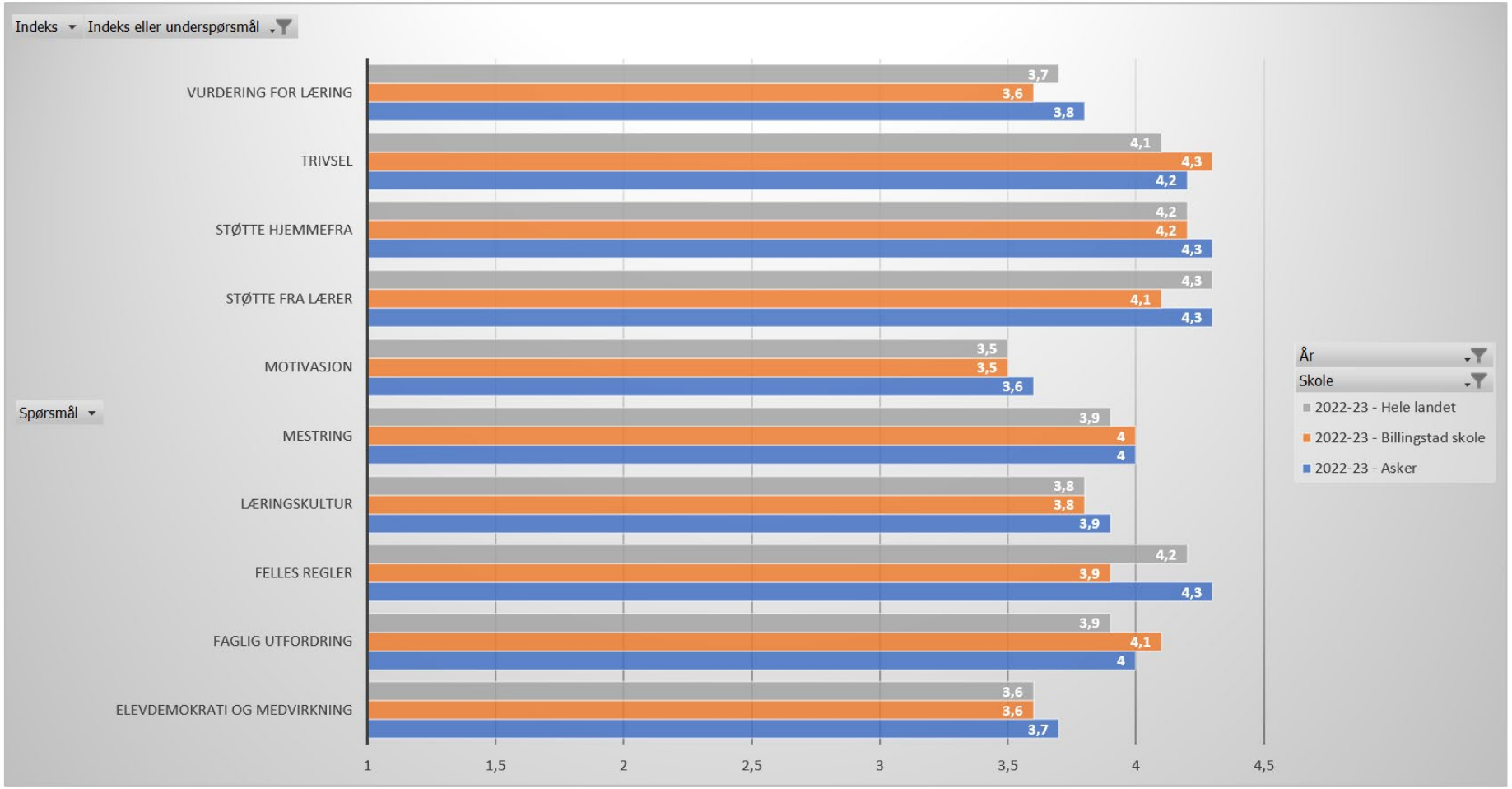

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

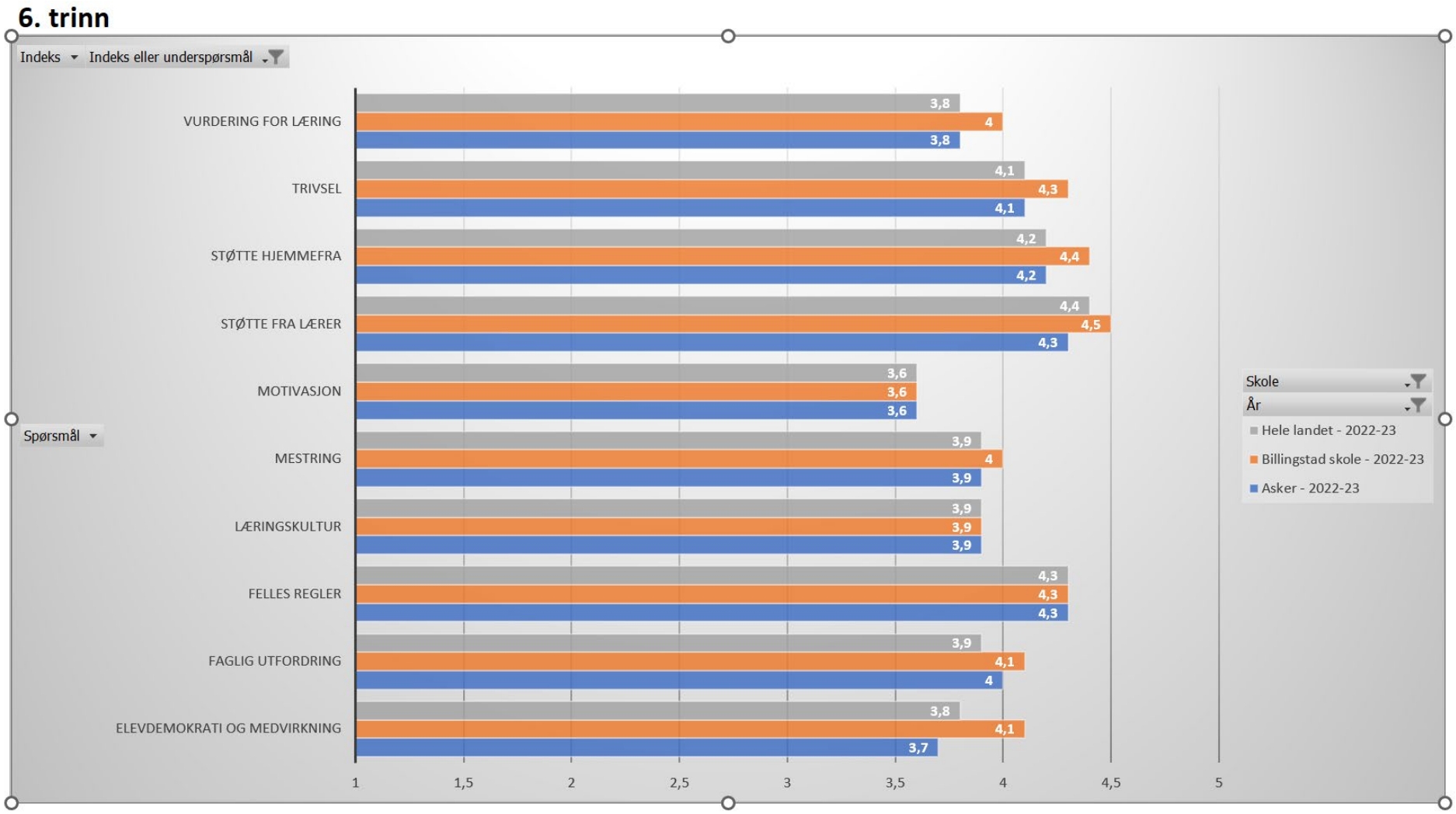

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

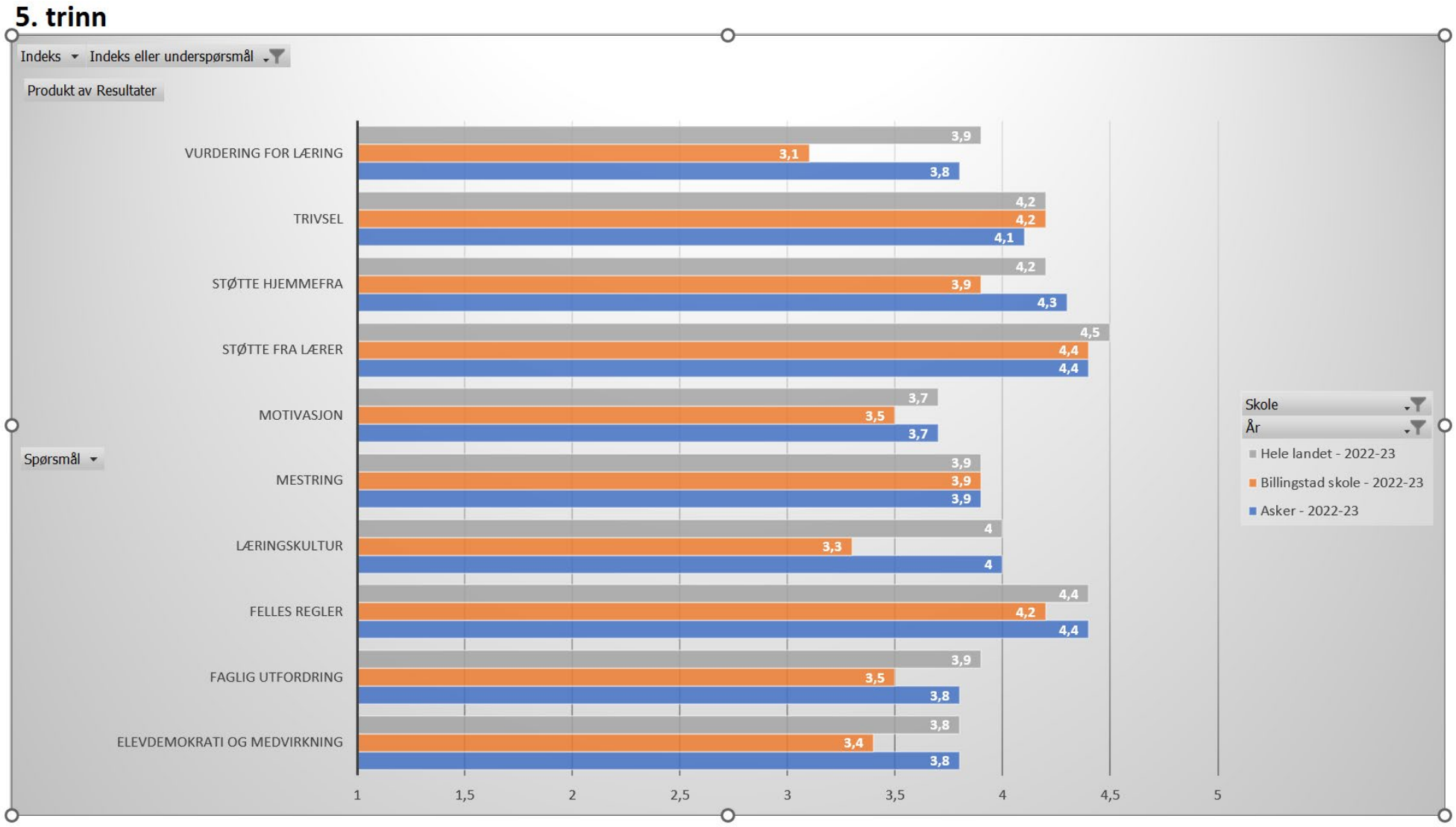

Foreldreundersøkelsen

Indekser

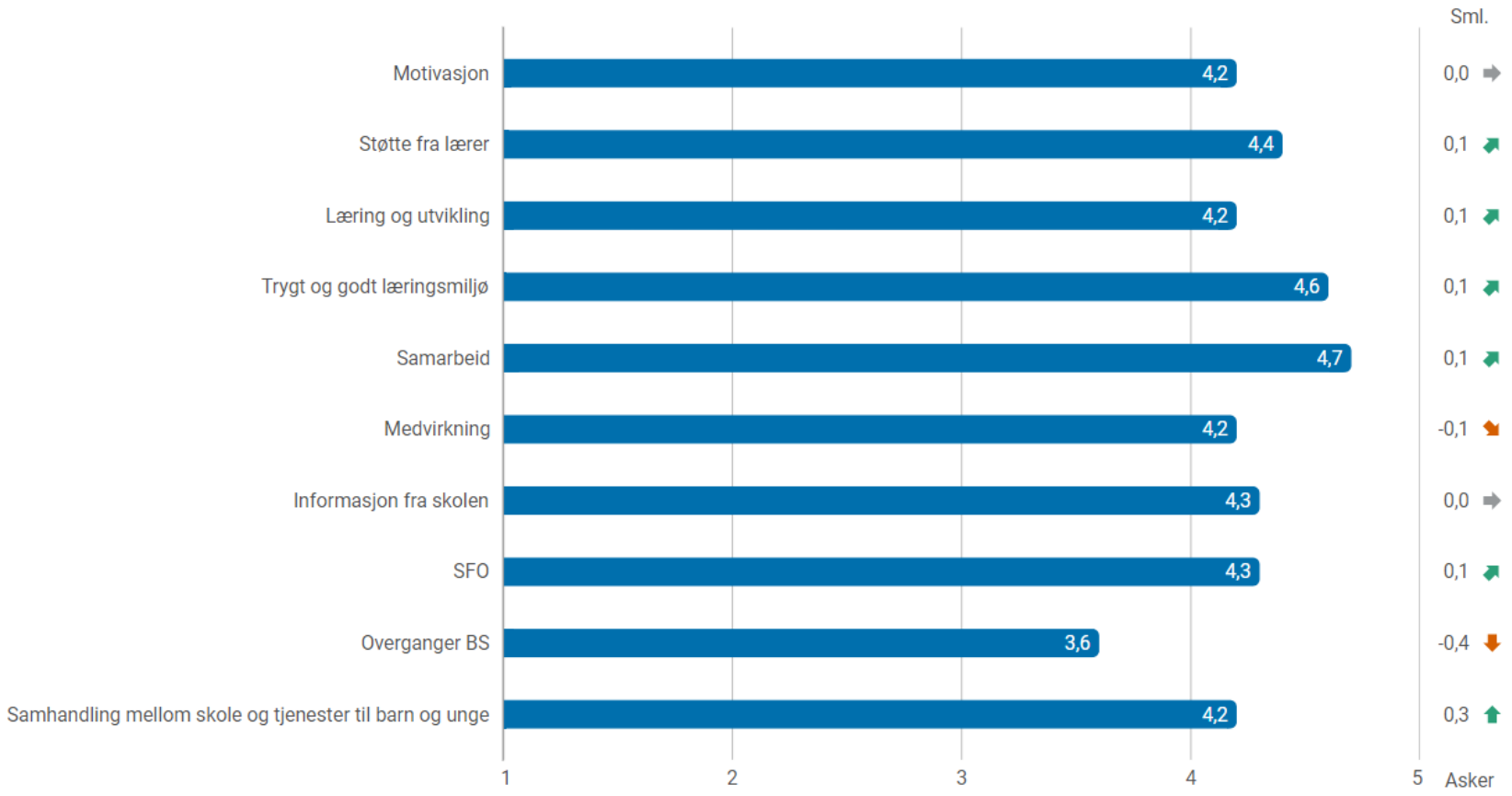

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  Lærere er tett på- samarbeid med foresatte
  Resultater etterspørres
  På sporet

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  Viktig- kan fange opp elever som trenger tilpasninger.
  Individuelt-

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Lesing: Har hatt fokus på lesing i utviklingsarbeidet.
- Regning: Kultur for regning
- Engelsk: Varierende

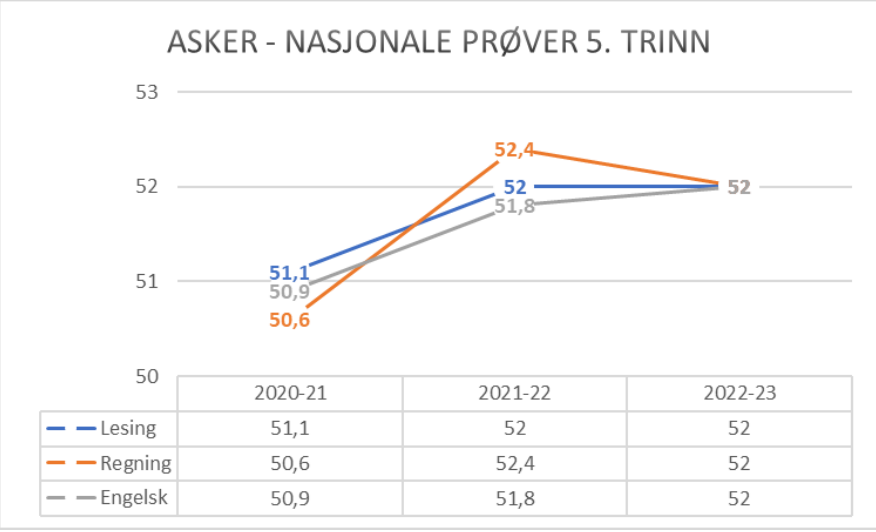

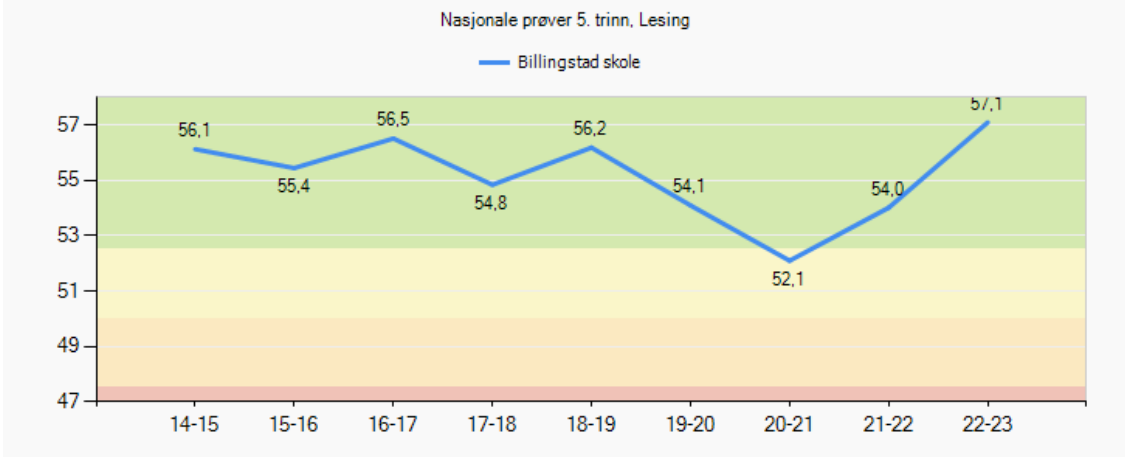

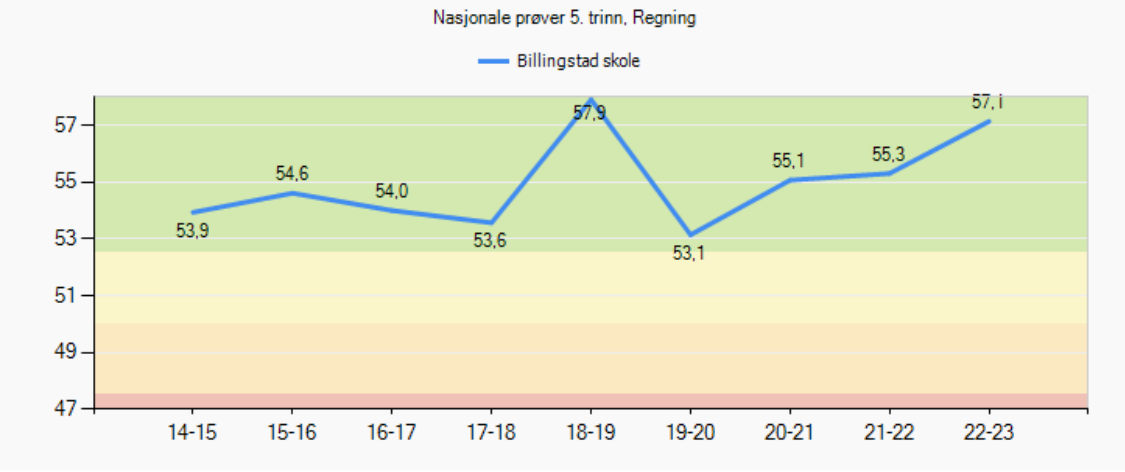

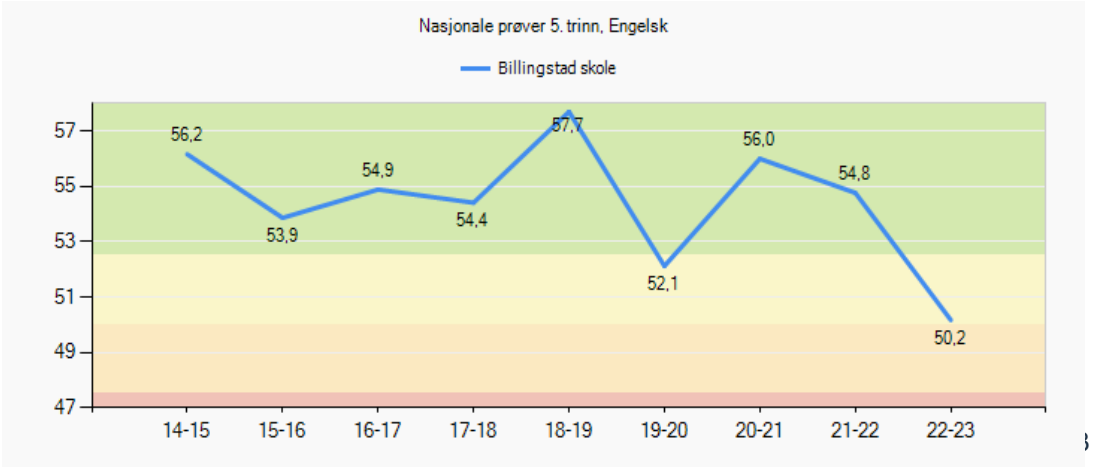

Asker kommune

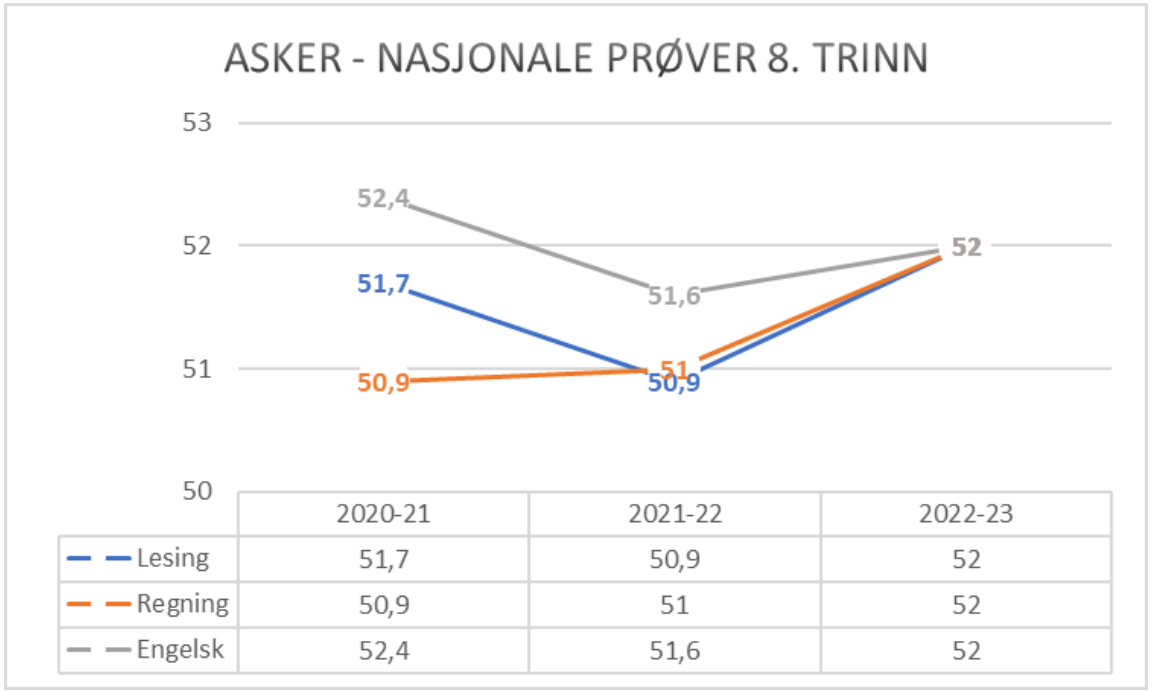

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

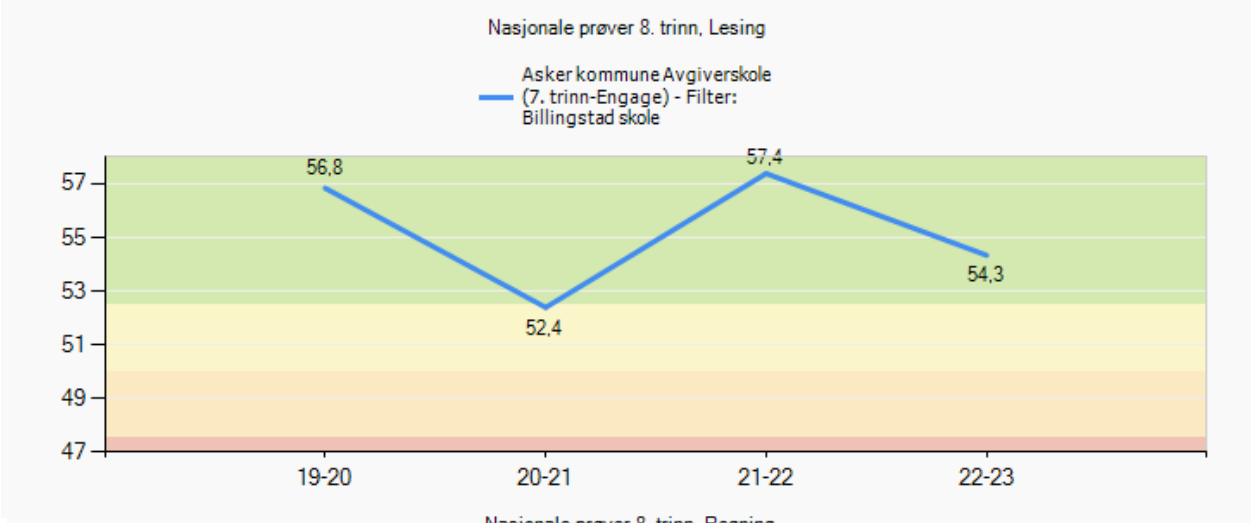

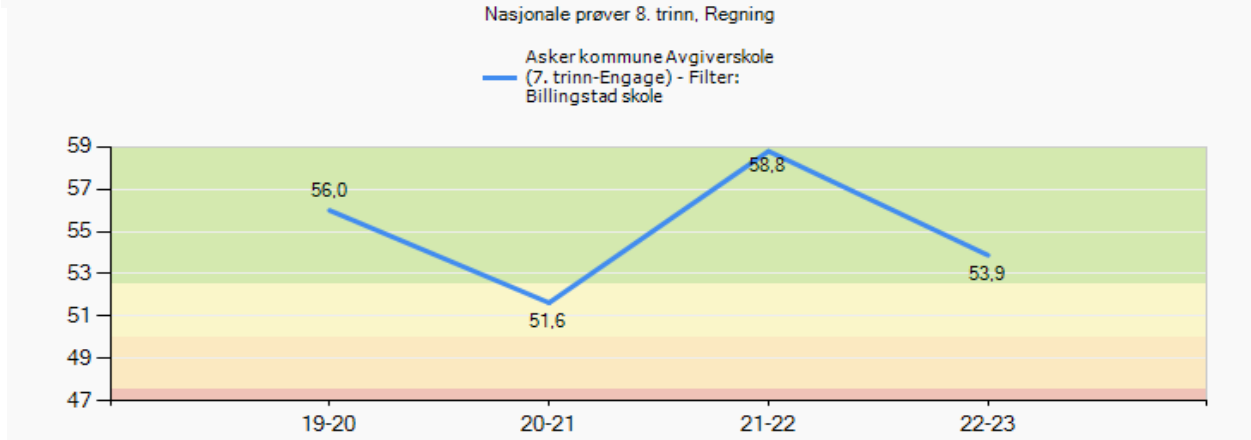

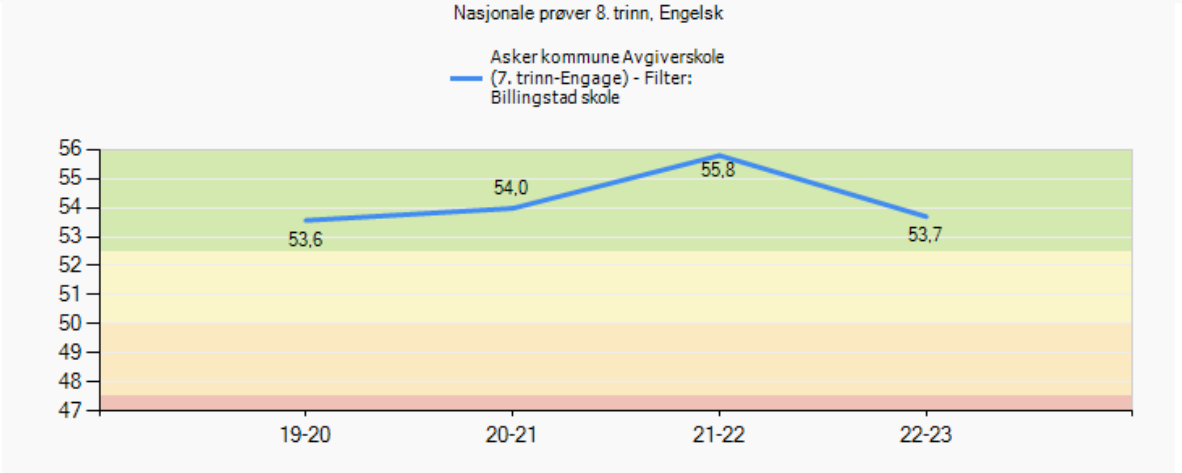

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Utviklingssamtaler, analyse i personalet, presenteres i SU,

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  Litt tilfeldig

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  Skolebidragsindikator som hjelp til å analysere tallene.
  Tilpasset opplæring- nivå 1/nivå 3

Asker kommune

Asker kommune

Blakstad skole- lokal tilstandsrapport 2022

Skolens visjon:

Lærelyst for livet

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	350
Lærere:	30
Lærer pr elev 1. - 4. trinn (gruppestørrelse 2):	13
Lærer pr elev 5. - 7. trinn (gruppestørrelse 2):	17,4
Barn i SFO:	155
Ansatte SFO:	15

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  Beholde og øke antall barn på 3. og 4. trinn. Bedre samarbeid basene imellom (etter pandemien har dette vært en prioritering)

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  God informasjonsflyt til foresatte, barns medvirkning spesielt på 4. trinn, kompetanseheving av ansatte

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  Vi jobber kontinuerlig med rammeplanen. Vil trekke frem idrett og friluft, dette er en satsning på alle baser. Her har vi kompetansen.

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
  Kompetansepakken fra Udir: Trygt og godt miljø i SFO. 3 ansatte har meldt seg på studiet: Kvalitet i SFO. Avdelingsleder SFO har gjennomført kurset Folkehelse og livsmestring

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
  Kommunikasjon, deling, medvirkning,

Spesialavdeling

Fakta	Antall
Elever:	11
Ansatte:	11

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?

  Barnas individuelle utvikling, trygghet, gode rammer og gode relasjoner voksne/barn. Bruke personalets ressurser + samarbeid internt og med eksterne aktører. Tilpasser metoder og arbeidsmengde til barnas behov. Varierte og aktive dager. Ønsker videreutvikling med flere gruppesammensetninger.

- Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?

  Alle har tilhørighet til skolen og sin klasse. 1.trinn inn til SPA i små grupper for å bli kjent. God kontakt med enkelte kontaktlærere om informasjon og samarbeid der elever er mye i klassen. Vurderer at SPA lager spillgrupper for å gå ut til enkelte i ordinærskolen. Uteskole/Ferie SFO.

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?

  Gode overføringer fra bhg/skole. Veldig tett på, så å si alle jobber med alle og blir godt kjent. Går grundig gjennom info ved nye elever, møter for deling av info

- Har de ansatte den kompetanse som kreves for å ivareta elevgruppen i avdelingen?

  BUA, Miljøveiledere egne oppgaver, ASK, SUA (seksjon utviklingshemming og autisme),Utfordrende atferd. MTO, Bra ledernettverk, bra å få en fagansvarlig (PPT Christine Spillet) inn for felles faglig utvikling på avdelingene, samt skolehelsetjenesten ved Kristin Sveaas, der man også skal se på samarbeid og utvikling ved overordnede rammer rundt eleven og familien

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- ❖ Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - ➢ Skolehagen er etablert
  - ➢ Konstruktivt og godt samarbeid med PPT
  - ➢ Vi har rekruttert gode lærere som positive tilskudd til personalgruppen

- ❖ Hvorfor har dere lykkes med dette?
- Skolehage: Aktive og engasjerte lærere som har et stort handlingsrom
- PPT: Svært bra rådgiver som er genuint interessert i skolehverdagen og et personale som er interessert i å ta imot gode råd og veiledning
- Rekruttering: Skolen har opparbeidet seg et godt rykte og er en attraktiv arbeidsplass

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Skolen samarbeider godt med hjelpetjenestene i hverdagen, dermed gjør vi det vi kan for at foresatte skal oppleve en sammenheng. Fokus på gode overganger og samarbeid med barnehager og ungdomsskoler.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi bruker systemene som kreves og tilrettelegger for lærere, slik at bruken blir hensiktsmessig.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Skolen deltar på kompetanseutvikling via Seil og Udir. Aktivt personale som alle deltar i en ressursgruppe. Vi har et positivt og aktivt profesjonsfelleskap som preges av deling og støtte.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Mestring og tilhørighet er fokus på alle arenaer, både hos de ansatte og i arbeidet med elevene våre. Naturskolen og uteskolen er viktige faktorer som bidrar positivt til arbeid med livsmestring og folkehelse.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Involvering i skolens drift. Foresatte støtter positivt inn i læringsmiljøet. (Trafikkvakter, lysvandring, jubileumsfeiring og andre oppgaver i sosial læreplan) Gratis utlån av rom og gymsal til grupper i nærmiljøet.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi arbeider hele tiden for “lav terskel” for å ta kontakt på alle arenaer. Foresatte oppfordres på foreldremøtet, ledelsen har alltid åpen dør og forsøker å være deltagende og tett på elevene.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Skolehage, åpen kveld med plantesalg - miljøråd - uteskole med bruk av naturens ressurser og ivaretakelse av naturressursene våre. (Strandrydding, Rusken, rydding av stillehavsøsters mm)

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Risikoer som pekte seg ut i skolens ROS-analyse:

- Mange barn trenger tilpasninger i skolehverdagen. Vi har behov for å videreutvikle våre systemer slik at elever kan være sammen til tross for store tilpasningsbehov. Vi må videreutvikle skolens kompetanse på tilpasning for elever med spesielle behov i større grupper.

- Etter forrige ROS- analyse har skolen hatt fokus på å strukturere undervisningen i særskilt norsk, dette er fortsatt et utviklingsområde. Vi har et økende antall flerspråklige elever.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har brukt god tid på dette- satt av tid på planleggingsdager og utviklingstid- alle følger samme årshjul med felles temaer.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Overordnet del er tydeliggjort i felles periodeplan. Noe innhold blir styrt inn i Blakstadtimen.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Dette tydeliggjøres i trinnets periodeplaner.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi har fortsatt et utviklingspotensiale, men får det til i noen temaer og i noen fag.
Dybdelæring	Uteskolen gir en unik mulighet til å kunne fordype seg ekstra.
Elevaktive arbeidsformer	Mellomtrinnet har noen faste aktiviteter, mer i noen fag enn andre. Får til mye i naturfag og samfunnsfag på mellomtrinnet.
Underveisvurdering	Elever på barnetrinnet synes det er vanskelig å beskrive hvordan de får en underveisvurdering, men de opplever å få god hjelp til å komme videre i fag og emner når de lurer på noe. Alle bruker læringspartner og har forskjellige former for egenvurderingsmetoder.
Elevmedvirkning	Elevene på mellomtrinnet opplever større muligheter til å påvirke enn på småskoletrinnet. Elevråd, miljøråd, mais, kulturverter.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,5%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	2,6%
•Andel i gruppe:	3,4%
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Vi jobber tett sammen med PPT rundt organisering av spesialundervisning på flere trinn. Vi har henvist klasser/trinn med utfordringer til systemveiledning, og rådgiver observerer og veileder. Alle lærere på trinnet, evt. fagarbeidere og ledelsen er med på veiledningene. Vår største utfordring på mange trinn har vært å utnytte ressurser på en god måte for alle, og dette arbeides det med.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2 t/u
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	6 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
  Det kan ha vært noe tilfeldig hva slags undervisning som er gitt og hvordan trinnene har løst dette, men det jobbes med en struktur i særskilt språkopplæring. Vi har en annen elevmasse nå enn for noen år tilbake, og har nok flere elever som mangler grunnleggende begreper og ikke har foresatte som mestrer norsk.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Vi følger rutinen.
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot disse elevgruppene fungerer?
- Det er vanskelig å finne løsninger i disse sakene, for alle saker er ulike. Noen tiltak kan fungere i en sak, men være helt feil i en annen. Vi opplever ofte at skolen blir stående alene, selv om det er mange ulike instanser inne i arbeidet.
-

Inkluderende praksiser

Skolens utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet:

- Mer lek- har startet med dette på 1. og 2. trinn
- Åpne oppgaver- skolen er med i pilotprosjekt
- God og tydelig klasseledelse, systemsaker på to trinn inneværende år
- Tettere veiledning i sosiale situasjoner- styrte lekegrupper

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positiv utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  - Gode resultater på elevundersøkelsen 6. og 7. trinn
  - Gode resultater på foreldreundersøkelsen
  - Gode resultater på tidlig innsatsarbeidet- kartlegging 3. trinn.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

Resultater der skolen ligger lavt:

- Nasjonale prøver 5. trinn
- Elevundersøkelse 5. trinn

Tiltak inn på trinnet:

- nye klasser
- systemsak PPT
- enkeltelever
- lesekurs
- tiltak rundt organisering

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Blakstad skoles utviklingstiltak for 2023:

- Bedre utnyttelse av ressursene våre.
- Fokus på inkluderende undervisning.
- Fortsatt implementering av LK20.

Periodeplan Blakstad skole 22/23
"Lærelyst for livet"
Logistikkplan

Periodeplan med felles tema skal sikre at overordna plan integreres i fagene og blir en del av hvordan vi tenker og planlegger. I tillegg bidrar felles tema til aktiviteter som knytter skolen sammen. Felles opplevelser bidrar til fellesskap, tilhørighet og bygger opp under "Vi-følelsen" vår.

Uke	Periode	Fra overordna del	Aktuelle aktiviteter	Aktuelle ressurser
33-34	Velkommen tilbake	Leve, lære og mestre sammen Fokus på et godt og inkluderende læringsmiljø.	Bygge trygge relasjoner Hemmelig venn, Klassetrivsel.no, "trivseltre" , SIM-presentasjon Aktiviteter med vennskapstrinn Vardåsentur	Smart Mobbeforebygging i PALS Blakstad Timen Link til livet https://trivselsleder.no/trivselsboka Pals: Felles forventninger https://www.reddbarna.no/skole/
35-39	Vi er et demokrati- her bestemmer vi	Demokrati og medborgerskap		https://www.elevkanalen.no/open/Faq/1973 https://www.minstemme.no/oppgaver/laer_om_demokrati_i_skolen https://www.reddbarna.no/skole/
41-46	"Psykt" glad Uke 42: Alle trinn skal ha fokus på nettvett/digital sikkerhet	Folkehelse og livsmestring	Å gjøre noen glad, gjør en selv glad! Uke 41 Markere: Verdensdagen for psykisk helse. 10. okt uke 42: FN dagen og TV-aksjonen, 23. okt Leger uten grenser https://blimed.no/ 43-44: Leselystkampanje **Uke 45-46:** "Bli med uke" Fokus på vennskap alle trinn, dans på fredag i uke 45.	NRK - Kort fortalt NRK - Psykisk helse Link Livsmestring i norske klasserom https://brukhue.no/ https://www.dubestemmer.no/ https://www.udir.no/laring-og-trivsel/skolemiljo/digital-mobbing/

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**
  Rutinene er kjent for alle. De gjennomgås og det jobbes med konkrete caser.
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**
  Alle saker skal varsles til rektor, ledelsen kaller inn og deltar på møter.
- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**
  Gjennomføres to ganger i året i samsvar med rutine. Utviklingstid brukes til å gå gjennom resultatene og sette inn evt. tiltak.. Brukes proaktivt i forhold til hvordan arbeide videre med det sosiale miljøet og relasjoner.
- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?** Temaet består av helsesykepleier og ledelsen. Faste møter en gang i uka. Blakstadtimens innhold er mer styrt, lærerne er kurset i “smart oppvekst” og alle skal bruke materiellet som utgangspunkt i det forebyggende arbeidet.

Elevundersøkelsen - 7. trinn

7. trinn

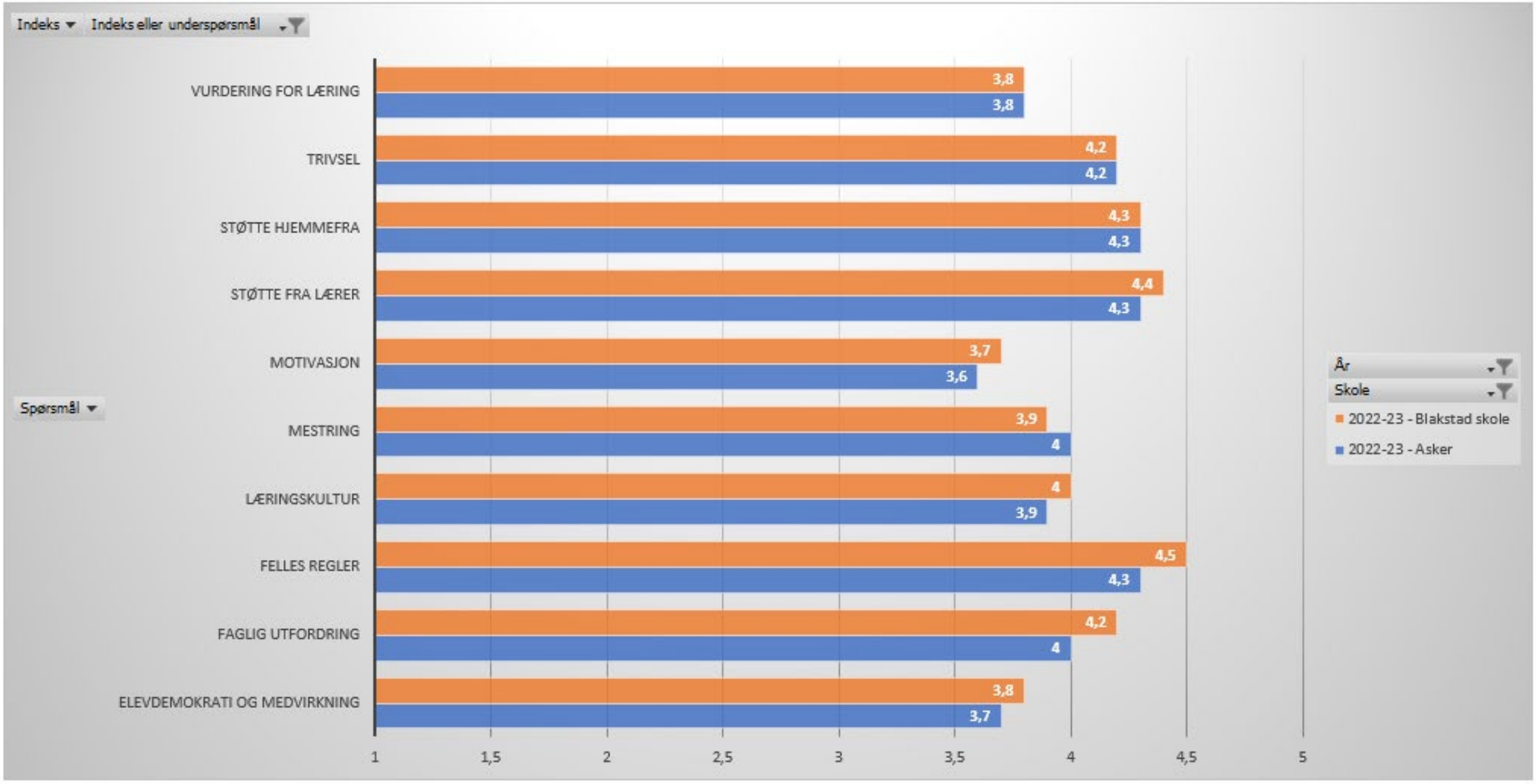

Elevundersøkelsen 6. trinn

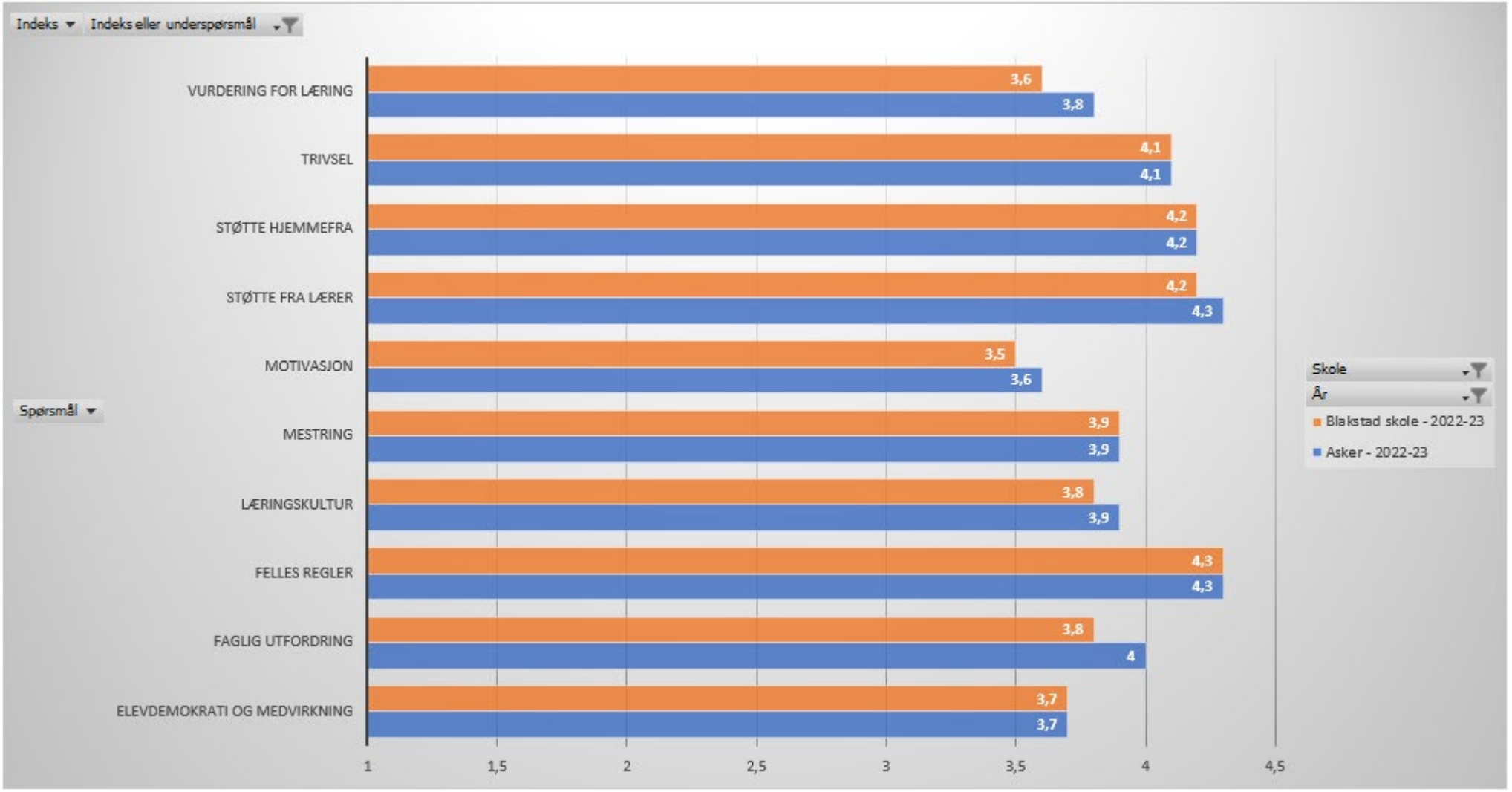

Elevundersøkelsen 5. trinn

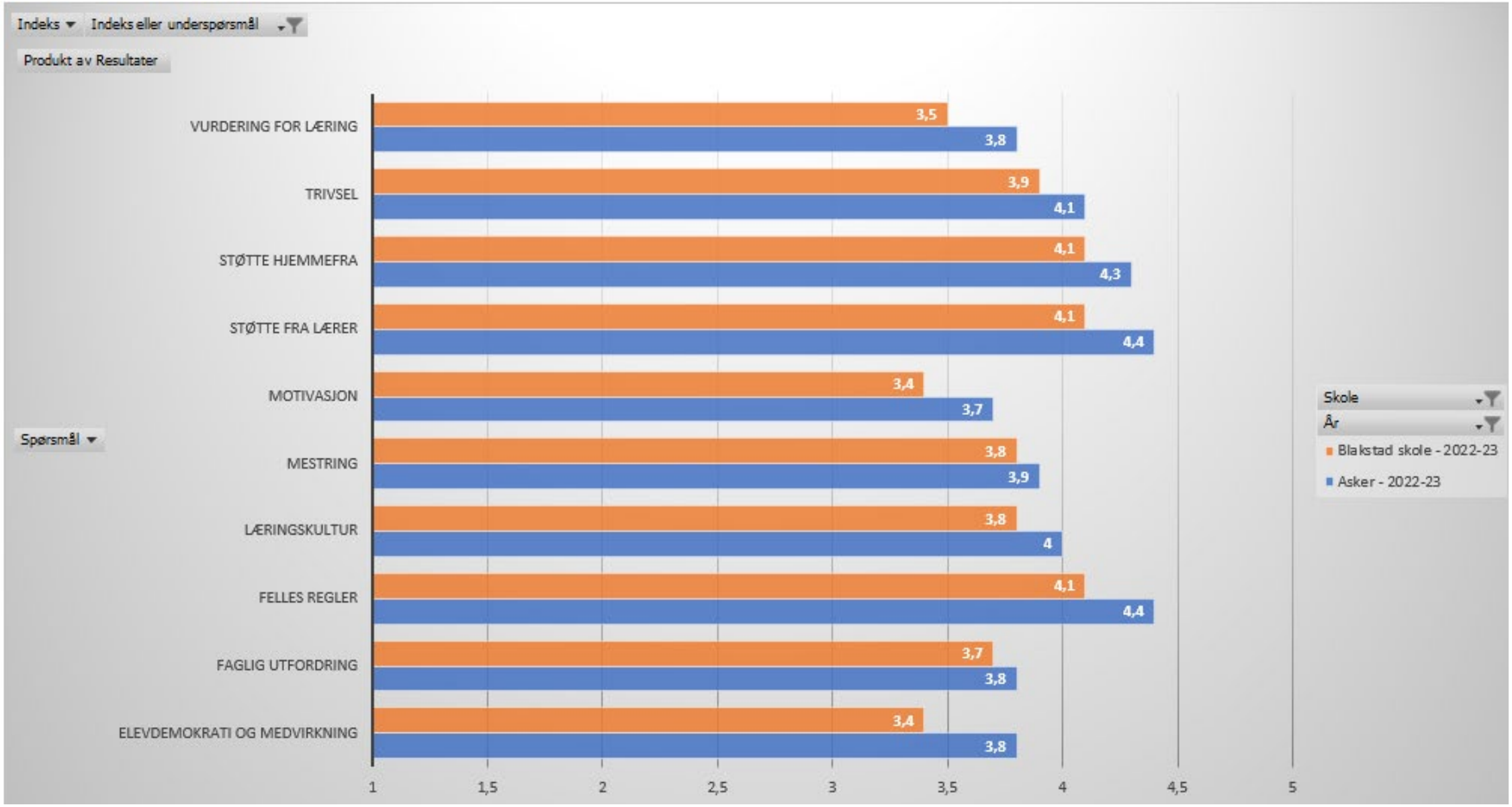

Foreldreundersøkelsen

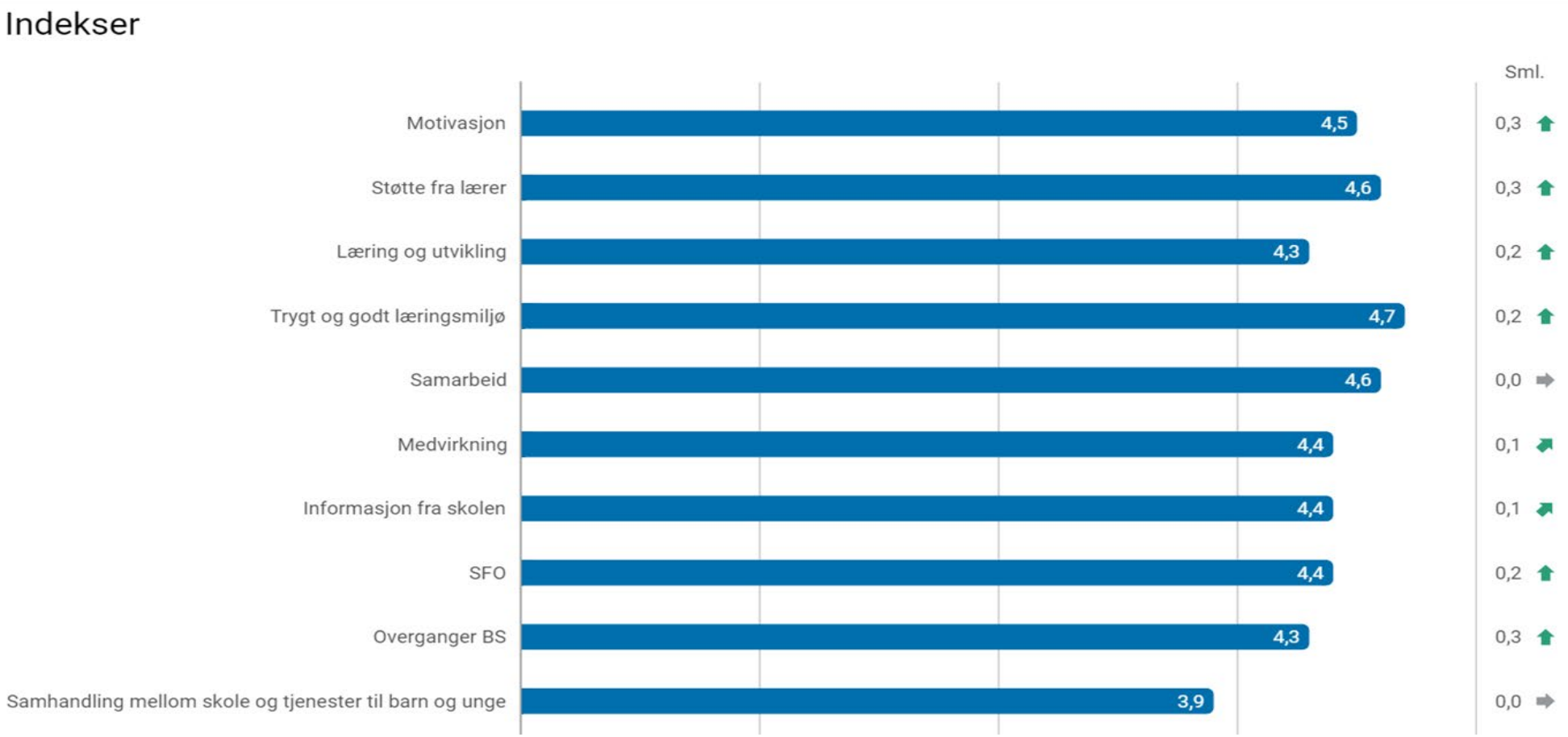

Vi har et godt samarbeid med foresatte, foreldreundersøkelsen gjenspeiler dette. Høy score på motivasjon og støtte fra lærere samsvarer med resultatene fra elevundersøkelsen.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?

  Tidlig innsats-lærer med hele stillingen fordelt på 1. og 2. trinn. Skolen har “På sporet”-gruppene på 1. trinn, og kjører også et lignende opplegg på 2. trinn. På 3. og 4. trinn setter lærerne på trinnet inn tiltak.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

  Resultatene på 3. trinns kartlegging samsvarer i stor grad med det vi vet om elevgruppen. 8 av elevene er blitt fulgt opp gjennom “På sporet”, og vi ser nå at de kun er i oppfølgingsområdet innenfor ett eller to områder.
  Det er ingen store overraskelser verken på prøven i lesing eller regning.
  Vi ser også at flere av elevene som endte under bekymringsgrensen på 3. trinn er løftet fra 3. til 5. trinn.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- 5. trinn skåret lavt på alle de nasjonale prøvene i år. Resultatene er ikke overraskende, med tanke på at det er et trinn hvor det har vært store utfordringer rundt atferd, og også mange elever som strever faglig.

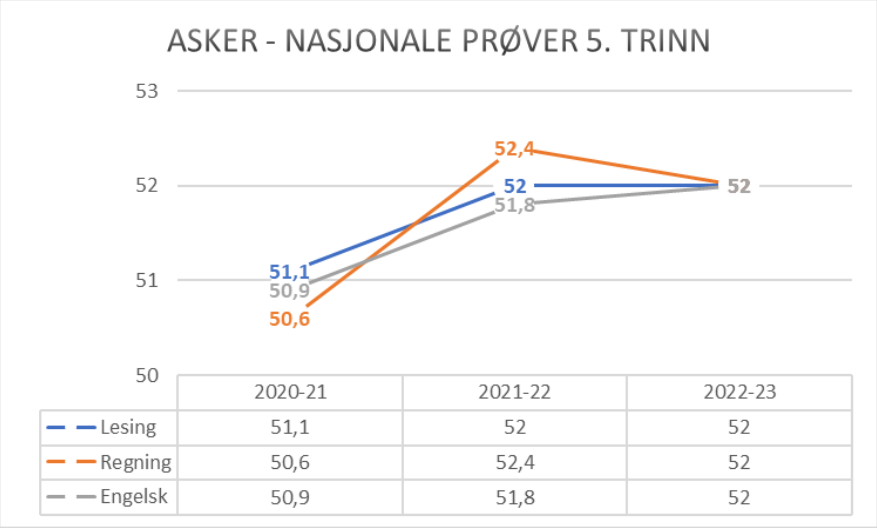

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

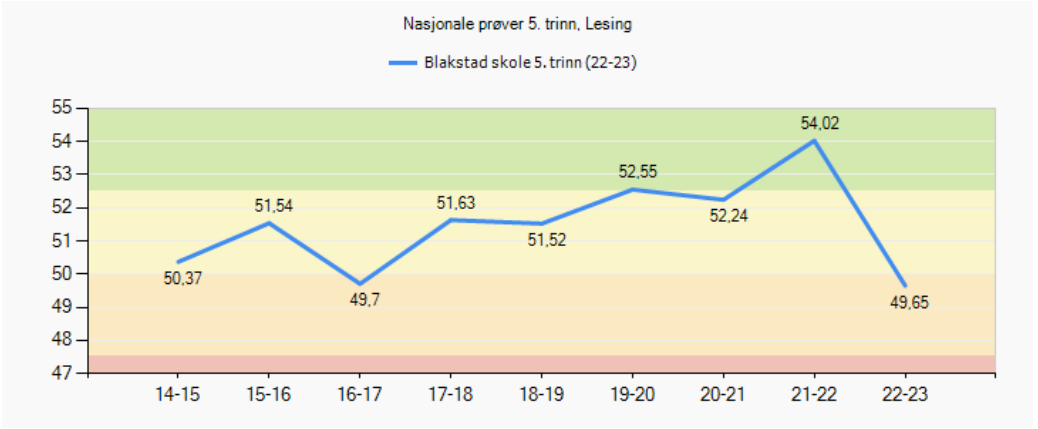

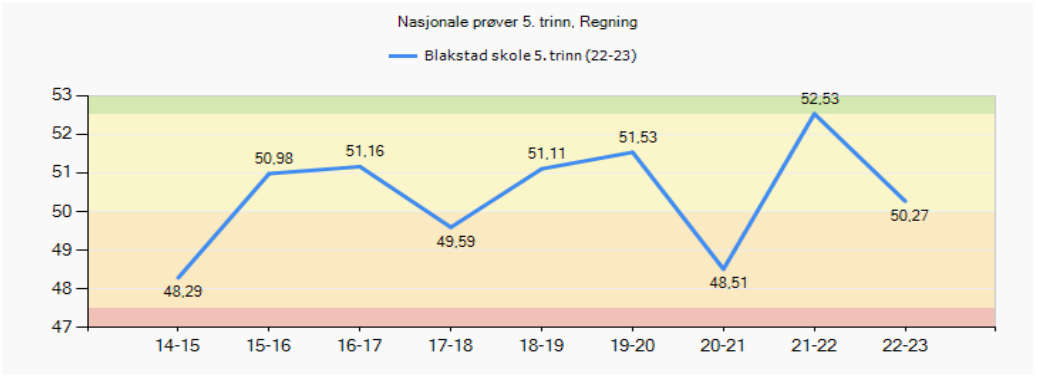

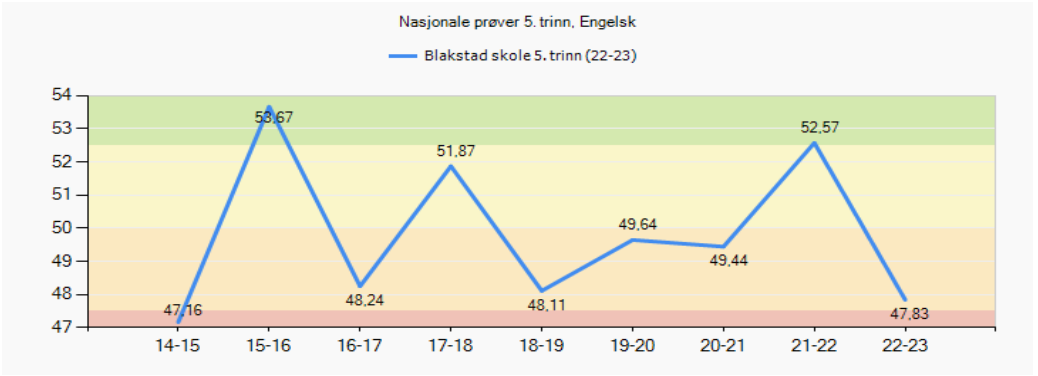

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Elevene vi gir fra oss gjør det jevnt godt på nasjonale prøver 8. trinn. Dette gjelder i alle fag. Vi opplever at elevene løfter seg på mellomtrinnet.

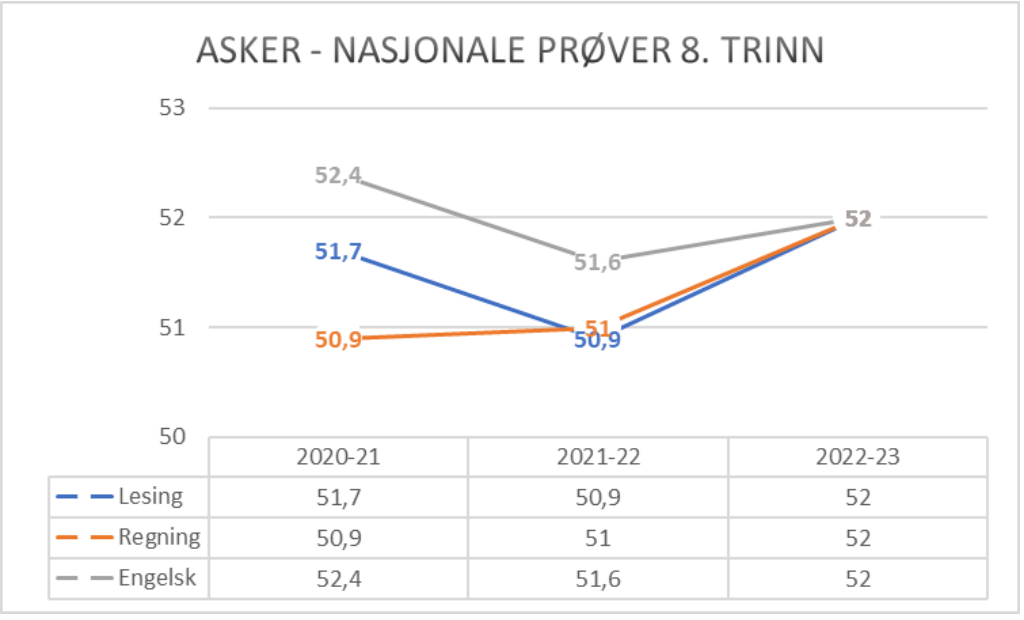

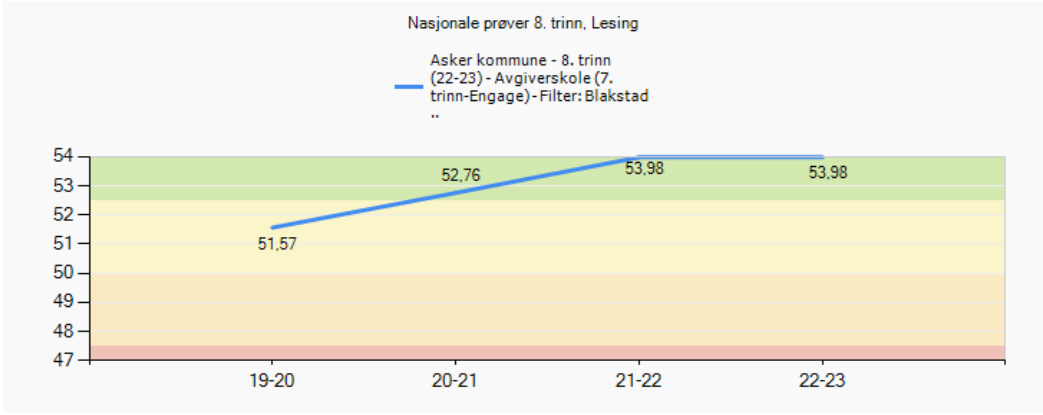

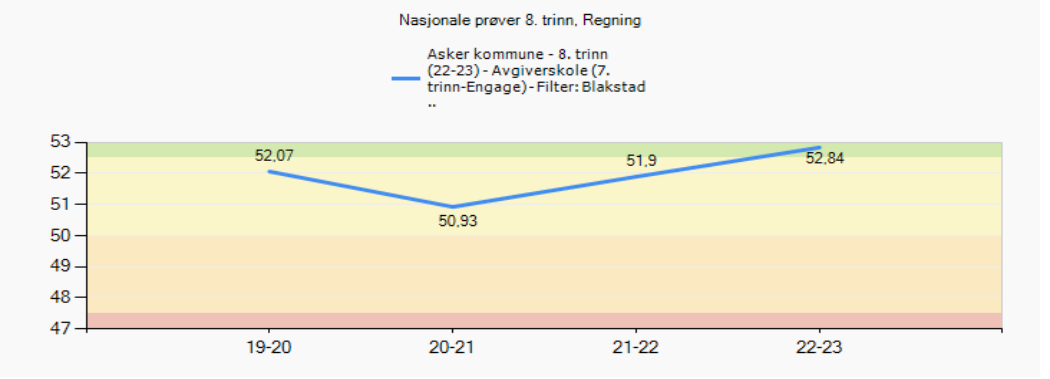

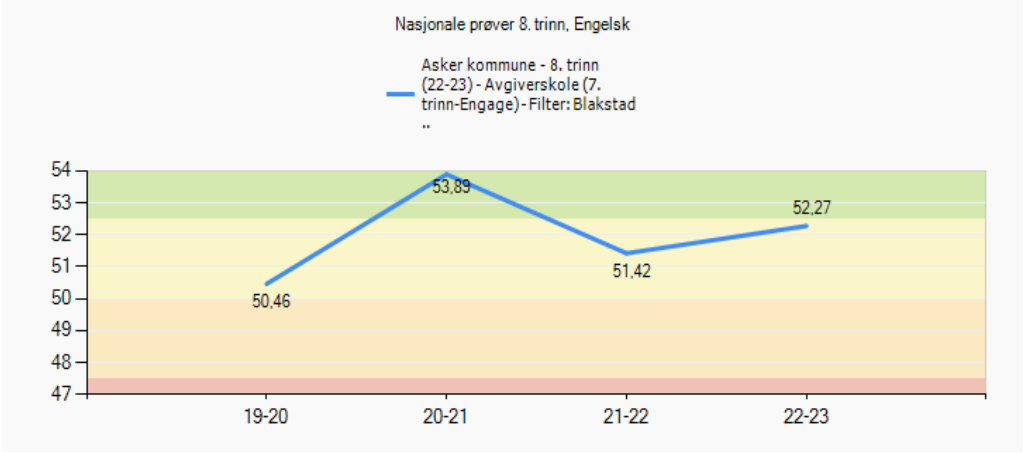

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Vi informerer om resultatene og har hatt workshop i personalet. Elevene som scorer dårlig har vi tiltak rundt og vi har satt inn ytterligere tiltak. PPT har en systemsak på trinnet, slik at vi skal bli enda bedre rundt tilrettelegging for alle, på et trinn med svært sprikende resultater.

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  Dette har vært varierende. Utfordrende for oss som sender elever til tre forskjellige skoler som har forskjellige rutiner.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,89

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**
  Skolebidraget 20/21 var 1,5

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  Vi vil fortsette på det sporet vi er på nå. Resultatene på 3. trinn er gode og vi håper at vi vil se jevnere bedre resultater på nasjonale prøver over tid.
  Mer læring gjennom lek og elevaktive arbeidsformer.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  Vi vil øremerke lesekurstimer og ha fokus på tilpasset opplæring i samarbeid med PPT. Fokus på at alle har et ansvar for å utnytte ressursene best mulig. Løfte vurdering for læring og elevmedvirkning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Bondi skole

Vinter 2023

"Bondi skole er et godt sted å være og et godt sted å lære."

Raus-Nær-Modig-Skapende

Bondi skole 8.2.23

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	439 (413 + VK 26)
Lærere:	39
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,1
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17,6
Barn i SFO:	178
Ansatte SFO:	14

SFO

Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?

- Justert økonomien ifht barnetall og ansatte; Mer samarbeid mellom baser, miljøgrupper for barn med ulike behov, mer gruppedeling, prosesser med de ansatte/tillitsvalgt om organisering
- Varierte aktiviteter med fokus på lek; *Kultur - idrettslek - IFSFO - Lek - Barns medvirkning*

Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

- Varierte planlagte aktiviteter med god struktur og organisering.
- God informasjon og kommunikasjon med foreldre.
- Gode rutiner på alle områder.
- Barns medvirkning er sterkt på 3. og 4. trinn i fht valg av aktivitet og lek

I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- Prioritet nr. 1 på Bondi SFO: Trygt og godt lekemiljø
- Opplevd integrering - miljøgruppe
- Lek som gir utvikling - lekegrupper, veiledning etc.
- Kulturaktiviteter - en dag i uka
- Idrettslek / Idretts-og friluftsSFO - 2 dager i uka.
- Egne planer for alle områdene.

Hvilken kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

- PALS
- Matjungelen
- Mer tid til planlegging på egen base

Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

- Planleggingstid for assistenter / lærere
- Bedre informasjon om enkeltbarn på planleggingsdager
- Samarbeid med FAU om SFO-drift

Asker kommune

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	26-29
Ansatte:	1 lærer - 80% 1 lærer - 100% 1 lærer - 20% 1 ass. 100% 1 ass - 40% 1 ass - 10%

Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?

- Mottak av mange elever, flere enn tidligere år
- Tidlig foreldremøte i oppstart, god informasjon med tolker tilstede
- Godt faglig samarbeid mellom lærerne i VK
- Godt foreldresamarbeid
- Viktig å opprettholde nettverkene for velkomstklasser og nettverk for SPO

Asker kommune

Velkomstklasse

Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov, ønsker og utvikling?

- Lærerne er tett på og får god kontakt med hver enkelt elev
- Det legges til rette på mange nivåer faglig og sosialt
- Det er et tett samarbeid med foreldre ved behov for ekstra oppfølging
- I enkelte tilfeller blir det brukt tolk i elevsamtaler

Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og nærskolen?

- Utvikle bedre rutiner for besøksuker
- Digitalt møte for lærere som mottar elever fra VK i forkant av besøksuker med forventningsavklaringer
- Kommunikasjon på e-post før, under og etter besøksuker
- Forbedre rutiner/praksis for overføring; dokumentasjon/pedagogisk overføringsrapport, faste tider for overføring.

Asker kommune

Velkomstklasse

SPESIALTRANSPORT/SKOLESKYSS

- Utfordringer med levering/henting, kommunen får ikke tjenesten det betales for.
- Elever i VK må automatisk få innvilget transport 1.-3. trinn
- Skolen må være den som avgjør dette og ikke overprøves av Ruter
- Dagens ordning; vi skriver søknad og innvilger selv

IMDI-midler

- Gis til elever etter gitte kriterier
- Brukes til to elever per i dag
- Søkes fra bosettingsdato i ett år, kan også søke for flere år om gangen

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Stabil ledelse

- Oppjustering av digitale enheter til lærerne og lærebøker i basisfagene på mellomtrinnet

- Skolen har knyttet PALS-arbeid sammen med §9a og læreplanens arbeid med sosial kompetanse i fagene.

Hvorfor har dere lykkes med dette?

Godt samarbeid innad i ledelsen - med høy trivsel og trygghet

Vi gjør hverandre gode.

Justerer planer og rutiner

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi bruker felles rutiner i Asker kommune. Vi bruker TFI aktivt. På foreldreundersøkelsen ligger skolen over snittet i Asker kommune med 0,3 på spørsmål om samhandling mellom tjenester.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Følger rutiner i Simpli. Innhente kompetanse fra ulike etater i Asker kommune.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Kartlegging av kompetanse i personalet gjennom Obisoft. Omrokkering og naturlig nedbemanning. Høyt sykefravær gjør at kurs ved Seil ikke blir prioritert.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Aktivt arbeid med PALS. Felles aktivitet på skolen inne/ute. Inkluderende fellesskap i forbindelse med Fagfornyelsen. Aktiv i skolen med MAIS elever.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Utleie av gymsalen på onsdager for foreldre og barn ved skolen. Samarbeid med Risenga bo- og omsorgssenter. Vi er tilstede med møter i Risengasonen ifbm utbyggingen i sone. Godt samarbeid med FAU og SU. Nye ledere er på plass.FAU har faste oppdrag gjennom året på ulike trinn Godt fungerende elevråd som deltar i SU/SMU. Ønsker å jobber mer for å få til flere aktiviteter gjennom Aktive lokalsamfunn. Prøver å få til etter skoletilbud i Leikvollhallen (arbeidet er i startgropa).
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Fleksible ansatte som rokkeres om ved behov. Ledelse er tett på og skal involveres tidlig. Lengre sykefravær er utfordrende og hyppig fravær gjør at drift står i fokus.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Unngå bruk av papp og plast der det er mulig (ved arrangementer-elever tar med eget utstyr). Bruktmarked i regi av FAU. Kildesortering i klasserommet - plast, papir, matrester og restavfall Restemat på SFO hver fredag. Bidrar med å holde skolen og området rundt fri for søppel.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- **Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene**
  - Sette av tid til implementering på team/periodeplaner etter eksterne kurs iht fagfornyelsen.
  - Problemløsningsmodellen/PALS (alternativ til kollegaveiledning)
  - Tilrettelegging for elever med dysleksi
  - Tilrettelegging for elever med konsentrasjon- og oppmerksomhetsvansker/ ADHD og regulering av emosjonell regulering

- **Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft**
  - Følge kommunens oppfølgingsplan for nyansatte og nyutdannede, men ser at vi mister lærere til andre yrkesgrupper.
  - Økning av lærere som ikke ønsker å være kontaktlærere pga stor arbeidsbelastning.
  - Lage gode arbeidstidsavtaler/tid for kontaktlærer, slik at vi har lærere som ønsker den funksjonen i skolen.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har delt inn skoleåret i 6 perioder Periodeplan Bondi skole 2022/2023
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Jobbet med tidligere
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Lærerne har fått egen bok i Kunnskapsløftet 2020.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Alle trinn (4.-7.) har hatt prosjekter på tvers av to eller flere fag denne høsten, noe elevene oppfatter som positivt.
Dybdelæring	I de tverrfaglige prosjektene har det blitt jobbet mer i dybden over lenger tid.
Elevaktive arbeidsformer	Elevrådet gir uttrykk for at det er lite elevaktive læringsformer, og at de gjerne vil ha mer av dette. Dette samsvarer med tilbakemeldingen fra Elevundersøkelsen.
Underveisvurdering	Ligger inn i periodeplanen hvordan lærerne vektlegger dette i de ulike emner.
Elevmedvirkning	Eleven opplever noe medvirkning, men vil gjerne være med å påvirke mer. Der de har fått lov til å påvirke er de fornøyde med det. De tverrfaglige prosjektene medførte ulik grad av medbestemmelse blant elevene, selv om ikke elevene gir uttrykk for dette i Elevundersøkelsen. Vi må bevisstgjøre elevene i hvilke situasjoner de er med på å påvirke ved å bruke begrepet "medvirkning"

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	4,12%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe/klasse	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Organisering i grupper på tvers av trinn avhengig av fagvansker
- Organisering av supplerende arena på skolen for neste skoleår
- Organisering av alternativ arena i friminutt (gymsal, bibliotek)
- Organisering av sp.ped.team/tidlig innsats team og riktig bruk av ressurser
- Ser at skolen over år går ned i spesialundervisning og over på tilpasset opplæring

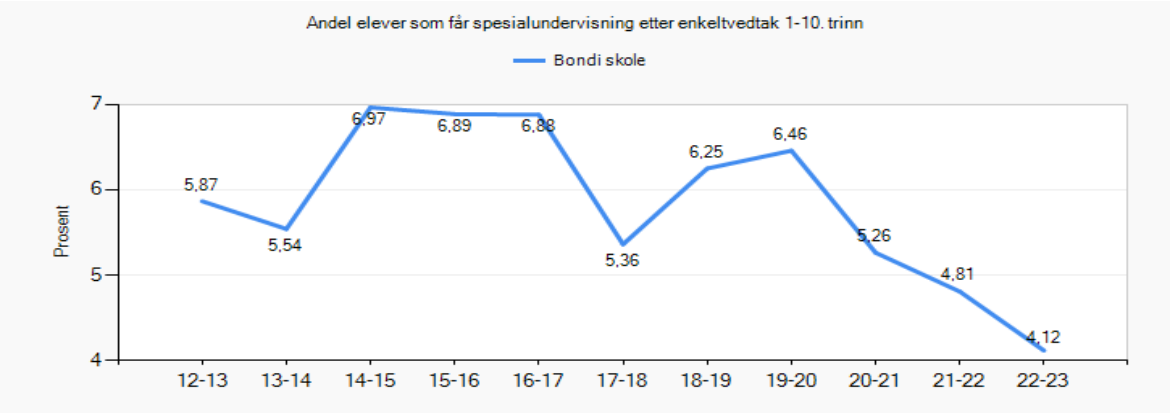

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	2-3 år Behov for bedre kartleggingsmateriell for å vurdere behovet.

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
  Her bør det samordnes hvordan timene som blir gitt kan utnyttes til det beste for elevene på tvers av trinn.
  Styrke ressursen til de elevene som trenger det mest, andre elever dekkes gjennom tilpasset undervisning.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Skolen bruker tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*.
- Vi opplever at vi kunne hatt enda flere elever med ufrivillig skolefravær hvis vi ikke hadde vært så tett på som vi er nå, både med samarbeid med foreldre og tilrettelegging i hverdagen.
- Hvordan skolen vurderer at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer:
  - ressurskrevende
  - få eksterne hjelpeinstanser tilgjengelig - skolen har 1,5 dag pr. uke med helsesykepleier.
  - gode tiltak når Marianne Ennals er inne på elever i kolonne B
-

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Se på organiseringen for å få mest mulig ut av ressursene (trinn/fag/lærere)
- Når vi lager undervisningsopplegg - tenke åpne spørsmål (inkludering i fellesskapet)
- Gode praksiser, eks:
  - Juleverksted der vi har ulike poster for hele skolen og alle har ulike aktiviteter (også lek, gymsal,ute) - alle kan inkluderes i våre aktiviteter- elevene bestemmer selv
  - Oppstart etter ferier: en leketime organisert i klassen og en leketime ute samme dag.(forsøk dette halvåret)
  - Felles aktivitetsdager

Noen unntak ift barn som trenger/ønsker alenetid.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**

  - Lysbilde 34: Nasjonale prøver 5. trinn Oversikt skalapoeng
  - Lysbilde 30: Foreldreundersøkelsen
  - Lysbilde 36: Nasjonale prøver 8. trinn (avgiverskole) Oversikt skalapoeng

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet**

  - Lysbilde 26: Elevundersøkelsen 5.-7. trinn Mobbing
  - Lysbilde 30: Foreldreundersøkelsen (overgang barnehage/ skole)

Asker kommune

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Etablere plangruppe på skolen- for å sikre lærernes stemme
- Implementere SIM i Pals-team
- Ressursutnyttelse av undervisningen på skolen
- Samarbeid med Risenga bo- og omsorgstilbud
- Etter skoletid-tilbud
- Felles samarbeidstid lærer - fagarbeider/assistent

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**
  Rutiner og forventninger ble gjennomgått oppstart nytt skoleår, samt foreldremøte og har hatt ombudet for barn og unge/læringsmiljø temaet inne i fellestid.
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?** Ansatte kjenner til plikten til å varsle nærmeste leder. Hver uke blir det informert/referert om i ledermøte.
- **Hvordan bruker dere Klassetrivsel undersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**
  Lærerne jobber trinnvis med resultatene og klassevis. Melder fra til nærmeste leder hvis tiltak må settes i gang. Tekniske utfordringer på ny versjon av Klassetrivsel.
- **I hviken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**
  Det er ikke implementert godt nok i rutinene, slik det er nå er det ledelsen som er SIM-teamet. PALS-teamet bør sees som en helhet for dette arbeidet.

Elevundersøkelsen 5.-7. trinn Mobbing

	2022-23					
	Hele landet					
	Viken					
	Asker					
	Alle skoler			Bondi skole		
	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn
	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer
	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn
Indikator - Spørsmål	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet
− Mobbing på skolen	12,2	8,6	7,6	*	21,3	*
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?	11,4	7,5	6,0	*	20,0	*
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?	*	1,2	1,4	*	*	*
Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	4,8	3,4	3,2	*	*	*

6. trinn har høy andel av elever som opplever mobbing. Dette samsvarer ikke helt med Klassetrivsel eller enesamtaler med elevene på dette trinnet som ble tatt i oktober/november.

Tiltak umiddelbart:
Ny klassetrivsel og elevsamtale med kontaktlærer.

Elevundersøkelsen - 7. trinn

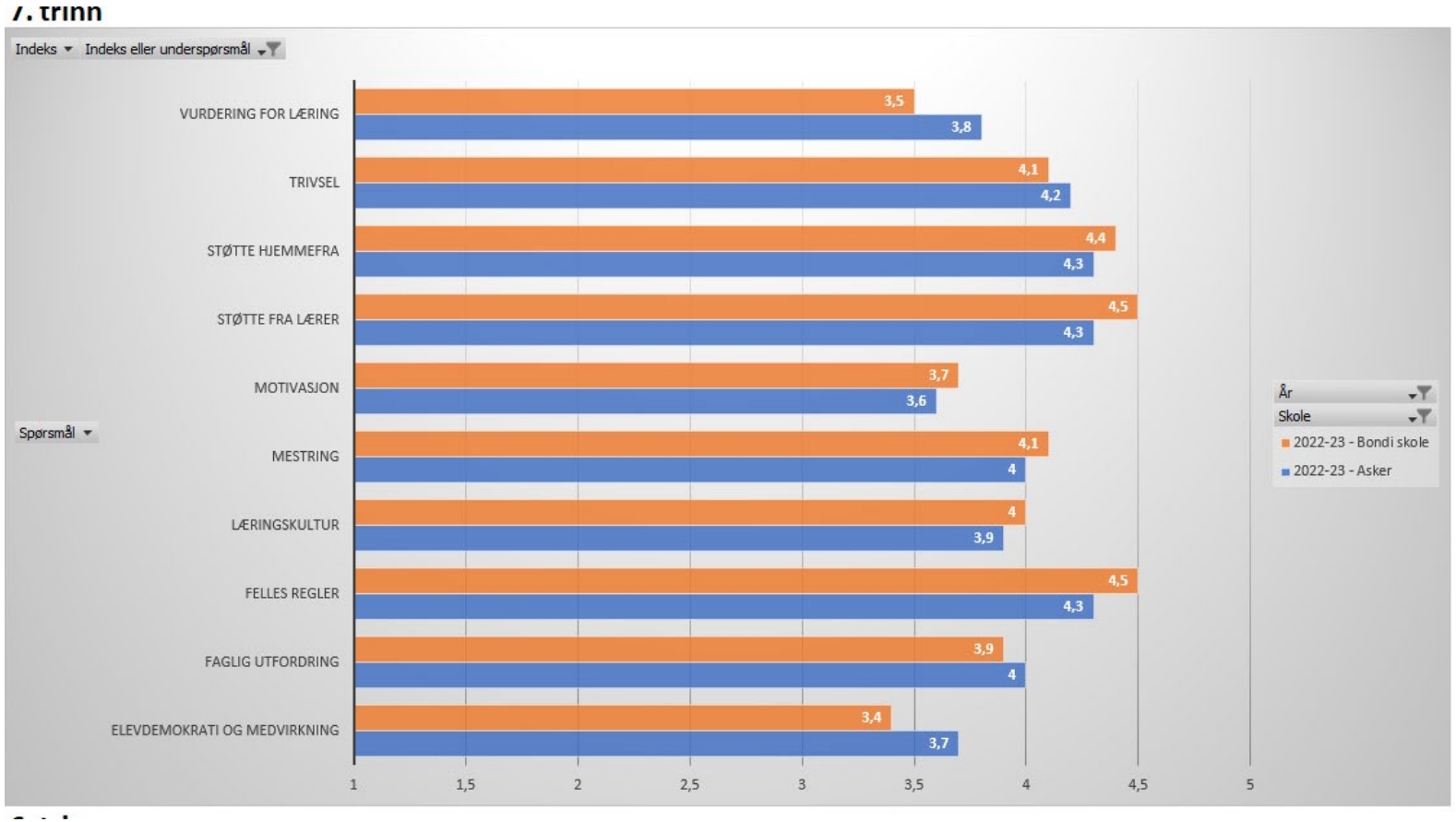

Vurdering for læring, trivsel, faglig utfordringer og elevdemokrati og medvirkning ligger under askersnittet. Ellers ligger trinnet over snittet.

Tiltak umiddelbart: Elevene skal jobbe med undersøkelsen klassevis og sette seg et punkt de ønsker å forbedre og et punkt de ønsker å bevare for klassen.

Elevundersøkelsen 6. trinn

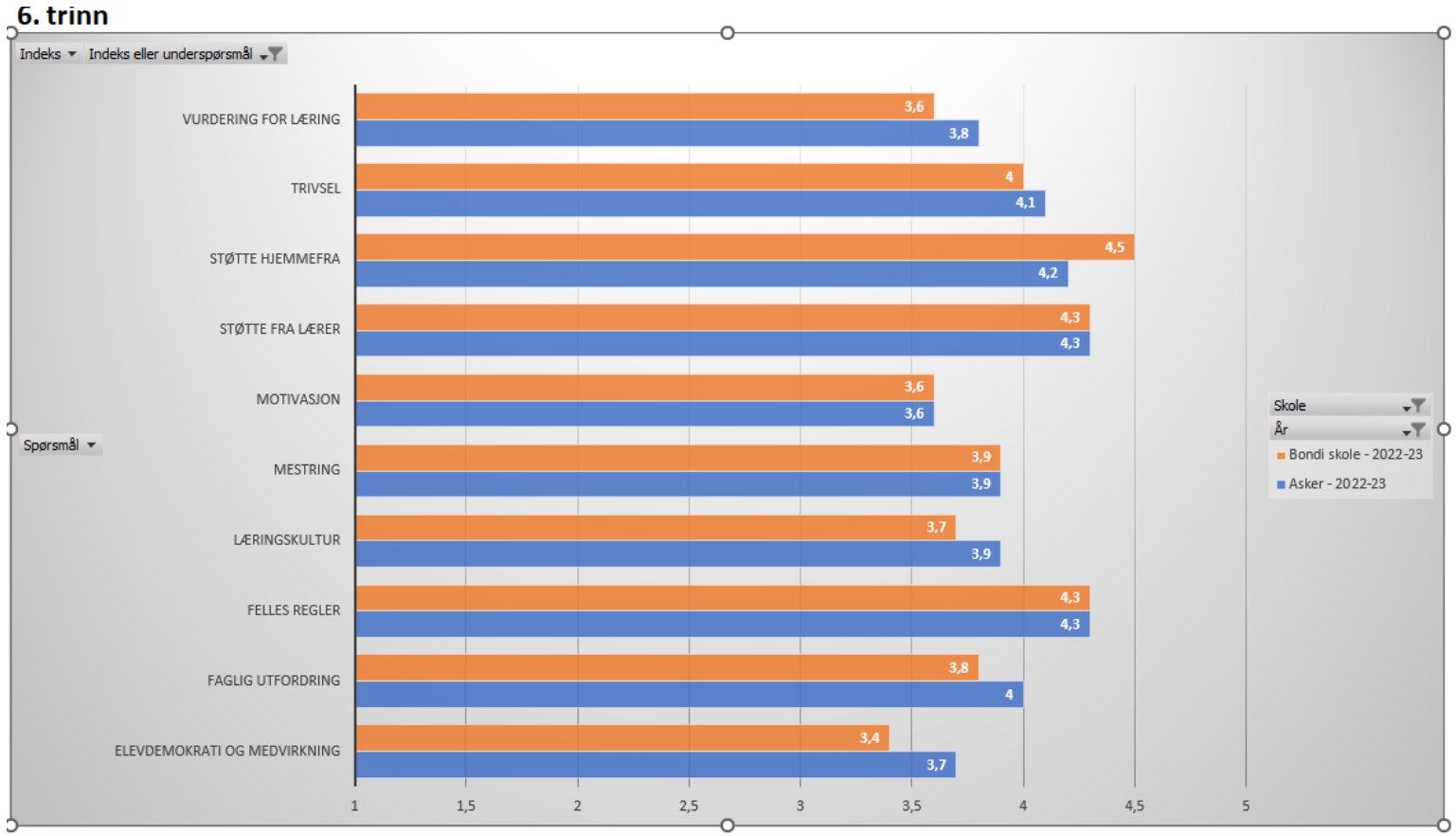

Trivsel, læringskultur og faglig utfordringer ligger under askersnittet. Dette samsvarer med utfordring bildet som lærerne jobber med. Læringsmiljøteamet i Asker kommune jobber tett med lærerne. “Elevdemokrati og medvirkning” ligger lavt noe som også påvirker valg av metoder på trinnet. Vi er fornøyd med “Støtte fra lærer” og ”Støtte fra hjemmet”, i tillegg er det viktig på trinnet med felles regler. Vi fortsetter arbeidet med trinnet/klassene. Den ene klassen har hatt vikar mye av halvåret.

Tiltak umiddelbart: Elevene skal jobbe med undersøkelsen klassevis og sette seg et punkt de ønsker å forbedre og et punkt de ønsker å bevare for klassen.

Elevundersøkelsen 5. trinn

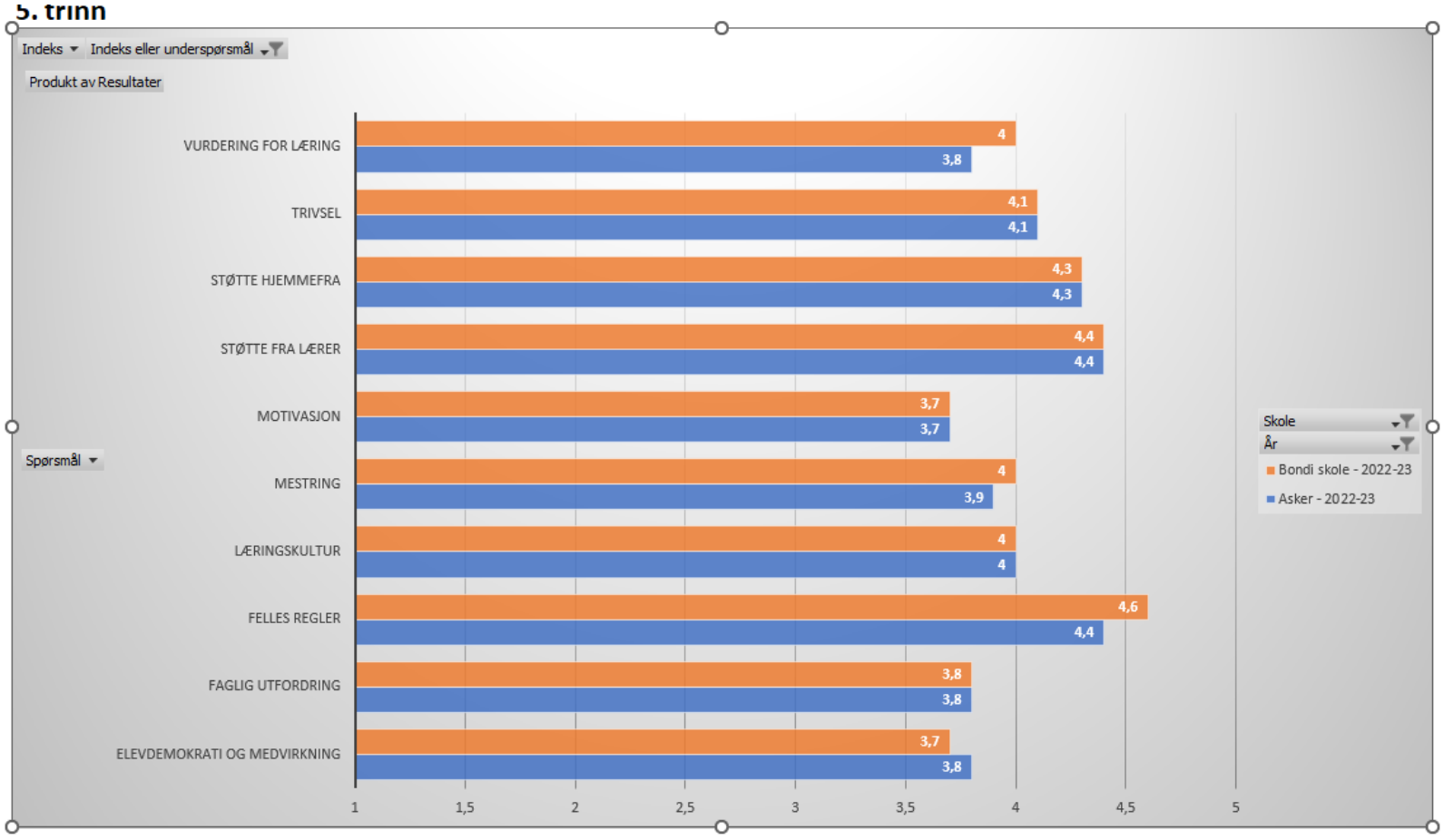

Elevundersøkelsen 5. trinn:
Vi ligger på samme snitt eller over på alle punkter med unntak av elevdemokrati og elevmedvirkning

Tiltak umiddelbart: Elevene skal jobbe med undersøkelsen klassevis og sette seg et punkt de ønsker å forbedre og et punkt de ønsker å bevare for klassen.

Foreldreundersøkelsen

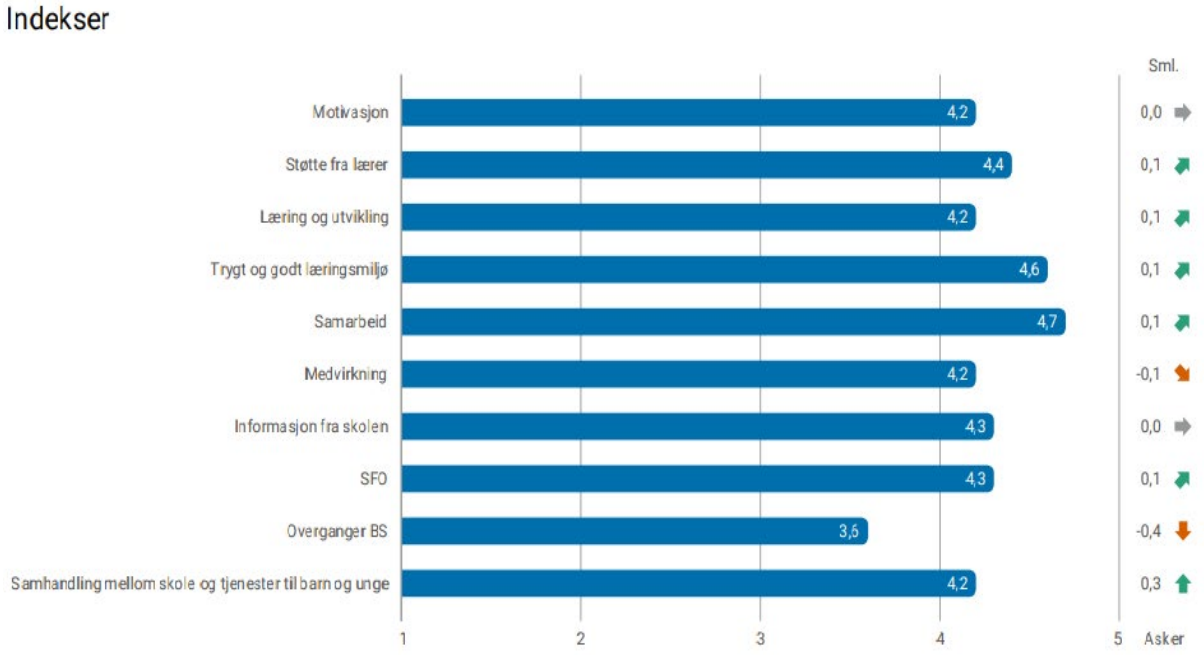

- 42 prosent svar fra foresatte 2.,4. og 6. trinn.
- Godt resultat - samhandling mellom skole og tjenester til barn og unge er vi svært fornøyd med. Overgangen barnehage og skole er et satsningsområde i kommunen som vi tar del i. Skolen ligger over Asker snittet på 6 områder. Dette er vi godt fornøyd med og at foreldrene sees på som stor ressurs for våre elever. Samsvar i elevundersøkelsen på Støtte fra hjemmet.

Tidlig innsats - analyse

- **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**
  - Nivådifferensierte oppgaver i lesing/skriving/regning
  - På sporet- kurs på 1. trinn
  - Mestringsgrupper /kurs i regning, lesing og skriving i perioder
  - Tolærer/ressurslærer på trinnet

- **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**
  - God effekt.
  - På grunn av høyt fravær har ressursen i perioder vært redusert. Vi har tenkt helhet for klassen fremfor tidlig innsats.

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Resultatene for 5. trinn 2022-23 viser at resultatene er best i engelsk. Resultatene er noe lavere i lesing og skriving sammenlignet med tidligere år på Bondi, men fortsatt høyere enn gjennomsnittet for Asker.

i

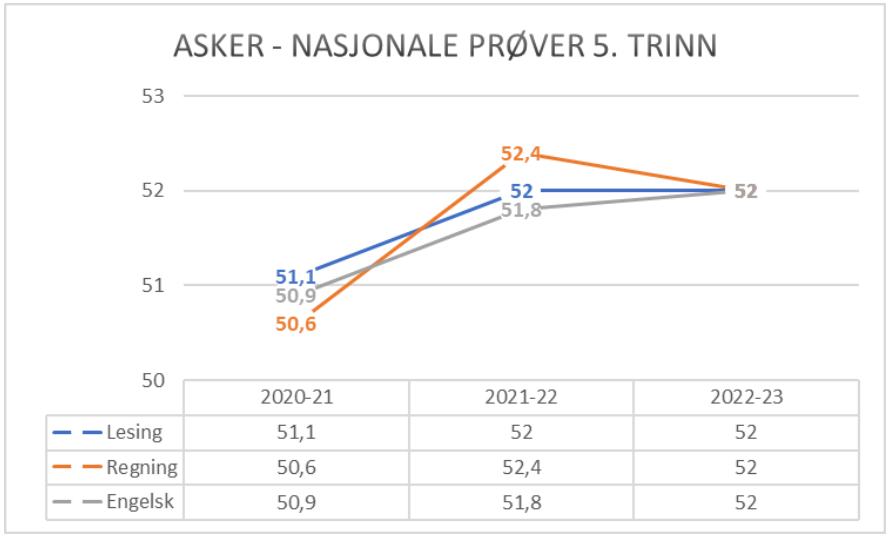

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

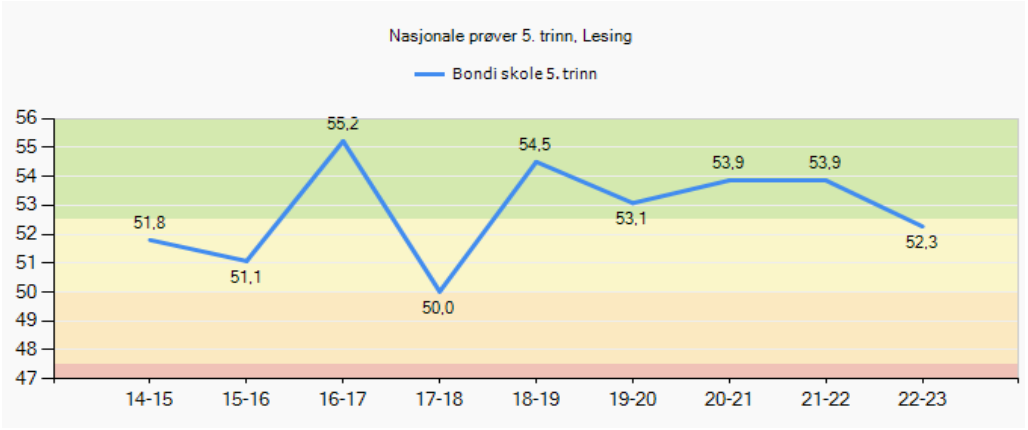

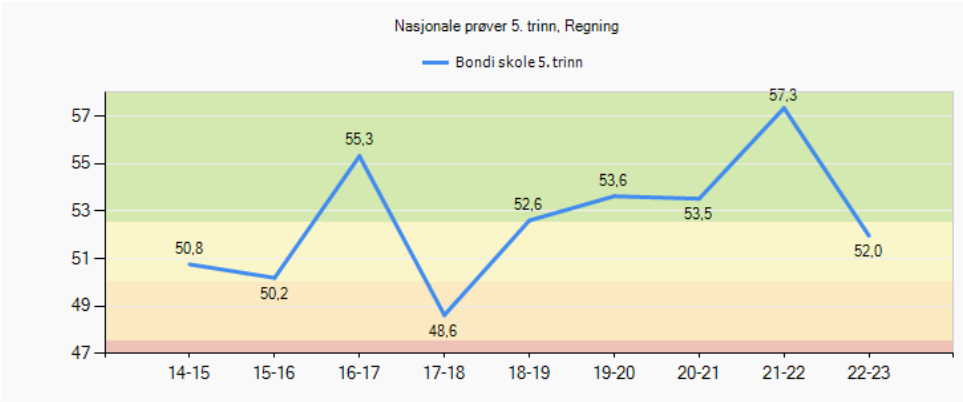

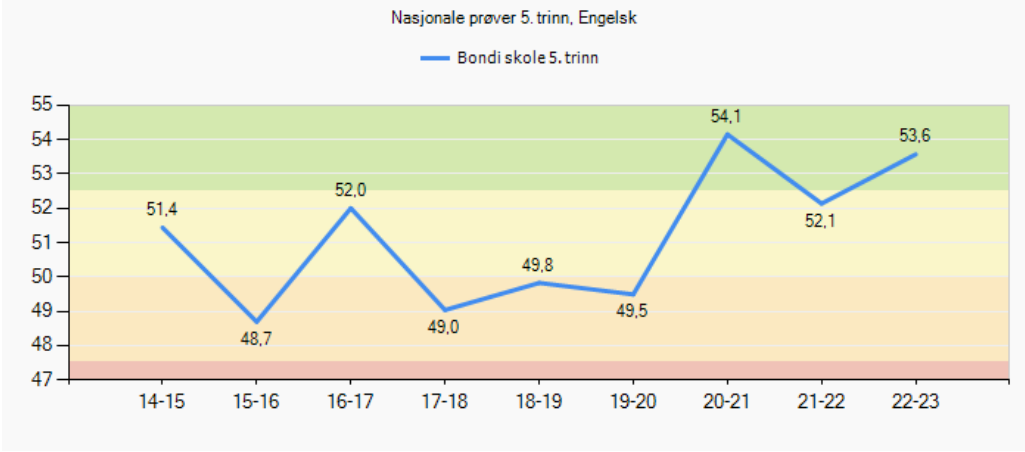

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- God progresjon i arbeid fra 5.-7 trinn. Elevene opprettholder god utvikling i sin læring.

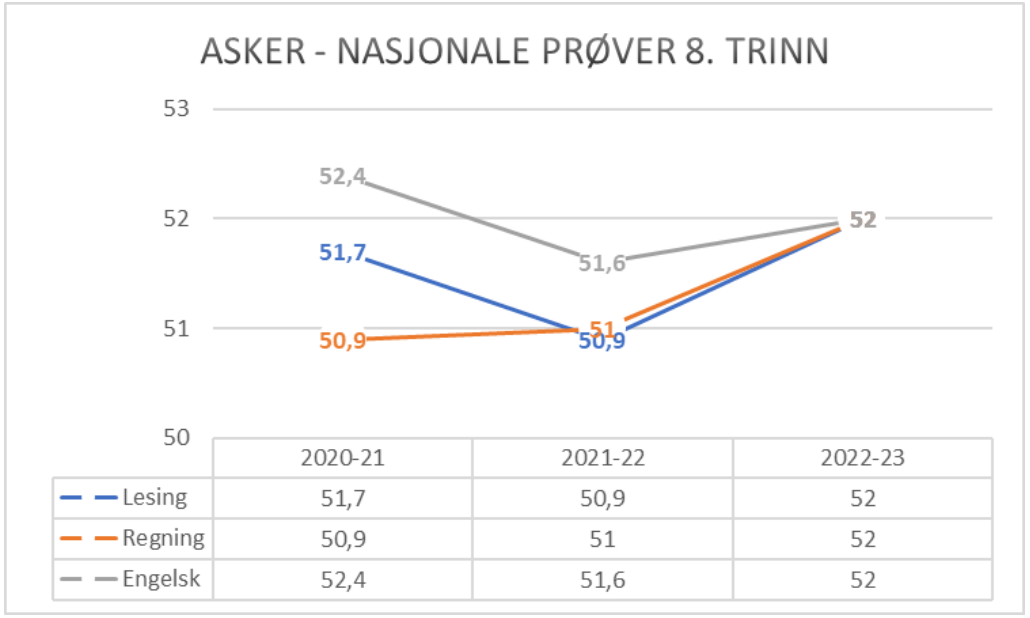

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

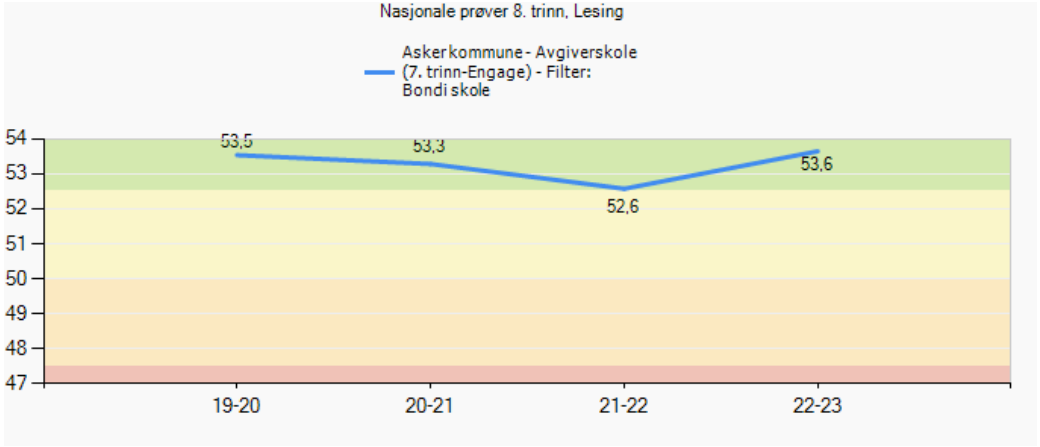

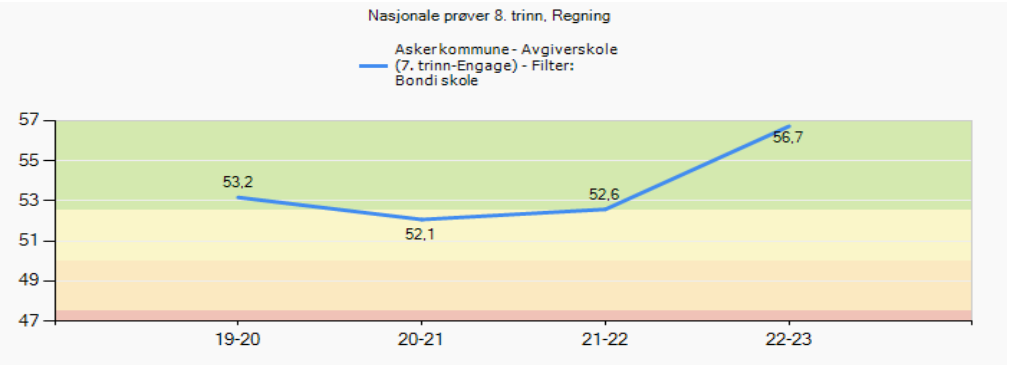

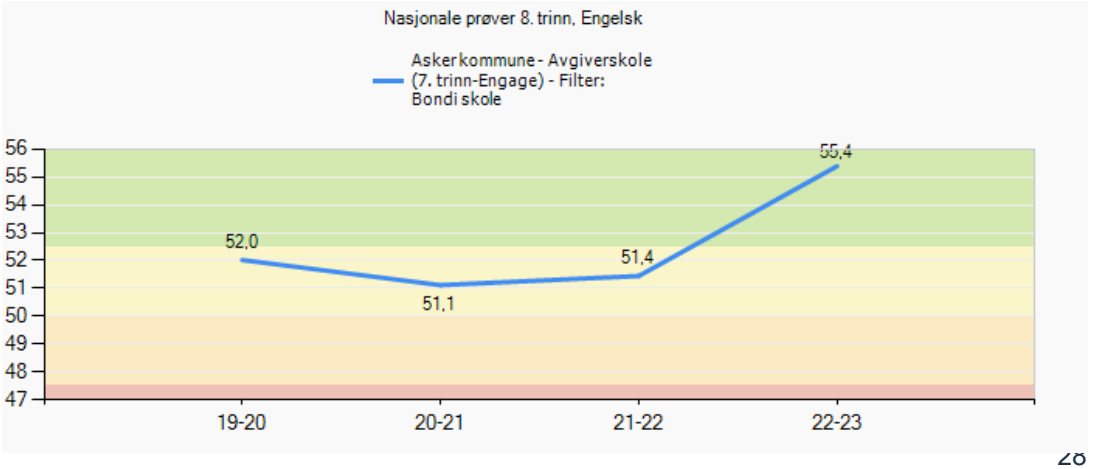

Asker kommune

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  Lærerne gjør jeg kjent med NP og hva som forventes i 8. trinn. Ingen samarbeid i sonen dette halvåret.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,84

- Ja, Bondi skole sine resultater ligger over gjennomsnittet for Askerskolen

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
  Felles plan med lik gjennomføring. Erfaringsdeling.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
  Vi må jobbe med elevmedvirkning og ta ansvar for sin egen læring. Erfaringsdeling og dele gode ideer er viktig for å spre god praksis.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Borgen skole

vinter 2023

Borgen er best:)

“Askers beste ungdomsskole”

asker
Gratulerer
Borgen
Vi er BEST!

Please,
be normal
Nope

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	307
Lærere:	34
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,7

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	25
Ansatte:	3,8

- ❖ Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?
- Skape et trygt og godt læringsmiljø og samhold. Dette tar tid da det er mange elever inn og ut. Det er et godt læringstrykk i år. Nye lærere inn og skape et nytt team.

- ❖ Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?
- Kontaktlærer som er erfaren og har hovedansvaret for klassen. Hun er god til å kommunisere med teamet. Det foregår kontinuerlig kartlegging.

- ❖ Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?
- Dette er satsingsområde i Asker kommune. Utfordringsbildet er komplekst og elevene er så vidt forskjellige. Det er også veldig ulikt hvordan nærskolene legger til rette når det får elever inn fra VKK. Hospitering er viktig.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Godt og trygt læringsmiljø
  - Periodeplanlegging er vårt store satsningsområde
  - Stor fremgang på nasjonale prøver i lesing fra 8. til 9. trinn

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

  Vi sier noe om dette i resultatanalysen

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi har et godt skole-hjem samarbeid og har god oversikt over hvor elever og foreldre kan be om hjelp og støtte i kommunen. Vi har jevnlige samarbeidsmøter i komplekse elevsaker.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi opplever at Simpli er vanskelig tilgjengelig, men forholder oss til kommunens rutiner.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	En kontinuerlig prosess,som ivaretas gjennom planleggingsdager og PU-tid. Studenter gir oss mange nye ideer.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har hatt mye fokus på inkluderende praksis og lærerne rapporterer at dette er vi gode på. Det serveres frukt til elevene. VIK UNG..
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Vi jobber for å samarbeide med nærmiljøet og har et samarbeid med Asker fotball og DNT.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Her er vi veldig gode, vi venter ikke lenge før vi tar kontakt med hjemmene og hjelpeapparatet.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi har fokus på dette i Mat og helse, kantinen og når vi planlegger arrangementer i personalet.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

- Informasjonssikkerhet= sannsynlighet 4
- Overgang fra VKK til vanlig klasse = sannsynlighet 4
- Virksomhetenes utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene= sannsynlighet 2-3
- Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft= sannsynlighet 3-4

Kommentarer:

- Lærerne ønsker seg kurs

Status læreplanpraksis LK20

- Tanker fra lærerne

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Elevene har startet opp med fagfornyelsen her og periodeplanlegging.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Har jobbet med overordnet del i starten av arbeidet med LK20. Hadde drypp forrige skoleår. Er med i periodeplanleggingen. Kommet langt.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Arbeid i fagseksjoner hører mer til treårsløpet man jobbet med før periodeplanleggingen. Ulike behov for arbeid med læreplan i fagseksjoner på tvers av trinn. Hvis periodeplanleggingen er lagt så er det enklere å se hvilken kompetanse man skal jobbe med i fagene på de ulike trinnene.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Lærerne opplever at de jobber veldig tverrfaglig. Jobber med periodeplan på trinnmøter og i trinnsamarbeid. Bevissthet rundt flerfaglig samarbeid. Jobber fortsatt med prosjekter. Prøver ut og evaluerer prosjektetene. Økt bevissthet.
Dybdelæring	Mye større bevissthet. Styringsfag i de ulike periodene som det brukes mer tid på. Jobber med samme tema, strategier og ferdigheter i ulike fag. Ulikt på trinn hvor mange fag som jobber inn i periodene.
Elevaktive arbeidsformer	Lite plenumsundervisning hvor læreren presenterer. Avhengig av klassen. Variasjon i metode og vurderingssituasjoner. Uklar definisjon av begrepet. Krever tilpasning for elever som trenger tydelige rammer. Nivådelte oppgaver i store prosjekter for elevene.
Underveisvurdering	Ulik praksis mtp karakterdemping. Brukt mye tid på tilbakemelding. Lite spørsmål etter terminkarakterer. Bevissthet rundt begrepet underveisvurdering. Gi selve framovermeldingen halvveis i prosessen og så kort tilbakemelding på endelig produkt. Plukker ut noen vurderingsområder. Ferskvare i de praktiske fagene. Faglighet vist i timene er med på helhetsvurderingen.
Elevmedvirkning	Elevrådet viktig organ. Balanse. Medelevvurdering, egenvurdering. Kan utvikle oss. Må tilpasse til klassene. Små drypp

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	12%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	*

- ❖ Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- Kompetanseutvikling og systematisering av undervisningen
- Skape en forståelse av at spesialundervisning er annerledes enn TPO
- Organiseringen og utnyttelse av ressursene kan også videreutvikles

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	3 t/uka
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	2 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Økt bevissthet hos personalet etter arbeid på utviklingstid.
  - Kontinuerlig forbedringspotensial - alle lærere er SNO-lærere og undervisningen må tilpasses elevenes behov. Store variasjoner i elevgruppen.
  - Begrepsbanker i samunnsfag, KRLE og naturfag hjelper på elevenes utbytte av undervisningen.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

Skolen tenker at det er for lite og for sen hjelp i kommunen. Det er som om skolen blir stående alene i disse sakene. Det er lange ventetider hos BFT og BUP for eks.

Inkluderende praksiser

- ❖ På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Vi har en tradisjon for å inkludere alle våre elever uansett faglig ståsted, kjønn, etnisitet osv. Når det gjelder spesialundervisning mener vi at elevene våre får bedre opplæring når de er i en slags mestringsgruppe. Vi må hele tiden jobbe med organiseringen slik at det ikke blir stigmatiserende for elevene.

- SNO: Økt bevissthet rundt elevenes bakgrunn og bruk av konkreter, bilder, tilpasninger, begrepsbanker osv.

- Fravær: Vi er gode til å lage opptrappingsplaner for elever som er mye borte, dette har vi god systematikk på. Men noen elever har aldri vært i et klasserom og andre strever vi med å få tilbake til klasserommet. Dette krever samarbeid med andre instanser. Vi kjenner på at hovedansvaret for oppfølging blir lagt på skolen.

Skolens oppsummering av resultatanalyse positivt

- Elevundersøkelsen: svært gode resultater på alle parametre (igjen)
- Nasjonale prøver: framgang fra 8-9. trinn lesing og regning
- Foreldreundersøkelsen; to parametre spesielt
- Sosioøkonomiske faktorer- gjør at vi er spesielt fornøvde

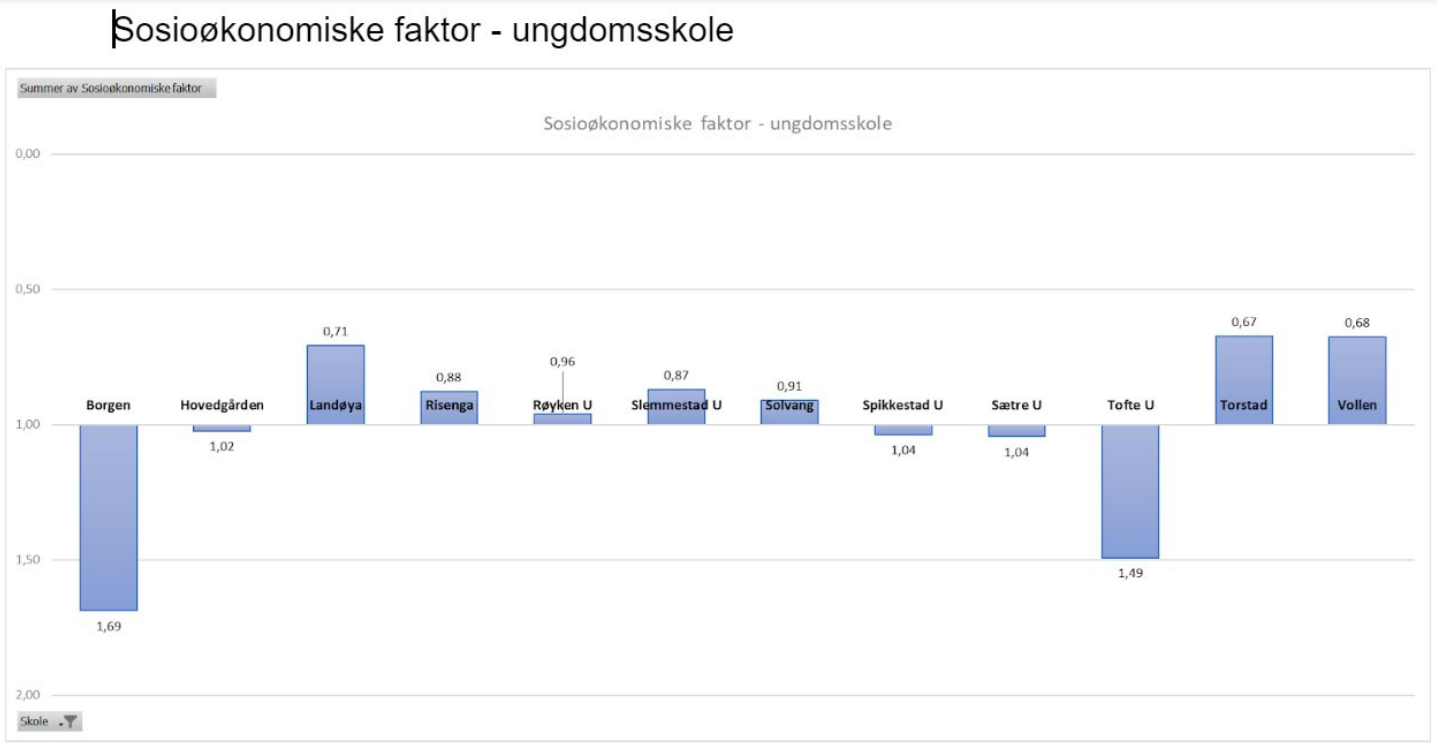

Skolens oppsummering av resultatanalysen- del 2

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

  - Elevundersøkelsen: 8 trinn, tre parametre vi må jobbe med- spesielt trivsel

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Trygt og godt læringsmiljø
- Profesjonsfelleskap
- Periodeplanlegging: med ulike vurderingsformer
- Utvikle en plan for oppfølging av faglige resultater
- Elevaktive arbeidsformer
- TPO/spes/ SNO
- Underveisvurdering
- Elevmedvirkning
- Velkomstklassen

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  I høy grad, vært tema på utviklingstid og trinntid.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Vi har påminnelser om det jevnlig, men tenker at vi har få aktivitetsplaner

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Brukes i sammenheng med utviklingssamtaler og elevsamtaler. Synes ikke det gir så godt bilde.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  I liten grad - bør jobbes mer systematisk med det. Men vi tenker at vi løser elevsaker fortløpende, mer enn behov for SIM

Asker kommune

Elevundersøkelsen 10. trinn

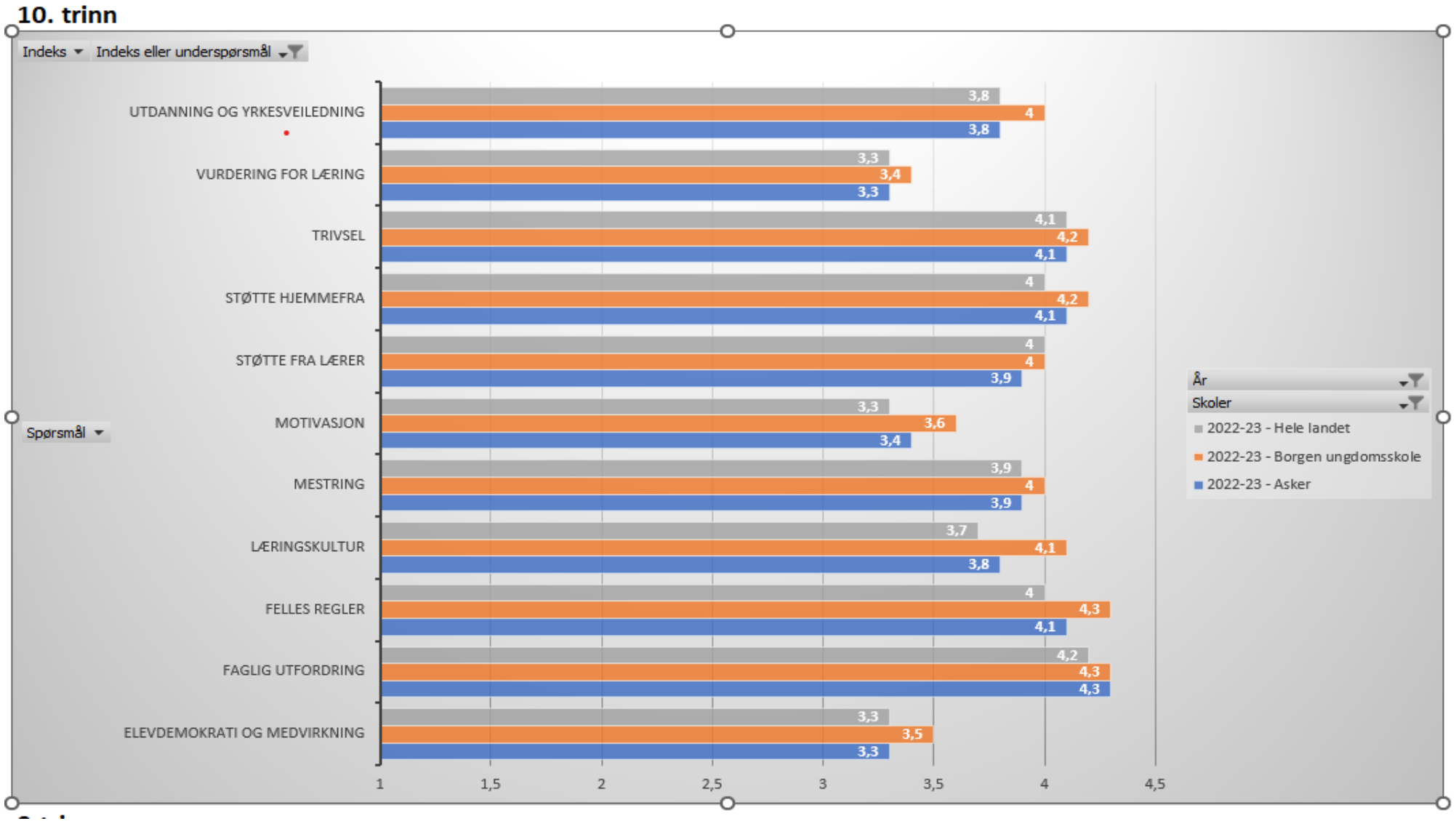

Asker kommune

Elevundersøkelsen 9. trinn

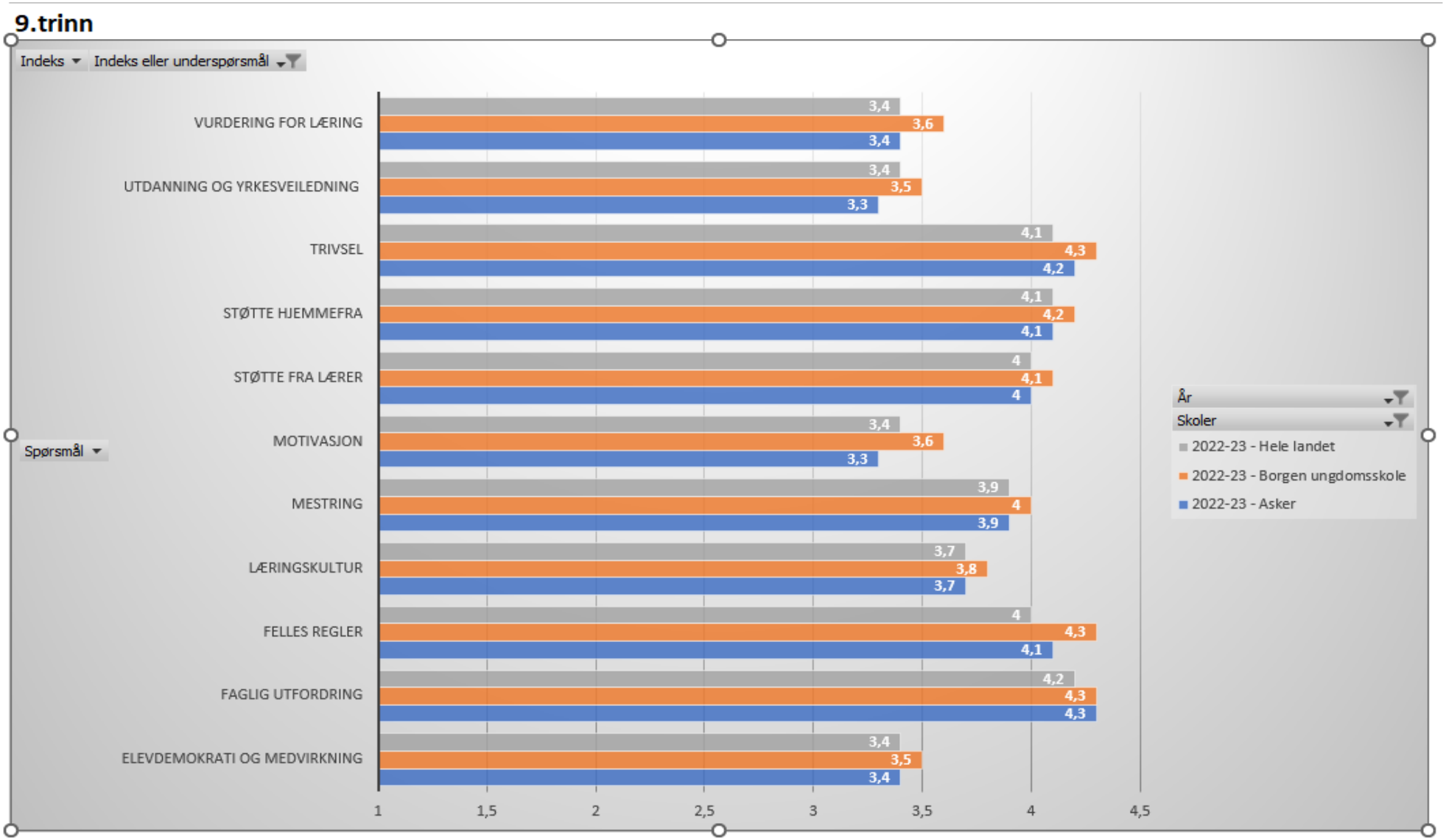

Asker kommune

Elevundersøkelsen 8. trinn

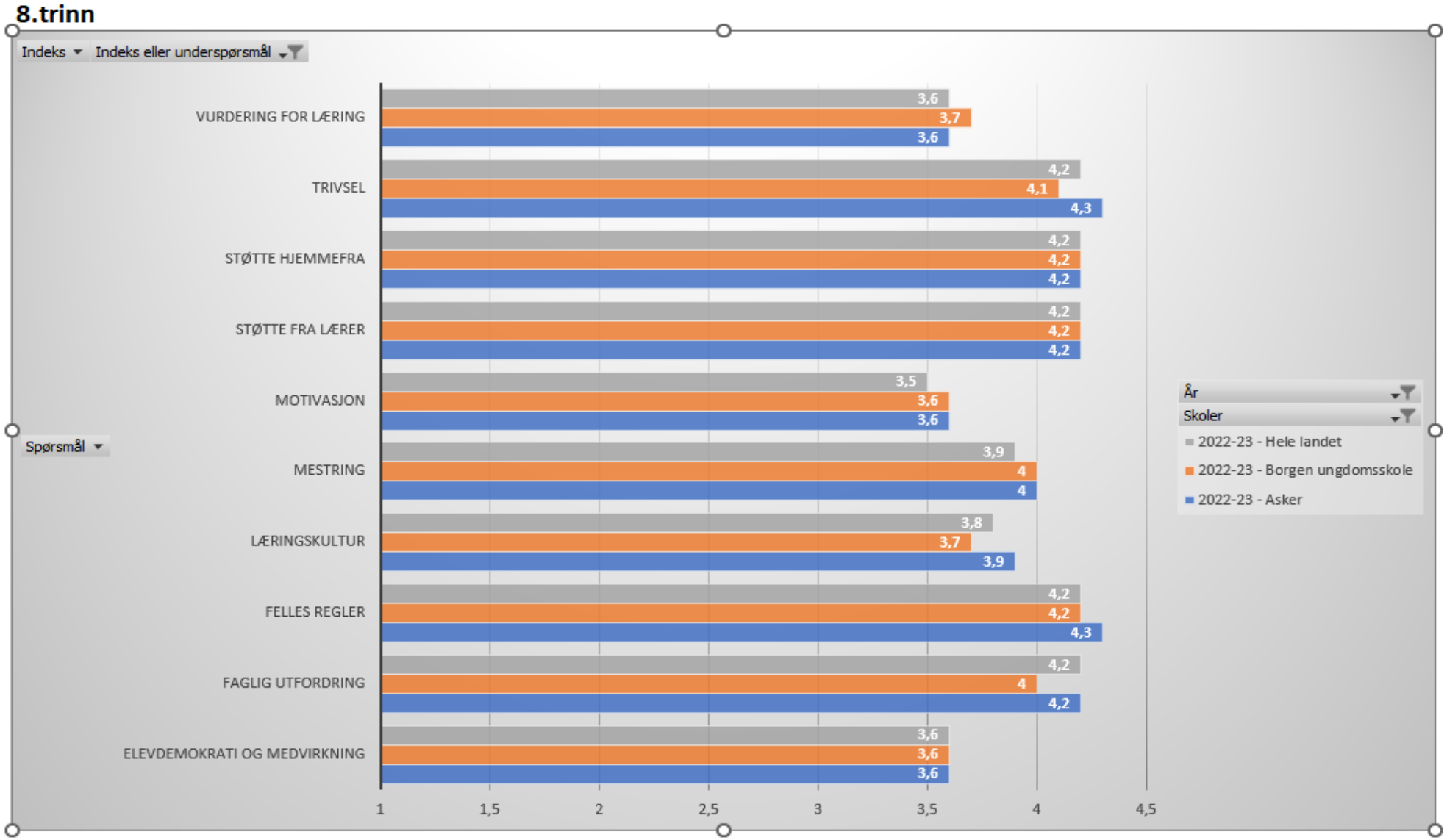

Foreldreundersøkelsen

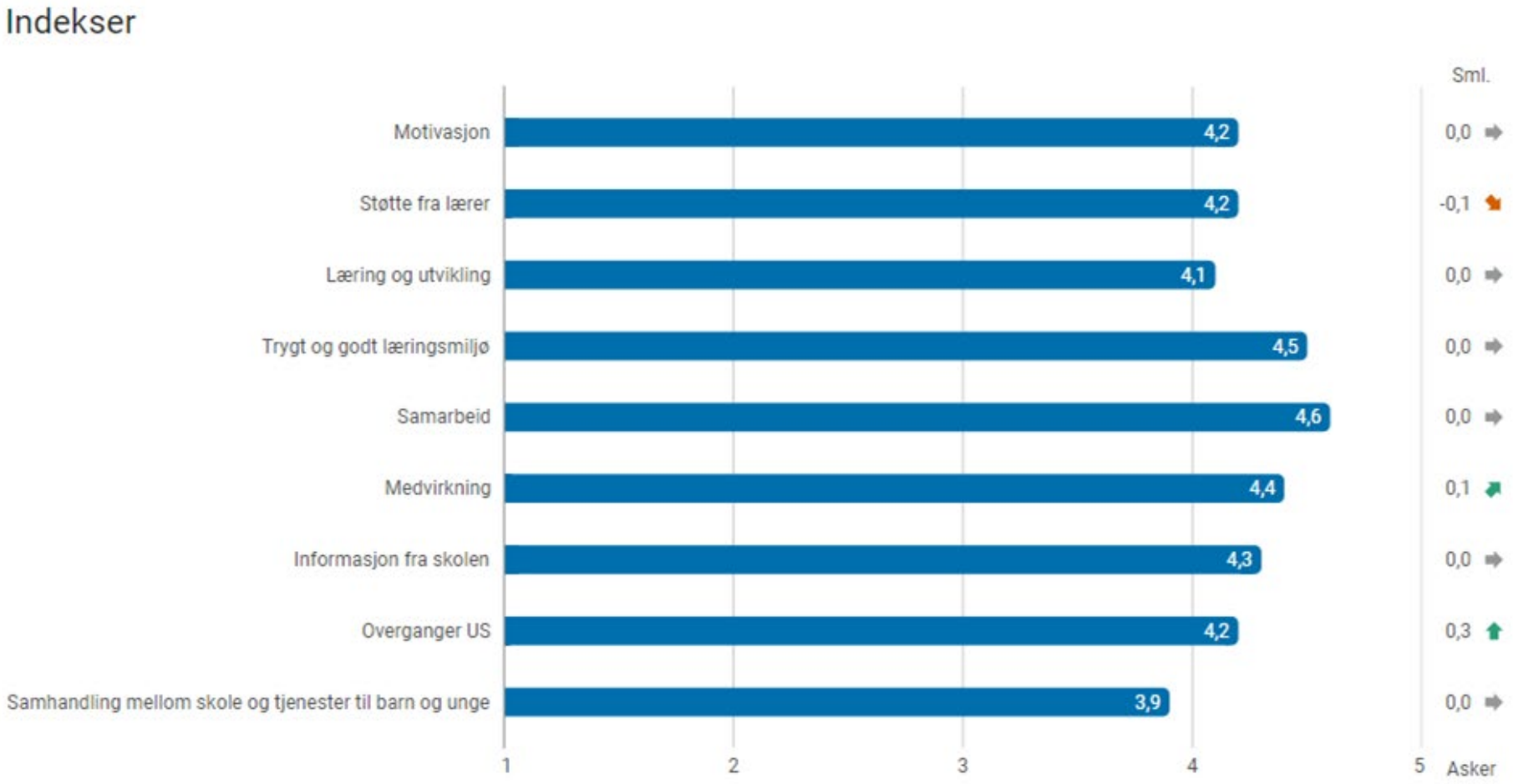

-0,1 Støtte fra lærer

Jeg opplever at lærerne har forventninger til mitt barns utvikling ut fra barnets forutsetninger

0,1 Medvirkning

Foreldremøtene er relevante og nyttige, FAU

0,3 Overgang US

Godt samarbeid mellom barneskolen og ungdomsskolen da mitt barn skulle begynne på ungdomsskolen

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

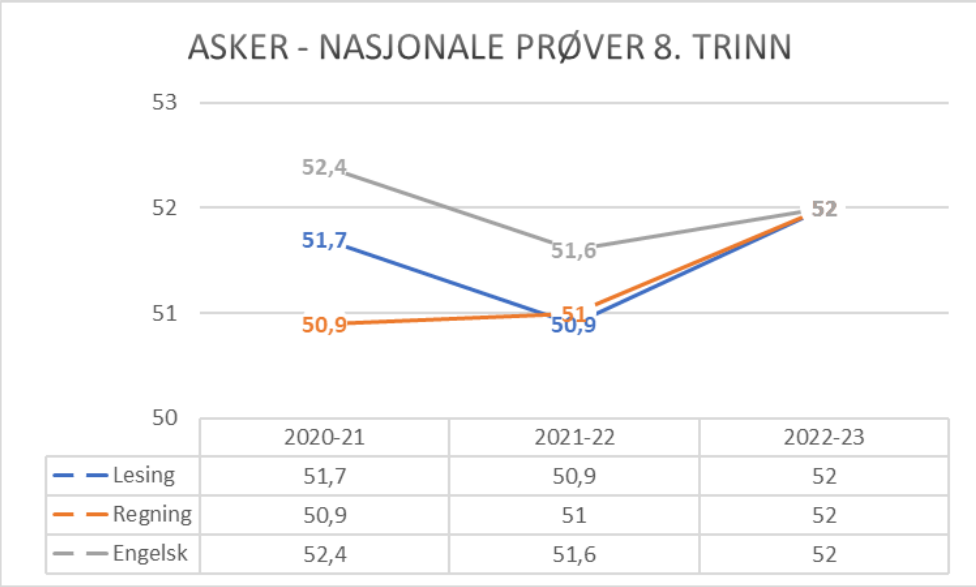

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

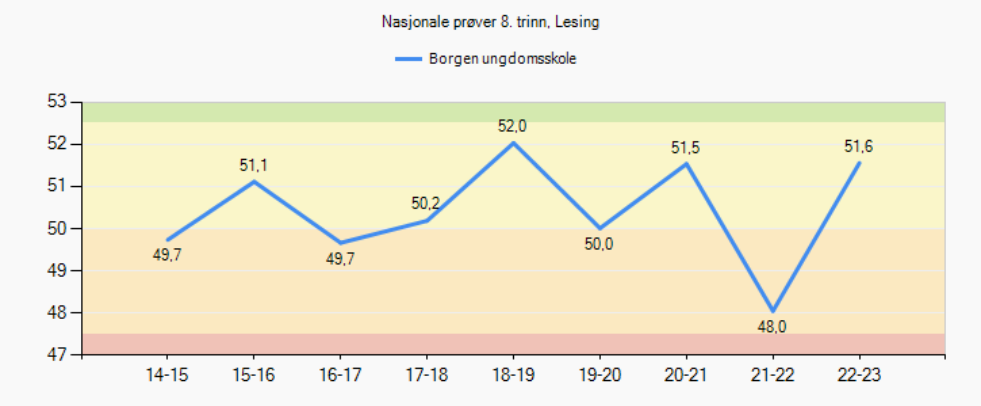

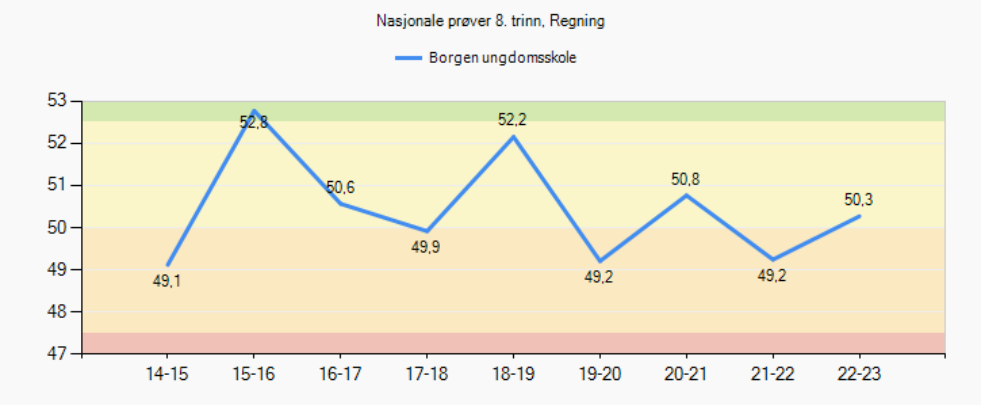

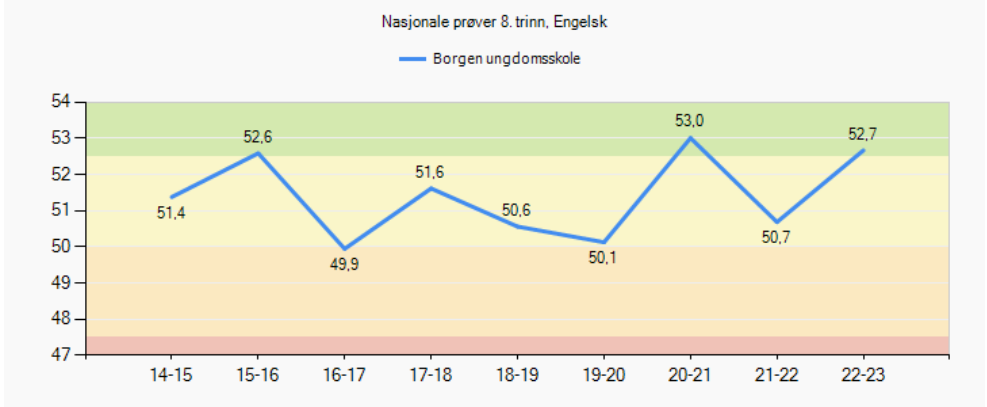

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

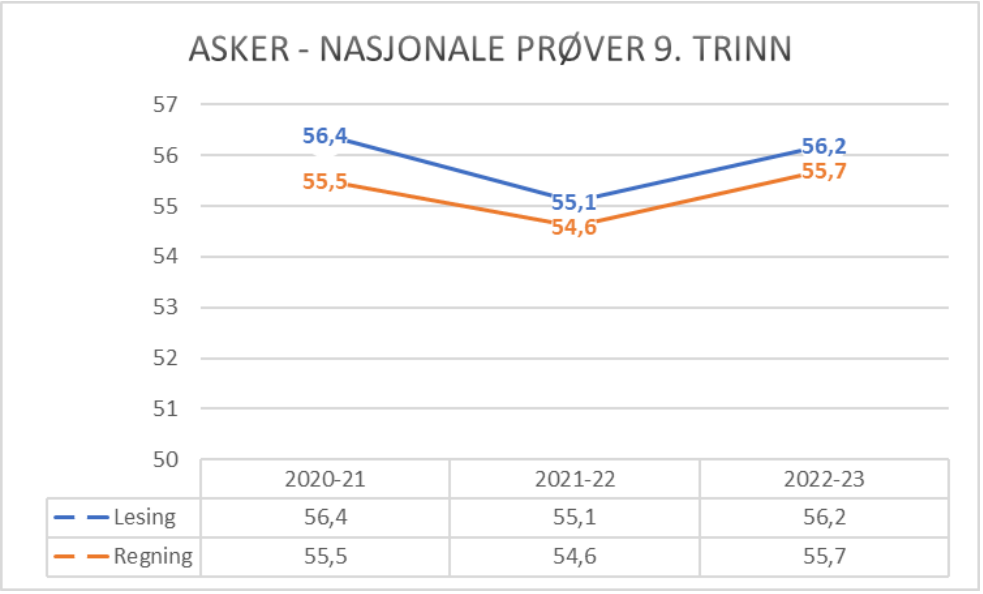

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

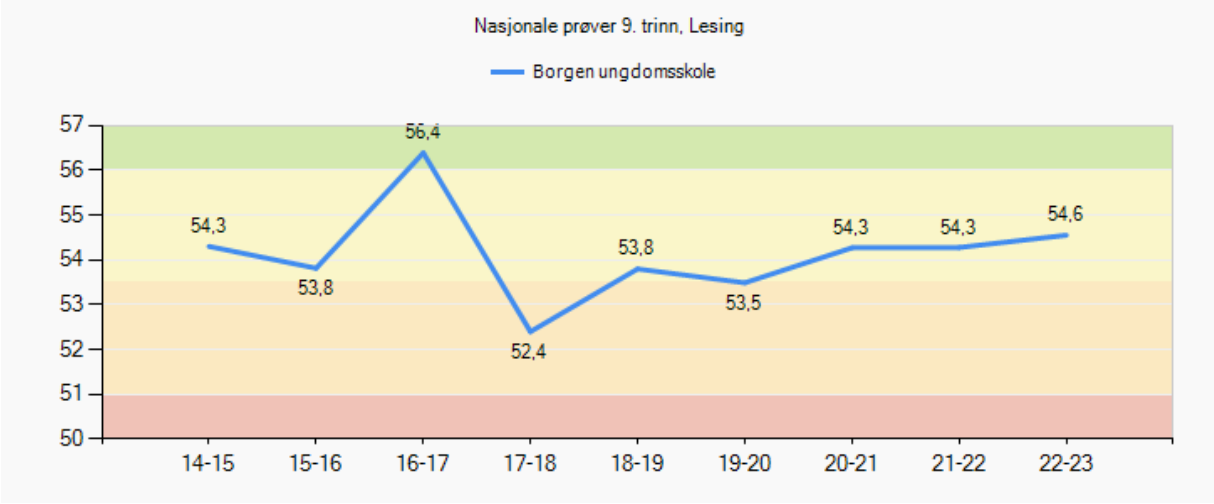

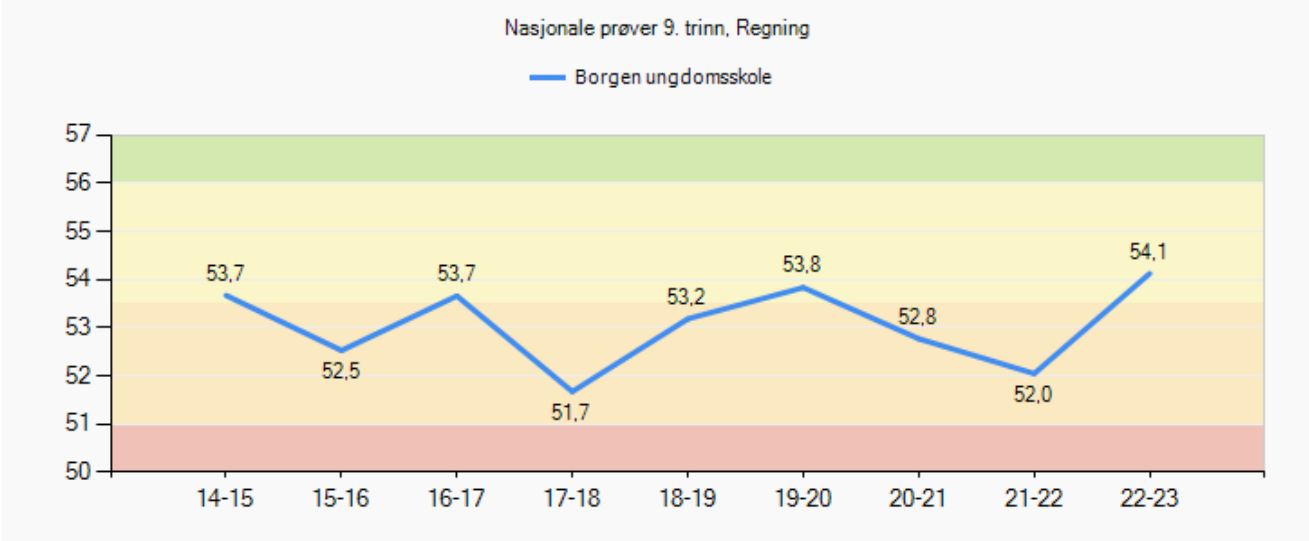

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Borgen ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	3,0	3,79	5,38	4,45	2,6	4,52
Borgen ungdomsskole (21-22)_2	Endring i skalapoeng lesing	6,7	4,13	3,34	2,76	0,67	3,3
Borgen ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	10,15	6,08	5,9	4,73	1,0	5,8
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  God utvikling. Over gjennomsnittet for Asker.

- Hva kan være årsaker?

  Mengdetrening. Fokus på lesestrategier. Nivådelte lesegrupper i 8.klasse i en periode. Analyse av resultater fra NP og Kartleggeren som grunnlag for tilpasset undervisning.

- Hva vil dere prioritere fremover?

  Mengdetrening, fokus på lesestrategier på tvers av fag, jobbe systematisk, følge opp enkeltelever videre.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Borgen ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	3,0	3,14	2,68	3,59	2,25	2,95
Borgen ungdomsskole (21-22)_2	Endring i skalapoeng regning	3,13	0,52	3,74	2,06	0,38	2,02
Borgen ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	5,71	4,44	4,58	4,0	0,69	3,88
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Under gjennomsnittet i Asker. Positiv utvikling sammenlignet med tidligere år.
- Hva kan være årsaker?

  Motivasjon, relasjon, TPO og spes.ped.
- Hva vil dere prioritere fremover?

  Gode arbeidsvaner og mer kontinuitet.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- ❖ Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Ansatte bruker resultatene aktivt på trinn
- FAU har fått gjennomgått resultatene
- Elevråd - ikke gjort, usikker på hensikten

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- ❖ Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
- Vi tenker at vi scorer godt når man ser på sosioøkonomisk indeks. Vi ligger nederst i Asker kommune og allikevel har vi ok resultater på nasjonale prøver og svært godt på elev og foreldreundersøkelsene. Det er vi stolt av.

- ❖ Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - ➢ Standpunkt/eksamen?
  - ➢ VG1?

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Borgen ungdomsskole (19-20)_1	Snitt Borgen ungdomsskole (20-21)_2	Snitt Borgen ungdomsskole (21-22)	Snitt Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	40,9	42,09	41,31	44,68

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker

  Vi ønsker å jobbe hardt for å heve grunnskolepoeng for våre elever.

  Grunnskolepoengene samsvarer med ca 12 % spesialundervisning og skolens sosioøkonomiske status.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Borgen ungdomsskole (16-17)	Borgen ungdomsskole (17-18)	Borgen ungdomsskole (18-19)	Borgen ungdomsskole (19-20)	Borgen ungdomsskole (20-21)	Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	83,6	84,1	84,1	87,1	83,3	89,2
fullført og bestått Vg2	75,0	78,8	83,2	84,1	0,0	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	68,1	74,3	63,7	0,0	0,0	70,5

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?

  Vi ser at tallene har holdt seg forholdsvis stabile over tid på Vg1. Ser samtidig at tallene er positive når det gjennomføring vg 2.

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?

  Grunnleggende ferdigheter og TPO. Vi jobber hardt for å inkludere alle elever og forebygge fravær.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Den alternative skolen

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

Lyst på livet - lyst på læring

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	63
Lærere:	24
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	1-2,5 elev

Kort beskrivelse av virksomheten vår

Den alternative skolen

Vi er fem avdelinger. Tre avdelinger med mulighet for fulltidsplass og en ren deltidsarena. I tillegg har vi en avdeling som er et ambulerende veiledningsteam.

Den alternative skole er et frivillig tilbud til elever i 8.-10. klasse på heltid og deltid/tiltak for alle elever i Askerskolen. 8. trinns elever har kun mulighet for deltid, med en dag i uken på annen arena enn nærskolen, mens til 9. og 10. trinn åpnes det for mer tid på annen arena hvis det er behov for det og i samsvar med PPT sin anbefaling. To av avdelingene tilbyr fulltid med fire dager på alternativ arena og en dag på nærskolen. Samarbeidet med nærskolen er avgjørende for at dette blir en god løsning hvor elever opplever mestring på begge arenaene og holder forbindelsen med nærmiljøet. Elevene bør i hovedsak profittere på undervisning i liten gruppe og stor praktisk tilnærming i fagene. De fire avdelingene har ulike arenaer for læring. Vi har stor tro på at elever lærer når de er i sitt rette element. Vi utvikler derfor våre avdelinger i retning av ulike læringsløp.

I arbeidet med Askerskolens fokus på tidlig innsats, er det opprettet barneskolegrupper/mestringsdag med total kapasitet på 16 elever. Dette tiltaket søkes av rektor på elevens nærskolen og evalueres etter 5 mnd. Skolen sender med en voksen fra skolen som kjenner eleven godt og jobber med eleven gjennom skoleuken slik at vi sikrer at det gode arbeidet og erfaringen eleven gjør på annen arena overføres til resten av skoleuken. Målet er tilbakeføring når eleven er klar for det. Nærskolen kan også søke om veiledning fra Flerfaglig team til elever som benytter eller søker mestringsdag.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Folkehelse og livsmestring - vårt arbeid med dette (Styrkebasert læring). Vi ser at mange ledere søker støtte og får det.
  - Læringsløypene pågår -vi evaluerer og gjør små endringer til neste år. Kurs og nettverk skaper engasjement.
  - Bruk av Workshopper har eksplodert,lett tilgjengelig for skoler som søker bistand, god effekt og gode tilbakemeldinger
  - Aktive lokalsamfunn - det gir våre elever en mulighet de ikke hadde fått ellers

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

  Jobbet systematisk over tid, deler av utviklingsarbeidet gjøres avdelingsvis, slik at alle får det tilpasset til der de er.

  Ledelsen følger opp avdelingene

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vårt samarbeid med nærskolen utvikles stadig
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi jobber hver dag med dette, digitale systemer som Vigilo og 360 er ikke bare gode og utfordrer stadig.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Dette jobber vi med systematisk, hver avdeling har sin plan og sine mål(diamanter) som vi setter av tid til.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Laget rundt eleven er sentrale og i utvikling, vi ser at dette har en positiv effekt og bidrar til å styrke foresatte i sin rolle.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Nærhet til elevene gir oss rom for å avdekke utfordringer tidlig.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Skolehagen - drivhusprosjekt - vedlikehold og gjenbruk

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Utageringer jobber vi med tiltak rundt

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	**Hva er skolens ståsted i arbeidet?**
Periodeplanlegging i fellesskap	Dette gjør vi ikke
Overordnet del (verdier og prinsipper) Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer Dybdelæring Elevaktive arbeidsformer Underveisvurdering Elevmedvirkning	1.1Menneskeverdet, 1.6Demokrati og medvirkning - vi har tid, gir rom for dialoger og gode relasjoner som er gode verktøy 1.2Identitet og kulturelt mangfold - i små grupper som hos oss må de forholde seg til hverandre på en god måte og her får de coaching underveis. 1.3Kritisk tenkning og etisk bevissthet- arbeidet med SMART er et godt brukt verktøy, tiden og ressursene vi har gir oss rom for tett oppfølging. Vår daglige dose med nyheter skaper gode dialoger. 1.4Skaperglede, engasjement og utforskertrang - mestringsarenaene våre gir gode rom for dette. 1.5Respekt for naturen og miljøbevissthet - vi jobber systematisk med dette med i vårt arbeid som skjer på turer, har bærekraft på timeplanen for bevisstgjøring av dette. Vår daglige dose med nyheter skaper gode dialoger.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi foretar et uttrekk kompetansemålene og jobber etter LK 20

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  Vi opplever at det i mange alvorlige fraværssaker blir bevegelse på vår skole. Mestring og små arenaer, tett oppfølging av voksne, hyppige møter i laget rundt og godt samarbeid med hjelpeapparatet er viktige faktorer

Den alternative skolen’ rådgiverrolle: samspill med PPT, Seil og skoleeier

Hvordan bidrar Den alternative skolen til systemarbeidet rundt fravær?

Vi har hatt en ressurs inneværende skoleår i to dager som har bidratt med Marianne Ennals sitt arbeid på individnivå.

Prosjektgruppe med PPT,Flerfaglig team,rektor - Samarbeid med Asker kommune og Catosenteret i et systematisk arbeid for å få elever med et alvorlig fravær tilbake til skolen.

Deltagelse i PPTs samarbeid med Stat ped .- ufrivillig skolefravær

Deltagelse i prosjektgruppa Kompetanseløftet spesialped - ruste Askerskolen og barnehagene til å møte målene i temaplanen.

Hvordan bidrar Den alternative skolen til systemarbeidet med reguleringstøtte?

Kurs og nettverk samt læringsløyper - Styrkebasert tilnærming

Utover dette jobber Flerfaglig team mye på individnivå.

I hvilken grad bidrar Den alternative skolen til å samordne tilbud til elever/skolene innenfor læringsmiljø?

Startet opp et samarbeid med PPT og Læringsmiljøteamet før Covid - Sammen for barna.

Hvordan kan samarbeidet med PPT, læringsmiljøteam og skoleeier utvikles?

Informasjonsflyt slik at alle er orientert om hva som skjer av utvikling av de universelle tiltakene.

Ta opp tråden i samarbeidet og utvikle en god oversikt og forståelse av ulike tiltak til ulike saker.

Den alternative skolen’ rådgiverrolle - samspill med nærskolene

Hvordan bidrar Den alternative skolen til å styrke det universelle tilbudet på nærskolene?

- Læringsløyper, kurs og nettverk
- Workshopper med Flerfaglig team
- En voksen som følger elever i barneskolegrupper - for å se eleven i mestringssituasjoner og overføre disse til de 4 andre skoledagene for eleven. I tillegg kompetanseheves de som følger til å kunne starte opp og drive supplerende arenaer på egen skolen
- Kontaktlærer på nærskolen deltar i utviklingssamtaler hver 6. uke for elever som har en dag på nærskolen, for å skape helhet i uken for eleven og for å jobbe systematisk mot utenforskap
- Lederstøtte ved forespørsler

Hva er viktige utviklingsområder for Den alternative skolen for å lykkes bedre i dette arbeidet?

- Sikre at nærskolen deltar i utviklingssamtaler - og alltid invitere

Hvordan arbeider Den alternative skolen for å sikre godt samarbeid med nærskolen rundt enkeltelever?

Invitere til laget rundt elevene og sikre at kontaktlærer på nærskolen deltar i utviklingssamtalene for å sammen skape helhet i elevens uker.

Hvordan kan samspillet med nærskolene utvikles for å sikre den enkelte elev helhetlig tilbud?

- ha kontakt utover hver 6. uke ved behov

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Styrke lagene rundt elevene.
- Anerkjenne og bruke foresatte som den viktigste ressursen i barn og unges liv.
- Utvikle vårt bidrag til universelle tiltak for trygt og godt læringsmiljø
- Bidra videre i utviklingen av kompetansen i kommunen i arbeidet mot alvorlig skolefravær
- Bidra til større sammenheng i tjenestene ved å utvikle samarbeide med nærskolen, både barneskole og ungdomsskole

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	**Antall**
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- Lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen i stor grad.
- Varslingsplikten ivaretas - det er tette bånd.
- Klassetrivsel har vi benyttet på en avdeling der de opplevde usikkerhet etter oppstart.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet? Det er en ressurs vi i har, Flerfaglig team er vårt team i SIM.

Elevundersøkelsen

- Positivt resultat, elevene opplever mer medvirkning enn foresatte. Uklart hvor besvarelsen av mestring ligger. Faglig utfordring er det ulikt blikk på fra lærer og elev.

- Vi har ikke hatt SU dette skoleåret, ulike årsaker til det.

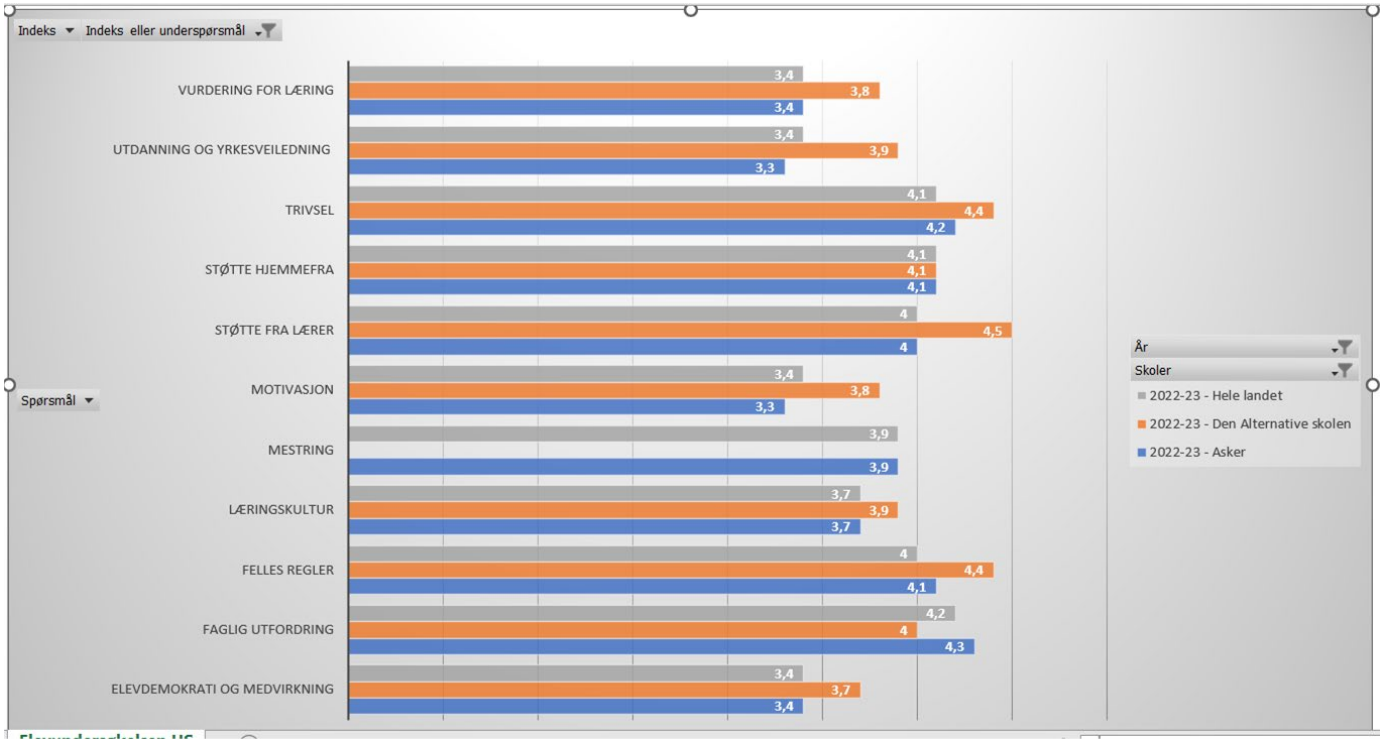

Foreldreundersøkelsen

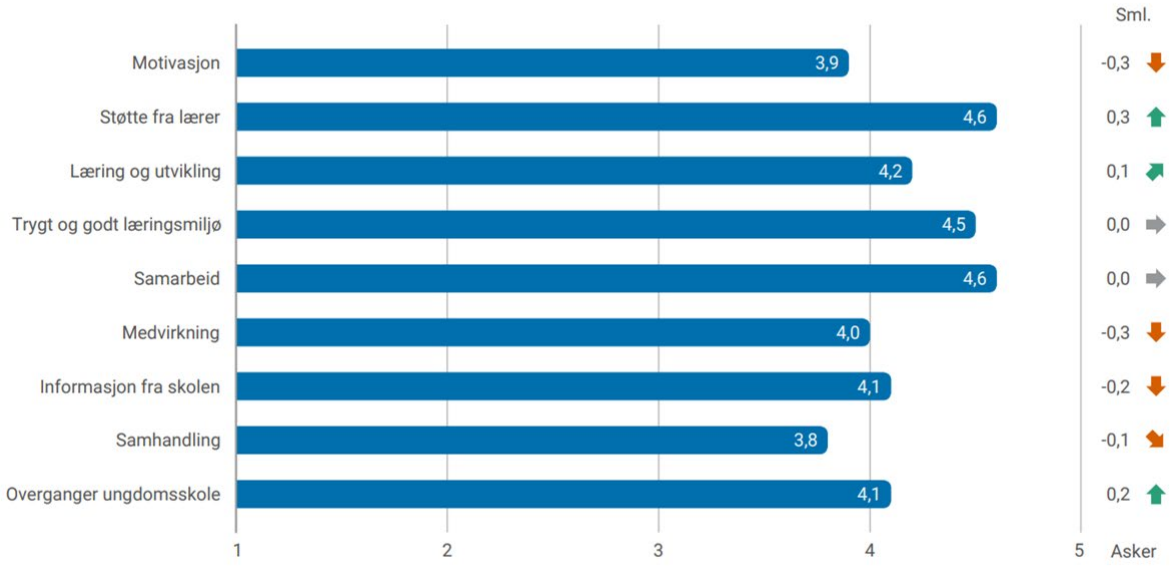

- Positivt at foreldre opplever støtte fra lærer. Litt pussig at vi skårer lavere på medvirkning, informasjon og samhandling. 13 av 30 har svart.

Nasjonale prøver regning 9. trinn

Skolens resultater

Elevenes mestringsnivå i prosent

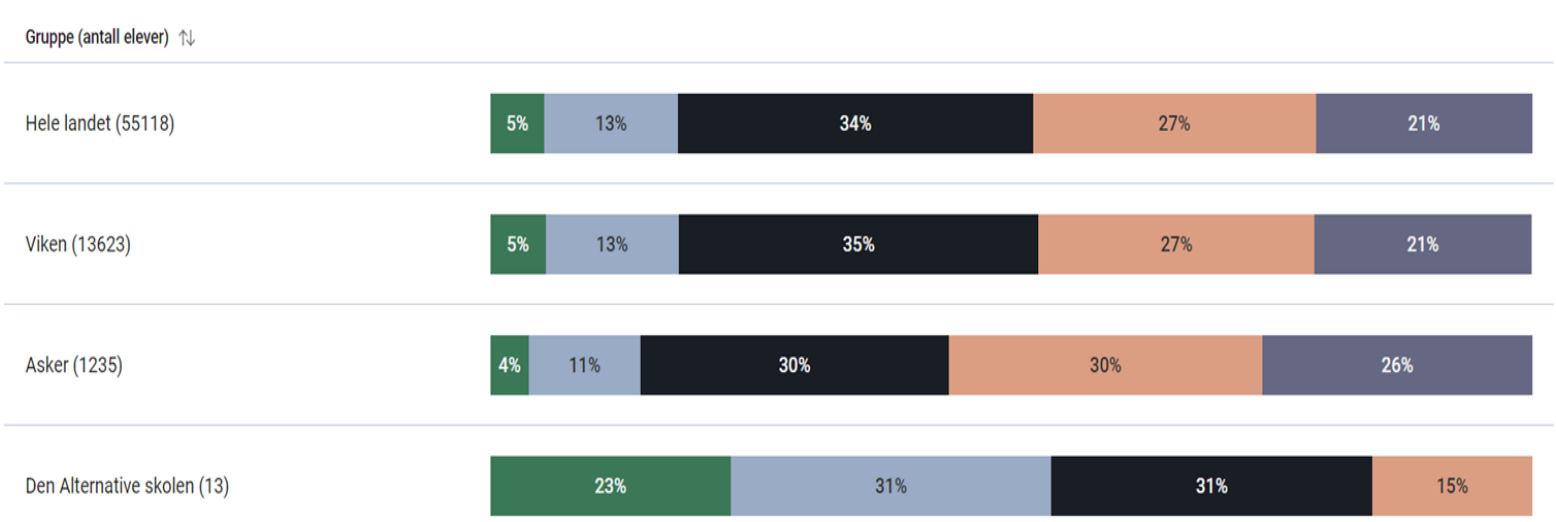

Nasjonale prøver 2022 - lesing 9. trinn

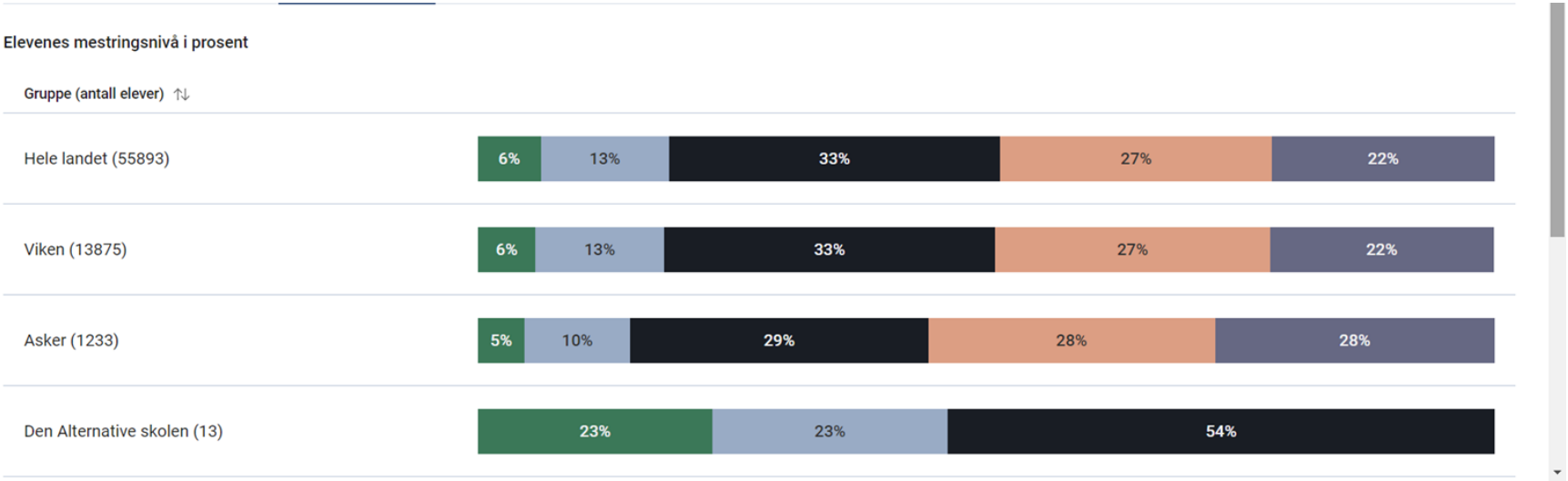

Asker kommune

Asker kommune

Lokal tilstandsrapport 2022
Drengsrud skole

Vår visjon er å være en inkluderende skole med blikk for den enkelte

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	359
Lærere:	29
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,4
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17,2
Barn i SFO:	176
Ansatte SFO:	14

Bilde fra skolen

Asker kommune

SFO

Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?

- Et godt samhold i personalet. De ansatte er positive, løsningsorienterte og støtter hverandre.

Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

- Fokus på en trygg og god SFO hverdag for elevene, spesielt på 1.trinn. Mange likhetstrekk med barnehagehverdagen. Vi bygger videre på det barnegruppen er opptatt av (f.eks butikklek på 1.trinn).
- Spennende aktiviteter på 2.trinn for å holde oppe gnisten for å gå på SFO lenger
- Varierte aktiviteter på hvert trinn
  - Idrettslek i gymsalen for alle
  - Kunst/kultur for alle basene
  - Tur høst/vår for alle
  - Drengsrud kafe for 2.trinn
  - Dyrking på høst og vår for 2.trinn
  - Parkour for 3.trinn
  - 4.trinnsklubb

I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- I stor grad. Vi vil i tiden fremover jobbe med å finne en "rød" tråd i tilbudet vårt som vi kan bli ekstra gode på (eks. matjungelen)

Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

- Ansatte har deltatt på aktivitetslederkurs i idrett og friluft, vært med på "grønne klasserom", deltatt på PALS samt folkehelse og livsmestring. Info fra kurs deles med de øvrige ansatte påfølgende personalmøte.
- Personalmøter brukes også jevnlig på å styrke kompetansen hos personalet.

Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

- Bedre informasjonsflyt mellom SFO/foreldre.
- Vi kan bli bedre på å synliggjøre hva vi holder på med.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**
  - Fokus på aktiv læring gjennom Røre, aktivitetsledere, villmarksgruppe (mestringsdag), sjakkturnering og aktive lokalsamfunn.
  - Drengsrud cafe på SFO- barnas prosjekt (barna forbereder maten, dekker bord, presenterer mat og serverer). Aktiviteten bidrar til matglede, inkluderende og samlende aktivitet.
  - Elevenes skårer godt i lesing og regning på 3. trinn og på Nasjonale prøver for 5. og 8. trinn

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - De ansatte er aktive og deltar i skoleutvikling gjennom ressursgrupper.
  - En skolekultur som har krav og forventning til elevenes innsats.
  - Ansatte som er engasjerte, løfter frem barna og er støttende i aktiviteten

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Arbeid i sonen med hvordan vi kan få til trygge og gode overgangsrutiner mellom bhg og barneskole/ barneskole og ungdomsskole. (bygge bro). Tett samarbeid med PPT i ressursteam.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Arbeide i personalet med å implementere nye rutiner, standarder og administrative systemer i personalet. P360 og Vigilo er utfordrende.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	En skolekultur hvor personalet tar ansvar for skolens utvikling sammen. Jobbe i ressursgrupper. Fokus på teamene, teamavtale ved oppstart av skoleåret. Vi må bruke mer tid og gå dypere inn i de ulike utviklingsområdene.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Fokus på fysisk aktiv læring gjennom RØRE-prosjektet. Prosjektet skal fremme et systematisk helsefremmende arbeid, livsmestring og folkehelse. Arbeid med Drengsrud aktivitet- og læringspark, elevaktive arbeidsformer og mestringsdag.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med FAU og aktive lokalsamfunn. Legge til rette for mangfold og inkludering slik at alle kan delta, får erfaring i å samarbeide med andre, opplever å bli anerkjent og akseptert og får læringsutbytte faglig og sosialt.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Fokus på rutinene i bekymringsfullt fravær. Tidlig innsats, løfte de som ikke har ønsket progresjon. (På Sporet og timer satt av til styrking på trinnene). Vi sertifiserer to på Logos.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Elevene skal utvikle kompetanse om miljø og bærekraft gjennom arbeid med temaer som gjør dem i stand til å ta ansvarlige valg og handle etisk og miljøbevisst. Skolen har et særskilt fokus på dette i perioden "Jorda vår" gjennom tverrfaglig tema. Gå/sykle til skolen-aksjon, Rusken, Åpen kveld med fokus på gjenbruk og redesign.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

Skolen må få til en bedre inkludering av elever som utfordrer oss innenfor de rammene vi disponerer.

- gjennom bedre inkludering i undervisningen
- elevaktive læringsformer
- læring gjennom lek
- økt elevmedvirkning

Skolen må ha en tydelig plan for tidlig innsats

- planer for oppfølging etter kartleggingsprøver
- sette av egen ressurs på 2.-4. trinn (hyppig bruk av 3-deling i dag)

Skolen må sette inn tiltak slik at de ansatte opplever økt mestring og mestringstro

- i møte med elever som utfordrer oss
- i profesjonsutviklingen

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har et årshjul vi har laget i fellesskap. Lærerne legger sine periodeplaner. Her må vi lande på felles mal.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Året er delt inn i seks perioder hvor hver periode har et felles overordna tema knyttet til overordna del i læreplanen. I tillegg bidrar felles tema til aktiviteter som knytter skolen sammen. Felles opplevelser bidrar til fellesskap, tilhørighet og bygger opp under VI-følelsen vi ønsker.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Mest fokus på kompetansemålene, kan bli bedre på å fokusere på kjerneelementene. Noen perioder får vi det til bedre enn i andre perioder.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi prøver å få til dette gjennom årshjulet og periodeplanleggingen.
Dybdelæring	Vi har en felles forståelse for hva dette er, men må jobbe mer med dette.
Elevaktive arbeidsformer	Aktiv læring, tilrettelegging (villmarksgruppe, sjakkturnering), ekskursjoner, programmering (biler), animasjon, skidag.
Underveisvurdering	Bruk av læringspartner, egenvurdering
Elevmedvirkning	Aktivt elevråd, opptatt av elevens stemme i saker som angår dem.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,34%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervinings- tilbudet?**
  - Vi har flere og flere elever med store og sammensatte behov. Noen få av disse elevene klarer i liten grad å delta i fellesskapet. Vi kan bli bedre på elevaktive undervisningsformer som inkluderer alle.
  - Øke kompetanse for hvordan vi kan bli et bedre regulerende miljø for barn med reguleringsvansker og utfordrende atferd.
  - Videreutvikle skolens lokale mestringsdag.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	5-6 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**

Vi må bli bedre på oppfølging av elever med særskilt norskopplæring. Opplæringen kan bli mer effektiv ved at vi setter inn mye ressurser tidlig og på den måten intensiverer innsatsen. Dette i stedet for å bruke mindre ressurser over mange år. En større del av opplæringen bør foregå i klassen og brukes til styrking i klassen i forhold til generelt språkarbeid og begrepstrening.

Ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

- Fasene gjennomgås i personalet hvert år. Disse ligger i Simpli, men vi har også lagt dem på Google disk. Dette opplever flere ansatte som nyttig. Månedlig rapportering sikrer også en større bevissthet rundt disse elevene.

Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

- Tiltakene virker på mange elever. Noen få saker er omfattende og krevende arbeid over lang tid. Vi har fått god hjelp av Marianne Ennals i et par saker.

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

(Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

- Fokus på aktiviteter og opplevelser som gir fellesskap og tilhørighet (klassen og skolen som helhet)
- Videreutvikle mestringsdag/uteskole.
- Økt inkludering gjennom økt bruk av elevaktive arbeidsformer. Lav inngangsverdi og god tilpasning gjør at flere kan delta i klassefellesskapet.

Birds on a wire

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Gode resultater i lesing og regning på Nasjonale prøver på 5. trinn og 8. trinn.
    Gode resultater i lesing og regning på Nasjonale prøver
  - Tidlig innsats, gode resultater i lesing og regning på 3. trinn
  - Gjennomgående gode resultater på Elevundersøkelsen på 5. og 6. trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

  - Foreldreundersøkelsen på områdene overganger, informasjonsflyt på SFO og skole.
  - Lavere resultater enn forventet på Elevundersøkelsen på 7. trinn
  - Lavere resultater enn ønsket i engelsk på Nasjonale prøver

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- **Hva er deres utviklingstiltak for 2023?**
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

  - **Bygge bro og bedre overganger**
    - Barnehage-skole, 4.til 5. trinn og fra 7. til 8. trinn)

  - **Trygt og godt miljø**
    - Styrkebasert tilnærming
    - Pals

  - **Elevmedvirkning**
    - Elevaktive arbeidsformer
    - Læring gjennom lek

  - **Tidlig innsats**
    - Plan for tidlig innsats og oppfølging av kartleggingsprøver 1.-4. trinn
    - Sette av en egen ressurs til tidlig innsats

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**
  Gjennomgås i hele personalet ved oppstart. Ekstra gjennomgang etter tilsyn og presentasjon fra Sætre skole. Læringsmiljø står fast på agenda på trinnmøter. Varsling legges i p360.

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**
  Ansatte, elever og foreldre varsler og ledelsen og vi legger inn i p360

- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**
  Gjennomgang med lærerne på trinnene. Vi studerer sosiogram og svar. Har vi fanget opp alle? Tiltak settes inn på individ og gruppenivå.

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**
  Arena for drøfting av saker (fordele ansvar, undersøke og finne gode tiltak)

7. trinn

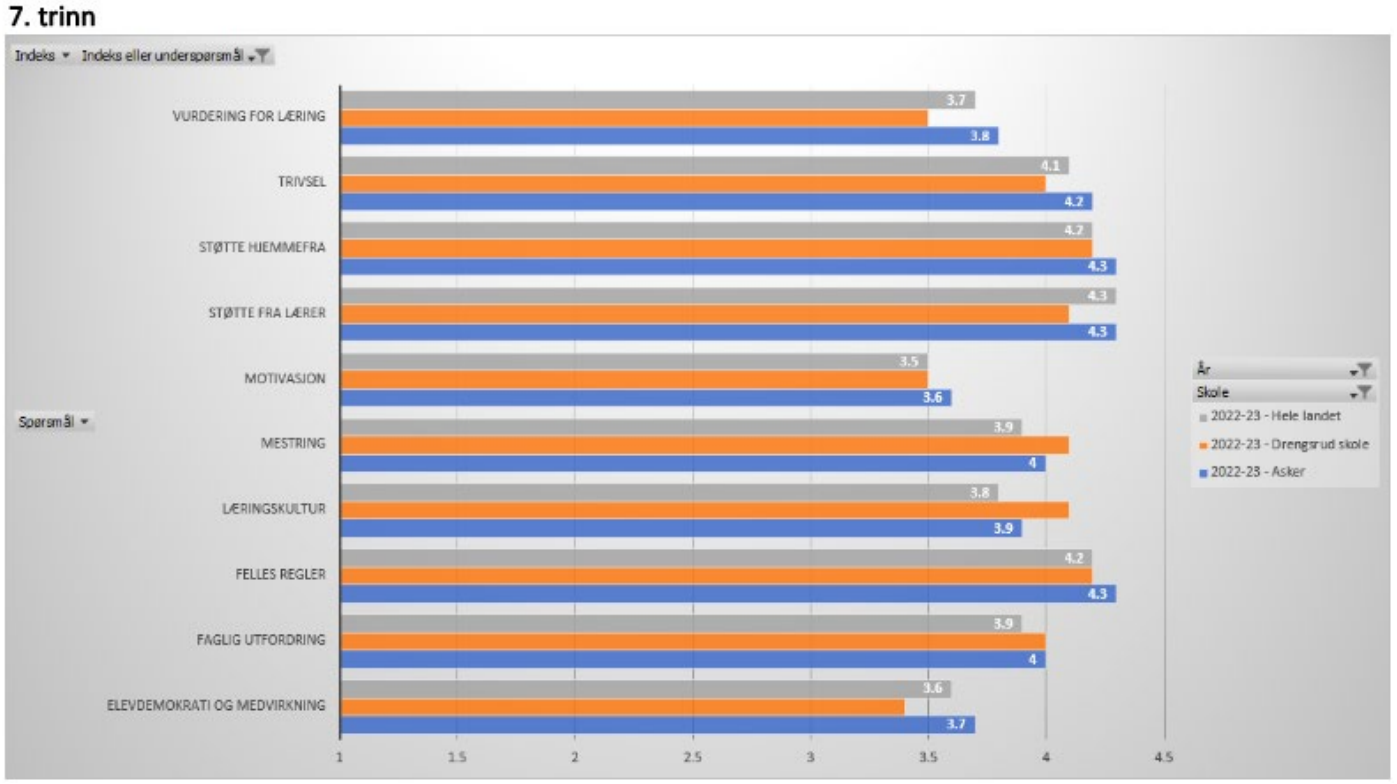

Resultatene varierer på dette trinnet.

Vi er fornøyde med at skåren på læringskultur, felles regler og mestring er så god.

Skåren på motivasjon og elevmedvirkning er lav.

6. trinn

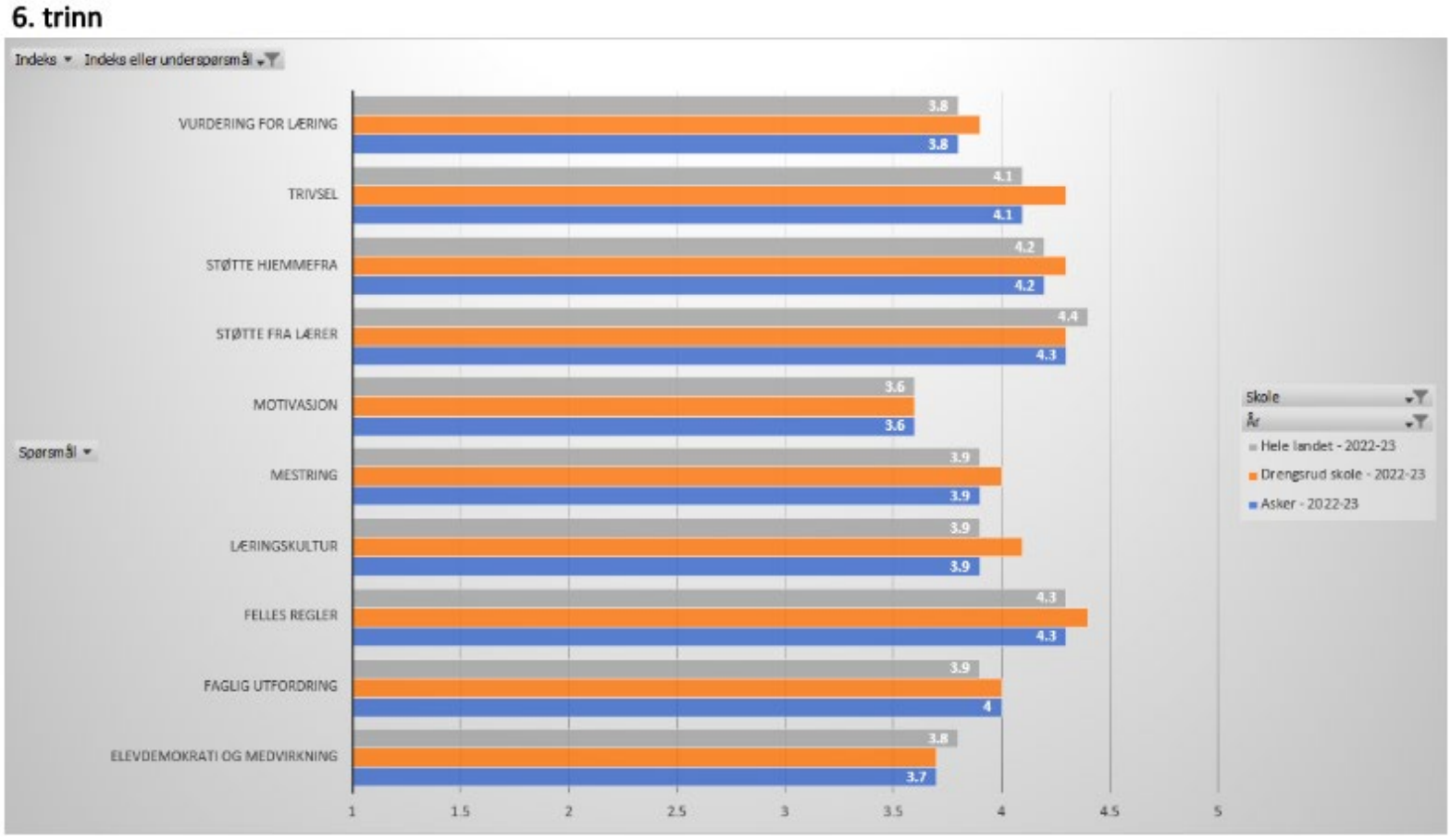

Resultatene er meget gode på alle indikatorene.

Vi er fornøyde med at trivsel og felles regler lærer er så god.

Skåren på motivasjon og elevmedvirkning
er lav, selv om de ligger på snittet i Asker.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

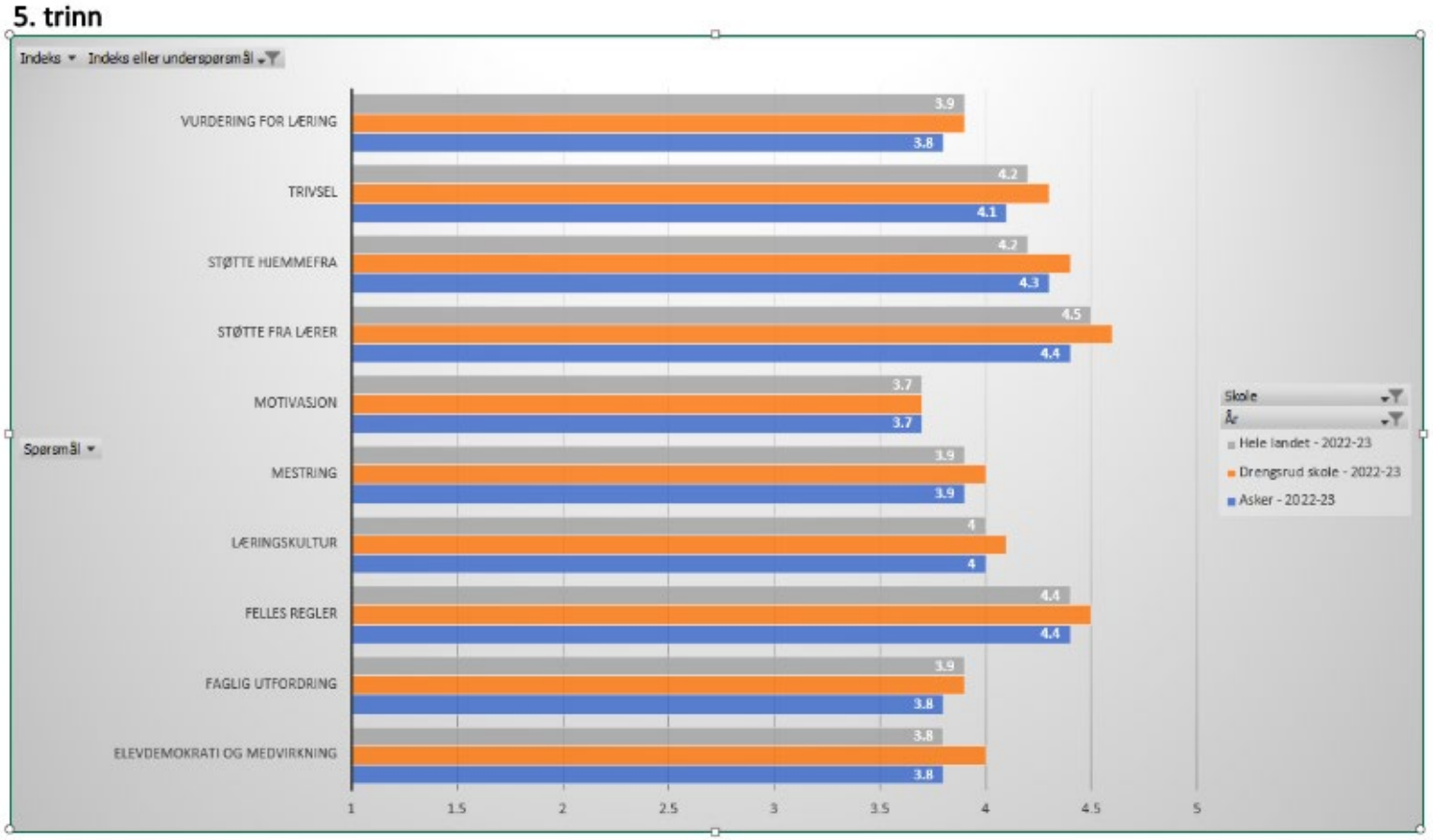

Resultatene er meget gode på alle indikatorene.

Vi er fornøyde med at trivsel, felles regler og støtte fra lærer er så god.

Skåren på motivasjon er lav, selv om den
ligger på snittet i Asker.

Foreldreundersøkelsen 2022

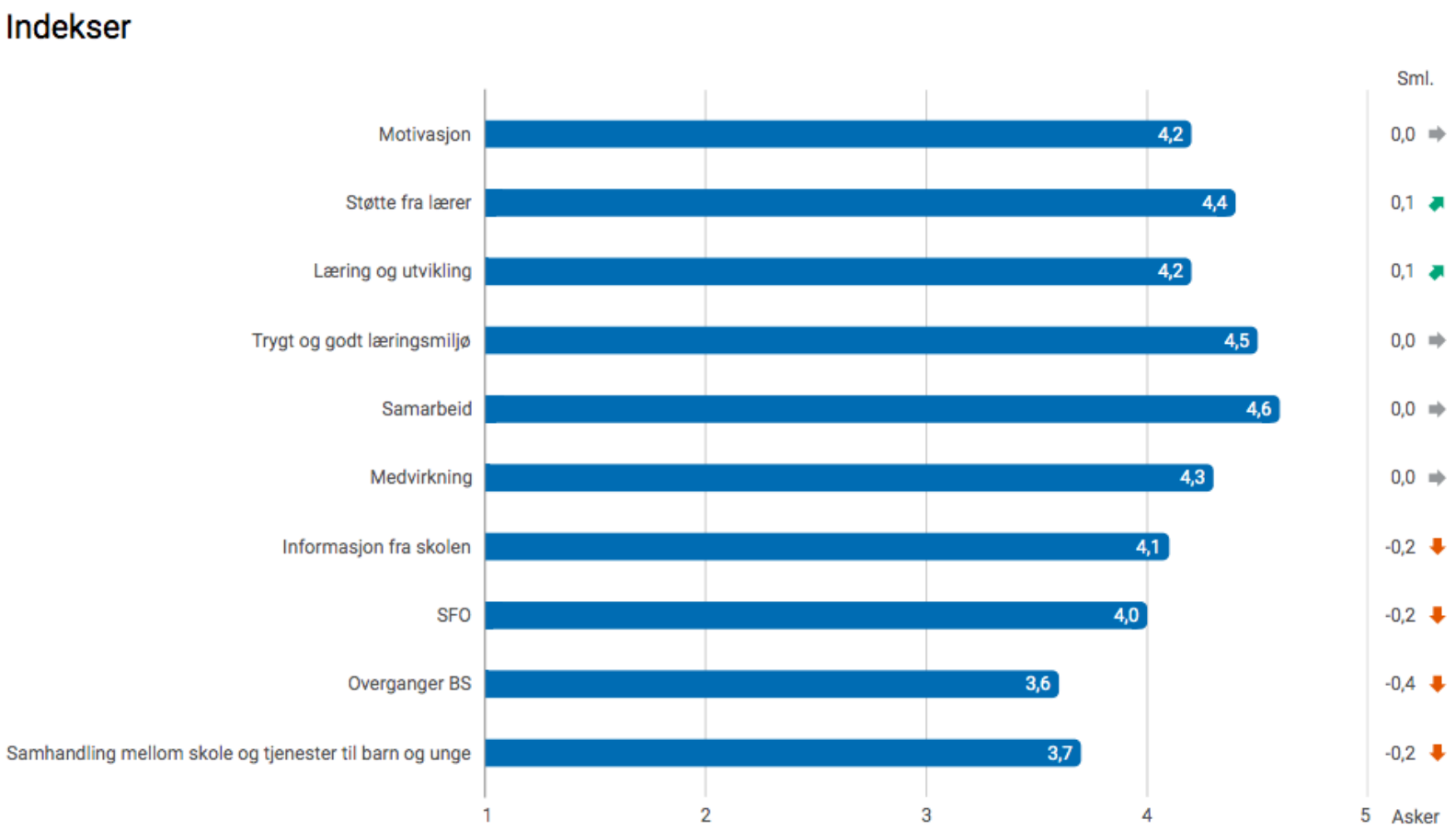

Lav deltakelse hvor 46 % av foreldre har svart. Ulike skår mellom trinnene.

Vi skårer godt på støtte fra lærer og område læring og utvikling.

Skåren på informasjon fra skolen er lav, særlig på spørsmålet “Jeg er fornøyd med skolens informasjon om den faglige og sosiale utviklingen til barnet mitt” og “Det er lett å følge med i Vigilo”

Skåren på overganger er lav.

Tidlig innsats - analyse

❖ **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**

- På Sporet på 1. trinn.
- 3-deling i basisfagene på 1.-4. trinn, slik at vi får mindre grupper.

❖ **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**

- Resultatene er gode. Vi har nå flere elever på småskoletrinnet med spesielle behov som trenger 1:1 oppfølging store deler av dagen. Dette krever mye ressurser. Stort sykefravær på enkelte trinn medfører redusert tilbud til oppfølging av svake elever. Presset økonomi og krav til innsparing i tillegg.
- Mange elever har behov for å lære gjennom lek og aktivitet. Dette er et område for forbedring.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Drengsrud skole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	26,3%	45,6%	28,1%	50,6
Asker kommune (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	18,1%	53,0%	28,9%	52,0
Drengsrud skole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	9,3%	51,9%	38,9%	53,6
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	15,1%	49,4%	35,5%	52,2
Drengsrud skole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	8,9%	50,0%	41,1%	54,3
Asker kommune (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	17,5%	47,5%	35,0%	52,4
Drengsrud skole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	16,4%	47,3%	36,4%	53,1
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	21,4%	47,5%	31,1%	51,5
Drengsrud skole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	10,7%	51,8%	37,5%	53,4
Asker kommune (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	21,4%	43,1%	35,6%	51,8
Drengsrud skole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	18,5%	55,6%	25,9%	51,1
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	21,3%	48,9%	29,8%	51,4

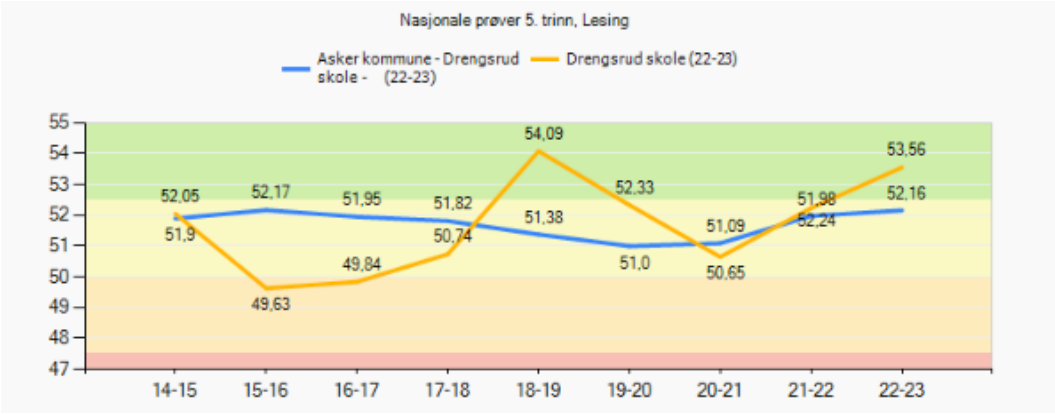

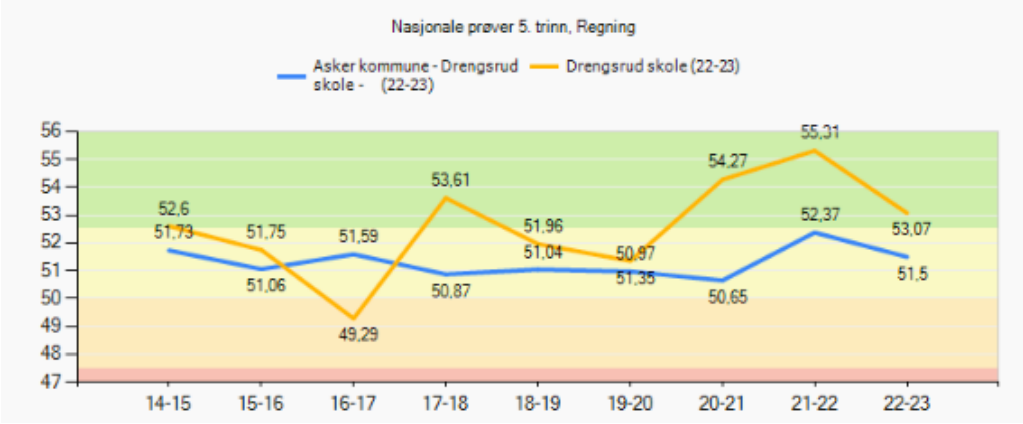

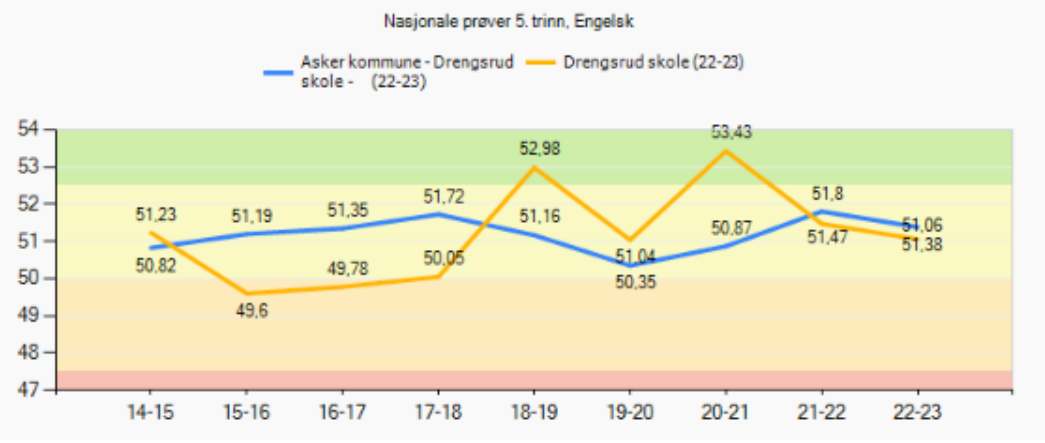

Vi har gode resultater på NP på 5. trinn i lesing og regning.

Vi er fornøyde med å ha få elever som er på nivå 1 i lesing og regning.

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

Utvalg		Mestrings nivå 1	Mestrings nivå 2	Mestrings nivå 3	Mestrings nivå 4	Mestrings nivå 5	Snitt Poeng
(20-21) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	4,2%	18,8%	33,3%	27,1%	16,7%	52,2
(21-22) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	0,0%	19,1%	31,9%	27,7%	21,3%	53,8
(22-23) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	0,0%	14,6%	47,9%	22,9%	14,6%	53,0
(22-23) Asker kommune	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	6,1%	17,6%	38,3%	26,0%	12,1%	51,5
(20-21) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	6,3%	18,8%	25,0%	25,0%	25,0%	54,5
(21-22) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	2,1%	14,9%	36,2%	31,9%	14,9%	54,2
(22-23) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	2,0%	14,3%	38,8%	36,7%	8,2%	53,6
(22-23) Asker kommune	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	7,9%	16,8%	37,6%	24,4%	13,4%	51,4
(20-21) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	6,5%	19,6%	32,6%	32,6%	8,7%	51,5
(21-22) Drengsrud	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	6,7%	13,3%	24,4%	31,1%	24,4%	53,6
(22-23) Drengsrud.	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,9%	19,6%	47,1%	21,6%	5,9%	50,6
(22-23) Asker kommune	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,6%	15,2%	43,0%	24,1%	12,1%	52,0

- Vi har gode resultater på NP på 8. trinn i lesing og regning.

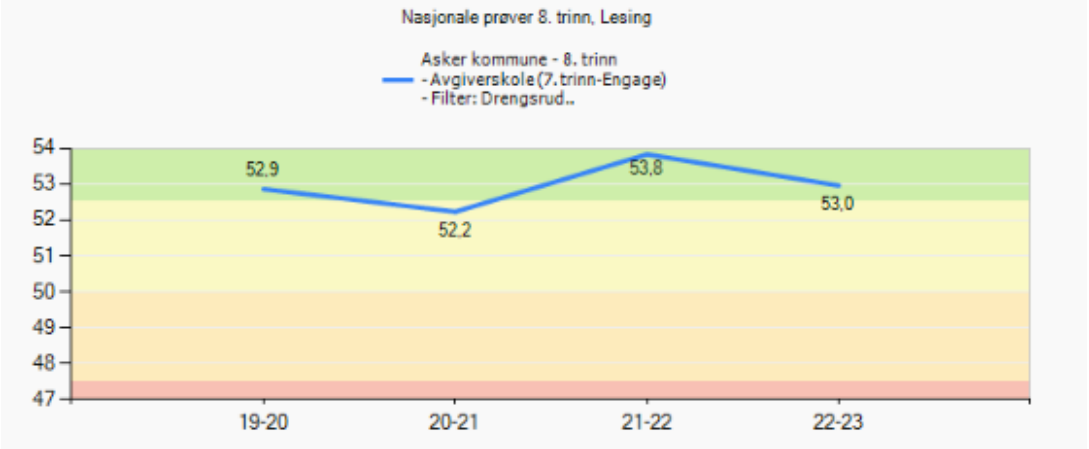

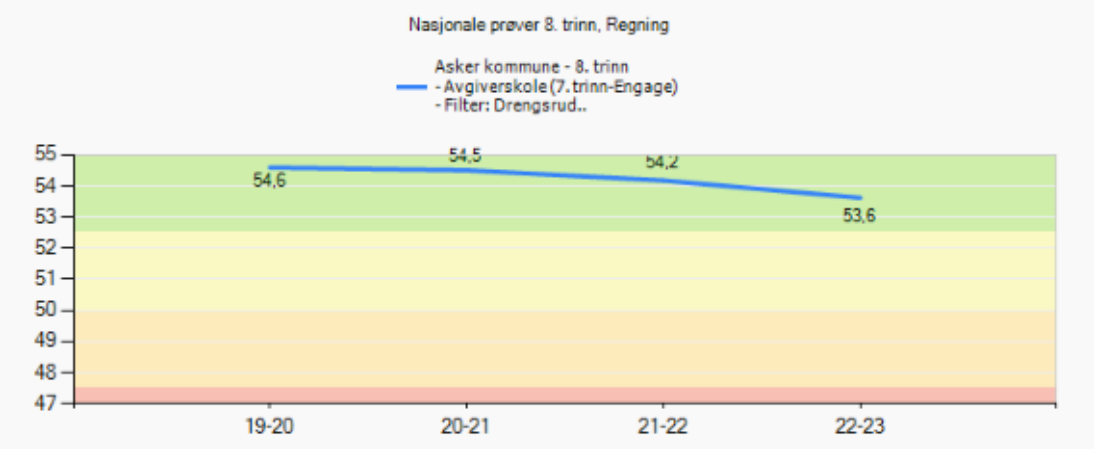

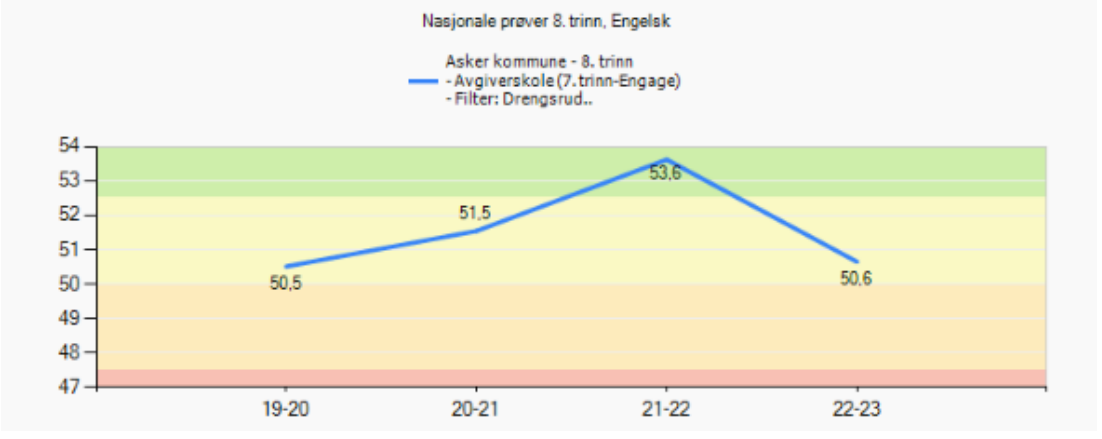

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Resultatene gjennomgås i klassene og på FAU /SU/SMU møter. Kontaktlærer har tilbakemelding om resultatet på utviklingssamtalen.

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  I vårt årshjul har lagt inn et møte med lærerne på 7. trinn og lærerne på ungdomsskolen hvor blant annet dette er tema.

Skolens sosioøkonomiske indeks: (0,89)

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**
  Ja, det synes vi.

Videre utvikling

Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

- Mer læring gjennom lek og elevaktive læringsformer.
- Tydelig plan for tidlig innsats som sikrer oppfølging og kartleggingsprøver
- Egen ressurs til oppfølging av elever som skårer under bekymringsgrensen.
- Tidlig innsats følges opp av ledelsen hver måned på trinnmøter.

Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?

- Mer læring gjennom elevaktive læringsformer.
- Fokus på elevmedvirkning.

Asker kommune

Asker kommune

Lokal Tilstandsrapport for Folkestad skole

vinter 2023

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	112
Lærere:	14
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	13,3
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	11,4
Barn i SFO:	25
Ansatte SFO:	5

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året? Nyopppussede lokaler ga inspirasjon til oppstarten.

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet? SFO har en representant i FAU, vi forteller om SFO i alle foreldremøter på småskolen, vi inviterer barnehagen til å bruke lokalene, slik at barna blir godt kjent før de starter på skolen. Bruker fornøyde foreldre som ambassadører, har en god dialog med foreldrene.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  I noe grad. Vi bruker mye fysiske aktiviteter ute og i hallen. Kultur er det mindre av, utenom de som benytter seg av kulturskolens tilbud.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte? 3 av assistentene tar fagbrev på privat initiativ. Den første gjennomførte fagprøven nå i mars. 2 assistenter tar også kurs i sosial-pedagogikk som de fikk tilbud om gjennom skolen. Vi er med i nettverk i Asker og i SFO-nettverket for hele landet.

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre? Vi har god dialog oss imellom. VI jobber alle også i skolen og det er fint å videreføre regler og rutiner til/fra SFO. Vi diskuterer sammen og finner løsninger vi blir fornøyd med. Vi har et godt forhold til foreldrene, tar oss alltid tid til å prate med de og fortelle hva vi har gjort.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Et bedre arbeidsmiljø. Alle har gitt positiv tilbakemelding i medarbeidersamtalene om det. Det er bedre samarbeid og gode diskusjoner, større forståelse,bedre trivsel og flere smil.

  - Fokus på elevenes leseutvikling. Resultatene våre viser at leseopplæringen ikke følges opp oppover i klassene. Dette skoleåret deltar vi i et prosjekt sammen med Tofte-skolene som Nina Dahl leder. Vi har i tillegg et eget klasselesekurs.

  - Læringamiljøet er blitt bedre.Lærerne samarbeider bedre. Elevene opplever felles regler fra alle lærerne på trinnene. Gir mer ro i arbeidssituasjoner.
- Hvorfor har dere lykkes med dette? Når det gjelder arbeidsmiljøet fikk vi ekstern hjelp fra BHT og veiledning fra kommunalsjef Terje og HR-sjef Trude. Gevinsten lå i å ta tilbakemeldingene fra arbeidet med 10 Faktor på alvor og tørre å ta diskusjonen. Åpnet for mer medvirkning, det ga positiv effekt.
- Arbeidet med lesing så vi var nødvendig, prosjektet forsterker fokuset på dette. Ser verdien av å samarbeide med lærere på samme trinn på andre skoler.
- Læringsmiljøet var preget av uro, vandring i klasserommet og forstyrrelser. Mye sykemeldinger, elever klaget på vondt i hodet. Grep som felles regler, tettere dialog med foresatte, belønningssystem har løst en del utfordringer.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Synliggjøre det tette samarbeidet med hjelpetjenestene gjennom TFI. Vise de god rutinene for overganger mellom barnehage - skole/SFO og fra barneskole til ungdomsskole.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi bruker de felles rutinene og de digitale systemene Asker har. Vi har god samhandling med PPT og helsesykepleier.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi jobber med å utvikle profesjonsfelleskapet vårt gjennom tettere samarbeid mellom lærerne og økt medbestemmelse.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vårt inkluderende fellesskap skal være preget av trygghet og omsorg. Fadderordning og TL i 2-3 friminutt i uka.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Sammen med lokalt idrettslag er det elevkveld 1 gang i måneden. Lokale foreninger bruker hallen om ettermiddagene, eller leier klasserom til kursvirksomhet.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi samarbeider med hjelpeinstansene og setter inn tiltak.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi bruker nærområdet mye og vil ta vare på det. I skolen kildesorterer vi.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene. Her har lærerne satt 4 på sannsynlighet. Det blir ikke satt av nok tid til nye prosjekter. Det må planlegges når det skal evalueres av hvem, samt bli minnet på hva som skal skje.
- Barn i SFO opplever ikke et tilbud i tråd med rammeplanen. Her har de skåret 3. Årsaken er hektiske dager, begrensninger på grunn av buss.
- Ellers er det skåret 1-2 på de andre punktene. Lærerne og de ansatte i SFO jobbet godt sammen i prosessen.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har ingen felles periodeplan, utover skolens årshjul. Det ble jobbet en del med periodeplaner for et par år siden. Noen lærere bruker periodeplaner, andre årsplaner. En overordnet felles periodeplan må bli målet til neste år.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Tydeliggjøres i skolenes årsplaner som lærerne utarbeider.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Planlegges trinnvis, legges i fellesdisk så alle har tilgang.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Livsmestring, inkludering og folkehelse
Dybdelæring	Det jobber lærerne med i ulike fag. Gjenspeiles i elevenes arbeidsplaner.
Elevaktive arbeidsformer	Det er blitt mer fokus på dette og elevene sier både i elevundersøkelsen og i klassetrivselsundersøkelsen at de ønsker mer medvirkning.
Underveisvurdering	Det er god kultur for underveisvurderinger, elevsamtaler og spontane tilbakemeldinger.
Elevmedvirkning	Der er vi så vidt i gang. Vi må jobbe mer med dette for at det skal bli en naturlig del av planleggingen av undervisningen.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	8,04%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	4,46%
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
- Grupper med elever fra flere trinn.
- Utarbeide opplegg fra lærer som assistent kan trene med elvene på. Det må være opplegg som går over en periode.
- Utnytte 2-læreren bedre.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Ja, vi samarbeider med foresatte, Marianne Ennals, helsesykepleier og fysioterapeut.
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- Det fungerer greit. Vi har en del oppmerksomhet rundt de og prøver å finne tiltak som motiverer de til å være mer på skolen. Samarbeid med foresatte er viktig.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  Mer fokus på elevmedvirkning og elevenes stemme når det gjelder å tilrettelegge undervisningen. Ikke nivådeling. Styrke tidlig innsats og den intensive opplæringen.

  Vi trenger mer kompetanse rundt elever som utfordrer. Vi opplever av og til at vi kommer til kort. Selv om hjelpetjenestene kommer fort på banen, blir noen av de ansatte slitne av utfordringene og det ender med sykefravær.

  Ønsket er selvsagt flere hender og flere rom, men vi klarer å gi elevene et trygt og omsorgsfullt tilbud med de dyktige ansatte vi har. Vi har flinke lærere, flinke assistenter og vi samarbeider med foresatte. De fleste elevene og foreldrene er fornøyde med de ekstra tiltakene vi kan tilby.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Trivsel, læringskultur og mobbing
  - Elevundersøkelsen 7.trinn: støtte fra lærer, støtte hjemmefra og faglig utfordring
  - Foreldreundersøkelsen

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Motivasjon 6.trinn
  - Lesing og regning for 5. trinn de tre siste åra
  - Resultatene fra de nasjonale prøvene 5.trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Lesing - øke leseforståelsen og leseferdighetene. Klare å forstå og tolke ulike typer tekster. Det vil gi bedre mulighet til å forstå tekst både i lesing, regning og engelsk.

Læringsmiljøet jobber vi videre med. Vi vil øke elevenes motivasjon, ha mer elevmedvirkning, mer inkludering og elevenes stemme skal tydeligere frem.

Arbeidsmiljøet skal vi jobbe videre med. Medvirkning er også medansvar.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  Det er kjent og i bruk. Det var tema på planleggingsdag i august og repeterte i februar.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  Det gis melding til kontaktlærer eller direkte til ledelsen av observasjoner.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  En god undersøkelse som vi gjennomfører i oktober og februar. Diskuterer funn og eventuelle tiltak i klasseteam.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  Vi er i gruppe 2 og har hatt presentasjon av samlingene for personalet.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

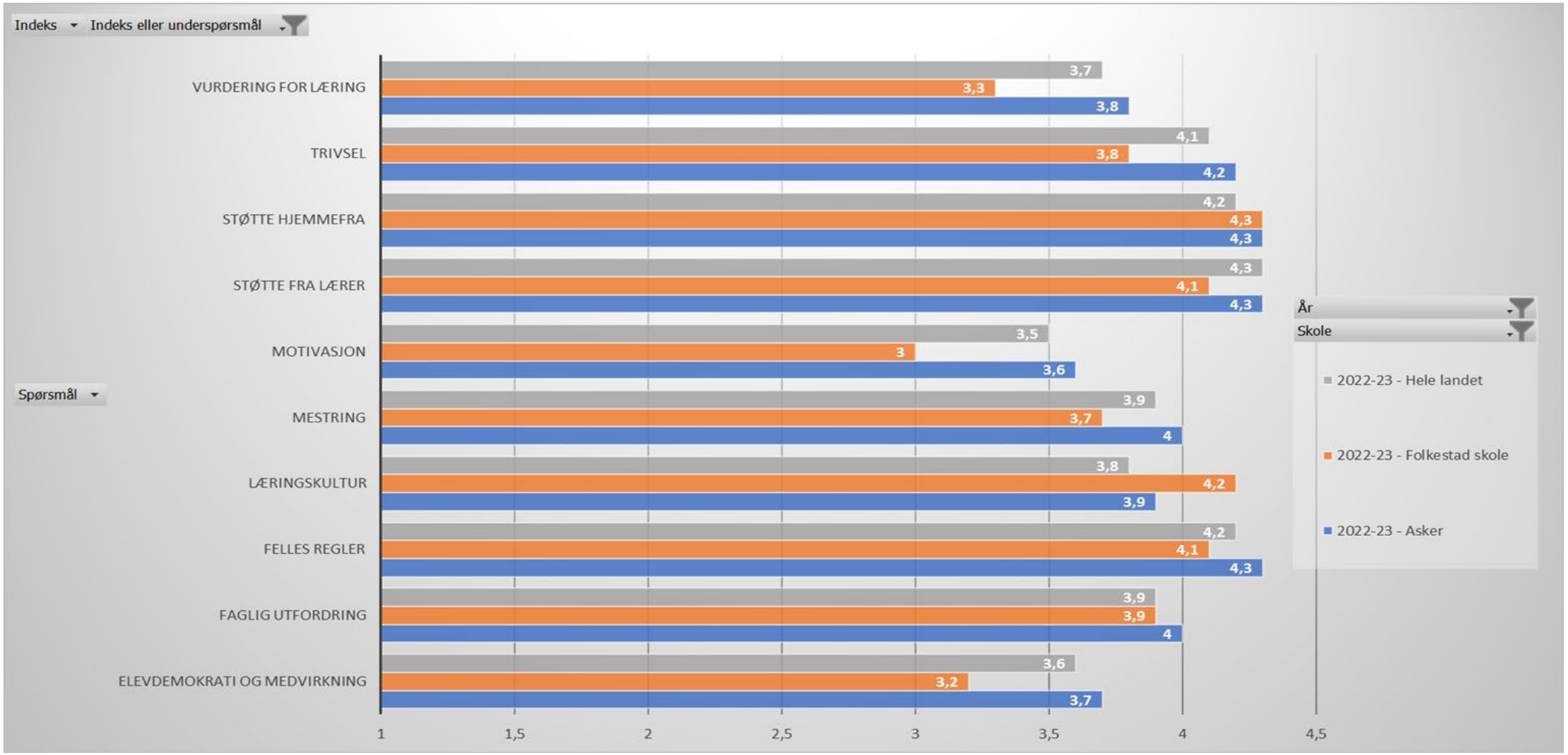

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6.trinn

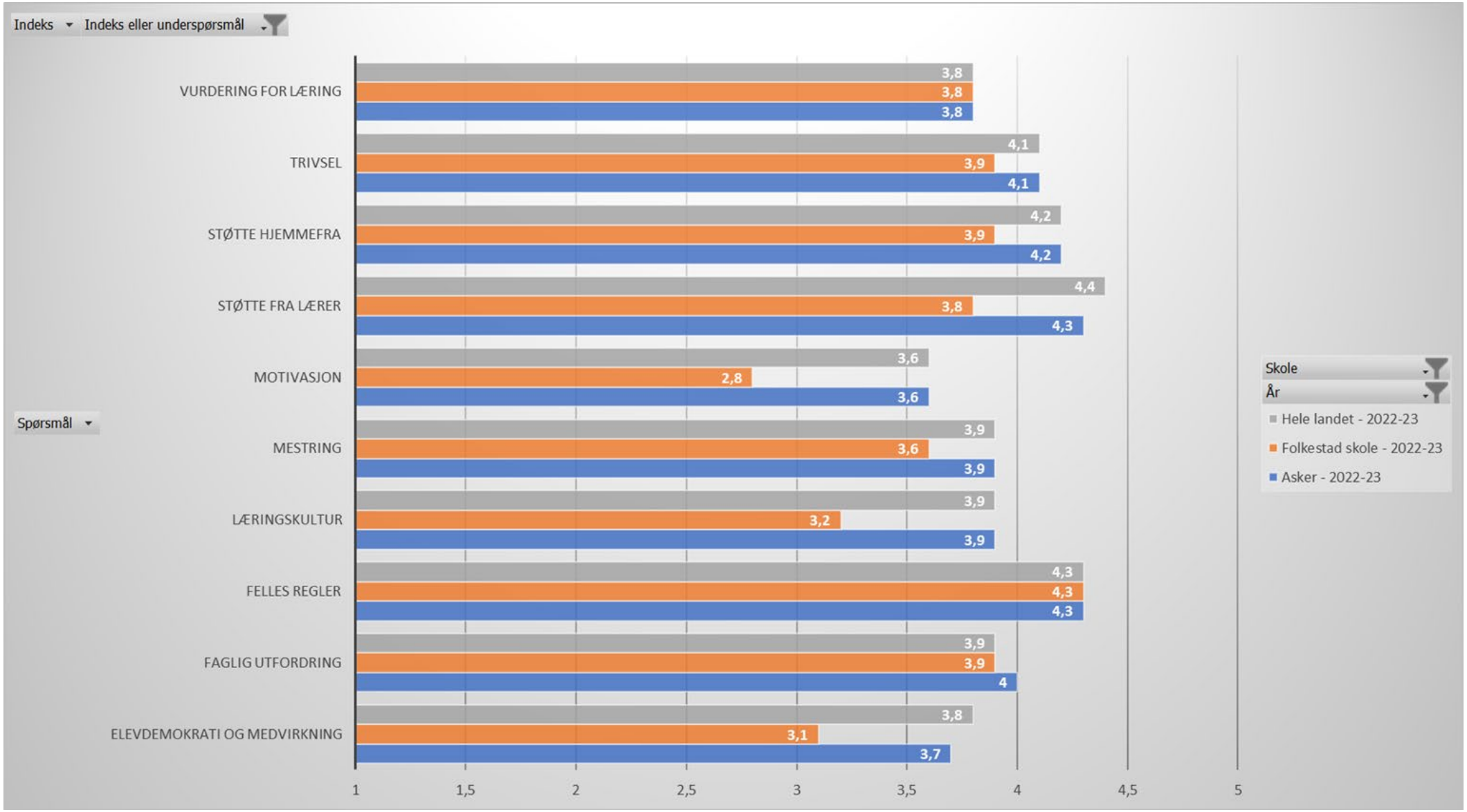

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5.trinn

5. trinn

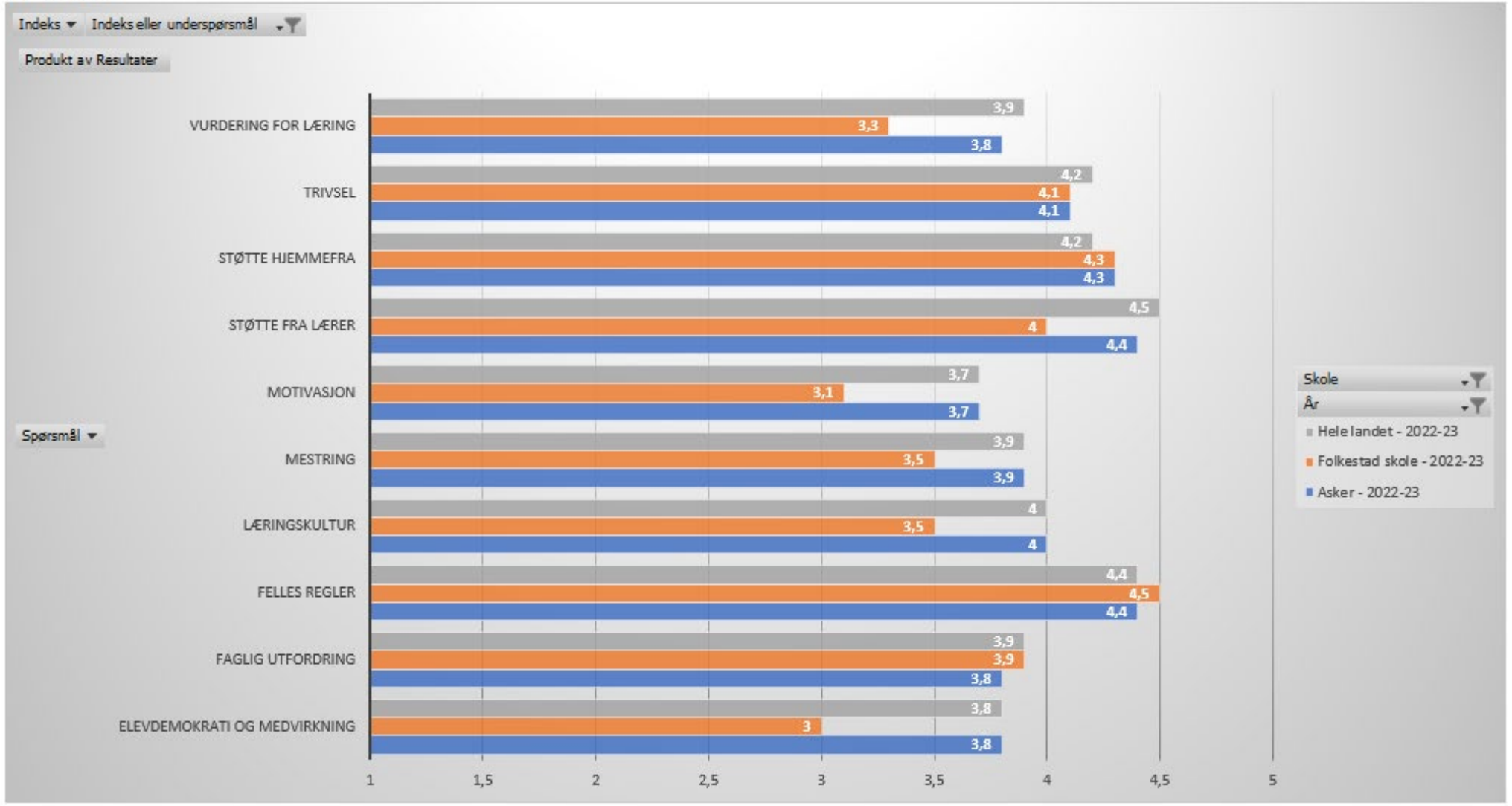

Asker kommune

Foreldreundersøkelsen

Indekser

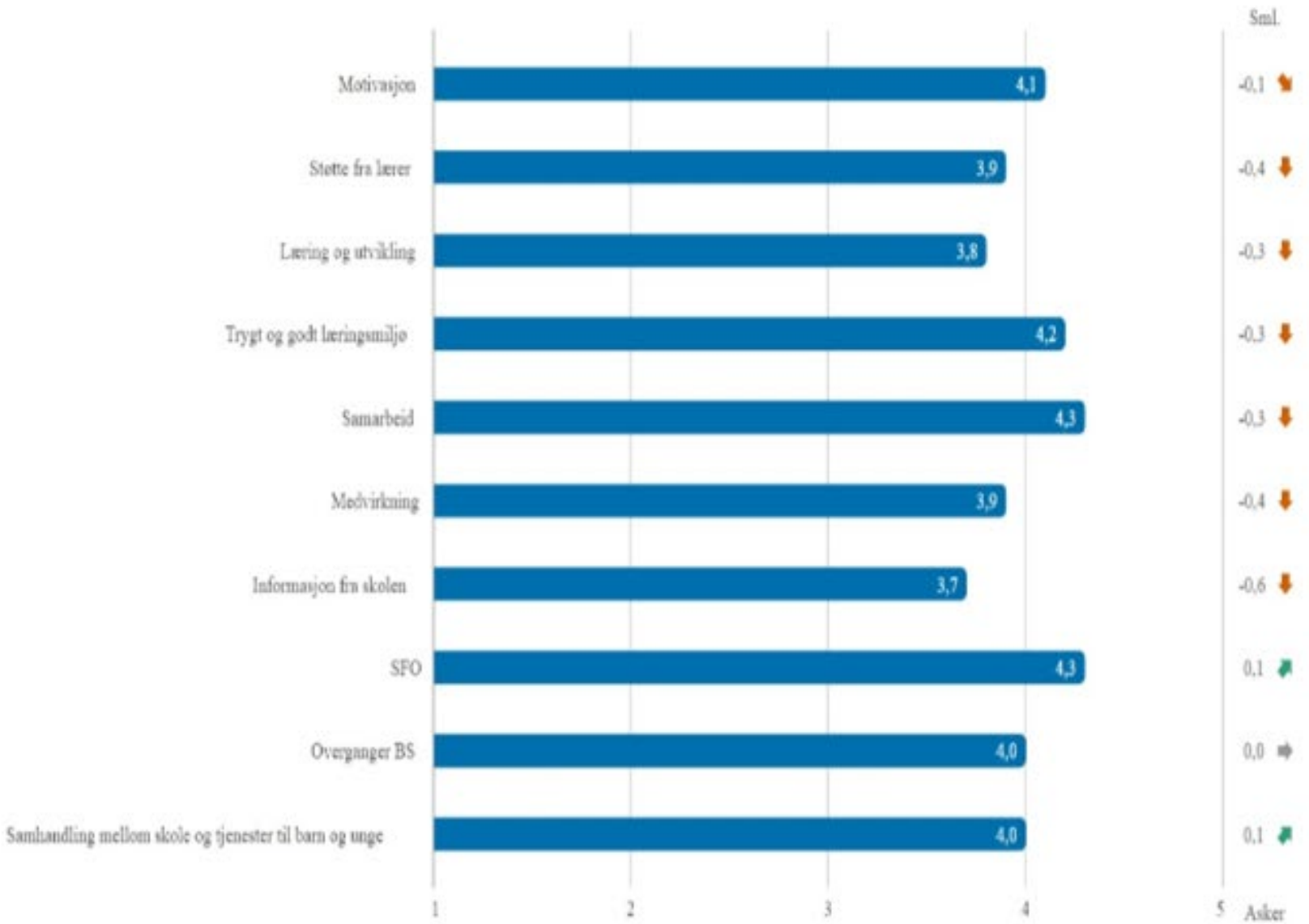

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
  Støtte fra lærer og samarbeid skiller seg ut. Trygt og godt læringsmiljø opplever foreldrene, det henger sammen med deres samarbeid med skolen og hjelpetjenestene.

  Elevenes svar på motivasjon er lavere, mens de skårer bedre på læring og utvikling.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Vi har prøvd ulike modeller. Fordelt på trinnene i småskolen, konsentrert på de laveste trinnene, ekstra støtte i flere klasser.

Ser at to-lærer i småskolen er en bra modell, der de som trenger det får oppfølgingen jevnlig.

I tillegg er intensivkurs over noen uker for elever som vi ser henger litt etter en god investering.

Nasjonale prøver 5. trinn

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen
  Det er et nedslående resultat på alle tre prøvene.
  Leseferdighetene kan være en del av årsaken, likeså at det var få elever i fjor, stort kull i år med flere elever med utfordringer.
  Men vi må jobbe bedre og lære bedre.

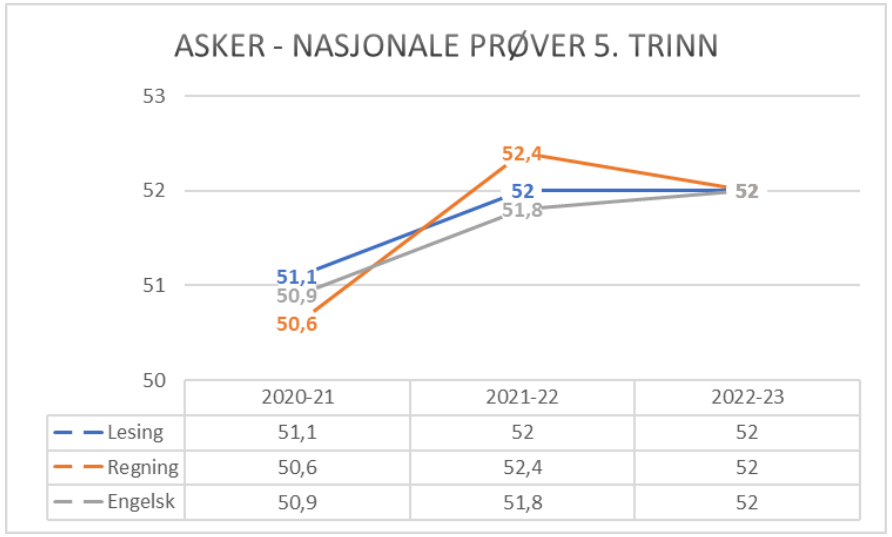

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

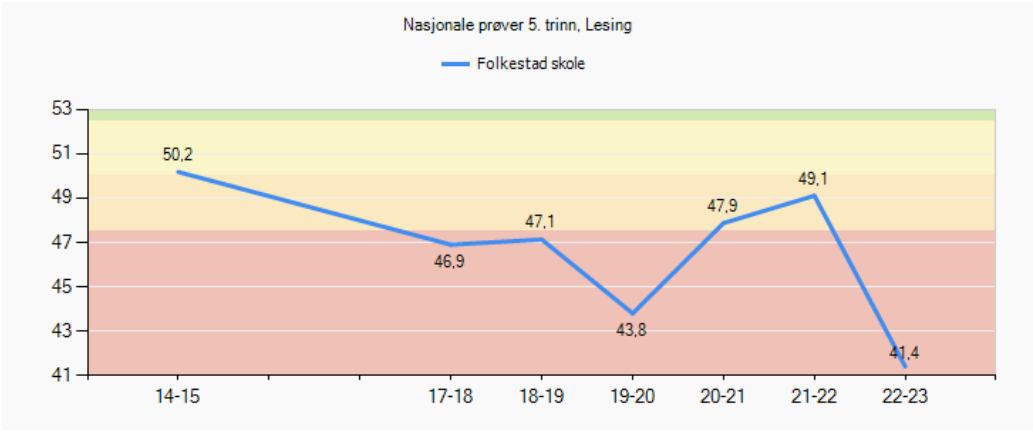

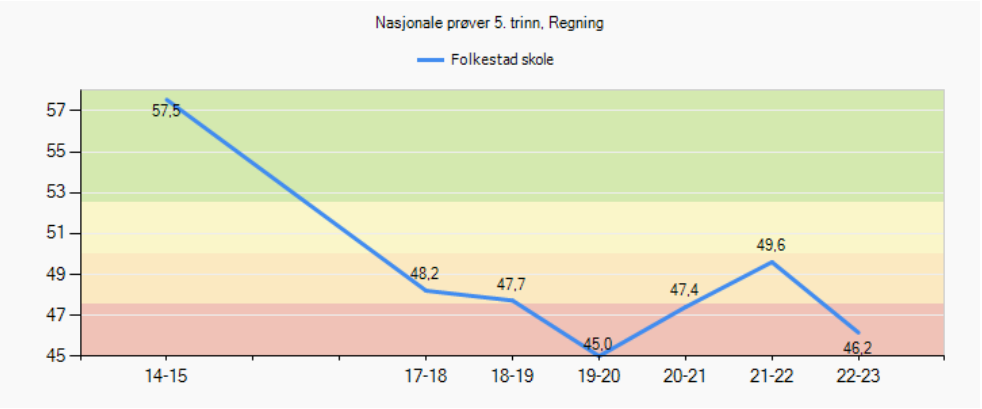

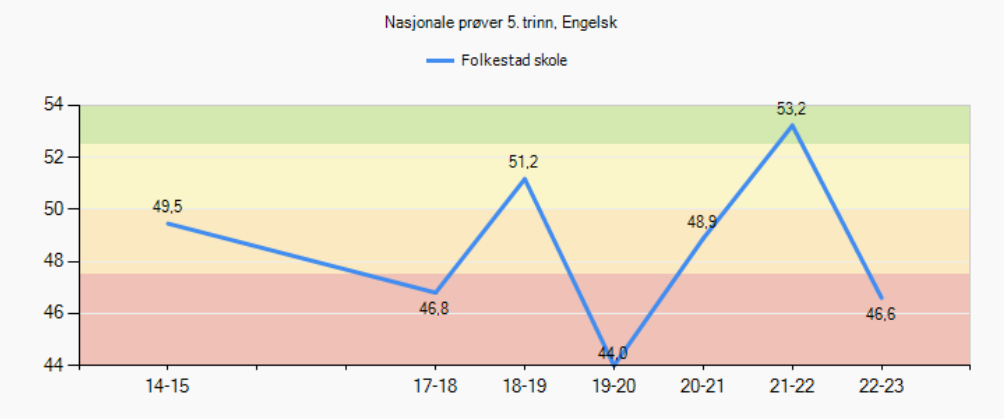

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

- Kommenter utviklingen

  Ser at det er engelsk som har dårligst resultat. Positivt at både lesing og regning har stigende kurve.

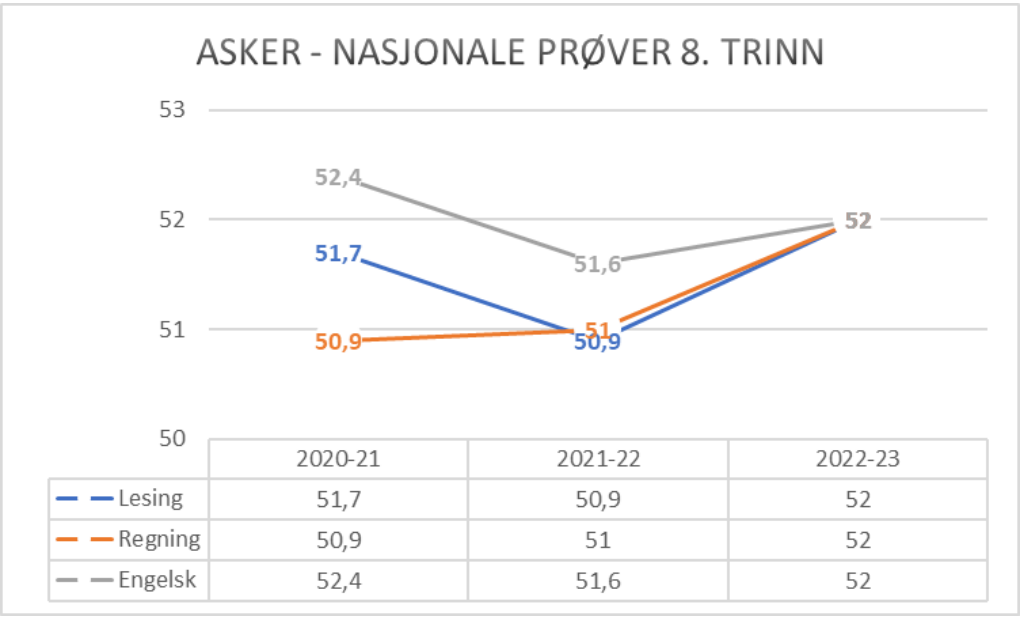

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

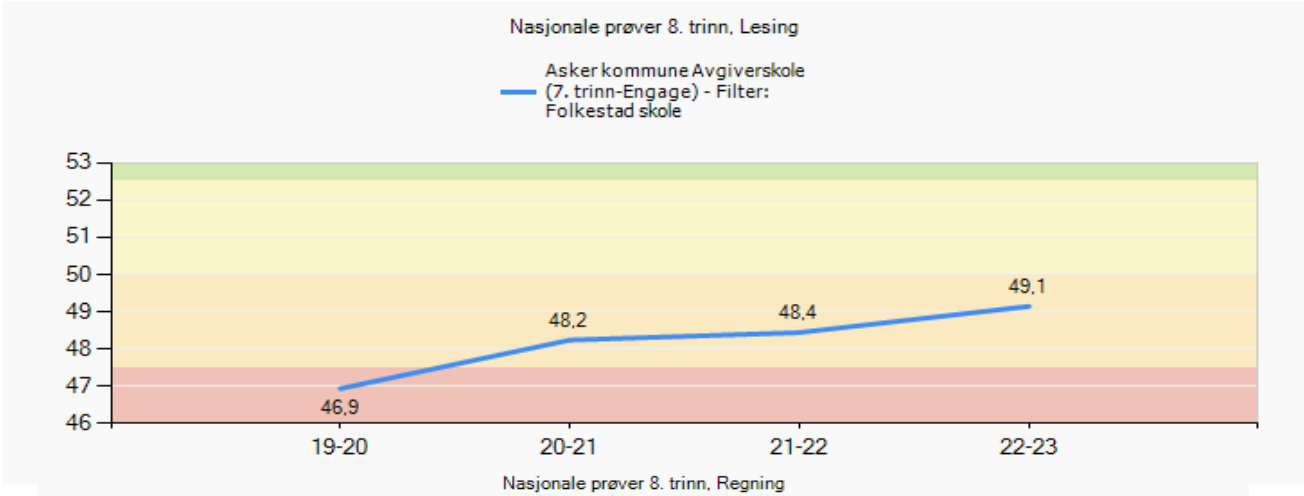

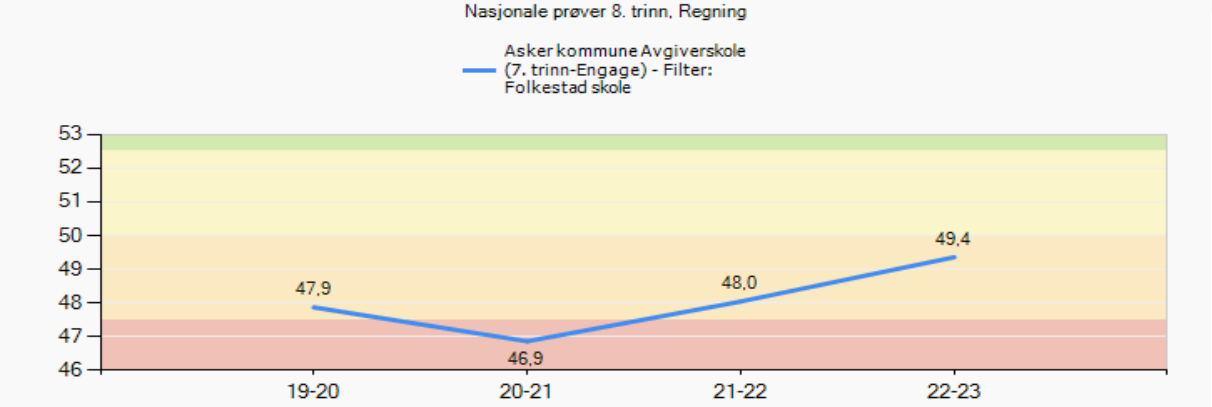

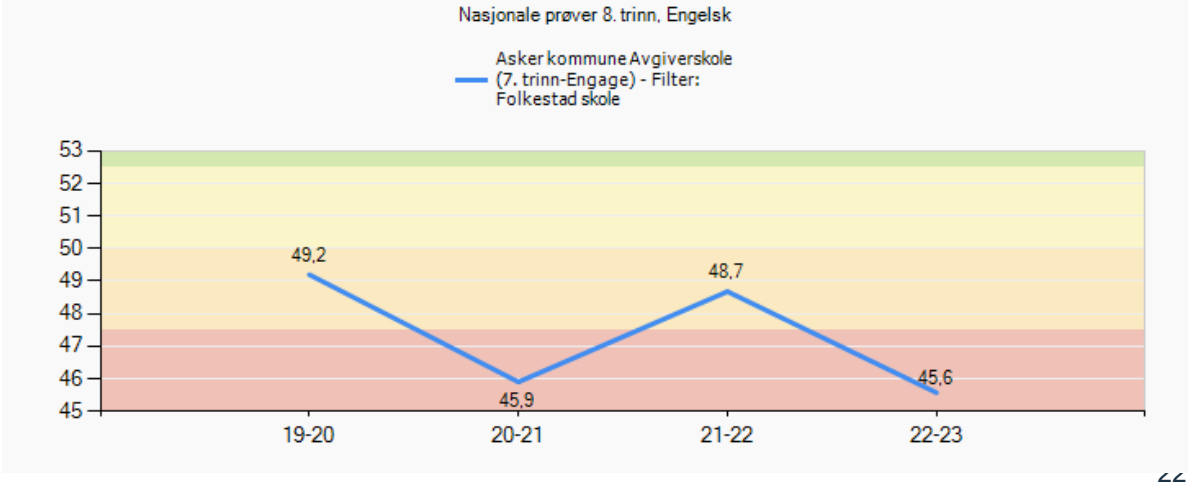

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene? Det blir referert i utviklingssamtalen til hver enkelt elev. Det er tema i SU. Vanligvis også i FAU.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP? Vi gikk gjennom resultatene sammen på nettverksmøte. Analyserte og diskuterte.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Tja, det er nok en sammenheng.Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring? Vi ser at vi må følge tettere opp både lesing og skriving etter innlæringen. Bruke SOL til kartlegging av leseutviklingen mer systematisk.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet? Vi kartlegger alle to ganger i året, men må bruke resultatene mer aktivt og tilrettelegge mer individuelt. Fokuset på lesing og skriving må fortsette. Kartleggingen i SOL viktig å følge opp også på mellomtrinnet.
  Samarbeid med u-skolen om hva de ønsker at vi har fokus på.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Frydenlund skole

vinter 2023

Skolens visjon:

Liv, lyst og læring

Skolens verdier:

Raus, modig, skapende og nær

VI har valgt verdiene våre ut fra Asker kommunes verdier

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	253
Lærere:	21
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14.9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17
Barn i SFO:	90
Ansatte SFO:	7

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

- Ukeplan til foresatte, med god informasjon og oversikt over aktiviteter
- Matserveringen(4 dager med varmmat) lite matsvinn
- Kafeer
- Kunst, hobby aktiviteter
- Samarbeid med elever på 5. trinn som kommer hver onsdag på SFO “hjelp på SFO”

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**

- Medbestemmelse; lytte til ønsker fra SFO barna, barna velger selv blant forskjellige faste aktiviteter.
- Legge ut bilder på Facebook

❖ I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- Barna velger selv hvilke aktiviteter de vil gå på. Vi legger tilrette for Idrett/frilufts aktiviteter(fast utedag),Alltid tilbud om hobby hver dag, + større prosjekter innimellom. Matglede opplever barna når de får være kjøkkenhjelpere og forsyne seg selv og sitte med den de vil. De voksne møter barna med et smil og navn når de kommer og går fra SFO

❖ Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

- Vergekurs og smart kurs

❖ Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

- Synliggjøre hva vi gjør på SFO
- Være tilstede og synlige i levering/henting
- Samarbeid med FAU

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Mer samarbeid mellom baser
- Miljøgrupper for barn med ulike behov
- Mer gruppedeling
- Prosesser med de ansatte /tillitsvalgt om organisering

❖ Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Refleksjon og aktivitet i utviklingstid, medvirkning
- Ansatte som er engasjerte og vil løfte elevene. mange lærere med fagkompetanse i de grunnleggende fagene
- Tydelige forventninger fra ledelsen

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Styrke overganger med f.eks. Bygge bro, og samarbeid med Sætre barneskole og ungdomsskole om overgang. Aktivt lokalsamfunn, samarbeid med seilforeningen og senior i skolegården er i oppstart.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Felles forståelse av 9a og rutiner. Bedret bruk av P360 og Simply i personalet.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Videreføring av fagfornyelsen. Jobbe med psykologisk trygghet i personalet. Mer inkluderende praksis. Resultater fra ros: Systematisering av kartlegging, TPO, gode IOPer o.l.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Refleksjon over egen praksis og mer elevmedvirkning i møter. Elever i supplerende arena med elever på tvers av trinn.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Mer aktiv bruk av skolens lokaler, med f.eks. utleie, mer trinnaktiviteter. Senior i skolegården og Frisko og aktiviteter for småskolen 1. gang pr. halvår
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Gjennomgang av elevsaker og fravær i møter, drøfte med andre instanser tidlig. Lavterskel for foresatte å ta kontakt - åpen dør, kartlegging (kl.trivsel) Tett på elever og foresatte
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Matsvinn og gjenbruk. Lære elevene til å ta mer miljøbevisste valg. Gå til skolen-aksjon og rusken.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

Utviklingsarbeidet gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene

- Sette av tid til implementering av fagfornyelsen og periodeplanarbeid
- Inkludering innenfor rammene vi har
- Bedre plan for tidlig innsats og oppfølging av kartlegginger
- Se sammenhenger mellom utvikling og retning, eksempelvis', hva er nye metoder?
- Hvordan utnytte tiden teamene har og lage gode samarbeidsklima
- Dokumentere observasjoner og logger
- Bli bedre på systematiske tiltak og oppfølging, både på individ - og gruppenivå
- Bedre resultater og bevissthet rundt læring
- Opplevelse av for lite bemanning på SFO og mer utfordrende elevatferd; vi må tenke aktiviteter og organisering/nyttiggjøre med de ressursene vi her.

Ros-analyse

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

❖ Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi er på vei, tema i periodeplanene (6 perioder)er hentet fra overordnet del. Har startet arbeidet med å evaluere planene i pedagogisk utviklingstid. Laget et årshjul som alle følger
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Vi har delt året inn i 6 perioder hvor temaene er hentet fra overordnet del og felles tema skaper felles opplevelser og aktiviteter på skolen. Håper å en større VI-følelse på skolen.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi jobber mot et større fokus på kjerneelementene, litt mindre på kompetansemålene. Vi får det sakte til, noen perioder bedre enn andre. ,
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi er på vei, jobber mot å se helhet og sammenheng i ulike fag gjennom periodeplanene og årshjulet vårt.
Dybdelæring	Vi jobber mot dette i periodeplanene og de ulike temaer, men vi har en vei å gå. Vi er enige i hva dybdelæring innebærer, men må det mer ut i praksis.
Elevaktive arbeidsformer	Vi er på vei mot mer aktive arbeidsformer, men ønsker å se det mer i praksis og ikke i teorien. Vi ønsker se mer aktive elever i hele læringsprosessen.Dette vil forhåpentligvis øke elevens motivasjon.
Underveisvurdering	Elevene opplever støtte fra lærerne og det er trivsel på skole. Vi har en vei å gå på vurdering for læring.
Elevmedvirkning	Vi har et aktivit elevråd, og elevene ønsker mer medvirkning.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5 %
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	0
Antall elever i spesialavdeling:	0

Utviklingspotensial i spesialundervisningen?

- Vi ønsker å utvikle en mer inkluderende og aktiv undervisningspraksis
- Øke kompetansen i personalet både på å analysere kartlegginger og spisse undervisningen etter elevenes behov.
- Jobbe systematisk og øke kompetansen på opplæring av grunnleggende ferdigheter og spesialundervisning.
- Øke kompetansen på hvordan skape et bedre miljø for elever som strever med regulering og har utfordrende atferd.
- Bevisst ansettelse av avdelingsleder med master i spes.ped

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

  Vi bruker kommunens rutiner i stor grad, men kan bli bedre til å følge opp elever man "ikke er så bekymret for" med høyt fravær tidligere.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  Både og, den fungerer på noen og mindre bra på andre. Økt fravær til tross for oppfølging av foresatte, skole og PPT.

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Utvikle en felles forståelse av skolen som et inkluderende felleskap hvor alle elever har tilgang til fellesskapet, samarbeider med andre, får læringsutbytte sosialt og faglig og opplever at de blir anerkjent og akseptert.
- Jobbe mot en kultur hvor elevmangfold verdsettes, og hvor den enkelte elevs rett til å være en del av et inkluderende felleskap preger måten vi tenker, snakker og handler på.
- Planlegge og gjennomføre inkluderende undervisning som gir alle elevene i klassen mulighet til å delta, oppleve mestring og utvikle seg.
- Øke den spesialpedagogiske kompetansen på skolen, særlig knyttet til grunnleggende lese-, skrive- og regneopplæring, utfordrende elevatferd og reguleringsvansker, samt sosiale samspillsvansker (eks. autisme)
- Fortsette å se innholdet i spesialundervisningen i sammenheng med det ordinære opplæringstilbudet

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalyse

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet**.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Lysbilde 25. Foreldreundersøkelsen
  - Lysbilde 29 Nasjonale prøver

Resultater der skolen ligger under forventet nivå

❖ Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

Resultater og analyse ligger her:

- ➢ Lysbilde 25. Foreldreundersøkelsen (overgang BHG-skole og foreldremøter)
- ➢ Ros-analyse (sammenhenger i undervisningen)

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Fagfornyelsen
- Periodeplaner
- Elevaktivitet og medvirkning
- TPO og inkluderende undervisning
- Begynneropplæringen og tidlig innsats
- Trygt og godt miljø

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**

  Rutinene er godt kjent på skolen, men kan bli bedre i undersøkelsesfasen. Observere og dokumentere funn

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**

  God dialog internt og de som varsler blir tatt på alvor

- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**

  Vi tar den 2 ganger i året, variabelt hvordan etterarbeidet løses fra trinn til trinn

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**

  Vi er ikke kommet skikkelig i gang med Sim og evaluerer om vi har de rette personene i teamet. Kanskje vi skal ha helse og ledelsen, letter å finne tid og veilede.

  Elevundersøkelsen viser at det er lite mobbing på Frydenlund.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

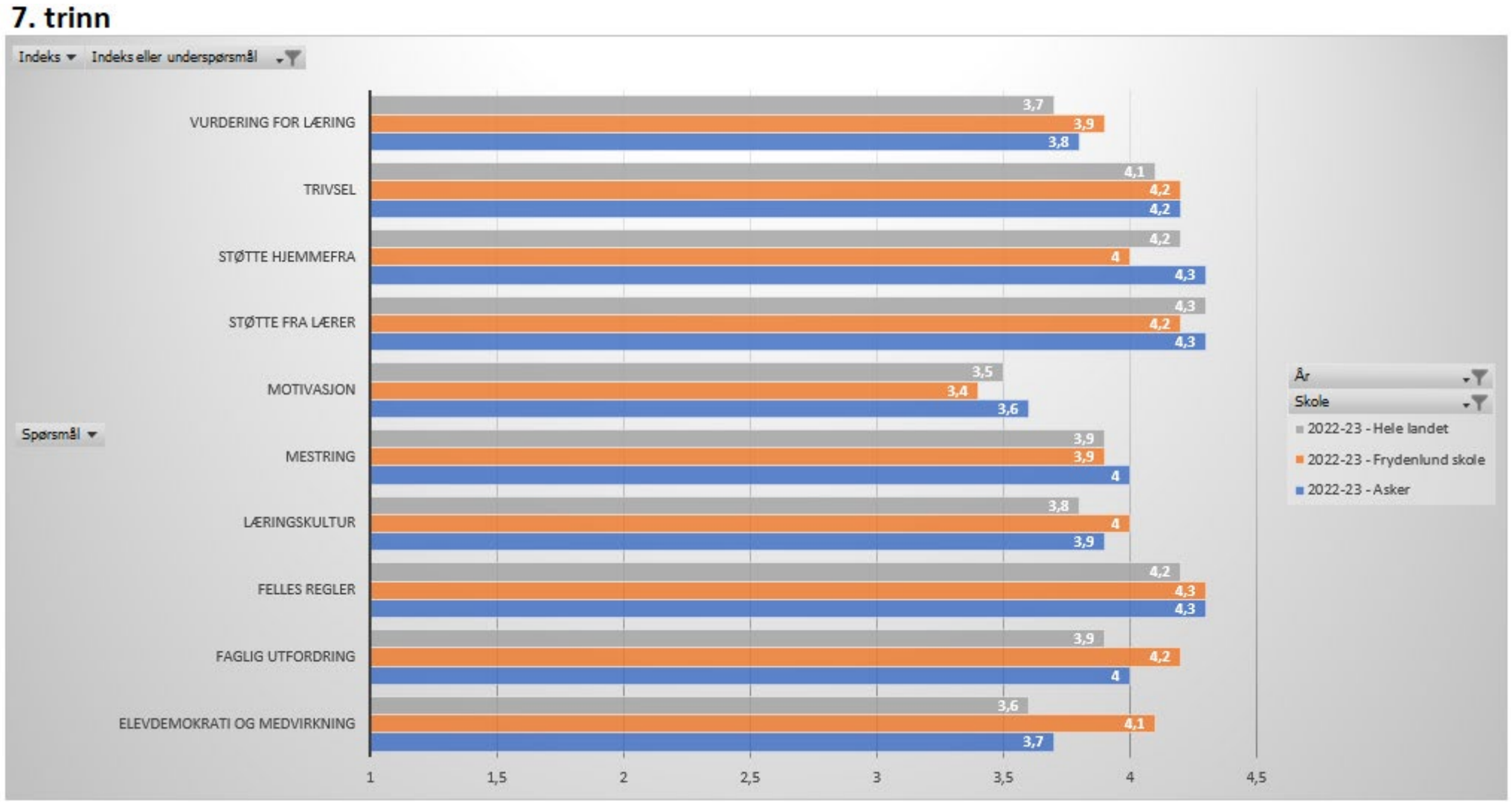

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

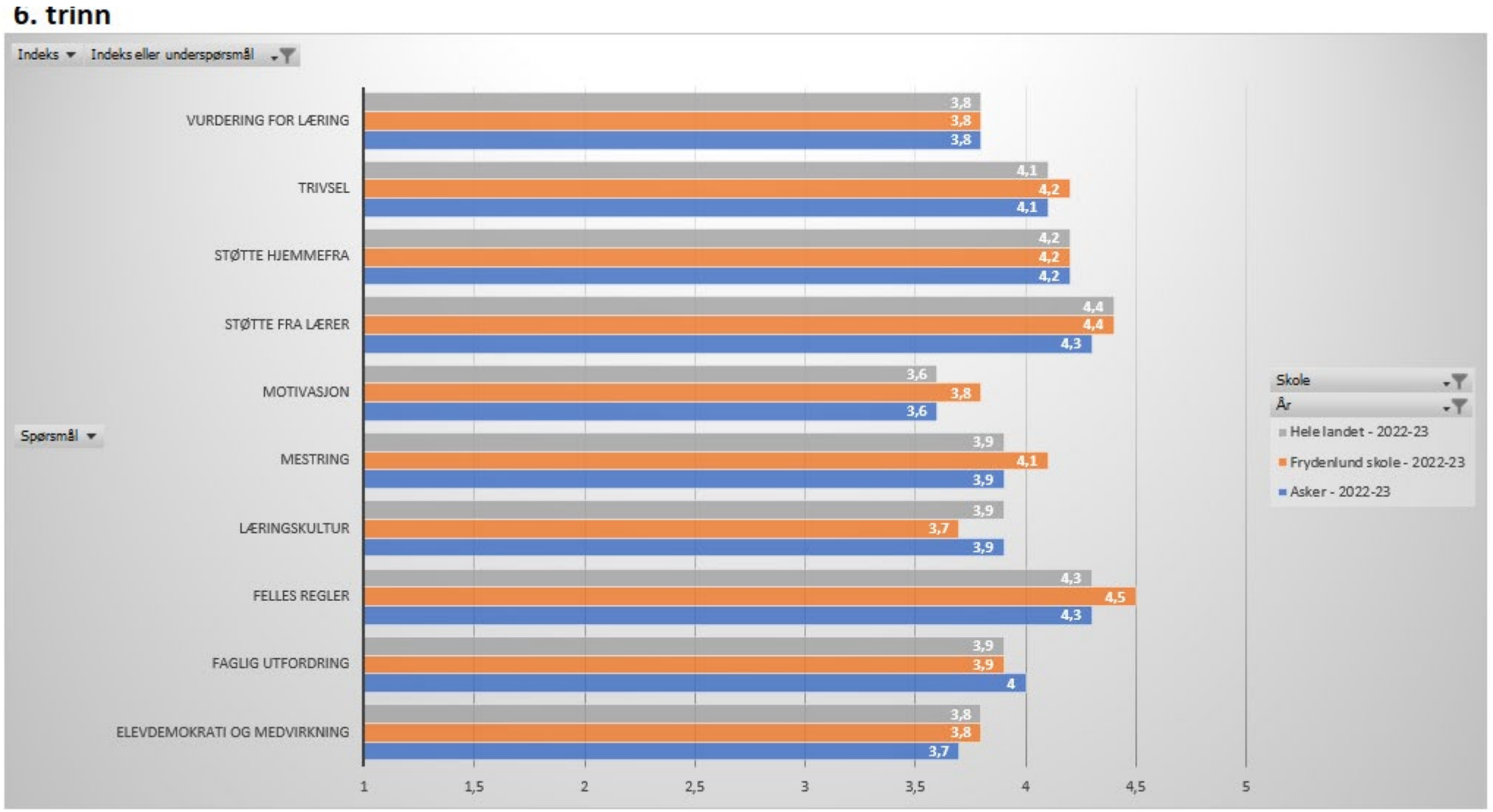

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

5. trinn

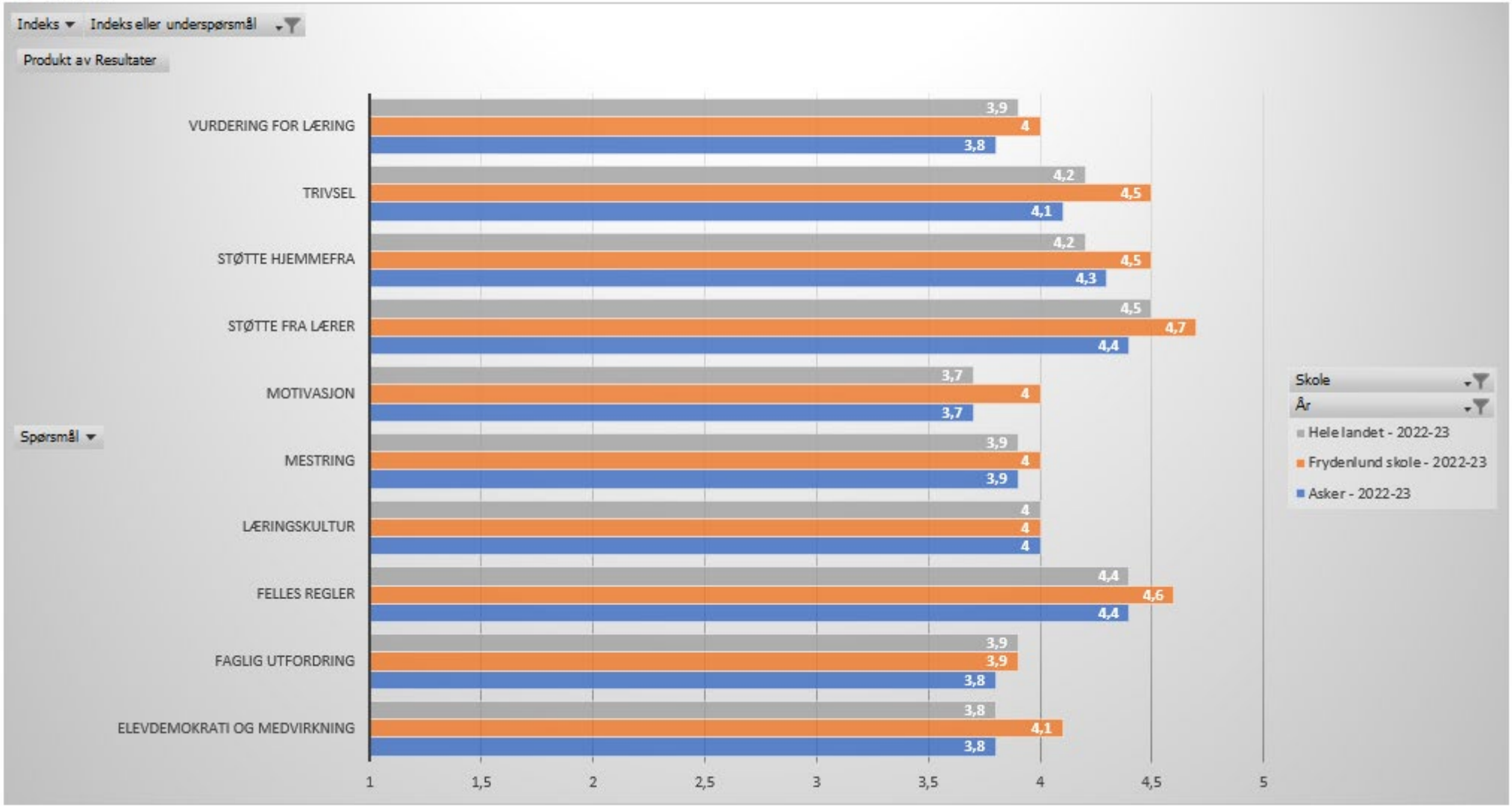

Foreldreundersøkelsen

Indekser

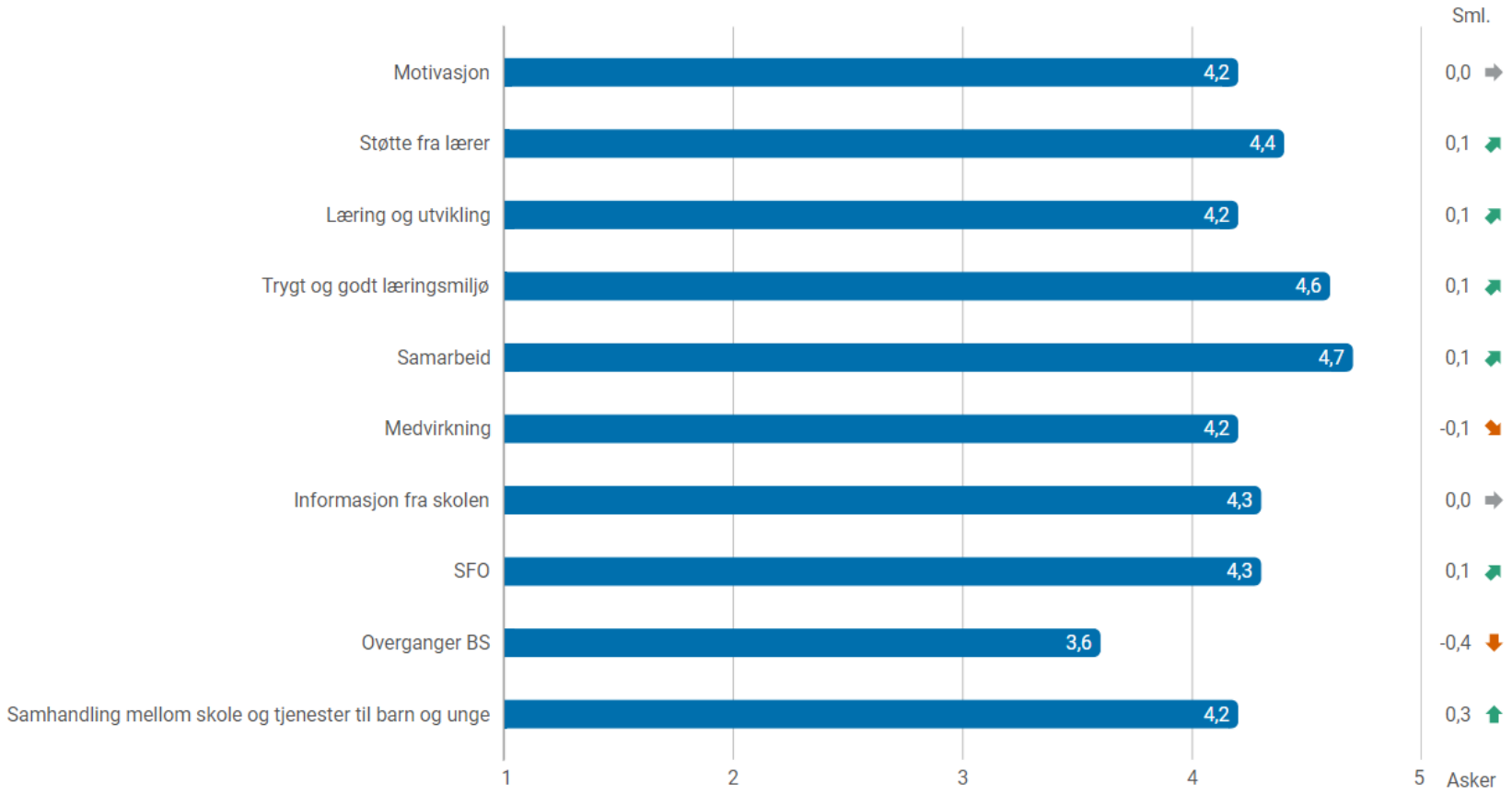

- I hovedsak er vi veldig godt fornøyd med resultatene.
- Stor økning i svarprosent svar fra foresatte 2.,4. og 6. trinn.
- Godt resultat - ligger litt over Asker Snittet på de fleste punktene.
- Overgangen barnehage og skole/Bygge bro vil forhåpentligvis sikre en enda bedre overgang.
- Utviklingsområder:
  - foreldremøter;skal være relevante og en plass for innspill og medvirkning.
  - Utslagene på læringsmiljøet og motivasjon er gjenkjennbare utifra elevgruppene

Tidlig innsats - analyse

❖ **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**

- Vi følger "på sporet" for 1. trinn
- Deling i mindre grupper i basisfag
- Oppfølging av lesesvake elever i samarbeid med PPT i systematisk system, veiledning fra PPT annen hver uke

❖ **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**

- God effekt synes på 1 og 2 trinn som har systematisk fulgt "På sporet"
- Litt tidlig å se effekt av de andre tiltakene
- Presset økonomi og sykefravær kan føre til redusert tilbud til svake elever

Årets resultater på kartlegginger på 3. trinn viser at vi har for mange elever under bekymringsgrensen, både i lesing og regning. Disse eleven har ikke fulgt "På sporet".
Det er satt inn lesekurs for grupper, og det håper vi å se effekten av over tid.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Veldig fornøyd med den positive utviklingen på alle tre fag. Dette tenker vi henger sammen med at det er et fint trinn og lærere med fagkompetanse i prøvefagene. Lærer som skaper trygghet og trivsel. Ref. elevundersøkelsen

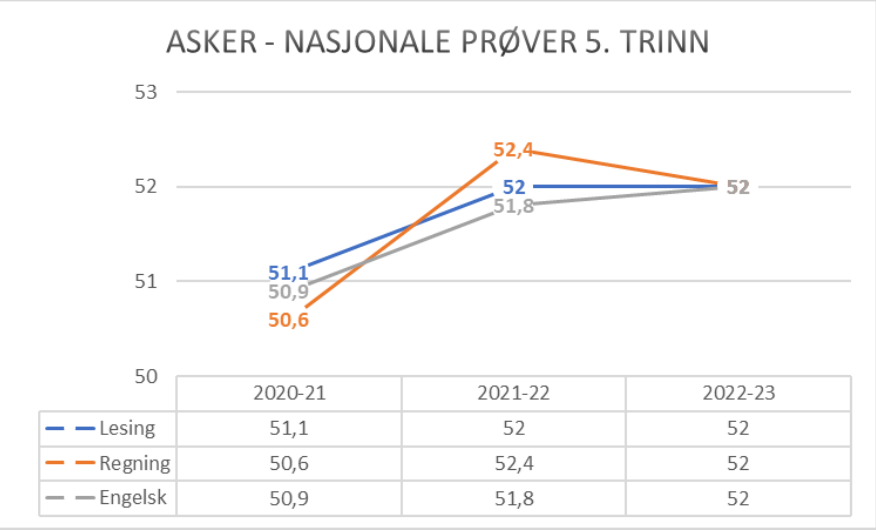

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

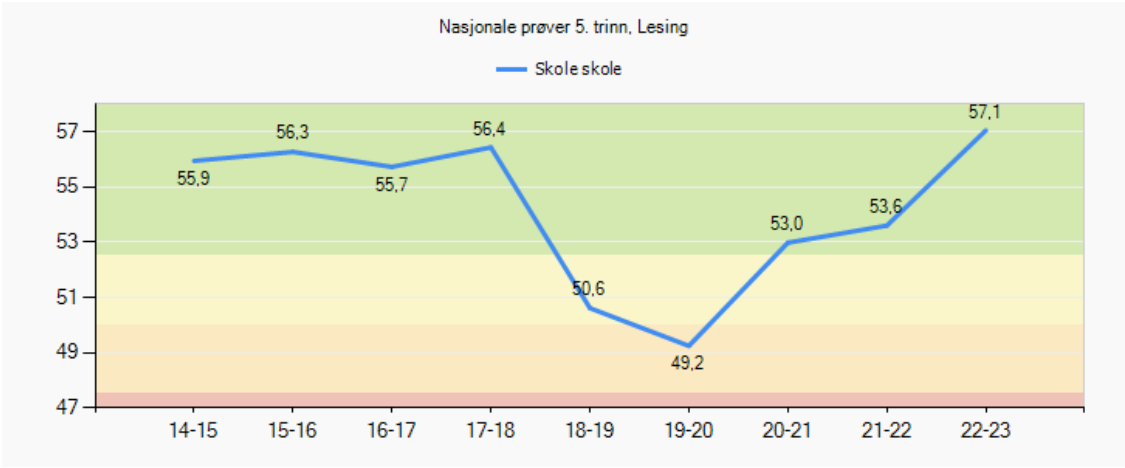

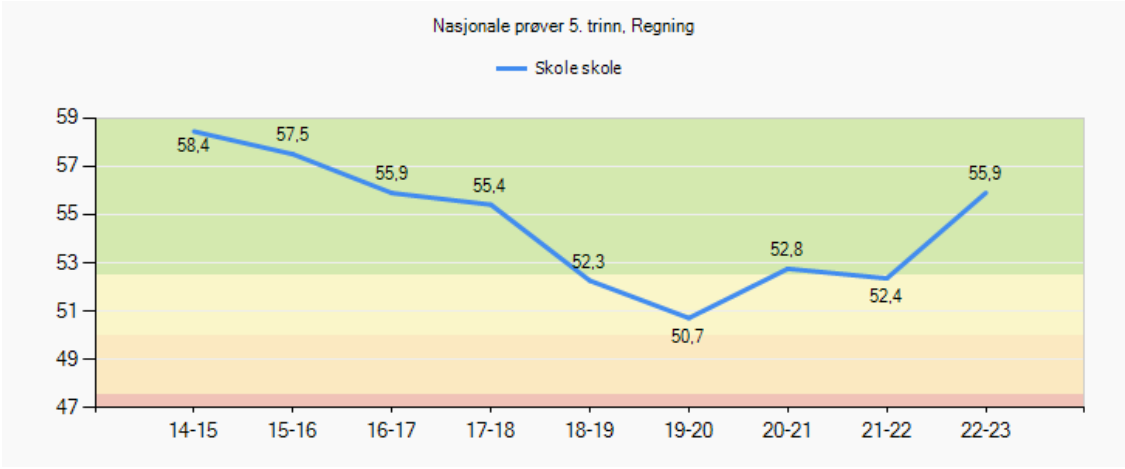

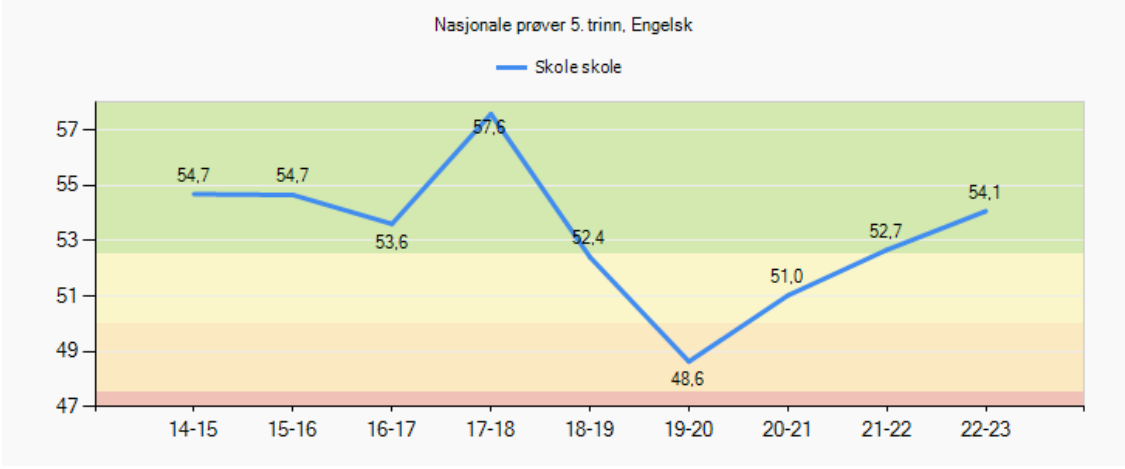

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

Et trinn med utfordringer over år, og resultatene gjenspeiler dette.

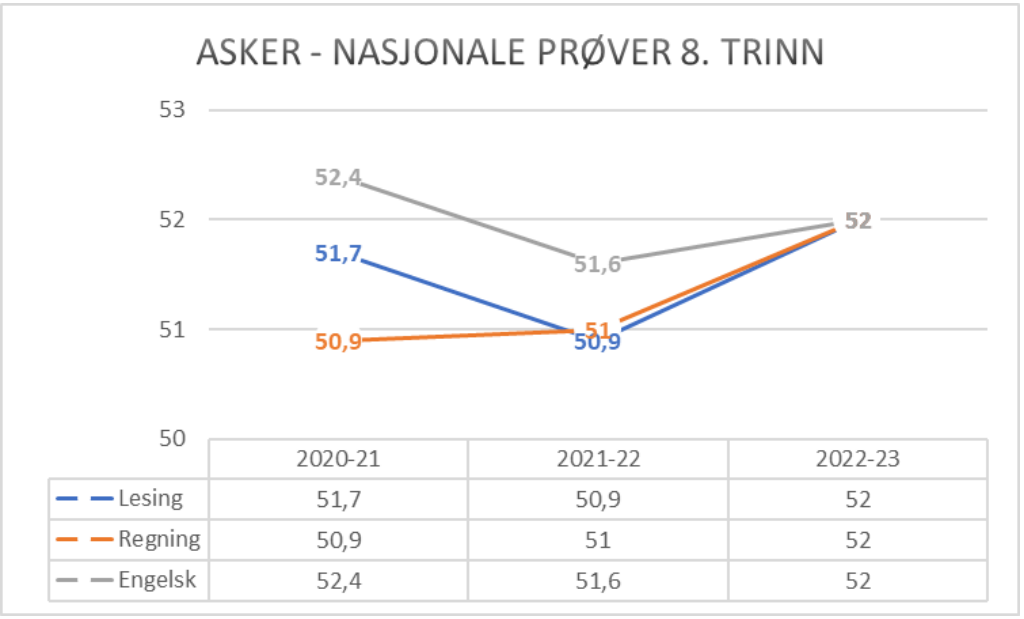

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

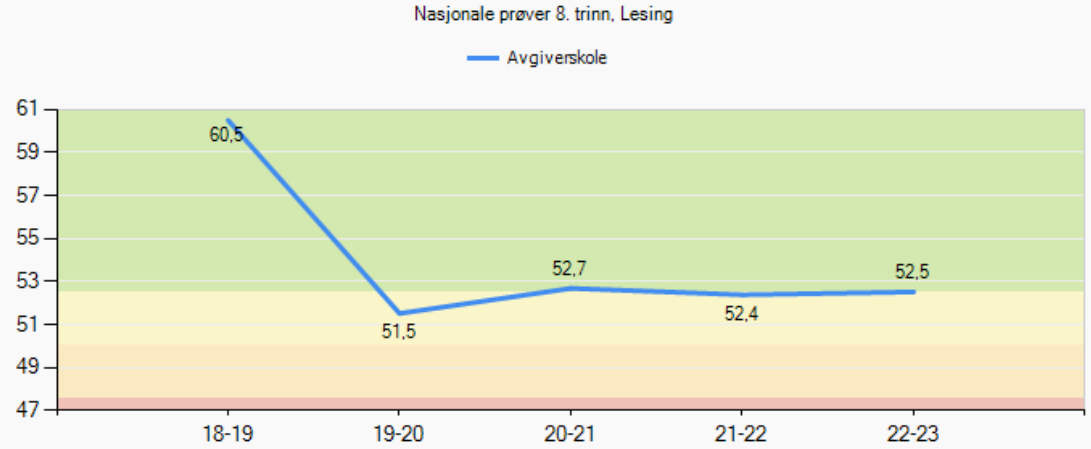

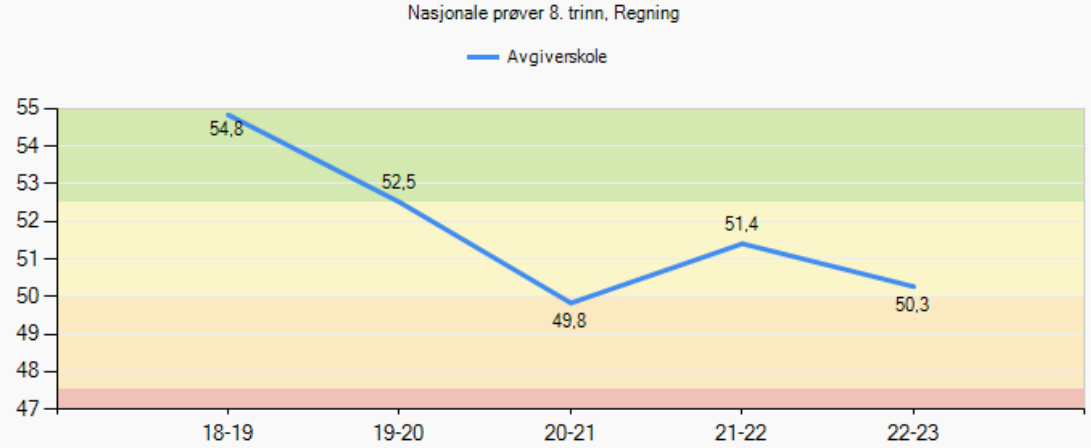

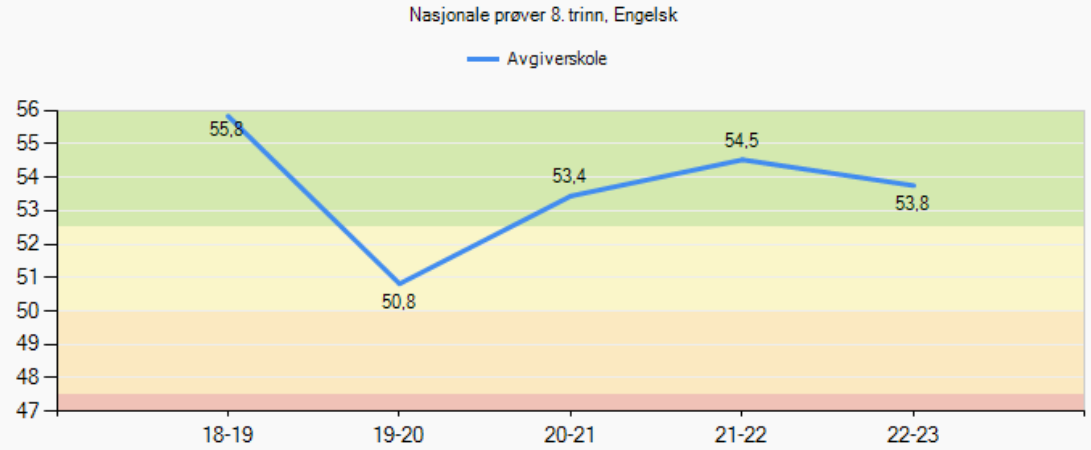

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**

Informeres i FAU/SU, trinnforeldremøte og i personalet. Foresatte og elever får informasjon om individuelle resultater

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**

Dette har vi til nå ikke samarbeidet om.Håper på samarbeid fremover

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**

Mer systematisk satsing på “På sporet”, erfaringsdeling av tiltak etter kartlegginger og få mer aktive og inkluderende læringsformer. Enkelte elever følger et spesifikt leseopplegg fra PPT

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**

Deler kartlegging og tiltak i personalet. Jobbe mer bevisst med den andre leseopplæringen, utnytte interne ressurser.

Asker kommune

Vi ønsker en "VI" skole hvor vi kan hjelpe hverandre og ser utvikling og fremgang på skolen, gjennom skolens motto:

LIV, LYST OG LÆRING

Takk for at dere lyttet 😀

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Hagaløkka skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier: Læring som virker- mangfold som gleder

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	313
Lærere:	33
Lærer pr elev 1. - 4. trinn (gruppestørrelse 2):	13,7
Lærer pr elev 5. - 7. trinn (gruppestørrelse 2):	13,4
Barn i SFO:	108
Ansatte SFO:	14

Bilde fra skolen

SFO

❖ Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?

Felles aktiviteter for hele SFO. Det gjorde at vi fikk samlet SFO-personalet, utviklet profesjonsfellesskapet gjennom samarbeid, forberedelser, etterarbeid og refleksjon. Vi har hatt OL uke, talentiade, halloween, mini 17. mai og samenes nasjonaldag.

❖ Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

Vi er aktive i markedsføringen av aktiviteter. Vi lager filmer og ukeplaner. Vi jobber aktivt med å holde oss oppdaterte og tilby aktiviteter som treffer barnas interesser.

❖ I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- Alle barna tilbys kultur-, idrett- og friluftsliv-SFO. Etter pandemien har vi fortsatt med mye aktivitet utendørs. Vi er ofte på tur i nærmiljøet.
- Aktivitetsplaner §9A omfatter også SFO for elever fra 1.-4. trinn.
- Elevene får en variert og sunn meny med to varme måltider i uken. Vi jobber med å gjøre spisesituasjonen enda bedre med høytlesing og gode samtaler.
- Vi har har planer om et elevråd for SFO som skal hete “lilletinget” slik at elevene selv kan få medvirke til innholdet i SFO-tiden sin.

❖ Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

Ansatte har deltatt på kommunens aktivitetslederkurs i idrett- og friluftsliv. To ansatte studerer “ Spesialpedagogikk og flerkulturelt arbeid i skole, barnehage og SFO” deltid. I utviklingstiden på personalmøtene våre har vi hatt foredrag og refleksjoner rundt vold i nære relasjoner, beredskapsplan, Lek og lekemiljøet på SFO, relasjonssirkelen, kurs i gjenbruk og praksisrelaterte caser.

❖ Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

Vi har et godt samarbeid mellom skole og SFO. Ukeplaner deles. FAU har gitt verdifull tilbakemelding om praksis som har endret seg etter pandemien. Vi ønsker å jobbe aktivt mot en høyere svarprosent på foreldreundersøkelsen. Med 40% i år er vi redd for at flere familier ikke har klart å svare. Vi er tilgjengelige for foreldre i bringe- og hentesituasjonen.

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	34
Ansatte:	3

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?**
  Mange elever, men godt læringsmiljø. God organisering. God utnyttelse av ressursene. Godt samarbeid med morsmålslærer. Mange integreringstiltak som minileirskole til Vestlia, ishockeykamp, biblioteksbesøk m.m. Elevene arrangerte "julebord" med servering av norsk julemat der ledelsen var invitert.

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
  God relasjoner mellom lærere og elever. Dette skapes blant annet gjennom aktiviteter som hyppige turer og lærer som er tett på i skolehverdagen. Samarbeider godt med morsmålslærere. Bruker jevnlig kartlegging og vurdering ved Trondheimstest, M-prøver, diktater, lekser, lesing osv.

- **Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?**
  Samkjøre med Bondi om gode overgangsrutiner. Besøksukene er allerede samkjørte. Bistår hjemskolen med råd og veiledning.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**
  - Ferdigstilt og tatt i bruk didaktiske planer i norsk, engelsk og matematikk
  - Mer bruk av elevaktive arbeidsformer
  - Samarbeid med Dembra
- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**

  Lærerne har jobbet i grupper med å utarbeide systematikk i kartlegging, oppfølging og didaktikk på alle trinn. Synkende resultater gjorde at vi måtte se på hvordan vi jobbet med læring som virker.

  Vi har lenge hatt fokus på inkluderende opplæring fordi vi har en mangfoldig elevgruppe. Videre så vi på elevundersøkelsen at motivasjonen var synkende kombinert med svakere resultater på nasjonale prøver. Derfor ønsket vi å fokusere mer på elevaktive arbeidsformer. Skolen har deltatt i pilot Inkludering for alle, og det skal vi fortsette med, nå mellomtrinnet.

  Samarbeidet med HL-senteret gjennom Dembra er hjelp og støtte til å ivareta den siste delen av visjonen vår,- mangfold som gleder.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi jobber tett med ppt, barnehagene og skolene i sonen.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Alle lærere bruker nå p360. Simpli oppleves fremdeles litt vanskelig. Vi mangler helsesykepleier.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har jobbet systematisk og ukentlig med å bygge kompetanse i profesjonsfellesskapet. I to-tre år har vi hatt fokus på å realisere inkluderende opplæring. Vi har også gitt opplæring til pedagogiske medarbeider og personalet på SFO.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Treningsrom for ansatte på skolen, turgrupper, gruppetrening i arbeidstiden. Systematisk arbeid for et godt psykososialt leke- og læringsmiljø samlet i et eget årshjul. Alle trinn bruker uteskole regelmessig. Skolen har stort utvalg av ski og skøyter til utlån som brukes flittig.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med innbyggertorget, Kulturhaven, DNT, Aktive lokalsamfunn, Røde kors, NAV.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	§ 9A-saker og fravær ligger som faste punkter i referatmal teamtid. Jevnlig kartlegging avdekker både faglige og sosiale utfordringer. Faste rutiner knyttet til drøfting med tverrfaglige tjenester.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Grønt flagg, miljøpatrulje, skolehage.

Asker kommune

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Vi mangler helsesykepleier
- Informasjonssikkerhet. Lærerne har vært usikre på p360. Vi har kjørt workshop med Marie Y. Olafsen og Marianne Bjellvåg to ettermiddager. Likevel strever fremdeles mange med å bruke p360, men alle gjør det nå.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har satt av skoleutvikligstid til å arbeide med dette på trinn og på tvers av trinn. Trinnene har kommet litt ulikt dette arbeidet.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Dette har vi jobbet mye med i tre år, og de overordnede verdiene gjennomsyrer virksomheten. Samarbeidet med Dembra skal hjelpe oss videre i dette. Eget årshjul for sosialt felleskap og kulturbyggende aktiviteter. PALS.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Lærerne arbeider etter nye læreplaner og kjerneelementer i alle fag.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Det jobbes tverrfaglig på alle trinn.
Dybdelæring	Lærerne rapporterer at de jobber mer i dybden med de ulike temaer enn de gjorde tidligere.
Elevaktive arbeidsformer	Dette har vi hatt stort fokus på, både på planleggingsdag i august og i skoleutviklingstid. Dette er en del av vår satsing på inkluderende opplæring som vi har holdt på med i mer enn to år. Alle trinn jobber med elevaktive arbeidsformer, noen mer enn andre.
Underveisvurdering	Vi har laget lokale didaktiske planer der også underveisvurdering er tydeliggjort. Lærerne rapporterer om at de vurderer elevene på flere forskjellige måter underveis. Elevundersøkelsen viser.,.....
Elevmedvirkning	Dette har vi jobbet med lenge, men her kan vi utvikle praksis mer. Elevundersøkelsen viser….

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,73 %
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	3,58 %
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?**
- Vi har gjennom flere år redusert andel elever med vedtak om spesialundervisning. Vi kompenserer dette ved å ha en allmennpedagogikk som skal treffe mer enn 80 % av elevene. Er dette bærekraftig med tanke på overgang neste skoleslag eller ved flytting?
-

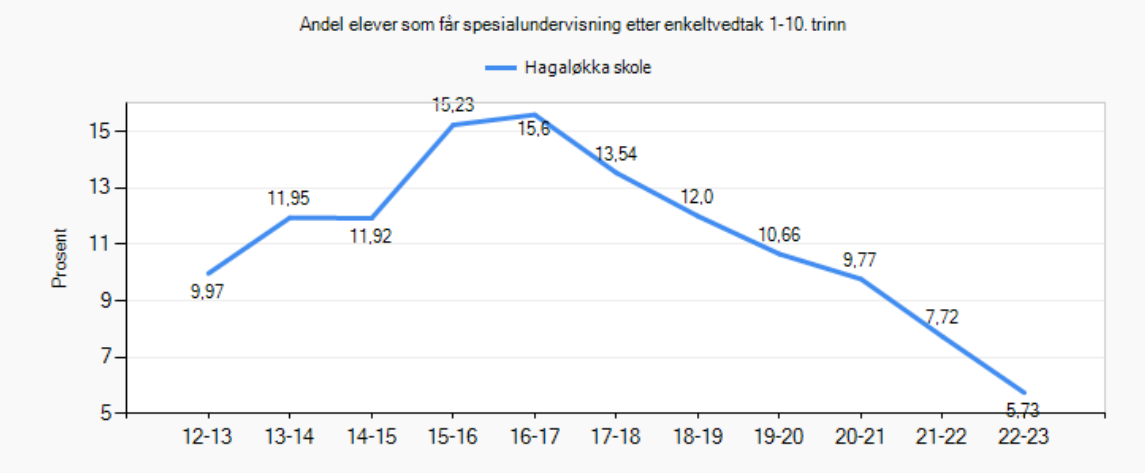

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Snitt 5 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
  Vi opplever at mange av våre elever kommer til skolen med svake norskferdigheter. Derfor jobber vi systematisk fra start med blant annet språkverksted, klasselesekurs og behovsgrupper. Dette er metoder som i særlig grad hjelper elever med vedtak om særskilt språkopplæring. Vi er opptatt av alltid å gi visuell støtte og jobbe med begreper i alle fag på alle trinn.

  Vi ser at flere av våre elever har behov for sno gjennom hele barneskolen. På mellomtrinn øker kompleksiteten i fagtekster. Målet vårt er at de skal gå ut av Hagaløkka skole med gode nok norskferdigheter til å klare videre skolegang.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- **Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?**
- Ja
- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?**
- Vi overvåker elevenes fravær og er raske med å ta kontakt med foresatte og sette inn tiltak. Vi opplever at når vi tar tak tidlig, forhindrer vi at fraværet utvikler seg til skolevegring.
-

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

Hagaløkka skole er en mangfoldig skole. Nettopp fordi vi har en slik elevgruppe, er vi svært opptatt av å jobbe inkluderende. Inkluderende opplæring er hovedoverskriften over alt vi gjør. Derfor søker vi også samarbeid med andre aktører som kan hjelpe oss i dette arbeidet.

- VI har et pågående samarbeid med Naturfagssenteret der vi er pilotskole i å prøve ut elevaktive arbeidsformer.
- Vi er nesten ferdige med å etablere skolehage i samarbeid med Økologisk Norge med midler fra Sparebankstiftelsen . Skolehagen med drivhuset skal brukes i opplæringen og på SFO.
- Vi er også i et samarbeid med Dembra (halvannet års prosjekt). Det er Holocaustsenteret som leder dette arbeidet, og det handler om å bygge demokratisk bevissthet, kritisk tenkning og antirasistiske holdninger hos elevene.
- Vi driver med supplerende opplæringsarenaer for elever som har behov for andre måter å lære på som et supplement til ordinær undervisning i klasserom. Det er alt fra opplæring i naturen, elevbedrift, matlagingsgruppe, verkstedarbeid og musikkproduksjon. Supplerende arenaer er alltid knyttet til elevenes eget trinn og organiseres av lærerne eller miljøterapeut på ett trinn.
- Vi har jobbet mye med fellesskapende didaktikk med elevaktive arbeidsformer, billige inngangsbilletter; en opplæring som skal inkludere alle elever.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater nasjonale prøver 5. trinn
  -

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet**
  - Elevundersøkelsen 5. trinn
  -

Utviklingstiltak 2023- til virksomhetsplan

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Alle lærere skal bruke P360 til sensitiv informasjon
- Helhetlig plan for hvordan skolehagen skal brukes i opplæringen på alle trinn samt SFO
- Alle trinn bruker elevaktive arbeidsformer
- Gjennomføre pilot med Naturfagssenteret
- Gjennomføre pilot knyttet til kartlegging særskilt språkopplæring

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**

  Rutiner gjennomgås årlig.

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**

  Eget skjema som skal leveres rektor.

- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**

  Analyseres på trinn og brukes aktivt i kartlegging av enkeltelevers trivsel og hele trinnets læringsmiljø.

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**

  SIM og PALS er slått sammen og kalles Læringsmiljøteamet. Læringsmiljøteamet bistår med systematisk elevobservasjon og som en drøftingspartner for kontaktlærerne. Det er lærerne som skal håndtere mobbesakene. Læringsmiljøteamet er kun en støttefunksjon.

7. trinn sammenliknet med Asker

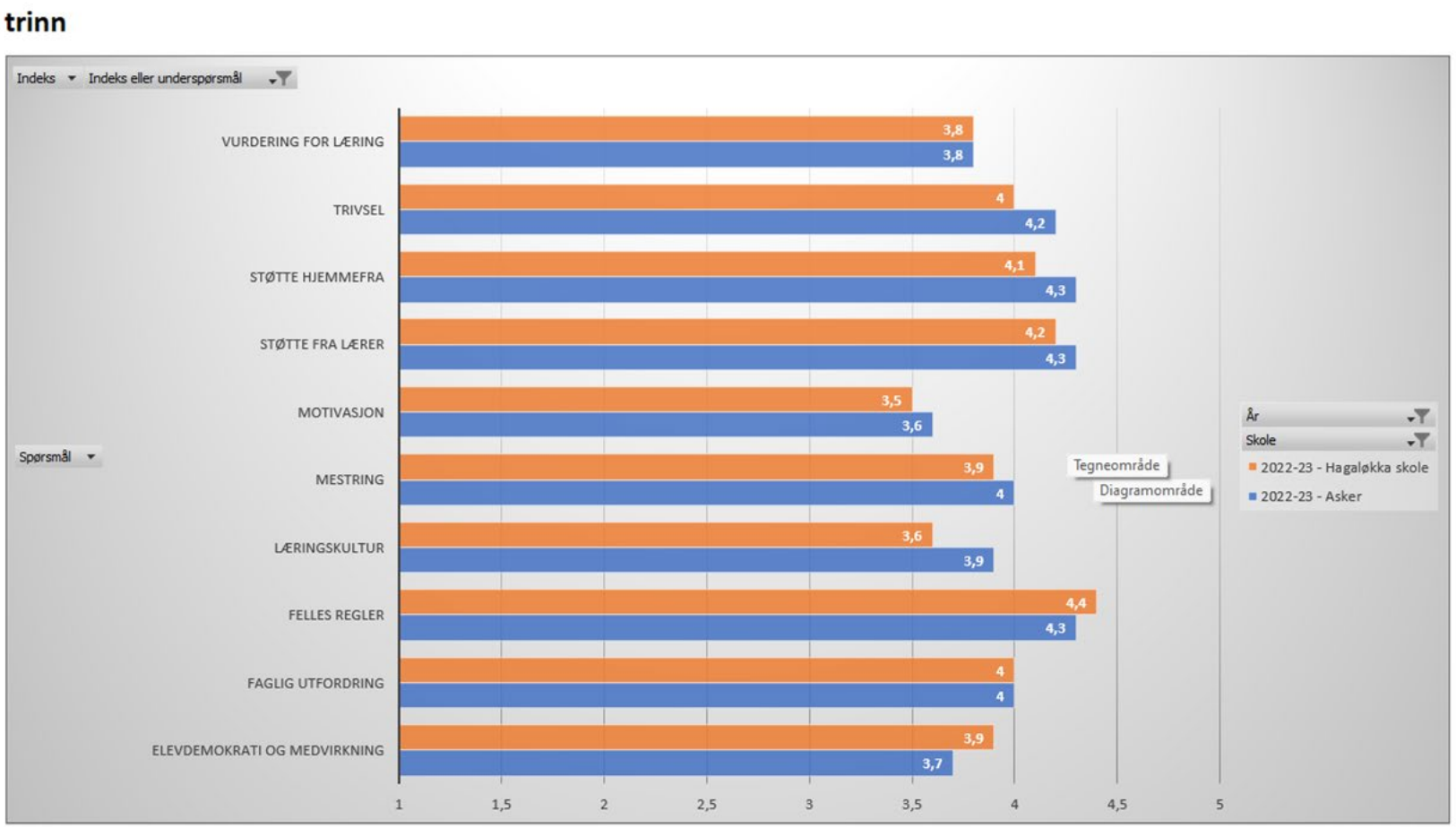

Vi ligger under askersnittet på mange indekser bortsett fra felles regler og elevmedvirkning.

Vi hadde trodd at vi skulle skåre høyere på flere indekser. Noen av elevene strever med å svare på og forstå spørsmålene i undersøkelsen.

Elevundersøkelsen 6. trinn

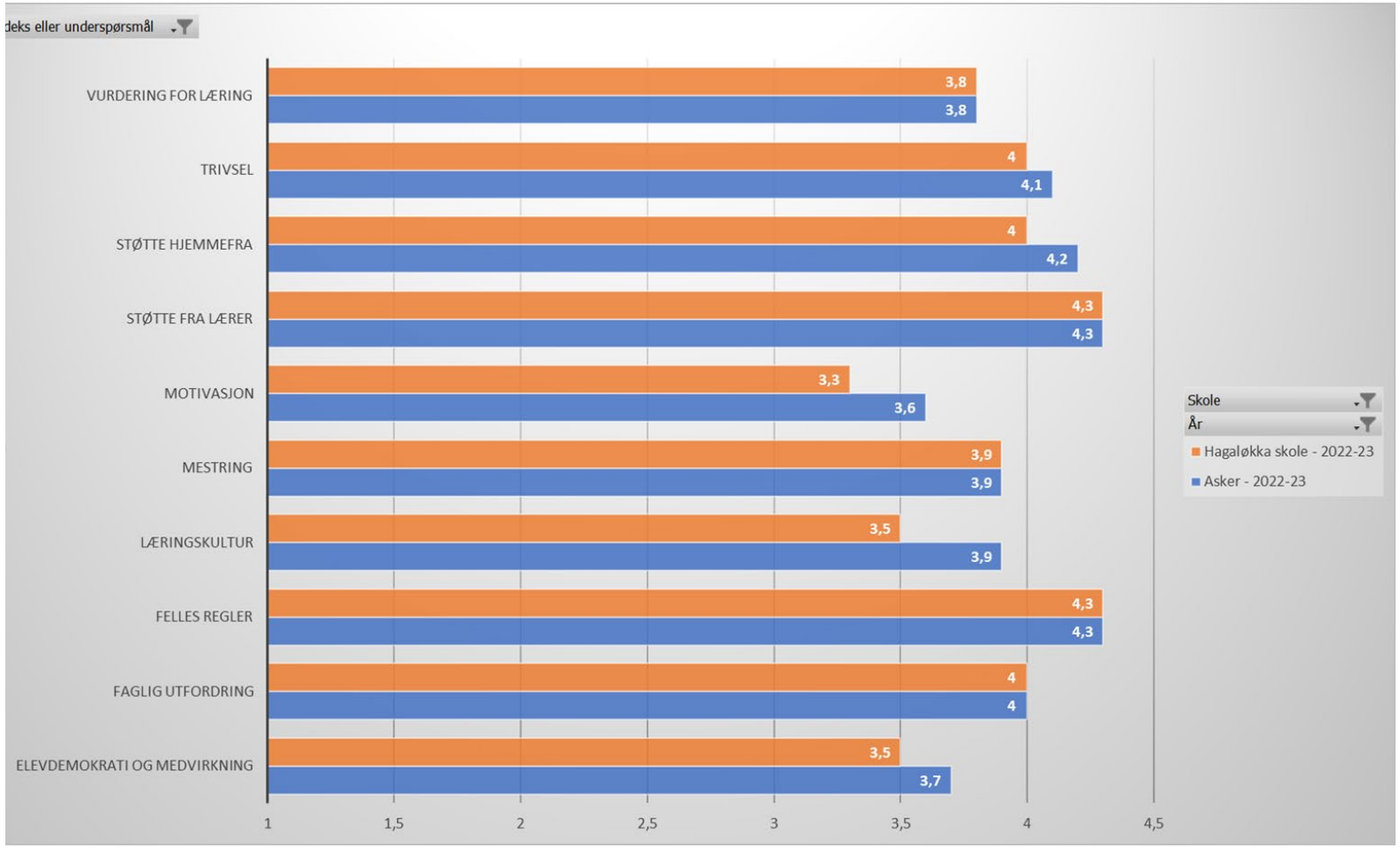

Ligger på eller litt under askersnittet.

Det er særlig motivasjon, læringskultur og medvirkning som lærerne ønsker å jobbe videre med på trinnet.

Vi ser at også 6. trinn rapporterer om mindre støtte hjemmefra enn snittet i asker.

Ingen utslag på mobbing.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

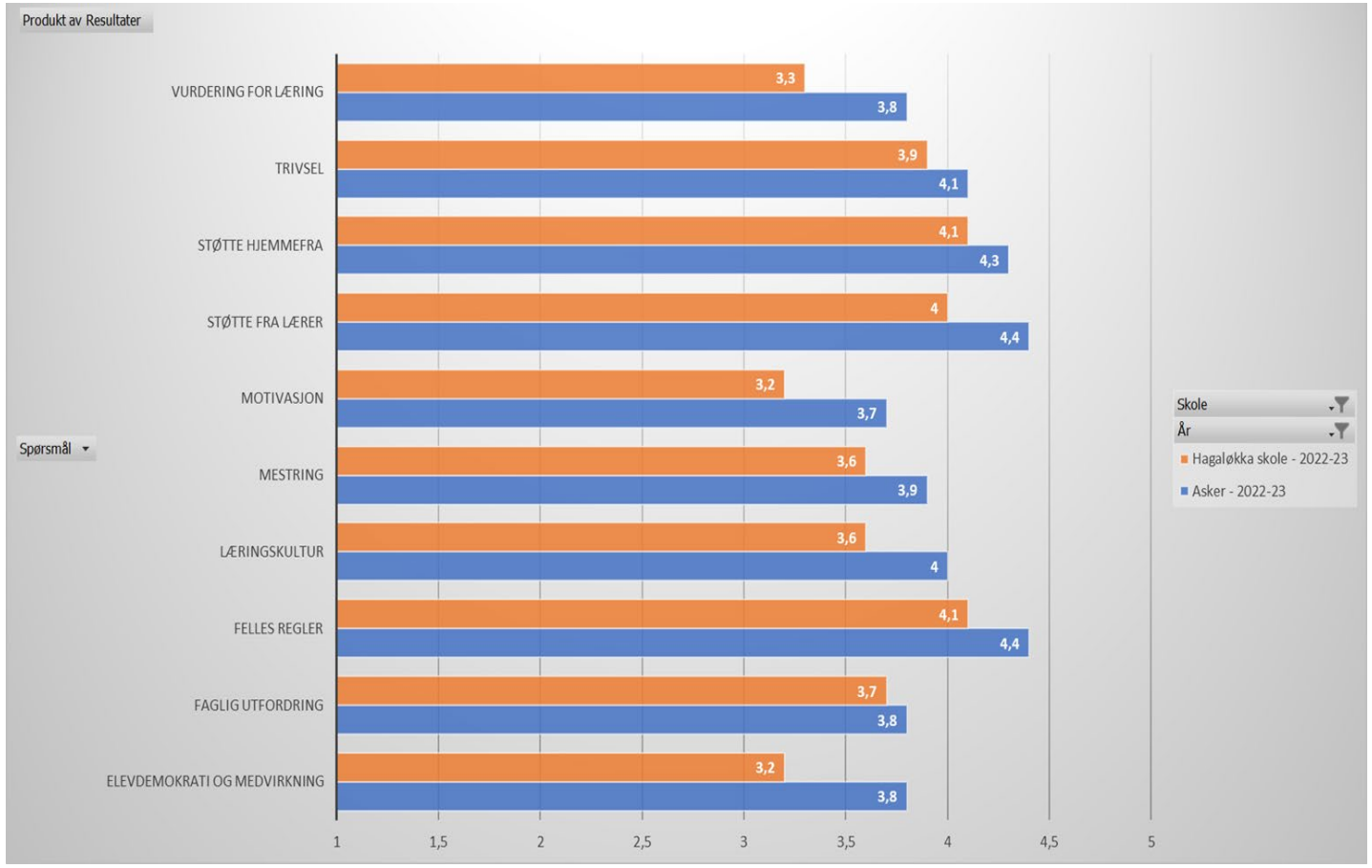

Jevnt over lave skår på 5. trinn. Mye omorganisering, nye lærere og tilflyttende elever gjorde læringsmiljøet utrygt og ustabilt høsten 22. Det har blitt gjort en rekke tiltak i vinter.

Noe overraskende med så høye mobbetall. Lærerne på trinnet har satt i gang ytterligere tiltak etter at tallet under ble kjent.

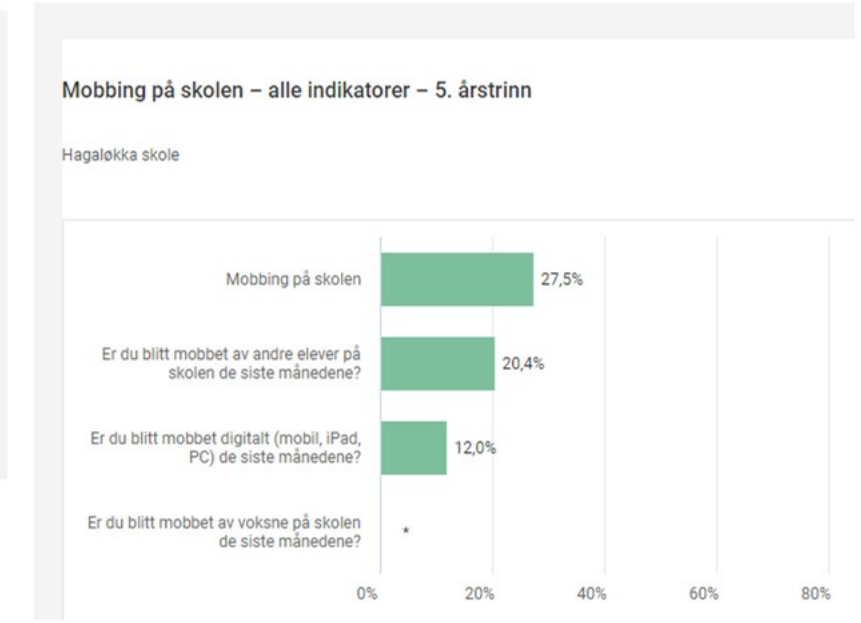

Foreldreundersøkelsen

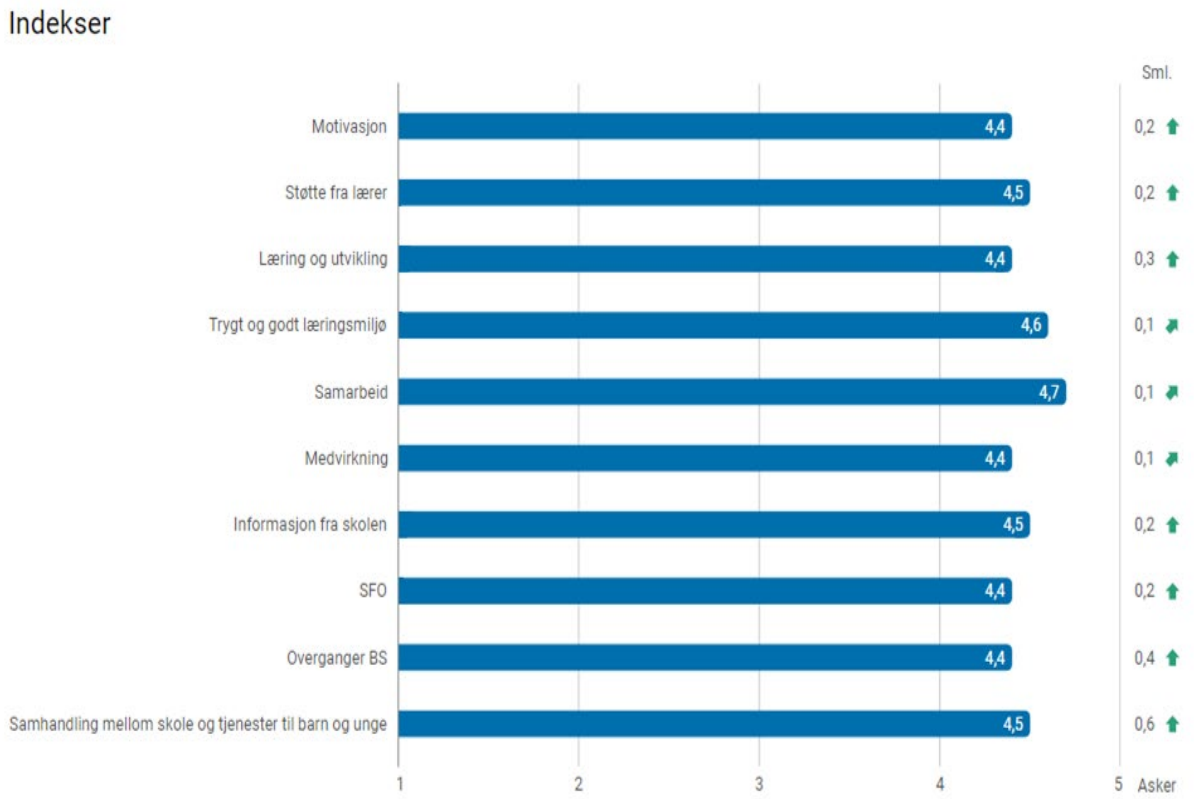

Vi er godt fornøyde med foreldrenes tilbakemelding. Vi ligger over snittet i Asker på alle indeksene.

Foreldre og foresatte er viktige samarbeidspartnere for oss.

Vi har i mange år hatt fokus på gode overganger fra barneskolen, og vi er litt overrasket over at dette ikke slår høyere ut.

Årets 2. trinn startet opp i pandemi, og fikk derfor ikke skoleklubb slik vi vanligvis tilbyr siste halvår før skolestart. Vi tror at dette kan ha vært utslagsgivende for foreldrenes skår.

Tidlig innsats - analyse

- **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**

  Gode overføringsmøter med barnehagene
  Bruker TRAS -info og annen info
  Behovsgrupper knyttet til info som er gitt
  Kartlegging ved skolestart (skolestart fra Lesesenteret - august og oktober)
  Etablerer På Sporet-grupper for elever som ikke har progresjon
  Lese- og skriveveileders tid prioriteres på 1.og 2.trinn
  Intensiv opplæring, På Sporet, Relemo, Aski Raski
  Opplæring av pedagogiske medarbeidere
  NB! Passe på at de svakeste gis god nok kompetanse

- **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**

  Vi har god effekt, særlig på tekniske ferdigheter i lesing og regning.

  Mulig vi organiserer og tilpasser for godt innenfor §§1-4 og 1-3 slik at spesialundervisningsbehovet øker fra mellomtrinn?

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen:
  Første På Sporet-kullet.
  Vi løfter mer enn de sosioøkonomiske faktorene skulle tilsi.
  Systematisk arbeid over tid.

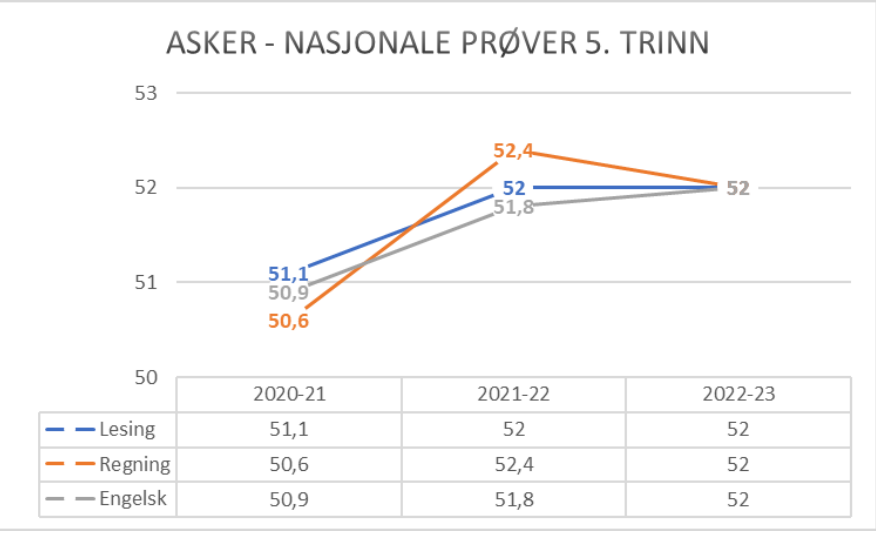

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

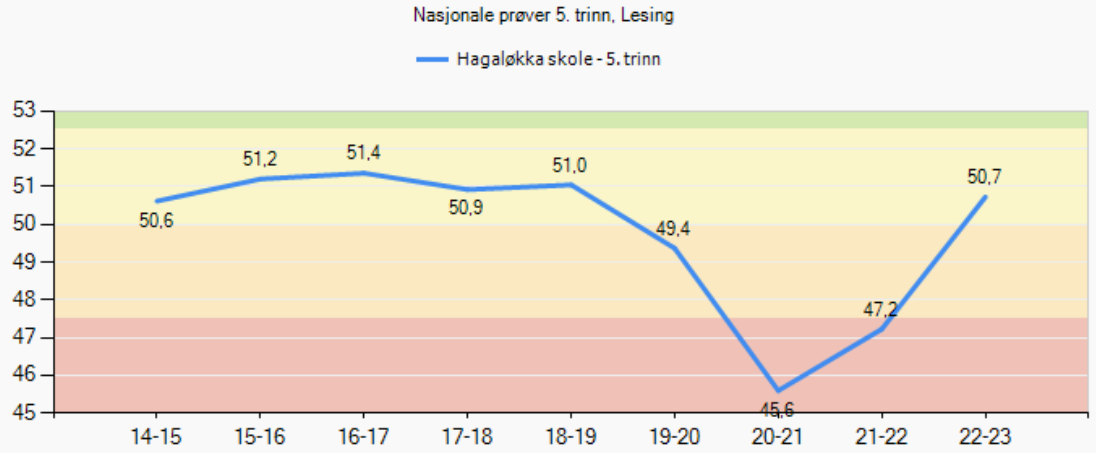

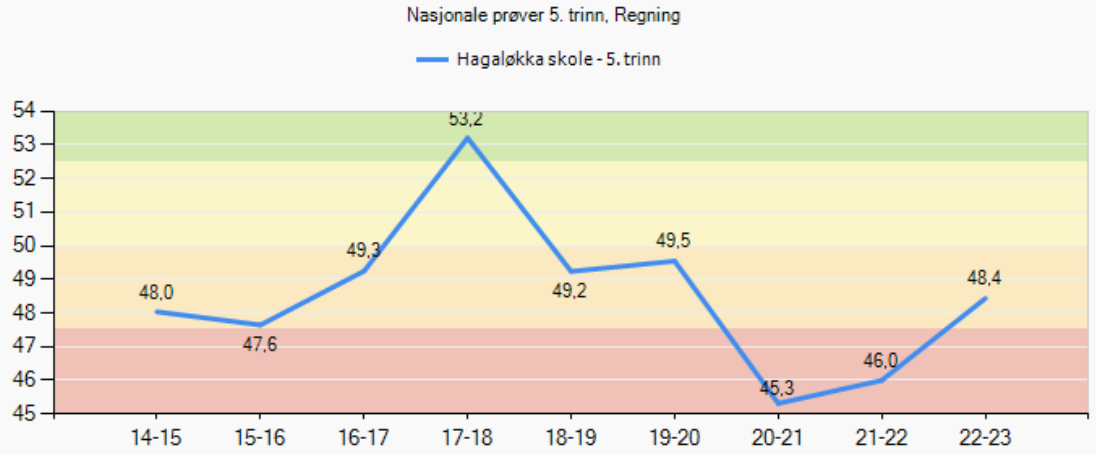

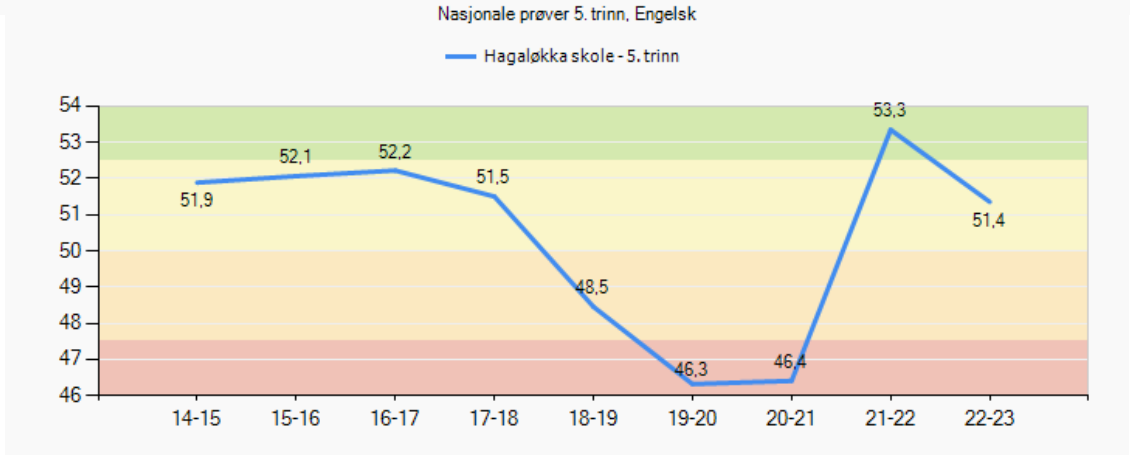

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen:

  Vi hadde ønsket å løfte elevene mer fra 5. til 8. trinn. Lesing ligger 0,5 skalapoeng opp, engelsk har gått opp 2,5 skalapoeng. Regning har gått ned 1,5 skalapoeng.

  Resultatet må også sees i lys av at trinnet har fått nye elever etter np 5. trinn fra velkomstklassen og tilflytting.

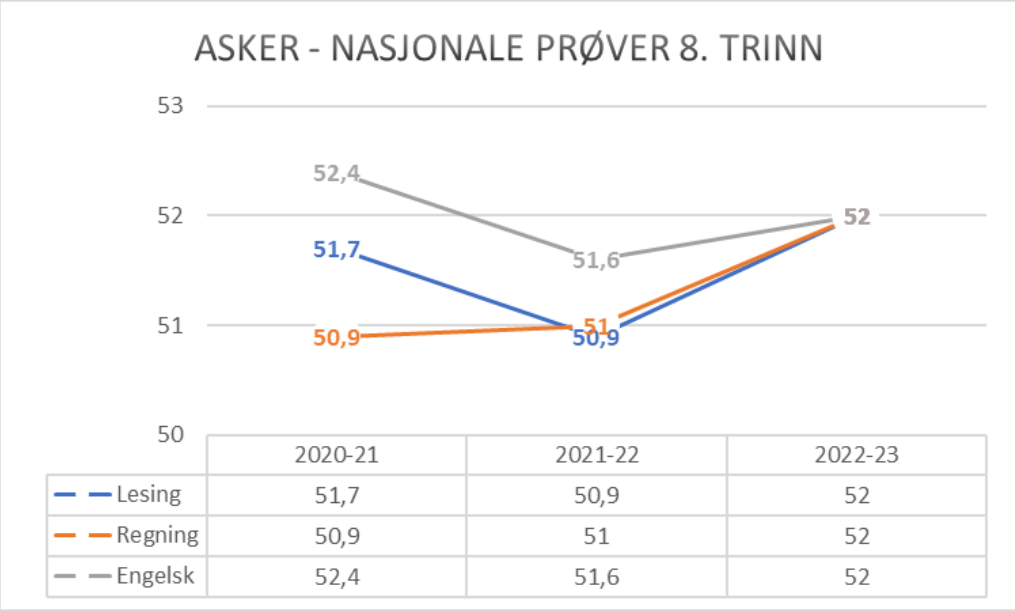

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

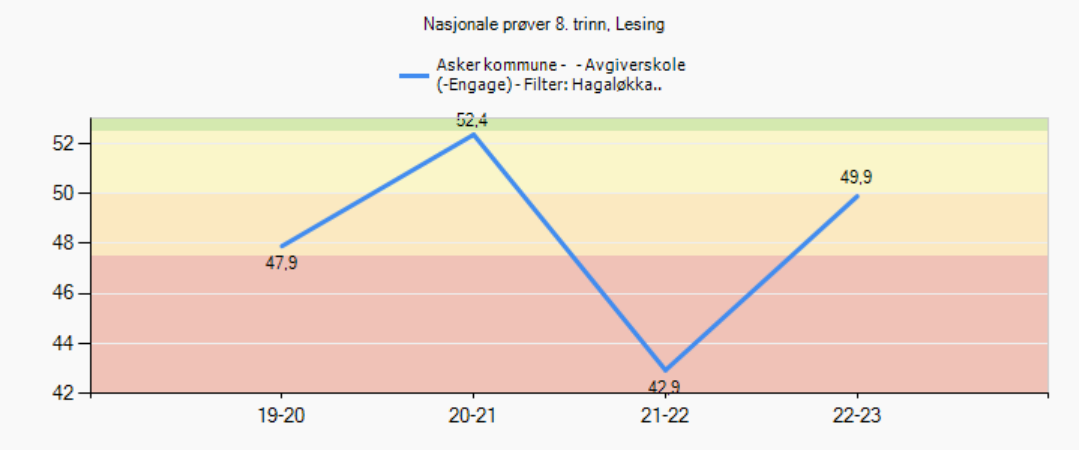

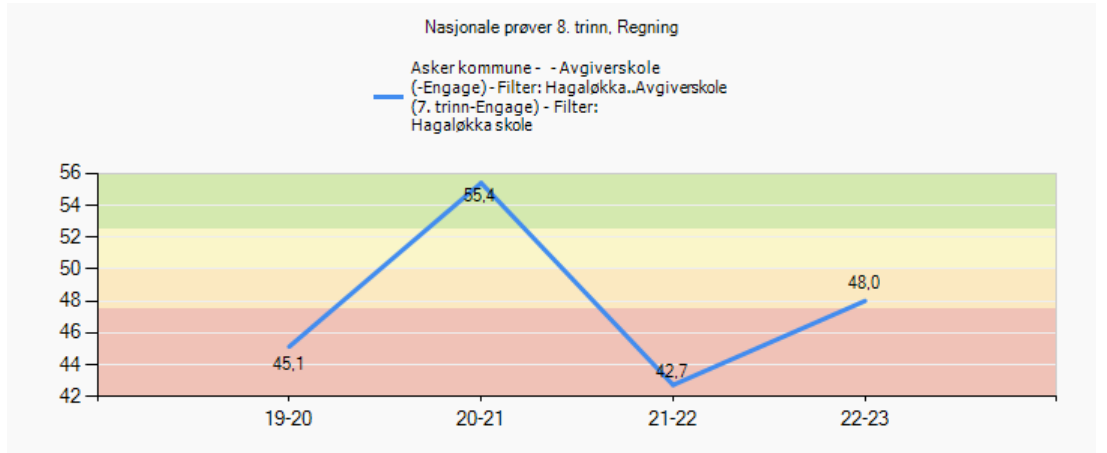

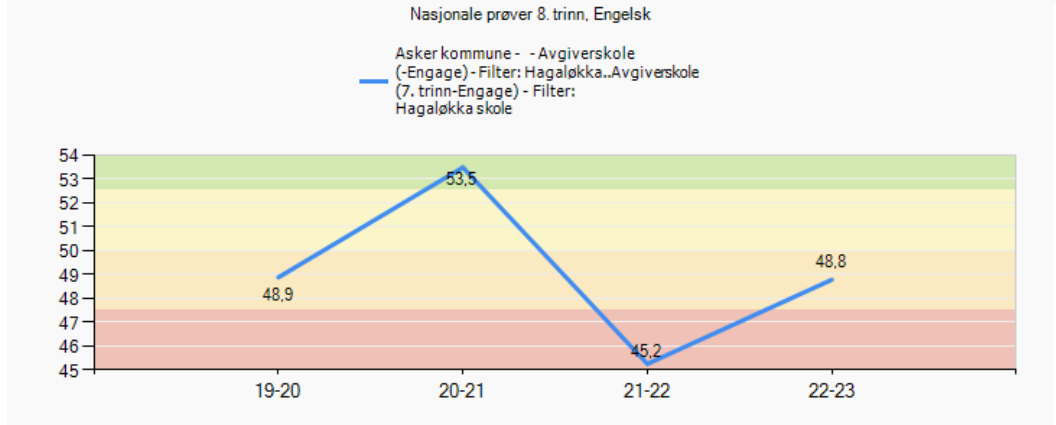

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?** FAU, SU, tema i utviklings- og elevsamtale, drøfting i profesjonsfellesskapet

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?** Her ønsker vi å få til noe mer.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?** Vi skårer høyere på np 5. trinn enn sosioøkonomisk indeks skulle tilsi.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?** Vi har jobbet mye med metodikk i begynneropplæringen, og vi vil fortsette med det vi gjør nå og videreutvikle det. Lek som metode, På Sporet, språkverksted. Elevmedvirkning.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?** Fortsette med klasselesekurs. Videreutvikle sno-opplæringen. Tettere samarbeid med ungdomsskolen. Elevaktive arbeidsformer. Elevmedvirkning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Heggedal skole

vinter 2023

Læring og vennskap hånd i hånd

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	Ca 490
Lærere:	38
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	19,8
Barn i SFO:	210
Ansatte SFO:	17

Bilde fra skolen

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  - En felles enighet om endring av organiseringen i SFO - aldersblanding og arbeid i team.
  - En god oppstart med barnehagene mtp bygge bro.
  - Flere gode aktivitetsrom + Heggehuset

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
- Gjennom aktiviteter og et godt miljø. Økt fokus på barns medbestemmelse.

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
- Vi etterstreber å levere et tilbud i tråd med rammeplanen. Godt mattilbud, med mat aktiviteter
- Baking, idretts sfo, kulturaktiviteter/ kunst og håndverk, turer i lokalmiljø mm.

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
- Jobber med å skape rom for plantid, refleksjon og utviklingstid i SFO.
- Oppfordrer til å finne kurs av interesse enten obisoft eller av privat karakter.
- Skole/ Sfo assistent, faglig oppfølging månedlig.

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
- Informasjonsflyt om dagene på Sfo. “Hva har barnet gjort i dag på SFO” - infotavle.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Vi gjennomførte en utrolig fin markedsdag i forbindelse med TV-aksjonen.
  - Lederrekruttering
  - Generelt gode resultater på elevundersøkelser og fag resultater.

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Gode rutiner og samarbeid.

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Dele informasjon på foreldremøter og personalmøter for å spre kunnskap om kommunale hjelpetjenester. Arbeid - iht plan
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	P360 - utvikle gode og riktige arbeidsformer. Arbeid - iht plan
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Arbeid - iht plan
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Foreldremøter
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Gode rutiner med PPT og ressursteamet. Arbeid - iht plan
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Grønt flagg

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- **Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft**
- **Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene**
- **Virksomhetenes enkeltvedtak om særskilt språkopplæring er ikke tilpasset elevenes individuelle og konkrete behov**
- **Trafikksituasjonen rundt skolen**

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Skolen har utviklet periodeplaner på alle trinn, knyttet til seks perioder som året er delt inn i Før arbeidet fortsetter er det behov for evaluering
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Fokus inn i arbeidet med inkluderende undervisning
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Fokus inn i arbeidet med inkluderende undervisning
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Tverrfaglige temaer var utgangspunktet for utarbeidelse av periodeplanene
Dybdelæring	Skal være nedfelt i skolens periodeplaner
Elevaktive arbeidsformer	Skal være nedfelt i skolens periodeplaner
Underveisvurdering	Skal være nedfelt i skolens periodeplaner
Elevmedvirkning	Skal være nedfelt i skolens periodeplaner, fokus inn i arbeidet med inkluderende undervisning

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,08%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	-
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- Fokus på inkluderende undervisning i alle klasserommene
- Samarbeid kontaktlærere/ ressurslærere/ spes. ped- rød tråd i opplæringen
- Ledelsen koordinere r-team, spes. ped. lærere i større grad
- Alternative læringsarenaer, skaperverksted/ praktisk estetisk “dag” for hele skolen
-

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2-3 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	

- ❖ Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
- Store forskjeller fra trinn til trinn
- Læreravhenging
- Brukes for å dekke opp

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Ja, tiltakene benyttes og avveies opp mot hverandre og i samråd med elev, foreldre, utenforstående hjelp, helsesykepleier, kontaktlærer, lærere på trinnet og skolens ledelse.
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- I varierende grad. Gjerne mer oppføling fra teamet bekymingsfullt fravær.
-

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Bygge bro-prosjektet; utvikle samarbeidet med barnehagene videre
- Begynneropplæring; videreutvikle teamsamarbeidet rundt begynneropplæringen
- Inkluderende undervisning; videreutvikle det pedagogiske miljøet/profesjonsutvikling
- Alternative læringsarenaer; videreutvikle Gnist og utvikle flere alternativer til sosiale og faglige aktiviteter på tvers av trinnene
- Deltagelse i MAM og Inkluderende undervisning i naturfag
- HINN samarbeid våren 2023
- SIM/SOS utvikle praksis med PPT

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Lysbilde 19: Elevundersøkelsen 7.trinn
  - Foreldreundersøkelsen
  - Nasjonale prøver 5. trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Foreldreundersøkelsen SFO/2. trinn
  - Elevundersøkelsen, enkelte punkter; 5.trinn 6.trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Organiseringen av spesialundervisning
- Inkluderende praksis i klasserommet
- Informasjon om eksterne samarb.part.
- Utvikle organiseringen av skoledagen, økende elevtall.
  - økende andel pedagoger, mindre fagarbeidere.
- Samarbeidsarenaer for pedagoger og fagarbeidere.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Tilfredsstillende. Utarbeide aktivitetsplaner må hele tiden jobbes med. Logg og dokumentasjonskravet arbeid med kontinuerlig.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - Ansatte skal varsle rektor hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeieren i alvorlige tilfeller. Gode rutiner.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - Gjennomføres høst og vår, analyse arbeidet kan skolen utvikle.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - SIM har hatt varierende grad av fungering. Utviklingsmuligheter.

Elevundersøkelsen 7.trinn

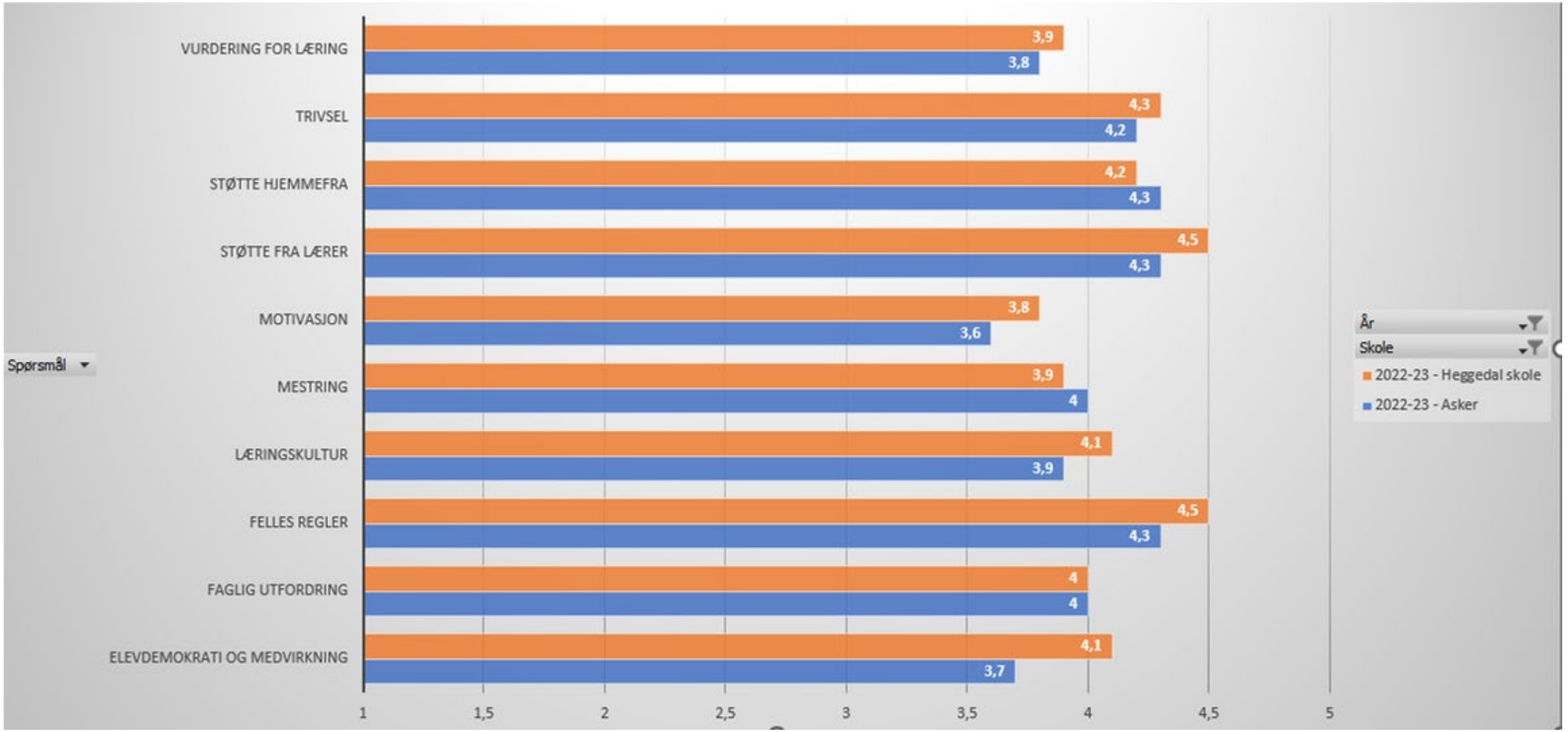

Elevundersøkelsen 6.trinn

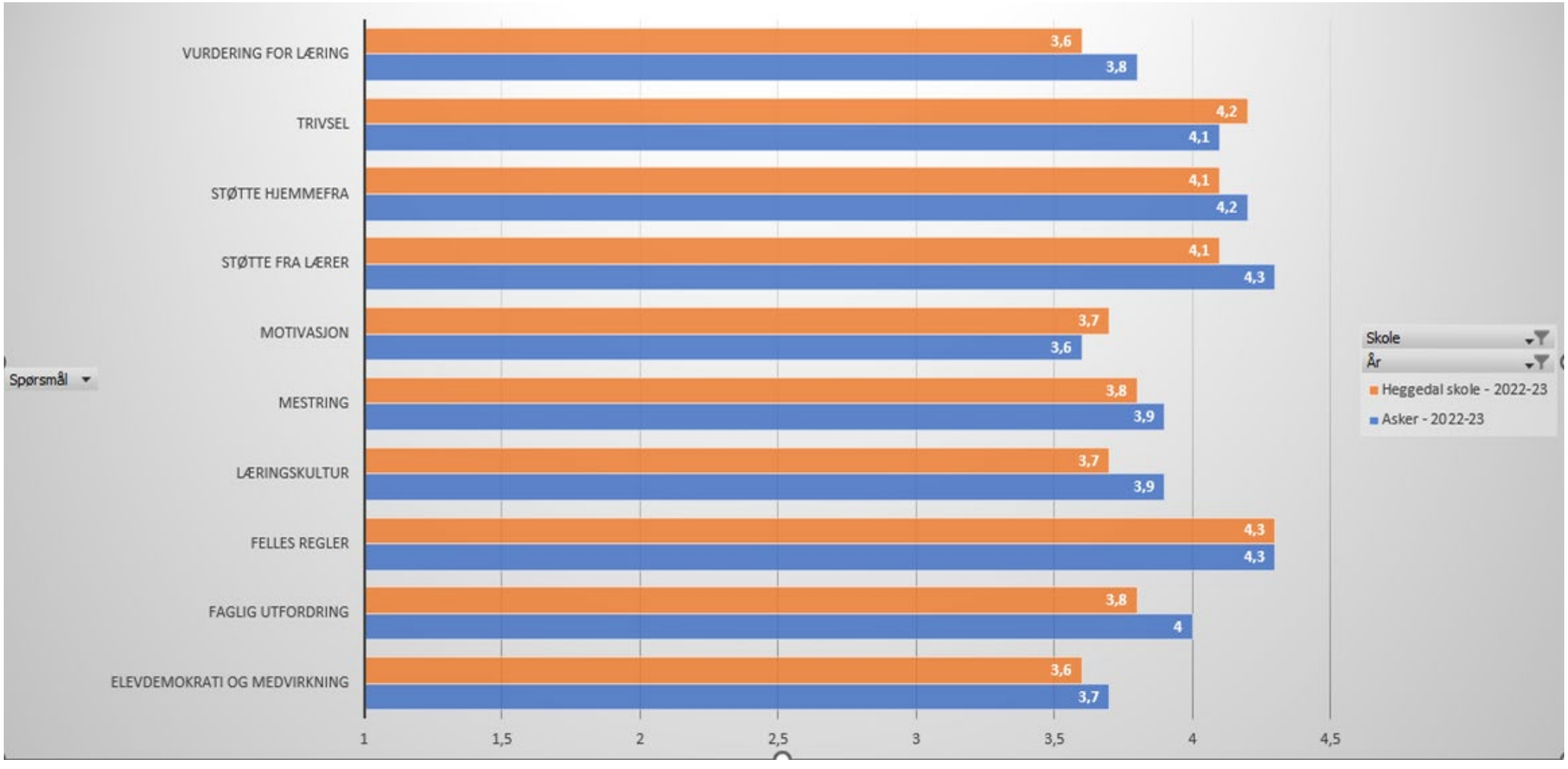

Elevundersøkelsen 5.trinn

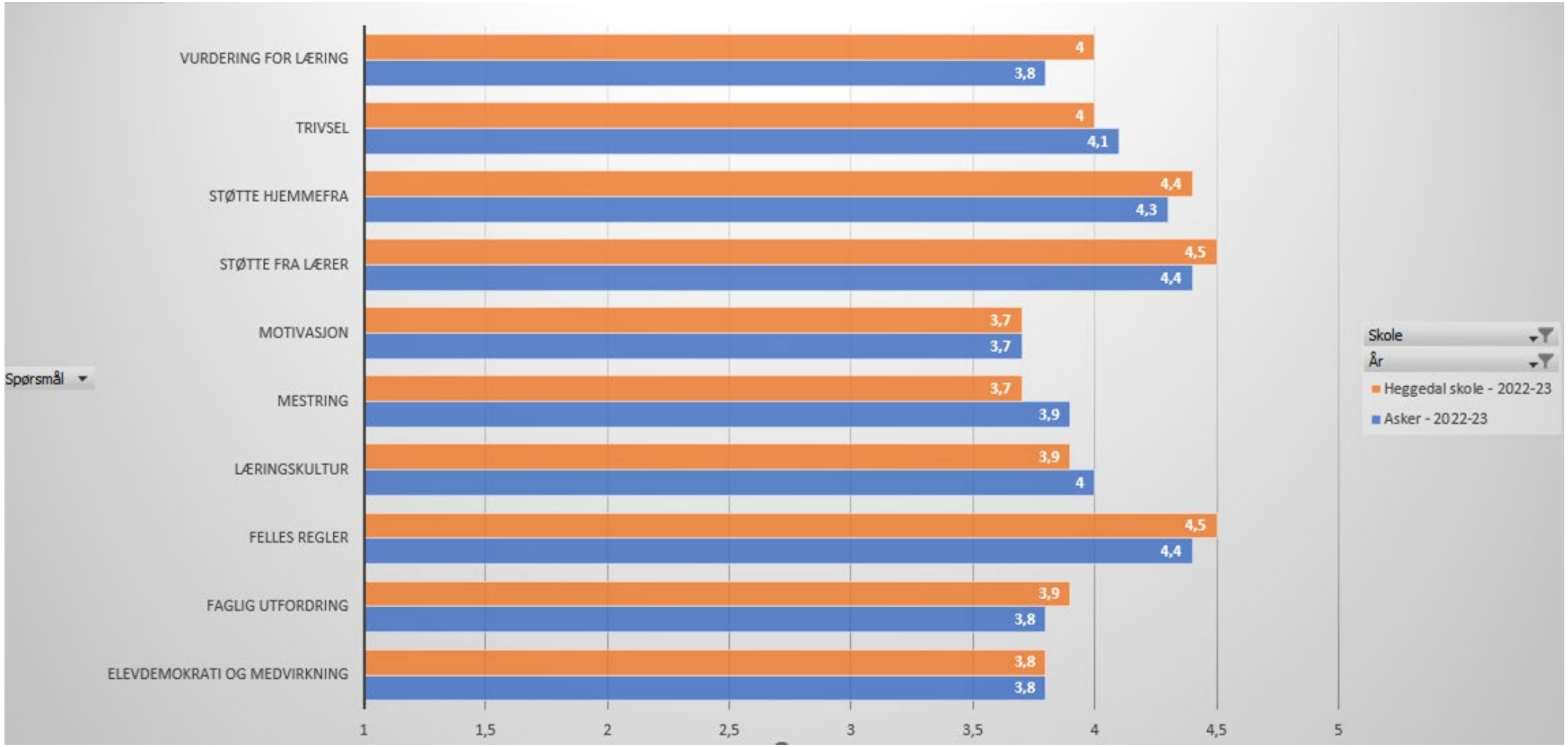

Foreldreundersøkelsen

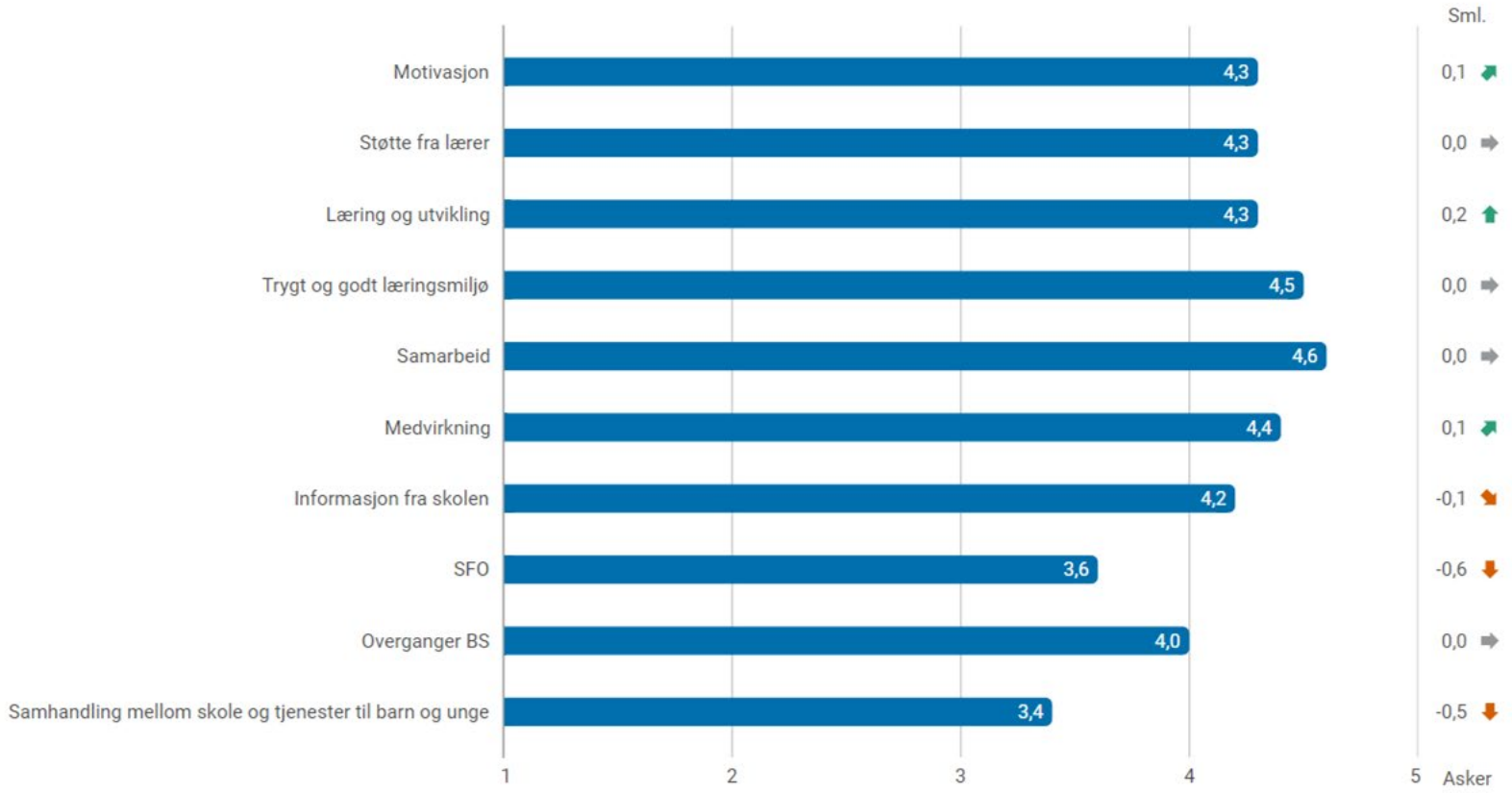

- Generelt fornøyd, gode resultater.

- Trygt og godt miljø, sammenheng med elevundersøkelsen.
- Utviklingspotensiale SFO.
- Mangel på helsesykepleier forrige skoleår.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Fornøyde med generelt gode resultater i år; over snitt i land og kommune, relativt stabile og stigende fra noen år tilbake

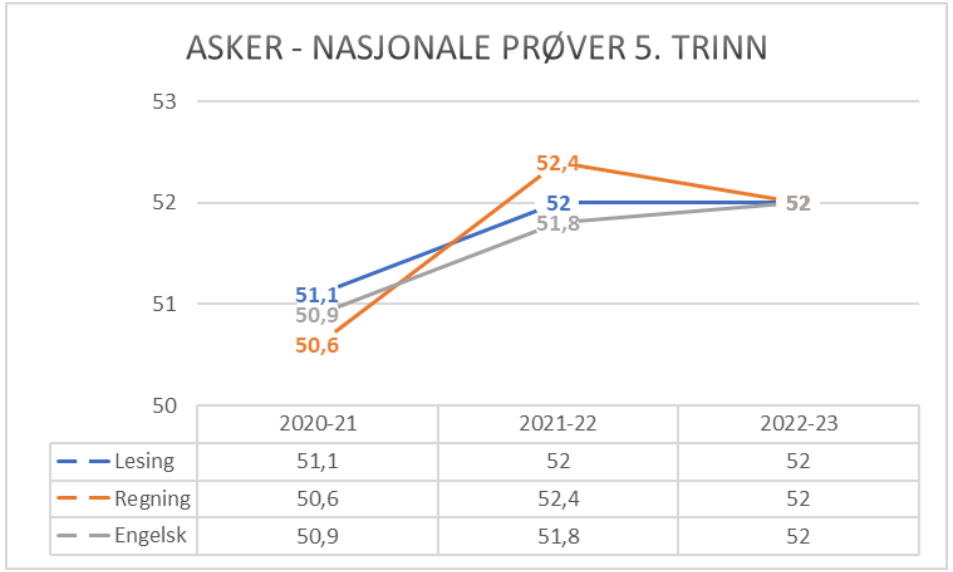

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

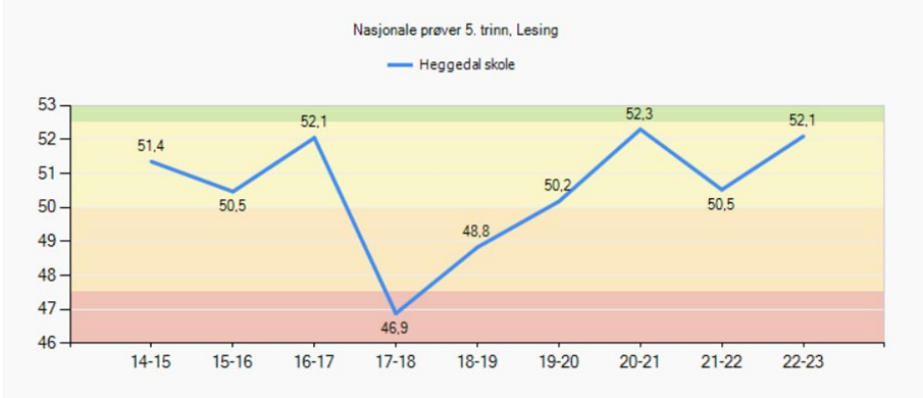

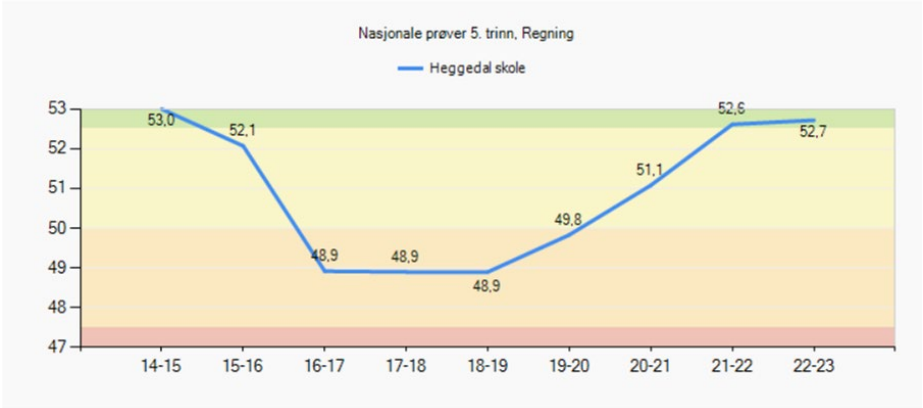

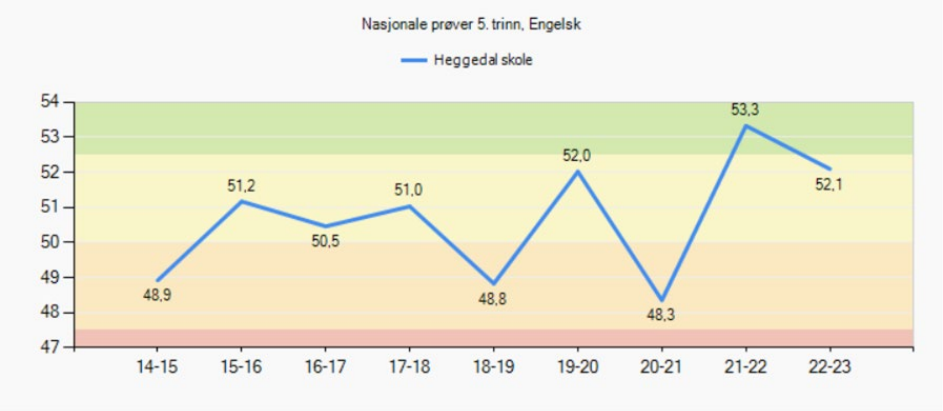

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Veldig fornøyde med engelsk, litt under der vi bør være på lesing og regning

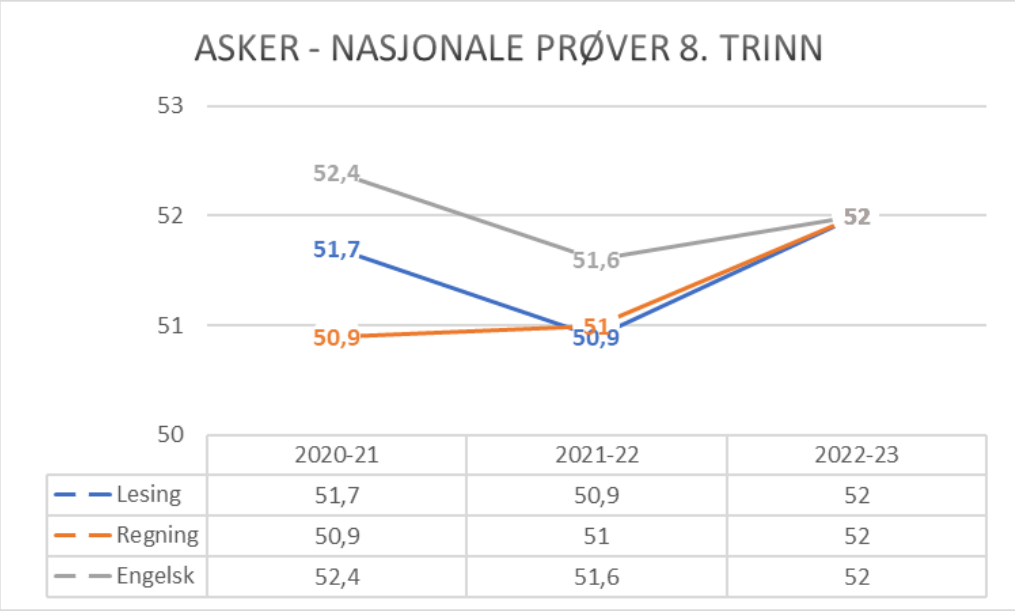

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

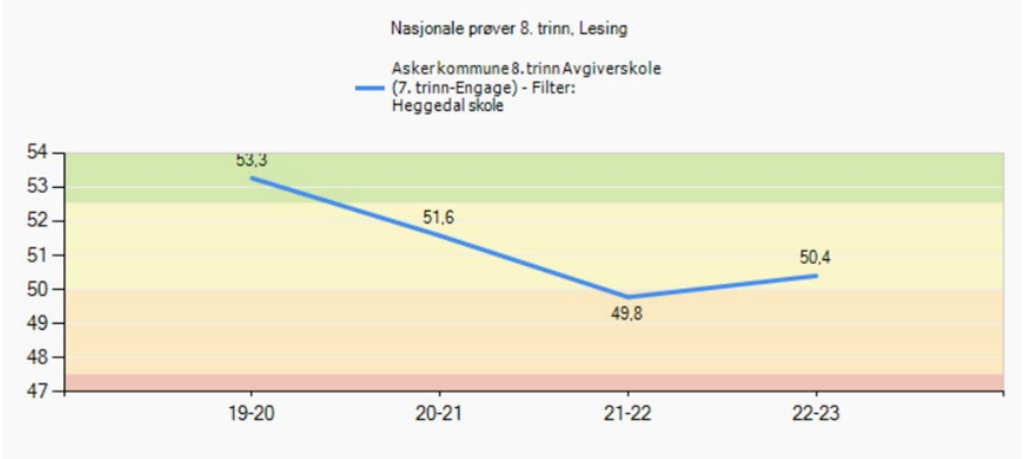

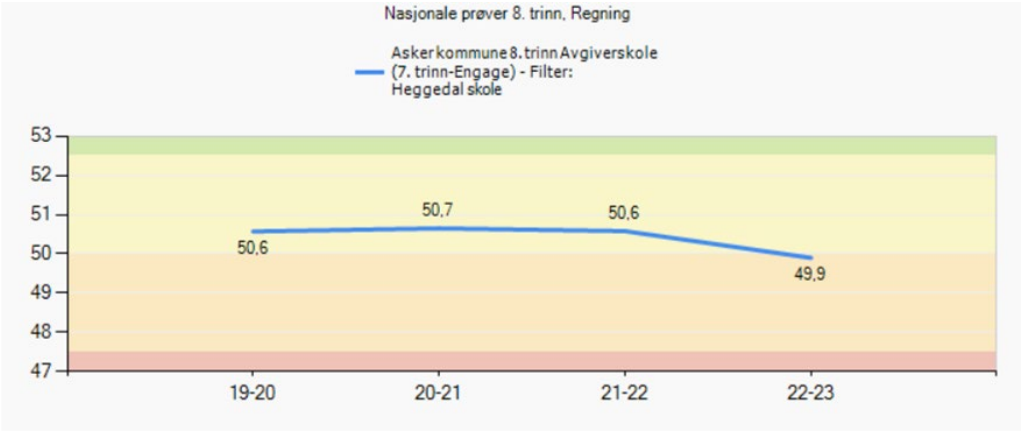

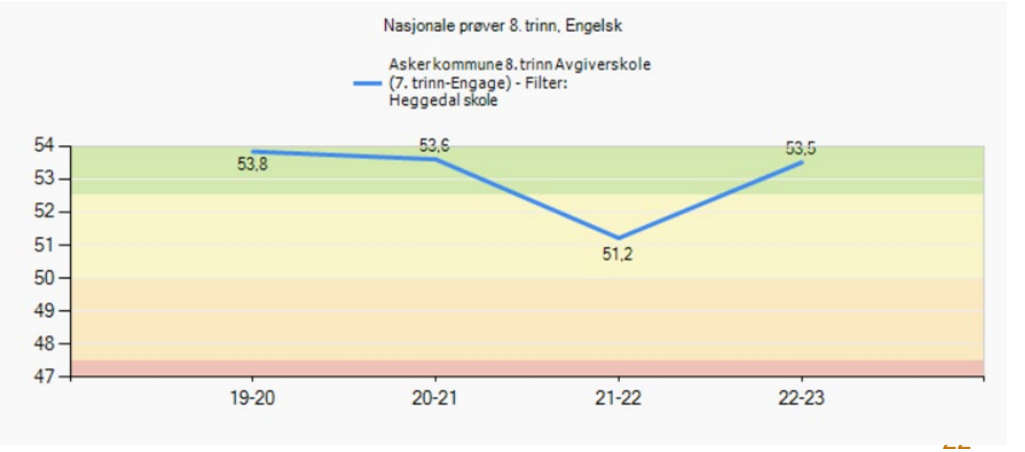

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid
I

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Samtale med foresatte og elever etter
  - NP. Vurdere egen tilpasning for elever som kommer i prøveklasse 1.
  - Resultater presenteres i FAU/SU
  - Planlagt resultatanalyse i utviklingstid våren 2023

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  - Ønsker å få til en samarbeid med ungdomsskole. Prosesser i gang.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,90 (snittet = 1,00)

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? OK

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  Vi må først og fremst skape stabilitet for lærere som skal drive begynneropplæringen og intensivopplæringen.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet? Generelle arbeidet rundt undervisningspraksis/inkluderende undervisning ved skolen, mer elevmedvirkende retning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Hofstad skole

vinter 2023

Trygghet, trivsel og læring

Fakta om Hofstad skole

Fakta	Antall
Elever:	344
Lærere:	23
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,1
Barn i SFO:	165
Ansatte SFO:	10 2 lærlinger 3 praksiselever

SFO

Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
Vi har bidratt til en trygg og god overgang fra barnehage til skole. Vi har god dialog med foreldre i samarbeidet og tilbyr et variert tilbud tilpasset elevgruppen.
Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
Gi et variert tilbud, sikre barnets valg, forsøke å gjøre det attraktivt for 4 trinn.
I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
Vi har kultur, idrett,friluft som et ukentlig tilbud på alle basene, fast turdag tirsdager på alle basene slik at vi kan dra på tur sammen alle sammen. Tilbud om kultur SFO to dager i uken, med innslag av kreativitet og skaperglede, gårdsbesøk, teater(museum 4.trinn) Idretts SFO en dag i uken i gymsal, samt leker som skaper bevegelse og god lek hver dag,skøyter i holmenhallen for 2-4 trinn 5 uker denne vinteren. Vi serverer varm mat fire dager i uken, brødmat en dag, 4.trinn har matgrupper og vi har hjelpere på kjøkkenet, spiser inne.
Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
Styrkebasert opplæring, restart SFO dette året.Kompetanseheving i regi av kommunene er også en prioritet.
Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
Vi har et godt samarbeide om å tenke at barnet skal ha en helhetlig god hverdag gjennom hele dagen, aktiviteter som kan overføres fra skole til SFO, utvikle gode relasjoner, dele informasjon, trygge foreldre, gjennomføre samarbeidsmøter der fagarbeider er med, avsette tid til møter med skoleteamet og SFO.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog

- Vi har videreutviklet våre rutiner på viktige områder - og brukt tid på å implementere dette i fellesskapet vårt. Et av de viktige områdene for oss har vært kartleggingsplan, og systematikk omkring hvordan vi følger opp den faglige utviklingen til elevene og setter inn tiltak for å løfte dem som trenger det.

- Resultatene på Nasjonale prøver har ligget høyere de siste årene. Vi jobber strategisk med alle områdene av denne kartleggingen , fra det å trene elevene i sentrale ferdigheter som å lete etter svar i tekst, lese mellom linjene og å løse komplekse oppgaver med flere ledd.

- Vi har jobbet mye med læringsmiljø de to siste årene, både forebyggende og hatt lav terskel for å ha aktivitetsplaner. Opplever at vi har gode resultater når det gjelder å jobbe godt og langsiktig med aktivitetsplaner, god dialog med involverte aktører og vi ser at de fleste sakene får en løsning.

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Forutsetningene for å lykkes - handler om fokus over tid og å sette av tid til å jobbe med fokusområdene på alle arenaer. Man må også tørre å ha tydelige mål og forventninger til hva vi skal oppnå sammen.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Overgangene fra barnehage til skole og barneskole til ungdomsskole er videreutviklet.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Skolens IKT-team har jobbet aktivt gjennom hele året for å videreutvikle og veilede i bruken av P360.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Tydelige felles mål synliggjort i fokusmodell. Skolens egne ressursgrupper bidrar til å fellesøkter i en tydelig delingskultur (IKT-team, læringsmiljøteam)
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Lokalisering av teamrom slik at alle treffer og prater med kollegaer hver dag, tilrettelegging av samarbeid på tvers av trinnteam, ledelse som er tett på, tilgjengelige før og etter undervising for formell og uformell dialog.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Medvirkning for elever, men også for skolens ansatte. Aktive i valg av satsningsområder, utvikling av fellestid og systematisk evaluering av denne.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Kartleggingsplan og systematikk i oppfølging i etterkant av kartlegginger.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Bærekraft-fokus gjennom undervisning og prosjektarbeid

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Læringsmiljø: Alle ivaretar aktivitetsplikten på samme måte, meldinger kommer raskt frem. Handlingsplan er kjent og i aktiv bruk. Tett dialog med de ansatte og gode rutiner for å melde.

Økt skolebidrag fra Hofstad skole/støtte til elever under kritisk grense: Systematikk i oppfølging etter kartlegginger. Tredeling av store klasser, nivådelte kurs etter kartlegginger. Lesekurs og mer systematikk i oppfølging av lesing. Økt bruk av bibliotek.

Forsvarlig bemanning: Bemanne forsvarlig ut i fra elevenes behov i forbindelse med høyt langtidsfravær. Gi nødvendig støtte til lærere som står i krevende situasjoner. Øke kompetansen til Hofstad-laget.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Periodeplanlegging på trinnteam. Felles modell for planleggingen med "tips-lister" på sentrale områder fra LK20. Skolen skal fra høsten ha ny plan med fellesområder for hele skolen. Forberedelser til dette er startet sammen med personalet.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Overordnet del er jobbet mye med og mange av prinsippene er implementert i læringsmiljøarbeidet.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Har fortsatt litt å gå på når det gjelder dette området.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Det er laget et temafag hos oss, kobling av fagene KRLE, samfunnsfag og naturfag. Det er laget tverrfaglige temaer for hele skoleni forbindelse med læringsmiljøarbeid.
Dybdelæring	Det ligger inne "tips-lister" i lærerteamenes periodeplaner.
Elevaktive arbeidsformer	Det ligger inne "tips-lister" i lærerteamenes periodeplaner.
Underveisvurdering	Det har vært jobbet med vurdering for læring, og det jobbes for tiden med å systematisere og gjøre noe felles omkring elevsamtaler/utviklingssamtaler.
Elevmedvirkning	Skolen har inneværende år jobbet med temaet - men vi har enda mer å gå på når det gjelder dialog med

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,8%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	4,72%
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?**
- Det store potensialet når det gjelder ressursbesparelse er å undervise mer i grupper og tilpasset i klasserommet.
- Det er også spennende å se på bruken av fagarbeidere i kombinasjon med kontaktlærer/ressurslærer, hvordan disse kan spille hverandre gode.
- Vi ønsker også å utvikle oss på strategisk kursing på spesifikke områder, noe både elever med spesialpedagogisk tilbud og andre kan få glede av.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt: 1 time	1t
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	3 år

Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

- SNO i klassene - alle lærer sitt ansvar: Dette for å sette SNO mer i sammenheng med temaene klassene jobber med forøvrig.
- De fleste timene er lagt på trinnet. Kontaktlærere/faglærer har ansvar.

Vi har utviklingspotensiale når det gjelder å skrive elever med SNO ut av systemet og når det gjelder å sette SNO-prinsipper i system med tanke på hvordan det undervises i full klasse. Kontaktlærer skal kartlegge i Udir.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Skolen holder på å samle rutinebeskrivelser, tiltak og strukturer i et eget dokument for å bli enda mer systematiske på området. Vi jobber med å bruke modeller i arbeidet med fraværssaker som synliggjør utviklingen og sammenhengen i et og samme skjema.
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- Vi opplever at i tilfeller der det er alvorlig ufrivillig skolefravær jobbes det strukturert og systematisk, men vi må bli gode på rutinene omkring gråsonetilfellene. Der holder vi på med å utvikle systematikk.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Skolen har potensiale til å få til mer innenfor tilpasset opplæring, spesielt med fokus på variasjon av metoder/undervisning, effektiv bruk av uteskole, systematisk bruk av fysisk aktiv læring. Planlegging ut i fra elevene i egen gruppe.

- Gi mulighet til delinger av våre store klasser i to grupper der vi har mulighet til det. Tilpasse til elevgruppene innenfor dette handlingsrommet.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**

  - Resultater og analyse ligger her
  - Skolen har hatt positiv utvikling på området **"Nasjonale prøver"** de siste årene. Nå er vi endelig oppe med de beste skolene i Asker, der Hofstad skole bør ligge.
  - På **Foreldreundersøkelsen** strever vi fortsatt med svarprosenten, og vi ligger fortsatt litt under Askersnitt - men vi skårer over snitt når det gjelder å agere raskt og å bli møtt på en vennlig og hyggelig måte av skolens ledelse og personale.
  - På **Elevundersøkelsen** har vi strålende besvarelse på 6.trinn, som ligger over Askersnitt, også 5.trinn leverer bra her, mens 7.trinn trekker litt ned.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.**
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her (skal vi legge inn slide fra elevundersøkelsen også?)
  - **Foreldreundersøkelsen;** Skolen har ambisjoner om å skåre bedre på foreldreundersøkelsen og også om å øke svarprosenten ytterligere. Mange av besvarelsene ligger under Asker-snitt
  - På **Elevundersøkelsen** skårer skolen godt på 5. og 6.trinn, men samlet sett ligger vi fortsatt noe under på mange av områdene. Ambisjonen er å heve oss, spesielle fokusområder for oss er fortsatt læringsmiljø, læringskultur og motivasjon/medvirkning. Vi å ønsker å heve samlet resultat for Hofstad skole.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

  Undervisningen på Hofstad preges av prinsippene i LK20
  Felles forståelse for elevmevirkning og elevaktive arbeidsformer, felles periodeplaner, plangruppe

  Elevene på Hofstad opplever tilpasset opplæring på sitt nivå
  Justere spes.ped.organisering, systematisk oppfølging av resultater, styrke lese- og skriveopplæringen.

  Elevene på Hofstad skal ha et trygt og inkluderende læringsmiljø
  Implementere/slå sammen Palsplan med ny periodeplan, dele mer av læringsmiljøarbeid systematisk på ukeplaner, fokus på godt tilsyn

  Resultatmål: Fortsatt gode resultater på Nasjonale prøver, forbedre og øke resultatene på Elevundersøkelsen og Nasjonale prøver. Øke nærvær, få lavere sykefravær.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Hofstad skole 22/23

Elevundersøkelsen 2022 – om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?** Rutinene er lagt inn i en handlingsplan mot mobbing som tas jevnlig frem i fellestiden. Det er også rutine for team med ledelsen med elevgjennomgang på trinn.
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?** Det minnes på i aktuelle arenaer at både foresatte, ansatte og elevene selv må melde fra dersom man ikke har et trygt og godt skolemiljø. Lærere og ansatte kan også melde saker til SIM-team - som kan drøftes der.
- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?** Klassetrivsel tas i forkant av utviklingsamtaler, der man tar opp dialogen videre på aktuelle områder. Trinnteamene drøfter eventuelle justeringer - og klassene har egen ukentlig læringsmiljøtime.
- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?** Vi har ukentlige SIM-team med gjennomgang av elever som trenger ekstra bistand i forbindelse med læringsmiljø.

Elevundersøkelsen

- **Kommenter utviklingen:** Det er forskjeller fra trinn til trinn. 5.trinn gjør det forholdsvis godt, 6.trinn gjør det strålende og på 7.trinn har man noe lavere resultater enn man kunne ønska.

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?** Resultatene på hvert trinn tas opp på foreldremøtet, samlede resultater tas opp sammen med FAU og det diskuteres med Elevråd som tar med konkrete tanker og tips som drøftes i SU.

- **Hvordan jobber skolen systematisk i profesjonsfellesskapet for at elevene blir motivert til å arbeide med skolefagene?** Vi har elevmedvirkning/motivasjon og aktive elevformer på agendaen i utviklingsarbeidet. Vi har refleksjon, økter med ulike metoder og delingsøkter på agendaen. Kommende tirsdag har vi resultatcafe

- **Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksisen slik at elevene har det godt og er motivert for skolearbeidet?** Fortsette fokuset inn mot felles periodeplanlegging, fortsatte “tips-lister” og deling.av god praksis. Det hadde vært spennende å forsøke kollegaveiledning/besøke hverandre.

- I **hvilken grad har skolen en felles forståelse av hva tilpasset opplæring er?** Det er en felles forståelse omkring begrepets omfang og betydning, men det er ulikt i hvor stor grad man mestrer å få det til i praksis, spesielt når det gjelder håndtering av elever med utagerende atferd.

Elevundersøkelsen 7. trinn

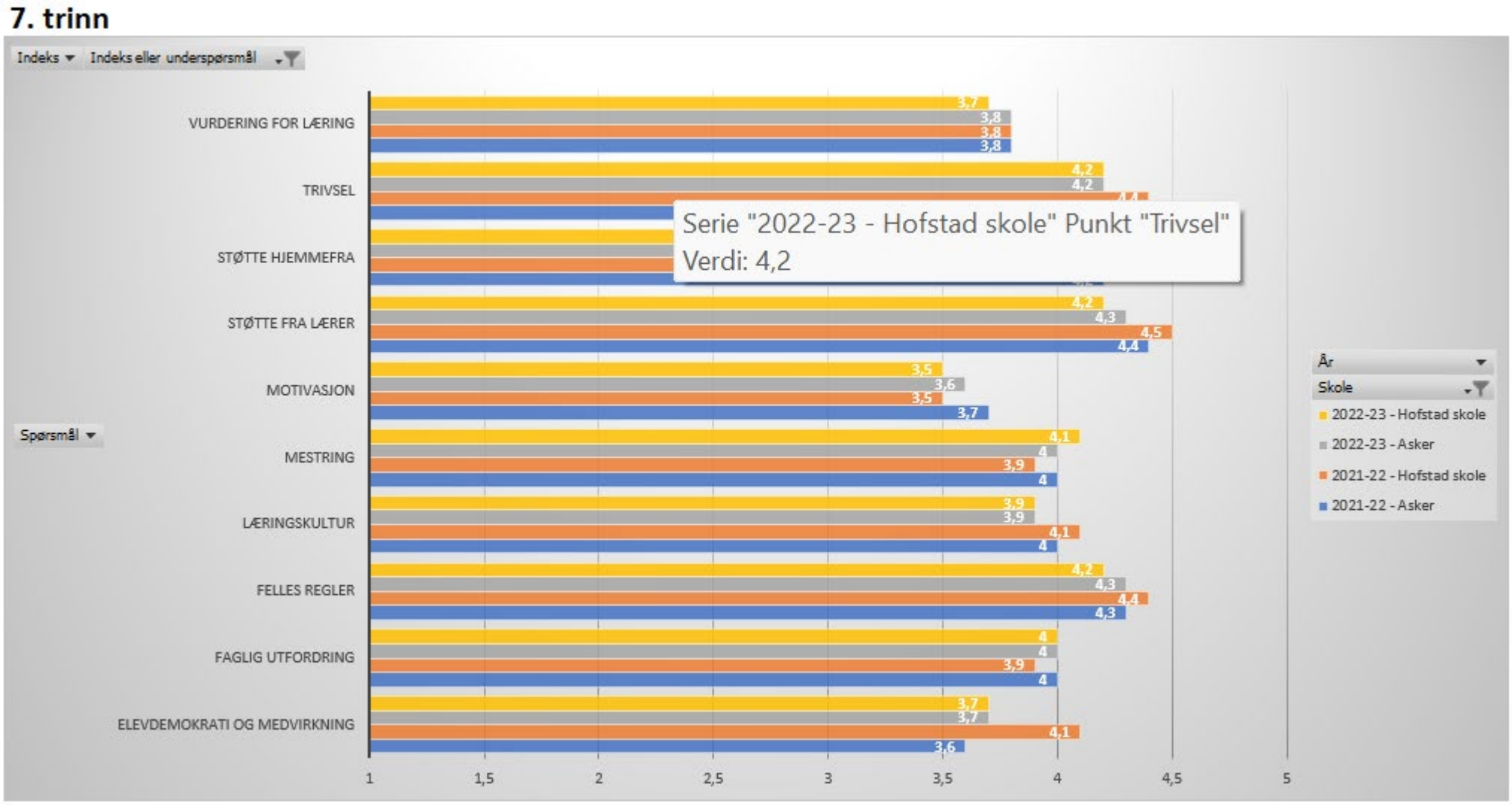

Elevundersøkelsen 6. trinn

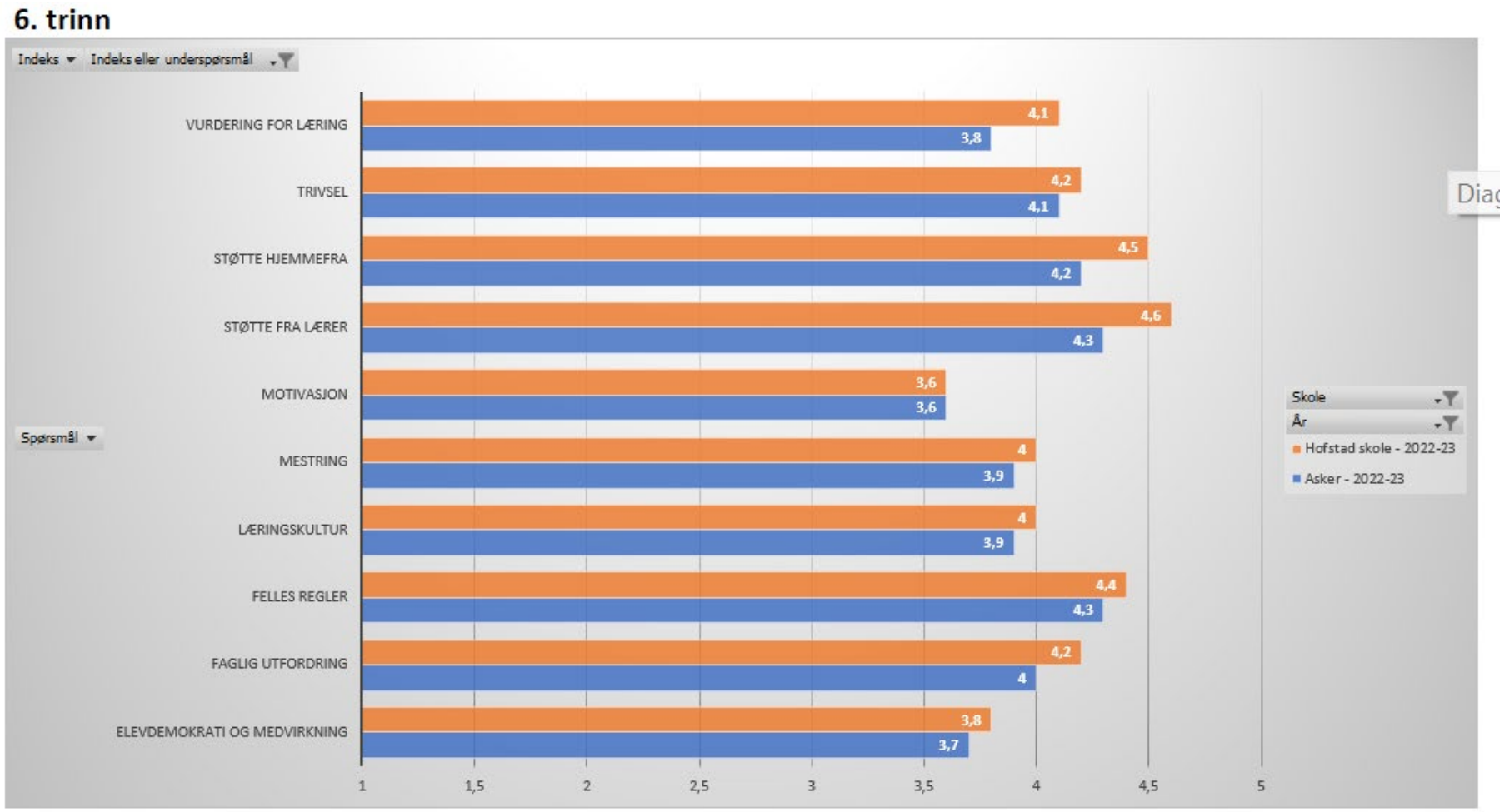

Elevundersøkelsen 5. trinn

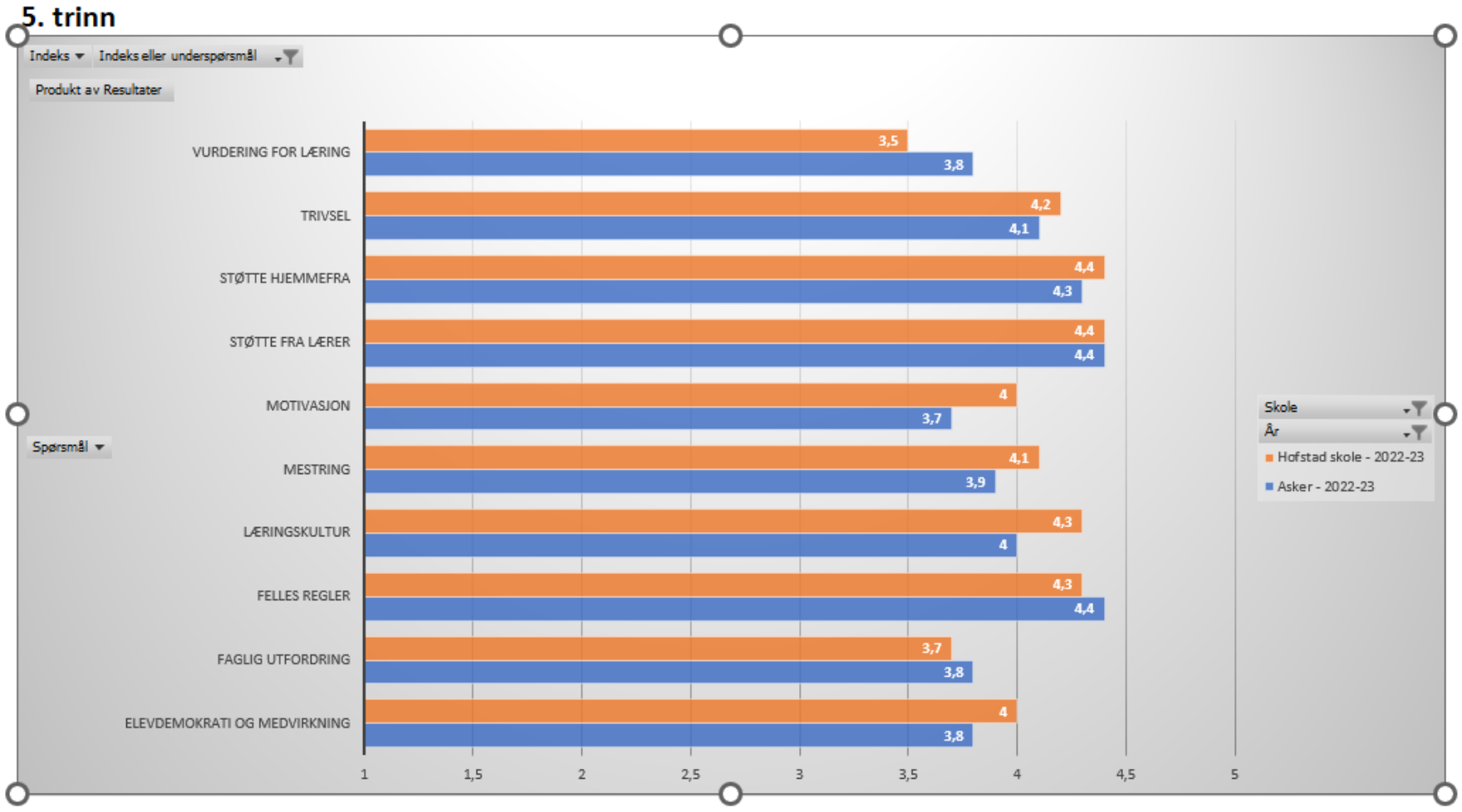

Foreldreundersøkelsen

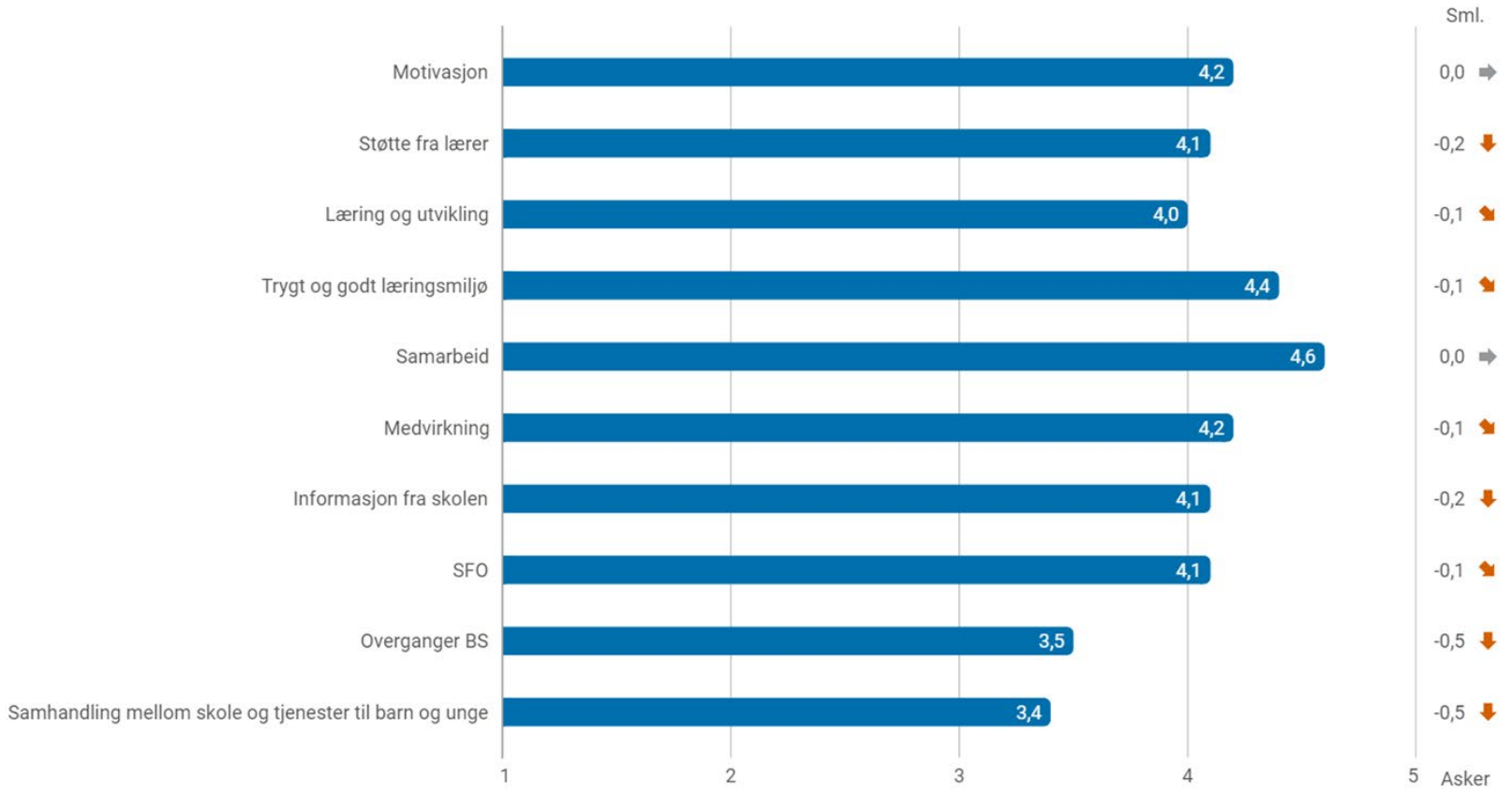

- **Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?**

-Fokus spesielt på at vi klarer å sette inn tiltak og hjelpe den enkelte elev videre.

- Både samhandling med andre samarbeidspartnere og overganger er noe våre foresatte trenger å se gode resultater av.

- Vi må også tørre å se på hva som er viktig med tanke på at man skal oppleve seg som sett/støttet av lærere.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen? Tidlig innsats
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Det er satt inn styrking som tolærer, flerdelte grupper. På 1.trinn har vi "På sporet", forsterket leseopplegg som går rett etter skoletid.

Oppover i klassene forsøker vi å sette inn tiltak i etterkant av kartlegginger. Her har vi økt potensiale til å få til mer nå som vi er blitt flere i ledelsen - som kan bidra på kursing.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

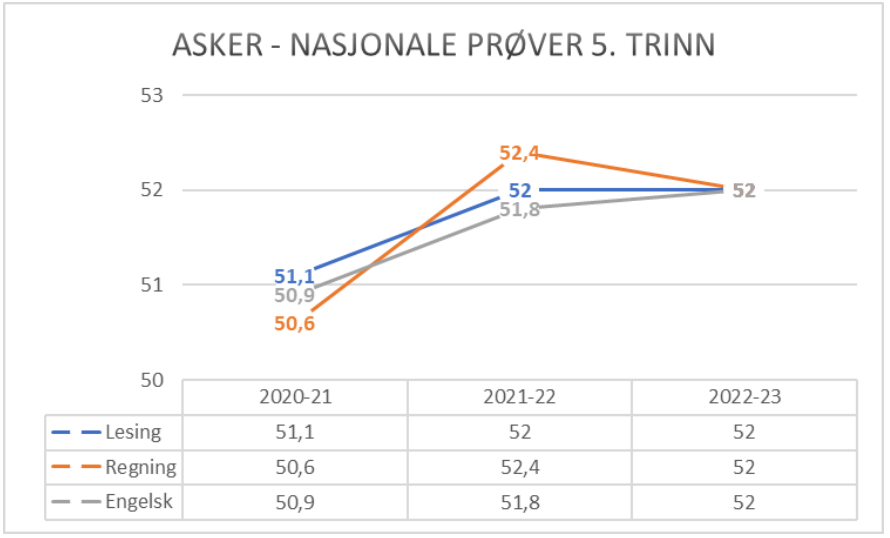

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

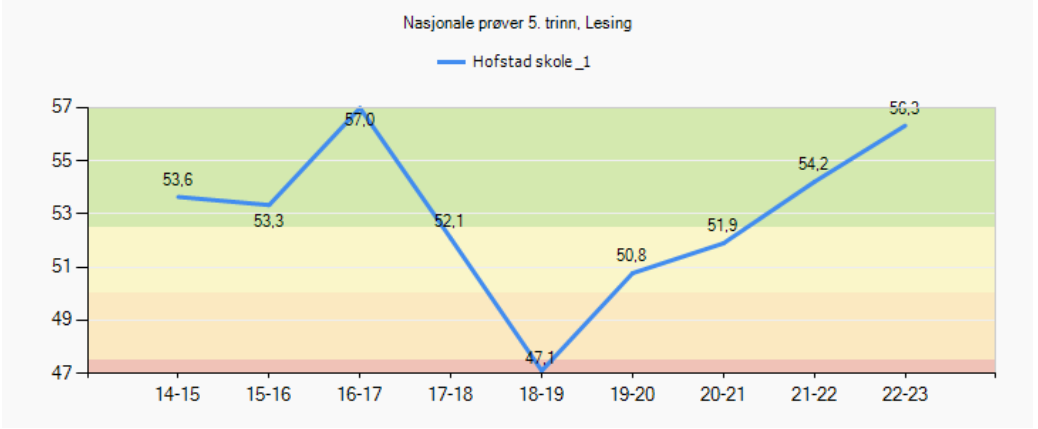

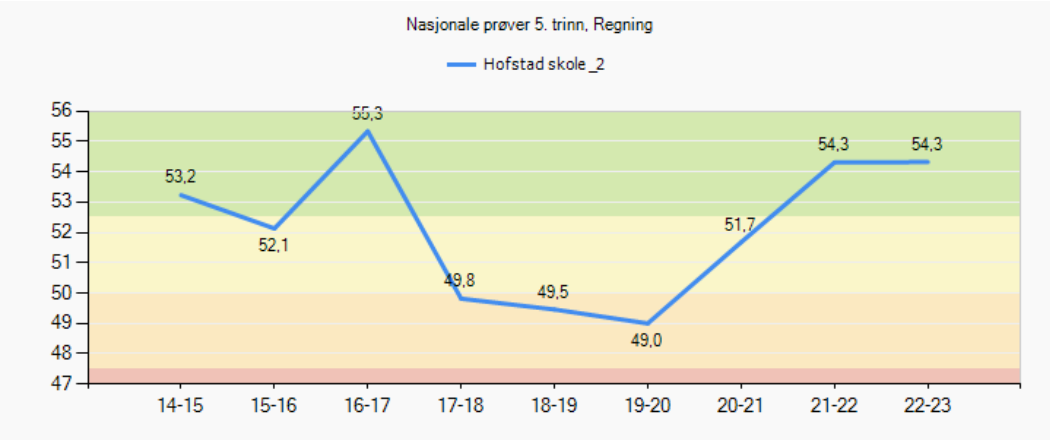

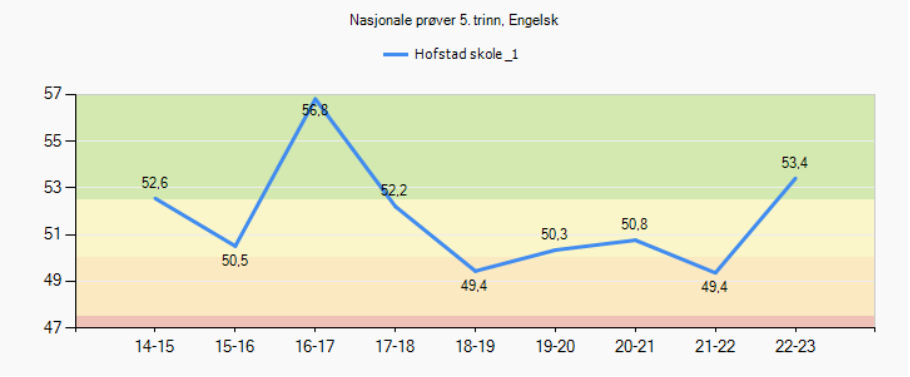

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?** Gjennom foreldremøter, Elevråd, FAU og i SU

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?** Det er lagt inn på planen for sonemøter at vi skal ha dialog omkring temaet.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,8

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?** Det nærmer seg rett nivå når det gjelder nasjonale prøver

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?** Vi vil videreutvikle kursing i etterkant av kartlegginger

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?** Vi fortsetter å jobbe med målene i skolens utviklingsplan.på alle trinn. Vi fortsetter å jobbe med skolens systematiske plan for gjennomføring av nasjonale prøver.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Hovedgården ungdomsskole, 24. januar 2023

Skolens visjon

En arena for mestring - kompetanse for morgendagen

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	230
Lærere:	23
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	19,5/20,2

Bild

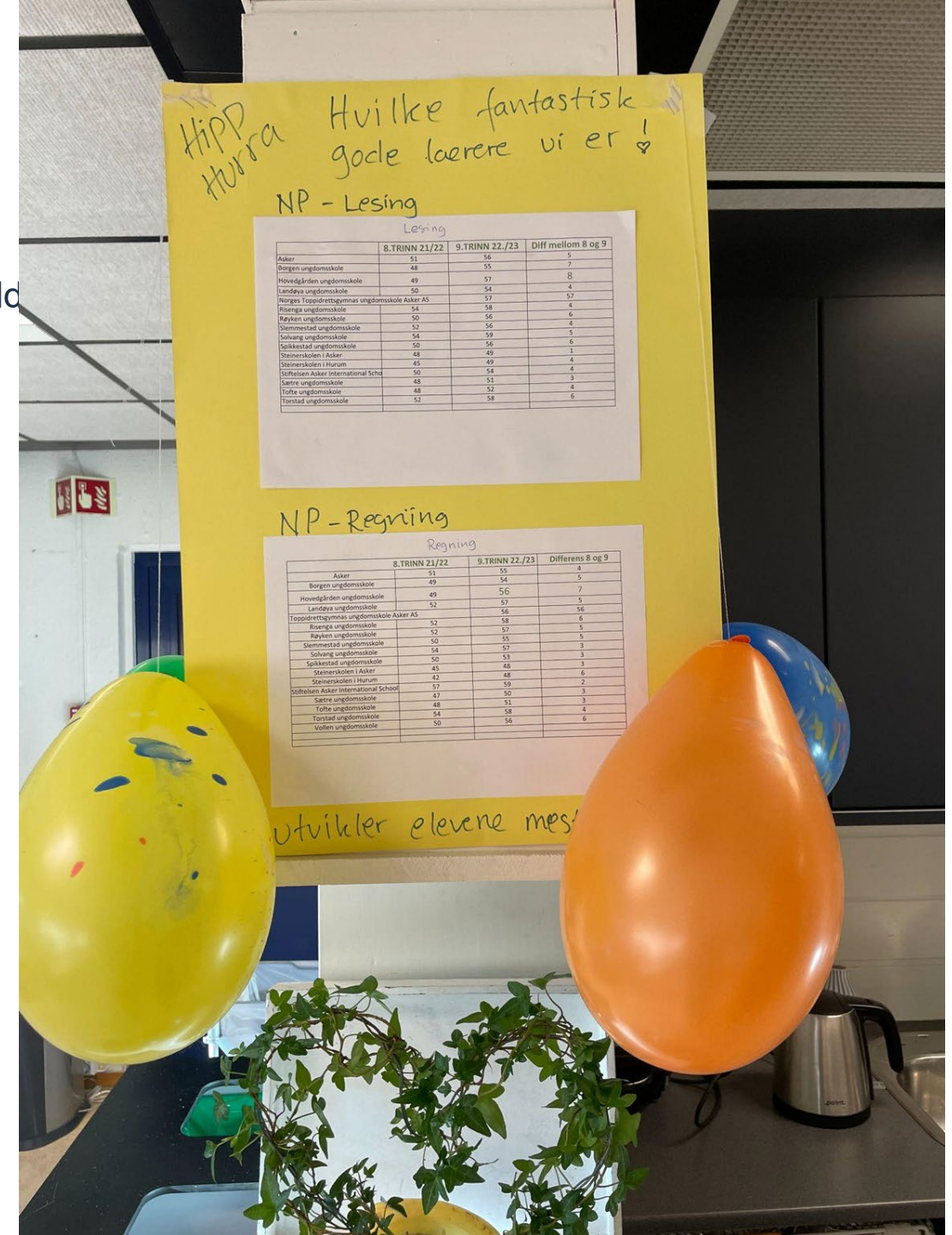

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Utvikling over tid (8.-9.trinn) NP- lesing og regning
- Godt arbeid i utviklingstid med læringsløype, Folkehelse og livsmestring, kompetansepakke Trygt og godt skolemiljø
- Elevmedvirkning i planer og i praksis

- Vi har arbeidet systematisk over tid med grunnleggende ferdighetene regning og lesing.Gode læringløyper fra kommunalt hold - gode utviklingstider med faglig påfyll og praktiske påvirkning av klasseromspraksis.
- God plan for utviklingstidene som har gitt oss retning og fokus.
- Sosiallærere på hvert trinn som kjenner elevene og er tett på

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Koordinering, samarbeid og samhandling med hjelpeapparatet.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Følger standardene i SIMPLI Alle bruker P360
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Kurs etter behovsanalyse: Læringsløype og kompetansepakke skaper gode utviklingstider
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Kantine, felles aktiviteter, læringspartner og samarbeidslæring, gode midttimeaktiviteter, turneringer, allmøter, sosilalærer +++
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Forkningsbaserte intensive lesekurs. Intensivt arbeid med grunnleggende ferdigheter på 8. trinn. Rektor sitter i styret i Innbyggertorget ++ Tett kontakt med historielaget som har oppdrag på skolen.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Tett på faglig og sosialt. Kartlegging og analysekompetanse-Sosiallærere og kontaktlærere.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Kompetansepakke i Folkehelse og livsmestring, fokus på dette i utviklingstid og undervisning.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Elever får ikke tilstrekkelig hjelp grunnet mangel på ressurser til tider
- Elever får ikke hjelp i tide - ventetid hos BUP og PPT prosjektstilling av psykolog
- IKT-
  - datasikkerhet,blant elevene
  - tungrodde administrative programmer spesielt p360- bruk og overføring av elevinfo
  - relevans av de programmer som kommunen tilbyr pedagogisk

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Felles gjennomgang og oppstart på plandager med oppfølging i begynnelsen av semesteret. Bruker skjema for Frihetsgrader for å sikre progresjon i elevmedvirkning.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Læringsløype i Folkehelse og livsmestring.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Implementeres i planleggingsverktøyet, elevene vet veien vi skal
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Gjennomgang av tverrfaglige tema før sommeren, med overføring mellom trinn.
Dybdelæring	Flere innfallsvinkler og metoder i undervisning, er i tema over lengre perioder enn tidligere.
Elevaktive arbeidsformer	Samarbeidslæring, gruppearbeid, prosjektarbeid - f. eks 9. trinnsprosjekt med foreldrekveld. Elevene får velge metode og tema for fordypningsområder.
Underveisvurdering	Kameratvurdering, prosessvurdering, egenvurdering
Elevmedvirkning	Fokusområde i utviklingstid, se tidligere omtaler, gode elevrådsmøter. Kort vei for elever til de voksne. Gode relasjoner.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,86%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	7,86%
• Andel i gruppe:	
• Andel hovedsakelig alene:	
Antall elever i spesialavdeling:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  Videreutvikle samhandling faglærer/spes.ped
  Hvordan jobbe spesialpedagogisk og allmenpedagogisk med elever som grenser til lettere PU og i stor grad strever med hukommelse og fokus.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1 år om gangen

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  Godt!
  Elevene får mye skreddersydd hjelp i alle fag. Læreren følger opp på tvers av fag.
  Øver i forkant av f.eks mat og helse timer for å få mestringsfølelse i timene. Tilpasser stoff til prøver.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær?*

  Ja!

  Foreldre som en viktig samarbeidspartner. Tett samarbeid med PPT ved Marianne Ennals og lokal pp-rådgiver. Tett samarbeid med BFT.

  Vi har tett dialog med foreldre, men også direkte kontakt med elev via SMS. Lav terskel til å tilpasse og skreddersy ordninger som gjør at eleven kan være med å påvirke de tiltak som settes inn.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  Varierende, får ikke til ønsket endring for alle

  Dette er avhengig av tett og godt samarbeid med foresatte

  Helsesykepleier har ofte en nøkkelrolle

  Eksterne hjelpeinstanser, som PPT, fastlege, BUP, BFT snakker ikke alltid så godt sammen, eleven og familien kan bli kasteball.

  Skolen blir koordinator for for noe som ofte er veldig stort og omfatter mange instanser.

  Tidkrevende og ressurskrevende

Inkluderende praksiser

- ❖ På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

- videreutvikle systematikk i tiltak som vi ser fungerer. f. eks bruk av GF timer på 8. trinn, kartlegging, kurs på leksehjelp +++
- sikre kvalitet i overføring mellom trinn
- Oppgaveutforming som gir rom for besvarelse på mange nivåer, undervisningsopplegg som aktiverer elevene, møte med oppgaver på ulike nivåer
- Assistenter som hjelper elevene til å mestre, jobbing i kantina

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- ❖ Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

- Nasjonale prøver
- Foreldreundersøkelsen
- Elevundersøkelsen viser at elever og lærere har gode relasjoner. Elevene er trygge på de voksne. Den viser også at de er trygge på hverandre, høy trivsel og lite mobbing.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

- Motivasjon for læring, se kommende lysbilder. Vi ligger ikke under Asker, men har høyere forventninger i forhold til hvordan vi jobber inn mot elevene.
- Vurdering for læring- når det gjelder å forklare hvorfor og hva som skal gjøres og elevmedvirkning. Bedre i år, men lavere enn forventet.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- ❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
- Folkehelse og livsmestring- læringsløype
- Bli gode på anerkjennende og styrkesamtaler
- Trygt og godt skolemiljø- kompetansepakke
- Elevmedvirkning som et motivasjonsfremmende tiltak - som et tillegg i hver periodeplan

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Dette gjør vi ved hvert skolestart og repeterer gjennom skoleåret. Trinnene har det på agendaen hver uke.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Lærerne er informert om viktigheten av å varlse, de kommer fortsatt ofte å sier ifra. Ledelsen ønsker at det gjøres skriftlig og vi gjør det ofte sammen.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  - Sosiogram mellom elever og mellom elev/lærer. Brukes i elevsamtaler og for å avdekke mobbing.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Tidligere gruppen for SIM er avviklet grunnet at deltakene har sluttet. Nå er det ledelsenssom utgjør SIM sammen

Elevundersøkelsen 8.trinn

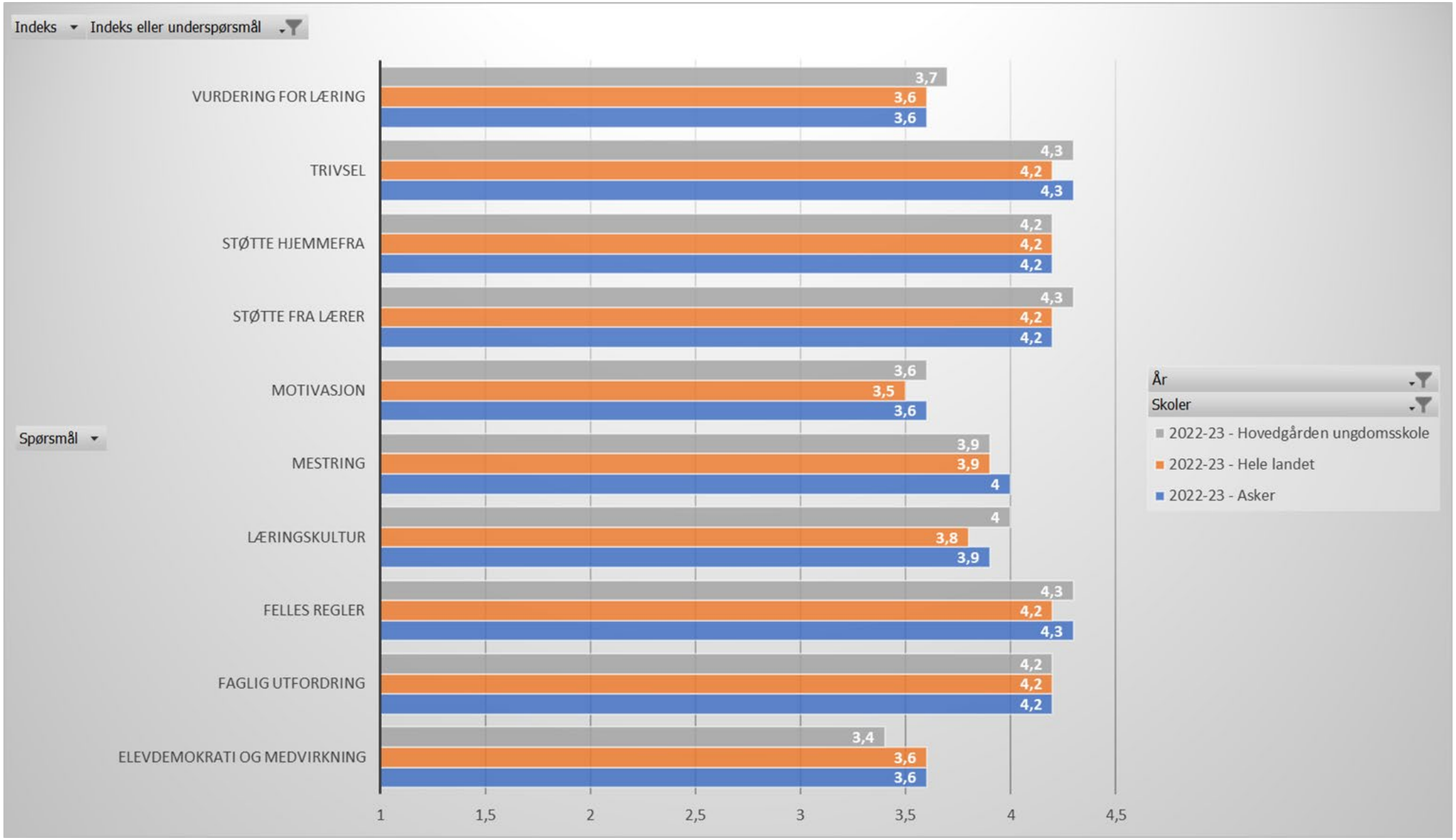

Elevundersøkelsen 9.trinn

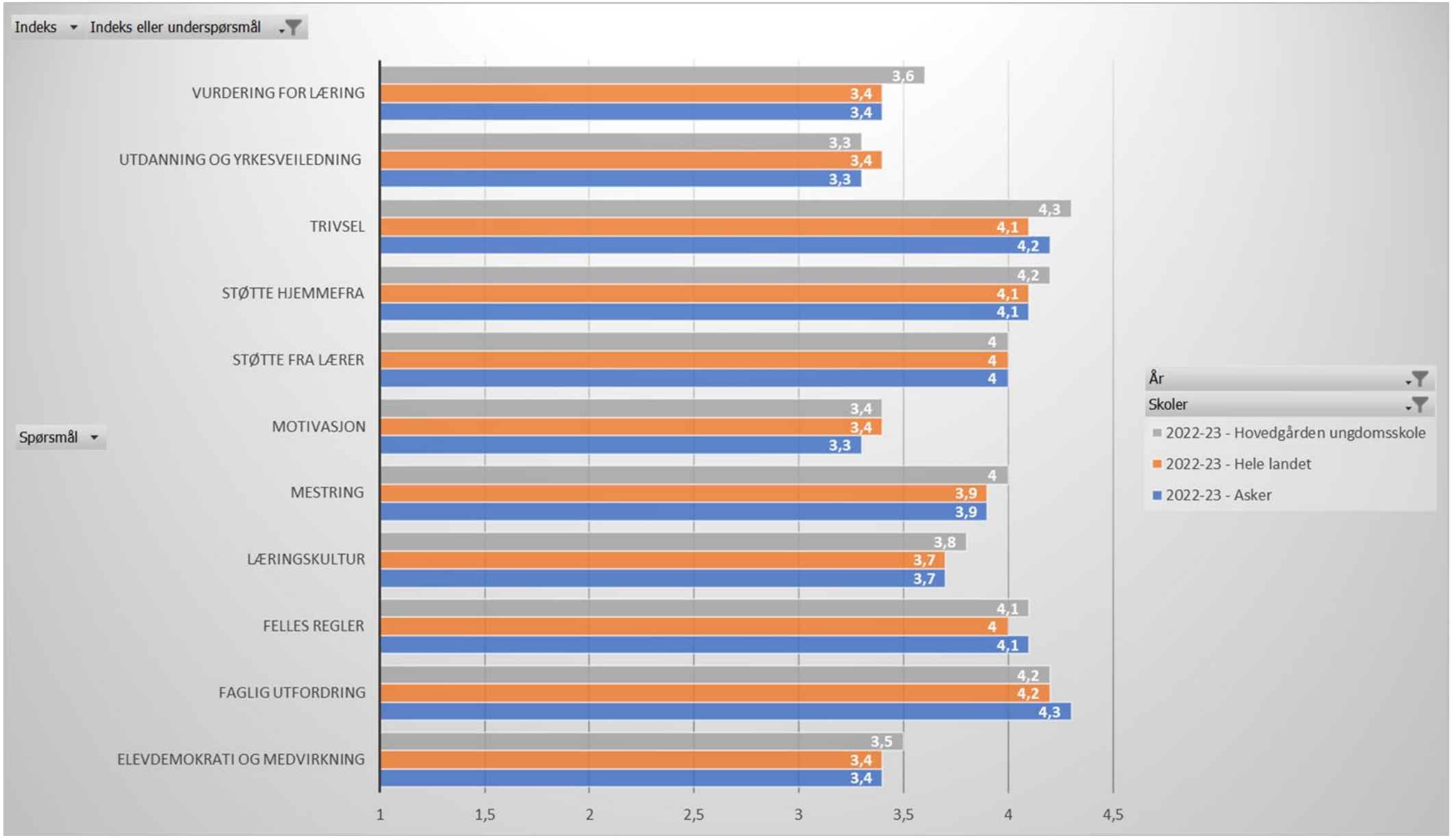

Elevundersøkelsen 10.trinn

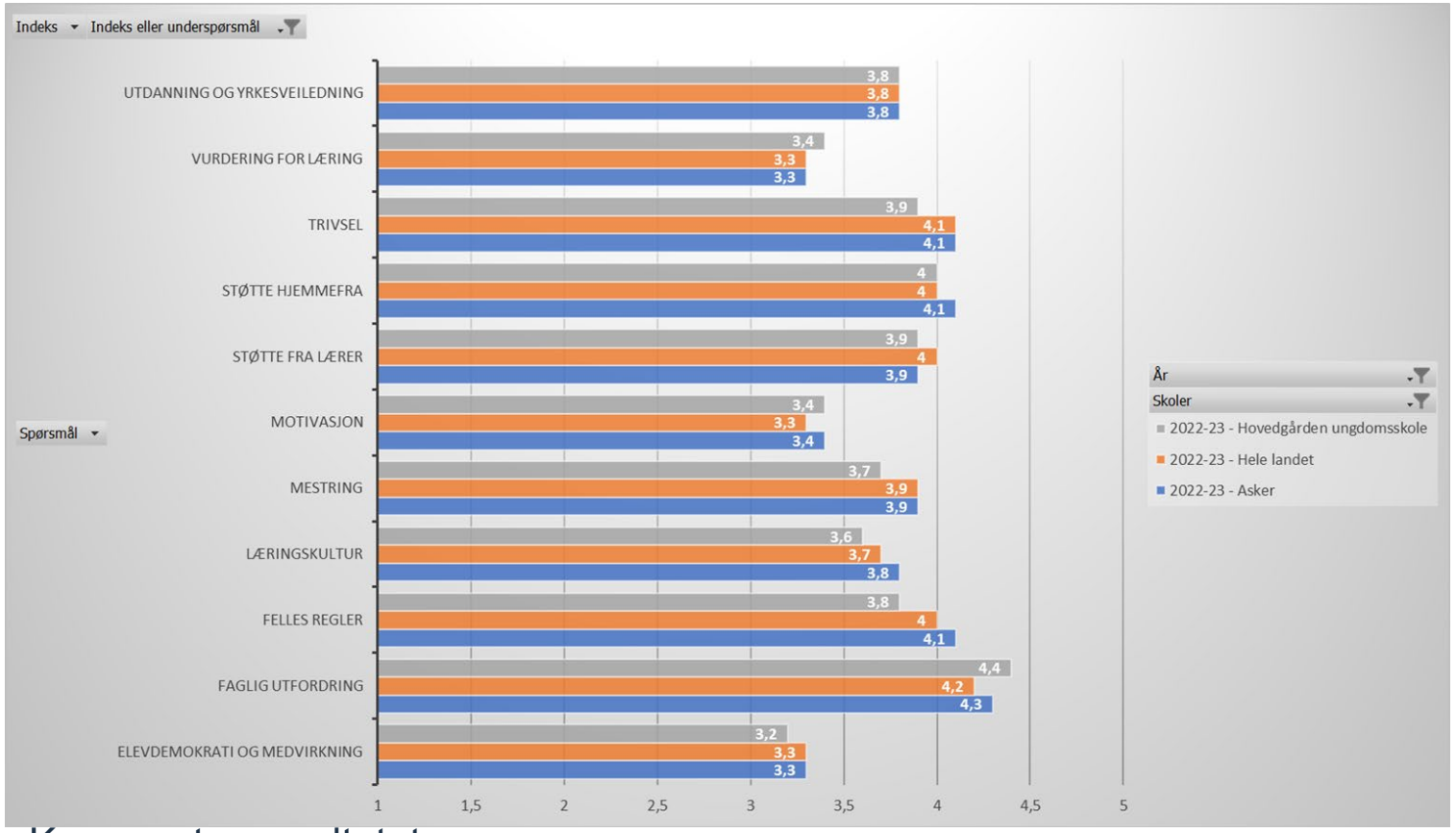

- Kommenter resultatet
- Hvordan jobber skolen systematisk i profesjonsfellesskapet for at elevene blir motivert til å arbeide med skolefagene?
- Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksisen slik at elevene har det godt og er motivert for skolearbeidet?

Foreldreundersøkelsen

Indekser

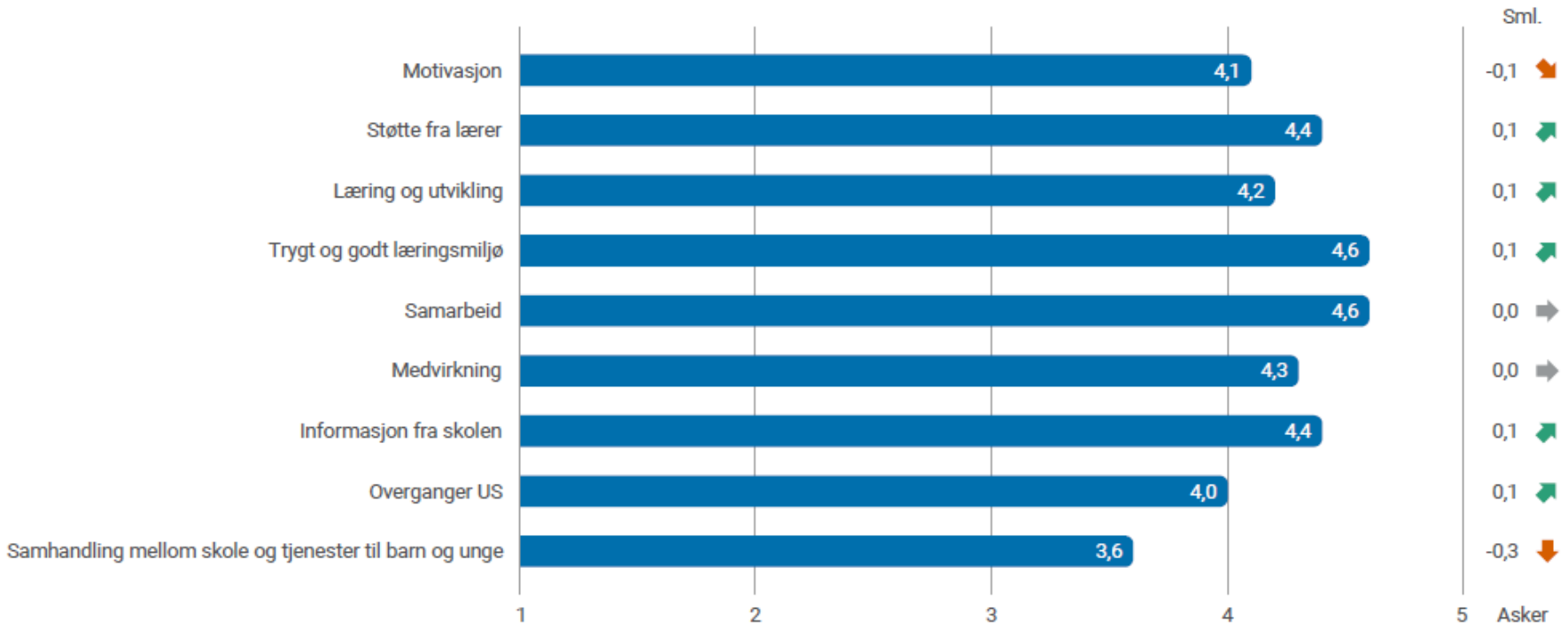

- Vi kjenner oss igjen i tallene. Tror foreldrene er litt mer motiverte på sine barns vegner.
- Både elever og foreldre føler de får god støtte av lærerne.
- Vi har hatt som mål å gi mer og bedre informasjon til foreldrene. Vi er stolte over at foreldrene scorer oss så høyt på samarbeid.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

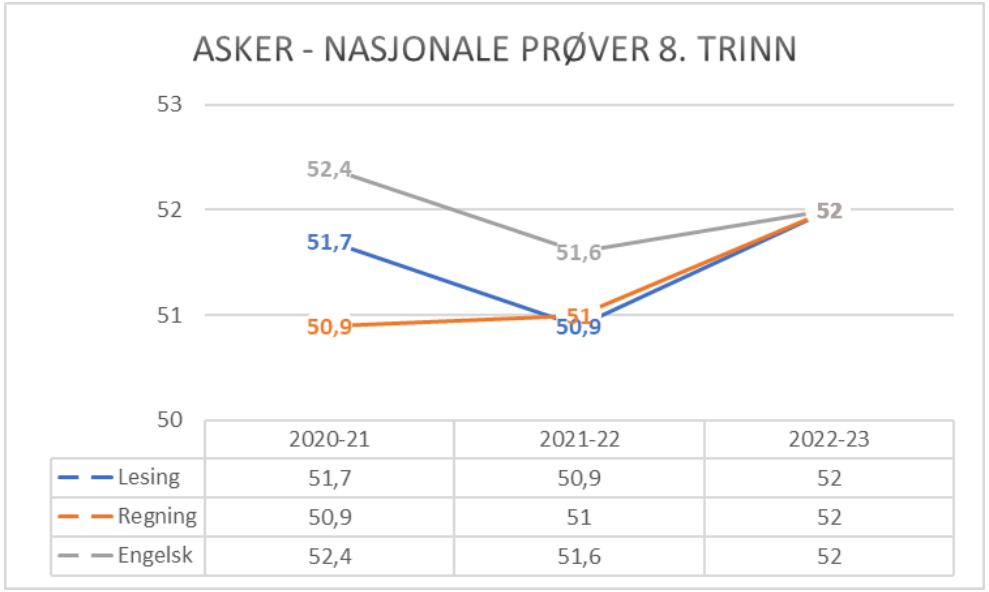

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

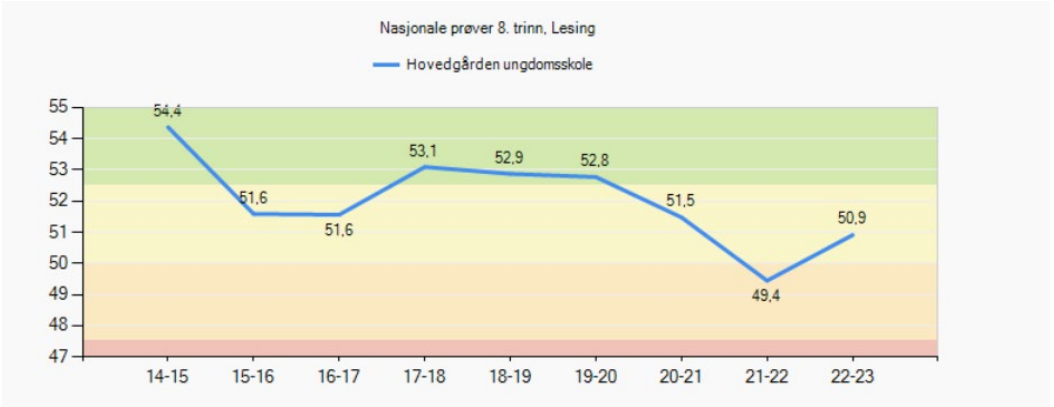

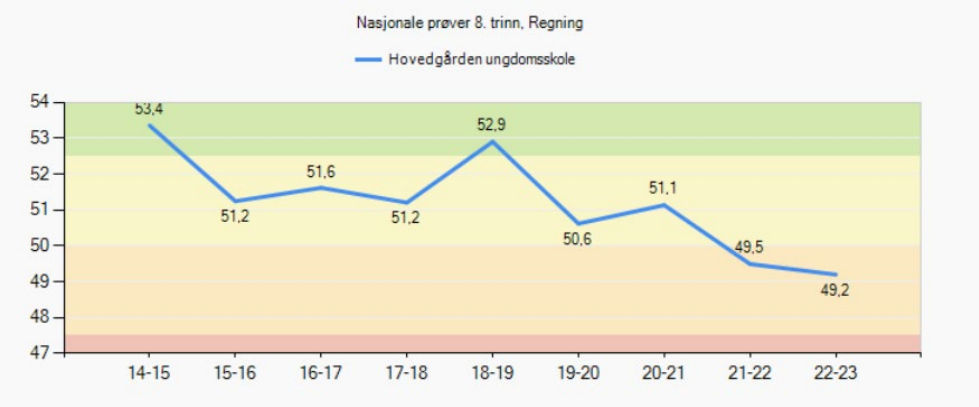

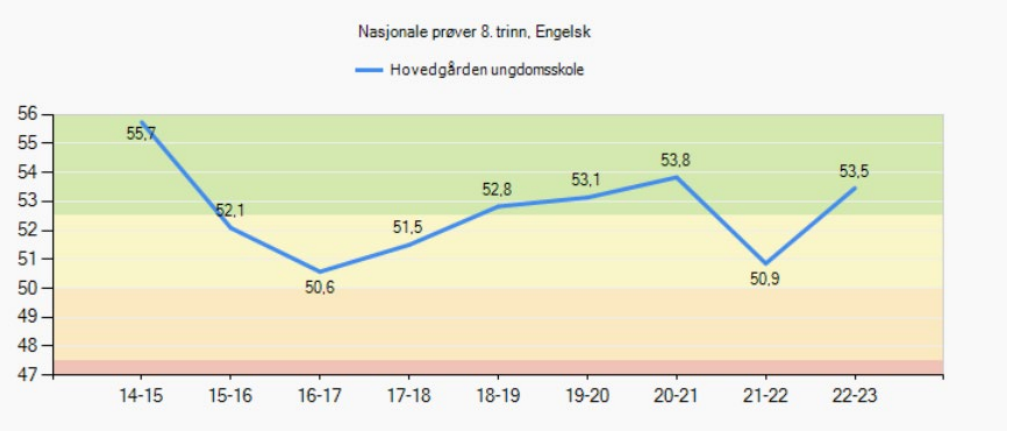

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

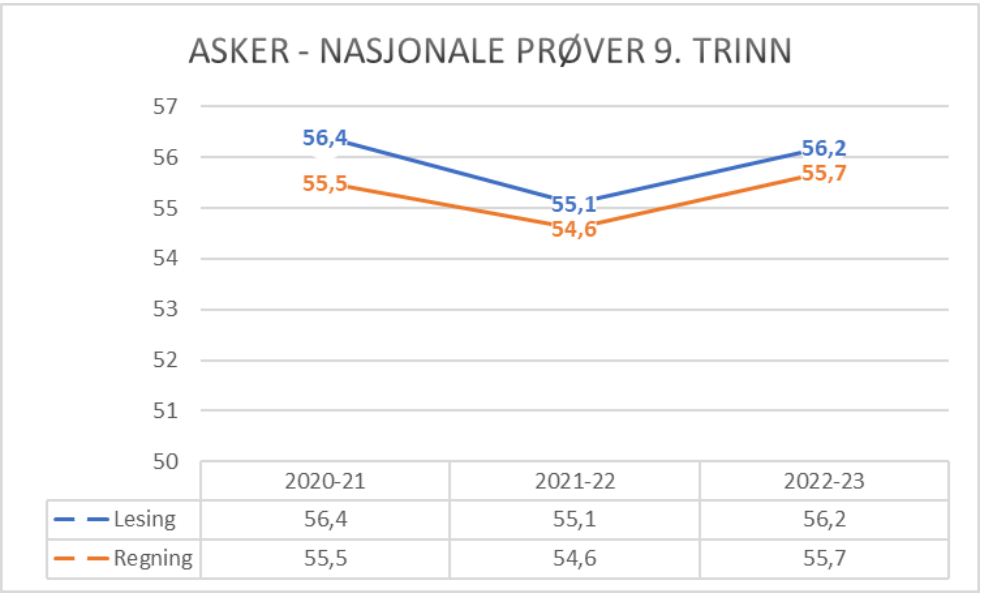

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

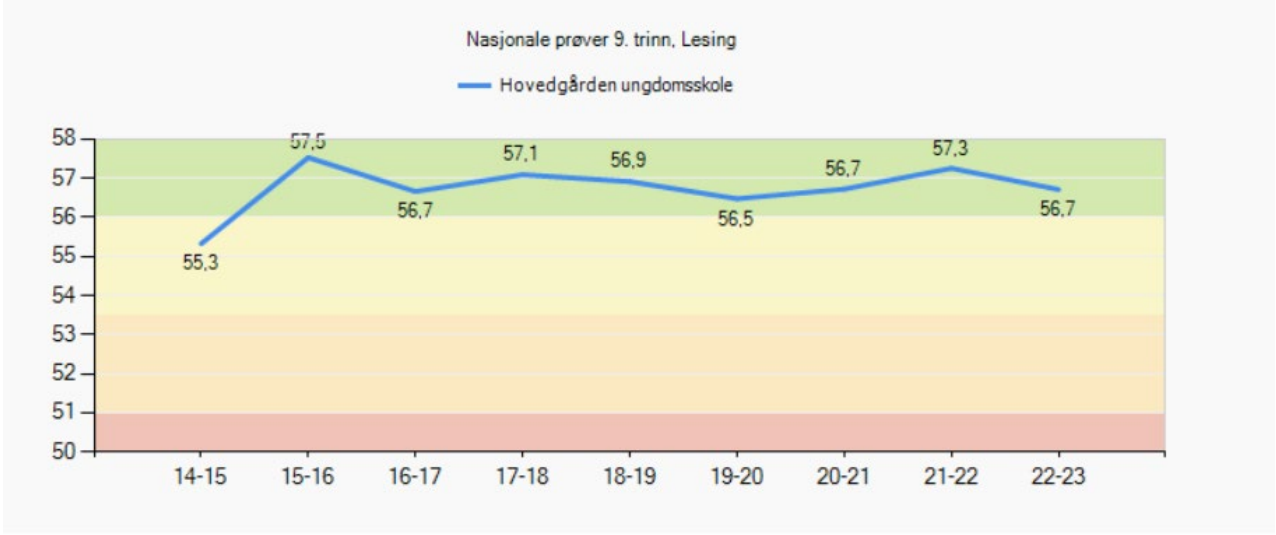

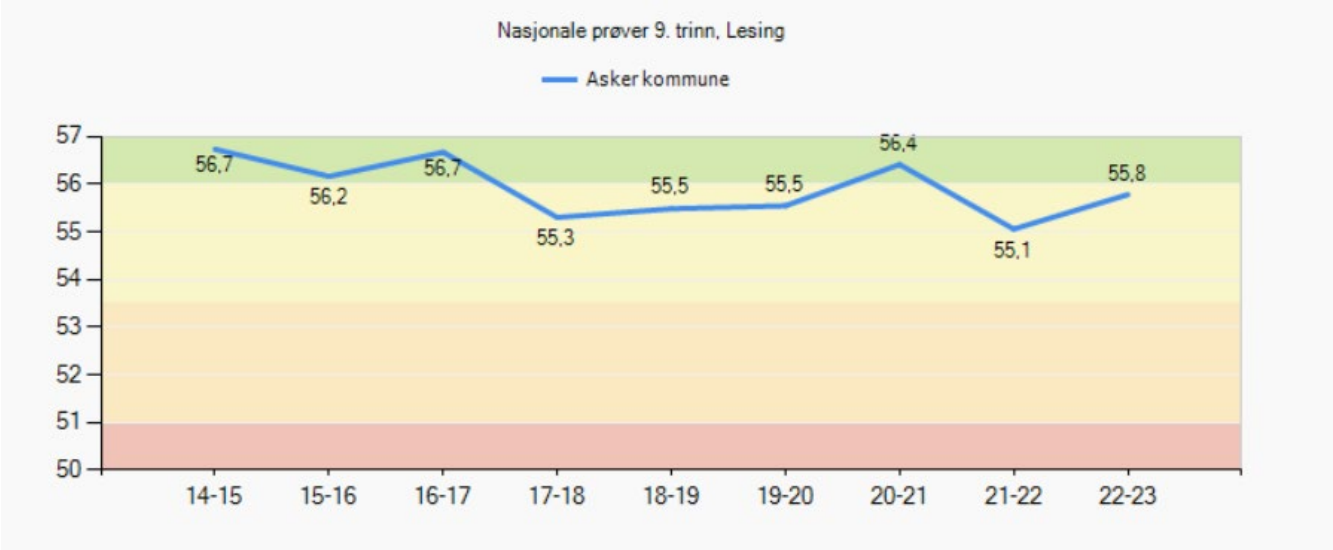

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Hovedgården ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	7,0	5,1	4,27	2,94	2,38	3,77
Hovedgården ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	10,0	4,67	6,72	4,18	-4,0	5,32
Hovedgården ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	8,8	9,29	8,24	5,05	2,67	7,5
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Vi har over forventet ekstremt gode resultater.
- Vi har jobbet langsiktig både på individ- og gruppenivå, lesing hver morgen, fungerende flott bibliotek med god leseveieldning, intensive lesekurser som har blitt prioritert, jobbet med lesestrategier i alle fag.
- Grunnleggende ferdigheter som time første halvår på 8.trinn. Samarbeid med barneskolene.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Utvikling over tid regning

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Hovedgården ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	8,0	3,71	3,07	2,71	2,13	3,2
Hovedgården ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	1,67	7,33	4,13	4,08	-0,75	3,98
Hovedgården ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	8,7	4,0	6,97	5,29	1,5	6,02
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Vi har jobbet på både individ- og gruppenivå. Lærerne har kartlagt både elevenes kompetanse og deres følelser og forventninger til regning/matematikk. Mange møter med matematikk og regning rundt om på skolen og med mange forskjellige metoder. Laget lystbetonet undervisning, gruppearbeid med problemløsning.

- Vi ønsker å dele det arbeidet som er gjort slik at lik god praksis blir til skolens praksis. Samarbeid med barneskolene.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Vi arbeider mye med resultatene i personalet og på trinn. Resultater presenteres i FAU og noe for elevene. Individuelle tiltak er fattet i samarbeid med foreldre.

Skolens sosioøkonomiske indeks: - 1,02

- Vi har som mål å kompensere for foreldrenes bakgrunn.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Noe økning
  - Statistikken viser at flere gjennomfører det siste året.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Hovedgården ungdomsskole (19-20)	Snitt Hovedgården ungdomsskole (20-21)	Snitt Hovedgården ungdomsskole (21-22)	Snitt Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	43,23	42,84	44,33	44,68

- Grunnskolepoengene har økt noe i det siste. Elevene har ikke hatt eksamen. Det samme gjelder Asker kommune. Det samme er trenden for hele landet.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Hovedgården ungdomsskole (15-16)	Hovedgården ungdomsskole (16-17)	Hovedgården ungdomsskole (17-18)	Hovedgården ungdomsskole (18-19)	Hovedgården ungdomsskole (19-20)	Asker kommune (17-18)
fullført og bestått Vg1	89,7	94,9	88,9	89,0	91,5	89,7
fullført og bestått Vg2	86,8	88,1	84,0	82,2	84,0	85,1
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	85,3	81,4	71,6	57,5	0,0	77,9

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  Det følger Asker sitt snitt.

- Rusta elevene med gode ferdigheter. God rådgivning slik at de velger utdanningsprogram etter forutsetning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Hvalstad skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

RAUS - NÆR - MODIG - SKAPENDE

Lære mest mulig best mulig?

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	394
Lærere:	36
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	19
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17
Barn i SFO:	218, av dem har 142 elever 100% plass i tillegg til 100% plass for 10 elever i SPA
Ansatte SFO:	Skole SFO 11 SPA SFO 10

Asker kommune

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

- Stabilt personale som tar stort ansvar og bruker sitt handlingsrom
- Stor grad av raushet og fleksibilitet. “Vi-sfo”
- Følger med på Yr og planlegger uteaktiviteter etter vær- og føre.
- Utnytter muligheter i nærmiljøet. Godt samarbeid med Holmen hockey, jobber aktivt for samarbeid med lokale aktører. Bruker i stor grad tog ved behov for transport. I vinter har vi hatt over 110 barn på Skiforeningens skiskole på Eid
- Foresatte følger opp- positive til at det skjer mye og gjør at vi har mange elever også på 4. trinn som går på SFO.
- Kultur-SFO kunst og håndverk- variasjon etter årstider og høytider.
- SFO`s julemarked - endelig etter korona! Barna jobber mye i forkant og en god arena for å møte foresatte. Pengene går til sykehusklovner.

Asker kommune

Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

Hver dag skal ja best mulig tilbud. Ekstra spennende / varierende for 4.tr, selv om vi ikke har fått det til så bra i høst, men nå begynner gruppen å "sette seg".

Legger til rette for aktiviteter som utfordrer barna og gir mestringsopplevelse. Prøver å utnytte "barns effekt på barn". Det vil si at barn strekker seg gjerne og klarer mer / orker mer/ er mer motivert når de er sammen med andre barn. Feks tur over Skaugumsåsen, på ski gjennom Vestmarka, isbad på Holmen.

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**

Asker kommune

Spesialavdeling

Fakta	Antall
Elever:	10
Ansatte:	10 i SFO 3 pedagoger i 280% stilling

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?
  - felles rutiner og god struktur
  - stabilitet rundt flytting Sydskogen og tett samarbeid med avd.leder Sydskogen
  - ulike aktiviteter i SFO
  - elevene i SPA delta i større grad sammen med sine klasser og fellesarrangementer på skolen
  - ansettelser som fremmer fagkompetanse på spesialpedagogikk og utforskende læring, ute og inne

- Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?
  - pedagogene har tatt tilbake samarbeidet med trinnene
  - samarbeidet med Sydskogen er essensielt

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?
  - alle har lest IOP og mål og tiltak er hengt opp ved elevens arbeidsplasser
  - jobber i team og har ukentlige teammøter og basemøter med tydelig struktur med elevens behov og utvikling i sentrum
  - kurs med SUA (seksjon utviklingshemning og autisme, Blakstad sykehus) og øvrige samarbeidspartnere

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Fokus på VI skolen
- Tidlig arbeid med personalkabalen
- Stabilitet i ledergruppen og ny avdelingsleder Regnbuen som gjør at elevene på Regnbuen er mer i skolehverdagen

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Fellessamlinger/felles temaer, bevisst på hva vi tar tilbake etter pandemi
  - Engasjerende og kreative ansatte
  - Mer systematikk i miljøteamet og samarbeidet mellom skole - miljøteam
  - Gode kommunale støtteprosesser skaper ryddige prosesser
  - Organiserer tid til å drive ledelse på en noe annen måte enn tidligere år, tydeligere ansvarsfordeling, klare forventninger - er i prosess

Asker kommune

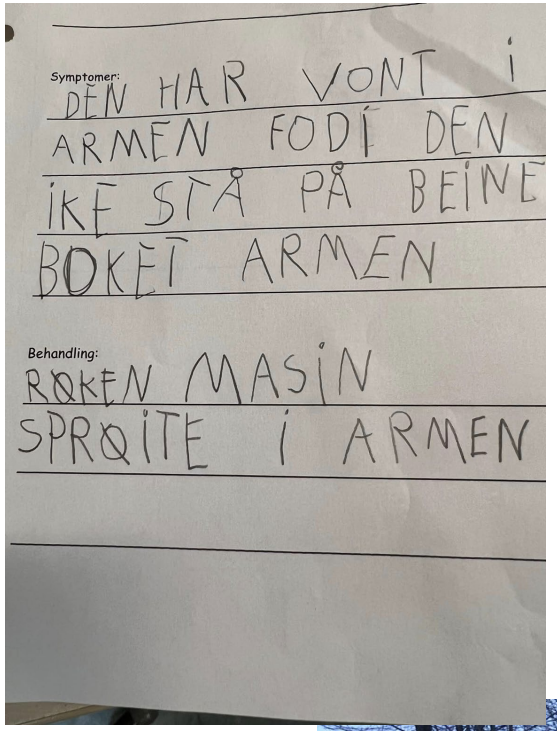

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	TFI, ansvarsgruppemøter, miljøteam m/helsesykepleier, bruker støttesystemene til kommunen. Gode overganger bhg- barnskole - ungdomsskole og samarbed med naboskoler.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	- gode felles maler og rutiner er til god hjelp - P360 godt implementert i pedagogisk personale - kvalitetsystemet SIMPLI må implementeres i større grad
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Hovedfokus på profesjonsfellesskapet hvordan tilpasse undervisningen for alle elever jmf. lærerplanen overordnet del, oppvekstreformen. Bevissthet rundt kompetanse vi trenger ved ansettelser. Ser på muligheter for omstrukturering av utviklingsarbeidet i tråd med flytting til midlertidige loklaer.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Tydelig personalpolitikk som kjenner sitt handlingsrom og gjør sine arbeidsoppgaver. Kobler på HR ved behov..
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Inkludert i utbyggingsprosessen og overgang til midlertidige lokaler. Aktive lokalsamfunn både på Hvalstad og Holmen Aktivt arbeid med omdømmebygging, blant annet ved å skaper møteplasser på et lavterskelnivå
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Miljøteam er viktigste ressurs i dette arbeidet, stor grad av fleksibilitet for å møte elevene når og der de trenger det. Stort fokus på det sosiale, må også ha samme systematikk når det gjelder det faglige, tilpasset opplæring
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Prosjekt matvinn, grønne klasserom, sykler til utbygging Supplerende opplæringsarena - “fra jord til bord” Ledergruppen sikrer gode planer og bemanning slik at ansatte holder seg på jobb

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

  - Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene

  - Ansatte gjennomfører ikke undervisning og læringsaktiviteter i tråd med forventningene i læreplaner og forskning

  - Ansatte i skole og SFO og andre voksne som treffer barn/unge, forstår ikke og utøver ikke aktivitetsplikten jf. kap 9A

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	På vei men ikke i mål, har hatt tid til å jobbe med dette på trinnivå. Ser behov for at dette blir gjort i større grad på tvers av trinn og at vi få laget gode årsplaner.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	I gang, med tanke på resultatene elevundersøkelsen og kommende satsingsområder i virksomhetsplanen blir dette fokus i virksomhetsplanen. Regnbuen har økt grad av hovedfokus på overordnet del.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Bruker årsplaner i "Skolen min", her må vi også jobbe mer på tvers av trinn slik at vi får en helhet i skolens arbeid.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Skolen har felles temaer i seks ukers perioder hvor vi i gitte uker har skoleomfattende teamauker som "psykisk helse" og "nettvett. Vi bør viderutvikle flere skoleomfattende temauker. Flere trinn har svært godt arbeid med tverrfaglige emner som Harry Potter, Egypt, samefolkets dag.
Dybdelæring	Fokus i virksomhetsplanen hvor vi videre skal jobbe med på rike og utvidede oppgaver for å inkludere alle elever.
Elevaktive arbeidsformer	Mye fokus på dette høsten 2022. Elevundersøkelsen viser at dette er noe eleven ønsker økt fokus på. Vi er RØRE skole og dermed er også elevaktiv undervisning viktig fokusområde.
Underveisvurdering	Jobbes kontinuerlig med å videreutvikle underveisvurdering blant annet ved hyppige og korte elevsamtaler. Bedre systematikk i år enn tidligere år, men trenger fortsatt å jobbe for likere struktur.
Elevmedvirkning	Har vært økt fokus inneværende år, ser økende grad av dette i undervisningen og skolehverdagen. eks. nettvettuke hvor 7. trinn initerte å ha undervisning for yngre trinn.

Elever med spesialundervisning

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,09%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	3,3%
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	2,54%
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
- Ordinær skole:
  - tilrettelegge for spesialundervisning i klassen
  - hvordan skal laget rundt legge til rette for mestring for alle elever i alle skolens arenaer
  - kompetanseheving rundt tilpasset opplæring og spesialundervisning
  - IOP skal være et levende dokument
- Spesialavdelingen:
  - bli enda bedre på skreddersøm for å møte det enkelte barn
  - bredde i kompetansen

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	1
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Godt utbytte
  - Vi har få elever med dette på skolen.
  - Elevene har stort sett et år med SNO før det går over til mestringsgrupper på trinnene.

Asker kommune

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  - Ja, i samarbeid med Marianne Ennals i flere andre aktører i kommunen
  - noen barn redusert timeantall pr.dag
-

  Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  - tilpassermed supplerende opplæringsarena for elevene, en elev på Syverstad gård samt gradivs tilstedeværelse i klassene
  - stor raushet i personalet for å prøve ut ulike tilpasninger
  - elevene med stort ufrivillig fravær, som følges tett opp med samarbeidsparter i kommunene, har økt tilstedeværelse på skolen pr.dags dato

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  - Skolen trenger å ha økt fokus på systematikken rundt tilpasset opplæring
  - Det er behov tydelige planer og ledelse, både for fellesarrangementer og som årsplaner, for å skape helhet i skolehverdagen.
  - Endre struktur på skolens utviklingsarbeid slik at det skaper større grad av medvirkning og utvikling.
  - Skolen har fått til et godt system med systematisk miljøteamarbeid hvor det jobbes elevrettet, på gruppenivå på skoleomfattende. Dette er i stor grad prosjektorientert arbeid. Mange barn får raskt og riktig hjelp som gjør at vi avslutter saker på lavest mulig nivå, men ser at dette må systematiseres i enda større grad slik at enda flere barn får den hjelpen de trenger.
  - For å kunne følge opp på rett måte må vi ha større grad av dokumentasjon.
  - For å holde seg innenfor økonomiske rammer og for å ha personalet for å kunne gjennomføre mestringsgrupper må vi ha gode prosesser rundt sammenslåing av klasser.
  - Jobbe for en trygg og forutsigbar overgang til midlertidige lokaler.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her

  - Elevundersøkelsen viser at vi har et godt fokus på VI skolen med like reglere, støtte fra lærer, faglige utfordringer som fører til stor grad av mestring
  - Foreldreundersøkelsen viser at foresatte opplever at sine barn har stor grad av motivasjon og støtte fra lærer som skaper læring og utvikling
  - Nasjonale prøver viser til god svært gode resultater. Dette er også noe som er forventet ut fra våre sosioøkonomiske rammer, men som også viser til en systematisk begynneropplæring og at vi fanger opp elever som trenger ekstra tilpasninger og at vi setter inn riktige tiltak

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  Resultater og analyse ligger her

  - Elevundersøkelsen viser at vi må ha økt fokus på elevdemokrati og medvirkning, vurdering for læring, motivasjon. Mest overraskende at vi ligger lavere enn kommunens snitt på støtte hjemmefra.
  - Elevundersøkelsen viste til høye mobbetallene, spesielt på 7. trinn. Det var noe vi kjente til og som var igangsatt tiltak rundt før resultatene forelå. Øvirge resultater viser til høyere skår enn Asker kommune på indeksene, dette bør vi videreføre, men når vi går inn i tallene er det ting vi må ta tak i på trinnene.
  - Foreldreundersøkelsen viser til at det er behov for bedre og mer informasjon fra skolen, kommentarfeltet viser til at det spesielt omhandler prosessen rundt flytting til midlertidige lokaler og utbyggingen av skolen. Resultatene viser også at vi må ha økt fokus på 4. trinns SFO, samhandling mellom skole og tjenester til barn og unge slik at det har sammenheng med temaplanen
  - Nasjonale prøver har vi lokalt på skolen behov for en bedre systematikk i forkant og etterkant av prøvene slik at vi aktivt bruker dette til å videreutvikle oss som lærende organisasjon.

Asker kommune

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

  - Vårt hovedmål er å bygge bro til midlertidige lokaler både på Johan Drengsrudsvei og Sydskogen. Overgangen må oppleves trygg og forutsigbar for alle parter, elever, ansatte og foresatte.
  - Tross at vi er i to ulike lokaler blir det viktig å jobbe med VI kulturen og å finne felles arenaer for samarbeid.
  - For å få til dette har vi behov for å jobbe aktivt med profesjonsfellesskapet, endre og videreutvikle vårt arbeid med skoleutvikling for å skape større grad av medvirkning og utvikling.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Gjennomgås ved planleggingsdager hvert år samt ved behov. ROS analsysen viste behov for å gjennomgå dette på nytt.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - Ansatte varsler rektor/avdelingsleder som videre kobler på miljøteam/SIM-team og øvrige aktuelle aktører.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - Tas hver vår og høst, i forkant av utviklingssamtaler. Drøftes på teamtid og følges opp med elevrettede elle systemrettede tiltak. Miljøteamet kobles på dette arbeidet.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - Miljøteam/SIM team er den viktigste ressursen vår inn i dette arbeidet

Elevundersøkelsen - 7. trinn

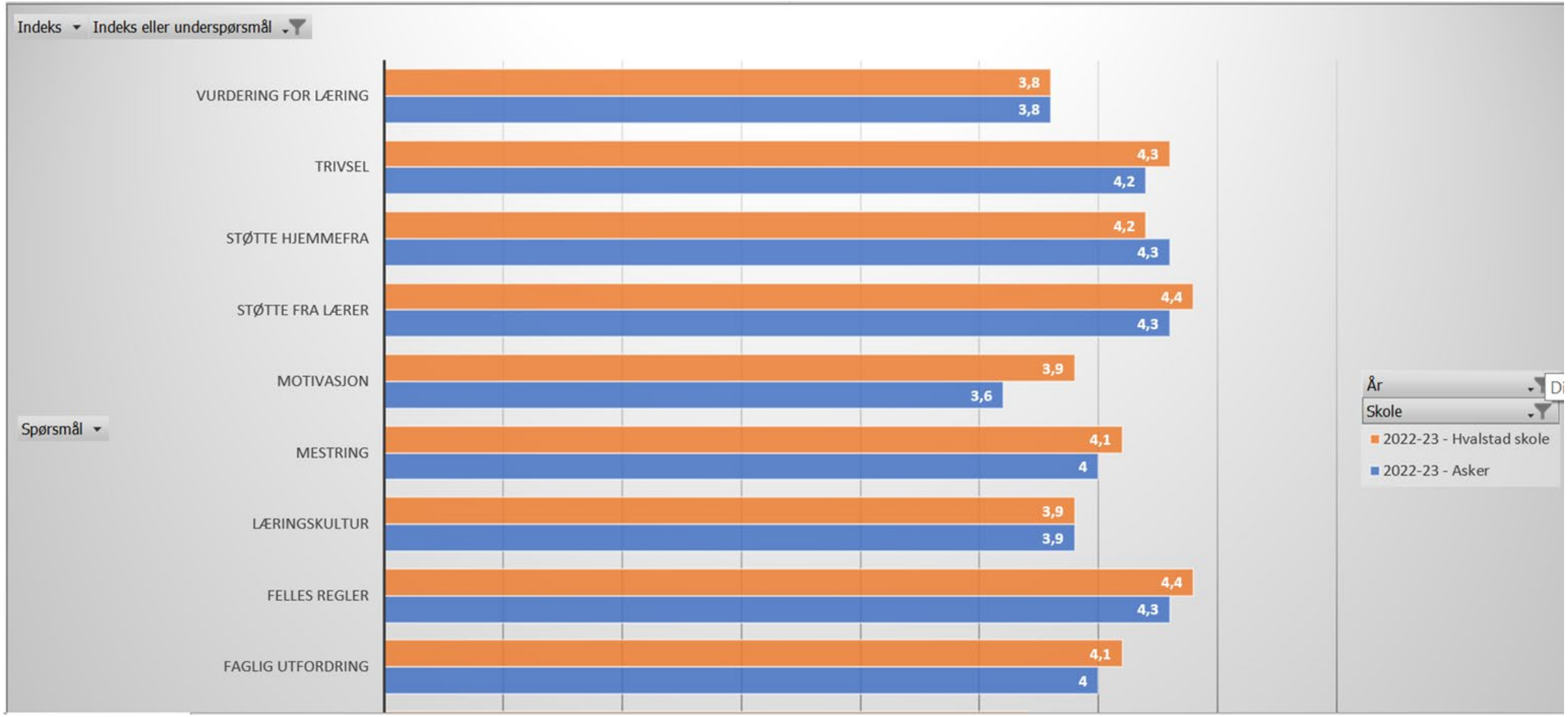

6. trinn

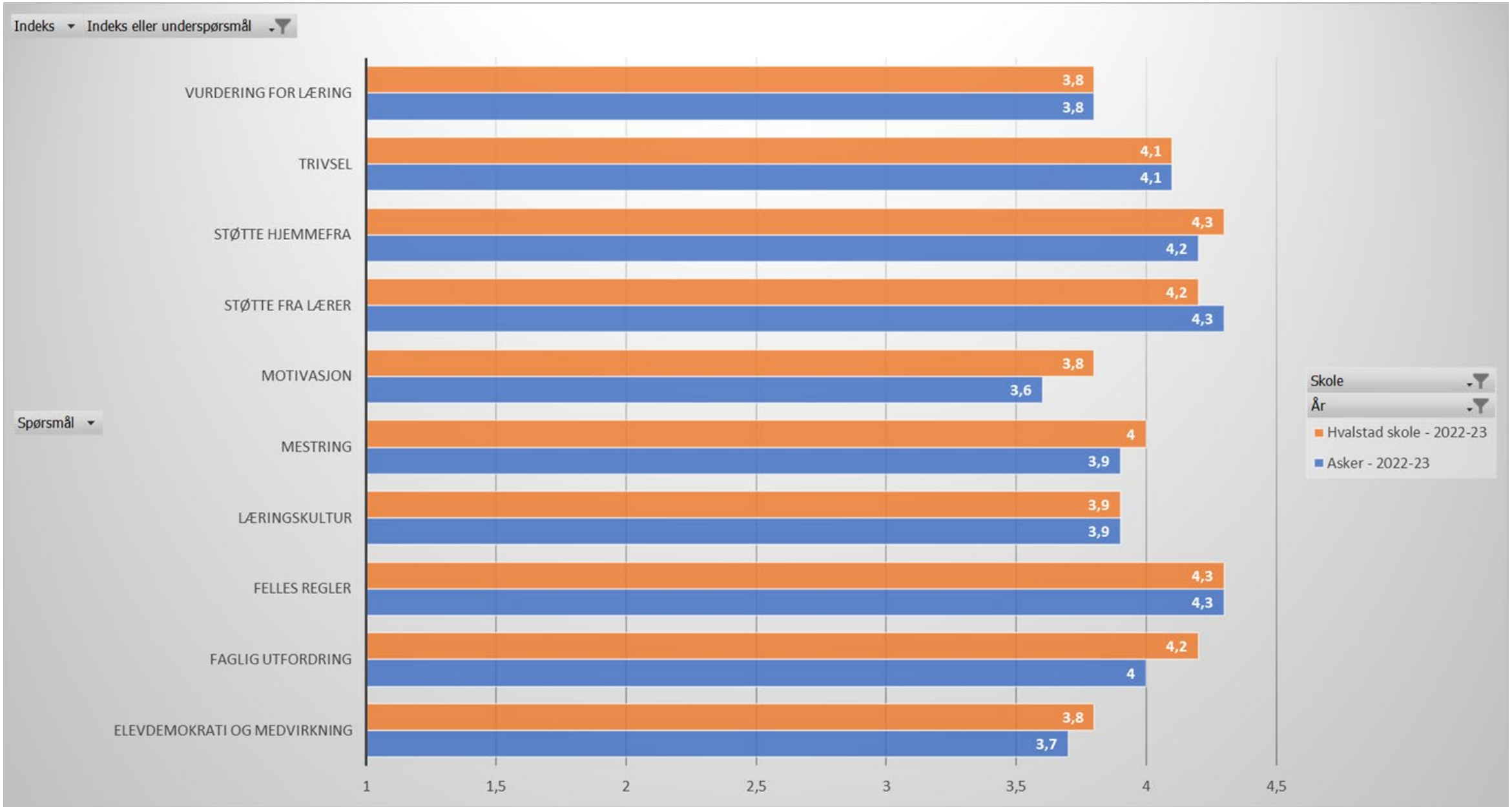
Indeks
Indeks eller underspørsmål
VURDERING FOR LÆRING
TRIVSEL
STØTTE HJEMMEFRA
STØTTE FRA LÆRER
MOTIVASJON
MESTRING
LÆRINGSKULTUR
FELLES REGLER
FAGLIG UTFORDRING
ELEVDEMOKRATI OG MEDVIRKNING
3,8
3,8
4,1
4,1
4,3
4,2
4,2
4,3
3,8
3,6
4
3,9
3,9
3,9
4,3
4,3
4,2
4
3,8
3,7
Spørsmål
1
1,5
2
2,5
3
3,5
4
4,5
Skole
År
Hvalstad skole - 2022-23
Asker - 2022-23

5. trinn

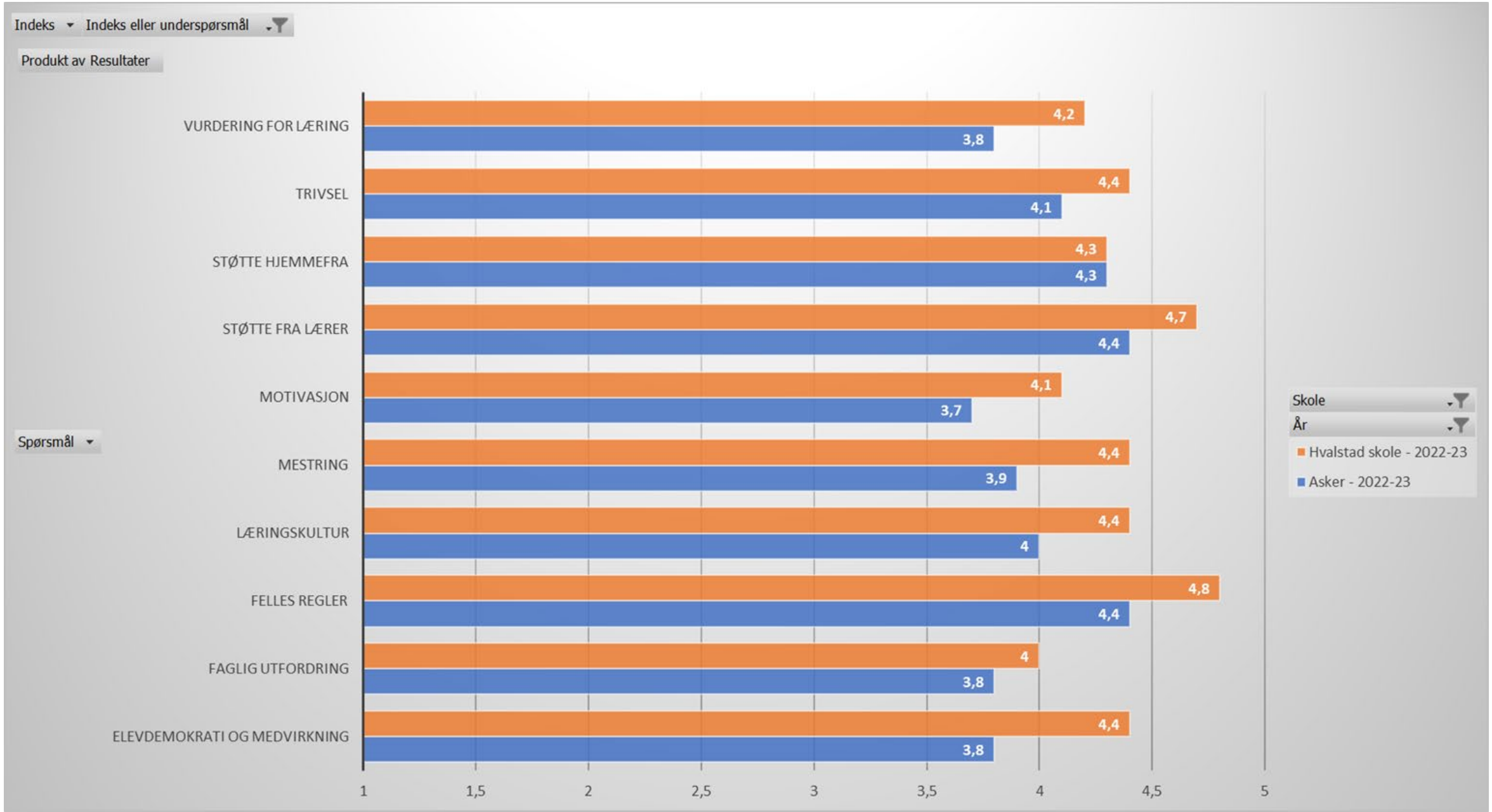
Indeks
Indeks eller underspørsmål
Produkt av Resultater
VURDERING FOR LÆRING
TRIVSEL
STØTTE HJEMMEFRA
STØTTE FRA LÆRER
MOTIVASJON
MESTRING
LÆRINGSKULTUR
FELLES REGLER
FAGLIG UTFORDRING
ELEVDEMOKRATI OG MEDVIRKNING
4,2
3,8
4,4
4,1
4,3
4,3
4,7
4,4
4,1
3,7
4,4
3,9
4,4
4
4,8
4,4
4
3,8
4,4
3,8
1
1,5
2
2,5
3
3,5
4
4,5
5
Spørsmål
Skole
År
Hvalstad skole - 2022-23
Asker - 2022-23

Foreldreundersøkelsen

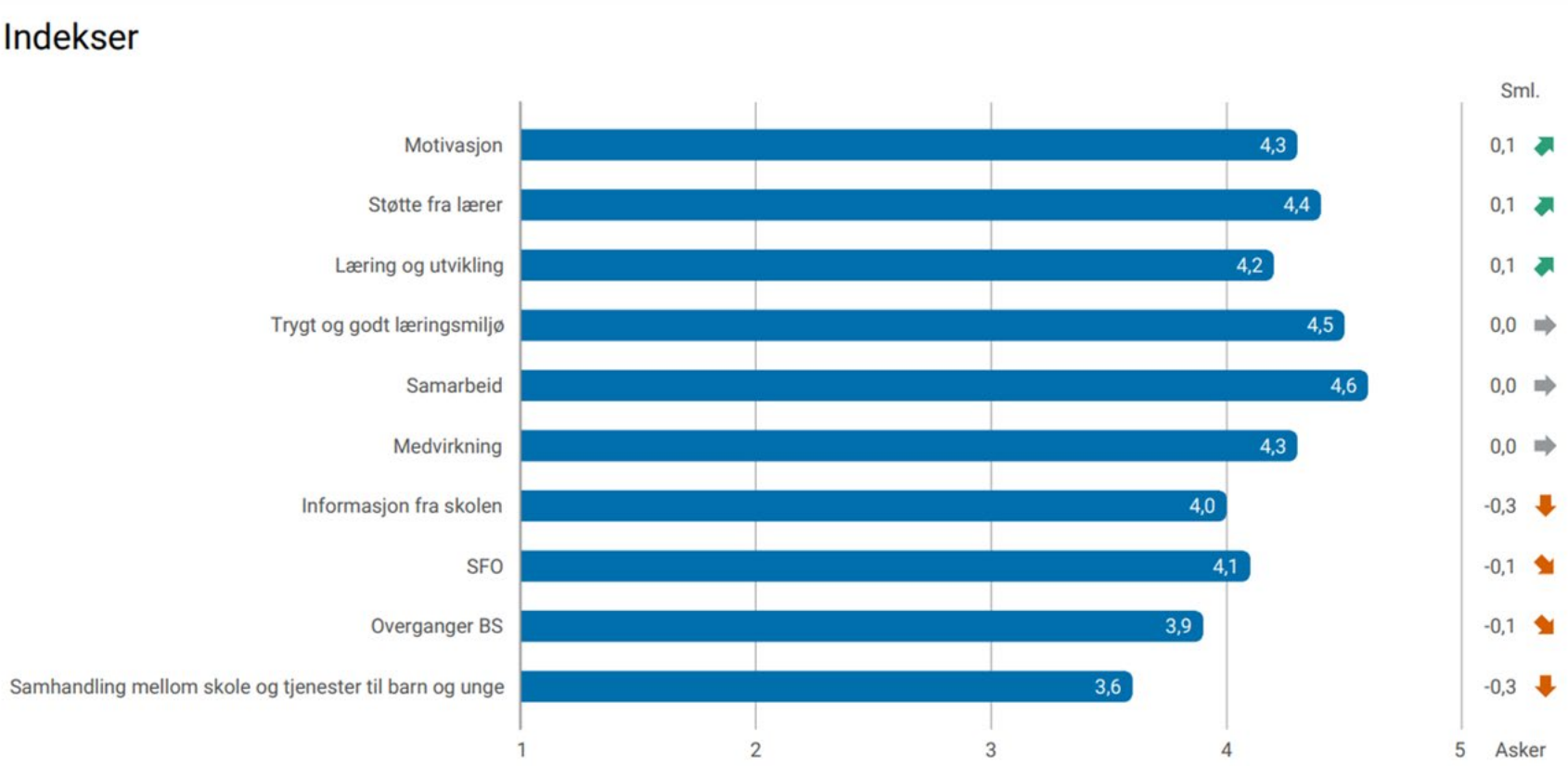

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  - Lesekurs 2. trinn
  - Styrking i matematikktimer 2. trinn etter kartleggingsresultater
  - 3-delt 3. trinn med 2 timer styrking
  - 4. -7. trinn, trenger å utvikle en bedre og mer systematisk oppfølging og kursing av enkeltelever når kartleggingsresultatene tilseier at det trengs

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  - På 2. trinn ser vi en økt mestring i matematikk og lesing (SOL).
  - 3. trinn har det siste året tatt i mot flere nye elever fra velkomstklassen og det påvirker kartleggingsresultater fra UDIR på kort sikt, dette er elever som øker sin kompetanse i løpet av skoleåret.
  - Storteam 1.-3. har vurdering at det er behov for å kjøpe inn nytt læreverk for å lettere kunne differensiere undervisningen på en effektiv måte.
  - Skolen ser at vi ikke har systematisk nok arbeid med å "oppdage" alle elever fra 1. -4. trinn som trenger ekstra oppfølging. Utfordringen er også å ha ressurser til å gjennomføre mestringsgrupper.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Skolen er godt fornøyd med resultatene, de er som forventet, ingen overraskelser, og i tråd med hvordan skolen har jobbet med fagene.
Elevene som allerede har tiltak er elevene som skårer lavest. elevene blir fulgt ved å bli inkludert i allerede eksisterende grupper.

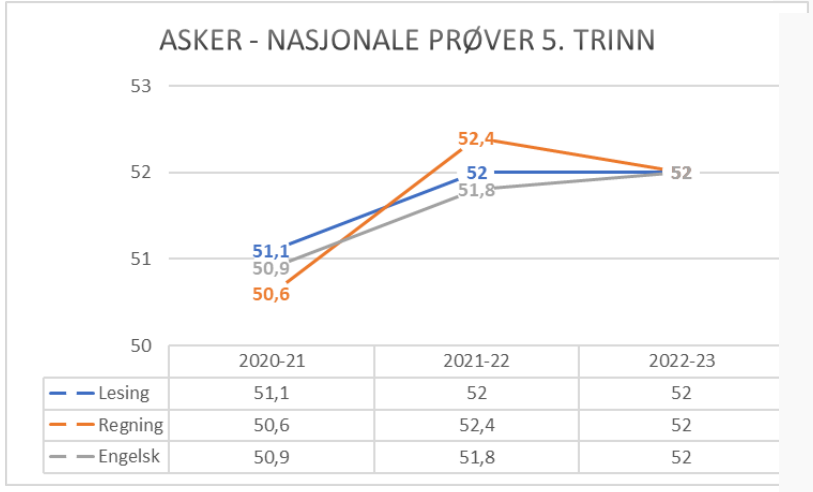

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

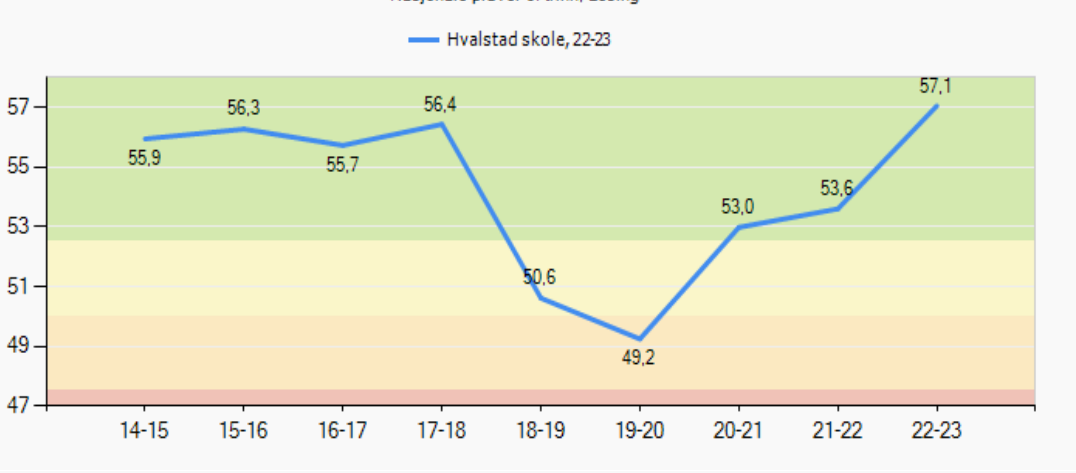

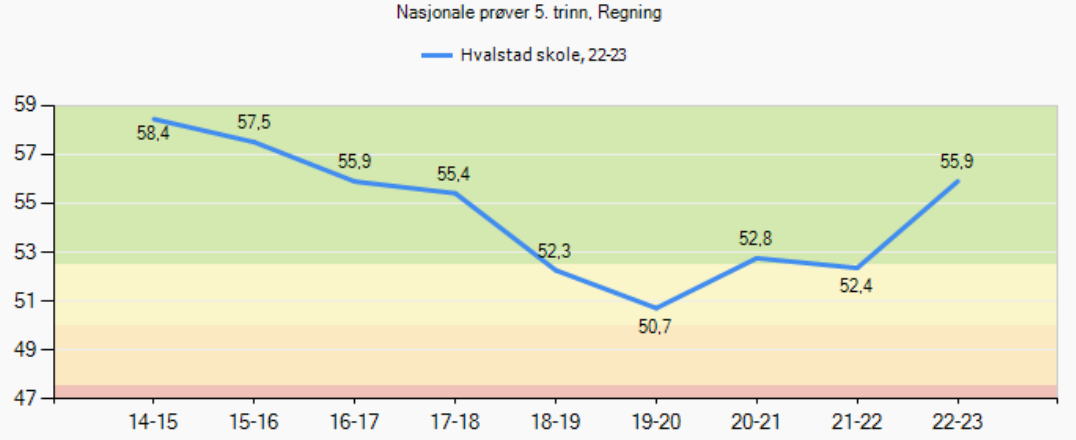

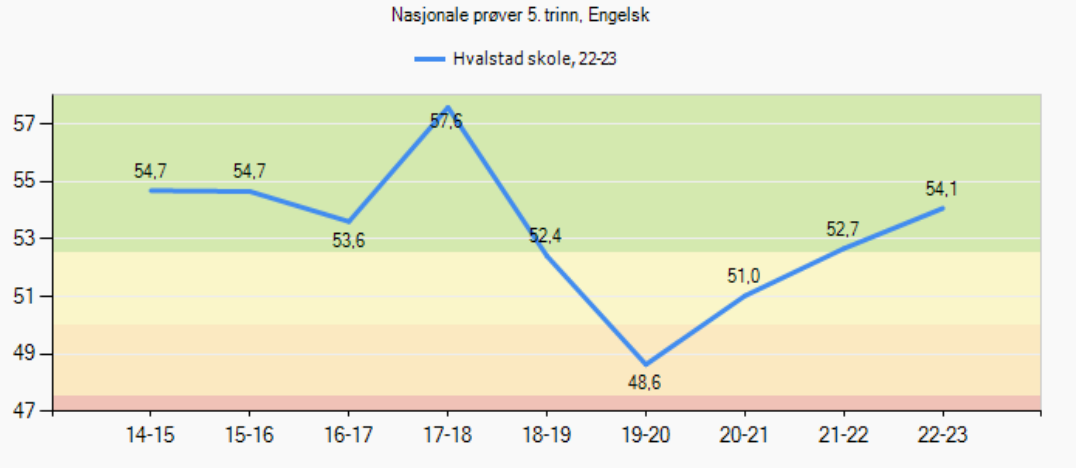

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen
- Skolen trenger tettere oppfølging av først og fremst regning og engelsk etter 5. trinn og ut 7. trinn.

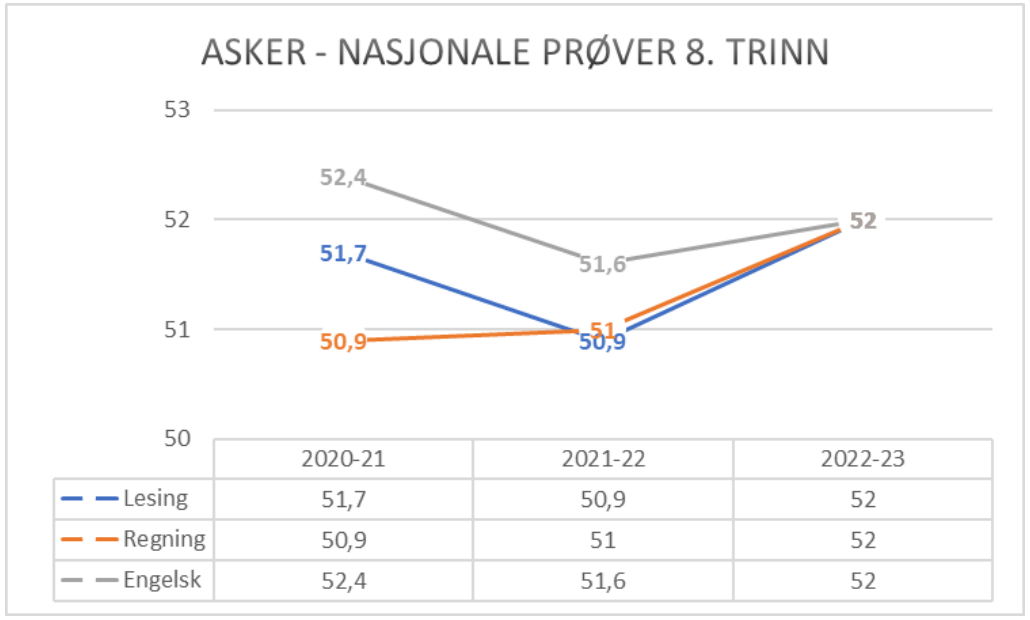

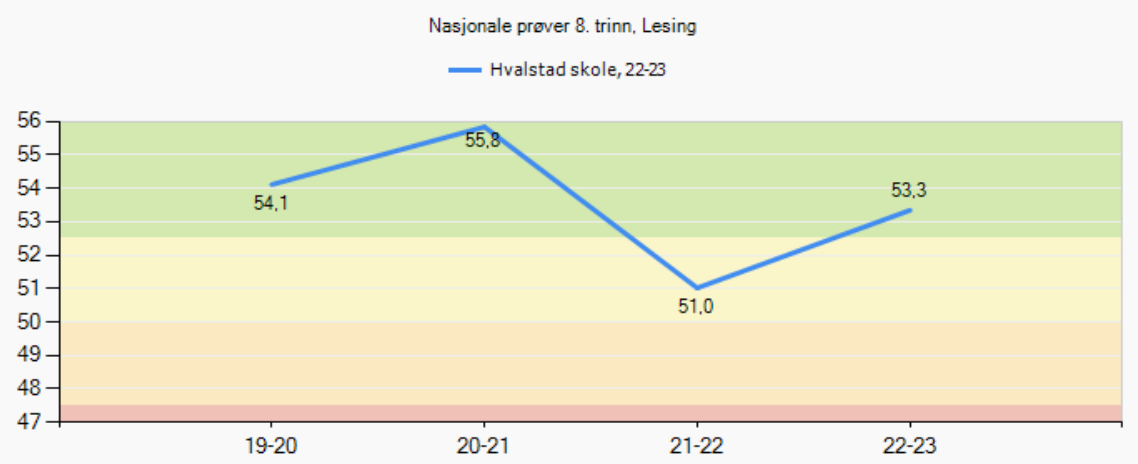

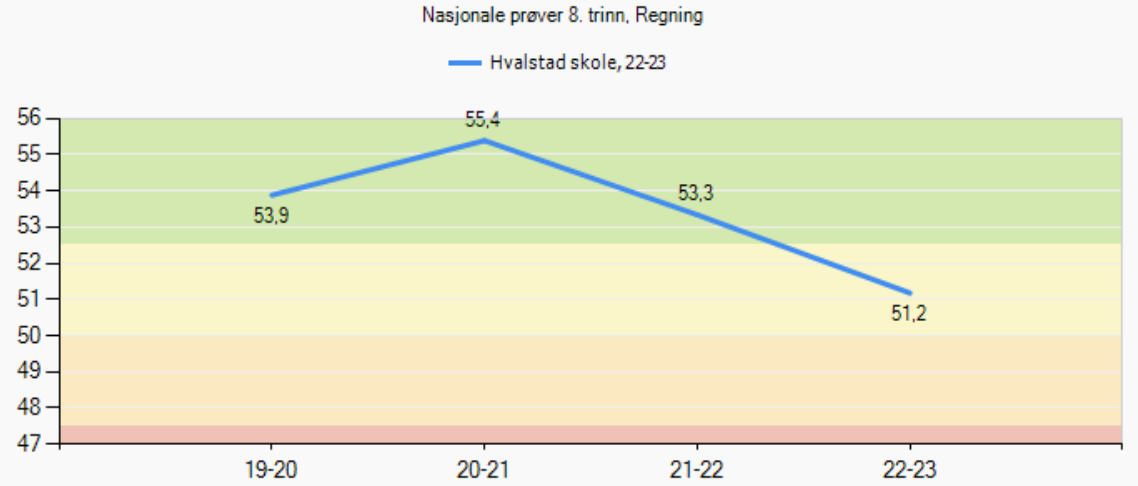

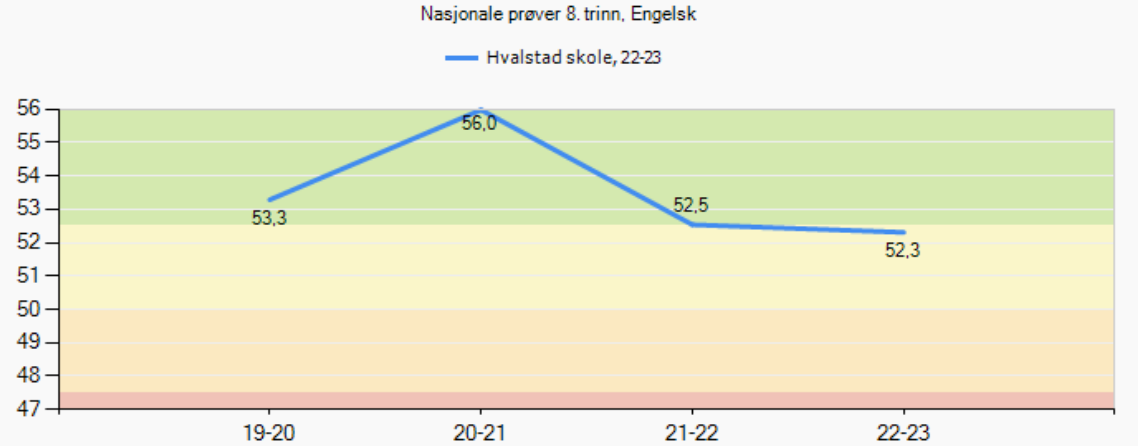

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Alle resultater og evt tiltak blir gjennomgått med elev og foresatte i utviklingssamtalen.
- Resultatene fra nasjonale kartlegginger blir gjennomgått og diskutert med ansatte i utviklingstiden. De ansatte får også tid til å gjennomføre prøvene slik at de vet hva dette handler om. Vi snakker om hva kunne vi gjort annerledes før 5. trinn og hvordan følger vi opp videre i 5. - 7. trinn.Vi ser også på resultatene for 8. trinn og bruker de til å analysere elevenes utvikling.
- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
- Sonesamarbeid på rektornivå

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
- Ja, resultatene er som forventet etter områdets sosioøkonomiske indeks.

Videre utvikling

- God og systematisk elevoppfølging er avgjørende for å sikre at elevene får den nødvendige støtten og veiledningen de trenger for å utvikle seg faglig og sosialt.
- Alle elever, 1.-7. trinn, følges opp med systematiske kartlegginger. Ved å systematisk kartlegge elevenes faglige og sosiale utvikling bidrar det til at skolen kan identifisere områder hos elevene som trenger en tidlig eller ekstra innsats. Dette er også med på å sikre at de får den nødvendige støtten og veiledning de trenger for å utvikle seg faglig. I tillegg hjelper det skolen til å kunne tilpasse undervisningen best mulig etter elevenes behov. Med god oversikt over elevenes faglige utvikling blir det lettere å sette inn tiltak tidlig som skaper bedre læringssituasjoner for elever som trenger det.
- Skolen ønsker et tettere samarbeid med ungdomsskolen angående nasjonale prøver.

Asker kommune

Asker kommune

Hyggen skole- tilstandsrapport 2022

Selvstendighet • Innsats • Respekt • Samarbeid

HYGGEN SKOLE

Raus

Nær

Modig

Skapende

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	124
Lærere:	10
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,4
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	18
Barn i SFO:	42
Ansatte SFO:	4

Asker kommune

SFO

❖ Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?

Vi er godt i gang med implementering av rammeplanen: Leken har en viktig plass og er prioritert. I tillegg har vi fokus på friluft, idrett, kultur og matglede. Vi er med i matjungelen. Her får barna utforske, leke og lære om mat som er bra for kroppen og kloden. Godt samarbeid med foresatte og høy brukertilfredshet.

❖ Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

- God informasjon til foresatte (særlig for skolestartere). Egen informasjonsbrosjyre deles ut hver høst.
- Tett samarbeid med foresatte
- Bruk av sosiale medier til "reklame"
- Vi forsøker å tilrettelegge for at flest mulig elever i 3. og 4.klasse skal benytte seg av SFO. Dette gjør vi ved å ha egne aktiviteter og tilbud til denne gruppen etter innspill fra elevene selv.

❖ I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

- Barn på Hyggen SFO får i stor grad et tilbud som er i tråd med rammeplanen.
- Vi har fokus på å skape gode og inkluderende lekemiljøer og har godt tilrettelagt uteområder og lokaler for dette
- Vi har kulturaktiviteter i form av kunst og håndverkgruppe, samt bruker eksterne aktører der det er mulig.
- Idretts-SFO med aktivitetsleder fra ROS, samt engasjement fra egne ansatte gjør at fysisk aktivitet og bevegelsesglede er godt ivaretatt.
- Den ansatte som lager mat på SFO tar med barn på matlagingen og legger til rette for en god ramme rundt måltidet.

❖ Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?

- Vi er i oppstart med opplæring for matjungelen. Stort engasjement fra de ansatte her.
- SFO-leder har videreformidlet fra kurs fra læringsmiljøteamet om regler og rutiner.

❖ Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

Vi kan alltid være mer nysgjerrige på konstruktive tilbakemeldinger fra foresatte. Vurdere deltagelse på foreldremøter.

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

1) Praktisk læring i undervisningen: fysisk aktiv læring, uteskole, grønne klasserom, programmering og supplerende læringsarena
2) Bedre systematikk og oppfølging av elever med manglende progresjon i leseutviklingen
3) Arbeidet med periodeplanene og implementeringen av læreplanen (LK20)

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- RØRE-prosjektet med en svært engasjert ambassadør
- Leseopplæringsplan: tidlig innsats og på sporet
- Utstyr, orden og opplæring i bruk av programmeringsutstyr og eget “røre-skap”
- Læringsvillige, utviklingsorienterte og engasjerte lærere
- Lærer med høy fagkompetanse innenfor programmering
- Avsatt tid i utviklingstid og felles fokus

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Har gitt informasjon om ulike støttetjenester og samarbeidspartnere i skolen og for foresatte(på foreldremøte i 1.klasse, på foreldrekontaktmøte, google-site). Har gode overgangsrutiner fra barnehage og til u-skole.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Kvalitetssystemet simpli er kjent og benyttes(mest av ledelsen). God samhandling med barnehagene i Hyggen. Ressursmøtene med PPT oppleves som gode. Samarbeid med andre tjenesteområder i enkeltsaker(bv, BUP, BFT).
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har ulike fokusområder i fellestid basert på behov og kommunale føringer. Har hatt faggrupper i norsk og engelsk. Bør følge opp dette videre samt legge til rette for flere faggrupper for å utvikle den neste og beste praksis.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Har blitt en RØRE-skole Fokus på elevstemmen og elevinvolvering (elevråd, i klassen, i enkeltsaker, SU/SMU)
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Tett samarbeid med FAU. Skolens lokaler er foreløpig ikke tatt i bruk på kveldstid. Har noe samarbeid med HIF(om verdier, forventninger og holdninger).
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Ledelsen er tett på og skal involveres tidlig. Deltar fast på teammøter.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Grønne klasserom er en del av praksisen. Skal utvikles videre og lage plan. Vi har et utviklingspotensial mtp gjenbruk og redesign.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

1) Ansatte har ikke en helsefremmende praksis og skaper ikke et inkluderende fellesskap for elevene
   (risiko:3) Tiltak: mer kompetanse, praksisdeling, kollegaobservasjon/veiledning

1) Ansatte opplever ikke kollegaer som ressurs og kritisk venn(på tvers av team)
   (risiko:3) Tiltak: Tørre å være kritisk, stille spørsmål, kollegaobservasjon

1) Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene
   (risiko: 4) Tiltak: Opplæring og tydelighet på hvilke reglere som gjelder, utvikle bedre rutiner

1) SFO har få barn på 3. og 4.trinn
   (risiko: 3) Tiltak: Tilpasse tilbudet bedre til denne gruppa

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har fire perioder med felles tema som bestemmes i lærerkollegiet på våren. Mellom periodene har vi satt opp tid til andre temaer og fokusområder. Vi setter av tid i utviklingstid i forkant av hver periode. Følges deretter opp i team og individuelt.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Dette bakes inn i periodeplanene etter refleksjon i fellesskap og på team.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Kompetansemålene synliggjøres i periodeplanene. Mellom periodene jobbes det med emner, tema mm som ikke passer inn i felles periodeplan. Vi har ingen felles praksis og mal for synliggjøring av det som gjøres i- mellom felles perioder.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Helhet og sammenheng synliggjøres i de fire periodene. De fire periodene har et overordnet tema som legger til rette for tverrfaglig jobbing. Lærerne bruker kompetansemål fra ulike fag og blir enige på team hvilke fag som skal inn i periodeplanen, og hvordan det skal jobbes med.
Dybdelæring	Det jobbes med samme tema i flere fag, og det er en progresjon fra år til år som gjør at vi legger til rette for at elevene lettere skal kunne “reflektere over egen læring og bruker det de har lært på ulike måter i kjente og ukjente situasjoner, alene eller sammen med andre”.
Elevaktive arbeidsformer	Har hatt som tema i felles utviklingstid samt gitt bestillinger. Elevene forteller- at RØRE er veldig gøy. Elevene ønsker fysisk aktiv læring. Mye tid settes av til programmering.
Underveisvurdering	Er en del av lærernes praksis. Kamaratvurdering og presentasjon i gruppe er bra(to stjerner og et ønske). Ønsker tilbakemelding på (større)elevarbeider fordi elevene selv legger mye arbeid i det.
Elevmedvirkning	Elevene forteller at det å kunne påvirke gir mer motivasjon og bedre læring. Kan medvirke i valg innenfor et tema(eks:hva de skal skrive om el presentere) og nivå. Ønsker å medvirke mer(eks:hvem man skal jobbe med) og mengde og innhold på lekser.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	8,06%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	7,26%
• Andel hovedsakelig alene:	*

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Tilrettelegge og tilpasse for den enkelte i klasserommet
- Inkluderende praksiser: åpne og rike oppgaver, billige inngangsbilletter, stasjonsundervisning, fysisk aktiv læring, uteskole
- Utnytte ressursene riktig og på best mulig måte
- Supplerende arena: hvilket behov er det fra år til år og hvordan skal innholdet være?

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	0
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	0
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Skolen følger kommunens rutiner for oppfølging av bekymringsfullt fravær.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Vi har samarbeid med andre instanser(PPT, BUP, BFT) i saker som krever det og hvor utfordringene er omfattende og sammensatte. Som skole opplever vi dette som god og viktige støtte, også for de foresatte.

Inkluderende praksiser

- ❖ På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Innenfor den pedagogiske praksisen i klasserommet: åpne og rike oppgaver, billige inngangsbilletter, stasjonsundervisning, fysisk aktiv læring/RØRE, uteskole(på mellomtrinnet), lek
- Bedre utnyttelse av skolens ressurser og kompetanse. Vurdere om vi skal bruke mer faglærere på tvers av klasser og trinn.
- Lære av hverandre gjennom kollegavandring og kollegaveiledning
- Oppfølging av kartlegginger: mer systematikk, sette inn tiltak tidlig nok og evaluere kontinuerlig

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Nasjonale prøver 5. klasse
  - Analyse av nasjonale prøver 2022

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Foreldreundersøkelsen: Hyggen skole scoret noe svakere på enkelte områder enn snittet

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

1) Inkluderende praksiser
2) Oppfølging av kartleggingsresultater
3) Best mulig utnyttelse av skolens pedagogiske ressurs

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Alle er godt kjent med §9A og delpliktene.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Gjennom faste ukentlige møter hvor læringsmiljø er et tema. Kan bruke eget varslingsskjema. Informasjon direkte til skolens ledelse eller SIM-kontakt.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Den enkelte lærer følger opp klassens resultat. SIM-teamet og skolens ledelse følger opp resultatene og etterspør oppfølging og bidrar inn der det er nødvendig.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  SIM er en ressurs. Ukentlige møter. Kan være utfordrende å frigjøre SIM kontakt til observasjon og oppfølging samt til ukentlige møter.

Elevundersøkelsen 7. klasse

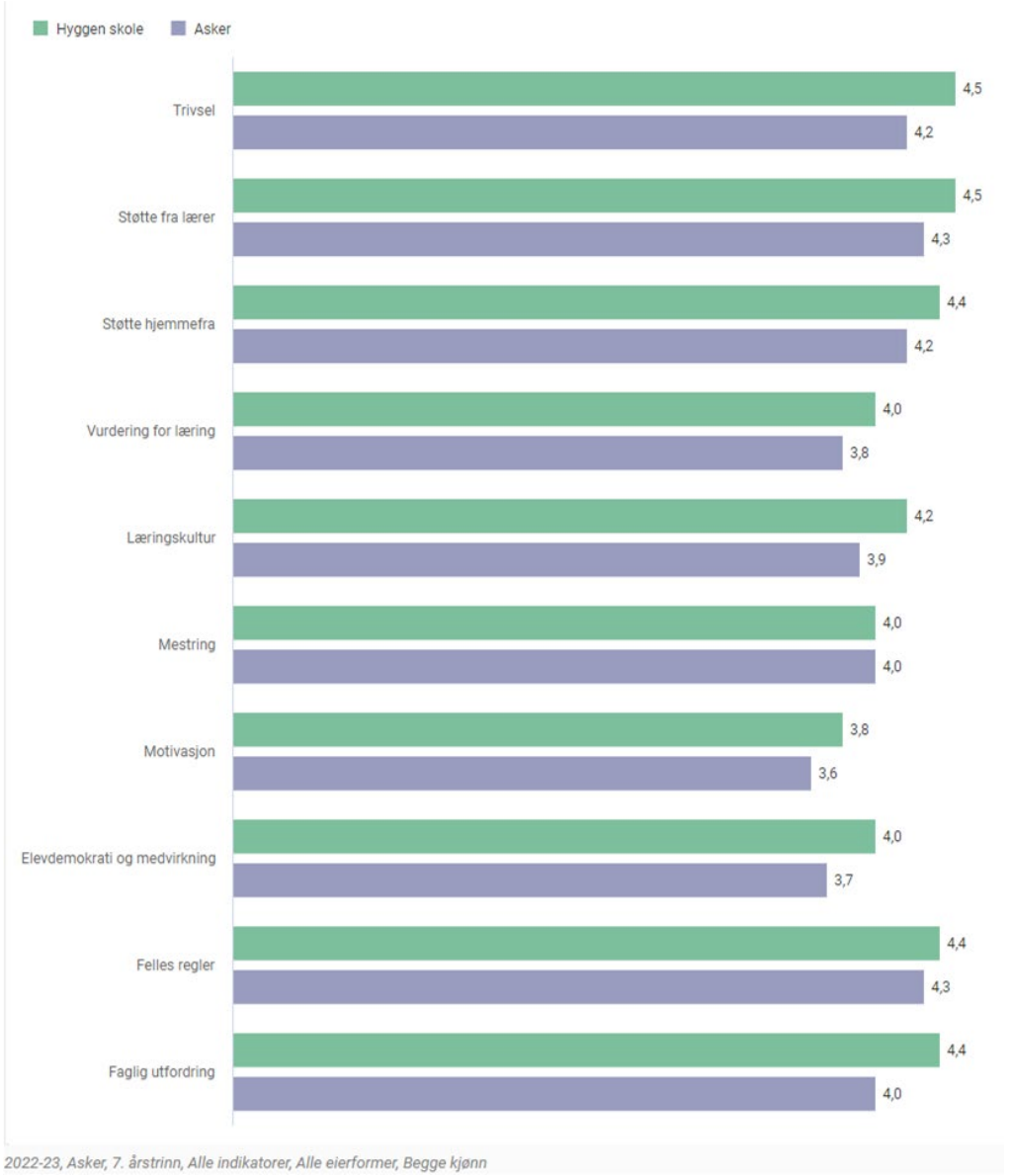

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. klasse

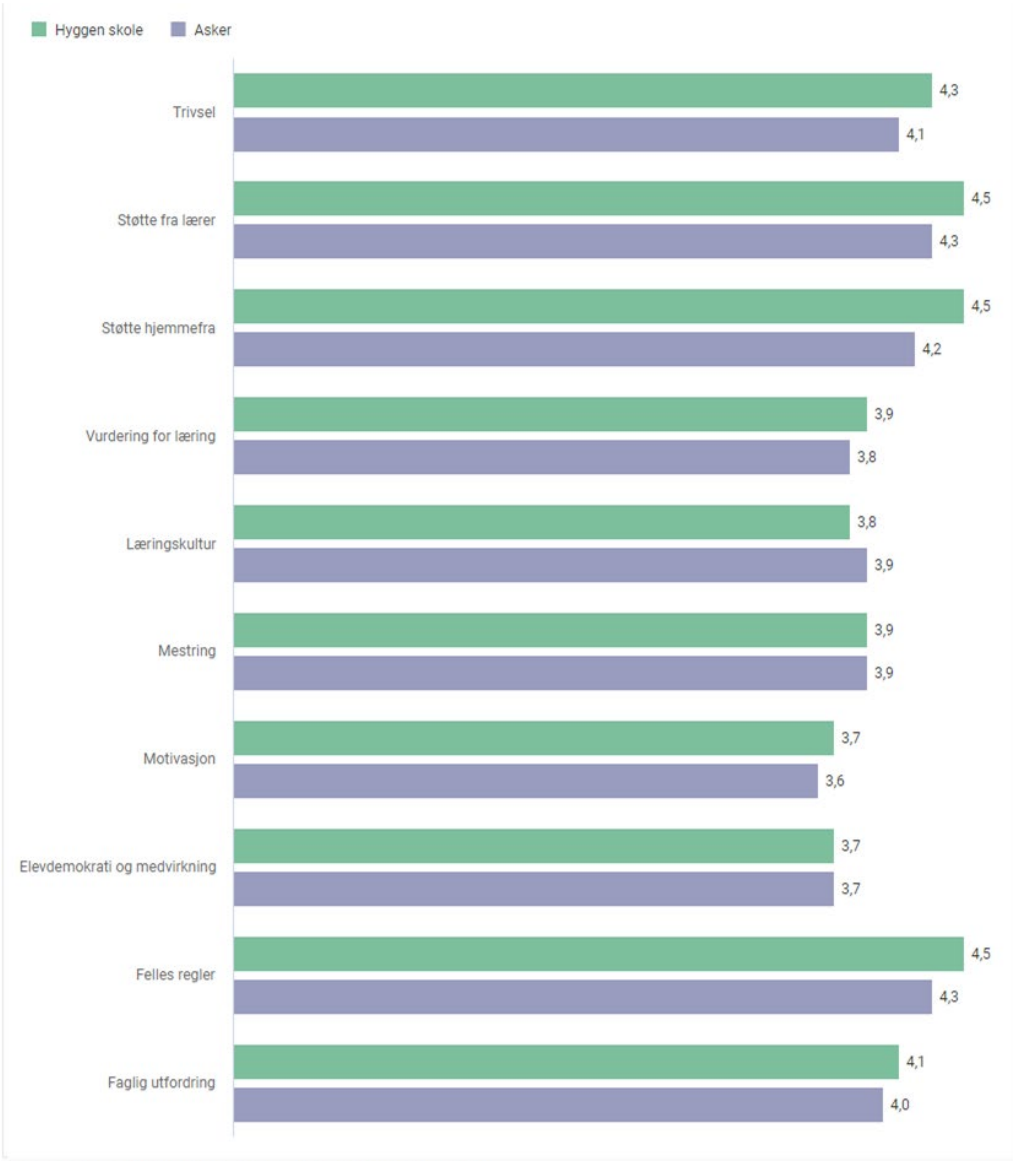

2022-23, Asker, 6. årstrinn, Alle indikatorer, Alle eierformer, Begge kjønn

Elevundersøkelsen 5. klasse

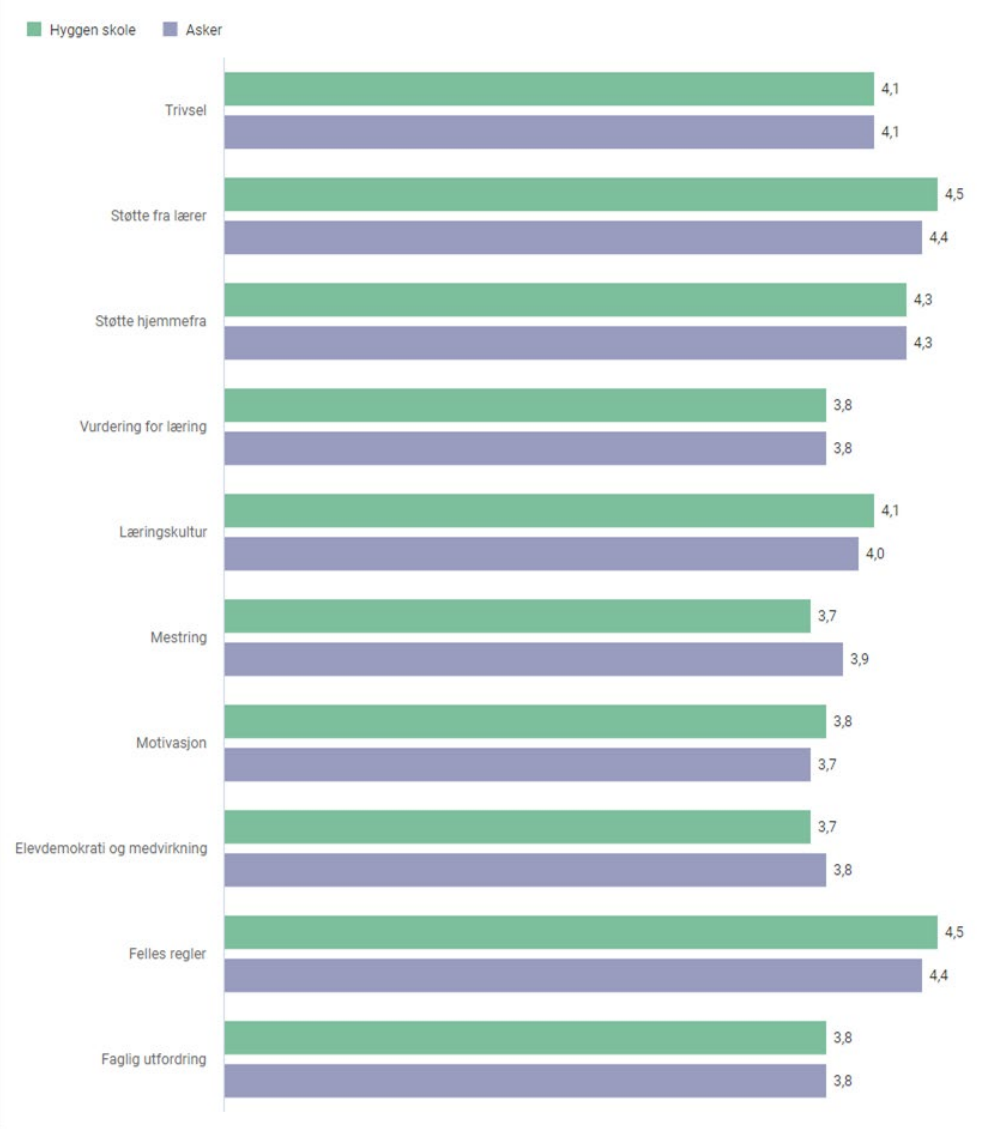

2022-23, Asker, 5. årstrinn, Alle indikatorer, Alle eierformer, Begge kjønn

Foreldreundersøkelsen

Indekser

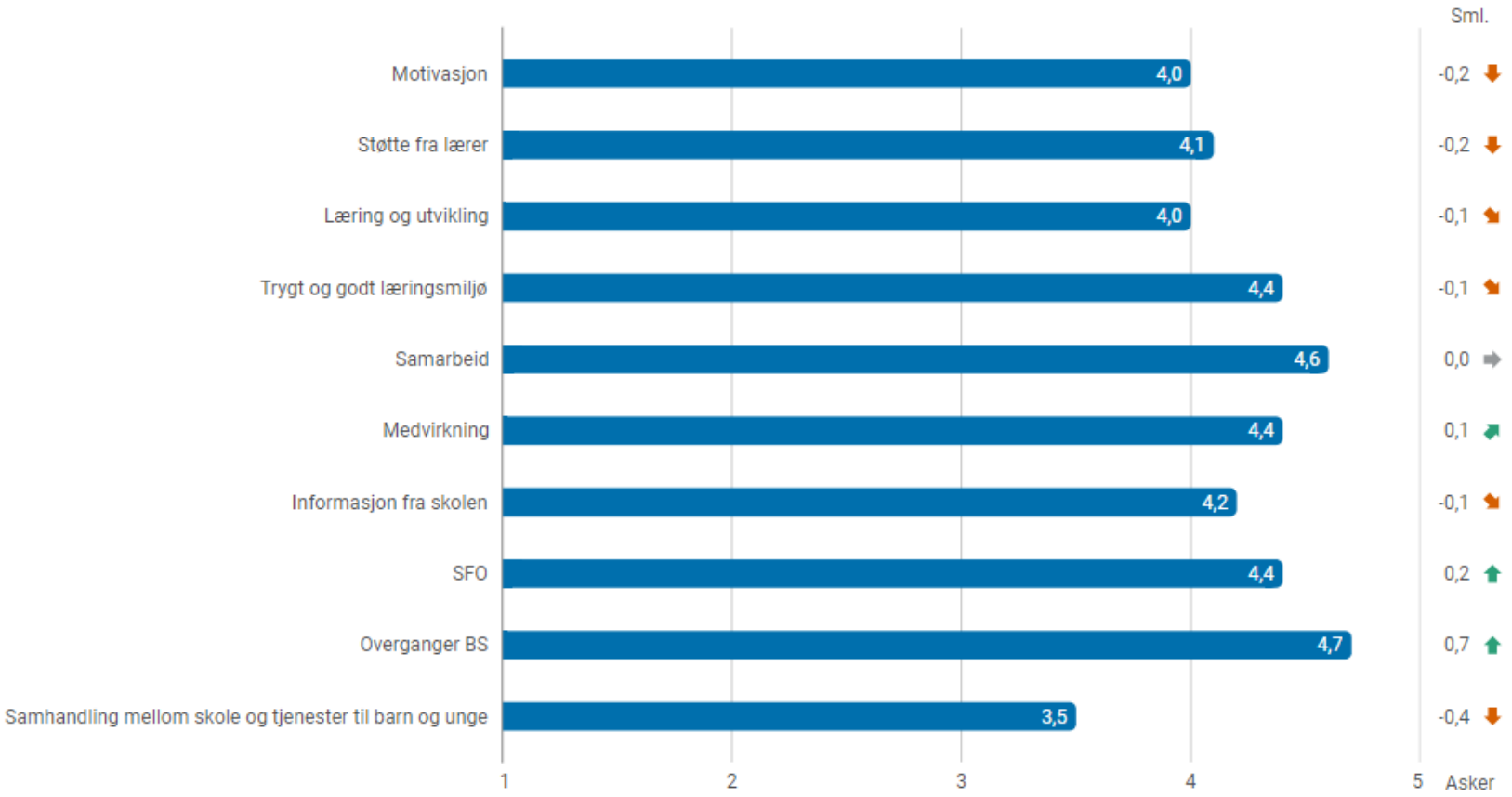

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Store forskjeller mellom klassene

Utv.område: Motivasjon(samsvarer med elevundersøkelsen), stimulere til læringslyst, oppfølging av læringsresultater og informasjon til foresatte om faglig og sosial utvikling. Foreldremøtene må oppleves relevante.

Interessant: Elevene opplever mer støtte fra lærerne enn det foresatte oppgir.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  Lærerne i småskolen er veldig bevisst tidlig innsats og er raske med å sette inn tiltak og være i dialog med foresatte, særlig i lesing.
  Tiltak/ressurser:
  På sporet brukes i 1.klasse
  Noe styrkingsressurs:
- To-lærer
- Pedagogisk medarbeider
  Utv.potensial: Samarbeid på tvers av klassene for bedre utnyttelse av den samlede ressursen.
  Oppfølging og tiltak rundt enkeltelever.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.- 4. trinn?
  Vi er nærmere en lik praksis nå. På sporet er et nyttig og godt verktøy. Har hatt et særlig fokus på leseutvikling.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

Få elever- gir store utslag i begge retninger.

Årets 5.klasse har vært prioritert mtp lærerressurser.

Samme kontaktlærer fra 1.klasse. God tilrettelegging på gjennomføringsdagene.

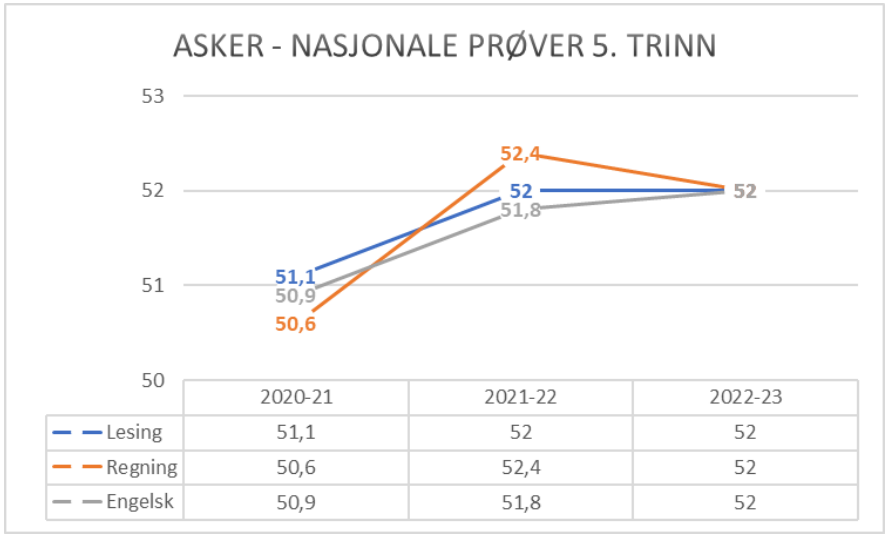

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

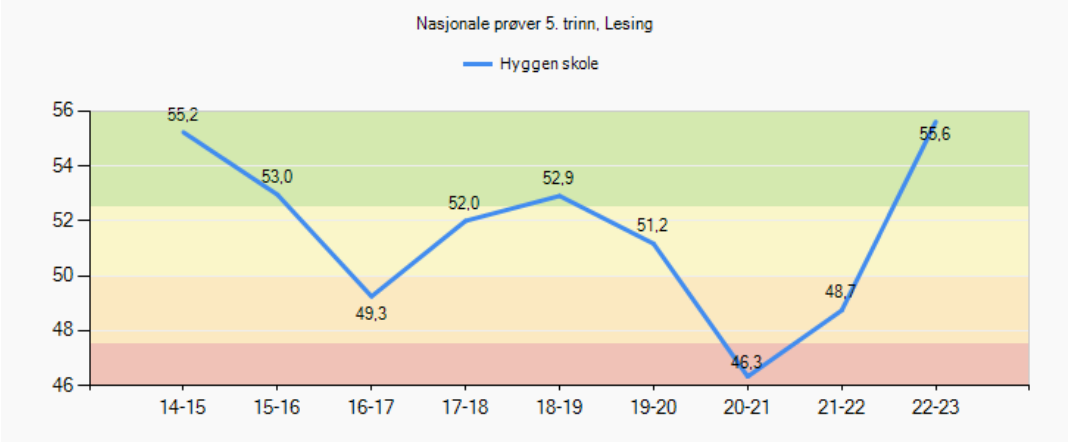

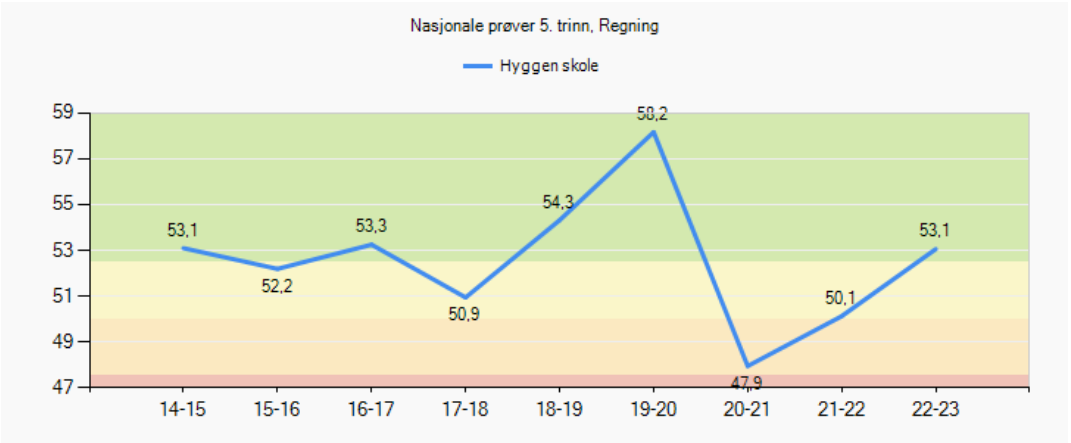

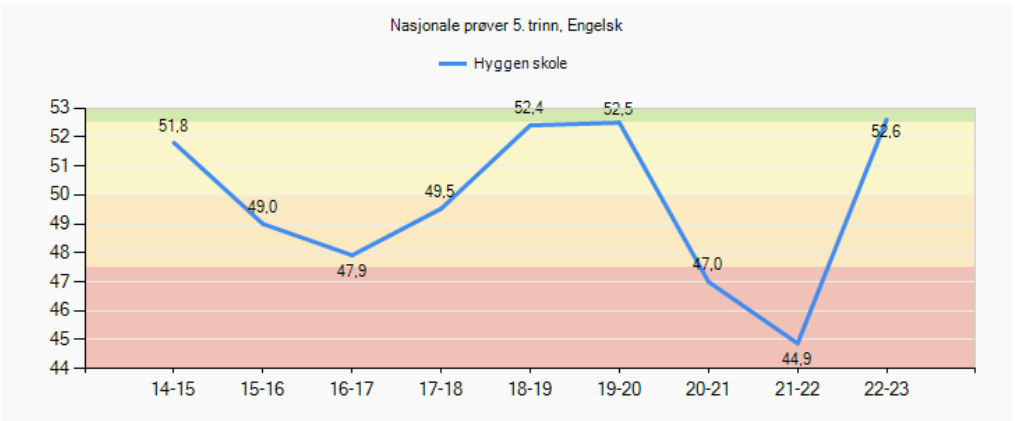

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen

Kjenner igjen resultatene fra 5.klasse.

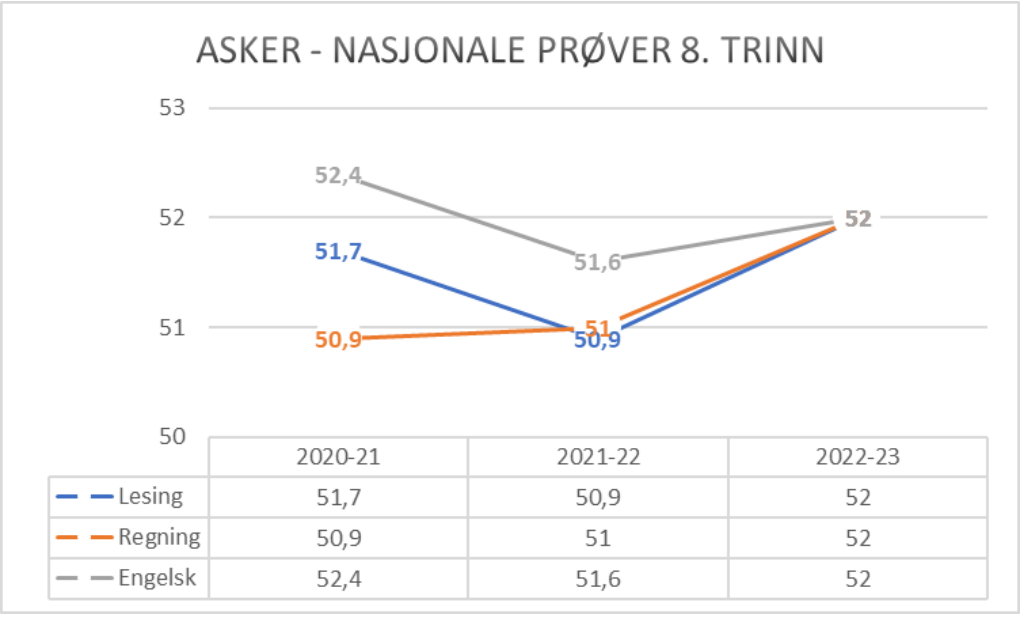

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

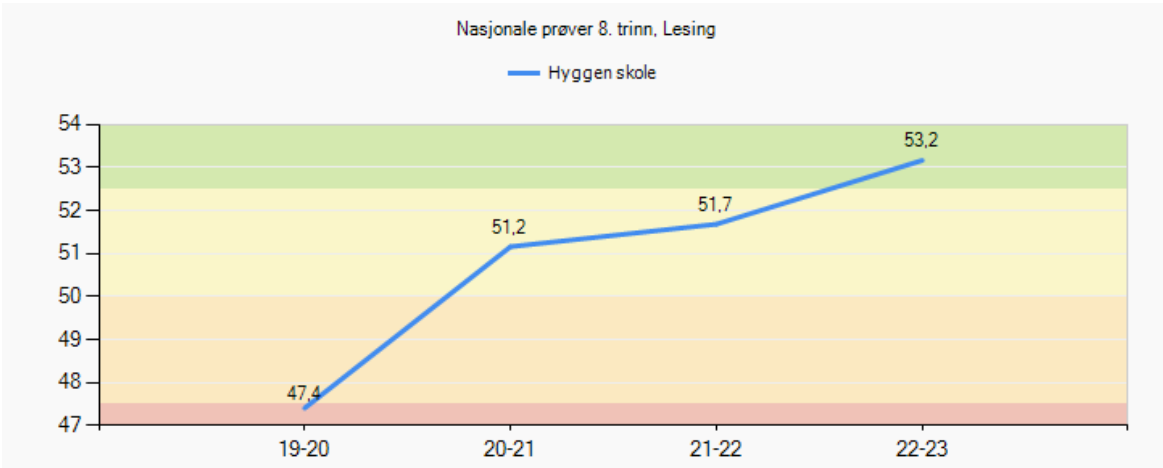

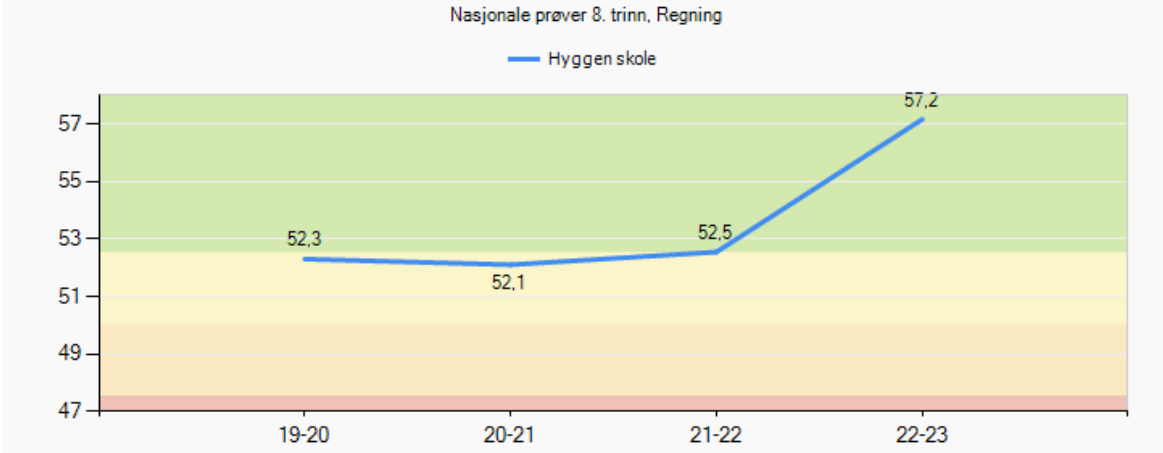

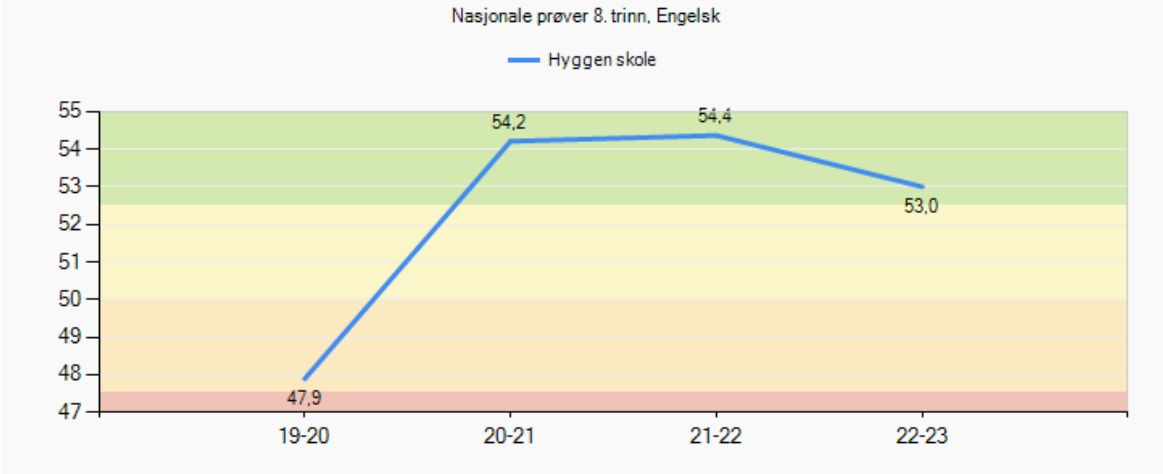

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Elever og foresatte i 5. klasse gjøres kjent med resultatene. Resultatene analyseres i felles utviklingstid. Er tema i SU.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  Er tema på sonesamarbeid

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  I år, ja. I fjor, nei. Resultatene kan variere mye fra år til år. Har sammenheng med at vi er en liten skole med få elever hvor hver elev utgjør en større prosentandel. Vi må også jevnlig evaluere for å oppnå neste og beste praksis.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

I samarbeid med lærerne:

- bedre inkluderende praksis
- bruke kartlegging som styringsverktøy
- bedre utnyttelse av lærerressursene

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?

I samarbeid med lærerne:

- bedre inkluderende praksis
- bruke kartlegging som styringsverktøy
- videreutvikle fysisk aktiv læring og uteskole

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Jansløkka skole

vinter 2023

Jansløkka skole

- et enestående springbrett

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	387
Lærere:	32
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,5
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17
Barn i SFO:	188
Ansatte SFO:	15 (14)

Jansløkka skole er Askers eldste skole. Vi er stolte av historien vår, samtidig som vi er opptatt av å være en fremtidsrettet skole. Vi ligger vakkert til med nærhet til marka og sentrum.

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  God teamsammensetning som jobber godt sammen. Implementert PALS-arbeidet i SFO.
- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  Har laget et eget opplegg for 4. klasse klubb som vi har kalt kompani Jansløkka. Barna har jobbet i team og laget leirplass og løst ulike oppgaver. Dette ble avsluttet av en kompanifest. Har hatt 30 - 40 4. klassinger på SFO påmeldt på tirsdager som har vært kompani dagen.
- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  Vi har et unikt uteområde som gjør det enkelt å gjennomføre fysisk aktivitet og bevegelsesglede. Vi har trygge voksne som stiller opp og gir barna mulighet til å gå på skøyter og ski, ake og sykle. Vi benytter turmulighetene i nærområdet hele året.
  Vi har fredagsdisko i gymsalen eller utedisko om sommeren. Gymsalen benyttes til ulike aktiviteter. Samarbeider med Asker skiklubb og tilbyr ulik fysisk aktivitet gjennom hele året for 1.- 4. trinn gjennom Aktive Lokalsamfunn.
  Vi har definerte områder ute og inne som gir trygge barn i trygt miljø. Vi har mer å gå på når det kommer til mat og måltidsglede. Vi er en del av Matjungelen, og målet for neste skoleår er å sette dette i en plan og benytte opplegget som ligger der. Dette er enkelt å gjennomføre, men krever en dedikert voksen som er villig til å sette seg litt inn i det.
- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
  Vi har gjennomført personlighetsanalyse på alle ansatte på plandagen med oppfølging i høst, og har opplæring i PALS denne høsten.
- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
  Vi har forsøkt å ha større deltakelse på lærernes team dette skoleåret for basekoordinatorene. Dette oppleves nyttig, og vi ønsker å fortsette med dette arbeidet. Dette forutsetter at det er folk på jobb slik at de SFO-ansatte kan frigjøres for å delta.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**
  - At vi i større grad får til den røde tråden fra Virksomhetsplanen og LK20 og ut i undervisningen, blant annet gjennom arbeidet som gjøres i profesjonsfellesskapet og ressursgrupper der vi nå utarbeider progresjonsplaner i kjernefagene, samt at periodeplanleggingen nå er satt mer i system
  - PALS er videreutviklet blant annet gjennom PALS-halvtime for alle hver uke
  - Vi har tilrettelagt for et bedre arbeidsmiljø gjennom seminar med JTI-analyse sammen med Sofie Stenseng, trukket dette konkret inn i teamavtaler og dratt i gang felles ansvar for sosiale arrangement.

- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**
- Vi har satt av tid og ressurser til dette, og har hatt fokus på å få ting til å henge sammen.
- Miljøterapeut har fått ansvar for PALS-arbeidet og er et rivjern som er gull verdt for organisasjonen
- Vi opplever ikke at vi har lykkes med dette fordi det fortsatt er "mye som sitter i veggene", men vi har ikke tenkt å gi oss og samarbeider nå tett med alle parter (verneombud, tillitsvalgte) for å få til fremdrift. Vi har bedt om et møte med HR for å få bistand videre.

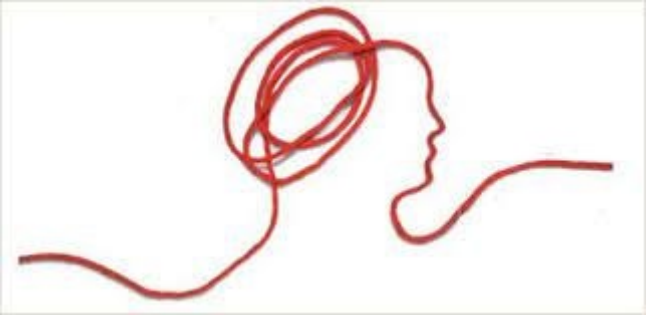

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi opplever at vi har gode rutiner internt på skolen, men det kan fortsatt være utfordrende å få til helheten på tvers av ulike samarbeidsinstanser.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi har jobbet godt med dette og opplever at vi har rutiner som er i tråd med forventningene til kommunen. Det er fortsatt rutiner som oppleves mangelfulle i Simpli, der vi må lage egne rutiner.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Her er videreutdanning viktig, samt ansettelse av nye medarbeidere med riktig kompetanse. Vi har skjermet tid på utviklingstiden for å jobbe målrettet med å utvikle profesjonsfellesskapet. Vi henter inn ekstern kompetanse fra SEIL/kommunen.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har miljøterapeuter og intern mestringsdag som fungerer svært godt, men har fortsatt en vei å gå i forhold til inkludering og tilrettelegging på generelt grunnlag.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Vi samarbeider tett med FAU, deltar i Aktive Lokalsamfunn sammen med sonen vår, samarbeider med NaKuHel (dette skal utvides fremover) og bruker skolen som en møtearena for lokalsamfunnet.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi har bl.a SIM-team som går inn i akutte situasjoner. Det er en stor utfordring at vi har et høyt fravær som påvirker hele organisasjonen.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi samarbeider med FAU og har fokus på dette med bærekraft i undervisningen vår

Skolens oppsummering av ROS-analysen

I ROS-analysen ser vi at følgende utpeker seg:

- Bygningsmassen er gammel og slitt, og det er en bekymring rundt det fysiske arbeidsmiljøet blant annet med tanke på luft og temperatur.
- Når vi får nyansatte opplever vi stadig at det er vanskelig å få dem inn i alle nødvendige systemer. Vi savner en “ferdig pakkeløsning” for de ulike yrkesgruppene der tilganger og kurs ligger klart.
- Ansatte opplever at rammevilkårene blir gradvis dårligere med tanke på ressurser og det oppleves som en risiko at vi ikke klarer å følge opp elever som trenger mer tilrettelegging.
- Kommunikasjon der beskjeder glipper, noe som skaper usikkerhet, er en risiko
- Høyt fravær blant de ansatte er en utfordring som påvirker både elever og ansatte i stor grad.
- Det er en risiko at vi får færre elever på SFO, spesielt blant de eldste barna, fordi prisen er svært høy for få timer på SFO. Vi opplever at tilbudet vi gir barna er bra, og har mange tanker om aktiviteter vi ønsker å gjennomføre. Men det er dyrt å delta. En bør snu gratismodellen, til å gjelde 3. og 4. klassinger.

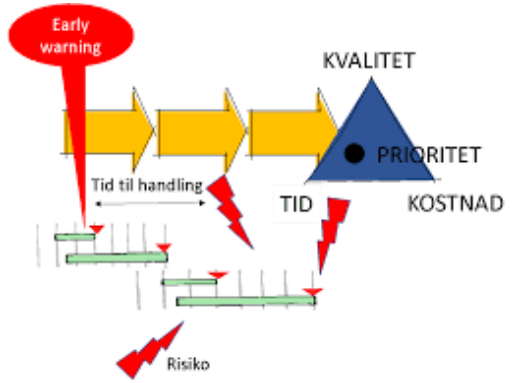

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Dette har vi gode rutiner på, vi har perioder på 6 uker av gangen der det er satt av tid hver 6.uke til dette arbeidet. Vi har fått god hjelp fra Arne Bergan mtp valg av planleggingsverktøy og hvordan utarbeide gode planer.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Overordnet del er med oss i alt arbeidet vi gjør, kanskje spesielt i forhold til arbeidet med PALS
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi har fokus på de 3 kjernefagene dette året, og jobber i ressursgrupper med å lage gode planer som dekker kjerneelementene i fagene gjennom de 7 årene elevene er hos oss.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi har overordnede tverrfaglige temaer for de ulike periodene som hele skolen jobber med. Vi er fortsatt på vei da dette er en litt ny måte å tenke på, trinnene jobber tverrfaglig, men vi trenger også å få til et tverrfaglig skolefellesskap.
Dybdelæring	Vi opplever at dette er noe vi har fokus på hele tiden, og det brukes flere metoder inn for å lære om ting - vi ser også dette på lekseutformingen.
Elevaktive arbeidsformer	Vi er på vei, dette er noe av det vi har jobbet med og jobber med. Det er fortsatt litt for mye behov for "kontroll" i klasserommet med for lange forelesningsøkter og monologer.
Underveisvurdering	Dokumenteres 2 ganger i året, vi ser at vi trenger å ha fokus på dette fremover. Det er for store forskjeller mellom lærerne her.
Elevmedvirkning	Vi er på vei. Formell elevmedvirkning er på plass, det er i undervisningssammenheng vi må våge å slippe taket litt.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,39%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0

- Vi har dyktige spesialpedagoger som samarbeider tett og som har ukentlige møter med avdelingsleder som har master i spesialpedagogikk. Vi opplever derfor at tilbudet er godt organisert av kompetente mennesker. Det handler om å treffe elevene der de er og jobbe over tid, og utfordringen er å få til dette under rammebetingelsene vi har. Det å favne større grupper elever der andre elever uten vedtak inkluderes er en av de tingene vi må jobbe med fremover. Styrk-, intensiv og spesialundervisning kan kanskje henge enda tettere sammen enn hva vi får til i dag.
- Miljøterapeutene våre jobber med grupper internt på skolen, dette er en del av spes.ped-undervisningen for flere av elevene og vi ser at dette er en undervisningsform som gir god effekt.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	1,5
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	5 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
- Den særskilte språkundervisningen gir elevene en bedre forståelse av språket så de kan bruke det aktivt i kommunikasjon både muntlig og skriftlig. De lærer seg flere norske ord og begreper.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær?*
- Vi følger opp fravær med tett dialog med foresatte, men ser at det fortsatt er forskjeller mellom lærerne i forhold til denne kontakten og dette er noe vi jobber videre med både på individ- og systemnivå. Dersom fraværet er over 10 % gjennomføres rutinemessige samtaler med foresatte, lærer og ledelse for å sikre at nødvendige tiltak iverksettes.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Det er veldig varierende da det er ekstreme forskjeller i sakene.
  Noen tiltak fungerer godt for noen, men har liten effekt overfor andre.

Det viktigste vi gjør er å jobbe kontinuerlig med å skape trygge skoledager preget av mestring og motivasjon, og å jobbe forebyggende i forhold til elever som trenger spesiell tilrettelegging.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

❖ tilpasset undervisning
❖ elevmedvirkning
❖ elevaktive arbeidsformer

❖ Vi trenger å systematisere bruk av ressurser slik at det kommer sårbare barn til gode også ved høyt sykefravær.
❖ Vi trenger flere lærere som leser elevens behov og møter dem på dette med riktige tiltak

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  -

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  -

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

  Videreutvikle progresjonsplaner i kjernefagene og periodeplanene slik at hele skolen har en felles oppfatning av å jobbe i samme periode.

  Jobbe for at hele skolen har en felles oppfatning av PALS slik at elevene møter forutsigbare voksne i alle situasjoner på skolen. Fortsette å forvente at alle klasser har en PALS-halvtime på timeplanen hver uke.

  Være godt forberedt og ha planer klare i god tid. Kommunisere dette på en slik måte at ansatte kjenner til forventninger og arbeidsoppgaver uten at de føler seg truet av disse.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Vi jobber aktivt med læringsmiljø og PALS, både i ressursgrupper og felles utviklingstid på skole og SFO.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Vi opplever at varslingsplikten er godt kjent og følges opp av personalet.

- Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Vi analyserer resultatene og går gjennom disse i utviklingstid, og følger dette opp på team. Også tema på SIM.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet? SIM er en god ressurs, men vi opplever at det er uforutsigbart i forhold til helsesykepleier som vi anser som en viktig brikke i dette arbeidet og at det er svært krevende å få avsatt tid til observasjoner mm.

Elevundersøkelsen 7. trinn

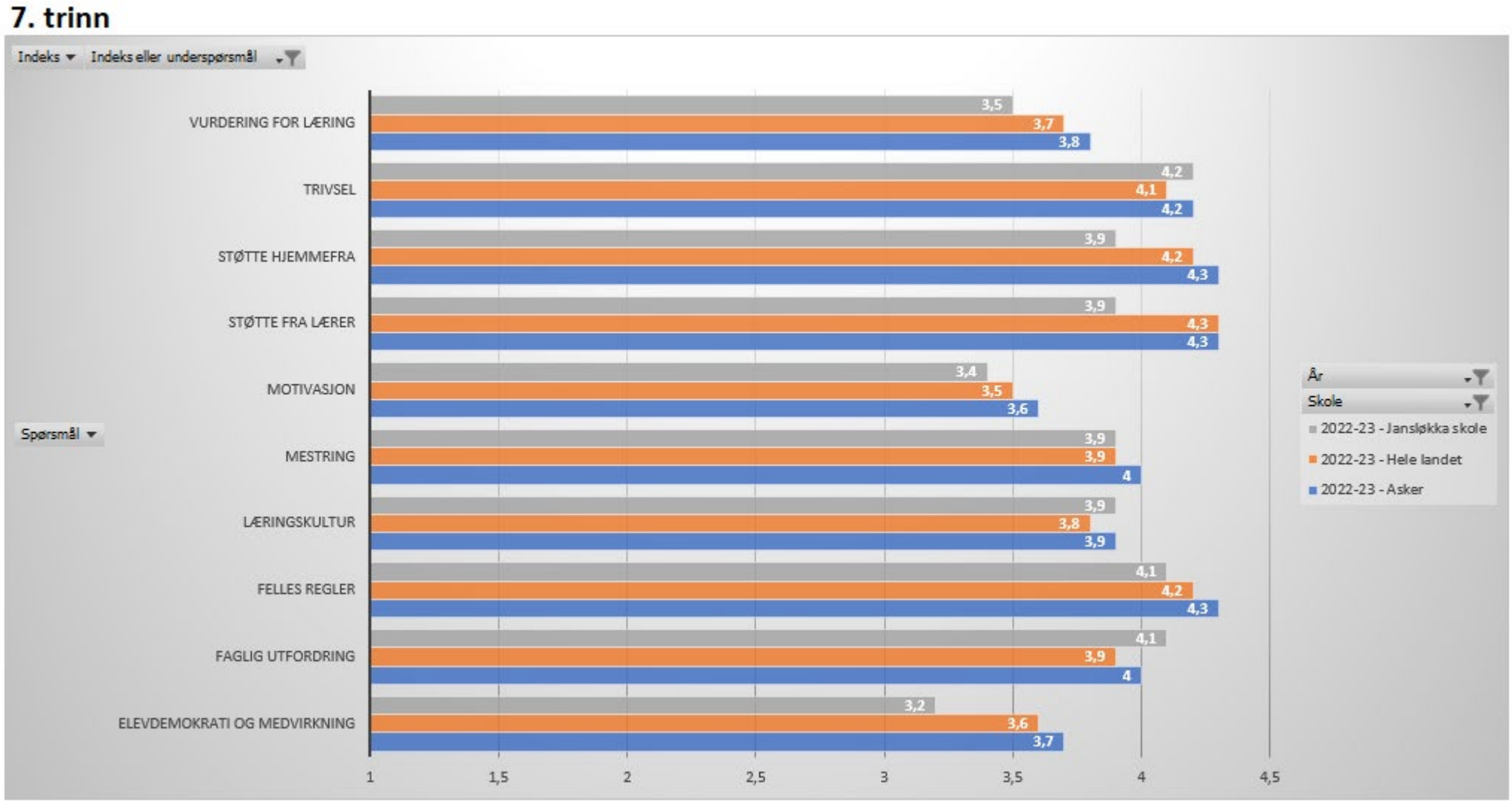

Elevundersøkelsen 6. trinn

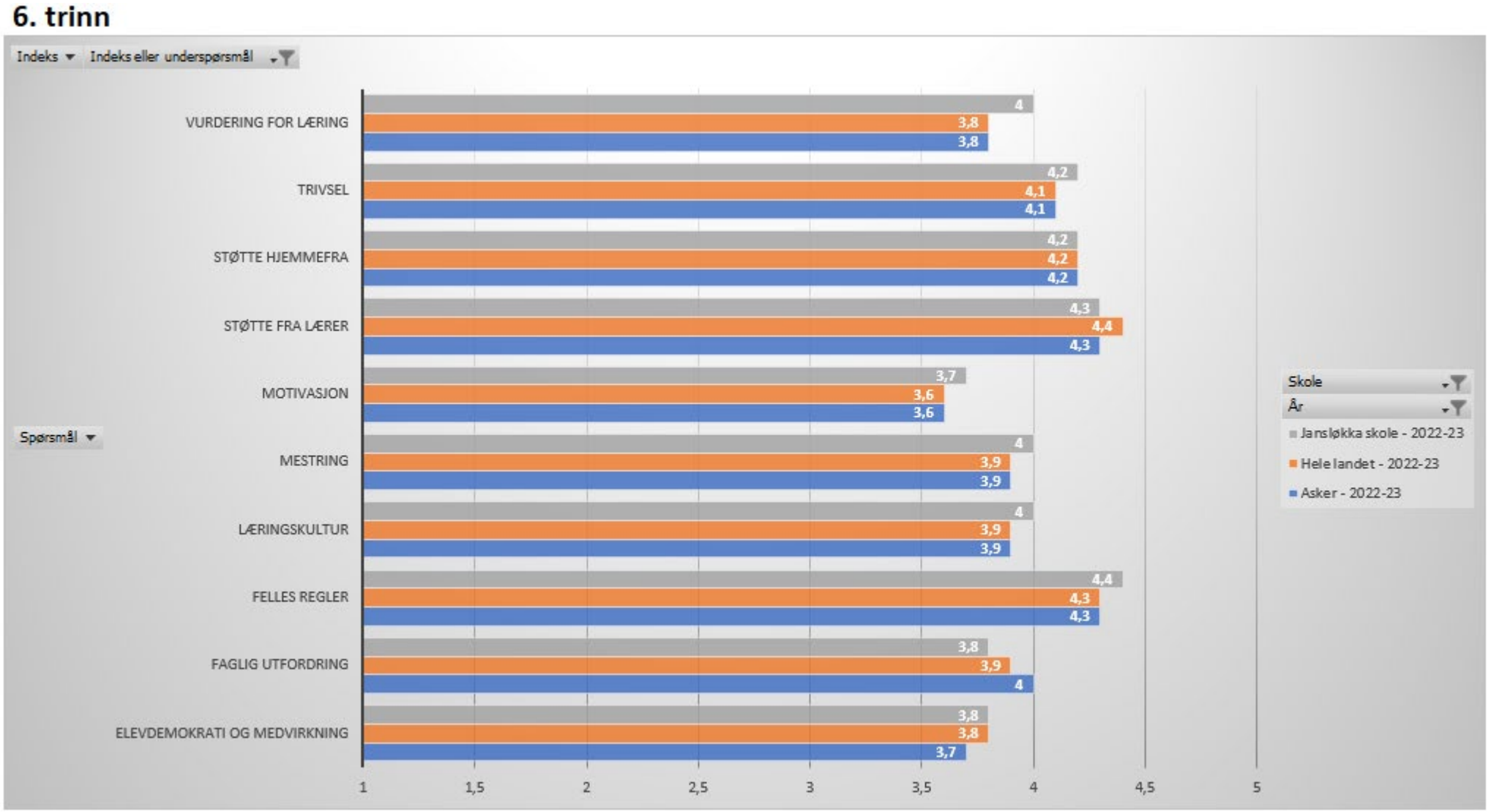

Elevundersøkelsen 5. trinn

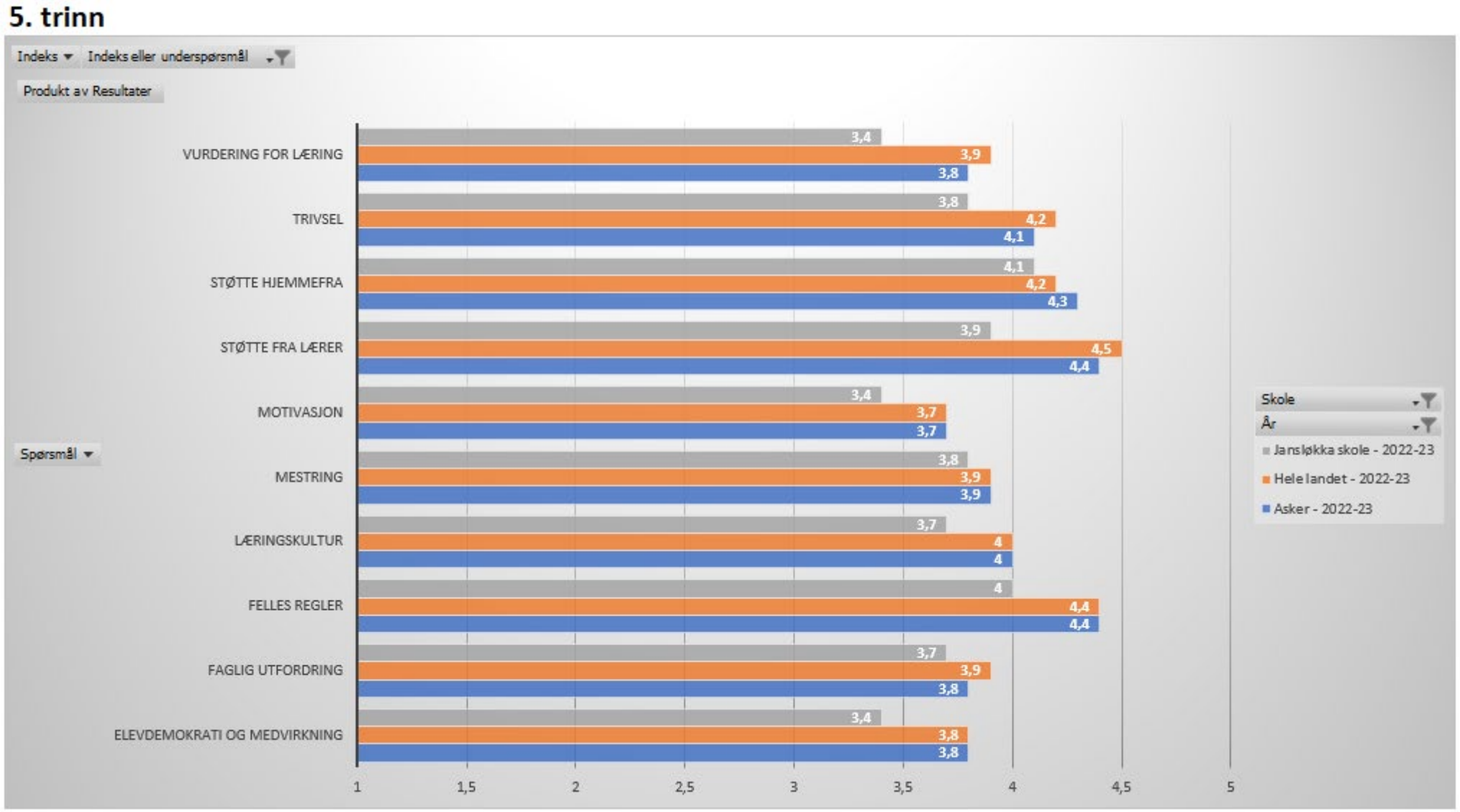

Foreldreundersøkelsen

Indekser

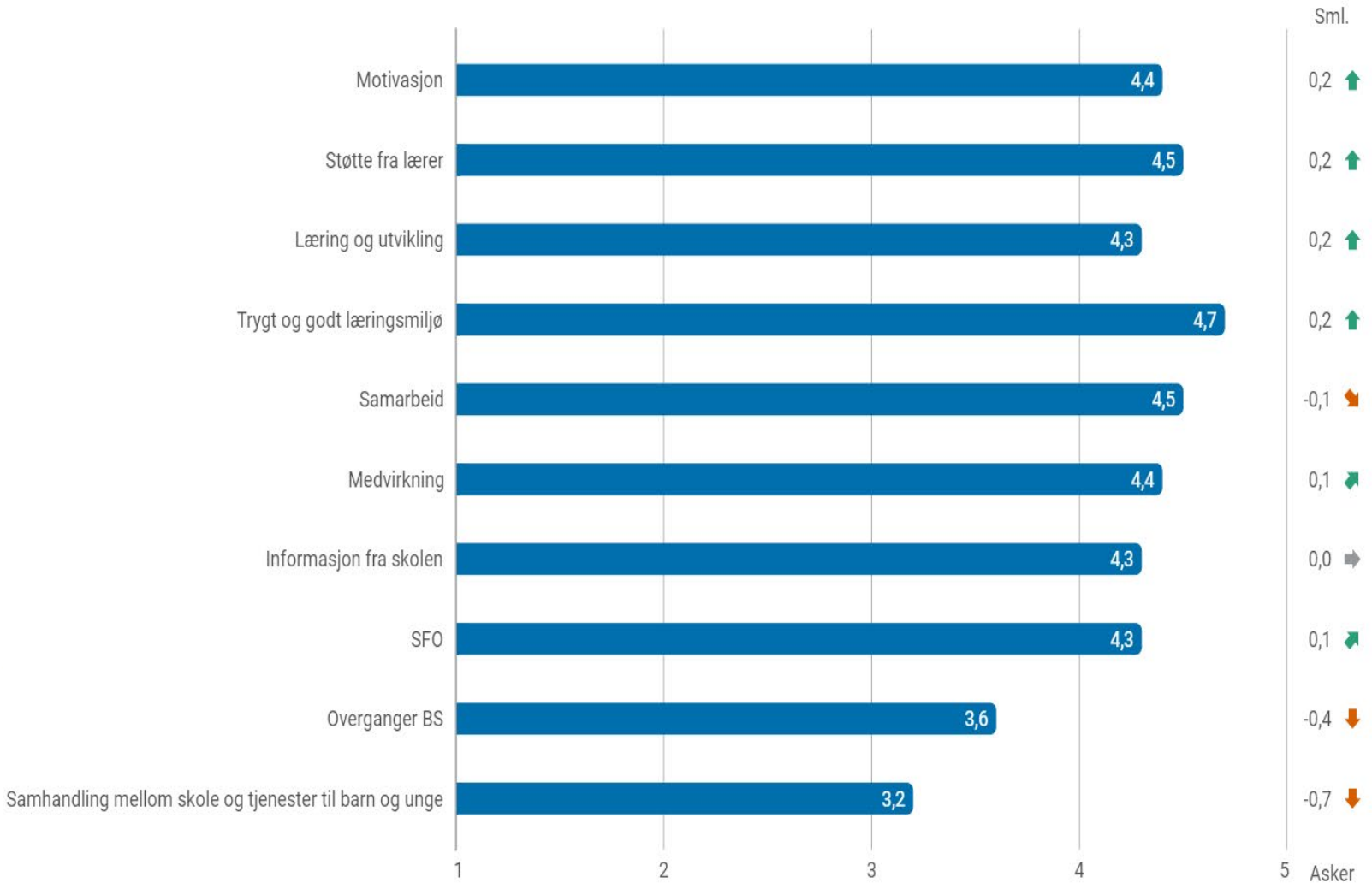

- Vi har stabile resultater over tid, men ser at sonesamarbeid med barnehagene må bli bedre - dette er løftet frem flere ganger. Vi opplever at vi får informasjon fra barnehagene altfor sent, og det har skapt utfordringer i forhold til klassesammensetning - og kommunikasjon med foresatte. Vi heier på å bygge bro!
- Veldig fint å se at det er gode resultater i forhold til trygt og godt læringsmiljø.
- Vi har trygge skolestartere og opplever at vi får til en god overgang mellom barnehage og skole.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Tidlig innsats er organisert gjennom styrk på det enkelte trinn. Vi opplever at det har vært sårbart dette skoleåret fordi vi har hatt et svært høyt antall fraværende, og da har vi måtte prioritere lærere ut i klasserommene.

Effekten av tidlig innsats er god når vi klarer å jobbe med dette systematisk.

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Vi trenger fortsatt å få opp resultatene for engelsk, her forventer vi mer. Vi jobber med å lage helhetlige planer for faget dette året, og med å få opp den generelle kompetansen på skolen. Det er i dette faget vi har færrest med utdannelsen som kreves fremover.

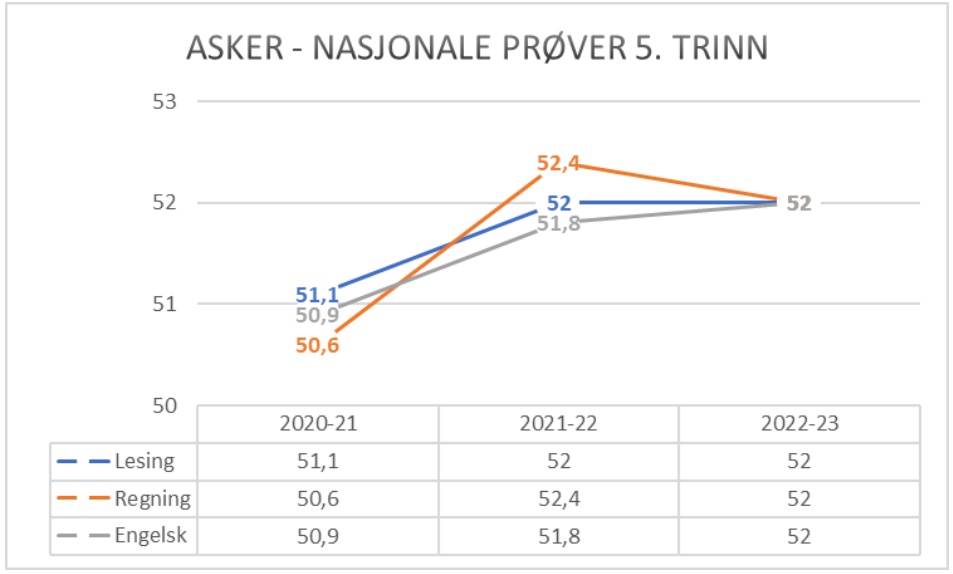

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

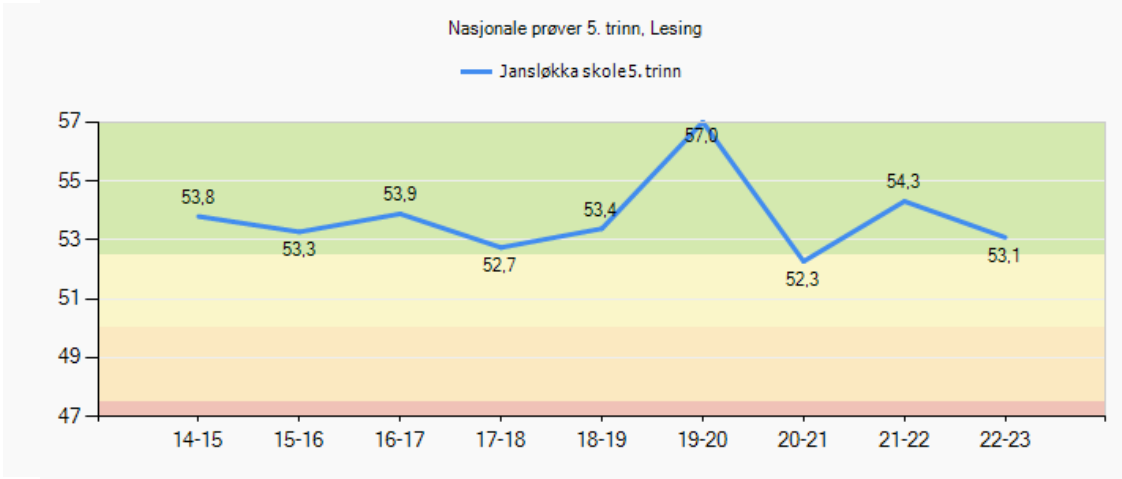

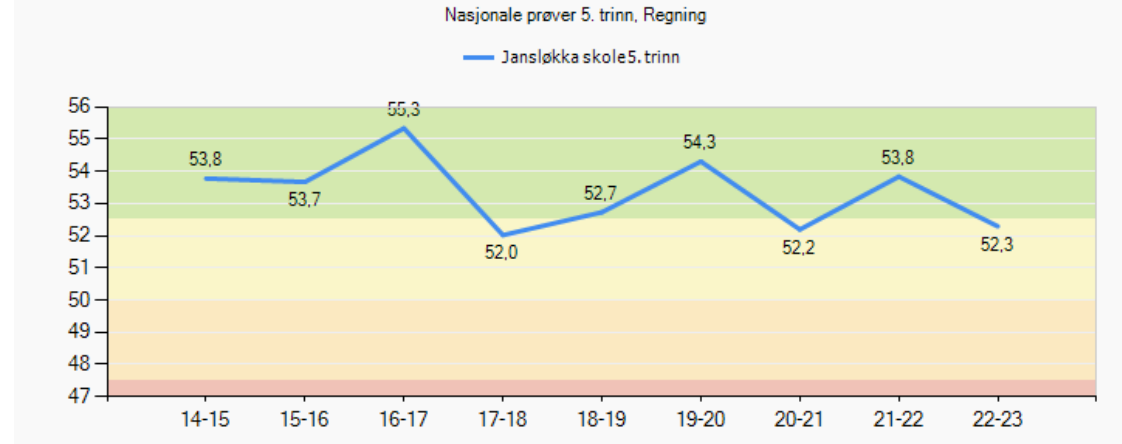

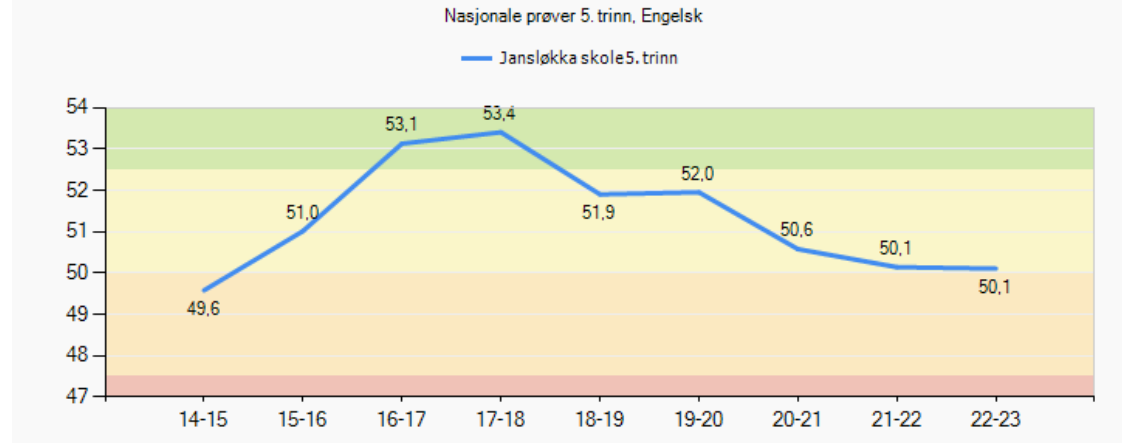

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Som avgiverskole er vi fornøyd med hvordan elevene våre presterer, vi har gode resultater.

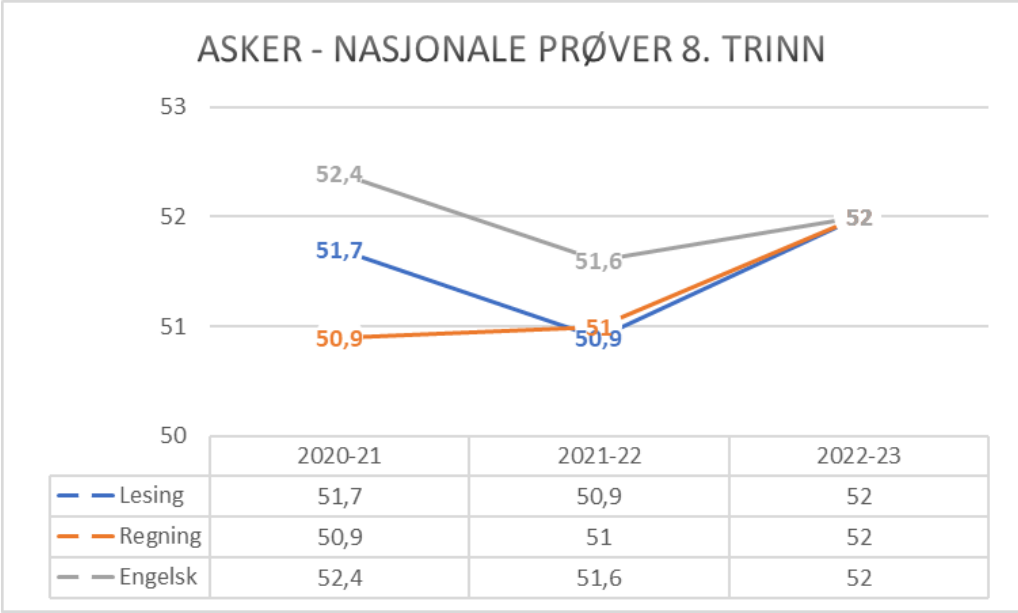

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

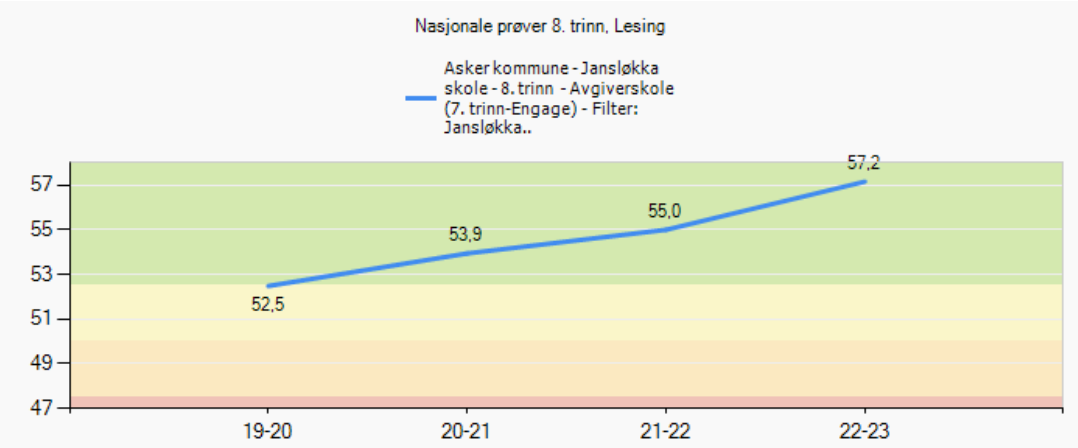

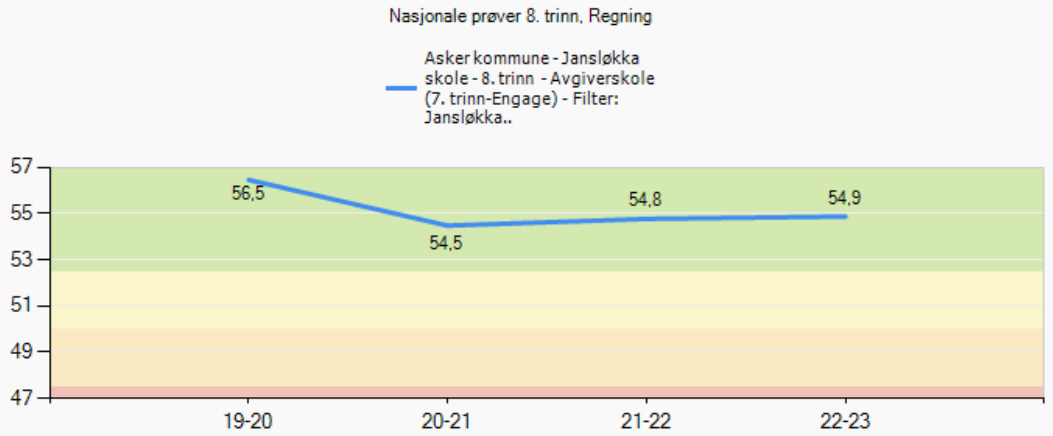

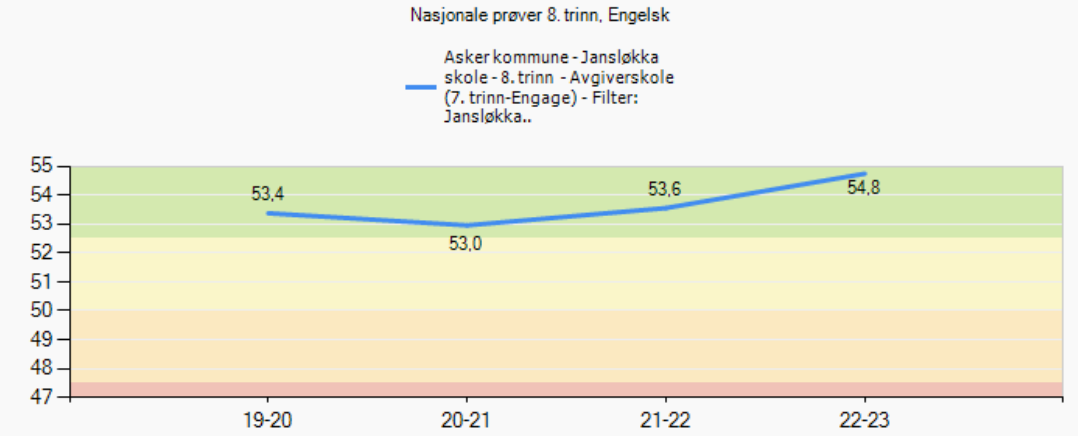

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Resultatene analyseres og gjennomgås på team, med personalet og i FAU. Team følger opp individuelle resultater på utviklingssamtaler, og ute i klassene.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
- Vi har foreløpig ikke samarbeidet med andre skoler om dette utover at vi har snakket sammen om resultatene.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Utfra vår kunnskap om skolens sosioøkonomiske indeks samsvarer resultatene fint, elevene gjør det bra og det har vi også en klar forventning om at de skal fortsette med det!

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring? Vi må først og fremst skape stabilitet for lærere som skal drive begynneropplæringen og intensivopplæringen. Kompetansen vi trenger finnes på huset.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet? Dette henger sammen med det generelle arbeidet rundt undervisningspraksis ved skolen, og er en del av satsningen på fagfornyelsen - ressursgruppenes arbeid er et ledd i å utvikle opplæring i en mer elevmedvirkende retning. Fokus bort fra lærerstyrte aktiviteter.

Utdanningsdirektoratet

Nasjonale prøver

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Landøya skole

Skolens verdier:

INNOVASJON

FELLESSKAP

LÆRINGSGLEDE

LANDØYA SKOLE

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	348
Lærere:	32
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederd

Videreutviklet supplerende læringsarena. Utvidet tilbud, fase inn elever på 8.trinn og ut ved jul 10.trinn

Prosjektskole - samarbeid med Økologisk Norge

Forestilling og Landøyasamlinger. Skaper fellesskap og tilhøringhet

Landøya 50 år

Hvorfor har vi lykkes med dette? Godt arbeidsmiljø og profesjonsfellesskap.

LANDØYA SKOLE

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	*Det er fremdeles behov for mer samarbeid med tjenester som PPT, BUP o.l. Tydeligere ansvarsfordeling mellom PPT og kontaktlærere.*
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	*Vi er i gang, men vi trenger bedre systemer for informasjonsflyt mellom ulike instanser. Det må gjøres sentralt..Det er en forbedring rundt samarbeidet med PPT, det funker svært godt med å ha et møtepunkt med PPT hver 14 dag. Det har i år kanskje blitt litt for mange planer rundt individuelle tilretteleggingerog rapportering. Dette har gått utover den tilpassede opplæringen. 360 er svært tidkrevende,.*
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	*U-tidene organiseres godt og er varierte. Mye tid går naturlig til nødvendig drift og organisering, og det blir derfor mindre tid til utvikling.*
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	*Utvikle innskoleringen videre. Kanskje stadig litt ulik oppfatning av hva innskoling egentlig skal innebære?To kontaktlærere per klasse har vært en stor fordel. Vi må bli flinkere til å inkludere nytilflyttede elever og elever som "melder seg ut".Vi bruker biblioteket mer i timene, særlig norsk. Vi lager en plan for hvordan biblioteket kan brukes mer i flere fag nå. UNG kultur har vært på besøk, men kanskje de kan komme litt oftere?Få møter på studieverksted og morgentrening i forhold til ressursene som brukes. Kan disse ressursene brukes mer rettet inn mot tiltak i skoletiden?*
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	*Dette er vi godt i gang med*
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	*Kontaktlærere er raske til å ta i bruk aktivitetsplanen og involvere elev og foresatte. Gode systemer og god bevissthet for å følge opp bekymringsfullt fravær. Likevel vanskelig i praksis.Vi må bruke mer tid til å planlegge bruk av tolærertimer og samarbeid med supplerende læringsarena.*
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	*Vi er godt i rute, men må jobbe mer med å nedskalere antallet kopier og utskrifter som følge av digitaliseringen*

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene

- Google ivaretar ikke personvernet godt nok. Må jobbe med elevenes nettvett.
- Vi har mange datasteder, dette skaper høy risiko for at ting kan bli lagt feil og sensitiv infirmasjon kommer på avveie. I tillegg tar det mye tid å følge opp alle stedene. I det vi har lært et system får vi et nytt system å lære, en stor tidstyv.

Ansatte har ikke en helsefremmende praksis og skaper ikke et inkluderende fellesskap for elevene

- Noe varierende sannsynlighet ut ifra de forskjellige beskrivelsene. Ansatte forsøker å ha en helsefremmende praksis, men det vil være elever som faller utenfor. Ofte det ikke er skolerelaterte ting heller

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? Elevrådet er i prosess med å drøfte ståsted for læreplanpraksis, og vil etterhvert komme med sine forslag til innspill. .

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Jobbet mye vår 2022 og høst 2022. Satt av egen tid for planlegging.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Godt gjennomarbeid. Starter før alle andre (2017) i forbindelse med flytting til ny skole. Skolens verdier er tuftet på verdiene i overordnet del. Tverrfaglige tema som f.eks kafeen.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Dette er på plass. Det er utarbeidet læreplaner, inkludert kjerneelementer i alle fag. Egne øker i utviklingstid knyttet opp til kjerneelementer.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Godt i gang. Har mange ulike varianter av tverrfaglige prosjekter. Kafé Landøya Uke sex
Dybdelæring	Har jobbet mye med temaet i fellestid. Det er fortsatt behov for fokus på området.
Elevaktive arbeidsformer	Har jobbet mye med temaet i fellestid. Det er fortsatt behov for fokus på området.
Underveisvurdering	Påbegynt. Er fokusområde p.d.d Det er fortsatt behov for fokus på området.
Elevmedvirkning	Påbegynt. Er fokusområde p.d.d Det er fortsatt behov for fokus på området.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5.75%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	5,75%
• Andel i gruppe:	
• Andel hovedsakelig alene:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  - Enda bedre bruk av to-lærersystemet
  - Videreutvikle supplerende læringsarena

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1-2 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

De fleste elevene hos oss snakker relativt godt norsk, men strever med begrepsforståelsen i teoretiske fag. Vi har et lavt antall elever med særskilt språkopplæring, og det kan oppleves krevende å innarbeide gode nok rutiner for opplæringen. Elevene trenger jevnlig drypp at begrepstrening i alle fag og denne tilrettelegges best gjennom to-lærerressurs og elevens tilstedeværelse i timene.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  - ja, i tilpasset grad. Vi jobber med bedre systematikk for oppfølging av denne elevgruppen. Vi kan bli enda bedre på identifisering og kontakt og avdekke problematisk fravær- samt involvere foresatte tidligere.
    - Få økt bevissthet i personalet
    - Bedre system på fraværsregistrering
    - Lettere tilgang til rutinene
    - Kontaktlærer - bevisstgjøre rollen

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  - Stor variasjon fra elev til elev.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

  - Identifisere årsak til utfordringer i enda større grad. Fokus på kontaktlærerrollen og rutiner.
  - Videreutvikle to-lærersystem.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - https://docs.google.com/presentation/d/1w4XP2aBNa3IL_1I2uN2R38gb8LxPQbTHwotc6aKCNvs/edit#slide=id.p27

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  -
  - https://docs.google.com/presentation/d/1w4XP2aBNa3IL_1I2uN2R38gb8LxPQbTHwotc6aKCNvs/edit#slide=id.p27

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

https://docs.google.com/document/d/1b_jYkdzxJB39ZXfV4dN4q3sMe7O2xsEq/edit?usp=share_link&ouid=109468979563787615868&rtpof=true&sd=true

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Godt kjent

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Etter gjeldende regelverk.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Sosiallærerne gjennomfører. Resutaltene drøftes på trinn og det utarbeides tiltak.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Stor ressurs. Brukes aktivt på alle trinn.

Elevundersøkelsen 10.trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

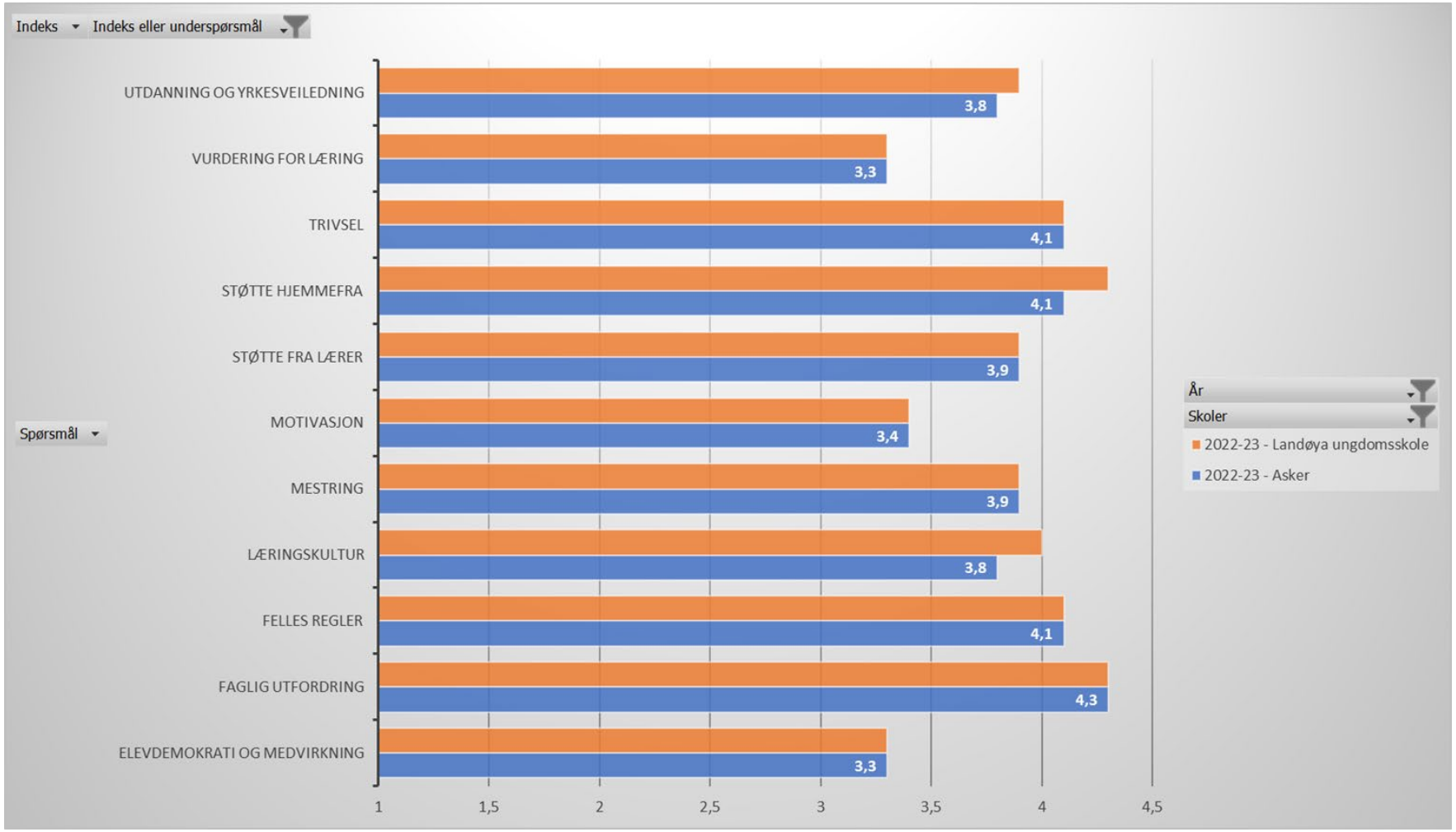

Elevundersøkelsen 9.trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

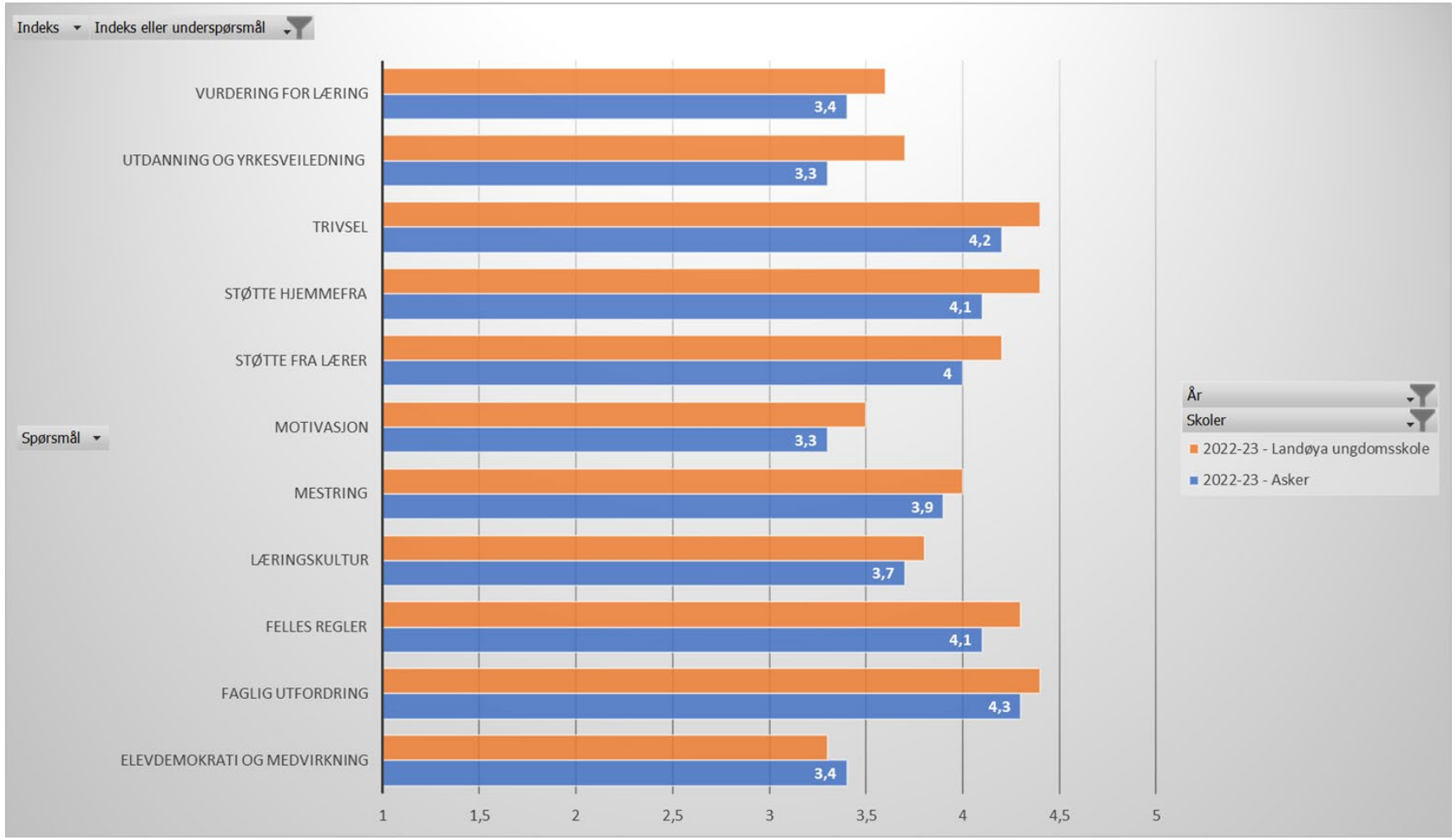

Elevundersøkelsen 8.trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

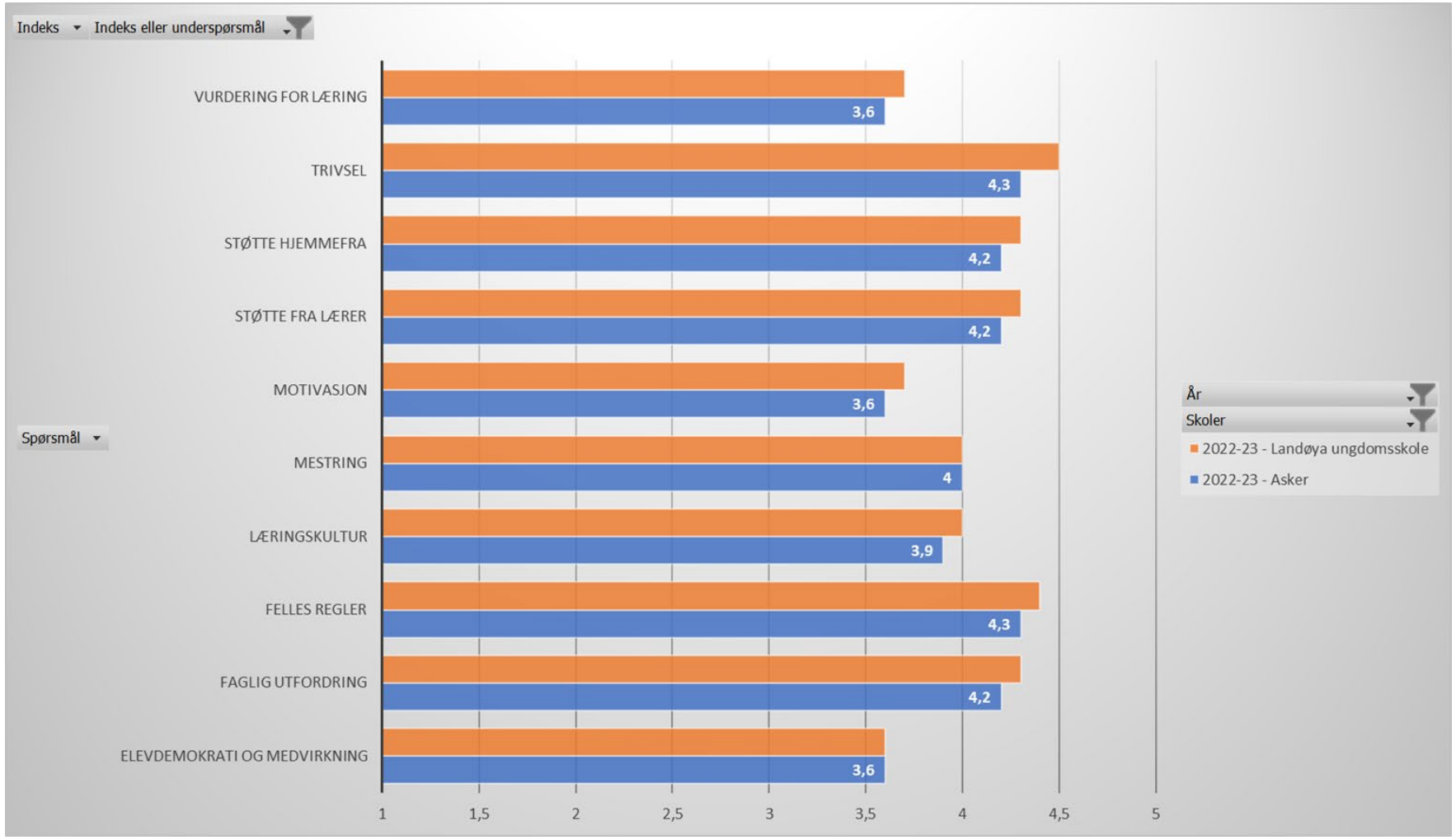

Foreldreundersøkelsen

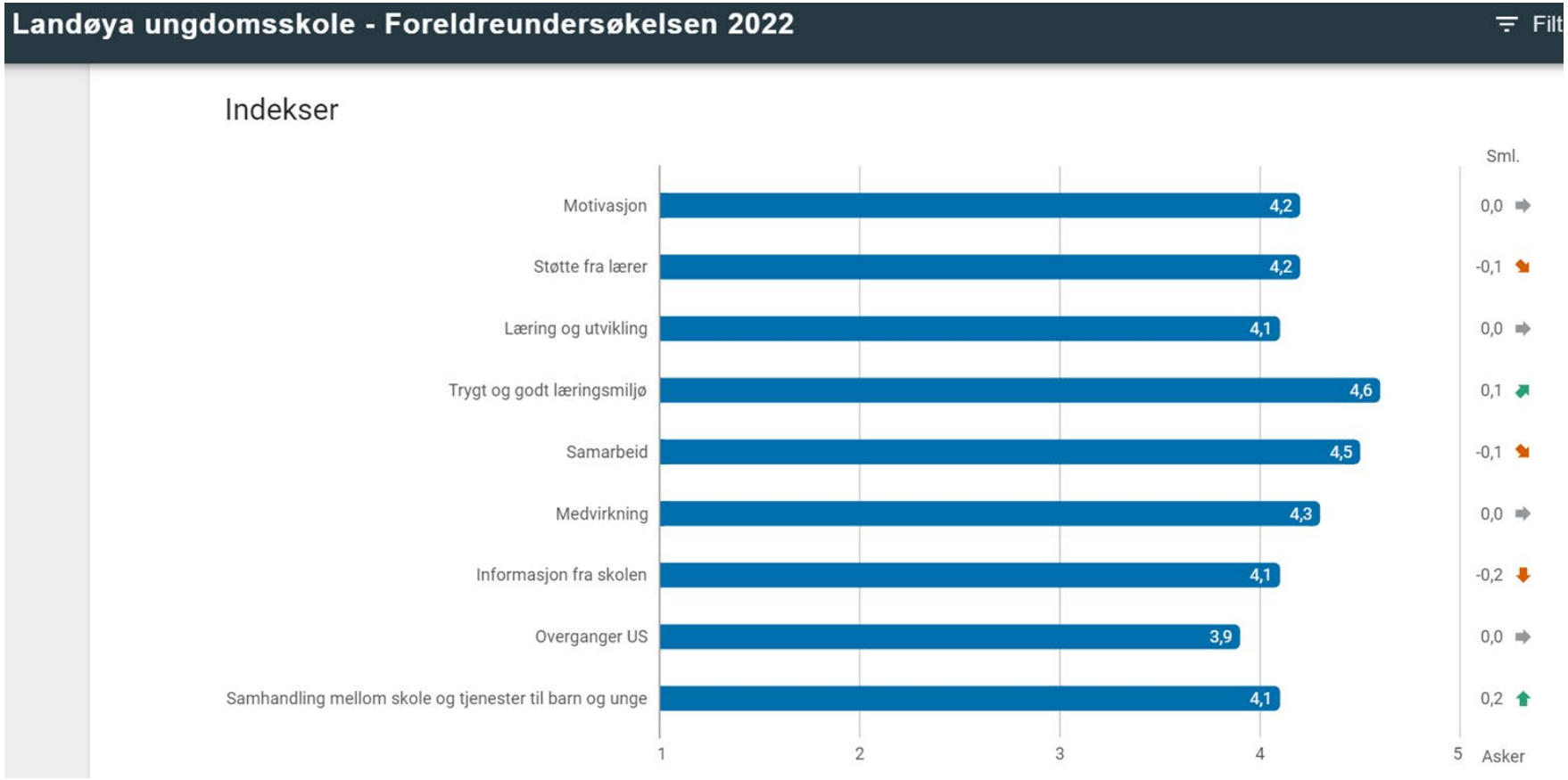

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Overraskende svake resultater på 8.trinn. I følge FAU kommer undersøkelsen for tidlig til at foresatte kan uttale seg om skolen.

Ser en positiv endring i svarene hos 9.trinn. Mer kjent med skolen? Tryggere?

Det gjennomføres prosess rundt resultatene i FAU, personalet og på foreldremøtene.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

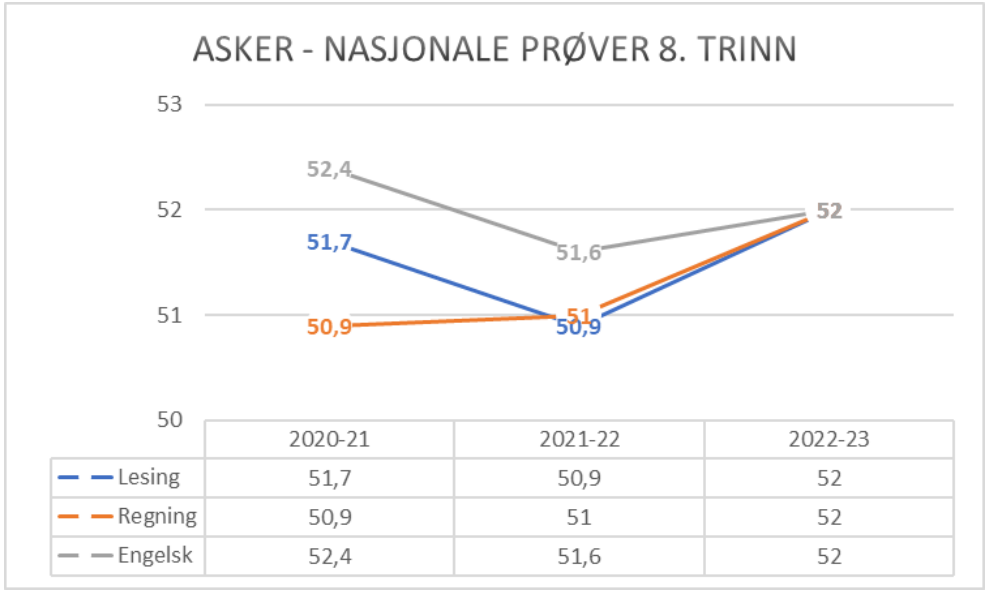

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

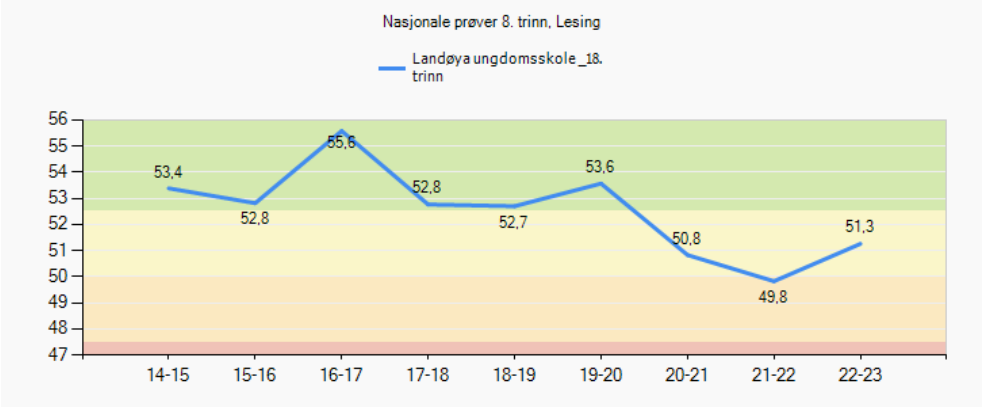

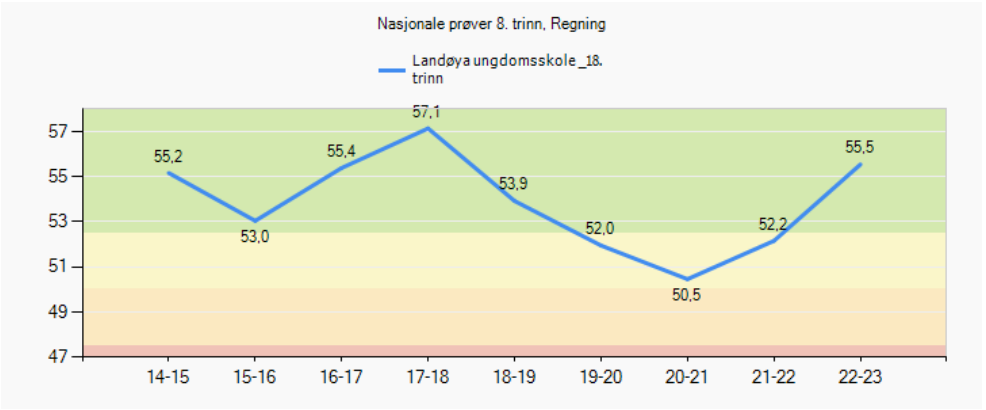

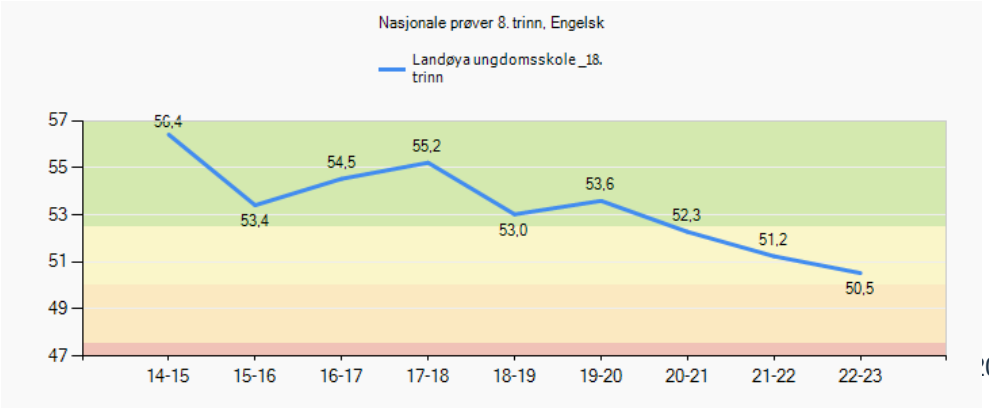

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

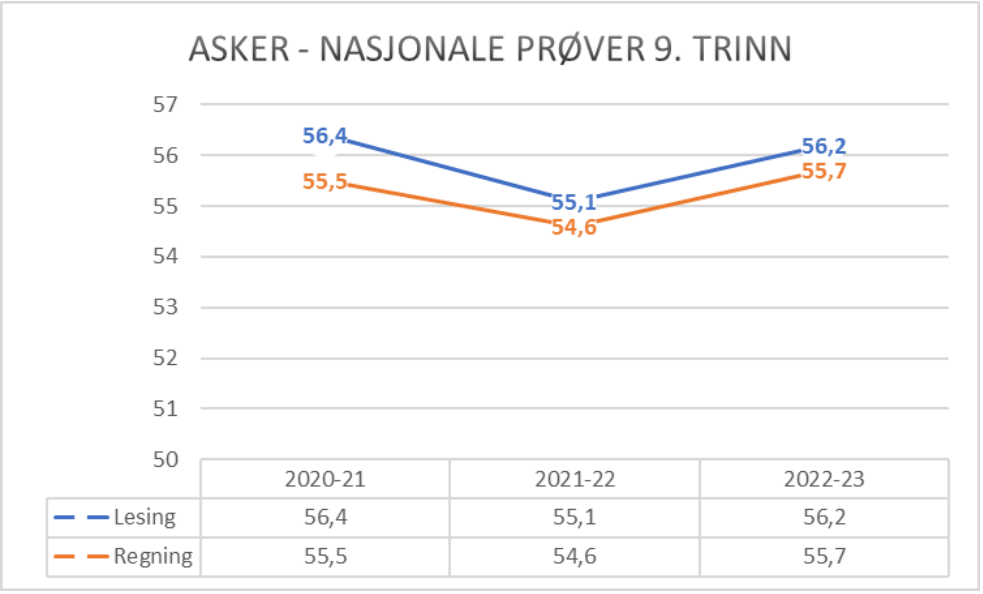

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

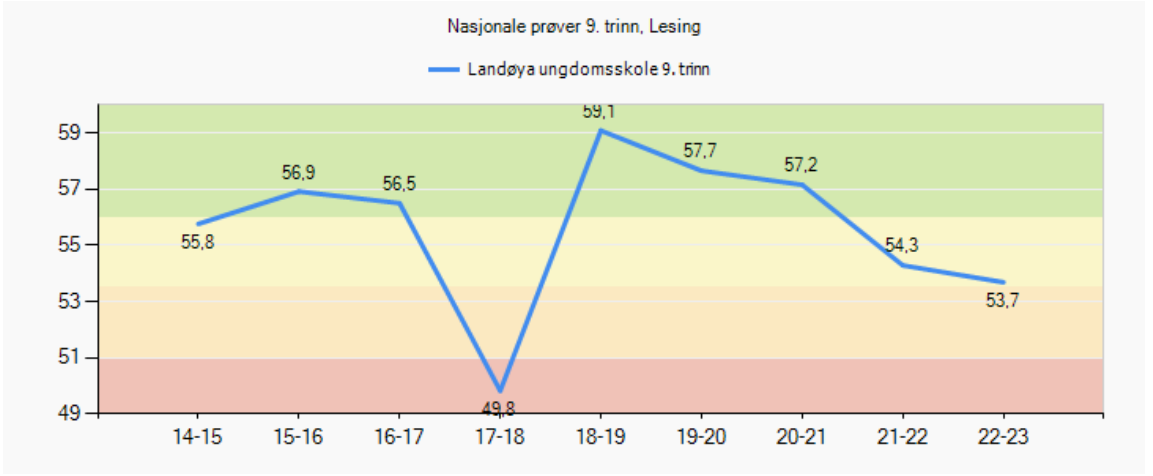

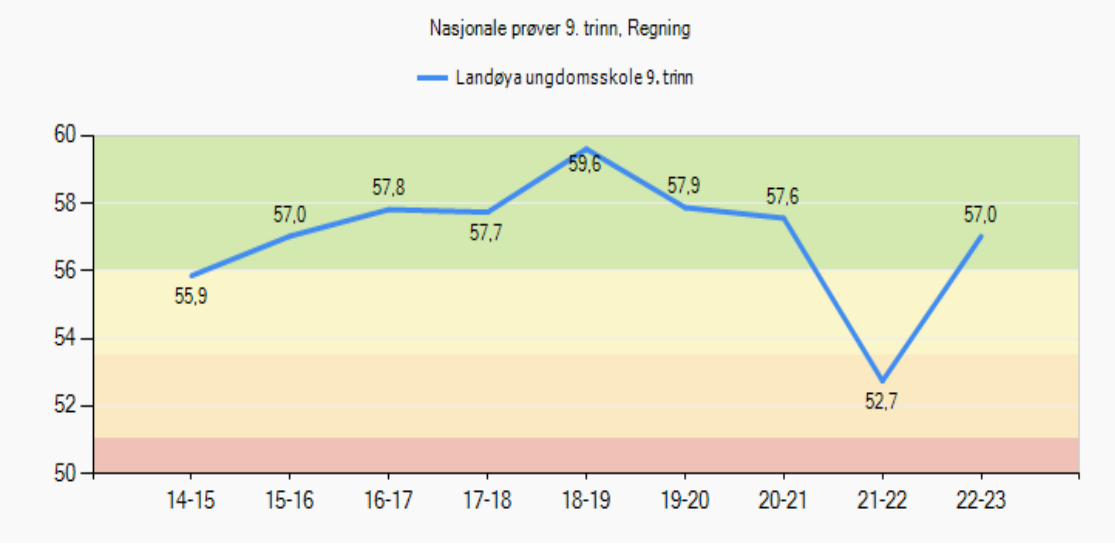

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Landøya ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	10,64	3,91	3,68	1,56	0,6	3,8
Landøya ungdomsskole 9. trinn (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	5,54	3,89	3,67	3,47	0,36	3,55
Landøya ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	5,5	7,43	4,55	3,14	-1,55	3,56
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,38	5,86	5,32	4,6	1,75	5,15

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - Greier fortsatt å løfte de svakeste elevene. Større løft i år enn tidligere to år. Det er ingen grunn til at Landøya skole ikke skal kunne løfte elevene i like stor grad som resten av Asker.
- Hva kan være årsaker?
  - Dette er et kull med lave resultater på 8.trinn (49.8) De hadde en overgang til ungdomsskolen som var preget av pandemien. Det positive løftet som er gjort, mener vi er et resultat av jevnlig lesing, arbeid med begrepsforståelse og læringsstrategier.
- Hva vil dere prioritere fremover?
  - Bruk av pedagogisk organisering for å i enda større grad følge opp de elevene som fortsatt ligger i prøveklasse 1 og 2.
  - Videreutvikle biblioteket og bruke dette i pedagogisk sammenheng i større grad enn nå.
  - Opplæring av norsklærere i å gjennomføre lesekurs v/PPT

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Landøya ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	8,4	4,63	5,84	4,57	1,31	4,74
Landøya ungdomsskole 9. trinn (21-22)	Endring i skalapoeng regning	5,29	3,12	2,45	0,29	3,27	2,28
Landøya ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	6,75	9,19	5,93	2,81	3,29	5,23
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,93	4,49	5,2	4,16	1,79	4,6

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - Vi er svært fornøyde med resultatene sett opp mot gjennomsnittet for Asker.

- Hva kan være årsaker?
  - Et trinn som i utgangspunktet var sterk i regning, men som har løftet seg enda mer. Det har vært jobbet systematisk og variert

- Hva vil dere prioritere fremover?
  - Pedagogisk bruk av ressursene. Nivådele, slå sammen to klasser og omorganisere bruken av to-lærer for å kunne jobbe mer detaljert etter nivåbehov. Gjøre det attraktivt å være sterk i matematikk, f.eks gjennom Abel-konkurransen. Tettere oppfølging av de svakeste elevene.
  - Tett samarbeid med barneskolene, da disse også presterer gode resultater.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Trinnene har analysert resultatene og forevist ledelsen plan for videre arbeid.
  - Ved bekymring for resultatene er foresatte og elev involvert gjennom samtaler og drøfting av veien videre.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Ja, i stor grad, men med noen variasjoner.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Asker kommune (21-22)	Snitt Landøya ungdomsskole (21-22)_2	Snitt Landøya ungdomsskole - (20-21)	Snitt Landøya ungdomsskole - (19-20)
Grunnskolepoengsum	44,68	47,02	45,52	46,09

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

Skolen fortsetter å ha gode resultater ved avslutning av 10.trinn. Sett i sammenheng med øvrige resultater for skolen, mener vi dette viser et riktig bilde av elevenes kompetanse.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Asker kommune (18-19)	Landøya ungdomsskole - (20-21)	Landøya ungdomsskole - (19-20)	Landøya ungdomsskole (18-19)	Landøya ungdomsskole (17-18)	Landøya ungdomsskole (16-17)
fullført og bestått Vg1	89,2	90,9	93,3	96,3	89,8	93,6
fullført og bestått Vg2	84,4	0,0	85,8	94,5	80,7	87,3
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	70,5	0,0	0,0	93,6	83,0	89,1

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  - Utviklingen er som forventet.

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?
  - Vi jobber mye med regler og rutiner, bl.a forsentkomming og frister osv.
  - Gir elevene et godt faglig grunnlag for å kunne jobbe videre på VGS.

Asker kommune

Asker kommune

Mellom-Nes skole
Lokal tilstandsrapport

april 2023

Skolens visjon/verdier:

Lærelyst, raushet, mestring

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	406
Lærere: personer	35
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,4
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,4
Barn i SFO:	209
Ansatte SFO:	15

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

  Vi jobber med å heve ansattes interne kompetanse og heve kvalitet i aktivitetstilbudet. Inkludering er nå et naturlig begrep ved planlegging og i praktisk innhold. Våre ansatte er også mer ansvarlige i planlegging av aktiviteter og ferie-SFO.

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**

  Vi har fokus på aktiviteter som treffer gutter. De eldste barna på 4. trinn har tilbud om egne aktiviteter.

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**

  Vi arbeider med trygt og godt lekemiljø, inkludering, bærekraft og lek som gir utvikling. Fokus framover er mat og måltidsglede gjennom god tid, struktur og sunne måltider.

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**

  “Trygt og godt miljø på SFO” (udir) som er en læringsløype for SFO.

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**

  Overganger skole til SFO og i løpet av SFO tiden mellom aktiviteter. Bygge Bro med overgang fra barnehage til SFO.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Inkluderende praksis på skole og SFO
  - Trygt og godt skolemiljø og aktivitetsplaner mot mobbing
  - Grønne klasserom og skolehage i startfasen

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Ansvarliggjøring av medarbeidere
  - Avsatt tid til temaer og utviklingsarbeid
  - Læringsløype på skole og SFO samme tema

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP fra 2022	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Overgang barnehage-skole er fokusområde gjennom Bygge Bro og i hele skolesonen.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Gode rutiner ved aktivitetsplaner og bekymringsfullt fravær. Vigilo og P360 har mye tekniske utfordringer.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Læringsløype trygt og godt skolemiljø, bygger intern kompetanse blant personalet til å takle høyfrekvente utfordringer.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi-minutt og MAIS-elever, grønne klasserom og skolehage. Skal forsterke fokus på elevmedvirkning framover.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Aktivitetsuke med Holmen idrettspark, samarbeid med Holmen Ishockey, samarbeid med Mellom-Nes Vel om skøytebane.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Lav terskel for etablering av aktivitetsplaner knyttet opp til § 9A i opplæringsloven, tett på ufrivillig skolefravær.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Fokus på kildesortering, reduksjon av kopiering, gjenbruk og bærekraft, gå-grupper. Skolehage og grønne klasserom.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- “Helhetlige tjenester”:
  - Opplever PPT og helsesykepleier som lite tilgjengelig i skoledagen. Det kan være vanskelig å navigere i skolens støttefunksjoner og kommunens hjelpeapparat.
- “Beholde viktig arbeidskraft”:
  - SFO - flere slutter pga for små stillinger. Vanskelig å rekruttere personale.
- “SFO”:
  - Medbestemmelse for elevene, vi må i større grad prioritere aktiviteter som fenger gutta og de største barna.
- “Skolebidrag”:
  - Engelskresultatene på nasjonale prøver 5. trinn og 8. trinn er svakere enn forventet.
- “Elevmedvirkning, medansvar”:
  - Barna må medvirke i egen skoledag i større grad
- “Overganger”:
  - Overganger i det daglige, overgang skole-SFO. Bygge bro-prosjektet prioriteres.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Deling av periodeplaner på to og to trinn i felles teamsamtaler har vært et godt grep, skolen er i god rute.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Skolens verdiord og arbeid med overordnet del har gjennomsyret planene i flere år. Inkludering har vært fokusord i år.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Skolen jobber med begrepene bærekraftig utvikling og livsmestring gjennom en egen Vi-time hver uke.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Elevrådet mener at skolen bli bedre på dette området, og lærerne er enige. Skolen legger opp til tverrfaglige temaer og prosjekter i større grad framover.
Dybdelæring	Elevrådet gir eksempler på arbeid over tid og prosjekter over lengre perioder som gir tid og rom til fordypning. Lærerne vurderer at dette er et begrep som jevnlig må holdes varmt og levende i personalet.
Elevaktive arbeidsformer	Elevrådet forteller at skolen har for lite vekt på elevaktive arbeidsformer. Skolen har hatt fokus på dette i flere år, men styrker bevisstheten om viktigheten av elevaktivitet framover.
Underveisvurdering	Elevrådet liker" kameratvurdering" - får gode tips til å utvikle en tekst. Skolen jobber videre med temaet.
Elevmedvirkning	Elevene er med på å utforme undervisningsopplegg f.eks i kroppsøving. Elevrådet melder at dette er et tema vi må ha fokus på framover. Lærerne og SFO-ansatte ønsker økt arbeid med elevmedvirkning i personalet.

Asker kommune

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	1,52%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	1,52%
•Andel i gruppe:	0
•Andel hovedsakelig alene:	0
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  - Fra timetenking til **universell utforming** i klassen
  - Intensive kurs med spesialpedagog på tvers av trinn
  - Bygger intern kompetanse
  - Lese-skrivevansker
  - Samarbeid med PPT
-

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	1-2 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Vi arbeider med å styrke lærernes forståelse og kompetanse innen dette feltet.
  - Vi er opptatt av tilhørighet slik at elevene utvikler språket gjennom deltagelse i ulike arenaer.
  - Tildelingen brukes som tolærer i klassene - universell utforming

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  - Ja, avdelingsledere i samtale med hvert trinn der verktøyene i Simpli er til god hjelp.
  - Tidkrevende rutine
  - Inkonsekvent å følge rutinen samtidig som vi gir permisjoner til ferier
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  - Ledelsen er tett på, tiltakene på skolen fungerer bra, flere suksesshistorier.
  - Men hvem tar seg av tiltak i heimen? Uklart terreng når det er foreldre som trenger hjelp. Vanskelig å få oversikt over hjelpeapparatet i slike saker, kan bli mange kokker.
  - Økende antall elever som strever

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Elevmedvirkning
- Ufrivillig skolefravær og spesialundervisningspraksis
- Samarbeid med PPT om sakkyndige vurderinger innenfor inkluderende praksis i klasserommet

Dette gjør vi så langt:

- Inkluderende praksiser som tema på medarbeidersamtalene i vår 2023
- Universell utforming av undervisningspraksis, tiltak og aktiviteter
- Oppstart av timer, billige inngangsbilletter til aktiviteter.
- Kompenserende tiltak til enkelte barn
- Utforskerdag som supplerende læringsarena
- Aktiviteter og opplegg og arrangementer på skole og SFO som inkluderer alle

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  - Aktivitetsplaner
  - Nasjonale prøver regning, 5. trinn og 8. trinn
  - Elevundersøkelsen

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Nasjonale prøver Engelsk 5. og 8.trinn
  - Foreldreundersøkelsen om Vigilo

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

Engelsk

- Engelsk begynneropplæring 1.-4. trinn
- Videreutdanning engelsk begynneropplæring prioriteres

Elevmedvirkning

- elevens stemme og medbestemmelse

Tilpasset opplæring

- universell utforming av tilrettelegging for elever
- intensive kurs
- Intern kompetanseheving innen særskilte temaer som lese- og skrivekurs og dysleksi

Trygt og godt skolemiljø

- Læringsløype trygt og godt skolemiljø
- Aktiviteter på SFO - aktiviteter for gutter og de eldste barna
- Bygge bro - fokus på overganger i skoledagen

Elevaktive arbeidsformer

- Grønne klasserom og skolehage
- Programmering
- Internasjonalt samarbeid - Jobbskygging via Erasmus+

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Brukes i teamsamtaler ved opprettelse av hver aktivitetsplan, v/avdelingslederne.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - Varsel til en i ledelsen, varsel lagres i P360, aktivitetsplan opprettes umiddelbart.
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - Forberedelse i team/fellestid, før utviklingssamtaler, skal følges opp umiddelbart. Avdelingsledere overvåker og analyserer resultatene sammen med teamene.
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - I mindre grad i år enn tidligere. SIM var en katalysator og fin kursrekke. Nå har SIM-gruppen lite å gjøre - jobben må gjøres på trinn og team med støtte fra ledelsen.

Elevundersøkelsen 7. trinn

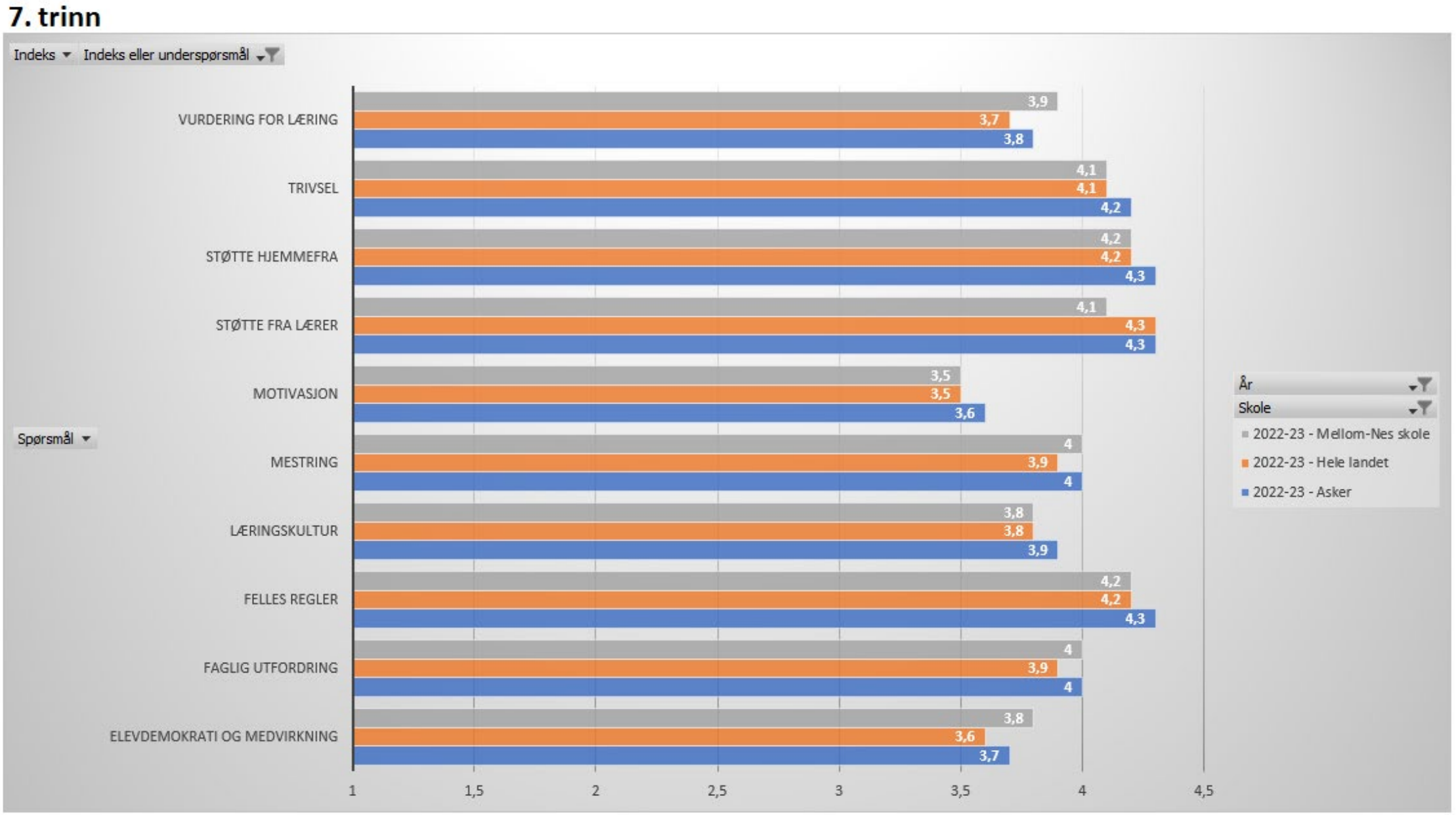

Elevundersøkelsen 6. trinn

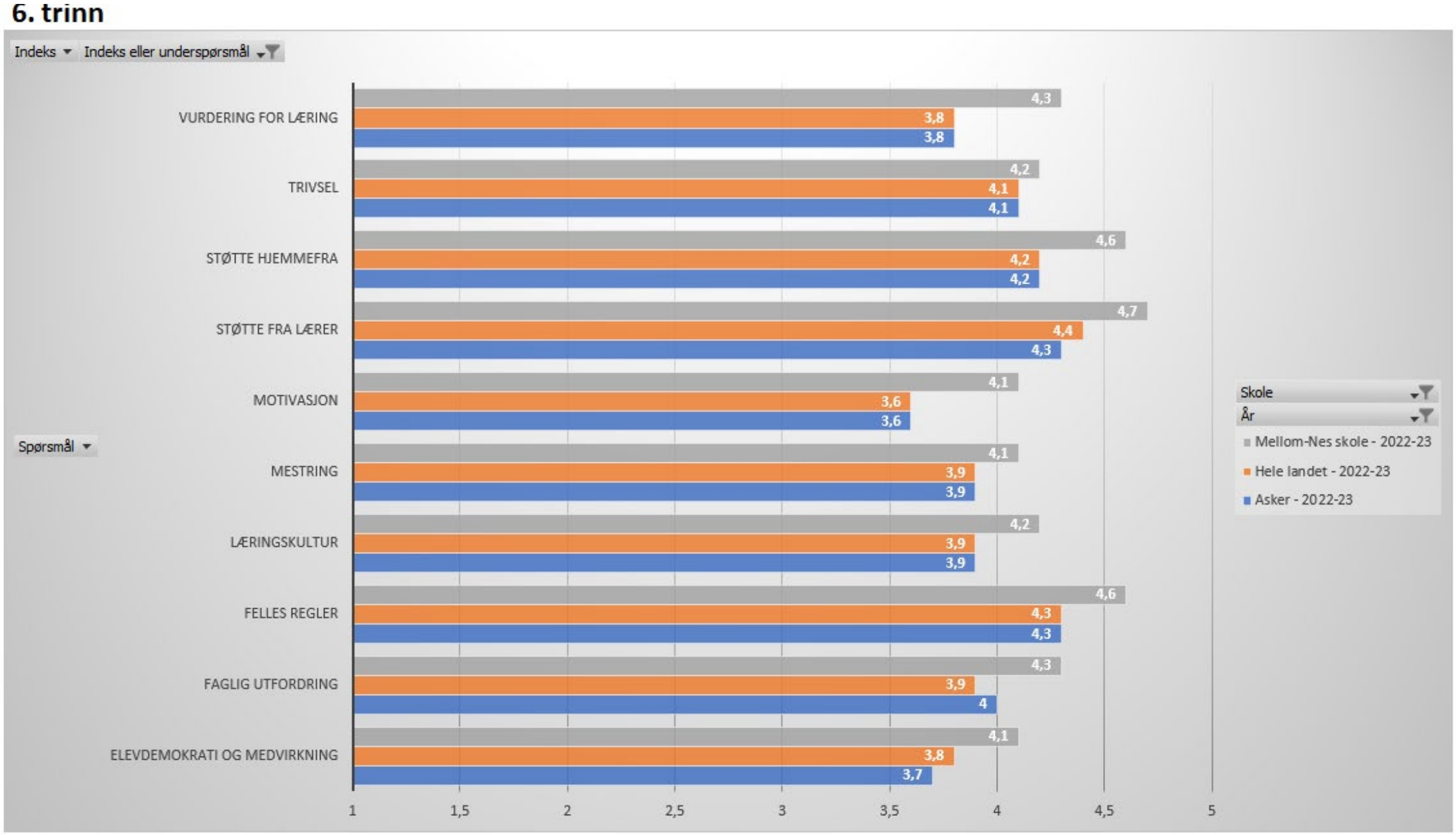

Elevundersøkelsen 5. trinn

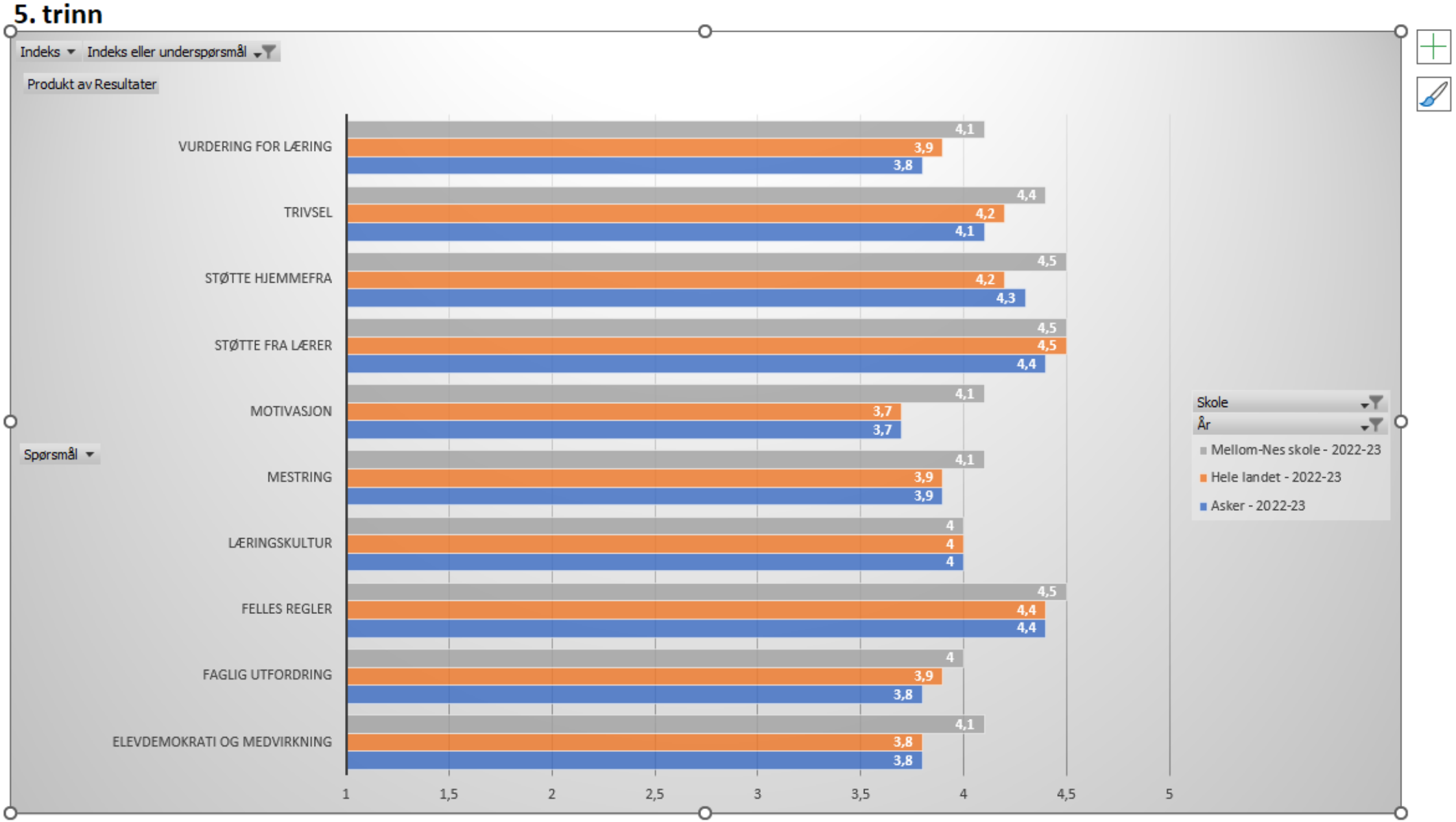

Foreldreundersøkelsen

Indekser

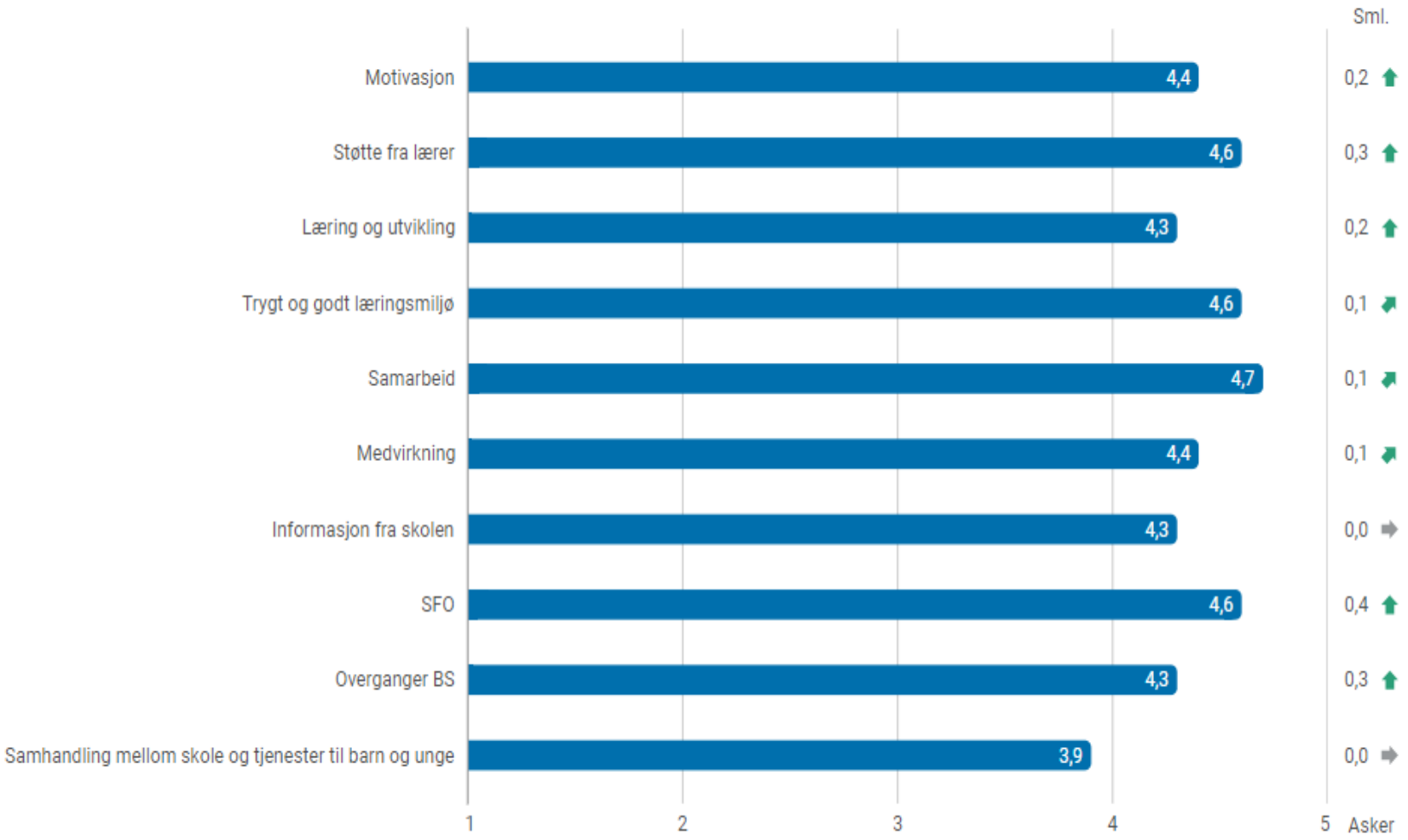

- Gode resultater over eller likt som Asker
- Vigilo er foreldrene mindre fornøyd med
- Analysert i FAU og SU
- Foreldremøter der resultatene er presentert og drøftet
- SFO har gode tilbakemeldinger

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  - På hvert trinn - har lagt inn ressursene slik at trinnet kan organisere best mulig
  - Intensive kurs på hvert trinn
  - Fra 4. trinn har en spes.ped.lærer tilbud om egne kurs i lesing, regning og læringsstrategier

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  - Lavere effekt enn forventet på enkelte områder
  - Vurderer en annen organisering og plan for dette framover og må styrke kompetansen blant eget personale.

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

- Lesing - her må vi følge med, men har elever som leser godt.
- Regning - jevnt høyt nivå
- Engelsk - nedadgående trend, vi så tendenser i fjor, så her må vi sette inn tiltak nå. Fagutvikling og lærebøker.

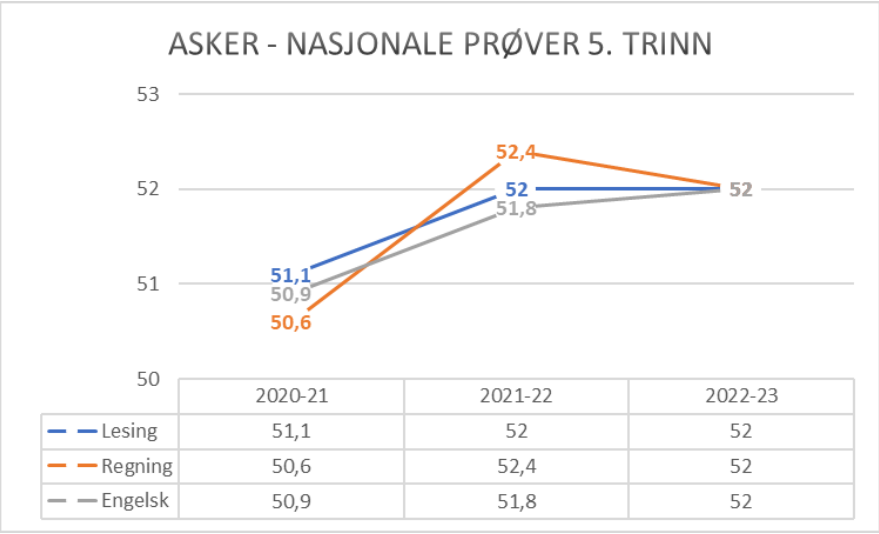

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

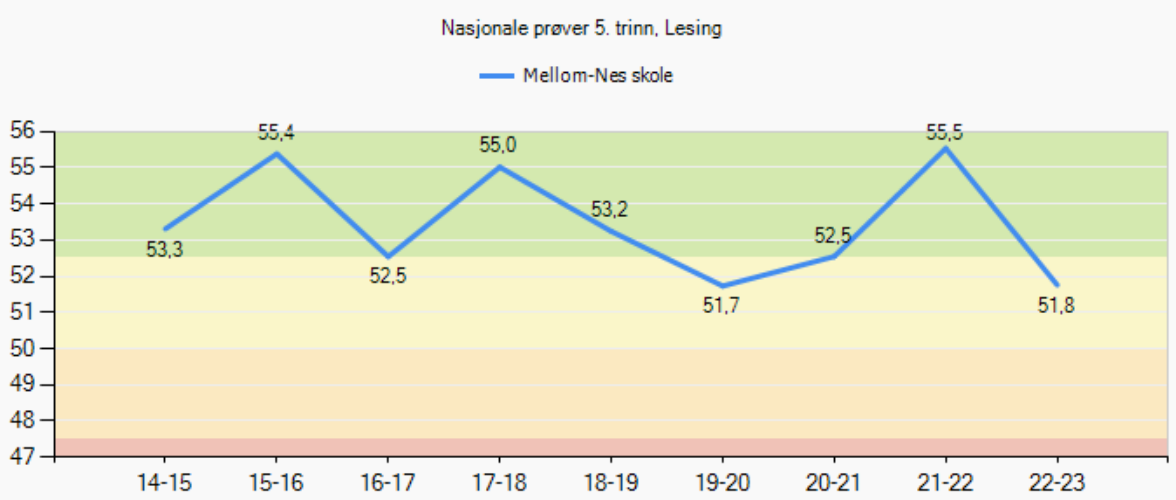

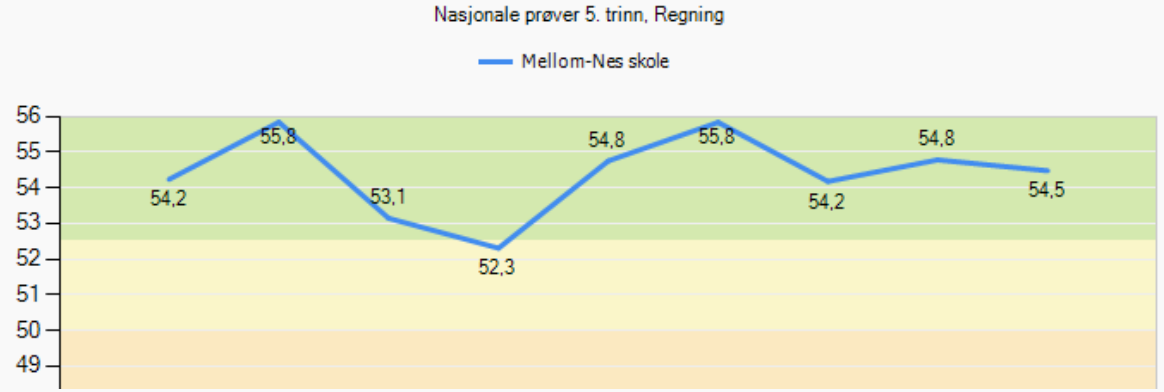

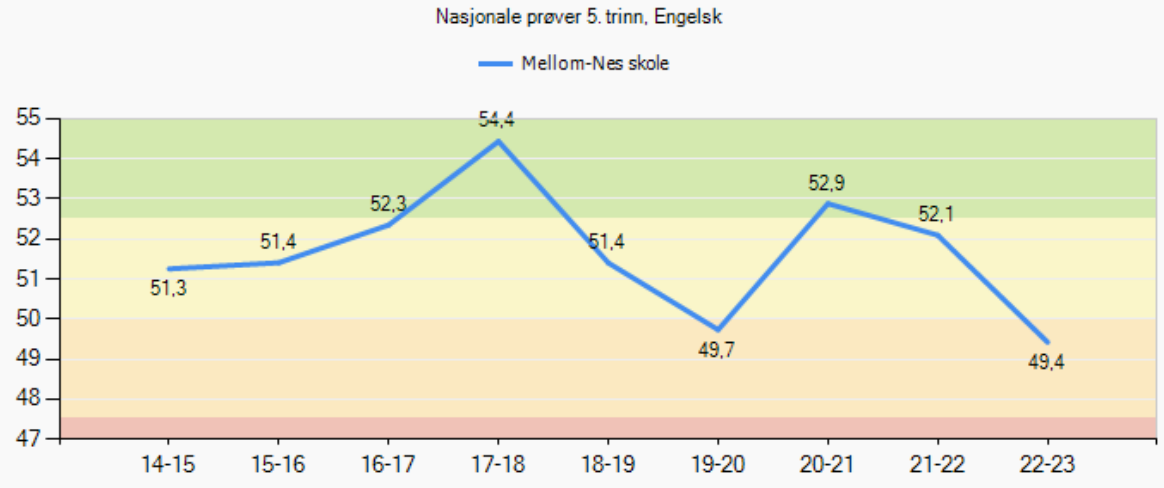

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Lesing på mellomtrinnet - jevnt bra
- Regning - svært godt resultat
- Engelsk - Her må vi følge med. Så tendenser i fjor, nå må vi sette inn tiltak! Samarbeider med ungdomsskolen og går til innkjøp av nye lærebøker.

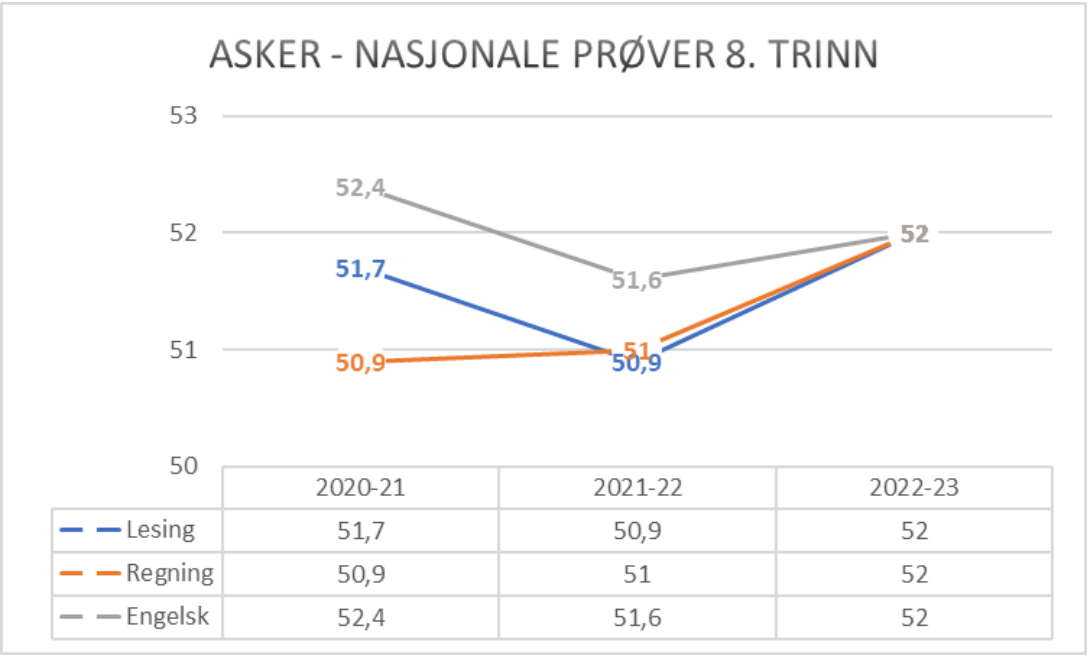

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

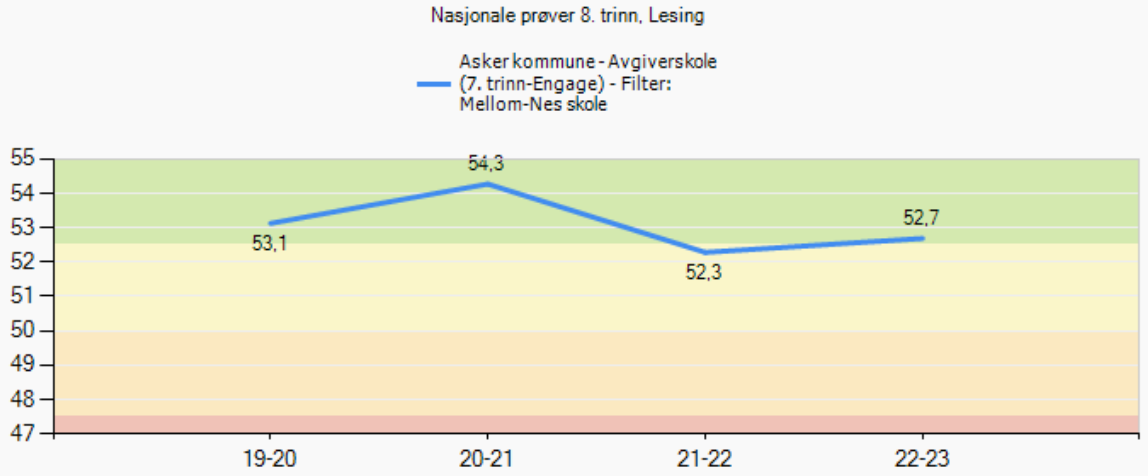

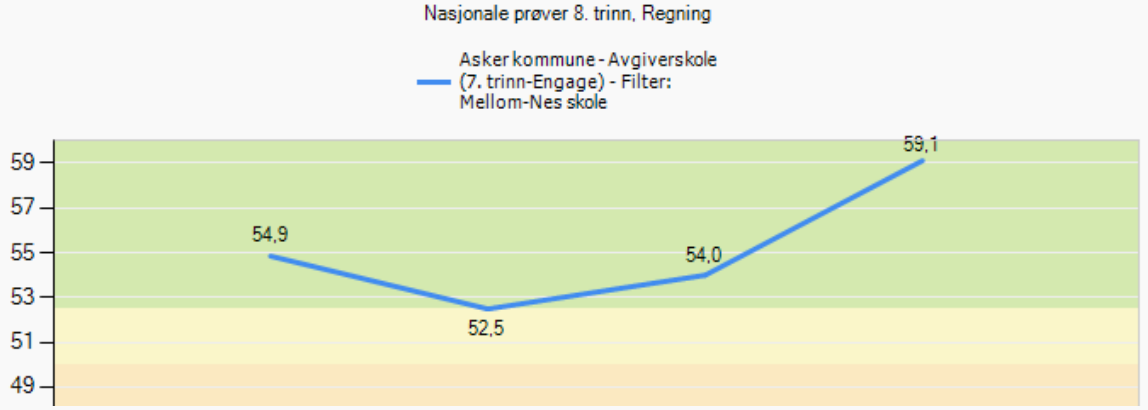

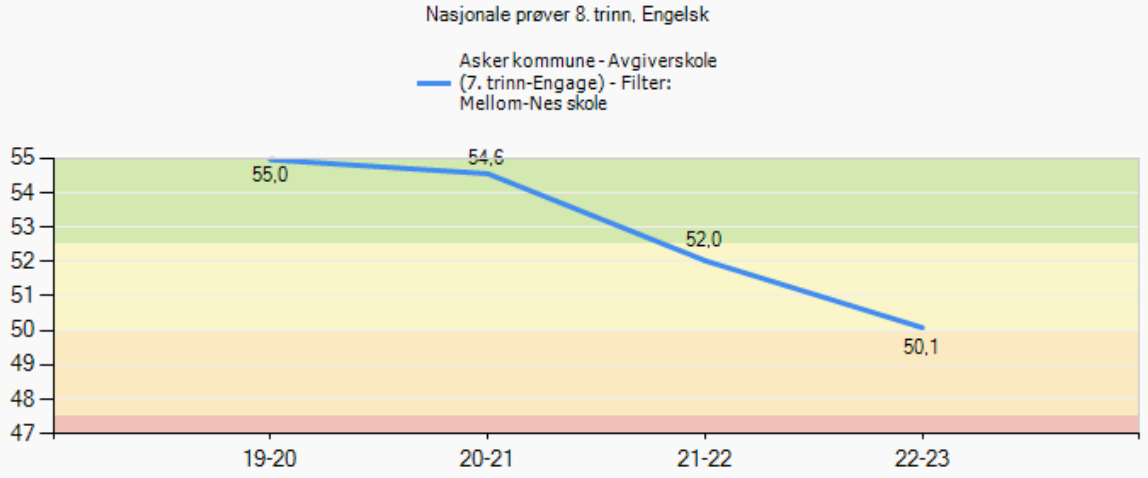

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

SU, elevråd, foreldremøter, resultatkarusell og egne fagmøter i personalet

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?

Sonemøte på ledernivå, fagutveksling mellom skolene gjennom lærerbesøk og foredrag.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

Samsvar med tanke på regning og lesing, men det er ingen grunn til at engelsk skal være så svakt.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

Videreutdanning av engelsklærere innen begynneropplæring prioriteres
Kurs og fagmøter for engelsklærere
Intensive lesekurs må kvalitetssikres og settes i system

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?

Kvalitet i engelskundervisningen må sikres
Fagmøter og samarbeid for engelsklærere
Lesing må holdes varmt

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Midtbygda skole vinter 2023

Skolens visjon:

"Ingen utenfor"

Midtbygda skoles ansatte skal ha en åpen og inkluderende holdning til hver enkelt elev.

Vi arbeider for et godt læringsmiljø for alle våre elever.

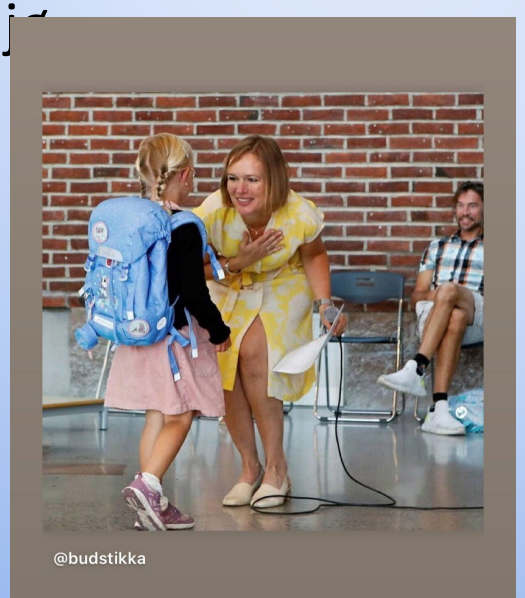

Fakta om Midtbygda skole

Fakta	Antall
Elever:	476
Lærere:	44
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	12,4
Barn i SFO:	146
Ansatte SFO:	14

SFO

- Hva vil dere trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - Tiltak for å beholde de eldste
  - Friluftsgruppe i samarbeid med 2.trinn

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/ bruker SFO-tilbudet?
  - Gjør SFO attraktivt, være et godt og hyggelig sted å være
  - Være en arena for lek og mestring

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  Har ukentlig idrettslek og kulturaktiviteter på alle trinn (hallen, bibliotek, uteområdet)
  3./4. fast friluftsgruppe som 2. inviteres på.
  God mat og stor matglede. 3./4. trinn har sameuke ifm samenes nasjonaldag og selvvalgt uke.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  Fire ansatte har i år fullført aktivitetslederkurs. Videre er vi med i kompetansepakken “Trygt og godt skolemiljø”.
  Fire ansatte har tatt kurs “Barn med utfordrende atferd” på fritiden.

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - SFO har info på lekseplan for 1.-3.trinn. Tema, spesielle aktiviteter, legges inn
  - Fortsette med trinnmøter gjennom hele året skole/SFO
  - Jevnlige møter med FAU om SFO, laget egen spørreundersøkelse om SFO som sendes ut årlig
  - SFO følge opp temaplan på skolen der det er hensiktsmessig

Velkomstklassen

Fakta	Antall
Elever:	19
Ansatte:	1,8

- Hva vil dere trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?
  Vi fikk mange flere elever og som følge av det fikk Velkomstklassen en kontaktlærer til.
  Nå blir gruppen delt opp i to: 5.-7. og 1.-4. trinn.

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?
  Kartlegging, skriftlig og muntlig gjennom hele skoleåret. I tillegg er vi i fortløpende dialog med foreldre.
  Utviklingssamtaler og målet er å ha 4 til 6 foreldremøter hvert skoleår.

- Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?
  Vi fortsetter som før:
  Nærskolen får beskjed når en ny elev kommer til Velkomstklassen.
  Etter skolestart får nærskolene oversikt hvilke elever tilhører nærskolen.
  Etter jul får skolene en oppdatering av hvem som er fortsatt på listen og eventuelle nye elever som har kommet. Rundt påske tar kontaktlæreren kontakt med nærskolens rektor og avdelingsledere for å “diskutere” de elevene som trenger ekstra ressurser i neste skoleåret, og eventuelt tilbud om et ekstra skoleår.
  Kontaktlæreren planlegger i samarbeid med de nye kontaktlæreren en besøksdag og en hospiteringsuke.
  I hospiteringsuken finner den formelle overføringen sted.

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- VI-skole, det profesjonelle læringsfellesskapet og godt medarbeiderskap
  - helhetlig skolehverdag for elever og ansatte, SFO, Velkomstklassen
  - Jobbet med dette kontinuerlig i alle felles arenaer, planleggingsdager, personalmøter
- Inkludering, trygt og godt læringsmiljø
  - Deltar på Trygt og godt skolemiljø læringsløype i regi av Udir, setter av mye tid til dette i fellestid, samlet fokus på felles regler og skolens elevstandard
- Elevaktive undervisningsformer
  - satt av tid til dette i fellestid, fulgt opp i et felles prosjekt for hele skolen: “Bærekraftig utvikling”

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Tett samarbeid med barnehager, RUSK helsesykepleier og PPT. Vi bruker TFI-møter hyppig, og opplever disse som en godt lavterskeltilbud.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi jobber med opplæring i 360. Simpli oppleves vanskelig å bruke.. Vi har jevnlig gjennomgang av rutiner i utviklingstid. Utfordring: Vi har ikke fylt opp helsesykepleierressurs på skolen vår.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Fokus på det profesjonelle læringsfellesskapet i utviklingstid og på personalmøter. Fokus på inkluderende praksiser og Trygt og godt skolemiljø.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Sosialt årshjul for alle trinn - “Midtbygdatimen”, uteskole på alle trinn., fokus på skolens elev- og lærerstandard gjennom hele skoleåret fokus på det profesjonelle læringsfellesskapet og godt medarbeiderskap
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med ROS, “Aktive lokalsamfunn”, Elevaktive arbeidsformer, elevmedvirkning og vurdering for læring, Inkluderende praksiser, MAIS- Aktivitetsledere i friminutt, Trivselspatruljen, Hundehuset (2 hundepedagoger ansatt)
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Tett samarbeid med PPT og eget spespedteam, Dysleksi-vennlig skole med egen plan og tiltak, §9A-saker, bekymringsfullt fravær - fast på trinnmøter, Faglige og sosiale kartlegginger følges opp
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Bærekraftig utvikling, felles tema for hele skolen, Grønne klasserom Økt fokus på bærekraft i K&H, Startet prosess “Grønt flagg”

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

Tidlig innsats	Virksomheten oppdager ikke og intervenerer ikke tidlig når utfordringer oppstår	Manglende sosial utvikling, vennskap og sosialt miljø Manglende faglig utvikling Ufrivillig fravær Barnets/ungdommens har sviktende relasjon til ansatte eller omvendt Ansatte vurderer ikke forhold i hjemmet og barns/ungdommers relasjon til foreldre Ansatte vurderer at de ikke har ansvar for utfordringen og drøfter ikke med leder/ressursperson	Tiltak: Styrkingstimer må skjermes i større grad. De forsvinner fort til vikartimer, og hvis det er mye fravær i personalet, forsvinner styrkingstimene. Kompetanseheving når det gjelder barn med utfordrende atferd Vi må få hele helseykepleierressursen på plass.
Sammenheng i tjenestene	Virksomheten sørger ikke for at overgangene i barnas liv er trygge og gode	Ansatte undervurderer betydningen av interne overganger og bytte av ressurspersoner Manglende kjennskap til og samarbeid med andre virksomheter Vurderer ikke barnets beste og forutsetninger for inkludering i overgangene Innhenter ikke barnets og foreldrenes synspunkt og opplevelser"	Tiltak: Gode rutiner mellom lærere ved lærerbytte og mellom virksomheter i overgangene barnehage/skole barneskole/ungdomsskole. Viktig med informasjonsflyt mellom de ulike tjenestene

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Her er vi godt i gang, har benyttet oss av veiledning og workshop med Arne Bergan. Vi har periodeplaner på alle trinn, flere har prøvd seg på Udirs planleggingsverktøy. Vi må ende opp i en felles mal.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Denne har vi jobbet mye med tidligere, og utgjør en viktig del av periodeplanene.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi har etablert faggrupper som ser på sammenheng og helhet i fagene fra 1. til 7.trinn. De har tatt for seg kjerneelementene i fagene og skal jobbe videre med dette.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Alle elevene sier de har jobbet med tverrfaglige temaer, noen mer enn andre.
Dybdelæring	Dette har alle trinnene jobbet med. Elevene har merket noe forskjell, de har merket mest at vi jobber lenge med hvert tema.
Elevaktive arbeidsformer	Har hatt fokus på dette i fellestid. Mange av elevene opplever at de har elevaktive arbeidsformer, flere sier at de kunne tenke seg å ha mer prosjektarbeid.
Underveisvurdering	Varierende fra lærer til lærer hvor mye underveisvurdering de får. Noen sier det er mye, for eksempel tilbakemeldinger på lekser og arbeid de gjør på skolen. Mange sier de får tilbakemeldinger ofte i timene fra læreren. Alle får tilbakemeldinger på utviklingssamtalen.
Elevmedvirkning	Fokus på elevmedvirkning i fellestid. Alle har om det på utviklingssamtalene. Mange opplever at lærerne spør dem om hva de ønsker å lære om og hvordan de trives med å lære. Har hatt fokus på metode organisering og presentasjon.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?
  Inkluderende praksiser - løftes jevnlig ut fra de erfaringer vi har gjennom samarbeid med UiO.

- Vi ser mulighet å utvikle alternative læringsarenaer, dvs trivselspatruljen, samarbeid med ROS og hundehuset.
- Utfordring er å skape forståelse og pedagogisk vilje til å jobbe aktivt med TPO i klasserommet.
- Spes.ped teamet bidrar aktivt ved å komme med mange eksempler på TPO og veilede team.
- Uteskole er en god arena for inkludering av spes.ped.elever.
- Organisering - hvordan kombinere elever på ulike trinn for å utnytte ressursen bedre?

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Gjennomsnitt 3 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Ved gjennomført systematisk undervisning ser vi gode resultater. Det er av stor betydning om eleven er positiv og har motivasjon for opplæringen. Opplæringen evalueres kontinuerlig med SNO-lærer.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Skolen forholder seg til de tiltakene som er beskrevet i rutinen.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  De elevene som blir fulgt opp av andre instanser (BUP/BFT) får god oppfølging og de klarer å komme på skolen igjen.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
- Skolen deltok i et forskningsprosjekt "Inkluderende praksiser" i samarbeid med Institutt for spesialpedagogikk UiO 2019-2022, som resulterte i:
  - Et aktivt spespedteam
  - Visualisering, et satsingsområde for hele skolen
  - Utvikling av skolen som lærende organisasjon
  - Bevisstgjøring av "inkluderende praksiser" for hele personalet

- Felles opplæring i traumesensitiv omsorg, barn med utfordrende atferd

- Trivselspatruljen, supplerende opplæringsarena

- Hundehuset (2 hundepedagoger på skolen)

- Aktive lokalsamfunn

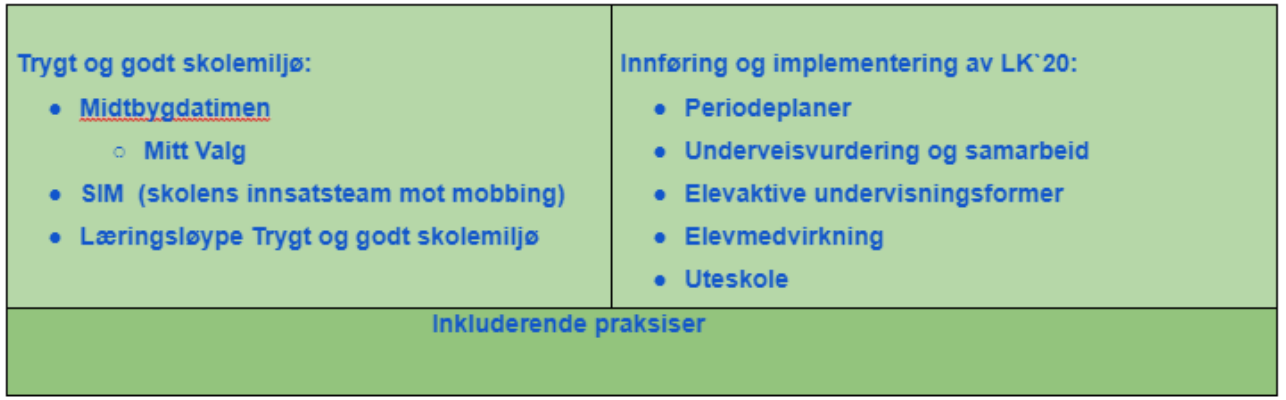

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Foreldreundersøkelsen. Informasjon, samarbeid, foreldremøter
  - Høyere enn forventet på engelsk nasjonal prøve 5.trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

  Resultater og analyse ligger her

  - Nasjonale prøver lesing og regning, her ligger vi litt under forventet resultat.

  - Trygt og godt skolemiljø, 6.trinn - her har det blitt bedre allerede, da det ble iverksatt tiltak med en gang resultatene på Elevundersøkelsen var ute.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Systematisk oppfølging av kartleggingsresultater
- SFO - jobbe kontinuerlig med å ha et godt tilbud og gi god informasjon til foreldre
- Samhandling - få alle tjenester til å virke sammen for elevens beste, og få riktig kompetanse inn i skolen, f.eks i forhold til traumesensitiv omsorg
- Aktive lokalsamfunn - krever riktige personer og nok tilskudd
- Lederteamutvikling
- Fortsette å jobbe for et godt medarbeiderskap og et profesjonelt læringsfellesskap

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Læringsmiljø - mobbing

	Alle skoler				Alle skoler				Midtbygda skole	
	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn	10. årstrinn	5. årstrinn	6. årstrinn	7. årstrinn	10. årstrinn	5. årstrinn	6. årstrinn
	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer	Alle eierformer
	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn	Begge kjønn
Indikator - Spørsmål	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet	Andel mobbet
− Mobbing på skolen	12,5	10,9	9,9	7,4	12,2	8,6	7,6	5,4	8,8	12,5
Er du blitt mobbet av andre elever på skolen de siste månedene?	11,4	9,5	8,3	5,5	11,4	7,5	6,0	3,1	8,0	12,7
Er du blitt mobbet av voksne på skolen de siste månedene?	0,9	1,2	1,5	3,0	*	1,2	1,4	3,1	*	*
Er du blitt mobbet digitalt (mobil, iPad, PC) de siste månedene?	4,7	4,1	3,8	3,0	4,8	3,4	3,2	1,9	*	*

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  De er godt kjent av alle, vi har egen folder med rutiner når det gjelder §9A: Plan for innsats mot mobbing

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Alle vet at ledelsen skal involveres fra starten. Dato og varsler noteres i eget skjema.

- Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Denne brukes aktivt på aktuelel trinn, men det må følges opp av ledelsen.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Vi er så stolte over SIM-gruppen vår. Faste møter annenhver uke, de er en ressurs når det gjelder undersøkelse av saker, observasjoner og forslag til tiltak på aktivitetsplan,

Elevundersøkelsen 7.trinn

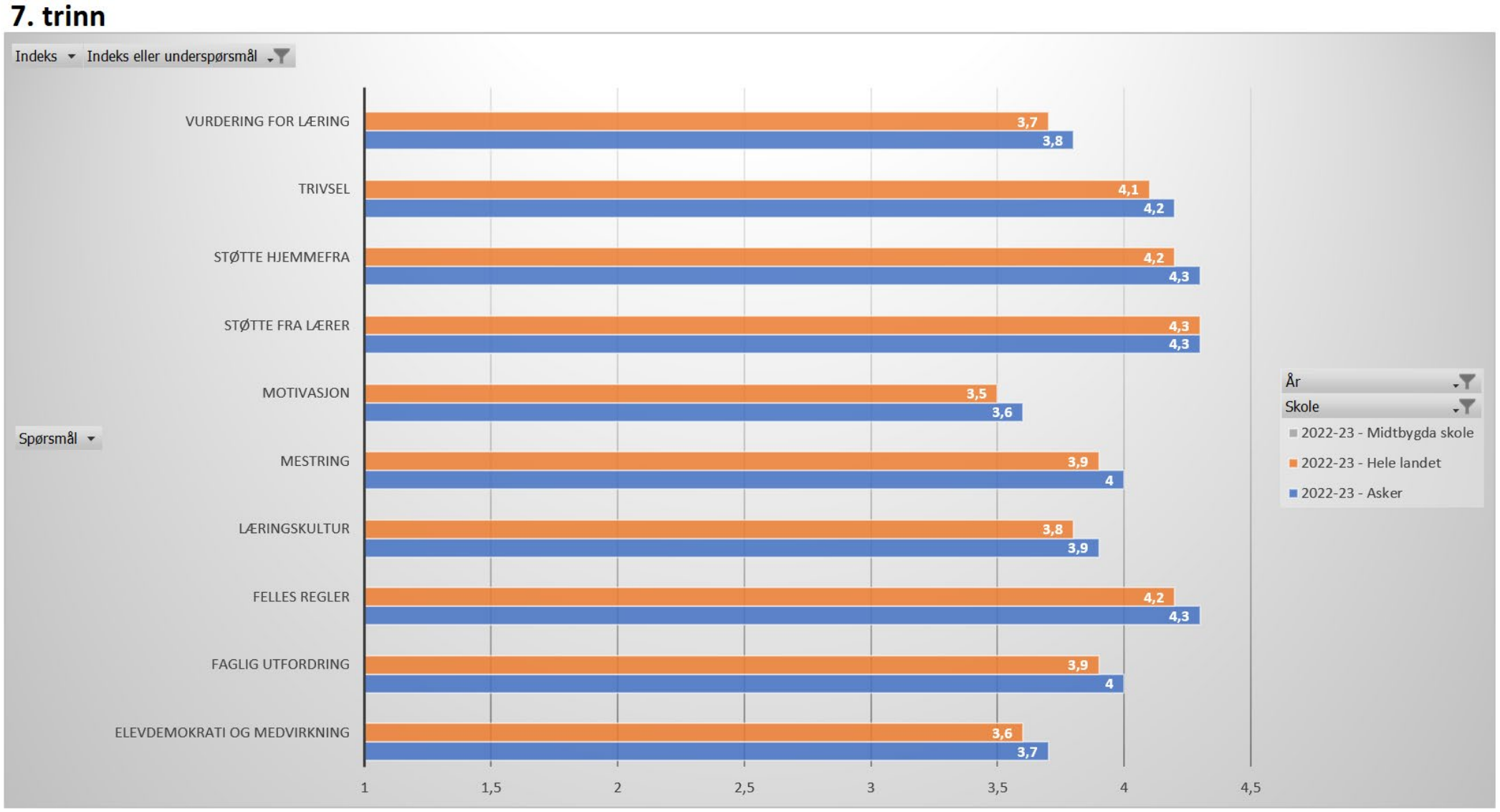

Elevundersøkelsen 6.trinn

Mange utfordringer knyttet til mobbing på nett og opplevelse av tilhørighet i fellesskapet. Lærerne har satt inn flere tiltak knyttet til nettvett og en tryggere skolehverdag. Tiltak satt inn etter forrige klassetrivsel, nå er det bedre resultater. Foreldregruppen har vært tett knyttet på tiltakene, godt skole/hjem-samarbeid.

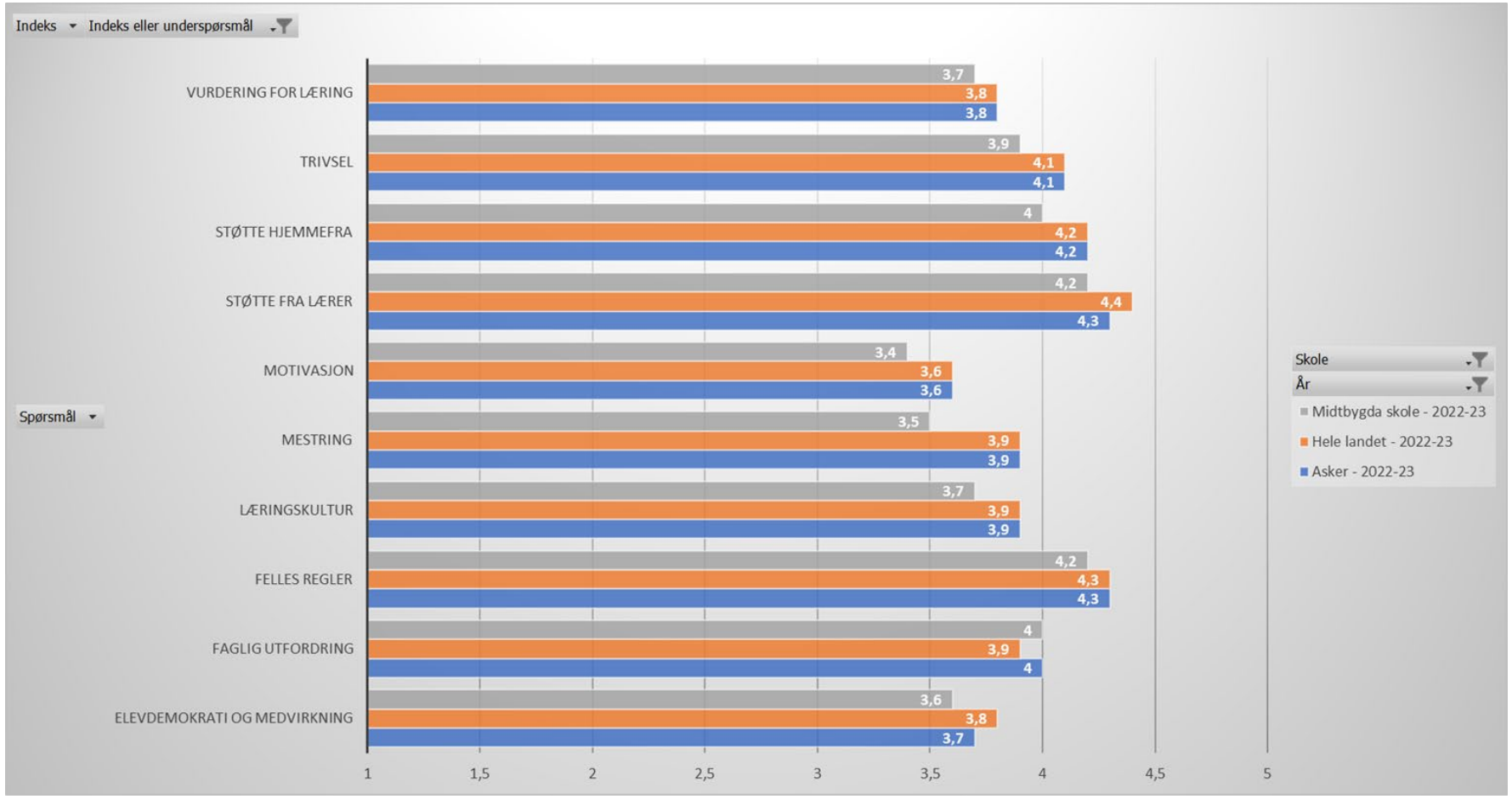

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5.trinn

Flere elever som utfordrer på trinnet, men lærerne jobber godt for å sikre et trygt og godt skolemiljø.
Har fått mer faglig fokus, men her har vi mer å gå på. Gode på elevmedvirkning.

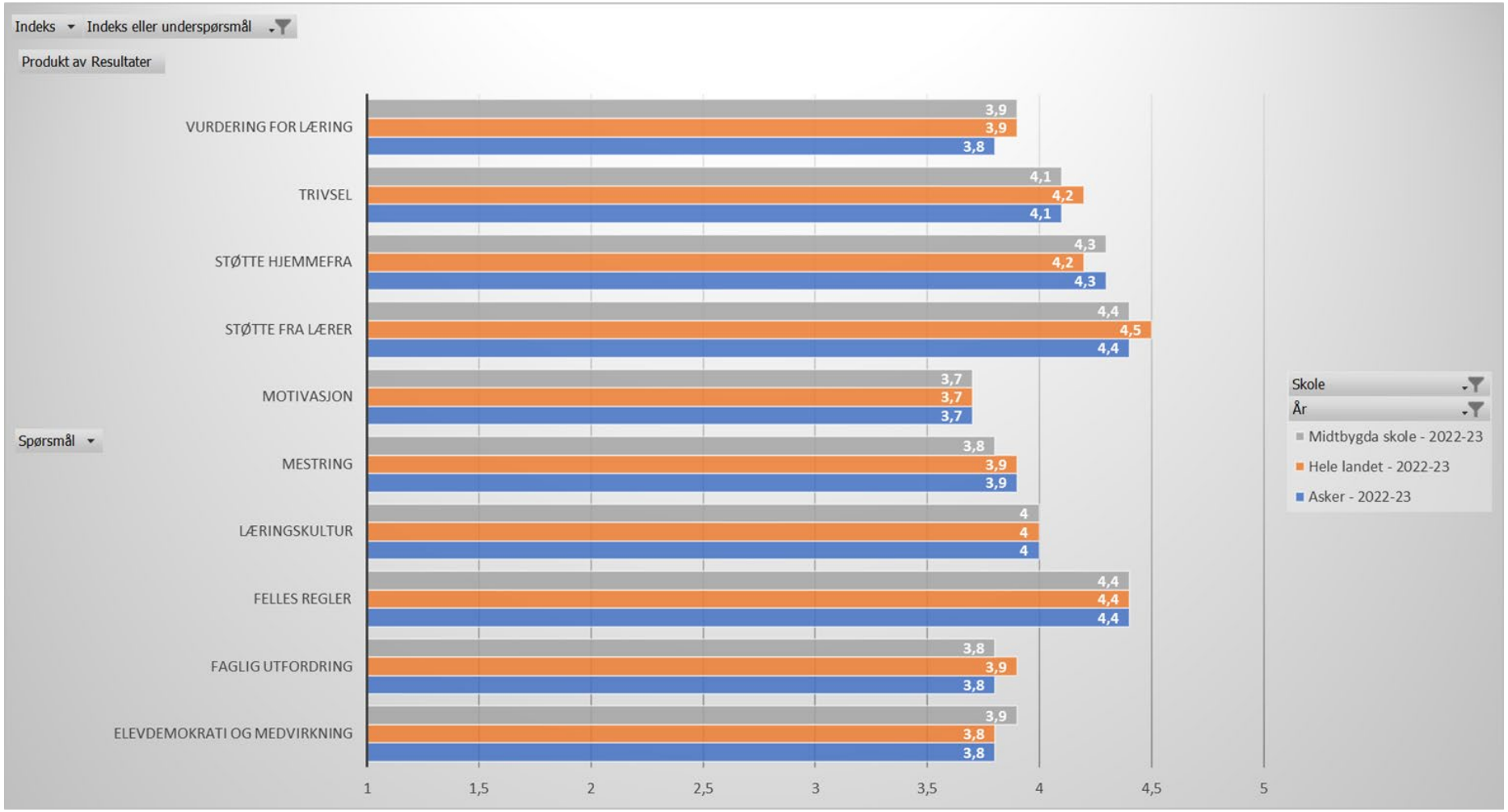

Foreldreundersøkelsen

Indekser

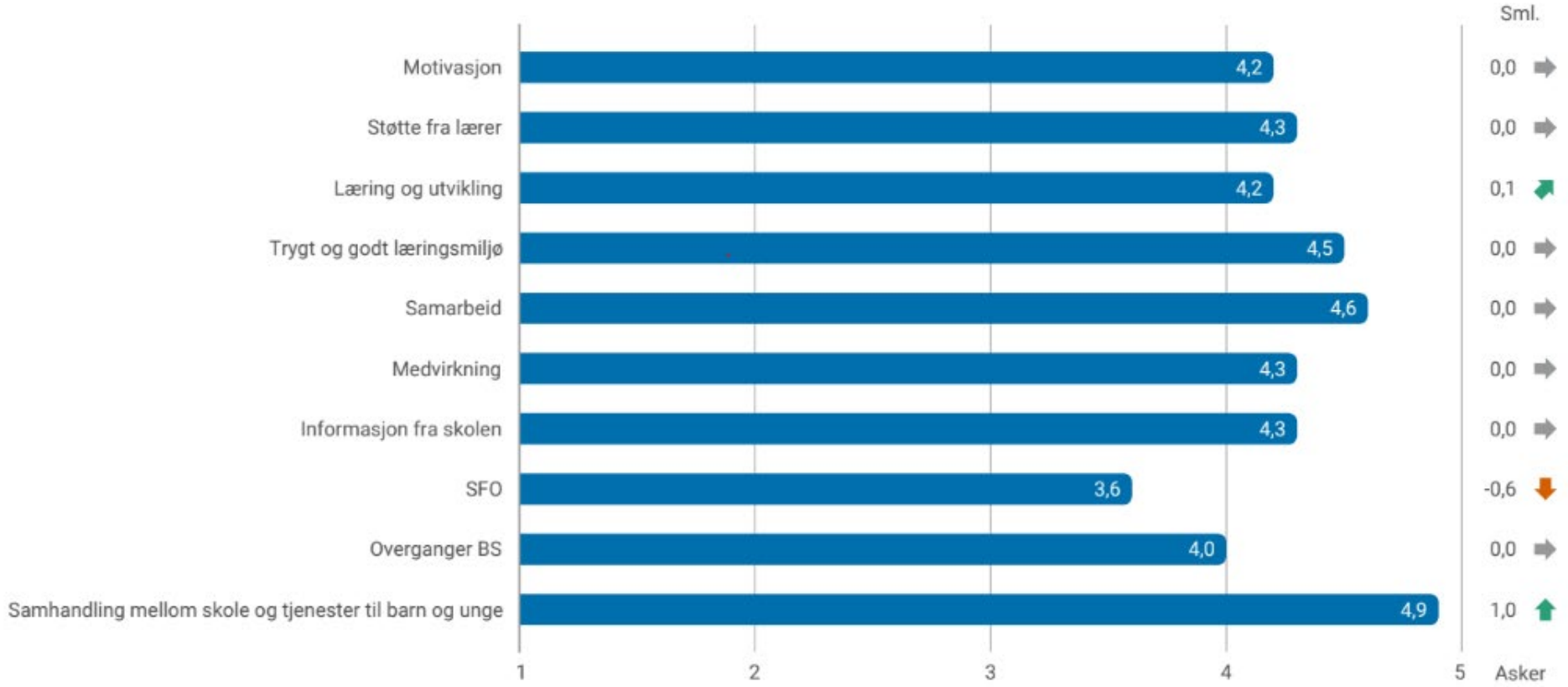

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Asker kommune

❖ Resultater fra foreldreundersøkelsen

Positive områder:

- Samhandling mellom ulike tjenester - samarbeidsmøter med PPT og TFI-møter
- Læring og utvikling - vi ønsker å utvikle oss til det beste for elevenes læring

Utviklingsområder:

- SFO - har lavere resultater enn vi har som målsetting
- Trygt og godt læringsmiljø - resultatene var som Askersnittet, men vi ønsker fortsatt fokus på dette da det alltid vil være behov på dette området

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  - 1. - 4. trinn jobber alle med leseopplæring. Noen har også fått til dette i matematikk og engelsk. På Sporet følges på 1.-3. trinn. Etter kartleggingsprøver gjøres det en vurdering på hvert enkelt trinn om hvordan disse gruppene skal organiseres for å få best mulig utbytte for elevene.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  - Noen trinn får dette godt til, og har utnyttet ressursene optimalt. Andre trinn har mye fravær og dette går sterkt utover tidlig innsats.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Lesing:
  Har gått noe ned fra i fjor.
- Regning:
  Har gått litt ned når det gjelder resultater. Det var mye tekst på selve prøven. Elevene er nok ikke så motivert for matematikk. Hvordan oppnå motiverte elever?
- Engelsk:
  Her ser vi en positiv utvikling, her har man gått mer bort fra bøker. Elevene er mer motivert for engelsk.

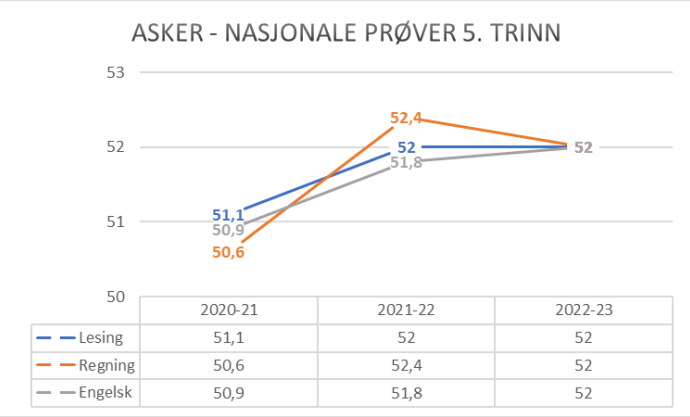

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

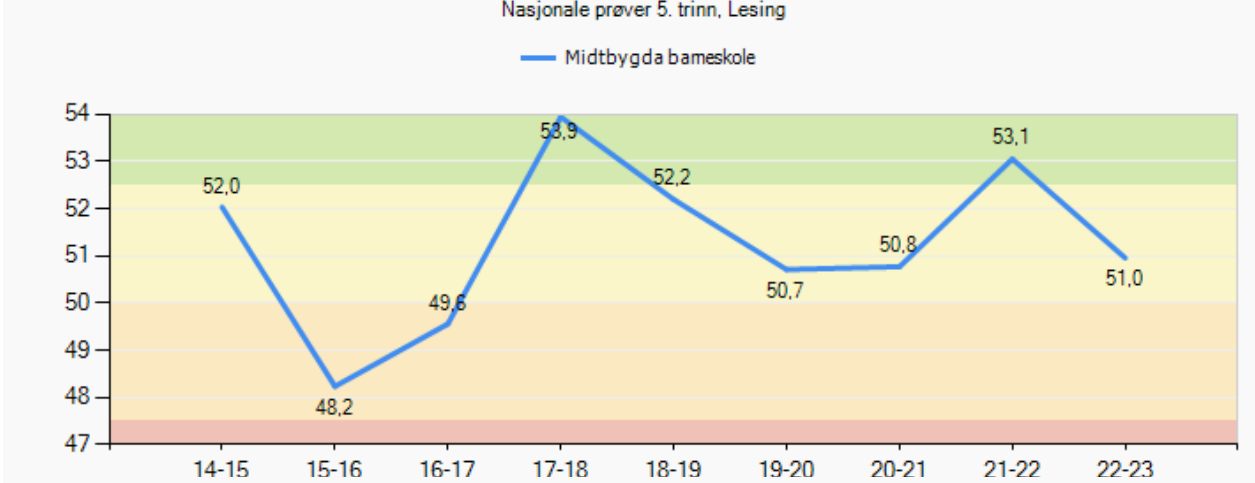

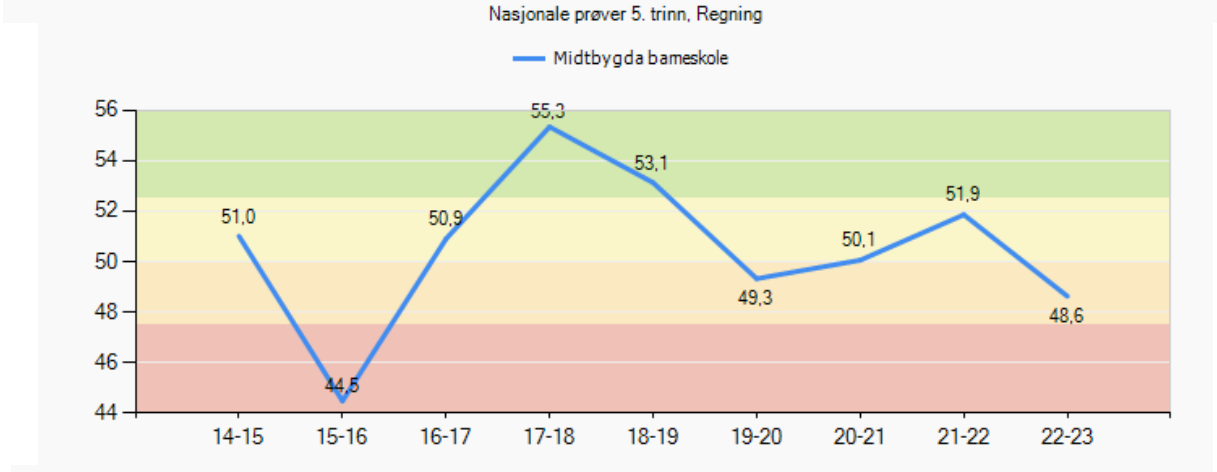

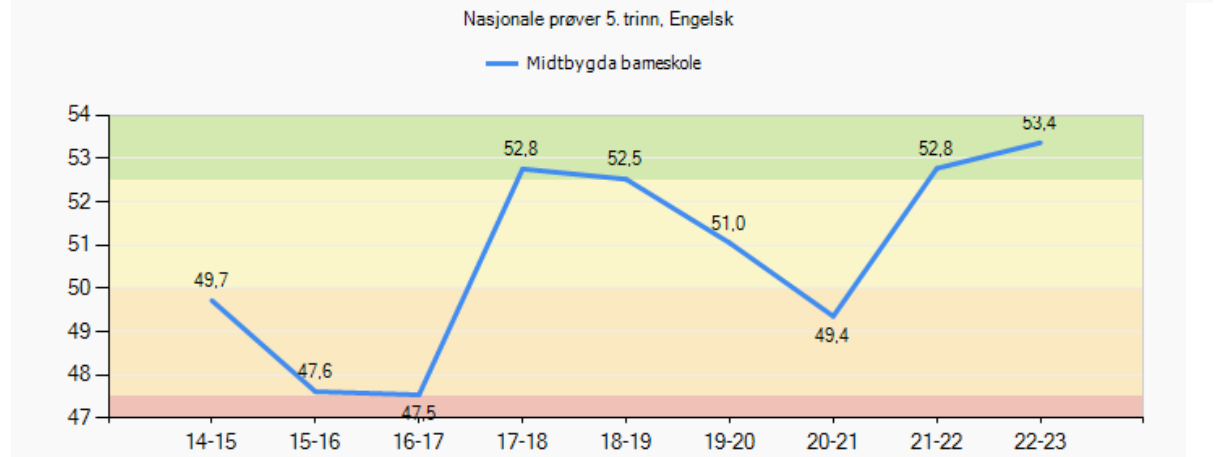

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

Har gått opp på engelsk, svakere i lesing og regning.
Dette samsvarer med resultatene på 5.trinn.

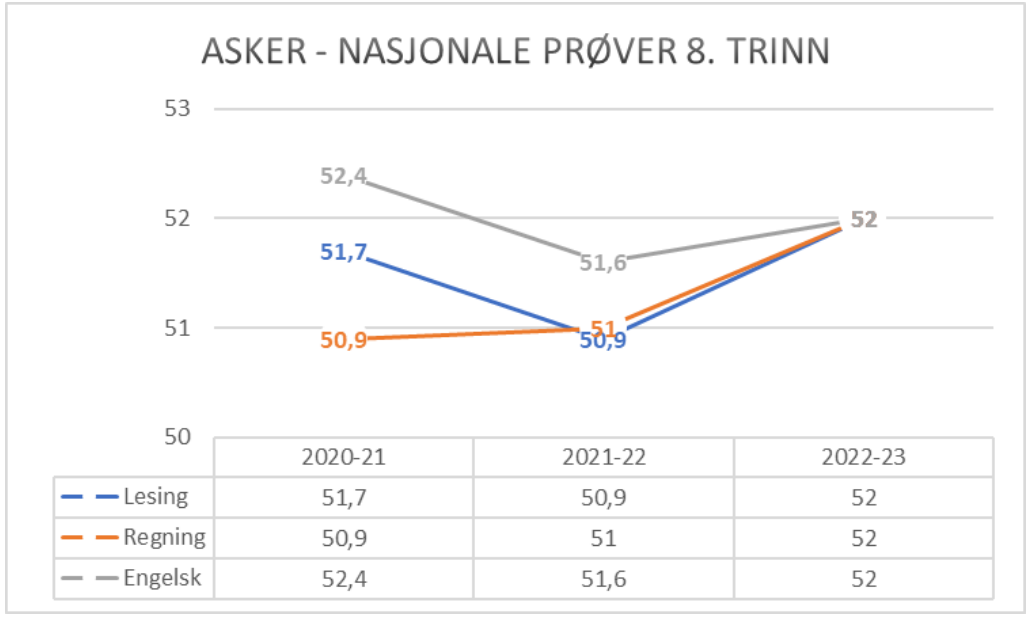

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

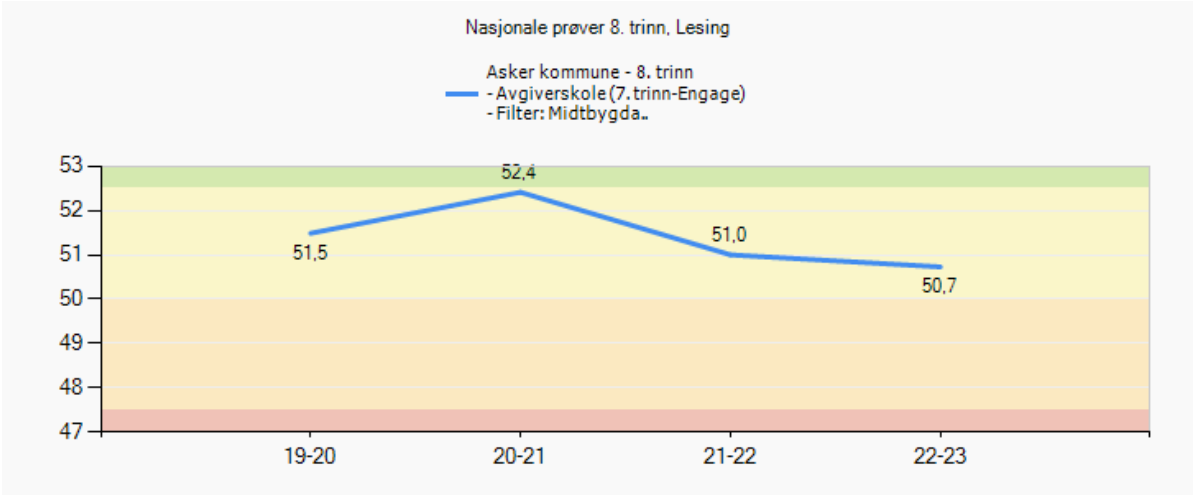

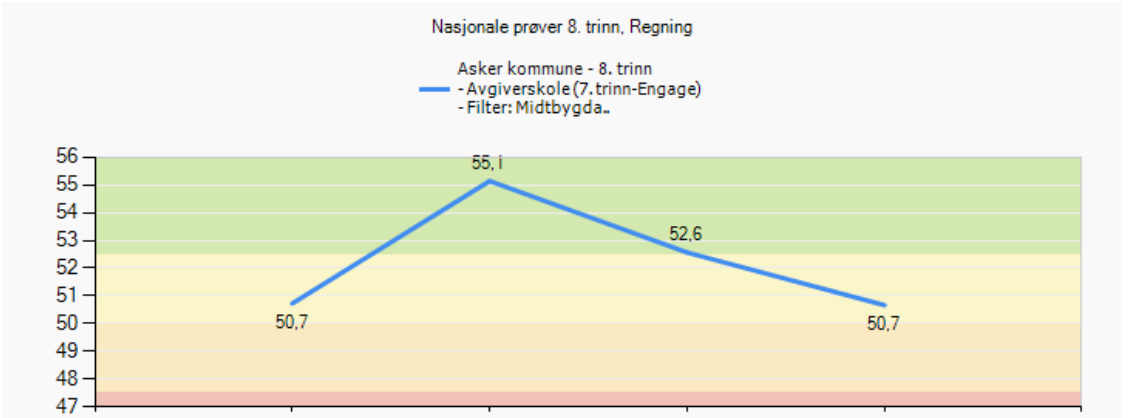

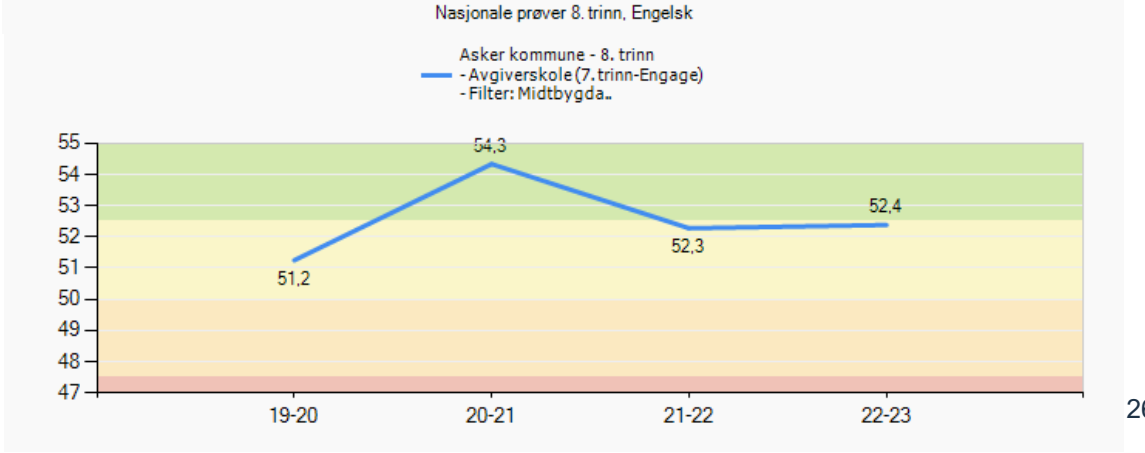

Nasjonale prøver 2022 - analyse

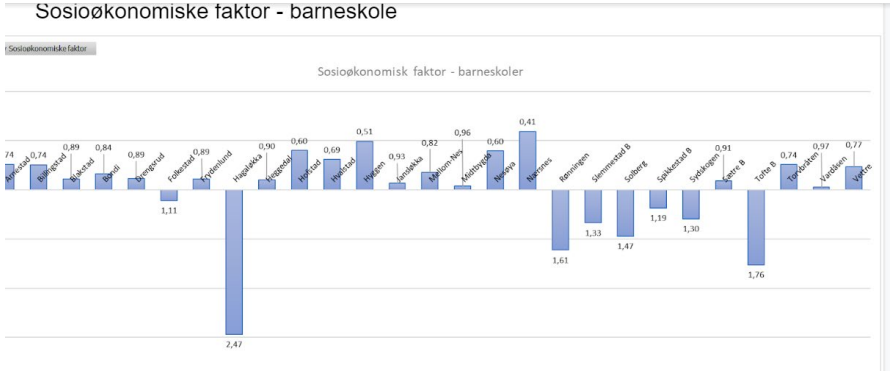

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Elevrådet, SU, utviklingssamtaler

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
- Samarbeid med Røyken Ungdomsskole satt i gang, personalet møtes på tvers minst 2 ganger i året.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Skolens sosioøkonomiske indeks er 0.96. Vi kunne skåret noe høyere i regning.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  Fokus på de grunnleggende ferdighetene
  Følge Asker kommunes leseplan
  Fortsette å bruke På Sporet
  Mer systematisk oppfølging av resultater

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  Fokus på “den andre lese-og skriveopplæringen”
  Mer systematisk oppfølging av resultater

Asker kommune

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Nesøya skole

vinter 2023

Med hjerte for deg

TEAM NESØYA med ❤ for deg!

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	412
Årsverk lærere:	26,5
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,1
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	20
Barn i SFO:	154
Årsverk SFO:	6,4

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - Gjennomføring av temauker
  - Turdager
  - Jobbet systematisk med rammeplanen - har gitt synlig resultater
- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
  - Tilbudet er tilpasset til elevenes interesser
  - “Markedsføring”, informasjon og dialog på foreldremøter
- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  - I stor grad (Kultur - SFO, IFSFO, Matjungel, fokus på lek, det fysiske rommet)
- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  - Rammeplanen
- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - Skole/SFO: Teamtid med lærerne, informasjon og overganger, det sosiale fellesskapet, “på lag for elevene”
  - SFO/foreldre: Fokus på gode relasjoner og hvordan vi møter foresatte profesjonelt i ulike situasjoner

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Utviklingsområder fra forrige lederdialog:
  - • Videre arbeid med implementering av LK20 • Trygt og godt skolemiljø - SIM • Utvikling av arbeidsmiljøet og profesjonsfellesskapet • Tilpasset opplæring og systematisk resultatoppfølging
- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - SIM - systematikk og oppfølging
  - Underveis i utvikling av resultatoppfølging
  - Kompetanseheving for lærerne

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Utviklet en god plan for overgang barnehage - skole og overgang barneskole - ungdomsskole, aktive lokalsamf.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi har utviklet en bedre systematikk knyttet til håndtering av læringsmiljøsaker (SIM). Samarbeidet med PPT og skolehelsetjenesten er videreutviklet, P360
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Alle pedagoger er deltakere i Asker kommunes kompetanseplan.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Samarbeid med PPT om inkluderende undervisning. Skolehage, aktivitetstilbud for de eldste elevene, uteskole 1. trinn
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med NIL, FAU, Lions om “Fun Friday”.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Rask intervenering ved ufrivillig skolefravær, lav terskel for å opprette aktivitetsplaner, § 9A.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Kildesortering, skolehage, grønne klasserom

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS-analyse?

- Profesjonsfellesskap

  Utvikle profesjonsfellesskap og profesjonelle læringsfelleskap
  Felles praksiser
  Kompetanseutvikling
  Erfaringsdeling
  Øke kvaliteten på ordinær undervisning
  Målsetting om høy kvalitet på utviklingsarbeid basert på kompetansebehov i personalet. At personalet er involvert i utformingen av innhold.

- Læreplan

  Fokus på inkluderende undervisning i samarbeid med PPT.

- Skolebidrag

  Øke bevissthet rundt kartlegginger av elevenes faglige nivå i personalet.
  Kompetanseheving i *hele* personalet i år.
  Fokus på tidlig innsats.
  Involvere foresatte i større grad.
  Sikre god, ordinær undervisning.

- SFO - få barn på 3. og 4. trinn

  Høy risiko pga. høye kostnader og stor konkurranse med lokale organisasjoner.
  Utfordrende for foresatte å navigere blandt alle tilgjengelige tilbud.
  Tilpassede aktiviteter.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Underveis. Det er utviklet en struktur for hvordan periodeplaner skal se ut.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Elevene trives veldig godt, føler seg inkludert og del av fellesskapet.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Elevene vet hva de skal lære, men lærerne kan bevisstgjøres på å synliggjøre dette for elevene.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Flere temabaserte arbeidsperioder og nye sammensetninger av grupper på trinn
Dybdelæring	Sikres gjennom temaer i hver periode på periodeplanene.
Elevaktive arbeidsformer	Flere temabaserte arbeidsperioder og nye sammensetninger av grupper på trinn
Underveisvurdering	Elevene savner flere tilbakemeldinger og framovermeldinger, ref. Elevundersøkelsen.
Elevmedvirkning	Elevene ønsker seg mer elevmedvirkning.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,44
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	3,19
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  - Utvikling av inkluderende undervisning og tilpasset opplæring

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	7
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).
  - Praksis knyttet til spesialundervisning
  - Tilpasset opplæring
  - Elevmedvirkning

- Underveis:
  - Kompetanseheving i personalet i samarbeid med PPT.
  - Samarbeid med PPT om elever med behov for å trene på sosiale ferdigheter.
  - Organisering av FO - forsterket undervisning

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Nasjonale prøver 8. trinn
  - Elevundersøkelsen 7. trinn

Skolens oppsummering av resultatanalyse (2)

Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

(Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

- Nasjonale prøver 5. trinn
- Mobbing 5. trinn

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

Elevundersøkelsen

7. trinn

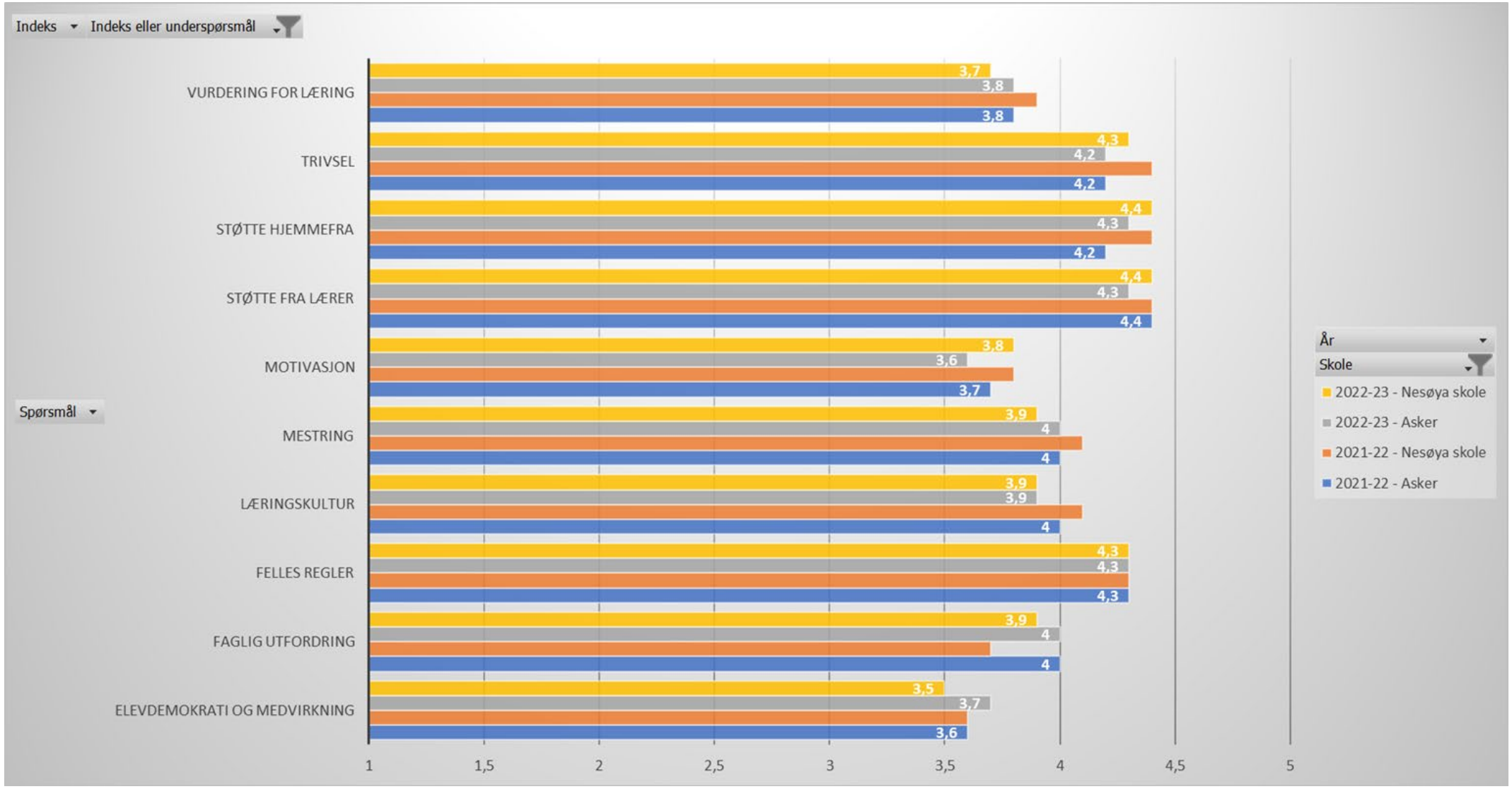

Elevundersøkelsen

6. trinn

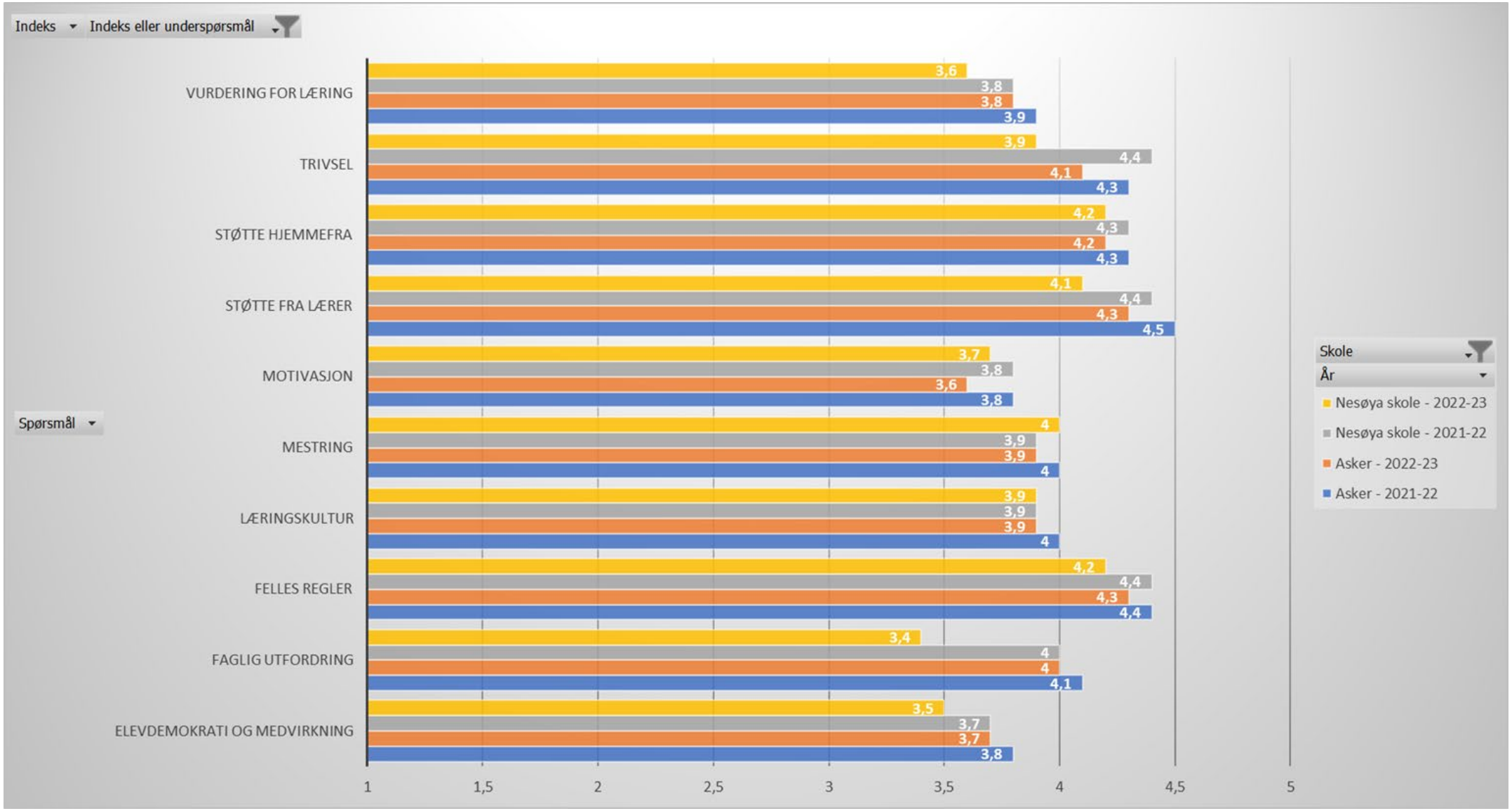

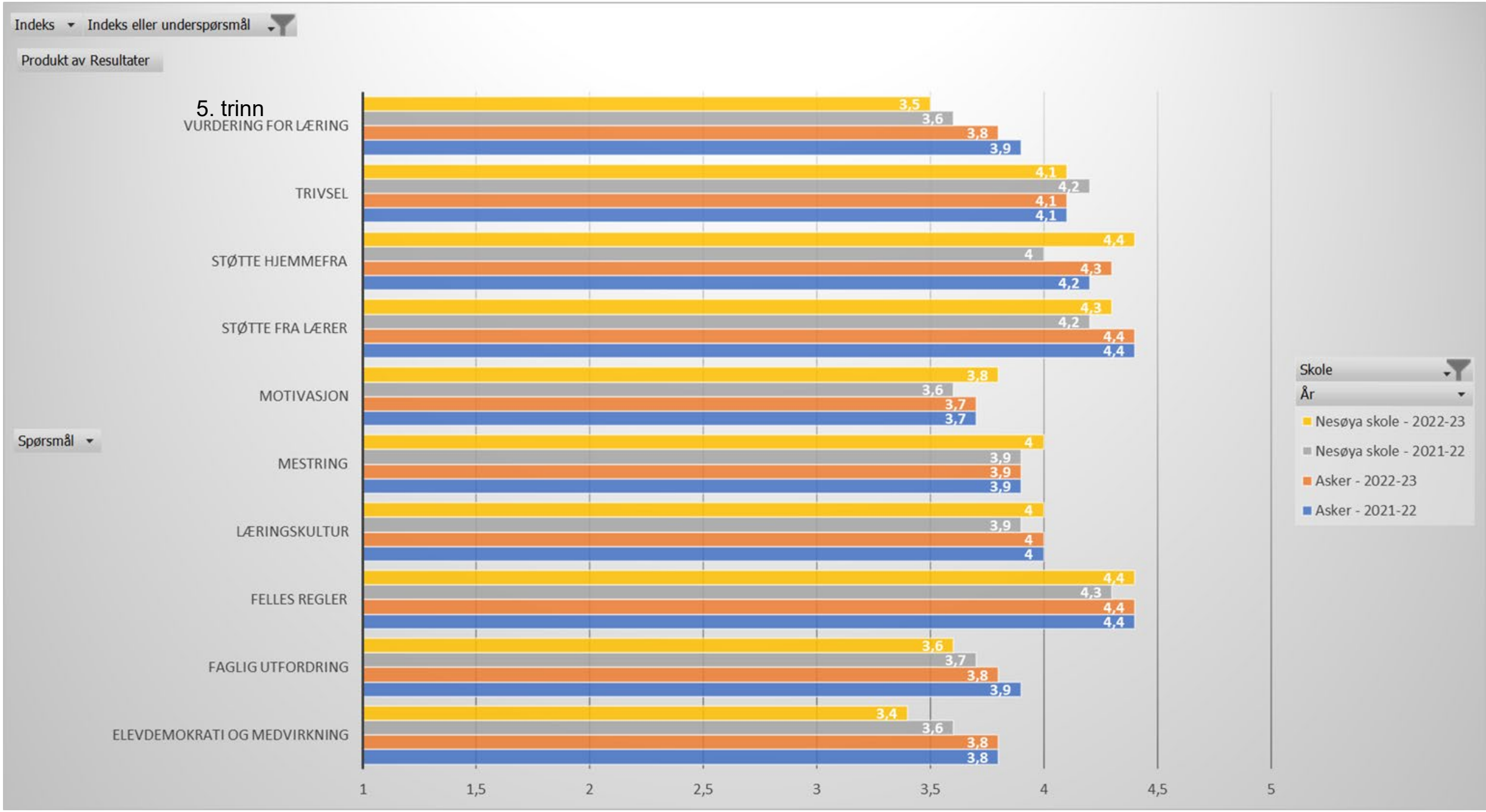
Indeks
Indeks eller underspørsmål
Produkt av Resultater
5. trinn
VURDERING FOR LÆRING
3,5
3,6
3,8
3,9
TRIVSEL
4,1
4,2
4,1
4,1
STØTTE HJEMMEFRA
4,4
4
4,3
4,2
STØTTE FRA LÆRER
4,3
4,2
4,4
4,4
MOTIVASJON
3,8
3,6
3,7
3,7
MESTRING
4
3,9
3,9
3,9
LÆRINGSKULTUR
4
3,9
4
4
FELLES REGLER
4,4
4,3
4,4
4,4
FAGLIG UTFORDRING
3,6
3,7
3,8
3,9
ELEVDEMOKRATI OG MEDVIRKNING
3,4
3,6
3,8
3,8
1
1,5
2
2,5
3
3,5
4
4,5
5
Spørsmål
Skole
År
Nesøya skole - 2022-23
Nesøya skole - 2021-22
Asker - 2022-23
Asker - 2021-22

Foreldreundersøkelsen

Indekser

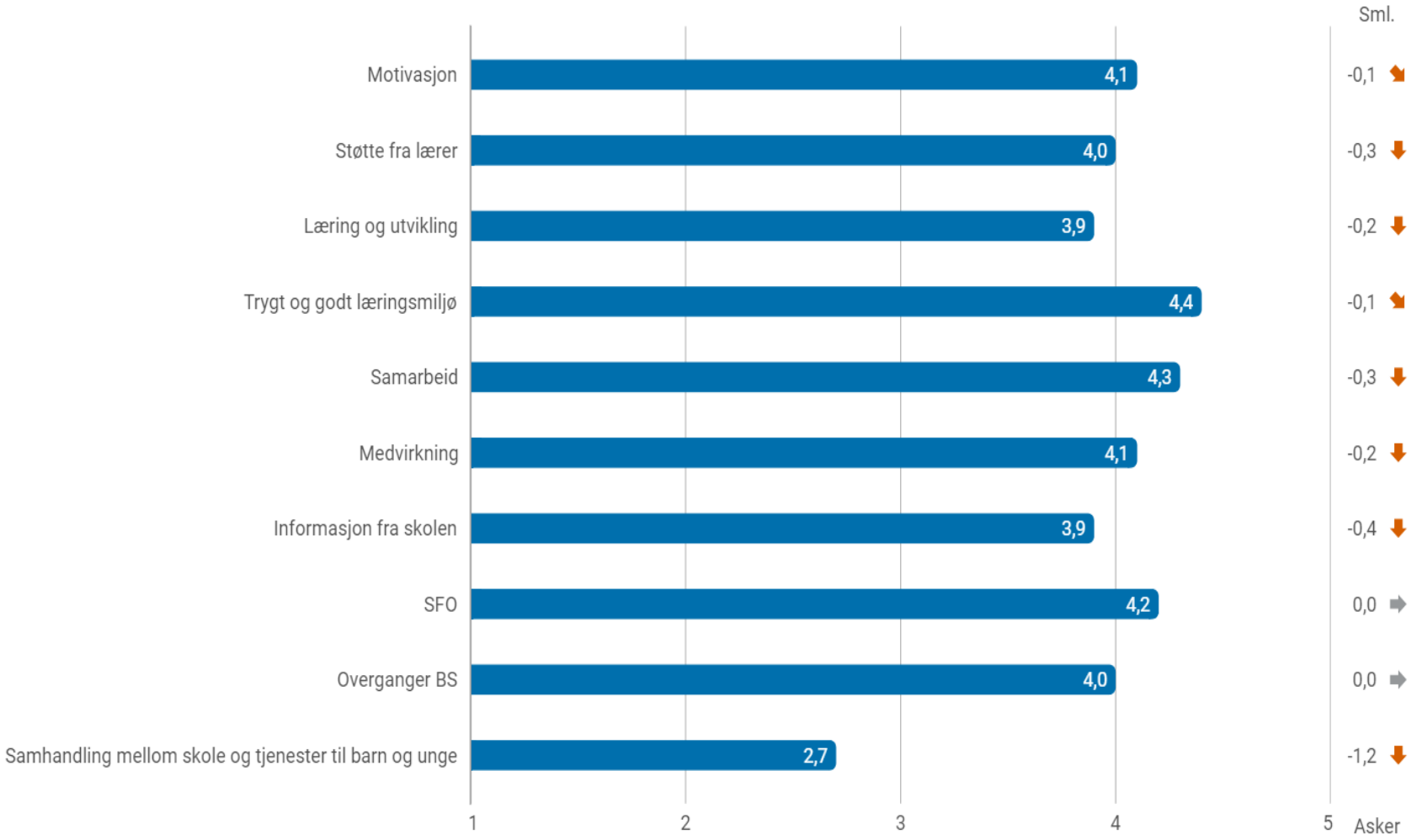

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
- SurveyXact (asker.kommune.no)

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

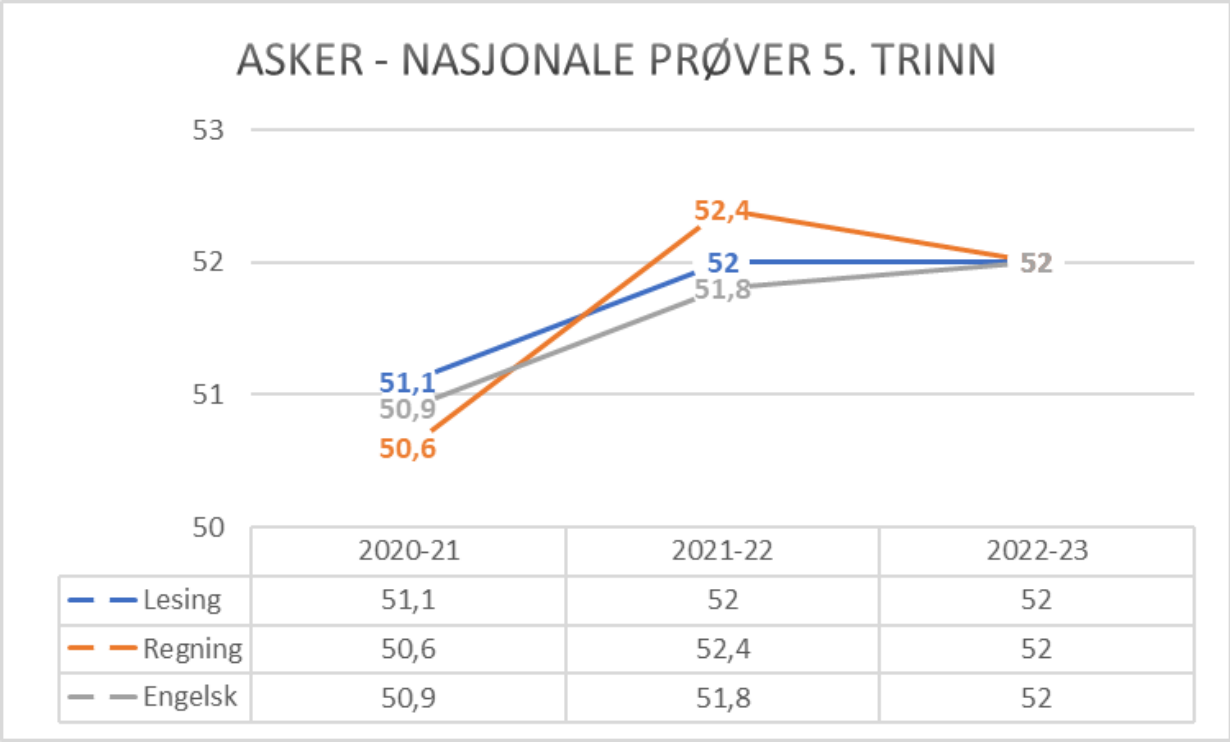

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

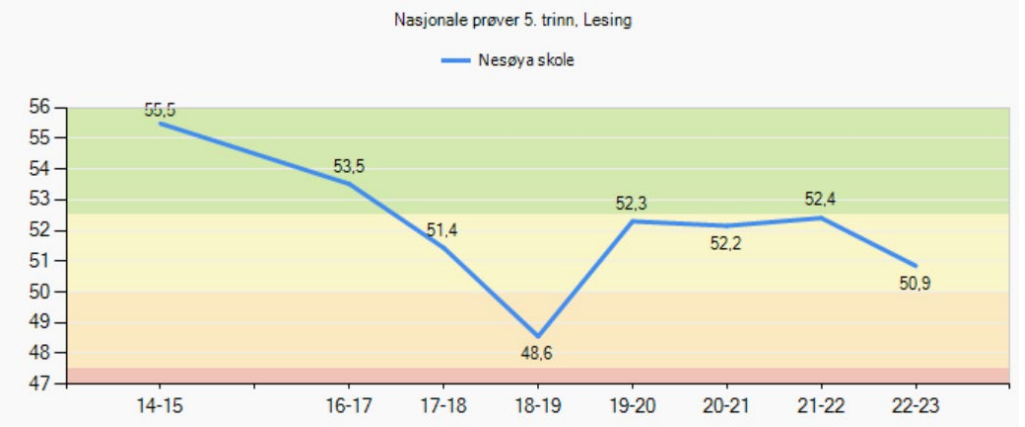

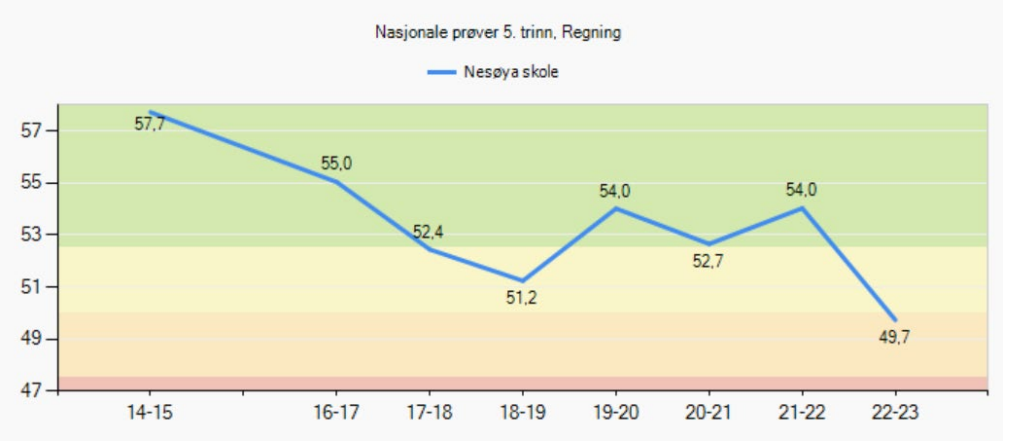

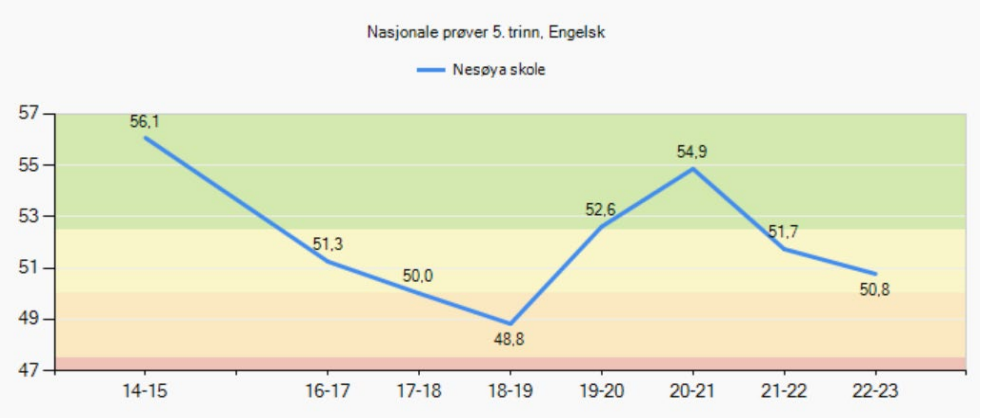

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen

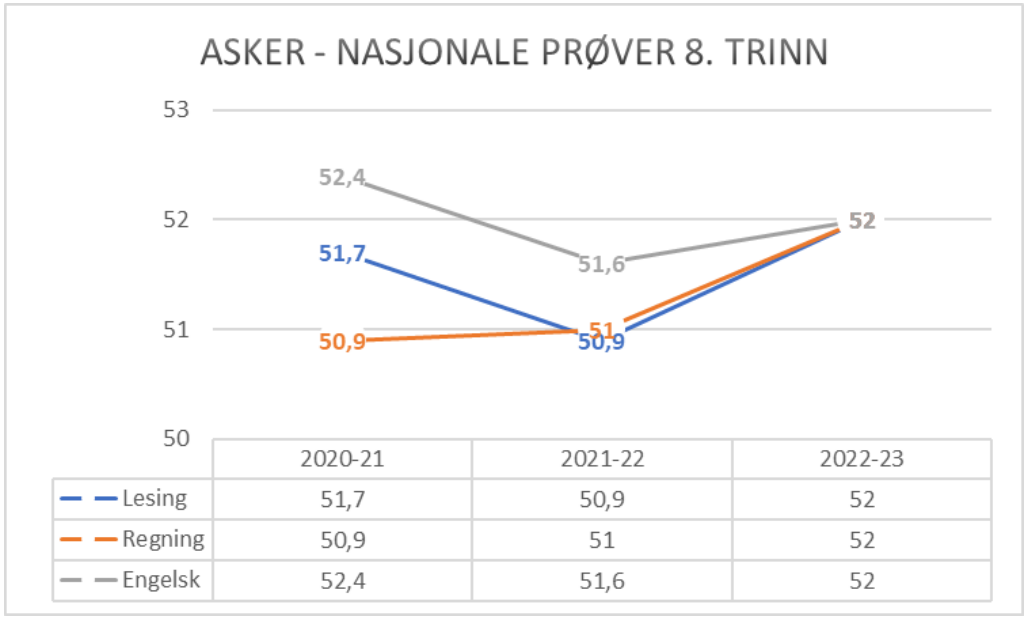

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

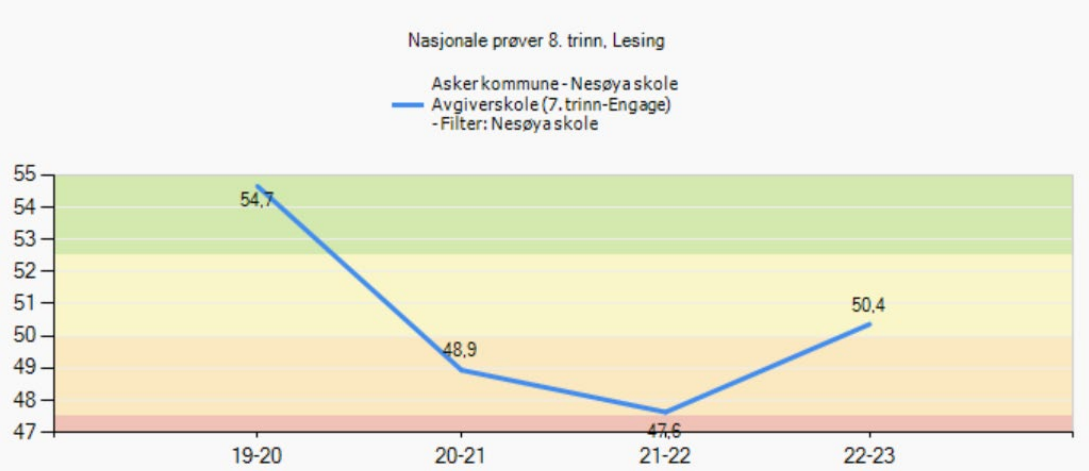

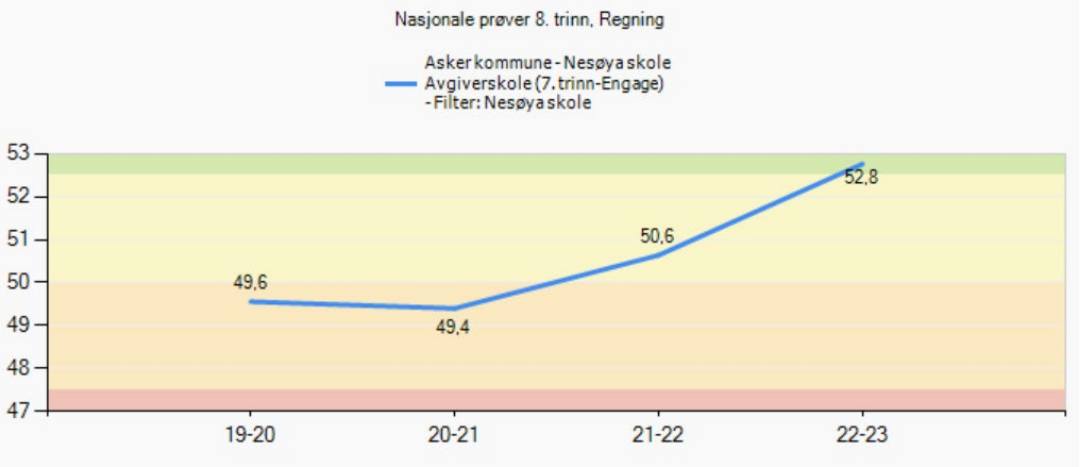

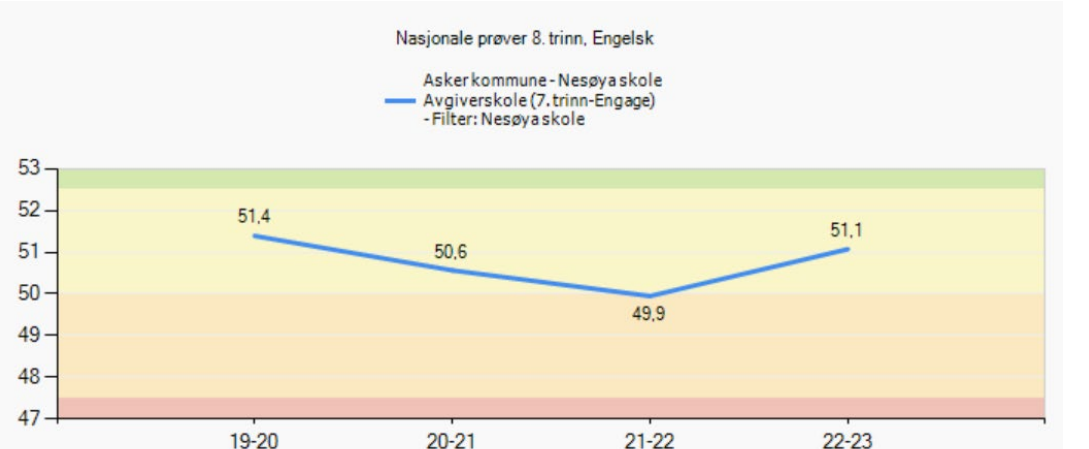

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Gjennomgang med elevene på klassenivå, analyse i personalet, gjennomgang i SU
- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  - Fast post i sonesamarbeid

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Nei

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  - Mer lekbasert læring og inkluderende praksis
  - Tett på i oppfølging av elever som ikke har forventet progresjon.
- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  - Fokus på inkluderende og tilpasset undervisning
  - Fokus på vurdering for læring

Asker kommune

Asker kommune

Nærsnes skole - Lokal tilstandsrapport 2022

Skolens visjon/verdier:

Alle elever skal trives og kunne utvikle sitt læringspotensiale

Raus - nær -modig - skapende

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	200
Lærere:	17
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,8
Barn i SFO:	88
Ansatte SFO:	8

SFO

❖**Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

- gode overgangsrutiner barnehage - SFO
- Gode tilpasninger i oppstarten for barn med meldte bekymringer. God dialog med foresatte for å sikre en trygg oppstart.
- Oppstart nytt SFO år: Fokus på å trygge barna, gi dem gode opplevelser på SFO i oppstarten. Trygge og gode voksne.
- God gjennomføringsprosent på planlagte aktiviteter jfr. rammeplanen.

❖**Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**

- Aktivitetene på SFO legges på læringsplanene til 1. – 4.trinn.
- Egne ,spissede aktiviteter for barna på 3. – 4.trinn – «selge dette inn til foreldrene» – fremsnakke tilbudet
- Avdelingsleder er med på foreldremøter på 1. – 4. trinn etter behov.

❖**I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**

Tilrettelegge for god lek. Inne-området er delt inn i ulike aktivitetsområder/lekeområder. Mye kreativ lek- samhandling gjennom lek.
Mye fysisk aktivitet gjennom lek i et variert uteområde - bruk av gymsalen. Planlagte turer hver uke til forskjellige steder i vårt flotte nærområde (til stranden, til gapahuken o.a.)
Temabaserte samlingsstunder (følger skolens temaplan).
Praktiske opplegg som matlaging, kunst og håndverk - opplegg følger årstid og temaer.
Frilek under tilsyn - Det jobbes med å utvikle barnas sosiale kompetanse. Tiltak fra skolen følges opp på SFO.
Egen kjøkken med spiseplass til 50 barn gir god måltidsglede og egne SFO lokaler der barna leker godt inne.

Asker kommune

SFO

❖**Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**

Ingen på kurs nå gjennom SEIL.

Bruker den kompetansen de ansatte har fått gjennom kursing tidligere. Vi har en stabil, fast stab som har jobbet lenge på Nærsnes SFO. De ansatte planlegger og gjennomfører daglige aktiviteter og opplegg. Noe felles skolering sammen med lærerne opp mot elever med diagnoser, læringsutfordringer.

❖**Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**

Fortsette det gode arbeidet vi gjør gjennom «bygge bro opplegget». Vi er tett på barnehagen gjennom våren og inviterer barna inn på besøk gjennom våren for de som ønsker dette.

Er tilbudssiden. Vi kan bli enda bedre på informasjon ut til foresatte om våre planlagte opplegg.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Følgende områder er vi gode på :

➢Spes.ped. arbeidet – godt foreldresamarbeid med foresatte til elever med enkeltvedtak.
➢ NP- gjennomført med bedre resultater enn forventet på årets 5.trinn.
➢ Vi er stolt av arbeidet vi gjør med overgangen fra barnehage til skole/SFO.

Hvorfor har dere lykkes med dette?

Spes.ped.: Vi har gode evalueringer underveis- justerer kursen underveis, utnytter ressursene våre bedre – prioritert ansatte med spes.ped.kompetanse.1 ½ stilling kvalifisert spes.ped.lærere, som også veileder de andre pedagogene. Vi har et godt spes.ped.team og et svært godt samarbeid med PPT.

Nasjonale prøver: Lærerne har jobbet godt med å forberede elevene på oppgavetypene og formen på de nasjonale prøvene.

Overgang barnehage/ skole/ SFO:Vi ser at det å være tett på skolestarterne gjennom møter med barnehagene, inviterer barn og ansatte inn i skolen, til å bruke gymsalen, leseopplegg for skolestarterne, besøksopplegg rundt enkeltelever, felles turer med fadderne, nye kontaktlærere besøker skolestarterne i barnehagene , besøksdag. Vi er på tilbudssiden overfor barnehagen, foreldre og barn. Foreldremøter med nye 1.trinnsforeldre.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Informerer på foreldremøtene hver høst om våre samarbeidspartnere - PPT, BFT, skolehelsetjenesten, TFI. Spesielt overfor nye 1.trinnsforeldre er det viktig at denne informasjonen gis på en god og informativ måte.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Ved oppstart av nytt skoleår gjennomgås de viktigste rutinene og standardene og hvor disse er å finne. Vi bruker Google disc og Simpli. Kursing av ansatte etter behov i P360, Simpli og de andre digitale systemene skolen bruker.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Skolen jobber med å skape en god fellesskapskultur, der samarbeid, erfaringsdeling og en god delingskultur verdsettes. Lærerne har vært med på å bestemme hvilke utviklingsområder vi skal jobbe med over tid. Lærerne sendes på kurs til SEIL. Kodekurs har hatt fokus. Skolens har alltid noen lærer på etterutdanning. Skolen er opptatt av at lærere skal undervise i det de fagene de er kvalifisert til.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har fokus på inkluderende praksis i alle timer i alle klasser. For enkelt elever med behov, organiserer vi alternative læringsarenaer tilpasset eleven (kjøkkenopplegg, “hjelpelærer” på 1.trinn, uteopplegg/skolehagen). Uteskole fast en dag i uka for 1.-2.trinn. Periodevis for 3.-4.trinn.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Sammen med FAU og foreldrene ved skolen, jobber vi for at skoleområdet skal være et sted å kunne møtes på ettermiddager/kvelder. Grillhytta/uteområdet brukes mye til bursdagsfeiringer. FAU er aktive med å søke om midler til å ruste opp uteområdene i samarbeid med skolen. Fellesdugnader hver vår og høst.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Ved større hendelser/utfordringer setter vi alltid inn tiltak ut fra gjeldende rutiner.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Fortsette å utvikle skolehagen vår. Etterleve kravene i det å være miljøfyrtårn. Gjenbruk har fokus på

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Lokale planer og læreplanarbeid bidrar ikke til å realisere alle målsetningene med LK20.
- Voksne på skolen som møter elevene, forstår ikke og utfører ikke meldeplikten og aktivitetsplikten godt nok jfr. § 9a- §9a-4.
- Ansatte opplever ikke kolleger som en kritisk venn.
- Skolen setter ikke inn tiltak som virker for elever som ligger under kritisk grense eller ikke har god nok progresjon i fag.
- Foreldre til elever med omfattende behov har ikke tillit til skolen.
- Skolens enkeltvedtak om SNO er ikke tilpasset elevens individuelle og konkrete behov.

De ansatte utformet gode tiltak for å redusere sannsynligheten og dermed også konsekvensene. Gode drøftinger på dette.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	6 ukers periodeplaner lages på trinnene i fagene.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Inkluderes i planene. Den overordnede delen gjennomgås med lærerne jevnlig. Livsmestring har vi som egne timer. Lærerne bruker undervisningsopplegget "link til livet" i livsmestringstimene.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi er en liten skole uten fagseksjoner. Drøftinger rundt fag- og kjerneelementer skjer i teamtiden. Ved planlegging i fagene tas det utgangspunkt i læreplanen der kjerneelementene er skissert.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	1.-4. trinn har delt inn skoleåret i 6, med et hovedtema for hver bolk. Temaet skal tas inn i alle fag. Tverrfaglige prosjekter på mellomtrinnet gjennomføres 1 - 2 ganger pr. år.
Dybdelæring	Felles begrepsforståelse. Vi har jobbet med dybdelæring gjennom kompetansepakken til udir.
Elevaktive arbeidsformer	Vi har stort fokus på dette. Vi utvikler oss sammen i fellestiden og i teamtiden, og ved erfaringsdeling. Vi er opptatt av stor variasjon i undervisningsmetoder - og at elevene skal være aktive inn i egen læring.
Underveisvurdering	Lærerne gir elevene gode tilbakemeldinger på aktivitet og prestasjoner. Vi er opptatt av å gi elevene gode mestringsopplevelser. Vi ser likevel at vi jevnlig må ta opp dette temaet, fordi systematikken i underveisvurderingen ikke er like god hos alle lærerne.
Elevmedvirkning	Vi har fokus på elevmedvirkning, men må utvikler oss videre. Mellomtrinnet har prosjektopplegg som gir elevene store muligheter til selvvalg.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,5%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Skolen har mange elever med diagnoser og ulike lærevansker. Vi mener selv vi organiserer spesialundervisningen på en god måte, med grupper av elever i økter med spesialpedagog/pedagog i ulike fag.
- Vi kan bruke mer skjevdeling i timer der klasser har to lærere.
- Delingstimer i gym, K&H kan gi rom for spes.ped. timer.
- Lage elevgrupper på tvers av trinn - også på mellomtrinnet.
- Stort fokus på å tette “hull” på 1. -4. trinn - unngå videre henvisning på mellomtrinnet??

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	0
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	0
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	0

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**

Pr. i dag har ikke Nærsnes skole noen elever som har særskilt språkopplæring.
De få elevene som er tospråklige får tilrettelegging gjennom tilpasset opplæring (TPO).

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Skolen bruker rutinen for bekymringsfullt fravær.
  Vi er raske til å innkalle til møte med foresatte når vi er bekymret for at fraværet har andre årsaker enn langvarig sykdom. Ofte er disse møtene nok til at barnet kommer på skolen.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

  Gode og spissede tiltak bruker å fungere når det er drøftet med foresatte og andre instanser.
  I noen vanskelig saker, trenger vi noen ganger mer veiledning.
  De vanskelig sakene er krevende å stå i - og ressurskrevende.

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Fokus på varierte undervisningsmetoder. Vi ønsker å bli bedre på undervisningsmetoder der læring gjennom lek og samhandling har fokus.
- Styrkingsgrupper fordelt på fag (trinnvis på mellomtrinnet , elever fra flere trinn på småtrinnene) jevnlig i korte perioder. Fokus på grunnleggende ferdigheter.
- Mye bruk av stasjonsundervisning der oppleggene på stasjonene har ulike vanskelighetsnivåer og variasjon i innlæringsmetoder.
- Forsøk med skolehundopplegg - skolehundene er med i undervisningen på noen trinn.
- Utvikling av uteskoleopplegg- også for mellomtrinnet - Lærerne har hatt kurs i uteskolepedagogikk i samarbeid med Oslofjorden friluftsråd.
- Skolehagen - faste oppgaver til enkeltelever/grupper gjennom sesongen. Alle klasser får tildelt sine oppgaver. Læring gjennom aktivitet og arbeid i skolehagen.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Resultater og analyse ligger her
  - Gode resultater på foreldreundersøkelsen når det gjelder overgangen barnehage -skole/SFO.
  - Gode resultater på NP - 8.trinn for våre tidligere elever. Viser at lærerne på mellomtrinnet er flinke til å løfte elevene- tilpasse undervisning slik at elevene øker den grunnleggende kompetanse i matematikk, lesing og engelsk. Elevene lærer gode læringsstrategier - godt fagtrykk fagtrykk på mellomtrinnet.
  - Vi er raskt på med tiltak når elever henge etter i lesing- jfr. kartlegginger på 3. trinn og resultatene på NP.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

  - Resultater og analyse ligger her

  - Vi er fortsatt ikke fornøyd med resultatene i elevundersøkelsen angående motivasjon for læring.
  - Kartleggingsprøvene for 3.trinn. Vi må jobbe enda mer systematisk med de grunnleggende ferdighetene i matematikk på småtrinnene.
  - Foreldrene har gitt oss for liten score på spørsmålene rundt informasjon fra skolen til hjemmet. Dette må vi ta tak i.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Videreutvikle samarbeidet skole- hjem. - styrke lærernes samhandling med foresatte når det gjelder formidling av elevens faglige og sosiale utvikling, og når det gjelder å utvikle trygge og gode læringsmiljøet. Foreldrene må være mer delaktig i dette oppdraget. I samarbeid med foreldrene må vi sammen ha større fokus på at elevene har det trygt og godt og utvikler sin sosiale kompetanse sammen med andre barn. Foreldremøtenes innhold må utvikles- ulike temaer, drøftinger må settes i system.

- Fortsette å jobbe godt med lese- og skriveopplæringen på småtrinnene. Fortsette å jobbe med å kartlegge elever som henger etter faglig, og sette inn riktige tiltak for å tette hullene. Vi må utvikle bedre samhandling mellom lærerne på småtrinnene og mellomtrinnet når det gjelder de grunnleggende ferdighetene i basisfagene.

- Utvikle lærernes bevissthet i bruken av digitale læringsressurser som undervisningsmetode.

- Vi ønsker å utvikle alternative læringsarenaer gjennom skolehundprosjektet - (avhengig av ressurser).

- Videreutvikle opplegget Aktive lokalsamfunn i samarbeid med Røyken Seilforening og Frydenlund skole.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**

  Rutinene rundt § 9a og retten til et trygt og godt læringsmiljø er godt kjent i personalet. Gjennomgås i starten av nytt skoleår. SIM gruppa jobber godt med varslingssakene som er kommet , og vi drøfter jevnlig utsatte barn.

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**

  Alle varsling skal sendes skriftlig til leder. Alle varslinger tas det tak i. Dialog med barnet, foresatte og lærerne. SIM gruppa drøfter og gjennomfører observasjoner. Vi dokumenterer alt skriftlig logg, referater o.a. Ikke alle saker ender i en aktivitetsplan.

- **Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**

  Klassetrivsel brukes som et analyseverktøy for lærerne. Gir grunnlag for tiltak på klassenivå, eller at tiltak også settes inn på individnivå i form av en aktivitetsplan. Livsmestringsfaget gir muligheter for gode undervisningsopplegg i klassene der målsettingen er å gi elevene forståelse og metoder for å ta riktige valg for seg selv og i samspillet med medelevene.

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**

  SIM - gruppa er en viktig ressurs i læringsmiljøarbeidet. Drøfter og setter i verk observasjoner, drøftinger med involverte og er en pådriver

Elevundersøkelsen

Asker kommune

- **Kommenter utviklingen:**
  Svarene varierer fra 5.-7.trinn. 6.trinn har best resultater. En liten klasse, mens 5. og 7.trinn er store klasser på 29 elever. Høy grad av trivsel i alle klassene. Lav motivasjon og mestring på 5.og 7.trinn.

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Resultatene for den enkelte klasse tas opp med elevene i den aktuelle klassen. Lærerne drøfter resultatene. I tillegg legges resultatene frem i FAU og i SU.

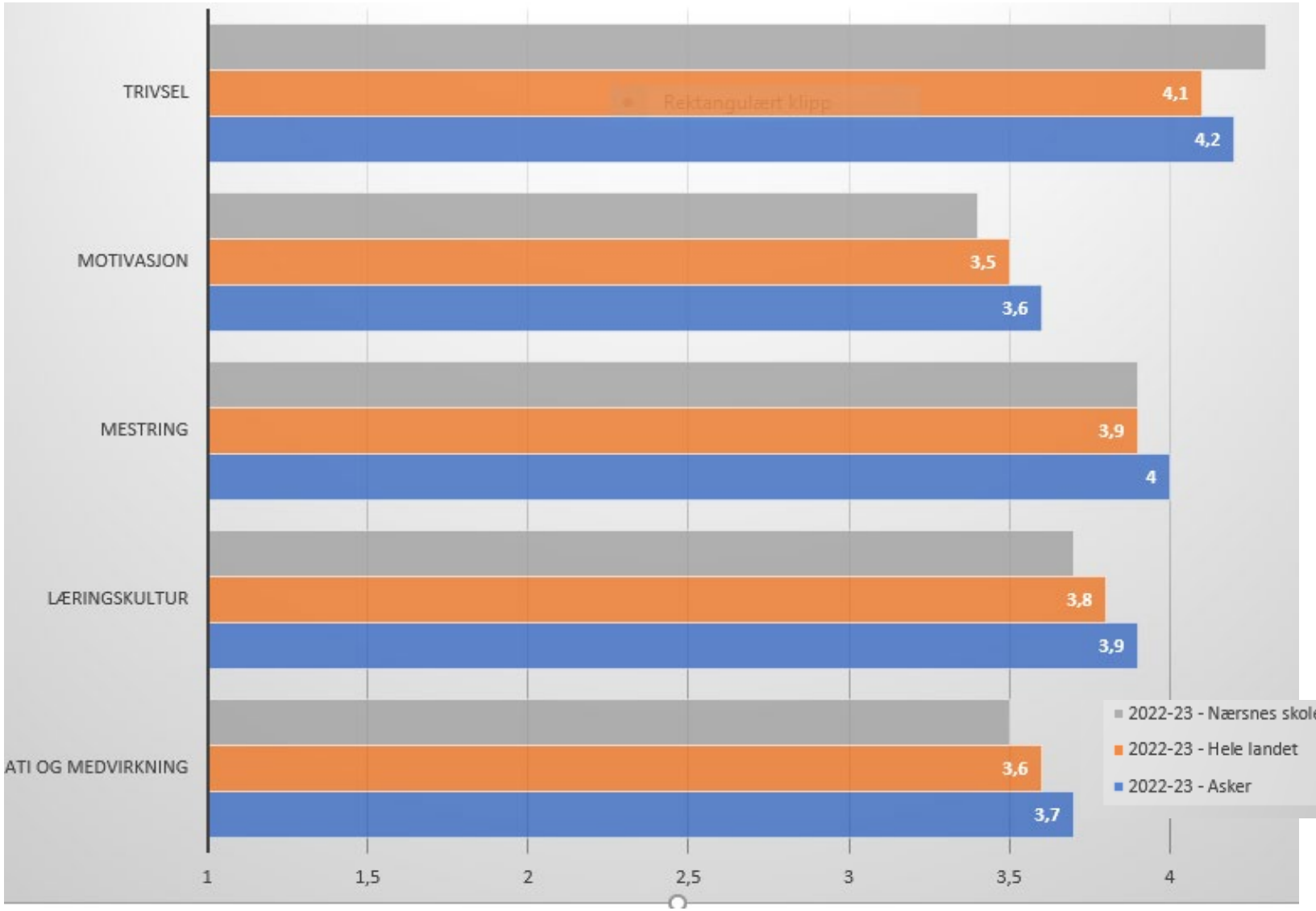

Elevundersøkelsen - om trivsel og motivasjon over år

7. trinn

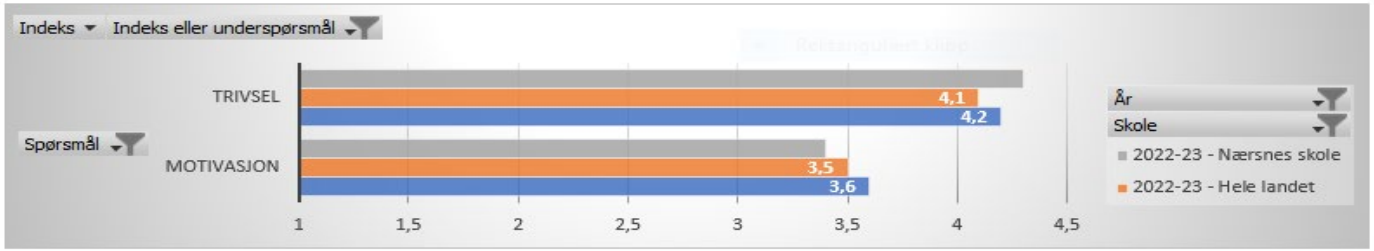

6. trinn

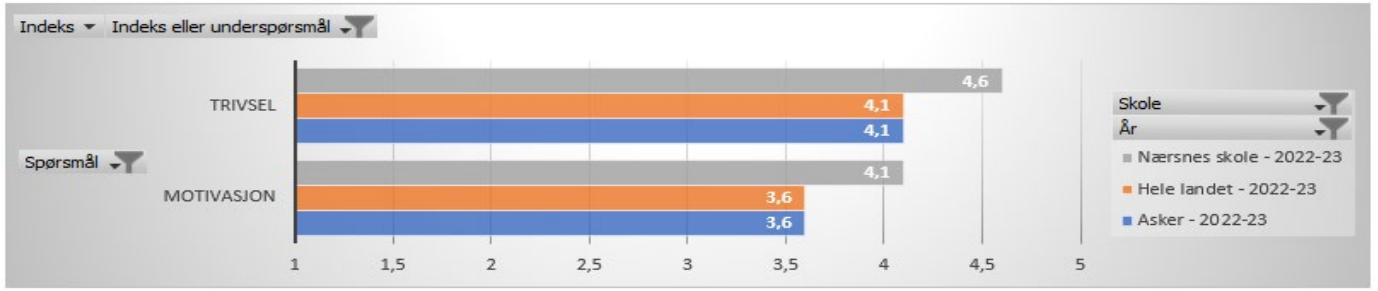

5. trinn

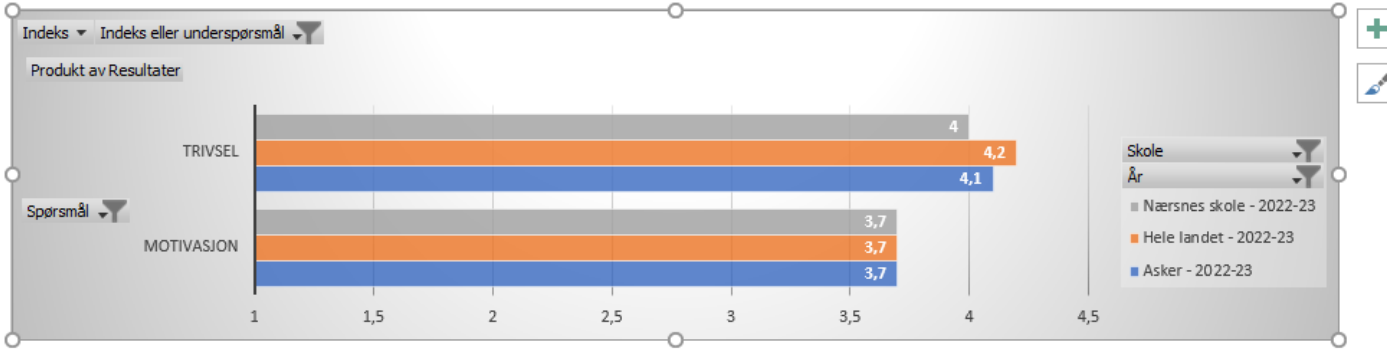

Elevundersøkelsen 2022 - om trivsel og motivasjon

- **Kommenter resultatet**

  - Vi ser god trivsel i klassene. Litt lavere på 5.trinn og 7.trinn. Motivasjonen for å læring er for lav. Vi ser en lavere motivasjon for å lære på 5.og 7.trinn. Disse to klassene er store klasser med en flere elever med faglige utfordringer. Faglige utfordringer kan påvirke motivasjonen.

- **Hvordan jobber skolen systematisk i profesjonsfellesskapet for at elevene blir motivert til å arbeide med skolefagene?**

  - Utvikle sammen gode og varierte undervisningsmetoder.
  - Bedre elevmedvirkning i undervisningsoppleggene.
  - Tydelige forventninger til elevene og gode tilbakemeldinger
  - Gode tilpasninger for elever med læringsutfordringer

- **Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksisen slik at elevene har det godt og er motivert for skolearbeidet?**

  - Gode drøftinger i utviklingstiden på hvordan lærerne kan bli bedre.
  - Jobbe med læringsmiljøet. Ha fokus på sammenhengen mellom et trygt og godt læringsmiljø og motivasjon for å mestre.

Elevundersøkelsen 2022 - om tilpasset opplæring

7. trinn

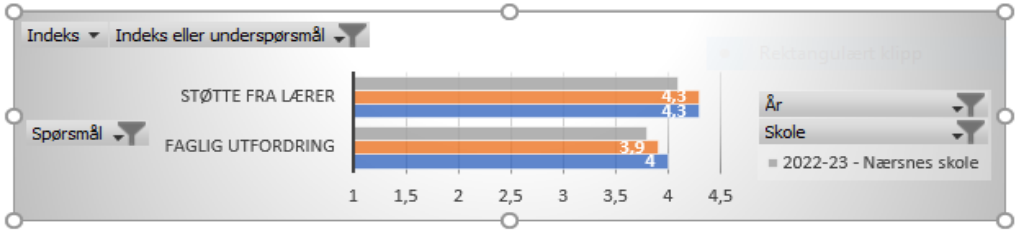

6. trinn

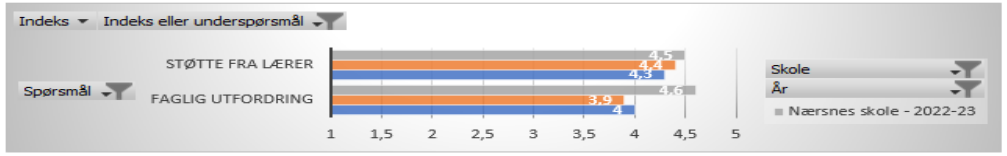

5. trinn

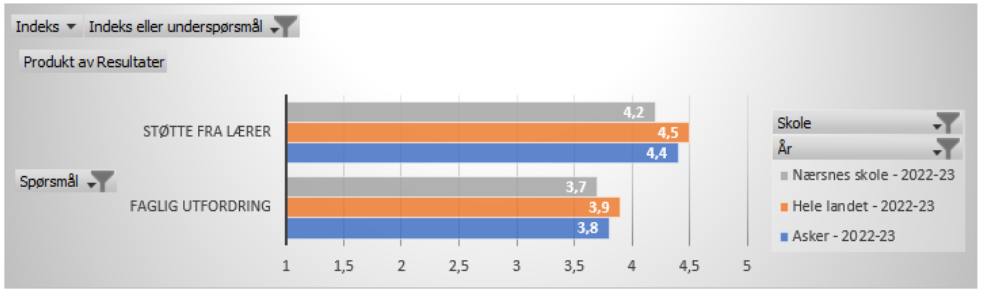

- **Kommenter resultatet**
  De fleste elevene gir tilbakemelding på at de opplever støtte fra lærerne gjennom læringsprosessen. 7.trinn og 5.trinn mener at de faglige utfordringene ikke er gode nok. Dette er to store klasser der vi ser at enkeltelever kan "forsvinne" litt. Det blir viktig fremover at undervisningsopplegg er mer tilpasset den enkelte og at lærerne må være tettere på elevene i læringssituasjonen.
- **I hvilken grad har skolen en felles forståelse av hva tilpasset opplæring er?**
  Temaet drøftes jevnlig. Lærerne vet hva som ligger i begrepet tilpasset opplæring, men i planleggingen kan det hos noen glippe.
- **I hvilken grad bruker lærerne elevaktive arbeidsformer og rike oppgaver?**
  Mange lærere er flinke til å utforme og variere i undervisningsopplegg. Rike oppgaver er god tilpasning, men utfordringen er å få alle opp på samme nivå.
- **Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksis?**
  Gjennom tydelige forventinger om at dette er viktig. Gjennom drøftinger i teamtid og gjennom god erfaringsdeling.

Foreldreundersøkelsen

Indekser

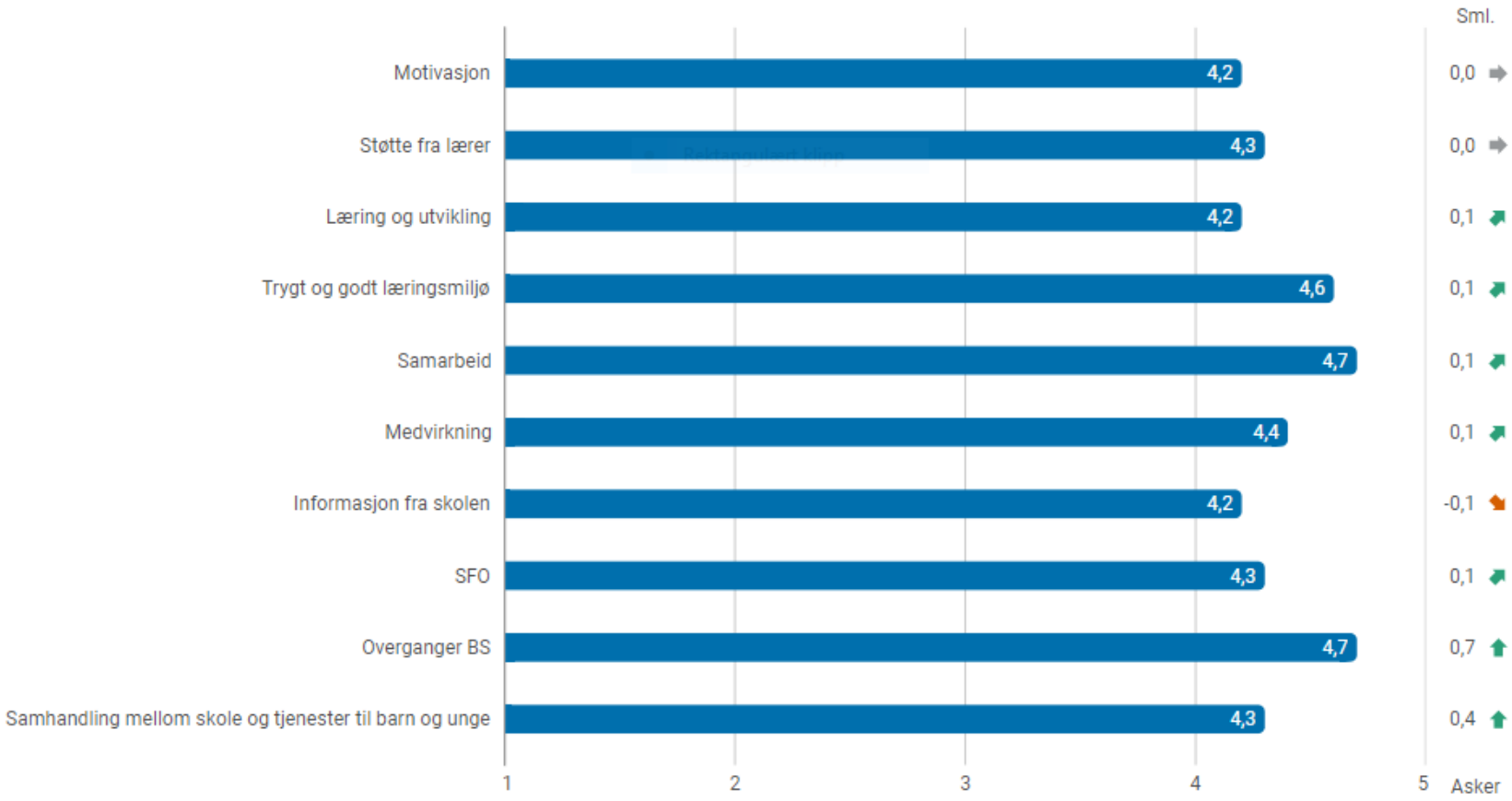

- Vi er fornøyd med resultatene fra foreldreundersøkelsen 2022. Vi er spesielt fornøyd med at foreldrene mener at barna deres har det trygt og godt på Nærsnes skole, og at skolen samarbeidet godt med foresatte. Vi ser at 2. trinn scorer dårlig på informasjon fra skolen. Trinnet har hatt en del skifte av lærere . I slike situasjoner ser vi at informasjonen ut må bli enda tydeligere og mer spesifikk. Vi scorer godt på overgangen barnehage/ skole. Vi fortjener den gode tilbakemeldingen, fordi dette er et område vi har fokus på.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

- Kartleggingsprøver som fanger opp elever tidlig.
- Differensiert og variert undervisning.
- Stasjonsundervisning gir mulighet for at lærer kan jobbe ekstra med svake elever.
- Spesialpedagogen gjennomfører lese og mattekurs for elever under kritisk grense. Spissede opplegg, små drypp over tid med små grupper. Elever på tvers av trinn ut fra hvor " hullene" er.
- Spesialpedagogen veileder lærere i tilpasninger.
- Jevnlige team-møter med avdelingsleder og spesialpedagogen.
- Vi bruker "på sporet" - opplegget

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Vi er svært fornøyd med resultatene for årets 5.trinn.
  Det har frem mot de NP vært jobbet mye med å forberede elevene på oppgavetypene og prøveformen. Spesielt lesing og leseforståelsen har det blitt jobbet mye med.
- De siste tre årene har resultatene variert noe. Det er vanskelig å sammenligne enkeltklasser. Nærsnes skole ha få elever på hvert trinn.

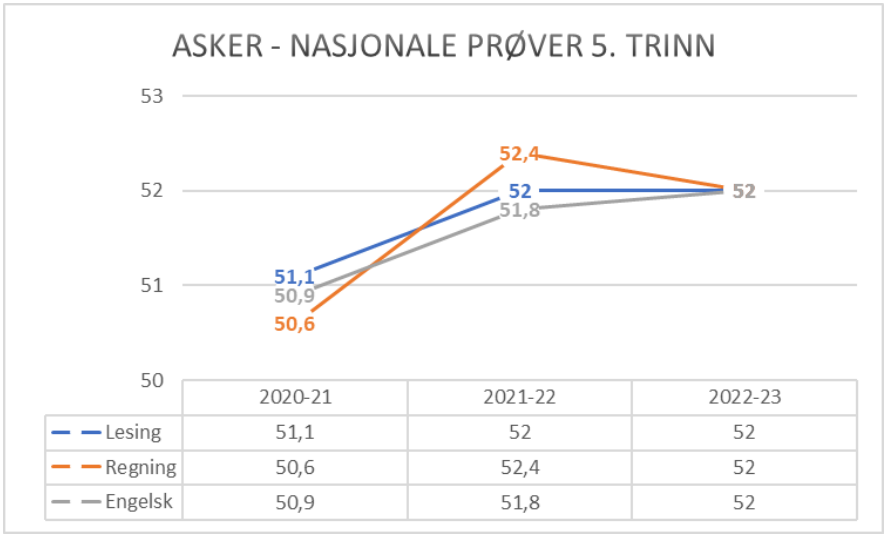

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

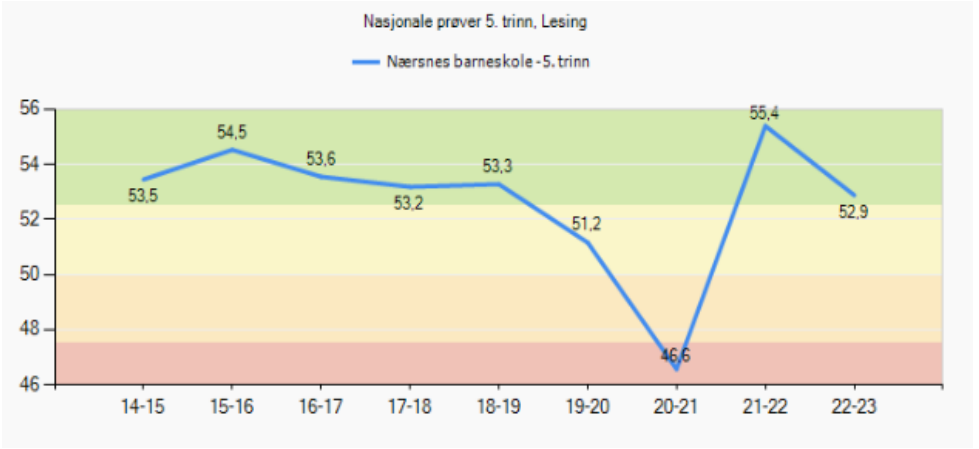

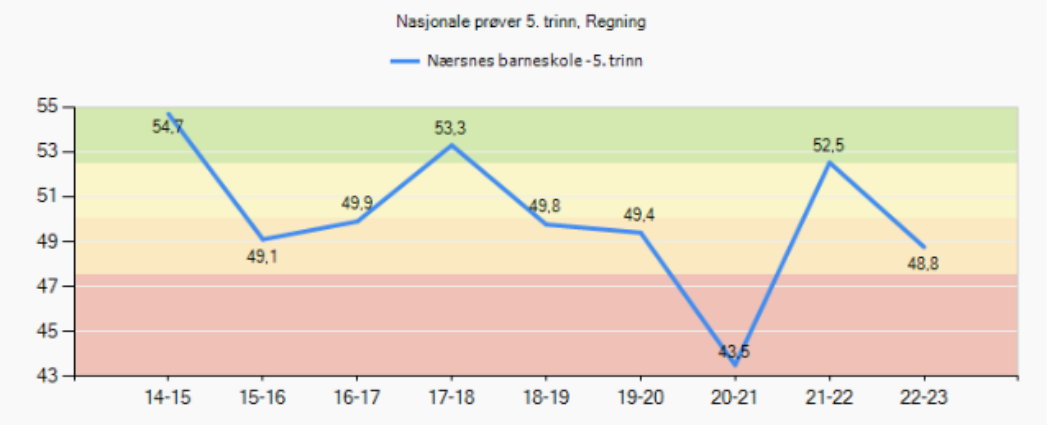

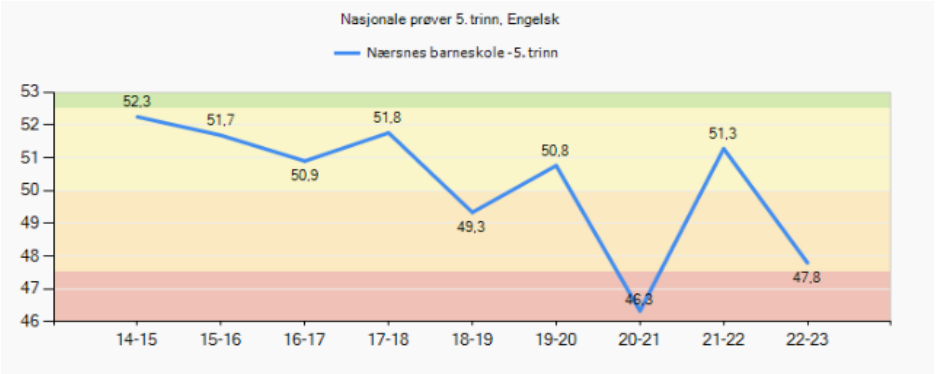

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Snittpoengene for våre 8.trinnselever viser oss at det arbeidet som gjøres på 5.-7.trinn med å styrke grunnleggende ferdigheter , øke leseferdighetene, fokus på å styrke elevenes lese- og læringsstrategier gir på sikt gode læringsresultater.
- Vi har et godt fagtrykk på 5.- 6. og 7.trinn og dyktige lærere som gir elevene tro på at de kan mestre.
- God styrking av elever med læringsutfordringer.

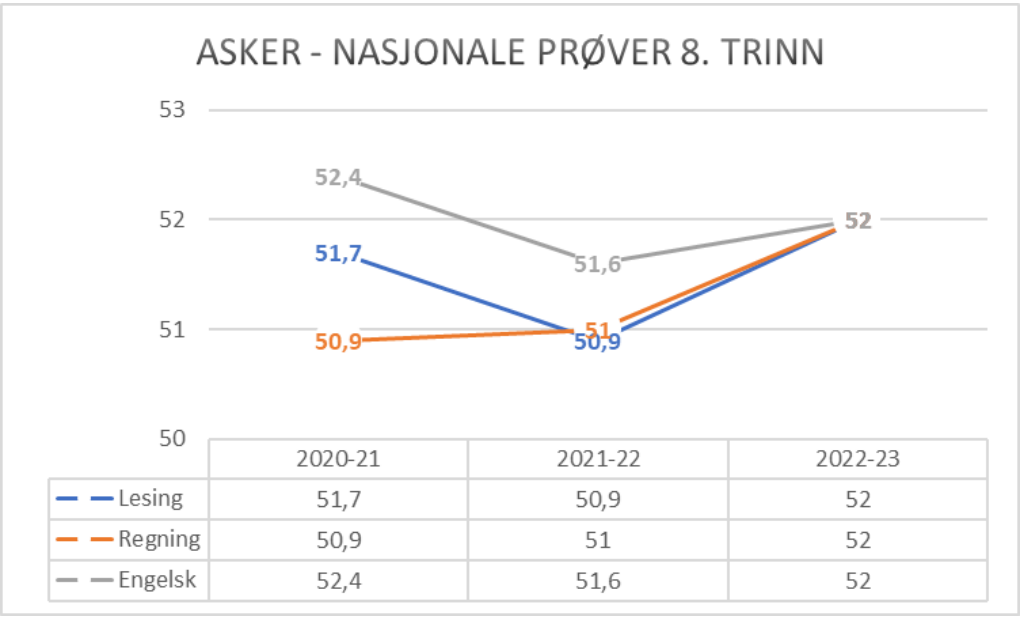

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

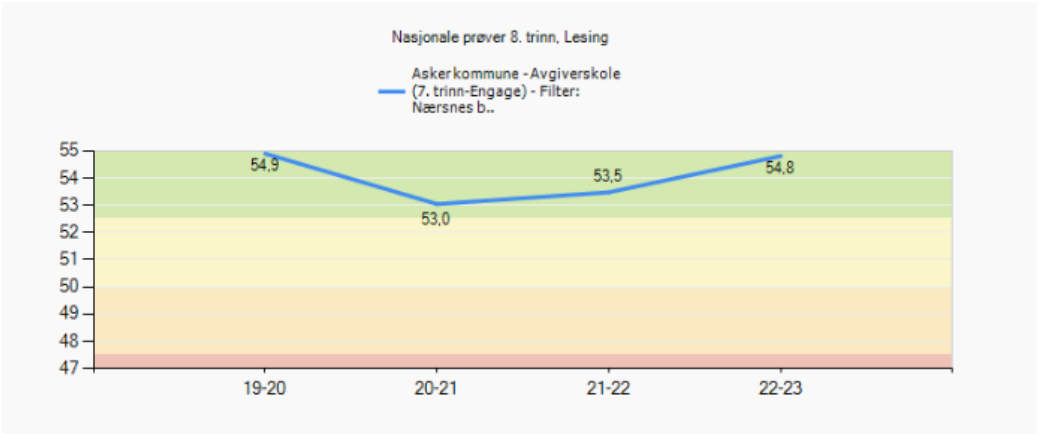

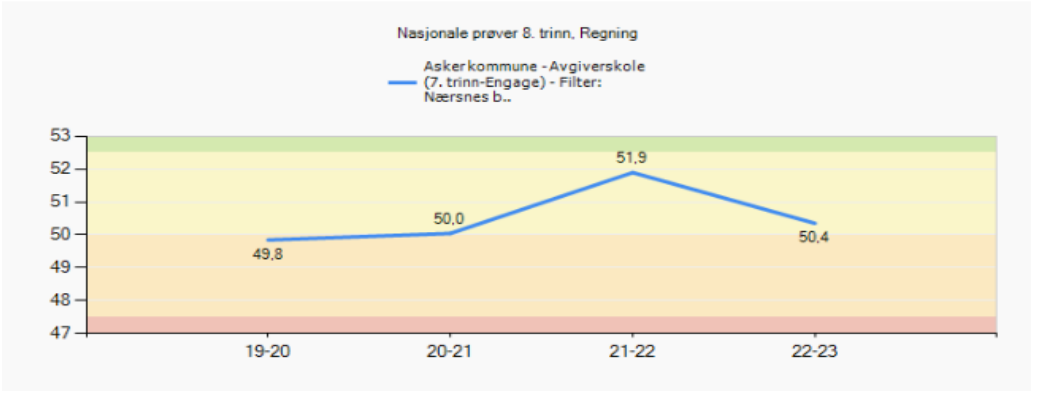

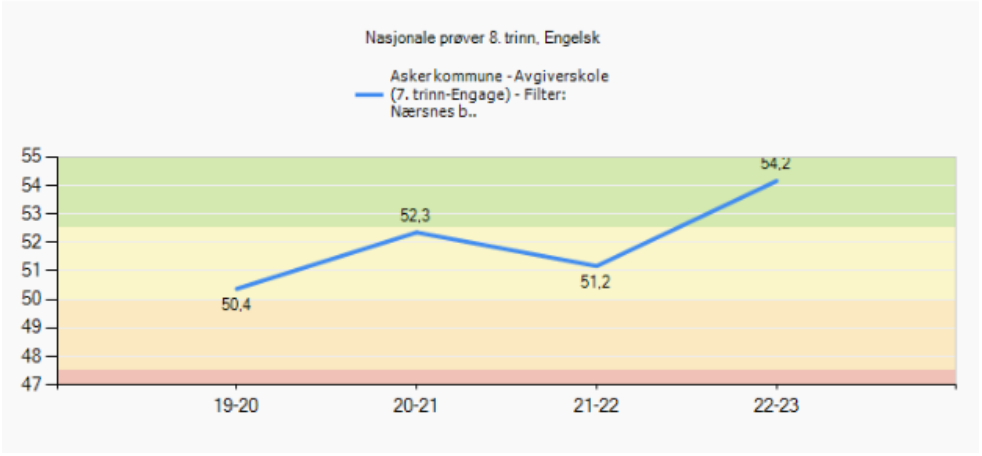

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**

- Ansatte evaluerer resultatene og ser disse opp mot hvordan det jobbes faglig i klassen. Lærerne på trinnet har fokus på områdene elevene har scoret dårlig. Tiltak settes inn på enkeltelever.
- Foresatte informeres om resultatene opp mot hvilke områder eleven må jobbe mer med. Vi er forsiktige til å offentliggjøre resultatene. Vi har fokus på å formidler hvordan vi sammen kan løfte eleven. Dette gjøres på utviklingssamtalene.

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**

  Vi har ikke noe samarbeid med ungdomsskolen om resultatene på NP

Skolens sosioøkonomiske 0,41

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**

  Skolen presterer godt på lesing. De andre fagene varierer litt i resultat fra år til år. Skolen har mange barn med ulike læringsutfordringer. Mange av skolens foresatte er pendlere og kan ikke følge opp sine barn slik som indeksen mener de skal.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**

  Skolen har gode planer og rutiner for begynneropplæringen. Fokuset vårt vil være å følge opp enkeltlærere tettere slik at vi kvalitetssikrer begynneropplæringen.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**

  Alltid ha kvalifiserte lærer til å undervise i faget.
  Kursing og god erfaringsdeling.
  Lærerne må bli enda flinkere til å utvikler gode kreative undervisningsopplegg som det er lett å lage tilpasninger ut fra.
  Viktig å gi alle elevene gode mestringsopplevelser.
  Vi må få elevene på mellomtrinnet til å øke sin motivasjon for læring.

Asker kommune

Asker kommune

Risenga ungdomsskole - Lokal tilstandsrapport 2023

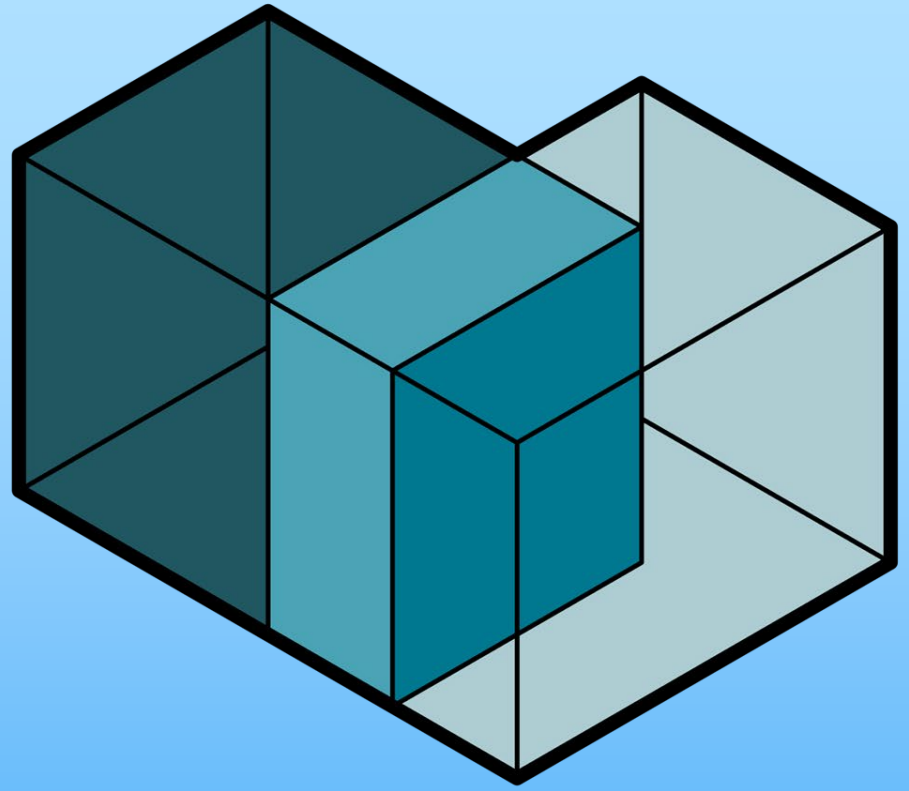

Skolens visjon:

På Risenga skal elevene få utfordringer tilpasset evner og muligheter.

De skal oppleve å nå mål, både faglig og sosialt.

Vi er opptatt av å se den enkelte elev

RISENGA ungdomsskole

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	394
Lærere:	42
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	19,1

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Trygt og godt læringsmiljø - godt arbeid og gode prosesser
  - Videreføring på skolen etter samarbeid med SEIL i fjor
  - Turer på alle trinn, Risengasamlinger, Juleavslutning, Desembernatt
- Biblioteket
  - "gjenåpnet", stor aktivitet, møteplass, på tvers av trinn
- Ny organisering av spes.ped 8.trinn, pilot
  - to klasser med vedtak, parallellagt skriftlige fag, faste spes.ped.lærere - gruppeundervisning
- NP - utvikling fra 8. - 9. trinn
  - lesing - 5 skalapoeng, regning 6 - skalapoeng

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Jobbet systematisk med TGL, involvert hele personalet, styrt og gjennomført av skoleutviklingsgruppa Elevtjeneste og sosiallærer viktig i dette arbeidet
  - Ny bibliotekar, ommøblering, aktiviteter i storefri, positiv stemning
  - Godt samarbeid med barneskolene og overgangen, skal evalueres
  - Systematisk arbeid med og analyser av resultater, SOLing av elever på nivå 1 og 2 - tiltak

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Godt samarbeid med eksterne instanser. Viktig med kontinuitet og stabilitet, som vi har nå. Informasjon på foreldremøter om kommunale hjelpetjenester.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Behov for mer opplæring i P360 og Simpli slik at det blir funksjonelle og effektive verktøy i hverdagen. Gjennomført workshops. Nye krav. Informasjon om rutiner linkes til prosesser i Simpli.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Utvikler profesjonsfellesskapet med bakgrunn i Overordnet del og nye læreplaner - kollektivt ansvar, felles verdier, samarbeid.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Elevene får oppleve mestring gjennom varierte og tilpassede aktiviteter og oppgaver - varierte undervisningstimer(?), turer, desembernatt, risengadag, risengasamling, kantine, aktiviteter i storefri m.m.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Sambruk av skolens lokaler, fast og utleie. Uteområde brukes. Lite utvikling i “aktive lokalsamfunn” - samarbeid om aktiviteter og samhandling på tvers for våre felles barn og ungdommer
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Tett oppfølging i hverdagen. alle kjenner rutiner og tjenestevei for varsling - kontaktlærer, elevtjenesten, SIM, eksterne. Lang ventetid.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	"Matvinn" på 9. trinn i m&h-opplæringen Etablert en mer miljøvennlig kantine

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Barn/unge som får spesialundervisning opplever ikke å høre til fellesskapet
  - Vanskelig balansegang mellom å tilby spesialundervisning og oppfylle elevens behov for å føle seg inkludert i fellesskapet i klassen
- Barn/unge (og ansatte) har manglende digital dømmekraft
- Ansatte har manglende ferdigheter i systemene de bruker og sensitiv informasjon lagres feil
  - Google disk / P360

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Udirs mal. Planlegging fungerer i fagsamarbeid på trinn. Dokumenteres / publiseres på nettside for foreldre og elever - fungerer ikke, drøftet i personalet, tas bort inntil videre.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Jobbes kontinuerlig med - læringsløype TGL, videreføres i år
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Fokus i periodeplanleggingen, synlig i undervisningen(?)
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Jobber en del med dette, mål om noen faste temaer på hvert trinn, har fortsatt en vei å gå. Ønsker prosjekter som treffer tv.f.temaer, overordnet del og fellesskap
Dybdelæring	Mer fokus, ligger til rette i LK20, mer tid på færre tema.
Elevaktive arbeidsformer	Ulikt i de forskjellige klasser/fag, avh av lærer. Har nok en vei å gå her
Underveisvurdering	Stort utviklingspotensiale, jf. elevundersøkelsen - blir et satsingsområde
Elevmedvirkning	Stort utviklingspotensiale, jf. elevundersøkelsen - blir et satsingsområde

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,87%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	5,84%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*

- ❖ Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
- kursing i spesialpedagogiske undervisningsmetoder
- kartlegging i matematikk og engelsk utover nasjonale prøver
- skille mellom SNO og spesialundervisning for elever med fremmedspråklig bakgrunn

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	2-3

- ❖ Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
- IOP og pedagogisk rapport, evaluering underveis i skoleåret
- Udirs kartlegging for grunnleggende norsk
- karakter i norsk skriftlig
- begrepsforståelse i andre fag

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja (delvis)
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  - Vanskelig å komme i posisjon i en del saker, elever uten motivasjon eller ønske, samarbeid med foreldre
  - Ressurskrevende og tar mye tid og kapasitet

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

- Videreutvikle samarbeid og delingskultur
- Mer felles praksis - regler og rutiner (på god vei)
- Sammen om oppfølging av elever med spesialundervisning.
- Utvikle “skole i skolen”, tilpasset tilbud for elever som faller utenfor
- Riktig og bedre ressursbruk, kompetanse på rett plass

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Utvikling regning fra 8. til 9. trinn
  - NP på 8. og 9. trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  - Elevundersøkelsen

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Skolemiljø
  - Trygt og godt læringsmiljø
- Etter Elevundersøkelsen
  - Vurdering for læring, underveisvurdering
  - Elevmedvirkning
- Profesjonsfellesskap
  - Videreutvikle samarbeid og delingskultur
  - Mer felles praksis - regler, rutiner, standarder og digitale systemer

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Gjennomgang med personalet på starten av skoleåret. Påminnelser underveis. På agenda for trinnmøte - videre i elevtjenesten

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Personalet tett på, varsler ledelsen/elevtjenesten, videre i SIM, ev. aktivitetsplaner

- Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Setter inn spesifikke tiltak per klasse, generelle tiltak på trinn, og følger opp enkeltelever

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Det meste tas gjennom elevtjenesten, følges ev opp i SIM

Elevundersøkelsen 10. trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

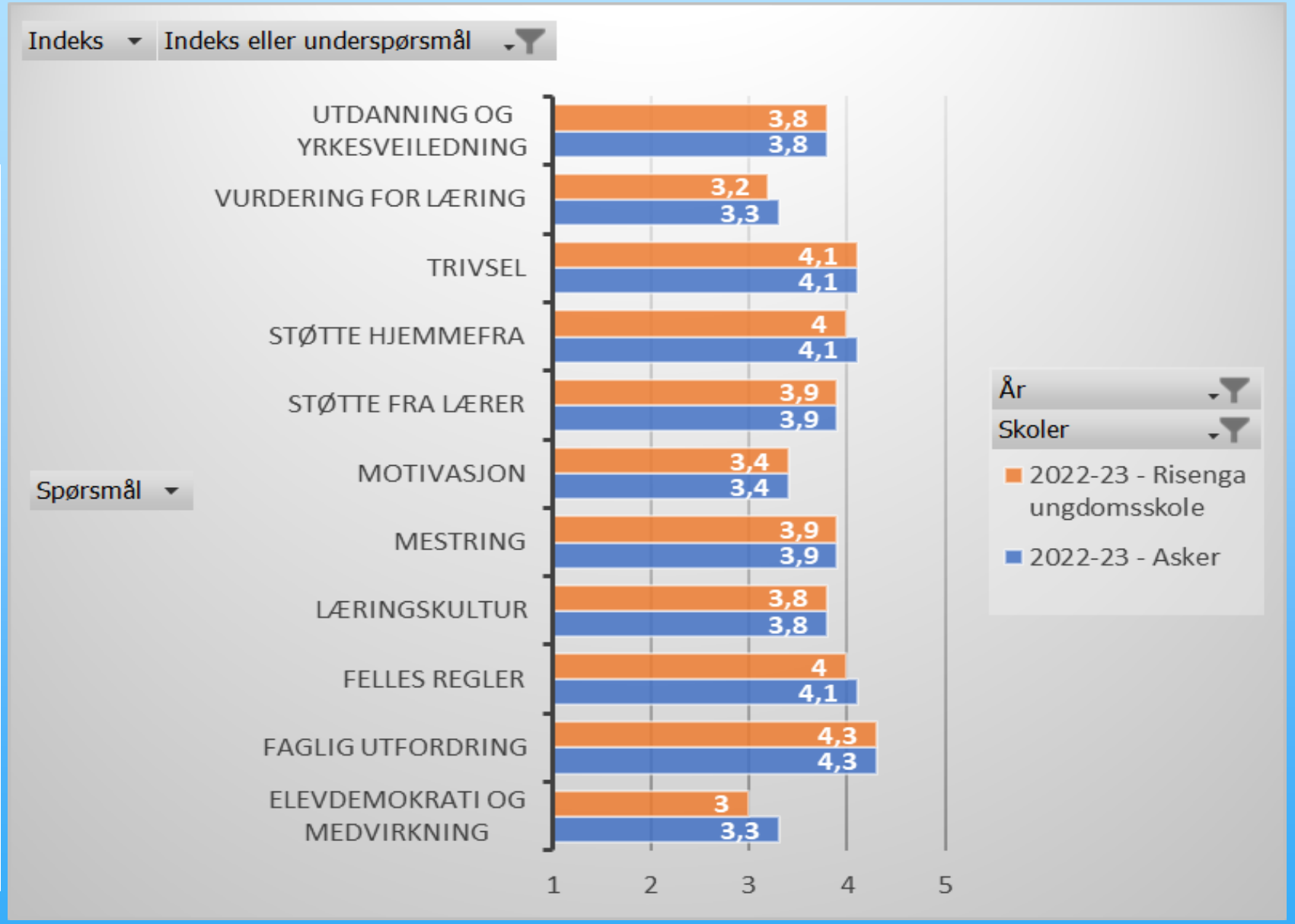

Elevundersøkelsen 9. trinn

- Kommenter utviklingen
- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

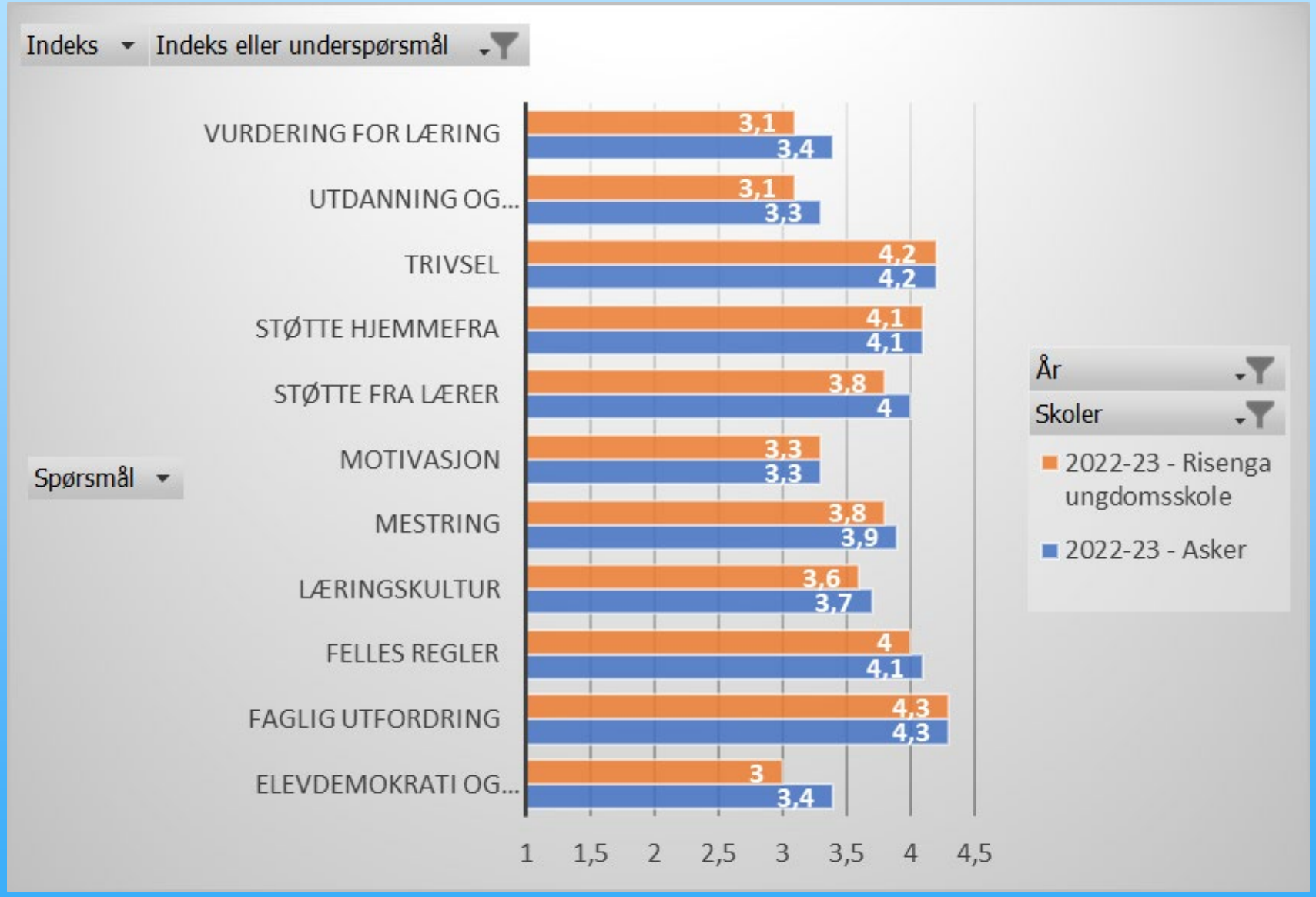

Elevundersøkelsen 8.trinn

- Kommenter utviklingen

Mye gjennomsnittlig på de fleste indekser, ingen som skiller seg ut i positiv retning.
Svake resultater på vfl og elevmedvirkning

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Gjennomgang i elevråd, FAU, SU
Prosess i personale

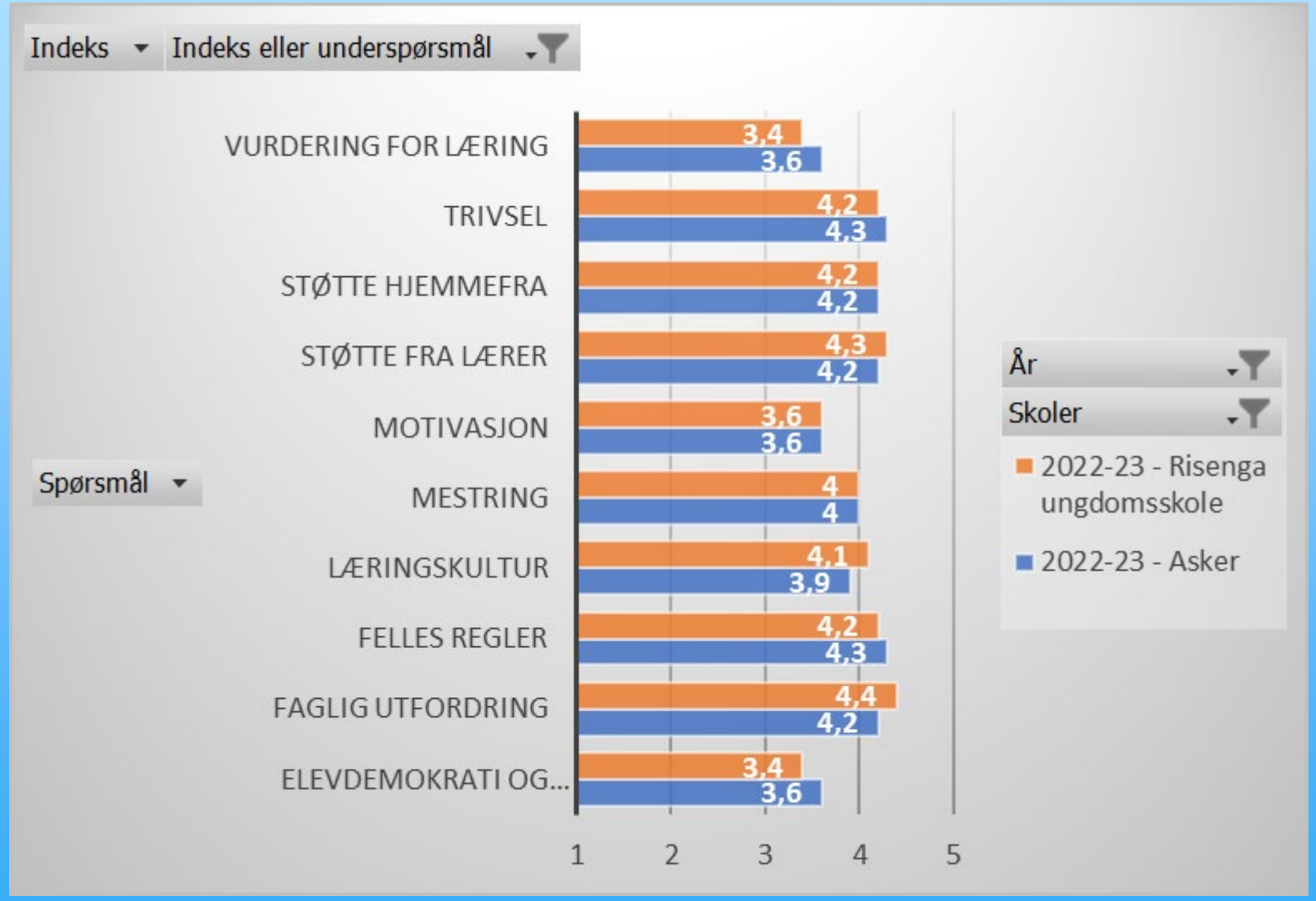

Foreldreundersøkelsen

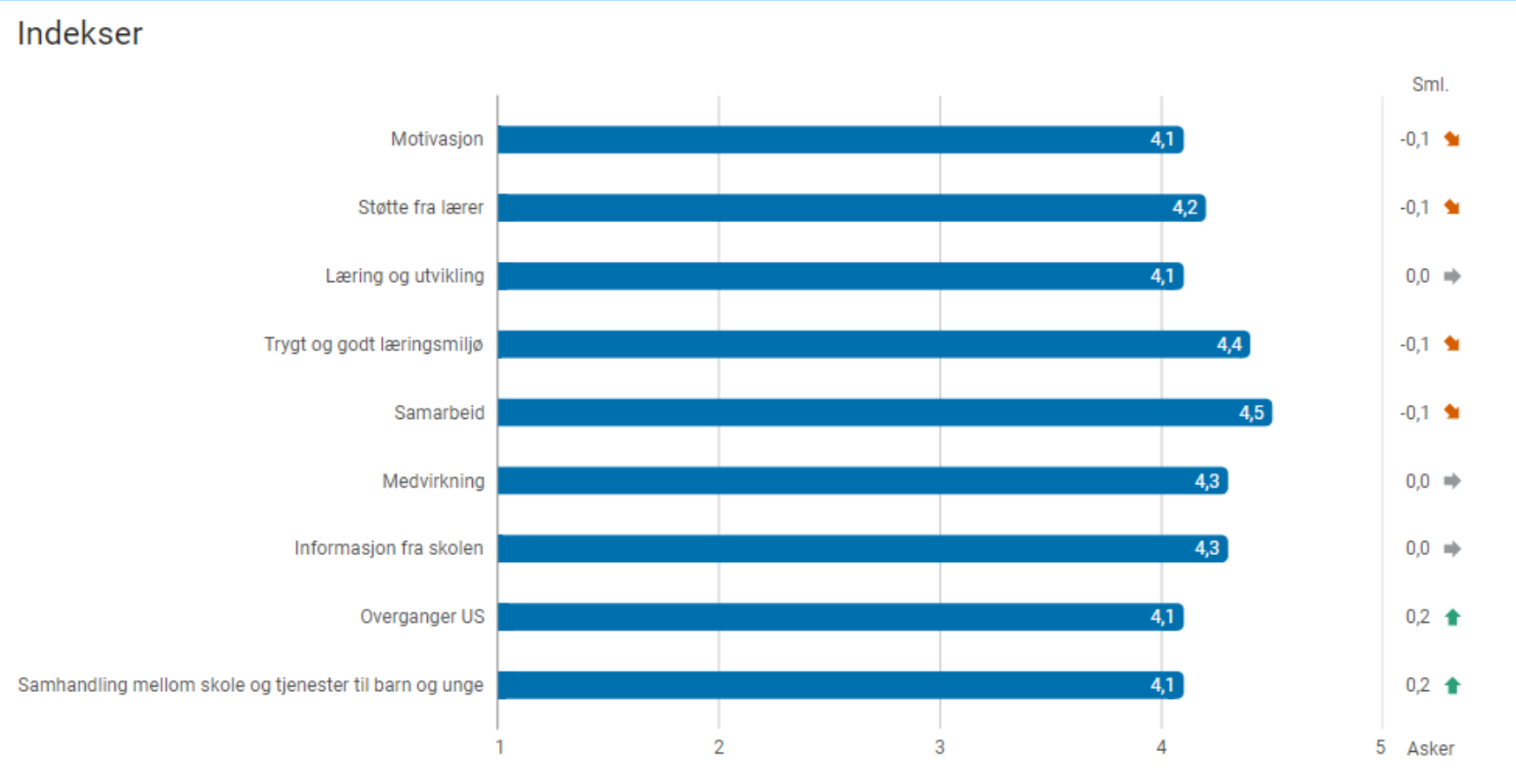

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Positivt med overganger og samhandling.

Litt under på motivasjon

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

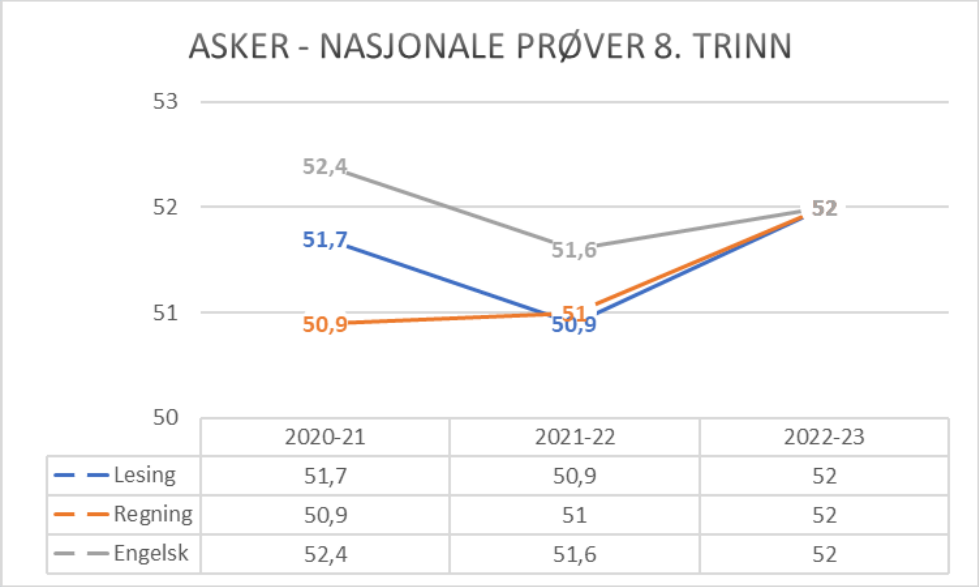

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

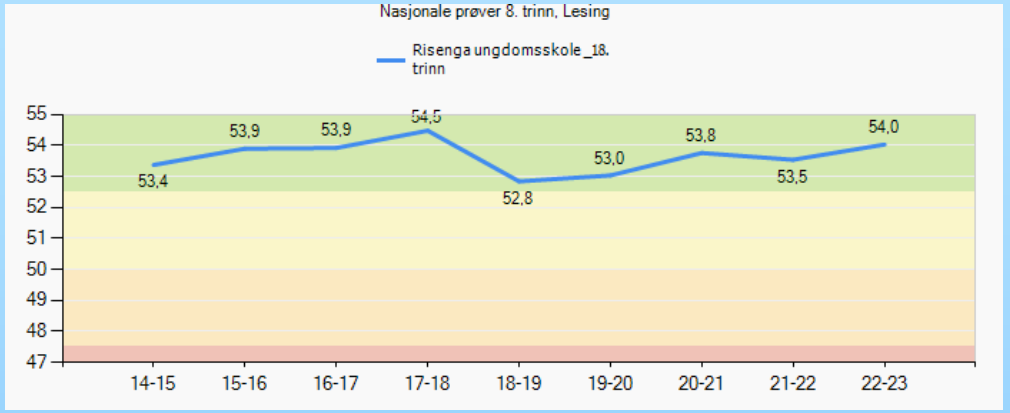

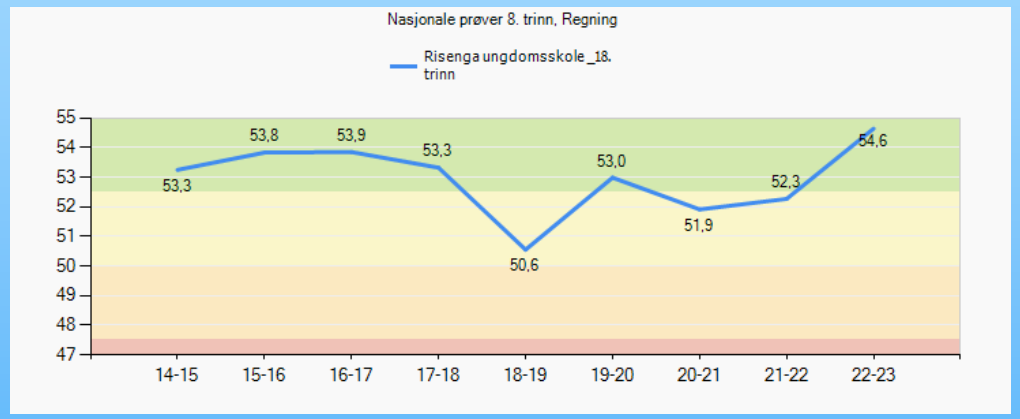

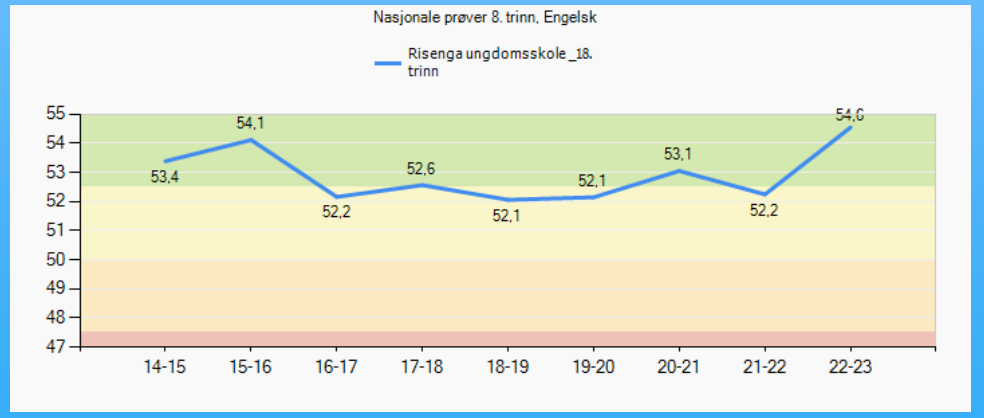

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

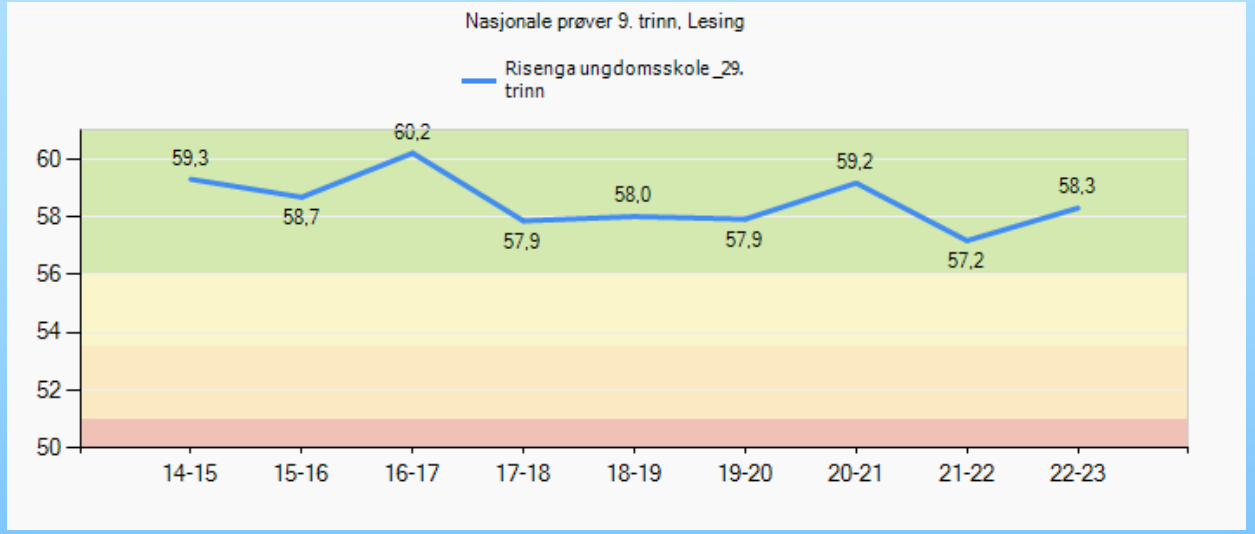

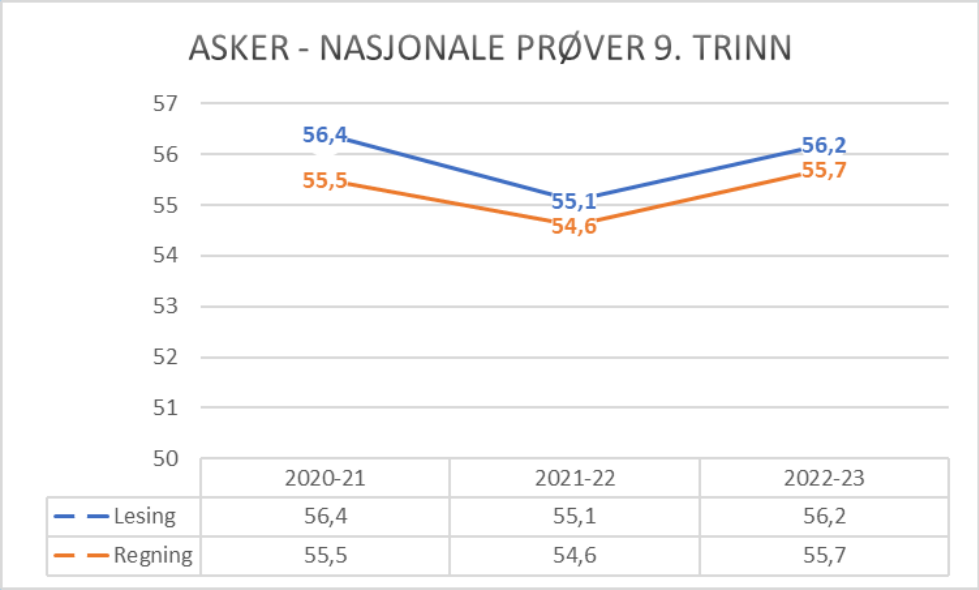

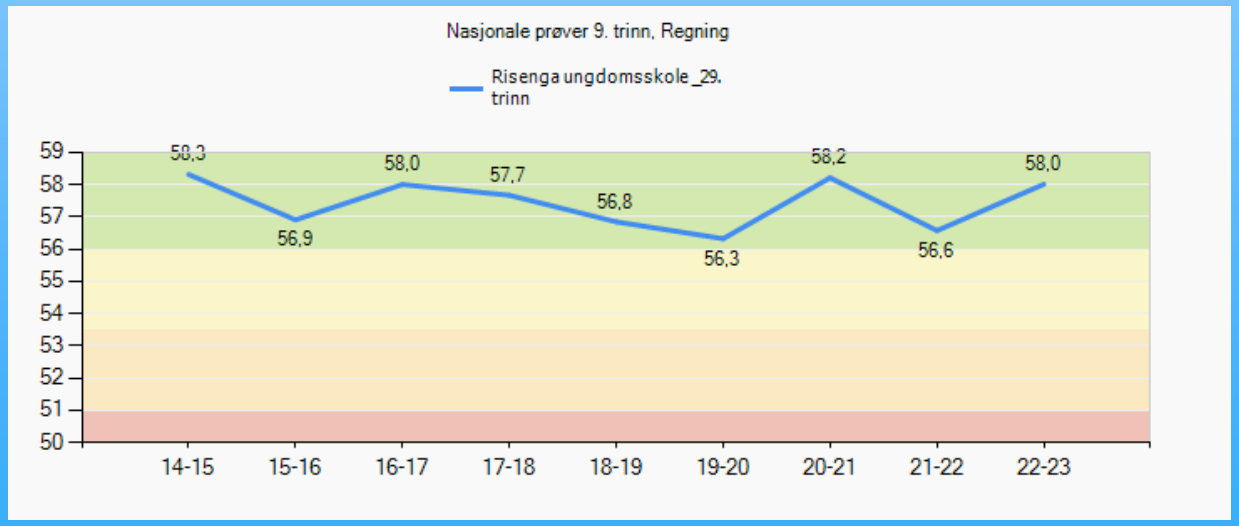

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

NP - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Risenga ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng lesing	6,67	7,9	8,17	4,92	1,67	6,21
Risenga ungdomsskole _2 (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	9,0	5,31	5,24	2,27	-0,43	3,55
Risenga ungdomsskole _1 (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	13,2	7,75	6,05	3,76	2,54	5,08
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - Ligger på snitt siste år, etter en dipp i fjor
- Hva kan være årsaker?
  - fokus på lesetrening og lesing av ulike typer tekster. Fokus på lesing i alle fag. SOLing av elever under kritisk grense
- Hva vil dere prioritere fremover?
  - erfaringsdeling, systematisk gjennomgang av resultater og iverksetting av tiltak

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

NP - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Risenga ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng regning	4,83	9,82	5,49	4,55	3,06	5,23
Risenga ungdomsskole _2 (21-22)	Endring i skalapoeng regning	6,0	4,76	6,03	4,44	1,89	4,67
Risenga ungdomsskole _1 (22-23)	Endring i skalapoeng regning	11,75	7,81	5,66	5,76	3,32	5,81
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - Meget positivt resultat, godt over snitt

- Hva kan være årsaker?
  - prioritering av ressurser til matematikk - støttelærer/delingstimer

- Hva vil dere prioritere fremover?
  - evaluering av årets organisering - ikke deling, men støttelærer, tilbake til begge deler?

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Resultater drøftes i personalet, elevråd, FAU og SU
  - Tiltak iverksettes

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  - 0,88 over snitt
  - Risenga ligger godt over askersnitt i alle resultater fra NP 8. og 9. tr

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?
    - resultatene samsvarer

Grunnskolepoeng

Grunnskolepoengsum

Grunnskolepoeng regnes ut ved at alle avsluttende karakterer som føres på vitnemålet, legges sammen og deles på antall karakterer slik at en får et gjennomsnitt. Deretter multipliseres gjennomsnittet med 10. Årets tall vil være tilgjengelig i løsningen juli/august.

Indikatorer	Snitt Risenga ungdomsskole _1 10. trinn (19-20)	Snitt Risenga ungdomsskole _1 10. trinn (20-21)_1	Snitt Kopi av Risenga ungdomsskole _1 10. trinn (21-22)_2	Snitt Asker kommune 10. trinn (21-22)
Grunnskolepoengsum	44,39	44,7	46,31	44,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
  - betydelig økning siste år
  - mer over snitt enn forrige år

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Risenga ungdomsskole _1 (16-17)	Risenga ungdomsskole _1 (17-18)_1	Kopi av Risenga ungdomsskole _1 (18-19)_2	Risenga ungdomsskole _1 (19-20)_1	Risenga ungdomsskole _1 (20-21)_2	Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	96,2	93,4	91,6	94,5	85,7	89,2
fullført og bestått Vg2	90,2	89,8	89,1	82,8	0,0	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	91,0	90,5	81,5	2,3	0,0	70,5

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  - Synkende tendens? Men godt over askersnitt

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?
  - Gjennomgående og intensivt fokus på 10.trinn med en gjennomgående plan for karriereveiledning

Asker kommune

Asker kommune

Tilstandsrapport for Rønningen skole

vinter 2022

Skolens verdier:

Raus - nær - modig - skapende

“Alle barn og voksne skal oppleve gleden av å lykkes med noe hver dag”

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	177
Lærere:	16
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,8
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	19,5
Barn i SFO:	77
Ansatte SFO:	7

Bilde fra skolen

Asker kommune

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  Fleksibilitet, utnytte muligheter til aktiviteter i større eller mindre grupper (post korona)
  Supplerende læringsarena, lager mat i SFO.
  Mye fysisk aktivitet og fri lek. Selvbestemmelse i valg av lek og aktivitet.

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  Være aktive og tilstede for barn og foresatte. Fornøyde barn som ønsker å være på SFO. Imøtekommende og hjelpsomme i møte med foresatte.

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  - høyt fokus på trygt og godt lekemiljø, dette handler også om inkludering- en skole med mangfold - foreldreundersøkelsen.
  - ansattes kunnskap og styrker, formingsaktiviteter, markering av høytider med hennamaling etc. Fysisk aktivitet i gymsal og ute - aktive ansatte/samarbeidspartnere, samarbeid med turistforeningen- litt på vent. Supplerende læringsarena- mat og måltidsglede

  (eks. trygt og godt lekemiljø, opplevd inkludering, lek som gir utvikling, kulturaktiviteter/kulturSFO, fysisk aktivitet og bevegelsesglede/idretts- og friluftsSFO, mat og måltidsglede)

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?** Aktivitetsplikten- bevisstgjøring og rutiner. Mestringstro- selvstendiggjøring, ansvar for egne aktiviteter.

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?** Videreutvikle periodens ord og periodens lek til å bli en del av SFO. Felles plan-ettermiddag/kveld med felles fokus. MAIS elever med aktiviteter i SFO. Fleksibilitet i overganger, bistå hverandre for at aktiviteter kan gjennomføres uten tidspress (gratis kjernetid-alle barn går over i SFO).

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Ting vi er fornøyd med:

- Psykologisk trygghet i personalet og et sterkt profesjonsfelleskap
- Kollektivt kunnskapsarbeid, jfr diamant
- God dialog og tett oppfølging av elever og foreldre
- Gode overgangsrutiner
- Fortsatt god trend på nasjonale prøver på 5. og 8. trinn

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Framsnakker hverandre og bevissthet rundt å møte personalet der de er
- Forankre prosesser (informerte beslutninger)
- Bruke tid og være tilstede for og med foreldre slik at de opplever seg ivaretatt
- Tett samarbeid med barnehagene, skoleklubb og foreldreskole og tidlig dialog rundt overføring til ungdomsskolen
- Faggrupper som pådrivere for faglig felles utvikling

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	**Samarbeider FAU/SU/SMU/Skolen:** ● Etter uro på uteområdene har FAU på oppfordring fra skolen igangsatt ravneordning der foreldre er godt synlige i området rundt skolen 6 ettermiddager/kvelder i perioden fra påske til høstferien. ● Samarbeider om fellesarrangementer (17. mai, kulturkafè). **Aktive lokalsamfunn:** ● Samarbeid med Asker Aliens og Asker fotball. **Bygge bro:** ● Følger standard for overgang barnehage/skole-SFO: Samarbeidsmøter med barnehagene i sonen, skoleklubb der barnehagene er med, besøksordninger, besøksdag, fadderopplegg, foreldreskole **Foreldreskole:** ● Ulike temaer. En kveld med dramatisering av TFI-møte, og gjennomføring av en light-variant av “Tuning in to kids”. **Andre ting:** ● “Besteforeldre” i skolegården: ● To pensjonister hver fredag i storefri ● Tett samarbeid med PPT og helsesykpleier ● Mais-elever kan søke om å jobbe i SFO ● Supplerende arena - matgruppe som lager mat og serverer i SFO

Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	• Personalet har fått opplæring og vært med på interne workshops både i Simpli og i P360. Lærerne legger inn utviklingssamtaler og logger. Synes fremdeles det er utfordrende • Standard for bekymringsfullt fravær: hatt gjennomgang i personalet og brukes aktivt ifb fraværsrapportering
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	• Har et sterkt profesjonsfellesskap både på skolen og i SFO. Aktive faggrupper med faggruppeleder som deltar i nettverk og er godt oppdatert innen sine områder. Inspirerende utviklingstider med mye engasjement og utprøving.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	• Lek og fellesskapsbygging på trinnet og skolen som helhet • Uteskole perioder av året • Inkluderende undervisning • Felles temauker • Periodens ord, lek og sang • Organisering av 1. trinn • Allmøter • Felles kulturarrangementer og tradisjoner • Utvidet storefri med MAIS og besteforeldre i skolegården
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	• Velfungerende FAU og SU. Stor grad av tillit. • Foreldredrevne arrangementer: 17. mai, Kulturkafè, ravneordning dugnad, foreldrehjelp på juleverksted, • Knytte foreldre tett til skolen: Tiltak for godt oppmøte på foreldremøtene(lodd, barnevakt)
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	• Velfungerende TFI, Gråsone - og SIM-møter (Helsesykepleier og PPT er knyttet tett til skolen) • Flytende ressurs- spes.ped. veileder • Kartlegging av voksnes relasjoner til enkelt-barn
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	• Grønt flagg - Grønt klasserom - stort engasjement rundt Bokhashi(jordforbedring og dyrking) • Utvikling av “skolehage”

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

Virksomheten anerkjenner ikke og bruker ikke foresatte som den viktigste ressursen i barn og unges liv

- Viktig å legge mye energi i god dialog.
- Unngå å svare skriftlig om krevende ting - bruk tid og ta heller en telefon.
- Være bevisst egen kommunikasjon og egne sårbarheter i møte med foresatte
- Innkalle til møter med oppfølging i etterkant
- Velge hva som MÅ informeres om daglig, og hva man løser på skolen.
- Gi barn opplevelse av at vi verdsetter foreldrene deres, særlig der det kan være et litt trøblete samarbeid
- Personalet må informere tydelig om grunnlag for beslutninger og vise respekt for ulike innspill
- Være tilgjengelig og oppmerksomme for foresattes behov for dialog og trygghet
- Personalet tar ansvar for reparerende samtaler der samarbeidet har blitt utfordrende

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	• Skoleåret delt inn i 6 perioder. Allmøter. Periodens ord - periodens sang- periodens lek • Periodeplaner tilgjengelig for alle. Udirs planleggingsverktøy først - deretter fritt.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	• Verdier og prinsipper i overordnet del er godt synlig i hver periode. Livsmestringsgruppa gir bl.a tips og konkrete øvelser for hvordan man kan jobbe målrettet med elevene både på individ og gruppenivå.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	• Læreplaner brukes aktivt i planleggingen av periodene.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	• Periodens ord og tema gir retning, men også muligheter for å legge opp til temabasert undervisning. Vi er "på vei" i forhold til mer tverrfaglighet.
Dybdelæring	• Lærerne er opptatt av hvordan den nye læreplanen har gitt nye muligheter i forhold til å være lengre i hvert tema.
Elevaktive arbeidsformer	• Fokus på at det er elevene som skal være aktive; både i læringssamtaler (par/plenum) og i skriftlig arbeid. Litt vekk fra tradisjonell tavleundervisning (men har noe å gå på her).
Underveisvurdering	• Den umiddelbare, muntlige tilb.mld får mest plass, men det prioriteres også grundige halvårsvurderinger med hovedvekt på basisfagene. Skriftlig dokumentasjon i 360.
Elevmedvirkning	• Økt bevissthet i personalet ift å trekke elevene inn der det er naturlig. Vi har tatt i bruk matrisen som synliggjør graden av elevmedvirkningen i periodeplanleggingen

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,98%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	1,14%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

- Omvendt undervisning: Utvikle større kompetanse for bruk av youtube og andre digitale plattformer både i innlæringsprosessen og når elevene skal produsere for i større grad nå frem til elever som strever med stor uro, er umotiverte og synes skole er kjedelig.
- Bruke noe av flytende pott i perioder til timer der elever med behov på tvers av trinn får trening i å bruke Into words slik at det blir et lett tilgjengelig verktøy i hverdagen.
- Utfordring: Krevende å ha egne/dedikerte spesialpedagoger/miljøterapeuter fordi vi er en liten skole og avhengig av å ha et team med min to pedagoger på hvert trinn og at de dekker inn spes.ped. Nytt utviklingsområde neste skoleår.
- God erfaring med supplerende arenaer!

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	3-7 år

Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Vi jobber systematisk med begreper, og går gjennom fagstoff i forkant av timer. Vi har mange elever med annet morsmål, og vi opplever at elevene har godt utbytte av å få ekstra støtte og hjelp til å forstå det vi jobber med på skolen. Vi ønsker å bruke tospråklighet som ressurs: henger opp temaord på ulike språk, fortelle fra landet sitt, foreldre på besøk inn i skolen

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- **Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?**
  Vi har gjort oss godt kjent med rutinen og har hatt fravær jevnlig oppe til drøfting. Vi har hatt god nytte av samarbeid med PPT v/Marianne Ennals og helsesykepleier en sak som var krevende tidlig i høst.

- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot disse elevgruppene fungerer?**
  Har ikke hatt store utfordringer over tid med bekymringsfulle fravær. Lærerne følger tett opp, og har fravær som et eget punkt på utviklingssamtalene og dokumenterer at de har tatt det opp. Kanskje er bekymringsfullt fravær mindre fremtredende på en liten skole med svakere sosioøkonomisk faktor?

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

Er godt i gang, og skal stadig jobbe videre:

- Åpne, rike oppgaver
- Variert undervisning
- Bruk av lek i undervisningen:
  - frilek som del av sosial læring og klargjøring for andre mer “skolske” aktiviteter
  - pedagogisk bruk av lek
- Arbeid med livsmestring - aksept for at man er den man er og at alle har mulighet til å utvikle seg
- Bruke lærernormen annerledes:Nedskalere todeling av klassen og prioritere periodevis arbeid i smågrupper?
- Elevaktive arbeidsformer
- Videreutvikling av de supplerende læringsarenaene(hvis lov)

- (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
- Resultater og analyse ligger her:

  5. trinn: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g1ffe1f35f0c_0_
  8. trinn: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g1c7f9017f65_1_82
  Foreldreundersøkelse: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.p26
  Elevundersøkelsene: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g203306220be_2_0
  https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g203306220be_2_16

  - **Nasjonale prøver:** Ut fra sosioøkonomisk indeks har vi de siste årene solide resultater på nasjonale prøver på 5. og 8. trinn
  - **Foreldreundersøkelse enkelt-trinn**: Gode tilbakemeldinger og over Askersnitt på 2. trinn. Foreldre gir gjennomgående god tilbakemelding om trygt og godt elevmiljø på alle tre trinn og opplever god dialog med skolen.
    Jevnt over meget gode tilbakemeldinger på SFO(litt lav svarprosent)
  - **Elevundersøkelsen:** På 2. og 7. trinn gir elevene uttrykk for at de trives, og vi får ikke utslag på mobbing blant elevene på noen av trinnene
  - **Medarbeiderundersøkelsen 2021/22**: personalet er engasjert, trives, opplever autonomi og høy grad av mestringsorientert ledelse

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

Resultater og analyse ligger her

5. trinn: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g1ffe1f35f0c_0_
8. trinn: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g1c7f9017f65_1_82
Foreldreundersøkelse: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.p26
Elevundersøkelsene: https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g203306220be_2_0
https://docs.google.com/presentation/d/1YVKQj4IQtCB5O5dM_LuchAC973ldMIU4N381FdRMPXU/edit#slide=id.g203306220be_2_16

- **Elevundersøkelsen:** Ett trinn med lavt skåre, nedgang fra i fjor og under Asker-snitt. Elevene viser mindre motivasjon for skolearbeid samtidig som de hadde høyest skåre på nasjonale prøver i Asker på 5. trinn. Sammensatt elevgruppe. Overvekt av faglig sterke elever, noen elever som trenger stor grad av tilrettelegging og få elever på midten. Det har vært jobbet med trinnet fra skolestart, satt inn ulike tiltak, hatt bevissthet rundt hvem som jobber på trinnett, satt inn ekstra ressurser og periodevis veiledning. Vi jobber med å finne de "riktige nøklene".

- **Foreldreundersøkelsen** : Hadde forventet høyere score på foreldreundersøkelsen "Overgang barnehage-skole". Fikk kun digitale foreldremøter i forkant av skolestart for 2. trinn, og gruppevis besøksdag, men opplever likevel gode tilbakemeldinger på gjennomført foreldreskoler på høsten.
  Tilbakemelding på motivasjon på ett trinn.
- **Tidlig innsats- antall elever over bekymringsgrensen i lesing og regning:** Flere elever over bekymringsgrensen enn Asker-snitt. Flere minoritetsspråklige barn, men en trygg og fin gruppe som har hatt stort fokus på lek og trygghetsskapende aktiviteter de første årene. Blir spennende å følge faglig utvikling fremover.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Videreutvikle innhold i spes.ped.undervisningen for barn som strever med regulering
  - ❖ Omvendt undervisning med bruk av digitale plattformer og mer på barnas arena
  - ❖ Flytende pott med gruppe på tvers av trinn som får trening i bruk av “Into words”
  - ❖ Bygge lekekompetanse

- Samarbeide med FAU om utvikling av skolegården
- Etablere “Tuning into kids” som et lokalt tilbud på Rønningen skole i samarbeid med helsesykepleier
- Videreutvikle skolehagen med produksjon av jord og dyrking av ulike vekster
- Motivasjon: Jobbe videre med elevmedvirkning på flere områder, foreldre som en viktig ressurs og jobbe enda mer i dybden med KI20, alternative opplæringsarenaer og mer elevaktiv undervisning
- Jobbe enda grundigere med systematikken rundt ferdigstilling av aktivitetsplaner

(Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

- Vi har brukt en planleggingsdag før skolestart med alle som jobber på skolen inkl driftsoperatør og vaskepersonalet og utviklingstid/sfo-møter for å gå gjennom rutinene i kvalitetssystemet for arbeid med trygt og godt skolemiljø. Vi har utarbeidet en egen varslingsrutine som er gjort kjent og tilgjengelig for alle ansatte https://docs.google.com/document/d/164D-H-Bad9L9wnYMIUm9A0taFycrwGJziEi3Z0DBwME/edit?usp=sharing

Hvordan ivaretas varslingsplikten?

- Varslingsplikten er gjort godt kjent og krever jevnlig fokus. Vi opplever at personalet i stor grad følger rutinen vi har laget.

Hvordan bruker dere klassetrivselsundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

- Klassetrivsel gjennomføres halvårlig, og er gjenstand for analyse på trinn og på halvårlige “gråsonemøter”/”sim-møter” der vi blir enige om tiltak på både individ og klassenivå

I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

- Vi har ukentlige korte SIM-møter der vi går gjennom evt varslinger, går gjennom tiltak i aktivitetsplaner og inviterer inn personalet for å drøfte tiltak rundt enkeltelever

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

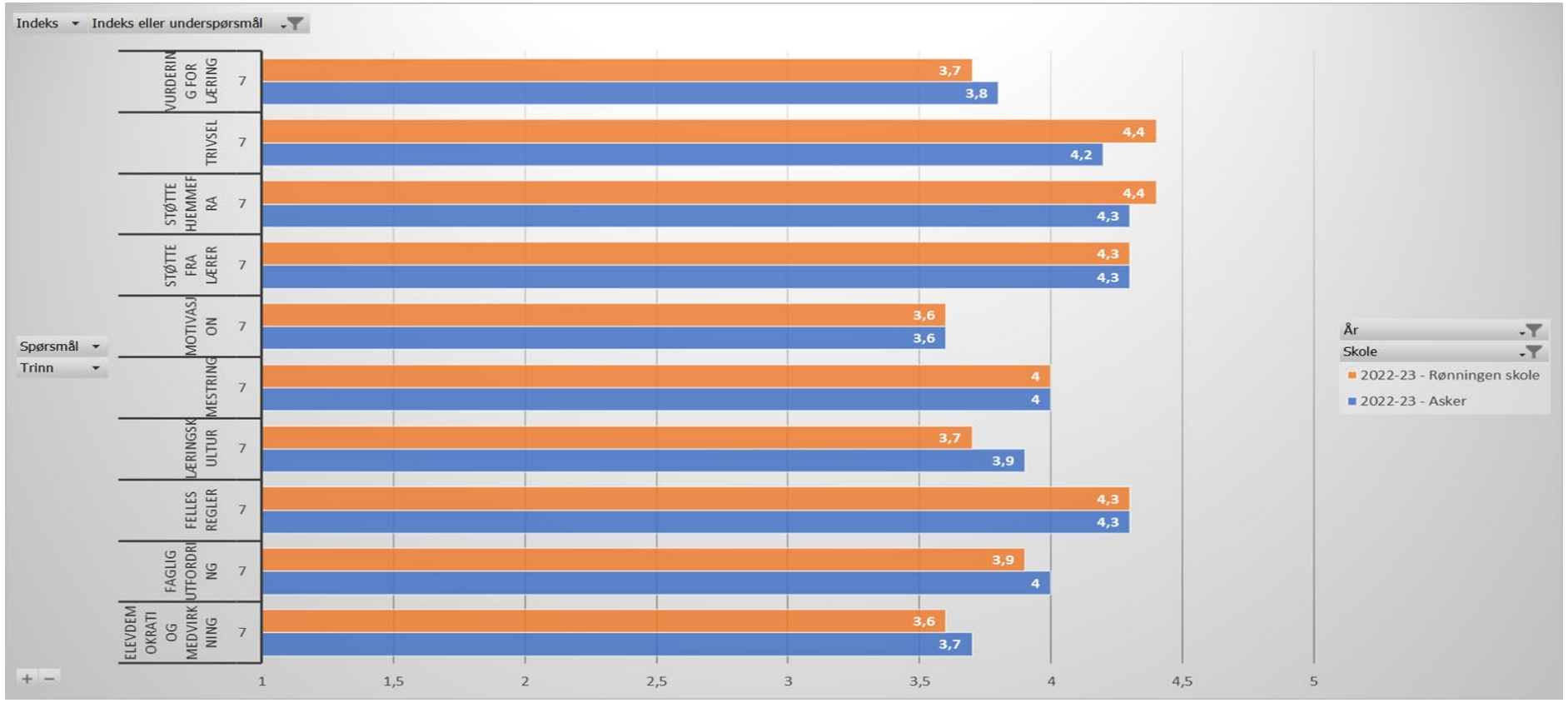

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

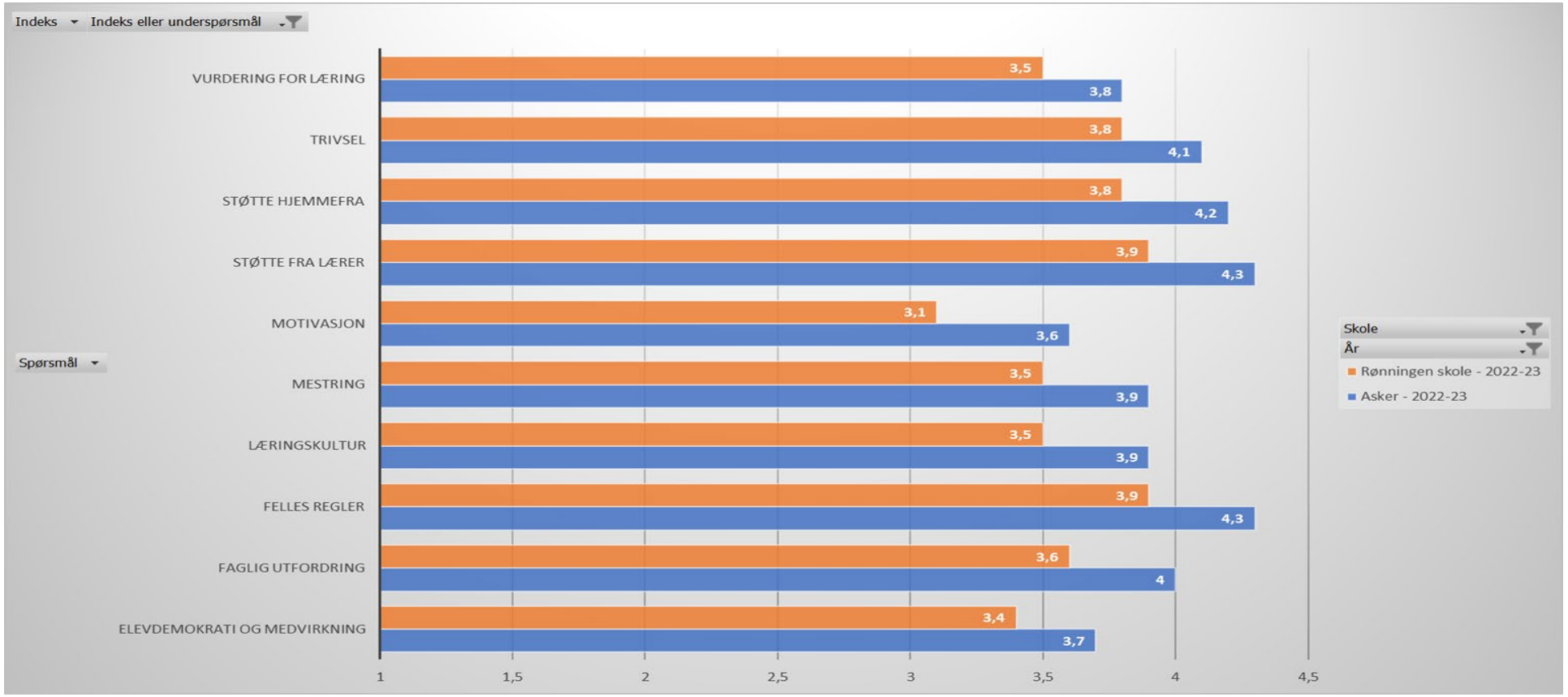

Asker kommune

Elwevundersøkelsen 5. trinn

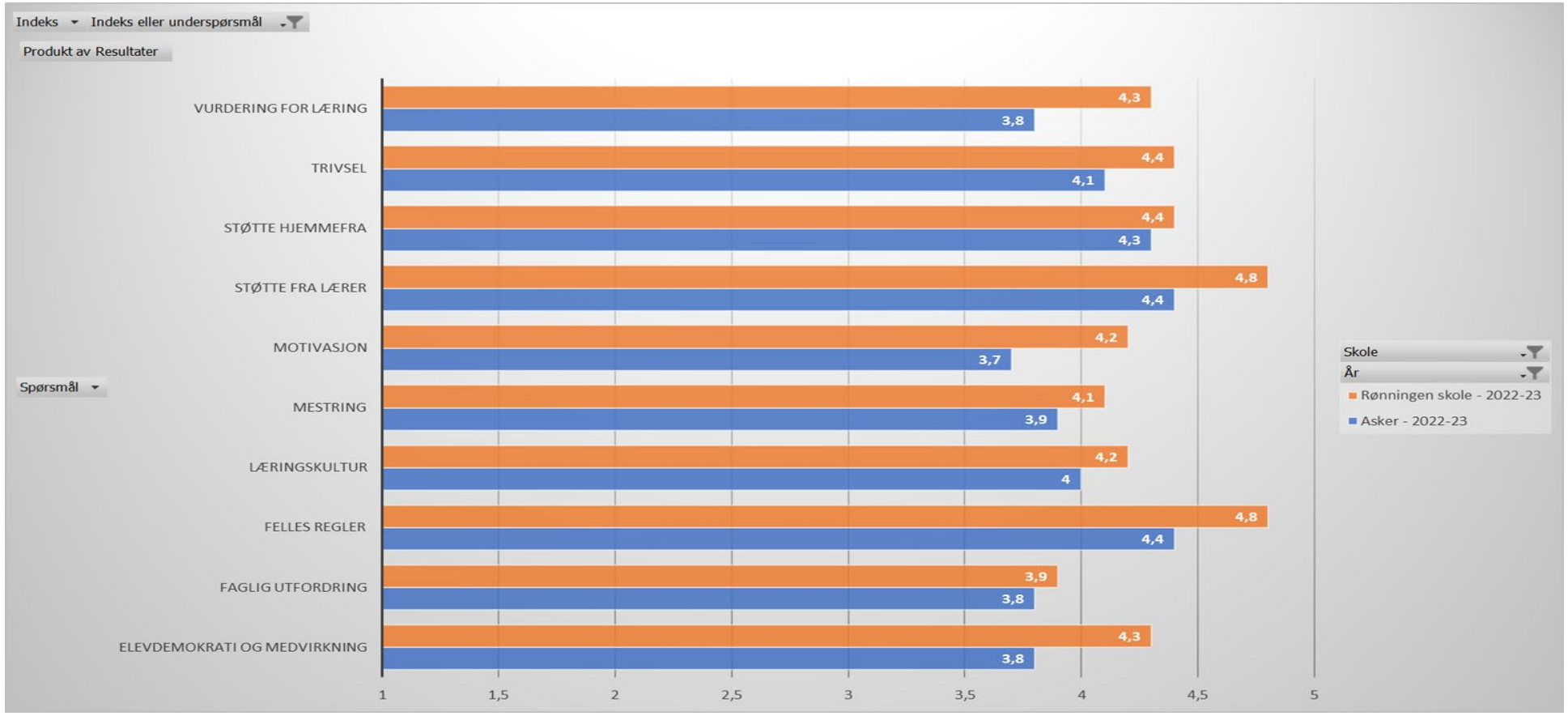

Asker kommune

Læringsmiljø - mobbing - flere år og på trinn Rønningen

Mobbing stjernemerket på 5. , 6. og 7. trinn 2022-23!

Mobbing

	Rønningen skole 5. trinn (21-22)	Rønningen skole - 6. trinn (21-22)	Rønningen skole - 7. trinn (21-22)	Asker kommune - 5. trinn (21-22)	Asker kommune - 6. trinn (21-22)	Asker kommune - 7. trinn (21-22)
2.5 Mobbing blant elever	4,36	4,65	4,72	4,55	4,66	4,68
2.6 Digital mobbing	4,92	4,87	4,75	4,79	4,85	4,84
2.7 Mobbing fra voksne	4,75	4,96	4,92	4,95	4,96	4,95

Elevene svarer at de har elever å være sammen med og at de trives sammen med medelever. Foreldrene gir tilbakemelding på at elevene opplever å ha et trygt læringsmiljø.

Likevel vet vi at det er elever som i perioder strever, og at det oppstår konflikter og episoder vi tar tak i og lager aktivitetsplaner for, både rundt enkeltbarn og for hele klassen.

Det kan se ut som mobbetallene har gått nedover de tre siste årene.

Foreldreundersøkelsen

Indekser

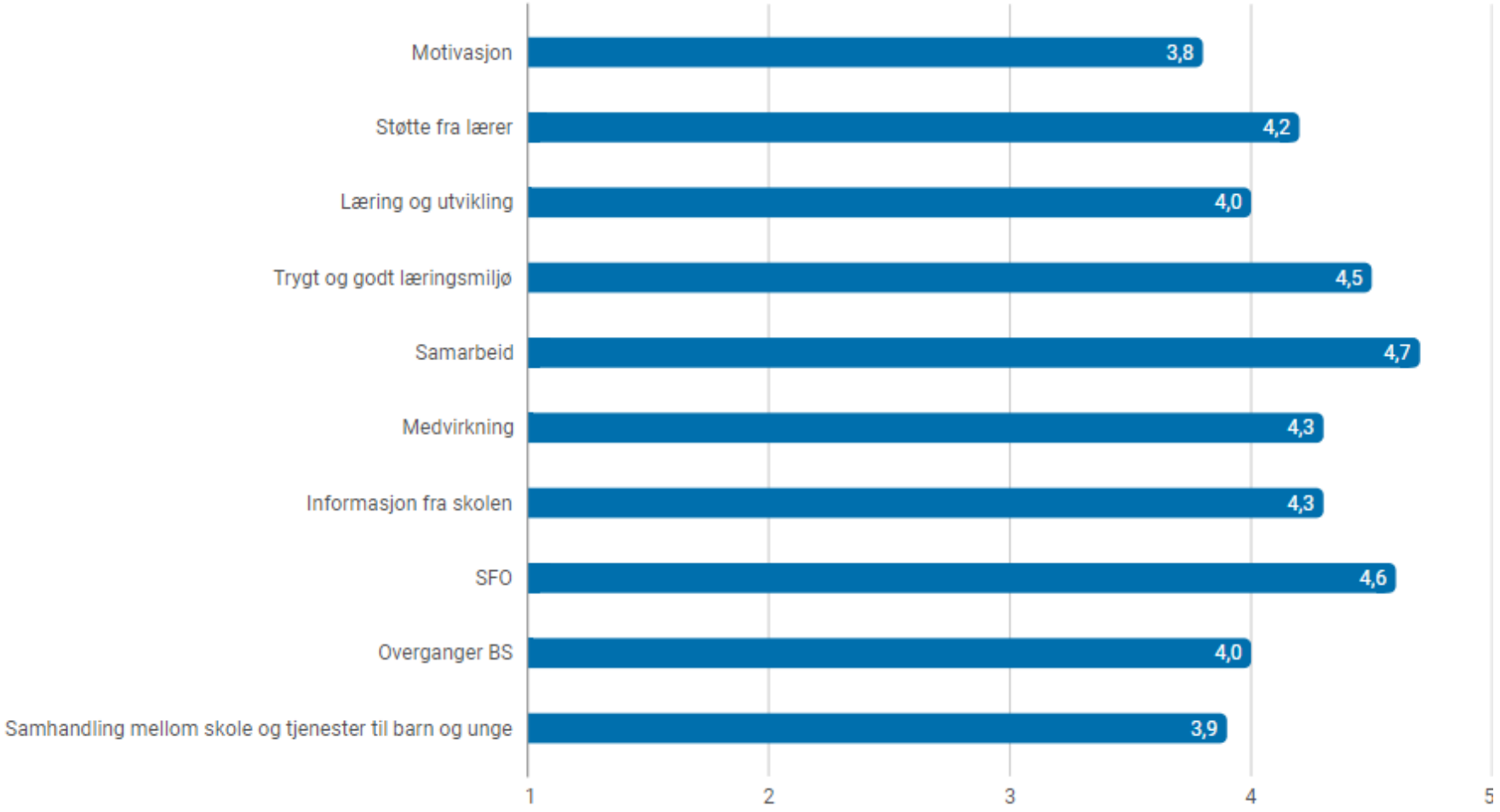

- Lav svarprosent sammenliknet med tidlig
- Ulikhet på svar mellom trinnene
- 2. trinn(28%) langt over Asker-snitt
- 6. trinn (58%) svakere resultater enn Asker-snitt.
- Svakere indekser enn fjorårets undersøkelse
- Nytt lærerteam på 6. trinn dette året.
- Tiltak: Lærere, ledelse og ppt inviterer til et møte med klassekontaktene på 6. trinn og vurderer et foreldremøte.
- På alle trinn: Trygt og godt læringsmiljø og godt samarbeid med skolen
- Foreldrene godt fornøyd med SFO-tilbudet

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

- Vi har fulgt "På sporet" i 4 år, og ser at dette er en strukturert måte å jobbe med tidlig innsats og intervenering. Vi følger elevenes utvikling, og bytter ut elever som har en god progresjon i løpet av året
- Spes.ped. veileder har 4 timer avsatt i en flytende pott og tar ut elever fra ulike trinn i grupper etter behov.
- Vi bruker Asker kommunes lokale lese og skriveplan aktivt
- Vi modellerer både lese-, skrive og regneopplæringen på foreldreskole høsten i 1. klasse

→Vi opplever at "på sporet" sammen med annerledes inndeling av skoledagen, stasjonsundervisning, behovsprøvde grupper og lekpreget tilnærming skaper motivasjon og mestring. Vi er spent på å følge elevgrupper som har hatt mer fokus på lek på kort og litt lengre sikt ift motivasjon, mestring og resultater på nasjonale prøver

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

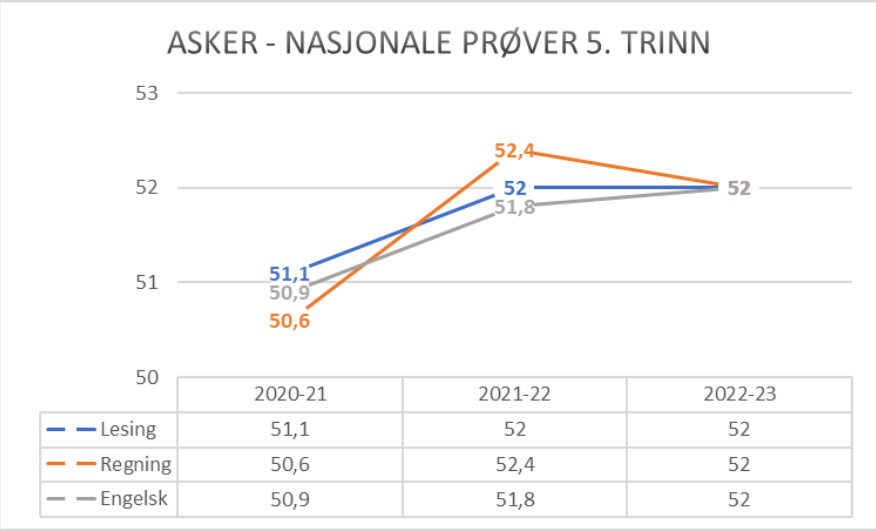

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

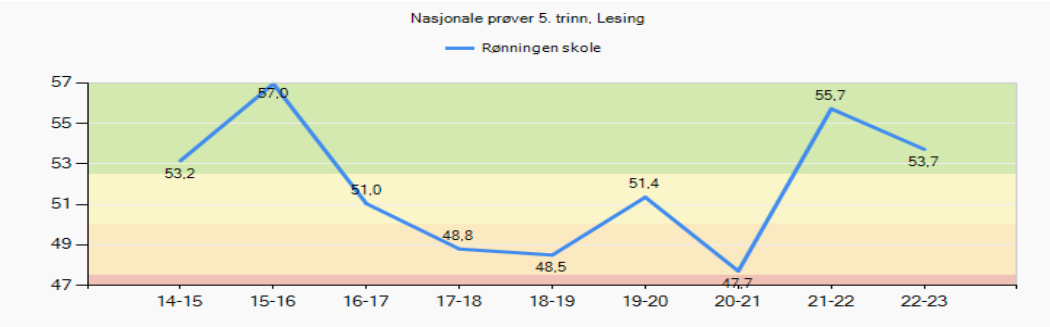

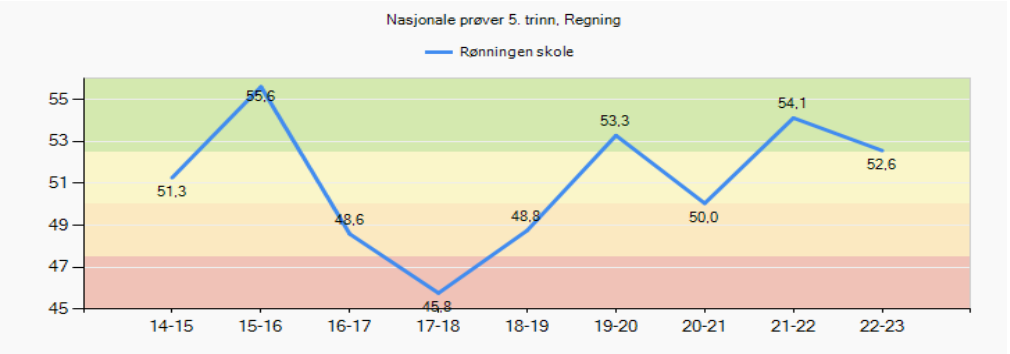

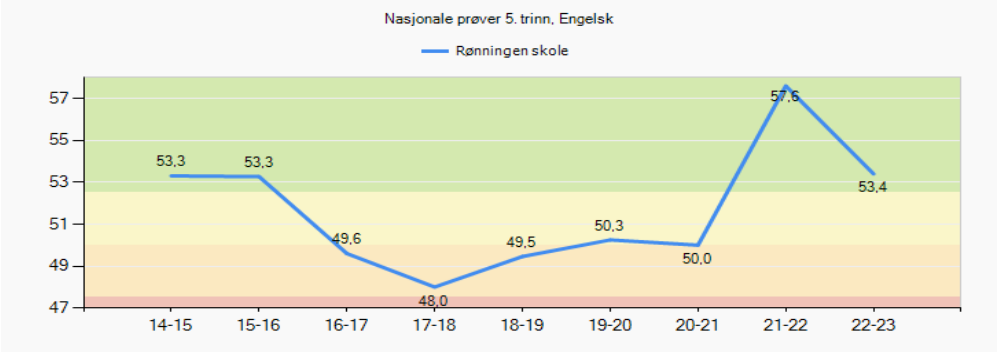

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

Kommenter utviklingen

Følger en positiv trend både i engelsk og regning. Svakere leseresultater noen år, men bedre i år. Vi har jobbet systematisk med grunnleggende ferdigheter de siste årene, noe som trolig gjenspeiler en positiv trend. Vi ser også at sosioøkonomisk faktor i elevgruppen vår har bedret seg de siste årene. Det er viktig å poengtere at vi er en liten skole og få elever vil prosentvis gjøre stort utslag enten positiv eller negativt, noe som gjør at resultatene hos oss vil variere fra år til år.

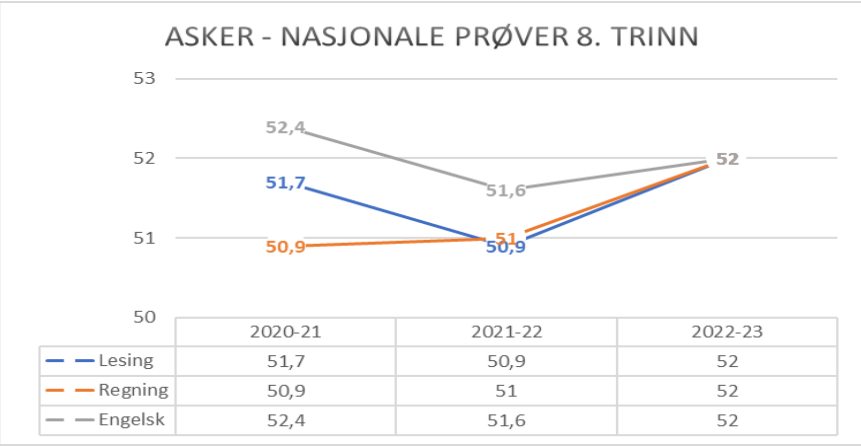

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

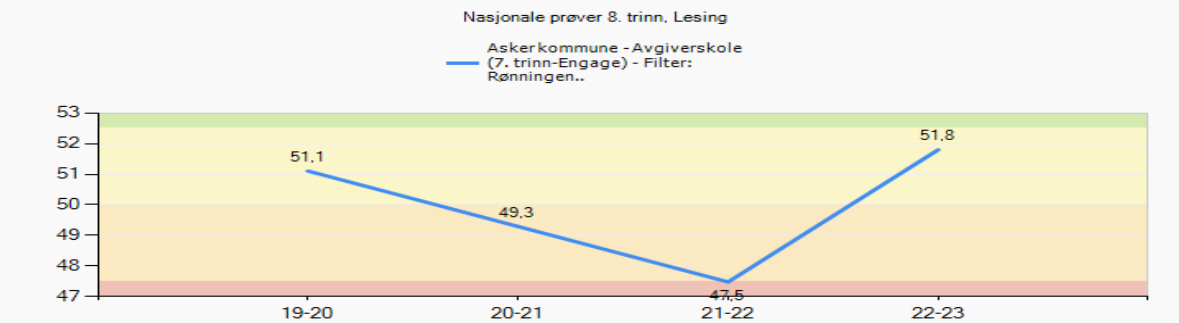

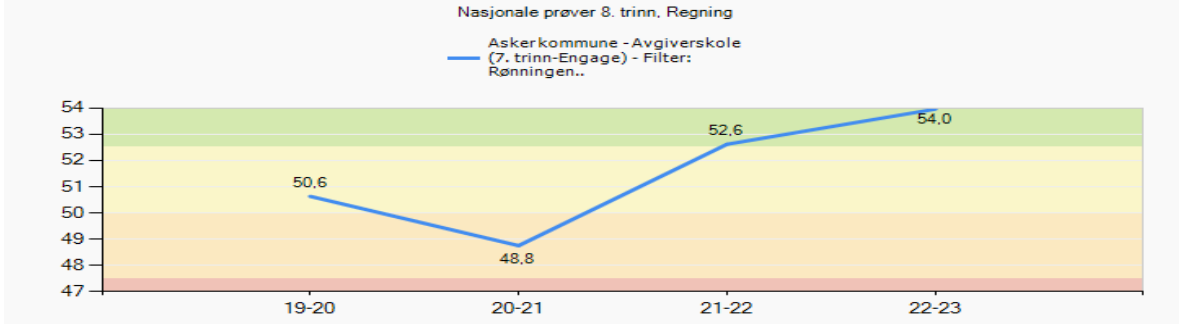

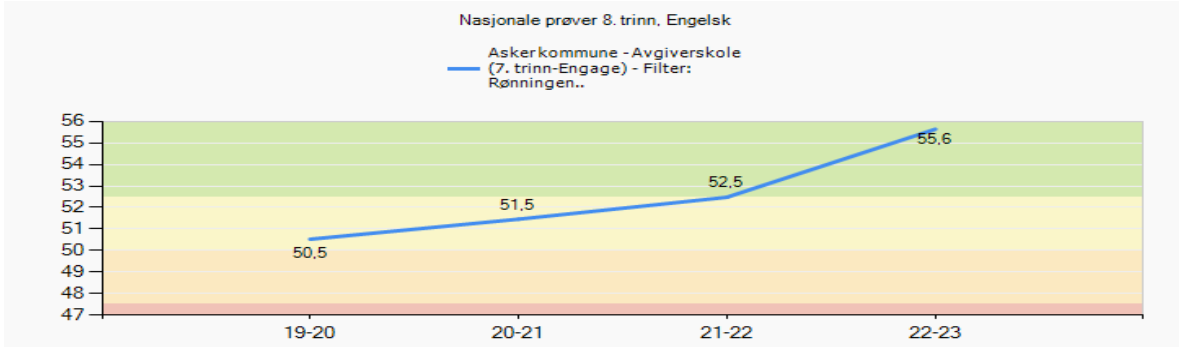

Progresjon i regning fra 5. - 8. trinn

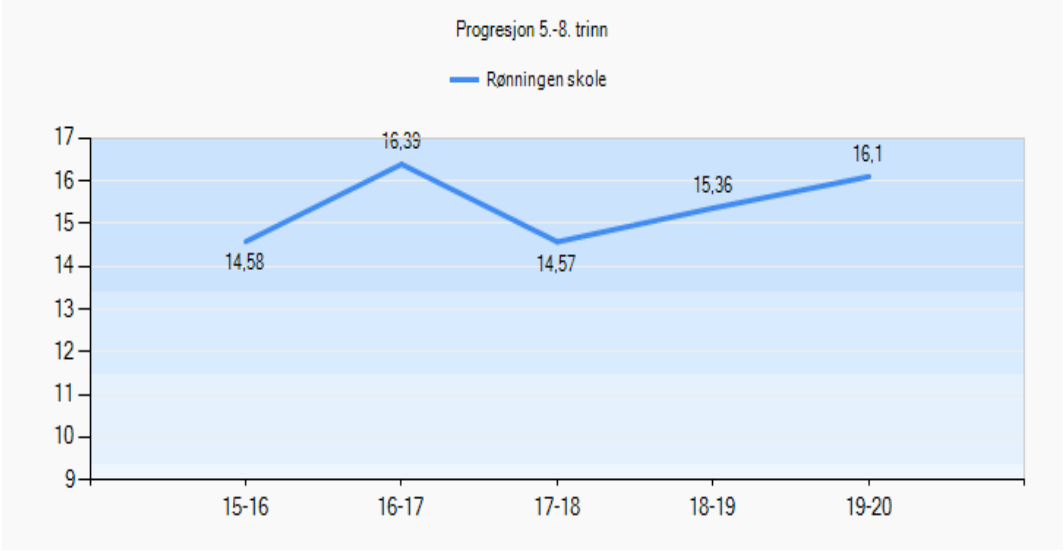

Grafen viser at vi har løftet elevene våre i regning fra 5. - 8. trinn.

- Egen faggruppe i realfag
- lærerspesialist
- Åpne, rike oppgaver
- arbeid med ulikje strategier
- matteuke/kurs

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- Vi går gjennom resultatene i personalet, FAU og SU i begynnelsen av februar. Det blir sårbart å ta opp resultatene i elevråd iom at vi er en så liten skole med lite utvalg, men vi snakker generelt om nasjonale prøver, og klassene får "Rektors kringle" etter gjennomført og at det er viktig at alle gjør så godt de kan.

Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?

- Rektorene har det som tema på sonemøte, og det er egne møter mellom kontaktlærere på fjorårets 7. trinn og ungdomsskolen. Dette har vi planer om å videreutvikle bl. a at lærerne på 7. trinn deltar i undervisning på ungdomsskolen for å se hva som forventes og hvordan de legger opp timene for å kunne forberede og trygge elevene mer i forkant.

Skolens sosioøkonomiske indeks: -1,62

Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

- Sosioøkonomisk indeks har i følge Conexus insight bedret seg noe de siste årene, men vi ligger fremdeles på -1,62, den barneskolen i kommunen med lavest sosioøkonomisk indeks bak Hagaløkka og Tofte. Det kan se ut som vi har en positiv trend på nasjonale prøver både på 5. og 7. trinn, noe som kan tyde på at utviklingsarbeidet vårt med faggrupper som pådrivere for systematikk og felles utvikling begynner å gi resultater. Samtidig vil resultatene variere fra år til år grunnet lite elevutvalg, men er fornøyd med at elevene våre de to siste årene har vist en positiv trend.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
  Fortsette med "På sporet", flytende pott, bruke lekestartere i enda større grad og jobbe videre med å skrive seg til lesing. Alle småskoletrinnslærere skal ha god kjennskap til Asker kommunes lese- og skriveplan for hvert trinn. Felles perioder med helhetslesingskurs på alle trinn.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
  Jobbe strukturert og planmessig med de grunnleggende ferdighetene og jobbe videre med elevinvolvering, motivasjon generelt og motivasjon for lesing, aktiv bruk av biblioteket, temauker og flytende pott med periodevise kurs for grupper av elever.

Asker kommune

Sosiloøkonomisk indekse og foreldrendes utdanningsnivå

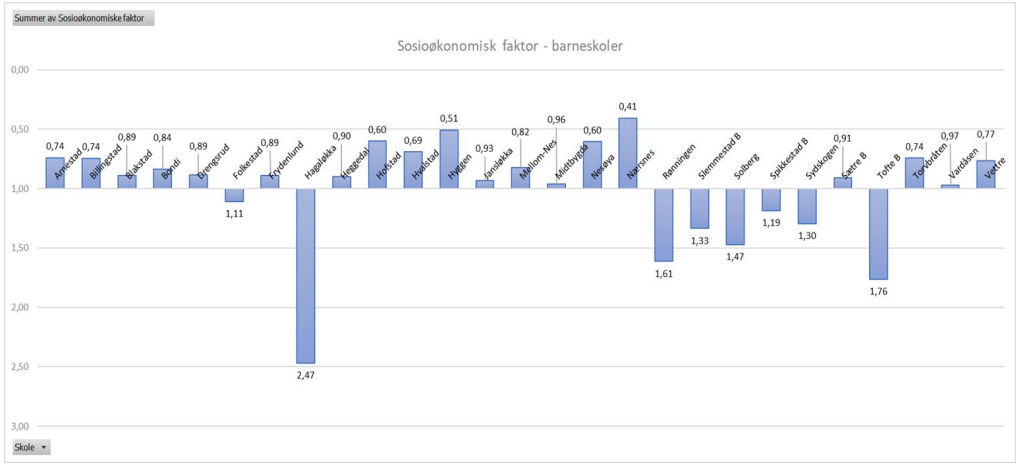

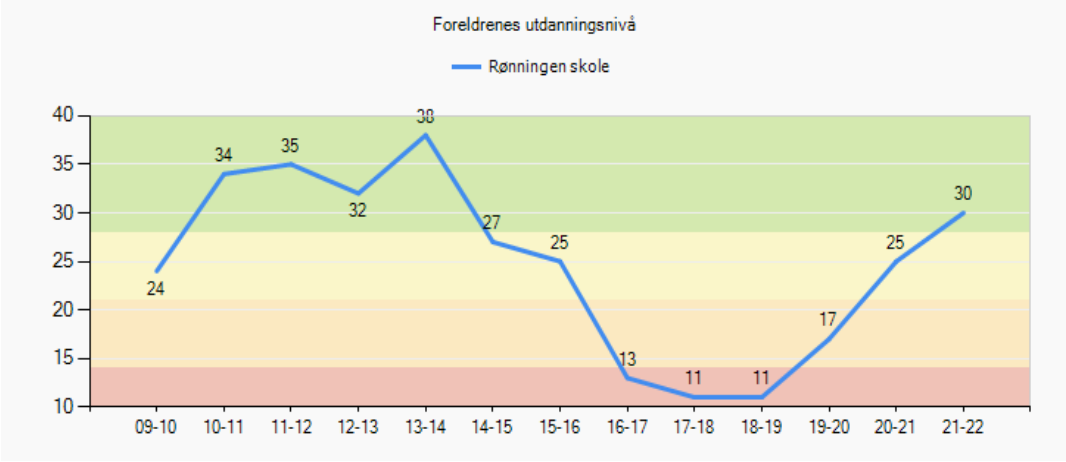

Asker kommune

Asker kommune

Røyken ungdomsskole - Lokal tilstandsrapport 2022

Skolens visjon/verdier:

Respekt
Utvikling
Samarbeid
Kompetanse

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	203
Lærere:	23
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	17.4

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til i 2022

- Vi har jobbet mye med å forbedre skolens læringsmiljø, og har fått flere felles aktiviteter på skolen. Dette året har vi ansatt en miljøarbeider som er tett på elevene, og blant annet omdisponert grupperom til aktivitetsrom. Elevene har mulighet til å delta på flere ulike aktiviteter i friminuttene, og det jobbes jevnlig med temaet læringsmiljø på ansattes utviklingstid. De siste månedene har vi jobbet med å skape felles holdning til regler, og ha en felles innsats for å unngå ufin språkbruk

- Skolen har nå to avdelingsledere, og får bedre utnyttet sosiallærer- og rådgiverfunksjon. Vi har mange elever som strever og trenger tilpasninger, og med flere i ledelsen og i friere roller har vi mulighet til å raskt møte elever og foresatte.

- Samarbeidet i Midtbygdasonen er videreutviklet, og fremover skal vi årlig ha utviklingstid sammen med Midtbygda skole for å skape helhet i overgangen barne- og ungdomsskole. Valgfaget Innsats for andre samarbeider med 7.trinn på Midtbygda.
  Som en del av samarbeidet i Midtbygdasonen har vi hatt aktivitetsleder fra ROS halvannen dag i uken, men grunnet strammere økonomi er det tvil dette kan videreføres.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi har samarbeid med aktuelle hjelpetjenester, og forsøker å ha formøter slik at vi fremstår samsnakket. Tettere samarbeid med barneskolen, slik at skoletilbudet fremstår mer helhetlig og vi kan sikre gode overganger.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi bruker systemene som kreves og tilrettelegger for lærere, slik at bruken blir hensiktsmessig. Ulempe at det brukes ulike systemer.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Prioritert kollegaveiledning, og gitt alle lærere 30 minutter i uken til å gjøre dette. Dette opphører fra august 2023. Ansatte sendt på ulike kurs, for eksempel programmering
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Organiserte aktiviteter i friminutt, aktivitetsdager og forsøke å tilby det elever etterspør (strikking, rom til skolearbeid, bordtennis)
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Samarbeid med FAU og klassekontakter om aktiviteter og arrangementer, og tilbyr skolens lokaler til vel og aktiviteter på trinn- og klassenivå.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Samarbeid på tvers av tjenesteområder, god foreldrekontakt med rasker møter-
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Fremtiden i våre hender har opplegge med mat og helse. Opplever Servicegrossisten som lite bærekraftig.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Ansatte opplever at de ikke behersker alle digitale systemer godt nok, og har behov for kurs som oppleves som relevante i hverdagen
- Analysen viser at samarbeidet med hjelpeinstanser ikke alltid fungerer like godt, og det gjelder spesielt saker om ufrivillig skolefravær
- Det er ønsket å bedre rutinene rundt overgangen mellom barne- og ungdomsskole.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Utvikling, men fortsatt mye å gå på
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Bra
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Forholder seg mer til læreplan enn kjerneelementer. Noen ansatte opplever det ikke som nyttig
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Mange lærere som ønsker å jobbe med dette
Dybdelæring	Har fortsatt en vei å gå her, for mange kan dette oppleves utrygt og uvant. De samme etterlyser lærebøker.
Elevaktive arbeidsformer	Stor utvikling
Underveisvurdering	Jevnt over god utvikling
Elevmedvirkning	Jevnt over god utvikling

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	*
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	*
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Mye av det fungerer godt, og vi bruker spesialpedagoger til dette arbeidet. De får stor frihet, utviklingspotensialet kan være å få flere fra gruppe til klasse.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	3

Elevene får faglig utbytte, men det ville vært en fordel dersom det var flere elever med behov for SNO.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

Ja, vi bruker i stor grad tiltak som beskrevet i rutinen. Skolen opplever ikke alltid at tiltak har en funksjon. Det blir mange møter, utprøving av tiltak, men dessverre ikke alltid ønsket effekt. Tidvis kan det være uenighet om veien videre mellom samarbeidende aktører. Vi opplever som skole at vi ender opp med å bli stående alene, selv om det ikke er intensjonen.

Inkluderende praksiser

Skolen samarbeider tettere enn tidligere med barneskolen, slik at skoletilbudet fremstår mer helhetlig og vi kan sikre gode overganger.

Vi har organiserte aktiviteter i friminutt, ulike aktivitetsdager og forsøker å tilby det elever etterspør (strikking, rom til skolearbeid, bordtennis). Videre samarbeider skolen med FAU og klassekontakter om aktiviteter og arrangementer, og tilbyr skolens lokaler til vel og aktiviteter på trinn- og klassenivå.

Skolen er godt i gang med metoder for å skape flere inkluderende læringsaktiviteter i klasserommene.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

Lokale og sentral rutiner om læringsmiljø blir gjennomgått og gjort kjent til alle som jobber på skolen. Dette skjer både i forbindelse med oppstart av nytt skoleår, og underveis i løpet av året på både trinn- og utviklingstid. Prosess og rekkefølge skal være godt kjent i personalet.

Klassetrivselundersøkelsen blir gjennomgått både trinn- og utviklingstid, og blir brukt i forbindelse med utviklingssamtaler og for å kartlegge læringsmiljøet på skolen.

Skolen jobbet med en del av de samme temaene, og derfor har SIM kun blitt et supplement. Vi har regelmessige møter i sos.ped, og samler SIM-teamet der det er naturlig.

Elevundersøkelsen

Resultater blir tatt opp og drøftet med ansatte, elever og foresatte (FAU).
Det er en felles bestemmelse på hva vi skal satse på, og ønsket om felles regler har vært en gjenganger. Dette har vi jobbet med det siste året som ledd i arbeidet med skolens læringsmiljø.

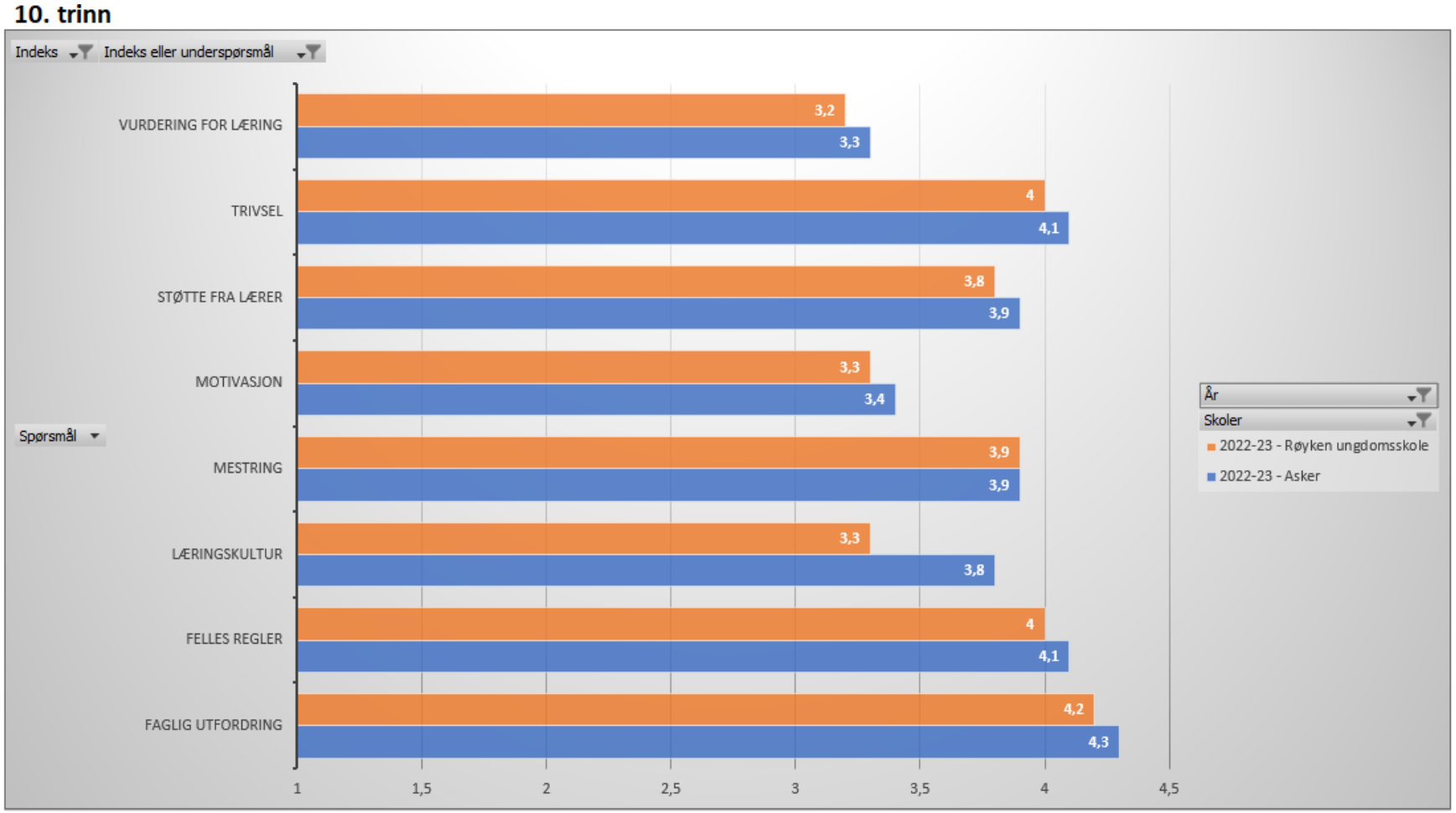

Elevundersøkelsen

9.trinn

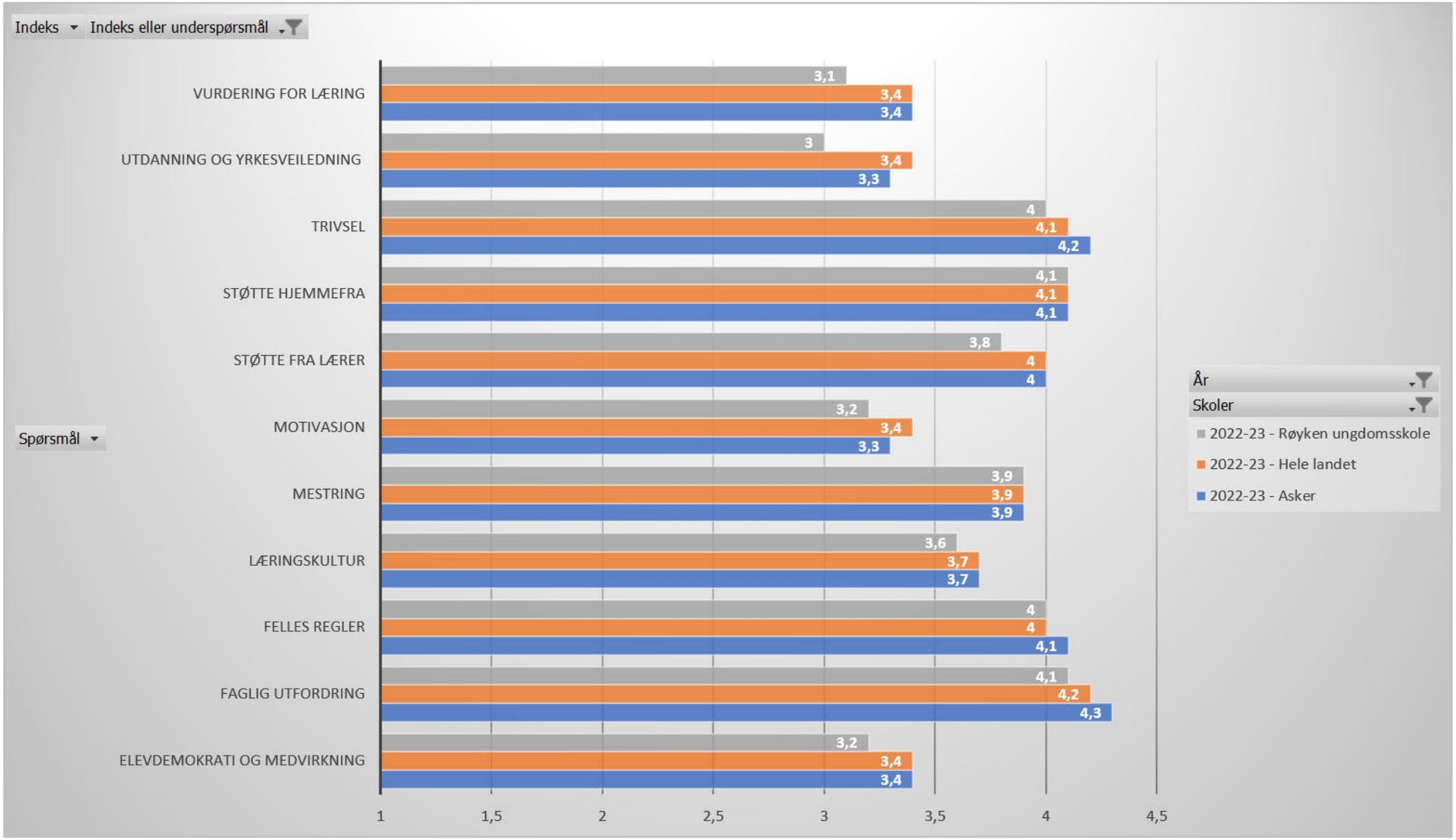

Elevundersøkelsen

8.trinn

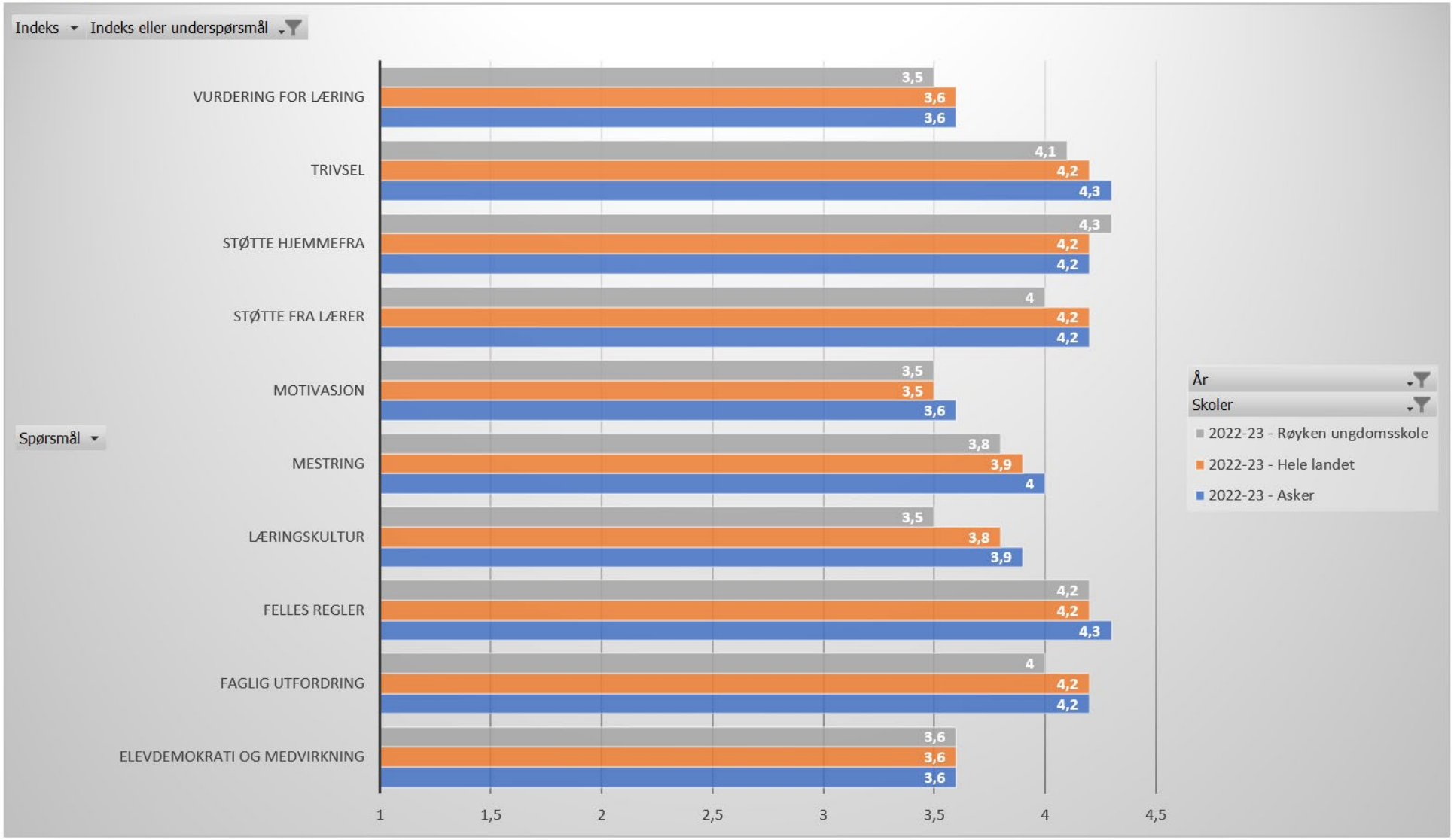

Foreldreundersøkelsen

Indekser

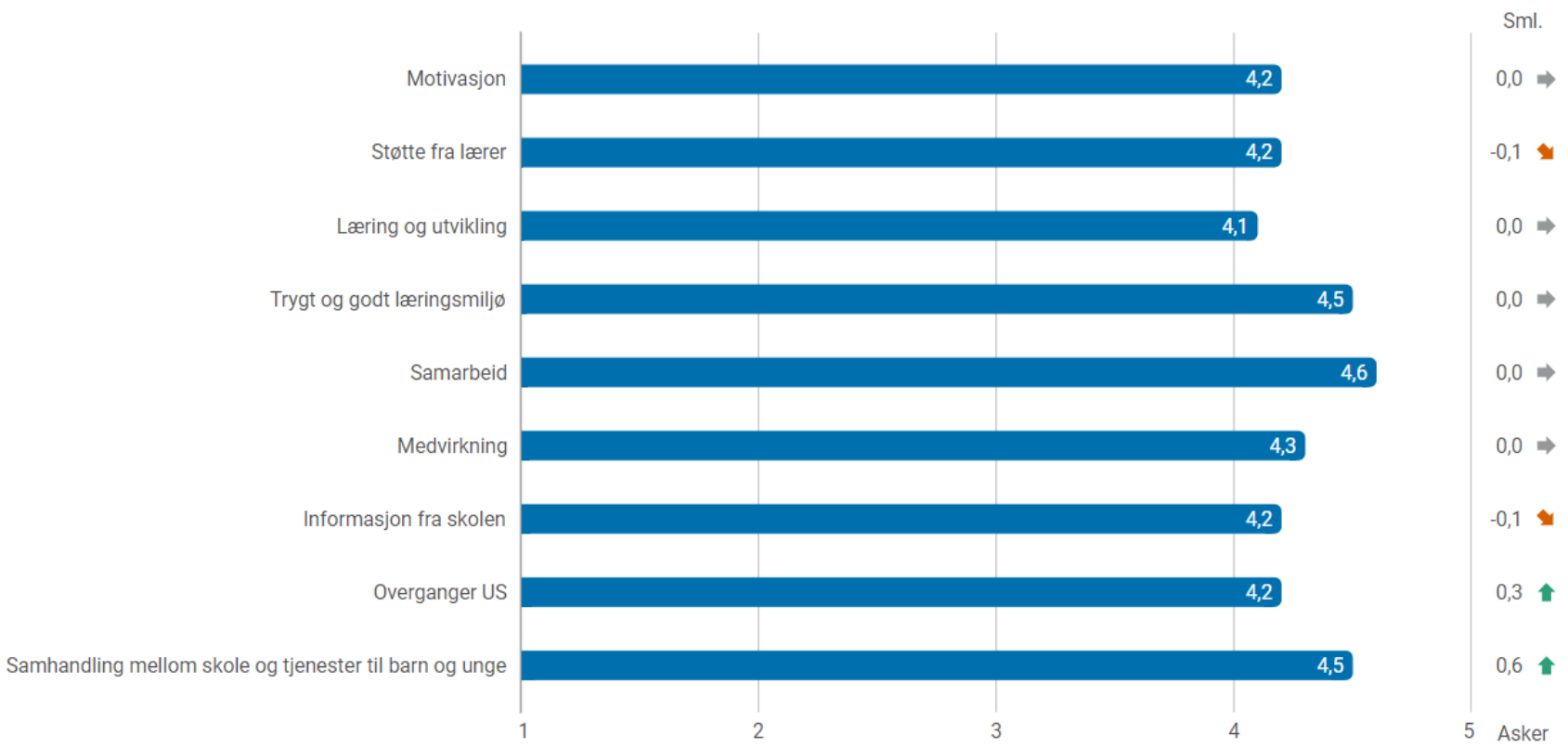

Vi har litt under snitt på scoren i den siste foreldreundersøkelsen, og en lav svarprosent (43%). Foresatte har vært fornøyd med overgangen mellom barne- og ungdomsskole, i tillegg til å støtte opp om skole og skolearbeid.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

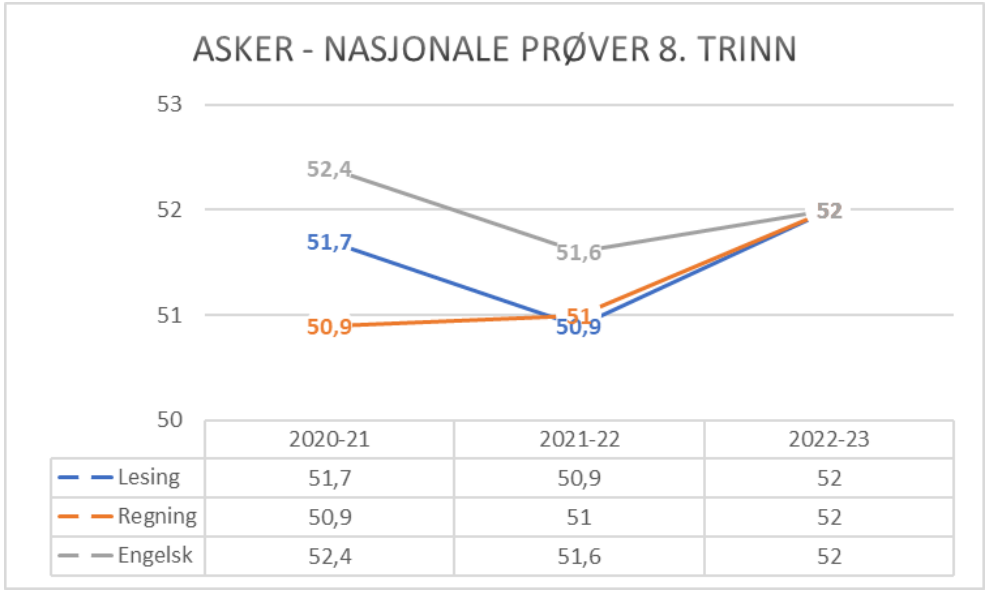

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

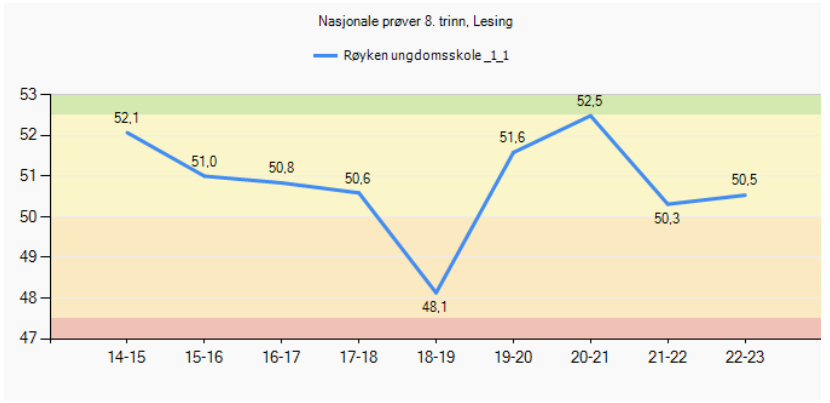

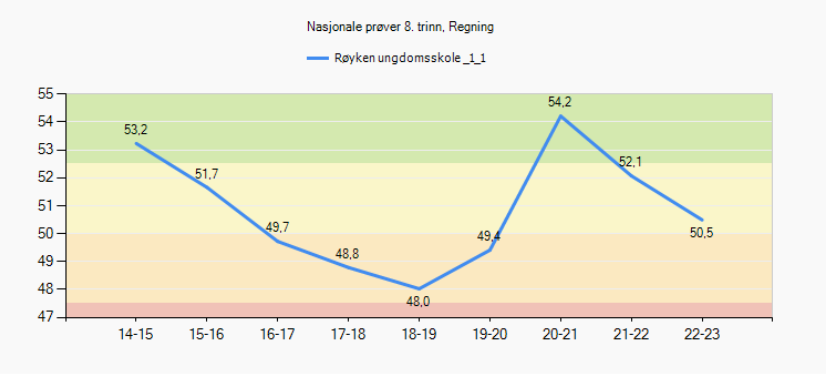

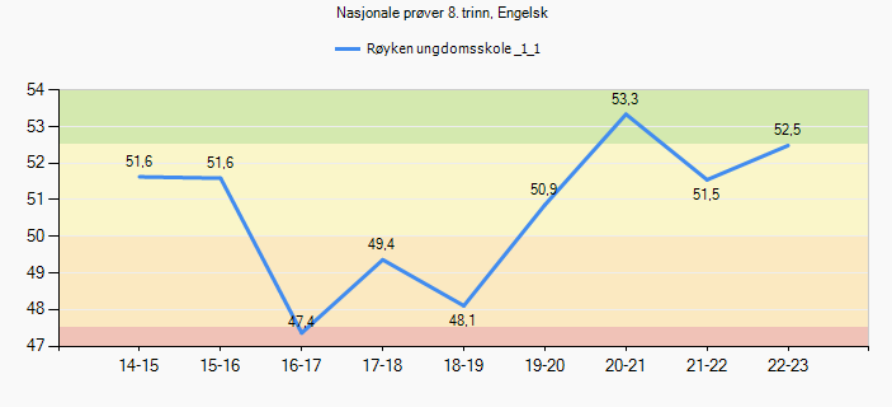

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

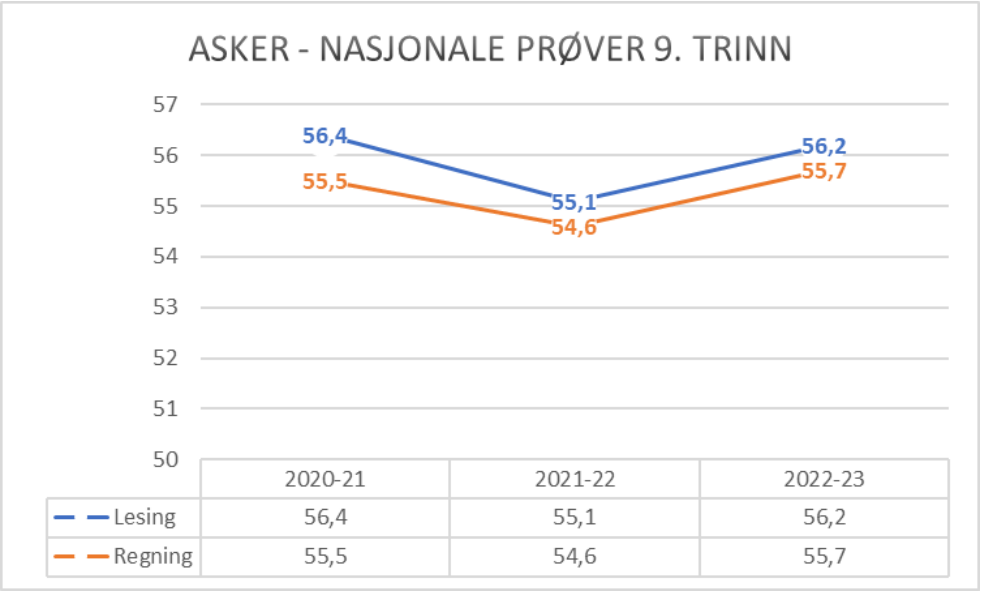

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

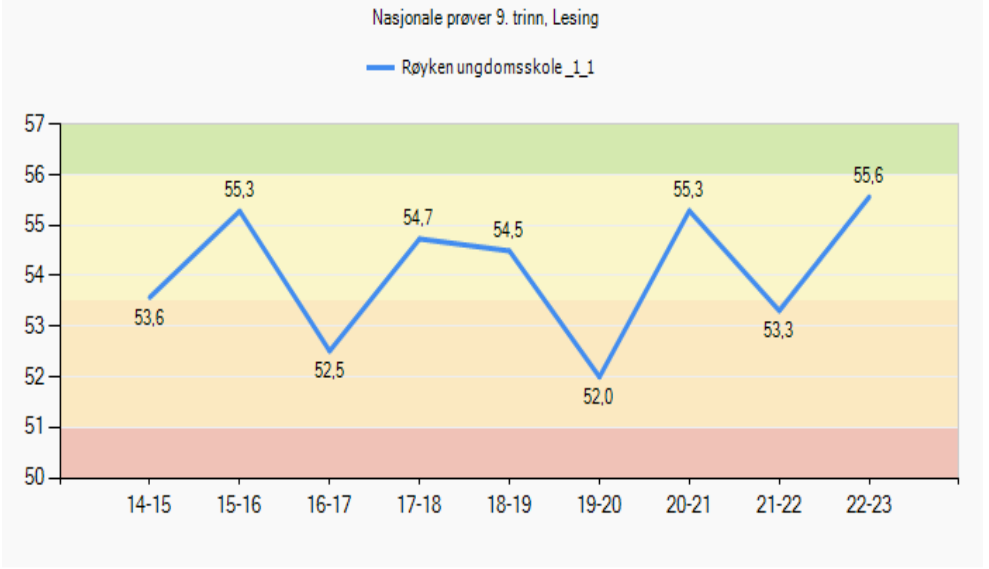

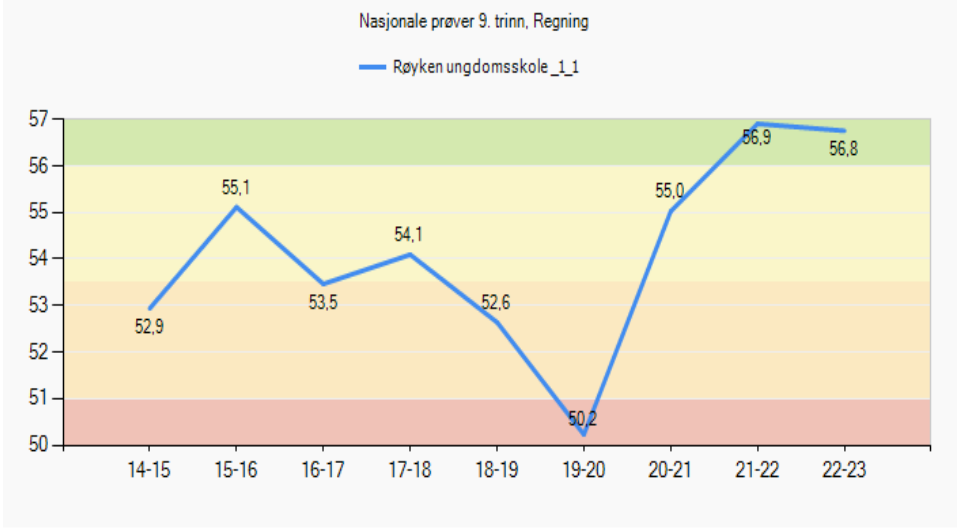

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Røyken ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	0,0	6,5	5,08	2,45	1,33	4,36
Røyken ungdomsskole (21-22)_1	Endring i skalapoeng lesing	31,0	2,71	0,83	0,6	-4,63	0,75
Røyken ungdomsskole (22-23)_2	Endring i skalapoeng lesing	25,0	8,85	4,16	1,89	5,25	4,85
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,31	6,24	5,29	4,39	2,11	5,1

Vi er totalt sett fornøyd med progresjonen, og er ikke overrasket over at det ble svakere skoleåret 21-22.

Skolen jobber mye med tilpasset opplæring, og har innarbeidet flere felles rutiner. Vi jobber mot mer tverrfaglighet, og at dette er et felles ansvar. Fremover jobber vi mot å utnytte ressurser til kurs i lesing og regning.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Røyken ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	10,0	7,25	2,78	4,75	3,6	4,04
Røyken ungdomsskole (21-22)_1	Endring i skalapoeng regning	18,0	1,5	2,09	1,43	1,22	1,95
Røyken ungdomsskole (22-23)_2	Endring i skalapoeng regning	0,0	6,14	5,06	4,45	0,4	4,63
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,46	4,72	5,05	4,21	1,64	4,48

Vi er totalt sett fornøyd med progresjonen, og er ikke overrasket over at det ble svakere skoleåret 21-22.

Skolen jobber mye med tilpasset opplæring, og har innarbeidet flere felles rutiner. Vi jobber mot mer tverrfaglighet, og at dette er et felles ansvar. Fremover jobber vi mot å utnytte ressurser til kurs i lesing og regning.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Resultatene viser at det stort sett er god progresjon fra 8. til 9. trinn, men at vi kan bruke ressurser på kurs i lesing og regning.

Vi gjennomgår resultatene med personalet, elever og foresatte, og har en ambisjon om å få flere felles rutiner på dette arbeidet.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Røyken ungdomsskole (19-20)_2	Snitt Røyken ungdomsskole _1 (20-21)	Snitt Røyken ungdomsskole (21-22)_2	Snitt Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	43,76	42,5	44,19	44,66

Det blir veldig interessant å se utviklingen når vi får gjennomført både muntlig og skriftlig eksamen inneværende skoleår.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	% Røyken ungdomsskole (16-17)_1_1	% Røyken ungdomsskole (17-18)_1_2	% Røyken ungdomsskole (18-19)_2	% Røyken ungdomsskole (19-20)_1	% Røyken ungdomsskole (20-21)_2	% Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	95,6	86,7	90,9	89,6	87,1	89,3
fullført og bestått Vg2	90,0	82,7	85,7	81,8	0,0	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	92,2	76,0	67,5	2,6	0,0	70,6

Tallene er i stor grad som forventet. I området er det tradisjonelt mange som velger yrkesfaglig utdanning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Slemmestad barneskole

vinter 2023

Skolens verdier:

- Alle barna trives
- Alle barna utvikler sitt læringspotensiale
- Alle barna opplever å lykkes hver dag
- Ingen blir mobbet

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	249
Lærere:	21
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	16,9
Barn i SFO:	83
Ansatte SFO:	8

SFO

Det viktigste SFO har fått til dette året

- Foreldreundersøkelsen viser at foreldrene opplever at personalet på SFO bidrar til et trygt og godt miljø for barna og at de har et godt samarbeid med SFO
- Samarbeid med lokalmiljøet(kirken) om teater- og musikkaktivitet
- Godt tilbud i ferie-SFO

Hvordan jobber vi for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

- Gjennomfører barnesamtaler og innhenter barnets stemme gjennom spørreundersøkelse hjem der barna, sammen med foreldrene, kommer med innspill om aktivitetsønsker på SFO
- Gjøre aktivitetene og innholdet i SFO- dagen enda mer synlig og kjent, ved bruk av blant annet skolens facebook side
- Delta i Matjungelen
- Samarbeide med skolen om skolehage (2023-24)
- Utarbeide en plan med et spisset tilbud til 3.4.klassingene

I hvilken grad får barn i SFO et tilbud som er i tråd med rammeplanen

Tilbudet er i stor grad i tråd med rammeplanen. Frilufts- SFO må i større grad inn som en del av aktivitetene

Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte

- Relasjonsbygging med barn - barnesamtaler
- Profesjonelt læringsfellesskap i hele personalet
- EC play
- MAIS ledere er to ansatte på SFO

Hva vi kan utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?

- Bedre sammenhengen og overgangen mellom skole og SFO
- Gjennomføre et foreldremøte med tema: Hva skjer i løpet av SFO- dagen/ hvilke forventninger har foreldrene?

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Startet et systematisk arbeid med utvikling av et profesjonelt læringsfellesskap
- Startet et tett samarbeid med Oslo Met der vi er universitetsskole og praksisskole
- Utviklet en periodeplan i tråd med LK 20 som implementeres
- Fått gode resultater i lesing på nasjonale prøver

Hvorfor har vi lykkes med dette?

- Fokus og prioritering
- Ulike metoder i fellestid
- Tydeligere forventninger fra ledelsen
- Gode, utviklingsorienterte pedagoger og fagarbeidere

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Informert på foreldremøter om ulike tjenester.En del kompetanse hos ansatte om hvilke tjenester kommunen kan tilby. Godt samarbeid med helsesykepleier og PPT.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Personalet bruker felles rutiner, standarder og digitale systemer.Vi samhandler med helsesykepleier, flerfaglig team, PPT og har jevnlige TFI møter.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har startet samarbeid med Oslo Met, et av områdene er utvikling av profesjonsfellesskapet. Plan for arbeidet med profesjonsfellesskapet. Vi har gjennomført en kartlegging over virksomhetens kompetanse-behov. Bevissthet på kompetansebehov ved rekruttering.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har etablert SIM og utarbeidet en plan for trygt og godt læringsmiljø, den er ikke implementert. Vi ønsker å utvikle skolens uteområde, veldig vanskelig å få midler. Vi ønsker en større bevissthet rundt "barnets stemme" og hva dette betyr for oss, både i skole og SFO. Startet opp med å utvikle barnesamtalene på SFO.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Jobber for å oppgradere skolens uteområde - dette arbeidet er forsinket da skolen har behov for støtte fra FAU/nærmiljøet. Vi har startet "Åpen hall"/ fun friday. Samarbeid med kirken i SFO-tid. FAU har startet samarbeid i regi av "hussjefen" på innbyggertorget for å starte opp en "etterskoleklubb".
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi har leselærer som har lesekurs basert på resultatene fra kartlegginger. Ledelsen har etablert et system for oppfølging av sårbare elever både faglig og sosialt med jevnlige møter. Vi jobber med å utvikle profesjonelle og lærende team. Mål om å utarbeide skriftlige rutiner med tiltak for elever som ikke har tilfredsstillende faglig utvikling har vi ikke gjort.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi hadde mål om å sette i gang med et "miljøelevråd", dette har vi ikke fått iverksatt. Vi er i startfasen med skolehage. Et av temaene i felles periodeplanen er "respekt for naturen og miljøbevissthet".

Skolens oppsummering av ROS-analysen viser risikoer og behov for tiltak på følgende områder:

Virksomhetenes enkeltvedtak om særskilt språkopplæring er ikke tilpasset elevenes individuelle og konkrete behov :

- Etablere gode rutiner på skolen for kartlegging og evaluering
- Jobbe med inkludering i klasserommet for elevene
- Prioritere ressurser til opplæringen
- Etablere et team der flere underviser disse elevene
- Delta på nettverk

Ansatte i skole og SFO og andre voksne som treffer Barn/unge, forstår ikke og utøver ikke aktivitetsplikten jf. kap 9A:

- Øke kompetansen i delplikten "undersøkelsesfasen "
- Implementere SIM- teamet

Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene:

- Skolen har fokus på utvikling av et lærende profesjonsfellesskap, arbeidet videreføres

Virksomheten sikrer ikke personvern og informasjonssikkerhet for elevene:

- Fortsatt øke kunnskapen om personvern, regler, sensitiv informasjon hos personalet
- Sikre nødvendig teknisk kunnskap for at personvernet ivaretas

Barn i SFO opplever ikke et tilbud i tråd med rammeplanen/ SFO har få barn på 3. og 4. trinn

- Aktiviteter som fremmer inkludering og lek videreutvikles
- Frilufts- SFO innlemmes i de ukentlige planene
- Det utarbeides et aktivitetstilbud som er rettet mot barn på 3. og 4.trinn

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Skolens ståsted i arbeidet
Periodeplanlegging i fellesskap	På vei: Periodeplan med 6 temaer hentet fra overordnet del. Evaluering og planlegging før hver ny periode i fellestid.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	På vei: Temaene i periodeplanen er direkte knyttet til overordnet del(link)
Læreplaner i fag og kjerneelementer	På vei: Mange jobber etter læreplanen og har kjerneelementene med i sin planlegging.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	På god vei: Gjennom felles temaer i periodeplanene jobbes det med å skape helhet og sammenheng mellom ulike fag.
Dybdelæring	På vei: Dette sikres gjennom temaer i hver periode som skal skape rom for dybdelæring.
Elevaktive arbeidsformer	På god vei: Fokusområde dette skoleåret, koding har vært utviklingsområde i fellestid, skolehage er startet opp. I planleggingen og evalueringen før hver periode drøftes elevaktive arbeidsformer på storteam.
Underveisvurdering	Gjennomføres i stor grad i timene, er en del av lærernes praksis, utøves ulikt ut fra hvilket trinn elevene er på.
Elevmedvirkning	God bevissthet i planleggingen til lærerne

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,11%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	3,83%
• Andel hovedsakelig alene:	*

Utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet

- Inkluderende undervisning/ TPO
- Utvikle tilbudet om supplerende arena, ny organisering?
- Kompetanseutvikling i personalet

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)?	I snitt 1-2 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring?	Ca. 4 år

Vår vurdering av elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen:
Vi er usikre på elevens utbytte av særskilt språkopplæring. Vi er enda ikke gode nok på evalueringsrapporter og mål.
Det er for lite samarbeid mellom kontaktlærer og SNO- lærer.
Det er ikke noe team som jobber med disse elevene, det fører til at opplæringen er “sårbar” hvis lærer blir syk.

Asker kommune

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret:	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Skolen bruker i noen grad tiltak som er beskrevet i rutinen for bekymringsfullt fravær, men vi jobber fortsatt for å implementere rutinen. Elevene blir ivaretatt og tett fulgt opp av kontaktlærerne.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Elevene er veldig ulike, sakene er kompliserte og tiltakene fungerer i varierende grad. Vi samarbeider med andre instanser som PPT, BFT, helsesykepleier og andre i de utfordrende sakene. Dette er god støtte for alle parter.

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Vi ser at vi har et utviklingspotensiale rundt inkludering av flerspråklige elever, hvordan bruke deres flerspråklighet som en ressurs?
- Vi ønsker å etablere bedre systemer rundt vår SNO opplæring
- Inkludering og tilpasninger for alle elever i klasserommet- hvordan jobbe for at alle elever opplever dette?

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

https://docs.google.com/presentation/d/1pcAyvW4N4IbOIWH2NxdTBZVBTTIn52f7S8mT-86wrzg/edit#slide=id.p30

- Nasjonale prøver i lesing 5.trinn
- Nasjonale prøver i engelsk 5.trinn
- Trygt og godt læringsmiljø, færre melder om mobbing
  https://docs.google.com/presentation/d/1pcAyvW4N4IbOIWH2NxdTBZVBTTIn52f7S8mT-86wrzg/edit#slide=id.g20552c42c08_0_1

Asker kommune

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

Resultater der skolen ligger lavt eller under forventet.

- Nasjonale prøver i regning
  https://docs.google.com/presentation/d/1pcAyvW4N4IbOIWH2NxdTBZVBTTIn52f7S8mT-86wrzg/edit#slide=id.p30
- Kartlegging i lesing på 3.trinn
  https://docs.google.com/presentation/d/1pcAyvW4N4IbOIWH2NxdTBZVBTTIn52f7S8mT-86wrzg/edit#slide=id.p27

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Innføring av LK 20 med fokus på:

- Videreutvikle periodeplanene
- Lesing, SNO
- Elevaktive arbeidsformer(skolehage)

Profesjonsfellesskap (i samarbeid med Oslo Met)

- Praksisskole,universitetsskole,IPAR(samarbeidsprosjekt med mål om styrket veiledningskompetanse for praksislærer)
- Profesjonelle læringsfellesskap
- Utviklingstid som fører til praksisendring i klasserommet

Elevenes læringsmiljø

- Implementere SIM (skolens innsatsteam mot mobbing)
- Jobbe mer med delplikten i læringsmiljøsaker
- Kompetanseheving for bedre å møte elever som strever og utfordrer
- TPO/inkludering

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- Personalet har stor grad av kompetanse på sentrale rutiner om læringsmiljø og jobber godt med disse sakene.
- Varslingsplikten ivaretas ved at rektor alltid informeres, enten skriftlig eller muntlig.
- Klassetrivsel brukes aktivt ved analyser på team. Det settes i verk tiltak og tas opp på teammøter med ledelsen. Klassetrivsel brukes også i undersøkelsesfasen i læringsmiljøsaker.
- SIM er fortsatt i implementeringsfasen og de har ikke blitt brukt aktivt i læringsmiljøsaker. Målet er å implementere SIM i 2023.

Elevundersøkelsen 7. trinn

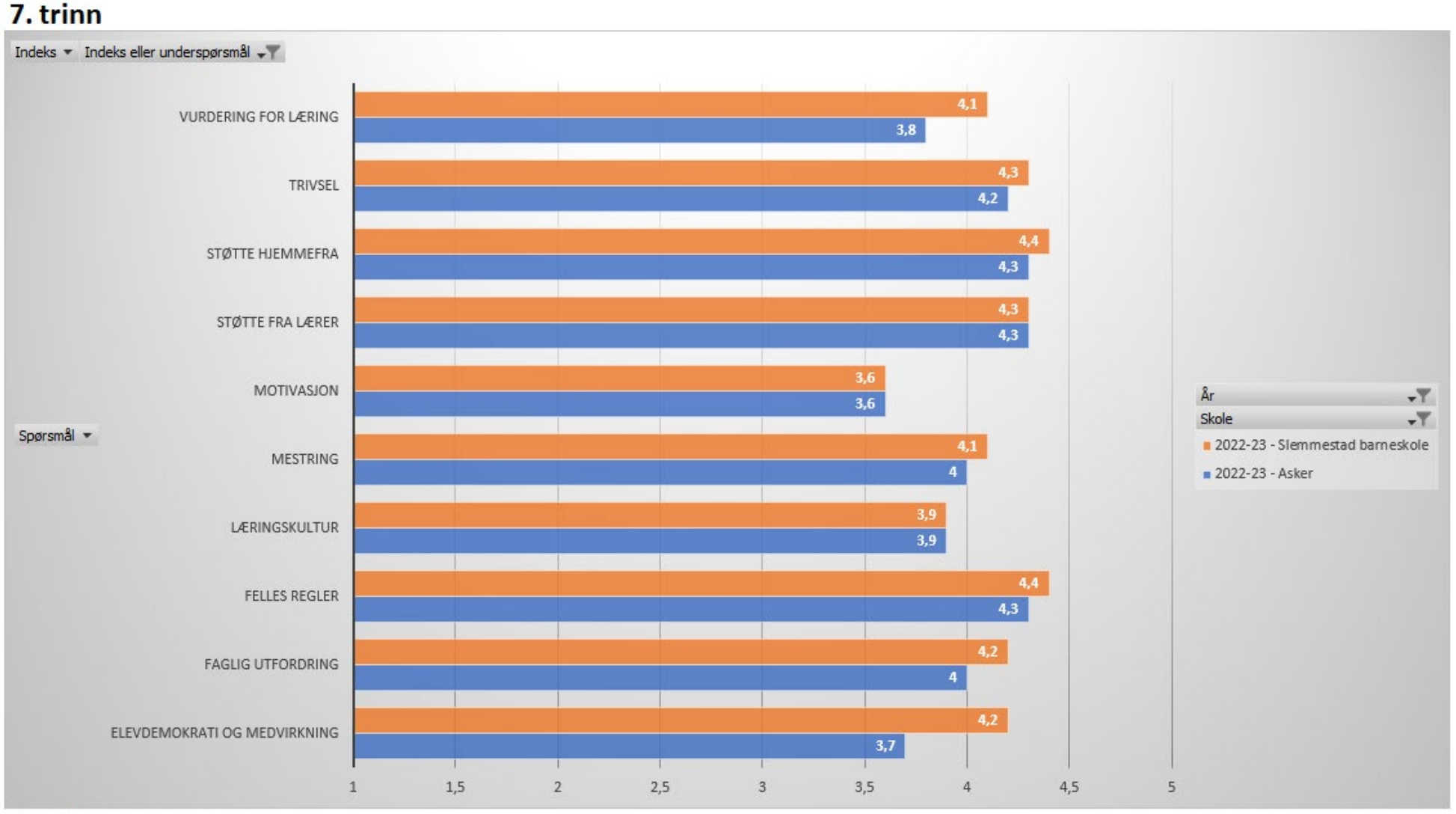

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

6. trinn

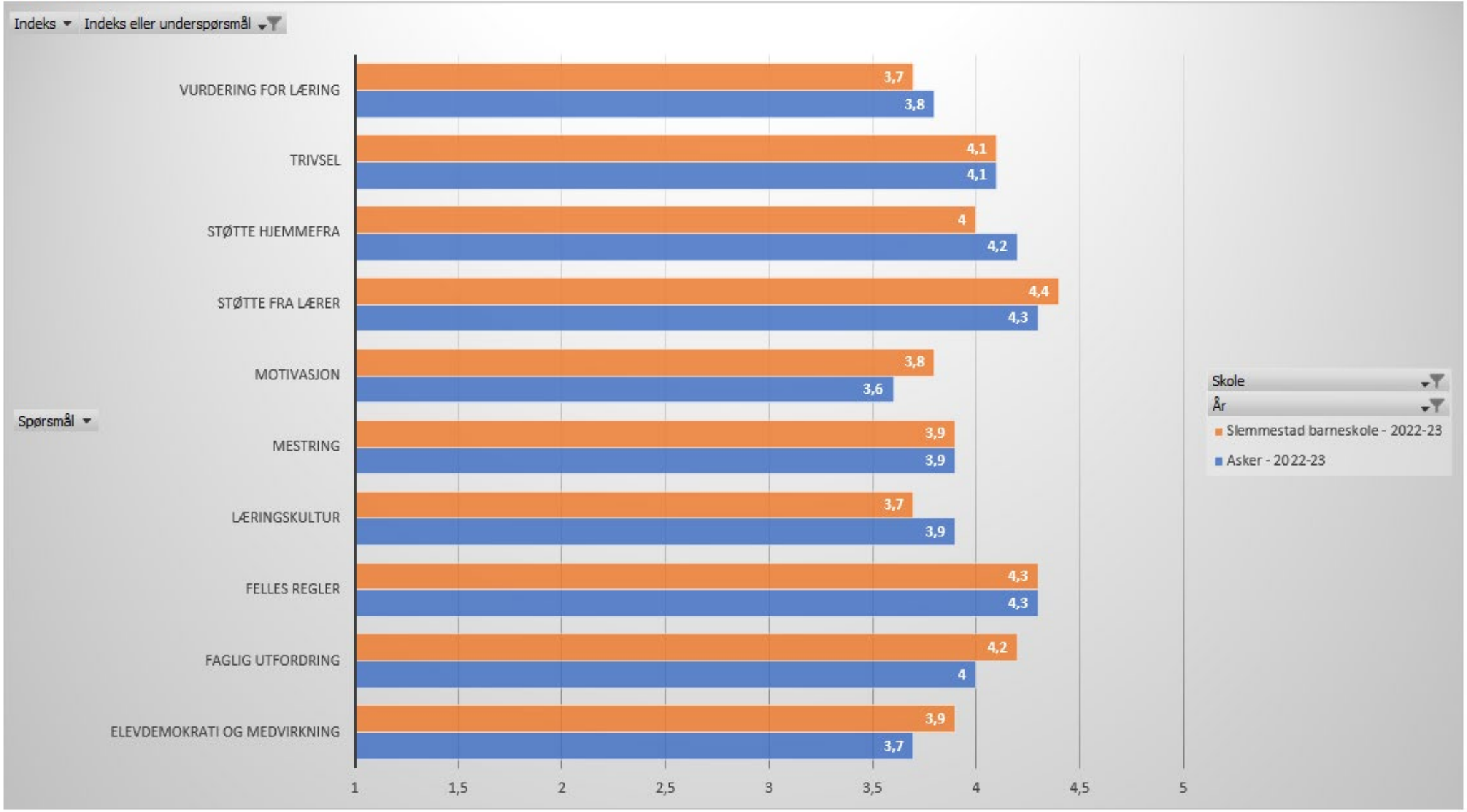

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

5. trinn

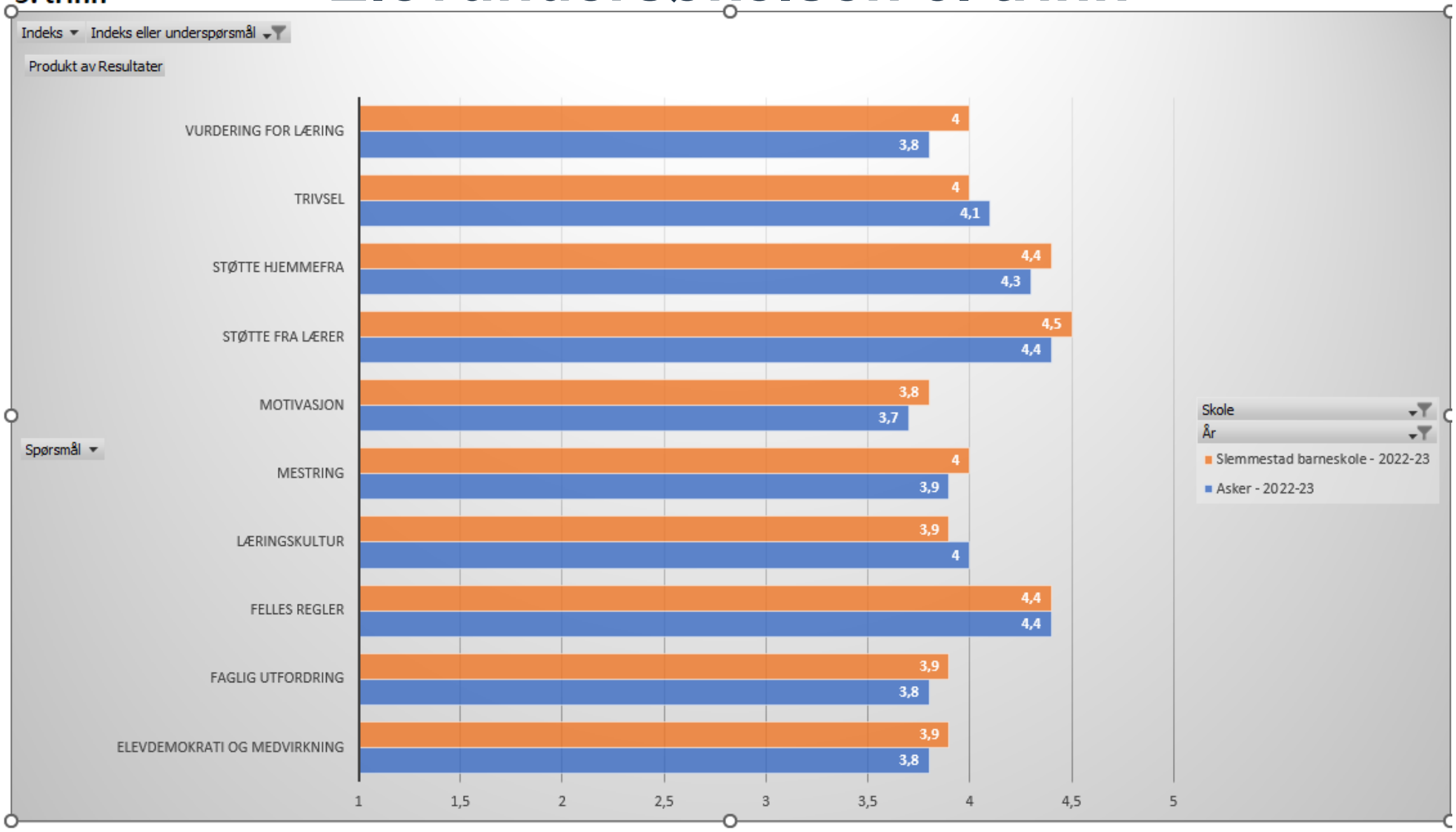

Foreldreundersøkelsen

Indekser

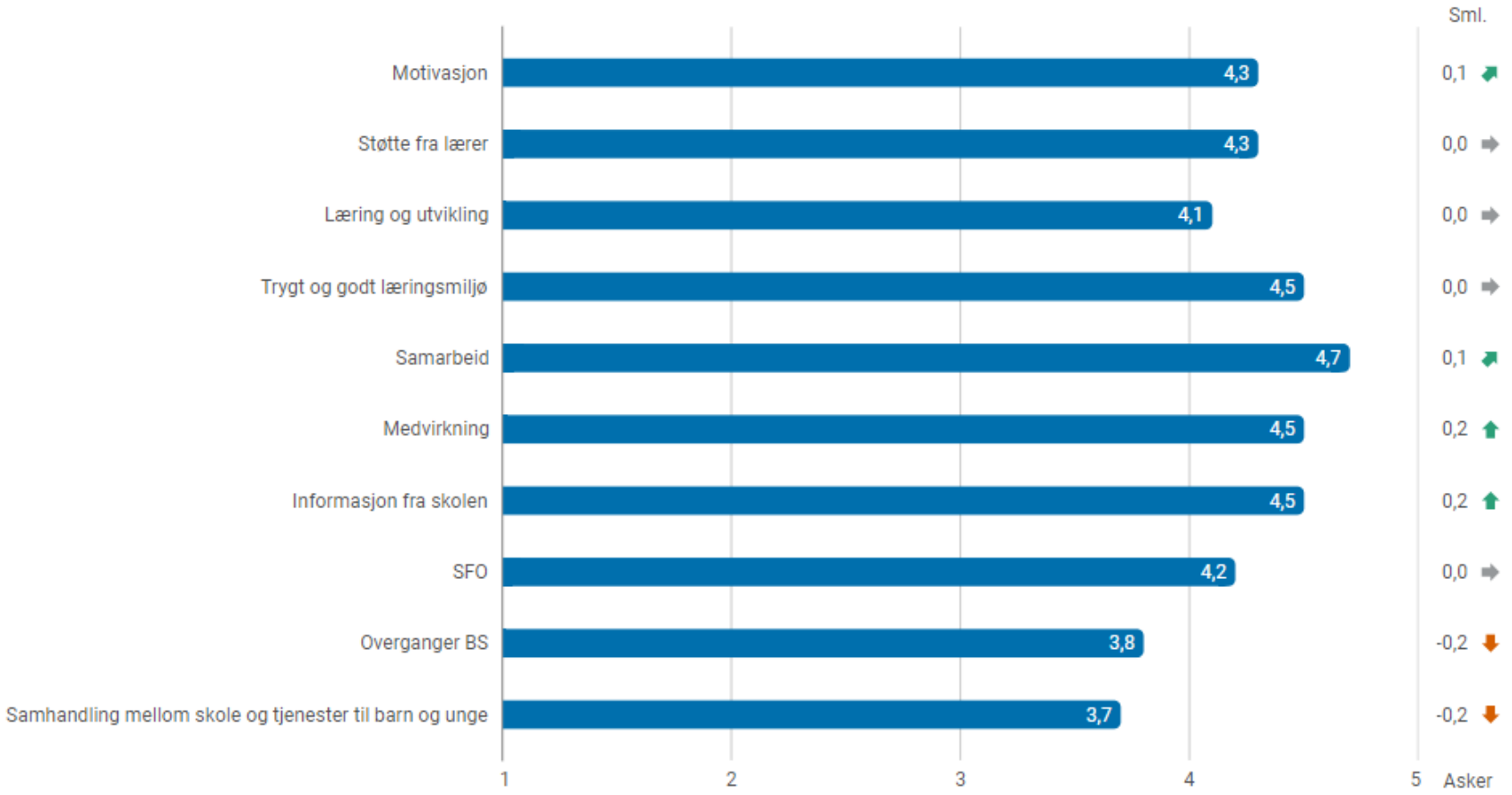

Undersøkelsen viser at foreldrene i stor grad er godt fornøyde.

- Foreldre opplever et godt og trygt læringsmiljø.
  Elevene har litt dårligere resultater på læringskultur (3,7-3,9) enn foreldrene.
- Gode resultater på samarbeid og støtte fra lærer.

Vi ønsker å jobbe med:

- Motivasjon gjennom elevaktive arbeidsmetoder: Foreldrene opplever mer motiverte barn enn elevene selv rapporterer om.
- Overganger BS- US
- Samhandling mellom skole og tjenester barn og unge, hva betyr dette for oss?

Tidlig innsats 1.- 4.(intensivopplæringen) på skolen

Vår organisering:

- På sporet- lesekurs: 1. og 2.trinn
- Lesekurs 3.-5.trinn i år
- To -lærer i noen timer i store klasser
- Satse mer på flerspråklig opplæring for de yngste
- Nettverk og kompetanseheving for lærere

Skolens vurdering av effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn:

- Lesekurs ved leselærer med god kompetanse ser ut til å ha hatt positiv effekt
- Vi ser gode resultater på nasjonale prøver i lesing de siste to årene
- Viktig med god pedagogtetthet for å kunne ivareta de som henger etter tidlig

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene

Lesing: Gode resultater
Regning:Svake resultater
Eng: Jevnt gode resultater.

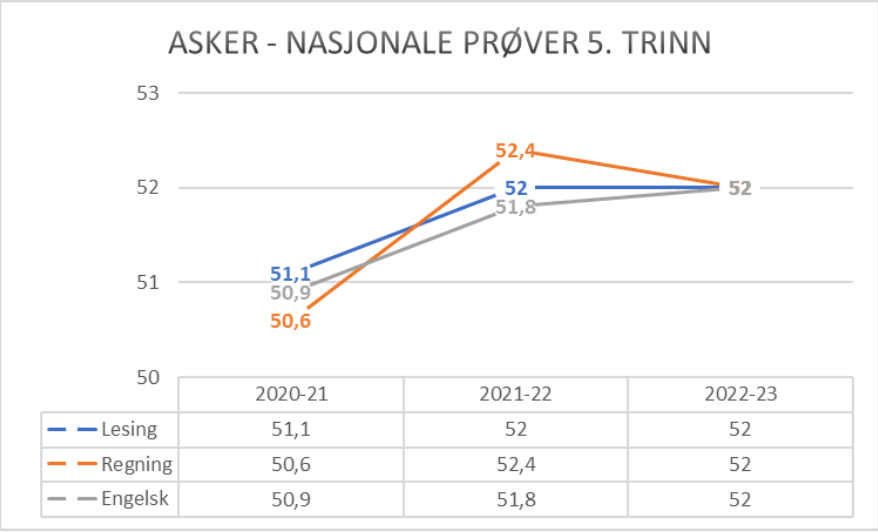

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

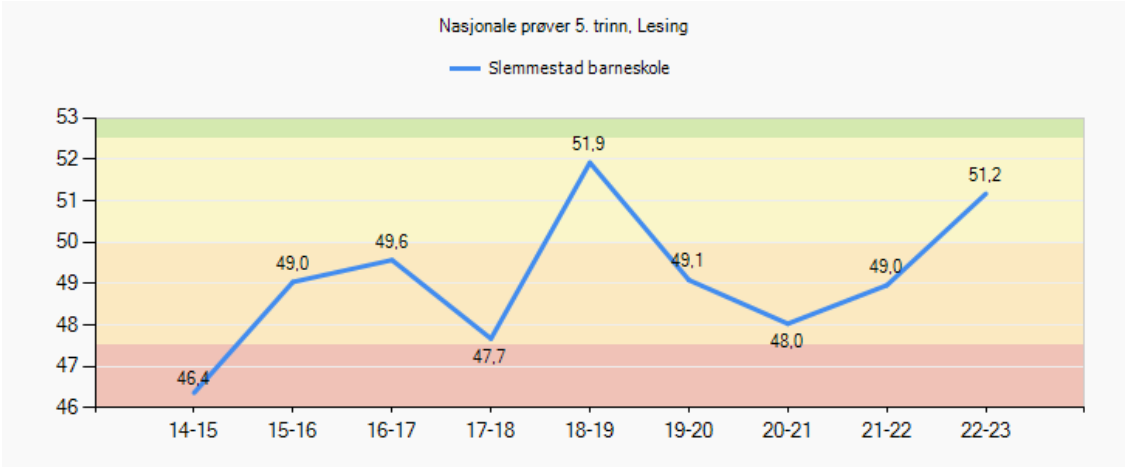

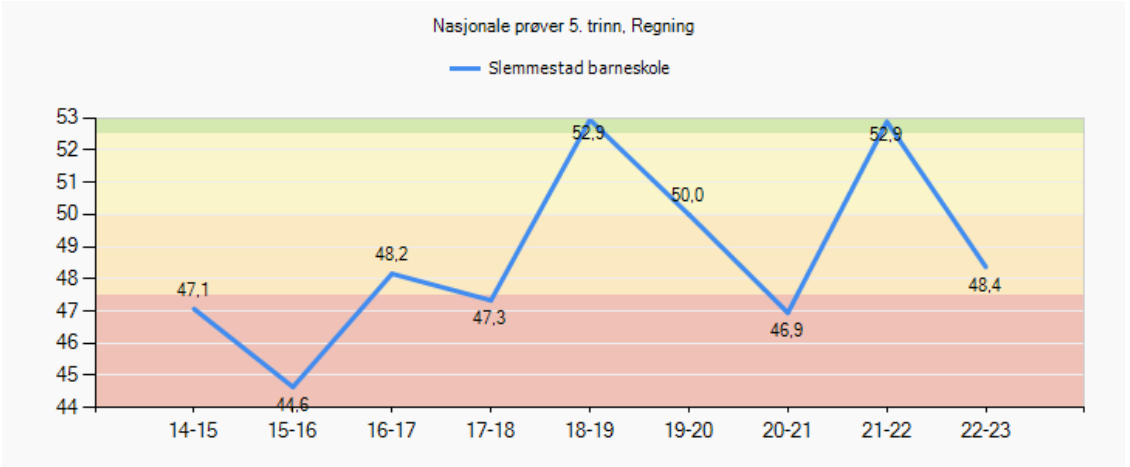

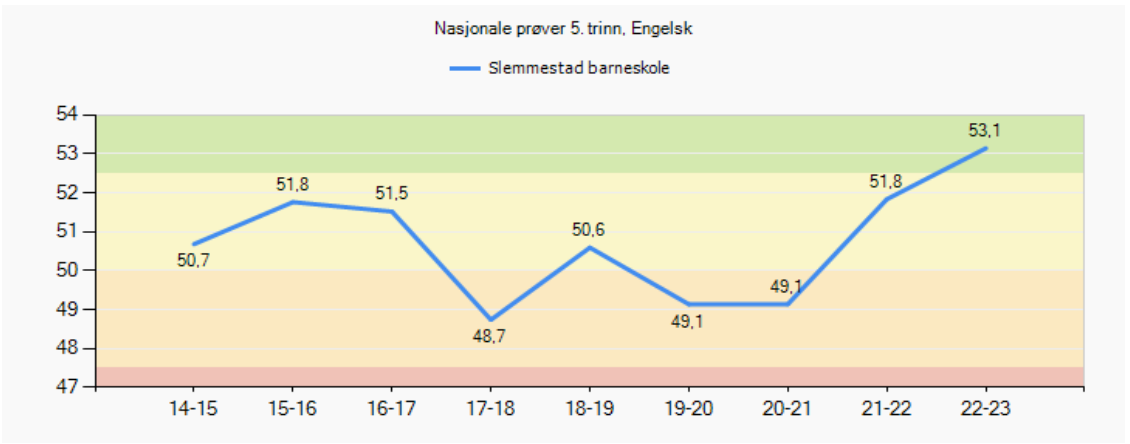

Nasjonale prøver 8. trinn

- Ikke positiv utvikling for lesing og regning
- Jevnere kurve og bedre resultater i engelsk

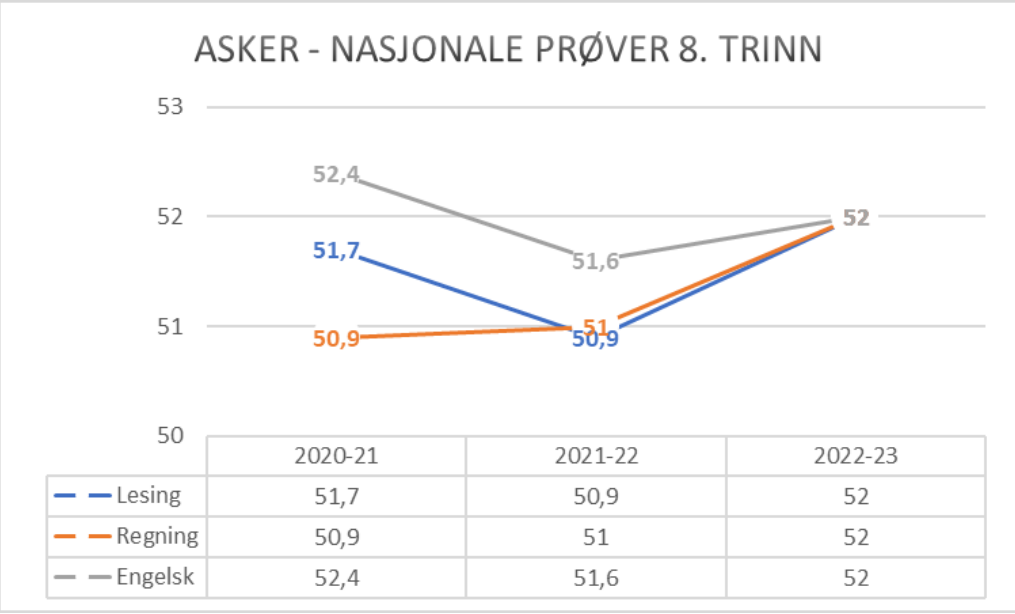

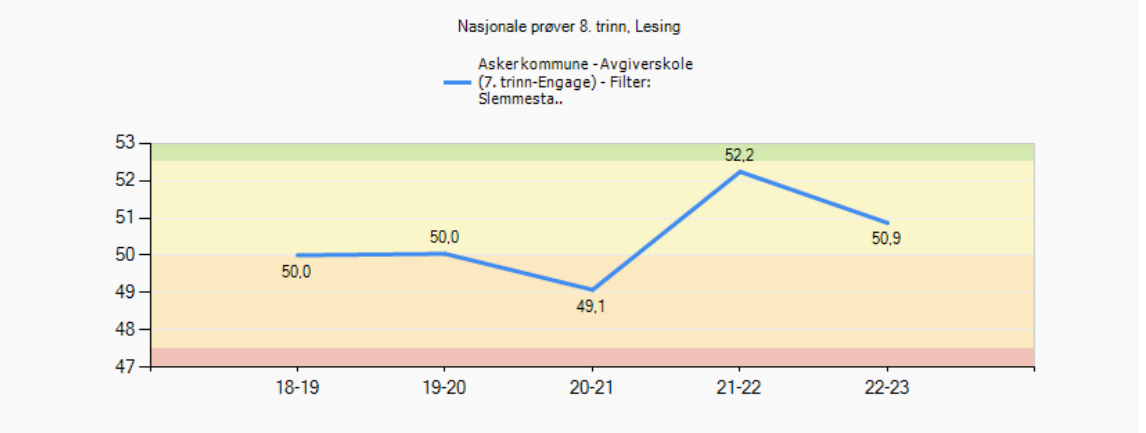

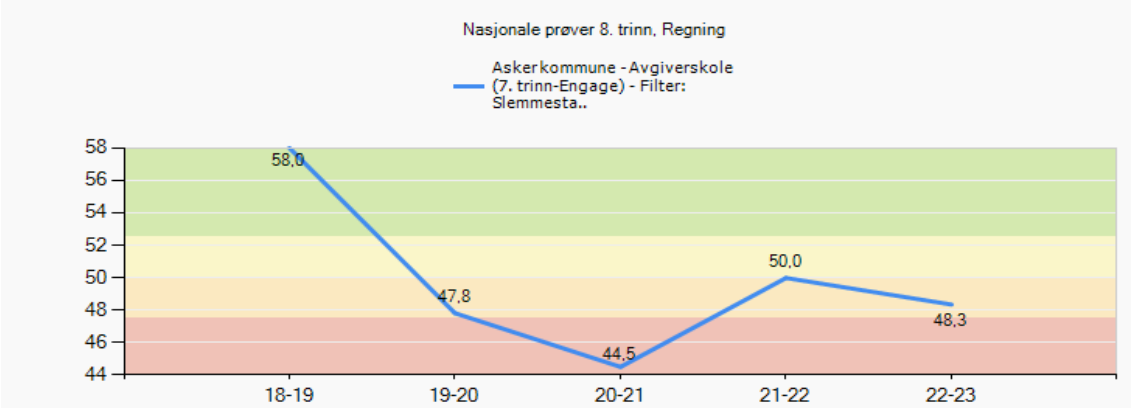

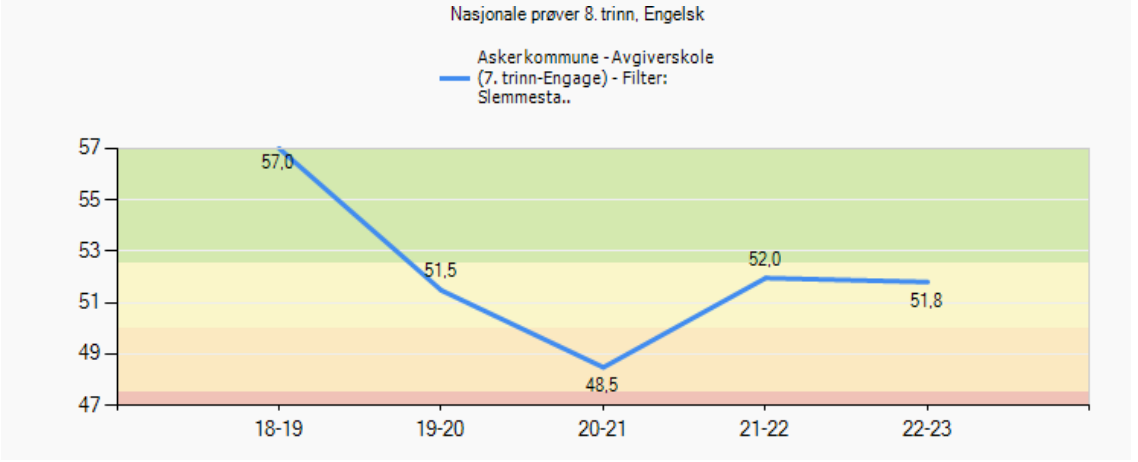

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Resultatene presentert i elevråd, SU, FAU.
- Trinnmøter med 5.trinn med analyse og jobbet frem tiltak
- Personalet: Resultatene lagt frem i personalet. Skal jobbe med resultatene i 3 fellestider vår 2023

- Ikke noe samarbeid etablert i ungdomsskolesonen

- Skolen har bra resultater sett ut fra sosiøkonomisk indeks, bortsett fra i regning.

Videre utvikling av skolens begynneropplæring:

- I tråd med LK 20
- Leselærer
- Jobbe med overgang til mellomtrinnet
- Satsing på SNO opplæring

Videre utvikling av skolens opplæringen på mellomtrinnet:

- I tråd med LK 20
- Etablere samarbeid med u.skolen
- Satsningsområdene, lesing og regning
- Leselærer
- Mattelærer?

Asker kommune

Asker kommune

Tilstandsrapport Slemmestad Ungdomsskole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

Et trygt sted å være - et godt sted å lære.

Utholdende - hjertevarm - engasjert- kompetent

Et trygt sted å være- et godt sted å lære.

Asker kommune

Samarbeid- mot felles mål

Læring- for fremtiden

Underveis- til nye mål

Stå-på-vilje - for å klare å nå målene

Kompetanse- for et godt liv

Vi jobber hardt hver dag for å være:

- en skole der alle er trygge,føler tilhørighet og trivsel.
- en skole som skaper engasjement og identitet.
- en skole som skaper utholdenhet i læring.
- en skole som har fokus på læringsglede og samarbeid.

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	367
Lærere:	40
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	17,8

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	8 (+2)
Ansatte:	3

Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?

- Møte elever/foresattes ulike behov. Møter dem på en god måte når vi opplever ulikheter i skolegang, forventninger til skole. Kulturelle forskjeller og flerspråklighet snakkes om på positiv måte slik at elev opplever styrket selvbilde. Foresatte møtes med respekt og anses som en viktig samarbeidspartner og ressurs for sine barn.
- Rask omstilling ved nye elever.
- Variert undervisning, bruk av nærmiljø, bruk av lab i naturfag, skolekjøkken i matte/mat og helse (og kulturformidling/samfunnsfag).
- Vi er gode på hospitering, viktig at elevene får delta i ordinære klasser/fag, både for å utvikle bedre norskferdigheter og fagkunnskap, samt viktig sosialt.
- Vi er gode på å få elever med på annerledesdager som skolefeiring, DKS og vinterball.
- Dyktige faglærere.
- + Maren er kjempeflink til å hjelpe elever tilhørende 10. trinn med å søke VGS.
- + At lærer (Marte) studerer andrespråkspedagogikk i år, viktig for å treffe elevgruppen.

Asker kommune

Velkomstklasse

Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?

- Gode relasjoner mellom elev-lærer, tett oppfølging og dialog. Lærere setter seg inn i elevenes situasjon.
- Jobber mye med hva elevene forstår av skolesystemet her, deres tanker om fremtiden, motivasjon.

Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?

- Bedre og mer tydelig rutine på forventning og ansvar for hvordan samarbeidet skal fungere.
- Mulighet for at elever hospiterer en fast(e) dag(er) i uken på sin nærskole. (Mest aktuelt i barneskolen, og for elever i 8. trinn som vi vet skal over i ordinær klasse på annen skole i løpet av ungdomsskolen)

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog

- Medbestemmelse og gode prosesser
- Håndtere drift og sykefravær
- Elevråd med gode prosesser

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Ha og vise tillit.
- Lojale og meget oppegående avdelingsledere og administrasjon som finner løsninger
- Personaloppfølging

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Informere om støttesystemer som finnes i kommunen til foresatte på foreldremøter og samarbeidsmøter + informasjon til de ansatte.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Bruke Simpli aktivt i utviklingstid når vi skal finne rutiner ol. Administrasjon benytte P360 og de støttesystemene vi har.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi kartlegger skolens samlede kompetanse innen vinterferien og prioriterer ut fra dette hvem skolen anbefaler og ta etter/videreutdanning. Vi ser dette også opp mot eventuelle rekruttering fra skolestart i august.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Gjennomgang av rutiner for et trygt og godt læringsmiljø på planleggingsdagene i august, samt ukentlig oppfølging i elevhalvtimer på teamene. Ny rutine for elevoppfølging Implementere SIM i elevoppfølgingssystemet. Skolen har Basen som supplerende opplæringsarena.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Tett samarbeid med LSU for å skape samarbeidsarenaer for ungdommene på skolen.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Ny elevoppfølgingsrutine med elevhalvtimer på hvert team ukentlig gjør at vi fanger opp saker raskt.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Pryo-uka hvor elevene er utplassert på forskjellige arbeidsplasser og får kjenne på hvordan arbeidslivet fungerer. Skolen samarbeider med lokale bedrifter slik at elever med utfordringer kan være i arbeid en dag i uka. Skolen er sertifisert som miljøfyrtårn.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Rødt: Utagering på elever
- Rødt: Oppfølging av elever med ufrivillig skolefravær
- Gult: PLIVO

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? Elevene sier det er forskjellig fra lærer til lærer, men at de blir tatt med i større grad når det kommer til temavalg, arbeidsform/metodebruk og vurderingsform. MEN, de må minnes på og bli forklart om elevmedvirkning.

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi gjennomfører periodeplanlegging i de fleste fagene. Periodeplanene er forpliktende, men dynamiske.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Vi klarer å innlemme overordnet del i undervisningen i fagene, men vi kan snakke mer om hva vi gjør konkret.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi vinkler undervisningen etter kjerneelementene i fagene. Varierer litt fra fag til fag.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi har noen tverrfaglige prosjekter som fungerer godt. Vi må øke det tverrfaglige arbeidet og bli bedre på dette feltet
Dybdelæring	Dette har vi fokus på i hvert fag, men dette henger sammen med tid og muligheter til å jobbe tverrfaglig.
Elevaktive arbeidsformer	Vi varierer undervisningen mye, men kan bli bedre. Selv om vi varierer og mener vi aktiviserer elevene ser vi at enkelte elever fortsatt opplever undervisning kjedelig.
Underveisvurdering	Vi tenker at vi er gode på underveisvurdering. Samtidig kan vi bli enda bedre til å tenke nytt og utprøve nye metoder for vurdering.
Elevmedvirkning	Vi har fokus på dette og ser at dette kommer mer og mer der elevene tar del i temavalg, arbeidsform/metodebruk og vurderingsformer

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,44%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	*
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

- Skolen er bedre på TPO
- Mindre spesialundervisning
- Benytte EO-timer enda bedre

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1.år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Undervisninger er god. Samtidig ser vi at elevene ofte sliter.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Skolen følger rutinen i de fleste saken. Har et godt samarbeid med PPT og Marianne, samtidig er det saker vi ikke lykkes med.
- Vi opplever at vi lykkes med mange elever, samtidig er det noen vi ikke lykkes med i det hele tatt. Er de rett og slett for syke til å være på skolen. Dette utfordrer oss.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Jobber med VIP-makkerskap.
- Vi jobber godt med inkluderende praksis opp mot sårbare elever, men vi ser at noen elever fortsatt ikke er godt nok inkludert.
- Jobber godt med velkomstklassen
- Følger opp på ukentlige elevhalvtimer på hvert team.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Skolen klarer å flytte elever godt i regning. Side 23
  - Av de resultatene vi har på elevundersøkelsen skårer vi godt på trivsel og motivasjon
  - Vi har fremgang på foreldreundersøkelsen på motivasjon. Side 20

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Skolen har lavere utvikling på lesing enn forventet. side 24. Vi har satt inn tiltak med lesebestillinger i alle fag.
  - Vi ser at gjennomføring på VGS ligger godt under Askersnittet. Side 32.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Lesing i alle fag
- Elevoppfølgingsrutine
- Arbeidsmiljø og medbestemmelse

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Alle kjenner rutiner og aktivitetsplikt

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Gjennom ukentlige elevhalvtimer og beskjed direkte til rektor

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Gjennomfører minimum 2. ganger i året og analyserer resultater .

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Går inn i elevoppfølgingsrutine med elevhalvtime og inn på ressirsteam

Elevundersøkelsen 10. trinn

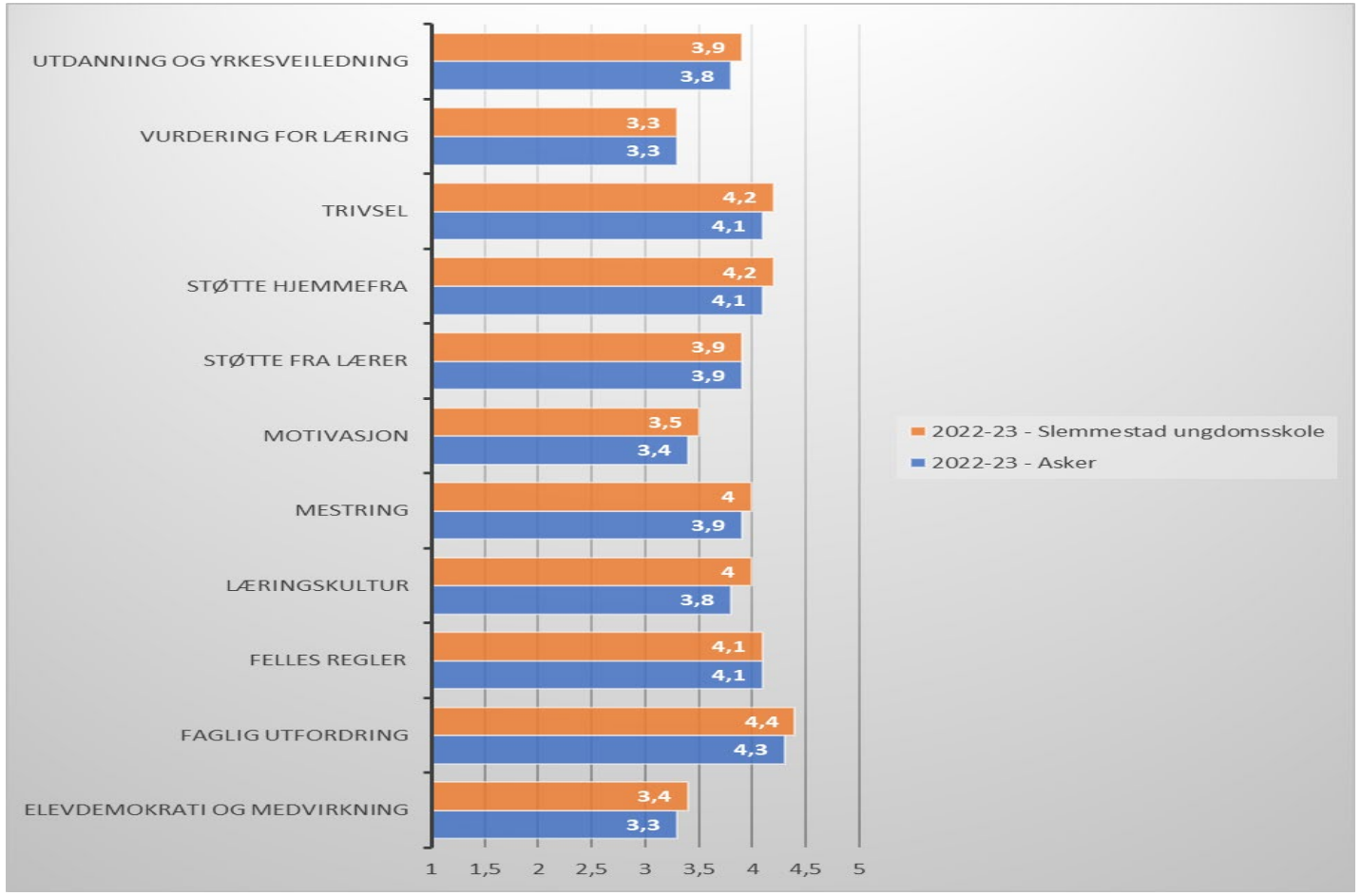

Elevundersøkelsen 9. trinn

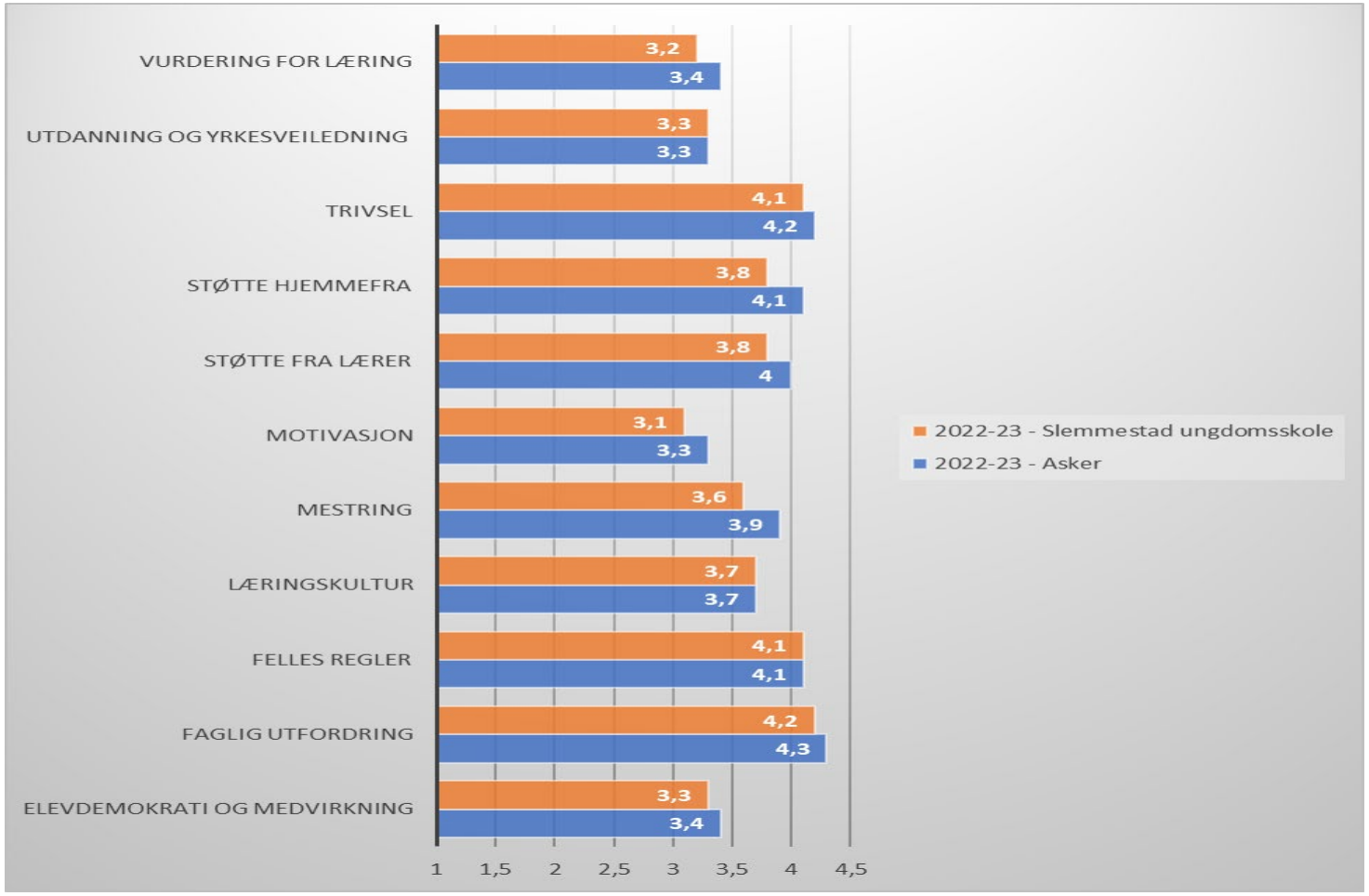

Elevundersøkelsen 8. trinn

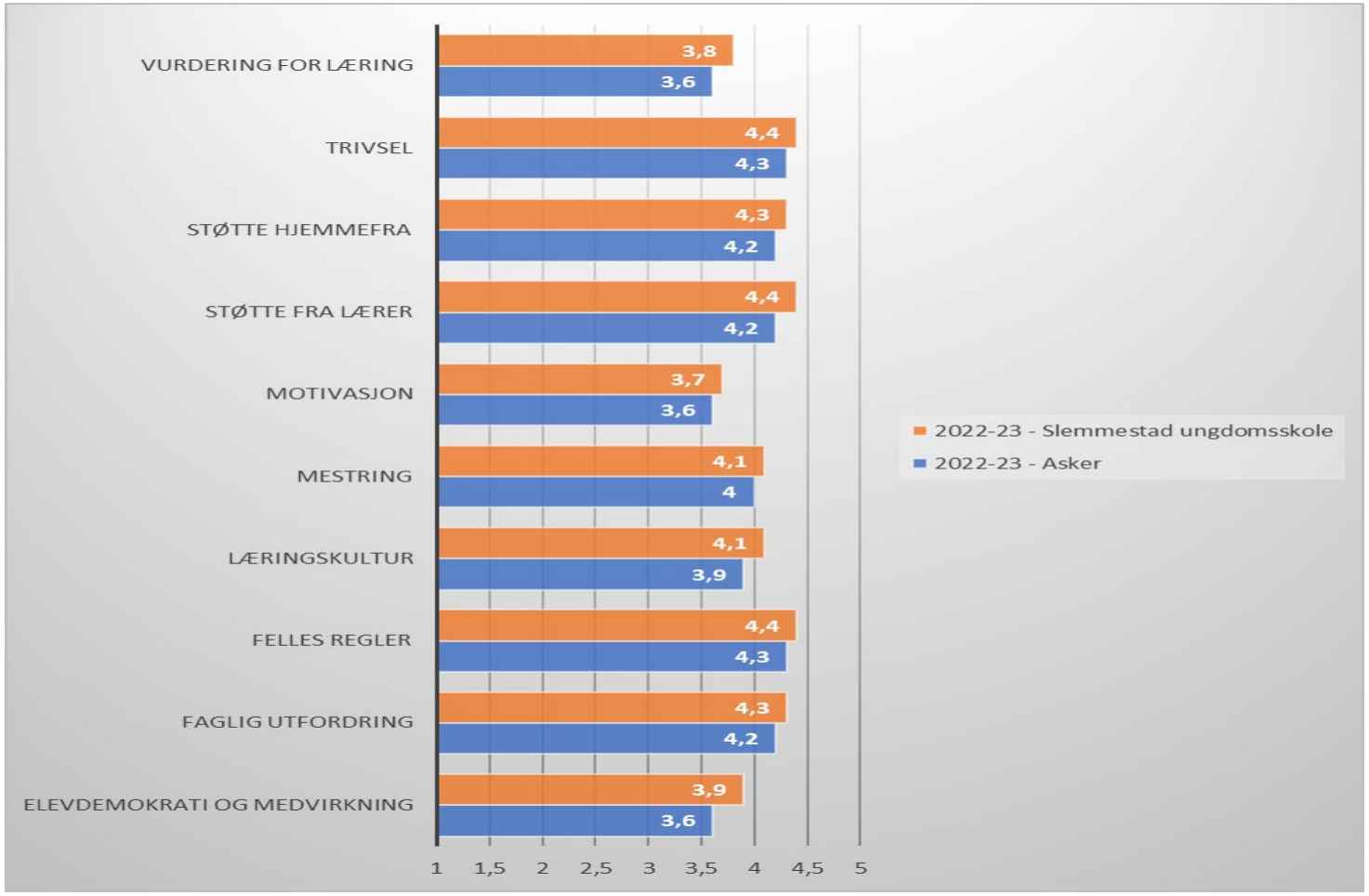

Foreldreundersøkelsen

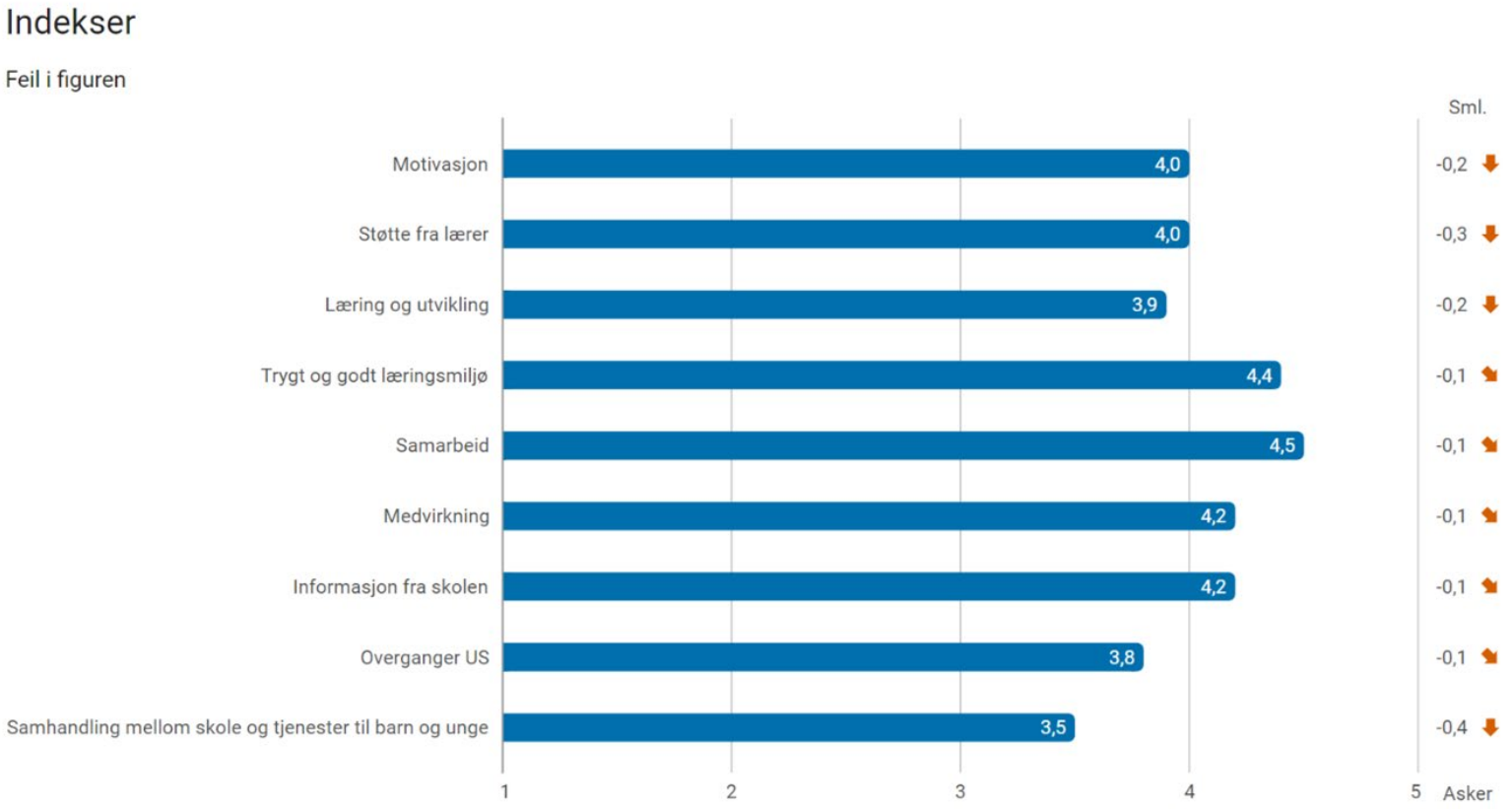

Skolen ligger under Askersnittet
Vi ser fremgang på noen felter som motivasjon og dette har vært et område vi har jobbet med.
Vi ser noe tilbakegang på andre områder.

Ser store forskjeller fra trinn til trinn

Asker kommune

8.trinn

Indekser

Figur filtrert på "8.trinn"

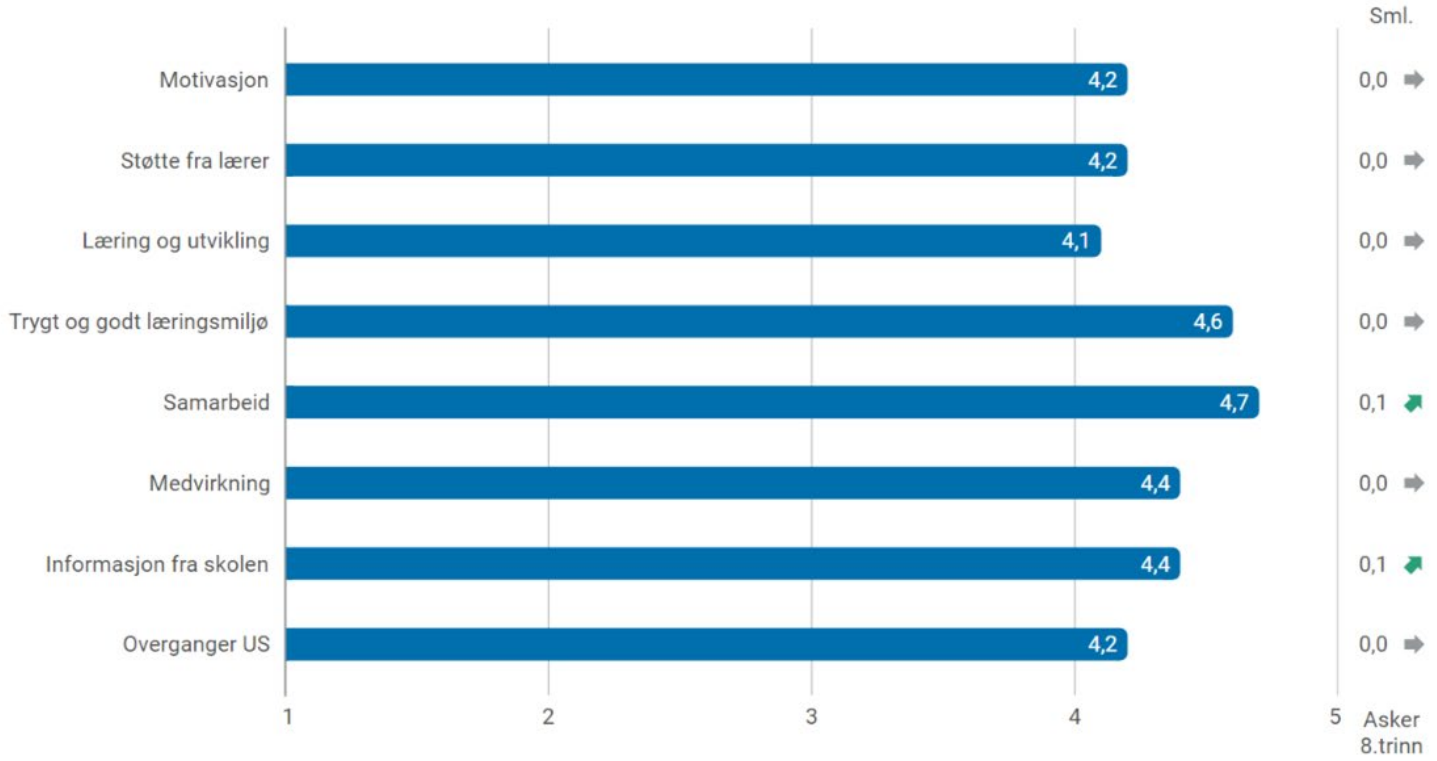

Asker kommune

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	7,0%	12,4%	45,0%	27,9%	7,8%	50,6
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	3,8%	13,3%	48,6%	20,0%	14,3%	51,9
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	8,2%	18,9%	35,2%	23,8%	13,9%	51,1
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	6,1%	17,6%	38,3%	26,0%	12,1%	51,5
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	10,1%	28,7%	38,8%	17,1%	5,4%	47,5
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	9,4%	18,9%	35,8%	25,5%	10,4%	50,2
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	11,1%	15,2%	47,5%	19,2%	7,1%	49,6
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	7,9%	16,8%	37,6%	24,4%	13,4%	51,4
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	8,7%	10,3%	50,8%	19,8%	10,3%	51,0
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	2,8%	12,1%	50,5%	25,2%	9,3%	52,0
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,6%	16,0%	41,6%	28,0%	8,8%	51,8
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,6%	15,2%	43,0%	24,1%	12,1%	52,0

Asker kommune

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	4,9%	6,5%	32,5%	26,0%	30,1%	56,2
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	2,5%	7,4%	40,5%	30,6%	19,0%	54,6
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	3,7%	8,3%	34,3%	26,9%	26,9%	55,6
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 9. trinn, Lesing	4,1%	10,2%	29,3%	28,7%	27,7%	55,8
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Nasjonale prøver 9. trinn, Regning	5,7%	16,3%	30,9%	25,2%	22,0%	53,6
Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1	Nasjonale prøver 9. trinn, Regning	4,9%	11,4%	37,4%	30,9%	15,4%	53,1
Slemmestad ungdomsskole (22-23)_2	Nasjonale prøver 9. trinn, Regning	1,0%	15,2%	25,7%	35,2%	22,9%	54,9
Asker kommune (22-23)	Nasjonale prøver 9. trinn, Regning	3,5%	10,1%	30,4%	30,6%	25,4%	55,3

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Slemmestad ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	10,33	4,35	5,62	2,58	2,2	4,69
Slemmestad ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	7,82	6,16	4,69	5,45	2,0	5,34
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng regning	4,13	4,29	3,8	4,45	2,58	3,93
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Gode resultater. Vi klarer å flytte mange elever i riktig retning
- Hva kan være årsaker?

  Godt arbeid med resultatene i fjor. Fant ut hva det måtte jobbes ekstra med.
- Hva vil dere prioritere fremover?

  Fortsatt arbeid med tekstoppgaver og problemløsning. Lesebestillinger.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Slemmestad ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,75	6,0	4,36	4,29	-0,93	3,98
Slemmestad ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	8,0	6,2	3,85	2,42	1,1	3,76
Slemmestad ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng lesing	6,64	7,31	4,0	4,5	0,88	4,31
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Vi ønsker bedre resultater.
- Hva kan være årsaker?

  Vi er litt usikre men vi har ikke hatt oppe lesebestillinger i alle fag på en stund.
- Hva vil dere prioritere fremover?

  Hvert trinn har valgt ut 6-7 lesebestillinger som skal benyttes i alle fag på trinnet. Dette har vi sett god effekt av tidligere.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Ansatte jobber med resultatene både på enkeltelev og klassenivå, men også på trinn og skolenivå.
  Elever og foresatte får resultater og mål for videre arbeid i utviklingssamtalene.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  Skolens resultater på 8. trinn er noe under forventet resultat. Det er veldig delte soner vi får elever fra. Dette kan være en utfordring.

Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?

- Vi ser tallene samsvarer med skolens standpunktkarakterer. Blir fint å få en justering med eksamen dette skoleåret.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
	Slemmestad ungdomsskole (19-20)_1_1	Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Slemmestad ungdomsskole (21-22)_1_2	Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	42,11	42,36	43,8	44,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Vi beveger oss stadig fremover. Samtidig ser vi at vi ligger litt etter Askersnittet.

  Det har ikke vært eksamen i det siste og vi lurer på om dette vil jevne seg ut når vi får eksamen.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Slemmestad ungdomsskole (16-17)_1_1	Slemmestad ungdomsskole (17-18)_2	Slemmestad ungdomsskole (18-19)_1_2	Slemmestad ungdomsskole (19-20)_1	Slemmestad ungdomsskole (20-21)_2	Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	91,2	92,7	89,7	89,1	82,8	89,2
fullført og bestått Vg2	85,0	82,7	84,9	81,8	1,7	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	86,4	70,0	63,5	1,5	0,0	70,5

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?

  Her er vi litt usikre. Stusser over fullført og bestått 18-19 på 63,5, og 20-21 på 82,8

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?

  Gjennomgående fokus på å ta riktig valg av VGS fra 8.trinn. Intensivt fokus på 10.trinn med en god plan for karriereveiledning, noe mange elever sier de er godt fornøyd med.

  Trend at noen melder flytting for å få andre nærskoler på VGS

Asker kommune

Asker kommune

Tilstandsrapport Solberg skole 22/23

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

“Lyst til å lære og mot til å være. Sammen skaper vi et bærekraftig samfunn”

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	97
Lærere:	10
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,4
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	8,8
Barn i SFO:	42
Ansatte SFO:	4

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - Vi har et godt inkluderende felleskap for alle barn. Barna er trygge og glade.
  - Stor grad av stabilitet i ansattgruppa.

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
  - Ulike aktiviteter etter alder og interesse. Spesifikke aktiviteter som bare gjelder de eldste barna. SFO har også leksetid en gang pr.uke.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  - Vi har fokus på rammeplanen jevnlig i SFO-planlegging, så alle fagområder blir dekket ukentlig.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  - Det har vært lite relevante kurs inneværende år, så kompetanseheving har primært erfaringsdeling blandt våre ansatte på SFO.

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - Videreutvikle samarbeid rundt tema/periodeplaner mellom skole og SFO. Har kommet godt i gang.
  - Foreldre er i følge foreldreundersøkelsen veldig fornøyde med SFO-tilbudet. Vi vil opprettholde dette med fortsatt god dialog, varierte aktiviteter og trygge forutsigbare voksne.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog

  - Elevenes resultater på Nasjonale prøver, elevundersøkelsen (spesielt 7.trinn) og foreldreundersøkelsen.
  - Ressursgruppene er aktivt med i skolens utviklingsarbeid.
  - Ledelse med klare utviklingsmål. Viser vei og engasjerer de ansatte til å bidra.

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

  - Åpen og tett dialog med foreldre på gruppe- og individnivå. De opplever at skolen har et trygt og godt skolemiljø. Foresatte blir møtt med respekt fra alle ansatte (laget rundt barnet).Lav terskel for å ta kontakt med foresatte.

  - Kurse, organisere, vise vei og gi ansvar.

  - Ledelse og ressursgruppeledere samarbeider tett.

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi sørger for at foresatte og personalet får oppdatert informasjon. Tett samarbeid i TFI, med helsesykepleier og ressursteam.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Alle ansatte bruker P360 for å sikre personvern. Skolen har sin egen sjekkliste for å sikre bruk av felles rutiner.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Sjekkliste. Jobbing i ressursgrupper og teamsamarbeid.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Elevdeltagelse på møter vedr. dem selv. Mulighet til å uttale seg ved bekymringsmelding til b.v. Være med å utarbeide periodeplaner og utviklingssamtaler.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Videreutvikle samarbeidet med Asker modellflyklubb. Samarbeid FAU, grunneier og skole om oppsetting av gapahuk. Bygge kultur for et aktivt elevdemokrati.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Implementere plan for overgang b.h og skole (Bygge Bro). Lage gode overganger med nettverket i skolesonen slik at

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Individuell tilrettelegging i særskilt språkopplæring: for lite systematikk. Elevene har enkeltvedtak for lenge (fram til nå har kartleggingsprøvene til UDIR vært for dårlige.

- Laget rundt barnet: får ikke alle foreldrene på “banen”, til tross for tett samarbeid og dialog. Opplever at enkelte foresatte ikke klarer/ønsker å være mer tilstede i sine barns liv.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Lærerne samarbeider godt på tema.Har laget felles periodeplaner.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Følger periodeplanen som vi har utarbeidet i fellesskap, der er også overordnet del med.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Mest fokus på kompetansemålene, kan bli bedre på å fokusere på kjerneelementene.Noen perioder får vi det til bedre enn i andre perioder.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Lærerne har fokus på å jobbe helhetlig med tverrfaglige temaer. Noen perioder fungerer det bedre enn i andre perioder.
Dybdelæring	Fokus på temaet i periodeplanene og i ukeplanene.
Elevaktive arbeidsformer	Stort fokus på det i skolehverdagen. Opptatt av at elevene blir vant til ulike arbeidsformer. Lærerne har fokus på dette på teammøter.
Underveisvurdering	Lærerne samtaler mye med elevene (småtrinnet) Mellomtrinnet bruker ved siden av samtaler også læringspartner og egenvurdering.
Elevmedvirkning	Veldig godt i gang, elevene får være med å påvirke og velge temaer og arbeidsform. (Usikker på om

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	4,1 %
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	4,1 %
•Andel i gruppe:	0
•Andel hovedsakelig alene:	0
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Sørge for å opprettholde spesialundervisningstilbudet ved fravær hos personalet.
- Da vi er en liten skole klarer vi å gi elevene bedre tilpasset opplæring enn det en stor skole klarer. Dette kan medføre at elever med tilpasset opplæring trenger henvisning til PPT med tanke på sakkyndig vurdering på ungdomsskolen, men at vi klarer å gi dem god nok undervisning ved tilpasset opplæring.
- Har elever som har krav på spesialundervisning, men som ikke har fått en sakkyndig vurdering da saksbehandlingstiden hos PPT er fryktelig lang.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	5 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Effekten av særskilt språkopplæring er vanskelig å måle. Timene blir brukt til styrking i klassen i forhold til generelt språkarbeid og begrepstrening.
  - Kartleggingsverktøyet som har blitt brukt fram til nå, har ikke vært presise nok for våre elever. Skal måle norskferdigheter på alle som får språkopplæring.
  - Vi har store forventninger til den nye kartleggingsprøven

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
- Sjekkliste Solberg skole skoleåret 22/23.
- Tema på fellestid.
- Kontaklærerne følger opp egne klasser.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
- Tiltak har foreløpig ikke vært nødvendig, men vi vet hva vi skal gjøre dersom situasjonen oppstår.
- Læringsmiljøteamet har, sammen med ledelsen, stort fokus på temaet

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  - Liten skole, gjør det lettere å se elevene.
  - lærerne har stort fokus på elevene i friminutt og i timer.
  - Organisere undervisningen på tvers av trinn.
  - Stasjonsundervisning.
  - Intensiv opplæring i de fire regnearter og lesekurs. Elever fra 4.-7.trinn deltar. Oppstart uke 9.
  - Lesekurs for 3. og 4.trinn.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  - Nasjonale prøver 5. trinn Oversikt skalapoeng
  - Foreldreundersøkels
  - lysbilde 23, Kartleggingsprøve 3.trinn lesing.

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Vi kan alltids jobbe for at elevene skårer bedre på elevundersøkelsen og at de opplever at de har og vet hva det er, å ha reell elevmedvirkning.
  - Styrke tidlig innsats, fravær av tilfeldigheter.
  - Intensiv opplæring skal bidra til at vi løfter flere elever fra nivå 1. til 2. på kartleggingsprøver og nasjonale prøver.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Lesekurs tilpasset alle elever på Solberg skole.
- Intensiv opplæring i grunnleggende ferdigheter (resultater fra nasjonale prøver og Kartleggeren legges til grunn).
- Elevmedvirkning, elevene skal delta aktivt i periodeplanleggingen.
- Programmering.
- Videreutvikle ressursgruppene.
- Bygge Bro, sikre gode overganger.
- Implementere “Dialogmodellen” på skolen.

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

❖ I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
- Tema i fellestid, skolens interne beredskapsplan
- Rektor skal først informeres, deretter har vi et møte med læringsmiljøgruppa der vi blir enige hva vi gjør videre.
- Foresatte blir umiddelbart kontaktet og informert om saken.

❖ Hvordan ivaretas varslingsplikten?
- De ansatte er raske med å melde fra dersom de opplever at en elev ikke har det bra.

❖ Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
- Rektor og kontaktlærerne har en gjennomgang av undersøkelsen etter at den er gjennomført. Da blir undersøkelsen analysert og vi blir enige om hva vi skal undersøke nærmere eller hvilke tiltak vi skal iverksette.

❖ I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
- Fungerer meget bra. De er raskt på og er gode “sparringpartnere” for ledelsen. De utarbeider også observasjonsskjemaer til de ansatte om hva som skal observeres og hvem som skal gjøre det.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 7. trinn

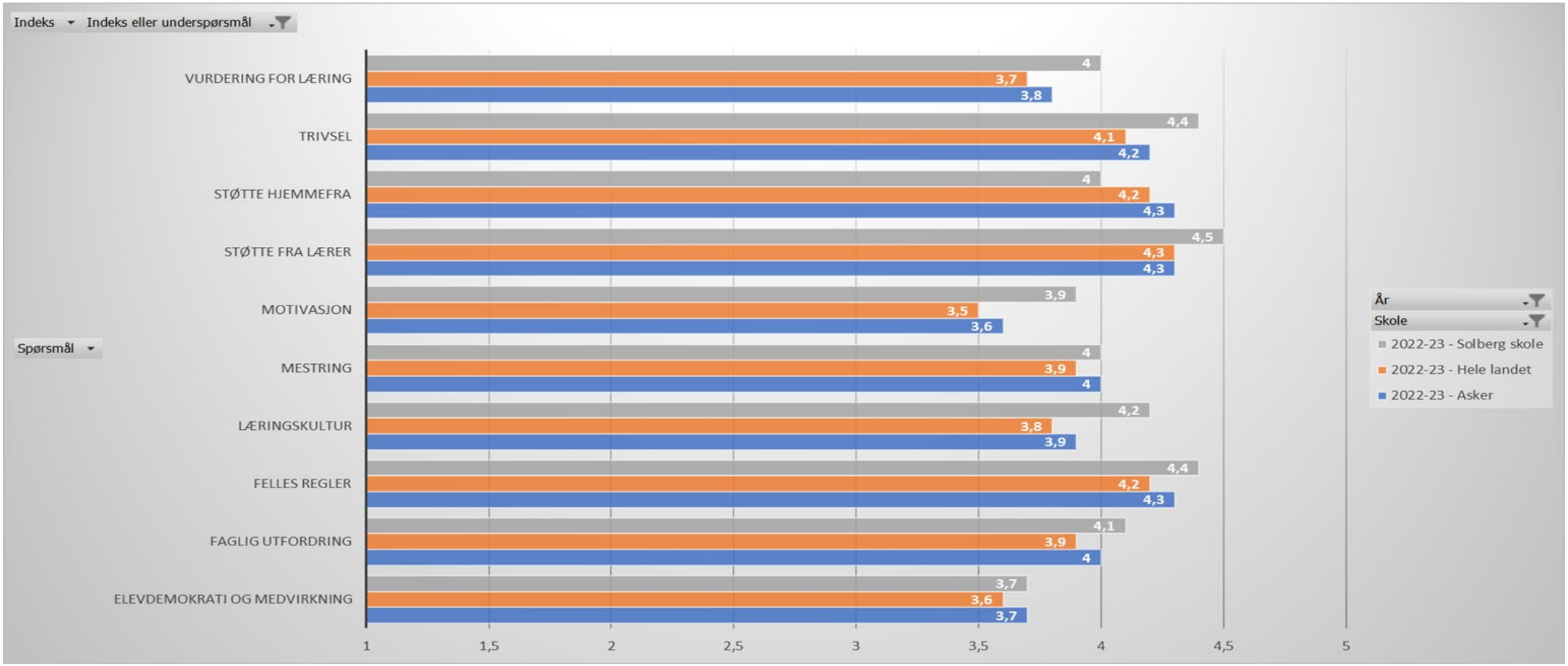

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

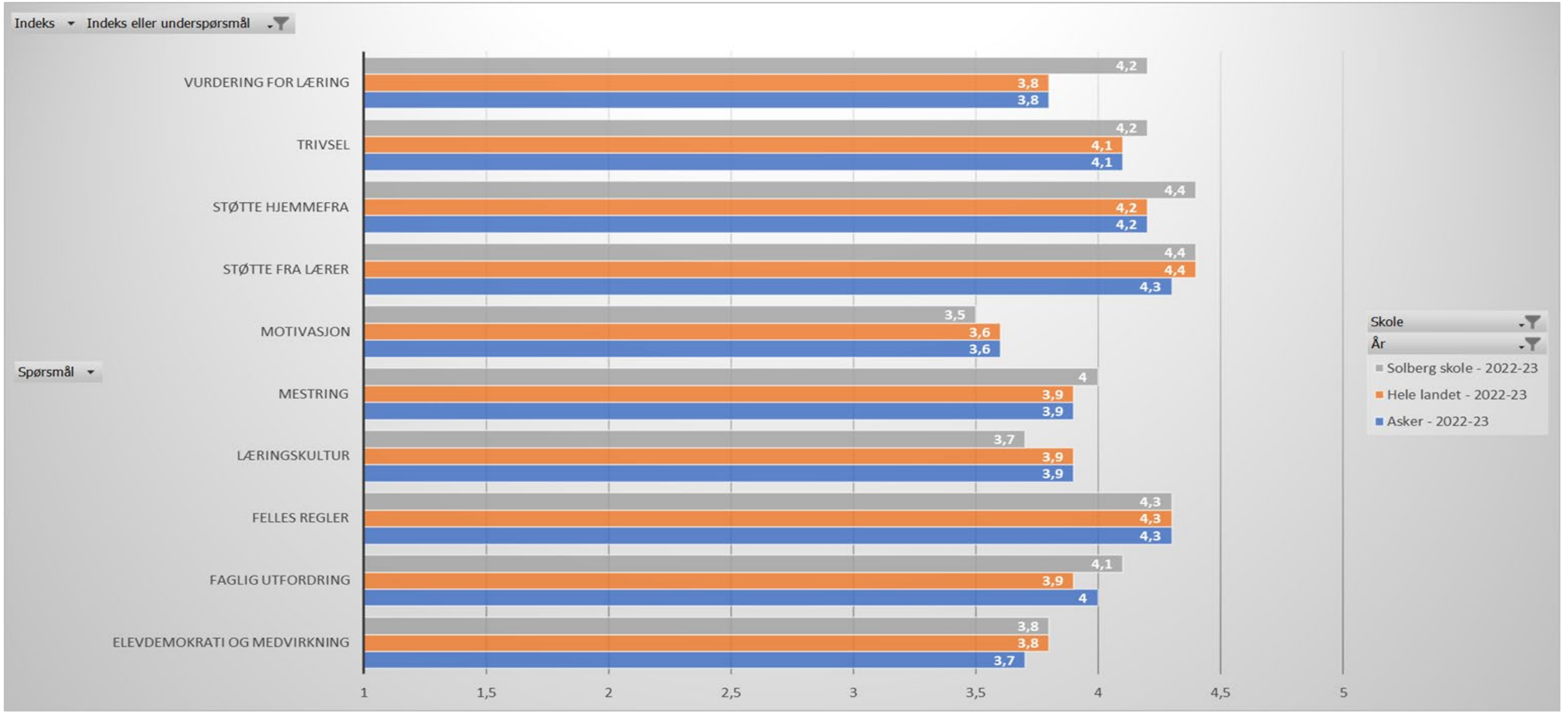

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

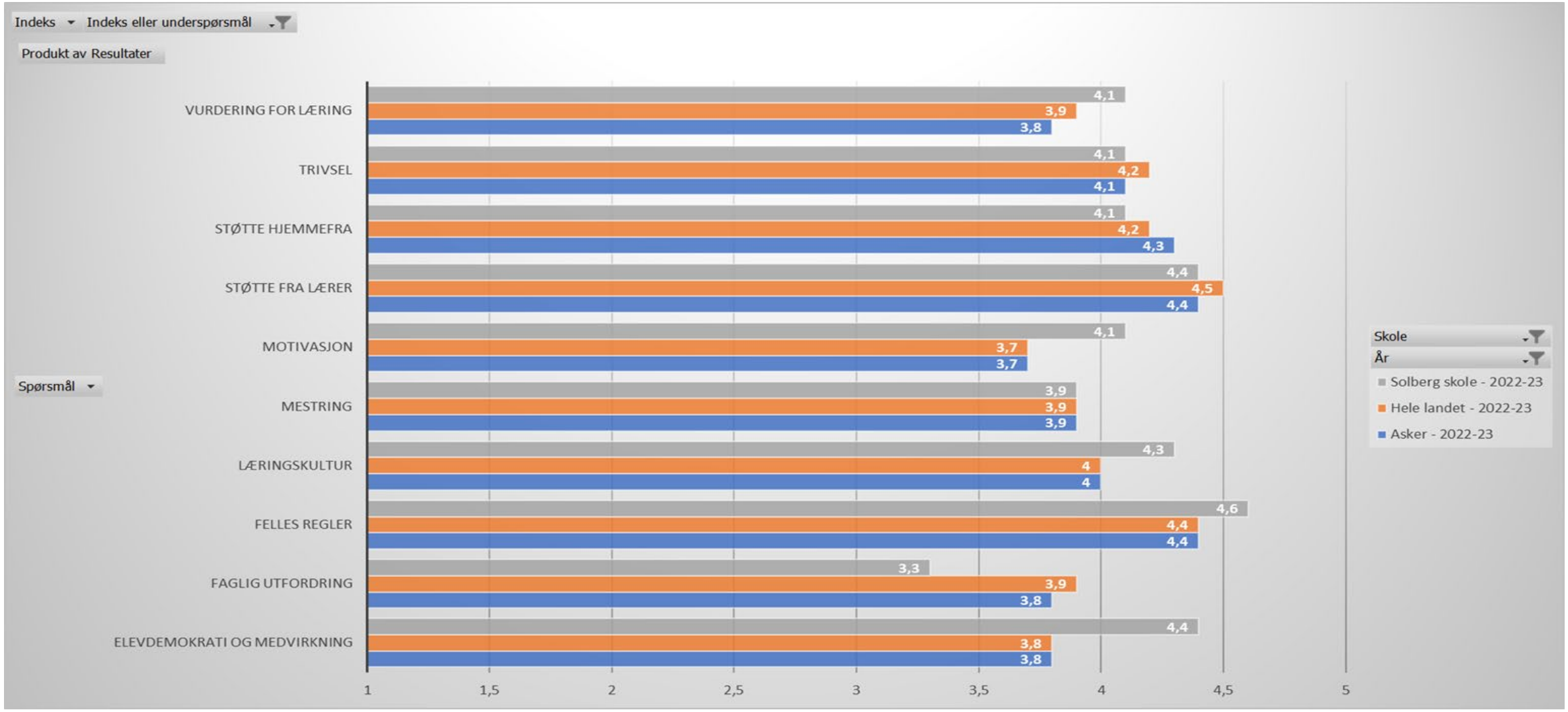

Foreldreundersøkelsen

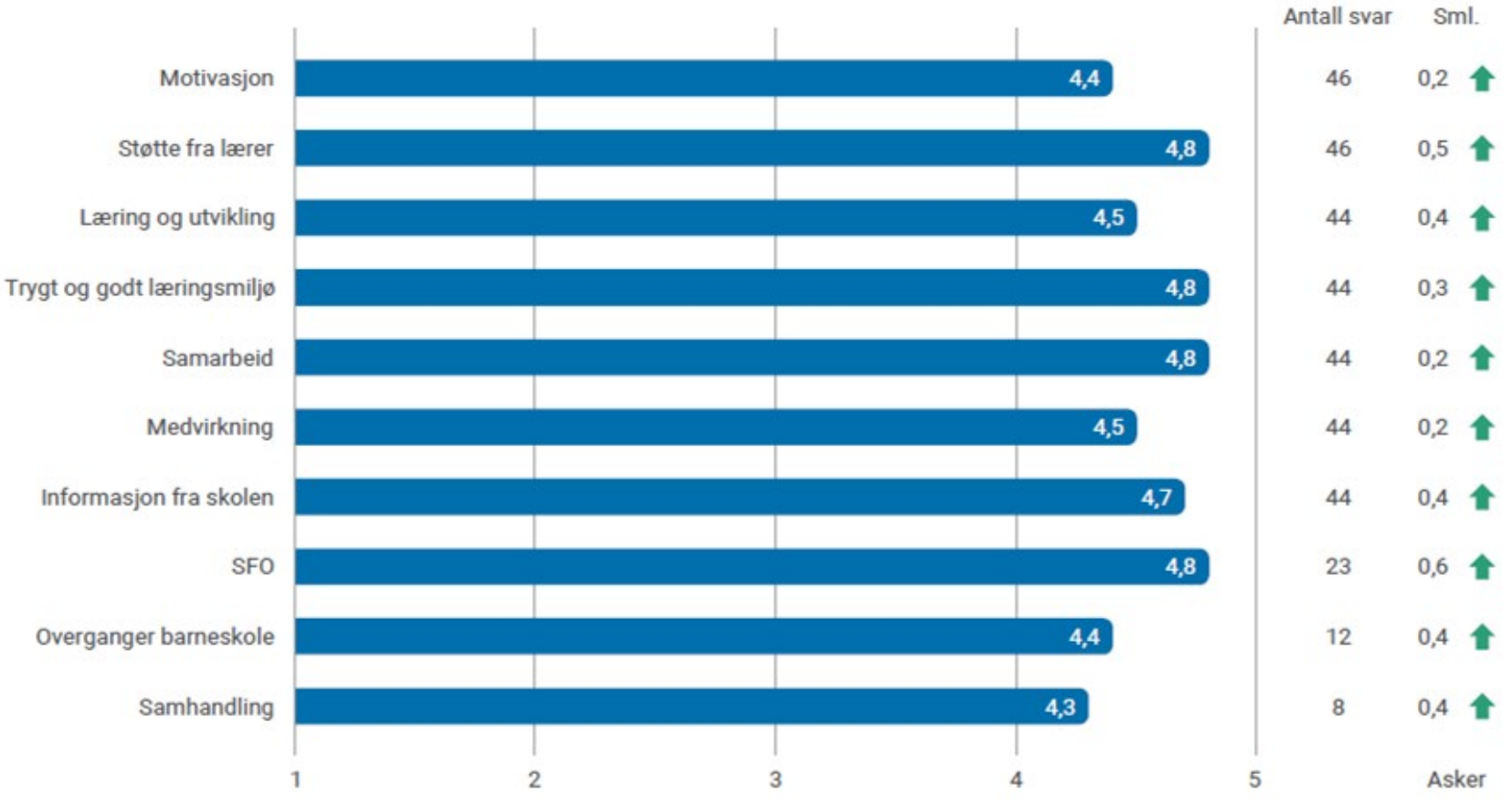

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
- 50% av skolens foreldre svarte på foreldreundersøkelsen. Vi valgte å sende den til alle foresatte da vi har så lavt elevtall.
- Vi er meget fornøyd med resultatene, men ser også at skårene er aller best på de laveste trinnene. Det gjelder spesielt motivasjon og samhandling.

Tidlig innsats - analyse

- ❖ Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- ❖ Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

- Nedbemanning og høyt fravær dette skoleåret har medført at vi ikke har klart å ha samme fokus på tidlig innsats som tidligere.
- Resultatene på kartleggingsprøvene på 3.trinn viser at elevene våre skårer bedre enn snittet i Askerskolen.
- Skolen har gjennomført intensivt lesekurs på 2. og 3.trinn dette skoleåret.
- Våren -23 har vi intensivt lese- og regnekurs som strekker seg over 10 uker, med elever fra 4.-7. trinn. 20. min. per dag, alle dager i uka.
- Lesekurs for elevene på 1. -3. trinn.
- 1.trinn har styrking med" leselærer" 4.timer per uke.

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Solberg skole (21-22)_1_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	21,4%	42,9%	35,7%	51,5
Solberg skole (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	0,0%	55,6%	44,4%	54,8
Asker kommune (21-22)_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	18,1%	53,0%	28,9%	52,0
Asker kommune (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	15,2%	48,5%	36,3%	52,2
Solberg skole (21-22)_1_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	7,1%	57,1%	35,7%	54,0
Solberg skole (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	0,0%	77,8%	22,2%	52,8
Asker kommune (21-22)_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	17,5%	47,5%	35,0%	52,4
Asker kommune (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	22,1%	47,6%	30,3%	51,3
Solberg skole (21-22)_1_1	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	28,6%	50,0%	21,4%	48,2
Solberg skole (22-23)_2	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	11,1%	66,7%	22,2%	53,0
Asker kommune (21-	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	21,4%	43,1%	35,6%	51,8

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Solberg skole er på snittet til Asker kommune.

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

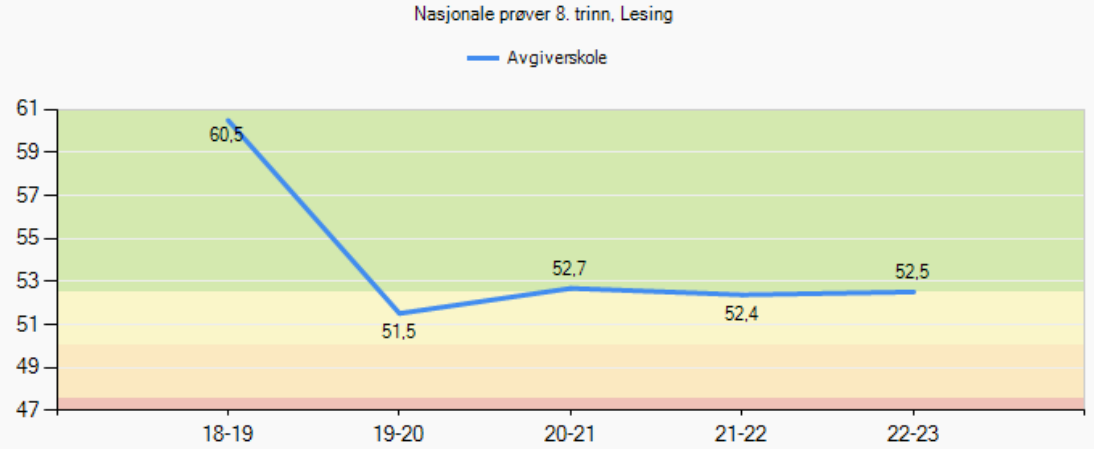

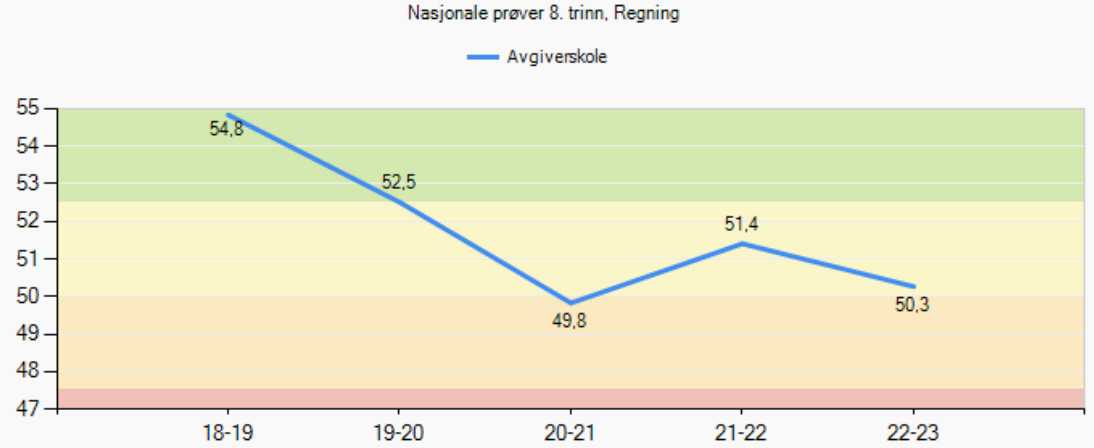

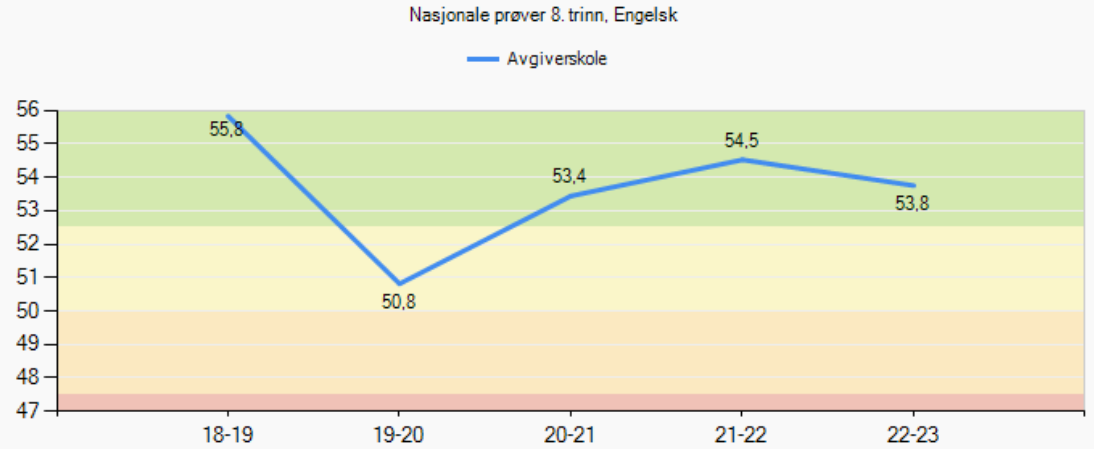

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid:
Lærene går igjennom resultatene med alle elevene.

- ❖ Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
- nettverk er etablert i Heggedalsonen. Et av temaene vi vil fokusere på er NP. Ønsket er at vi får etablert et samarbeid mellom lærerne på ung.skolen og barneskolen med utgangspunkt i resultatene.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- ❖ Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
- ❖ Vi skårer høyt i forhold til skolens sosioøkonomiske indeks som er 1,47.

Videre utvikling

- ❖ Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
- Vi har igangsatt lesekurs for elever som har behov for det.
- alle lærere gjennomfører NP på 5.trinn (småtrinnet) og på 8.trinn (mellomtrinnet)
- Styrke Tidlig innsats.
- ❖ Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
- Mellomtrinnet har nå gjennomført Kartleggeren på alle elever. Ut fra de resultatene vi ser der, planlegger vi intensiv kursing i ulike temaer

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Solvang ungdomsskole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

En kunnskapsskole for alle.

Lederdialog 2022:
https://docs.google.com/presentation/d/1GsqxScXyu7Dgc1R49hKB2pRfgoQhnqh5xOyEES_qLjk/edit#slide=id.gdff665bec9_1_8

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	322
Lærere:	32
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,3

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Ivareta alle elever med ulike forutsetninger og behov.
- Høyt faglig trykk: Ekstra fornøyd med utviklingen fra 8.trinn til 9.trinn på NP
- Vi har fått til økt fagsamarbeid og økt fokus på profesjonsfellesskapet

❖ Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Dyktige kontaktlærere som bruker mye tid på enkeltelever. Maks. 18 elever pr. kontaktlærer.
- Høyt faglig trykk: Fokus på fagsamarbeid og samarbeid på team og trinn. Vi har flere timer i norsk, matte og engelsk enn departementets krav. Ekstra styrking i matematikk. Økt fokus på lesing i alle fag. Fysiske lærebøker i flere fag.
- Gjennomtenkt og tydelig plan for utviklingstiden. Mer styrt av ledelsen med konkrete oppgaver.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Samarbeider med barneskolene og idrettslag. Bygget brukes av idrettslag, korps og andre frivillige organisasjoner/grupper på kveldstid. Tett samarbeid med hjelpeinstanser utenfor skolen.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Bruker alle kommunens ulike systemer og sørger å oppdatere personalet på dette.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Samarbeid med Oslo Met: Tar imot studenter, oppfølging av programmeringskompetanse og oppfølging av balansen mellom sosialt miljø og læringsmiljø. Kompetanseheving i programmering gjennom Asker kommune.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Elevtjenesten følger opp elevenes psykiske helse, fokus på trivsel og inkludering både i klassene og blant personalet.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Aktivt FAU, tett kommunikasjon med hjemmene.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Har lærere som er veldig tett på elevene og griper raskt inn når utfordringer oppstår. Ledelsen involveres på et tidlig tidspunkt.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Bærekraft er en integrert del av skolens praksis. Alt fra Søppelsortering og annen drift.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**
- Elever uten vedtak om spesialundervisning får likevel oppfølging i mindre grupper
- Tiltak for elever med bekymringsfullt fravær har liten eller ingen effekt.
- Alvorlig hendelse som nødvendiggjør full evakuering (hendelse ved Varmestua)
- Opprettholde god økonomisk kontroll til tross for strammere rammer.
- At skolen ikke gir et inkluderende tilbud til alle elever: Elever som faller utenfor.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Elevrådet tas med. Vi har et aktivt elevråd.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Temaer for tverrfaglighet fra overordnet del.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Bevisstgjøring for elevene: Kompetansemål og ulike temaer.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Flere tverrfaglige temaer og større prosjekter.
Dybdelæring	Arbeides med i profesjonsfellesskapet. Elevene merker dette i fagene: Mer tid til å gå i dybden. Lærerne setter av mer tid til hvert tema.
Elevaktive arbeidsformer	Her har det skjedd mye: Større variasjon og økt mulighet for å velge selv. For eksempel vurderingsform.
Underveisvurdering	Erfaringsdeling i personalet, alle må prøve ut nye vurderingsformer. Kompetansehevingskurs med UDIR om underveisvurdering og sluttvurdering.
Elevmedvirkning	Skårer lavt på dette på elevundersøkelsen. Vet elevene hva det innebærer? Lærerne tar elevene med på planleggingen av nye temaer.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,9%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	Varierer
• Andel i gruppe:	Varierer
• Andel hovedsakelig alene:	Varierer

- ❖ Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- Ledelsen må i større grad involveres i hvordan klassene med tolærer organiserer undervisningen.
- Ønsker oss en spesialpedagog som kan veilede lærere og assistenter.
- IKT - oppfølging av digitale hjelpemidler.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	7
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	0

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen? Har ingen elever med dette i år. Tidligere har vi hatt god erfaring med dette. Har en elev som skulle hatt særskilt språkopplæring, men det finnes ikke portugisisk morsmålslærer i Asker kommune. Samarbeider med velkomstklassen på Borgen om tilbud til denne eleven.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*? JA

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

Dette er komplekst og svært varierende saker.
Tiltak som har fungert: Tilpasset plan for nærvær på skolen. En elev fikk en periode digital hjemmeundervisning og eneundervisning med lærer utenfor skolen. Kom tilbake full tid etter noen uker.
En annen elev har oppmøte hver morgen kl.08.00 - 10.00 og sitter på eget rom.
Tiltakene evalueres hyppig, og vi har tett samarbeid med foresatte.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet? Tett oppfølging av sosiallærer. kontaktlærer og andre voksne. Tilpasset timeplan og opplæring. Fokus på det praktiske så langt det lar seg gjøre.

- Spesialundervisning: Fortsette organiseringen av spesialundervisningen som vi har i dag (med noe mer oppfølging fra ledelsen), fortsette med hyppige møter med foresatte og PPT (og andre hjelpeinstanser).
- Særskilt språkopplæring: Ønsker mer kompetanse på dette. Bruker norsklærere og assistenter.
- Bekymringsfullt fravær: Ønsker tettere oppfølging og hjelp fra kommunen.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Lysbilde 24: Nasjonale prøver 8. trinn Oversikt skalapoeng
  - Lysbilde 25: Nasjonale prøver 9. trinn Oversikt skalapoeng

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

  - Lysbilde 16: Læringsmiljø - mobbing - flere år og på trinn
  - Lysbilde 18: Elevundersøkelsen

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)
- Ulike vurderingsformer og tverrfaglighet
- Fagsamarbeid
- Universitetsskole, samarbeid med Oslo Met (praksisskole)
- Økt kompetanse i programmering
- Læringsmiljø
- Sluttvurdering og ny eksamensform på 10. trinn

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentrale rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Rutiner gjennomgås jevnlig i utviklingstid. Alle på skolen er kjent med og bruker rutinene.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Varslingsplikten ivaretas på en god måte: Det er godt innarbeidet i personalet at det man ser varsler man videre og starter undersøkelsesfasen.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

Asker kommune

Elevundersøkelsen 10.trinn

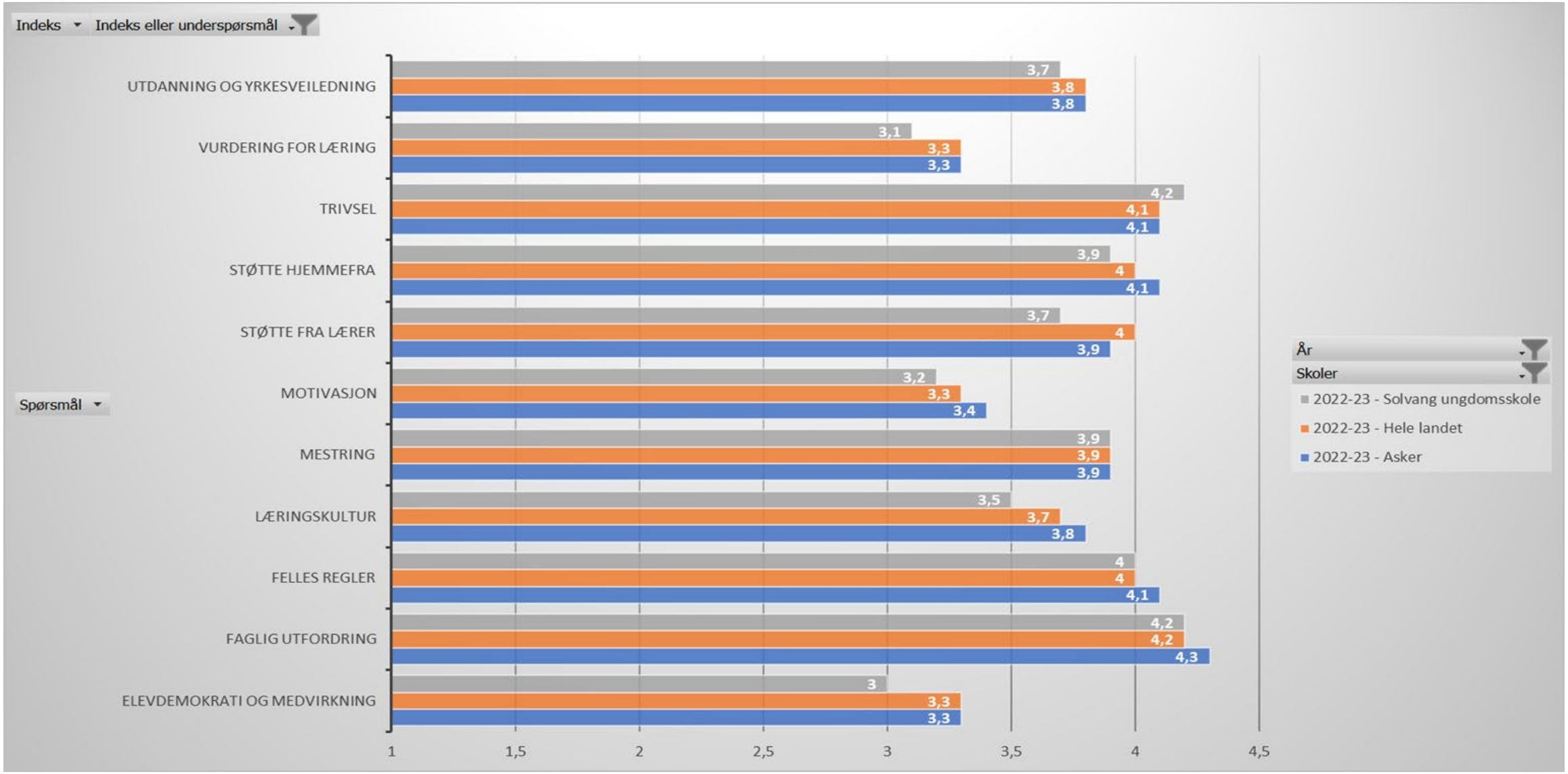

Asker kommune

Elevundersøkelsen 9.trinn

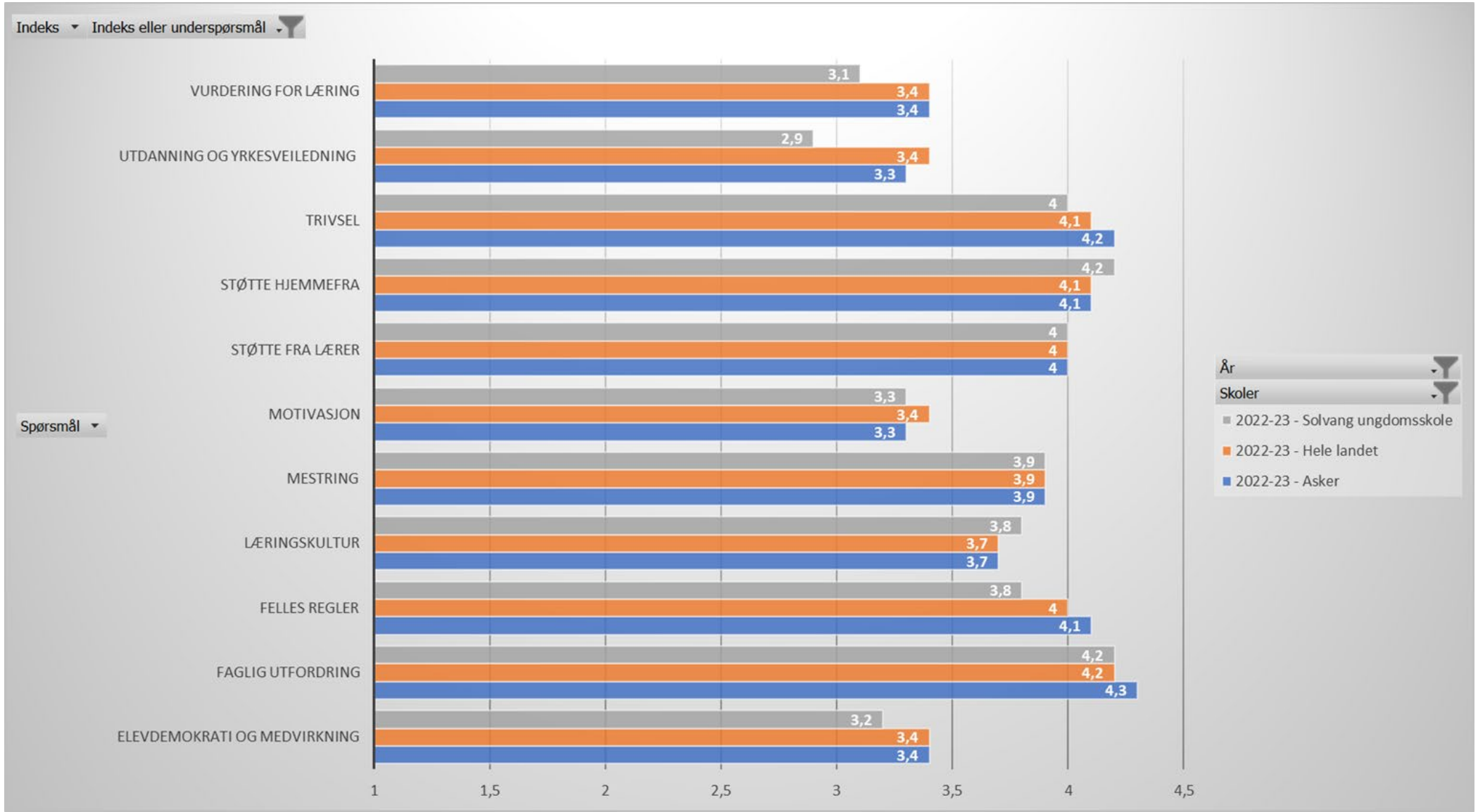

Asker kommune

Elevundersøkelsen 8.trinn

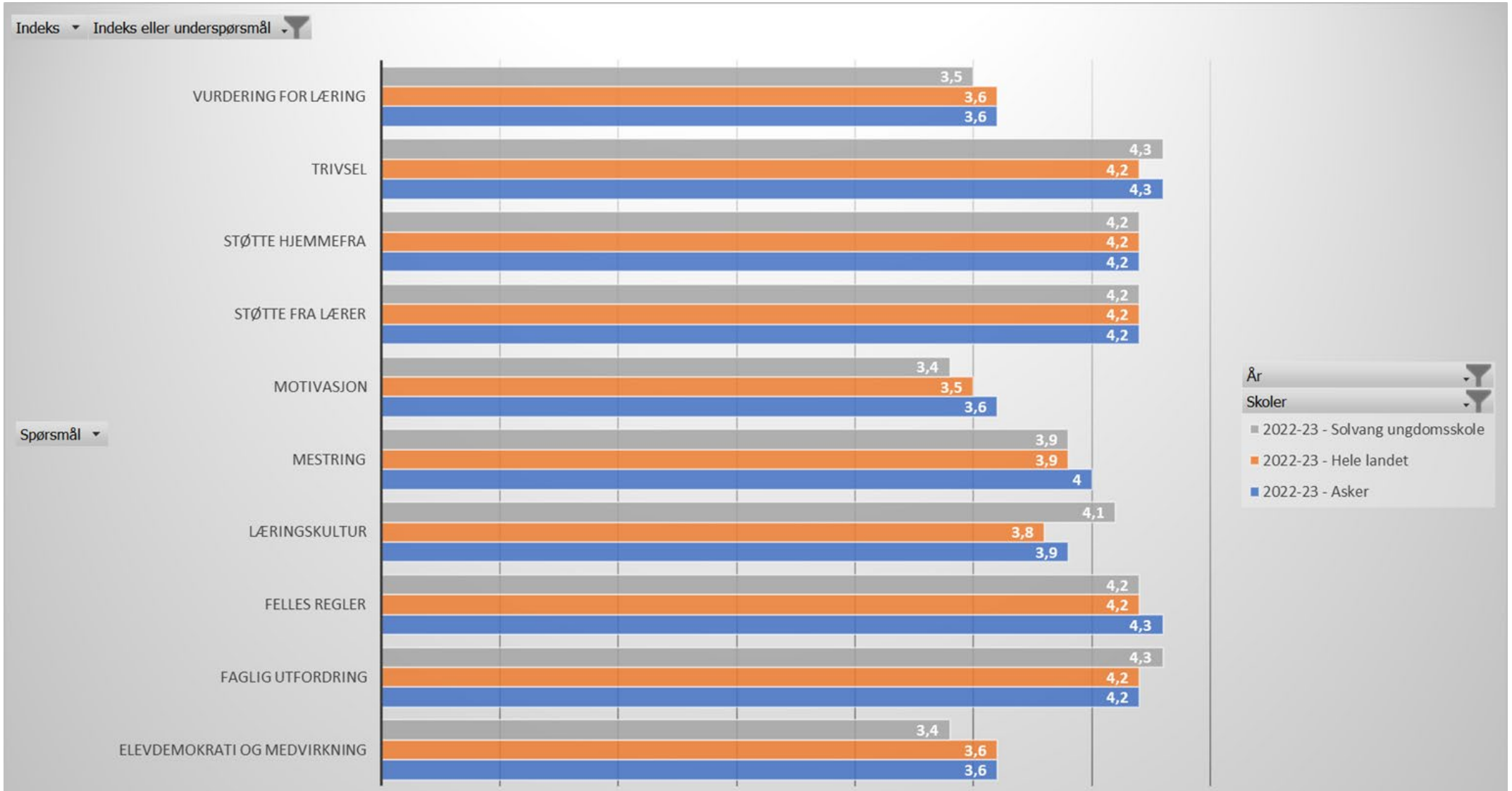

Foreldreundersøkelsen

Indekser

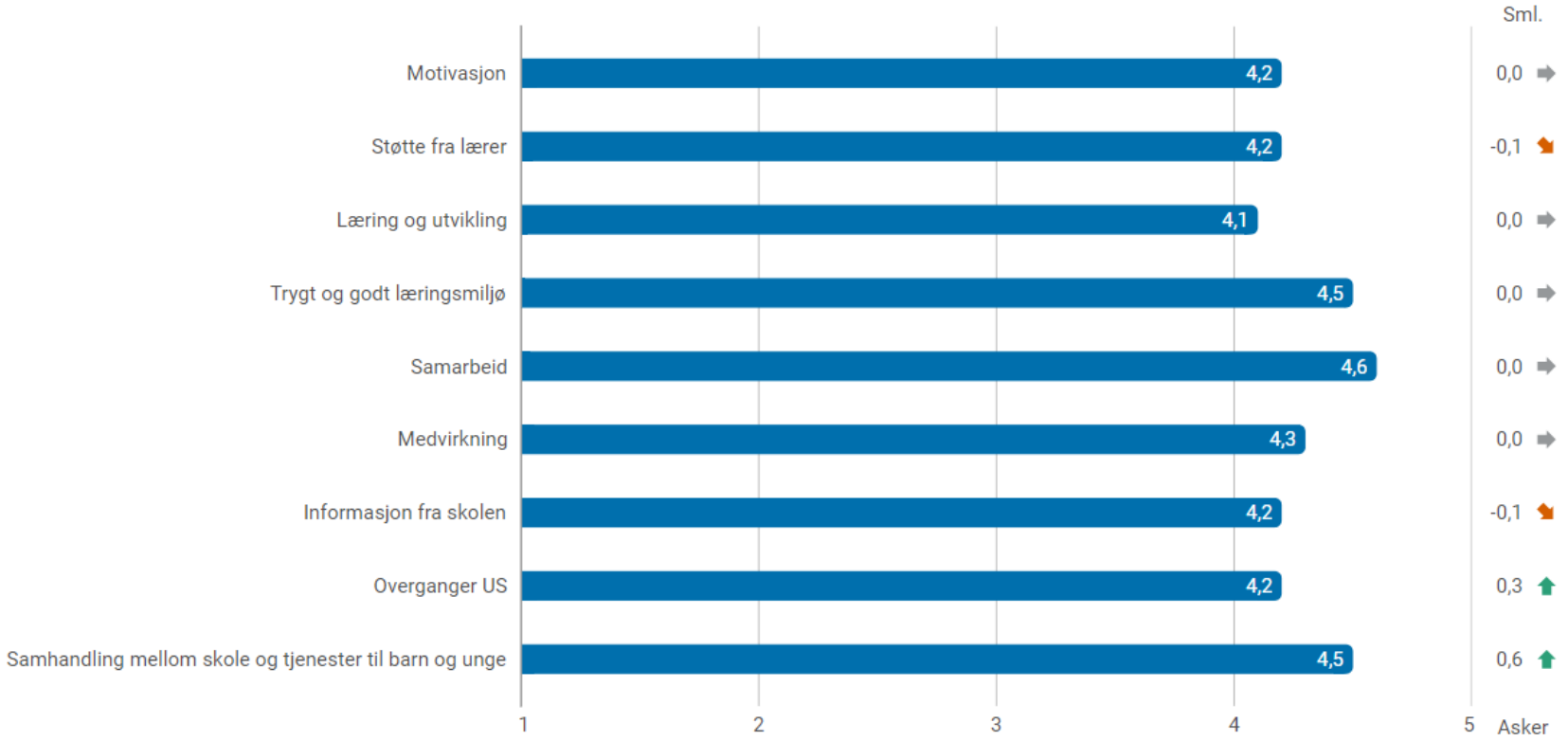

- Kommenter resultatet. Hva som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
- 42% svarte.
- Gode resultater.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

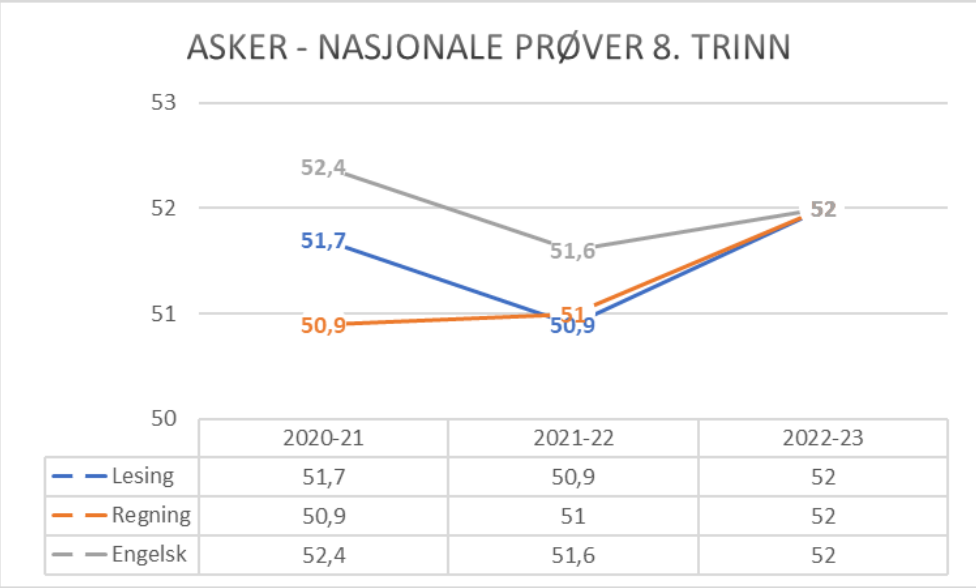

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

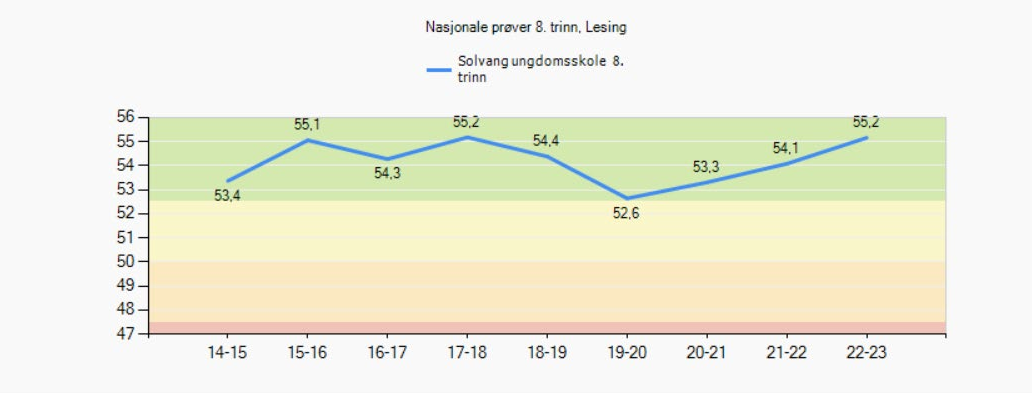

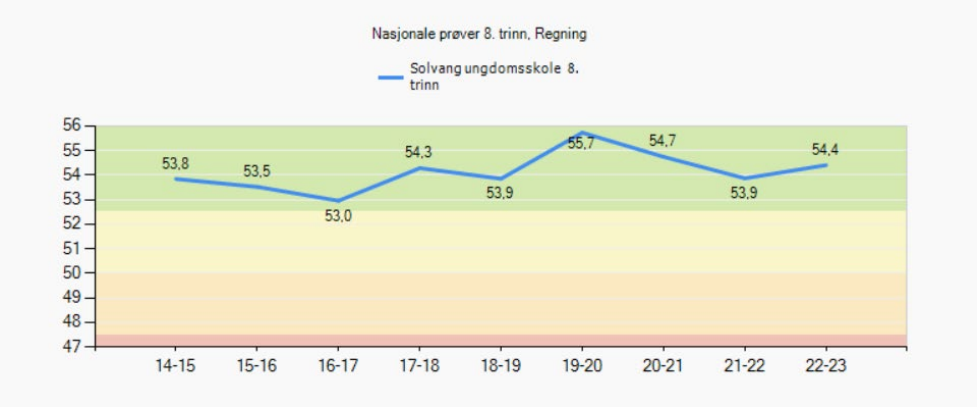

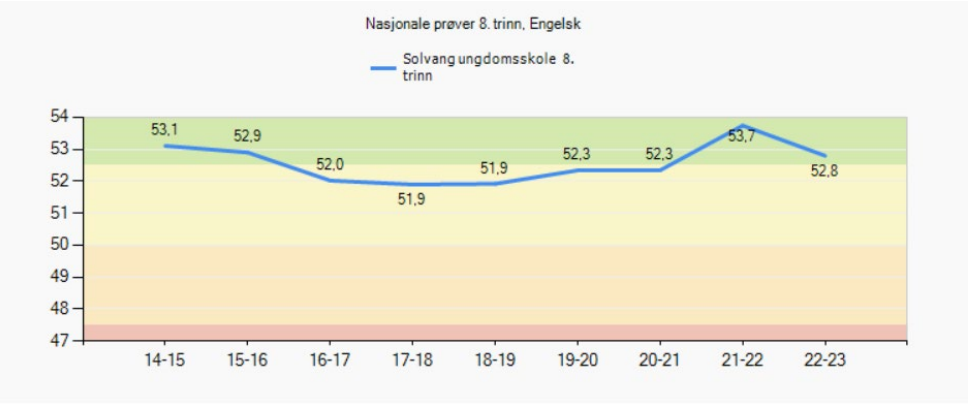

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

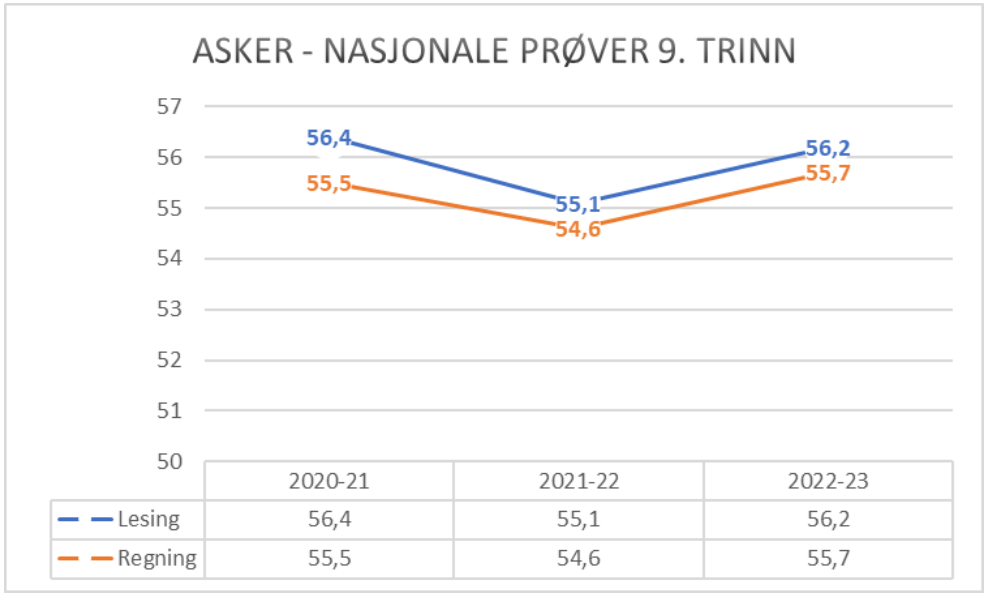

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

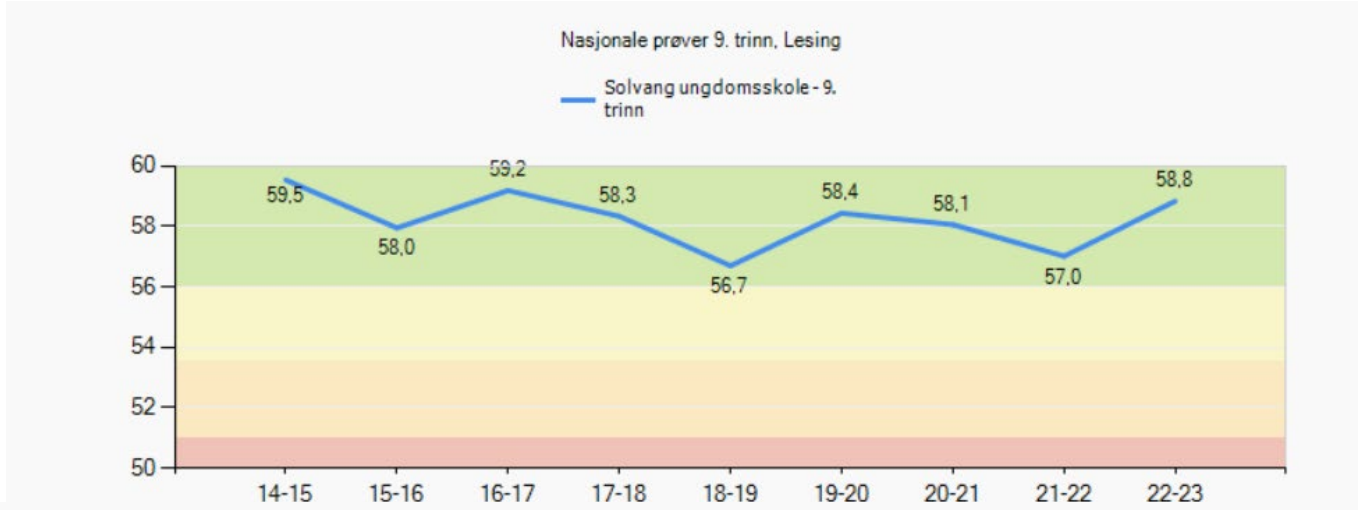

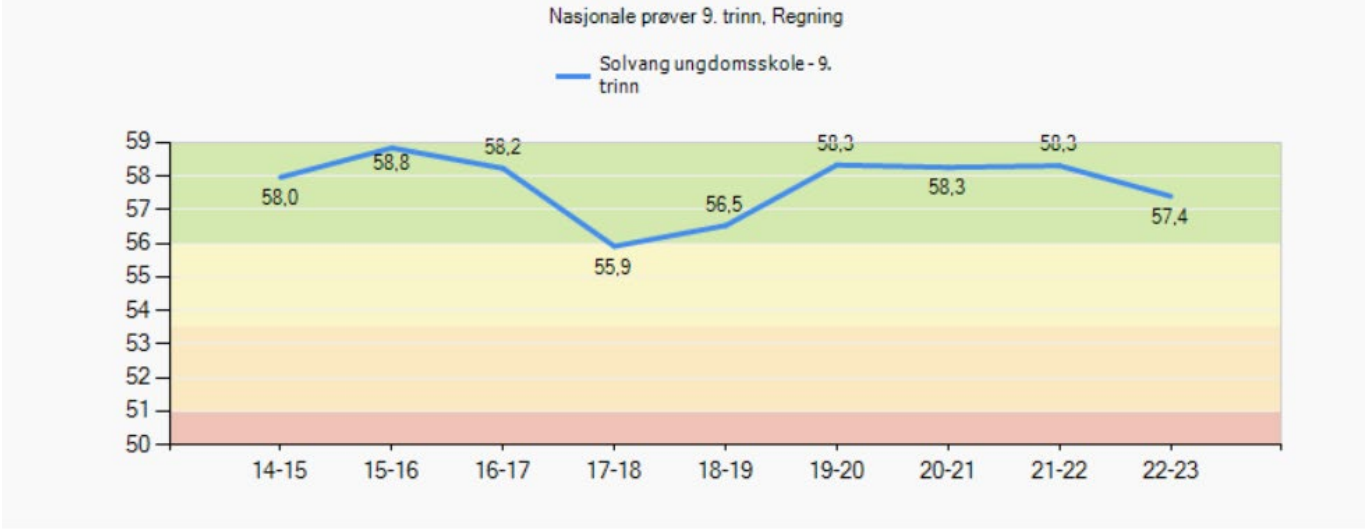

Nasjonale prøver 8.trinn (avgiverskole)

Drengsrud

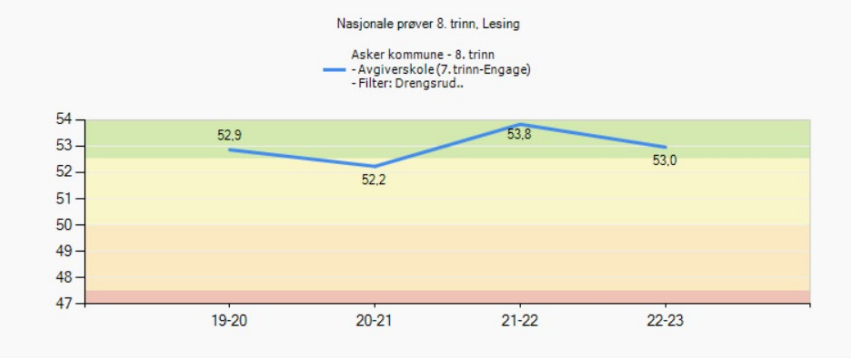

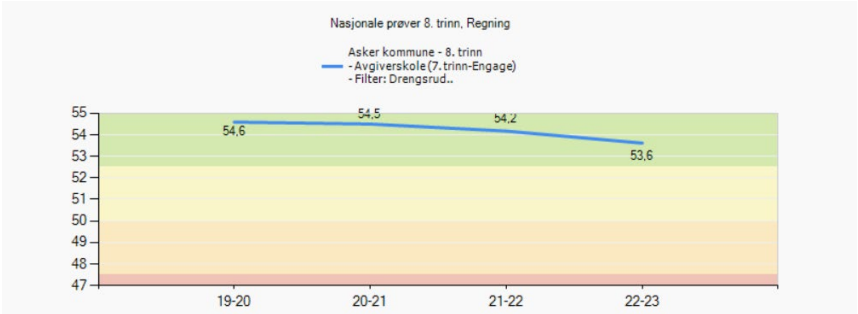

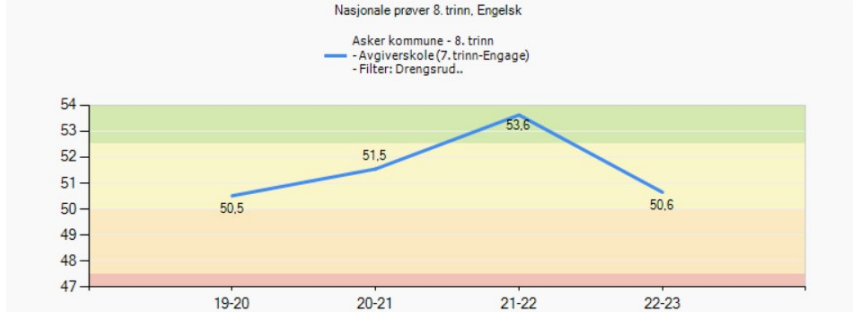

Jansløkka

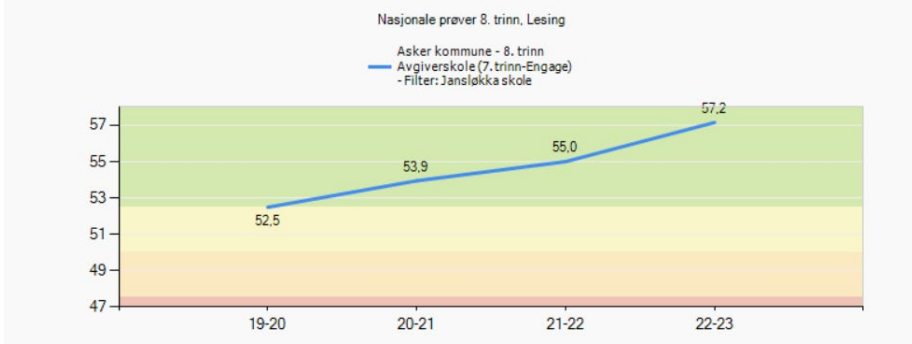

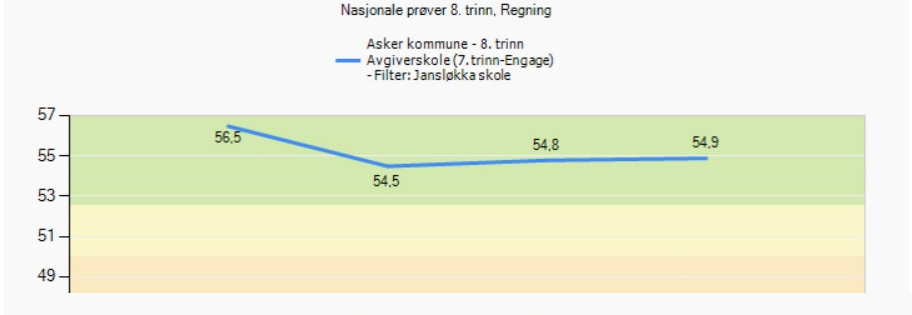

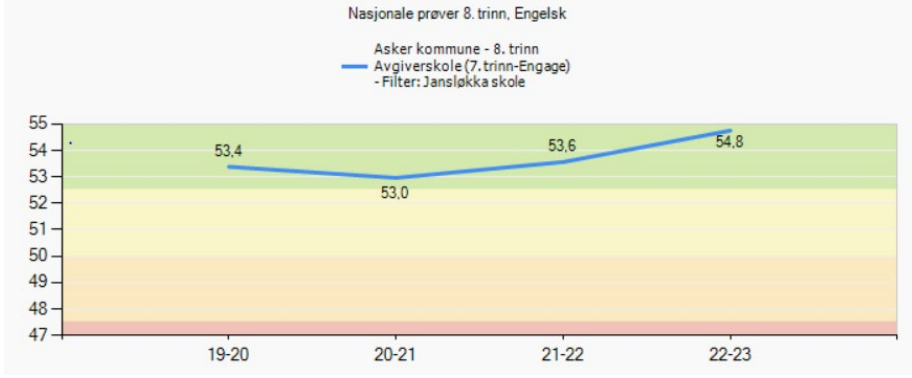

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Solvang ungdomsskole - (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	7,67	7,58	7,32	4,23	1,94	5,71
Solvang ungdomsskole - (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	4,5	4,46	4,53	4,13	0,84	3,72
Solvang ungdomsskole - (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	2,0	4,21	6,67	6,73	2,17	5,44
Asker kommune - (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
- Hva kan være årsaker? Økt fokus på lesing i alle fag. Ulike type tekster og lesemetoder.
- Hva vil dere prioritere fremover? Fortsette det vi har begynt på.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Solvang ungdomsskole - (20-21)	Endring i skalapoeng regning	8,5	2,92	4,22	2,17	0,04	2,58
Solvang ungdomsskole - (21-22)	Endring i skalapoeng regning	10,0	4,5	5,54	3,81	-0,12	3,52
Solvang ungdomsskole - (22-23)	Endring i skalapoeng regning	3,5	3,93	4,03	3,82	2,2	3,65
Asker kommune - (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  God utvikling de siste tre årene. Starter på høyt nivå.
- Hva kan være årsaker?

Starter på høyt nivå og det er dermed en utfordring å heves med 4 skalapoeng.

- Hva vil dere prioritere fremover?

Styrke personalet med flere lærere i matematikk og flere klasser med tolærer.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene? elevråd, FAU, utviklingstid.

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,91

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? Nei. Presterer høyere enn forventet.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

	Solvang ungdomsskole (20-21)		Asker kommune (20-21)	
	Snitt	N=	Snitt	N=
Norsk	4,5	371	4,36	3 043
Matematikk	3,69	124	3,62	1 091
Engelsk	4,62	125	4,48	1 099
Naturfag	4,34	121	4,13	1 090

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Solvang ungdomsskole - (19-20)	Snitt Solvang ungdomsskole - (20-21)	Snitt Solvang ungdomsskole (21-22)	Snitt Asker kommune - (21-22)
Grunnskolepoengsum	45,26	44,94	45,86	44,68

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
- Ligger på et jevnt høyt nivå i forhold til askersnittet.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Solvang ungdomsskole - (16-17)	Solvang ungdomsskole - (17-18)	Solvang ungdomsskole (18-19)	Solvang ungdomsskole (19-20)	Solvang ungdomsskole (20-21)	Asker kommune (18-19)
fullført og bestått Vg1	93,3	90,1	89,6	93,0	87,4	89,2
fullført og bestått Vg2	93,3	90,1	83,5	78,1	0,0	84,4
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	87,8	82,2	72,2	0,0	0,0	70,5

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  (Er utvikling over år og mellom trinn som forventet?)

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen? Fokus på utdanningsvalgfaget og karriereveiledning.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Spikkestad barneskole

Våren 2023

Raus

Nær

Modig

Skapende

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	447
Lærere:	38
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	13,8
Barn i SFO:	162
Ansatte SFO:	15

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - Mat og måltidsglede. Egen matansvarlig som lager mat fra “bunnen av”.hver tirsdag og torsdag.

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?
  - Erfaringer viser at frafallet av barn er størst blant de eldste så vi legger til rette for/planlegger litt ekstra for de eldste; Bingo med premier, utflukter, oppgraderte menyer.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  - Dessverre har høyt fravær over en lengre periode medført at tilbudet ikke har gått helt i henhold til rammeplanen. Mat og måltidsglede skårer vi stort på men aktivitetstilbudet har variert. Uansett utfordringer med bemanningen virker det som at barna trives stort på SFO da enkelte barn ikke ønsker å dra hjem fra SFO. Foreldrene kommer tilbake og henter senere.

- Hvilken kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  - Alle ansatte har deltatt på førstehjelpskurs.

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?
  - Skole/SFO samarbeidsmøter annenhver uke som fungerer. Samarbeid/tilbakemeldinger med foreldre har høyt fokus på SFO. Er med som et tema hvert avdelingsmøte på SFO. Stor tro på at dette tette samarbeidet vil gi effekt på tilfredsheten med SFO.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Drift av skolehage og plukket ut som en av ti skoler i skolehageprosjektet til Økologisk Norge
  - Oppstart av Dembra-prosjekt og Dembra-gruppe på skolen
  - Bedre oversikt og påbegynt systematikk i arbeidet med tidlig innsats og spesialundervisning
  - Vi vil også nevne at vi klarte å prioritere innkjøp av nye lærebøker

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Dedikerte lærere som har et ønske om å drive skolehageprosjektet videre
  - Godt samarbeid og god planlegging med HL-senteret og involvering av personalet i utviklingstid
  - Opprettelse av spesialundervisningskoordinator og tettere samarbeid mellom ledelse og tidlig innsats-team

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi har styrket samarbeidet med ungdomsskolen og skal styrke samarbeidet med barnehagene ytterligere for årets nye 1.klassinger.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Ledelsen blir mer og mer kjent med Kvalitetssystemet, samtidig som vi forsøker å gjøre prosesser og rutiner kjent for medarbeidere, og at vi følger de samme rutinene. Vi trenger mer dialog med medarbeidere knyttet til forståelse rundt avvik og hvilke forbedringer vi kan gjøre.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har fokusert på tre hovedområder i utviklingstiden (læringsløyper, Dembra og skolehage) og har etablert egne grupper som har hovedansvaret for hvert utviklingsområde. Vi videreutvikler profesjonsfellesskapet steg for steg gjennom tett samarbeid innad på teamene med støtte av avdelingsledere, og ved å involvere og ansvarliggjøre plangruppa i utforming av utviklingstiden.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Videre drift av skolehage i ytterligere fem år og stort fokus på å inkludere alle elever i fellesaktiviteter, i eller utenfor klasserom.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Skolen med dens inne- og utearealer er en felles møteplass for mange barn og foreldre utenom skoletid. Vi har også etablert en egen nettside for elever og foresatte.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Jevnlige møter med lærere på team og lærere som jobber med tidlig innsats og særskilt norsk.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Dyrking av egne grønnsaker til bruk i mat og helse og SFO og dialog med andre virksomheter og tjenester for gjenbruk.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

❖ Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

1) **Virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene**

- Et team sier følgende: Vi ønsker kompetanseheving i undervisningen som bygger på den nye fagfornyelsen. Vi ønsker flere faglige diskusjoner på tvers av trinnene, og utarbeiding av årsplaner. Vi ønsker å jobbe ut fra en klar visjon og klare mål; Hvor skal vi? Hvordan skal vi få til det? Vi trenger mer kompetanse og fordypning i den nye fagfornyelsen. Vi trenger tid til å snakke sammen i utviklingstiden, for å skape engasjement og tilhørighet .

1) **Virksomheten oppdager ikke og intervenerer ikke tidlig nok når utfordringer oppstår**

- Et team sier følgende: Vi opplever at virksomheten oppdager utfordringene, men at ikke alltid tiltakene kommer i gang tidsnok. Det er også en utfordring at vi ofte er få voksne på store grupper, og at det er begrenset hvor mange tiltak og tilpasninger man har mulighet til å iverksette. Det er ikke alltid lærer har kompetanse nok til å håndtere de ulike utfordringene elevene har heller. Vi opplever at ledelsen er forståelsesfull, men at det rett og slett ikke alltid er nok ressurser til å løse dette på en god nok måte. Vi ønsker oss mer kompetanse på hvordan man kan organisere undervisningen på best mulig måte, der man får utnyttet de ressursene man har. Hvordan kan man tilrettelegge slik at alle blir sett, hørt og møtt? Vi ønsker oss mer kompetanse på barn med spesielle behov, og hvordan man kan ivareta disse i klasserommet, og samtidig se resten.

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Arbeidet med årsplaner og periodeplaner er påbegynt. Det er initiert i ledergruppa, deretter tatt opp i plangruppe og deretter i utviklingstid. Vi skal gjøre et godt stykke arbeid med planer på alle trinn, noe som har vært mangelvare i noen år.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Gjennom våre satsningsområder dette skoleåret (digitale læringsløyper, skolehage og Dembra), arbeider vi i praksis med verdiene og prinsippene i overordnet del. Vi forsøker å gjøre verdiene *levende slik at de får betydning for hver enkelt elev i skolefellesskapet gjennom formidling av kunnskap og utvikling av holdninger og kompetanse.* Vi er bevisste både vårt *danningsoppdrag* og vårt *utdanningsoppdrag*.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi er på det samme stedet som vi er i arbeidet med gode årsplaner og periodeplaner - vi er *not there - yet*.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	De aller fleste trinnene jobber med tverrfaglige prosjekter gjennom skoleåret der blant lesing, skriving, regning, sosial kompetanse, naturfag og de praktisk estetiske fagene involveres. Vår største utfordring er å få systematikk i dette arbeidet og synliggjort i planene.
Dybdelæring	Vi ønsker flere praksiseksempler fra teamene, og hvis vi ikke får til det, vil vi jobbe mer med dette i utviklingstiden.
Elevaktive arbeidsformer	Vi oppmuntrer kontinuerlig til deling av gode praksiseksempler og mange lærere har god undervisning der elevene er aktive i planlegging, gjennomføring og evaluering.
Underveisvurdering	Vi deltar i digitale læringsløyper om pedagogisk bruk av digitale verktøy og fokuset er på vurderingsarbeidet. Vi holder trykket oppe på vurdering for læring.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,55 %
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	2,66 %
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

  - Primært tilpasse og tilrettelegge undervisningen i klasserommene for å inkludere elevene med trinnet
  - Vurdere en annen organisering av supplerende arena som et *verksted for læring* og benytter medarbeidernes styrker og indre motivasjon til å bruke *det de er gode til.*
  - I enda større grad - ha dialog mellom lærere/team/ledelse der IOP evalueres hyppigere for
    - å vurdere om måten vi jobber på er god nok og
    - vurdere å *avkoble* eleven fra spesialundervisning for på denne måten å frigjøre og prioritere ressursene mer effektivt.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Dette er et tema som har modnet gjennom det siste året og som nå krever mer diskusjon og oppmerksomhet, både på vår skole, men sikkert mellom skolene også. VI har kompetente lærere som benytter Udirs kartleggingsverktøy, men resultatene gir ikke et entydig svar på om dette er elever som trenger særskilt norskopplæring, eller tidlig innsats-timer. Dette medfører at elevene får ekstra støtte i eller utenfor klasserommet, i mindre eller større grupper, men særskilt norsk vedtak skrives ikke for å opprettholde en fleksibilitet i benyttelse av ressursene som er tilgjengelig.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?

Inkluderende praksiser

- ❖ På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

- Vi må bli bedre på å anerkjenne elevenes styrker (og svakheter) og være *fleksible på å justere lista* slik at den ikke alltid ligger for høyt.
- Bedre utnyttelse av skolens pedagogiske ressurser. Den nye ledelsen har *gått seg til* i to år og er nå bedre rustet til å prioritere bedre.
- Bedre oppfølging av kartlegginger, tettere dialog med teamene om bekymringer, men ikke minst: dele gode praksisfortellinger med hverandre.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)

  - Resultater og analyse ligger her

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

  - Lage, ta i bruk og evaluere kvalitativt gode årsplaner på alle trinn
  - Utnytte de pedagogiske ressursene vi har på en mer effektiv måte
  - Videreutvikle analysearbeidet av resultater på en bedre måte sammen med teamene

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  - Alle er godt kjent med §9A og delpliktene.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  - På faste teammøter hver uke der læringsmiljø er et tema
  - Informasjon direkte til skolens ledelse
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  - Avdelingsleder følger opp trinnet der det er behov og planlegger videre tiltak inn mot sårbare elever
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  - SIM-teamet skal etableres på nytt, etter at en lærer sluttet i fjor og en lærer ble kontaktlærer på 1.trinn.

Elevundersøkelsen 7.trinn

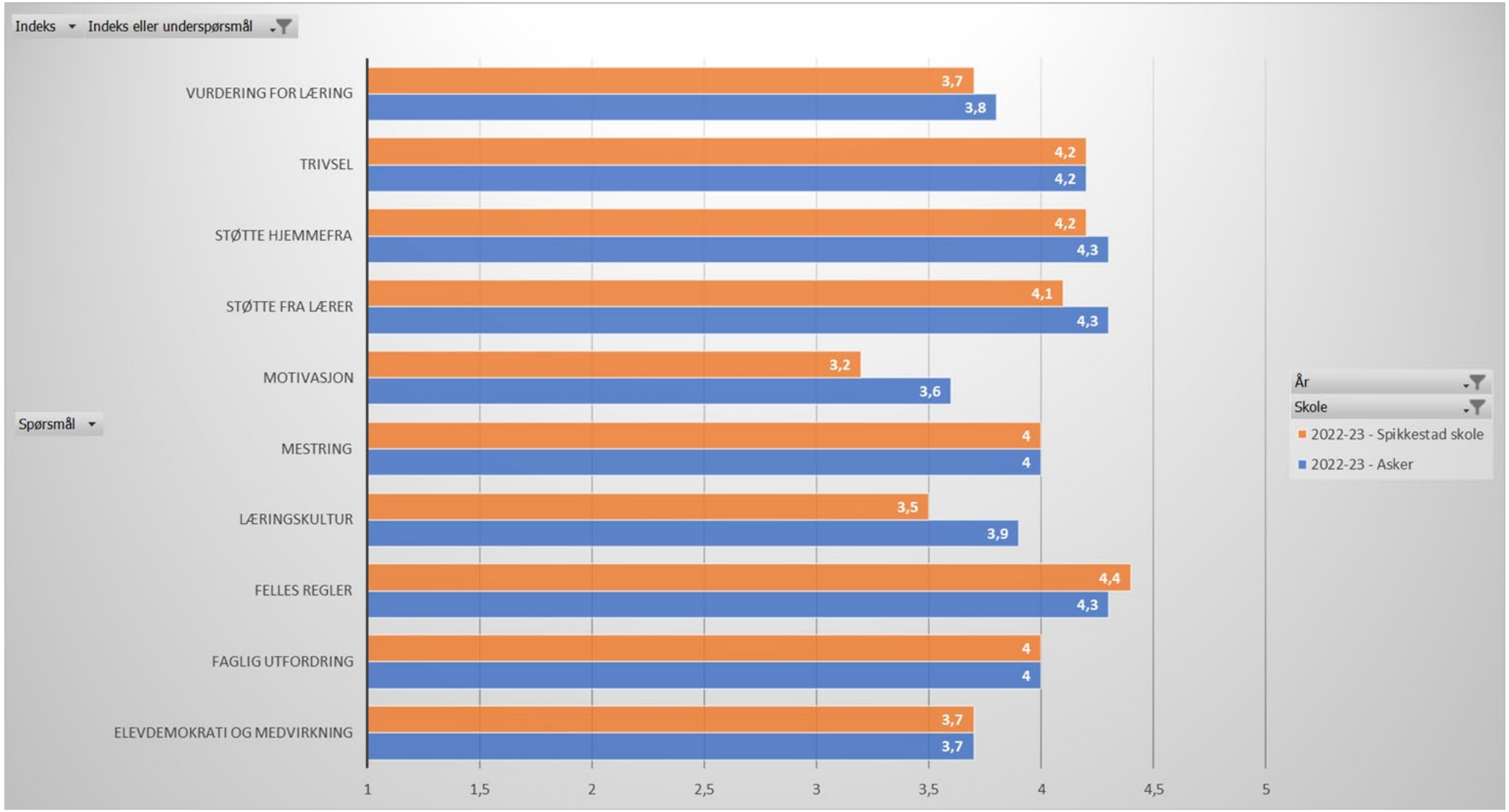

Elevundersøkelsen 6.trinn

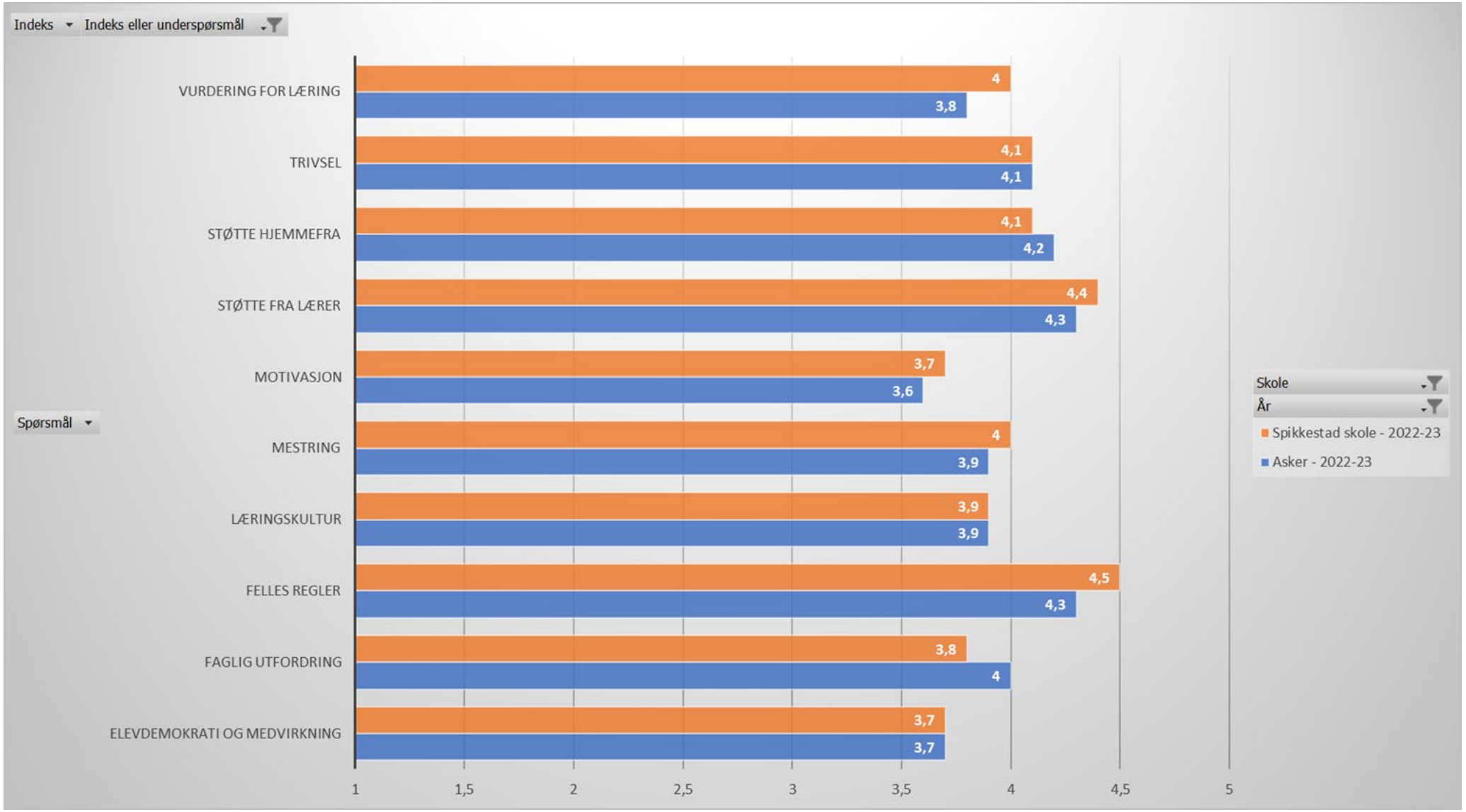

Elevundersøkelsen 5.trinn

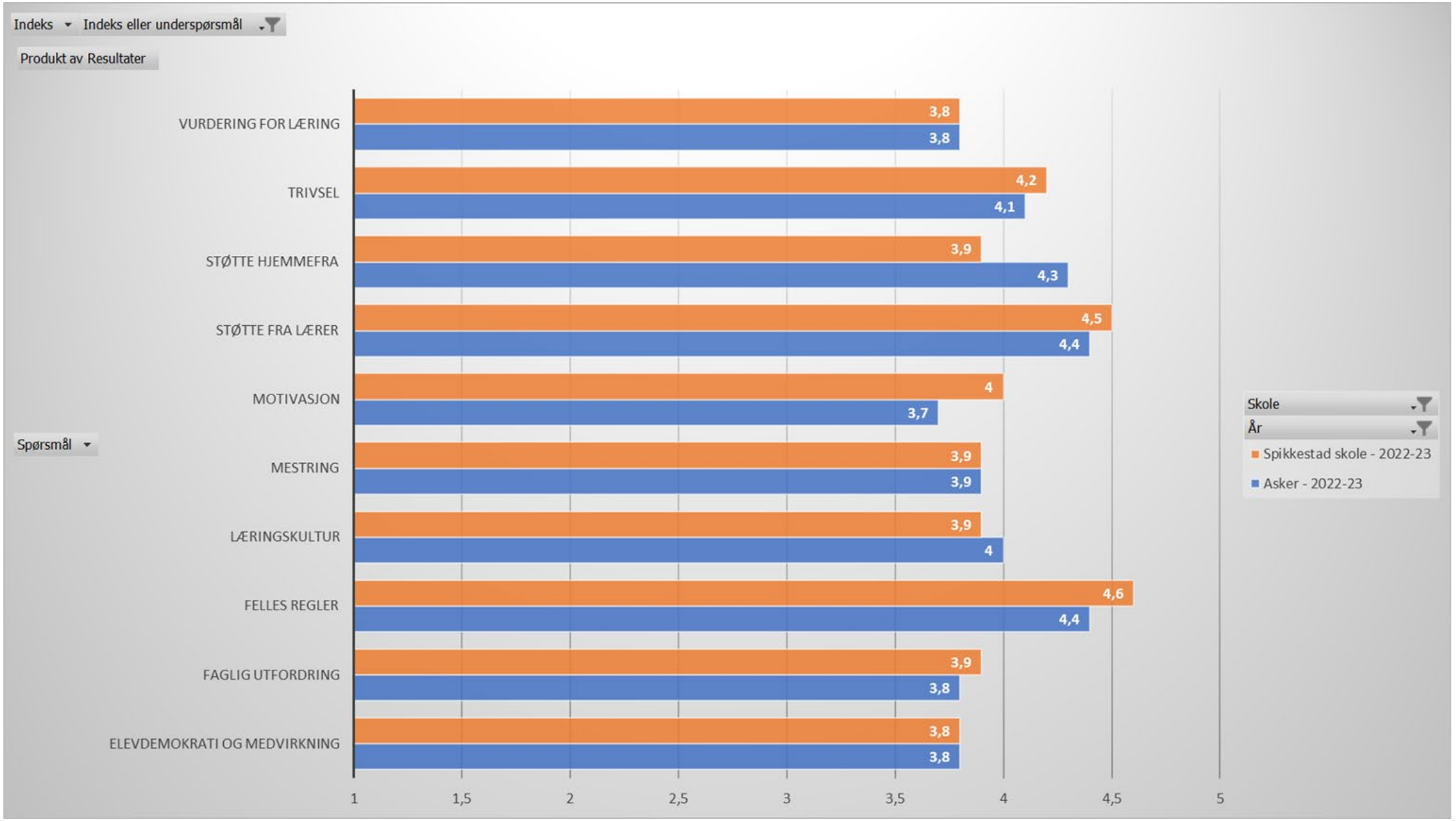

Asker kommune

Særlig gledelig - årets 6.trinn med økning på alle indekser

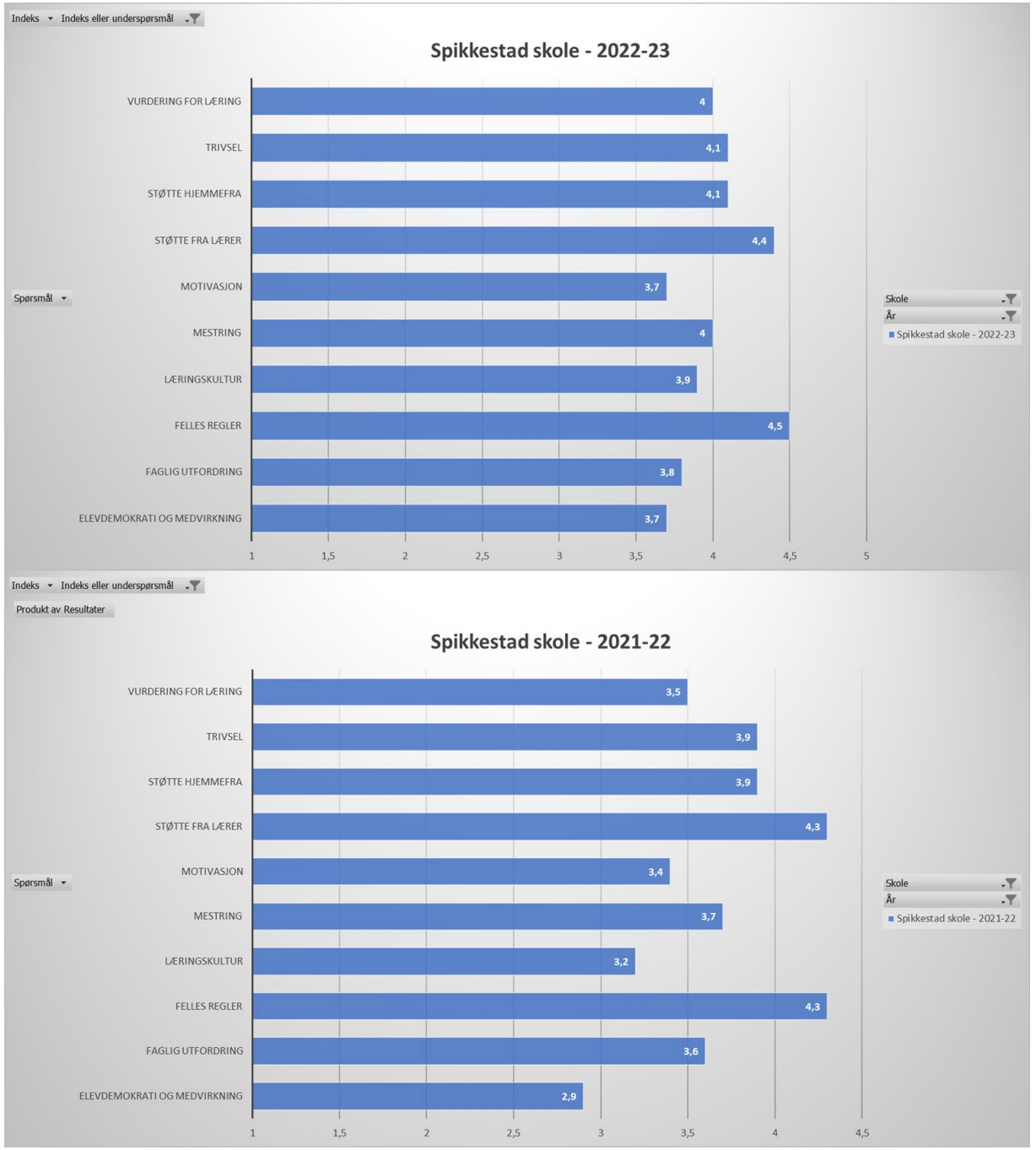

Asker kommune

Utvikling i resultater og involvering av elever, foresatte og medarbeidere

- Det store bildet - positive resultater på elevundersøkelsen
- Tendenser i sammenheng mellom manglende motivasjon og læringskultur på årets 7.trinn, men likevel akseptabelt
- Veldig positive resultater på 5. og 6.trinn
- Resultatene vises og kommenteres på elevrådsmøte i uke 11, neste FAU-møte i mars og på neste SU-møte i april/mai
- Vi vil bruke resultatene mer aktivt inn mot teamene og forsøke å finne eventuelle sammenhenger mellom læringsresultater og resultatene på elevundersøkelsen
- Resultatene har blitt kort presentert i utviklingstid i uke 9 og vi har blant annet sett på svar knyttet til arbeidsro. Lærerne har jobbet i grupper og svart på følgende spørsmål:
  - Hva regner du som arbeidsro?
  - Hva skal til for å få arbeidsro i ditt fag og i din klasse?
  - Diskuter i gruppa og bli enige om tre punkter som skaper arbeidsro

Foreldreundersøkelsen

Indekser

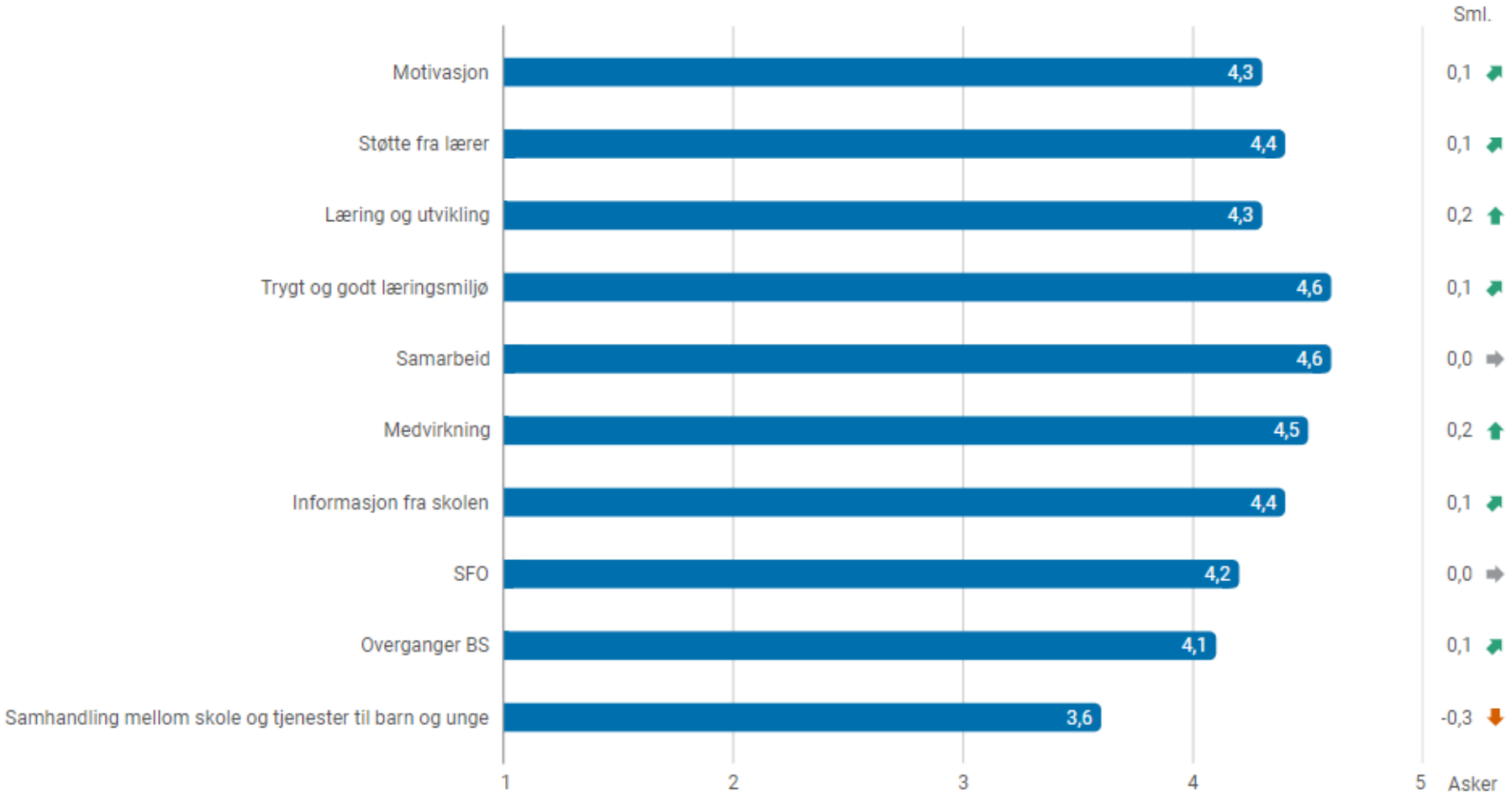

- Spikkestad barneskole ligger på eller litt over snittet sammenlignet med Asker. Det er spesielt gledelig å se at vi scorer bra på trygt og godt læringsmiljø, samarbeid, medvirkning og informasjon fra skolen.
- Vi skal studere tallene fra hvert trinn og grave mer i detaljene på trinnene som har svart.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
  - Vi har dedikerte lærere på småskoletrinnene. Alle årets 1.trinnslærere deltok på iMAL-kurs i fjor og benytter programmet aktivt i lese- og skriveopplæringen.
  - Vi skal systematisere begynneropplæringen i enda større grad da det er variasjon mellom klasser og trinn.
  - Vi har styrkingsressurser som benyttes primært på 1.-3.trinn, men har manglet litt på 4.trinn dette året.
  - Vi har en Logos-sertifisert lærer som bistår i kartlegging av dysleksi og som jobber spesifikt med dette ca. en dag i uken.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?
  - Vi mener at vi, med organiseringen påstartet dette skoleåret, skal klare å fange opp elever som står i risikosonen for å henge etter.

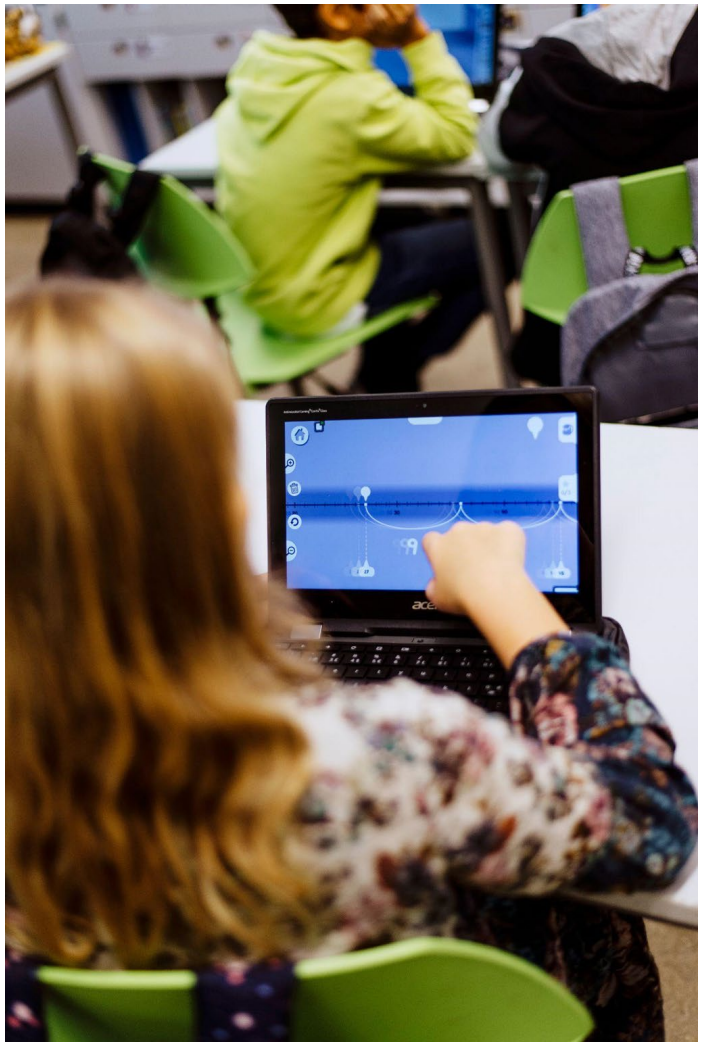

Asker kommune

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Det positive først: resultatene er bedre i 2022 enn i 2023 - både engelsk og regning er opp, lesing identisk.
- Det åpenbare: vi har en jobb å gjøre med tanke på regning. Dette skal vi gjøre sammen med teamene.

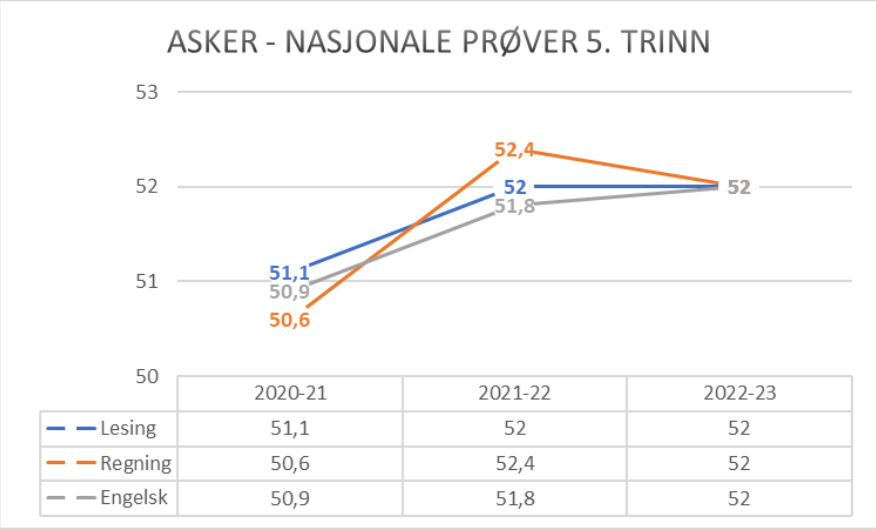

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

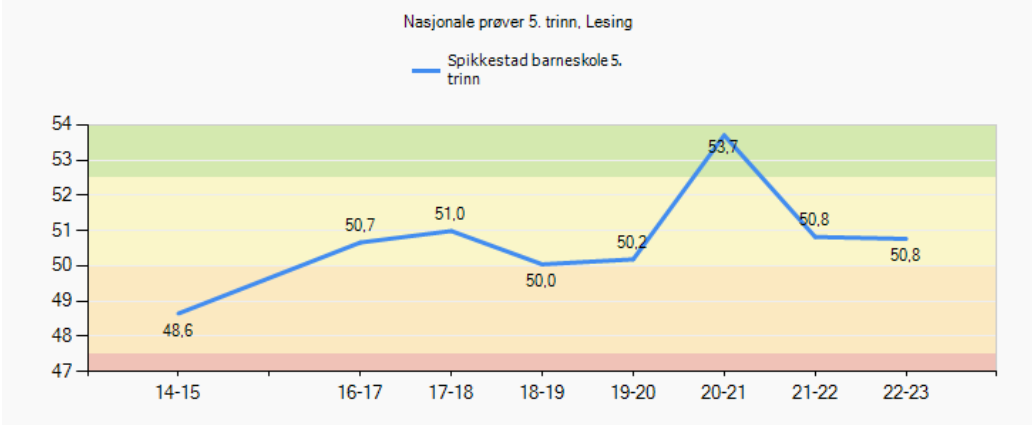

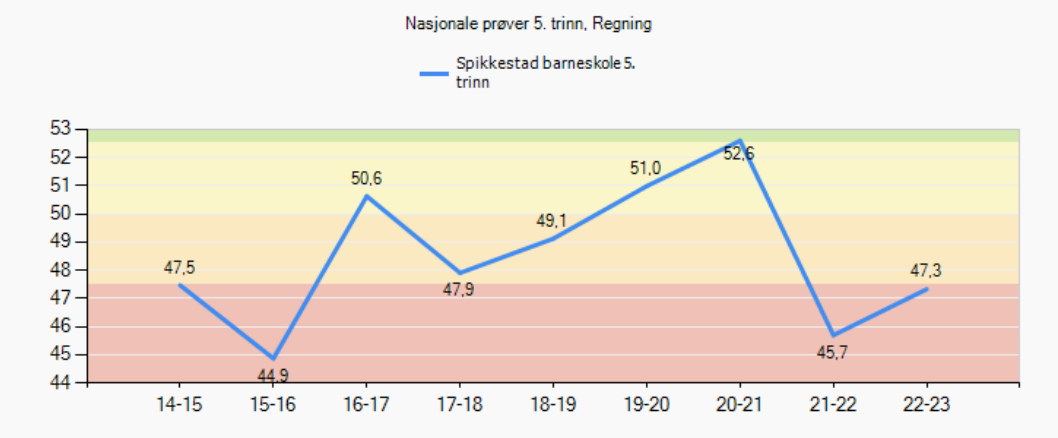

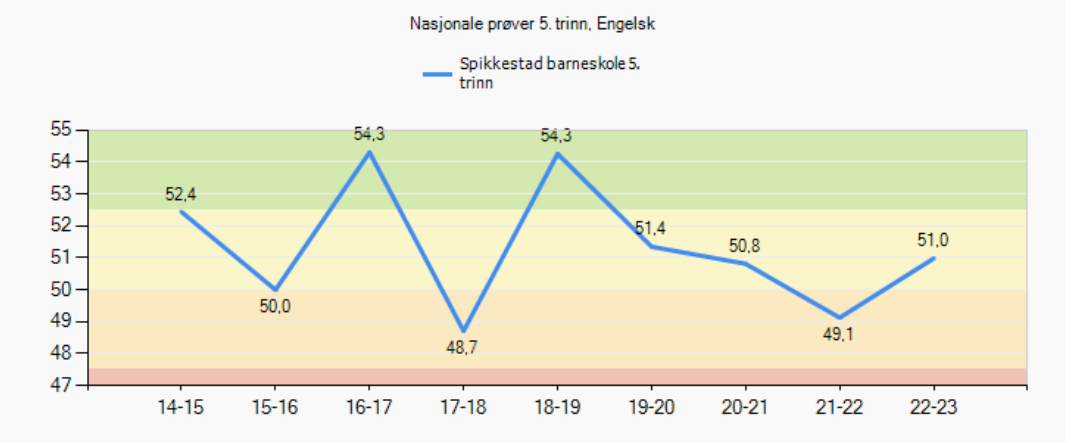

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Resultatene er marginalt bedre dette skoleåret, men tendensen i regning er klar - her skal vi gjøre en jobb og vi ønsker å gjøre dette i samarbeid med ungdomsskolen i en eller annen form.

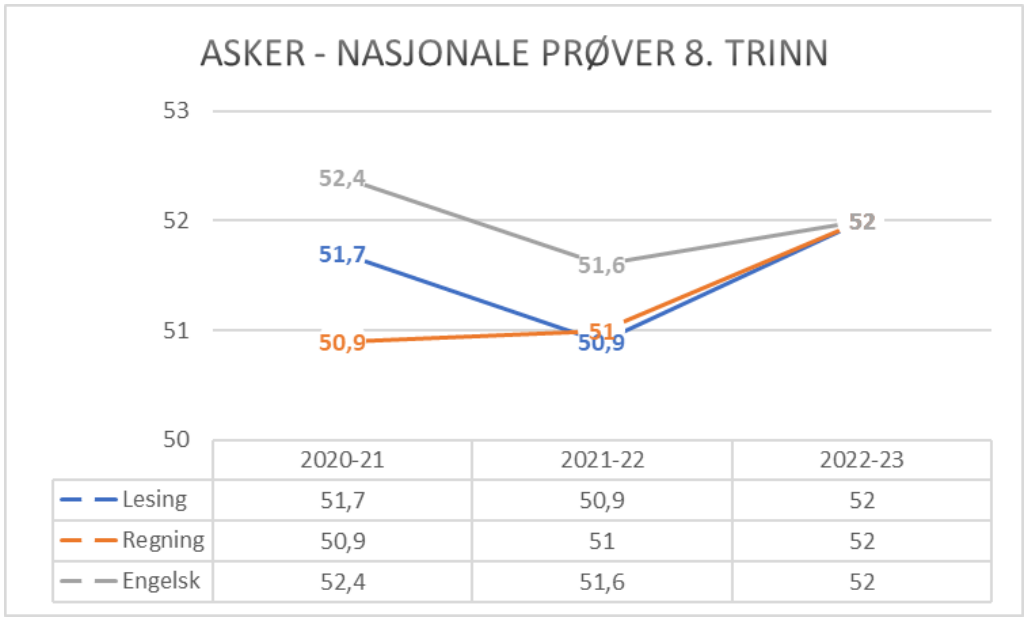

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

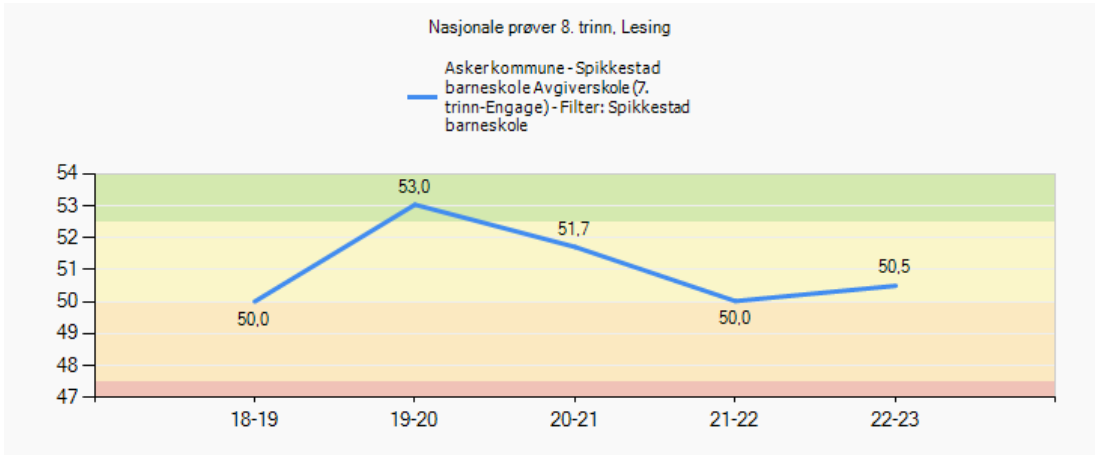

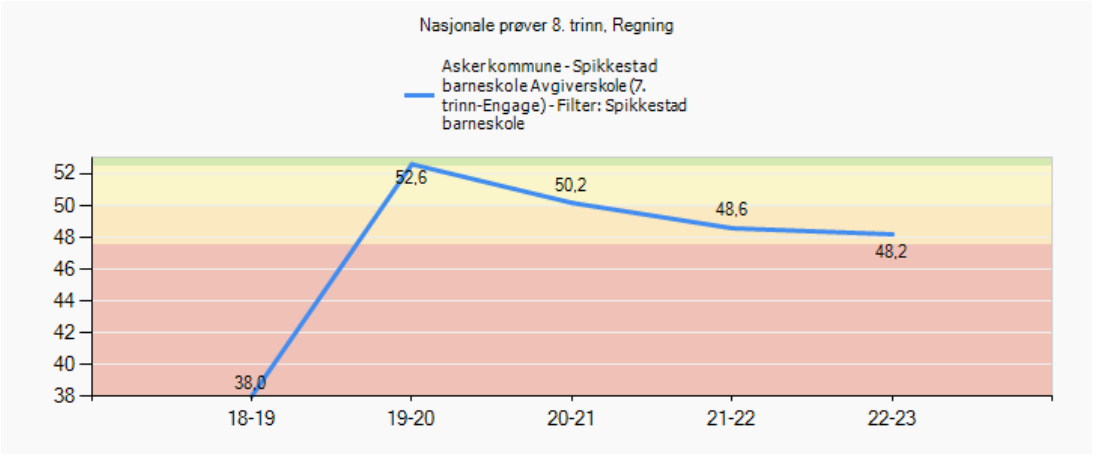

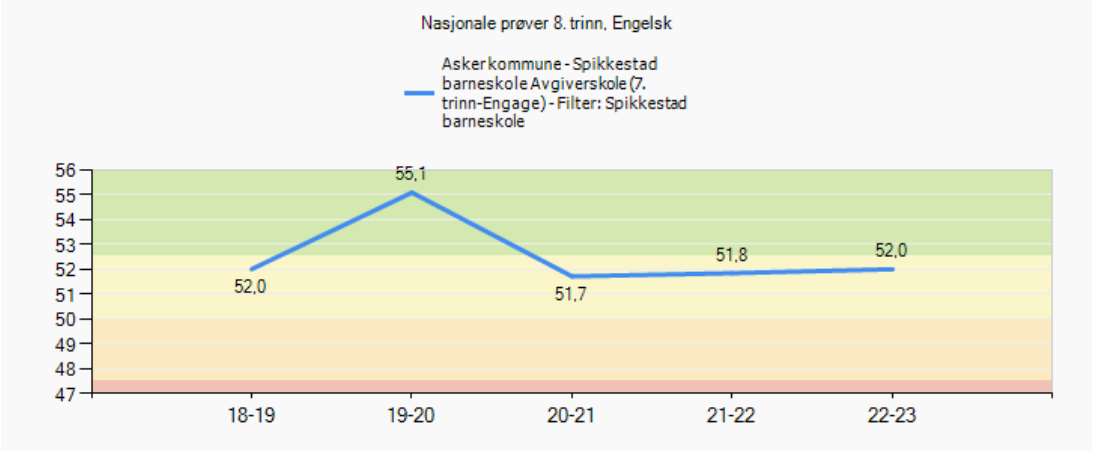

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  - Avdelingsleder følger opp medarbeidere på trinnet, ledergruppa følger opp personalet som helhet i utviklingstid. Foresatte involveres primært gjennom FAU og SU/SMU.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  - Det diskuteres i sonesamarbeidet.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  - Ja, hvert fall med tanke på resultatene i lesing og engelsk, men resultatene i regning harmonerer ikke nødvendigvis.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  - Vi har en god begynneropplæring med kompetente lærere. Vi vil videreutvikle denne ved å sikre at opplæringen ikke varierer fra år til år gjennom tett oppfølging fra ledelsen til teamene og lærerne i tidlig innsats-teamet.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  - På mellomtrinnet skal vi bli bedre på resultatoppfølging og vi vil hente inspirasjon fra skoler som er gode på dette.

Asker kommune

Asker kommune

Spikkestad ungdomsskole - Lokal tilstandsrapport 2023

Asker kommune

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	280
Lærere:	31
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	20,0

Bilde fra skolen

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**
  - Mer systematisk elevoppfølging, f eks SIM, §9a, ufrivillig fravær, oppfølging hjem
  - Fremdeles tett på elevene, familiene og driften, både i partssamarbeid og internt
  - Inkluderende og godt organiserte aktivitetsdager

- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**
  Vi har gode rutiner for å holde i systemer og har brukt mer fellestid på å informere og dele rutiner som gjelder. Lærerne blir fulgt opp tett, og avdelingslederne bistår med å holde i krevende saker, sørge for at systemene etterleves og at planer utarbeides. Slik kan lærerne fokusere mest på læring og undervisning i klasserom. I sum har vi som skole mye erfaring og kompetanse, og er bevisst på hvordan vi bruker den best.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi bidrar så positivt vi kan. I sum har vi god oversikt og opplever god samhandling med våre kontaktpersoner i andre tjenester. Stadige utskiftninger gir strømbrudd og kortslutning som ikke er til brukernes beste. Overgangsrutiner er sentrale mellom enhetene.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi bidrar positivt inn i dette, og blir stadig bedre på implementering og samhandling. TFI som møteform har vi varierende erfaringer med. Opplever at intensjonene kommer til kort hos andre tjenesteområder. P360 er et viktig forbedringspunkt.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Deltar i kompetanseløftet, men usikker på kapasitet og ressurstilgang for å bygge dette. Vil ta tid.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Gode systemer på plass i form av drøftings- og møtestrukturer. Elevundersøkelsen vitner om god trivsel på skolen vår, og vi voksne opplever at det er rom for å være seg selv både som elev og voksen. .
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Vi liker godt å samarbeide bredt og er bevisste hvordan vi kan involvere bredt. Skolen lånes ut, og vi
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Følges godt opp og er en styrke
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Dette målet er i gang, men her har vi mer å gå på

Asker kommune

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

- For hyppige skifter av lærere og kontaktlærere skaper brudd i relasjoner
- Ufrivillig fravær, oppfølging av helse går utover kvaliteten på opplæringen
- Informasjon i overgangen fra 7. klasse til 8. klasse har noen ganger mangler som gir store følger
- Som kontaktlærer har man for få timer med egne kontaktelever

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	I god rute. Skolen bruker google nettsted som mal. Dette fungerer stort sett godt, men elevene opplever noe variasjon i bruk av dette blant lærerne
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Jobbes jevnt med dette
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Dette har vi godt fokus på og er kanskje det området de ansatte har trykk og indre motivasjon
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Jobbes systematisk med dette, og er snart klare for neste steg i utviklingsstigen
Dybdelæring	Dette har vi lite fokus på, men enkelte lærere har dette naturlig på plass
Elevaktive arbeidsformer	Positive erfaringer med utprøving av ulike former her, blant annet elevstyrt utviklingssamtale, elevstyrte arbeidsformer
Underveisvurdering	Vi har jobbet mye med kompetansebegrepet og skal bruke en halv planleggingsdag på dette i våren.
Elevmedvirkning	Utviklingsområde, elevundersøkelsen viser

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,58%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	6,78%
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	

❖ **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?**

Overordnede tiltak:

- Standarder i møte med elever og klassen som helhet.
- Analyse av sakkyndig vurdering for tilpasninger hvert skoleår - fellesnevnere.
- Differensierte lekser og arbeidsoppgaver.
- Kompetanse, systematisk arbeid og samstemte.
- Øye for detaljer.
- Tolærer vs tredeling.

Andre tiltak:

- Aktiv bruk av IOP - se verdien.
- Erfaring og delingskultur.
- Fleksibilitet i bruk av mestringsarena internt på skolen.
- Motivert og variert undervisning med større voksentetthet.
- Relevant undervisning.

Asker kommune

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	**Antall/gjennomsnitt**
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Varierer ut ifra elevens nivå: 2-3 år.

❖ **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**

- IOP og evaluering underveis i skoleåret og pedagogisk rapport.
- Udirs kartlegging for grunnleggende norsk.
- Trondheimstesten.

Elever med ufrivillig skolefravær

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*? ***Ja***
- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Rutinen bidrar til at vi har raskt fokus og kommer raskt i gang med oppfølgingen av elever som strever med ufrivillig skolefravær. Dette er alfa og omega for at vi skal komme i posisjon til å få etablert tiltak som fungerer og som gjør at elvene vipper mot økt tilstedeværelse fremfor økt fravær.
- Identifisering og kontakt:
  Det er dessverre ofte komplekse og ulike grunner til fravær. Foreldrenes evne til å jobbe hardt for at eleven møter opp er en annen viktig faktor. Dette krever mye av foreldrene, og kan for enkelte være mer enn det som er mulig.
- Kartlegging og tiltak:
  Fraværet bidrar til en "ond sirkel". Det er utfordrende å iverksette både kartlegginger og andre tiltak pga fravær hos eleven. Avtaler og nye innfallsvinkler må stadig reforhandles. Dette gjør at skolen ikke kommer i posisjon.Vi får til særdeles små skritt av gangen. Primæroppgaven til lærerne er undervisning i klasser, og oppfølging av enkeltelever er både tungt, ressurskrevende og tar mye av en lærers kapasitet innenfor arbeidshverdagen. Alle er enige om at dette er superviktig, men i sum er det mange viktige oppgaver i en skole- og arbeidshverdag.
- Behov for ytterligere tiltak:
  Skolen strever med ressursene og de ekstra hendene som kan bistå i disse sakene. I flerfaglige møter blir det for ofte skolen som også blir sittende med tiltakene fordi de andre er "til og fra i tilstedeværelse. Skolen ser at at kontakten med venner er viktig og noen ganger bygger bru. .
- Videre oppfølging: Vi fortsetter å prioritere dette arbeidet sammen med foreldrene :-)

Asker kommune

Inkluderende praksiser

❖ **På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?**
(Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

- Felles standard og lik praksis.
- Samarbeid og delingskultur - plusshistorier fra praksis.
- Kontaktlærer mer involvert både ved ufrivillig skolefravær og oppfølging av kontaktelever med spesialundervisnig.
- Tørre å prøve noe nytt - tenke annerledes. Kreative løsninger for å møte elever som har utfordringer med “normalen”
- Økt praktisk fokus - veksling mellom teori og praktisk arbeid.
- Kollegaveiledning - observasjon.
- Mestringsarena for å øve på “skolekondis”
- Rett kompetanse til rett elevgruppe

Skolens oppsummering av resultatanalyse

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Utvikling i lesing fra 8. - 9. klasse. Implementert praksis
  - Skolebidragsindikator, en antatt positiv utvikling
  - Lave mobbetall, et skolemiljø preget av rom for alle

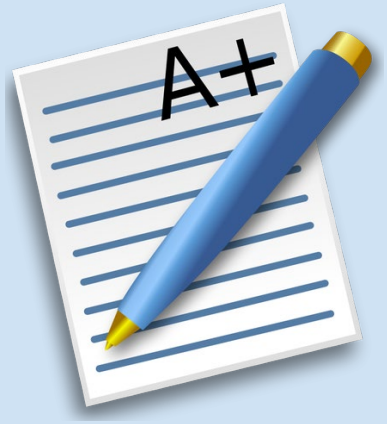

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.**
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Utvikling i regning fra 8. - 9. klasse. Praksis utfordres av sykdom og fravær som hindrer kontinuitet
  - Støtte fra lærerne
  - Elevmedvirkning

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

PROFESJONS-FELLESSKAP	Mål: - Relevans - Nytteverdi - Motivasjon - *Samhold*	- Ressursgruppe - Erfaringsdeling - Kollegaveiledning - Fagsamarbeid - Tverrfaglighet
LESING	Mål: - Relevans - Nytteverdi - Motivasjon - *Utvikling*	- Alle er leselærere - Koble på foreldrene i større grad, FAU - Bok og bibliotek prosjekt - Lesestrategier i fokus
INKLUDERING	Mål: - Relevans - Nytteverdi - Motivasjon - *Mestring*	- Fellesnevnere i sakkyndige vurderinger som utgangspunkt - Lærere som et lag rundt eleven - Mestringsarenaer

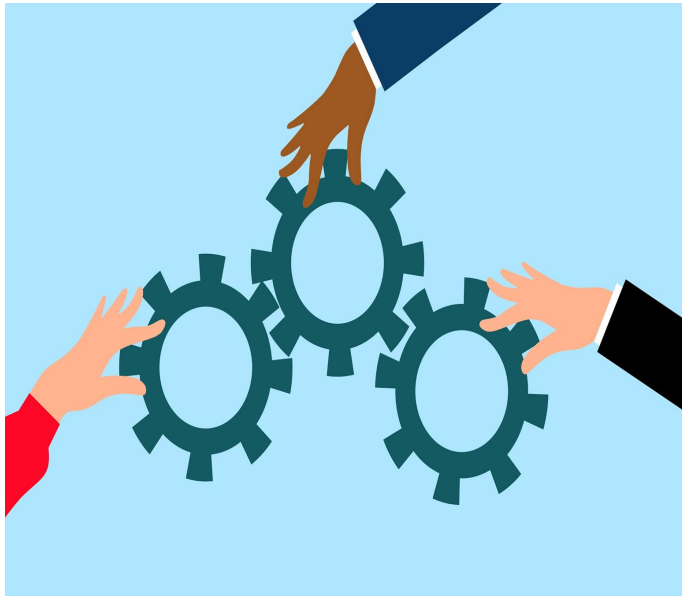

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Gått gjennom i personalet på starten av skoleåret. Påminnelser underveis. §9A- på trinnagendaen hver 4.uke

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Personalet raskt på- fyller ut krenkelsesmedlinger og oppretter, sammen med SIM-team, aktivitetsplaner

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Setter inn spesifikke tiltak per klasse, generelle tiltak på trinn, og følger opp det enkeltelever svarer i samtaler med de.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Hele eller deler av SIM representert i oppfølging av §9A-saker, lærerne har mulighet til å melde inn saker til SIM-team. Fast sak på trinnmøteagenda.

Asker kommune

Elevundersøkelsen

Kommenter utviklingen (minus VFL)

- oppgang på faglig utfordring, trivsel og felles regler. Det er positivt.
- Nedgang på andre områder
- Knytte resultatene mer konkret opp mot utviklingsarbeid

Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- Prosess i elevråd
- Tas opp i FAU og SU
- Prosess i personale
- Tenke mer små drypp fremover, bruke resultatene enda mer aktivt

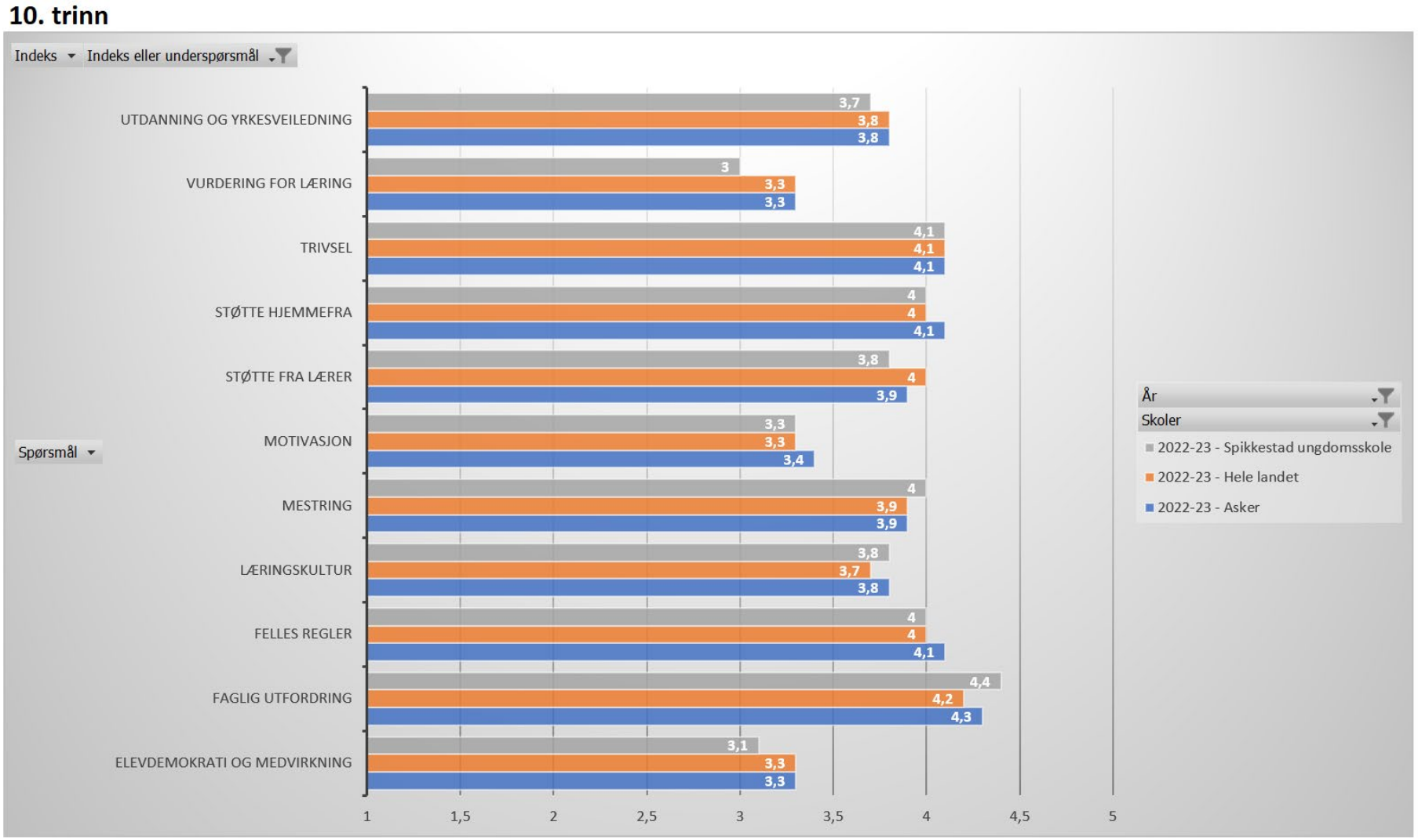

Asker kommune

Elevundersøkelsen

9.trinn

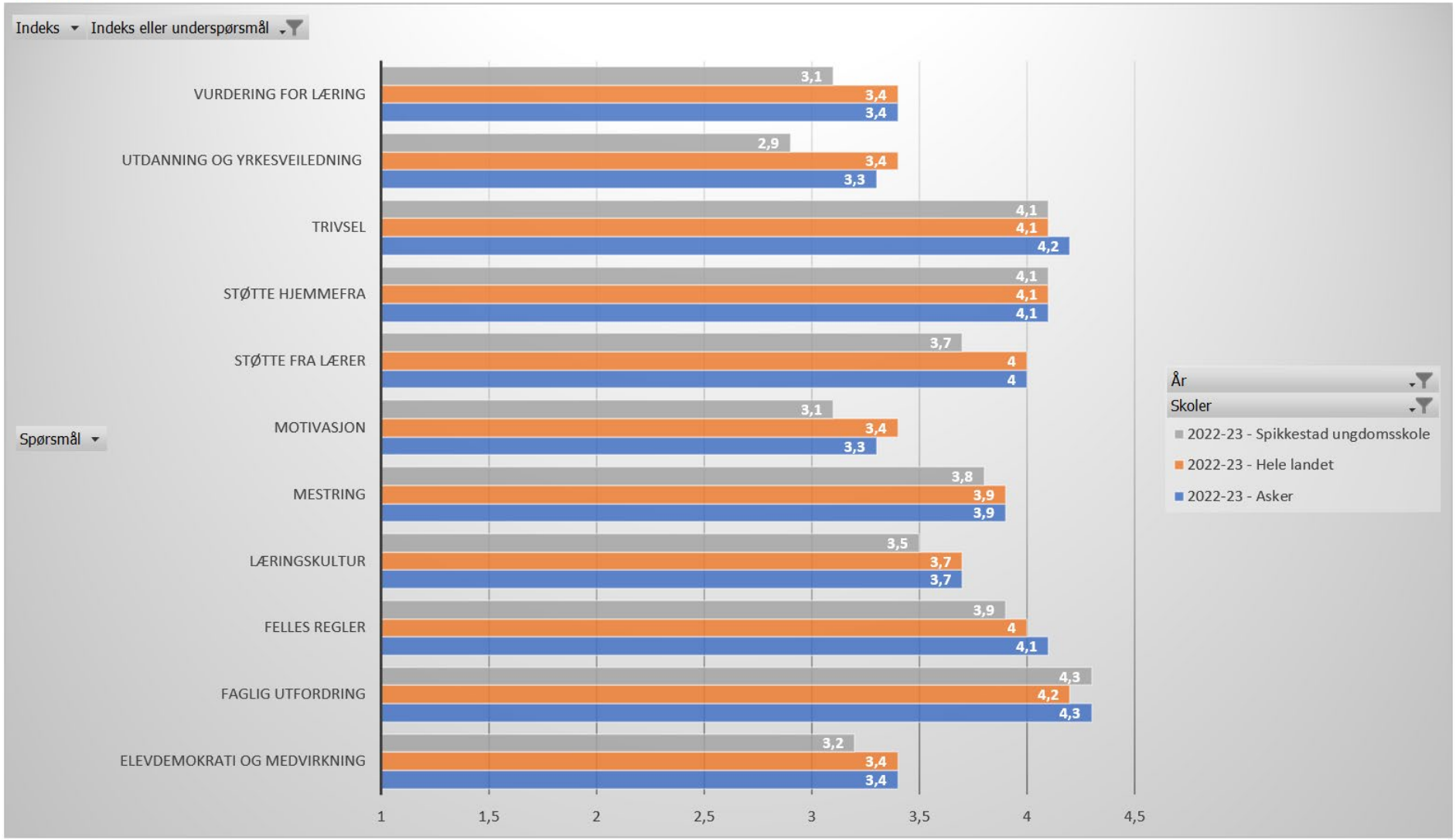

Asker kommune

Elevundersøkelsen

8.trinn

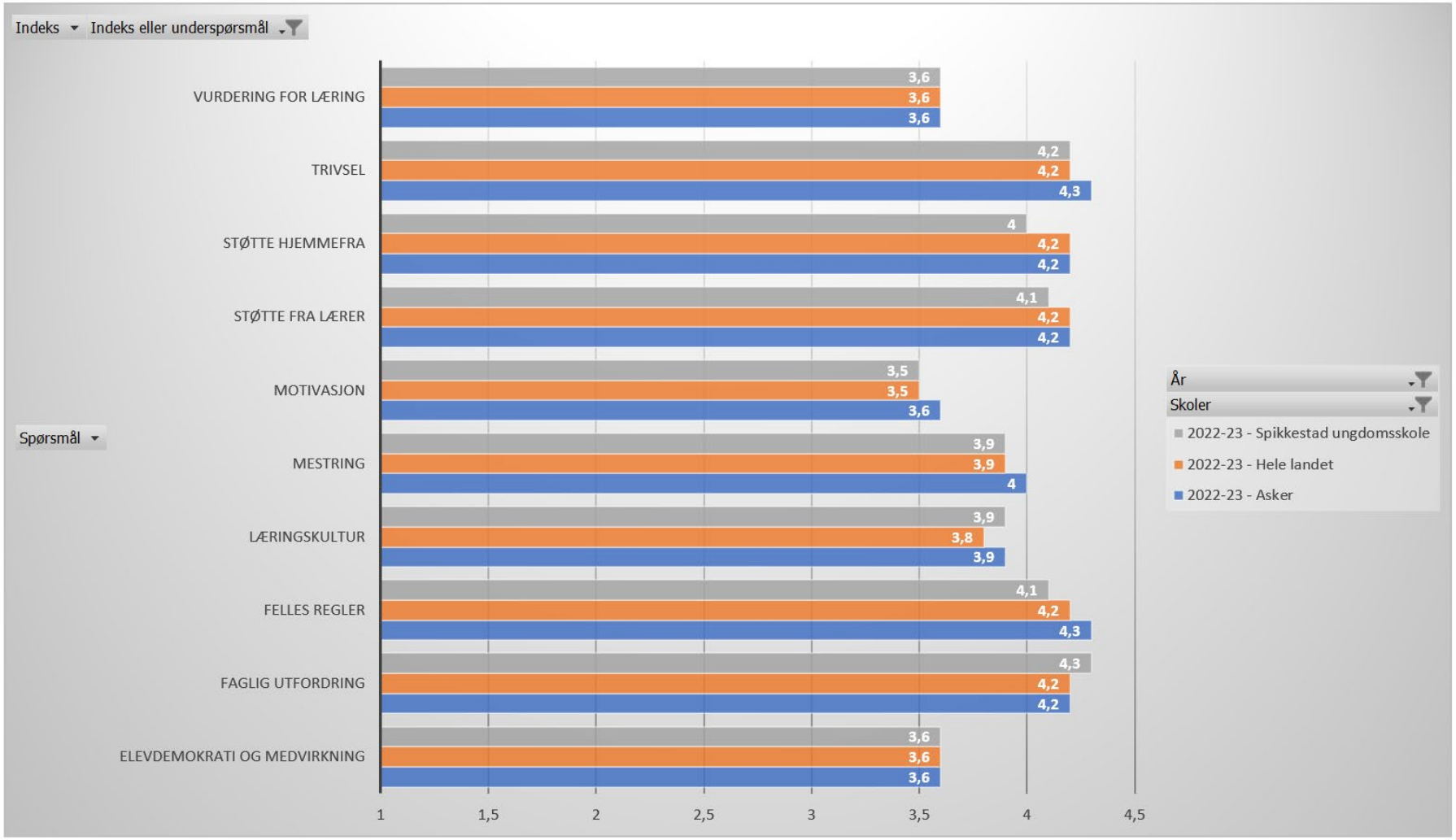

Elevundersøkelsen - om trivsel og motivasjon

Kommenter resultatet:

Hvordan jobber skolen systematisk i profesjonsfellesskapet slik at elevene blir motivert til å arbeide med skolefagene? Vi har hatt eksplisitt fokus på elevaktive arbeidsmetoder og relevans det siste halvåret. Elevene skal ta aktiv del i undervisningen og de skal oppleve at opplæringen er relevant. Vi har hatt erfaringsdeling rundt dette i personalet både i fagsamarbeidstid og på fellestid

Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksisen slik at elevene har det godt og er motivert for skolearbeidet?

Elevene selv opplever at enkelte lærere er gode på motivasjon, mens andre lærere ikke er fullt så godt. Vi må løfte opp igjen fokuset på dette i profesjonsfellesskapet og få lærerne til å lære av hverandre. Det skjer mye positivt i klasserommene på Spikkestad ungdomsskole, så det å dele god praksis er verdifullt. Variert opplæring, elevmedvirkning og relevans er tre stikkord vi må jobbe mer med.

Asker kommune

Elevundersøkelsen - om tilpasset opplæring

Kommenter resultatet

I hvilken grad har skolen en felles forståelse av hva tilpasset opplæring er?

Både elever og lærere opplever en varierende forståelse av dette, så her har vi et forbedringspotensiale når det kommer til å lande en felles forståelse.

I hvilken grad bruker lærerne elevaktive arbeidsformer og rike oppgaver?

Til tross for at vi har hatt fokus på elevaktive arbeidsformer det siste halvåret, opplever elevene at dette brukes i varierende grad. Det samme gjelder rike oppgaver.

Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksis?

Elevene rapporterer om at dette gjøres ulikt på de ulike trinnene, så en erfaringsdeling rundt hva enkelte lærere og trinn gjør bra når det kommer til dette, hadde vært nyttig for profesjonsfellesskapet. I tillegg må vi løfte opp dette med tilpasset opplæring, slik at forståelsen rundt dette kan bli mer lik på skolen.

Foreldreundersøkelsen

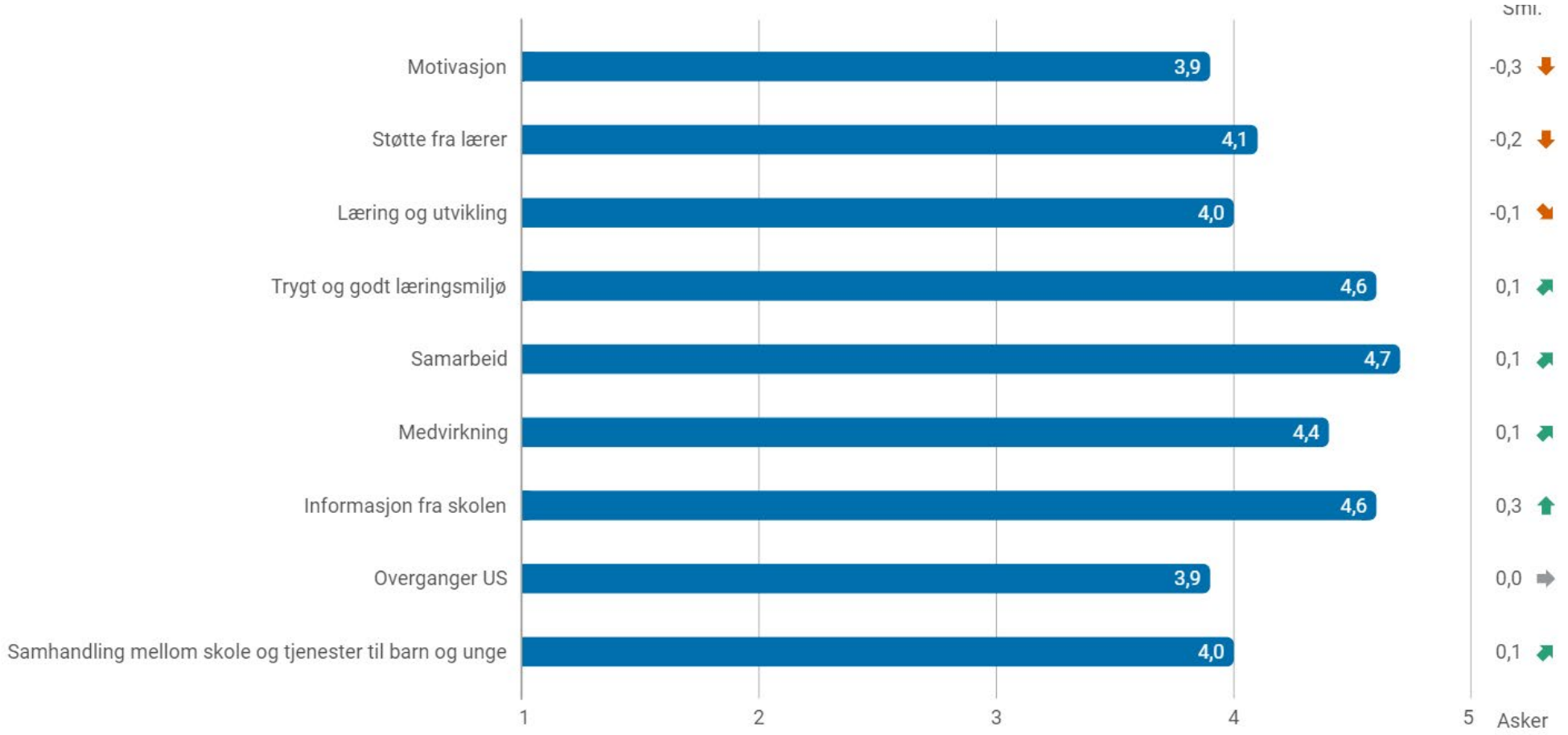

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen? Scorer godt på informasjon fra skolen og samarbeid- det er veldig positivt. Vi scorer ikke så godt på motivasjon og støtte fra lærer, noe vi også sannsynligvis vil se i elevundersøkelsen- så motivasjon blant elevene er noe vi jobber kontinuerlig med, Vi vil gjerne undersøke med FAU rundt hva som kunne være et forbedringspotensiale når det kommer til overgangen mellom barne- og ungdomsskole.

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Stabile resultater i lesing og engelsk vi kan være fornøyde med. I regning går resultatene nedover. Nylig er sonesamarbeid med de to barneskolene gjenopptatt, og her vil grunnleggende ferdigheter og erfaringsdeling være naturlige temaer.

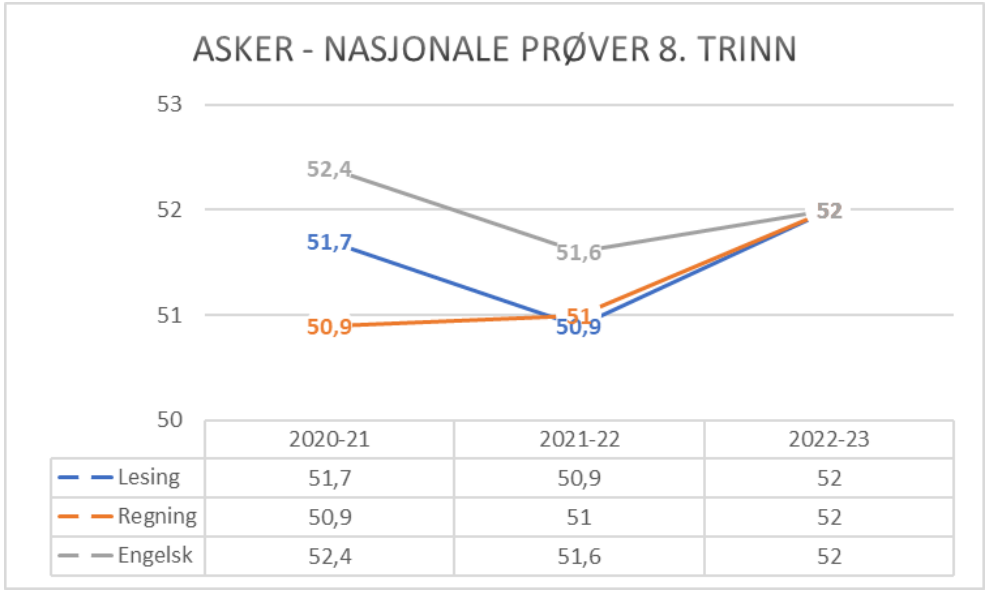

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

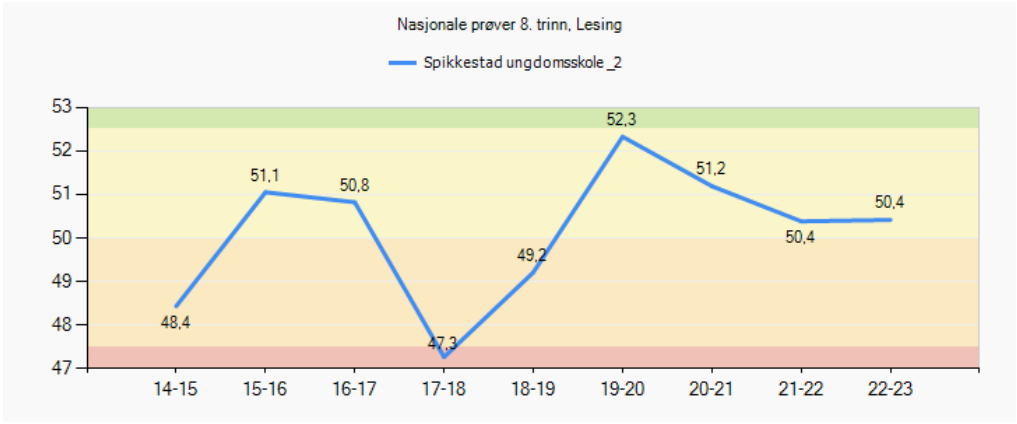

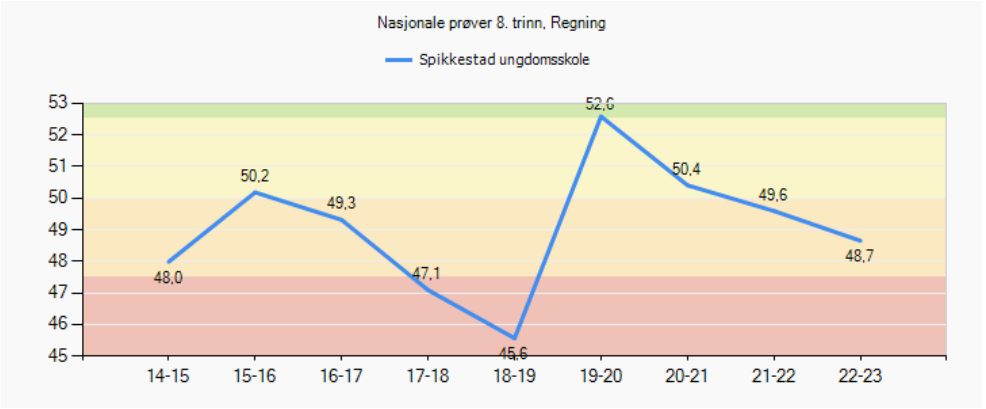

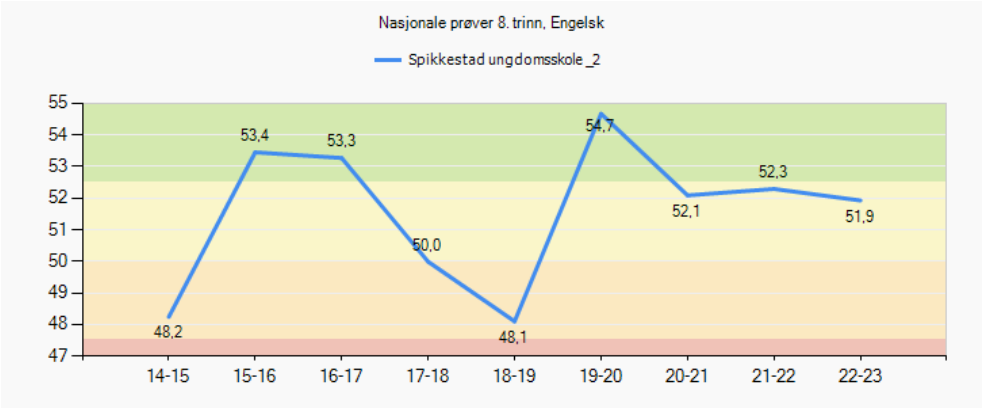

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år Gledelig med gode tall i lesing. Bruk av lesestrategier systematisk i fagene er et viktig grep. Elevene har respondert godt på å være i "fast skolestruktur" på ungdomsskolen, ref. corona I regning har vi hatt mindre fremgang enn ønskelig, så her er kurs og oppfølgingstiltak i gang.

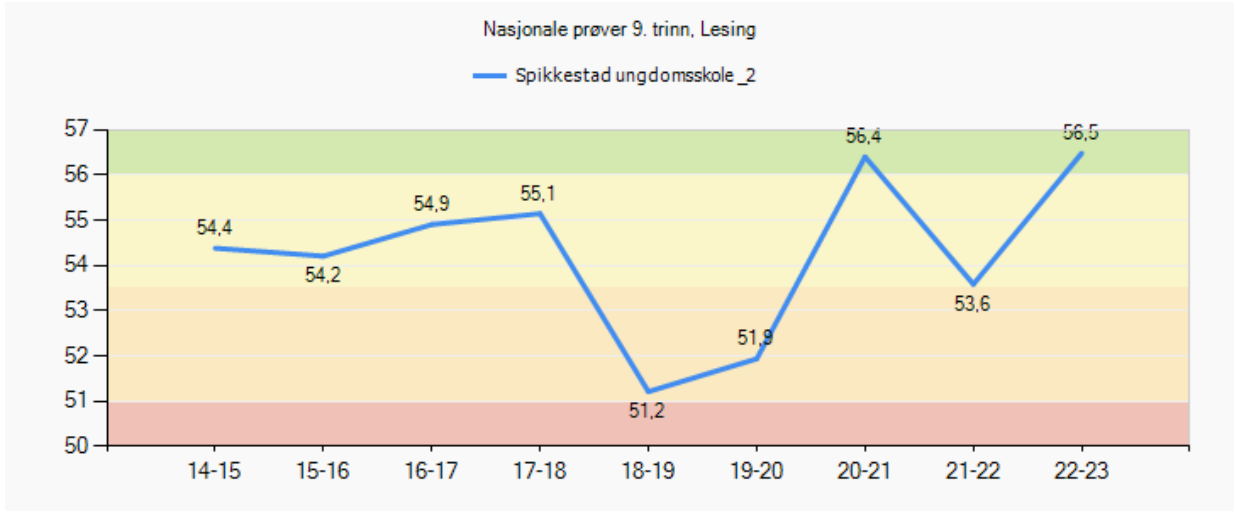

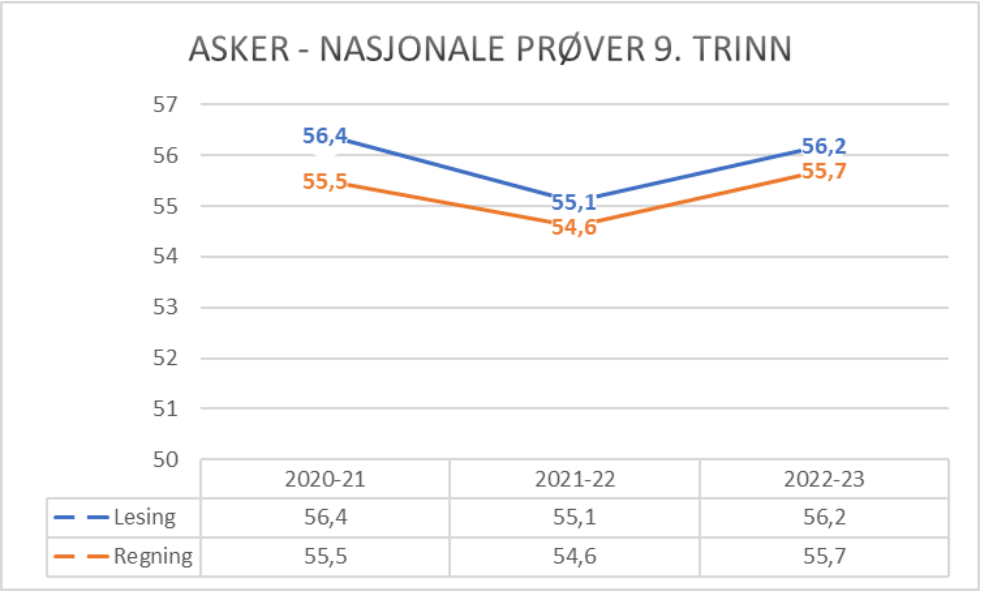

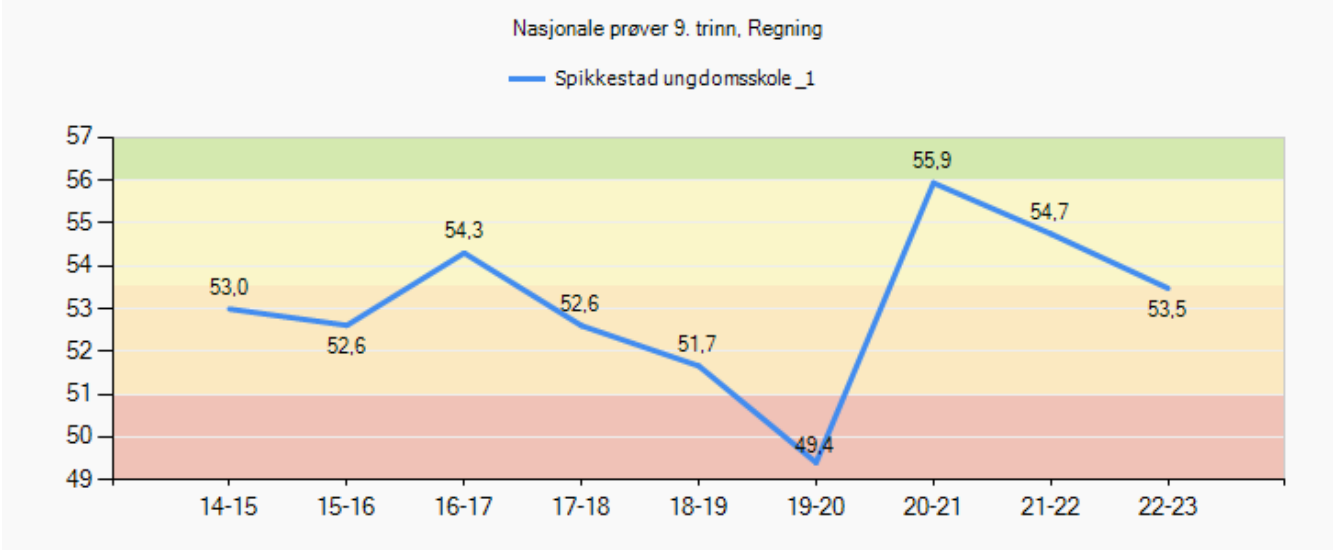

Nasionale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Spikkestad ungdomsskole (20-21)_2	Endring i skalapoeng lesing	6,25	2,78	4,52	4,0	2,57	3,88
Spikkestad ungdomsskole (21-22)_1	Endring i skalapoeng lesing	5,71	1,6	4,32	1,3	2,22	2,96
Spikkestad ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	16,57	7,2	5,43	6,04	1,44	6,3
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

- ❖ Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
- Meget positiv utvikling der elevene har løftet seg mye i lesing. Det er gledelig å se.

- ❖ Hva kan være årsaker?
- Fagfokuserte lærere som prioriteter faglig fremgang. Mye fokus på lesetrening og lesing av ulike typer tekster. Fokus på lesing i alle fag

- ❖ Hva vil dere prioritere fremover?
- Få 9.trinnslærerne til å sette mer ord på hva de har gjort for å få til dette og dele med resten av kollegiet slik at vi kan styrke oss som profesjonsfellesskap.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Spikkestad ungdomsskole (20-21)_2	Endring i skalapoeng regning	5,67	3,4	3,53	1,4	2,33	3,01
Spikkestad ungdomsskole (21-22)_1	Endring i skalapoeng regning	8,0	3,68	4,63	5,86	-0,18	4,14
Spikkestad ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	6,75	4,42	4,31	3,5	1,17	4,05
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.
- Fremgangen har vært mindre enn det den var i fjor og mindre enn det Asker kan vise til.

- Hva kan være årsaker?
- For lite gjennomgående fokus på regning i alle fag. For lite fokus på hverdagsmatematikk og problemløsningsoppgaver

- Hva vil dere prioritere fremover?
- Få til et mer gjennomgående fokus blant alle lærere på regning i alle fag. Iverksette systemer for elevoppfølging, slik at vi er tettere på og også kan motivere elevene ved å vise til utvikling.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Resultater drøftes i kollegiet, elevråd, FAU og SU. Refleksjonene deles på tvers av de ulike foraene

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks? 1.04 under snitt
- På regning så har vi mindre økning enn Asker, det samsvarer. Når det gjelder lesingen, øker resultatene mer enn det sosioøkonomisk indeks tilsier. I engelsk ligger vi på omtrent samme nivå som Asker, så vi øker der også mer enn det sosioøkonomisk indeks tilsier.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

Jevn økning på begge felt, så slik sett henger resultatene sammen med standpunkt/eksamen og VG1.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
	Spikkestad ungdomsskole (19-20)	Spikkestad ungdomsskole (20-21)	Spikkestad ungdomsskole (21-22)_1	Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	42,54	41,91	45,32	44,68

- Økning i grunnskolepoeng fra 41,91 til 45,32.
- Det var et sterkt kull som gikk ut i fjor, det vises også i NP fra 2019 og 2020. Når vi ser på inngangsverdiene på NP, så samsvarer de sterke tallene med at dette var et sterkt og velfungerende trinn allerede fra de kom i 8. klasse. Dette trinnet hadde 52,3 - 54,7 som prestasjoner i NP i 8.klasse.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%	%
	Spikkestad ungdomsskole (16-17)_1_2	Spikkestad ungdomsskole (17-18)_2	Spikkestad ungdomsskole (18-19)	Spikkestad ungdomsskole (19-20)	Spikkestad ungdomsskole (20-21)	Spikkestad ungdomsskole (21-22)_1_1	Asker kommune (21-22)
fullført og bestått Vg1	86,1	90,7	91,5	88,9	84,3	0,0	0,0
fullført og bestått Vg2	81,9	85,3	78,0	72,8	0,0	0,0	0,0
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	87,5	73,3	69,5	0,0	0,0	0,0	0,0

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever? Den vurderes som god for våre elever, selv om den gikk noe ned i 20-21. Det samme gjelder fullførelse av vg2. Utviklingen pr. trinn er imidlertid som forventet og i tråd med forutsetningene for å stå i læring som elevene viste her hos oss.

- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen? Gjennomgående fokus på å ta riktig valg av VGS fra 8.trinn. Intensivt fokus på 10.trinn med en gjennomgående plan for karriereveiledning, noe mange elever rapporterer om at de er godt fornøyd med.

Asker kommune

Asker kommune

Sydskogen skole tilstandsrapport 2022

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

TYDELIGHET

RESPEKT

OMSORG

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	126
Lærere:	16
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	9,8
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	8,9
Barn i SFO:	45
Ansatte SFO:	5

Bild

SFO

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
  - Måltidet - god og variert mat, prioritert bemanning, fokus på minst mulig matsvinn.
  - kultur SFO - samarbeid med lokale aktører, Blås i skolen/ EC-play
  - Idretts sfo - fokus på fysisk aktivitet både gjennom frilek og organiserte aktiviteter
  - Lekens betydning på SFO, de ansattes rolle som observatører og igangsettere i leken.

- Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?

  Fokus på variasjon i aktivitetene, gi rom for den frie leken, være tilstede for barna. Rollelek, kjøkkenkrok, utkledning, basesone, uteaktiviteter.

- I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?

  Vi opplever at våre barn på SFO får et godt tilbud i tråd med rammeplanen. I år har vi blant annet hatt fokus på lekens betydning for barns utvikling.

- Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte? Aktivitetsleder idrett og friluftsliv, nettverket mat og måltid på SFO, lekens betydning på SFO

- Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre? I ennå større grad kommunisere ut til foreldre hva vi holder på med på SFO. Være i tett dialog med kontaktlærerne, god personalpolitikk som fører til godt samarbeid skole/sfo.

Spesialavdeling

Fakta	Antall
Elever:	6
Ansatte:	7

- Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?

Det å ha bygget opp en helt ny avdeling og sette sammen et team som støtter hverandre og bruker hverandres kompetanse og erfaring daglig. Skape trygge og forutsigbare overganger fra barnehage til skole. Vi har tilpasset metoder og arbeidsmengder underveis som vi ble kjent med elevene. Alle ansatte arbeider med alle elever.

- Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?

Alle elevene på spesialavdeling har sin tilhørighet i skolen og deres klasse. Kontaktlærere på skolen og de på spesialavdelingen samarbeider tett for å inkludere og skape tilhørighet for elevene når de kommer på besøk fra SPA. Gjennom å invitere elever og lærere fra ordinære skolen inn til oss. Når elevene er klare for det så deltar vi i felles aktiviteter som ordinære skolen arrangerer. Vi deltar i skolens friminutter.

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?

De ansatte bruker mye tid på å bli kjent med elevene og gjennomgår info om hver enkelt elev før oppstart. Vi har gode rutiner for overføring av informasjon fra barnehage/skole og foresatte når vedtak om plass er sendt ut. De ansatte har ukentlige teammøter og pedagogmøter hvor de drøfter elevene og evaluerer ukentlig progresjonen til elevene. I tillegg har vi personalmøter hver 6 uke hvor vi jobber med kompetanseheving og gjennomgår elevene. Så har vi gjennom høsten hatt jevnlige møter der vi drøfter hver elev sin utvikling. Alle ansatte arbeider med alle elever. Det gjør at man bli kjent med alle elever.

- Har de ansatte den kompetanse som kreves for å ivareta elevgruppen i avdelingen?

De ansatte har god erfaring og kompetanse på ASK. Vi har mottatt veiledning fra PPT om atferdsanalyse og håndtering av utagerende atferd. Alle de som er ansatt har kompetanse på et, eller flere av områdene. Skulle selvfølgelig ønske mere kurs fra PPT ettersom vi får flere elever hvor sakene kan være ganske så komplekse. Opplever at ledernettverket i SPA er godt i gang med å utarbeide dette. Flere ansatte sendes på kurs i regi av HAB og Statped for å heve kompetansen.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Å bygge bro- det har gitt gode resultater gjennom tett samarbeid med foresatte og barnehagene. Elevene har blitt trygge både i skolen og på SFO. Fast besøksdag gjennom våren skaper trygghet og mer forutsigbarhet for elevene.
  - Trilobitten - bygget opp en ny avdeling med et team som støtter og veileder hverandre gjennom dagen. Det har vært tett samarbeid i overgangen over til spesialavdeling. Vi er stolte over hvordan samarbeidet mellom avdelingen og skole/SFO er.
  - Opplever vi har et godt skole hjem samarbeid. Vi tar foreldre og foresatte på alvor med kort responstid ved henvendelser.

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

Vi mener at vi har fokus på godt samarbeid og fokus på relasjonskompetanse. Spesialavdelingen har ført til en styrking i fagkompetanse og mangfold. Samkjørt ledelse.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi hadde som tiltak å dele informasjon på foreldremøter og på personalmøter for å spre kunnskap om kommunale tjenester. Dette er ivaretatt og vi opplever å bruke kommunale hjelpetjenester.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Dette er ivaretatt
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Skolen har jobbet aktivt med læreplanen innenfor forskjellige områder og dette har vært med på å utvikle profesjonsfelleskapet.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Har supplerende læringsarena og fortsetter med det. Jobber med friminuttaktiviteter (TL), åpner opp for bruk av gymsal i og etter skoletid. FunFriday i regi av aktive lokalsamfunn.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	FunFriday i regi av aktive lokalsamfunn.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Kort vei mellom ansatte og ledelse. Utfordringer og bekymringer meldes på et tidlig tidspunkt. Dette gjør oss bedre i stand til å intervenere tidlig.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Skolen har bærekraftsdagen hvor klassene har ulike temaer innenfor bærekraft og foresatte inviteres. Skolen har eget årshjul knyttet opp mot veksthuset. En ansvarlig ansatt har nedsatt undervisning for å koordinere dette.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?
  - Læringsmiljø; aktivitetsplikten §9a, tilsyn statsforvalteren avdekket mangler i forhold til dokumentasjon.
  - Individuell tilrettelegging; SNO
  - Personvern og informasjonssikkerhet; har hatt tilfeller av feilsending i P360. Rutiner har blitt endret for å forebygge dette.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Periodeplanlegging går litt opp og ned. Det er noen ganger vanskelig å bruke det som et godt arbeidsverktøy da man ofte kommer for kort eller for langt, og da blir det et arbeid. Vi opplever at vi kommer med utakt med planene. Blir ofte ikke prioritert. Men vi er veldig glade for at vi har hatt en periode med å "måtte" fordi da har man fått læreplanen mye mer under huden.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Her er vi godt med! Det er fokusområder som vi og elevene er opptatt av.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi er absolutt innenfor områdene. Vi er enige om at kjerneelementene er det viktigste, men vi klarer ikke gjengi kjerneelementene ordrett. Vi føler vi dekker dem.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Her er vi gode! Bærekraftig utvikling, og folkehelse og livsmestring er virkelig noe vi tar oss tid til og som er aktuelt store deler av tiden. Vi føler oss også trygge på "Demokrati og medborgerskap". Føler at det er en del av vår hverdag med elevene.
Dybdelæring	Vi føler at vi tør å ta oss tid til å bli stående i et tema om vi føler at elevene trenger det, eller det er et tema hvor vi ønsker å dypdykke. Vi tør å sette av tid til å angripe et tema fra flere sider, og ta oss tid til å skape forståelse, nysgjerrighet og undring for et tema eller område.
Elevaktive arbeidsformer	Er noe vi fikser til en viss grad, men at vi føler at dette kan vi bli noe bedre på. Hatt en fin gjennomgang av Kagan.
Underveisvurdering	Hva er underveisvurdering, og hva er god nok underveisvurdering? Vi opplever at vi er flinke til å snakke med elevene om deres arbeid i vår hverdag sammen med dem. Noen ganger er det arbeid (skriftlig oppgave og muntlig presentasjoner) som leveres inn og blir evaluert, men først og fremst er det våre møter med elevene hver dag som dekker dette punktet. Er lurt å ha kriterier slik at vi kan være tydelige i kommunikasjonen med elevene, slik at de tydelig forstår hva som skal læres og hva som vurderes.
Elevmedvirkning	Vi må blir bedre på å bruke begrepet. Vanskelig å bruke ordet i hverdagen, og påpeke til elevene at dette er "elevmedvirkning". Her er nok forståelsen av begrepet med på å påvirke hvor mye elevene føler at de er med på å medvirke. Vi føler vi er ganske gode på å gi elevene valg innenfor våre rammer, men om dette i elevenes syn er medvirkning, kanskje ikke?

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,35%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	4,76%
Antall elever i spesialavdeling:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?
  - Ordinærskolen og spesialavdelingen kan bidra til å utvide kompetanse og kunnskap på tvers for å styrke tilbudet enda mer.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	4 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1 år om gangen

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  - Morsmålsopplæring gis i tillegg

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja det gjør skolen.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Skolen gjennomfører jevnlige evalueringsmøter med foresatte og PPT.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  Enda større fokus på tilpasset opplæring i klassene. Større grad av å utnytte de lærerressursene som finnes i form av styrking i klasser.
  Vi bruker barneveiledere i både skole og SFO. Dette gjør det enklere å følge opp det enkelte barn.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  - Foreldreundersøkelsen
  - Elevundersøkelsen 6.trinn

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Elevundersøkelsen 5.trinn
  - Elevundersøkelsen 7.trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  - Elevundersøkelsen viser for lav score på motivasjon.
  - Jobbe med leseutholdenhet
  - Utvikling av SIM,knyttet opp mot §9a
  - Plangruppe

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Godt kjent.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Den ivaretas. Et stykke å gå i forhold til dokumentasjon. Ref: tilsyn.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Den opplever ledelsen at brukes aktivt, og flere klasser tar undersøkelsen mer enn to ganger i året (utvalgte temaer). Tiltak settes inn der det trengs.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  Fungerer ikke optimalt. Det må i enda større grad inn i læringsmiljøarbeidet. Vi ønsker se på ny organisering.

Elevundersøkelsen 5.trinn

- Kommenter utviklingen

  Vi ligger under snittet for Askerskolen. Klassetrivsel i tidlig høst viste en del utfordringer ift klassemiljøet. Ustabilt grunnet sykdom blant lærere på trinnet.

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Tas opp i klassene, utviklingssamtaler, elevråd, FAU,SU/SMU, Ansatte i fellestid.

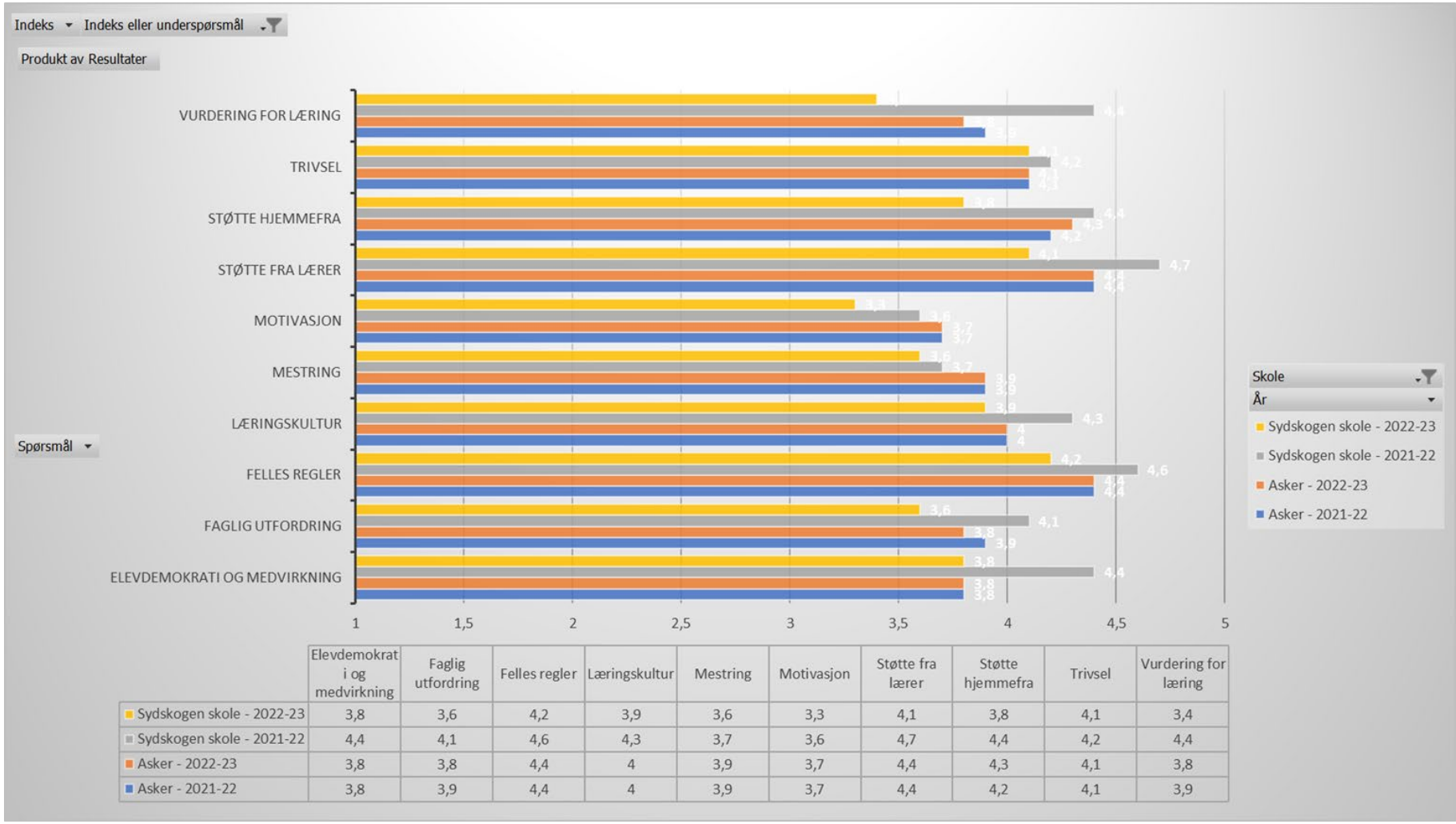

	Elevdemokrati og medvirkning	Faglig utfordring	Felles regler	Læringskultur	Mestring	Motivasjon	Støtte fra lærer	Støtte hjemmefra	Trivsel	Vurdering for læring
Sydskogen skole - 2022-23	3,8	3,6	4,2	3,9	3,6	3,3	4,1	3,8	4,1	3,4
Sydskogen skole - 2021-22	4,4	4,1	4,6	4,3	3,7	3,6	4,7	4,4	4,2	4,4
Asker - 2022-23	3,8	3,8	4,4	4	3,9	3,7	4,4	4,3	4,1	3,8
Asker - 2021-22	3,8	3,9	4,4	4	3,9	3,7	4,4	4,2	4,1	3,9

Asker kommune

6.trinn

- Kommenter utviklingen

  Vi ligger litt over snittet for Asker kommune.

  Vi har jobbet mye med klassemiljøet og veiledning fra SEIL.

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Tas opp i klassene, utviklingssamtaler, elevråd, FAU,SU/SMU, Ansatte i fellestid.

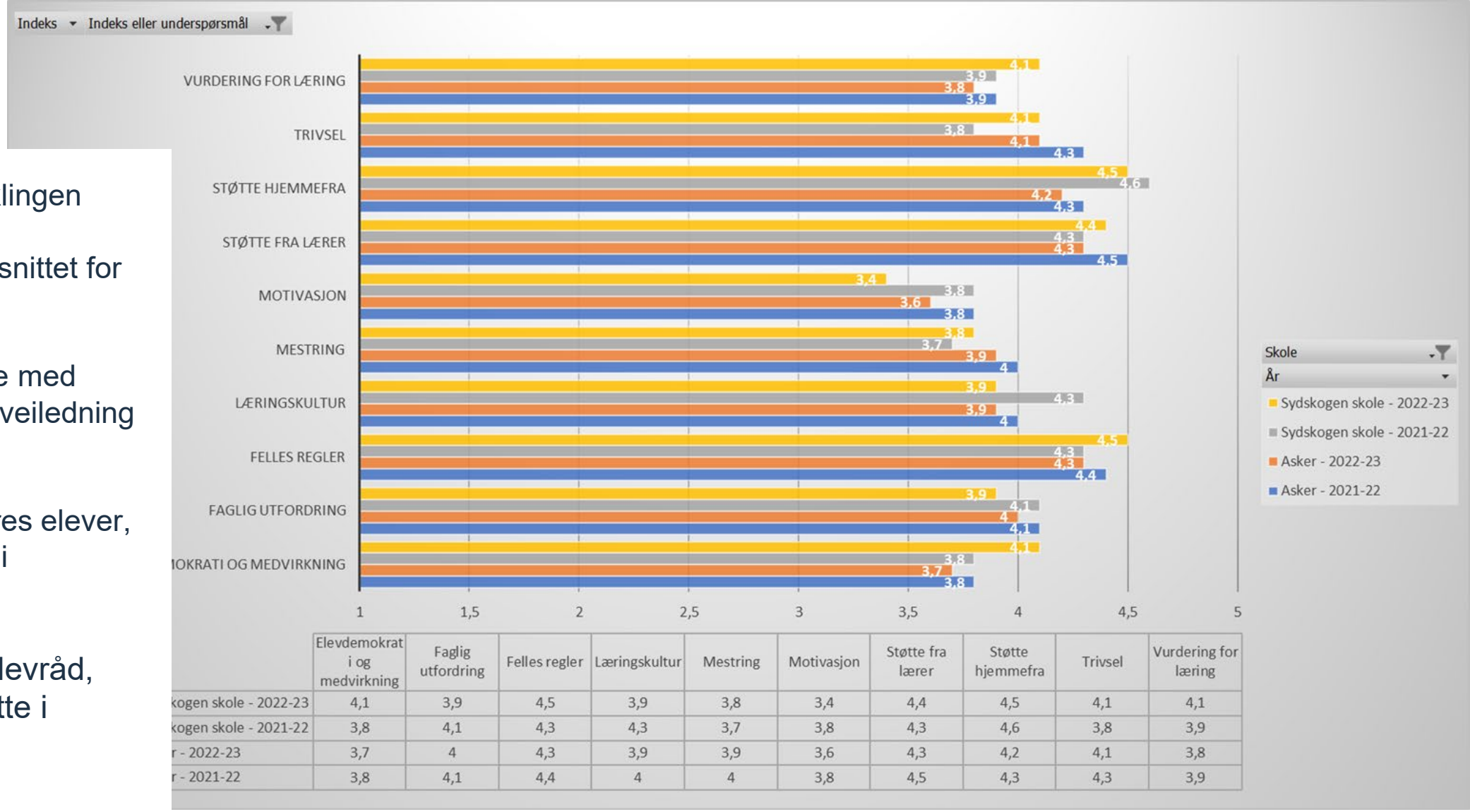

	Elevdemokrati og medvirkning	Faglig utfordring	Felles regler	Læringskultur	Mestring	Motivasjon	Støtte fra lærer	Støtte hjemmefra	Trivsel	Vurdering for læring
kogen skole - 2022-23	4,1	3,9	4,5	3,9	3,8	3,4	4,4	4,5	4,1	4,1
kogen skole - 2021-22	3,8	4,1	4,3	4,3	3,7	3,8	4,3	4,6	3,8	3,9
r - 2022-23	3,7	4	4,3	3,9	3,9	3,6	4,3	4,2	4,1	3,8
r - 2021-22	3,8	4,1	4,4	4	4	3,8	4,5	4,3	4,3	3,9

7.trinn

- Kommenter utviklingen
  Vi ser en nedgang i:
  -læringskultur
  -motivasjon
  -støtte fra lærer og foreldre

  Vi ser en liten økning i:
  -trivsel
  - vurdering for læring
  Totalt sett har denne klassen hatt en god utvikling siden 5.klasse.

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Tas opp i klassene, utviklingssamtaler, elevråd, FAU,SU/SMU, Ansatte i fellestid.

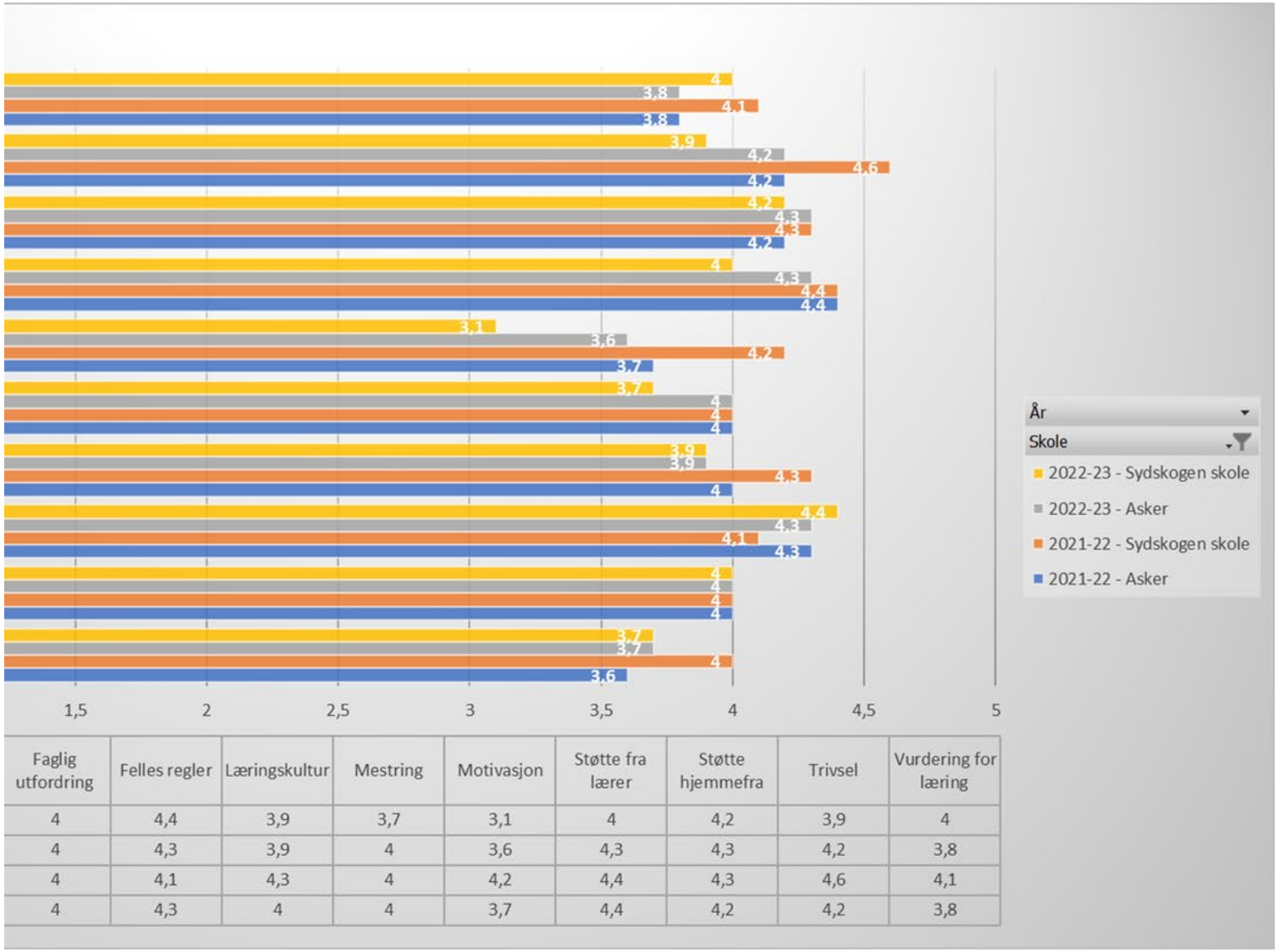

Faglig utfordring	Felles regler	Læringskultur	Mestring	Motivasjon	Støtte fra lærer	Støtte hjemmefra	Trivsel	Vurdering for læring
4	4,4	3,9	3,7	3,1	4	4,2	3,9	4
4	4,3	3,9	4	3,6	4,3	4,3	4,2	3,8
4	4,1	4,3	4	4,2	4,4	4,3	4,6	4,1
4	4,3	4	4	3,7	4,4	4,2	4,2	3,8

Foreldreundersøkelsen

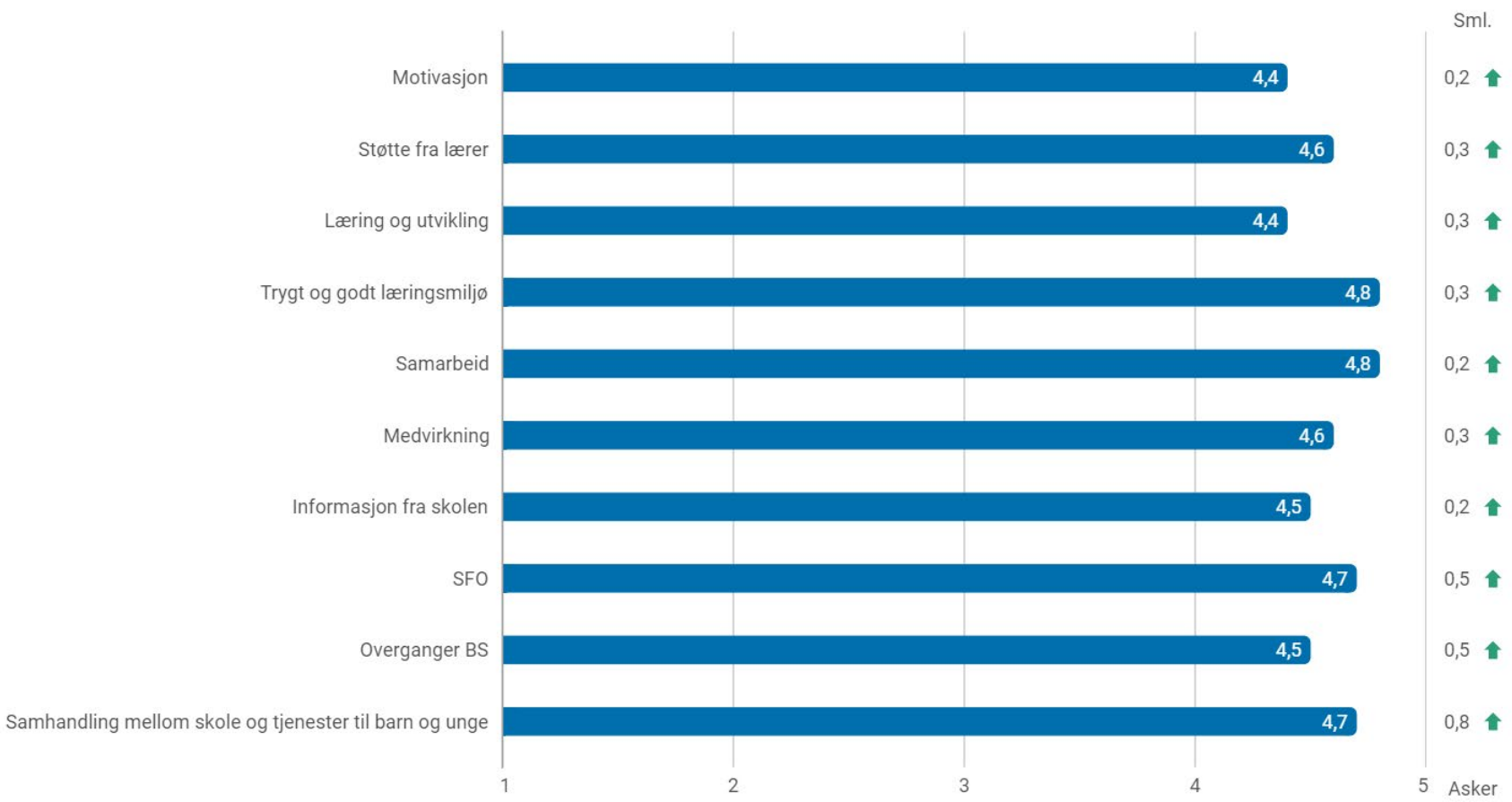

- Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?
  Vi ligger over Askerskolen snittet i alle punktene, noe vi er godt fornøyd med.
  VI ser at det er større tilfredshet på 2. og 4. enn på 6. trinn.
  Det er ikke overraskende da vi har hatt noen utfordringer knyttet til klasse og læringsmiljø. Det skal dog sies at 6. trinn ligger på snittet totalt for Askerskolen.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

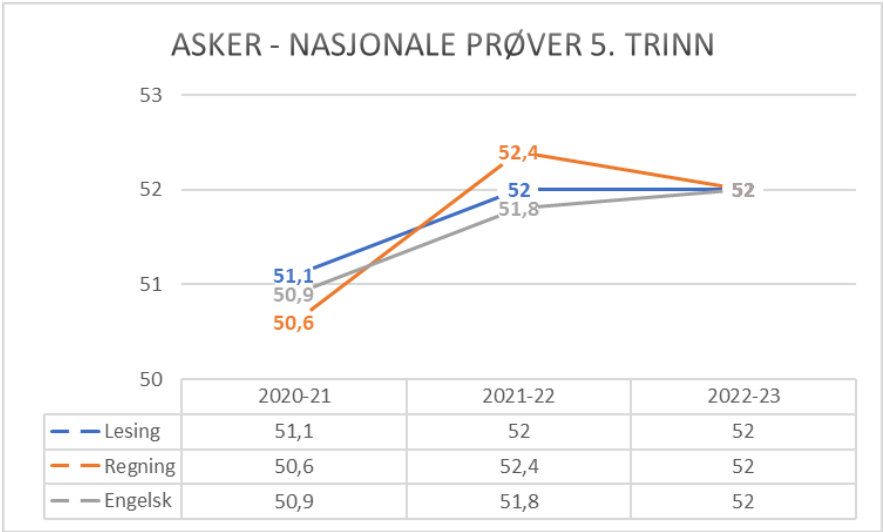

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen
  Vi er godt fornøyde med utviklingen i regning og engelsk. Vi ser en ikke fullt så god utvikling i lesing. Resultatene viser at vi har en stor andel på nivå 2. Evaluering i lærerkollegiet sier at mange elever sliter med å stå i lange komplekse tekster.

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Sydskogen barneskole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	20,0%	66,7%	13,3%	48,1
Sydskogen barneskole (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	12,5%	62,5%	25,0%	52,4
Sydskogen barneskole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	35,0%	45,0%	20,0%	47,4
Sydskogen barneskole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	13,3%	53,3%	33,3%	53,3
Sydskogen barneskole (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	5,9%	82,4%	11,8%	49,6
Sydskogen barneskole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	42,1%	47,4%	10,5%	43,9
Sydskogen barneskole (22-23)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	13,3%	46,7%	40,0%	55,4
Sydskogen barneskole (21-22)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	6,3%	56,3%	37,5%	53,9
Sydskogen barneskole (20-21)	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	33,3%	38,9%	27,8%	49,7

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Resultatene deles med FAU. Vi drøfter og analyserer resultatene i utviklingstid. Kontaktlærer gjennomgår resultatene med hver enkelt elev i utviklingssamtale.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?
  Ingen samarbeid per dags dato.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  Vi ligger over snittet for regning og engelsk, under snittet i lesing.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?
  Fortsette å jobbe etter standarden for lese- og skriveopplæring. Kurse lærere på småtrinnet. Bruke skolens MAM-lærer i forhold til å jobbe med matematisk forståelse

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?
  Jobbe med leseutholdenhet. Fortsette å bruke biblioteket aktivt. Prosjektgruppe for biblioteket er med på å legge føringer for dette.

Asker kommune

Asker kommune

Sætre skole - lokal tilstandsrapport 2022

vinter 2023

Trygg
+ Aktiv
+ Læring
+ Sammen
= Sætre skole

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	305
Lærere:	27
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,2
Barn i SFO:	96
Ansatte SFO:	9

SFO

- ❖ Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?
- Samsvar mellom det pedagogiske utviklingsarbeidet skole- SFO. SFO-ansatte involveres i større grad i satsingsområder som er relevante for SFO. Eks: Folkehelse og livsmestring.
- Kultur-SFO har fått innredet et eget rom.
- Økt fleksibilitet m.h.t. organisering av de ansatte

- ❖ Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet? Vi ønsker å utvikle et tilbud som gjør det attraktivt for 3. og 4. trinns barn å være på SFO så lenge som mulig. Det legges stor vekt på å gi barna et godt tilbud i skolens ferier.

- ❖ I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?
  Sætre SFO bestreber seg på å oppfylle rammeplanen innen de ulike områdene.

- ❖ Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?
  -Implementering av rammeplanen
  - Folkehelse og livsmestring - SMART oppvekst
  - Trygt og godt miljø - rutiner og forventninger
  Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre? Eget foreldremøte i regi av SFO. Innspill fra foreldrene. Lytte til hvilke forventninger og ønsker foreldrene har.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Felles aktiviteter for hele skolen og på tvers av trinn. Økt fellesskapsfølelse på skolen.
  - Gode resultater på elevundersøkelsen.
  - Standard for samarbeid og kommunikasjon skole - hjem

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Klare føringer fra ledelsen.
- Fokus på arbeid både med sosiale ferdigheter og fag. Planlegge 50 - 50. Inger Bergkastet. Periodeplan med dette som tema på høsten, holde det varmt gjennom hele året.
- Aktivisere og ansvarliggjøre foreldrene på alle trinn. Godt samarbeid med foreldrene

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Gode rutiner for overgang barnehage - skole og barneskole - ungdomsskole. Jevnlige TFI-møter.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Skolen følger Askers rutiner, standarder og benytter de digitale systemene som forventet. God samhandling med PPT.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Skolen har utviklet et godt profesjonsfellesskap. Vi vil utvikle samtalene mellom lærerne til å bli mer analytiske.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Økt fokus på dette har ført tl et tryggere læringsmiljø og edre samhandling mellom elevene.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Skolen har et godt samarbeid med frivilligheten, særlig organisasjoner innen kultur, og Sætre innbyggertorg.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Har fått til en god organisering av intensiv og forsterket undervisning. Skolen agerer raskere i læringsmiljøsaker.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Samkjøring og ved innkjøp. Kildesortering.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Særskilt norskundervisning.
  Det er sårbart at det kun er en person på skolen som har kompetanse og tid til å gjennomføre og drifte dette. Vi mangler kompetente ansatte som kan gjennomføre kartlegging og testing i forkant av at et eventuelt enkeltvedtak fattes.
- Trygt og godt skolemiljø. At ikke alle ansatte og alle yrkesgrupper handler i tråd med det som er forventet og følger de gjeldende rutiner.
- Personvern .Ha nettvett og digital dømmekraft på agendaen regelmessig, både for ansatte og elevene. Snakke og dele erfaringer med hverandre innad og utad i team og trinn.
- SFO har få barn på 3. og 4. trinn

(På de andre punktene skriver de ansatte risikofaktor 1)

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene?

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Skolen har utarbeidet en felles overordnet periodeplan. Planen er å opprette en digital plattform for deling
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Er tydeliggjort i skolens felles periodeplan.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Utarbeides på trinn-nivå.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Folkehelse og livsmestring.
Dybdelæring	På vei. Aktualiseres gjennom hele skoleåret i arbeidet med skolens satsingsområder. Lærerne har god kjennskap til hva dybdelæring innebærer. Jobbe videre med at det blir en del av hele skolens praksis.
Elevaktive arbeidsformer	På vei. Aktualiseres gjennom hele skoleåret i arbeidet med skolens satsingsområder. Lærerne har god kjennskap til hva dybdelæring innebærer. Jobbe videre med at det blir en del av hele skolens praksis.
Underveisvurdering	Lærerne er flinkere til å ha jevnlige elevsamtaler. Lærerne på trinnet organiserer seg slik at det blir mulig å gjennomføre.
Elevmedvirkning	Bedre resultater på elevundersøkelsen enn tidligere, men vi har fremdeles en vei å gå. Variasjon.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,25%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	4,26%
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	

- Organisere elevene på tvers av klassetrinn for å utnytte ressursene bedre.
- Elevene på de høyeste trinnene må involveres mer i planleggingen og gjennomføringen av spesialundervisningen
- Utvide tilbudet med alternative opplæringsarenaer for barneskoleelever.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2 timer
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1-2 år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Elevene opplever at de får god støtte og økt grad av mestring. En lærer melder om god framgang for elevene.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

  Ja, og vi opplever at en samtale med foreldrene om elevenes fravær reduserer fraværet.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Skolen har god erfaring med samarbeidet med PPT. Vi har lært oss å være tålmodige i de vanskelige sakene.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Elevundersøkelsen 5. trinn

    https://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.g1dcdce40f01_3_15

  - Elevundersøkelsen 6. trinn
    https://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.g1dcdce40f01_3_5

  - Elevundersøkelsen 7. trinnhttps://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.p21

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Nasjonale prøver
    https://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.p30
  - Foreldreundersøkelsen
    https://docs.google.com/presentation/d/1pCpYifDDaCmmE3UprC92tKtU7HDCzp47GCaORxGCtkY/edit#slide=id.p26

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Trygt og godt skolemiljø.
- Lesing, skriving, språkutvikling
- Programmering
- Skolehage
- Folkehelse og livsmestring
- Personvern
- Særskilt norskundervisning

- Profesjonsfellesskapet
- Elevaktive læringsformer
- Elevmedvirkning

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Rutinene er godt kjent for lærerne og for de ansatte i SFO.

- Hvordan ivaretas varslingsplikten? Lærerne sender mail til rektor. Rektor sørger for å dokumentere i elevmappene. I tillegg muntlig varsel og drøfting.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø? Gjennomføres hver høst og vår. Er satt inn i årshjulet. Følges opp med elevsamtaler.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet? Jevnlige møter der vi går gjennom saker. Ønsker å organisere SIM på en annen måte neste skoleår. Lærere inn i SIM i tillegg til rektor og miljøterapeut.

Elevundersøkelsen 7. trinn

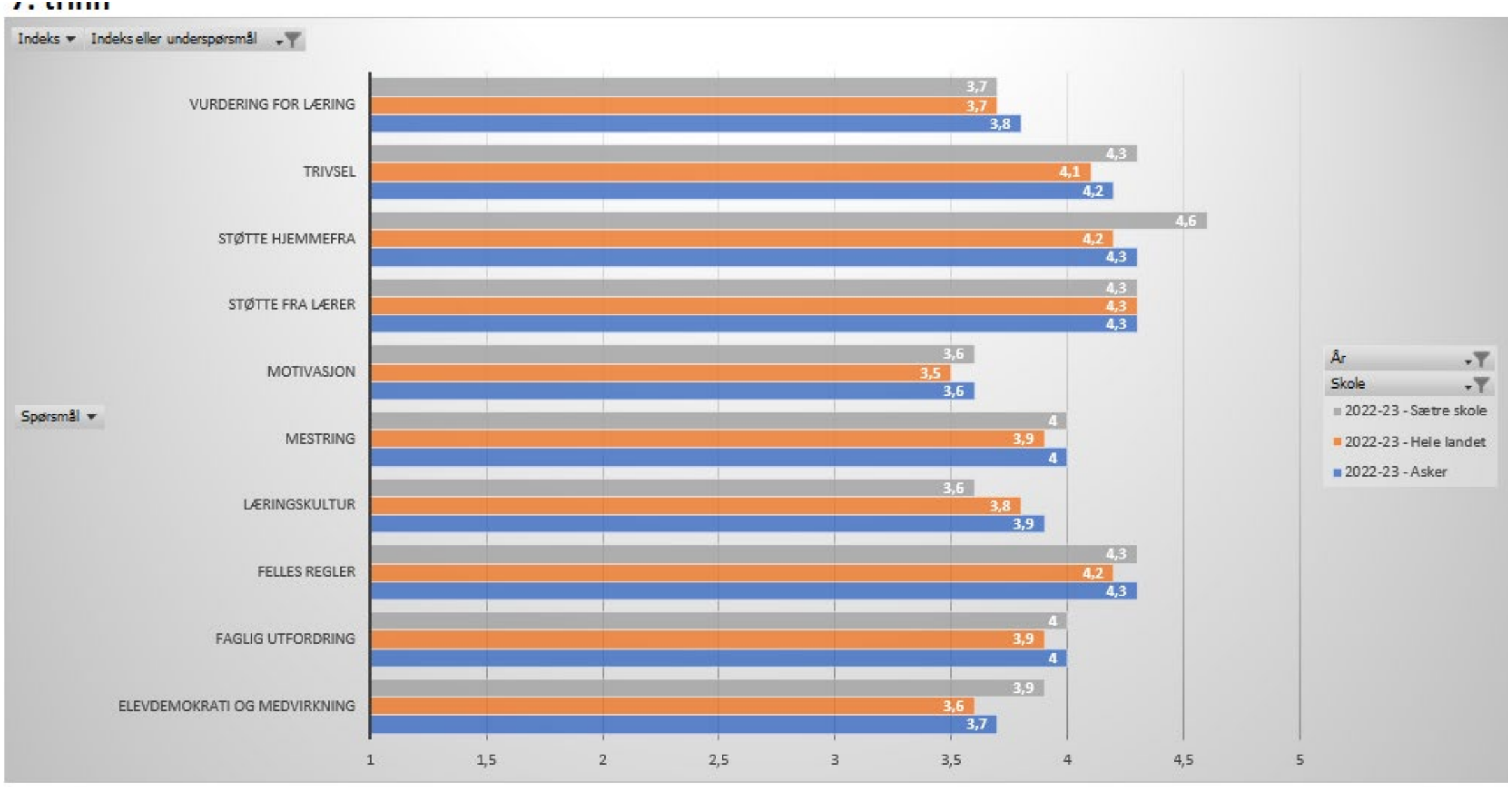

Asker kommune

Elevundersøkelsen 6. trinn

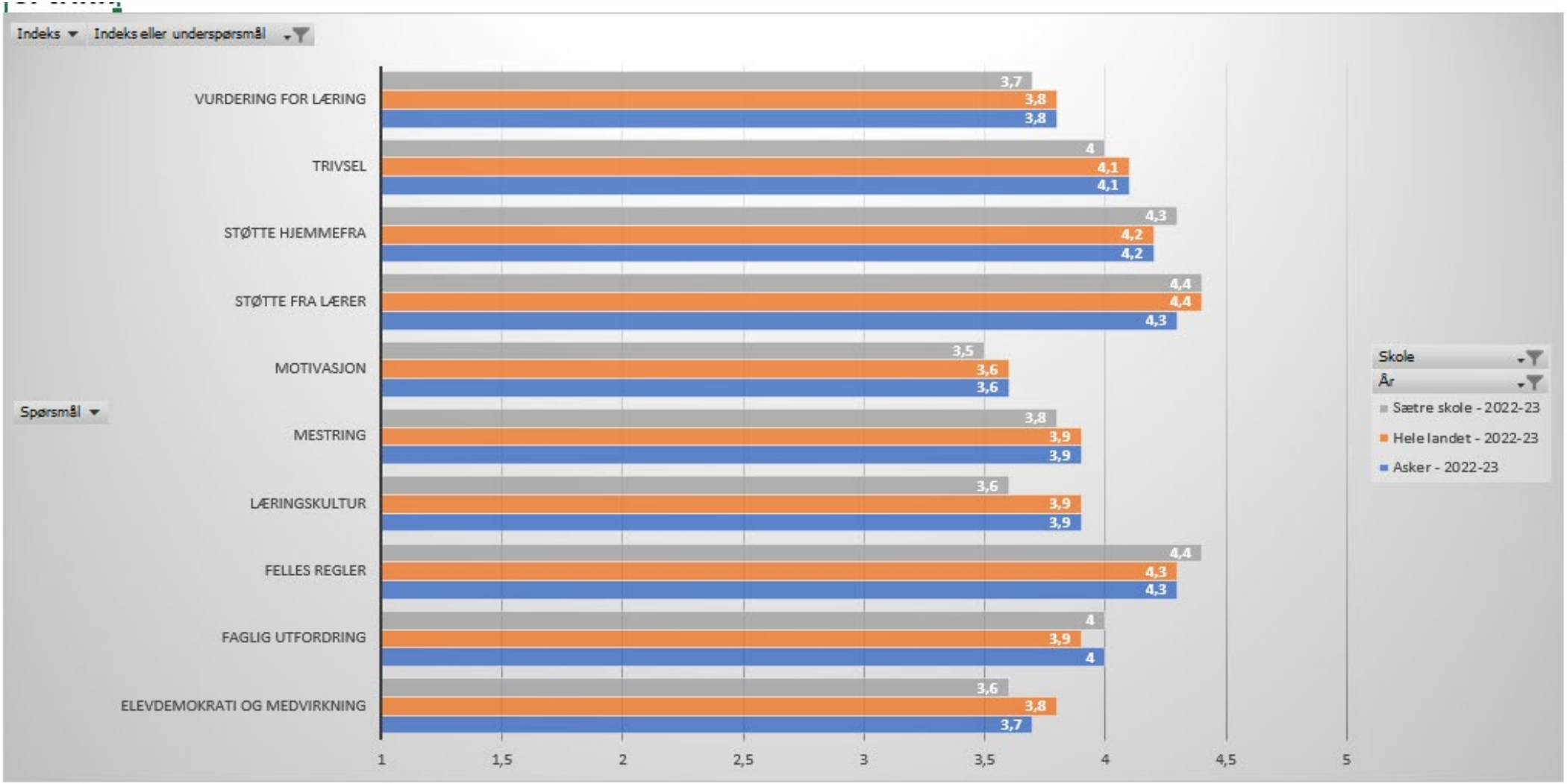

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

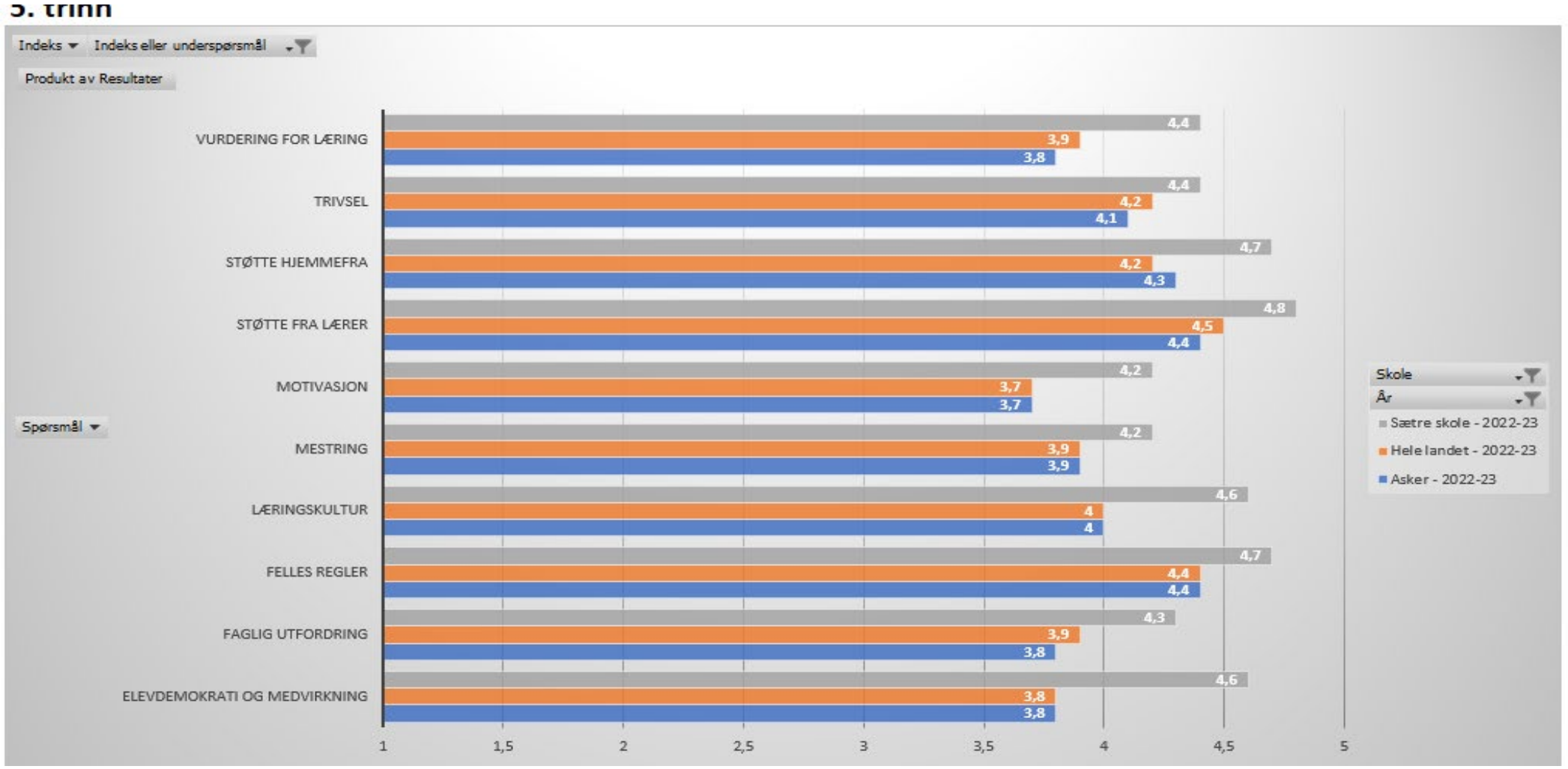

Foreldreundersøkelsen

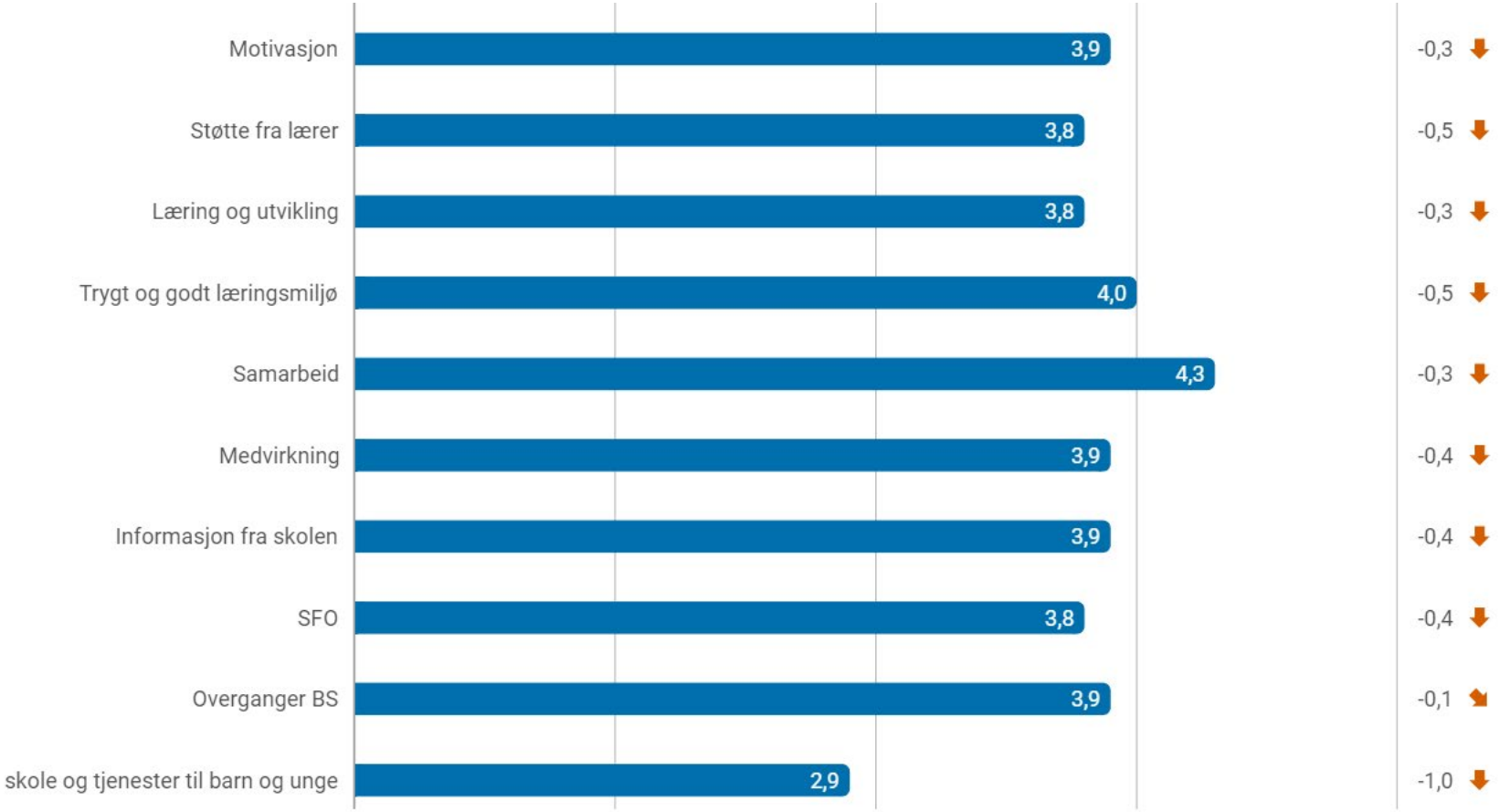

- Undersøkelsen viser at foreldrene på 2. trinn er fornøyde, mens foreldrene på 4. trinn og spesielt 6. trinn ikke er fornøyde med skolen.
  Skolen har gode resultater på elevundersøkelsen, over gjennomsnittet i Asker. Spesielt gode resultater på 5. trinn.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

1. trinn: Halvparten av elevene er flerspråklige - øst-europeiske.
En lærer ivaretar ukrainske elever, og en annen lærer hjelper de flerspråklige med lesing og skriving

.

2.- 4. trinn: En erfaren lærer i redusert stilling har ansvaret for intensivopplæringen og oppfølgingen av elevene.
Hun bistår med å innføre Aski Raski i klassene.

- Læreren er dedikert til oppgaven, og elevene får god oppfølging og opplever mestring. Elevene blir sett. De liker timene med denne læreren.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

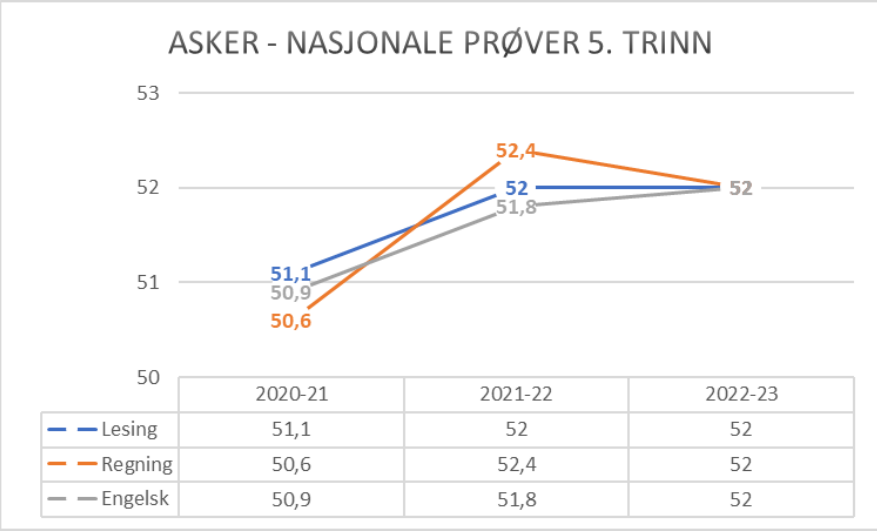

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

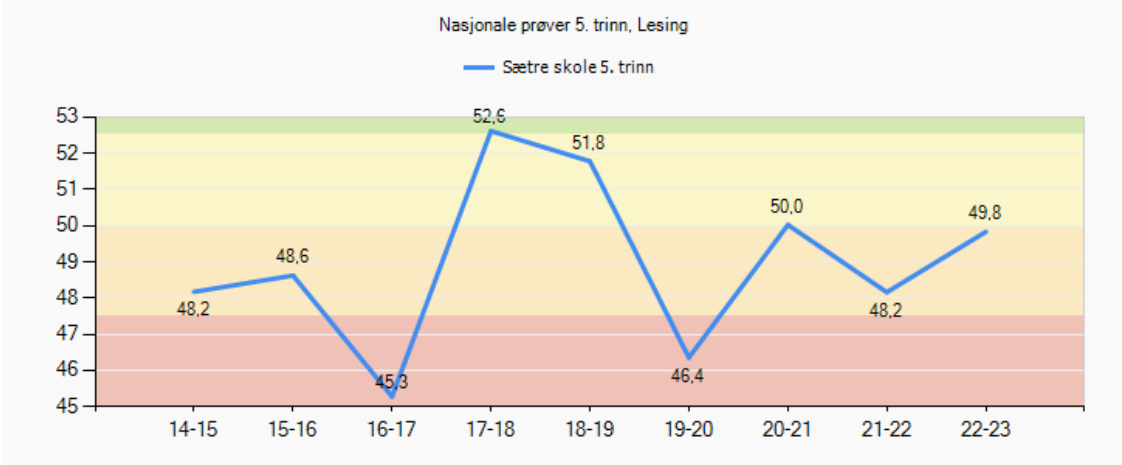

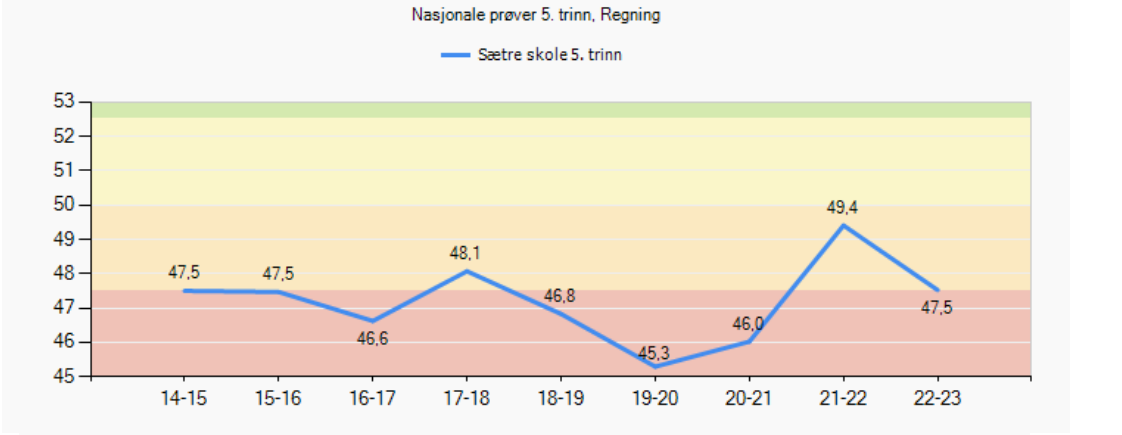

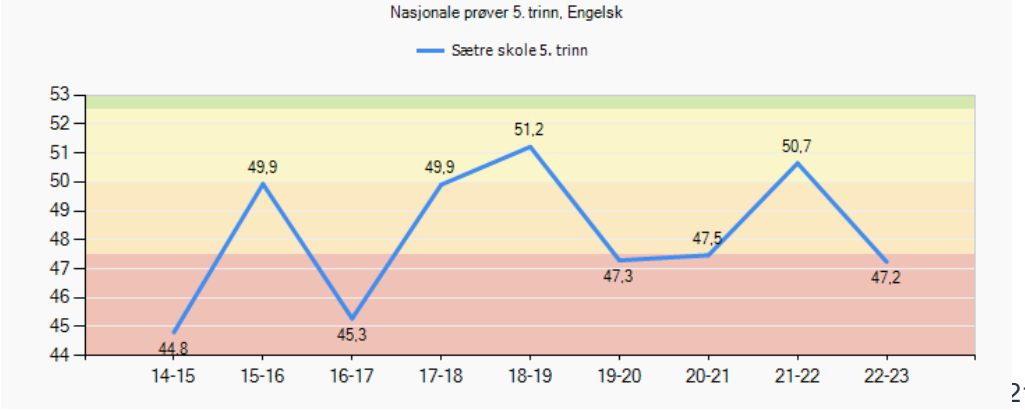

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen

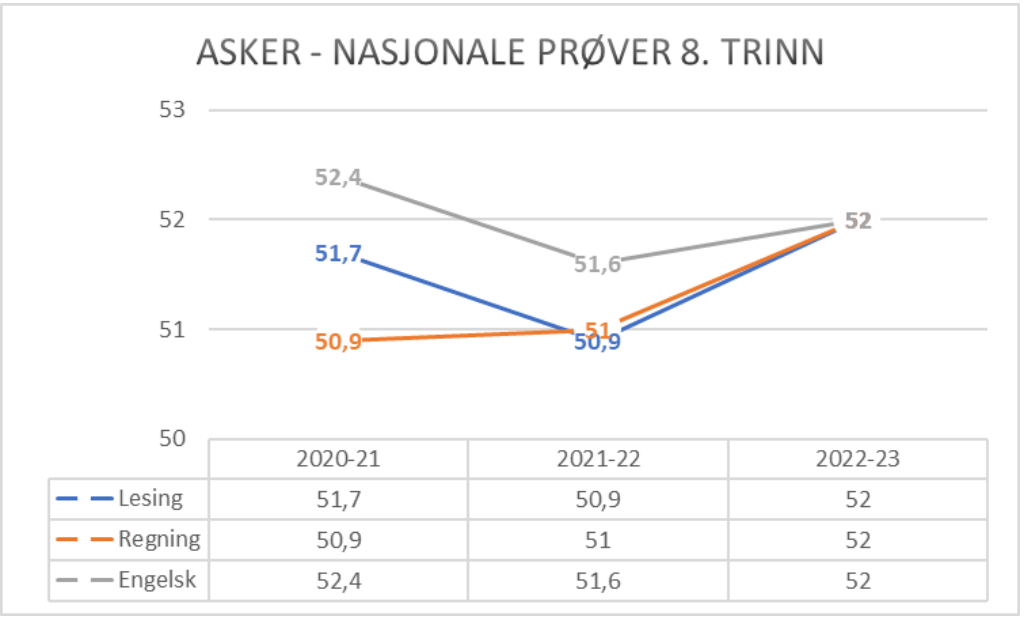

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

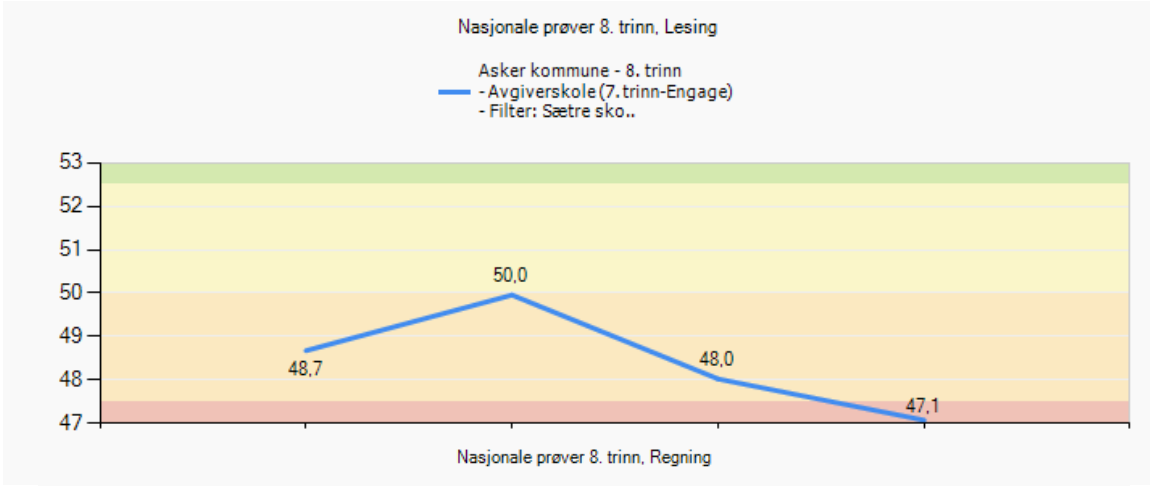

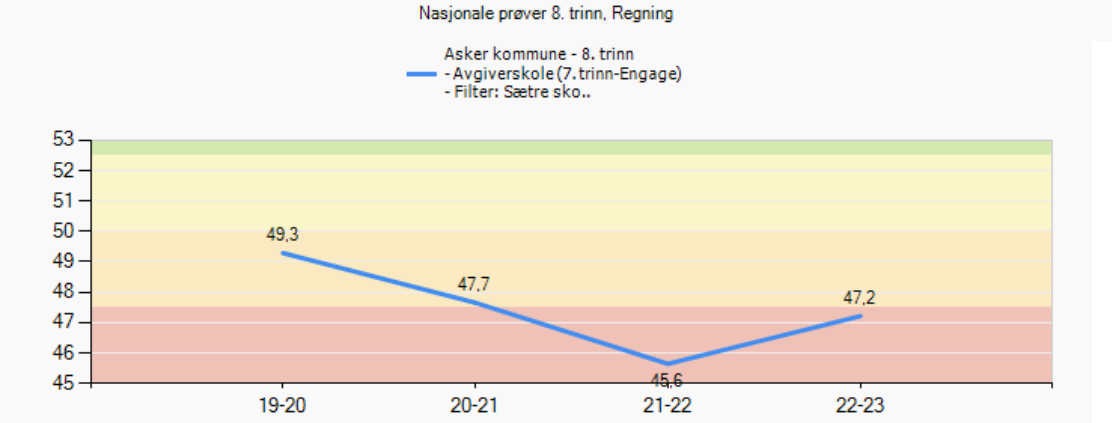

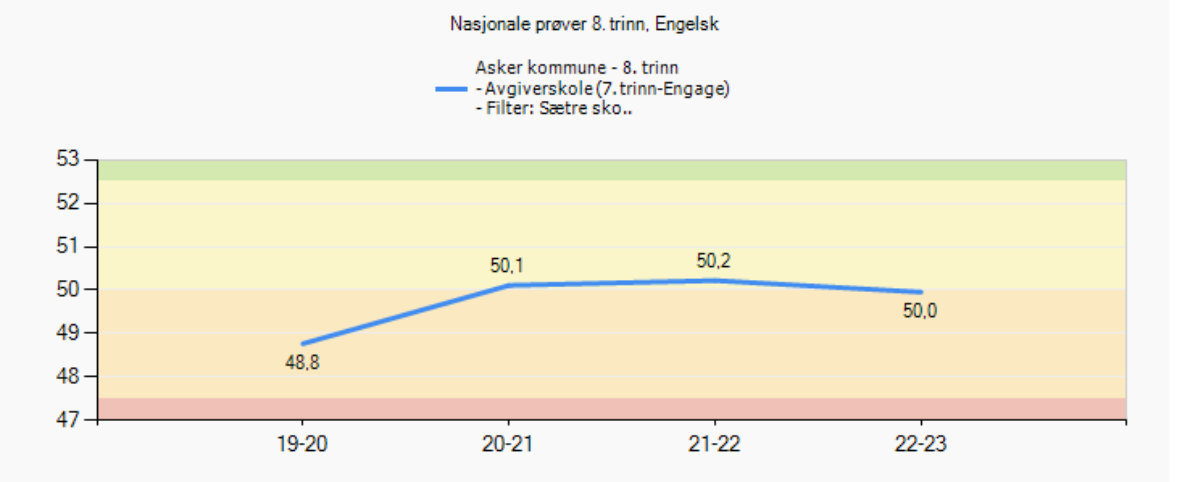

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene? Resultatene presenteres i skolens rådsorganer og i lærerpersonalet. Resultatene analyseres sammen med lærerne på trinnet.

- Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP? Barneskolen og ungdomsskolen har ikke opprettet noe samarbeid om resultatene på NP.

Videre utvikling

- Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring? Implementering av Askerskolens standard for begynneropplæring. Faglig fokus i plan- og utviklingstiden for å heve kvaliteten på undervisningen.

- Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet? Faglig fokus i plan- og utviklingstiden for å heve kvaliteten på undervisningen.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Sætre ungdomsskole

vinter 2023

Skolens verdier:

Mangfold

Fellesskap

Utvikling

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	210
Lærere:	21
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	19.6

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Bygge organisasjon
- Læreplanforståelse
- Medarbeidersamtalen (Min utviklingsplan)

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - involvering
  - lærerne føler at dette er nyttig i egen skolehverdag
  - struktur

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Arbeid med interne rutiner og maler for at skolerutinene skal være like for alle klasser
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Felles årshjul for samarbeid med Sætre og Frydenlund i forhold til overgang barneskole/ungdomsskole. Samarbeidsavtale med PPT
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Kartlegge kompetanse- prioritert programmering og spes.ped Arbeid i profesjonsfellesskapet med læreplanforståelse for å utnytte kapasiteten i organisasjonen
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Jobbet for et inkluderende klasse- og skolemiljø Relasjon elev/lærer
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Elevmedvirkning Utnytte at foresatte er en viktig ressurs for eleven
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Avdelingsleder: Skolefravær.Rektor: aktivitetsplaner
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Matsvinn. Gjenbruk. Bruktsalg til vinterballet

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

Elevene har svakere resultater på nasjonale prøver, standpunkt og eksamen enn sosioøkonomiske faktorer skulle tilsi

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Mye godt samarbeid
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Må ofte repeteres, men lærerne har gode verdier/elevsyn
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Fortsatt tenker mange kompetansemål før kjerneelementer
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Uke 6 Bærekraftuke Kulturuken på 8.trinn i samarbeid med kulturskolen, innbyggertorget, Sætre barneskole og klubben
Dybdelæring	Må jobbes mer med
Elevaktive arbeidsformer	Må bli bedre, men matematikk har hatt god fremgang
Underveisvurdering	Elevene savner vurderingskriterier hos enkelte lærere og fag, Vi må jobbe med halvårlige vurderinger med og uten karakter
Elevmedvirkning	Må bli bedre Her må vi jobbe med begrepet Agency- dette handler noe mer om elevmedvirkning og handler egentlig om at eleven skal være leder i eget liv

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	7,55%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	3,77%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

Mer systematisk arbeid og evaluering av undervisningen. Hva fungerer og hva skal vi gjøre mindre/slutte med? Sette inn de riktige tiltakene
Organisering og utnyttelse av ressurser
Finne utplassering for elever som har behov for det- vi opplever at de ikke ønsker alternativ opplæringsarena
Supplerende arena på skolen?

Bli flinkere til å "friskmelde" elever
Hvem skal ha spesialundervisning?

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Alle årene på ungdomsskolen

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Gode resultater- vi bruker en lærer på disse elevene som er svært dedikert

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot disse elevgruppene fungerer?

  -Marianne Ennals har gitt oss mye kunnskap og vært en viktig støttespiller.
  -Alle disse sakene er unike-viktig å se den enkelte elev og den enkelte familie.
  -Det er også viktig å jobbe med lærerne. Disse elevene må ikke bli glemt!
  -For å komme videre i disse sakene må alle muligheter prøves-tenke utenfor boksen-være kreativ. (raus, nær, modig, skapende

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  Tilpasset undervisning
  - inkludering i klasserommet
  - legge til rette for læring
  - bruke hjelpemidler
  - grunnleggende ferdigheter
  - studieteknikk
  - bruke data
  - bygge relasjon
  - sette inn tiltak tidlig

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Resultater og analyse ligger her
  - Læringsmiljø
  - Tilpasset opplæring

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - Resultater og analyse ligger her
  - Motivasjon
  - Vurdering for læring
  - Nasjonale prøver: vi løfter elevene fra 8. til 9.trinn, men vi klarer ikke å ta igjen gapet

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

Øke læringsutbyttet til elevene gjennom profesjonsutvikling

1. Organisering av organisasjonen Sætre ungdomsskole
2. Jobbe systematisk med data som grunnlag for å diskutere elevenes læringsutbytte
3. Sette inn tiltak tidlig
4. Tilpasset opplæring for alle

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  Godt kjent og tas i bruk. Alle lærerne deltok på SIM-samling i høst.
- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  Alle skal varsle skriftlig/muntlig til Rektor
- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  Egne rutiner som vi er veldig fornøyde med
- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  Forbedringspotensiale. Her må vi tenke nytt da kun ledelsen har vært medlemmer

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

10. trinn

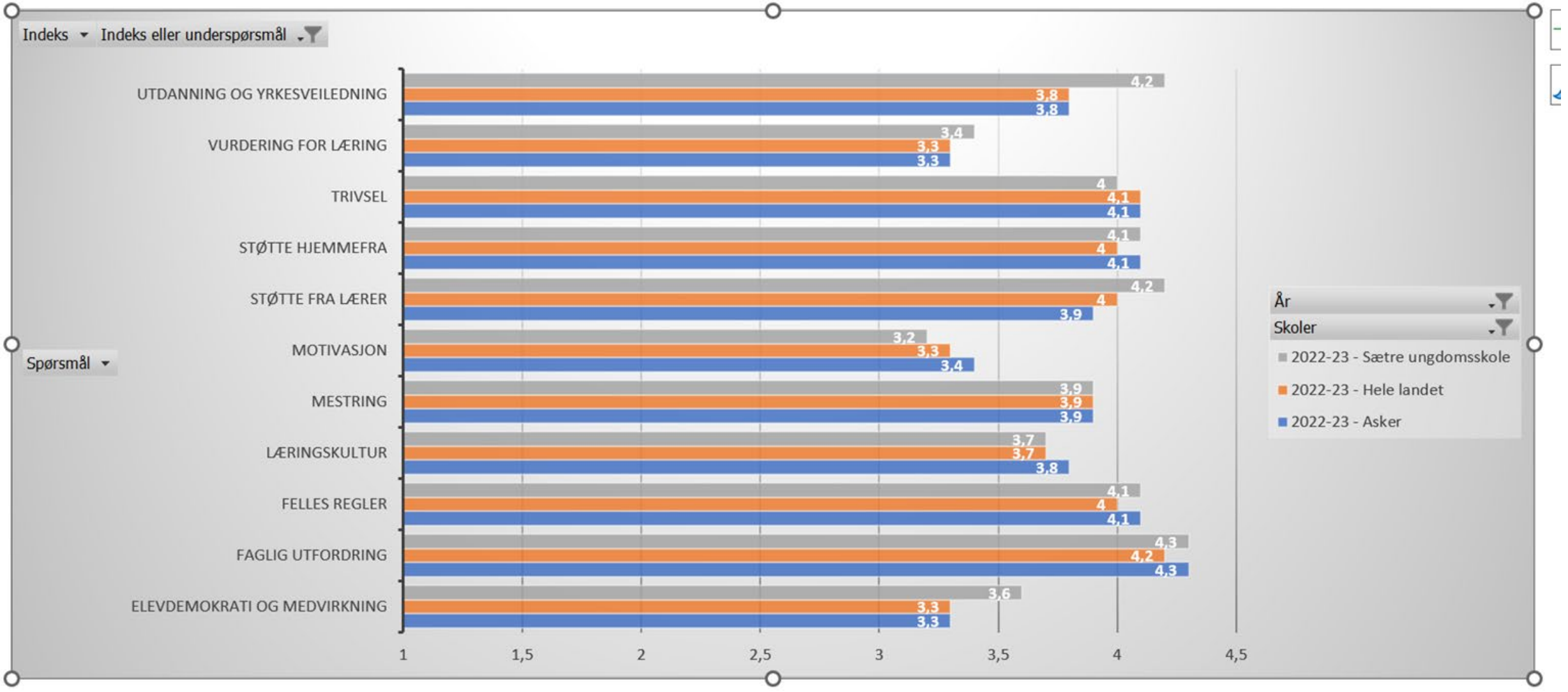

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

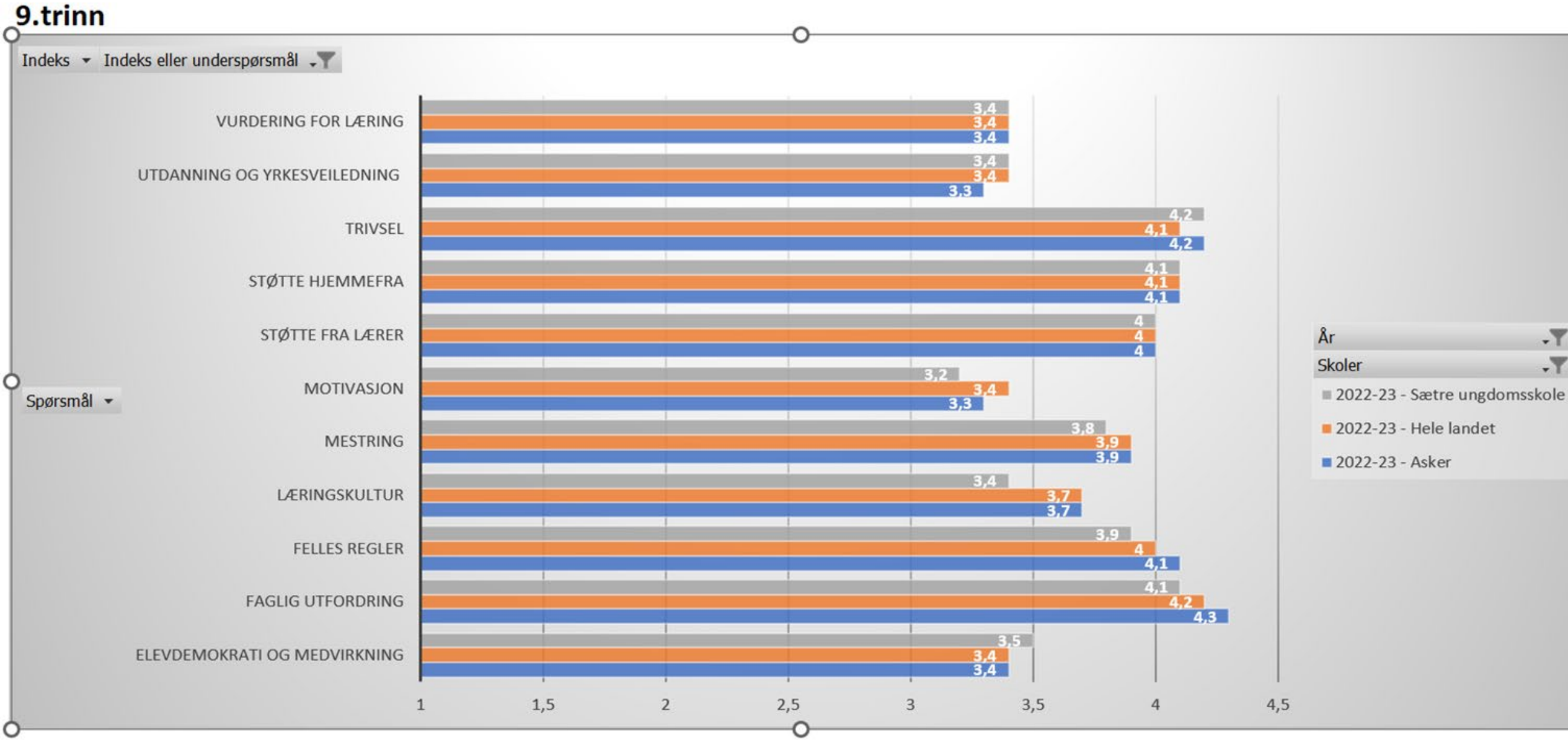

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

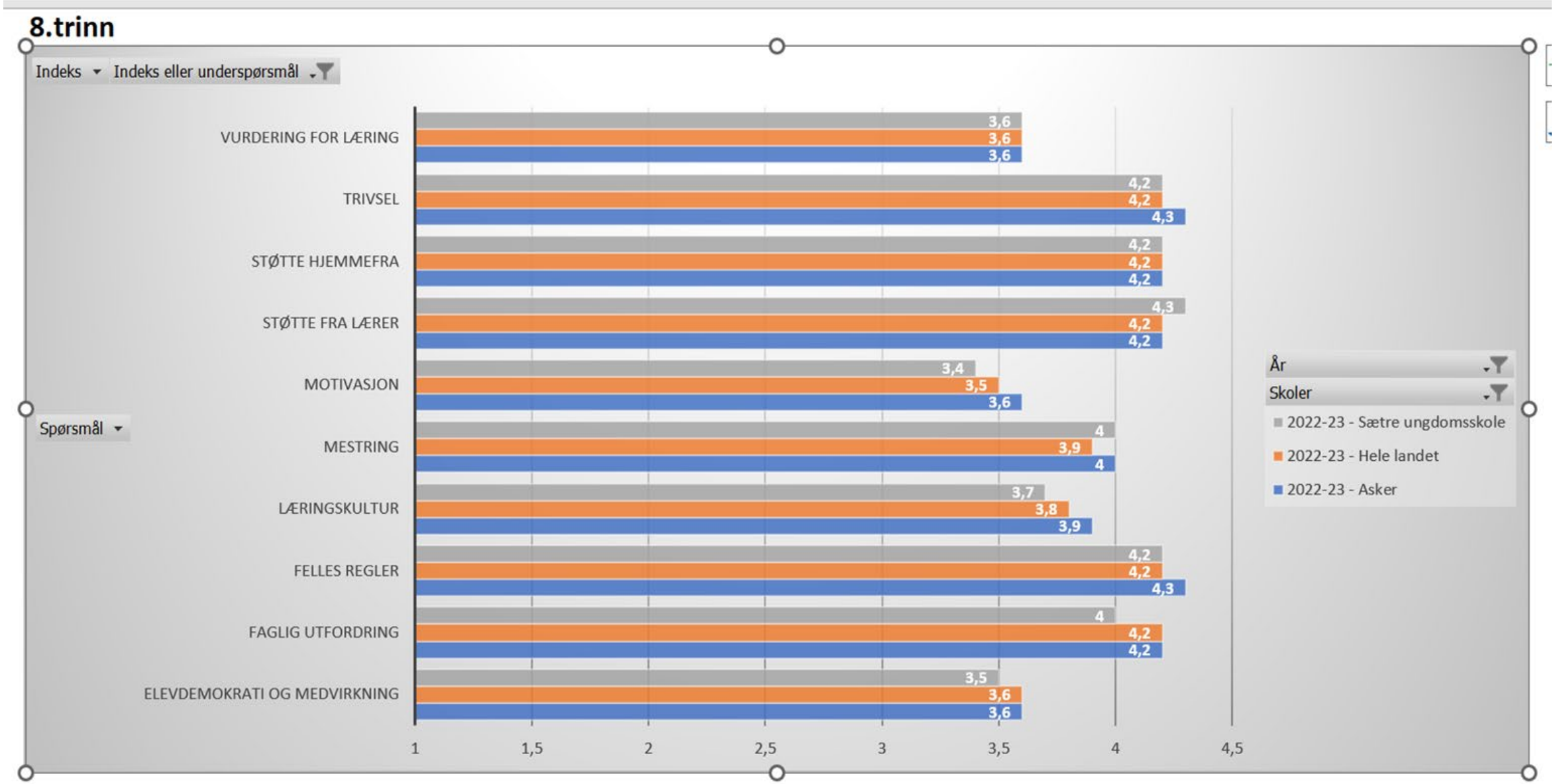

Foreldreundersøkelsen

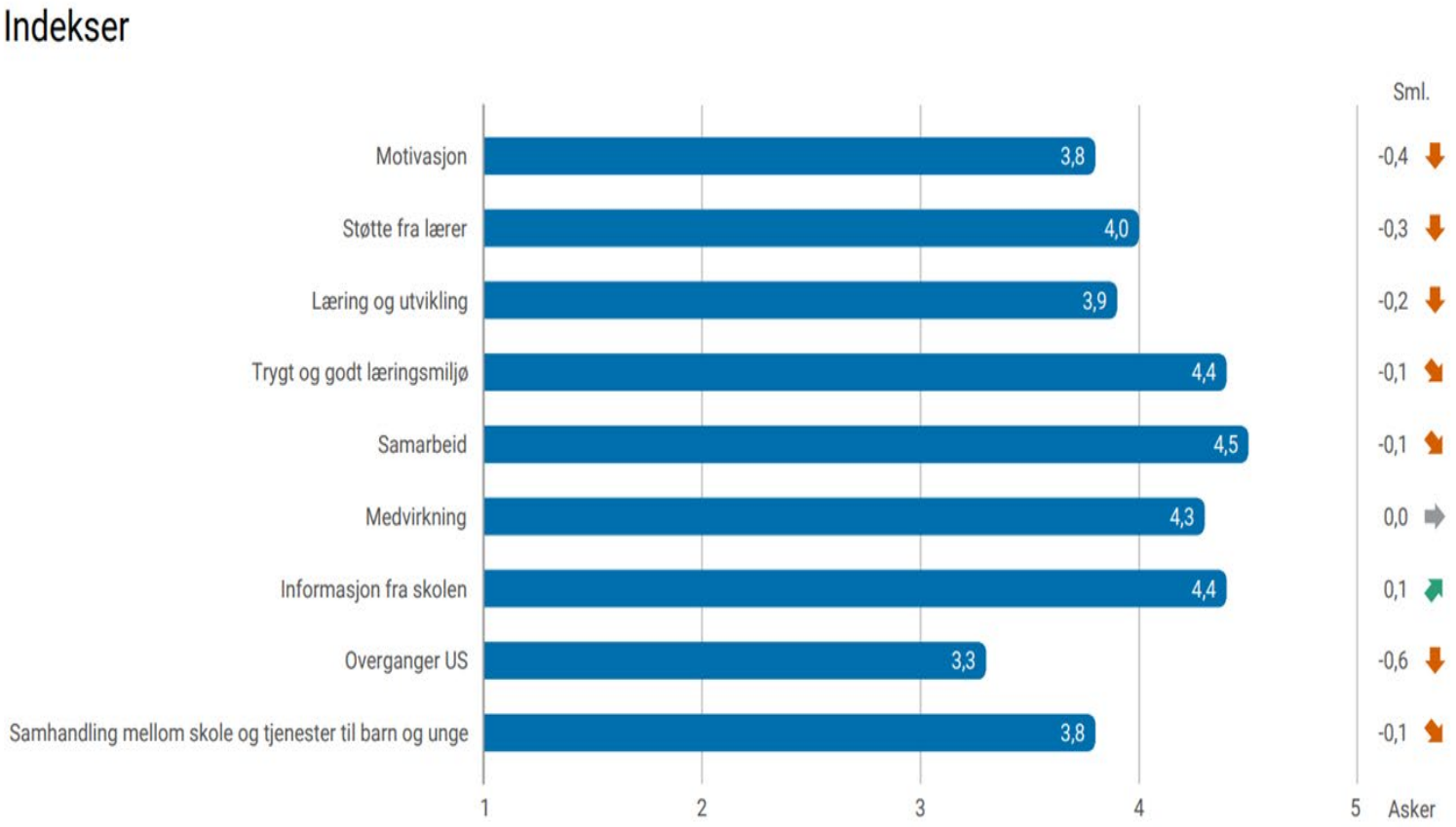

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

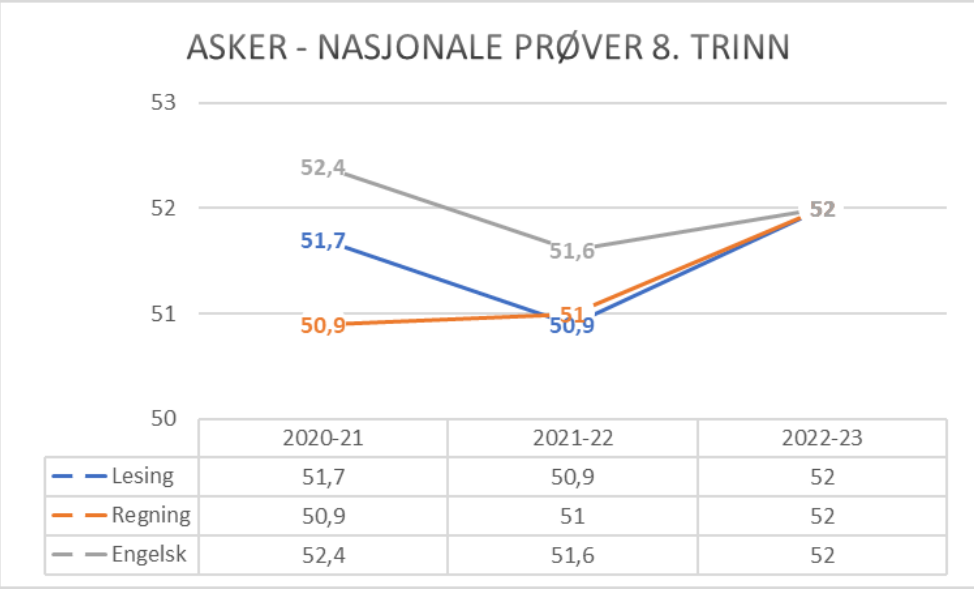

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

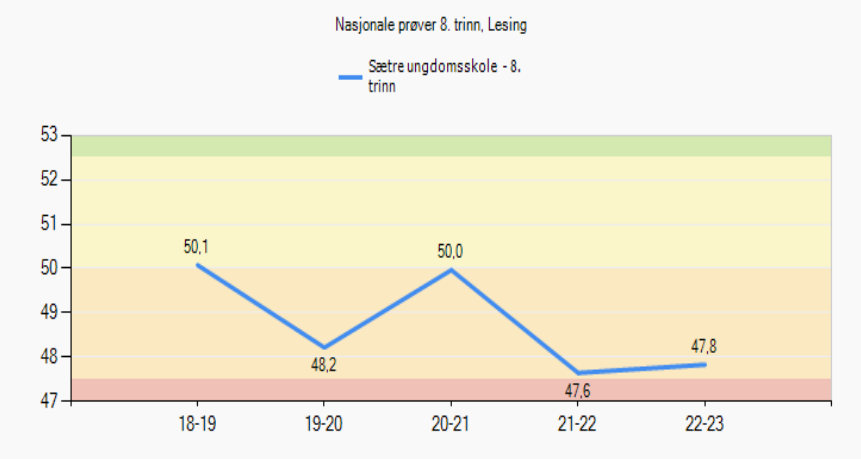

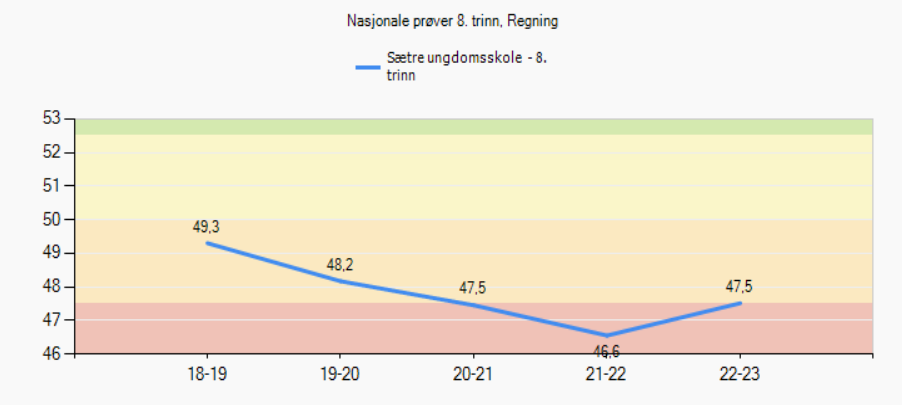

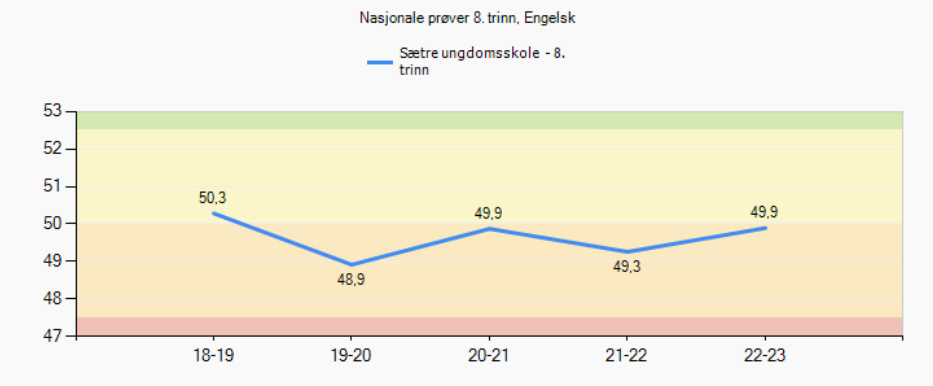

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

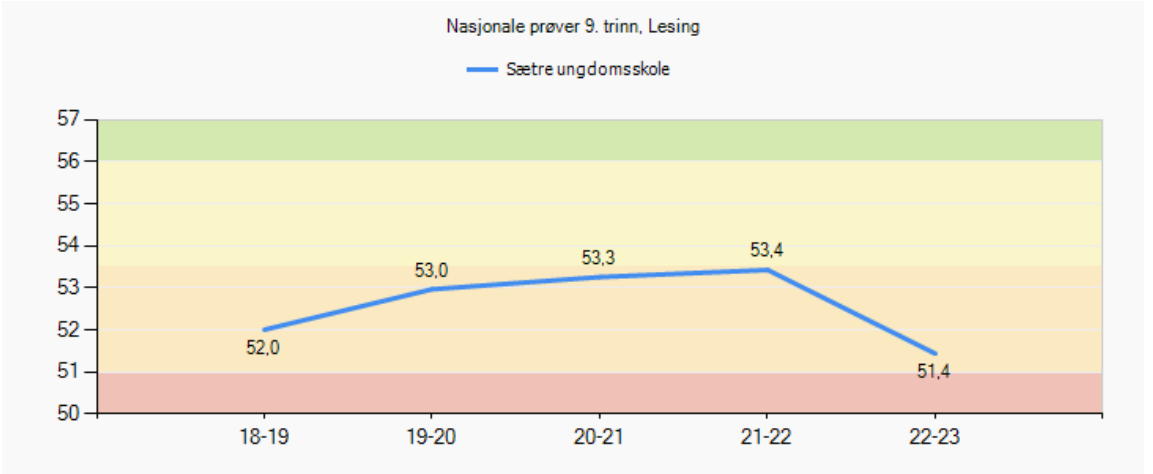

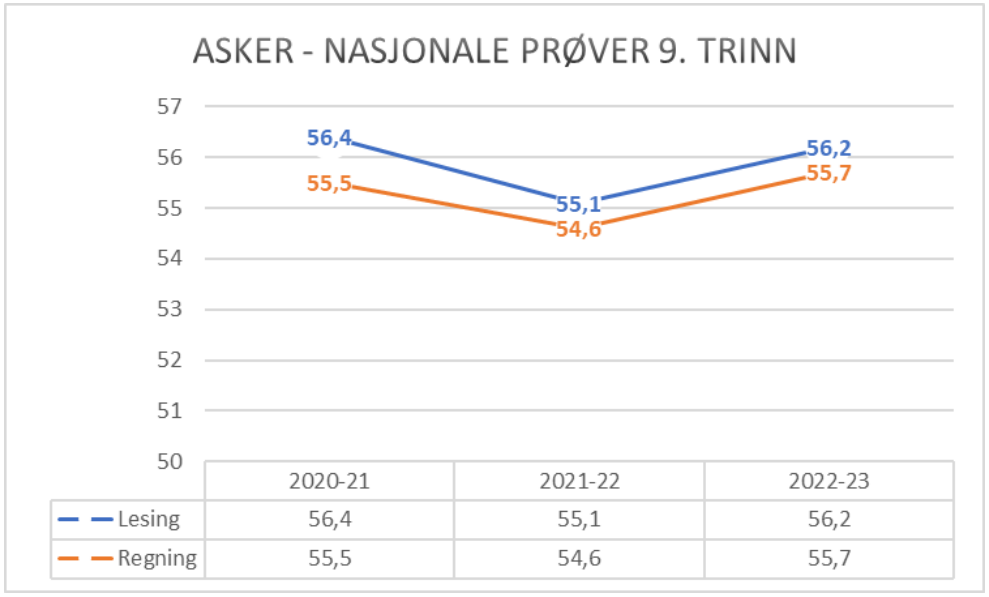

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

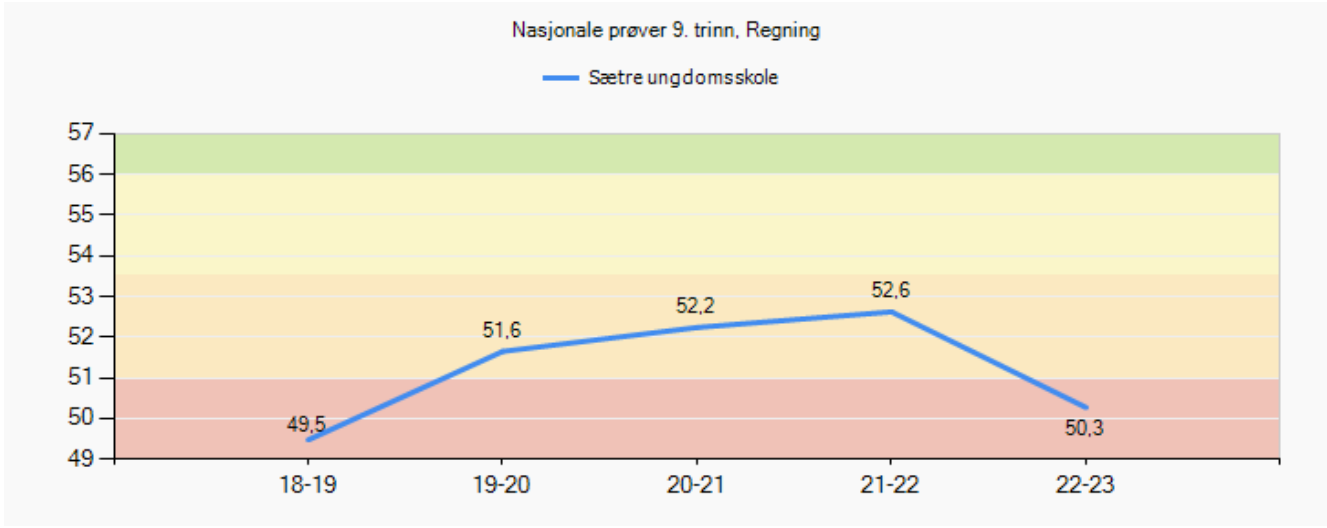

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

NP - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Sætre ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng lesing	6,0	5,8	5,27	2,91	1,25	4,63
Sætre ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	6,0	2,86	3,0	2,36	-0,67	2,84
Sætre ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	4,91	3,7	4,22	2,81	7,0	3,99
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,86	6,29	5,22	4,3	2,09	5,13

Vi løfter elevene, men ikke nok til at vi klarer å utligne forskjellene

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

NP - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Sætre ungdomsskole (20-21)_1	Endring i skalapoeng regning	0,75	2,73	2,09	5,27	2,83	2,85
Sætre ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	-3,25	5,6	3,71	4,31	2,0	3,8
Sætre ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	4,38	3,17	4,93	3,08	4,0	4,0
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,62	4,68	5,13	4,3	2,02	4,66

Vi løfter elevene, men ikke nok til at vi klarer å utligne forskjellene.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  Resultatene diskuteres i FAU, Elevrådet, SU/SMU og brukes i utviklingstid blant personalet- både i fellesskap og på trinn

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?
  Resultatene burde vært noe bedre

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Sætre ungdomsskole (18-19)	Snitt Sætre ungdomsskole (19-20)	Snitt Sætre ungdomsskole (20-21)_1	Snitt Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	42,04	41,47	44,79	44,66

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%
	Sætre ungdomsskole (15-16)	Sætre ungdomsskole (16-17)	Sætre ungdomsskole (17-18)	Sætre ungdomsskole (18-19)_1	Sætre ungdomsskole (19-20)	Asker kommune (17-18)
fullført og bestått Vg1	89,1	92,7	89,6	91,5	83,9	90,1
fullført og bestått Vg2	96,4	92,7	86,6	78,0	72,6	85,3
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	85,5	80,0	83,6	72,9	1,6	80,9

Asker kommune

Asker kommune

Tofte barneskole - Lokal tilstandsrapport 2022

Din framtid - vårt mål

Respekt- Raushet-

Annerkjennelse-Humor

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	260
Lærere:	21
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Barn i SFO:	72
Ansatte SFO:	7

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
- Godt organiserte inneaktiviteter på trinn og Fun Friday - aldersbl. idrettog kultur
- Mat og måltidsglede - i samarbeid med skolens supplerende arena.
- Godt profesjonsfaglig samarbeid og god kompetanse i å se barns behov.
- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
- Bygger god bro i tett samarbeid med barnehagene.
- Varierte aktiviteter og egne "ekslusive" tilbud til de eldste.
- SoMe brukes aktivt for å fremsnakke tilbudet.
- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
- I stor grad - spesielt mtp mat og måltidsglede, lek og idrettsaktivitet.
- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
- Kurstilbud fra Asker kommune, vekt på felles kurs for skole og SFO (helhelt i tilbudet).
- Mat og bevegelsesglede - Høgskolen på Vestlandet (SFO-leder).
- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
- Fagabeidere følger trinn fra skole til SFO
- Opprettholde framsnakk på SoMe og Vigilo
- Inviterer inn og er på tilbudssiden

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	9 (varierer)
Ansatte:	1 lærer, 0,8 ass

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomtklassen har fått til dette året?**
- Systematisk bruk av Udirs kartleggingsverktøy
- Tett samarbeid med vertsklasser

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
- Tett daglig dialog med elever og samarbeid med foresatte

- **Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?**
- Vi har gode rutiner og gjør individuelle tilpasninger ved overføringer.

Mottaksklasse Ukraina

Fakta	Antall
Elever:	13 (varierer)
Ansatte:	2

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste mottaksklassen har fått til dette året?**
  - rask oppstart og trygg etablering i skolemiljøet
  - faglig differensiering
  - fadderordning innad i klassen

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
  - oppstartssamtaler og tett samarbeid
  - med foreldre
  - jevnlige elevsamtaler
- **Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?**
  - Tid for bosetting og bosettingskommune avgjør.
  - I Asker følges kommunens rutiner
  - Til andre kommuner overfører vi administrativt.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog**

- Prosjekt “Lesing i alle fag” (samarbeid i ungdomsskolesonen)
- Forbedret resultater NP 5.trinn
- Godt profesjonsfaglig miljø
- Trygt og godt læringsmiljø

- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**
- Samarbeid i nettverk SØR
- Opprettholder fokus på kjerneoppgaver
- Legger til rette for samarbeid og deling av praksis
- Henter kompetanse fra SEIL

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	God måloppnåelse. Askers rutine for lese- og skriveopplæring, underveisvurdering og særskilt norskopplæring er etablert.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	God måloppnåelse. Rutiner og standarder er implementert.Lærere bruker digitale systemer mer aktivt. Svært gode resultater fra Foreldreundersøkelsen mht samhandling mellom tjenesteområder.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	God måloppnåelse.Vi har brukt ressurslærere aktivt, fokuserer på kjerneoppgaver og henter kompetanse fra SEIL etter behov. Lærerne rapporterer om god delingskultur.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	God praksis mht rutiner for trygt læringsmiljø. Er i god utvikling i arbeid med å utvikle elevaktive læringsformer. Spesialundervisning er i stor grad flyttet inn i klasse. Planlegger samarbeid med DEMBRA fra høsten 2023 og har søkt plass i prosjektet “Læring i friluft” i regi av Oslofjordens friluftsråd.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	FAU er bedt om innspill til innhold/organisering av foreldremøter. Vi vurderer å bruke dialogmodell.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	God måloppnåelse. Vårt arbeid skal rettes med forebygging av utfordringer gjennom allmenne tiltak på systemnivå. Skolen har gode rutiner for å fange opp utfordringer og intervenerer når noe oppstår. Bruker ressursteam aktivt og følger opp trinn.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Vi sikrer god utdanning og driver økonomisk og sosialt bærekraftig men må øke fokus på miljøperspektiv mht forbruk og avfallshåndtering.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

virksomhetens utviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene:

- Videreutvikle undervisningspraksis i samsvar med LK20.

Virksomhetenes enkeltvedtak om særskilt språkopplæring er ikke tilpasset elevenes individuelle og konkrete behov:

- Sikre bedre kvalitet på særskilt norskopplæring i ordinær klasse og VKK.

Virksomheten sørger ikke for at overgangene i barnas liv er trygge og gode:

- Bedre rutiner for overføring til ungdomsskolen.
- Sikre informasjon ved lærerbytter internt.

Annet:

- Kvalitet på tilsyn/inspeksjon.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Etablert praksis - trinnvis eller flere trinn sammen. Gir økt sammenheng .
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Tatt inn i periodeplanlegging (perioder definert og navngitt etter verdier i OD)
Læreplaner i fag og kjerneelementer	God oversikt og forståelse. Brukes aktivt, men behov for metodeutvikling.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Tatt inn som element i periodeplaner - Ser utvikling i undervisningpraksis .
Dybdelæring	Økt fokus - Tid til kompetansemål Hva innebærer dette i praksis? Yngre elever.
Elevaktive arbeidsformer	Økt fokus på læring i praksis. Satser her- Læring i friluft.
Underveisvurdering	Endret tidspunkt for utviklingssamtale . Ser effekt på “frampek” - ikke sluttvurdering
Elevmedvirkning	Prosess i personal - ulike modeller. Økt medvirkning med alder. Ser positiv utvikling i Elevundersøkelsen.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	4,37%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	1,59%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- **Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?**

- Tematisk sterkere kobling til klassens periodeplan i IOP og i praksis.

- Opprettholde god dynamikk med undervisning i klasse og i liten gruppe etter elevenes behov. Kun 1:1 i enkelte økter fo særtrening for elever med omfattende behov.

- Kompetanseheving for personell i nyopprettet SPA fra aug-23.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	**Antall/gjennomsnitt** ***Pr. 1.2.23***
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	73 (46 lærer og 27 ass), fordelt mellom velkomst- og mottaksklassen.
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	1,5 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
- Godt og variert utbytte mellom språklig, kulturell og relasjonell opplæring.
- Elevene er godt integrert i skolemiljøet.
- Sikre integrert fagopplæring for elever med særskilt språkopplæring.
- Kan forbedre norskopplæringen etter overgang til ordinær klasse.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- **Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?**

- Ja., rutinen er kjent og i bruk. Foreløpig kun brukt på laveste innsatsnivå.

- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?**

- Vi ser at samtaler foreldre hvor vi uttrykker bekymring og tilbyr støtte har god effekt. Vi følger også opp utvikling med støttende foreldresamtaler.

Inkluderende praksiser

- **På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?**

- Utvikle allmennpedagogisk praksis - mer praktisk læring og elevaktivitet
- Styrke grunnbemanning - tidlig innsats
- Inkludere lek fra 1.-7. trinn
- Videreutvikle dagens kurstilbud
- Læring i friluft og mulig skolehage
- Trinnorganisering for økt fleksibliltet - startet, men må utvides
- GNO i ordinær klasse for 1. trinn (etablert).
- vertsklasse for SNO-elever - praktisk- estetiske fag
- Spesialundervisning i klasserommet

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**
  - Lysbilde 21: Elevundersøkelsen 7. trinn
  - Lysbilde 28: Foreldreundersøkelsen
  - Lysbilde 32: Nasjonale prøver 5. trinn Oversikt skalapoeng

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
    - Lysbilde 21: Elevundersøkelsen 7. trinn
    - Lysbilde 33: Nasjonale prøver 8. trinn (avgiverskole) Oversikt skalapoeng

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- **Utviklingstiltak for 2023?**

Resultater på NP:

- Styrke grunnleggende ferdigheter i lesing, regning og engelsk for 4. -7.trinn.
- Faglærere i norsk, matematikk og engelsk på mellomtrinn.
- Nettverksdeltakelse for faglærere på mellomtrinn og veiledning fra SEIL.
- Fagsamarbeid - mellomtrinn.

Resultater ROS:

- DEmbra - inkluderende læringsmiljø
- Fagintegrert grunnleggende norsk.
- Elevaktiv læring: Læring i friluft og Lek i læring.
- Bygge Bro
- Lesing i alle fag (avsluttes juni 23)

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

  Rutiner er godt kjent og brukes aktivt

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?

  Ansatte varsler skoleledelse ved bekymring.

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

  Gjennomgås og følges opp av ledelsen i trinnmøter og lærerne igangsetter tiltak etter behov.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

  I høy grad som innehavere av kompetanse i kartlegging, aktivitetsplaner og systematiske tiltak.

Elevundersøkelsen 7. trinn

- <u>Positiv utvikling:</u>
- vurdering for læring
- faglig utfordring
- elevmedvirkning

- <u>Uønsket utvikling:</u>
- trivsel og motivasjon
- støtte fra lærer og foreldre
- læringskultur og felles regler

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Informasjon og drøfting i:
- klassesamtaler
- elevråd
- FAU
- Personal

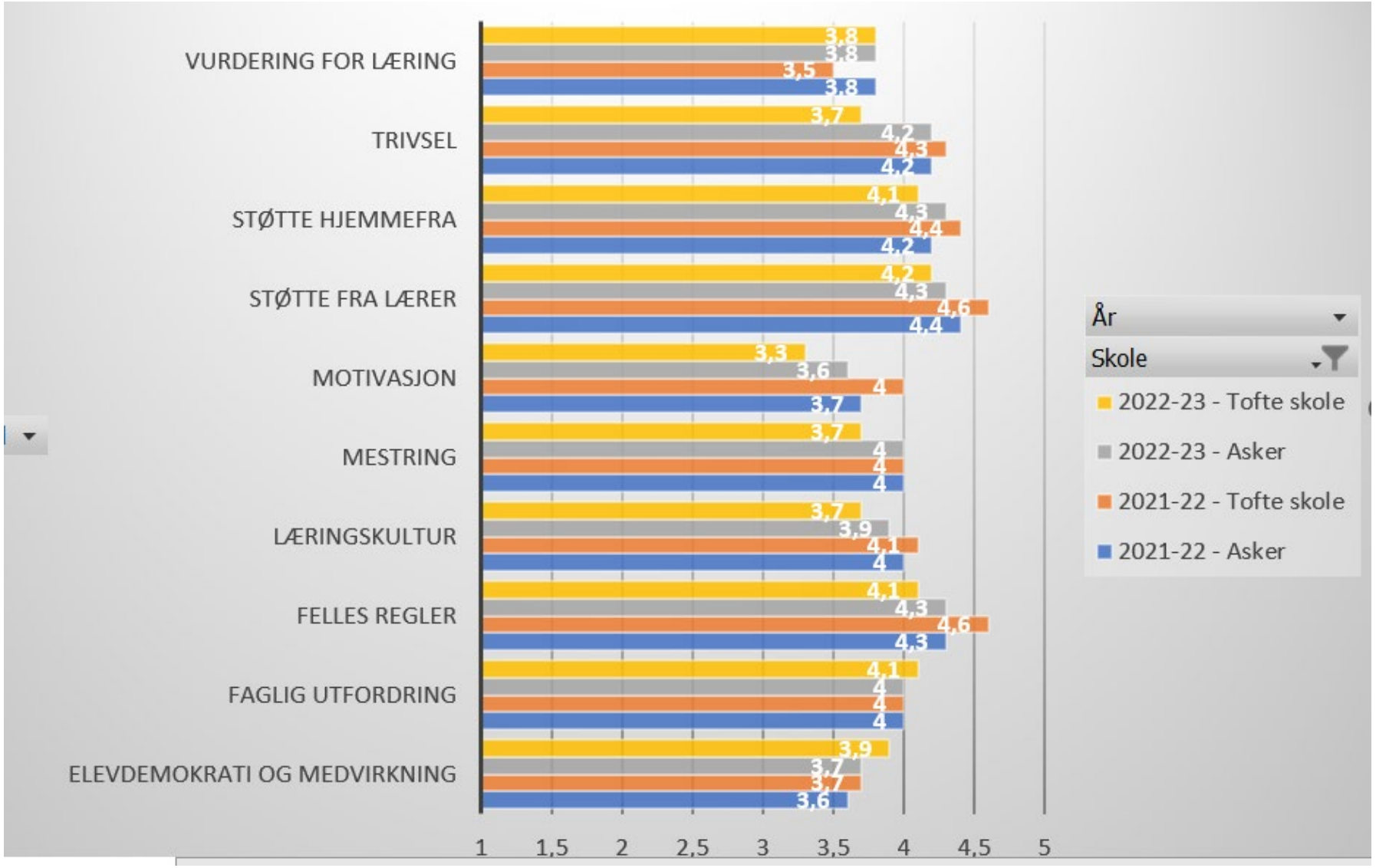

Elevundersøkelsen 6. trinn

- <u>Positiv utvikling:</u>
- trivsel og motivasjon
- mestring
- læringskultur

- <u>Uønsket utvikling:</u>
- mindre støtte hjemmefra

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Informasjon og drøfting i:
- klassesamtaler
- elevråd
- FAU
- Personal

Elevundersøkelsen 5. trinn

- <u>Positiv utvikling:</u>
- Felles regler

- <u>Uønsket utvikling:</u>
- trivsel og motivasjon
- faglig utfordring og læringskultur

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

Informasjon og drøfting i:
- klassesamtaler
- elevråd
- FAU
- Personal

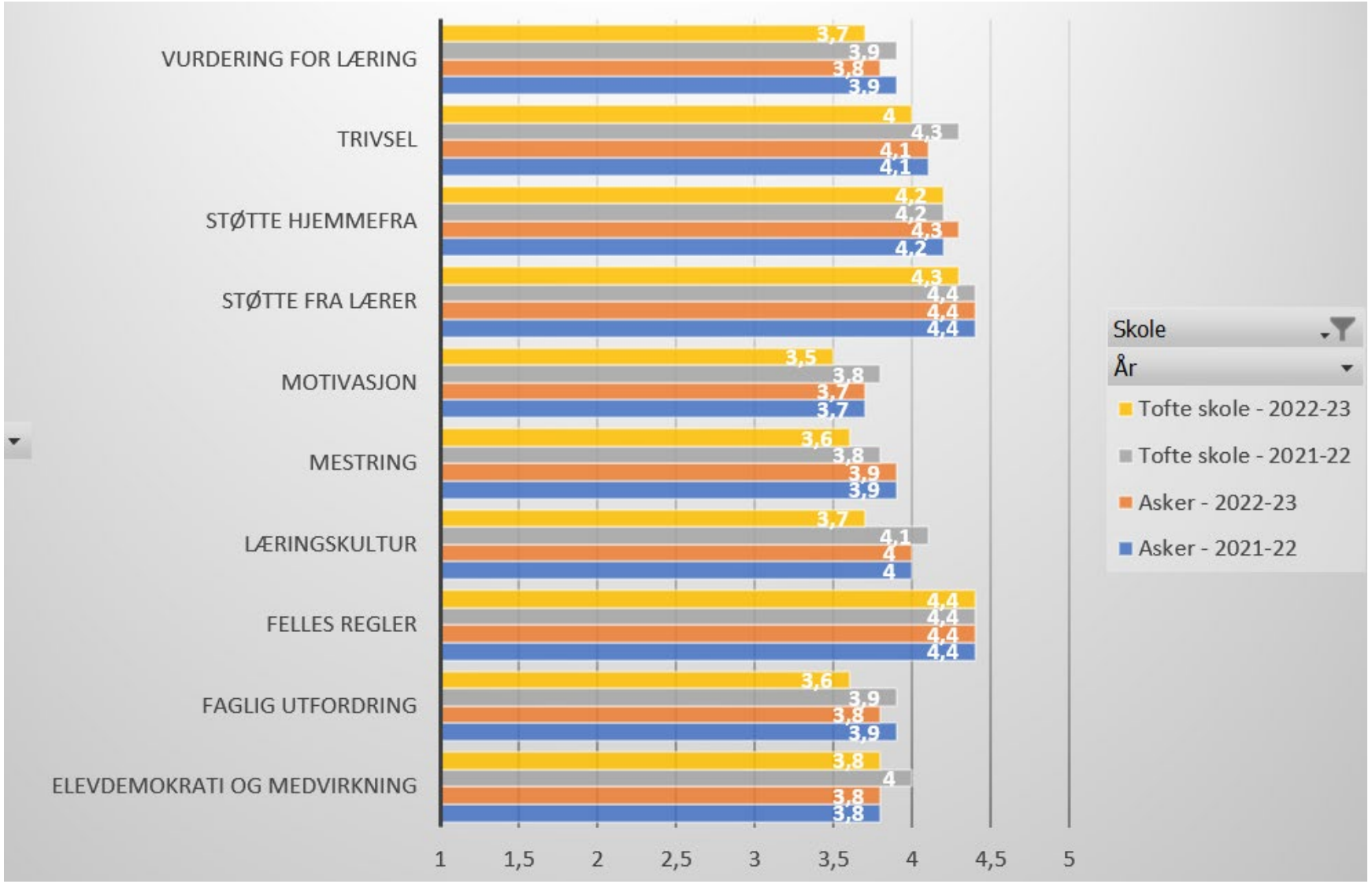

Foreldreundersøkelsen

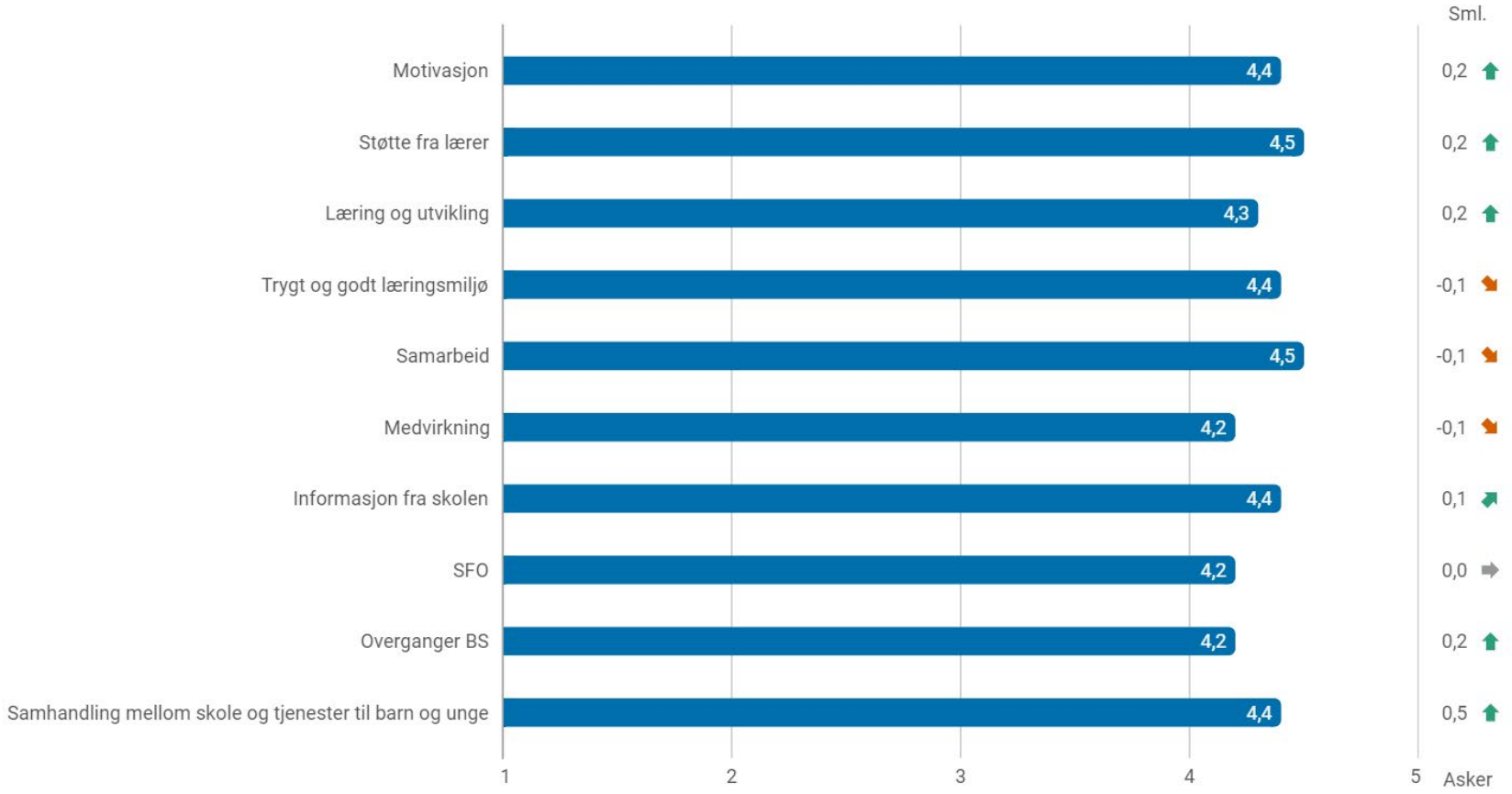

- Gjennomgående svært gode resultater. Foreldre vurderer motivasjon noe høyere enn det elevene rapporterer.
- Vi legger spesielt merke til godt resultat på samhandling og samarbeid og støtte.
- FAU er utfordret til å være tydeligere på banen mtp medvirking.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?

Intensiv opplæring gis i tett samarbeid med faglærerne.
Faglærer "bestiller" tjeneste (hva eleven trenger å lære)
Intensivlærer særtrener systematisk med elevene i korte økter, og gir foreldrene veiledning slik at de kan følge opp trening hjemme.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Vi ser god effekt av å innrette intensiv opplæring på denne måten. Elevene får rask, systematisk og målrettet trening, mens de samtidig opplever god tilhørighet til klassen.
Vi ønsker å videreutvikle modellen til bruk på 5.-7.trinn.
Vi antar vår modell bidrar til å redusere behov for spesialundervisning.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Vi ser positiv utvikling i regning
- Varierende resultater i lesing og engelsk, men utvikling nærmer seg nasjonalt gjennomsnitt.
- Variasjon kan ha sammenheng med kompetanse.

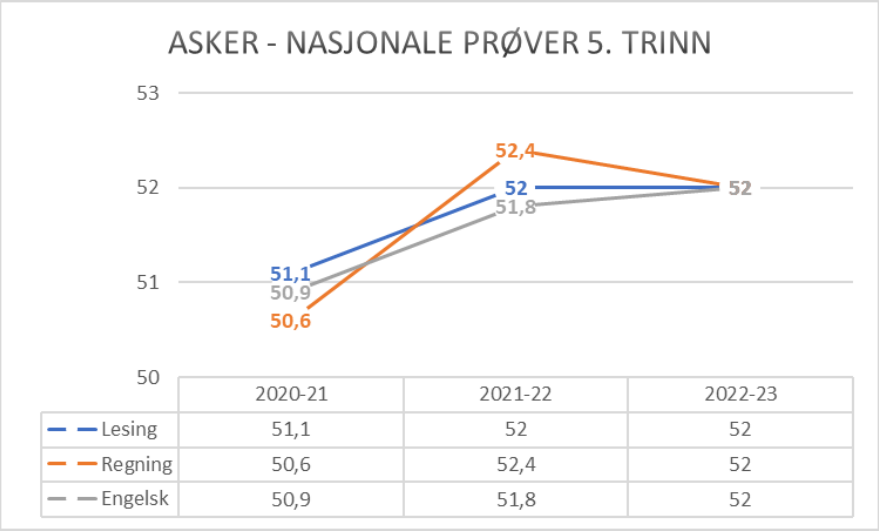

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

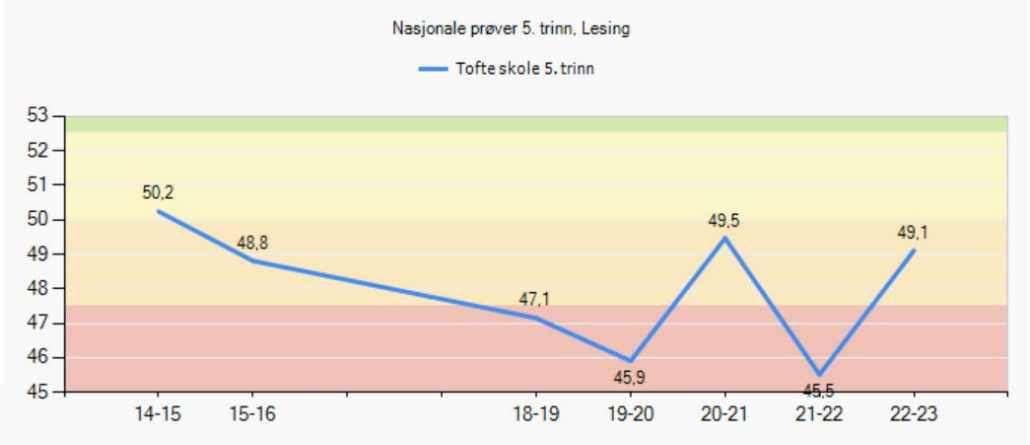

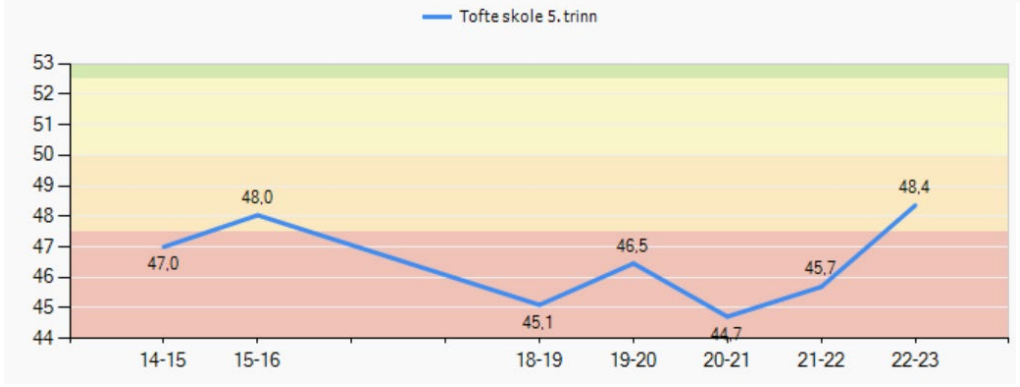

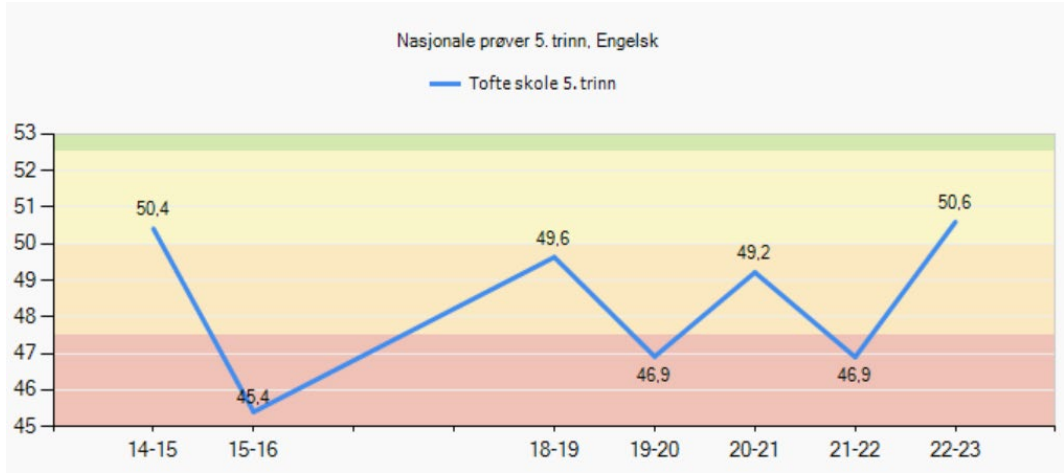

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Kommenter utviklingen

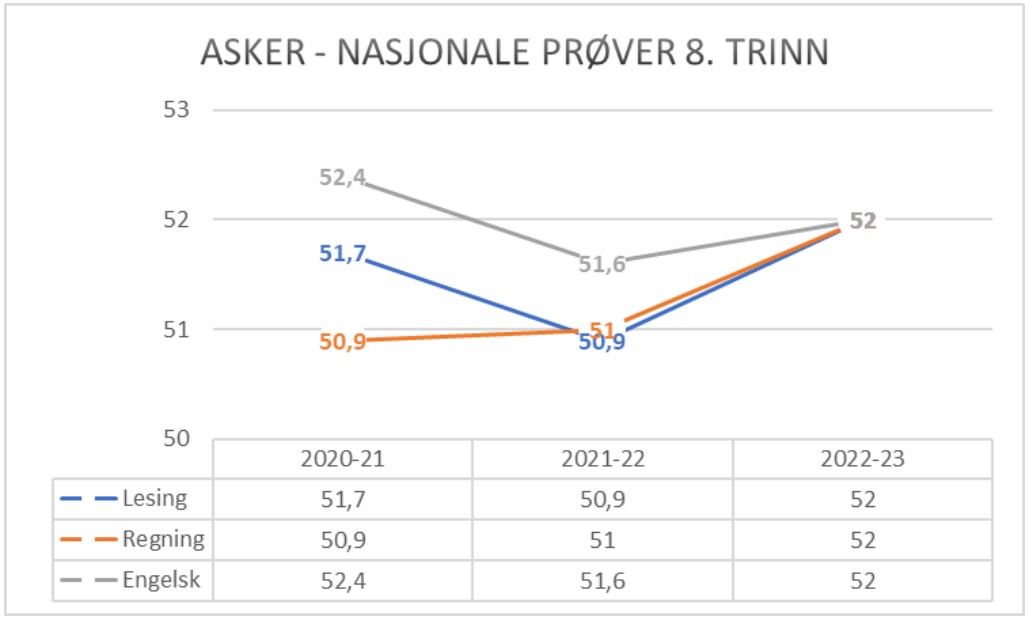

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

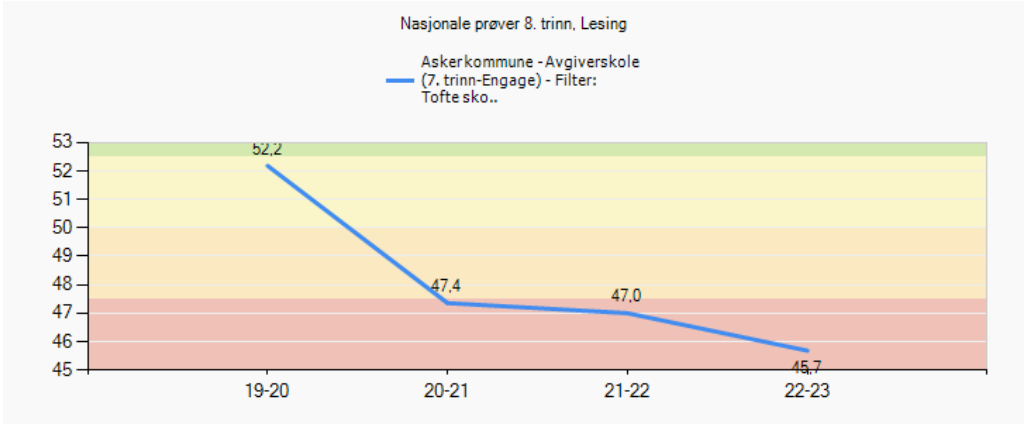

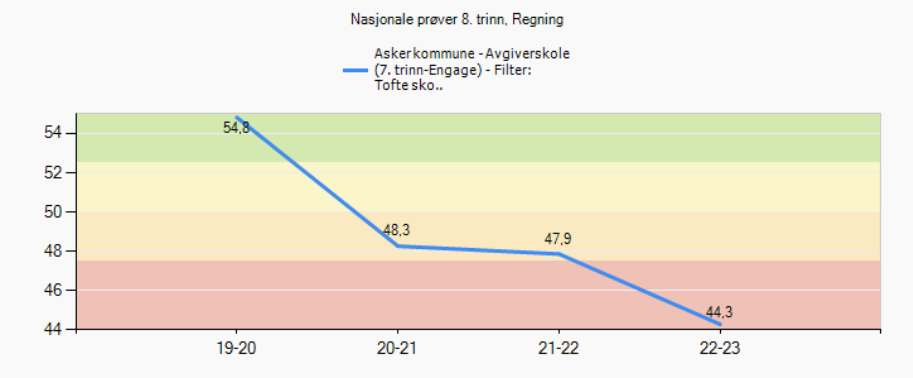

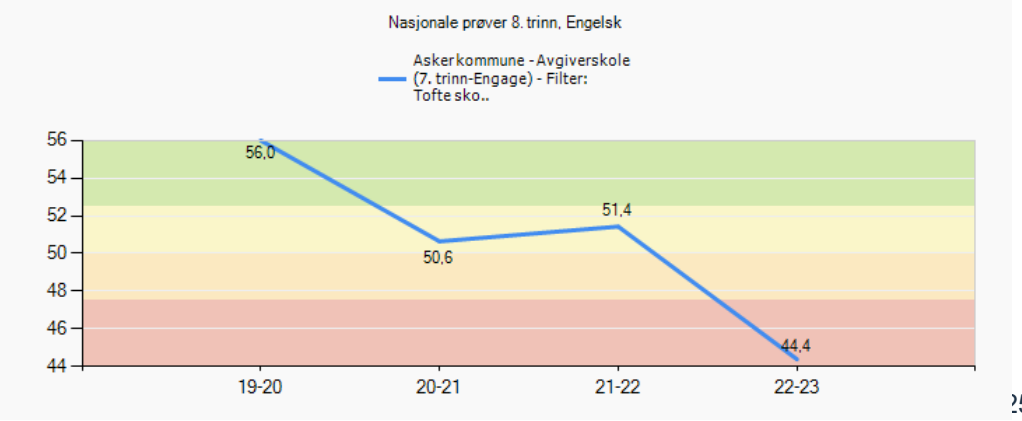

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- ❖ Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
- Resutaltene presenteres og drøftes i personalmøter og med FAU.

- ❖ Resultatene gjennomgås og drøftes med skolene i ungdomsskolesonen. Årets prosjekt “Lesing i alle fag” er er direkte resultat av denne drøftingen.

Videre utvikling

- ❖ Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?

- tettere samarbeid team
- internt fagnettverk rettet mot grunnleggende ferdigheter

- ❖ Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?

- faglærere
- nettverksdeltakelse
- fagrettet samarbeid i utviklingstid

Asker kommune

Asker kommune

Tofte ungdomsskole
Lokal tilstandsrapport

2022

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	145
Lærere:	19
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	15,6

Bilde fra skolen

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	5-12
Ansatte:	1,4

- Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?
  Et stabilt tilbud på tross av stadig endringer i hvilke elever som går der
  Et tilbud som ivaretar elevenes behov for å lære norsk språk, norsk kultur, og samtidig følge sitt trinn i fag
  Elever som inkluderes av andre elever på skolen

- Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?
  Gjennom samtaler og kartlegginger

- Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?
  I utgangspunktet er det Tofte Ungdomsskole som er nærskolen. Informasjon til andre skoler rundt om i landet gis ved flytting.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Leseprosjekt med bakgrunn i svake resultater på NP
  - Mer fysisk aktivitet i læringssituasjoner
  - Skolehage

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Godt samarbeid med barneskolene der elevenes læringsresultat ut fra kartlegginger er ett av temaene vi diskuterer
  - RØRE-ambassadører
  - Lærere med gode ideer som ser handlingsrom

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	89% av foreldrene svarer i foreldreundersøkelsen at de er enige i at det har vært god samhandling mellom tjenestene for sitt barn. 11% er verken enig eller uenig.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vi følger så godt vi kan rutiner som er beskrevet i Simpli. Vi bruker Teams til digitale møter.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi har systematisert fagsamarbeid på tvers av trinn og klasser, men får det ikke alltid til i praksis. Dette jobber vi med i profesjonsfellesskapet. Vi forsøker å følge overordnet kompetanseplan, men lager våre egne utforminger ut fra opplevd behov i personalet. Planen følges over tid
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Skolen har en god tradisjon på inkludering og verdsetting av mangfold. Noen elever trenger likevel litt ekstra for å hindre fravær. Elever får derfor tilpassede aktiviteter. Vi er en RØRE-skole som har fokus på fysisk aktivitet i vanlig undervisning, samt kosthold og søvn
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	I første omgang er det foresatte som inkluderes. Eks: Foreldremøter etter modell fra dialogmøte.no Tett kontakt med Tofte Fremad, Tofte lokalsamfunnsutvalg og innbyggertorget
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi opplever at det er stor vilje og evne til fleksibilitet blant ansatte. Ansatte tar ansvar for alle elever. Tiltak kommer raskt på plass alt etter hvor lang tid vi har på oss til analyse av situasjonen
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Sosial bærekraft: Hindre utenforskap - inkludering - mestring - fellesskap - livsmestring

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Vi bør bli bedre på å gi elever med behov for særskilt norskopplæring godt nok tilbud. Handler om kompetanse og ressurser
- Det tar tid å endre praksis ut fra hva profesjonsfellesskapet drøfter/lærer

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Dette gjøres i de fleste fag, og vi følger forslag fra Skolen (Cappelen Damm)
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Vi opplever at dette er ganske innebygget i planlegging, tilrettelegging, gjennomføring og etterarbeid
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Her følger vi planer fra Cappelen Damm som tilpasses underveis
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Vi har noen faste tverrfaglige temaer gjennom året som gjelder hele skolen. Ut over det er det noen felles tverrfaglige tema på trinnene
Dybdelæring	Mange lærere synes dette er vanskelig - og noen opplever at det er ekstra vanskelig når vi ikke har fysiske lærebøker. Planlegging for dybdelæring tar lengre tid fordi det innebærer utstrakt samarbeid på tvers av fag og trinn. På en liten skole må faglærere jobbe på flere/alle trinn - og det blir mange å samarbeid med for å få det til
Elevaktive arbeidsformer	Dette jobber vi med - særlig å gi elevene åpne oppgaver og stille spørsmål som får elever til å engasjere seg og reflektere uten at det finnes et fasitsvar. Lærerne er gode på å legge opp til dialog i undervisningen, men vi øver på såkalt “dialogisk undervisning” der eleven opplever å bidra til at forståelsen utvides.
Underveisvurdering	Elevundersøkelsen og samtale i elevråd viser at vi nok kan bli bedre på å gi elevene kunnskap om hva de kan gjøre for å bli bedre i faget. Lærerne gjør det nok, men ikke alle elever oppfatter at de får hjelp til dette. Vi har også dette som tema i Kvalitetsforum (nettverk med VGO)

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	6,9%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	4,83%
• Andel i gruppe:	2,07%
• Andel hovedsakelig alene:	0
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

Utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet

- ★ Gjennomføre mer intensive kurs der det er formålstjenling
- ★ Tilrettelegging i klassen uten at det nødvendigvis trengs flere ressurser gjennom "universell undervisning"
  - forutsigbar organisering
  - tydelig klasseledelse
  - tilpasset opplæring
  - "rike" oppgaver
  - dialogbasert undervisning
  - tydeligere elevmedvirkning

Spesialundervisningen på vår skole er tema på kommende planleggingsdag

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	8
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	Tre år

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?
  Opplæringen for elever i velkomstklassen er utfordrende, da de fleste elevene er på skolen kun i noen uker før de flytter videre til ny bosetting. Så kommer nye elever til for noen uker. Det gjør opplæringen for mange ganske oppstykket.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  ja

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  De fungerer med tanke på tettere oppfølging av elev og foresatt - vi kommer tidligere inn før utfordringer låser seg helt. Men ikke alltid

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

Vi må i større grad tenke "universell opplæring". Vi har planlagt å sette av tid store deler av planleggingsdagen etter påske til å gå igjennom anbefalinger fra sakkyndig vurderinger fra PPT for å lage oversikt over hva alle lærere kan gjøre i alle timer for alle elever. Det tror vi kan skape en bedre inkluderende praksis (i tillegg til dialogbasert undervisning).

Elevmedvirkning: Hvordan hjelper vi elevene til å få bevissthet rundt egen læring, hvordan blir de motivert for å lære/lærelyst, og hvordan gjør vi undervisningen relevant for elevens liv? Dette er spørsmål vi stiller oss for å gjøre undervisningen enda bedre for elevene og motvirke utenforskap.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - Elevundersøkelsen 9. trinn
  - Elevundersøkelsen 8. trinn
  - Utvikling lesing
  - Foreldreundersøkelsen

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

  - Elevmiljøet 10. trinn
  - Elevundersøkelsen 10. trinn
  - Utvikling regning

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Utviklingstiltak for 2023

- Leseopplæringen i samarbeid med barneskolene (lesestrategier)
- Fysisk aktiv opplæring
- Elevmedvirkning (her har vi ikke valgt ut spesifikke områder ennå - men spesialundervisningen er et område vi ser behov for å gjøre noe med)

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialoge)

Læringsmiljø - mobbing - 10. trinn

Resultatet er i overensstemmelse med hva vi har avdekket gjennom samtaler og andre undersøkelser, som f.eks klassetrivsel. Vi ser at vi har utfordring på ett trinn. Saker vi vet om blir det arbeidet godt med, og det er et arbeid på trinnet med ulike aktiviteter i friminutt, samtaler med enkeltelever og samtaler med foresatte.

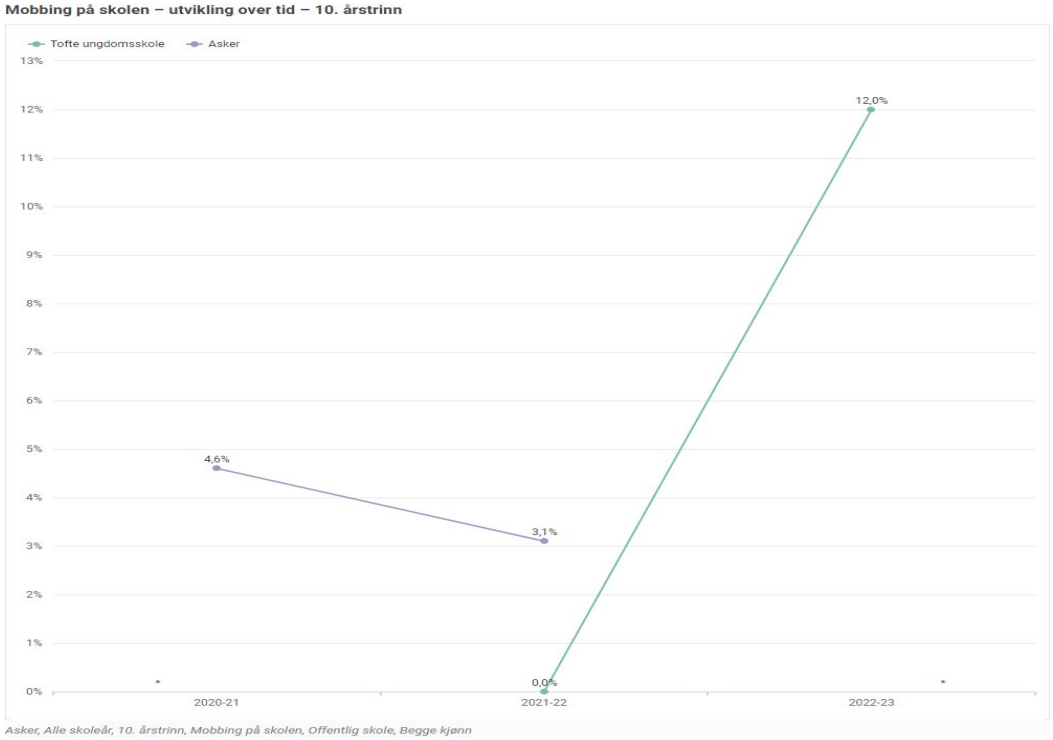

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- Sentrale og lokale rutiner angående læringsmiljøet er godt kjent og brukes av alle ansatte
- Varslingsplikten ivaretas ved at mistanke om at en elev ikke har et trygt og godt læringsmiljø varsles rektor.

  Dette skal fra i år gjøres skriftlig. Rektor varsler skoleeier ved alvorlige tilfeller, samt i saker der det er klage på en voksen.
- Klassetrivselsundersøkelsen brukes i første omgang på trinnet - sammenlignes med Elevundersøkelsen og elevsamtaler, samt observasjoner. Ved avvik, settes det igang tiltak på individ-, klasse- elelr systemnivå.

  Dersom rektor får varsel ang elev, sjekkes status i klassetrivsel for trinnet og for eleven, gjerne om det har endret seg over tid.
- Skolens innsatsteam mot mobbing, SIM, er en nyttig ressurs i læringsmiljøarbeidet. Der drøftes kjente saker, og alle nye saker tas inn der. Det er også med på å øke kompetansen blant ansatte. I SIM kan vi fordele ansvar for deler av aktivitetsplikten. SIM består av to lærere, sosiallærer og rektor, og har møter ca hver 3. uke eller oftere ved behov

Elevundersøkelsen 10. trinn

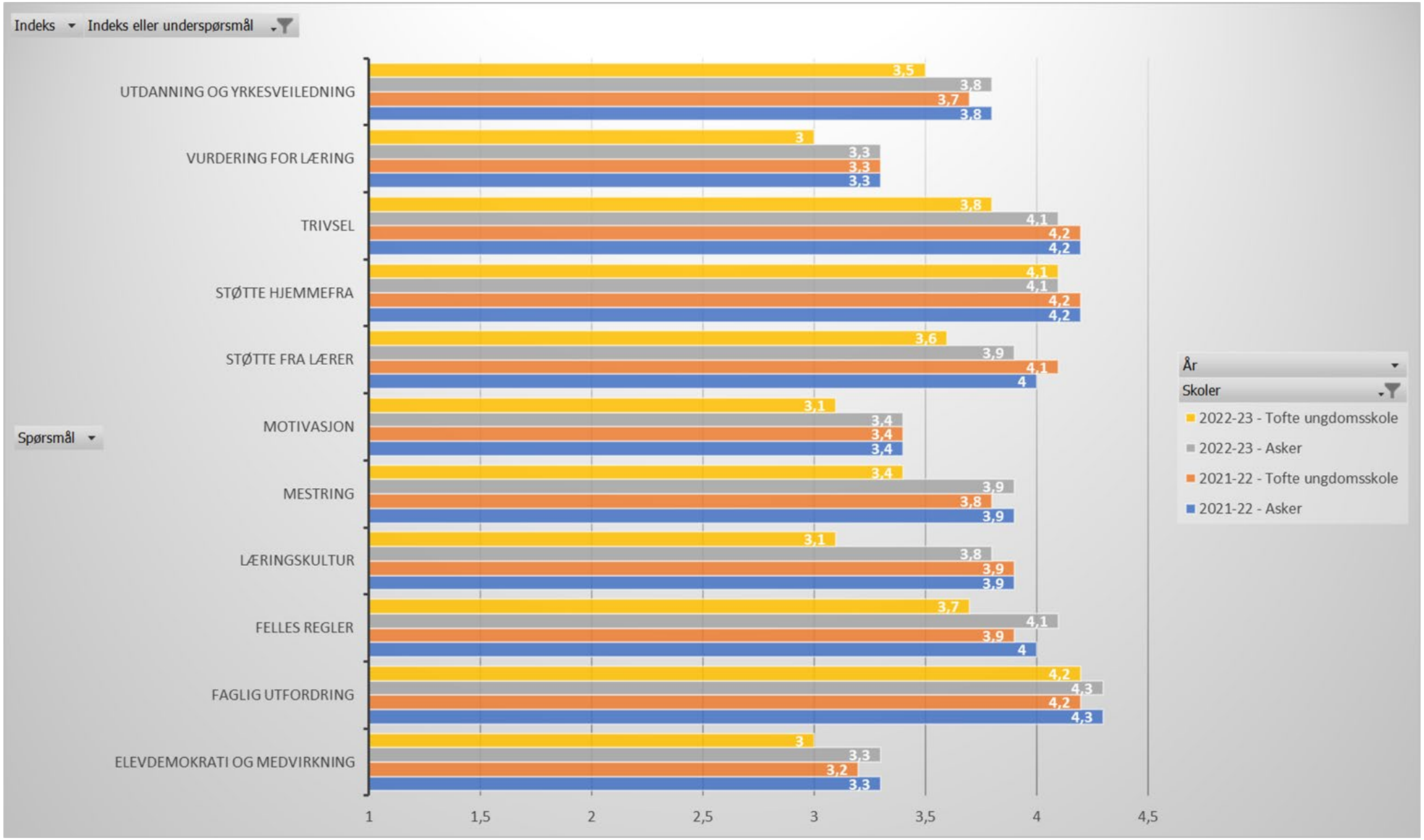

Elevundersøkelsen 9. trinn

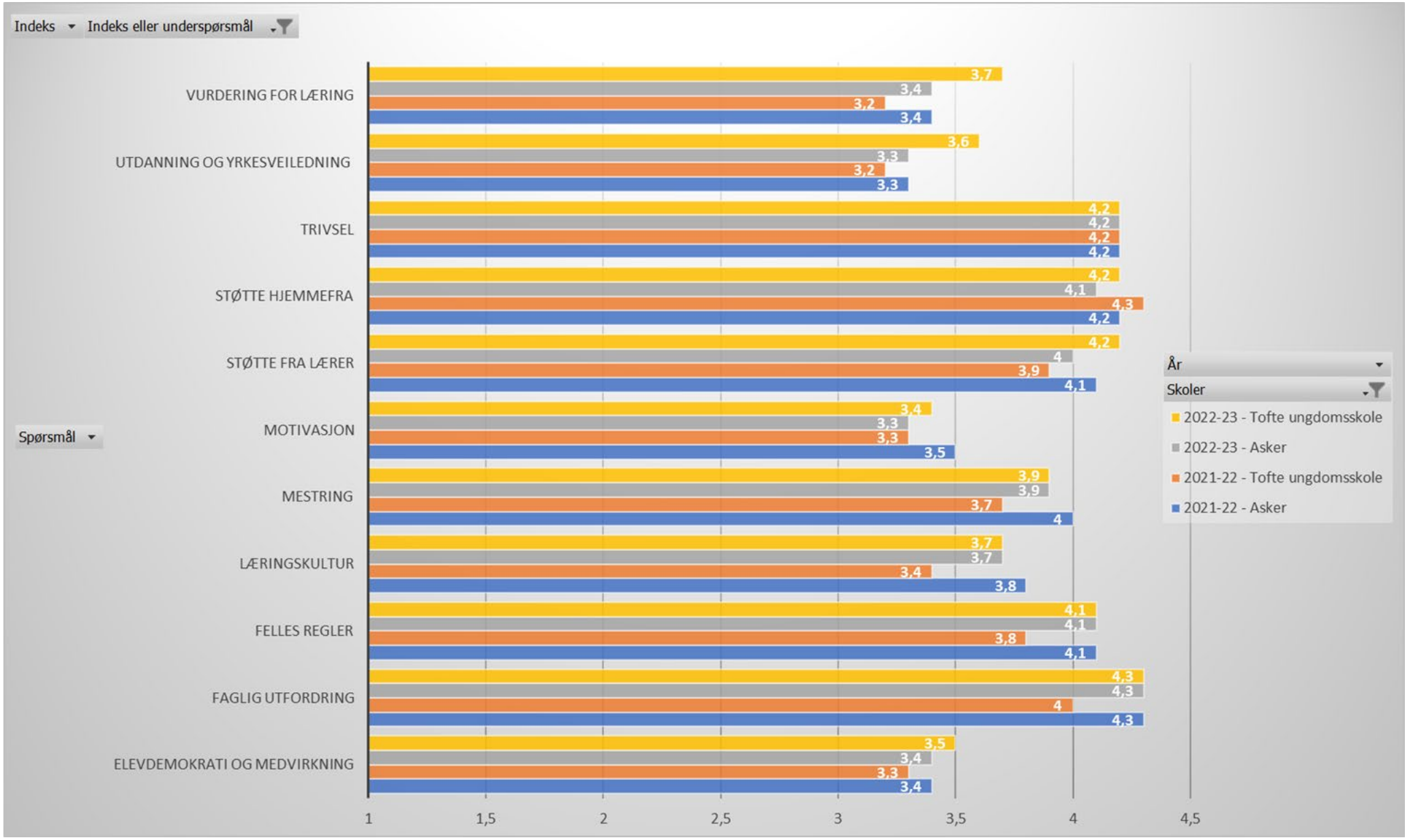

Elevundersøkelsen 8. trinn

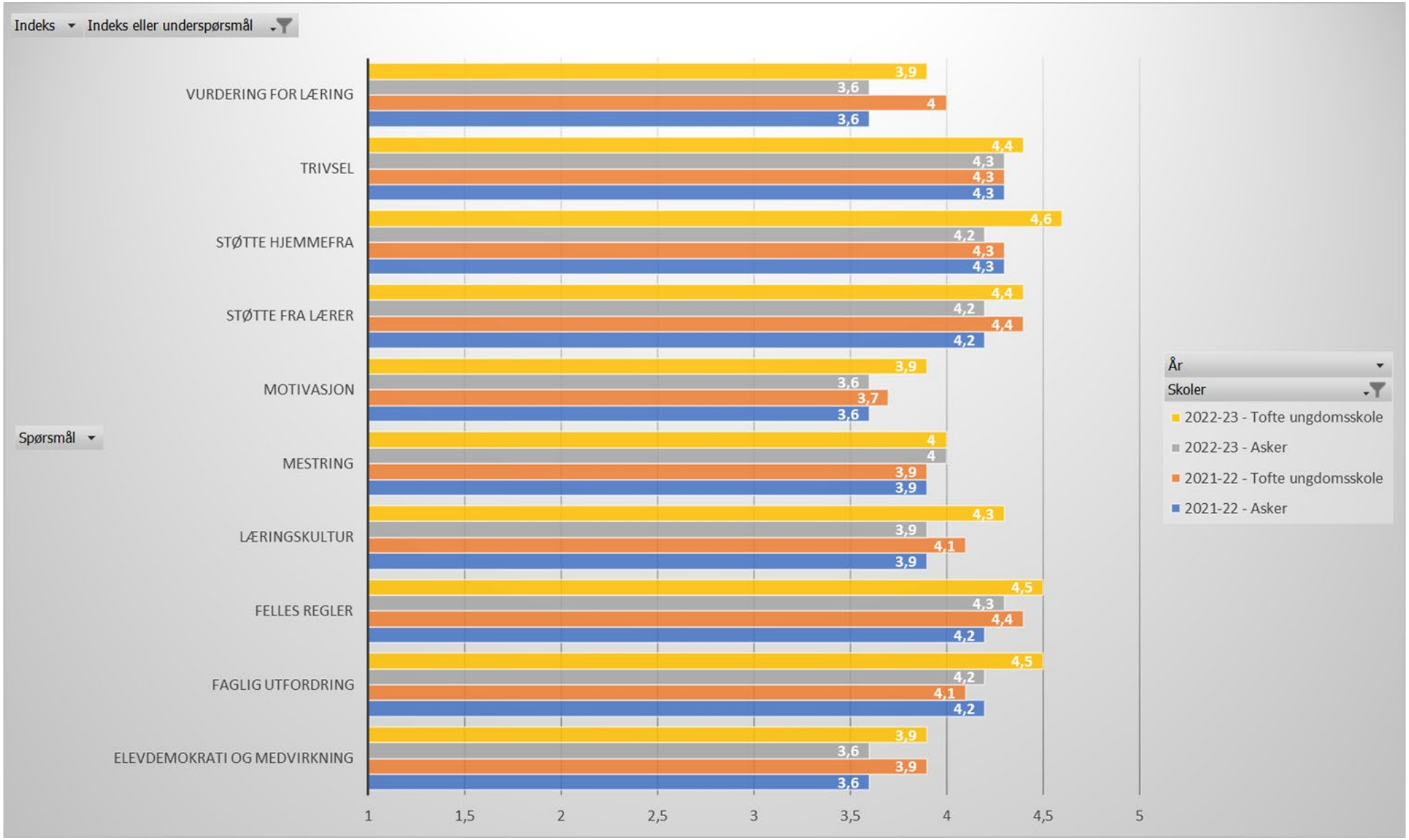

Foreldreundersøkelsen

[Foreldreundersøkelsen 22-23]

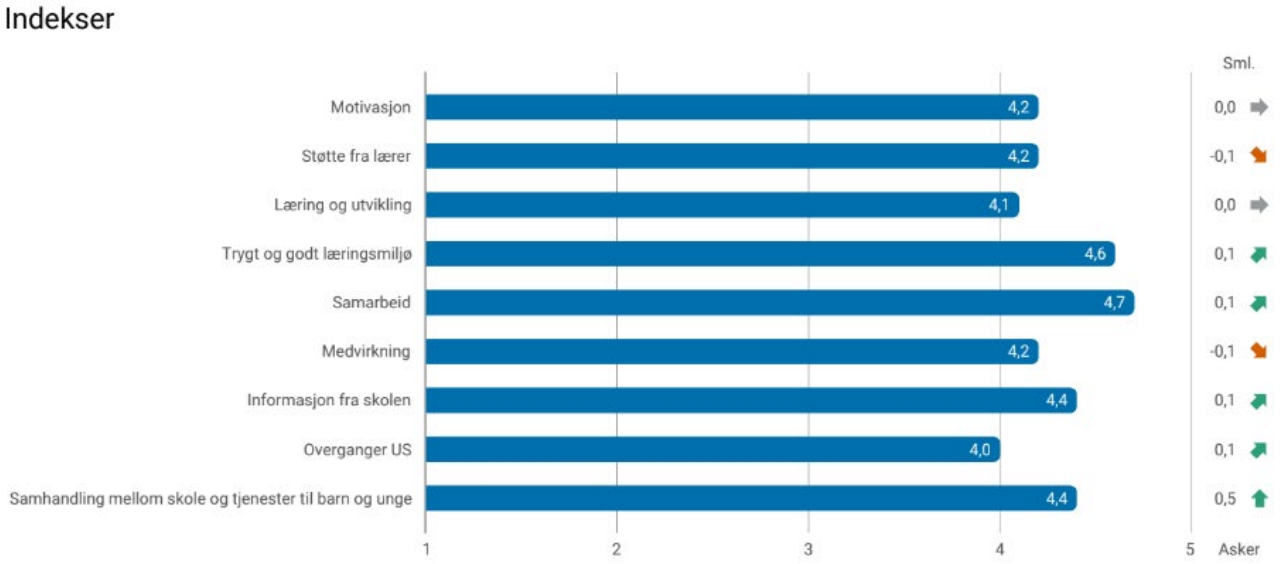

- 57% svar
- Foreldreundersøkelsen samsvarer med elevundersøkelsen på omtrent alle spørsmål som handler om det samme
- Hovedinntrykket er at de aller fleste på 8. og 9. trinn er godt fornøyd med oppfølging og tilrettelegging for læring og et godt læringsmiljø, samt overgang fra barnetrinn til ungdomstrinn og skolens samarbeid med andre instanser
- Foreldrene er ikke godt fornøyd med arbeidet i FAU - kan handle om at referat ikke har vært tilgjengelig
- Foreldrene på 9. trinn er usikre på om barna deres har fått god nok veiledning med tanke på vgo. Dette er ikke så rart siden det er på 10. trinn veiledningen foregår mest.

Asker kommune

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

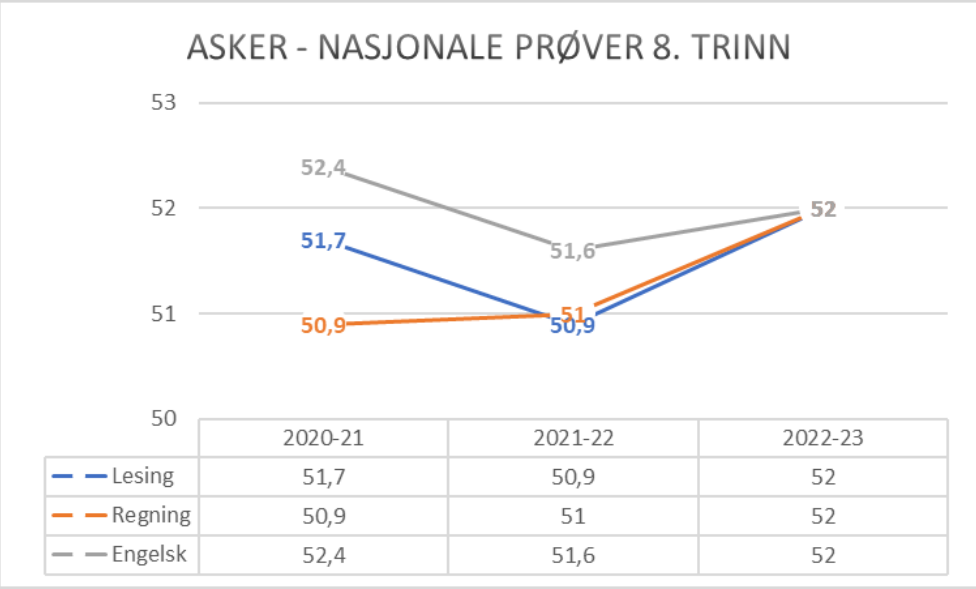

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

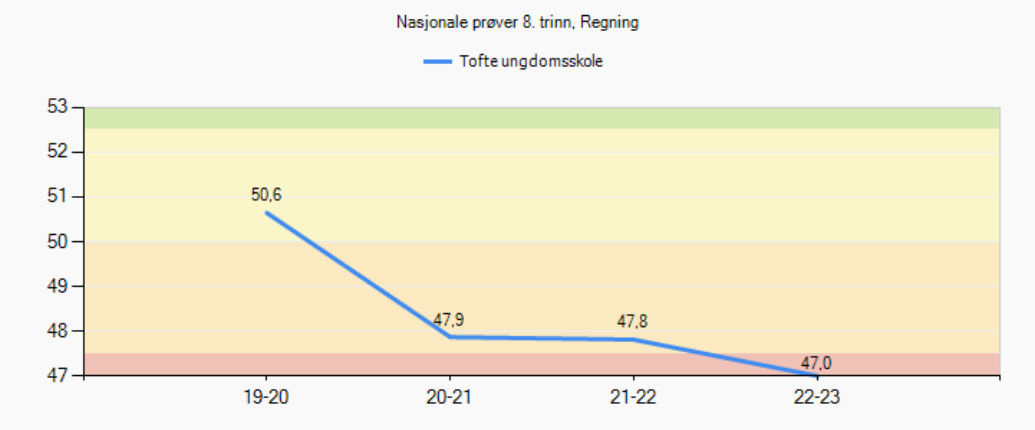

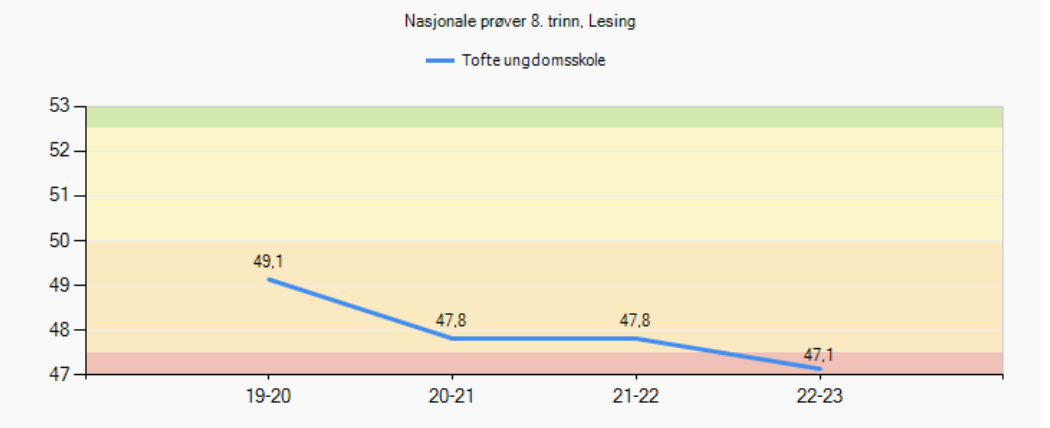

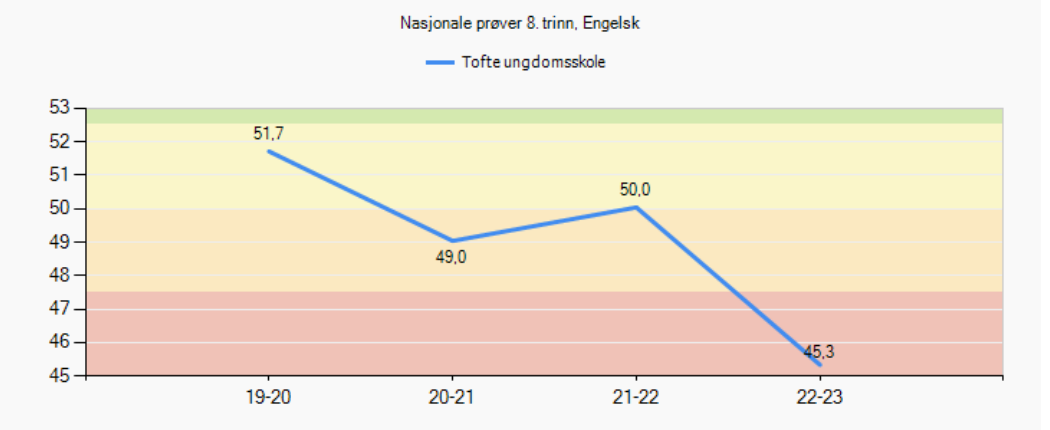

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene,
AK siste år

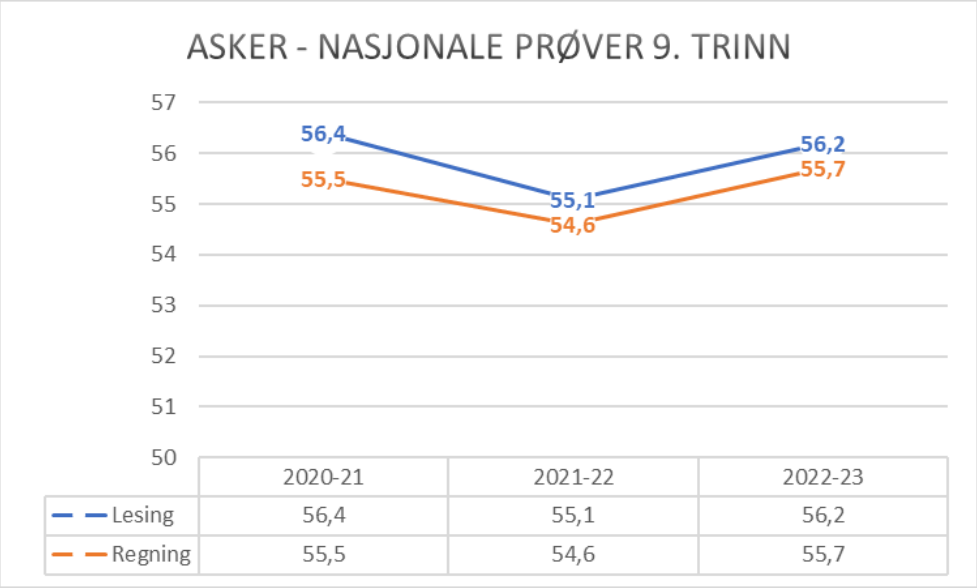

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

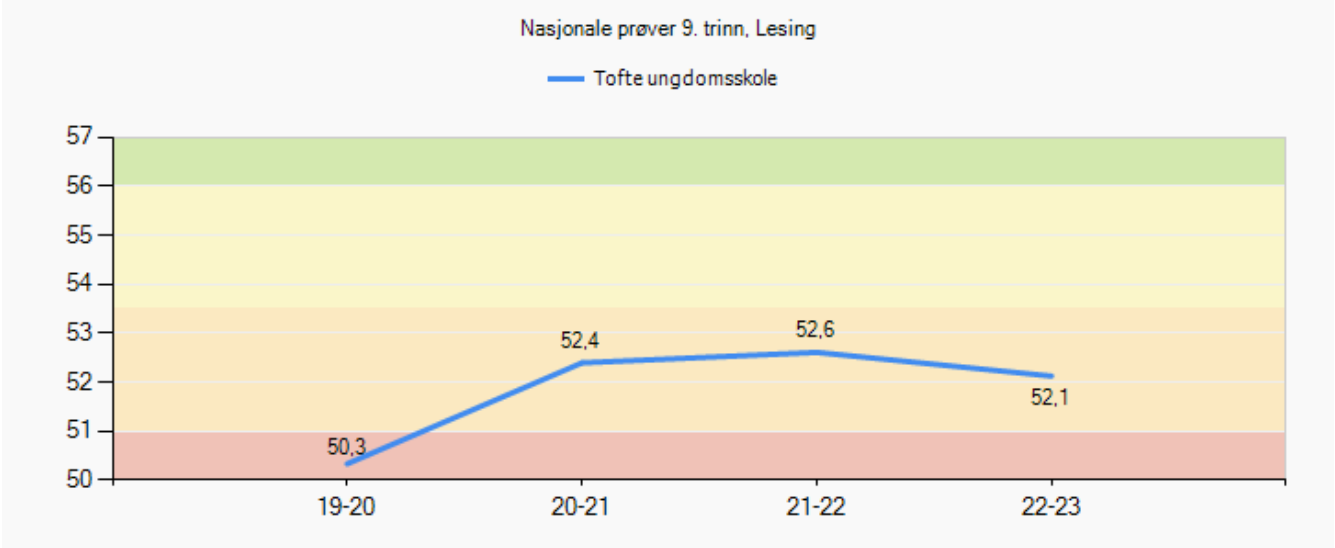

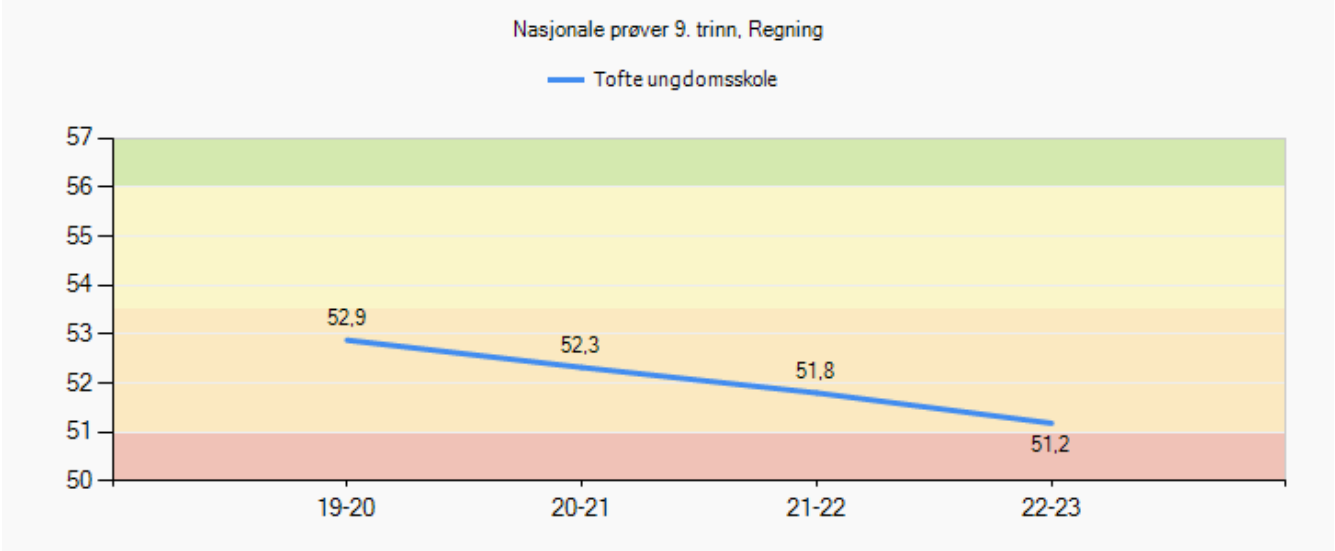

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Tofte ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	4,0	3,4	3,62	1,43	-1,0	2,9
Tofte ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	12,0	6,63	4,4	-0,56	-4,0	4,3
Tofte ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	7,0	7,0	3,48	1,57	6,0	4,46
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,31	6,24	5,29	4,39	2,11	5,1

- Vi ser at resultatene varierer fra år til år. Skolen ligger generelt under snittet. Dette gjenspeiler resultatet fra barnetrinnet også
- Noen av årsakene kan være at vi er en liten skole. Variasjon hos elevene får større konsekvenser.
- Vi prioriterer å gjennomføre et leseprosjekt sammen med barneskolene dette året som vi tror kan gi seg positive utslag på resultatene framover.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Tofte ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	11,5	0,44	3,53	-3,86	-1,43	1,08
Tofte ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	4,0	6,38	2,86	2,5	-0,25	3,75
Tofte ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	6,0	4,58	3,59	1,71	-2,67	3,38
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,46	4,72	5,05	4,21	1,64	4,48

- Vi ser at resultatene varierer fra år til år. Skolen ligger generelt under snittet. Dette gjenspeiler resultatet fra barnetrinnet også
- Noen av årsakene kan være at vi er en liten skole. Variasjon hos elevene får større konsekvenser.
- Vi prioriterer å gjennomføre et leseprosjekt sammen med barneskolene dette året som vi tror kan gi seg positive utslag på resultatene framover.

  Å lese handler også om å tolke og forstå en oppgavetekst i regning

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Elever, foresatte og ansatte blir presentert for resultatene på relevant nivå. Det inviteres til kommentarer, analyse og forslag til utviklingstiltak. Det grundigste arbeidet foregår med ansatte

Skolens sosioøkonomiske indeks: 1,49

- Vi ser at resultatene på NP og grunnskolepoeng ligger under snittet for Asker kommune, men om dette er som en kan forvente, er usikkert.

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen? Det varierer fra årskull til årskull, men en lite positiv utvikling over tid.
  - VG1? Som over

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt	Snitt	Snitt	Snitt
	Tofte ungdomsskole (19-20)	Tofte ungdomsskole (20-21)	Tofte ungdomsskole (21-22)	Asker kommune (21-22)
Grunnskolepoengsum	43,15	40,21	43,79	44,66

- Grunnskolepoengene fra Tofte ungdomsskole følger utviklingen i resultat på nasjonale prøver.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%
	Tofte ungdomsskole (16-17)	Tofte ungdomsskole (17-18)_1	Tofte ungdomsskole (18-19)	Tofte ungdomsskole (19-20)_2	Asker kommune (19-20)
fullført og bestått Vg1	84,1	85,2	86,2	80,9	89,7
fullført og bestått Vg2	82,5	88,9	74,1	63,8	80,2
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	73,0	68,5	46,6	0,0	2,2

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Torstad skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:
Torstad skole har en scene for alle

Vi har robuste ungdommer som er motiverte og medvirker til egen læring

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	424
Lærere:	42
Lærer pr elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,3

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Meget god rekruttering, og hvordan de har blitt inkludert i det eksisterende personalet
- System for sosiale aktiviteter for elevene har blomstret
- Avdelingsledere som er tett på trinnet sitt.
  Sett økt motivasjon, elevmedvirkning, mye spennende undervisningsopplegg som deles, tverrfglige opplegg som bygger seg opp

- Hvorfor har dere lykkes med dette?

  Økt ressurs til ledelse
  Tydeligere prioriteringer

Måloppnåelse virksomhetsplan

- Kommenter på hvert av oppdragene

Oppdrag i VP	Kommentar/mål
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Videreutvikle et godt samarbeid mellom instanser det er naturlig å samarbeid med. Overføringsmøter
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Ansatte kjenner til og følger de kommunale rutinene, standarder og digitale systemer.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Bruke PPT mer aktivt inn i profesjonsfellesskapet vårt, på systemnivå. Bruke kompetanse som vi har til videreutvikling i profesjonsfellesskapet. Jobbe med felles mål for Torstad skole Tydeligere kartlegging av behov Rekruttere riktig kompetanse, behov for mr spes.ped kompetanse
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Skolens langsiktige mål er viktig i dette arbeidet
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Tydelige foreldreoppgaver Elevmedvirkning
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Avdelingsledere tett på klassene Aktiv elevtjeneste Sosiallærere på hvert trinn
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Tverrfaglige temaer på alle trinn

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

  Økonomi:
  Hvordan dekke opp enkeltvedtakene til elever med rett til spesialundervisning etter den sakkyndige vurderingen

  Økende bekymringsfullt fravær

Torstad skole har en scene for alle

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

- Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Felles årsplaner i fagene. Brukte mye tid V-22 på å ferdigstille. Disse revideres og utvikles videre hvert år.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Har brukt mye tid i profesjonsfelleskapet på overordnet del i 2019-2020 og 2020-2021. Arbeidet med begreper og verdier. Har tatt det med oss inn i arbeidet med skolens langsiktige mål der vi er på vei, men ikke helt i mål.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Må ha mer fokus på kjernelementene. Tendensen er at vi henger oss opp i kompetansemålene og temaer. Vellykket prosjekt i krø med veiledning fra Kjell Evensen, HINN. Vurderer mer samarbeid med han.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Her bør fokus ligge de neste årene. Ta mer utg.pkt i kjerneelementene for å få til det tverrfaglige. Bruke fellestid til å planlegge flere tverrfaglige opplegg.
Dybdelæring	Vi er i gang, må jobbes mer med. Henger sammen med resten av det vi jobber med.
Elevaktive arbeidsformer	Positiv utvikling
Underveisvurdering	Vi får til mye, men det kan være noe ulike oppfatninger av begrepet. Vi ønsker å videreutvikle praksis her.
Elevmedvirkning	Godt i gang, oppe jevnlig.

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,48%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	2,51%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

Bør få til mer to-lærere, hvor begge lærere har ansvar for alle elevene.
Vi må få til mer samarbeid rundt elever med vedtak.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2,5
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	2 år?

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja, skolen bruker rutinen etter beste evne.
  Vi har ukentlige møter i elevtjenesten ved skolen, og der er alltid fravær oppe som tema.
  Fravær er også opp på de ukentlige trinnmøtene.
  Vi er svært bekymret for det økende fraværet blant elevene.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Tett oppfølging i en base med en lærer er et godt tiltak som har fungert.
  Ellers er det flere elever vi ikke klarer å få til skolen, tross tett oppfølging av kontaktlærer, og via samarbeid med PPT og Mariannen Ennals. Egen assistent følger opp med å komme hjem til hver dag.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?
  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

Bedre kartlegging og identifisering av årsaker til utfordringer i enda større grad. Bruke bl.a stresskartlegging mer som et verktøy.

Større fokus på kontaktlærerrollen, faglærerrollen og rutiner.

Få til mer bruk av to-lærer, i forhold til delingstimer.

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her
  -

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  (Lenk opp til lysbildene med resultater som viser dette. Inntil tre områder)
  - Resultater og analyse ligger her

    Resultat mobbing fra elevundersøkelsen:
    https://docs.google.com/presentation/d/1CRxjud1bBxaLtHkNO9DEVUb3unMZrUEOINcL7ZPgLUk/edit#slide=id.p18

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- ❖ Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Skolens langsiktige mål

- Flere tverrfaglige u-opplegg
- Bruke PPT mer på systemnivå inn i profesjonsfellesskapet
- Videreutvikle spes.ped, organisering og innhold: Fortsette med tiltakene fra i fjor, se under.

"Systematikk og oppfølging etter ulike kartlegginger (kartleggingsprøver, NP, klassetrivsel, elevundersøkelsen, foreldreundersøkelsen, medarbeiderundersøkelsen, elevsamtaler, medarbeidersamtaler, klassegjennomganger).
Inkluderende pedagogikk
Kontinuerlig og systematisk evaluering
Oppfølging av systematikken fra ledelsens side
I hvor mange klasser skal vi fordele spes.ped elever
Supplerende arena"

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?
  I varierende grad

- Hvordan ivaretas varslingsplikten?
  Melder inn til ledelsen, eget meldeskjema

- Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?
  Avdelingsledere følger opp alle klassene på trinnet etter undersøkelsen
  Det tas opp på trinnmøtene, og i klasselærerråd.

- I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?
  Lærere melder inn SIM saker til avdelingsleder, som tar dette videre inn i elevtjenesten (som er skolens SIM-team)

Asker kommune

10. trinn

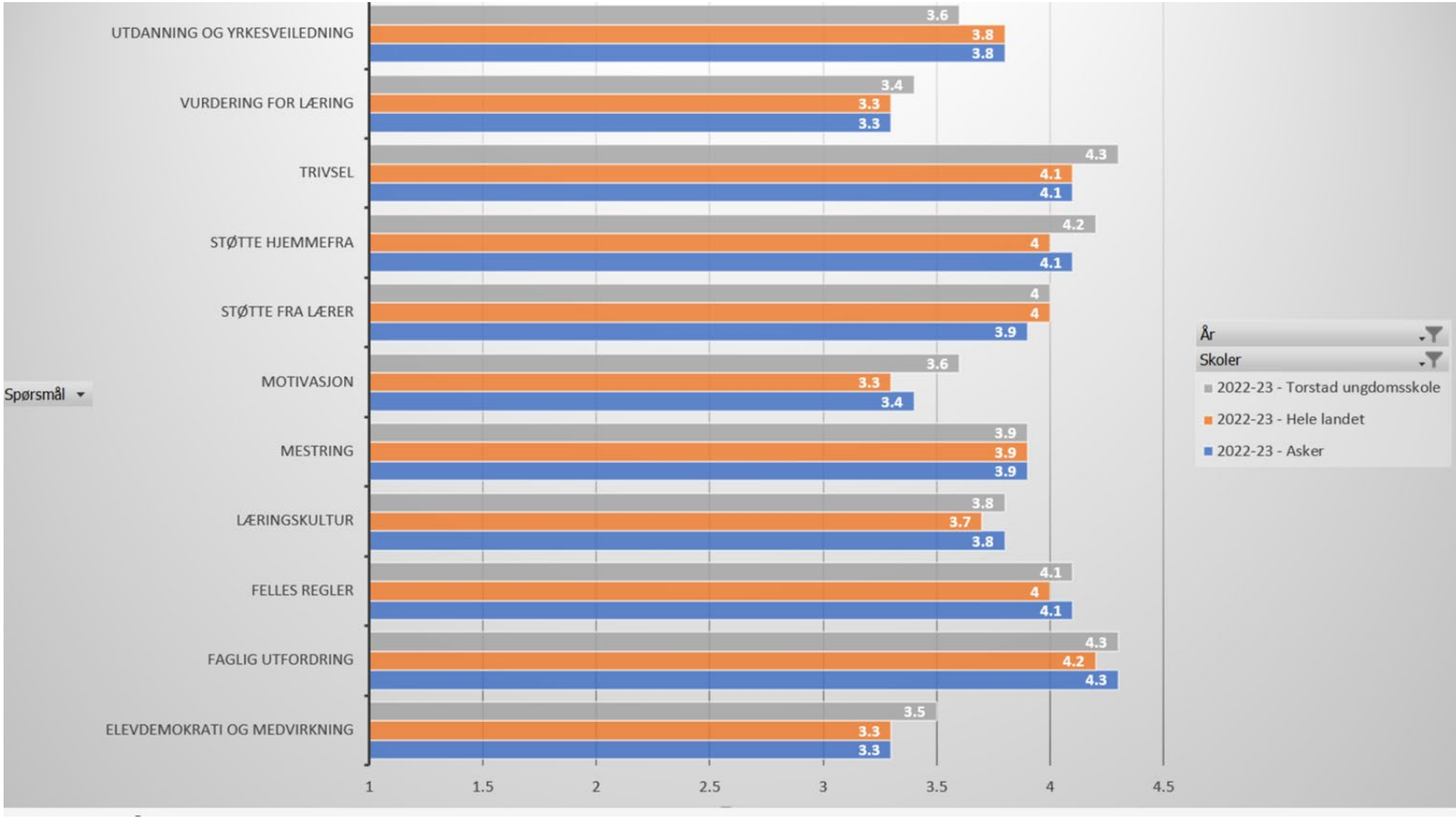

Asker kommune

9. trinn

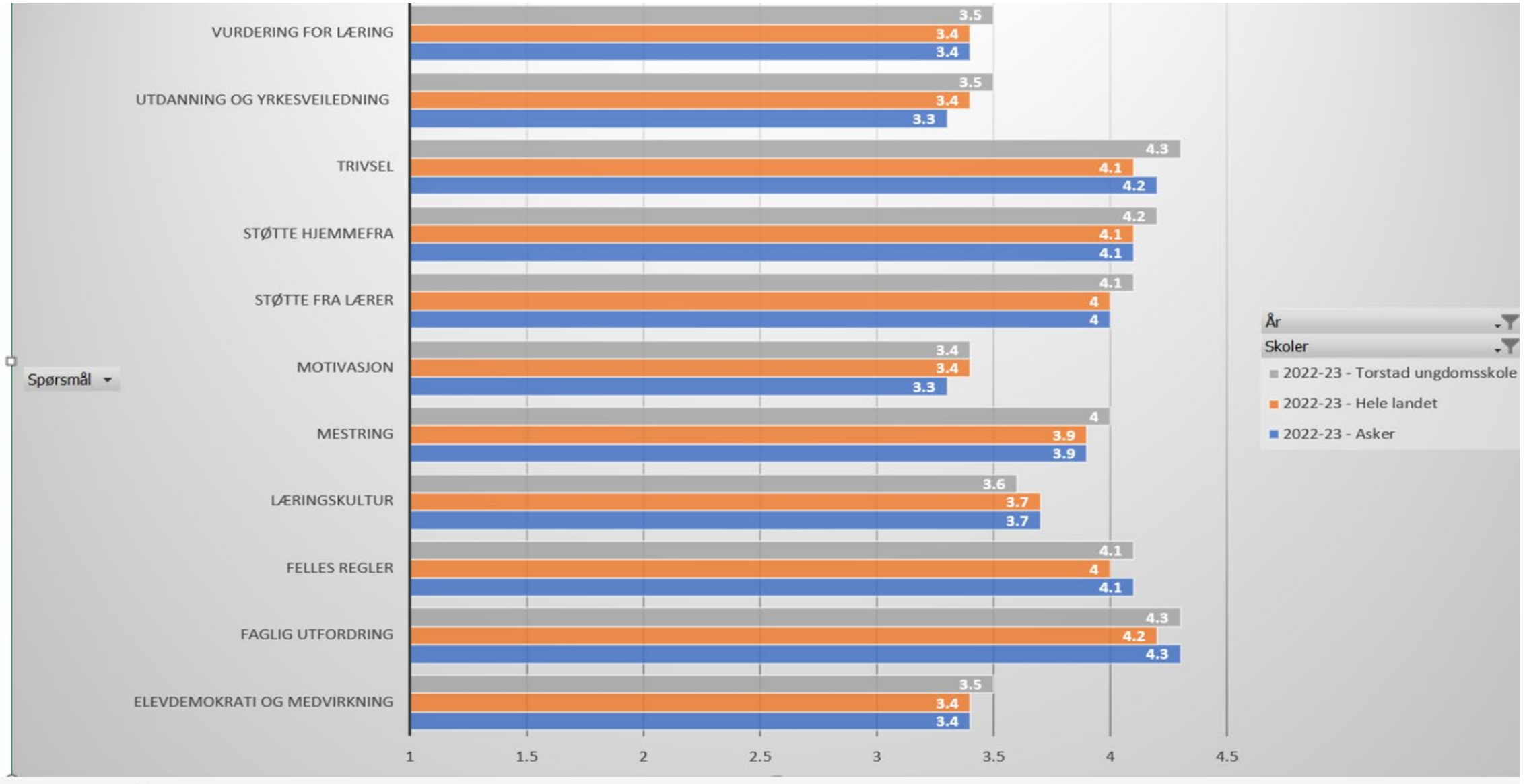

Asker kommune

8.trinn

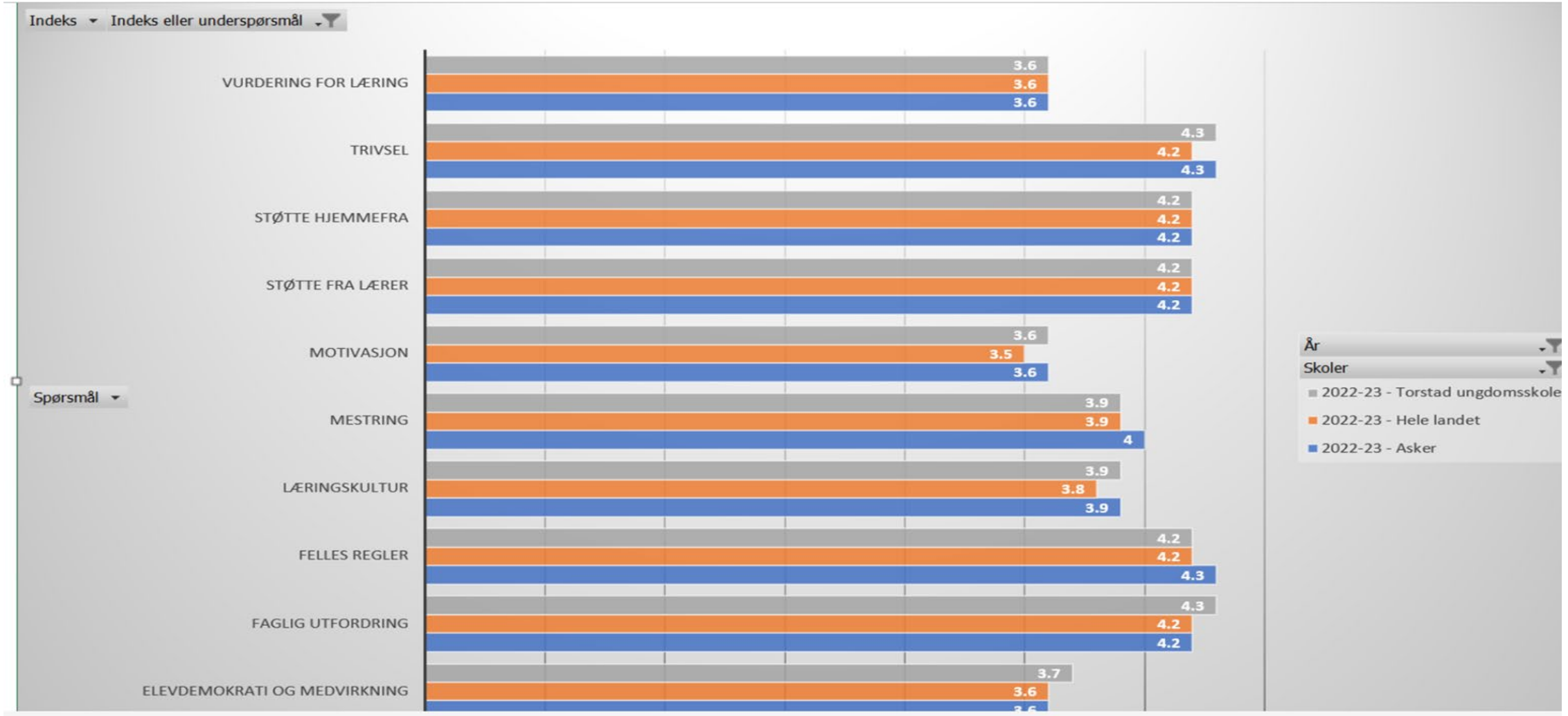

Foreldreundersøkelsen 2022, 42% gjennomført

Indekser

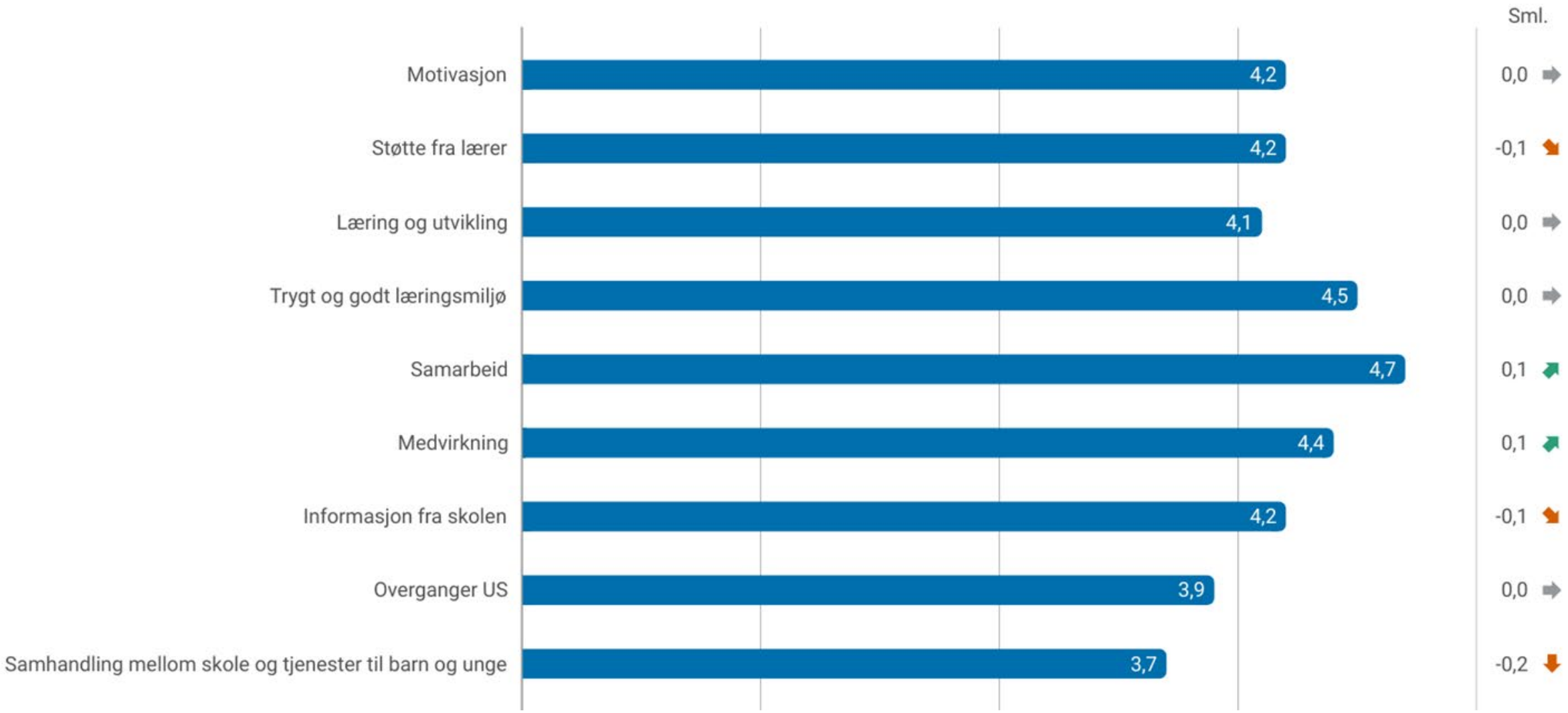

Nasjonale prøver 8. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

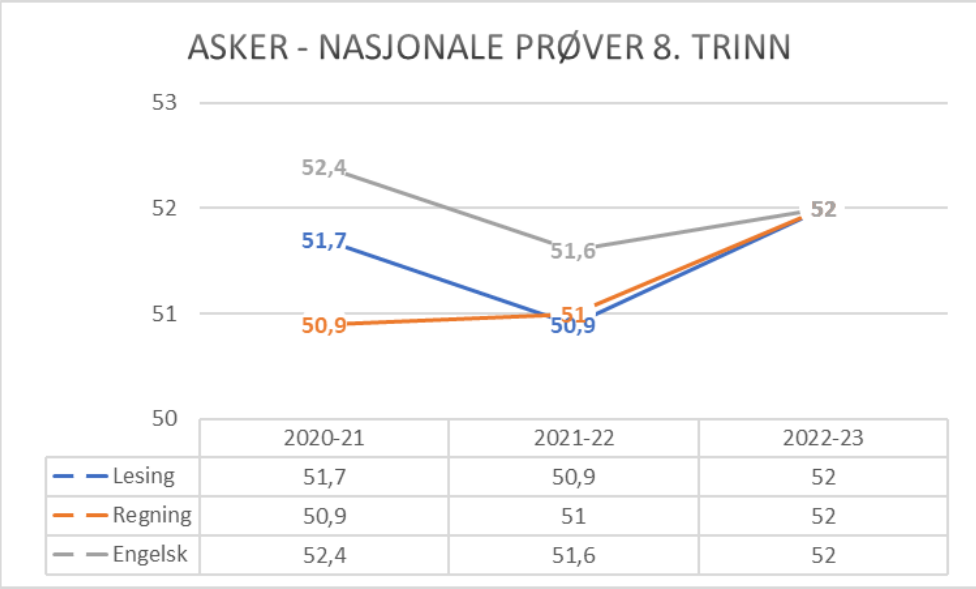

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

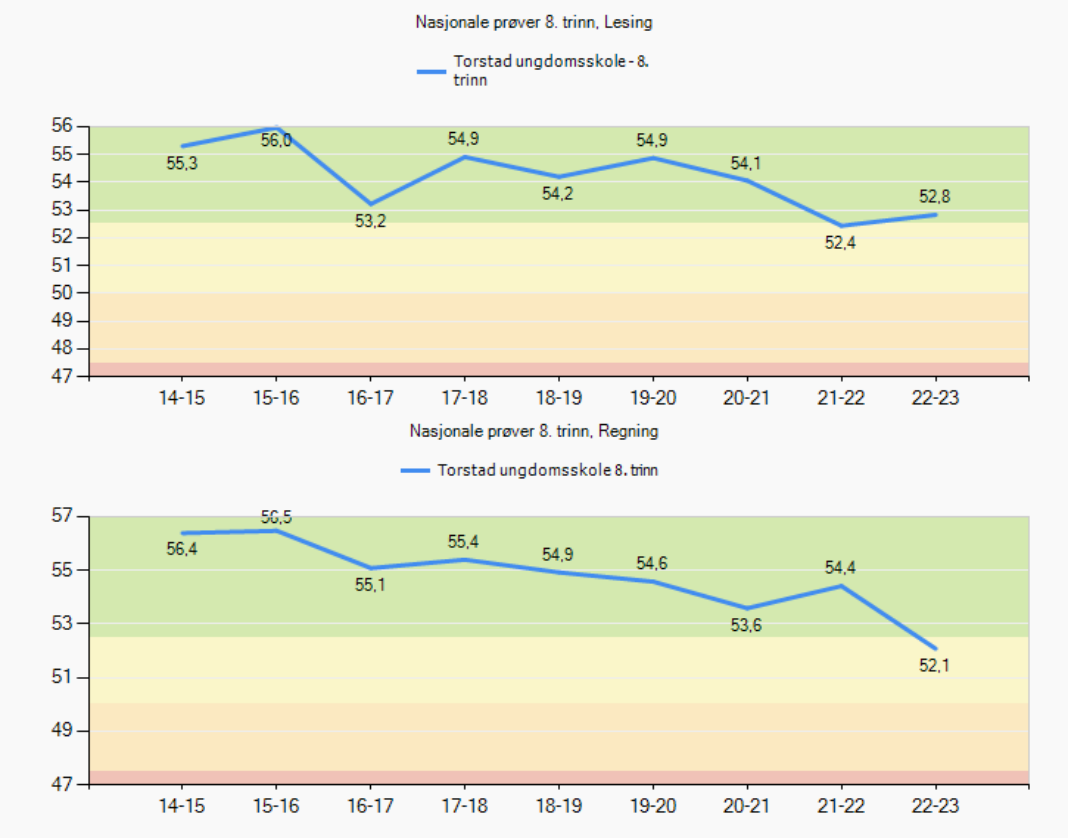

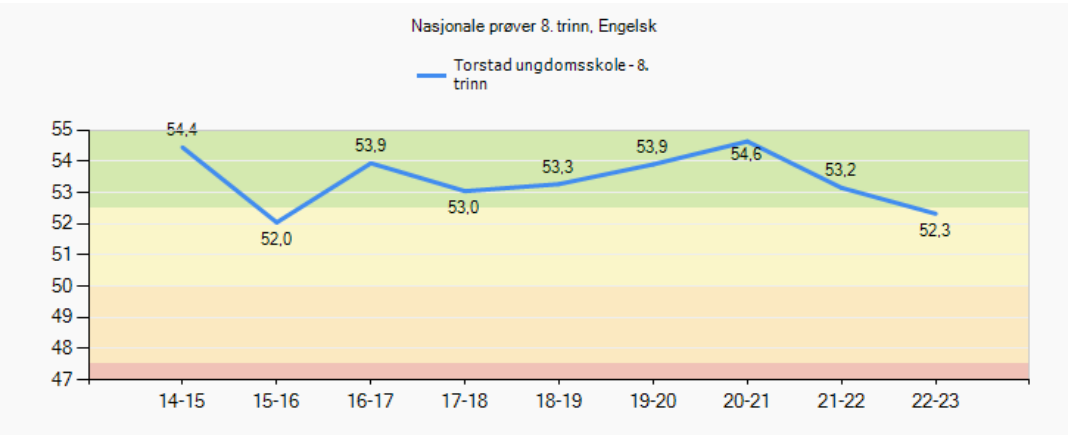

Nasjonale prøver 9. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

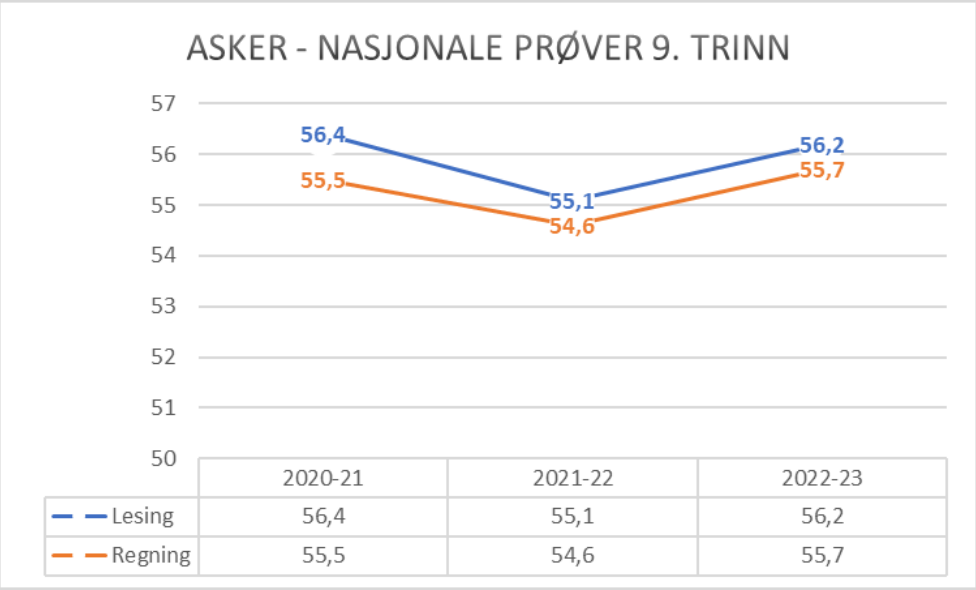

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	56,4	55,1	56,2
Regning	55,5	54,6	55,7

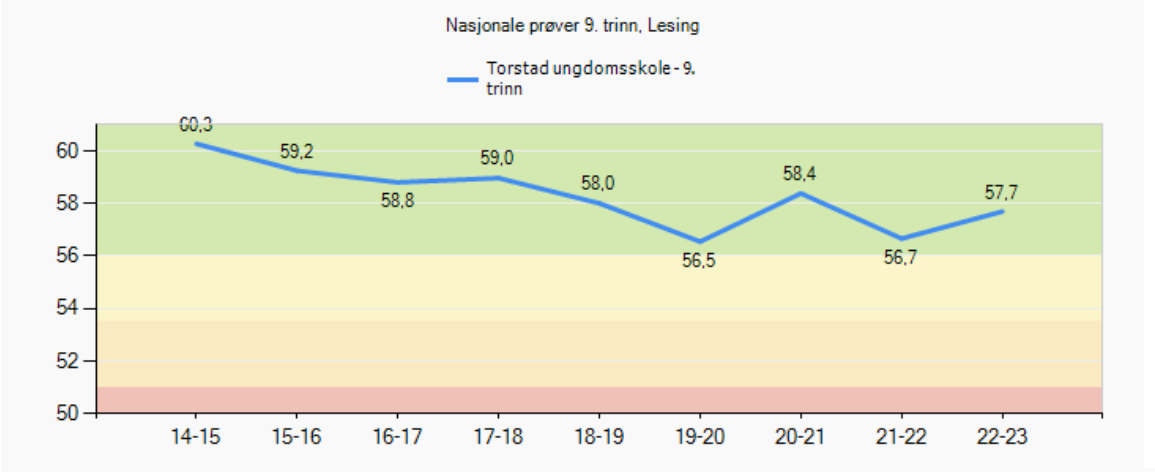

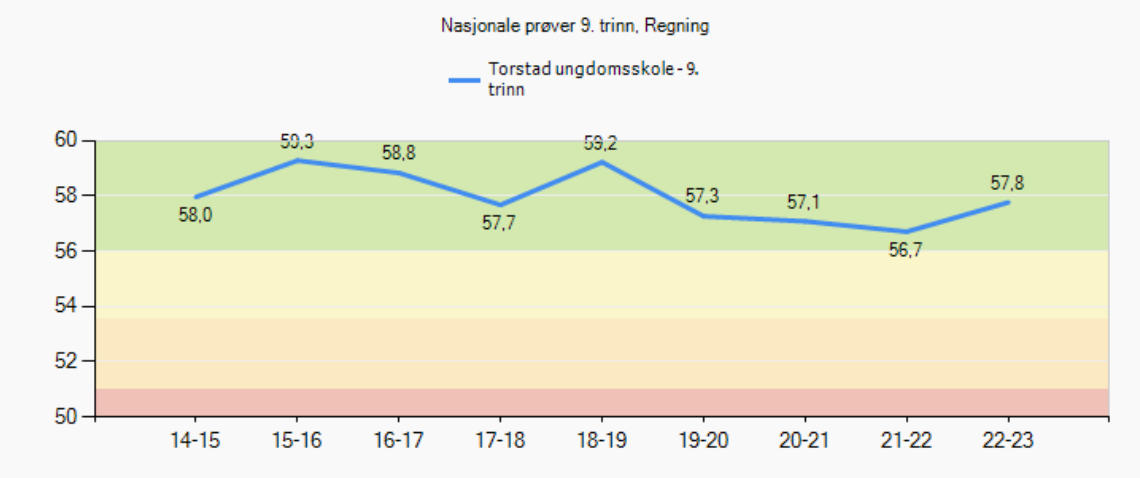

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Torstad ungdomsskole - 9. trinn (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	5,33	5,11	4,78	2,7	0,68	3,17
Torstad ungdomsskole - 9. trinn (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	7,86	4,25	2,67	1,8	1,33	2,53
Torstad ungdomsskole 9. trinn (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	4,78	5,88	5,82	5,09	2,2	4,89
Asker kommune - 9. trinn (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,31	6,24	5,29	4,39	2,11	5,1

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  For lavt, men usikkert hvor mye man kan løfte i topp.
- Hva kan være årsaker?

  Har muligens hatt for liten fokus på lesing, og oppfølging av NP kan være en forklaring.
- Hva vil dere prioritere fremover?
  Lesekurs, intensivt for de på de lavest mestringsnivåene.
  En del av innskolingen: lese og læringsstrategier, en prosjektgruppe for dette
  Leseuke etter gjennomføring av NP i lesing

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Torstad ungdomsskole - 9. trinn (20-21)	Endring i skalapoeng regning	3,33	2,91	1,55	2,81	0,8	1,9
Torstad ungdomsskole - 9. trinn (21-22)	Endring i skalapoeng regning	5,8	3,95	4,15	2,73	1,84	3,35
Torstad ungdomsskole 9. trinn (22-23)	Endring i skalapoeng regning	-2,0	5,0	4,22	3,61	0,44	3,23
Asker kommune - 9. trinn (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,46	4,72	5,05	4,21	1,64	4,48

- Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

  Lavere enn AK,
- Hva kan være årsaker:

  Vanskelig å løfte mer i topp?

  Ikke sikkert vi har vært gode nok til å fokusere på hva de kan, og hva de strever med.

  Det utarbeides nå et årshjul for kartlegginger/undersøkelser/oppfølging. Systematikken kan bli bedre for
- Hva vil dere prioritere fremover? Hvordan løfte på de laveste nivåene?
  Alle skal gjennomføre “Alle teller”
  Grundigere analyse av resultatene, og mer systematisk oppfølging,

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?
  FAU, elevråd, fellesmøter, trinnmøter

- Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?
  - Standpunkt/eksamen?
  - VG1?

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Torstad ungdomsskole 10. trinn (18-19)	Snitt Torstad ungdomsskole 10. trinn (19-20)	Snitt Torstad ungdomsskole - 10. trinn (20-21)	Snitt Asker kommune - 10. trinn (21-22)	Snitt Torstad ungdomsskole - 10. trinn (21-22)	Snitt Asker kommune - 10. trinn (20-21)	Snitt Asker kommune - 10. trinn (19-20)	Snitt Asker kommune - 10. trinn (18-19)
Grunnskolepoengsum	43,85	45,22	46,65	44,66	44,41	44,01	43,78	43,12

Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

Litt lavere 21-22, ellers over snittet i Asker

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	% Torstad ungdomsskole 10. trinn (18-19)	% Asker kommune - 10. trinn (18-19)	% Torstad ungdomsskole 10. trinn (19-20)	% Asker kommune (19-20)	% Asker kommune (15-16)	% Torstad ungdomsskole (15-16)	% Torstad ungdomsskole (16-17)	% Asker kommune (16-17)
fullført og bestått Vg1	88,1	89,3	92,6	89,7	91,1	93,3	97,9	91,9
fullført og bestått Vg2	84,3	84,4	84,5	80,2	84,9	87,3	87,6	86,2
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	73,0	70,6	3,4	2,2	82,4	86,0	93,1	85,6

- Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?
  (Er utvikling over år og mellom trinn som forventet?)
  Hva skjedde i 18-19??
  Ellers ligger vi jevn over den kommunale gjennomføringen
  I 20/21 var det 94% som fullførte og bestod Vg1. I AK var det 86,6%,
- Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?
  Jobbe videre med de vi har som utviklingsområde
  Bli enda bedre på UDV slik at elevene velger riktig utdanningsprogram?

Asker kommune

Asker kommune

Torvbråten skole februar-2023

Skolens visjon/verdier:

LIVSLYST I LEK OG LÆRING

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	237 (250 fra høsten) 35 elever i VKK 1/1-23 men har overført 5 til ung.sk og 4 til ulike br.sk.
Lærere:	19 lærere (17,4 årsverk)
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	8,9 (13) basert på elevtall 124 (er 133).
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	6,3 (17,4)
Barn i SFO:	75 11-14 fra VKK
Ansatte SFO:	4 årsverk m/leder 5 personer + leder + 50 % på VKK

Bilde fra skolen

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
- Barna trives på SFO til tross for høyt sykefravær og ulike vikarer inn.
- Fokus på struktur og rutiner, veiledning av ansatte og vikarer. Skape gode rammer rundt måltid og lekemiljø.
- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
- Fokus på varierte aktiviteter , utedag og fysisk aktivitet. Samarbeid med skolekorps om øving i SFO tid og samarbeid med EC play om tilbud 3-4.trinn i SFO tid ,sammen med musikk lærer i skolen. Prøver å få samarbeid med andre knyttet til dans og fysisk aktivitet i SFO tid.
- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  Fysisk aktivitet og bevegelsesglede ivaretas gjennom bruk av flerbrukshall og utedag, samt mye utelek. Vi jobber bevisst med rammer rundt mat og måltidsglede. påbegynt samarbeid rundt kulturaktiviteter og kultur på SFO. Så har vi forbedringer knyttet til å skape et trygt og godt lekemiljø gjennom ansatte som legger til rette for god lek.
- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
  Hatt kompetanseheving på fysisk aktivitet/uteskole og mat/måltider samt grønne klasserom. Fått flere nye ansatte og trenger ny kompetanseheving her. SFO leder tett på i det daglige og gir veiledning. Ansatte trenger å veiledes i grensesetting, å ta ansvar og samarbeide, samt tilrettelegging av aktiviteter og være i dialog med barna.
- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
- Felles forståelse rundt grensesetting, rammer og struktur på SFO.
- Avklare og samarbeide om forventninger og ønsker knyttet til hvordan tilbudet skal være.
- Infoskriv fra SFO hverdagen

Velkomstklasse

Fakta	Antall
Elever:	26 (35 fra jan-23)
Ansatte:	3 (2,4) en utlånt 60% andre skoler

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste velkomstklassen har fått til dette året?**
  Skolen har skapt et trygt og godt læringsmiljø for de ukrainske flyktningene i alderen 6 -16 år som har vært elever på skolen. De ukrainske elevene har blitt inkludert i elevmiljøet ved skolen gjennom aktiviteter i friminutt, i praktisk estetiske fag, i lekegrupper, leirskoleopphold, deltakelse i elevrådet ved skolen, svømming og som Trivselsledere.

- **Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?**
  Lærerne har felles språkbakgrunn med elevene og har vært svært involvert i elevenes behov, ønsker og utvikling i i samarbeid med foresatte.

- **Hvordan kan dere videreutvikle samarbeidet mellom velkomstklassene og hjemskolen/nærskolen?**
  Vi har i dag et tett samarbeid med nærskolene i overgangsfasen mellom VKK-tilbud og oppstart på nærskole gjennom hospitering en til to dager i uken i et 4 - 6 ukers perspektiv. Vi ser at samarbeidet kan utvikles gjennom samtaler ved mottak av elever med tilhørighet til annen nærskole.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- **Maks tre punkter.**
  - **MAM (Matematiske ambisiøse samtalen) utviklingsarbeid**
  - **Tidlig innsats / ressursrom**
  - **Egen velkomstklasse Ukrainske elever hele Asker**
- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**
- **MAM** : plangruppen og lærere som deltar på MAM fått en utvidet rolle i å bidra og lede utviklingsarbeidet i samarbeid med ledelsen. Rektor deltar på MAM samlinger. Vi leser teori , prøver ut opplegg i lærerkollegiet først før vi gjør det i klassen, og vi evaluerer i etterkant og reflekterer over egen praksis.
- **TIDLIG INNSATS /RESSURSROM** : rask til å igangsette tiltak når elever sliter faglig eller sosialt, samarbeider med lærerne på ressursrom, prioriterer tid og innkjøp av læringsmateriell ressursrom,kompetanseheving, og samarbeid med PPT. Tett samarbeid med foresatte , utvikling av ressurser over tid/har et bevisst mål på sikt og gode planer. Nå deltar skolen i pilotprosjekt “ interne støttesystemer “- ønsker om å forbedre og utvide tilbudet. Bruk av LP modell.
- **VKK** : motivert ledelse + ansatte til å få dette til, fått tak i de riktige lærerne til riktig tid, oppfølging av ledelse og adm knyttet til foresatte, lærere, nærmiljøskolen og skyss. Fokus på inkludering. Tilbud SFO vært en utfordring grunnet språk. Bruker lærere i overgang skole - SFO.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Tett samarbeid med PPT/BUP/helse sykepleier og ressursrom /lærere/ledelse. Aktiv bruk av TFI. God kompetanse på de ulike tjenestene AK tilbyr og samarbeider rundt barnet/familien.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Følger opp det som gjelder for AK og oppdaterer oss jevnlig. Workshop for alle knyttet til oppdateringer i perioder.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	MAM prosjektet, internt støttesystem, erfaringsutveksling og delingskultur- i prosess og videreutvikles, være kritisk venn for hverandre- utvikle profesjonsfelleskapet mer her. Lærere hospiterer og observerer hverandre i klasserommet - øve på å være kritisk venn
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Fokus på å intervenere raskt i samarbeid med PPT og ressursrom/kontaktlærere. Opptatt av inkludering og mangfold, makkerpar, tydelig klasseledelse, variert undervisning, elevaktive arbeidsformer og dybdelæring. Økt fokus på elevmedvirkning gjennom samarbeid med FIKS- må jobbes mer med / økt bevissthet.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og	Aktive lokalsamfunn /Fun Friday. Trafikksikkerhet/ trygg skolevei i samarbeid

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

FOR SFO:

- Kompetanseheving kap.9A og rammeplan ,lek og tilrettelegging av aktiviteter

FOR SKOLE :

- Utvikling av profesjonsfellesskap - kritisk venn /refleksjon /analyse
- Økt kompetanse på språkutvikling /særskilt norsk (SNO)
- Kompetanseheving GDPR - kvalitetssikre egen praksis

Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Legger alt på felles disk/jobber team vis. Nedsatt egen gruppe som systematiserer periodeplan for hele skolen. Tatt utgangspunkt i periodeplan Billingstad som er veldig oversiktlig.. Egen årsplan for utviklingsarbeid profesjonsfelleskapet.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Stort fokus på overordnet del i det daglige arbeidet. Behov for å sette av mer tid til å gå i dybden på egen praksis - refleksjoner rundt holdninger og felles verdier. Samfunnsmandatet og profesjonsfelleskapet/profesjonsutøvelse.
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Jobbet med læreplaner i fag og kjerneelementer i felles tid i samarbeid med bl.a SEIL og HINN v/ Lasse Dahl. Fokus på elevaktive arbeidsformer og dybdelæring, åpne spørsmål og praktisk tilnærming til fag.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	Jobber tverrfaglig med tema trinnvis og hele skolen i perioder. Prosjektarbeid og stasjonsundervisning
Dybdelæring	Gjennomført læringsløype med SEIL i startfasen og hatt stor fokus på å videreutvikle praksis her, bevisst på dybdelæring i praksis, men behov for jevnlig oppfølging ,refleksjon og deling av praksis i felles tid. MAM ivaretar dette godt.
Elevaktive arbeidsformer	Del av utviklingsarbeid MAM
Underveisvurdering	Utviklingssamtaler og elevsamtaler. Eleven deltar i begge. Skjer kontinuerlig knyttet til ulike arbeidsformer på trinnet. Tilbakemeldinger underveis lærer - elev. Må utvikle oss her og økt bevissthet rundt dette og

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	3,8%
Organisering av spesialundervisning	
•Andel i klassen:	*
•Andel i gruppe:	*
•Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisning tilbudet?
- -Internt støttesystem - ressursrom
- -Kompetanseheving tilpasset opplæring
- -Oppfølging og veiledning av lærere
- -Rik tilgang på variert læringsmateriell
- -Felles holdninger til inkludering i praksis
- -Økt forståelse av spes.ped og vidt normalbegrep - at ikke det snevres inn for mye
- -godt samarbeid med foresatte og eksterne instanser
- -fast kontaktperson PPT som kjenner skolen , lærerne og -elevene- gjerne ha kontaktperson på skolen en fast dag i uken
- -systemisk arbeid i samarbeid med PPT

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	0
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	alle elever i VKK
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	0

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**

Har ingen elever med vedtak om særskilt språkopplæring utover VKK elevene.

Elever 1-4.trinn ivaretas gjennom ressursrom / egne språkgrupper knyttet til tidlig innsats

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

  Ja skolen bruker rutinene i Simpli og samarbeider både med PPT , BUP, foresatte og Marianne Ennals i de sakene vi er bekymret for.

- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?**
- Samarbeid med eksterne instanser fungerer bra, men vi ser at mye av dette har sammenheng med skilsmisse og høyt konfliktnivå mellom foresatte. Foresatte har behov for veiledning her av fagfolk som har bedre kompetanse enn skolen , og som kan veilede i hjemmet.

Inkluderende praksiser

- **På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?**

- Utviklingspotensial i å utvikle tilbudet internt støttesystem med miljøterapeut når vi øker elevtall / erstatte noe av assistent med annen stilling
- Økt kompetanse hos personalet
- Bruk av supplerende læringsarena med bruk av riktig kompetanse
- Godt samarbeid med foresatte, PPT, andre instanser
- Tilgang på gode læringsverktøy og ressurser med aktuell kompetanse
- Bevisst arbeid rundt inkludering og felles holdninger og verdier i lærerkollegiet /personalet
- SFO : ressurser til å ivareta elever med spesielle behov

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- **Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.**

  - **Tidlig innsats**
  - **Trivsel**
  - **Støtte fra lærer**

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- **Hva er deres utviklingstiltak for 2023?**

Utvikle profesjonsfelleskapet - kritisk venn / utfordre/reflektere /analysere for endring av praksis

Implementere MAM - utvikle praksis i hht. ny læreplan elevaktive arbeidsformer, dybdelæring, problemløsning

Utvikle SFO økt kvalitet på tilbudet, varierte aktiviteter og selvstendige ansatte som samarbeider i det daglige.

Generell VKK tilbud med god kvalitet

Bedre utnyttelse av intern støttetilbud/ressursrom (fast stasjonsundervisning 1g i uken, SOL 1 st, oppgaver fra ressursrom /utprøving av elevaktive arbeidsformer)

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Torvbråten skole

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?** Godt kjent. Har jobbet mye med kompetanseheving og casearbeid i felles tid , ledelsen tett på i alle saker for å kvalitetssikre at delpliktene i 9A blir fulgt opp
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?** Eget skjema alle er kjent med, som fylles ut ved avdekking.
- Følge opp gjennom klassetrivsel, samarbeid foresatte, elev samtaler, og observasjon /inspeksjon . Rektor/avdelingsleder varsles og prosedyrer i hht.lovverket.
- **Hvordan bruker dere klassetrivsel undersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?** Kontaktlærere analyserer resultatene og har en samtale med sin leder. K.lærere tar oppfølgingssamtaler med enkeltelever og trinn der undersøkelsen avdekker uønskede forhold knyttet til elevenes trivsel og opplevelse av mestring. Kontaktlærer har jevnlige samtaler oppfølgingssamtaler med enkeltelever ved behov og det arbeides kontinuerlig med elevenes læringsmiljø. Avdekkes mobbing oppretter skolen en §9A-sak og følger prosedyrer for videre arbeid.
- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?** Har etablert SIM gruppe men er fortsatt i prosess med å lage system rundt SIM arbeidet

Elevundersøkelsen

- **Kommenter utviklingen**
  Tallene for Torvbråten har ligget ganske jevnt de siste årene når det gjelder motivasjon, trivsel og mestring. Elevene på enkelte trinn ønsker større faglige utfordringer og dette har lærerne tatt til etterretning.

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Resultatene legges fram for Elevråd, for FAU og SU/SMU
  Lærerne analyserer og går inn i resultatene for sine trinn med avd.ledere/rektor og i profesjonsfelleskapet

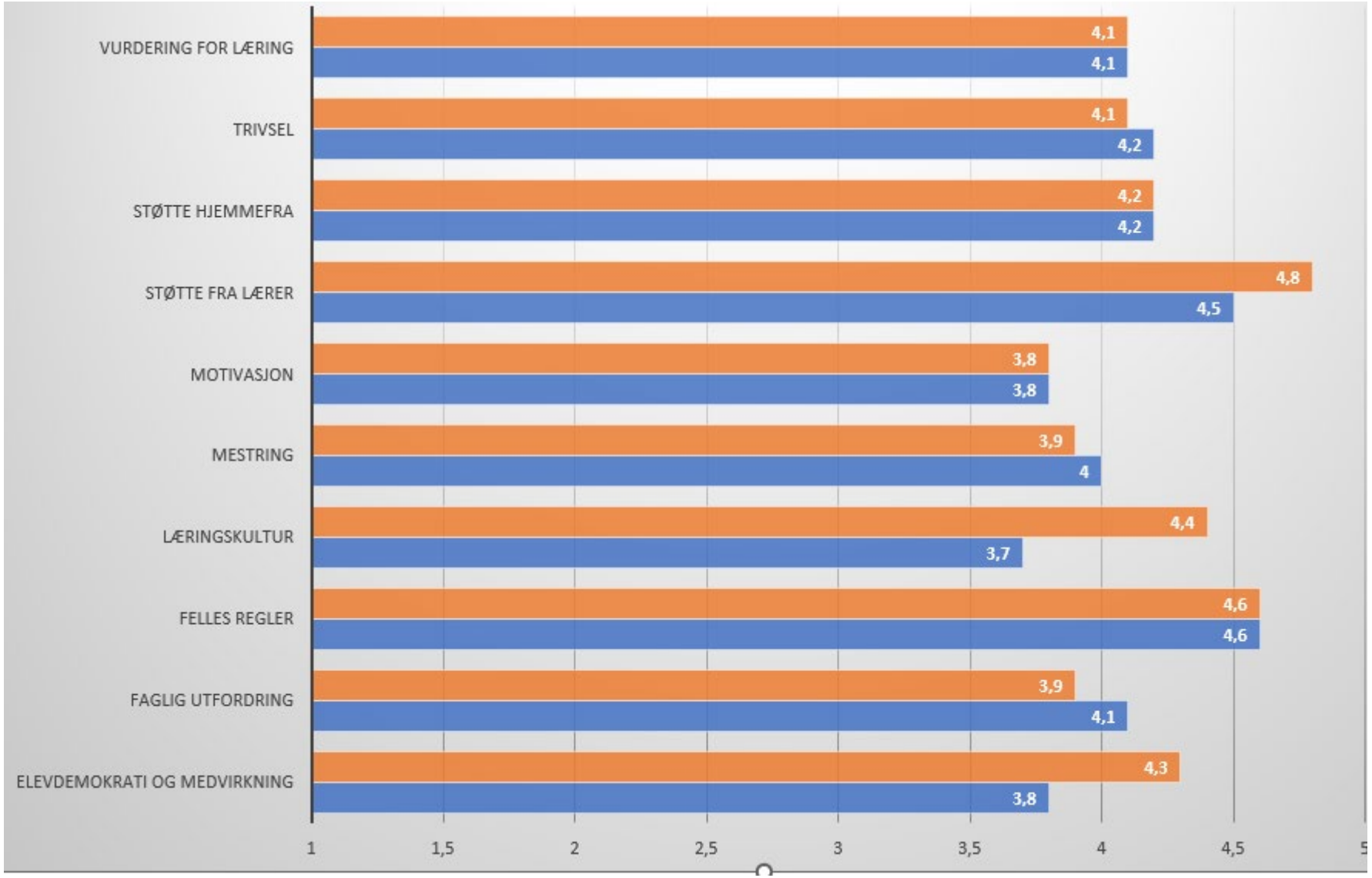

Elevundersøkelsen 2022 - om tilpasset opplæring

- **I hvilken grad har skolen en felles forståelse av hva tilpasset opplæring er?**
  Kommet langt i prosessen. Veiledning og oppfølging fra ressursrom viktig tiltak her. Hatt masse kurs ved kontaktperson PPT / godt samarbeid, jobbet mye med holdningsarbeid og kunnskap her.
- **I hvilken grad bruker lærerne elevaktive arbeidsformer og rike oppgaver?**
- Stort fokus på i skolens utviklingsarbeid.
- **Hvordan vil dere jobbe for å videreutvikle praksis?**
- Forsette med MAM, og fokus på profesjonsfelleskapet /kritisk venn, veiledning ressursrom /PPT, jobbe med holdninger til normalitetsbegrepet, økt kompetanse på TPO, mer delingskultur. Øke kompetansen hos den enkelte lærer. Fortsette å ha fokus på tydelig klasseledelse og relasjonskompetanse.

Foreldreundersøkelsen

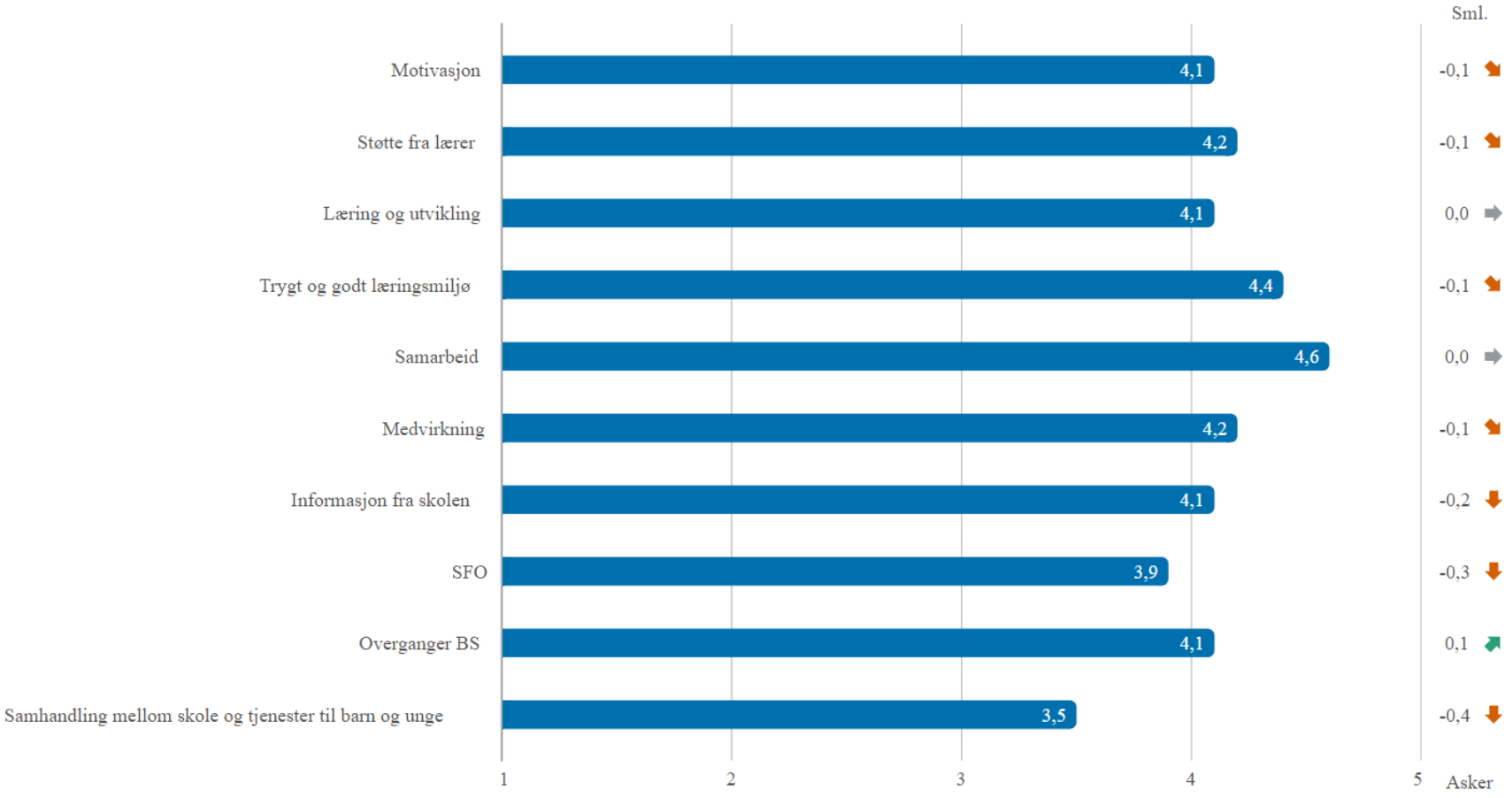

Kommenter resultatet. som peker seg ut og kommenter sammen med elevundersøkelsen?

Trygt og godt læringsmiljø:

2.trinn . Skårer veldig bra her på alle områder

4.trinn: hyppige lærerbytter preger miljøet på trinnet. God stabilitet dette året men ser at det har preget elevgruppen faglig og sosialt.

6.trinn: Stabilitet i lærergruppen. over flere **år.** tett samarbeid mellom skole og hjem har skapt et godt miljø i løpet av vinteren.

Medvirkning:

Foresatte skårer lavest på at FAU tar aktivt del i arbeidet for å skape et trygt og godt læringsmiljø. Ønsker å bruke mer dialogmodell i foreldremøter og vil invitere klassekontakter til å ta ansvar for foreldremøtets innhold i økt grad.

Informasjon fra skolen:

Foresatte syns det er utfordringer knyttet til bruk av Vigilo. Generelt fornøyd med info fra skolen

SFO: Skårer dårligst på et samlet aktivitetstilbud (3,6) og best på trivsel (4,6)

Overgang Bs:

Tett samarbeid og gode rutiner for overgang.

Tidlig innsats - analyse

- **Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?**
- Lærerspesialist i begynneropplæring følger opp 1-4.trinn med veiledning i klasserommet
  Kartlegging og tiltak v/ressursrom
  Lesekurs /regnekurs/språktrening
  Samarbeid foresatte ; kontaktlærer ; ressursrom, ledelse og PPT
  Veiledning knyttet til læringsmateriell og individuelle tiltak for enkeltelever
  Observasjon
  Bruk av bibliotek og " bibliotekar"/lærer
  Stasjonsundervisning/samarbeid læring
  Læring gjennom lek
  Lek for lekens egenverdi
- **Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?**
- God effekt å bruke egne ressurslærere /lærerspesialist til å veilede i klasserommet og bistår lærerne i dette arbeidet.
- Kontakt skole - hjem; god informasjon/oppfølging

Nasjonale prøver 5. trinn

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

- Kommenter utviklingen

skolen ser en litens tendes til at vi er tilbake på nivået hvor vi tidligere har ligget tidligere.
Vi har hatt ujevne resultater de siste årene.

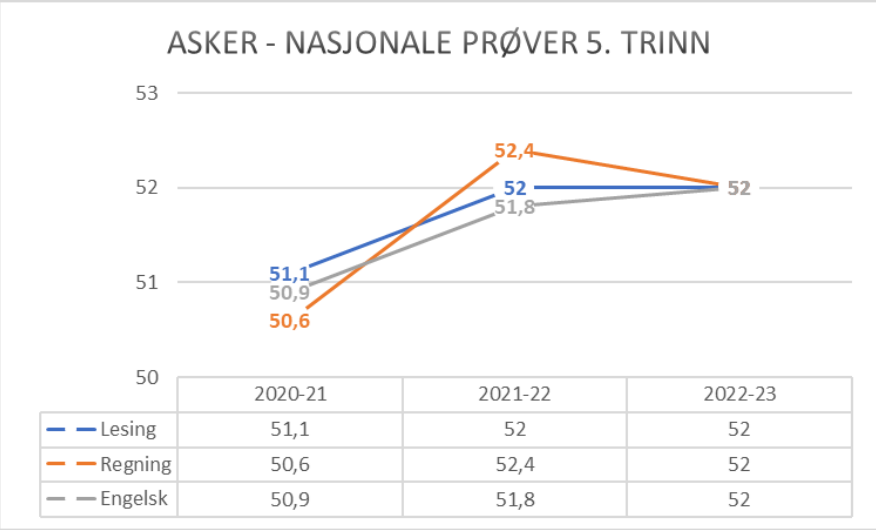

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

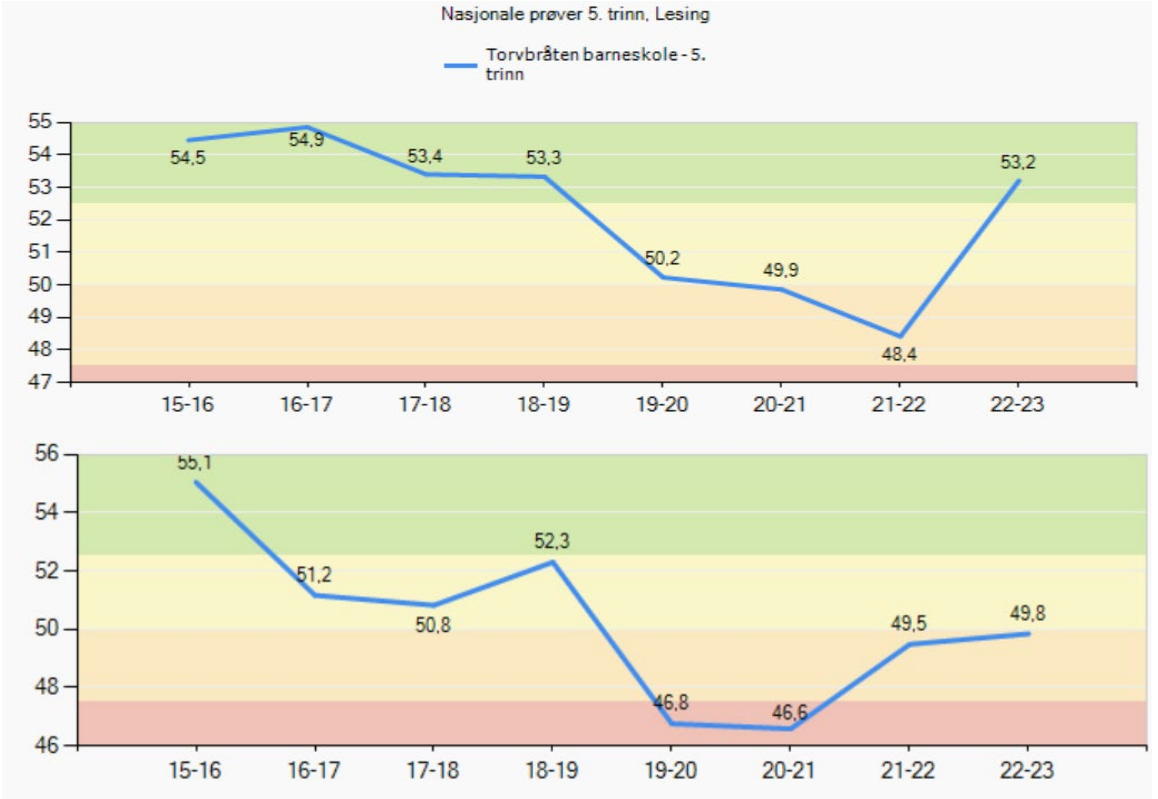

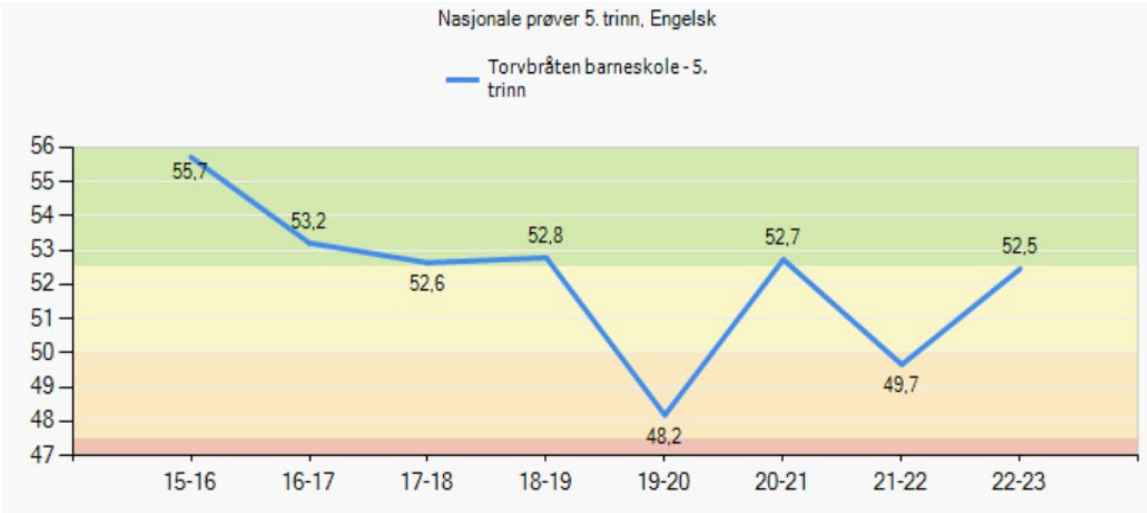

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

❖ Kommenter utviklingen

Resultatene er synkende og kan til en viss grad ses i sammenheng med elevenes resultater på NP 5.trinn.
Torvbråten har ikke fått noen tilbakemeldinger fra Slemmestad u.skole om at elevgruppene de siste årene har hatt svake resultater sammenlignet med de andre barneskolene.
Nettverk med de andre barneskolene og SLUSK kan være en løsning.

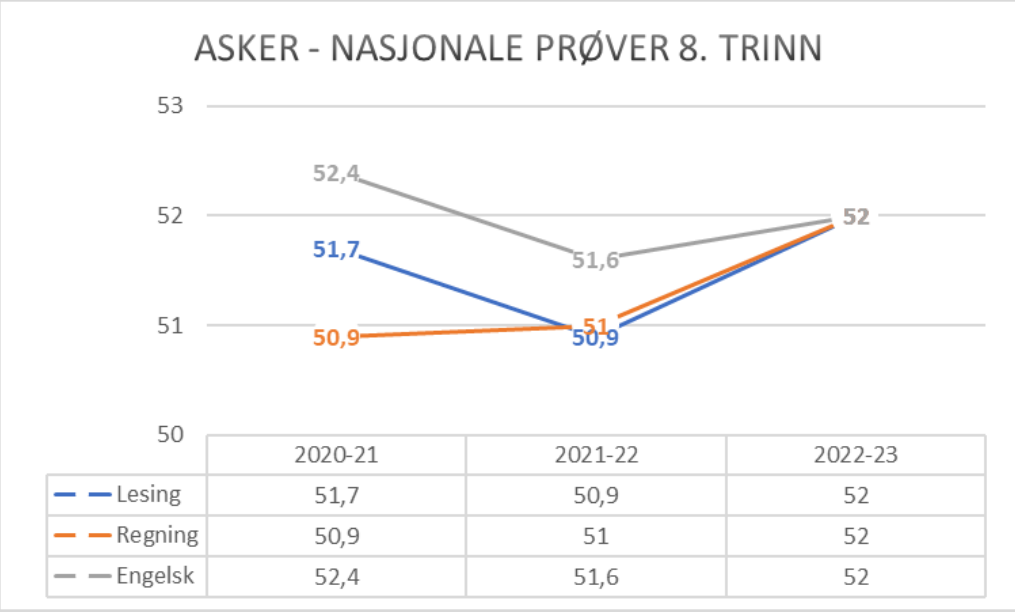

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

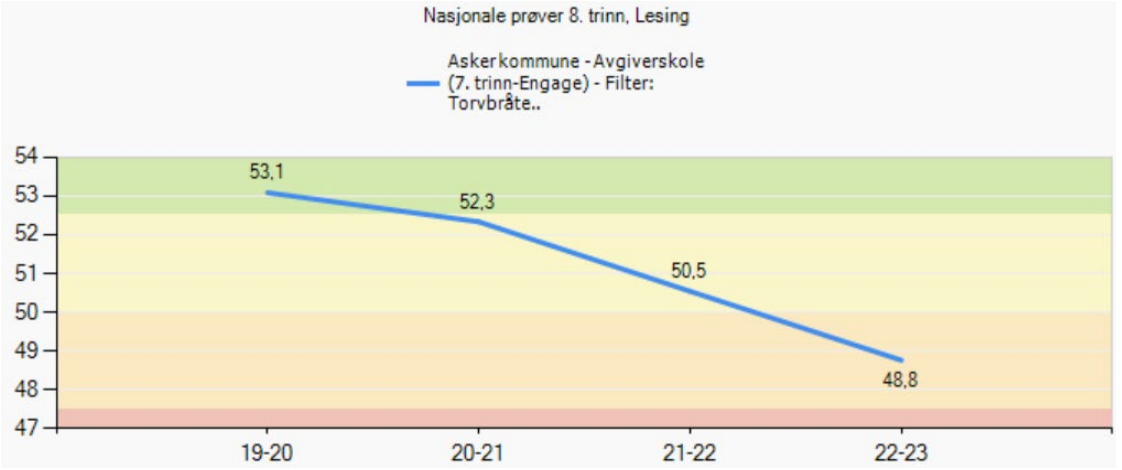

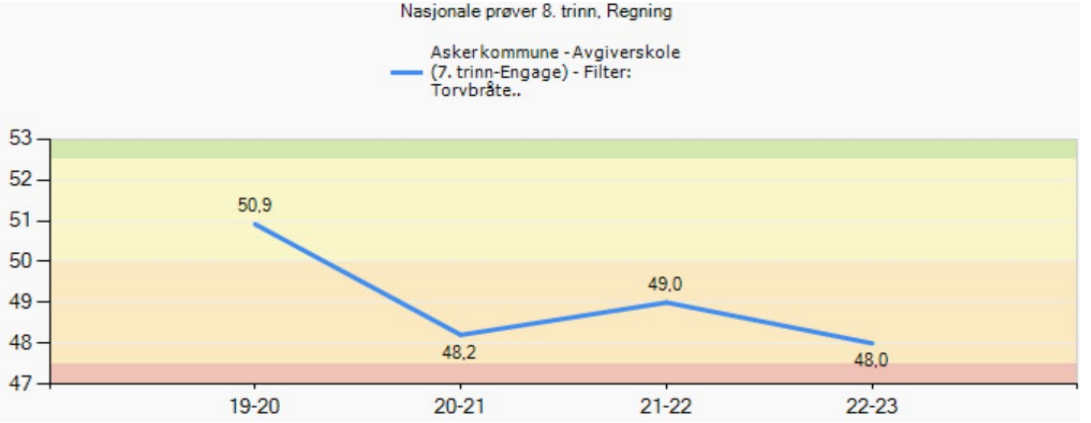

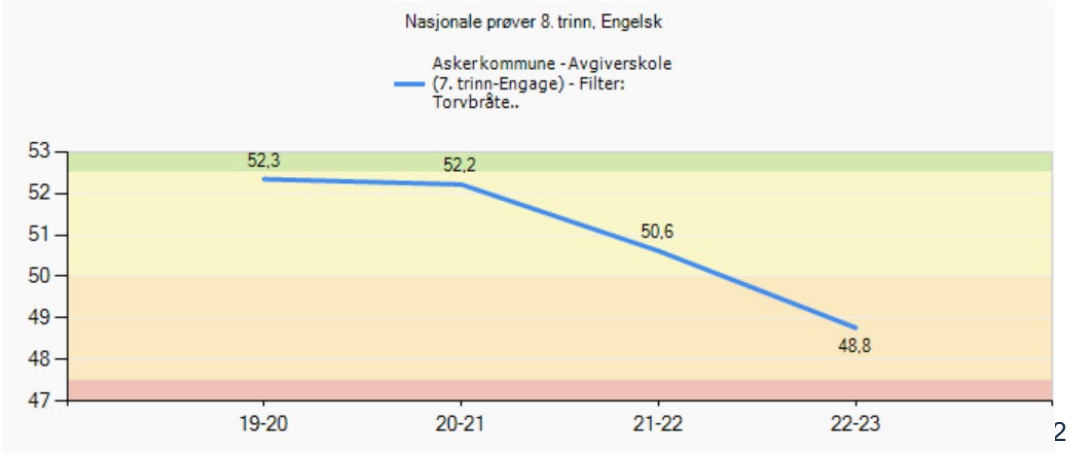

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**

  Resultatene legges fram for foreldre på 5.trinn på foreldremøte og for den enkelte elev i elevsamtaler og utviklingssamtaler med kontaktlærer gjennom utviklingsmål som er knyttet opp mot skår på NP.
  Resultat, analyse og videre planer er en del av årlig gjennomgang i elevråd, FAU og SU/SMU.
  De ansatte involveres gjennom PU-økter hvor analyse av resultater diskuteres/analyseres og det lages planer for videre arbeid med de ulike områdene innen lesing, engelsk og regning for de ulike trinn.
  Skolen er opptatt av å utvikle arbeidet rundt dette framover etter praksisfortelling fra Mellom Nes og Billingstad skole

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskole sonen om resultater på NP?**

  Det er ikke noe samarbeid mellom skolene i ungdomsskole sonen pr. i dag men det er uttrykt ønske til ungdomsskolen i sonen om å få dette til.For en del år tilbake var det et samarbeid hvor ungdomskole tok initiativ til samarbeid med barneskolene i form av nettverks grupper knyttet til fagområdene norsk, engelsk og regning.

Skolens sosioøkonomiske indeks:

- Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

  Skolens resultat ligger under forventet resultat.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
- Videreutvikle det arbeidet vi allerede er begynt med knyttet til ressursrom/ressurslærere
- Økt kompetanse hos lærere - flere tar videreutdanning i norsk /begynneropplæring

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
- Tett samarbeid og praksisdeling mellom lærerne på 5.,6. og 7.trinn og de lavere trinnene.
- Lærerne hospiterer i hverandres klasser på ulike trinn og deler gode undervisningsopplegg.
- Fortsette arbeidet med detaljert kompetanseplan innen lesing, regning og engelsk.
- Videreutvikle “fagbank” med gode undervisningsopplegg..

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Vardåsen skole

vinter 2023

Skolens visjon/verdier:

Alle barn og voksne på Vardåsen skole skal hver dag sees, settes krav til og oppleve gleden ved å lykkes med noe

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	316
Lærere:	26
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,9
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	17,1
Barn i SFO:	133
Ansatte SFO:	11

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**

  Vi har klart å gjennomføre planene våre. Barna har fått ukentlig tilbud om idrettslek, IF SFO og kulturSFO i tillegg til månedlige fellesdager for hele SFO og eksterne aktører.

- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  Vi har "tatt tilbake" aktiviteter som var faste før pandemien. Vi tilbyr varierte aktiviteter som personalet selv driver.
  4.trinns elevene har fredagsklubb og er med på å bestemme innholdet/programmet.
  Fokus på basisbehov som trygghet og trivsel for de minste.

- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  I stor grad.
  Variert og populært mattilbud. Hjemmebakt brød til alle hver fredag, ulike aktiviteter med mat på forskjellige trinn gjennom året.
  Idrettslek, dans, IF SFO og kultur følger årstider/høytider

Asker kommune

SFO

- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
- Vi brukte mye av kompetansepakken til Udir vedrørende ny rammeplan våren 22.
  Leder bringer inn temaer fra PALS, SFO-konferanse, Matjungelen o.l.
  Ikke så mange tilbud/kurs som har vært tilgjengelige for alle, men en har tatt aktivitetesllederkurset.

- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**

Skole/SFO: Mye handler om tid, og når man skal finne tidspunkt for treff/planlegging/informasjonsutveksling

SFO/foreldre: Vurderer å få litt SFO-info på ukeplanene, i hvertfall det viktigste. Månedsplaner blir lest/fulgt opp av de ivrigste. Baseledere deltar alltid på høstens foreldremøter.

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Fjorårets 6. trinn viser nedgang på mobbing
- Opplever at vi har flere med oss i LP arbeidet i kollegiet
- Opprettholde gode resultater over tid på NP 5. trinn

- **Hvorfor har dere lykkes med dette?**

-Fokus på jentemiljøet. Jentemøter. Tett oppfølging av enkeltelever i samarbeid med deres foreldre.

-Vi har hatt mange runder og etterhvert kommet frem til en felles forståelse av formen i arbeidet med LP.

-Vi tenker at vi har gode resultater på NP 5. trinn over år, fordi vi har eget leseopplæringsplan på 1. trinn og setter av ressurser til lesekurs /regnekurs på 1. og 2. trinn. Vi tredeler også i tre grupper i basisfagene fra 2.- 4. trinn, slik at det blir færre elever å følge opp i hver gruppe.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi informere foresatte på foreldremøtet ved skolestart om hva som finnes av hjelpeinstanser i kommunen. På foreldreundersøkelsen på spørsmål om samhandling mellom tjenester skårer vi 4.3 som ligger 0,4 over Asker kommune
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Alle lærere bruker nå 360 til elevens digitale elevmappe. Ved skolestart går vi gjennom ulike standarder i Simpli. Vi har de viktigste standardene for skole på Google disk siden lærerne synes det er vanskelig å finne frem i Simpli.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	De siste årene har vi hatt mange som har gått av med pensjon. I rekruttering av nye lærere har vi vært nøye med å få den kompetansen vi trenger. Merker at det er vanskelig å rekruttere lærere med lærerutdanning selv i Asker.Vi er med på læringsløyper på Seil og vi prioriterer å sende flest mulig på kurs som arrangeres på Seil. Dette året har vi hatt veldig høyt sykefravær som har medført at vi ikke har fått gått på alle planlagte kurs.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Vi har supplerende læringsarena på skolen for 4- 6 elever. Vi har jobbet mye med å få til et inkluderende læringsmiljø og har hatt fokus på at lærerne skal lage undervisningsopplegg der de legger vekt på elevmedvirkning og elevaktiv læring. Flere trinn har også prøvd ut uteundervisning. Vi har mer erfaringsutveksling i utviklingstid.for å spre god praksis
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Alle foreldre på de ulike trinn har en oppgave for fellesskapet på skolen. Vi har også dugnad på uteområdet. Vi prøver å få til mer bruk av uteområdet og skolen på kveldstid. Vi leier ut bursdagsrom og speiderne låner formingsrommet vårt på kveldstid. Vi har felles regler for bursdagsfeiring og Halloween feiring for å sikre at alle blir inkludert
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Vi har rutiner for oppfølging av elever med spesielle behov og har faste møter med PPT og helsesykepleier på skolen. Vi jobber for å få til bedre oppfølging etter kartleggingsprøver og SNO undervisning
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Alle fire tiltak i VP er gjennomført og de videreføres til neste år.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?**

1. Få til bedre inkluderende undervisning
2. Bedre oppfølging av elever som utfordrer oss innenfor de rammer vi har
3. Tydeligere tiltaksplaner for oppfølging av kartleggingsprøvene og sikre at rutinene som vi har blir fulgt
4. Bedre utnyttelse av SNO timene, prøve ut intensive kurs for de som virkelig trenger det.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Vi har delt inn skoleåret i 6 perioder og lager planer for hver periode der det skal være fokus på inkluderende undervisning
Overordnet del (verdier og prinsipper)	Vi har tidligere gått gjennom Overordnet del for at vi skal ha en felles forståelse av den
Læreplaner i fag og kjerneelementer	Vi har tidligere delt oss inn i fagseksjoner og jobbet med de ulike fagplanene og deres kjerneelementer.
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	I hver periode planlegger lærerne for et undervisningsopplegg som har fokus på elevmedvirkning og elevaktiv læring, her er det naturlig å tenke tverrfaglighet inn i temaet
Dybdelæring	Har jobbet med felles forståelse av hva som ligger i begrepet dybdelæring.
Elevaktive arbeidsformer	Har dette året hatt fokus på inkluderende undervisning hvor lærerne skal lage undervisningsopplegg med vekt på elevmedvirkning og elevaktive arbeidsformer
Underveisvurdering	Vi har jobbet en del med VF læring tidligere og ønsker nå å ha mer fokus på det igjen.
Elevmedvirkning	Har dette året hatt fokus på inkluderende undervisning hvor lærerne skal lage undervisningsopplegg med vekt på elevmedvirkning og elevaktive arbeidsformer

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	2,55%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	1,59%
• Andel hovedsakelig alene:	*
Antall elever i spesialavdeling:	0
*Antall elever i alternativ opplæringsarena:	
*Antall elever i supplerende arena på skolen:	

- Vi har over år redusert spes.ped undervisningen og fått flere elever over på TPO. Vi mangler spesialpedagoger til de elever som har spesialundervisning og må prøve å rekruttere lærere med denne kompetanse

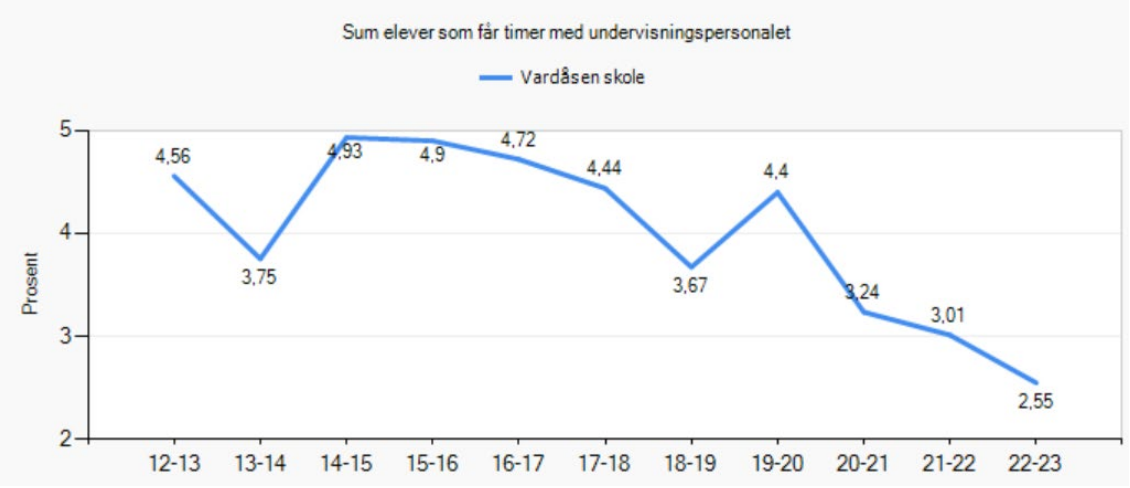

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4 år

- **Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?**
  Vi ønsker en annen organisering av SNO. Vi har diskutert flere løsninger og har landet på at vi ønsker å prøve å gi et mer intensivt tilbud til de som virkelig trenger det. Vi ønsker å prioritere de som kommer fra velkomstklassene. Vi må øke vår kompetanse på området, og ha faste lærer som underviser i SNO.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- **Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?**
  Vi bruker rutinene i Simpli. Har Marianne Ennals og skolens PPT-kontakt med på møtene

- **Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?**
  Tiltakene fungerer til en viss grad. Tilstedeværelsen har økt.

Inkluderende praksiser

- **På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?**

- Se om vi kan utnytte tredeling i basisfagene lesing, regning enda bedre. Lage kursing i perioder i den tredje gruppen slik at flere elever opplever mestring i det daglige skolearbeidet.
- Jobbe mer med undervisningsopplegg der vi tenker inkludering og har fokus på elevmedvirkning, med åpne oppgaver
- Bedre nivådifferensiering på lekser og skolearbeid

Skolens oppsummering av resultatanalyse (1)

- Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

  - NP 5. trinn
  - Kartleggingsprøver 3. trinn lesing
  - Kartleggings prøve 3. trinn regning

#sl

Skolens oppsummering av resultatanalysen (2)

- Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.
  - NP regning 8. trinn
  - Samarbeid skole/SFO 4.trinn (foreldreundersøkelsen)

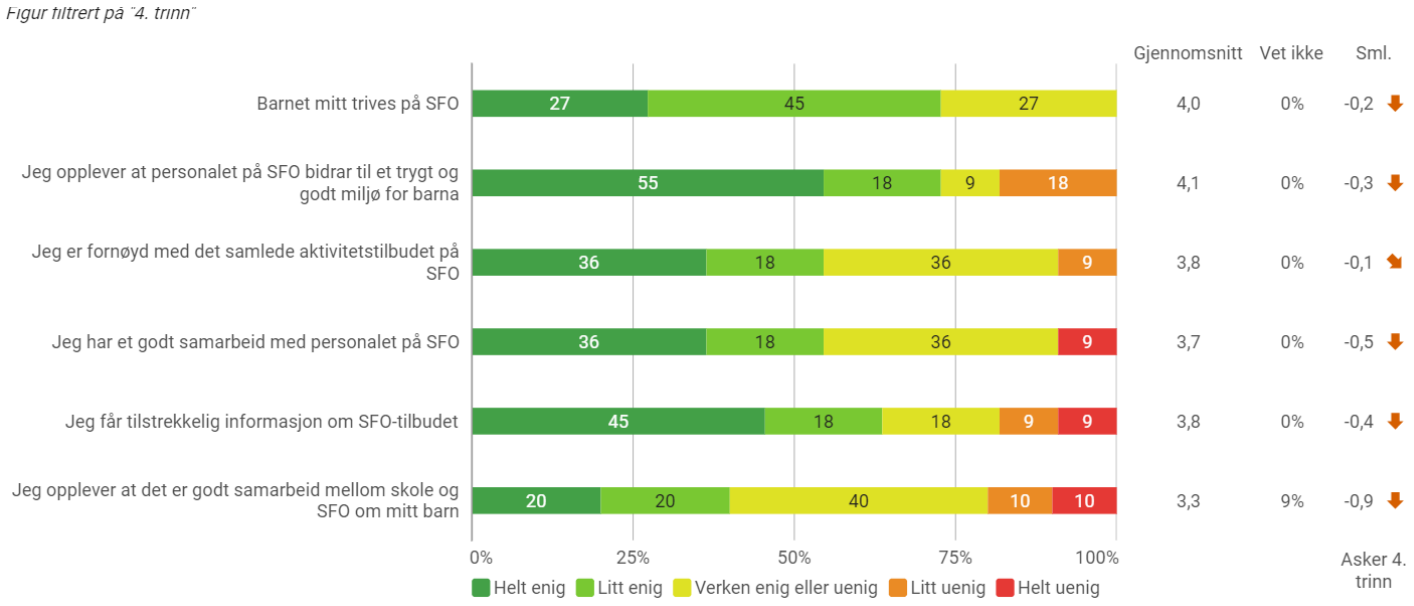

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Vi ønsker å ha fokus på inkluderende undervisning med mer elevmedvirkning og elevaktiv læring
- Mer lek inn i undervisningen på 1.og 2. trinn
- Samarbeid med Asker skiklubb i forbindelse med Aktive lokalsamfunn
- Søkt og fått prosjektmidler fra Økologisk Norge. Vi ønsker å lage egen skolehage der alle trinn skal delta
- Bedre oppfølging av elevene etter 5. trinn. Mer struktur over kartlegging av ferdigheter i lesing og regning og oppfølging av dette

Asker kommune

Skolens resultater 2022

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentrale rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**

  Rutinene blir gjennomgått på plandagene ved oppstart av nytt skoleår. Rutinene ligger i skolen årshjul

- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**

  Ansatte ved skolen er godt kjent med rutiner for varslingsplikt. Vi har skjema for varsling.

- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**

  I etterkant av klassetrivsel får alle team i oppgave å analysere resultatene og snakke med de elevene som melder om at de ikke har et godt læringsmiljø på skolen. Ledelsen går gjennom resultatene og tiltak som er satt av teamene. Hver tredje uke har ledelsen møte med teamene hvor vi gjennomgår elever som det er satt inn tiltak på

- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**

  Vårt SIM team består av to fra PALS teamet , rektor og avdelingsleder. SIM har i år laget rutiner for hvordan vi følger opp elever som ikke har et godt psykososialt miljø på skolen. SIM teamet gjennomfører også jente/guttemøter og Snap kurs

Elevundersøkelsen 5.- 7. trinn
Mobbing

Asker					
Vardåsen skole					
5. årstrinn		6. årstrinn		7. årstrinn	
Alle eierformer		Alle eierformer		Alle eierformer	
Begge kjønn		Begge kjønn		Begge kjønn	
Andel mobbet	Antall mobbet	Andel mobbet	Antall mobbet	Andel mobbet	Antall mobbet
20,0	9	*	*	*	*
20,0	9	*	*	*	*

5. trinn har høy andel av elever som rapporterer om mobbing. Det samsvarer med det vi har sett på klassetrivsel.

Tiltak:

- Guttemøter/jentemøter
- Foreldremøte med læringsmiljø på agendaen
- Planlegge sosiale aktiviteter i samarbeid med foreldrene på trinnet

Elevundersøkelsen 7. trinn

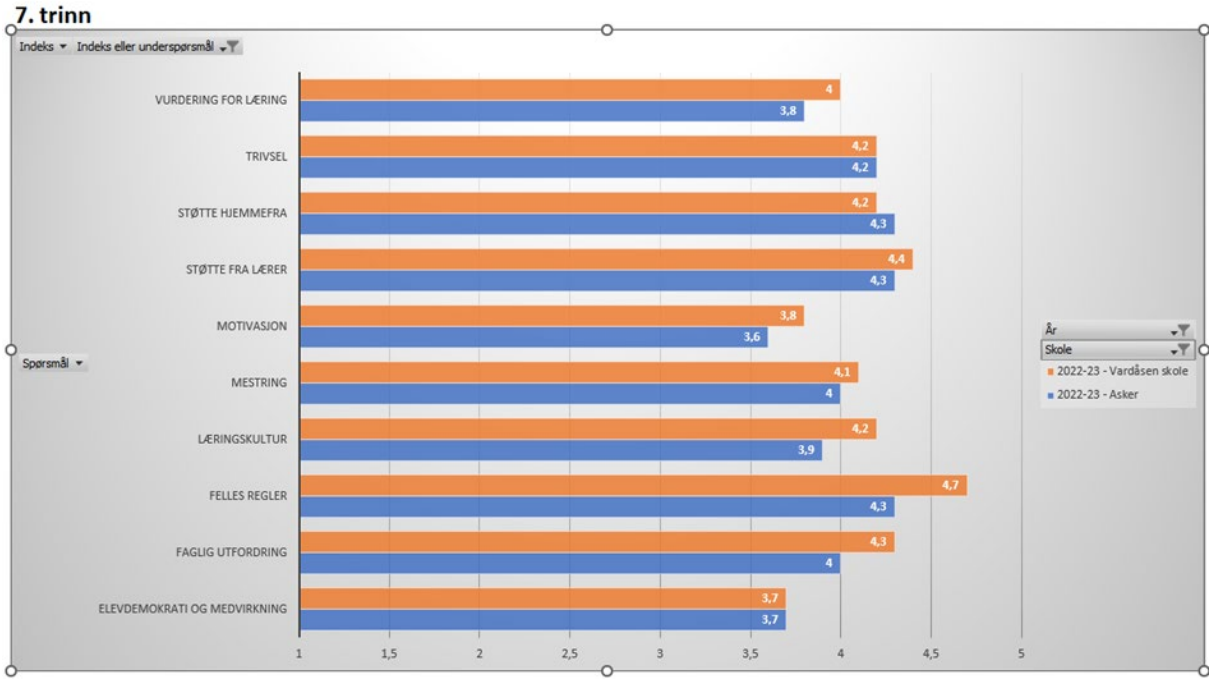

Elevundersøkelsen 7. trinn

Vardåsen skole ligger over og på snitt til Asker kommune på samtlige punkter med unntak av støtte fra hjemmet

Elevundersøkelsen 6. trinn

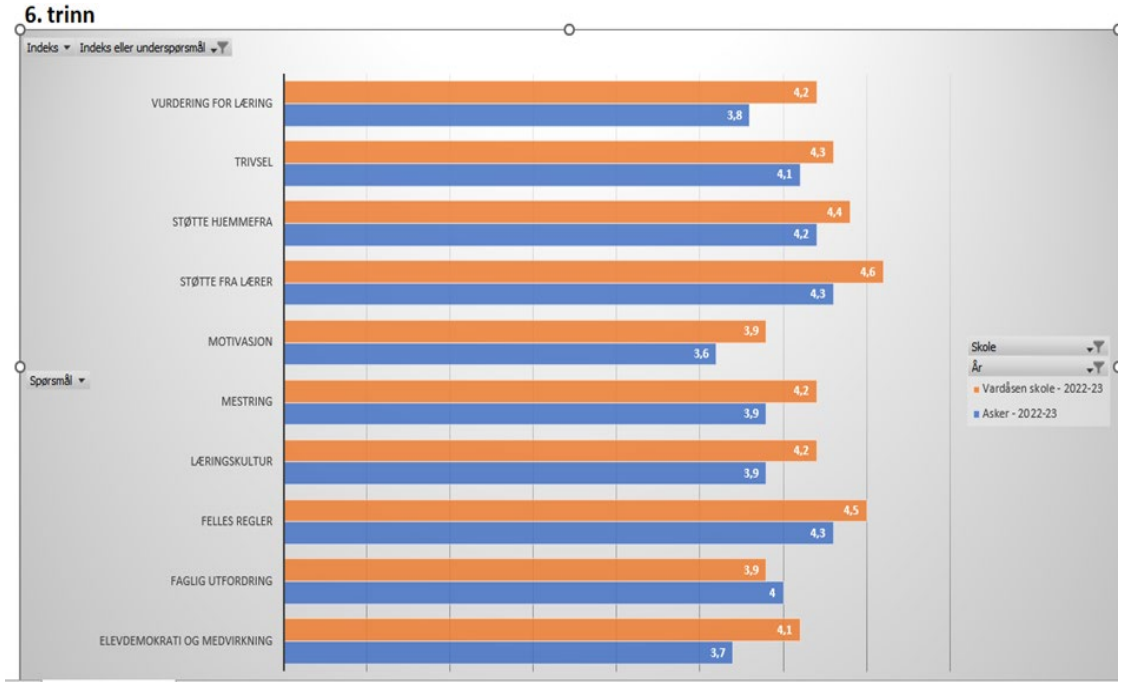

Elevundersøkelsen 6. trinn

Vardåsen ligger over Asker sitt snitt på samtlige punkter med unntak av faglige utfordringer.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 5. trinn

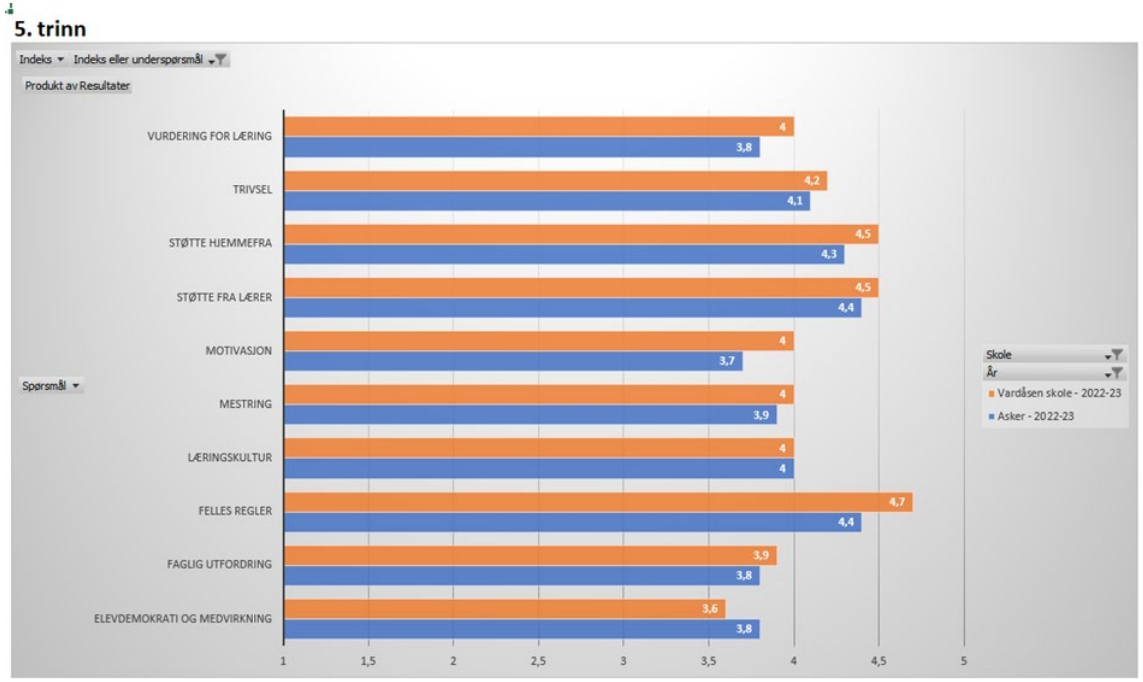

Elevundersøkelsen 5. trinn

Vardåsen skole ligger på og over snitt på samtlige punkter med unntak av elevdemokrati og elevmedvirkning

Foreldreundersøkelsen (vår 2.,4. og 6. trinn)

48% har svart på undersøkelsen, skulle ønske at flere svarte.

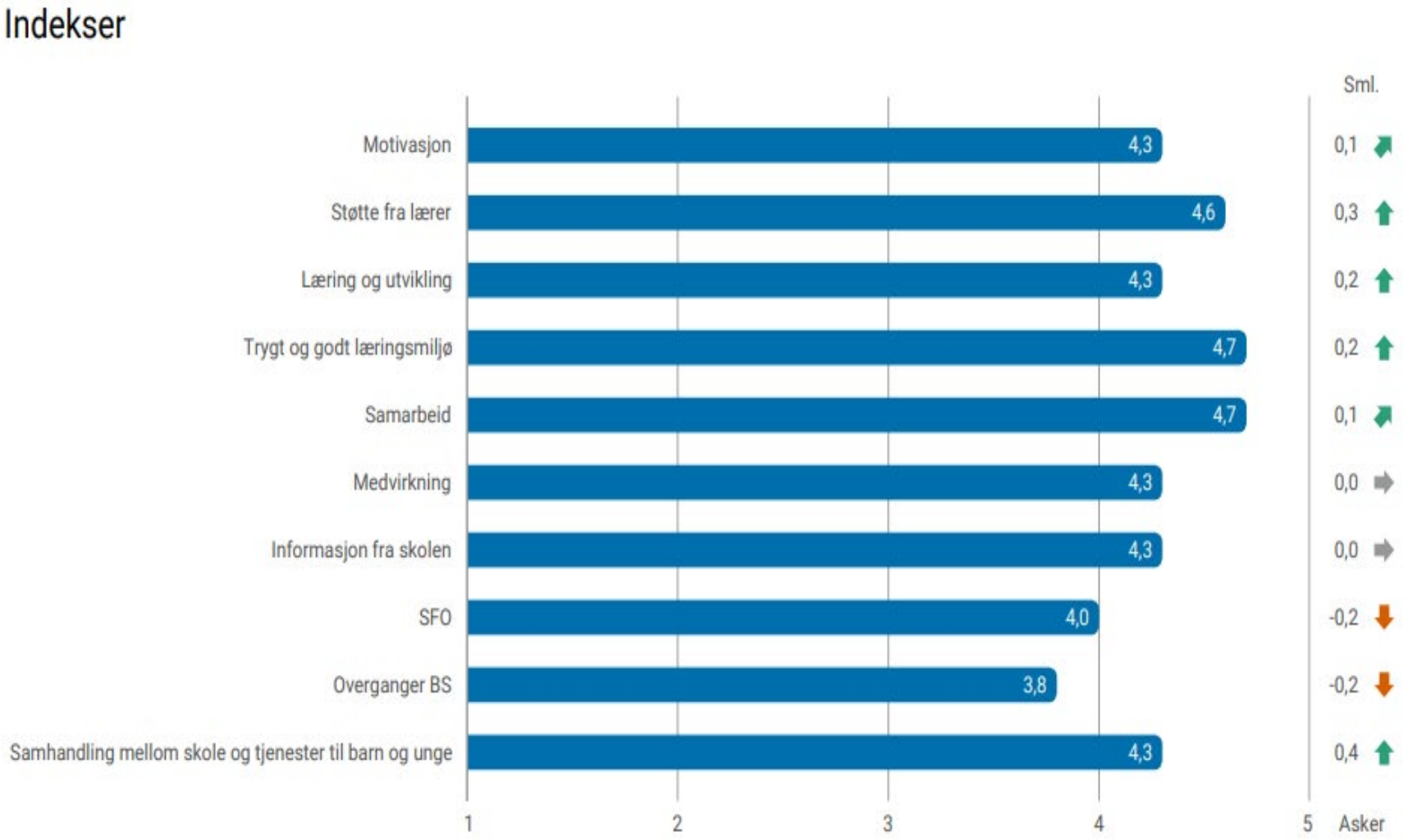

6. trinn kommer best ut med snitt over Asker på alle områder.

2. trinn ligger 0,2 under Asker på motivasjon og overgang BS.

4. trinn kom dårligst ut av de tre trinnene. Tilbudet på SFO kom dårligst ut med 0,4 under Asker. Motivasjon, læring og utvikling og medvirkning kom også litt under Asker sitt snitt

Vi ønsker å ha fokus på :

- Overgang mellom barnehage og Skole
- Tilbud til 4. trinn SFO
- Stimulere til nysgjerrighet og kritisk tenkning 1. - 4. trinn

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?
- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

Vi har tredeling i regning og lesing slik at vi får mindre grupper. I tillegg har vi satt av 4 timer ressurs på 1. og 2. trinn som blir brukt til lesekurs for 2. trinn høstsemesteret og 1. trinn vårsemesteret.
På 3. og 4. trinn har vi i tillegg til tredeling noen timer med ressurs,1- 2 timer, som følger opp elever som henger etter i lesing og regning

Når det gjelder effekt så ser vi at vi klarer å løfte flere elever når vi ser på resultatene på NP 5. trinn. Mye sykefravær har gjort at tilbudet har blitt redusert dette skoleåret. Vi har nå flere elever på småskoletrinnet med omfattende diagnoser som trenger 1:1 oppfølging store deler av dagen. Dette medfører også et redusert tilbud til oppfølging av faglig svake elever.

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Oppadgående kurve i regning og stabilt gode resultater i engelsk.. Når det gjelder lesing er det gode resultater, men noe mer variasjon fra år til år.

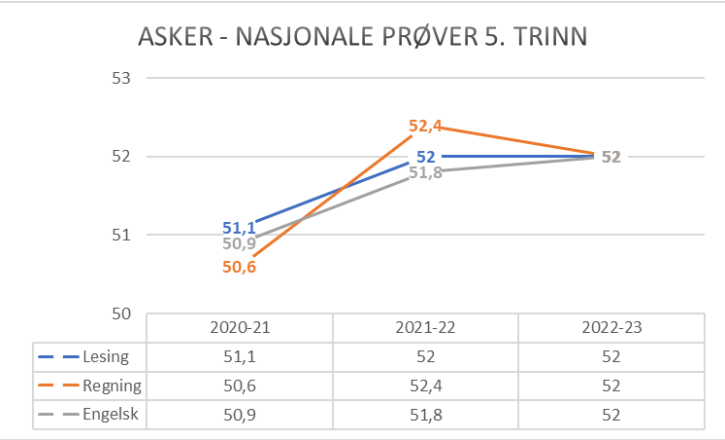

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,1	52	52
Regning	50,6	52,4	52
Engelsk	50,9	51,8	52

	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	8,9%	44,4%	46,7%	54,8
Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	8,9%	53,3%	37,8%	56,2
Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	10,9%	43,5%	45,7%	55,4

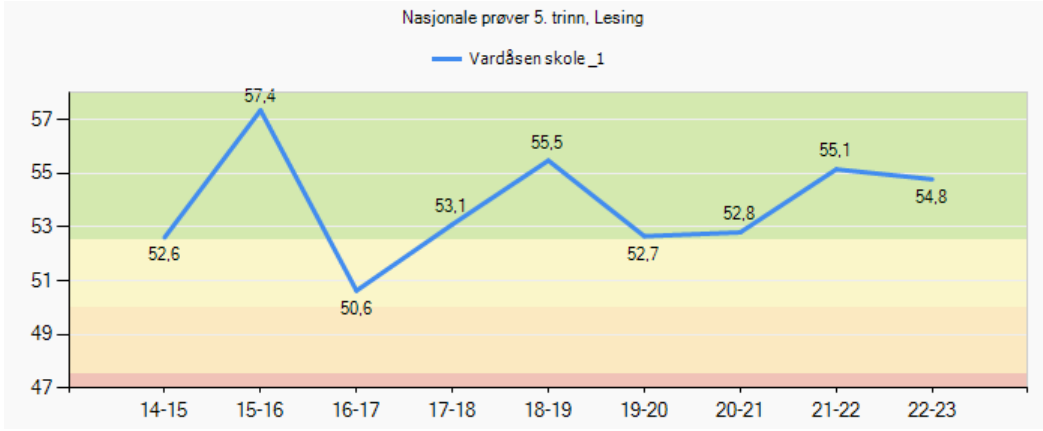

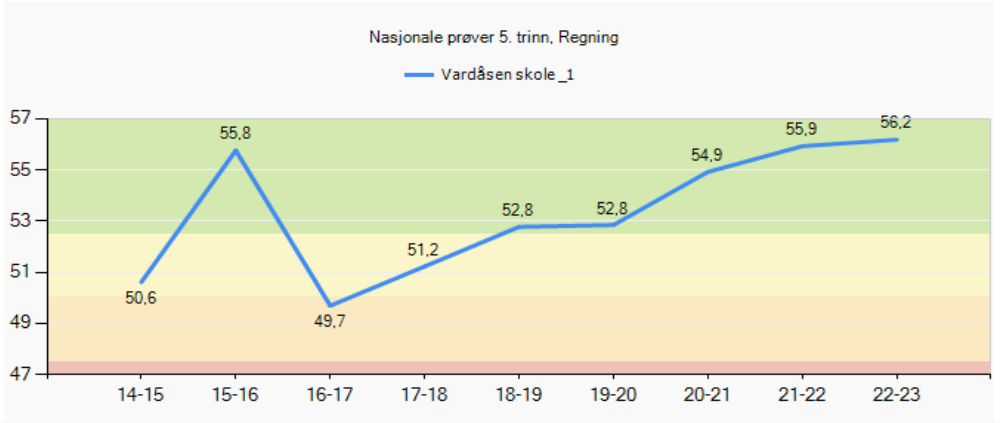

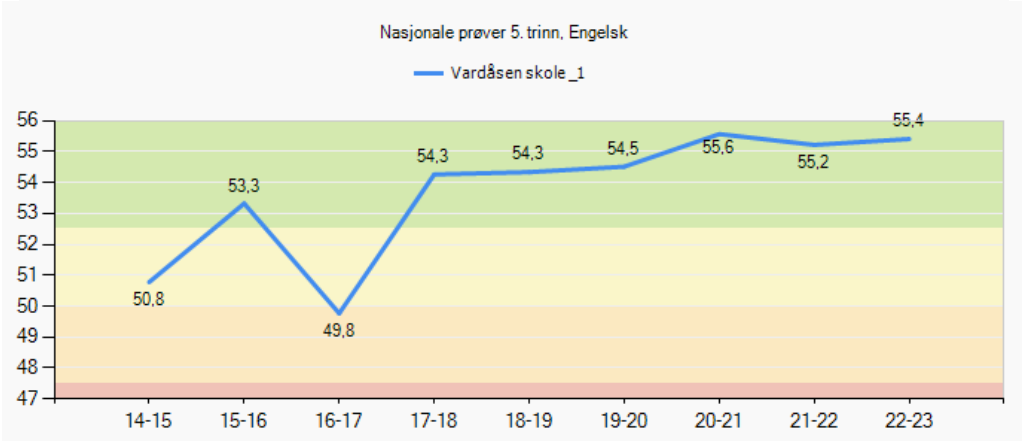

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole)

Oversikt skalapoeng

- Vi klarer ikke å opprettholde gode resultater i regning og det varier fra år til år. Når det gjelder lesing er resultatene mer lik fra år til år, men vi har som mål å komme oss opp på grønt også der.

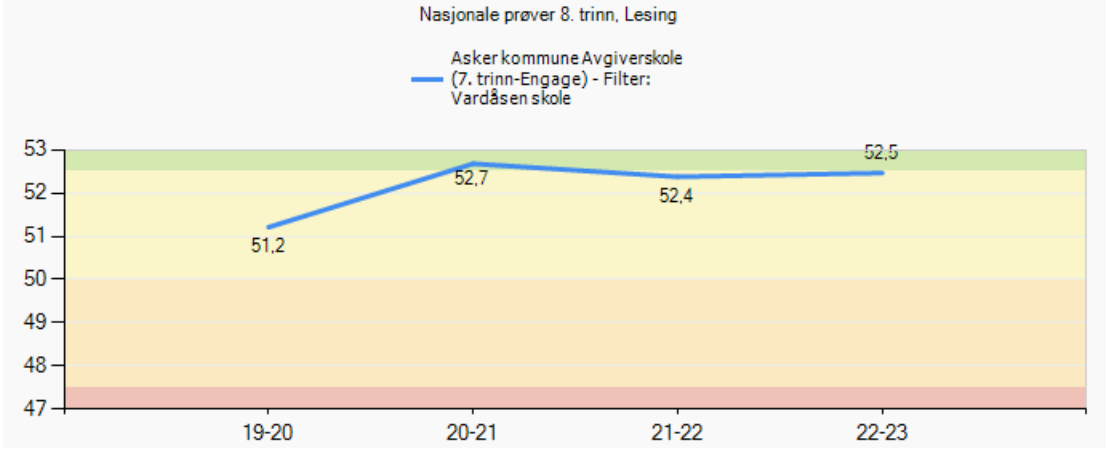

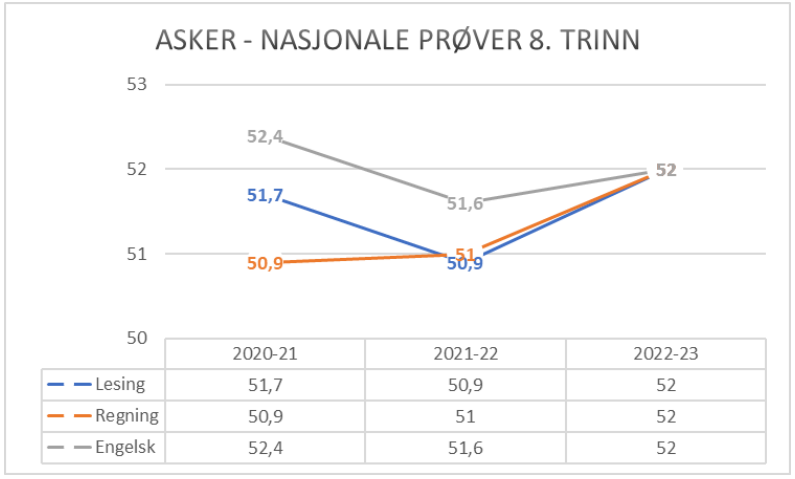

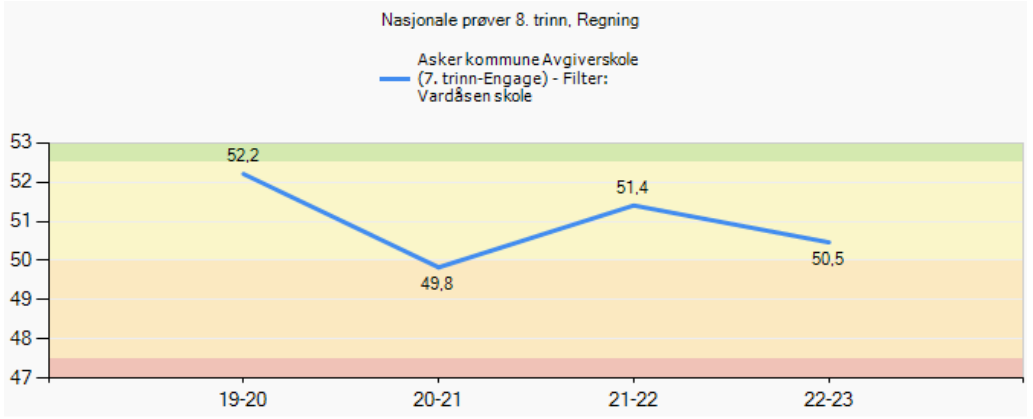

	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	5,2%	12,1%	44,8%	24,1%	13,8%	52,5
Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	8,6%	19,0%	36,2%	29,3%	6,9%	50,5
Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	1,7%	17,2%	36,2%	32,8%	12,1%	53,9

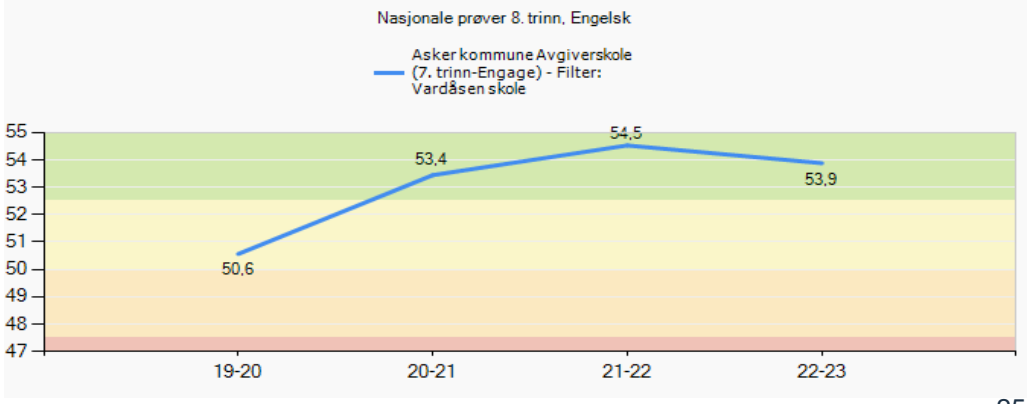

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Resultatene blir gjennomgått på elevråd, FAU, SU og i utviklingstid på skolen. Teamene har også møte med ledelsen i etterkant av kartleggingsprøvene der vi går gjennom resultatene og planlegger for oppfølging av elever som scorer under bekymringsgrensen. Resultatene blir formidlet til foresatte på utviklingssamtalen..

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  Lærerne på 7. trinn gjør seg kjent med kartleggingsprøvene på 8. trinn slik at de vet hva som forventes at de skal kunne når de starter på ungdomsskolen. Lærerne på barneskolen har også møte med lærerne på ungdomsskolen på høsten

Skolens sosioøkonomiske indeks: 0,97

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**
  Ja

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
  Vi ser at vi må få mer lek inn i begynneropplæringen. Bakgrunnen for det er at vi ser at vi har flere elever som strever med atferd på 1. trinn og mener at det kan være et sammenheng med vi har for mye stillesittende aktiviteter. 2. og 4. trinn kom også under snitt i Asker på motivasjon.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**

Vi jobber med at elevene skal oppleve at de både er aktive i sin egen læring og at de har medvirkning. Hvert team må i hver periode ha et opplegg der dette er med i planleggingen. Vi legger også opp til erfaringsutveksling mellom alle trinn for å spre god praksis.

Vi har dårlige resultater på regning 8. trinn og vi har i år kjøpt inn nytt læreverk i faget. Vi vil også at alle som underviser i regning skal jobbe sammen på mellomtrinnet og lage en helhetlig plan i faget for å løfte resultatet.

Asker kommune

Asker kommune

Velkommen til lederdialog på Vettre skole

vinter 2023

Vi skaper mulighetene!

… er vår visjon

Kompetanse, fellesskap, skaperglede

… er våre verdier

Raus - nær - modig - skapende

… er Askers verdier

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	297
Lærere:	23
Lærer pr elev 1. - 4. Trinn (gruppestørrelse 2):	13,5
Lærer pr elev 5. - 7. Trinn (gruppestørrelse 2):	14,7
Barn i SFO:	145
Ansatte SFO:	12

SFO

- **Hva vil du trekke frem som det viktigste SFO har fått til dette året?**
  - Detaljert ukeplan, etter FAUs ønske
  - Spisesituasjonen på SFO er forbedret
  - Besteforeldredagen og høstsuppedagen
  - Fun friday
  - Fysisk aktivitet
- **Hvordan jobber dere for at flest mulig barn deltar/bruker SFO-tilbudet?**
  - Barnemøter
  - SFO-råd
  - Daglige samtaler med elevene om aktiviteter og ønsker - tilpasse seg barna
- **I hvilken grad opplever dere at barn i SFO får et tilbud som er i tråd med rammeplanen?**
  - Stort fokus på temaene i rammeplanen på personalmøtene
  - Fokus på lek som inngang til læring
  - Voksne som er tilstede i leken
  - Gode rutiner for kultur-, aktivitet- og frilufts-SFO
- **Hvilke kompetanseheving har dere prioritert for de ansatte?**
  - Personalmøter
  - Kurs de ansatte ønsker
  - Delingskultur
- **Hva kan dere utvikle videre i samarbeidet mellom skole/SFO og SFO/foreldre?**
  - Tettere samarbeid med lærere - Samme temaer som i skolen
  - Detaljerte ukeplaner/aktivitetsplan - God informasjon til foreldre
  - Gir foreldrene muligheter til innspill - Foreldrene engasjerer seg

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

- Maks tre punkter. Ta gjerne utgangspunkt i referatet fra forrige lederdialog
  - Satsingen på spesped og deltakelsen i prosjektet for kompetanseløftet
  - Jobbet godt med profesjonsfellesskapet
  - Mer bevissthet rundt 9a og aktivitetsplaner

- Hvorfor har dere lykkes med dette?
  - Vi har lykkes fordi vi holder fokuset oppe på hva som skaper en god skole, og hva vi gjør på Vettre skole for å endre og forbedre de punktene vi jobber med.

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	Kommentar
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Vi har styrket overgangen mellom barnehage og skole. Det vil vi fortsette i bygge bro-prosjektet.
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Vårt tiltak her var å sikre bedre forståelse for 9a og rutinene (SIM) rundt. Antallet akt.planer har økt.
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Vi jobber med implementasjon rammeplan SFO. Utviklingstid er brukt til videreutvikling Fagfornyelsen.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Supplerende læringsarena satt på hold. Elever er i større grad med på samarbeidsmøter.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Vi har utvidet bruk av skolen etter skoletid.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Begynt å endre systemet for oppfølging av kartleggingsprøver og systemet rundt utagerende atferd.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Skolehage begynner å komme seg. Matsvinn SFO.

Skolens oppsummering av ROS-analysen

- **Profesjonsfellesskapet: Virksomhetens fagutviklingsarbeid gir ikke bedre opplæringstilbud til elevene**
  - Praksisrettet utviklingstid i faggrupper
  - Utvide tipshjørnet på tirsdager
  - Ikke møter i teamtid
  - Eksterne foredragsholdere
  - Klasseromsspesifikke caser til drøfting
  - Etterarbeid i teamtid

- **Profesjonsfellesskapet: Virksomheten bidrar ikke til å beholde viktig arbeidskraft**
  - Stort savn til fellesopplevelser med teamrom ute i basene. Både langt unna hverandre og langt unna ledelsen på samme tid.
  - Noen opplever å bli sett lite, mens andre er fornøyde. Dette bør tas opp i medarbeidersamtaler.
  - Medarbeidersamtaler mer rettet mot innsats.

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Motivasjon		
2021-22	Hele landet	3,7
	Asker	3,7
	Vettre	3,9
2022-23	Hele landet	3,6
	Asker	3,6
	Vettre	3,9

Elevene opplever endringer gjennom elevinnvolvering og ved at temaene i undervisningsoppleggene knyttes mot aktuelle temaer. Vi ser av elevundersøkelsen de siste tre årene at våre elever er motiverte og at dette holder seg, opp mot landet og Asker.

Vårt fokus de siste 3 årene har vært rettet mot periodeplanlegging i fellesskap (helhet og sammenheng), kjerneelementene, elevaktive arbeidsformer, elevmedvirkning og underveisvurdering. Denne typen arbeid gir også bedre tilpasset opplæring ved at elevene får mer problembaserte og åpne oppgaver som kan løses på forskjellige måter, med forskjellig innhold.

Dette har vi fått til ved å legge mye arbeid i tverrfaglige temaer og interessant bruk av teknologi (Nettsider, podcast, nyhetssendinger mm.), jobbe med underveisvurdering og elevmedvirkning på flere plan.

5	2021-22	Elevdemokrati og medvirkning	3,5	
6	2022-23	Elevdemokrati og medvirkning	3,8	0,3
6	2021-22	Elevdemokrati og medvirkning	3,6	
7	2022-23	Elevdemokrati og medvirkning	3,9	0,3
5	2021-22	Faglig utfordring	3,8	
6	2022-23	Faglig utfordring	4,2	0,4
5	2021-22	Vurdering for læring	3,6	
6	2022-23	Vurdering for læring	4	0,4

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	5,7%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	3,69%
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*

- Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialunderviningstilbudet?

  Vi er med i en pilot for kompetanseløftet hvor vi ser på dette med inkluderende støttesystemer på skolen.

  Det betyr at vi tenker vi både må utvikle skolens interne systemer for å støtte lærere og elever med store behov og vi må øke ansattes kompetanse i klasserommet for å sikre enda bedre tilpasset opplæring.

  Alle ansatte i spespedteamet, samt en lærer på småskolen, er med og lærer mer om begrepsopplæring. Dette skal innføres i første omgang for hele småskolen.

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	5

- Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

Utbyttet av SNO-undervisningen på Vettre skole er god for tiden. Vi har en egen ansatt (migrasjons- og spesialpedagog) som driver med både mer tradisjonell språkopplæring og begrepsopplæring i mindre grupper. Bruk av timer er flytende ut fra kartlegginger og behov. Vi ser, gjennom begrepskartlegging, at dette er noe som hjelper elevene på en veldig god måte.

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

- Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?
  Ja, alle disse tiltakene benyttes og avveies opp mot hverandre og i samråd med elev, foreldre, utenforstående hjelp, helsesykepleier, kontaktlærer, lærere på trinnet og skolens ledelse.

- Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot de disse elevgruppene fungerer?
  Tiltakene hjelper i hvert enkelt tilfelle. Det er til stor hjelp for oss at Asker kommune har en god rutine og god støtte for skolene.

  Det vi ser nå er at det er mange flere barn og unge enn tidligere som utvikler en eller annen form for ufrivillig skolefravær eller bekymringsfullt skolenærvær. Vettre skoles FAU hadde i den sammenheng et eget storforeldremøte hvor inkludering var tema og Marianne Ennals holdt hovedinnlegget.

Inkluderende praksiser

- På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet?

  (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

  Vettre skole har noe å gå på når det gjelder den inkluderende praksisen i skolehverdagen - både inne og ute. Vi er i gang med et godt stykke arbeide for å se på alle de praksisene vi driver med

  - Dagsplaner er på vei inn i alle klasserom
  - Rike åpne oppgaver i temabasert undervisning
  - Rike åpne oppgaver i praktisk rettet matematikk
  - Sikre TPO

Skolens oppsummering av resultatanalysen

- **Resultater der skolen ligger høyt eller over det dere forventet**
  - Elevundersøkelsen viser at elevene våre er godt motiverte - fortsatt
  - Foreldreundersøkelsen viser fornøyde foreldre til barn med hjelpetiltak
  - Gode resultater NP 5. og 8. trinn

- **Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet**
  - Lesing 3. trinn

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

- Hva er deres utviklingstiltak for 2023?
  (Grunnlaget for utviklingstiltak bør komme frem i analysene og beskrivelsene i lederdialogen)

Anerkjenne og bruke foresatte som den viktigste ressursen i barn og unges liv

- Lage standard for kommunikasjon med hjemmene.

Bidra til å rekruttere og beholde medarbeidere i oppvekst

- Bruke medarbeidersamtaler mer rettet mot den enkeltes behov.

Inkludere barn, ungdom og foreldre slik at de opplever tilhørighet og kan ta medansvar

- Lage en standard for elevmedvirkning på Vettre skole for å synliggjøre for elever og foreldre hvor elevmedvirkning brukes på Vettre.

Styrke samarbeidet om overganger i barns liv

- Forbedre overføringsrutiner internt mellom trinnene
- Se på organisering av kontaktelever og grupper

Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskapet

- Jobbe for å utvikle utviklingstiden (4t. per uke) til å bli mest mulig relevant for de ansatte:
  - Praksisrettet PU-tid i faggrupper
  - Ikke møter i teamtiden. Heller rett etter undervisning mandager og onsdager.
  - Utvide tipshjørnet til testing.
  - Informere om kurs man har vært på.
  - Eksterne foredragsholdere
  - Klasseromsspesifikke caser til drøfting.
  - Kollegaveiledning. Undervise på forskjellige trinn?

Asker kommune

Skolens resultater 2022 (kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

- **I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?**
  Disse rutinene er nokså godt kjent. Rutinene gjennomgås 3-4 ganger i året i forbindelse med utviklingstid. Det som oppleves viktigst er at SIM-teamet og ressursteamet kjenner rutinene godt slik at det gripes raskt tak i utfordringer.
- **Hvordan ivaretas varslingsplikten?**
  Varslingsplikten oppleves å være godt ivaretatt på Vettre skole. Både lærere, andre ansatte og foreldre melder fra.
- **Hvordan bruker dere klassetrivselundersøkelsen for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?**
  Utviklingstid og teamtid brukes både i forkant, og i etterkant av klassetrivselsundersøkelsene. Konkrete oppgaver leveres til lærerteamene for å finne hvilke elever som trenger spesiell oppfølging.
- **I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?**
  Arbeidet med SIM-teamet har økt vårt antall aktivitetsplaner betraktelig dette skoleåret. Bevisstheten, og arbeidet, rundt papirarbeidet rundt 9a-saker har økt. Det direkte arbeidet med elever har endret seg lite.

Elevundersøkelsen

Motivasjon		
2021-22	Hele landet	3,7
	Asker	3,7
	Vettre	3,9
2022-23	Hele landet	3,6
	Asker	3,6
	Vettre	3,9

- **Kommenter utviklingen**
  I henhold til tallene for 5.-7. trinn har det vært liten endring av tallene fra tidligere år. Vi ser at Vettre følger tallene til Asker med unntak av indeksen for motivasjon. Vettre holder seg på samme score mens landet og Asker har falt. Høy motivasjon for våre elever tenker vi kommer av satsing på temabaserte opplegg og elevmedvirkning på veien vi går.

  Vi ser at denne elevinvolveringen også gir oss god stigning på trinnene fra fjoråret på elevmedvirkning og vurdering for læring.

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  I år har resultatene kommet sent og med en helt annen presentasjon enn tidligere. Vanligvis viser vi resultatene både i ansattgruppen, på SU og i FAU for å se på utviklingen sammen. I år er tallene ikke så lett tilgjengelige.

5	2021-22	Elevdemokrati og medvirkning	3,5	
6	2022-23	Elevdemokrati og medvirkning	3,8	0,3
6	2021-22	Elevdemokrati og medvirkning	3,6	
7	2022-23	Elevdemokrati og medvirkning	3,9	0,3
5	2021-22	Faglig utfordring	3,8	
6	2022-23	Faglig utfordring	4,2	0,4
5	2021-22	Vurdering for læring	3,6	
6	2022-23	Vurdering for læring	4	0,4

Elevundersøkelsen 7. trinn

7. trinn

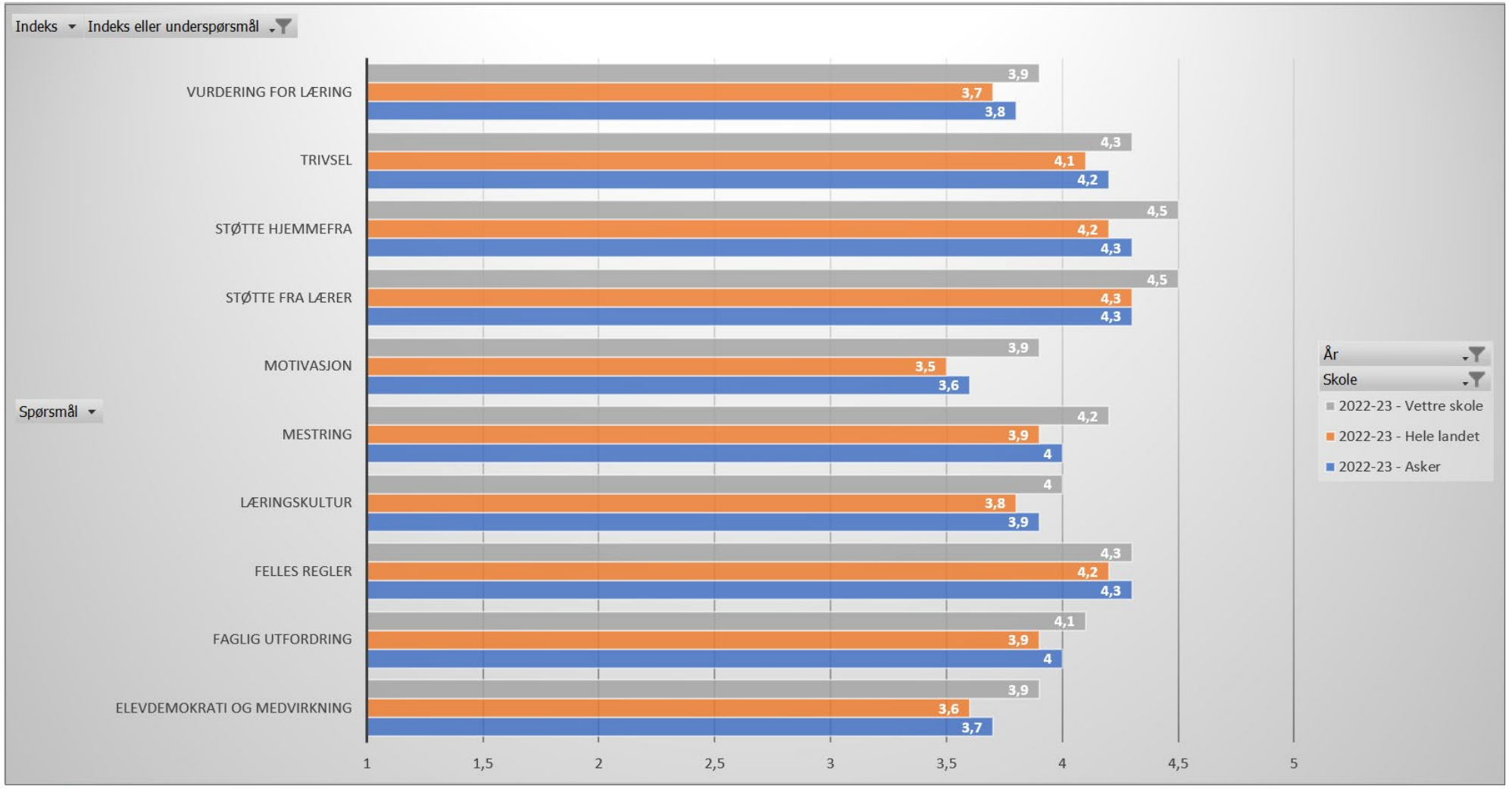

Elevundersøkelsen 6. trinn

6. trinn

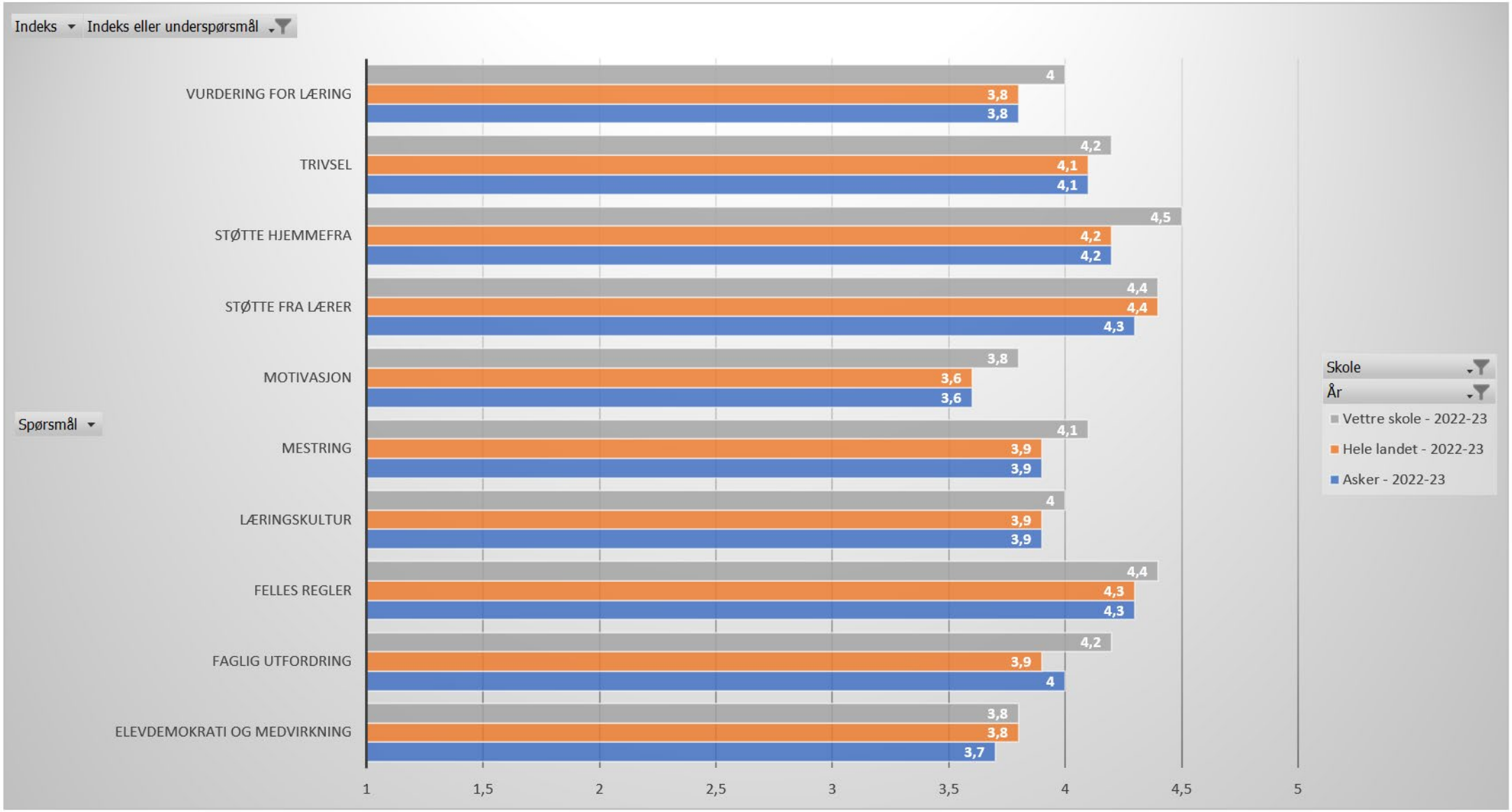

Elevundersøkelsen 5. trinn

5. trinn

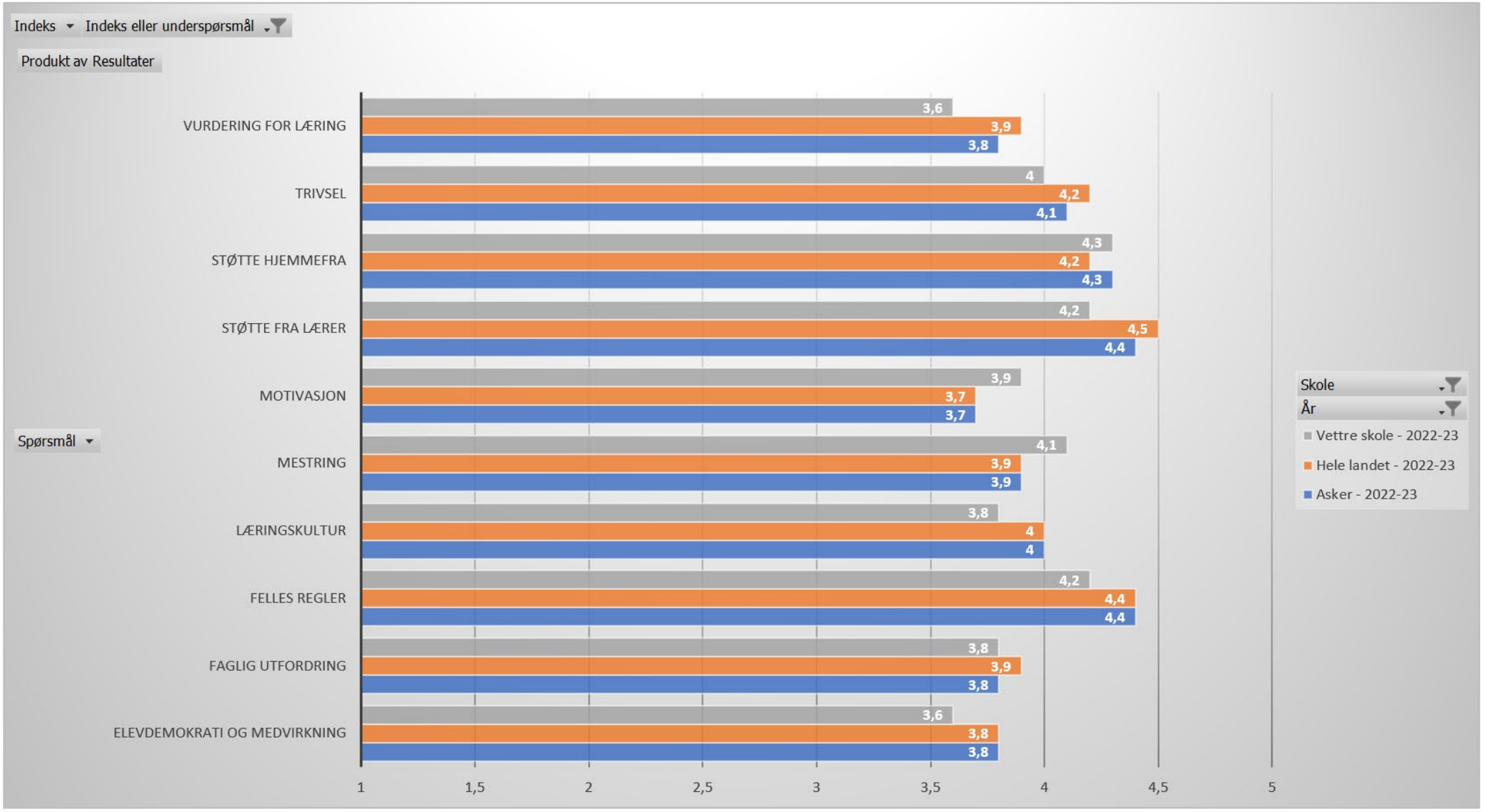

Foreldreundersøkelsen

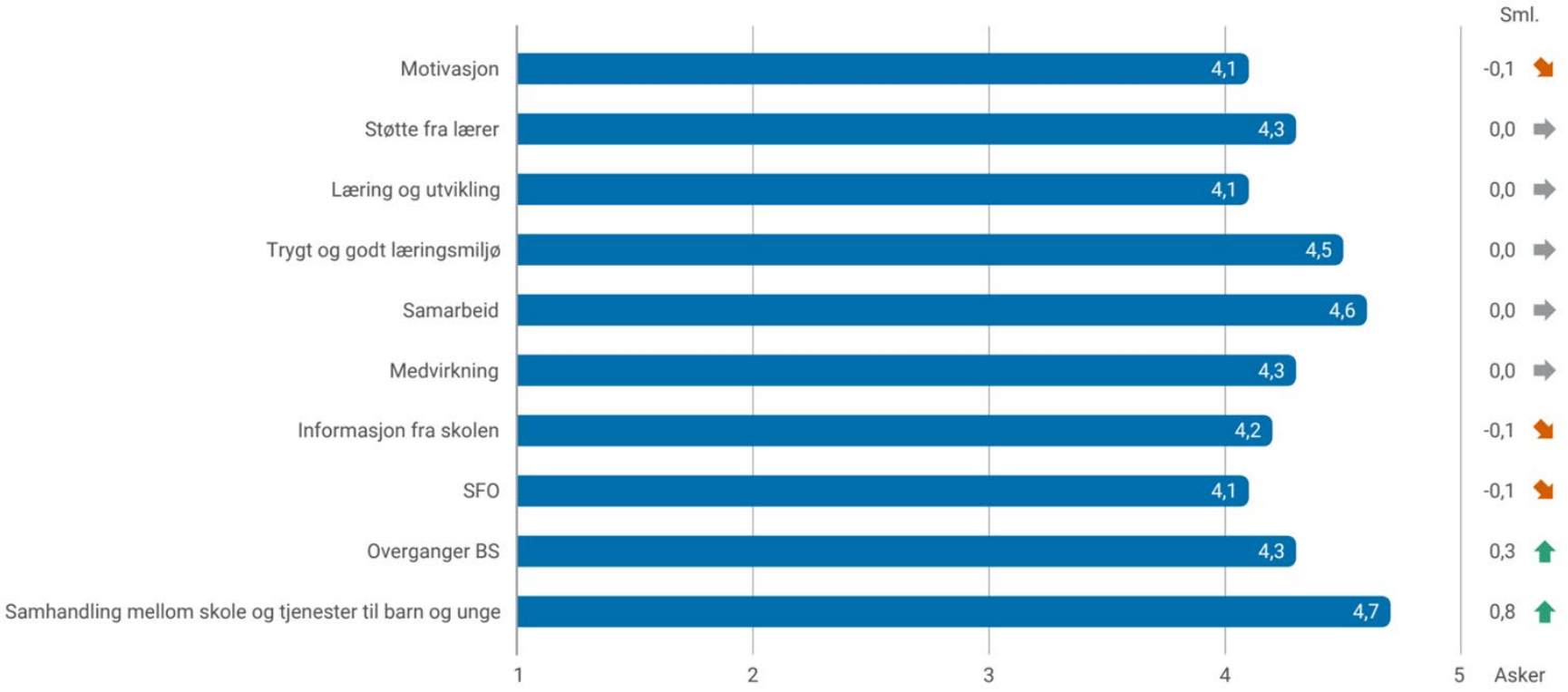

- Vi ligger på det jevne på Askersnittet blant foreldrene.
- Veldig fornøyde foreldre med barn med utfordringer og overgangen fra barneskole til ungdomsskole.

Tidlig innsats - analyse

- Hvordan er tidlig innsats 1.- 4. trinn (intensivopplæringen) innrettet på skolen?

  På Vettre skole er tidlig innsats innrettet på følgende måter:

  1. Egen tidlig innsatslærer plassert i spespedteamet som følger opp 'på sporet' for de minste og lesekurs etter kartleggingsresultater for de tidlige leserne våre.
  2. Egen SNO-lærer som jobber med begrepsopplæring av elever med behov for SNO-undervisning, men som også begrepstester alle andre elever som tester under bekymringsgrense på karftleggingsprøver. Elever som scorer lavt på kartlegging av begreper får også ekstra undervisning.
  3. En annen del av spespedteamet har begynt med presisjonslæring (innført ved hjelp av PPT i Asker) for de elevene som scorer ekstra lavt på kartleggingsprøver.

- Hvordan vurderer skolen effekten av tidlig innsats 1.-4. trinn?

  Det er litt tidlig å si at vi har noen effekt av disse tiltakene enda, men vi har stor tro på dette da all forskning viser at tidlig intervensjon virker.

  Det vi ser helt klart er at opp mot tidligere år plukkes elever som strever med lesing raskere opp nå enn tidligere og de får en mer målrettet hjelp

Nasjonale prøver 5. trinn

Oversikt skalapoeng

Skolens resultater de siste tre årene, AK siste år

Årets stigning har vært ventet. Dette trinnet har jobbet svært systematisk med oppfølging av kartleggingsresultater siden 3. trinn. Det blir nå spennende å se om vi klarer å løfte dette trinnet enda mer inn mot nasjonale prøver i 8. 2025 eller om elevene har nådd et visst potensiale som blir stående.

Dette er også en gruppe hvor det er lite utfordrende atferd o.l.

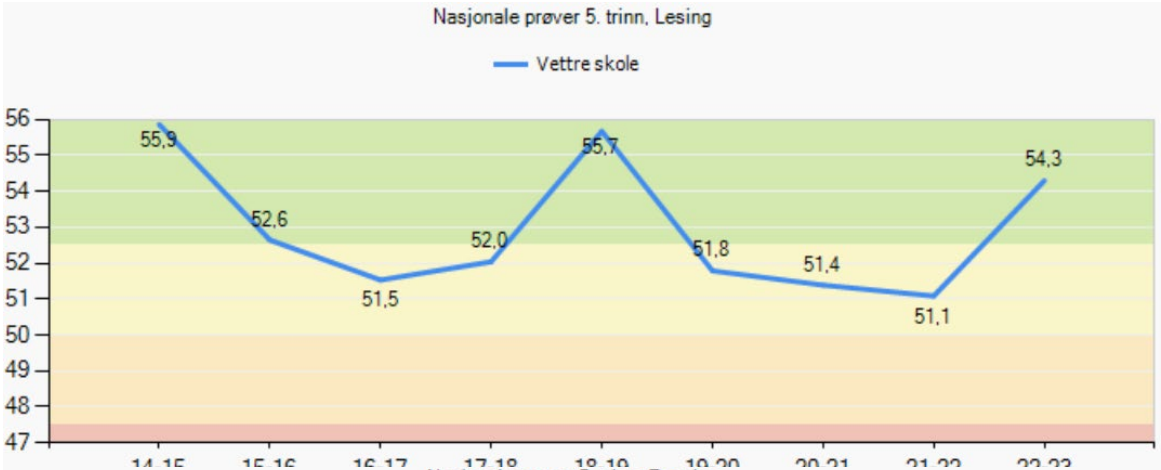

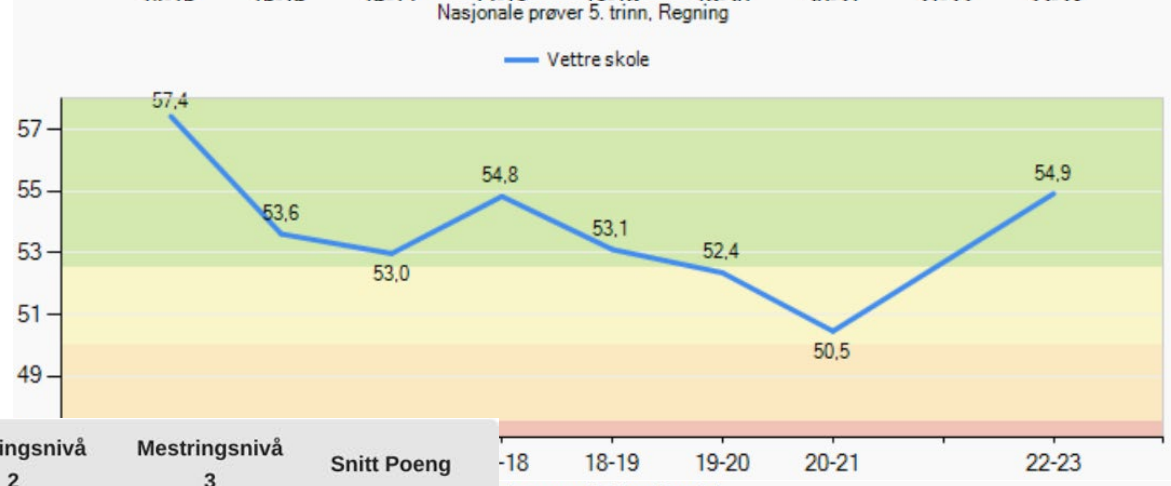

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Snitt Poeng
Vettreelever på 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	7,5%	57,5%	35,0%	54,3
Asker kommune 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Lesing	15,1%	49,4%	35,5%	52,2
Vettreelever på 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	7,9%	57,9%	34,2%	54,9
Asker kommune 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Regning	21,4%	47,5%	31,1%	51,5
Vettreelever på 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	20,0%	47,5%	32,5%	52,5
Asker kommune 5. trinn	Nasjonale prøver 5. trinn, Engelsk	21,3%	48,9%	29,8%	51,4

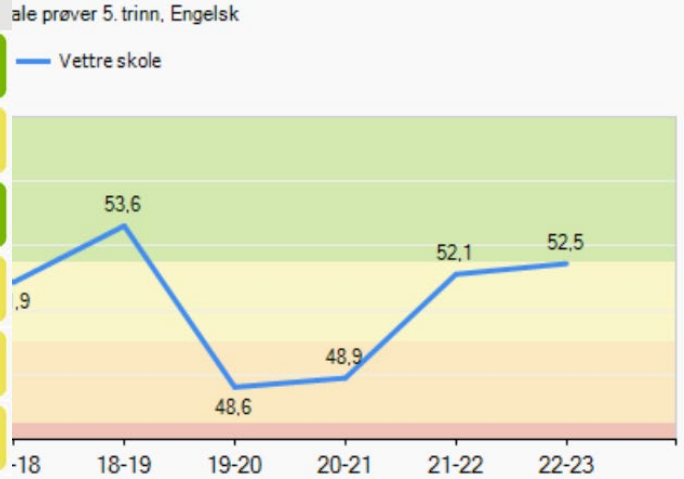

Nasjonale prøver 8. trinn

(avgiverskole Vettre skole)

Når vi ser på tallene for 8. trinn alene ser vi at dette holder seg stabilt. Samtidig ser vi at opp mot tidligere resultater på 5. trinn så har det løftet seg vesentlig på lesing og engelsk og moderat i regning, mens det de to årene før var stabilt uten stigning.

Disse resultatene kan tyde på at vi ikke har hatt et systematisk nok arbeide rundt oppfølging av nasjonale prøver. Vi har derfor de siste to skoleårene begynt et noe mer systematisk arbeide rundt oppfølging av resultatene. Vi jobber mot enda mer systematikk på alle trinn og håper derfor at vi vil se fruktene av dette arbeidet på resultatene høsten 2024.

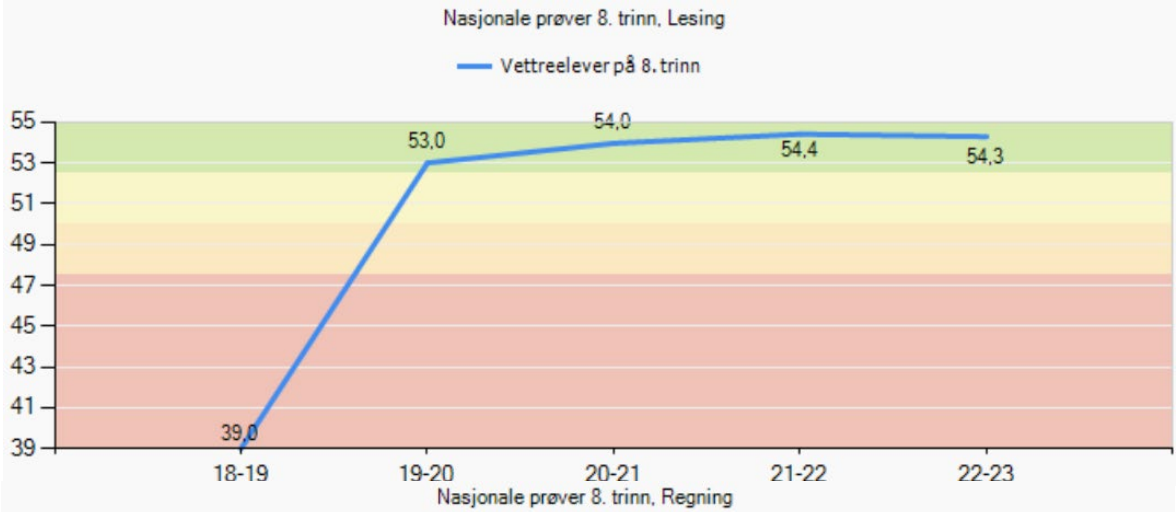

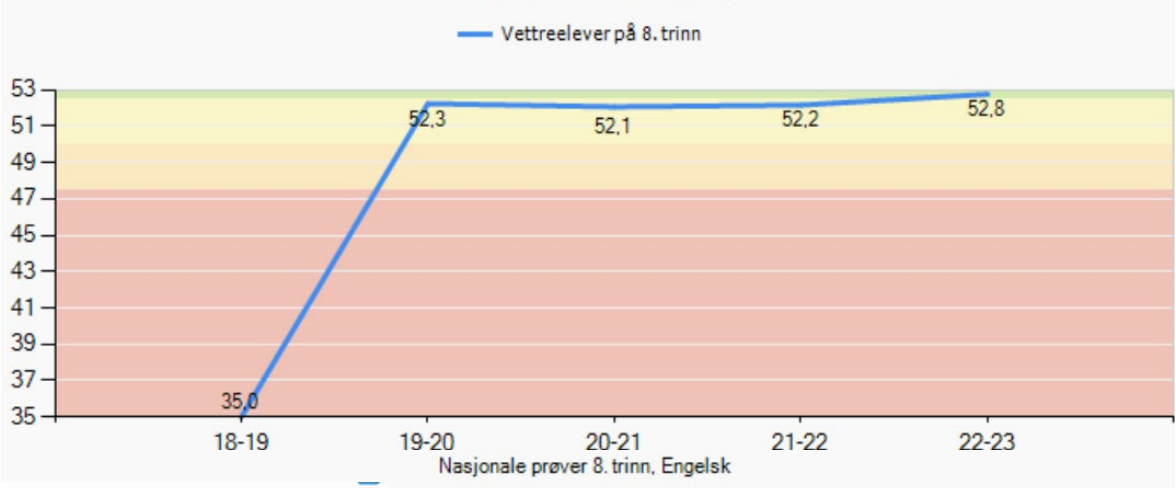

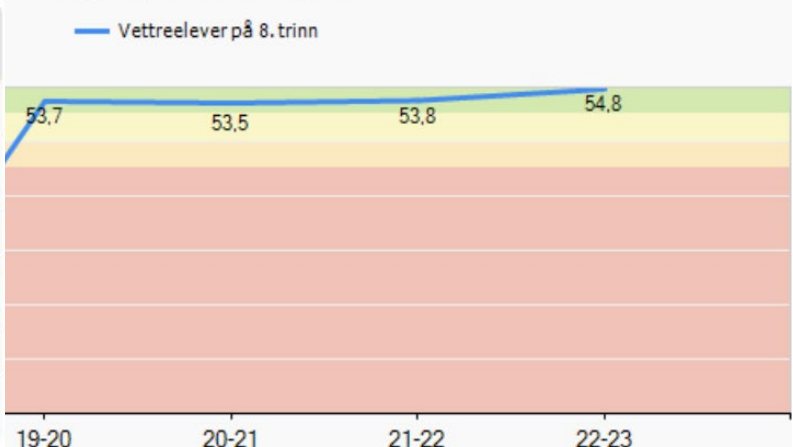

Utvalg		Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt Poeng
Vettreelever på 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	3,2%	6,5%	38,7%	38,7%	12,9%	54,3
Asker kommune 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Lesing	6,1%	17,6%	38,3%	26,0%	12,1%	51,5
Vettreelever på 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	3,2%	16,1%	45,2%	19,4%	16,1%	52,8
Asker kommune 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Regning	7,9%	16,8%	37,6%	24,4%	13,4%	51,4
Vettreelever på 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	3,2%	9,7%	38,7%	32,3%	16,1%	54,8
Asker kommune 8. trinn	Nasjonale prøver 8. trinn, Engelsk	5,6%	15,2%	43,0%	24,1%	12,1%	52,0

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

- **Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?**
  Elever involveres via elevråd, SU og SMU.
  Foreldre involveres gjennom SU, SMU og FAU
  Lærerne jobber sammen om resultater for å se på hva vi kan gjøre sammen, som skole.

- **Hvordan samarbeider skolene i ungdomsskolesonen om resultater på NP?**
  Det er ikke noe samarbeide med ungdomsskolen.

Skolens sosioøkonomiske indeks

- **Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?**
  Med årets resultater samsvarer dette godt, i motsetning til tidligere år. Vi har tro på at med mer systematisk oppfølging fremover vil vi klare å holde på noe av dette og bedre sikre gode resultater fremover.

Videre utvikling

- **Hvordan vil dere utvikle skolens begynneropplæring?**
  Flere punkter fra 'bygge bro'-prosjektet ser vi vil bidra til at elever kan få en bedre skolehverdag med mindre uro fra starten av.
  Vi starter en satsing på begrepsopplæring på de laveste trinnene. Dette har vi også stor tro på. Samtidig fortsetter vi med tidlig innsats-læreren og den måten å jobbe på.

- **Hvordan vil dere utvikle opplæringen på mellomtrinnet?**
  På mellomtrinnet ser vi et større behov for resultatoppfølging av kartlegginger og å sikre at dette følges opp på en god måte.
  Flere bestillinger til faggruppene (type undervisning, kartlegginger utover Asker kommunes årshjul)

Asker kommune

Asker kommune

Vollen ungdomsskole- Lokal tilstandsrapport 2022.

Raus - Ansvarlig - Klok - Kreativ

Mandag 17. april 2023

Asker kommune

Fakta om skolen

Fakta	Antall
Elever:	264
Lærere:	53
Lærer pr. elev 8. - 10. Trinn (gruppestørrelse 2):	18,1

Vollen ungdomsskoles verdiord: *Raus, ansvarlig, klok og kreativ*

Vi ser elevene som hele mennesker. Alle er unike. Alle er verdifulle. Alle er likeverdige. De skal bli sett som den de er.
Vi skal hjelpe dem å oppleve mestring i skolehverdagen. Vi skal tro det beste om elevene våre, og vi skal lete etter de gode løsningene.
Vi har ambisjoner på elevenes vegne.

Asker kommune

Spesialavdeling

Fakta	Antall
Elever:	30
Ansatte:	27

Hva vil du trekke frem som det viktigste SPA har fått til dette året?

Nye Smia har satt seg på en helt annen måte dette året. Flere av teamene har større fokus på sosialisering på tvers av team. Nye barneskolelærere har bidratt til et større faglig samarbeid generelt på Smia, samt felles temadager hvor alle er med.

Hvordan videreutvikle samarbeidet mellom spesialavdelingen og skolen om tilbudet til elevene?

Få elever på Smia er aldersadekvate, og forskjellen på elevene i ordinærskolen og spesialavdelingen er markant større på ungdomsskolen enn barneskolen. De fleste foreldre vil ikke at barna deres skal være noe med elever i ordinærskolen. Dette fordi de har opplevd dette som svært stigmatiserende for barnet deres på slutten av barneskolen. Det er derfor ikke naturlig å ha noe stort fokus på dette. Det må også tilføyes at kriteriene for å komme inn på Smia har endret seg noe som har medført at elevgruppen er mye svakere enn tidligere.

Men selvsagt har vi noen unntak hvor elever er med i enkeltfag med trinnklassen sin. Der føler jeg de blir godt mottatt og samarbeidet fungerer godt rundt disse elevene.

Asker kommune

Hvordan kjenner de ansatte til elevenes behov/ønsker/utvikling?

Veldig bra. Allsidig og god kompetanse på Smia for å ivareta elevenes behov, men selvsagt kan det være faglige uenigheter om hva som er den enkeltes beste…

Har de ansatte den kompetanse som kreves for å ivareta elevgruppen i avdelingen?

Mange dyktige som besitter mye kompetanse på Smia. De som trenger vergekurs i f t utagerende atferd har nylig deltatt på dette. På grunn av mange diagnoser og utfordringer kunne det vært ønskelig med jevnlig faglig påfyll for alle de ansatte.

Asker kommune

Det viktigste vi har fått til siden forrige lederdialog

Maks tre punkter.

- Positiv utvikling på elev-og foreldreundersøkelsen og på nasjonale prøver fra 8. trinn til 9. trinn.
- Etablert god struktur for fagsamarbeid som har begynt å fungere bedre.
- SMIA er mer “satt”.
- Skolens SIM-team fungerer bra.

Hvorfor har dere lykkes med dette?

- Tålmodighet - ikke gjort nye ting, men mer økt fokus på hva som er bra innenfor eksisterende praksis.
- Satt av mye tid til arbeidet med fagfornyelsen, erfaringsdeling og utprøving.
- Satsingen på MOT begynner å gi resultater.

Asker kommune

Måloppnåelse virksomhetsplan

Oppdrag i VP	**Kommentar**
Bidra til at innbyggerne opplever helhet og sammenheng i tjenestene	Etablert god overgang fra barneskolen til ungdomsskole. Følger rutinene for overgangen til VGS
Bruke felles rutiner, standarder og digitale systemer og utvikle samhandling på tvers av tjenesteområdene	Bruker det som er forventet at vi skal bruke, men det vil ta tid før alle har dette "under huden".
Bygge riktig kompetanse og kapasitet gjennom utvikling av profesjonsfellesskap	Kontinuerlig arbeid, godt i gang.
Forsterke helsefremmende praksiser og et inkluderende fellesskap	Stort fokus på dette i skolens utviklingstid.
Inkludere innbyggerne slik at de opplever tilhørighet og tar medansvar	Godt samarbeid med foresatte/ foreldre. Etablert samarbeid med idrettslaget, GUI.
Kunne intervenere tidlig når utfordringer oppstår	Gode kartleggingsrutiner og samarbeid med eksterne aktører. Vi mener at vi får til mye, men sikkert mer vi kan gjøre.
Styrke fokus på en bærekraftig praksis	Dette er noe vi kan gjøre mer av, men fortsatt usikker på hva vi kan gjøre av konkrete tiltak utover kildesortering, redusere bruk av plast, redusere bruk av engangsprodukter…

Skolens oppsummering av ROS-analysen

Hvilke risikoer pekte seg ut i skolens ROS analyse?

- Personvern og GDPR.
- Skolens utviklingstid skal oppleves mer relevant.
- Bekymringsfullt fravær - inkluderende praksis (*bakgrunnsforståelse, skape godfølelsen og praktisere tøff kjærlighet)*

Asker kommune

Status læreplanpraksis LK20

Hvilke endring opplever elevene? (Diskuter med elevrådet)

Områder i læreplanpraksis	Hva er skolens ståsted i arbeidet?
Periodeplanlegging i fellesskap	Ledelsen har prioritert arbeidet med fagfronyelsen i skolens utviklingstid. Vi har lagt opp til arbeid i fagseksjoner og trinn/ team om ulike temaer som vurdering for læring, underveisvurdering, dybdelæring, elevaktive undervisningsformer etc. Vi har hatt besøk av FIKS som snakket om profesjonsfellesskap og vurdering for læring med vekt på elevinvolvering og underveisvurdering. Vi har jobbet med alle områder og vi ser mange gode eksempler fra undervisningen. Men derfra til å si at alle er i samme båt er vanskelig, men vi er på god vei. Vi har mest å gå på når det gjelder tverrfaglig arbeid og elevinvolvering/medvirkning, ennå, og dette er noe vi kommer til å prioritere inn mot et nytt skoleår, 23/ 24: - Avsette enda mer tid til planlegging på trinn/team- og skolens utviklingstid. - Alle trinn må planlegge og gjennomføre minst fire tverrfaglige opplegg. - Avdelingsleder følger opp og koordinerer dette arbeidet (videreføres fra 22/23). **Utfordring**- hvordan kan arbeidet med temaplaner i fag og de overordnede temaene oppleves som nyttig? Er det nok med å formidle mål og forventning? Kontroll vs. tillit? Saken ble drøftet på elevråd 9. mars 2023. Innspillene fra elevene gjenspeiler at det er variasjon mellom klassene. Mange klasser opplever mer elevinvolvering/medvirkning enn tidligere. Det samme gjelder tverrfaglig arbeid og elevaktive arbeidsformer, mer nå, men ønsker mer av det.
Overordnet del (verdier og prinsipper)	
Læreplaner i fag og kjerneelementer	
Helhet og sammenheng - tverrfaglige temaer	
Dybdelæring	
Elevaktive arbeidsformer	
Underveisvurdering	
Elevmedvirkning	

Elever med spesialundervisningstilbud

Fakta	
Andel elever med vedtak om spesialundervisning:	4,55%
Organisering av spesialundervisning	
• Andel i klassen:	*
• Andel i gruppe:	*
• Andel hovedsakelig alene:	*

Hvor ser dere utviklingspotensial i spesialundervisningstilbudet?

- elever med dysleksi/lese-skrivevansker får veiledning ved oppstart eller etter utredning
- intensiv kursing i regning etter kartleggingsprøver
- begrepstrening for enkeltelever.
- satsing på leseferdigheter og strategier i alle fag på 8. trinn
- veiledning av lærere rundt enkeltelever
- samarbeid med SMIA rundt supplerende læringsarena

Elever med særskilt språkopplæring

Fakta	Antall/gjennomsnitt
Elever med vedtak om særskilt språkopplæring:	*
Hvor mange timer i uka gis til særskilt norskopplæring (SNO)? Gjennomsnitt:	2
Hvor lenge har elever vedtak om særskilt språkopplæring? Gjennomsnitt:	4

Hvordan vurderer dere elevens utbytte av særskilt språkopplæring ved skolen?

- avhenger av elev, stor variasjon i behov, men vi mener ut ifra kartlegginger at elever har tilstrekkelig utbytte av opplæringen
- vi er en skole med få elever med enkeltvedtak om SNO, erfaringen/kompetansen til lærere er derfor noe mangelfull
- spesialpedagog og avdelingsleder deltar i nettverk for særskilt språkopplæring

Elever med ufrivillig skolefravær

Fakta	Antall
* Antall elever med stort ufrivillig fravær dette skoleåret (kolonne B i rapportarket):	
* Antall elever med mer enn 10% fravær som skolen har bekymring rundt?	

Bruker skolen tiltakene som er beskrevet i rutinen *bekymringsfullt fravær*?

Ja, vi bruker tiltakene som er beskrevet i rutinen.

Hvordan vurderer skolen at tiltakene mot disse elevgruppene fungerer?

I varierende grad. Utfordringen er størst for elevgruppen som kommer og går når de vil, hvor foreldrene har gitt litt opp, og elevene ikke er interessert i å høre på eller selv komme med forslag på hva som kan gjøres for å øke nærværet. Vi tror større grad av inkluderende og elevaktive arbeidsformer kan bidra til økt nærvær, men dette skjer gjerne gradvis over tid.

Asker kommune

Inkluderende praksiser

På hvilke områder har skolen utviklingspotensial for å gi alle elevene mulighet til å mestre og å utvikle seg i det ordinære pedagogiske tilbudet? (Dette spørsmålet må sees opp mot elevgruppene i de tre foregående arkene).

Kan bli bedre på alle områder, her er noen av det vi har hatt/har ekstra fokus på:

- oppføging av miljøterapaut. møte på morgenen, frokost
- nye sittegrupper (ute) etter innspill fra elever
- aktiviteter i friminutt (bibliotek og hallen)
- intro temaer
- elevenes interesser (TV, fritid, yrkes..)
- åpen/ lukket spørsmål
- gi tid
- faste sitteplasser og læringspartnere
- elevmedvirkning (undervisning og vurdering)
- gratisprinsippet
- fysisk tilrettelegging der det er mulig (sittegrupper)

Skolens oppsummering av resultatanalyse

Resultater der skolen har en tydelig positivt utvikling eller der skolen ligger over det dere forventet.

- Elevundersøkelsen - alle indekser for 9.og 10.trinn viser positiv utvikling, mest fornøyd med utviklingen innenfor opplevd støtte fra lærere , læringskultur og felles regler.

- Stor progresjon i NP, både i lesing og regning.

- Foreldrene er generelt mer fornøyde med skoletilbudet på Vollen u-skole enn hva askersnittet er på de fleste områder.

Skolens oppsummering av resultatanalysen

Resultater der skolen ligger lavt eller under det dere forventet.

- Elevundersøkelsen - selv om vi har en utvikling innenfor indeksene **vurdering for læring og elevmedvirkning** har vi mer å gå på.
- Foreldreundersøkelsen - info fra skolen.
- For mange elever på 8.trinn opplever mobbing.

Utviklingstiltak 2023 - til virksomhetsplanen

Hva er deres utviklingstiltak for 2023?

- Videreutvikle profesjonsfelleskapet.
- Arbeide videre med fagfonyelsen - ekstra fokus på tverrfaglighet, elevaktive arbeidsformer, elevinvolvering og inkluderende praksis.
- Fortsette arbeidet med å videreutvikle elevenes læringsmiljø (MOT, SIM, trivselsplan, revidere rutiner etc).
- Tidlig innsats (faglig og sosialt- videreutvikle/forbedre dagens praksis).
- Tryggere på P360 og personvern.

Asker kommune

Skolens resultater 2022

(kun aktuelle lysbilder tas frem i lederdialogen)

Elevundersøkelsen 2022 - om læringsmiljø

Fakta	Antall
Antall aktivitetsplaner så langt i skoleåret 2022-2023 (aktive og avsluttede):	
Antall varslinger til skoleeier:	

Skolen har nulltoleranse for mobbing og tar alle henvendelser på alvor og følger raskt opp. På høstens foreldremøter får alle foresatte informasjon om deres rettigheter og plikter rundt *§9A- elevenes rett til et godt og trygt skolemiljø*.

I hvilken grad er lokale og sentral rutiner om læringsmiljø kjent og i bruk av alle på skolen?

Ganske stor grad. Hva som er skolens rutiner og alle ansattes ansvar er noe vi snakker om på skolens planleggingstid og trinn-/teammøter med jevne mellomrom.

Hvordan ivaretas varslingsplikten?

Generelt bra. Ledelsen og skolens SIM-team informeres, muntlig eller skriftlig (mail). Mye informasjon kommer på trinnmøter.

Hvordan bruker dere *klassetrivselsundersøkelsen* for å få oversikt og forbedre læringsmiljø?

Følger Asker kommunes rutiner: Gjennomføres to ganger per skoleår, deretter ved behov. Gir god informasjon om elevenes opplevelse av læringsmiljøet. Vi gjennomgår resultatene i skolens SIM-team. Avdelingsledere følger opp på trinn og kontaktlærere/ teamet med i sine klasser.

I hvilken grad er SIM en ressurs i læringsmiljøarbeidet?

I stor grad. Når vi får info om mobbing, eller ser tendenser i f.eks. *klassetrivselsundersøkelsen*, er vi ganske aktive. Vi gjennomfører individuelle samtaler med alle elever i klassen/ trinnet og følger opp aktuelle elever.

Asker kommune

Elevundersøkelsen 10. trinn

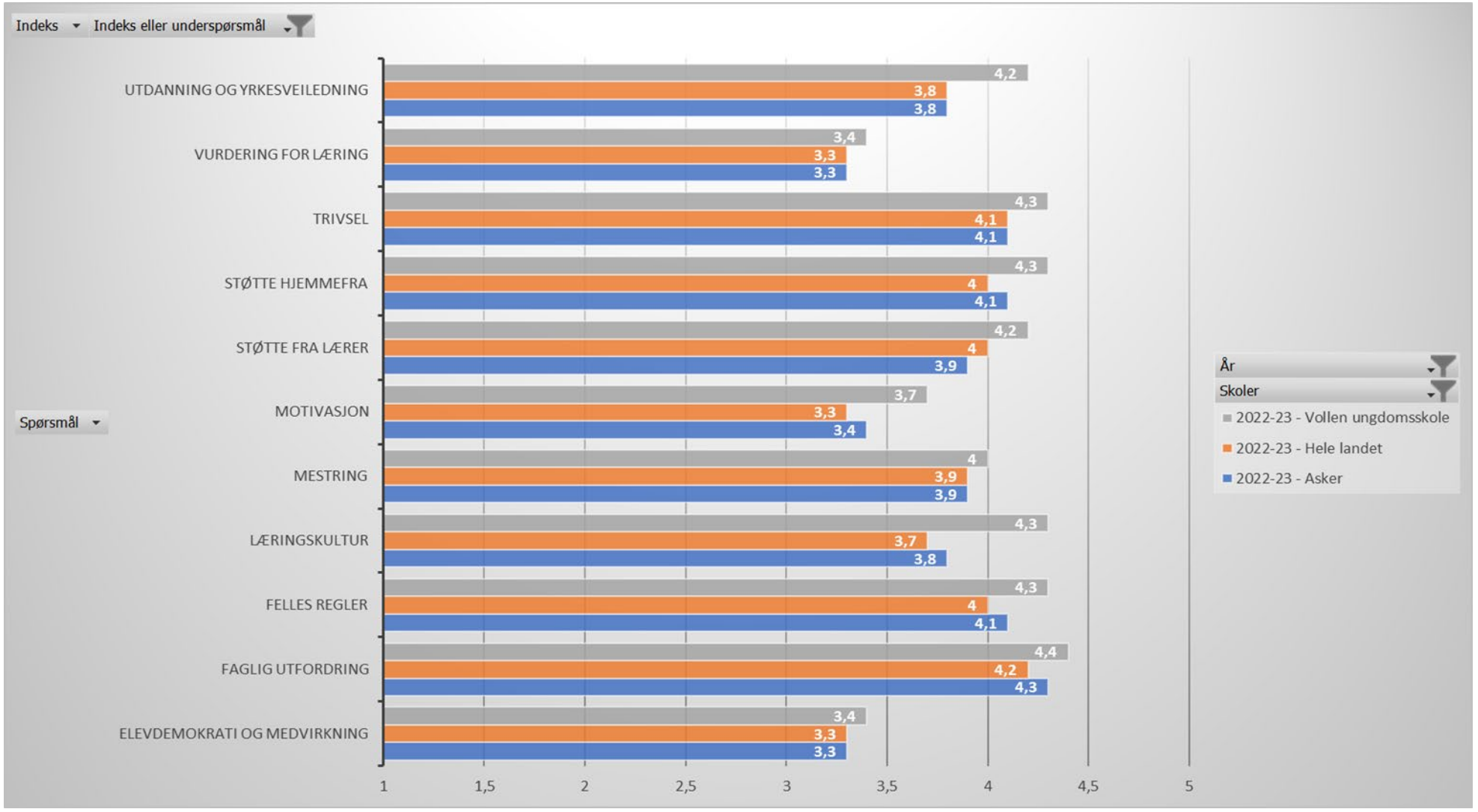

Elevundersøkelsen 9. trinn

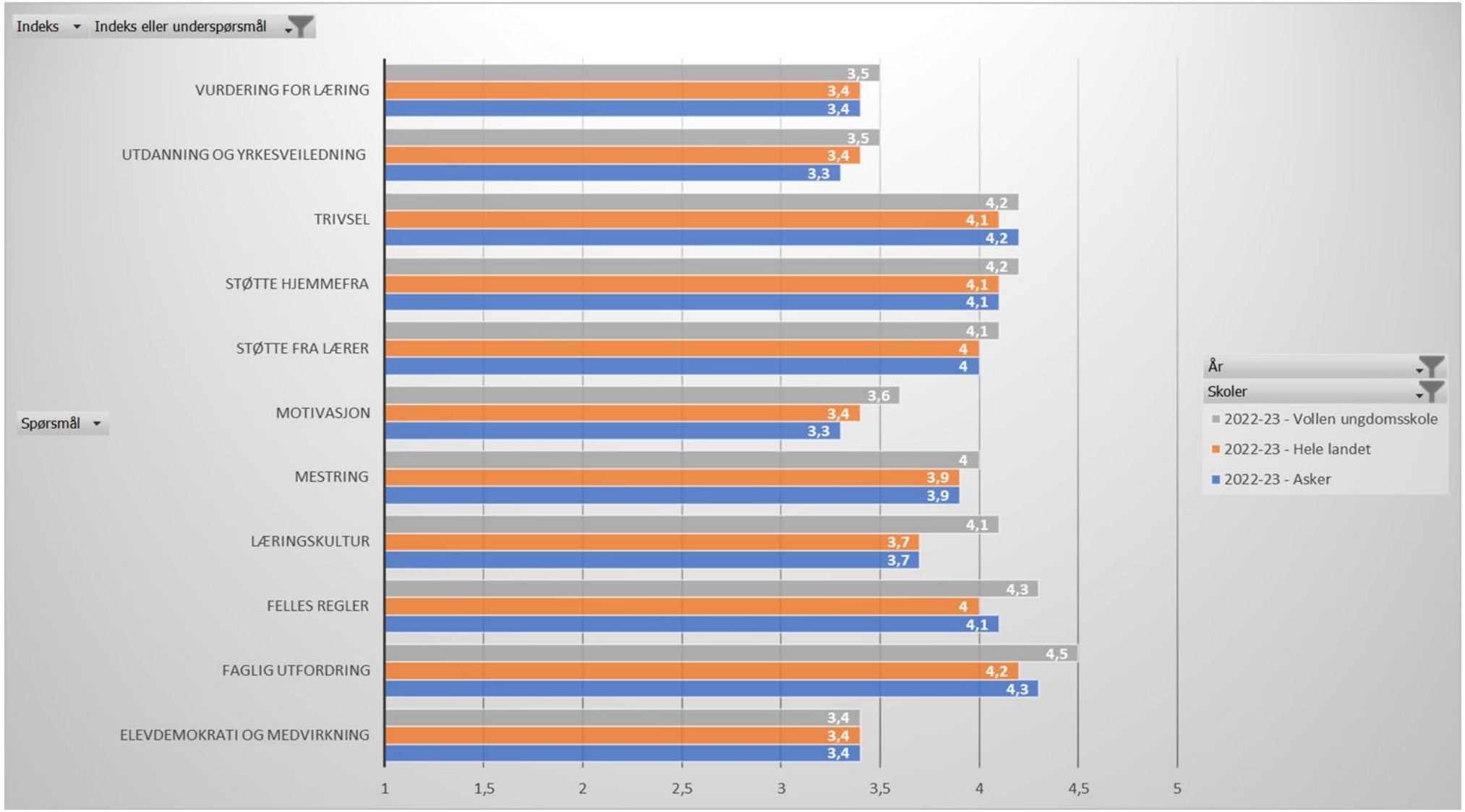

Asker kommune

Elevundersøkelsen 8. trinn

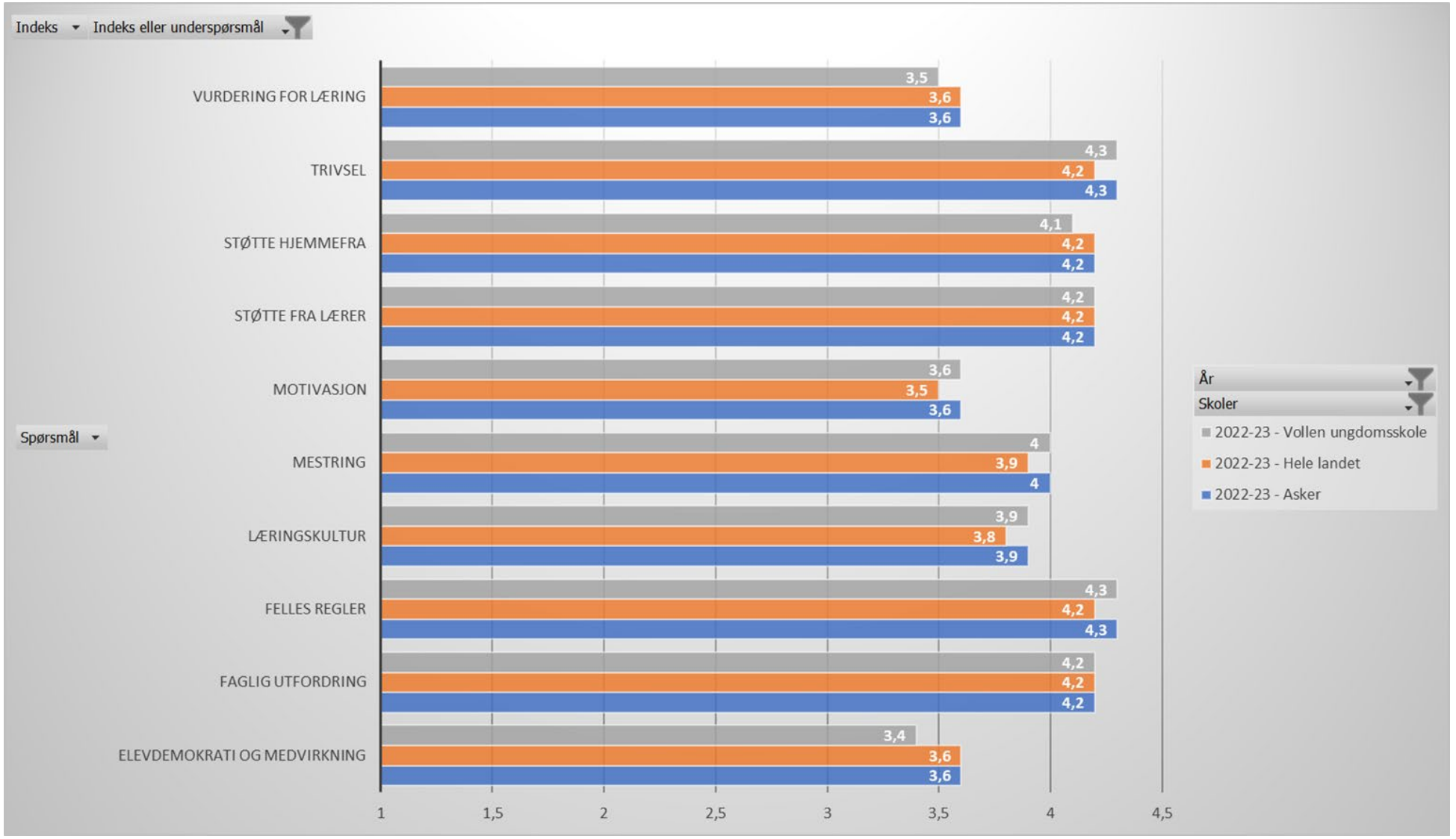

Elevundersøkelsen

Kommenter utviklingen

Vi ser at Vollen-elevene generelt er mer fornøyd enn gjennomsnittet i Asker og Norge. Dette er en tendens vi har sett de siste årene, men årets undersøkelse viser en klar fremgang på nesten alle områder. Med unntak av en indeks på 9.trinn som er likt med askersnitt skårer Vollen høyere enn alle skolene i Asker på 9. og 10.trinn er
Vi ser uansett at 8. trinn er noe mer misfornøyde enn 9.og 10.trinn.

Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- Gjennomgang i ledergruppen, i plenum, trinn og i lærerteam.
- Diskusjon av utvalgte punkter med elever.
- Innspill og gjennomgang i elevrådet.
- Teamene velger fokusområde og setter tiltak.
- Gjennomgang av fokusområder på foreldremøte.

Foreldreundersøkelsen 2022

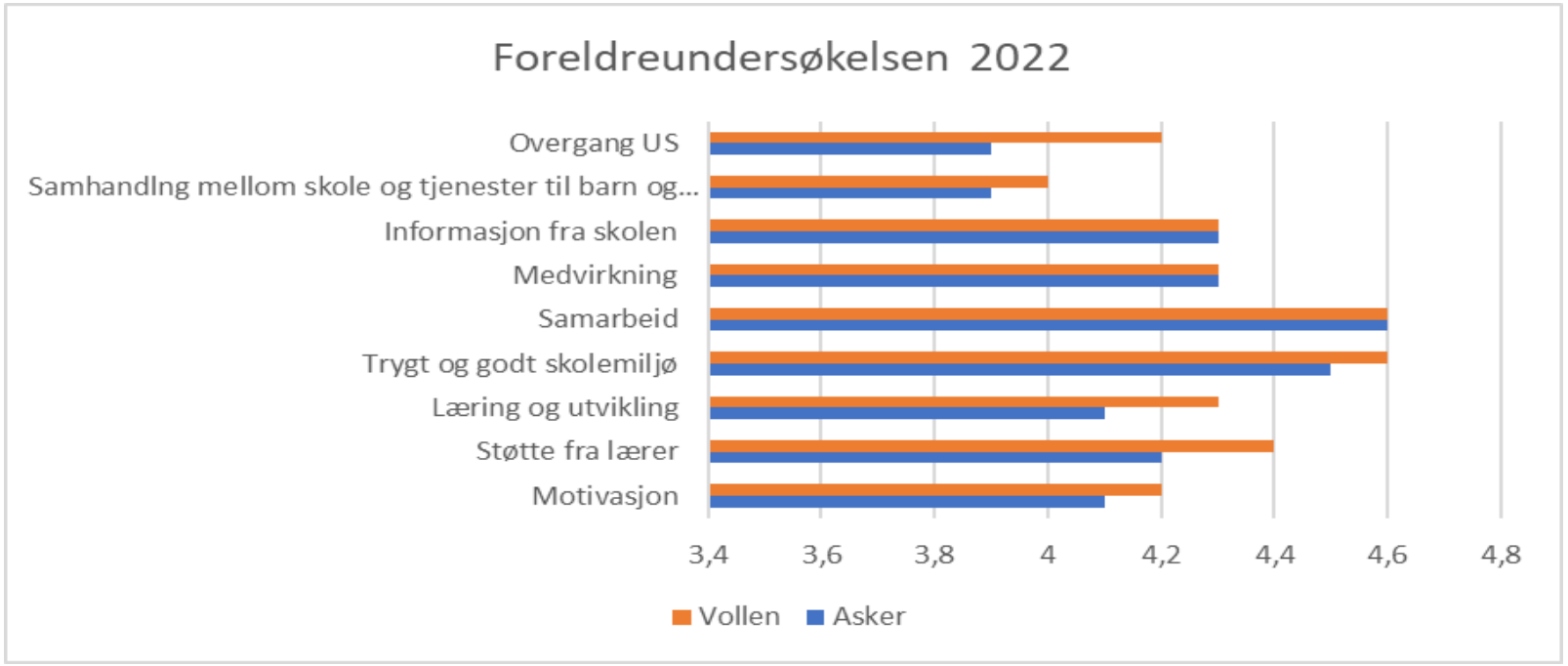

Foreldrene på Vollen er generelt godt fornøyde med oppfølgingen deres ungdommer får, faglig og sosialt, og mer enn snittet i Asker. Indeksene *overgangen US, læring og utvikling, samt støtte fra lærer* skiller seg positivt godt ut. Når det gjelder *informasjon fra skole*n ligger vi på askersnittet, men dersom vi går dypere inn i tallene, er det spørsmålene* knyttet til Vigilo som trekker noe ned. FAU hadde ikke et godt nok svar på dette, da de opplevde at informasjonen som ble sendt var i passe mengde og relevant. Det er ganske stort samsvar mellom det foreldrene oppgir med det elevene sier i elevundersøkelsen. Svarprosent på ca. 50%, og undersøkelsen ble sendt til 8.og 9. trinns foresatte.

Nasjonale prøver 8. trinn

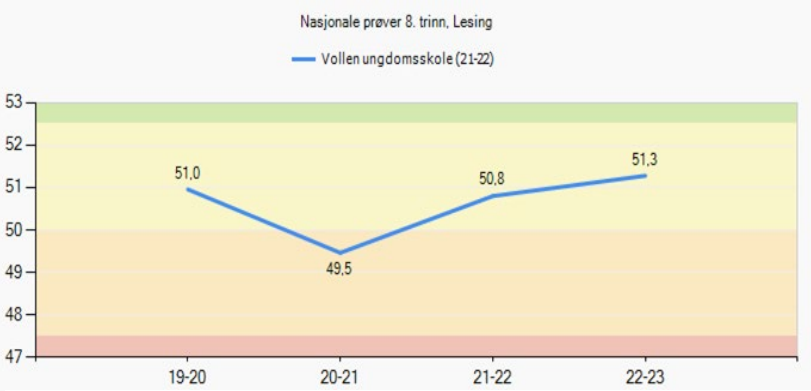

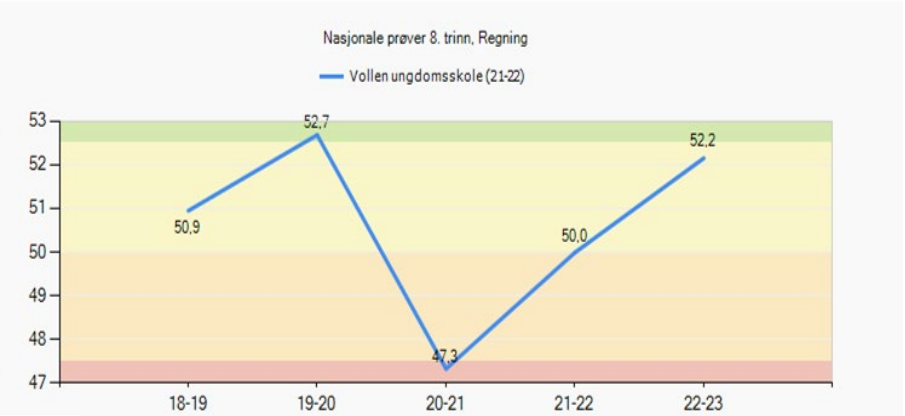

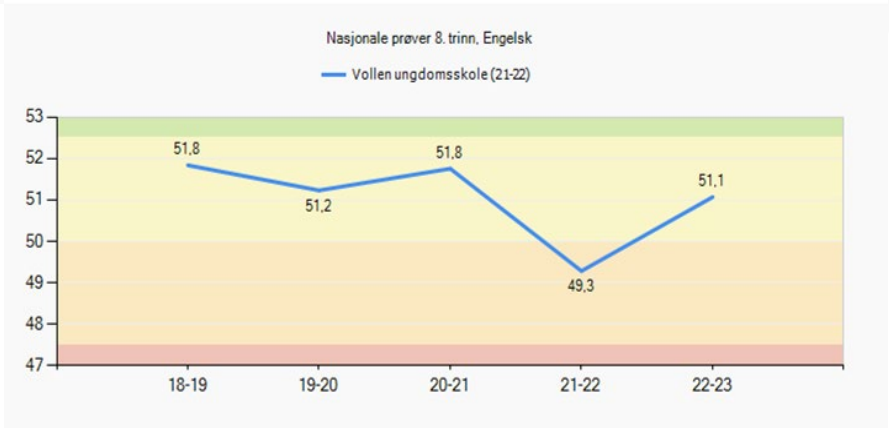

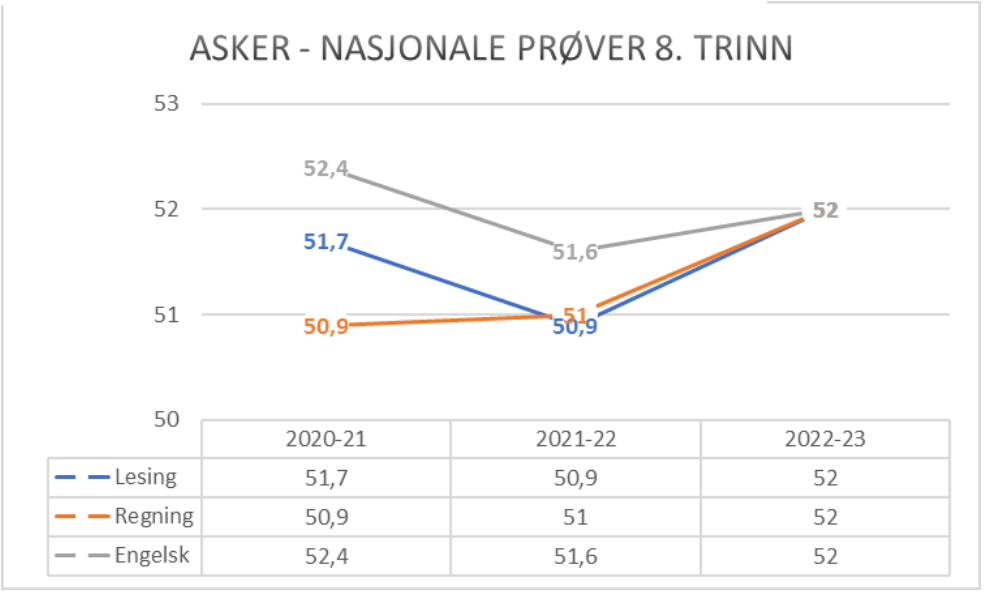

	2020-21	2021-22	2022-23
Lesing	51,7	50,9	52
Regning	50,9	51	52
Engelsk	52,4	51,6	52

Nasjonale prøver 9. trinn

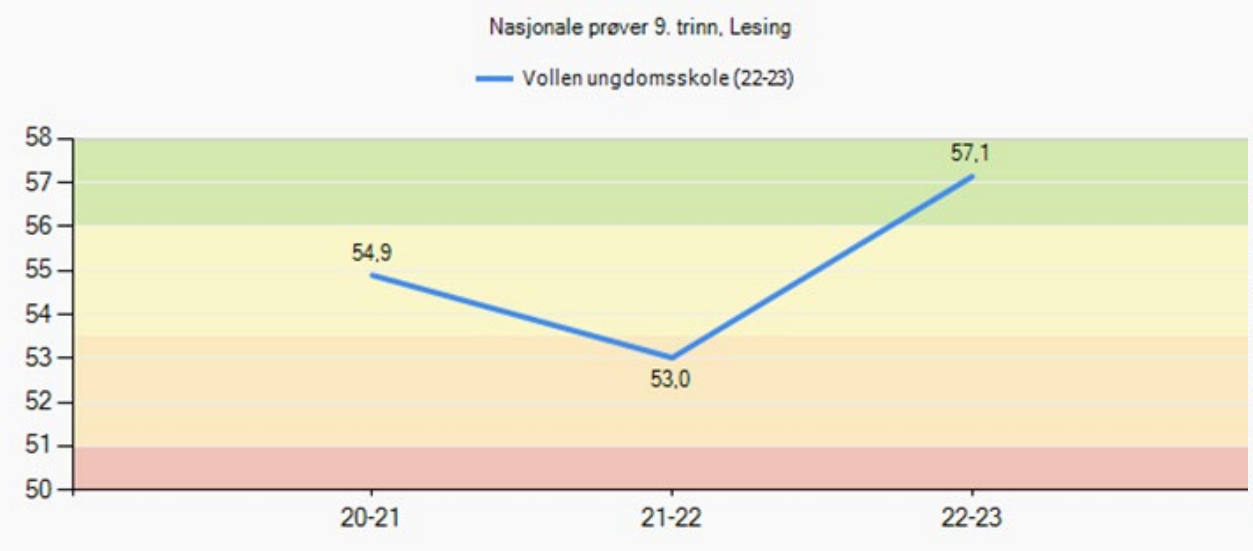

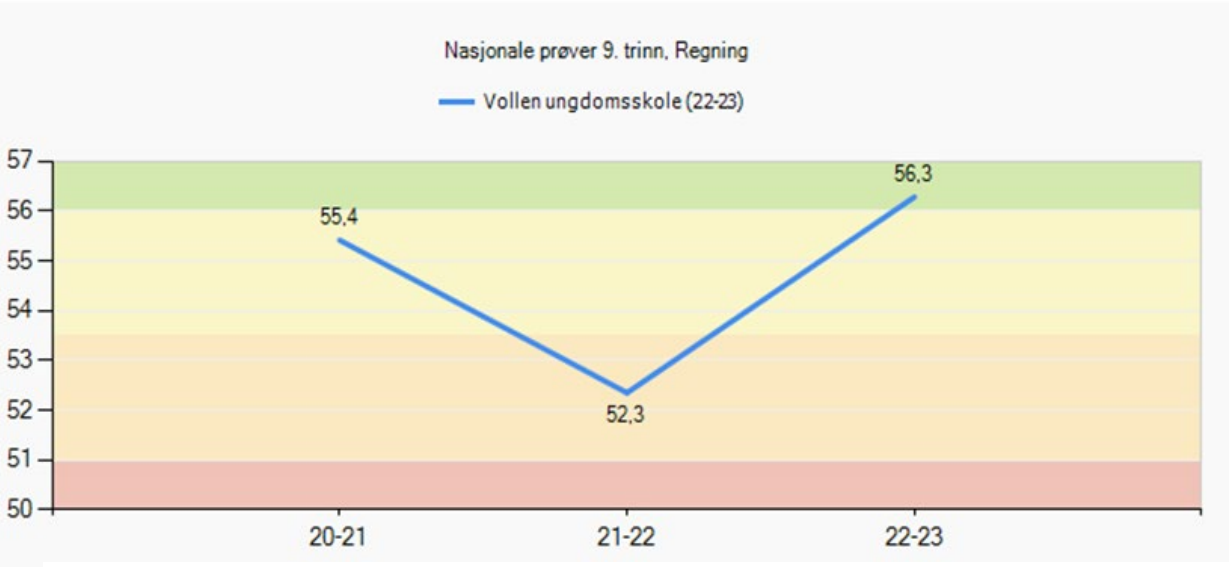

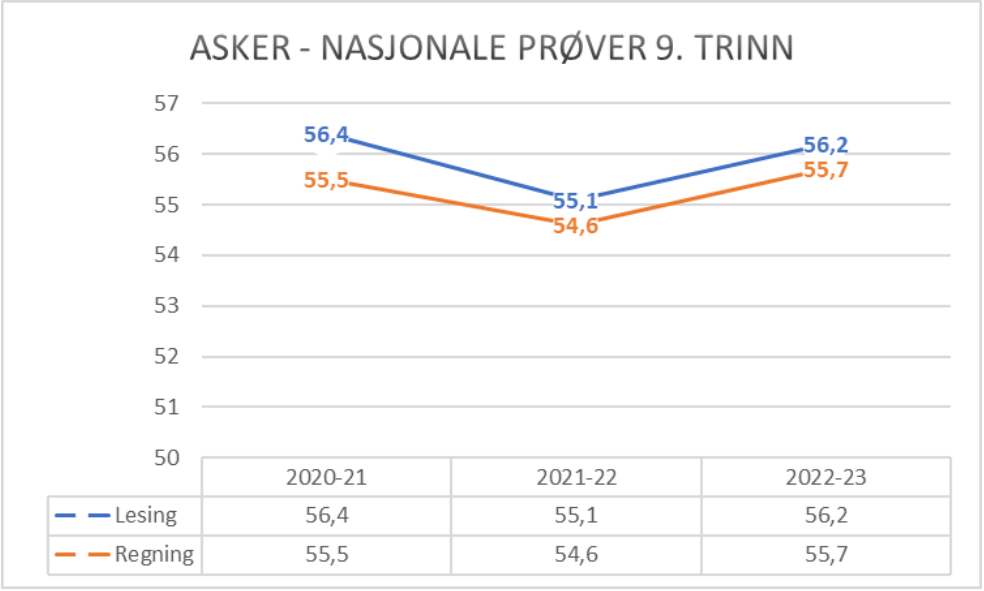

Nasjonale prøver 2022 - utvikling lesing fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng lesing

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	9,31	6,24	5,29	4,39	2,11	5,1
Vollen ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng lesing	8,0	2,67	4,84	6,24	5,2	5,22
Vollen ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng lesing	1,0	4,62	4,51	1,94	1,5	3,62
Vollen ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng lesing	20,0	6,44	3,97	1,0	0,0	3,95

Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnittet for Asker.

Elevene viser fin utvikling fra 8. og til 9. trinn, og dette er også trenden opp mot Askersnittet, hvor man skårer litt bedre.

Hva kan være årsaker?

Systematisk lesefokus hos flere trinnlærere (spesielt i fagene norsk og engelsk), bruk av lesestrategier, elevene benytter seg av biblioteket, motiverende leselekser, bruk av litterære samtalegrupper i fag for å nevne noe.

Hva vil dere prioritere fremover?

Fortsatt prioritere lesing i alle fag, involvere bibliotekar med fokus på leseglede, veiledning av svake lesere/ videre kartlegging, tilpassede leselekser.

Nasjonale prøver 2022 - utvikling regning fra 8. til 9. trinn

Endring i skalapoeng regning

Utvalg	Nivå 8 trinn	Mestringsnivå 1	Mestringsnivå 2	Mestringsnivå 3	Mestringsnivå 4	Mestringsnivå 5	Snitt
Asker kommune (22-23)	Endring i skalapoeng regning	7,46	4,72	5,05	4,21	1,64	4,48
Vollen ungdomsskole (22-23)	Endring i skalapoeng regning	8,0	5,33	4,83	5,84	5,0	5,4
Vollen ungdomsskole (21-22)	Endring i skalapoeng regning	4,33	6,95	4,88	2,8	5,0	5,0
Vollen ungdomsskole (20-21)	Endring i skalapoeng regning	4,75	2,94	3,24	2,32	0,23	2,53

Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

- God utvikling for elevene i 21/22 og 22/23.

20/21 ligger allerede høyt (52,7) på 8. trinn og 55,4 på regning.

Hva kan være årsaker?

Intensive kurs for elever som ligger lavt på NP i 8. trinn, og to lærere inne i de fleste mattetimer/delingstimer.

Hva vil dere prioritere fremover?

Fortsetter med intensive kurs for elever som ligger lavt på NP i 8. trinn,og to lærere inne i de fleste mattetimer/delingstimer.

Nasjonale prøver 2022 - analyse

Involvering og samarbeid

Hvordan involveres elever, foreldre, ansatte i resultatene?

- resultater for enkeltelever blir tatt opp på utviklingssamtalen
- elever med svake resultater blir kartlagt videre i samarbeid med foresatte.
- resultatene blir drøftet og tiltak settes inn på trinn/team

Samsvarer skolens resultat med sosioøkonomisk indeks?

- Ja, det gjør det. Vi ligger der vi bør ligge, kanskje til og med noe høyere?

Hvordan utvikler resultatene seg på skolen sett opp mot?

- ➢ Standpunkt/eksamen:
  Det har ikke vært eksamen de siste to årene, men tidligere har det vært lite/ingen merkbar forskjell på skolens eksamens- og standpunktkarakter.
- ➢ VG1: Vollen elevene skårer noe høyere i engelsk og norsk på VG1 sammenlignet med askersnittet, mens matematikken er mer varierende.

Grunnskolepoeng

Indikatorer	Snitt Asker kommune (20-21)	Snitt Vollen ungdomsskole (21-22)_1	Snitt Vollen ungdomsskole (20-21)_2	Snitt Vollen ungdomsskole (19-20)
Grunnskolepoengsum	44,01	45,7	45,77	45,99

Kommenter skolens utvikling og vurder det opp mot gjennomsnitt for Asker.

Grunnskolepoeng er en samlet poengsum beregnet ut fra alle standpunkt- og eksamenskarakterene på vitnemålet. Vollen ligger tradisjonelt noe over askersnittet, noe vi er fornøyd med. Det er vanskelig å gi en god forklaring på dette, men en mulig forklaring er at den faglige utviklingen som elevene våre viser fra 8.trinn til 9.trinn på nasjonale prøver også fortsetter på 10.trinn Vi så en liten endring i 2020 da eksamen for første gang ikke ble avholdt. Dette viser at lærerne på Vollen ikke lar seg påvirke av mulig ekstern sensor.

Når vi ser på tallene, ser vi at jentene i snitt, med unntak av to tilfeller, får høyere karakter i alle fag. Det er inntil en hel karakter som skiller resultatene i de forskjellige fagene.

Gjennomføring vgs for skolens elever

Andel elever, lærlinger eller lærekandidater som har	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
	Vollen ungdomsskole (16-17)	Asker kommune (16-17)	Vollen ungdomsskole (17-18)	Asker kommune (17-18)	Vollen ungdomsskole (18-19)_1	Asker kommune (18-19)	Vollen ungdomsskole (19-20)_1	Asker kommune (19-20)	Vollen ungdomsskole (20-21)	Asker kommune (20-21)
fullført og bestått Vg1	89,2	91,9	85,6	90,1	84,1	89,3	89,1	89,7	87,0	86,6
fullført og bestått Vg2	83,8	86,2	81,4	85,3	84,1	84,4	76,2	80,2	0,0	1,6
fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)	86,5	85,6	78,4	81,3	68,1	70,6	4,0	2,2	0,0	0,0

Hvordan vurderer dere gjennomføring av videregående for skolens elever?

Vi ser en god utvikling der elevene siden 20/21 scorer over askersnittet på gjennomføring.av vgs. Rådgiver kan i de fleste tilfeller forutse hvem som ikke kommer til å gjennomføre vgs. Det jobbes kontinuerlig med overføringstiltak og samarbeidet med vgs. er godt mtp omvalg, forlenget løp osv.

Hvilke tiltak har skolen for å øke gjennomføringen?

UDV timeplanlagt en time i uken fra 1. mars på 9. trinn til 1. mars på 10. trinn. Skolens rådgiver tar selv alle timene. I tillegg gjennomføres gruppeveiledning, individuelle samtaler og tilbud om veiledning av elever sammen med foreldre. Eget foreldremøte, praksiskurs, besøksdager og hospitering bidrar også til at elevene velger riktig utdanningsprogram.

Asker kommune

Navn	År	Gruppestørrelse 2, 1.-10. trinn	Gruppestørrelse 2, 1.-4. trinn	Gruppestørrelse 2, 5.-7. trinn	Gruppestørrelse 2, 8.-10. trinn
Asker	2022-23	16.3	14.35	16.67	18.44
Asker	2021-22	16.7	14.44	17.53	19.01
Asker	2020-21	17	14.73	17.72	19.48
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	0	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	0	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	0	0	0	0
Arnestad skole	2022-23	14.5	12.8	16.55	0
Arnestad skole	2021-22	16.3	14.33	18.77	0
Arnestad skole	2020-21	17.2	15.67	19.02	0
Billingstad skole	2022-23	16.4	14.72	18.97	0
Billingstad skole	2021-22	16.2	14.55	18.93	0
Billingstad skole	2020-21	16.3	14.51	19.11	0
Blakstad skole	2022-23	16.1	14.35	18.39	0
Blakstad skole	2021-22	15.6	13.4	18.76	0
Blakstad skole	2020-21	14.8	12.82	17.65	0
Bondi skole	2022-23	15.7	14.08	17.64	0
Bondi skole	2021-22	16.4	14.03	19.61	0
Bondi skole	2020-21	15.8	14.55	17.58	0
Borgen ungdomsskole	2022-23	16.2	0	0	16.18
Borgen ungdomsskole	2021-22	16.7	0	0	16.71
Borgen ungdomsskole	2020-21	17.3	0	0	17.28
Den Alternative skolen	2022-23	0	0	0	0
Den Alternative skolen	2021-22	0	0	0	0
Den Alternative skolen	2020-21	0	0	0	0
Drengsrud skole	2022-23	15.6	14.38	17.2	0
Drengsrud skole	2021-22	15.1	14.82	15.38	0
Drengsrud skole	2020-21	15.7	14.91	16.65	0
Folkestad skole	2022-23	12.2	13.31	11.36	0
Folkestad skole	2021-22	15.2	14.83	15.67	0
Folkestad skole	2020-21	14.5	13.95	15.04	0
Frydenlund skole	2022-23	15.4	14.23	16.86	0
Frydenlund skole	2021-22	15.8	14.87	16.96	0
Frydenlund skole	2020-21	16	14.29	18.88	0
Hagaløkka skole	2022-23	13.5	13.67	13.35	0
Hagaløkka skole	2021-22	14.2	15	12.99	0
Hagaløkka skole	2020-21	13.5	14.48	12.14	0
Heggedal skole	2022-23	16.8	14.74	19.85	0
Heggedal skole	2021-22	16.2	14.97	18.03	0
Heggedal skole	2020-21	15.1	14.8	15.59	0
Hofstad skole	2022-23	14.9	14.66	15.06	0
Hofstad skole	2021-22	15.6	14.64	16.75	0
Hofstad skole	2020-21	15.4	12.91	19.58	0
Hovedgården ungdomsskole	2022-23	19.5	0	0	19.54
Hovedgården ungdomsskole	2021-22	18.8	0	0	18.77
Hovedgården ungdomsskole	2020-21	19.9	0	0	19.91
Hvalstad skole	2022-23	14.6	13.68	15.85	0
Hvalstad skole	2021-22	16.7	14.93	19.71	0
Hvalstad skole	2020-21	17.8	16.24	19.9	0
Hyggen skole	2022-23	16.1	14.41	17.96	0
Hyggen skole	2021-22	15	14.16	16.39	0
Hyggen skole	2020-21	16.4	17.2	15.31	0
Jansløkka skole	2022-23	15.5	14.49	16.95	0
Jansløkka skole	2021-22	15.7	14.58	17.07	0
Jansløkka skole	2020-21	16.3	13.81	19.56	0
Landøya ungdomsskole	2022-23	18.5	0	0	18.54
Landøya ungdomsskole	2021-22	19.3	0	0	19.33
Landøya ungdomsskole	2020-21	20.3	0	0	20.34
Mellom-Nes skole	2022-23	15.2	14.38	16.4	0
Mellom-Nes skole	2021-22	15.6	14.02	18.2	0
Mellom-Nes skole	2020-21	15.2	13.75	17.65	0
Midtbygda skole	2022-23	15.4	13.41	18.39	0
Midtbygda skole	2021-22	16.1	14.42	18.47	0
Midtbygda skole	2020-21	17.6	15.84	19.84	0
Nesøya skole	2022-23	16.7	14.13	19.97	0
Nesøya skole	2021-22	16.4	14.87	18.61	0
Nesøya skole	2020-21	16.3	15.69	17.15	0
Nærsnes skole	2022-23	14.9	14.93	14.78	0
Nærsnes skole	2021-22	15.9	14.89	17.67	0
Nærsnes skole	2020-21	14.1	13.43	15.12	0
Risenga ungdomsskole	2022-23	19.1	0	0	19.07
Risenga ungdomsskole	2021-22	19.8	0	0	19.75
Risenga ungdomsskole	2020-21	19.2	0	0	19.19
Rønningen skole	2022-23	16.7	14.76	19.49	0
Rønningen skole	2021-22	15.5	13.25	19.08	0
Rønningen skole	2020-21	16.4	14.36	19.93	0
Røyken ungdomsskole	2022-23	17.7	0	0	17.72
Røyken ungdomsskole	2021-22	19.4	0	0	19.39
Røyken ungdomsskole	2020-21	19.2	0	0	19.16
Slemmestad barneskole	2022-23	15.7	14.87	16.94	0
Slemmestad barneskole	2021-22	15.7	14.5	17.49	0
Slemmestad barneskole	2020-21	16	13.61	19.31	0
Slemmestad ungdomsskole	2022-23	17.8	0	0	17.75
Slemmestad ungdomsskole	2021-22	18.7	0	0	18.67
Slemmestad ungdomsskole	2020-21	19.7	0	0	19.74
Solberg skole	2022-23	11.5	14.44	8.79	0
Solberg skole	2021-22	12.1	13.21	10.99	0
Solberg skole	2020-21	12.7	11.69	14.19	0
Solvang ungdomsskole	2022-23	18.3	0	0	18.32
Solvang ungdomsskole	2021-22	18.7	0	0	18.66
Solvang ungdomsskole	2020-21	19.8	0	0	19.77
Spikkestad skole	2022-23	14.4	14.88	13.78	0
Spikkestad skole	2021-22	15.8	13.48	19.62	0
Spikkestad skole	2020-21	15.9	14.19	17.97	0
Spikkestad ungdomsskole	2022-23	20	0	0	19.99
Spikkestad ungdomsskole	2021-22	20	0	0	20
Spikkestad ungdomsskole	2020-21	20	0	0	19.96
Sydskogen skole	2022-23	12.8	11.47	15.11	0
Sydskogen skole	2021-22	14.9	14.87	14.83	0
Sydskogen skole	2020-21	17.7	16.05	20.15	0
Sætre skole	2022-23	16.4	14.86	18.24	0
Sætre skole	2021-22	16.6	14.75	19.17	0
Sætre skole	2020-21	17.7	18.48	17.01	0
Sætre ungdomsskole	2022-23	19.6	0	0	19.59
Sætre ungdomsskole	2021-22	19.5	0	0	19.48
Sætre ungdomsskole	2020-21	20.3	0	0	20.29
Tofte skole	2022-23	14.8	14.69	14.88	0
Tofte skole	2021-22	14.1	12.99	15.51	0
Tofte skole	2020-21	14.7	14.91	14.44	0
Tofte ungdomsskole	2022-23	15.6	0	0	15.55
Tofte ungdomsskole	2021-22	15.8	0	0	15.84
Tofte ungdomsskole	2020-21	16	0	0	15.98
Torstad ungdomsskole	2022-23	18.3	0	0	18.32
Torstad ungdomsskole	2021-22	19.4	0	0	19.38
Torstad ungdomsskole	2020-21	20.2	0	0	20.19
Torvbråten skole	2022-23	14.7	14.52	14.85	0
Torvbråten skole	2021-22	15	14.96	15.12	0
Torvbråten skole	2020-21	16.6	17.27	15.7	0
Vardåsen skole	2022-23	15.9	14.88	17.15	0
Vardåsen skole	2021-22	16.4	14.89	18.27	0
Vardåsen skole	2020-21	15.7	14.78	17.07	0
Vettre skole	2022-23	14	13.53	14.72	0
Vettre skole	2021-22	13.3	12.89	13.91	0
Vettre skole	2020-21	15.7	13.15	19.41	0
Vollen ungdomsskole	2022-23	18.1	0	0	18.1
Vollen ungdomsskole	2021-22	19	0	0	19
Vollen ungdomsskole	2020-21	18.9	0	0	18.86

Navn	År	Andel elever med enkeltvedtak, totalt
Asker	2022-23	5.8
Asker	2021-22	6.4
Asker	2020-21	7.1
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	0
Arnestad skole	2022-23	7.5
Arnestad skole	2021-22	8.4
Arnestad skole	2020-21	7.8
Billingstad skole	2022-23	1.7
Billingstad skole	2021-22	1
Billingstad skole	2020-21	1.7
Blakstad skole	2022-23	9
Blakstad skole	2021-22	9.8
Blakstad skole	2020-21	10.5
Bondi skole	2022-23	4.1
Bondi skole	2021-22	4.8
Bondi skole	2020-21	5.3
Borgen ungdomsskole	2022-23	11.7
Borgen ungdomsskole	2021-22	13.4
Borgen ungdomsskole	2020-21	11.7
Den Alternative skolen	2022-23	100
Den Alternative skolen	2021-22	100
Den Alternative skolen	2020-21	100
Drengsrud skole	2022-23	3.3
Drengsrud skole	2021-22	4.1
Drengsrud skole	2020-21	5.2
Folkestad skole	2022-23	8
Folkestad skole	2021-22	3.6
Folkestad skole	2020-21	4.7
Frydenlund skole	2022-23	4.3
Frydenlund skole	2021-22	3.4
Frydenlund skole	2020-21	3.3
Hagaløkka skole	2022-23	5.7
Hagaløkka skole	2021-22	7.7
Hagaløkka skole	2020-21	9.8
Heggedal skole	2022-23	3.5
Heggedal skole	2021-22	5.1
Heggedal skole	2020-21	6.3
Hofstad skole	2022-23	5.8
Hofstad skole	2021-22	5.3
Hofstad skole	2020-21	7.5
Hovedgården ungdomsskole	2022-23	7.9
Hovedgården ungdomsskole	2021-22	11.8
Hovedgården ungdomsskole	2020-21	11.9
Hvalstad skole	2022-23	6.1
Hvalstad skole	2021-22	7.6
Hvalstad skole	2020-21	9.3
Hyggen skole	2022-23	8.1
Hyggen skole	2021-22	7.1
Hyggen skole	2020-21	6.2
Jansløkka skole	2022-23	3.4
Jansløkka skole	2021-22	3.4
Jansløkka skole	2020-21	6.4
Landøya ungdomsskole	2022-23	5.7
Landøya ungdomsskole	2021-22	6.1
Landøya ungdomsskole	2020-21	5.5
Mellom-Nes skole	2022-23	2.5
Mellom-Nes skole	2021-22	1.5
Mellom-Nes skole	2020-21	3.6
Midtbygda skole	2022-23	5.3
Midtbygda skole	2021-22	5
Midtbygda skole	2020-21	3.2
Nesøya skole	2022-23	3.4
Nesøya skole	2021-22	4.8
Nesøya skole	2020-21	5.6
Nærsnes skole	2022-23	6.5
Nærsnes skole	2021-22	5.6
Nærsnes skole	2020-21	6.6
Risenga ungdomsskole	2022-23	7.9
Risenga ungdomsskole	2021-22	10.4
Risenga ungdomsskole	2020-21	10.4
Rønningen skole	2022-23	4
Rønningen skole	2021-22	6.4
Rønningen skole	2020-21	7.8
Røyken ungdomsskole	2022-23	4.5
Røyken ungdomsskole	2021-22	7.6
Røyken ungdomsskole	2020-21	6.8
Slemmestad barneskole	2022-23	4.5
Slemmestad barneskole	2021-22	5.1
Slemmestad barneskole	2020-21	8.3
Slemmestad ungdomsskole	2022-23	6.4
Slemmestad ungdomsskole	2021-22	9.5
Slemmestad ungdomsskole	2020-21	9.9
Solberg skole	2022-23	3.1
Solberg skole	2021-22	5.2
Solberg skole	2020-21	7.6
Solvang ungdomsskole	2022-23	5.9
Solvang ungdomsskole	2021-22	4.9
Solvang ungdomsskole	2020-21	8.3
Spikkestad skole	2022-23	3.5
Spikkestad skole	2021-22	4.3
Spikkestad skole	2020-21	5.8
Spikkestad ungdomsskole	2022-23	7.6
Spikkestad ungdomsskole	2021-22	7.9
Spikkestad ungdomsskole	2020-21	6.9
Sydskogen skole	2022-23	6.3
Sydskogen skole	2021-22	6.7
Sydskogen skole	2020-21	8.2
Sætre skole	2022-23	5.2
Sætre skole	2021-22	6.5
Sætre skole	2020-21	5.9
Sætre ungdomsskole	2022-23	7.5
Sætre ungdomsskole	2021-22	7.3
Sætre ungdomsskole	2020-21	5.1
Tofte skole	2022-23	4.4
Tofte skole	2021-22	5
Tofte skole	2020-21	5.8
Tofte ungdomsskole	2022-23	6.9
Tofte ungdomsskole	2021-22	6.8
Tofte ungdomsskole	2020-21	9.5
Torstad ungdomsskole	2022-23	5.5
Torstad ungdomsskole	2021-22	5.4
Torstad ungdomsskole	2020-21	4.4
Torvbråten skole	2022-23	3.8
Torvbråten skole	2021-22	3.6
Torvbråten skole	2020-21	4
Vardåsen skole	2022-23	2.5
Vardåsen skole	2021-22	3
Vardåsen skole	2020-21	3.2
Vettre skole	2022-23	5.7
Vettre skole	2021-22	6.3
Vettre skole	2020-21	7.5
Vollen ungdomsskole	2022-23	15.9
Vollen ungdomsskole	2021-22	15.2
Vollen ungdomsskole	2020-21	16.2

Navn	År	Lærertimer til spes.underv. av totalt, 1.-4. trinn	Lærertimer til spes.underv. av totalt, 5.-7. trinn	Lærertimer til spes.underv. av totalt, 8.-10. trinn
Asker	2022-23	9.18	17.38	19.91
Asker	2021-22	10.48	17.31	21.08
Asker	2020-21	13.29	18.15	23.18
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	0	0	0
Arnestad skole	2022-23	13.77	19.32	0
Arnestad skole	2021-22	19.76	25.21	0
Arnestad skole	2020-21	20.39	22.12	0
Billingstad skole	2022-23	4.88	10.07	0
Billingstad skole	2021-22	1.27	7.69	0
Billingstad skole	2020-21	3.56	7.69	0
Blakstad skole	2022-23	24.75	32.22	0
Blakstad skole	2021-22	25.55	29.13	0
Blakstad skole	2020-21	20.75	28.87	0
Bondi skole	2022-23	11.33	14.85	0
Bondi skole	2021-22	13.8	20.64	0
Bondi skole	2020-21	15.67	15.04	0
Borgen ungdomsskole	2022-23	0	0	17.13
Borgen ungdomsskole	2021-22	0	0	12.16
Borgen ungdomsskole	2020-21	0	0	19.98
Den Alternative skolen	2022-23	0	0	100
Den Alternative skolen	2021-22	0	0	100
Den Alternative skolen	2020-21	0	0	100
Drengsrud skole	2022-23	10.03	15.18	0
Drengsrud skole	2021-22	8.05	8.09	0
Drengsrud skole	2020-21	9.33	9.18	0
Folkestad skole	2022-23	6.13	48.81	0
Folkestad skole	2021-22	19.39	26.57	0
Folkestad skole	2020-21	5.08	11.78	0
Frydenlund skole	2022-23	16.13	17.89	0
Frydenlund skole	2021-22	14.98	17.89	0
Frydenlund skole	2020-21	14.28	36.24	0
Hagaløkka skole	2022-23	12.35	19.39	0
Hagaløkka skole	2021-22	15.23	23.58	0
Hagaløkka skole	2020-21	12.64	30.99	0
Heggedal skole	2022-23	5.62	10.33	0
Heggedal skole	2021-22	6.83	12.02	0
Heggedal skole	2020-21	10.58	10.59	0
Hofstad skole	2022-23	8.04	14.15	0
Hofstad skole	2021-22	8.83	13.65	0
Hofstad skole	2020-21	10.64	19.86	0
Hovedgården ungdomsskole	2022-23	0	0	17
Hovedgården ungdomsskole	2021-22	0	0	18.1
Hovedgården ungdomsskole	2020-21	0	0	17.48
Hvalstad skole	2022-23	8.98	26.58	0
Hvalstad skole	2021-22	23.09	22.82	0
Hvalstad skole	2020-21	30.48	24.94	0
Hyggen skole	2022-23	3.69	26.6	0
Hyggen skole	2021-22	12.17	19.01	0
Hyggen skole	2020-21	13.84	19.13	0
Jansløkka skole	2022-23	8.17	16.38	0
Jansløkka skole	2021-22	8.22	10.2	0
Jansløkka skole	2020-21	12.65	19.45	0
Landøya ungdomsskole	2022-23	0	0	21.45
Landøya ungdomsskole	2021-22	0	0	26.38
Landøya ungdomsskole	2020-21	0	0	20.6
Mellom-Nes skole	2022-23	4.82	12.85	0
Mellom-Nes skole	2021-22	4.29	12.49	0
Mellom-Nes skole	2020-21	5.91	13.99	0
Midtbygda skole	2022-23	7.93	23.22	0
Midtbygda skole	2021-22	12.27	20.9	0
Midtbygda skole	2020-21	14.21	13	0
Nesøya skole	2022-23	6.75	9.16	0
Nesøya skole	2021-22	7.23	10.12	0
Nesøya skole	2020-21	10.9	9.35	0
Nærsnes skole	2022-23	5.95	13.02	0
Nærsnes skole	2021-22	9.73	11.78	0
Nærsnes skole	2020-21	9.73	14.02	0
Risenga ungdomsskole	2022-23	0	0	10.39
Risenga ungdomsskole	2021-22	0	0	8.84
Risenga ungdomsskole	2020-21	0	0	10.36
Rønningen skole	2022-23	10.96	18.26	0
Rønningen skole	2021-22	9.84	21.82	0
Rønningen skole	2020-21	13.33	17.62	0
Røyken ungdomsskole	2022-23	0	0	10.32
Røyken ungdomsskole	2021-22	0	0	16.41
Røyken ungdomsskole	2020-21	0	0	18.81
Slemmestad barneskole	2022-23	13.63	14.84	0
Slemmestad barneskole	2021-22	12.24	13.54	0
Slemmestad barneskole	2020-21	16.13	22.33	0
Slemmestad ungdomsskole	2022-23	0	0	8.54
Slemmestad ungdomsskole	2021-22	0	0	9.19
Slemmestad ungdomsskole	2020-21	0	0	13.13
Solberg skole	2022-23	7.37	6.87	0
Solberg skole	2021-22	3.23	12.24	0
Solberg skole	2020-21	10.17	16.94	0
Solvang ungdomsskole	2022-23	0	0	3.82
Solvang ungdomsskole	2021-22	0	0	2.75
Solvang ungdomsskole	2020-21	0	0	1.46
Spikkestad skole	2022-23	5.73	11.09	0
Spikkestad skole	2021-22	4.04	31.33	0
Spikkestad skole	2020-21	15.97	18.55	0
Spikkestad ungdomsskole	2022-23	0	0	9.25
Spikkestad ungdomsskole	2021-22	0	0	16.05
Spikkestad ungdomsskole	2020-21	0	0	24.65
Sydskogen skole	2022-23	14.53	37.77	0
Sydskogen skole	2021-22	9.81	22.52	0
Sydskogen skole	2020-21	15.68	43.91	0
Sætre skole	2022-23	6.53	17.48	0
Sætre skole	2021-22	10.25	21.33	0
Sætre skole	2020-21	14.43	22.42	0
Sætre ungdomsskole	2022-23	0	0	11.49
Sætre ungdomsskole	2021-22	0	0	16.78
Sætre ungdomsskole	2020-21	0	0	21.97
Tofte skole	2022-23	9.61	16.02	0
Tofte skole	2021-22	0	26.21	0
Tofte skole	2020-21	18.27	10.91	0
Tofte ungdomsskole	2022-23	0	0	9.89
Tofte ungdomsskole	2021-22	0	0	10.93
Tofte ungdomsskole	2020-21	0	0	18.68
Torstad ungdomsskole	2022-23	0	0	10.01
Torstad ungdomsskole	2021-22	0	0	11.18
Torstad ungdomsskole	2020-21	0	0	11.86
Torvbråten skole	2022-23	5.68	10.34	0
Torvbråten skole	2021-22	3.42	9.98	0
Torvbråten skole	2020-21	10.33	19.09	0
Vardåsen skole	2022-23	3.52	6.79	0
Vardåsen skole	2021-22	3.88	8.78	0
Vardåsen skole	2020-21	3.43	10.92	0
Vettre skole	2022-23	8.25	11.1	0
Vettre skole	2021-22	3.72	5.18	0
Vettre skole	2020-21	6.71	17.37	0
Vollen ungdomsskole	2022-23	0	0	38.86
Vollen ungdomsskole	2021-22	0	0	35.65
Vollen ungdomsskole	2020-21	0	0	39.1

Navn	År	Andel elever med særskilt norsk
Asker	2022-23	5.3
Asker	2021-22	4.7
Asker	2020-21	5
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	100
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	100
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	100
Arnestad skole	2022-23	2.6
Arnestad skole	2021-22	3.1
Arnestad skole	2020-21	3.2
Billingstad skole	2022-23	0
Billingstad skole	2021-22	0
Billingstad skole	2020-21	0.7
Blakstad skole	2022-23	6.7
Blakstad skole	2021-22	6.5
Blakstad skole	2020-21	5
Bondi skole	2022-23	4.4
Bondi skole	2021-22	3.8
Bondi skole	2020-21	5.3
Borgen ungdomsskole	2022-23	5.7
Borgen ungdomsskole	2021-22	6.8
Borgen ungdomsskole	2020-21	7
Den Alternative skolen	2022-23	0
Den Alternative skolen	2021-22	0
Den Alternative skolen	2020-21	0
Drengsrud skole	2022-23	1.9
Drengsrud skole	2021-22	3.6
Drengsrud skole	2020-21	4.6
Folkestad skole	2022-23	0
Folkestad skole	2021-22	0
Folkestad skole	2020-21	0
Frydenlund skole	2022-23	0
Frydenlund skole	2021-22	0
Frydenlund skole	2020-21	0
Hagaløkka skole	2022-23	26.9
Hagaløkka skole	2021-22	26.1
Hagaløkka skole	2020-21	33.2
Heggedal skole	2022-23	6
Heggedal skole	2021-22	7.1
Heggedal skole	2020-21	8.6
Hofstad skole	2022-23	5.8
Hofstad skole	2021-22	5
Hofstad skole	2020-21	3.1
Hovedgården ungdomsskole	2022-23	2.6
Hovedgården ungdomsskole	2021-22	3.5
Hovedgården ungdomsskole	2020-21	2.3
Hvalstad skole	2022-23	0.5
Hvalstad skole	2021-22	0
Hvalstad skole	2020-21	0.8
Hyggen skole	2022-23	0
Hyggen skole	2021-22	0
Hyggen skole	2020-21	0
Jansløkka skole	2022-23	8.6
Jansløkka skole	2021-22	9
Jansløkka skole	2020-21	5.4
Landøya ungdomsskole	2022-23	1.4
Landøya ungdomsskole	2021-22	1.2
Landøya ungdomsskole	2020-21	2.3
Mellom-Nes skole	2022-23	3.4
Mellom-Nes skole	2021-22	2
Mellom-Nes skole	2020-21	1.8
Midtbygda skole	2022-23	4.8
Midtbygda skole	2021-22	3.7
Midtbygda skole	2020-21	8
Nesøya skole	2022-23	3.2
Nesøya skole	2021-22	4.6
Nesøya skole	2020-21	5.8
Nærsnes skole	2022-23	0
Nærsnes skole	2021-22	0
Nærsnes skole	2020-21	0
Risenga ungdomsskole	2022-23	3.3
Risenga ungdomsskole	2021-22	1.6
Risenga ungdomsskole	2020-21	2.5
Rønningen skole	2022-23	10.8
Rønningen skole	2021-22	15.6
Rønningen skole	2020-21	23.5
Røyken ungdomsskole	2022-23	0.5
Røyken ungdomsskole	2021-22	0
Røyken ungdomsskole	2020-21	0.5
Slemmestad barneskole	2022-23	10.1
Slemmestad barneskole	2021-22	8.9
Slemmestad barneskole	2020-21	7.9
Slemmestad ungdomsskole	2022-23	2.5
Slemmestad ungdomsskole	2021-22	0.8
Slemmestad ungdomsskole	2020-21	1.3
Solberg skole	2022-23	11.5
Solberg skole	2021-22	9.3
Solberg skole	2020-21	5.7
Solvang ungdomsskole	2022-23	2.5
Solvang ungdomsskole	2021-22	0.9
Solvang ungdomsskole	2020-21	2.9
Spikkestad skole	2022-23	5.5
Spikkestad skole	2021-22	4.7
Spikkestad skole	2020-21	4.7
Spikkestad ungdomsskole	2022-23	1.4
Spikkestad ungdomsskole	2021-22	1.4
Spikkestad ungdomsskole	2020-21	0.8
Sydskogen skole	2022-23	0.8
Sydskogen skole	2021-22	2.2
Sydskogen skole	2020-21	2.2
Sætre skole	2022-23	2
Sætre skole	2021-22	0
Sætre skole	2020-21	0
Sætre ungdomsskole	2022-23	0.9
Sætre ungdomsskole	2021-22	1.5
Sætre ungdomsskole	2020-21	1.7
Tofte skole	2022-23	11.1
Tofte skole	2021-22	4.1
Tofte skole	2020-21	4.5
Tofte ungdomsskole	2022-23	0.7
Tofte ungdomsskole	2021-22	2
Tofte ungdomsskole	2020-21	0.7
Torstad ungdomsskole	2022-23	1.8
Torstad ungdomsskole	2021-22	1.4
Torstad ungdomsskole	2020-21	1.4
Torvbråten skole	2022-23	0
Torvbråten skole	2021-22	0
Torvbråten skole	2020-21	0
Vardåsen skole	2022-23	3.5
Vardåsen skole	2021-22	8.1
Vardåsen skole	2020-21	9.1
Vettre skole	2022-23	4.4
Vettre skole	2021-22	3.5
Vettre skole	2020-21	4.1
Vollen ungdomsskole	2022-23	0.8
Vollen ungdomsskole	2021-22	1.7
Vollen ungdomsskole	2020-21	1

Navn	År	SFO, andel av elever 1. årstrinn i SFO	SFO, andel av elever 2. årstrinn i SFO	SFO, andel av elever 3. årstrinn i SFO	SFO, andel av elever 4. årstrinn i SFO	SFO, andel av elever totalt i SFO
Asker	2022-23	96.05	89.25	73.17	36.9	40.73
Asker	2021-22	93.73	88.33	70.16	27.29	38.58
Asker	2020-21	92.11	88.96	69.48	31.69	39.46
Asker sentralt - Velkomstklasser	2022-23	0	0	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2021-22	0	0	0	0	0
Asker sentralt - Velkomstklasser	2020-21	0	0	0	0	0
Arnestad skole	2022-23	96.36	95	75.81	30.36	38.55
Arnestad skole	2021-22	94.74	89.83	84.62	26.09	37.69
Arnestad skole	2020-21	93.33	86.54	72.46	35.38	36.71
Billingstad skole	2022-23	100	100	89.47	63.64	49.83
Billingstad skole	2021-22	98.21	95	70.45	52.27	46.67
Billingstad skole	2020-21	100	97.73	88.37	11.63	41.81
Blakstad skole	2022-23	98.15	93.18	76.09	30.43	41.69
Blakstad skole	2021-22	95.35	91.3	80.43	43.75	42.86
Blakstad skole	2020-21	93.48	100	63.27	34.62	40.35
Bondi skole	2022-23	98.18	93.18	88.89	54.69	43.1
Bondi skole	2021-22	100	100	90.77	54.72	45.43
Bondi skole	2020-21	96.55	100	86.79	54.29	47.37
Drengsrud skole	2022-23	98.04	97.92	100	63.64	49.03
Drengsrud skole	2021-22	97.96	91.11	92.59	30.19	42.35
Drengsrud skole	2020-21	97.73	96.3	84.91	51.79	46.32
Folkestad skole	2022-23	90.91	71.43	25	0	22.32
Folkestad skole	2021-22	71.43	53.33	16.67	0	18.02
Folkestad skole	2020-21	66.67	83.33	39.13	0	22.48
Frydenlund skole	2022-23	93.94	91.43	69.44	5.41	35.57
Frydenlund skole	2021-22	86.11	80.56	27.03	4.88	27.17
Frydenlund skole	2020-21	85.29	75.68	30.95	15.56	28.62
Hagaløkka skole	2022-23	97.37	80.85	85	51.52	45.52
Hagaløkka skole	2021-22	91.11	82.05	62.86	56.36	47.06
Hagaløkka skole	2020-21	81.58	74.29	83.05	56.76	50
Heggedal skole	2022-23	97.1	92.19	77.14	44.12	43.75
Heggedal skole	2021-22	100	95.38	88.89	28.36	43.93
Heggedal skole	2020-21	98.36	98.33	81.97	0	39.12
Hofstad skole	2022-23	97.92	94.29	88.89	50	45.06
Hofstad skole	2021-22	93.94	96.3	79.63	25.53	40.71
Hofstad skole	2020-21	98.11	98.04	79.17	36.17	43.61
Hvalstad skole	2022-23	100	96.43	100	86.15	55.33
Hvalstad skole	2021-22	98.18	100	95.45	43.55	48.99
Hvalstad skole	2020-21	95.56	96.97	96.88	68.75	50.88
Hyggen skole	2022-23	100	100	60	31.58	33.87
Hyggen skole	2021-22	100	81.25	63.16	47.83	42.86
Hyggen skole	2020-21	87.5	73.68	65.22	25	37.69
Jansløkka skole	2022-23	98.21	96.67	80.36	63.83	48.96
Jansløkka skole	2021-22	98.25	95	83.33	47.92	45.12
Jansløkka skole	2020-21	92.98	97.56	84.31	65.31	43.33
Mellom-Nes skole	2022-23	100	97.83	88.73	56.06	51.48
Mellom-Nes skole	2021-22	97.87	97.18	85.25	25	45.57
Mellom-Nes skole	2020-21	94.52	94.92	87.76	58.18	51.68
Midtbygda skole	2022-23	98.44	85.94	39.68	3.13	31.73
Midtbygda skole	2021-22	92.42	68.85	39.06	7.58	28.85
Midtbygda skole	2020-21	81.97	80.3	35.82	7.58	27.85
Nesøya skole	2022-23	97.73	90	76.79	30.23	37.5
Nesøya skole	2021-22	100	98.31	88.37	16.46	38.71
Nesøya skole	2020-21	100	90.91	54.43	21.74	35.43
Nærsnes skole	2022-23	96.77	92.59	51.52	46.88	44
Nærsnes skole	2021-22	100	87.5	75.76	0	41.12
Nærsnes skole	2020-21	96.97	93.33	70.37	10	44.26
Rønningen skole	2022-23	100	83.33	95.83	27.59	42.05
Rønningen skole	2021-22	94.12	95.45	78.57	32.14	39.31
Rønningen skole	2020-21	91.67	73.08	67.86	66.67	43.58
Slemmestad barneskole	2022-23	97.06	78.57	46.67	5.13	33.2
Slemmestad barneskole	2021-22	87.8	77.78	41.67	8.11	31.91
Slemmestad barneskole	2020-21	96.15	80	69.23	11.11	34.44
Solberg skole	2022-23	92.86	100	83.33	58.82	52.08
Solberg skole	2021-22	80	88.89	94.12	33.33	44.33
Solberg skole	2020-21	83.33	94.44	100	57.14	46.67
Spikkestad skole	2022-23	94.59	77.78	62.71	10.53	35.92
Spikkestad skole	2021-22	86.89	71.93	59.65	5.56	29.53
Spikkestad skole	2020-21	89.47	74.55	36.23	10	26.94
Sydskogen skole	2022-23	100	75	42.86	19.05	35.71
Sydskogen skole	2021-22	86.36	62.5	40	17.65	29.63
Sydskogen skole	2020-21	57.89	81.82	80	26.32	35.07
Sætre skole	2022-23	93.33	90	63.89	8.89	31.48
Sætre skole	2021-22	93.55	88.89	39.13	18.75	28.66
Sætre skole	2020-21	94.29	100	78.72	18.18	37.5
Tofte skole	2022-23	84.62	76.67	47.06	15.79	26.59
Tofte skole	2021-22	81.48	71.88	34.48	10	26.13
Tofte skole	2020-21	78.13	66.67	43.33	9.52	28.25
Torvbråten skole	2022-23	100	92.86	45.65	0	31.65
Torvbråten skole	2021-22	100	90.91	39.39	2.78	31.58
Torvbråten skole	2020-21	95.35	77.78	40.54	7.5	34.39
Vardåsen skole	2022-23	97.73	90.32	87.23	41.67	42.36
Vardåsen skole	2021-22	93.33	95.83	83.67	47.92	41.87
Vardåsen skole	2020-21	95.83	97.87	87.76	34.62	45.59
Vettre skole	2022-23	97.96	93.62	87.5	38.64	45.97
Vettre skole	2021-22	100	93.94	76.09	37.5	43.16
Vettre skole	2020-21	100	100	86.11	55.81	44.9

Rank	Name	Image	Description	Score	Downloads
1	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
2	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
3	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
4	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
5	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
6	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
7	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
8	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
9	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
10	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
11	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
12	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
13	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
14	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
15	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
16	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
17	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
18	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
19	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
20	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
21	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
22	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
23	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
24	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
25	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
26	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
27	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
28	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
29	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
30	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
31	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
32	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
33	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
34	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
35	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
36	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
37	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
38	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
39	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
40	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
41	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
42	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
43	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
44	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
45	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
46	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
47	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
48	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
49	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
50	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
51	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
52	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
53	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
54	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
55	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
56	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
57	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
58	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
59	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
60	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
61	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
62	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
63	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
64	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
65	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
66	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
67	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
68	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
69	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
70	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
71	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
72	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
73	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
74	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
75	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
76	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
77	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
78	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
79	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
80	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
81	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
82	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
83	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
84	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
85	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
86	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
87	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
88	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
89	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
90	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
91	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
92	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
93	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
94	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
95	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
96	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
97	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
98	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
99	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
100	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
101	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
102	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
103	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
104	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
105	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
106	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
107	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
108	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
109	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
110	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
111	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
112	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
113	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
114	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
115	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
116	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
117	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
118	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
119	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
120	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
121	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
122	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
123	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
124	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
125	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
126	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
127	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
128	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
129	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
130	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
131	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
132	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
133	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
134	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
135	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
136	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
137	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
138	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
139	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
140	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
141	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
142	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
143	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
144	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
145	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
146	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
147	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
148	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
149	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
150	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
151	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
152	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
153	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
154	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
155	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
156	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
157	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
158	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
159	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
160	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
161	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
162	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
163	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
164	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
165	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
166	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
167	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
168	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
169	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
170	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
171	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
172	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
173	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
174	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
175	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
176	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
177	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
178	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
179	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
180	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
181	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
182	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
183	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
184	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
185	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
186	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
187	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
188	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
189	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10,000	0
190	Ultra		Ultra is a high-quality, versatile model that can be used for a wide range of image generation tasks.	10

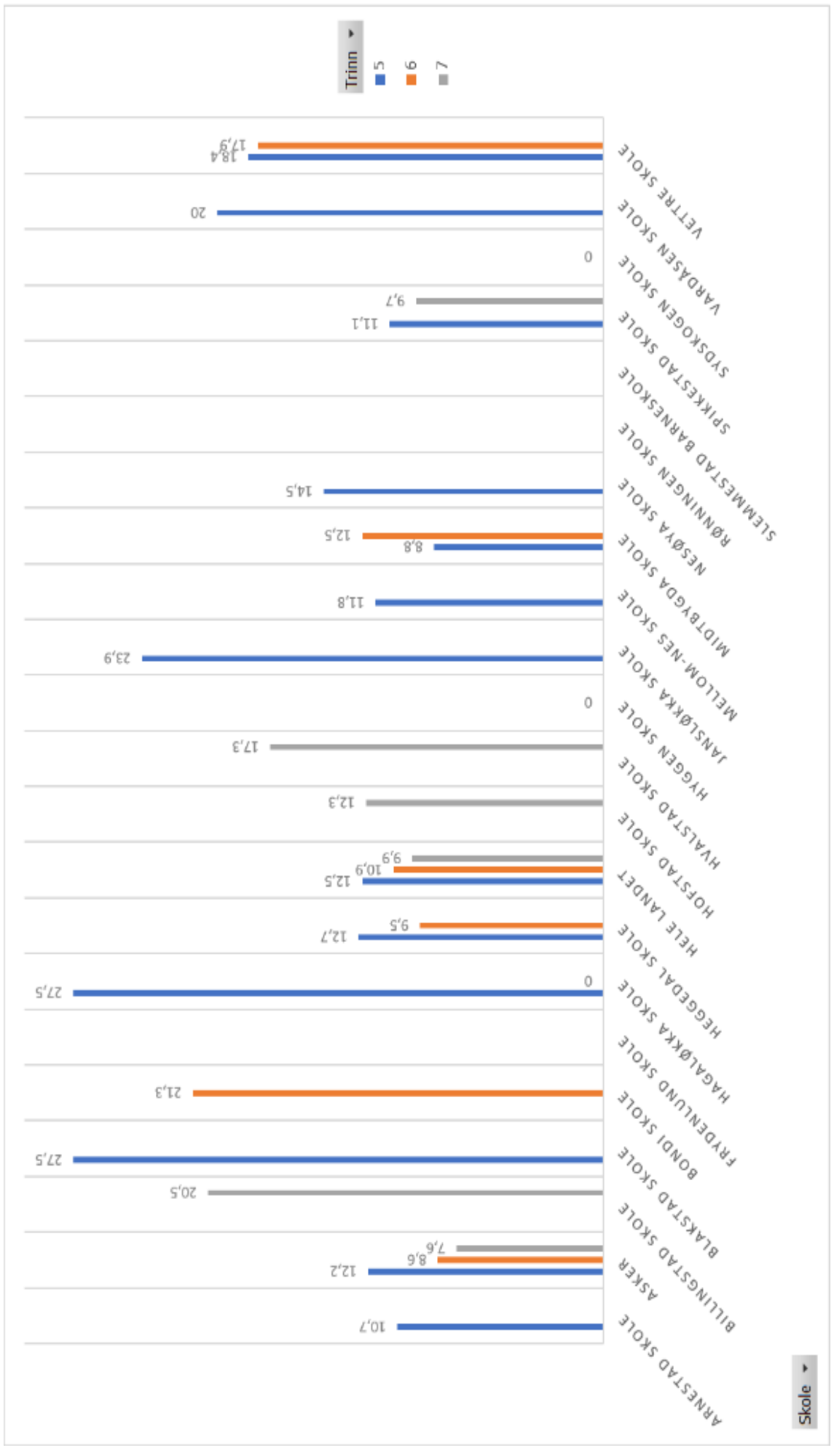
Trinn
5
6
7
VETTRE SKOLE
18,4
17,9
VARDÅSEN SKOLE
20
SYDSKOGEN SKOLE
0
SPIKKESTAD SKOLE
9,7
SLEMMESTAD BARNESKOLE
11,1
RØNNINGEN SKOLE
14,5
NESØYA SKOLE
12,5
8,8
MIDTBYGDA SKOLE
11,8
MELLOM-NES SKOLE
23,9
JANSLØKKA SKOLE
0
HYGGEN SKOLE
17,3
HVALSTAD SKOLE
12,3
HOFSTAD SKOLE
9,9
10,9
12,5
HELE LANDET
9,5
12,7
HEGGEDAL SKOLE
0
27,5
HAGALØKKA SKOLE
FRYDENLUND SKOLE
21,3
BONDI SKOLE
27,5
BLAKSTAD SKOLE
20,5
BILLINGSTAD SKOLE
7,6
8,6
12,2
ASKER
ARNESTAD SKOLE
10,7
Skole

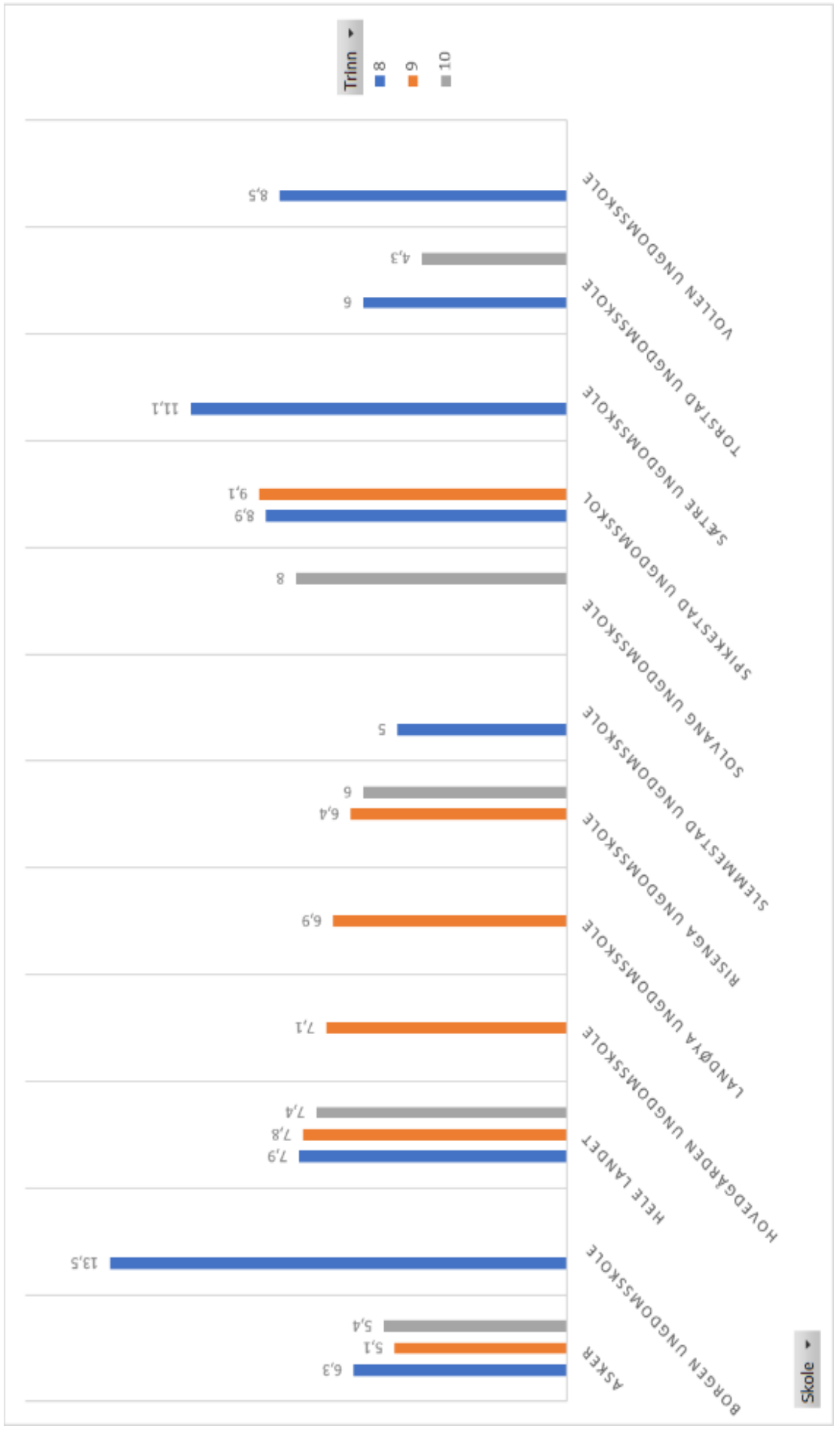
Trinn
8
9
10
VOLLEN UNGDOMSSKOLE
8,5
TORSTAD UNGDOMSSKOLE
4,3
6
SØRE UNGDOMSSKOLE
11,1
SPIKKESTAD UNGDOMSSKOL
9,1
8,9
SOLVANG UNGDOMSSKOLE
8
SLEMMESTAD UNGDOMSSKOLE
5
RISENGA UNGDOMSSKOLE
6
6,4
LANDØYA UNGDOMSSKOLE
6,9
HOVEDGÅRDEN UNGDOMSSKOLE
7,1
HELE LANDET
7,4
7,8
7,9
BORGEN UNGDOMSSKOLE
13,5
ASKER
5,4
5,1
6,3
Skole

EnhetNavn	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2020-21.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3
Hele landet	50	0.1	24.5	48.1	27.4
Viken	51	0.2	23.7	47.9	28.3
Asker	51	0.6	21.4	50.2	28.3
Arnestad skole	52	2.2	14.9	47.3	37.8
Billingstad skole	56	2.8	9.5	40.5	50
Blakstad skole	49	2.6	32	46	22
Bondi skole	54	2.4	11.9	44.8	43.3
Drengsrud skole	53	2.5	10.7	51.8	37.5
Folkestad skole	49	3.6	*	*	*
Frydenlund skol	47	2.8	39.4	54.5	6.1
Hagaløkka skole	46	3.1	43.3	43.3	13.3
Heggedal skole	48	2.7	33.3	44.4	22.2
Hofstad skole	51	2.4	18.6	49.2	32.2
Hvalstad skole	51	2.5	20.4	53.7	25.9
Hyggen skole	47	4.5	*	*	*
Jansløkka skole	51	2.2	18.6	55.9	25.4
Mellom-Nes sko	53	2.6	14	54	32
Midtbygda skole	50	1.9	20.3	59.4	20.3
Nesøya skole	55	2.8	20	33.8	46.2
Nærsnes skole	46	2.9	*	*	*
Rønningen skole	50	4.2	29.2	41.7	29.2
Slemmestad bar	49	3	24.3	59.5	16.2
Solberg skole	54	4.8	*	*	*
Spikkestad skole	51	2.2	12.9	61.4	25.7
Sydskogen skole	50	5.3	33.3	38.9	27.8
Sætre skole	47	2.5	30.6	49	20.4
Tofte skole	49	3.6	28.6	50	21.4
Torvbråten skol	53	3.2	*	*	*
Vardåsen skole	56	2.9	2.9	54.3	42.9
Vettre skole	49	2.7	27.3	52.3	20.5

2020-21.Lesing.5.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Lesing.5.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Lesing.5.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2020-21.Lesing.5.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2020-21.Lesing.5.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2020-21.Regning.5.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng
50	0.1	23.1	55.2	21.7	50
50	0.2	21.4	55.5	23.1	50
51	0.5	17.8	57.5	24.7	51
52	1.9	14.9	58.1	27	53
52	2.5	9.5	64.3	26.2	55
52	2.8	10	64	26	49
54	1.9	7.5	59.7	32.8	53
51	2.6	26.3	45.6	28.1	54
48	3.9	*	*	*	48
47	2.8	27.3	60.6	12.1	45
46	2.6	36.7	53.3	10	46
52	2.4	17.5	50.8	31.7	51
52	2.2	10.5	59.6	29.8	52
53	2.3	9.3	59.3	31.5	53
46	4	*	*	*	48
52	2.3	12.7	63.5	23.8	52
52	2.3	17.6	51	31.4	54
51	1.8	11.6	71	17.4	50
52	2.3	18.8	46.9	34.4	53
47	2.9	*	*	*	43
48	3.9	*	*	*	50
48	3.7	27.8	50	22.2	47
44	3.7	*	53.8	*	48
54	2.1	5.7	64.3	30	53
47	5.1	*	*	*	44
50	2.6	22.4	57.1	20.4	46
50	3	*	*	*	45
50	2.6	*	*	*	47
53	2.7	11.4	57.1	31.4	55
51	2.4	13	65.2	21.7	50

2020-21.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2020-21.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2020-21.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet
0.1	23.7	51.9	24.4	50	0.1
0.2	23.4	51.6	25	51	0.2
0.5	20	51.9	28.1	52	0.6
2.2	13.9	55.6	30.6	51	2.7
2.5	4.8	52.4	42.9	52	3.1
2.6	28.6	44.9	26.5	53	2.9
2.1	12.7	49.3	38	52	2.4
2.4	8.9	50	41.1	51	2.3
3	*	*	*	*	*
2.8	42.4	51.5	6.1	51	3.3
3.1	36.7	53.3	10	53	4.1
2.5	14.5	54.8	30.6	53	2.5
2.6	16.9	50.8	32.2	49	3.1
2.6	11.3	45.3	43.4	53	2.7
4.8	*	*	*	45	3.6
2.4	16.1	53.2	30.6	50	2.7
2.6	10	44	46	52	2.6
1.7	20.3	58	21.7	53	2.4
2.4	10.9	54.7	34.4	52	2.2
2.5	*	*	*	51	4.8
3.8	21.7	56.5	21.7	58	4.4
3.2	32.4	48.6	18.9	52	2.9
5.7	*	*	*	48	4.7
1.8	8.7	63.8	27.5	49	2.9
3.6	*	*	*	*	*
2.2	36.7	53.1	10.2	51	2.6
3.3	*	*	*	47	2.9
2.8	*	*	*	50	3
3.3	13.5	43.2	43.2	55	2.5
2.6	19.6	45.7	34.8	52	3.7

2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2021-22.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1
24.9	45.6	29.6	50	0.1	22.7
23.3	45.8	30.9	50	0.2	21.6
21.9	43.2	34.9	52	0.6	18.7
32.8	32.8	34.4	51	2.3	20
21.4	38.1	40.5	52	2.7	14.3
18.4	40.8	40.8	54	2.8	12.2
22.4	44.8	32.8	54	2.3	11.9
11.8	58.8	29.4	52	2.3	7.8
*	*	*	*	*	*
30.2	37.2	32.6	48	2.9	37.2
25	28.1	46.9	47	3.8	29
13.4	44.8	41.8	51	2.3	20.9
27.3	38.6	34.1	54	2.6	6.8
17.8	40	42.2	54	2.2	11.1
*	*	*	49	3.6	*
25.6	46.5	27.9	54	2.8	7.1
21.4	41.1	37.5	56	2.7	14.3
22.8	35.1	42.1	53	2.4	14
19.1	50	30.9	52	2.3	21.2
*	*	*	55	4.6	*
*	*	*	56	4	*
*	*	*	49	3.6	*
*	*	*	52	5.3	*
36.2	38.3	25.5	51	2.7	28
*	*	*	*	*	*
18.6	53.5	27.9	48	2.8	34.1
37.5	42.5	20	46	2.1	33.3
28.9	47.4	23.7	48	2.6	28.9
9.3	42.6	48.1	55	2.3	9.3
18.2	42.4	39.4	51	4	29.4

2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2021-22.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2
56	21.3	50	0.1	23.1	51.4
56.6	21.8	50	0.2	22.9	50.9
53	28.3	52	0.6	18.2	48
56.7	23.3	52	2.5	17.7	50
59.5	26.2	53	3.5	21.4	38.1
55.1	32.7	53	2.7	14.3	49
53.7	34.3	57	2	3	45.5
68.6	23.5	55	2.2	9.6	46.2
*	*	50	4	*	*
41.9	20.9	48	2.8	34.9	37.2
58.1	12.9	46	4	41.9	41.9
58.2	20.9	53	2.6	13.8	49.2
54.5	38.6	54	2.6	9.5	45.2
55.6	33.3	52	2.3	11.1	62.2
*	*	50	4.3	20.8	54.2
61.9	31	54	3.1	11.6	55.8
41.1	44.6	55	2.6	16.1	39.3
52.6	33.3	52	2.4	15.8	50.9
45.5	33.3	54	2.3	14.9	44.8
*	*	53	4.2	*	*
*	*	54	3.1	*	*
*	*	53	3.2	*	*
*	*	54	3.9	*	*
42	30	46	2.6	49.1	34
*	*	50	2.9	*	*
52.3	13.6	49	3	31	45.2
59	7.7	46	2.5	38.5	51.3
63.2	7.9	50	2.4	24.3	56.8
46.3	44.4	56	2.3	5.6	44.4
35.3	35.3	51	2.9	18.4	55.3

2021-22.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2022-23.Engelsk.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3
25.5	50	0.1	24.5	51.5	24
26.2	50	0.2	23.1	51.8	25.1
33.8	51	0.6	21.1	49.3	29.5
32.3	50	2.4	18.8	57.8	23.4
40.5	50	3.5	38.1	31	31
36.7	48	3.3	35.7	47.6	16.7
51.5	54	2.5	13.7	49	37.3
44.2	51	2.3	18.5	55.6	25.9
*	47	4.2	*	*	*
27.9	50	2.9	27	45.9	27
16.1	51	2.6	19.6	51	29.4
36.9	52	2.4	21.9	43.8	34.4
45.2	53	2.5	13.6	56.8	29.5
26.7	54	2.7	15.3	40.7	44.1
25	53	4	*	*	*
32.6	50	2.4	29.2	45.8	25
44.6	49	2.5	26	56	18
33.3	53	2.1	11.1	57.1	31.7
40.3	51	1.9	13.5	67.6	18.9
*	48	3.8	33.3	45.8	20.8
*	53	3.4	*	*	*
*	53	3.1	14.3	42.9	42.9
*	*	*	*	*	*
17	51	2.3	22.1	55.9	22.1
*	*	*	*	*	*
23.8	47	3	40.5	38.1	21.4
10.3	51	4	25.9	37	37
18.9	52	3.6	24.2	33.3	42.4
50	55	2.6	10.9	43.5	45.7
26.3	52	3.1	20	47.5	32.5

2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2022-23.Lesing.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3	2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng
50	0.1	22.3	48.8	28.9	50
50	0.2	21	48.9	30.1	50
52	0.5	15.2	48.5	36.3	51
51	2.1	20	49.2	30.8	48
57	3	14.3	21.4	64.3	57
50	2.8	18.6	58.1	23.3	50
52	2.5	12.5	52.1	35.4	52
54	2.2	9.3	51.9	38.9	53
41	3.7	*	55	*	46
52	3	16.2	45.9	37.8	49
51	2.6	23.5	43.1	33.3	48
52	2.3	14.3	44.4	41.3	53
56	3	6.8	38.6	54.5	54
57	2.5	8.5	39	52.5	56
56	4	*	*	*	53
53	2.9	16.7	37.5	45.8	52
52	2.5	10	56	34	54
51	2.2	15.9	50.8	33.3	49
51	2	18.9	51.4	29.7	50
53	3	*	*	*	49
54	3.7	*	*	*	53
51	2.5	17.1	60	22.9	48
*	*	*	*	*	*
51	2.1	20.6	48.5	30.9	47
*	*	*	*	*	*
50	2.6	26.8	48.8	24.4	48
49	2.9	*	*	*	48
53	3.4	12.1	51.5	36.4	50
55	2.9	8.9	44.4	46.7	56
54	2.7	7.5	57.5	35	55

2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 1	2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 2	2022-23.Regning.5. årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Mestringsnivå 3
0.1	25	49.4	25.5
0.2	24.4	49.7	25.9
0.5	22.1	47.6	30.3
1.8	26.2	53.8	20
3.2	16.7	19	64.3
2.9	19.5	53.7	26.8
2.6	18	42	40
2.3	16.4	47.3	36.4
3.9	*	*	*
2.8	27	48.6	24.3
2.6	25	56.3	18.8
2.2	17.2	43.8	39.1
2.3	7	58.1	34.9
2.2	8.5	39	52.5
4.5	*	*	*
2.5	20.8	43.8	35.4
2.7	20	32	48
2.1	32.8	48.4	18.8
2.3	27	51.4	21.6
3.3	28	52	20
2.8	*	*	*
3.1	37.1	42.9	20
*	*	*	*
2	34.3	48.6	17.1
*	*	*	*
2.7	40.5	42.9	16.7
3.6	32	44	24
3	18.2	57.6	24.2
2.7	8.9	53.3	37.8
2.7	7.9	57.9	34.2

Avgiver_EnhetNavn	2020-21.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet
Arnestad skole	52	2.2	50	1.8	48	1.9	50	2.1	51	2	51	1.9	51	2	51	2.1	52	2.4
Billingstad skole	54	2.4	52	2.4	52	2.7	56	2.7	57	2.8	60	2.3	54	1.9	54	1.8	55	2
Blakstad skole	53	2	53	2.2	50	2.6	52	2.5	54	2.7	52	2.8	53	2.3	54	2.9	53	2.8
Bondi skole	51	2.4	53	2.3	52	2.6	52	2.5	52	2.7	53	2.3	55	2.7	54	2.1	57	2.6
Brusetkollen skole og ressurssenter																		
Drengsrud skole	52	2.8	52	2.6	54	3.3	54	2.9	54	2.6	54	2.7	51	2.3	53	2.2	54	2.4
Folkestad skole	47	3.5	48	2.7	47	2.6	49	2.7	48	2.7	48	2.8	46	4.1	49	2.9	49	3.3
Frydenlund skole	50	3	50	2.3	47	2.8	49	2.9	51	3.5	50	3.9	54	2.9	52	3.1	50	3.3
Hagaløkka skole	54	3.3	52	4.3	55	4.4	47	4.1	44	4	44	4.1	49	3.5	51	4	49	3.6
Heggedal skole	53	2	51	1.9	50	2	51	2.3	49	2.5	51	2.3	53	2.2	50	2.4	50	2.1
Hofstad skole	54	2.7	53	2.9	53	2.2	51	2.8	50	2.7	52	2.5	51	2.6	51	2.4	52	2.4
Hvalstad skole	56	2.3	56	2.4	56	2.4	53	2.4	52	2.7	54	2.5	52	2.2	53	2.6	52	2.6
Hyggen skole	54	2.9	51	3.6	52	3.7	54	4.4	52	4.8	53	4.6						
Jansløkka skole	53	2.3	54	2.6	54	2.8	53	2.2	55	2.2	55	2.3	55	2.2	57	2.3	55	2.2
Mellom-Nes skole	55	2.9	55	2.8	53	2.9	52	2.7	52	3.7	53	2.8	50	2.8	53	2.4	59	2.2
Midtbygda skole	55	2.4	53	2.2	55	2	52	2.2	51	2.2	53	1.7	52	1.8	51	1.8	51	1.7
Nesøya skole	51	2	49	2	50	1.8	50	2.4	49	2.4	51	2.3	52	2.2	51	2.5	53	2.1
Nærsnes skole	53	3.4	54	4.1	51	3.9	51	3.7	53	3.3	51	3.8	54	3.3	54	3.6	51	3.5
Rønningen skole	51	4.3	50	4.4	49	5.1	51	3.4	47	4	51	4.3	56	2.7	53	3.4	55	4.2
Slemmestad barneskole	49	3.1	49	2.5	44	3.2	52	2.1	52	2.9	50	2.5	52	3.3	51	3.7	49	3.1
Solberg skole							48	4.8	46	3.8	46	5.5	52	4.8	52	4.7	48	4.7
Spikkestad skole	52	2.3	52	2.1	50	2	52	2	50	2.1	48	1.9	52	2.3	50	2.2	48	2.2
Sydskogen skole	51	4.6	49	4.7	49	4.6	53	6.2	50	6.2	49	7.6	50	3.7	47	4.1	50	3.7
Sætre skole	50	2.3	50	2.6	48	2.3	50	2.5	48	2.3	46	2.4	49	2.8	47	2.3	47	2.7
Tofte skole	50	3.4	47	3.3	48	3.1	51	3.3	47	2.8	48	2.5	44	3.6	46	3.2	44	3.3
Torvbråten skole	53	3.9	53	3.3	49	3.1	50	3	51	3.4	50	3.7	49	2.5	49	3.1	47	2.9
Vardåsen skole	53	2.5	53	2.5	50	3	55	2.7	53	3.1	52	3.2	54	2	52	2.3	51	2.3
Vettre skole	54	2.6	54	3.3	53	3.3	54	3.1	55	2.6	52	2.8	54	2.5	54	2.5	52	2.8

EnhetNavn	2020-21.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Lesing.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Lesing.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2020-21.Regning.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2020-21.Regning.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Lesing.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Lesing.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2021-22.Regning.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2021-22.Regning.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Engelsk.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Lesing.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Lesing.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Lesing.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Regning.8.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet	2022-23.Regning.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Skalapoeng	2022-23.Regning.9.årstrinn.Offentlig skole.Alle kjønn.Usikkerhet
Hele landet	50	0.1	50	0.1	54	0.1	50	0.1	53	0.1	50	0.1	50	0.1	50	0.1	53	0.1	50	0.1	53	0.1	50	0.1	54	0.1	50	0.1	54	0.1
Viken	50	0.2	50	0.2	54	0.2	50	0.2	53	0.2	51	0.2	50	0.2	53	0.2	50	0.2	53	0.2	50	0.2	50	0.2	54	0.2	50	0.2	54	0.2
Asker	52	0.5	52	0.5	56	0.6	51	0.6	55	0.6	52	0.5	51	0.6	55	0.6	51	0.6	55	0.6	52	0.5	52	0.5	56	0.6	51	0.6	56	0.6
Borgen ungdomsskole	53	1.9	52	2	54	1.9	51	2.3	53	2	51	2.3	48	2.5	54	2.3	49	2.7	52	2.5	53	1.6	52	1.8	55	2.3	50	1.8	54	2.4
Den Alternative skolen														*		*				*				*		*		*		*
Hovedgården ungdomsskole	54	1.9	51	1.9	57	1.7	51	2	54	1.7	51	1.9	49	1.9	57	1.9	49	2	55	2.2	53	1.9	51	2.1	57	2.1	49	2	56	2.1
Landøya ungdomsskole	52	1.7	51	1.7	57	1.8	50	1.6	58	2	51	1.7	50	2.1	54	1.8	52	1.7	53	1.8	51	1.7	51	1.8	54	1.8	56	1.7	57	1.9
Risenga ungdomsskole	53	1.5	54	1.5	59	1.6	52	1.7	58	1.8	52	1.7	54	1.7	57	1.4	52	1.6	57	1.7	55	1.6	54	1.5	58	1.8	55	1.7	58	1.7
Røyken ungdomsskole	53	2.4	53	2.1	55	2.1	54	2.2	55	2.2	52	2.1	50	2.2	53	2.2	52	1.6	57	2.5	52	1.8	51	1.9	56	1.7	50	1.7	57	1.7
Slemmestad ungdomsskole	51	1.6	51	1.5	56	1.9	48	1.6	54	1.9	52	1.6	52	1.8	55	1.6	50	1.8	53	1.7	52	1.5	51	1.8	56	1.8	49	1.6	55	1.7
Solvang ungdomsskole	52	1.8	53	1.9	58	1.7	55	2.1	58	1.8	54	1.7	54	1.6	57	2	54	1.7	58	2	53	1.6	55	1.7	59	1.8	54	1.6	57	1.9
Spikestad ungdomsskole	52	1.9	51	1.8	56	2.3	50	1.7	56	2.4	52	1.9	50	1.9	54	2.1	50	1.8	55	2	52	2.3	50	2.2	56	2.1	49	2.2	53	1.9
Sætre ungdomsskole	50	2.1 *	*		53	2.6 *	*		52	2.8	49	1.9	48	1.8	53	2.3	47	1.9	53	2.5	50	2.4	48	2.1	51	2.3	48	2.5	50	2.2
Tofte ungdomsskole	49	2.5	48	2.2 *	*		48	2.1 *	*		50	2.4	48	2.2 *	*		48	2.4 *	*	*	*	*	*		52	2.5 *	*		51	2.2
Torstad ungdomsskole	55	1.4	54	1.6	58	1.7	54	1.5	57	1.8	53	1.6	52	1.7	57	1.6	54	1.6	57	1.6	52	1.4	53	1.4	58	1.8	52	1.5	58	1.7
Vollen ungdomsskole	52	2	49	1.7	55	1.8	47	1.8	55	2	49	1.9	51	1.9	53	2	50	1.9	52	1.9	51	1.9	51	2.2	57	2.2	52	2.5	56	2.1

EnhetNavn	2019-20.Offentlig skole.Alle kjønn.Grunnskolepoeng	2019-20.Offentlig skole.Alle kjønn.Antall elever	2020-21.Offentlig skole.Alle kjønn.Grunnskolepoeng	2020-21.Offentlig skole.Alle kjønn.Antall elever	2021-22.Offentlig skole.Alle kjønn.Grunnskolepoeng	2021-22.Offentlig skole.Alle kjønn.Antall elever
Hele landet	43.1	56,999	43.2	56,383	43.2	57,699
Viken	43.3	14,346	43.2	14,182	43.3	14,664
Asker	43.8	1,196	44	1,119	44.7	1,143
Borgen ungdomsskole	40.9	126	42.1	98	41.3	121
Holmen skole Grunnskole/Videregående skole	*	*			*	*
Hovedgården ungdomsskole	43.2	91	42.8	93	44.3	99
Landøya ungdomsskole	46.1	118	45.6	106	47	103
Risenga ungdomsskole	44.4	123	44.7	100	46.3	103
Røyken ungdomsskole	43.8	75	42.5	69	44.2	77
Slemmestad ungdomsskole	42.1	135	42.4	110	43.8	125
Solvang ungdomsskole	45.3	110	44.9	120	45.9	112
Spikkestad ungdomsskole	42.5	79	41.9	74	45.3	81
Sætre ungdomsskole	41.6	61	44.8	57	*	*
Tofte ungdomsskole	*	*	40.2	50	*	*
Torstad ungdomsskole	45.2	142	46.6	148	44.4	129
Vollen ungdomsskole	46	90	45.8	94	45.8	93

Enhet	ÅR	fullført og bestått Vg1	fullført og bestått Vg2	fullført og bestått videregående opplæring (Vg3 eller fag-/svenneprøve)
Asker kommune	21-22	0.1	0	0
Borgen ungdomsskole	20-21	83.3	3.7	0
Hovedgården ungdomsskole	20-21	89.6	4.2	0
Landøya ungdomsskole	20-21	90.9	1.8	0
Risenga ungdomsskole	20-21	86.6	0	0
Røyken ungdomsskole	20-21	87.1	0	0
Slemmestad ungdomsskole	20-21	82.8	1.7	0
Solvang ungdomsskole	20-21	87.4	0.8	0
Spikkestad ungdomsskole	20-21	84.3	1.2	0
Sætre ungdomsskole	20-21	88.1	1.7	0
Tofte ungdomsskole	20-21	66	0	0
Torstad ungdomsskole	20-21	94	2.7	0
Vollen ungdomsskole	20-21	87	0	0
Borgen ungdomsskole	19-20	87.1	84.1	2.3
Hovedgården ungdomsskole	19-20	91.5	84	1.1
Landøya ungdomsskole	19-20	93.3	85.8	0.8
Risenga ungdomsskole	19-20	94.5	82.8	2.3
Røyken ungdomsskole	19-20	89.6	81.8	2.6
Slemmestad ungdomsskole	19-20	89.1	83.2	1.5
Solvang ungdomsskole	19-20	93	78.9	1.8
Spikkestad ungdomsskole	19-20	88.9	72.8	0
Sætre ungdomsskole	19-20	83.9	72.6	1.6
Tofte ungdomsskole	19-20	80.9	63.8	0
Torstad ungdomsskole	19-20	92.6	84.5	3.4
Vollen ungdomsskole	19-20	89.1	76.2	4
Borgen ungdomsskole	18-19	84.1	83.2	63.7
Hovedgården ungdomsskole	18-19	89	82.2	57.5
Landøya ungdomsskole	18-19	96.3	94.5	94.5
Risenga ungdomsskole	18-19	91.6	89.1	81.5
Røyken ungdomsskole	18-19	90.9	85.7	67.5
Slemmestad ungdomsskole	18-19	90.5	84.9	63.5
Solvang ungdomsskole	18-19	89.6	83.5	72.2
Spikkestad ungdomsskole	18-19	91.5	78	69.5
Sætre ungdomsskole	18-19	91.5	78	72.9
Tofte ungdomsskole	18-19	86.2	74.1	46.6
Torstad ungdomsskole	18-19	88.1	84.3	73
Vollen ungdomsskole	18-19	84.1	84.1	68.1
Borgen ungdomsskole	17-18	84.1	78.8	77.9
Hovedgården ungdomsskole	17-18	88.9	85.2	79
Landøya ungdomsskole	17-18	90.9	81.8	85.2
Risenga ungdomsskole	17-18	93.4	89.8	90.5
Røyken ungdomsskole	17-18	86.7	82.7	76
Slemmestad ungdomsskole	17-18	92.7	82.7	70.9
Solvang ungdomsskole	17-18	91.1	90.1	88.1
Spikkestad ungdomsskole	17-18	90.7	85.3	74.7
Sætre ungdomsskole	17-18	89.6	86.6	83.6
Tofte ungdomsskole	17-18	85.2	88.9	68.5
Torstad ungdomsskole	17-18	96.2	89.5	90.2
Vollen ungdomsskole	17-18	85.6	81.4	78.4
Borgen ungdomsskole	16-17	83.6	75	69
Hovedgården ungdomsskole	16-17	94.9	88.1	81.4
Landøya ungdomsskole	16-17	93.6	87.3	89.1
Risenga ungdomsskole	16-17	96.2	90.2	91
Røyken ungdomsskole	16-17	95.6	90	92.2
Slemmestad ungdomsskole	16-17	91.2	85	86.4
Solvang ungdomsskole	16-17	93.3	93.3	87.8
Spikkestad ungdomsskole	16-17	86.1	81.9	87.5
Sætre ungdomsskole	16-17	92.7	92.7	80
Tofte ungdomsskole	16-17	84.1	82.5	73
Torstad ungdomsskole	16-17	97.9	87.6	93.1
Vollen ungdomsskole	16-17	89.2	83.8	86.5
Borgen ungdomsskole	15-16	82.8	75.4	75.4
Hovedgården ungdomsskole	15-16	89.7	88.2	88.2
Landøya ungdomsskole	15-16	94.3	87.5	83
Risenga ungdomsskole	15-16	96.4	82.7	82.7
Røyken ungdomsskole	15-16	91.4	85.7	85.7
Slemmestad ungdomsskole	15-16	92	85.5	77.5
Solvang ungdomsskole	15-16	94.7	88.6	86.8
Spikkestad ungdomsskole	15-16	97.8	89.2	89.2
Sætre ungdomsskole	15-16	89.1	96.4	85.5
Tofte ungdomsskole	15-16	87.9	82.8	77.6
Torstad ungdomsskole	15-16	93.3	87.3	86
Vollen ungdomsskole	15-16	90	85.6	84.4

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
23/07233-1

Saksbehandler
Kim Stian Gjerdingen Bakke

Behandles av
Ungdomsrådet
Utvalg for medborgerskap

Møtedato
25.05.2023
01.06.2023

Videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talenttilbud

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Saken om kulturskolens fordypnings- og talentprogram tas til orientering.
2. Kommunedirektøren kommer i 1. kvartal 2024 tilbake med en sak hvor det tas endelig stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypningsprogram i alle fag, herunder prissetting, friplasser og dimensjonering av programmene.

1. Sammendrag og konklusjon

Kulturskolen skal være for alle, også de som har kommet på et høyt nivå og som er ekstra motiverte for å fordype seg i sitt kunstfag. I dag har kulturskolen i Asker etablerte fordypnings- og talenttilbud innen dans samt rytmisk og klassisk musikk. Kulturskolen har foreløpig ikke et fast fordypnings- og talenttilbud innen visuell kunst og teater, og å etablere dette er en av strategiene i Temaplan kultur.

Kulturskolen er midt i en pilotperiode for utprøving av modeller for fagene teater og visuell kunst med tilskuddsmidler fra Norsk kulturskoleråd og Sparebankstiftelsen. Det legges derfor frem en overordnet statussak nå. 1. kvartal 2024 legges det frem en ny sak hvor det tas endelig stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talentprogram i alle fag, herunder prissetting, friplasser og dimensjonering av programmene.

Det planlegges for å etablere et fast fordypnings- og talenttilbud innen visuell kunst og teater fra høsten 2024.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

Handlingsprogrammet for 2023 – 26 fastslår at kulturskolen skal sikre at barn og unge får mulighet til å utvikle sitt kunstneriske talent gjennom kulturskolens fordypningsprogram, og at det i perioden skal tas stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talentprogram.

Kulturskolens oppdrag om utvikling av fordypnings- og talenttilbud

Kulturskolens oppdrag om å utvikle fordypnings- og talentutviklingsprogram er gitt i nasjonal rammeplan for kulturskoler, "Mangfold og fordypning" (2016), og er ytterligere forankret gjennom Asker kommunes strategi i Temaplan kultur 2022-2032. Forankringen går tilbake til og er gjennomgående i Asker kommunes strategi- og temaplaner siden 2012.

Mål, innretning og innhold i fordypnings- og talentprogrammene

I tråd med regjeringens, Norsk kulturskoleråds og Asker kommunes visjon om «kulturskole for alle» skal kulturskolen ha et reelt tilbud for alle, også elever som har spesiell interesse, motivasjon og forutsetninger til å fordype seg i faget sitt. Det er et mål at elever skal kunne kvalifisere seg til høyere kunstfaglig utdanning.

I kapittelet «Kulturskolens samfunnsoppdrag» i nasjonal rammeplan beskrives kulturskolens fordypnings- og talentprogram slik:

> *(…) Fordypingsprogrammet er for elever som har særlig interesse og forutsetninger for å arbeide med faget. Undervisningstilbudet skal være vesentlig forsterket med hensyn til innhold og omfang i forhold til kjerneprogrammet.*
>
> *Det stilles krav til høy og målrettet egeninnsats.*
>
> *Programmet skal kunne kvalifisere for videregående opplæring og høyere utdanning. Deler av undervisninga kan foregå i samarbeid med andre institusjoner på regionalt og nasjonalt nivå.* [1]

Fordypnings- og talentprogrammenes plass i kulturskolen

---

[1] Nasjonal rammeplan for kulturskolene «Mangfold og fordypning», Norsk kulturskoleråd 2016, s 11

Opplæringen i kulturskolen er delt inn i tre programområder som følger nasjonal rammeplan for kulturskolene:

Breddeprogrammet

Breddeprogrammet er utelukkende gruppebasert og har et preg av å være et lavterskeltilbud, hovedsakelig for de minste. Breddeprogrammet skal være en introduksjon til kulturskolen som har læring og mestring som mål, men hvor aktivitet og opplevelse er sentralt og kravet til øving hjemme er minimalt eller fraværende.

Kjerneprogrammet

Kulturskolens hovedaktivitet er i kjerneprogrammet og er den ordinære kulturskoleopplæringen som flest kjenner til. Kjerneprogrammet er preget av systematisk opplæring med store krav til egenøving hjemme mellom den ukentlige undervisningen. Dette gjelder spesielt for musikk, men også i noen grad for teater og visuell kunst. For dans er det normalt å delta i flere undervisningsklasser i løpet av en uke da øving/trening i dans krever spesielt tilrettelagte rom og gulv.

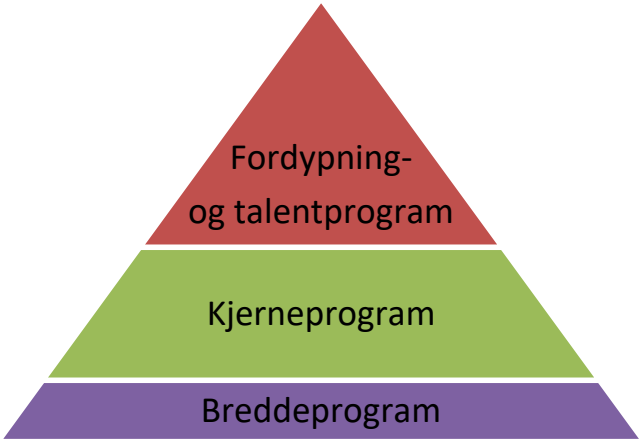

Fordypnings- og talentprogrammet

Kulturskolens fordypnings- og talentprogram er for elever med spesiell motivasjon og evner og som ønsker å fordype og utvikle seg til et nivå som muliggjør studier innen kunstfagene på universitets- og høyskolenivå.

Programmene bygger på og er gjensidig avhengig av hverandre; fordypnings- og talentprogrammet trenger en viss mengde og bredde av elever å rekruttere fra, og elever i fordypnings- og talentprogrammene blir rollemodeller for elever i bredde- og kjerneprogrammene.

Utvelgelse og opptak til fordypnings- og talentprogrammene

Programmene har opptaksprøver, og det er lærerne som anbefaler elever å søke basert på nivå, interesse og motivasjon. Opptaksprøvene har ulik utforming i de ulike fagene, men alle opptaksprøver inneholder en samtale med eleven om interesse, motivasjon og forutsetninger for å delta i programmet samt fremføring eller fremvisning av elevarbeider eller verk.

Som fordypningselev forplikter eleven seg til ett skoleår av gangen. Når man først er tatt opp ved fordypningsprogrammet er det ikke nødvendig med ny søknad eller opptaksprøve.

Status for fordypnings- og talentprogrammene i kulturskolen

Kulturskolen har gjennom flere år hatt fordypnings- og talentprogram innen klassisk musikk og dans. Disse programmene er godt etablert og har bidratt til flere tidligere fordypningselever har gått videre til høyere utdanning og har blitt eller er i ferd med å bli profesjonelle utøvere. Elever fra fordypnings- og talentprogrammet har også mottatt det nasjonale stipendet «Drømmestipendet», senest nå i 2023.

Dans
Fordypningsprogrammet i dans er for elever som ønsker ekstra utfordringer, mer sceneerfaring og enda tettere oppfølgning. Kulturskolen har to fordypningsgrupper kalt «Asker aspirantkompani» og «Asker dansekompani» som hver har 2 t øvelse i uka. I tillegg går elevene her på minst to klasser i kjerneprogrammet.

Klassisk musikk
Fordypningsprogrammet i klassisk musikk har i sin nåværende form vært etablert siden 2019, men kulturskolen har hatt fordypningstilbud i musikk også før dette. Fordypningsprogrammet retter seg mot elever som har høy motivasjon og et godt ferdighetsnivå, som ønsker å spille og utvikle seg sammen med elever med tilsvarende interesse. Elevene får ukentlig 2 t kombinert kammermusikk, gehør og musikkteori samt utvidet individuell undervisning (45 min).

Flere av elevene går også i Talentutviklingsprogrammet (TUP) ved Norges Musikkhøgskole eller er elever i Ung Musikk Talent. Flere er også elever på musikklinje på vgs.

Rytmisk musikk
Fordypningsprogram for rytmisk musikk ble etablert høsten 2022. Programmet legger vekt på å møte elevene der de er, i ferdighetsnivå og interesser, for å utvikle dette videre samtidig som at elevene blir utfordret på å møte nye musikksjangre og stilarter. Det blir i tillegg til utvikling av instrumentale ferdigheter lagt vekt på lytting, sjangerforståelse, komposisjon, samspill og improvisasjon. Elevene får ukentlig 2 t kombinert kammermusikk, gehør og musikkteori samt utvidet individuell undervisning (35 min).

Visuell kunst og teater
Kulturskolen har foreløpig ikke et fast fordypnings- og talenttilbud innen visuell kunst og teater. Å etablere fordypningsprogram innen alle fag i kulturskolen er en av strategiene i temaplan kultur. I 2022 søkte derfor kulturskolen midler hos Norsk kulturskoleråd og Sparebankstiftelsens ordning «Inkluderende kulturskoler». Asker

fikk tildelt midler til to pilotprosjekter (teater og visuell kunst) for perioden 2022-2024. Etableringskostnadene for fordypningsprogrammene i teater og visuell kunst delfinansieres dermed av eksterne midler. Begge pilotprosjektene er i tillegg gode og innovative prosjekter, med samarbeidspartnere fra andre kommuner og kunst- og teaterfaglige aktører.

I pilotprosjektet om fordypning i visuell kunst samarbeider Asker med Bærum kulturskole, Henie Onstad kunstsenter (HOK) og med UngKunst. Her er Bærum kulturskole prosjekteier. Høsten 2022 startet 16 elever på fordypningsprogrammet i visuell kunst, og det vil være nye opptak for kommende skoleår. Elevene får, i tillegg til sin ukentlige undervisning i kulturskolen, 4,5 t ekstra undervisning annenhver lørdag ved HOK hvor de får prøve ulike teknikker og samtidig jobbe med egne prosjekt. Fordypningsåret 2022-23 avsluttes med utstilling av elevenes arbeider på Trafo i april og på Henie Onstad Kunstsenter i mai. Prosjektet har finansiering ut skoleåret 2023-24

I et tilsvarende pilotprosjekt om fordypning innen teater er Asker prosjekteier og samarbeider med Lier kulturskole. Det Asker-baserte teaterkompaniet Stiftelsen NIE og Teaterhøgskolen ved Kunsthøgskolen i Oslo (KHiO) er med som partnere. Det planlegges å ta opp inntil 12 elever i skoleåret 2023-24, som i tillegg til sin ukentlige undervisning vil få tilbud om 2 timer ekstra undervisning per uke, i tillegg til noen helgesamlinger og besøk til KHiO og hos NIE.

Felles for teater, dans, musikk og visuell kunst

Alle fagområdene har i tillegg til det som er beskrevet over ulike workshops, mesterklasser, visninger, forestillinger og konserter som kommer i tillegg til det faste undervisningsopplegget.

Sammenhenger med andre regionale og nasjonale talentsatsninger

Kulturskolen er en del av et helhetlig utdanningsløp innen kunstfagene fra småbarnsalder og helt opp til høyere utdanning. Fra ungdomsskolealder og videregåendeskolealder finnes det flere fordypnings- og talenttilbud innenfor de ulike kunstfagene. Kulturskolenes fordypnings- og talenttilbud erstatter ikke disse, men er en forutsetning for og samvirker med flere av disse programmene. Flere av de nasjonale og regionale programmene har som forutsetning at man fortsatt skal være med i sin lokale kulturskole og dennes satsninger. Slik blir elevene som går i fordypnings- og talentprogrammet rollemodeller som medvirker og inspirerer resten av kulturskolens elever.

Kulturskolenes satsning på fordypning- og talent henger dermed nøye sammen med flere av disse programmene og i sum utgjør disse ulike ordningene en trapp inn mot høyere utdanning:

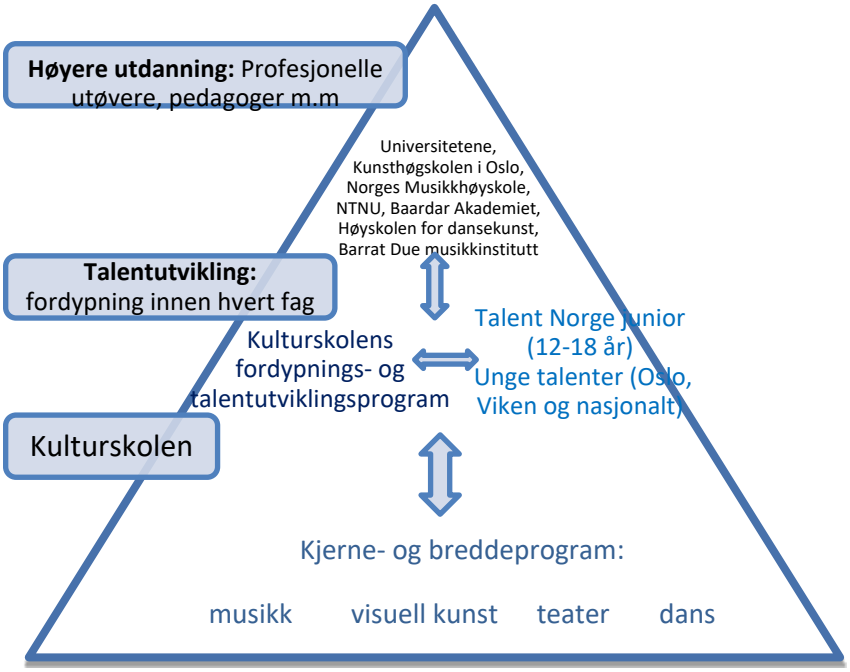

Pris for deltagelse

Fordypningsprogrammene i Asker kulturskole har hittil vært gratis med unntak av for dans. En forutsetning for opptak i fordypningsprogram er at eleven allerede går på ett eller flere undervisningstilbud i kulturskolen.

Asker kulturskole har i hht. nasjonal statistikk[2] Norges høyeste priser for deltagelse, men har samtidig søskenmoderasjon og friplassordning. Kulturskolen har høy kvalitet i opplæringen og KOSTRA-tallene[3] viser at kulturskolen drives effektivt.

Det har så langt vært et mål at satsning på fordypning og talent skal være et gratis tilbud slik at muligheten for å delta er lik uavhengig av familienes betalingsevne. I pilotfasen av fordypningsprogrammene innen teater og visuell kunst 2022-24 har dette vært en forutsetning i prosjektsøknaden.

Finansiering av kulturskolens fordypnings- og talentprogrammer

Fordypningsprogrammene i dans og klassisk og rytmisk musikk er allerede finansiert i dagens omfang. En utvidelse av antall elevplasser i de etablerte programmene vil imidlertid kreve ekstra finansiering.

Pilotprosjektene for oppstart av fordypnings- og talentprogrammene i visuell kunst og teater er i hovedsak finansiert av tilskuddsmidler. Tilskuddsmidlene dekker

---

[2] Grunnskolens informasjonssystem (GSI) for 2022-23, Utdanningsdirektoratet, www.gsi.udir.no
[3] KOSTRA – Kommune stat rapportering 2022, Statistisk sentralbyrå, www.ssb.no/kostra

utviklingskostnadene til disse nye programmene, men finansiering for ordinær drift av etablerte fordypnings- og talentprogram etter pilotperioden må finansieres.

Kulturskolen jobber med omstilling og effektivisering for å frigjøre ressurser som også kan benyttes til fordypnings- og talenttilbudene, herunder allerede vedtatt omdisponering av lærerressurser fra Seniorteateret til teatertilbud for barn og unge.

Det anbefales derfor at prissetting inkl. friplasser utredes også for fordypningsprogrammene i forbindelse med at det i 1. kvartal 2024 fremlegges ny sak hvor det tas endelig stilling til videreutvikling av fordypnings- og talentprogrammene i kulturskolen.

Forutsetninger for fordypnings- og talentprogrammene

Utøvelse og opplæring i kunstfagene på høyt nivå stiller høye krav til elevene og deres familier, men også til kulturskolen og dens lærere. Nok tid til øving, undervisning, prosjekter, samspill og konserter/visninger er andre forutsetninger for fordypnings- og talentprogrammene. Dette gjelder også kjerneprogrammene da tilstrekkelig undervisningstid og kvalitet i opplæringen her er det som danner grunnlaget for at elevene kan gå videre til fordypning og endelig videre til høyere kunstfaglig utdanning.

Videre stilles det høye krav til instrumenter, utstyr og lokaler for opplæring, samspill/samarbeid/arbeid på tvers av fagene, sosiale møteplasser og fremførings- og visningsarenaer.

Mulighetsstudien for nye kulturskole i Asker sentrum, som behandles parallelt med denne saken, utreder i detalj nye og egnede lokaler for kulturskolen, inkludert elevene innen fordypning- og talentprogrammene. Det er per i dag flere begrensninger i fordypnings- og talentprogrammene fordi kulturskolen ikke har tilfredsstillende lokaler og utstyr. Det er særlig behov for:

- Egne visningsarealer for alle kunstfag herunder multisal for tverrfaglige prosjekter og visninger, akustiske konsertlokaler til ulike ensembler samt utstillingsareal for visuelle arbeider
- Egne dansestudioer med tilstrekkelig takhøyde, størrelse, garderobefasiliteter og egnede spesialgulv for dans på høyt nivå
- Egne kunstrom og atelier med tilstrekkelig areal, takhøyde og lysforhold som egner seg for å arbeide med alle visuelle kunstformer i små og store formater. Nødvendig utstyr og materiell samt lagerfasiliteter for tørking av kunstverk og oppbevaring av langsiktige arbeider.
- Egne teaterlokaler med tilhørende garderobefasiliteter, kostymelager og systue, scenografilager- og verksted.

- Flere større undervisningsrom/saler med piano/flygel og andre nødvendige instrumenter og utstyr til fordypningsprogrammene i musikk
- Samlokalisering av disse lokalene inkl. sosiale arenaer for elevene

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Miljø:
Kulturskolens egne fordypnings- og talentutviklingsprogrammene gjennomføres i hovedsak i lokalmiljøet, på steder med god offentlig kommunikasjon og/eller i gang- eller sykkelavstand til elevens bopel. Det å ha et lokalt heller enn regionalt fordypnings- og talentutviklingsprogram er derfor positivt miljømessig.

Økonomi:
Fordypnings- og talentprogrammene vil på sikt kunne bidra til kulturelt entreprenørskap og deltagelse i lokalmiljøet. Det er flere eksempler på at tidligere elever kommer tilbake til lokalmiljøet som profesjonelle utøvere og pedagoger og bidrar både i det frivillige og profesjonelle kulturlivet.

Sosiale forhold:
Fordypnings- og talentutviklingsprogrammene bidrar til å styrke oppvekstmiljø og tilhørighet gjennom kunst og kultur. I likhet med kulturskolens breddeprogram vil det også gi *«grobunn for livskvalitet, fellesskap, deltakelse, dannelse og mening»*[4]. Programmene bidrar til mangfold ved ivaretakelse av talent. Programmene bidrar også til god fysisk og mental helse – for elevene selv, og ikke minst i et lengre perspektiv der elevene blir utøvere innen sine fag. I tillegg blir formidling av kunst og kultur stadig viktigere i et folkehelseperspektiv - formidling av kunst og kultur bidrar til inkludering og fellesskap.

Programmene bidrar også til bærekraftsmål 4 om utdanning av god kvalitet ved at de inngår som en del av et helhetlig utdanningsløp innen kunstfagene.

4. Tidligere behandling

Det er ikke tidligere behandlet en spesifikk sak om kulturskolens fordypnings- og talentprogram, men etablering og utvikling av disse programmene har vært tydelig i disse strategiske planene: Strategi for Asker kulturskole 2012-15, Temaplan Asker kulturskole 2017-20 og Temaplan kultur 2022-32.

[4] Rammeplan for kulturskolen. Mangfold og fordypning, Norsk kulturskoleråd 2016, s.22)

5. Kommunedirektørens vurdering

Kulturskolen skal være for alle, også de som har kommet på et høyt nivå og som er ekstra motiverte for å fordype seg i sitt kunstfag.

Som del av et helhetlig utdanningsløp innen kunstfagene er kulturskolens fordypnings- og talenttilbud en forutsetning for og samvirker med flere regionale og nasjonale talentsatsninger som i sum leder inn mot høyere utdanning.

Kulturskolen har behov for egne og spesielt egnede lokaler for sine fordypnings- og talentprogram og mulighetsstudien for ny kulturskole i Asker sentrum utreder i detalj nye og egnede lokaler for kulturskolen, inkludert for fordypning- og talentprogrammene.

Siden kulturskolen er midt i en pilotperiode for utprøving av modeller for fagene teater og visuell kunst legges det i 1. kvartal 2024 frem en ny sak hvor det tas endelig stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talentprogram i alle fag, herunder prissetting, friplasser og dimensjonering av programmene.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/07233

Saksbehandler
Kim Stian Gjerdingen Bakke

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	19/23
2 Utvalg for medborgerskap	01.06.2023	25/23

Videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talenttilbud

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 25.05.2023 sak 19/23

Behandling

Virksomhetsleder Kim Stian Gjerdingen Bakke presenterte saken og svarte på spørsmål.

Innstilling i 2 punker ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Saken om kulturskolens fordypnings- og talentprogram tas til orientering med følgende endringer:

    - sosiale forskjeller i skolen bør fremkomme i rapporten. statistikken i fremtidige tilstandsrapporter bør også brytes ned etter sosial bakgrunn, herunder foreldrenes inntekt og utdanning
    - Det er behov for mer kunnskap om mobbing og ufrivillig fravær i skolen. Asker bør ta initiativ til et nasjonalt forskningsprosjekt som forsøker å forklare bakgrunnen for økningen i mobbing og ufrivillig fravær i skolen de senere år

2. Kommunedirektøren kommer i 1. kvartal 2024 tilbake med en sak hvor det tas endelig stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypningsprogram i alle fag, herunder prissetting, friplasser og dimensjonering av programmene.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/07233

Saksbehandler
Kim Stian Gjerdingen Bakke

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	19/23
2 Utvalg for medborgerskap	01.06.2023	25/23

Videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talenttilbud

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 01.06.2023 sak 25/23

Behandling

Virksomhetsleder og rektor ved kulturskolen Kim Stian Gjerdingen Bakke presenterte saken og svarte på spørsmål.

Innstillingen i 2 punkter ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Saken om kulturskolens fordypnings- og talentprogram tas til orientering:

   - sosiale forskjeller i skolen bør fremkomme i rapporten. Statistikken i fremtidige tilstandsrapporter bør også brytes ned etter sosial bakgrunn, herunder foreldrenes inntekt og utdanning
   - Det er behov for mer kunnskap om mobbing og ufrivillig fravær i skolen. Asker bør ta initiativ til et nasjonalt forskningsprosjekt som forsøker å forklare bakgrunnen for økningen i mobbing og ufrivillig fravær i skolen de senere år

2. Kommunedirektøren kommer i 1. kvartal 2024 tilbake med en sak hvor det tas endelig stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypningsprogram i alle fag, herunder prissetting, friplasser og dimensjonering av programmene.

Asker kommune

Saksframlegg

Arkivsak
23/08396-1

Saksbehandler
Elizabeth Lie/Hanne Evju

Behandles av	**Møtedato**
Ungdomsrådet	25.05.2023
Utvalg for medborgerskap	01.06.2023
Formannskapet	22.08.2023

Engasjement, medvirkning og gode høringsprosesser - svar på verbalvedtak

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

1. Gjennomgangen av medvirkningsmuligheter i planprosessene samt pågående og nye tiltak for gode høringer og lokalt engasjement tas til orientering.

2. Asker kommune viderefører arbeidet med nye nettsider for å sikre digital tilgang til informasjon om planprosesser, høringer og for enkelt og effektiv avgivelse av innspill

1. Sammendrag og konklusjon

Denne saken svarer ut et verbalvedtak fra behandlingen av Økonomi- og handlingsprogram for 2023 som etterlyser bredere deltakelse i høringer og i viktige planprosesser i Asker kommune. Arealplaner, som eksempelvis områdeplaner og reguleringsplaner, skaper stort engasjement hos enkeltinnbyggere og i lokalmiljøene. Det er både viktig og ønskelig for å få så gode planer som mulig og en sentral del av arbeidet, å høre alles innspill. Kommunen legger derfor til rette for medborgerskap og deltakelse i planprosessene gjennom utvikling av bedre nettside og formidling av arealplaner, abonnementsfunksjon for høringer og ved å stille større krav til tidlig medvirkning.

I tillegg ønsker Asker kommune i enda større grad å inkludere barn og unge i utviklingen av fremtidens lokalsamfunn. Saken viser også at det er flere prosjekter

under arbeid som vil åpne prosessene rundt høringer og plansaker ytterligere. Dette gjelder for eksempel nye nettsider. Det er et mål for Asker kommune at det skal være mye engasjement og gode diskusjoner omkring viktige veivalg for lokalsamfunn og tettsteder i kommunen.

2. Bakgrunn for saken/saksopplysninger

I forbindelse med behandlingen av Økonomi- og handlingsprogram for 2023-2026 ble tjenesteområdene Samfunnsutvikling og Medborgerskap bedt om følge opp et verbalvedtak om høringsinnspill og medvirkning i plansaker. Verbalvedtaket stiller spørsmål ved om Asker kommune når frem til de saken gjelder. Spørsmålene er blant andre; Bruker Asker kommune riktige kanaler? Finnes det andre måter å invitere innbyggerne til dialog/medvirkning på?

Verbalvedtaket oppsummeres med at «*Kommunedirektøren bes fremlegge sak til Hovedutvalg for medborgerskap og formannskapet som gjennomgår hvordan Asker jobber med høringer. Saken skal synliggjøre alternative/nye måter å gjøre høringer på – gjerne med eksempler fra andre kommuner. Saken bør oppsummere med forslag til forskjellige metoder som skal sikre at vi når frem og får viktige innspill fra de vi ønsker å nå*.».

Kommunedirektøren har forstått dette verbalvedtaket til å hovedsakelig dreie seg om engasjement i høringer, spesielt innenfor arealplaner. Derfor fokuserer denne saken på medvirkning og høring i arealplaner, men det er viktig å understreke at de samme prinsippene og tiltakene også er relevante for andre typer planer og politiske saker der kommunen ønsker involvering fra innbyggere.

Medvirkning i Plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsloven legger stor vekt på medvirkning fra ulike parter, inkludert barn og unge, i planprosesser.[1] Loven har som mål å sikre at ulike interesser og behov blir hørt og vurdert når beslutninger om areal- og byggeprosjekter skal tas. § 5-1 i Plan- og bygningsloven omhandler medvirkning, og det står følgende: "*Offentlige organer, private organisasjoner og grupper og enkeltpersoner som blir berørt av planleggingen, skal sikres reell mulighet til å delta i planleggingsprosessen, med de begrensninger som følger av den enkelte plans art og det formål som skal ivaretas. Dette gjelder både når kommunen selv er planmyndighet og når private fremmer planforslag. Offentlige organer og andre myndigheter skal medvirke i kommunens planlegging når det er av betydning for deres* virksomhet."

Spesielt § 5-3 i loven setter søkelys på barn og unges interesser: "Ved utarbeiding av planer for utbygging, skal kommunen sørge for at det blir lagt til rette for

[1] Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) - Lovdata

medvirkning fra barn og unge. Barn og unges interesser skal ivaretas og deres synspunkter skal tillegges vekt i planleggingen."[2]

Dette betyr at loven anerkjenner viktigheten av medvirkning og at det er kommunens ansvar å sørge for at barn og unge har muligheten til å delta og bli hørt i planprosesser. Planleggere må derfor utarbeide strategier og metoder for å involvere barn og unge og ta hensyn til deres synspunkter i beslutningsprosessen.

Kommuneplanens samfunnsdel
Siden kommunesammenslåingen i 2020 har Asker kommune hatt høye ambisjoner om å være *medborgerskapskommunen*, med høyt fokus på innbyggerinvolvering og samarbeid med relevante aktører. Asker kommune har valgt FNs bærekraftsmål 17, "Samarbeid for å nå målene", som et av sine satsingsområder i kommuneplanens samfunnsdel.

Kommuneplanens samfunnsdel understreker at «Gjennom å engasjere flere til samarbeid styrkes den samlede evnen til å løse større samfunnsutfordringer med et lokalt perspektiv». Videre heter det at «Asker kommune skal tilrettelegge for inkludering og for at alle innbyggere opplever tilhørighet, blir hørt og tar medansvar».[3]

Temaplan for medborgerskap
Temaplan for medborgerskap tar opp viktigheten av å involvere innbyggere i arealplanlegging. Planen peker på at når innbyggere deltar i beslutningsprosesser, styrkes politikernes rolle og det fører til bedre beslutninger og enklere gjennomføring av tiltak.[4] Plan- og bygningsloven gir innbyggerne rett til å delta i kommunale planprosesser, og kommunen har ansvar for å legge til rette for deltakelse fra grupper som trenger spesiell tilrettelegging, for eksempel barn og unge. Temaplanen løfter frem viktigheten av at innbyggerne inviteres tidlig i planprosessen.

Arealplanlegging som verktøy for samfunnsutvikling
Arealplanprosesser er komplekse og ressurskrevende, men er en viktig del av kommunenes ansvar og har stor innvirkning på samfunnsutviklingen. Arealplaner skal sikre en bærekraftig og langsiktig utvikling, og hensynta aspekter som miljø, kultur, økonomi og sosiale forhold. Videre skal arealplanene legge til rette for innbyggermedvirkning og samarbeid mellom ulike aktører, slik at beslutningene er godt forankret og gjenspeiler befolkningens behov og ønsker.

Plan- og bygningsloven gir rammer og retningslinjer for arealplanlegging, og stiller krav til både innhold og prosess for utarbeidelse av arealplaner. I tillegg til at

---

[2] Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) - Kapittel 5. Medvirkning i planleggingen - Lovdata
[3] Ny kommuneplan for Asker kommune 2022 - 2034 | Asker kommune
[4] Temaplan for medborgerskap | Asker kommune

arealplaner er komplekse og ressurskrevende, er de også ofte preget av konflikter. Det finnes flere årsaker til konflikter i arealplaner:

- Konkurrerende interesser:
  Arealplanlegging innebærer å fordele ressursene, som arealer og infrastruktur, mellom ulike formål og interesser. Dette kan skape konflikter mellom grunneiere, naboer, næringsliv, organisasjoner og andre interessenter som har ulike synspunkter og behov.

- Kortsiktige versus langsiktige hensyn:
  Arealplaner skal ivareta både kortsiktige og langsiktige hensyn, noe som kan skape spenninger mellom ønsket utvikling på kort sikt og behovet for å bevare arealer for fremtidige generasjoner.

- Verdi- og prioriteringskonflikter:
  Arealplanlegging innebærer å foreta avveininger mellom ulike verdier og prioriteringer, som økonomisk utvikling, miljøvern, kulturminner, sosiale hensyn og estetikk. Dette kan føre til konflikter mellom ulike grupper og interesser.

- Byråkrati og regelverk:
  Arealplanlegging er underlagt mange komplekse lover og regelverk, noe som kan skape frustrasjon og konflikt mellom ulike aktører som ønsker en raskere eller mer fleksibel prosess.

- Kommunikasjon og medvirkning:
  Det kan være utfordringer knyttet til kommunikasjon og medvirkning i planprosessen, noe som kan føre til at enkelte grupper eller interesser føler seg oversett eller misforstått.

For å minimere konflikter og skape konsensus er det derfor viktig med god kommunikasjon, involvering av ulike aktører og en åpen og transparent planprosess. Dette bygger også tillit til lokaldemokratiet og gjør at innbyggere kjenner et større eierskap til sitt lokalmiljø.

Hva er en arealplan?
En arealplan viser hvordan et område skal brukes og utvikles. For eksempel hvor det skal bygges boliger, skoler, idrettsanlegg, butikker, veier, og hvordan grøntområder og turstier skal bevares. Arealplaner er viktige for å styre utviklingen av et område og sikre at det er bærekraftig og tilfredsstiller innbyggernes behov.

En reguleringsplan er en detaljert arealplan for et spesifikt område. Den inneholder et kart, en beskrivelse og bestemmelser for bygging. Planen kan lages av kommunen eller private aktører, kalt forslagsstillere.

Arealplaner må inneholde tre hovedelementer:

- Plankart: Viser de ulike formålene i planen, som boliger, veier, lekeplasser, skoler og næringsvirksomhet.

- Planbestemmelser: Angir regler og krav for arealbruken i området.
- Planbeskrivelse: Beskriver planens formål, innhold og virkninger.

Det finnes flere typer arealplaner: kommuneplan, kommunedelplan og reguleringsplan. Reguleringsplaner kan deles inn i områderegulering og detaljregulering. I Asker kommune behandles det flest detaljreguleringsplaner. Disse har det høyeste detaljeringsnivået.[5]

Når detaljreguleringsplanen er vedtatt, gir den rettslig bindende rammer for utvikling, bygging og bevaring av området den dekker.[6]

Medvirkning i en arealplan
Arealplaner kan skape både engasjement og frustrasjon blant innbyggerne. For å sikre forståelse og støtte for de prioriteringer som gjøres, er det viktig med god medvirkning. Å nå de rette aktørene for å sikre både involvering og et solid kunnskapsgrunnlag er en kompleks utfordring som mange norske kommuner står ovenfor.

Plan- og bygningsloven gir interessenter to muligheter for å gi innspill i planprosesser. Den første er ved varsel om oppstart, mens den andre kommer etter at planen har gjennomgått første politiske behandling i høringsperioden. Ved å prioritere disse to innspillsmulighetene bidrar det til forutsigbarhet for utbyggere,

---

[5] Selve planprosessen består av flere stadier og kan variere, men noen punkter er like for alle planprosesser:

1. Varsel om oppstart: Kommunen eller forslagsstiller informerer berørte parter om planene for området og gir mulighet for innspill.
2. Innspillsperiode: Interessenter kan komme med innspill og forslag som tas med i vurderingen av planen.
3. Utarbeidelse av planen: Forslagsstiller arbeider med planen, inkludert kart, beskrivelse og bestemmelser, og tar hensyn til innspillene.
4. Behandling hos kommunen: Planen sendes til kommunen for vurdering og eventuelle justeringer.
5. Politisk behandling: Planen sendes til politikerne for 1. gangs behandling, de vedtar eventuelle endringsforslag og beslutter om planen skal til offentlig høring og ettersyn.
6. Offentlig høring og ettersyn: Planen legges ut for offentlig innsyn, og berørte parter kan komme med ytterligere innspill på planforslaget.
7. Vurdering av innspill og justeringer: Kommunen vurderer innspillene fra høringen og gjør nødvendige endringer i planen.
8. Endelig politisk behandling og vedtak: Planen sendes til politikerne for endelig godkjenning og vedtak.

[6] Vedlegg 1 viser hvordan en detaljreguleringsplanprosess ser ut i Asker kommune.

kommunen, folkevalgte og innbyggere når det gjelder når de kan påvirke en planprosess.

Tidlig medvirkning ved varsel om oppstart
Ved varsel om oppstart har kommunen mottatt et initiativ til en plan og gjennomført et oppstartsmøte. Deretter skal forslagsstiller varsle om at de ønsker å starte en planprosess og gi informasjon om planens omfang, intensjon og plangrense. Dette varselet skal sendes til alle berørte parter, inkludert naboer. For å bidra til å forme og utvikle et planforslag, er det viktig å sikre aktiv deltakelse fra innbyggerne allerede ved varsel om oppstart. Dette prinsippet er også forankret i temaplan for medborgerskap. I denne fasen er det et stort behov for kunnskapsdeling, forankring og samarbeid med innbyggerne.

Det kan imidlertid være utfordrende å engasjere innbyggere i en tidlig medvirkningsfase. Det er ofte enklere å bli engasjert når planforslaget er i høringsfasen, ettersom kart, illustrasjoner og beskrivelser av prosjektet er tilgjengelige på dette tidspunktet. Planforslagets innvirkning og konsekvenser på innbyggernes liv blir mer synlige og konkrete. Samtidig viser forskning at det er i den tidlige fasen man har størst mulighet for påvirkning, og at tidlig medvirkning kan bidra til bedre planforslag.

Noen medvirkningsmetoder er bedre egnet i en tidlig fase. Her er noen eksempler som kan være effektive metoder i tidligfase:

- Informasjonsmøter, workshops og idédugnader for å dele informasjon og samle innspill.
- Deltakende kartlegging der innbyggerne bidrar med lokal kunnskap på kart.
- Fokusgrupper, intervjuer og samarbeid med lokale organisasjoner for å forstå ulike synspunkter.
- Digitale plattformer og sosiale medier for å nå et bredere publikum og samle innspill.
- Åpen kontordag eller drop-in-sesjoner for uformelle spørsmål og innspill.

Valg av metoder avhenger av lokale forhold, målgrupper og ressurser. Det kan være lurt å kombinere ulike metoder for å nå ut til så mange berørte parter som mulig og sikre en god og inkluderende planprosess.

Medvirkning i høringsfasen
Den andre muligheten for innspill kommer når planforslaget er på høring. På dette tidspunktet er planforslaget utarbeidet og politisk behandlet. I høringsfasen er planens hoveddeler som regel fastsatt, og store endringer skjer sjelden ettersom planen vanligvis ikke har økonomisk fleksibilitet til å gjennomgå omfattende justeringer flere ganger. Innbyggerne kan føle at deres innspill ikke vil ha mye innflytelse på det endelige utfallet, og derfor ikke engasjere seg. Eller arealplanen kan ha så tekniske og komplekse dokumenter som kan være vanskelige for innbyggerne å forstå, noe som kan føre til at tilbakemeldingene er overfladiske eller irrelevante for dette stadiet i planprosessen. Derfor er det viktig å engasjere

innbyggerne tidlig i prosessen for å sikre en mer inkluderende og vellykket planlegging.

I høringsfasen av en reguleringsplan er det viktig å sikre at berørte parter får mulighet til å uttrykke sine meninger og komme med innspill på det utarbeidede planforslaget. Her er noen metoder som kan være effektive i høringsfasen:

- Offentlige høringsmøter:
  Hold åpne møter for informasjon, spørsmål og tilbakemeldinger.

- Skriftlige høringsuttalelser:
  La folk sende inn skriftlige innspill via e-post, post eller digitalt.

- Digitale plattformer:
  Bruk digitale verktøy og sosiale medier for informasjon og tilbakemeldinger.

- Utstillinger:
  Presenter planforslaget på offentlige steder for å informere og få tilbakemeldinger.

- Dialogmøter:
  Snakk med spesifikke grupper som næringsliv og naboer for deres innspill.

- Åpen kontordag:
  Tilby uformelle møter for spørsmål og innspill på planforslaget.

- Fokusgrupper:
  Få dypere forståelse av hvordan ulike grupper opplever planen og konsekvensene.

Valg av metoder i høringsfasen avhenger av lokale forhold, målgrupper og ressurser. Det er lurt å kombinere ulike metoder for å nå ut til så mange berørte parter som mulig og sikre en god og inkluderende høringsprosess.

Engasjementet i høringsfasen varierer avhengig av planens størrelse og antall berørte personer. Da kommuneplanens arealdel var på høring våren 2022 kom det over 700 innspill. Arealdelen er den viktigste planen for kommunens arealbruk og gir klare føringer for langsikt bruk av arealene og er overordnet alle andre planer.[7] Det var derfor høyt prioritert å gjøre innbyggerne oppmerksomme på denne planens konsekvenser, men det er ikke et realistisk mål at alle arealplaner skal vekke samme type engasjement.

Hva er god medvirkning?

---

[7] Kommuneplanens arealdel | Asker kommune

God medvirkning er en prosess der alle berørte parter, inkludert innbyggere, organisasjoner, næringsliv og offentlige myndigheter, blir involvert i beslutningsprosesser og planlegging. Å arbeide med medvirkning krever betydelige ressurser og en gjennomtenkt strategi for å sikre at innspill blir fulgt opp effektivt og at de har en reell innflytelse på prosessen.

En vellykket medvirkningsprosess har følgende kjennetegn:

- Inkluderende:
  Inkluderer alle berørte parter og sikrer at deres stemmer blir hørt, uavhengig av bakgrunn, alder, kjønn eller sosioøkonomisk status.

- Transparent:
  Er åpen og klar, med tydelig informasjon om hvordan og når innspill kan gis, og hvordan disse innspillene vil bli behandlet og vurdert.

- Tidlig involvering:
  Involverer berørte parter tidlig, slik at deres innspill og synspunkter kan påvirke planleggingen fra starten.

- Kontinuerlig dialog:
  Beslutningstakere og berørte parter har dialog gjennom hele prosessen for å bygge tillit og skape en felles forståelse av prosjektets mål og utfordringer.

- Fleksibilitet:
  Åpning for å endre og justere planene basert på innspill, og vise at medvirkningen har reell innflytelse på prosjektet.

- Tilbakemelding:
  Tilbakemelding til deltakerne om hvordan deres innspill har blitt vurdert og hvordan det har påvirket prosjektet eller planen.

- Evaluering:
  Gjennomgå medvirkningsprosessen for å lære av erfaringene og forbedre fremtidige prosesser.

Ved å følge disse prinsippene for god medvirkning vil beslutningstakere kunne skape en mer demokratisk og inkluderende planleggingsprosess, der alle berørte parter får mulighet til å bidra og påvirke resultatet. Dette vil igjen føre til mer bærekraftige og aksepterte løsninger som ivaretar innbyggernes og samfunnets behov og interesser.

Pågående prosjekter og nye kanaler for medvirkning
Asker kommune har de siste årene jobbet mer systematisk med å bli bedre på innbyggerinvolvering. Det er gjennomført flere tiltak og det er pågående prosjekter, som jobber for å sikre at vi når bedre frem og at vi får bedre innspill til arealplanene i tråd med plan- og bygningsloven og føringer i kommuneplan og temaplaner.

Siden 2022 har Asker kommune jobbet med et tverrsektorielt samarbeid for å bedre nettsidene til «plan, bygg og eiendom».[8] Fagområdene "plan, bygg og eiendom" er komplekse og krever mye av innbyggerne for å forstå og utføre de nødvendige oppgavene. Det har også vært et høyt arbeidspress, noe som har skapt et behov for å redusere antall henvendelser og klager, samtidig som brukeropplevelsen forbedres. Forbedrede nettsider vil hjelpe innbyggerne med å finne relevant informasjon, forstå hva de kan gjøre, og i større grad selvbetjentes. Dette vil føre til at kun de som virkelig trenger veiledning, tar direkte kontakt med kommunen.

Videre skal prosjektet jobbe med digitalisering og forbedring av nettsidene for arealplaner. Målet er at dette skal bidra til økt transparens og tilgjengelighet i kommunikasjonen med innbyggerne, noe som vil styrke tillitten til lokaldemokratiet. Intensjonen er at prosjektet skal se på nye digitale metoder og verktøy for å sikre effektiv og inkluderende dialog med innbyggeren. Et verktøy som er under utvikling er en abonnementsfunksjon, slik at innbyggerne kan motta varsler om nyheter og oppdateringer innen temaer og områder som interesserer dem.

Nettsider som skal fungere som en medvirkningsveileder vil være et bidrag til å synliggjøre hva Asker kommune krever av medvirkning og fremheve utvalgte metoder. Disse sidene er også under utvikling.

Det jobbes kontinuerlig med utbedring av maler for behandling av plansaker. Klarspråk har et viktig fokus i dette arbeidet. I tillegg er det utviklet en informasjonsbrosjyre som nå sendes ut ved varsel om oppstart av reguleringsplaner. Brosjyren gir innbyggeren innsikt i hva en reguleringsplan er og når de kan medvirke.[9]

Prosjektet Medborgerskap har pekt ut noen metoder som Asker kommune særskilt skal satse på. Stedskompass har blitt gjennomført flere ganger og skal fortsettes å testes ut.[10] Innbyggerpanelet har blitt etablert og er i dag i full bruk, med over 600 deltakere. I utviklingen av bedre nettsider for innbyggerinvolvering har Innbyggerpanelet blitt benyttet til brukertesting.

Barnetråkk har vært en anerkjent metode for å innhente synspunkter og innsikt fra barn i arealplaner.[11] På grunn av utfordringer rundt databehandleravtaler, kan Asker kommune ikke benytte denne løsningen for øyeblikket. Derfor arbeides det med å finne et alternativ. I samarbeid med Ungt Entreprenørskap og Universitetet i Oslo, utvikles en pilot. "Vårt lokalsamfunn" skal være et undervisningsopplegg tilpasset grunnskolen, som gir elevene forståelse av lokalsamfunnsutvikling og samtidig gir

---

[8] www.askerkommune.no
[9] Se vedlegg 2
[10] Stedskompasset er et dialogverktøy som forenkler og forbedrer medvirkning i stedsutviklingsprosesser. Verktøyet er tilgjengelig for alle medlemmer i Sunne kommuner.
[11] Forsiden - Barnetråkk (barnetrakk.no)

kommunen innsikt i elevenes ønsker og tanker om sitt lokalsamfunn og spesifikke problemstillinger.

Det har blitt utarbeidet en intern veileder for hvordan man skal sikre barn og unges perspektiv i planleggingen. Sjekklisten er laget for å sikre at barn og unges interesser ivaretas bedre under planlegging og utbygging i Asker kommune. Veilederen har blitt laget på bakgrunn av en fagdag Asker kommune holdt for planmiljøet om barn og unge i plansaker.

For å styrke satsningen på barn og unges medvirkning skal behovet for barn og unges talsperson i plansaker utredes videre. Barn og unges talsperson en viktig rolle som skal arbeide for å fremme barn og unges interesser, rettigheter og deltakelse i ulike prosesser, og rollen er forankret i Plan- og bygningsloven. Regjeringen har utarbeidet en veileder til hvordan arbeidet kan legges opp.[12]

Askerkonferansen er en årlig arena for ung medvirkning. Målet med konferansen er å engasjere ungdom til å påvirke og delta i eget lokalsamfunn. Askerkonferansen 2023 arrangeres av Ungdomsrådet i Asker kommune i samarbeid med organisasjonen Our Democracy, og arrangeres lokalt ute på skolene på 9.trinn i oktober. Temaet er «Demokrati og den gode debatten» om saker som engasjerer ungdommene lokalt. Elevrådene på skolene blir aktivt involvert.

3. Sakens relevans for de tre bærekraftsdimensjonene

Denne saken er relevant for alle de tre bærekraftsdimensjonene; økonomisk, miljømessig og sosial bærekraft. Bærekraftig samfunnsutvikling med gode, inkluderende og aldersvennlige tettsteder er viktig for å sikre boligvekst og lokale arbeidsplasser, noe som er avgjørende for å sikre kommunens inntekter.

For å skape bærekraftige lokalsamfunn må alle gode krefter delta og ha eierskap til samfunnsutviklingen. Det er ikke unaturlig at viktige arealplaner skaper diskusjon i lokalmiljøet og alle innspill er verdifulle for kommunen inn i planarbeidet. Det er særlig viktig å engasjere bredt, ha åpne og tilgjengelige prosesser og benytte ny teknologi slik at flest mulig kan bidra med sine kommentarer og innspill. Lokalt eierskap og muligheten for å påvirke egne omgivelser kan styrke tilhørighet og sosial bærekraft i kommunen. For å sikre forankring hos barn og unge skal Asker kommune ha et sterkt søkelys på dette og jobbe videre med å utvikle nye metoder for involvering av barn og unge.

Alle planer som utarbeides i Asker kommune skal ta hensyn til natur og miljø samt bidra til handling mot klimaendringene. For å sikre dette viktige perspektivet, er innspill og tilbakemeldinger fra overordnete myndigheter, frivillige lag og organisasjoner, næringsliv så vel som innbyggere viktige inn i ulike deler av

[12] Veileder om barn og unge i plan og byggesak - regjeringen.no

planprosessen. Det er særlig viktig å høre barn og unges synspunkter, da de er fremtidens askerbøringer og skal leve med de valgene i samfunnsutviklingen som gjøres nå.

4. Tidligere behandling

Saken er ikke behandlet tidligere.

5. Kommunedirektørens vurdering

Kommunedirektøren har gjennomført flere tiltak for å sikre gode innspill i høringen av arealplaner. Samtidig er dette er et felt som står foran en stor digitaliseringsomstilling nasjonalt og det er viktig at Asker kommune er med på den utviklingen.

Asker kommune skal jobbe for å legge til rette for medvirkning i tidlig fase i alle typer planer og saker. Innbyggere skal bli involvert tidlig i planprosesser, slik at de får mulighet til å påvirke planene før de er ferdig utformet. For å få til dette kan Asker kommune sette krav til tidlig medvirkning i oppstarten av en arealplan. Krav til metode og omfang kan tydeliggjøres. En veileder for tidlig medvirkning i innsendt plan kan utarbeides, inspirert av eksempler fra Oslo og Kristiansand kommune.

For å **sikre** en bred variasjon i medvirkning og innspill, er det viktig at Asker kommune tar aktive grep for å inkludere særlig barn og unge i samfunnsutviklingen. Flere tiltak er igangsatt for å sikre dette, og kommunedirektøren arbeider med en løsning for en talsperson for barn og unge i plansaker. Det vil komme en egen sak om barn og unges rett til medvirkning i 1. kvartal i neste kommunestyreperiode.

Kommunedirektøren jobber for å forbedre kommunikasjonen med innbyggerne ved å aktivt bruke klarspråk og utvikle dagens kommunikasjonskanaler. Dette inkluderer å oppdatere kommunens nettsider, bruke sosiale og lokale medier for å spre informasjon og invitere til medvirkning. Å være til stede på innbyggertorgene under høringsfasen kan senke terskelen for å stille spørsmål og gi innspill.

Arbeidet med en digital abonnementsfunksjon, som gir innbyggerne varsler om planer på høring i deres nærområde, skal fullføres i 2023. Videre skal kommunen utvikle nye formidlingsløsninger for arealplaner som en del av dette nettprosjektet. Asker kommune skal sikre at berørte blir hørt. Dette kan gjøres ved å arrangere dialogmøter, fokusgrupper og intervjuer med disse gruppene for å sikre at deres synspunkter og behov blir tatt hensyn til i beslutningsprosesser. Innbyggerpanelet kan brukes til å engasjere og få innsikt i dette arbeidet.

Kommunedirektøren vil fortsette å delta i KS' medvirkningsnettverk og lære av andre kommuner som har lykkes med å involvere innbyggerne i politiske prosesser. Dette inkluderer å studere beste praksis, delta i erfaringsutveksling og fortsette samarbeid om felles prosjekter og initiativer.

Asker kommune vil jevnlig evaluere og justere medvirkningsmetodene som brukes for å sikre at de fungerer effektivt og inkluderende. Dette kan eksempelvis innebære å samle inn tilbakemeldinger fra innbyggerne, analysere høringsinnspill og engasjement, og gjøre nødvendige endringer for å forbedre medvirkningsprosessene over tid.

Lars Bjerke
kommunedirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Vedlegg:

Reguleringsplanprosess
Ny reguleringsplan i ditt område

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/08396

Saksbehandler
Elizabeth Lie

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	20/23
2 Utvalg for medborgerskap	01.06.2023	30/23
3 Formannskapet	22.08.2023	

Engasjement, medvirkning og gode høringsprosesser - svar på verbalvedtak

Ungdomsrådet har behandlet saken i møte 25.05.2023 sak 20/23

Behandling

Rådgiver Hanne Heieraas Evju innledet til saken og svarte på spørsmål.

Maia Hollender fremmet følgende forslag til nytt punkt 3:

Ungdomsrådet ønsker gjerne å samarbeide med kommunen om ulike piloter/konsepter for medvirkning som en del av gjennomføringen av Askerkonferansen 2023.

Innstillingen i 2 punkter ble enstemmig vedtatt.

Hollenders forslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Gjennomgangen av medvirkningsmuligheter i planprosessene samt pågående og nye tiltak for gode høringer og lokalt engasjement tas til orientering.

2. Asker kommune viderefører arbeidet med nye nettsider for å sikre digital tilgang til informasjon om planprosesser, høringer og for enkelt og effektiv avgivelse av innspill.

3. Ungdomsrådet ønsker gjerne å samarbeide med kommunen om ulike piloter/konsepter for medvirkning som en del av gjennomføringen av Askerkonferansen 2023.

Asker kommune

Saksprotokoll

Arivsak
23/08396

Saksbehandler
Elizabeth Lie

Behandlet av	Møtedato	Saksnr.
1 Ungdomsrådet	25.05.2023	20/23
2 Utvalg for medborgerskap	01.06.2023	30/23
3 Formannskapet	22.08.2023	

Engasjement, medvirkning og gode høringsprosesser - svar på verbalvedtak

Utvalg for medborgerskap har behandlet saken i møte 01.06.2023 sak 30/23

Behandling

Leder Kari Sofie Bjørnsen (H) og direktør Christer Best Gulbrandsen presenterte saken. Rådgiver Hanne Heieraas Evju var til stede for spørsmål.

Innstillingen i 2 punkter ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Gjennomgangen av medvirkningsmuligheter i planprosessene samt pågående og nye tiltak for gode høringer og lokalt engasjement tas til orientering.

2. Asker kommune viderefører arbeidet med nye nettsider for å sikre digital tilgang til informasjon om planprosesser, høringer og for enkelt og effektiv avgivelse av innspill.

Planprosessen i dag

- Forslagstiller og kommunens felles ansvar
- Kommunens ansvar
- Forslagstillers ansvar
- Medvirkning

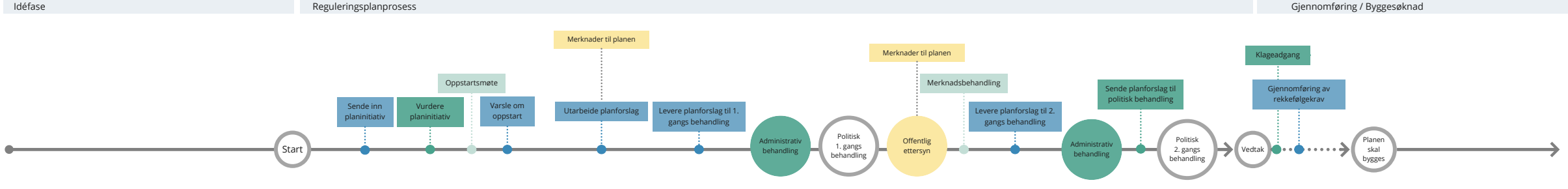

Ny reguleringsplan i ditt område

Du har fått dette brevet i posten fordi Asker kommune eller en privat aktør har satt i gang en reguleringsplan som kan berøre deg - enten på grunn av eiendommen din eller gjennom medlemskapet ditt i et lag eller en forening.

Hva er en reguleringsplan?
En reguleringsplan er en oversikt over hva et område kan brukes til. Planen kan inneholde svar på mange spørsmål: Skal det bygges boliger, skole, fotballbane eller butikker? Hvor høye skal husene være, hvor bred skal veien bli og hvordan tar vi best vare på turstien?

En reguleringsplan inneholder som regel en god del dokumenter, men felles for alle slike planer er at de skal inneholde

- et kart
- en detaljert beskrivelse
- bestemmelser, det vil si reglene for hva som kan bygges i området planen dekker

Hvem kan sette i gang?
Kommunen eller private aktører kan sette i gang en reguleringsplanprosess. Hvem som jobber med planen skal stå i varslingsbrevet som du mottar når noe skal skje.

En reguleringsplan tar tid
Ikke alle reguleringsplaner som blir varslet blir noe av. Det å lage en reguleringsplan er ofte en prosess som krever mange ressurser, og den går gjerne over flere år.

Vi ønsker innspill fra deg
Du kan komme med innspill og påvirke en reguleringsprosess to ganger før den er endelig vedtatt av de folkevalgte.

To sentrale spørsmål du kan stille deg er:

- Hvordan vil planen påvirke deg og nabolaget ditt?
- Er det noen spesielle hensyn vi burde vite om?

På den neste siden kan du lese mer om prosessen til en reguleringsplan, og når du kan komme med innspill.

Asker kommune

Du kan lese mer om Asker kommunes planarbeid og hvordan du gir innspill på nettsidene våre:
www.asker.kommune.no/arealplan

Stegene i en reguleringsplanprosess

Når kan du påvirke?

1

Oppstart av arbeid med ny reguleringsplan
Du får et brev om at en reguleringsplanprosess som berører deg skal starte.

Har du innspill til området som skal utvikles?
Da må du sende dem inn innen fristen. Du kan finne informasjon om fristen og hvordan du kan sende inn innspill på www.asker.kommune.no/arealplan

2

Utvikling av reguleringsplanen
De som lager reguleringsplanen, går gjennom alle innspillene de har fått og henter inn ny informasjon. Det kan være informasjonsmøter eller samtaler med innbyggere eller et lag eller en forening. Denne fasen kan ta lang tid, fra én måned til flere år, og ender med at planen enten blir lagd eller ikke blir noe av i det hele tatt.

3

Behandling av reguleringsplanen
Når en reguleringsplan er laget, sendes den til behandling hos avdeling for reguleringsplan i Asker kommune. Etter dette sendes den til politisk behandling. De folkevalgte kan godkjenne planen, avslå planen eller endre planen før de velger å legge dem ut til høring og offentlig ettersyn.

4

Høring og offentlig ettersyn
Planen annonseres i lokalmedia og på nettsidene til Asker kommune. På nettsiden finner du reguleringsplanen og alle dokumenter som tilhører saken. Har du eiendom i det aktuelle reguleringsområdet får du brev fra kommunen.

Har du innspill til planforslaget?
Da har du seks uker på deg til å komme med dine synspunkter. Les gjerne saksframlegget fra de folkevalgte som følger reguleringsplanen, før du sjekker kartet, planbeskrivelsen og planbestemmelsene som er reglene for hva som kan bygges i området. Du finner det på www.asker.kommune.no/arealplan

5

Vedtak av de folkevalgte
Etter at planen har vært på høring, vurderes innspillene som har kommet inn og planen endres om nødvendig. Til slutt sendes planen til ny politisk behandling. Det er de folkevalgte i kommunestyret i Asker som endelig vedtar reguleringsplanen.

6

Reguleringsplanen er klar!
Når planen er vedtatt, vil du som kan bli berørt få et nytt brev der kommunen informerer om den nye reguleringsplanen. Når en plan er vedtatt, er det en endelig beslutning. Ønsker du å starte en byggesak, kan du gjøre det innenfor rammene som reguleringsplanen beskriver. Hvis du mener at planen ikke har blitt riktig saksbehandlet, kan du sende inn en klage. Fristen for å sende inn en klage står i brevet du har fått eller på kommunes hjemmesider.

Asker kommune

Politisk tilleggsnotat

Vår referanse	Vår saksbehandler	Dato
23/04852-1	Hilde Orven Haugstad	15.03.2023

Refererte dokumenter tas til orientering slik de foreligger:

Referatsaker Ungdomsrådet 250523

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Asker kommune

Tilstandsrapport 2022

Behandling i ungdomsrådet

Terje Larsen – kommunalsjef for grunnskole

Asker kommune

Tilstandsrapport for grunnskole

- Kommuneloven § 25-1 – internkontroll

- Opplæringsloven § 13-3e – årlig rapport
  - Gi skoleeier informasjon om tilstanden i grunnskolen: læringsresultater, frafall og læringsmiljø
  - Sørge for at skolene vurderer om de når målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet. Elevane skal involveres

- En felles rapport for askerskolen (de 40 skolene samlet) + lokale rapporter fra hver skole

Asker kommune

Noen utvalgte resultater og utviklingsområder

- Lærernorm, spesialundervisning og reguleringsstøtte
- Nasjonale prøver
- Elevundersøkelsen
- Ufrivillig fravær

Asker kommune

Elever som trenger reguleringsstøtte

- Askerskolen oppfyller lærernormen på alle trinn
- Utviklingen viser at elevene har noe bedre lærerdekning enn tidligere, særlig på mellomtrinnet
- Dette henger sammen med at færre elever får spesialundervisning

- Tidligere fikk ofte elever som trenger støtte til å regulere adferden sin vedtak om spesialundervisning. Denne praksisen avvikles
- Det er stadig behov for gode ansatte som kan gi reguleringsstøtte til enkeltelever.
- Behovene for lærere er altså ikke synkende selv om tallene for lærernormen ser bedre ut

Asker kommune

Nasjonale prøver 2022

Asker kommune

Engelsk

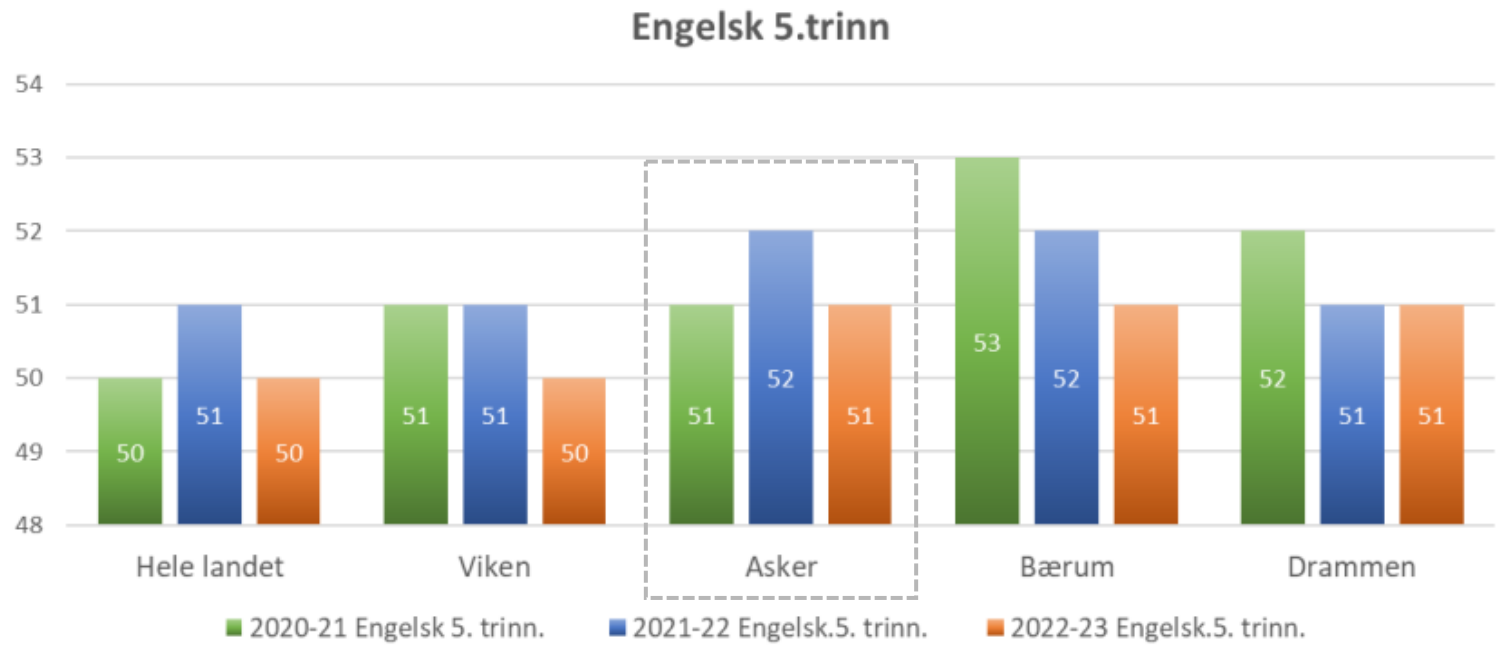

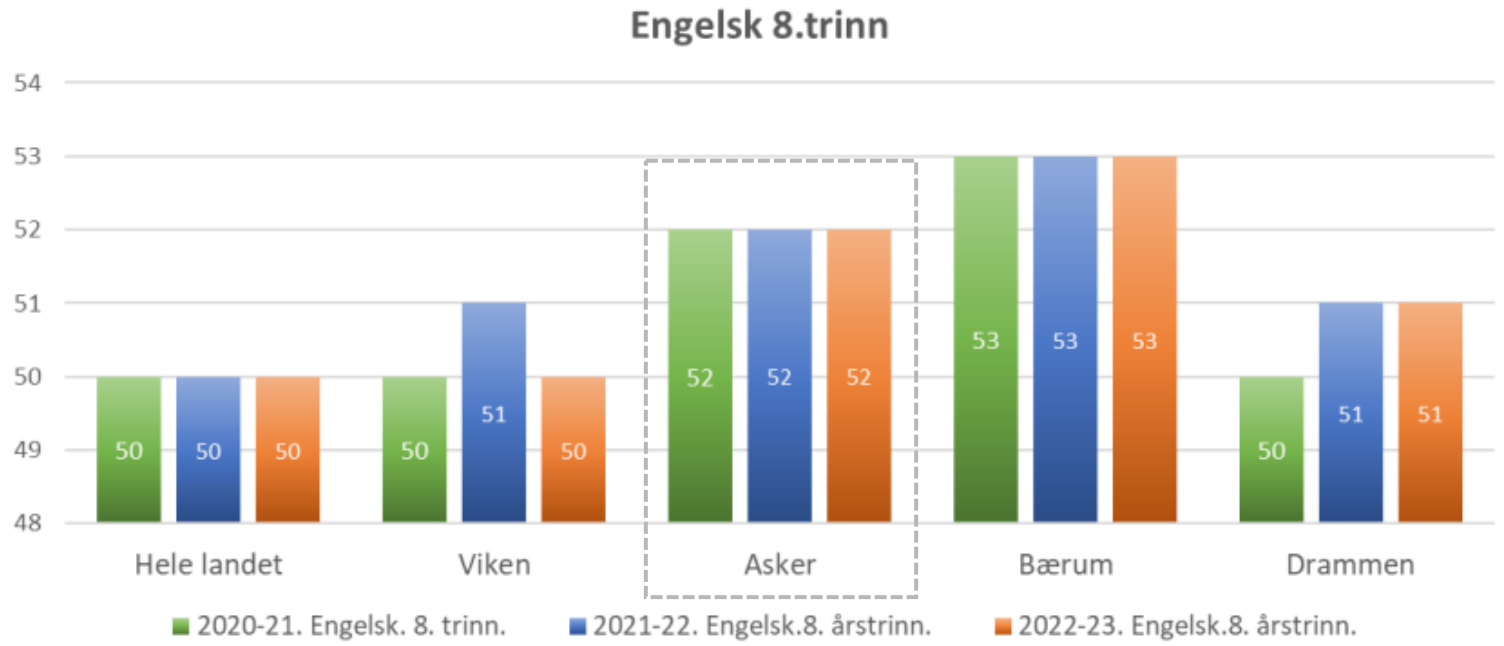

Asker kommune

Lesing

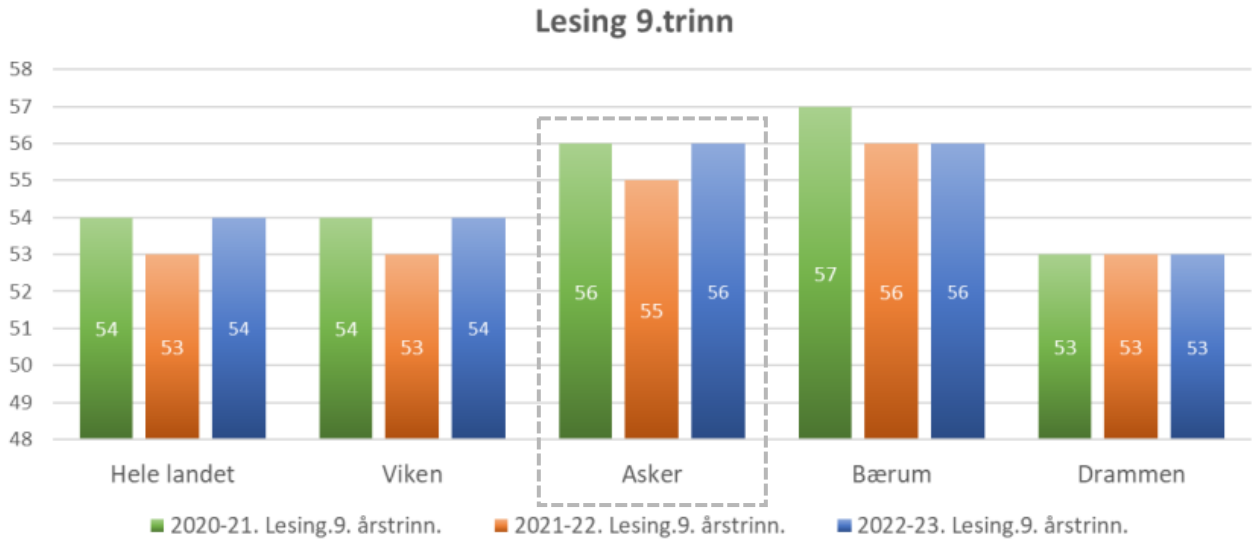

Asker kommune

Regning

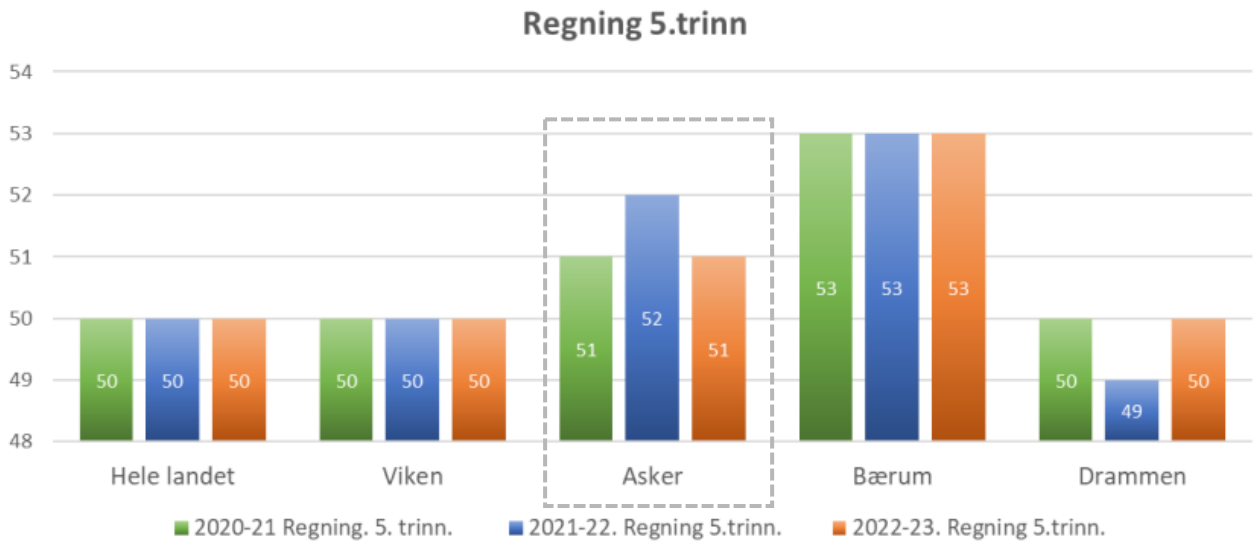

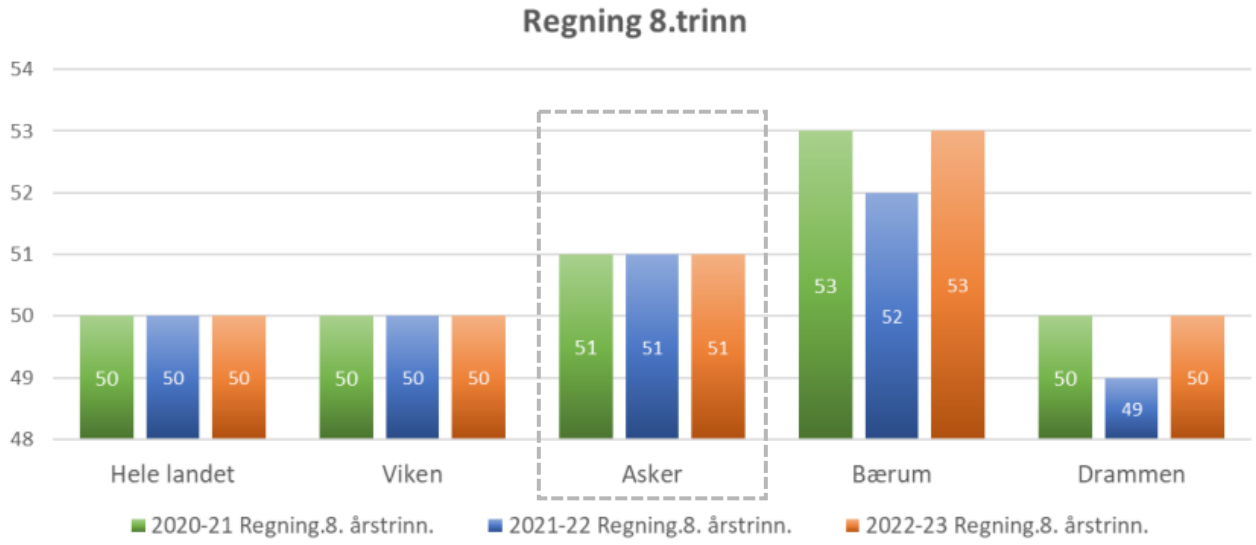

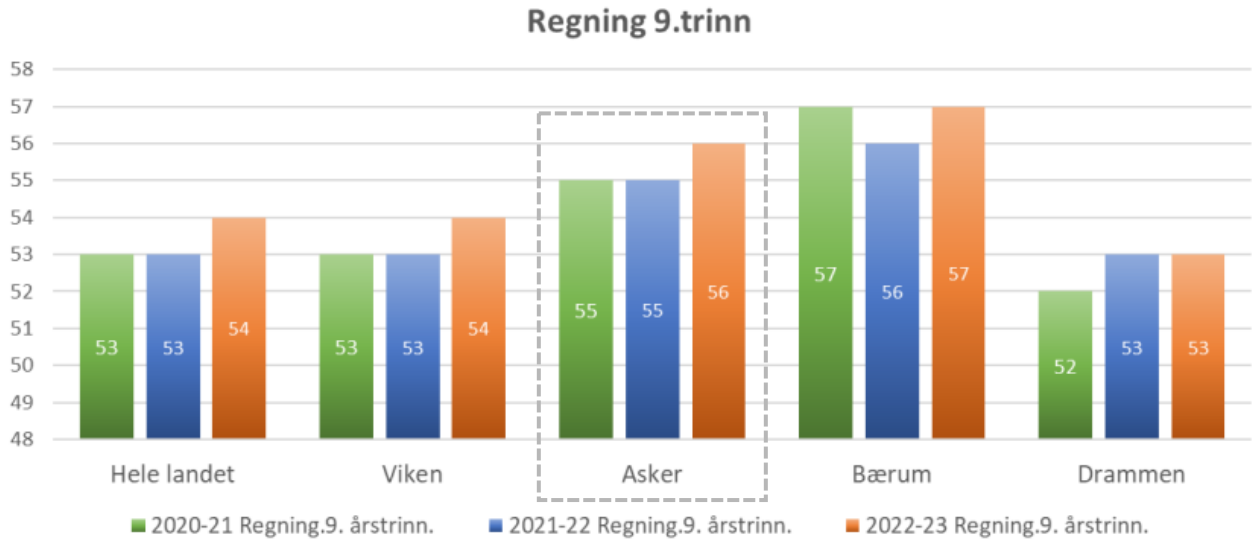

Asker kommune

Resultater fordelt på kjønn

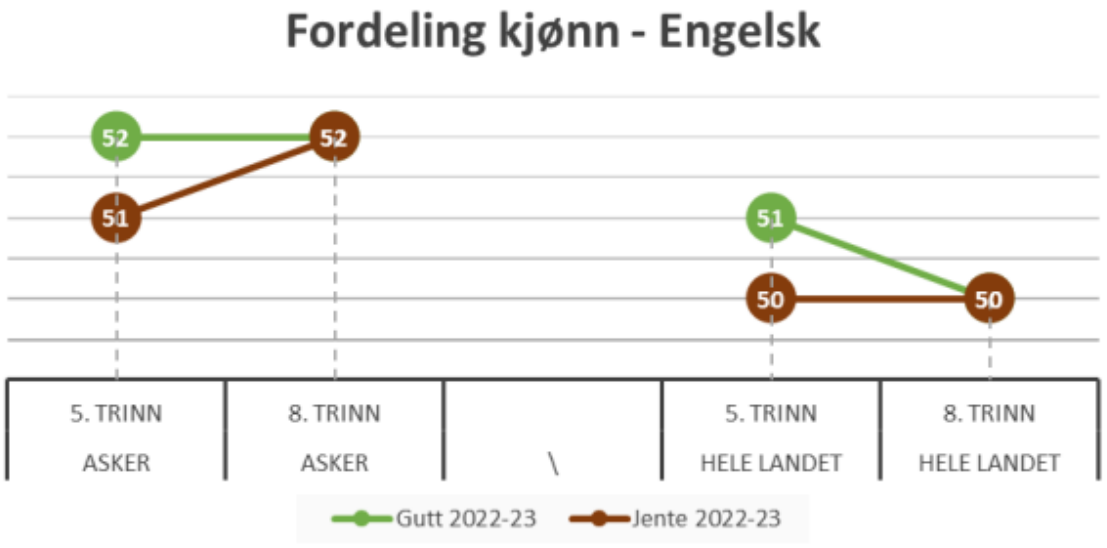

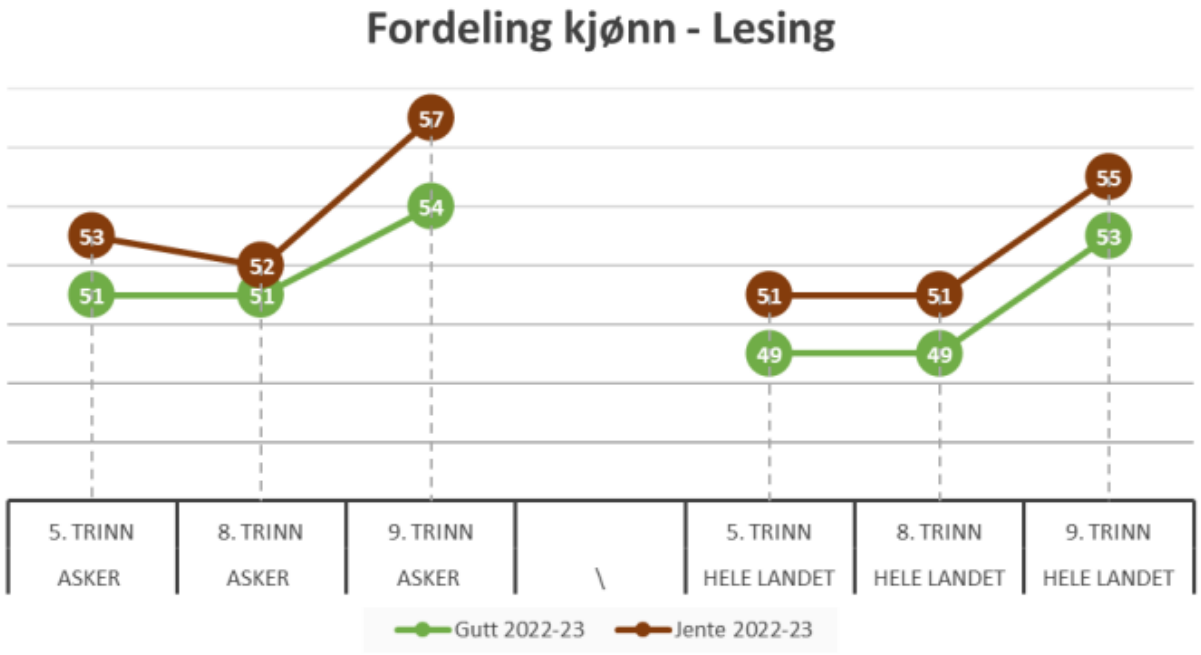

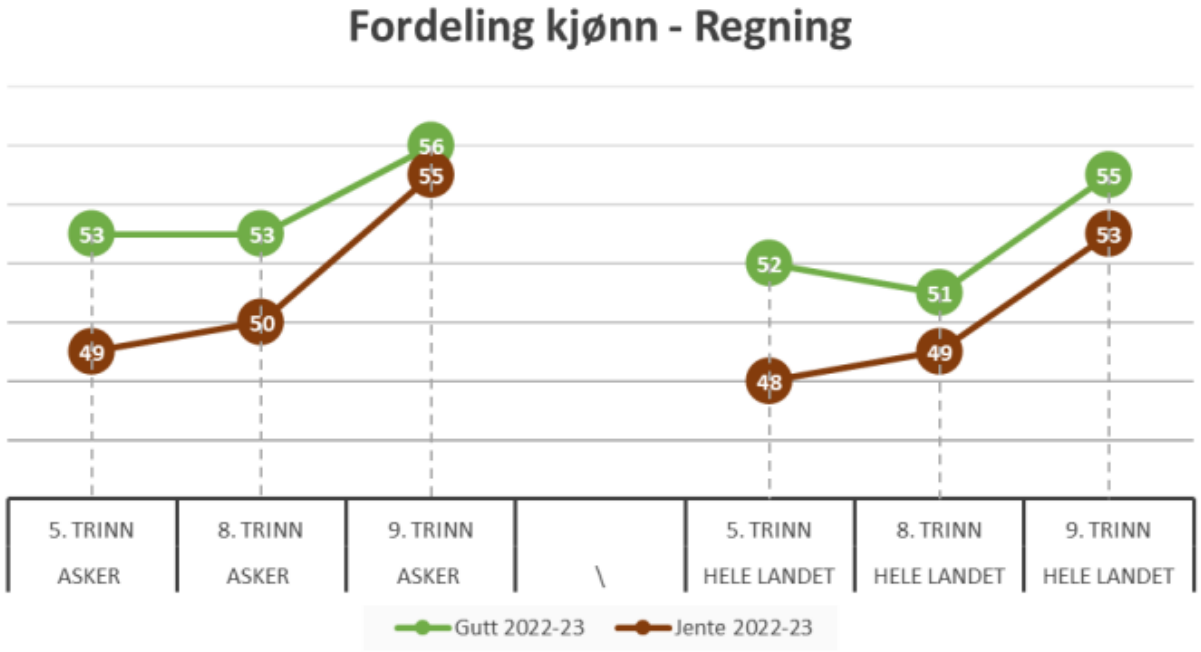

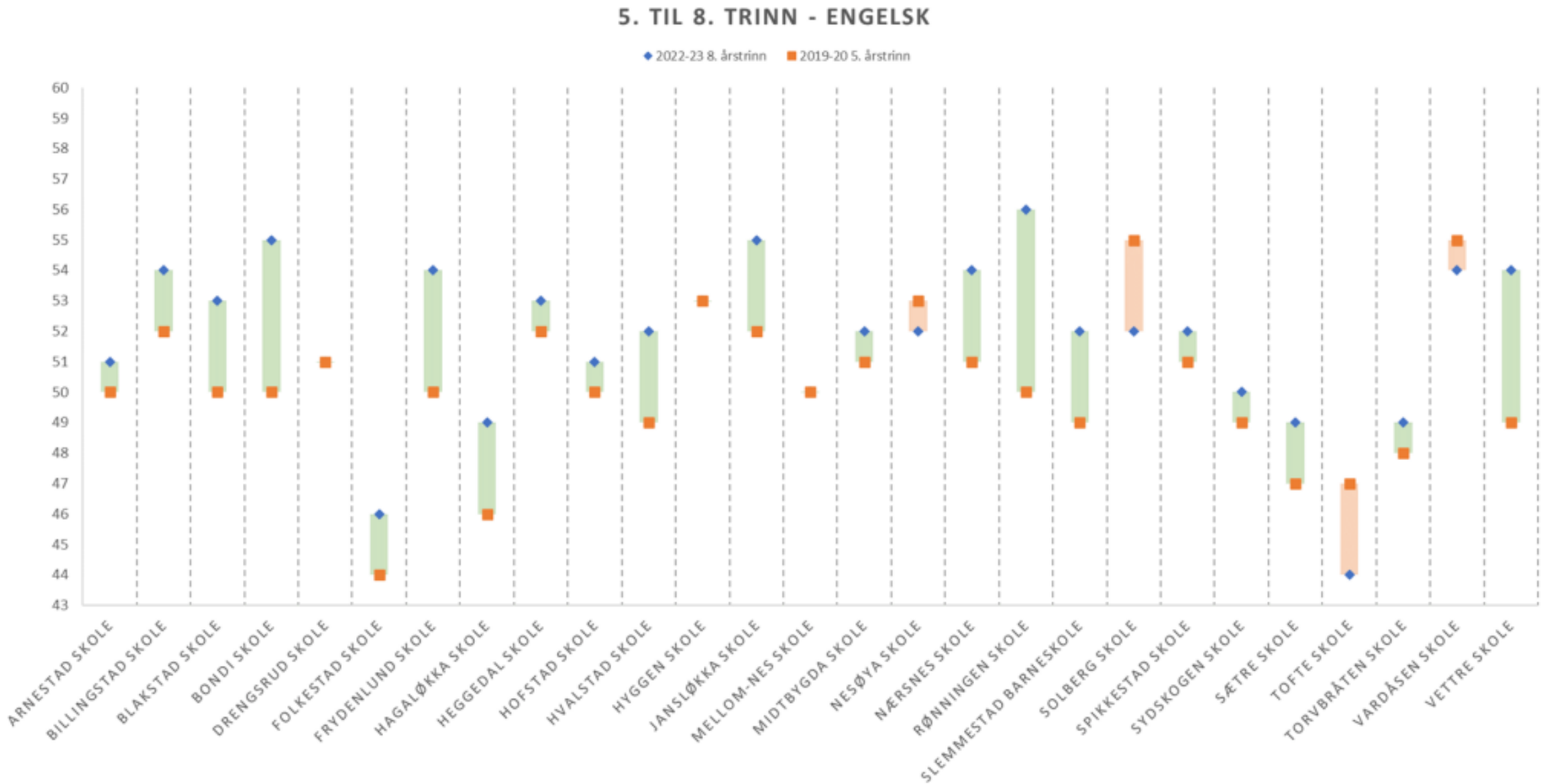
5. TIL 8. TRINN - ENGELSK
2022-23 8. årstrinn
2019-20 5. årstrinn
60
59
58
57
56
55
54
53
52
51
50
49
48
47
46
45
44
43
ARNESTAD SKOLE
BILLINGSTAD SKOLE
BLAKSTAD SKOLE
BONDI SKOLE
DRENGSRUD SKOLE
FOLKESTAD SKOLE
FRYDENLUND SKOLE
HAGALØKKA SKOLE
HEGGEDAL SKOLE
HOFSTAD SKOLE
HVALSTAD SKOLE
HYGGEN SKOLE
JANSLØKKA SKOLE
MELLOM-NES SKOLE
MIDTBYGDA SKOLE
NESØYA SKOLE
NÆRSNES SKOLE
RØNNINGEN SKOLE
SLEMMESTAD BARNESKOLE
SOLBERG SKOLE
SPIKKESTAD SKOLE
SYDSKOGEN SKOLE
SÆTRE SKOLE
TOFTE SKOLE
TORVBRÅTEN SKOLE
VARDÅSEN SKOLE
VETTRE SKOLE

Asker kommune

Lesing utvikling 8. til 9. trinn

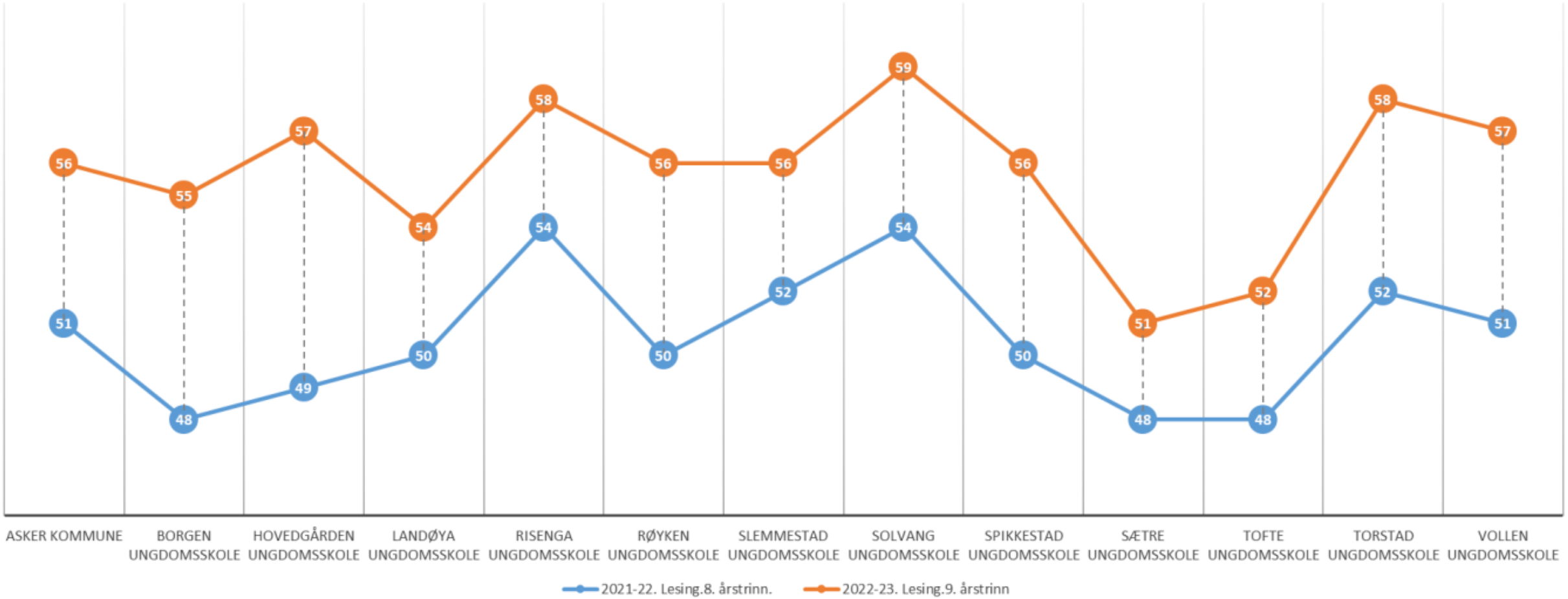

Asker kommune

Regning utvikling 8. til 9. trinn

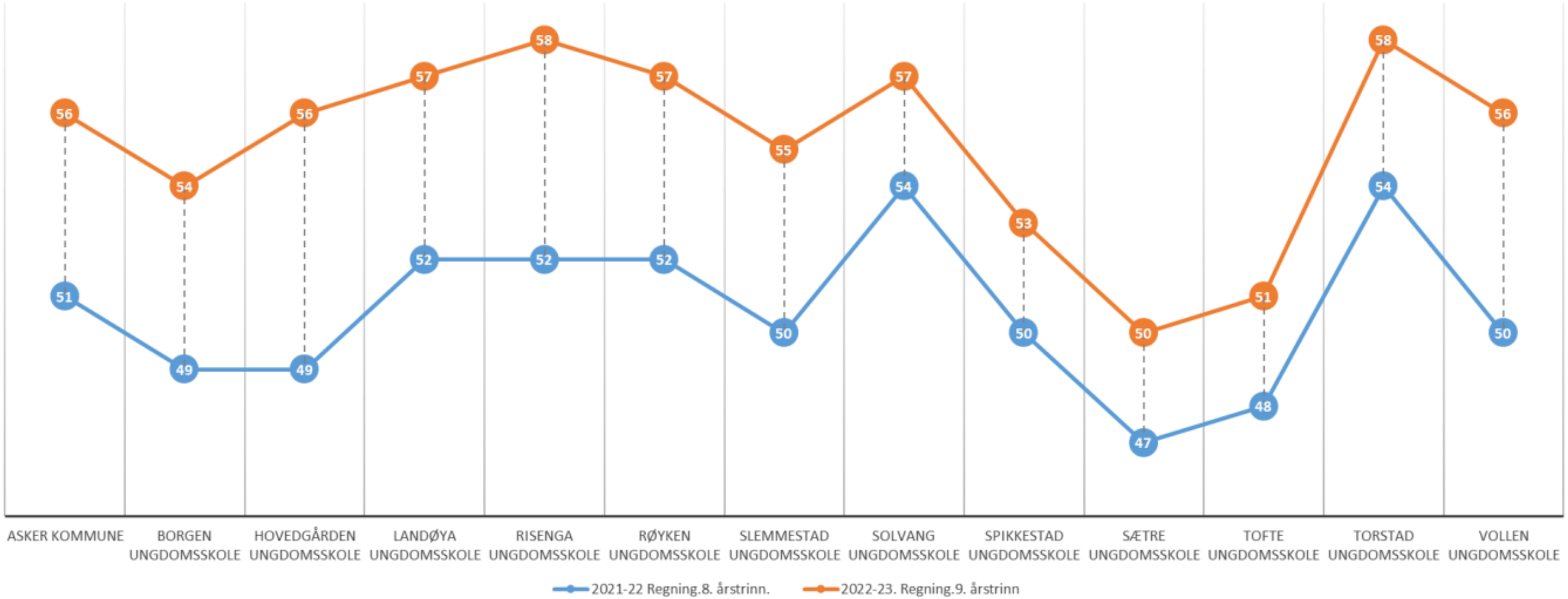

Asker kommune

Elevundersøkelsen

Mobbing – sammenligning andre

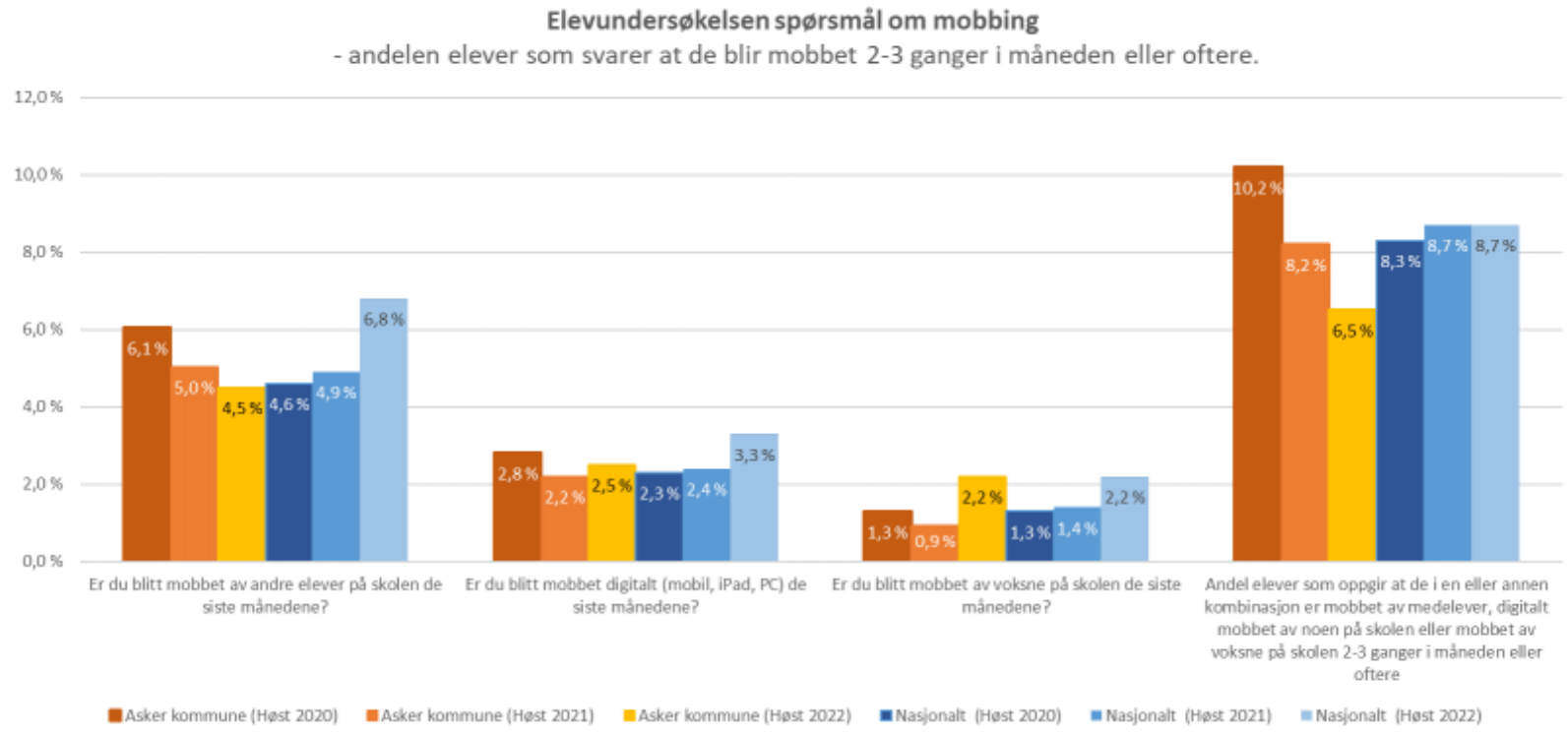

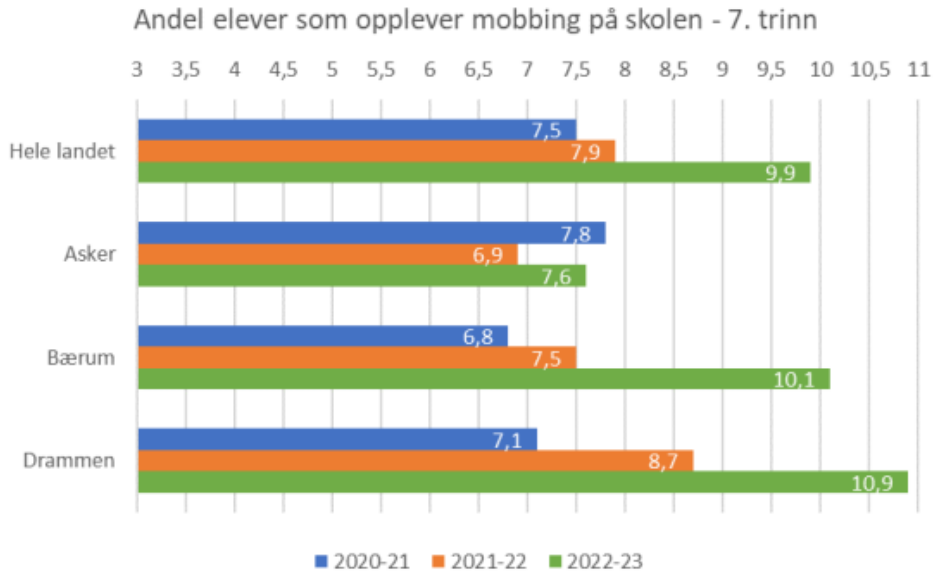

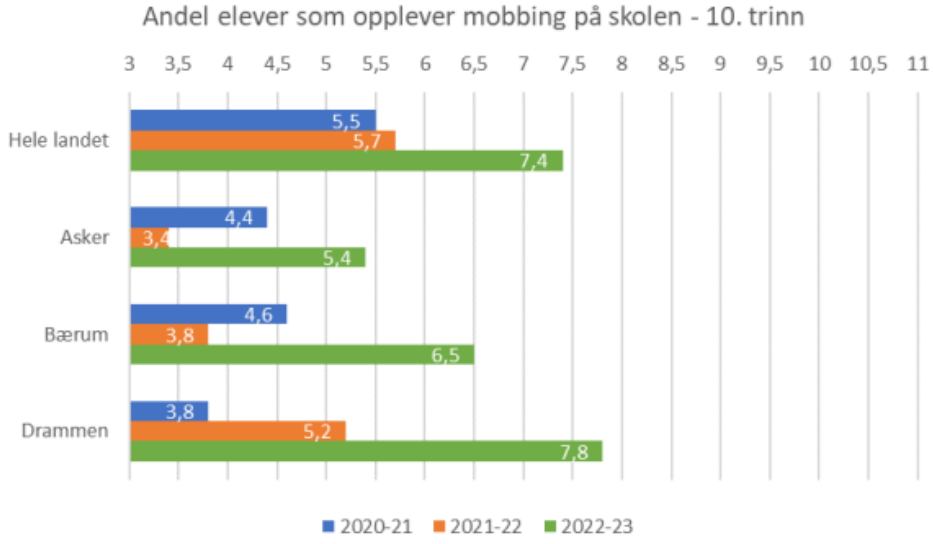

Mobbing – sammenligning trinn

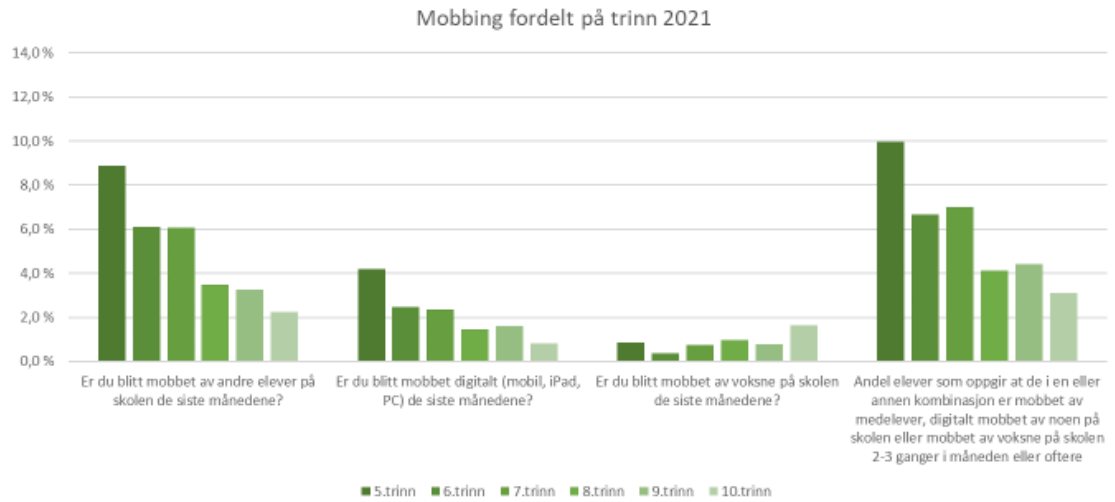

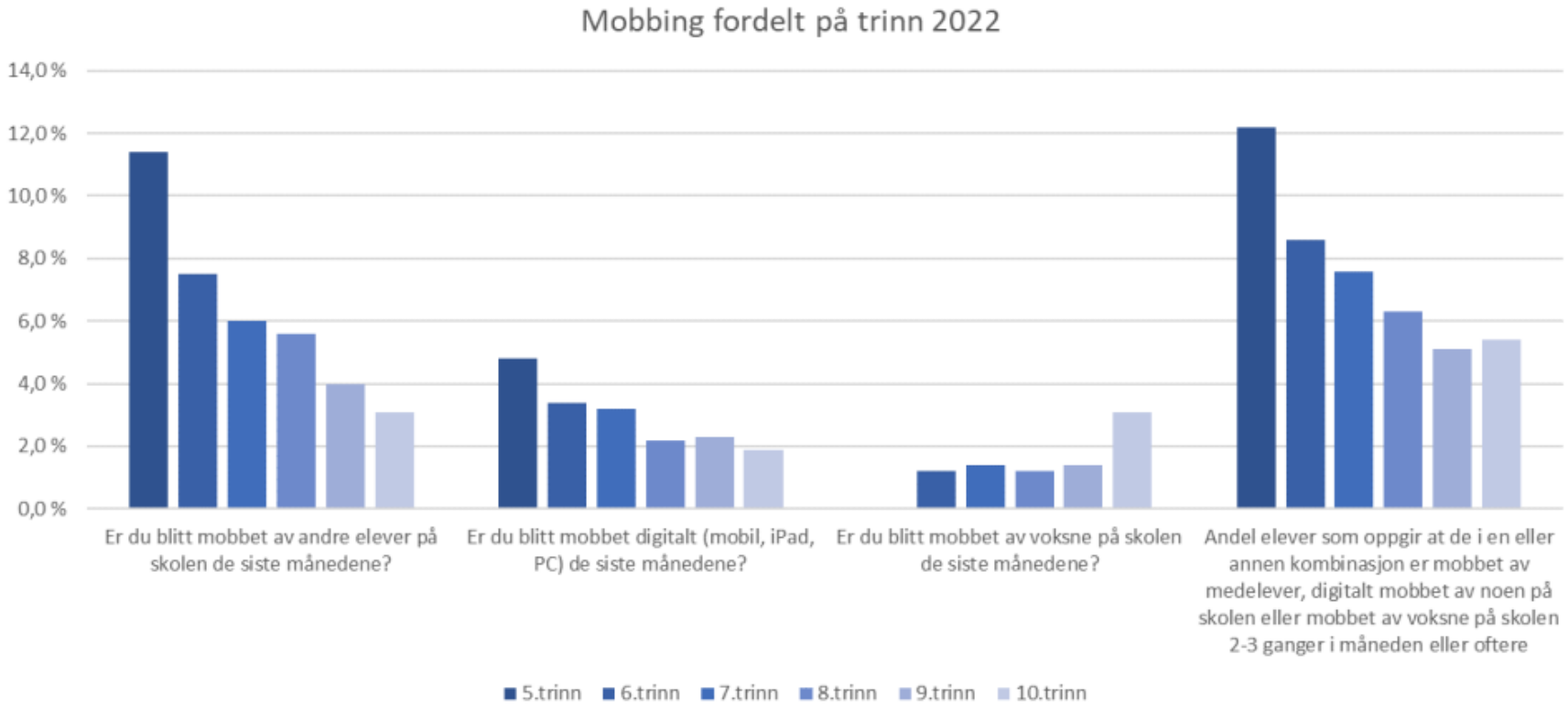

Trivsel

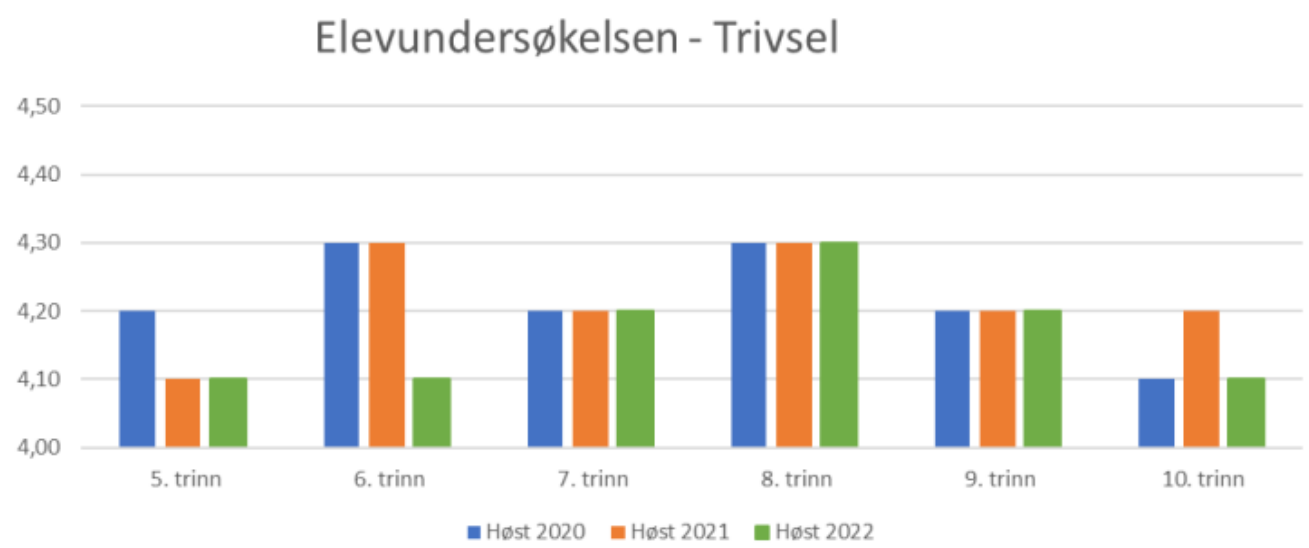
Elevundersøkelsen - Trivsel
4,50
4,40
4,30
4,20
4,10
4,00
5. trinn
6. trinn
7. trinn
8. trinn
9. trinn
10. trinn
Høst 2020
Høst 2021
Høst 2022

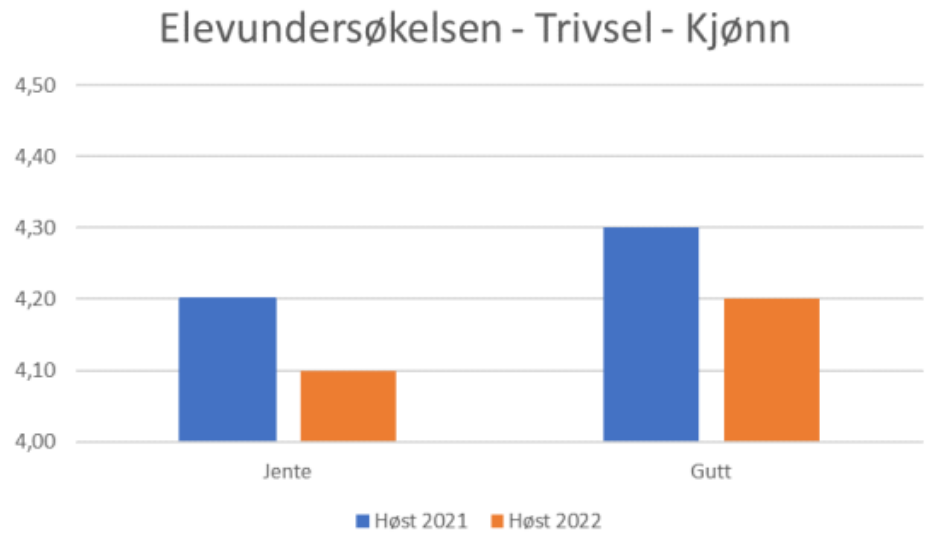
Elevundersøkelsen - Trivsel - Kjønn
4,50
4,40
4,30
4,20
4,10
4,00
Jente
Gutt
Høst 2021
Høst 2022

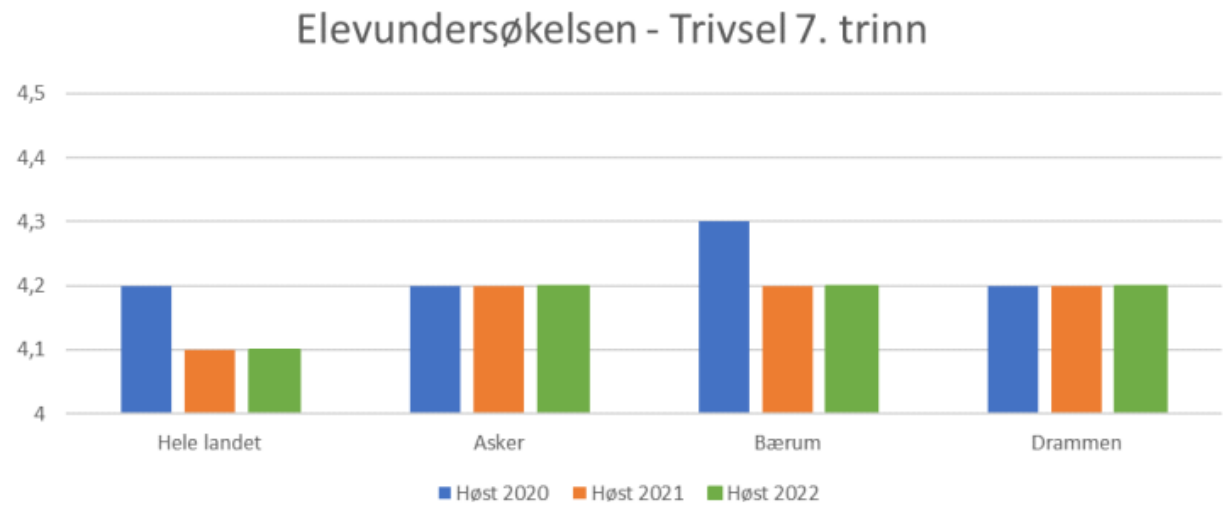
Elevundersøkelsen - Trivsel 7. trinn
4,5
4,4
4,3
4,2
4,1
4
Hele landet
Asker
Bærum
Drammen
Høst 2020
Høst 2021
Høst 2022

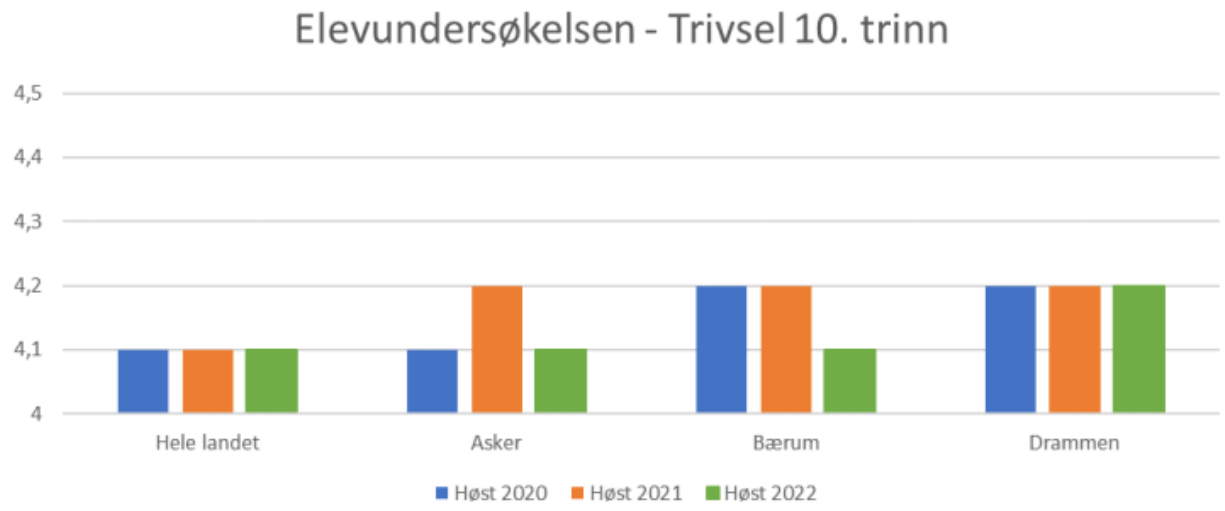
Elevundersøkelsen - Trivsel 10. trinn
4,5
4,4
4,3
4,2
4,1
4
Hele landet
Asker
Bærum
Drammen
Høst 2020
Høst 2021
Høst 2022

Støtte fra læreren

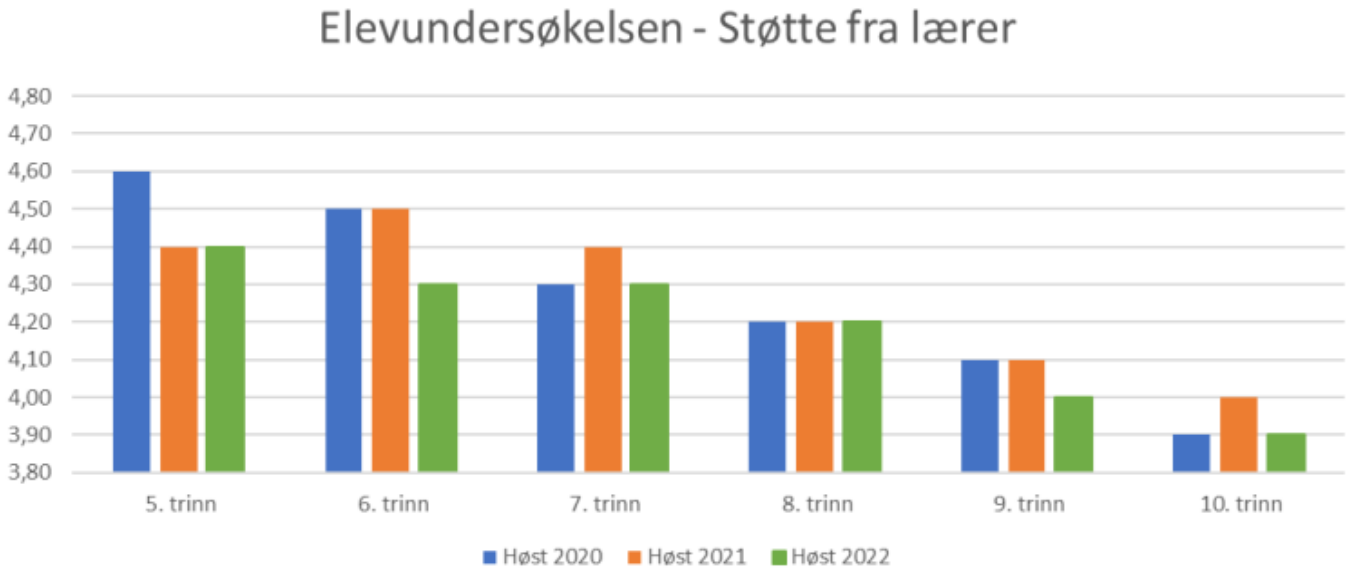

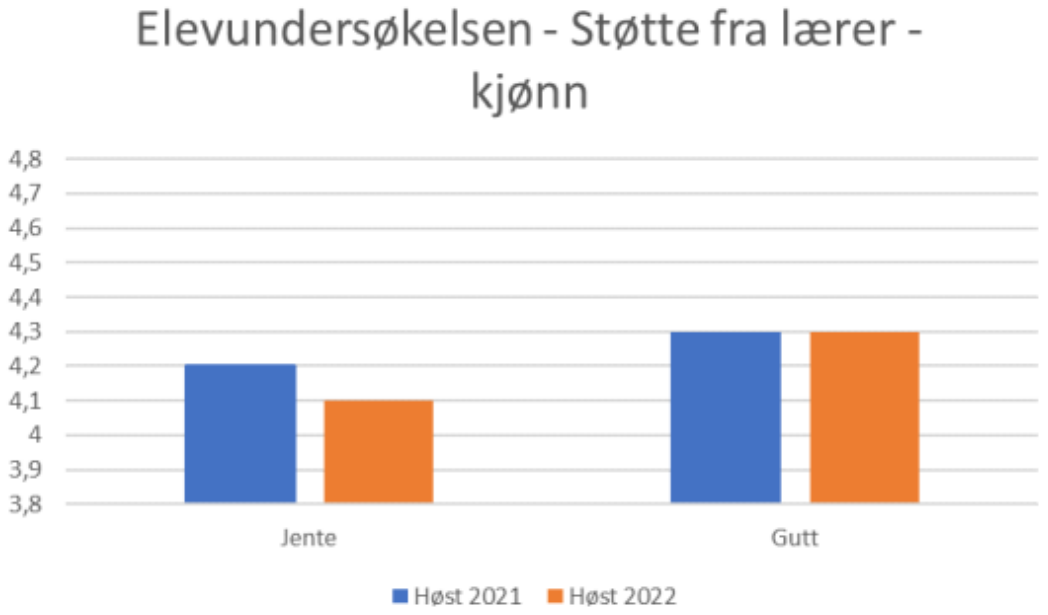

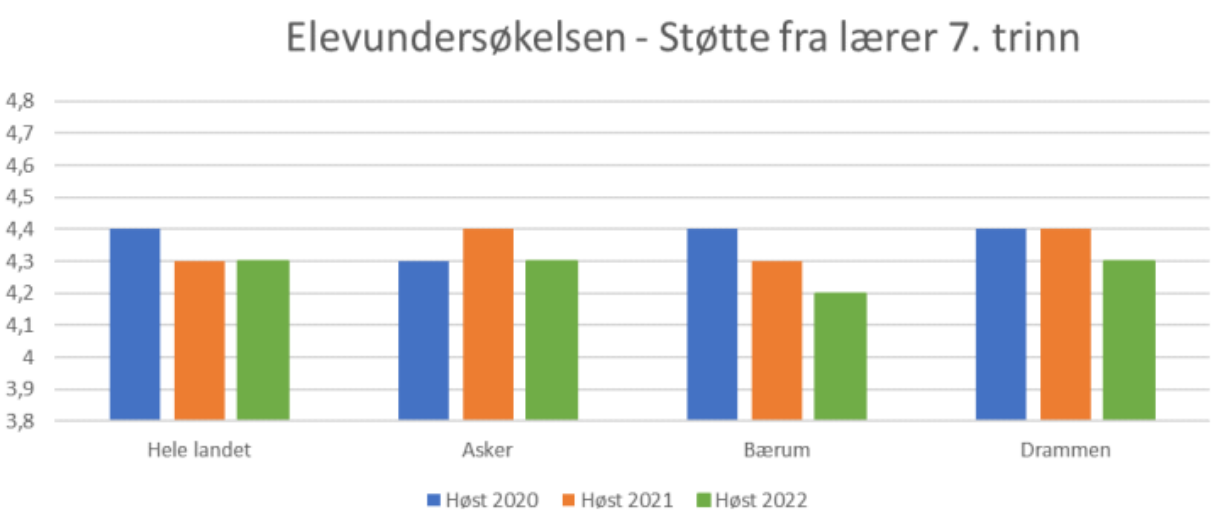

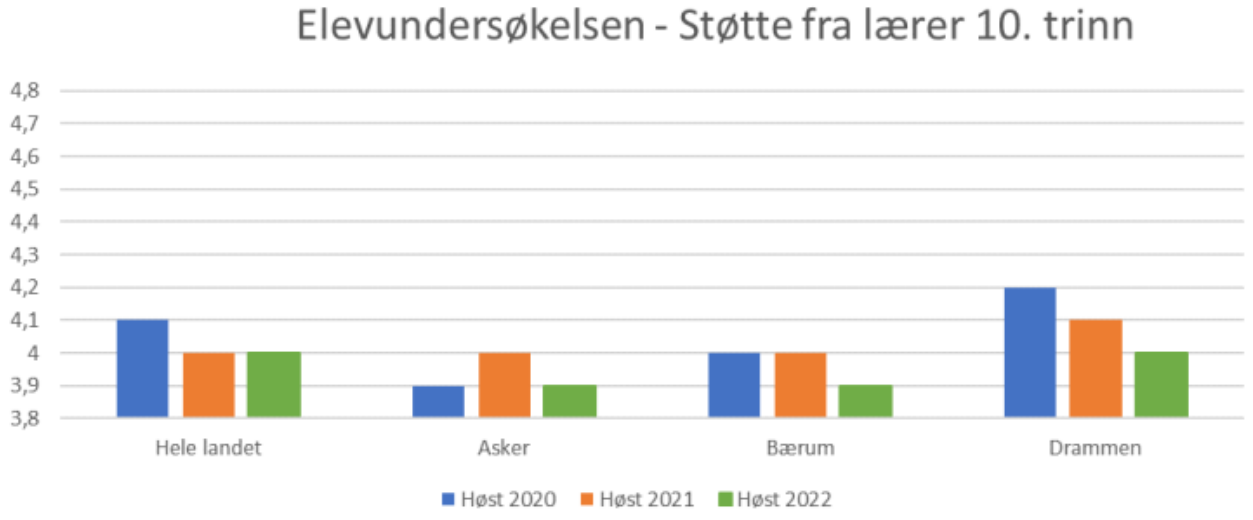

Motivasjon

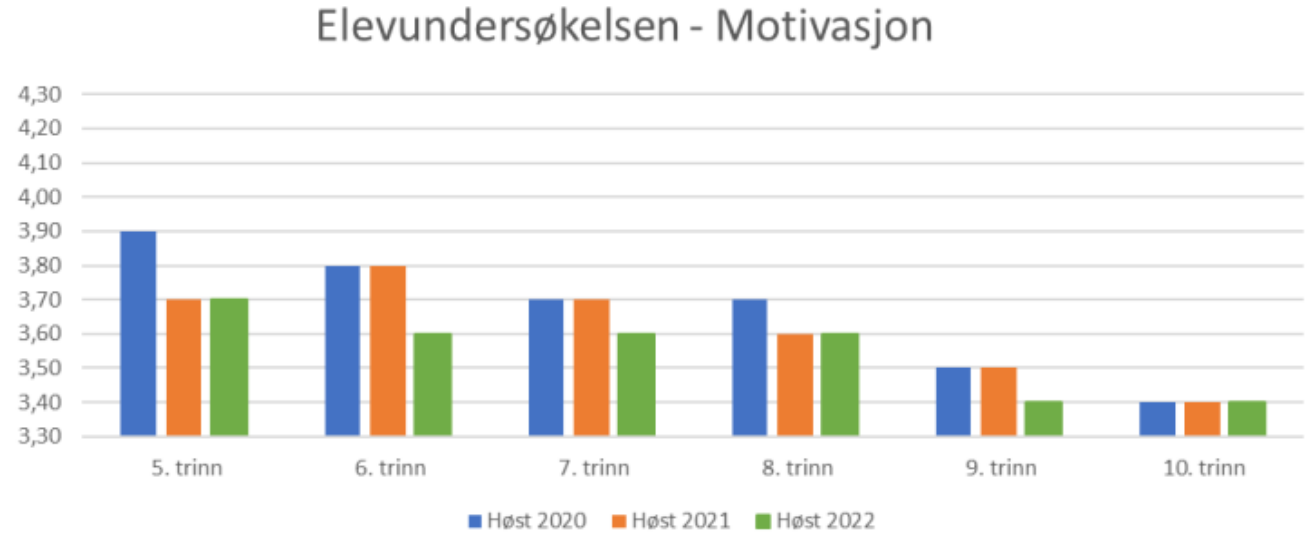
Elevundersøkelsen - Motivasjon
4,30
4,20
4,10
4,00
3,90
3,80
3,70
3,60
3,50
3,40
3,30
5. trinn
6. trinn
7. trinn
8. trinn
9. trinn
10. trinn
Høst 2020
Høst 2021
Høst 2022

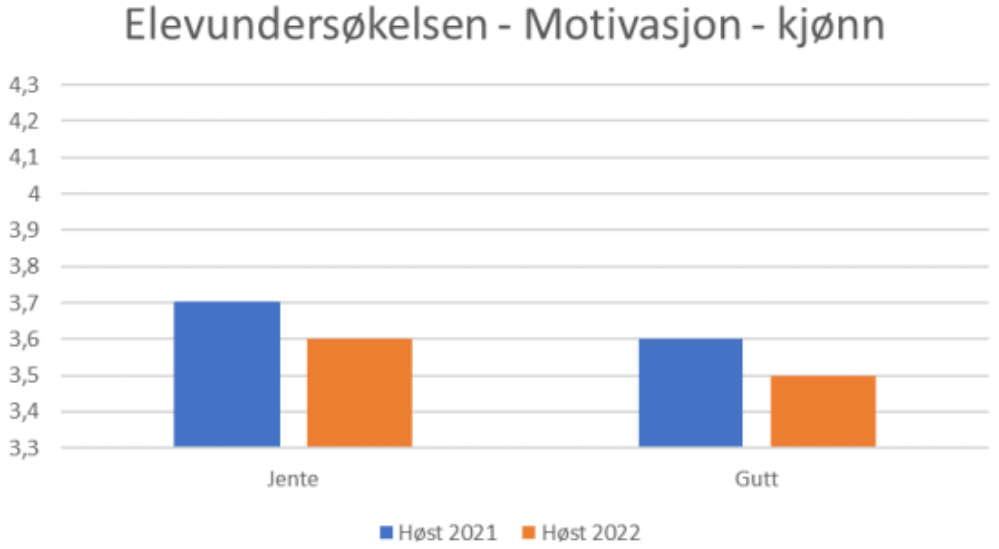
Elevundersøkelsen - Motivasjon - kjønn
4,3
4,2
4,1
4
3,9
3,8
3,7
3,6
3,5
3,4
3,3
Jente
Gutt
Høst 2021
Høst 2022

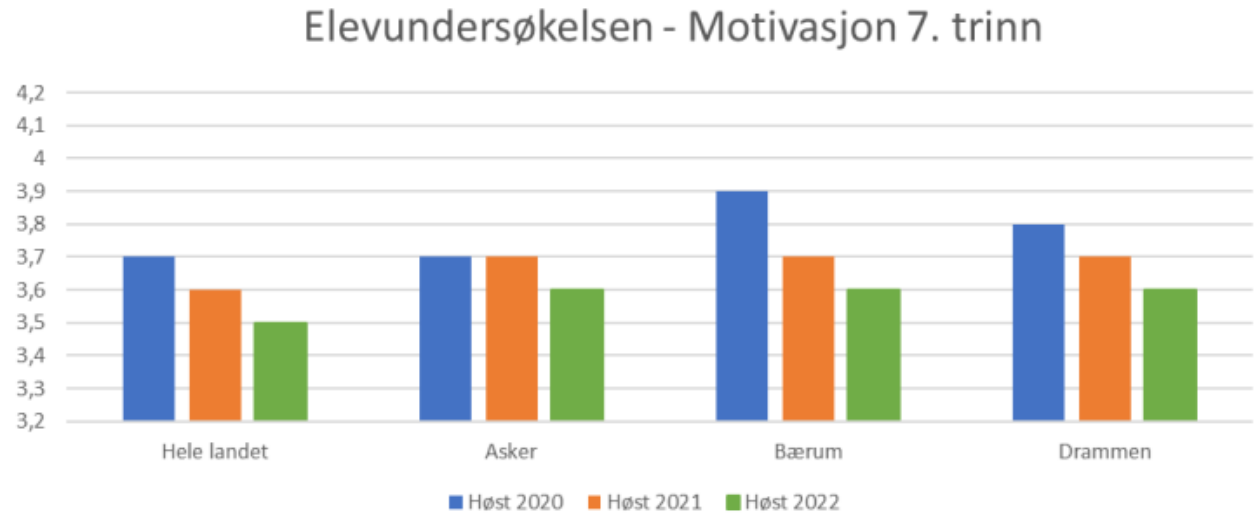
Elevundersøkelsen - Motivasjon 7. trinn
4,2
4,1
4
3,9
3,8
3,7
3,6
3,5
3,4
3,3
3,2
Hele landet
Asker
Bærum
Drammen
Høst 2020
Høst 2021
Høst 2022

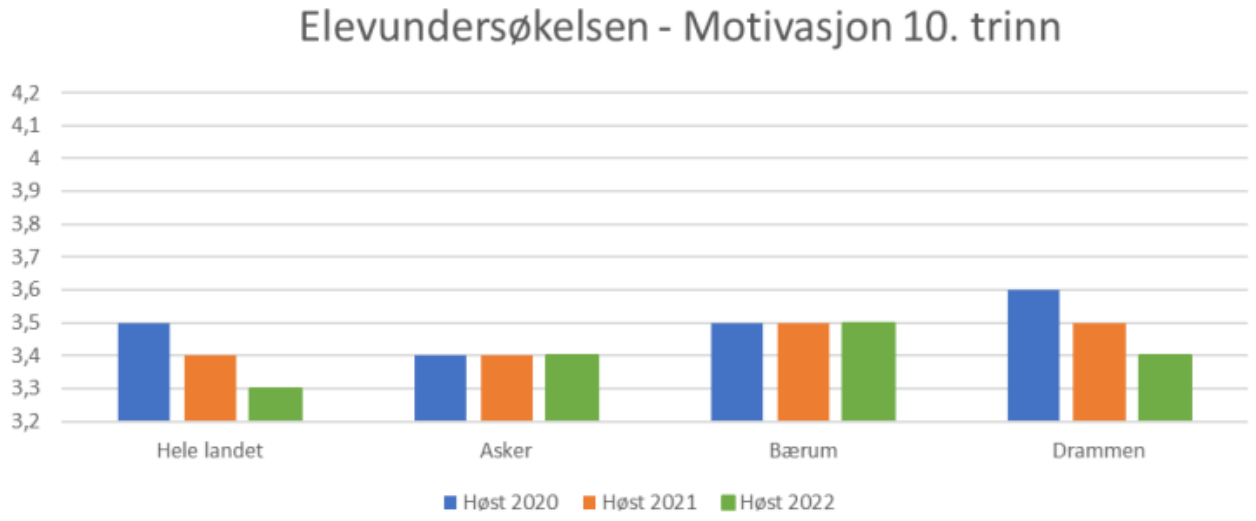
Elevundersøkelsen - Motivasjon 10. trinn
4,2
4,1
4
3,9
3,8
3,7
3,6
3,5
3,4
3,3
3,2
Hele landet
Asker
Bærum
Drammen
Høst 2020
Høst 2021
Høst 2022

Asker kommune

Ufrivillig fravær

- Det er dessverre stadig flere elever som strever med å komme til skolen
- Vi har innført en rapportering som skolene gjør hver måned
- Det er ulike årsaker til fraværet
  - Manglende trivsel og inkludering
  - Lav mestring – elever opplever at de ikke får til
  - Mobbing
  - Utfordringer i familien
  - Utfordringer hos eleven selv
- Askerskolen har gode rutiner og jobber aktivt i hver sak. Det er krevende og langvarig arbeid som skal til, ikke minst fra eleven selv

Asker kommune

Videreutvikling av fordypnings- og talenttilbudene ved Asker kulturskole

Presentasjon for ungdomsrådet og hovedutvalg medborgerskap

Ved Kim Stian Gjerdingen Bakke, rektor og virksomhetsleder

Asker 25. mai og 1. juni. 2023

Foto: Kristin Aafløy Opdan

Asker kommune

Bakgrunn for saken

Handlingsprogrammet for 2023 – 26

«Kulturskolen skal sikre at barn og unge får mulighet til å utvikle sitt kunstneriske talent gjennom kulturskolens fordypningsprogram. (…) Det skal i perioden tas stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypnings- og talentprogram etter prosjektperioden.»

Temaplan kultur – strategi for innsatsområdet «Kultur hele livet»

«Sikre barn og unges muligheter til å utvikle sitt kunstneriske talent gjennom kulturskolens fordypningsprogram og regionale og nasjonale samarbeid.»

Nasjonal rammeplan for kulturskoler, "Mangfold og fordypning" (2016) – samfunnsoppdrag

(…) Fordypingsprogrammet er for elever som har særlig interesse og forutsetninger for å arbeide med faget. Undervisningstilbudet skal være vesentlig forsterket med hensyn til innhold og omfang i forhold til kjerneprogrammet.

Asker kommune

Kulturskolens programområder

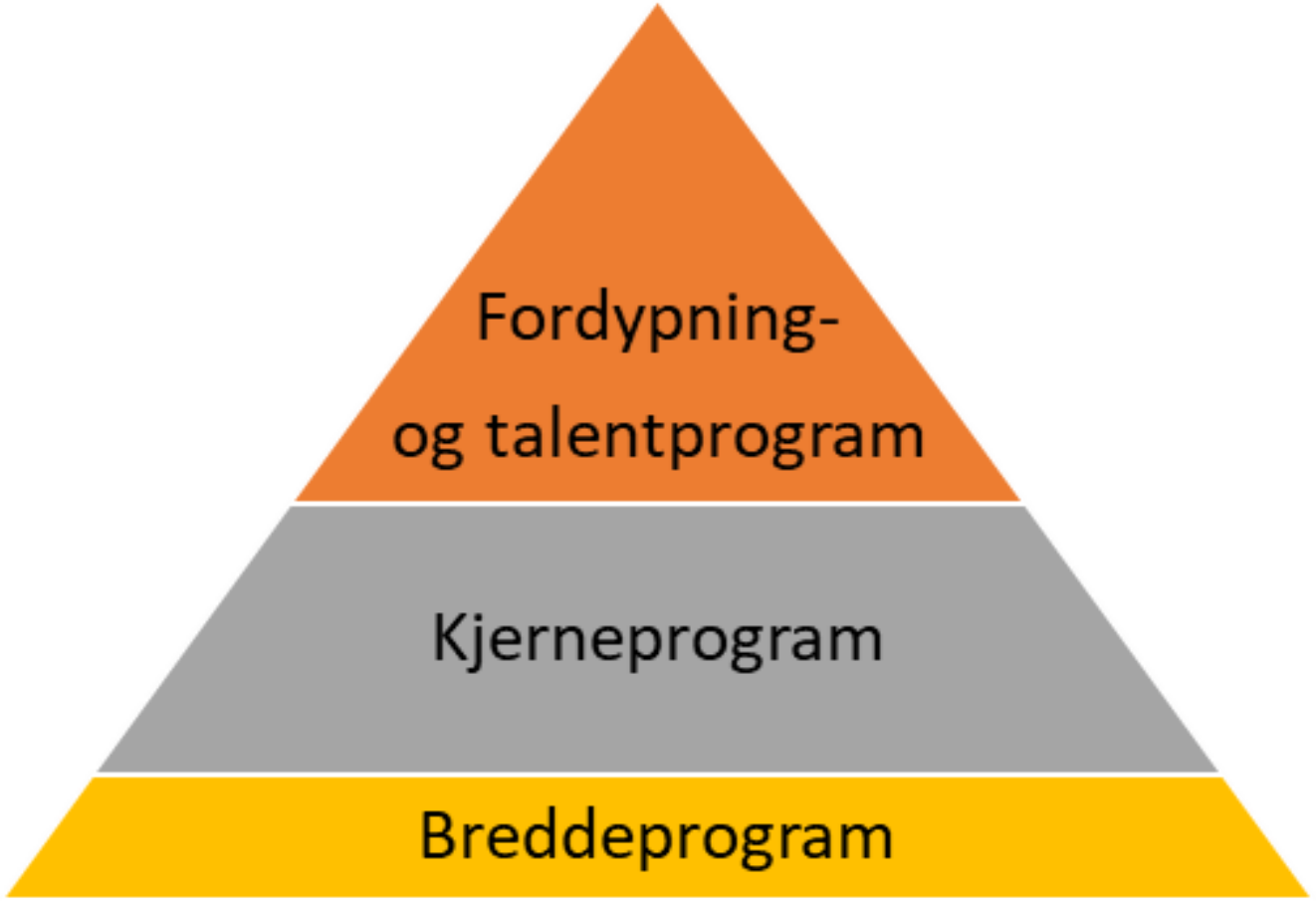

Asker kommune

Forutsetninger for fordypning- og talentarbeid

- Kvalitet i opplæringen, også i kjerneprogrammet;
  - Nok tid til undervisning, prosjekter, konserter/visninger og samspill
- Kvalitet i lokaler, instrumenter og utstyr;
  - Egne visningsarenaer for alle kunstfag, inkl. multisal
  - Egne dansestudioer med tilhørende garderober
  - Egne kunstrom og atelier
  - Egne teaterlokaler med tilhørende garderober, kostymelager, systue, scenografilager og -verksted
  - Samlokalisering og sosiale arenaer

Foto: Antero Hein

Asker kommune

Status for kulturskolens fordypnings- og talentilbud

Klassisk musikk (19 elever)

- Etablert i nåværende form i 2019
- 2 t kammermusikk/teori/gehør
- 45 min individuell spilletime

Rytmisk musikk (10 elever)

- Etablert i 2022
- 2 t kammermusikk/teori/gehør
- 35 min individuell spilletime

Dans (20 elever)

- Etablert tidligere i Asker dans- og ballettskole
- To grupper;
  - Asker dansekompani
  - Asker aspirantkompani
- 2 t gruppeundervisning
- I tillegg minst 2 grupper i kjerne-programmet

Asker kommune

Status for kulturskolens fordypnings- og talentilbud

Visuell kunst (16 elever)

- Pilot i perioden 2022-24 (16 elever)
- 4,5 t annenhver lørdag ved Henie Onstad kunstsenter
- I tillegg 2 t/uke i ordinær undervisning
- Finansiert av Norsk kulturskoleråd og Sparebankstiftelsen
- Bærum kommune, Henie Onstad kunstsenter og UngKunst er partnere

Teater (12 elever)

- Pilot i perioden 2022-24
- 2 t per uke
- I tillegg 1,5 t/uke ordinær undervisning
- Finansiert av Norsk kulturskoleråd og Sparebankstiftelsen
- Lier kommune, teatergruppen NIE og Teaterhøgskolen (KHiO) er partnere

Asker kommune

Sammenheng med regionale og nasjonale program

Asker kommune

Opptak til og pris for deltagelse i fordypnings- og talentprogrammene

- Alle programmene har opptaksprøver
- Lærerne anbefaler elever å søke basert på nivå, interesse og motivasjon
- Opptaksprøvene har ulik utforming i de ulike fagene, men alle opptaksprøver inneholder
  - samtale med eleven om interesse og motivasjon
  - fremføring eller fremvisning av elevarbeider eller verk
- Musikk, teater og visuell kunst er gratis, men forutsetter ordinær elevplass i kulturskolen
- Dans koster kr 2.050 per år og kommer i tillegg til makspris

Foto: Kristin Aafløy Opdan

Asker kommune

Videre arbeid

- Fullføring av piloter for teater og visuell kunst våren 2024
- Kommunedirektøren kommer i 1. kvartal 2024 tilbake med en sak hvor det tas endelig stilling til videreutvikling av kulturskolens fordypningsprogram i alle fag, herunder prissetting, friplasser og dimensjonering av programmene

Foto: Antero Hein

Asker kommune

Tilstandsrapport for Askerbarnehagene 2022

Ungdomsrådet, 25.05.23

Tilstandsrapport - årlig status

- Baserer seg på blant annet Utdanningsdirektoratets rapportportal, Foreldreundersøkelsen og Trivselsundersøkelsen.
- Omhandler Askerbarnehagene
- Følges opp i lederdialog.

Barnehagekapasitet

- Barnehagekapasiteten i Asker sikrer retten til plass i tråd med lovkravet. I tillegg tilbys det plass til mange barn uten rett til plass.
- Kapasiteten varierer, størst press i Asker sentrum og Asker Nord.
- Utbyggingsprosjekter, og nye barnehager i 2022.

Trivselsundersøkelsen og Foreldreundersøkelsen.

- I trivselsundersøkelsen gir barna selv uttrykk for at de trives godt i barnehagen.
- Barna opplever at de har en god venn i barnehagen, og at de får hjelp av en voksen når de trenger det.
- Barnehagene scorer generelt godt på brukertilfredshet i Foreldreundersøkelsen.
- Høyest score på relasjonen mellom barna og de ansatte, samt barnets trivsel.
- Lavest score på inne og utemiljøet.

Rekruttering og arbeid med økt nærvær.

- Noe utfordrende å rekruttere særlig barnehagelærere.
- Tiltak i 2022:
- økt garantilønn.
- inngått avtale med Høgskoler om praksissted.
- Rekrutterer egne ansatte til å ta utdanning.
- Nærværsprosjekt i samarbeid med IA Bransjeprogram.
- Fokus på økt arbeidsnærvær gjennom blant annet partssamarbeid, involvering, opplæring og rolleforståelse.

Utviklingsarbeid og kompetanseutvikling

- I samarbeid med blant annet SEIL har vi utviklet og implementert:

- Felles standard for trygt og godt barnehagemiljø.
- Etablert BIM – Barnehagens innsatsteam mot mobbing.
- Felles standard for Trygg tilvenning.
- Felles kompetanseplan, lærende nettverk, nettverk for nyutdannede og nettverk for ansatte med dispensasjon fra utdanningskravet.

Oppsummering

- Barn og foreldre er godt fornøyd med barnehagetilbudet.
- Vi vil jobbe videre med blant annet:

- Rekruttering av barnehagelærere.
- Økt nærvær.
- Videreutvikle profesjonsfellesskapet og kvaliteten på barnehagetilbudet,

Asker kommune

Engasjement, medvirkning og gode høringsprosesser

Hva gjør vi i Asker kommune?

Ungdomsrådet 25. mai 2023

Bakgrunn for saken

Oppfølging av verbalvedtak i forbindelse med behandlingen av Økonomi- og handlingsprogram for 2023-2026.

Verbalvedtaket stiller spørsmål ved om Asker kommune når frem til de saken gjelder:

- Bruker Asker kommune riktige kanaler?
- Finnes det andre måter å invitere innbyggerne til dialog/medvirkning på?

Asker kommune

Medvirkning er lovpålagt!

§ 5-1 i Plan- og bygningsloven: "**Offentlige organer, private organisasjoner og grupper og enkeltpersoner som blir berørt av planleggingen, skal sikres reell mulighet til å delta i planleggingsprosessen**, med de begrensninger som følger av den enkelte plans art og det formål som skal ivaretas. Dette gjelder både når kommunen selv er planmyndighet og når private fremmer planforslag. Offentlige organer og andre myndigheter skal medvirke i kommunens planlegging når det er av betydning for deres virksomhet."

Spesielt § 5-3 i loven setter søkelys på barn og unges interesser: "**Ved utarbeiding av planer for utbygging, skal kommunen sørge for at det blir lagt til rette for medvirkning fra barn og unge. Barn og unges interesser skal ivaretas og deres synspunkter skal tillegges vekt i planleggingen**."

Hva sier vi om medvirkning i Asker kommune:

Kommuneplanens samfunnsdel

FNs bærekrafts mål 17 - samarbeid for å nå målene: «Gjennom å engasjere flere til samarbeid styrkes den samlede evnen til å løse større samfunnsutfordringer med et lokalt perspektiv… **Asker kommune skal tilrettelegge for inkludering og for at alle innbyggere opplever tilhørighet, blir hørt og tar medansvar**».

Temaplan for medborgerskap

Det er viktig å involvere innbyggere i arealplanlegging. Når innbyggere deltar i beslutningsprosesser, styrkes politikernes rolle og det fører til bedre beslutninger og enklere gjennomføring av tiltak. Temaplanen løfter frem viktigheten av at **innbyggerne inviteres tidlig i planprosessen**.

Hva er en arealplan?

En plan for hvordan et område skal brukes og utvikles. Planen gir rettslig bindende rammer for utvikling, bygging og bevaring av området

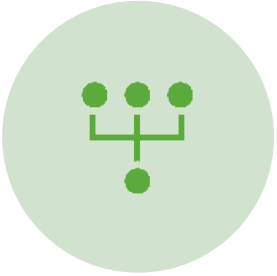

En reguleringsplan er en detaljert arealplan for et spesifikt område, og inneholder tre hovedelementer: plankart, planbestemmelser, og planbeskrivelse.

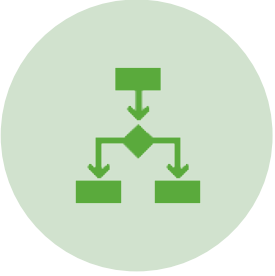

Det finnes flere typer arealplaner: kommuneplan, kommunedelplan og reguleringsplan (områderegulering og detaljregulering)

Plan- og bygningsloven gir interessenter to muligheter for å gi innspill i planprosessen: varsel om oppstart og høring.

Asker kommune

Arealplanlegging som verktøy for samfunnsutvikling

AREALPLANER SKAL **SIKRE EN BÆREKRAFTIG OG LANGSIKTIG UTVIKLING, OG HENSYNTA ASPEKTER SOM MILJØ, KULTUR, ØKONOMI OG SOSIALE FORHOLD**.

AREALPLANER SKAL VÆRE GODT FORANKRET OG **GJENSPEILE BEFOLKNINGENS BEHOV OG ØNSKER**.

Asker kommune

Konflikter i arealplanleggingen

Arealplaner er ofte konfliktfulle fordi det er:

- konkurrerende interesser
- kortsiktige versus langsiktige hensyn
- verdi- og prioriteringskonflikter
- byråkrati og regelverk
- kommunikasjon og medvirkning

Virkemidler mot konflikter kan være god kommunikasjon, involvering av ulike aktører og en åpen og transparent planprosess.

Tidlig medvirkning

Ved varsel om oppstart har kommunen mottatt et initiativ til en plan og gjennomført et oppstartsmøte. Dette er startfasen.

I denne fasen er det et stort behov for **kunnskapsdeling, forankring** og **samarbeid** med innbyggerne.

Noen medvirkningsmetoder er bedre egnet i en tidlig fase.

Informasjonsmøter, workshops og idédugnader for å dele informasjon og samle innspill.

Deltakende kartlegging der innbyggerne bidrar med lokal kunnskap på kart.

Fokusgrupper, intervjuer og samarbeid med lokale organisasjoner for å forstå ulike synspunkter.

Digitale plattformer og sosiale medier for å nå et bredere publikum og samle innspill.

Åpen kontordag eller drop-in-sesjoner for uformelle spørsmål og innspill.

Asker kommune

Medvirkning i høringsfasen

Planforslaget er utarbeidet og politisk behandlet, og det er vanskeligere å gjøre store endringer.

I denne fasen er det viktigste å sikre at berørte parter får mulighet til å komme med sine **synspunkter** og får god nok **informasjon til å forstå** planen.

Eksempler på metoder kan være: høringsmøter, utstillinger, digitale plattformer, åpne kontordager, fokusgrupper.

Hva er god medvirkning?

- Inkluderende
- Transparent
- Tidlig involvering
- Kontinuerlig dialog
- Fleksibilitet
- Tilbakemelding
- Evaluering

Asker kommune

Hvordan jobber vi med medvirkning i dag?

- Medvirkningsveiledere
- Nye metoder for involvering av barn og unge
- Utrede behovet for barn og unges talsperson
- Klart språk
- Forbedre nettsidene
- Digitalisering og formidling av arealplaner
- Utprøving av nye metoder som for eksempel stedskompasset

Asker kommune